

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KANCELLIETS BREVBØGER

VEDRØRENDE DANMARKS INDRE FORHOLD

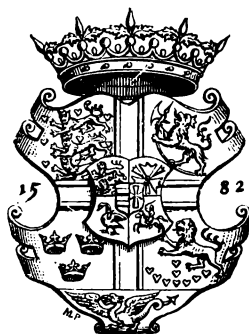
I UDDRAG

UDGIVNE VED

E. MARQUARD

AF

RIGSARKIVET.

1633 — 1634

KØBENHAVN

I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(ÅXEL SIMMELIÆR)

1936

1633.

1. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Reinholdt Heidenstrup. Niels Jensen, forrige Skriver paa Ørum Slot, har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem ham og Adressaten om den Restance, som en Del Bønder i Ørum Len er blevet tilbage med, da dette Len var ham betroet, og mener, at en Del af Bønderne med Adressatens egne Kvittanser, en Del paa anden Maade kan bevise, at de til Adressaten selv eller hans Fuldmægtige har ydet det, der endnu regnes Skrивeren Niels Jensen til Restance. Denne har derfor gjort Anfordring til Herredsting og Landsting for at faa Sagen bragt til Ende, men skønt Dommeren har henstillet til Adressaten selv at møde i Retten, er dette dog ikke sket, og Sagen har af denne og af andre Grunde ikke kunnet føres til Ende. Niels Jensen har derfor begæret Kongens Befaling til Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Ørum Slot, og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland og Befalingsmand i Gudum Kloster, om at stævne Adressaten, Niels Jensen og de Bønder, der er i Restance, for sig og afgøre alle Tvistighederne mellem dem. Reinholdt Heidenstrup skal straks indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt han vil gaa med til en saadan Befaling eller ikke, eller ved hvilke andre Midler han engang for alle vil bringe Sagen til Afslutning. J. T. 8, 451.

— Miss. til Ernst Normand. Simen Andersen, forrige Skriver paa Antvorskov Slot, har berettet, at han baade har gjort Regnskab i Rentekammeret for Indtægten og Udgiften i det Aar, i hvilket han har forestaaet Skrivestuen paa Antvorskov Slot, og at han har gjort Ernst Normand Regnskab for den Genant, der samme Aar tilkom denne af Slottets Indkomst,

men at Ernst Normand desuagtet ikke vil give ham Kvittans, men voldeligt har ladet ham anholde. Han har derfor begæret Kongens Beskærmelse og begæret, at Sagen maa foretages af Retten, især da han ogsaa har sat nøjagtig Loven og Vissen for det, som han kunde blive Ernst Normand skyldig, førend han fik Skrivestuen betroet. Ernst Normand skal straks indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet. J. T. 8, 451 b.

U. D.¹ Jan. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Da det berettes, at Borgerne i Odense holder Svin, som baade gør Skade dér paa Klostermarken og foraarsager Stank og andet i Byen, skal han alvorlig tilholde Borgerne i Odense at afskaffe deres Svin, med mindre de vil lade dem sætte paa Sti, saafremt de ikke vil have de Svin, der herefter findes i Byen, forbrudt til Hospitalet sammesteds. F. T. 4, 227. Orig. i Landsark. i Odense.

3. Jan. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Krabbe til Skiellinge paa den Part af Høfve Tiende², der ligger til Herrisvad Kloster, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug og 1½ Pd. Byg, at levere hver Jul til Lensmanden paa Herrisvad Kloster; dog faar Niels Krabbe ikke samme Tiende, førend Kiersten M. Hanses i Helsingborg dør. Udt. i Tb. 206³.

— Aab. Brev, hvorved Lisebet Mortensdatter fritages for Byens Tyngge af den Gaard paa Amagertorv, som hun og hendes Husbonde Adolf Frederik von Bødtker bebor. Sj. R. 19, 63. (Tr.: KD. III. 113).

— Miss. til Frederik Reedtz og Tyge Brahe. Søfren Søfrensen, Borger i København, og Anne, Hans Holstes Enke, Borgerske sammesteds, har berettet, at Jurgen Seefeld til Refsnæs, Landsdommer i Sjælland, har udnævnt 2 gode Mænd, som skal gøre Indførsel for dem i det Fru Anne Hansdatter til Sandbye, Stax von Thinens⁴ Enke, tilhørende Gods

¹ I J. T. er Datoen glemt. Originalen, der er meget medtaget af Fugt, synes at være dateret 2. Jan. En Del af de i Landsark. i Odense opbevarede originale Breve til Henning Valkendorf er ganske ulæselige paa Grund af Angreb af Fugt og Svamp.

² Tb. har: Høfvetiende; ment er vist Høje S., Sdr. Asbo H.

³ Udenfor er skrevet: Gik intet ud, mens blev indleveret i Kancelliet.

⁴ Anne Hansdatter

Baden, Enke efter Eustachius van Thümen.

for nogen Gæld, som de har at fordre hos hende, men da de gode Mænd nu ikke er saa nær til Stede, at de kan gøre denne Indførsel inden den tilbørlige Tid, skal Adressaterne straks efterkomme Landsdommerens Dom, saa at Sagen kan komme til Ende. Sj. T. 25, 111 b.

3. Jan. (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa et Skøde, ved hvilket Hr. Anders Bilde til Rosendal skøder en Gaard i København til de Børn, som Karen Hendriksdatter har eller maatte faa med ham. Sj. R. 19, 63^b. (Tr.: KD. III. 113).

— Kgl. Konfirmation paa et Skøde, ved hvilket Hr. Anders Bilde til Rosendal, Befalingsmand paa Herrisvad Kloster, for nogen Tid siden med sine Søskenes Samtykke har skødet sin Gaard i Helsingborg til Karen Henriksdatter og de Børn, som hun nu har eller herefter maatte avle ved ham. Skødet er beseglet og underskrevet af ham og hans Søkende. Sk. R. 5, 70 b¹.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at afsone med de Bønder i Roelstrup, som har lukket Kirkedøren for Præsten, dog saaledes at de kan blive ved Magt og ikke geraader i Armod derved. Sk. T. 6, 1².

— Aab. Brev til Kronens Bønder til St. Hans Kloster om at age hver 2 Læs Sten for Henning Valkendorf til en Begravelse, som han lader opbygge i Odense Kirke. Udt. i F. R. 4, 1.

— Aab. Brev, hvorved Jahan Brockenhuus til Lerbeck faar et Afslag paa 1 Pd. Rug, $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre aarlig paa Kirkens Part af Korntienden af Hofver Kirke, ligesom han for nogen Tid siden har faaet et Afslag paa 1 Ørte Rug, $\frac{1}{2}$ Ørte Byg og $\frac{1}{2}$ Ørte Havre af Kronens Part af Korntienden af nævnte Kirke, da en Del Bøndergaarde i Hofver By i den sidste Fejde er blevet ruineret og øde. J. R. 8, 392. K.

— Gavebrev til Sognepræsteembedet til Solberg og Sundby paa Mors. J. R. 8, 392. K. (Se Kr. Sk.).

7. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved det privilegerede

¹ Tr.: Meidell: Bille-Ættens Hist. II. 247 f. Erik Porses Haand.

² Udenfor er skrevet:

Hvalfangstkompagni i København til dets videre Bestyrkelse yderligere faar følgende Friheder:

1. Alle Hvalfangere, Harpunerere, Slupmestre, Linepayere¹, Skærere, Kappere og alle andre, som Kompagniet bruger til sin Hvalfangst, skal være fri for Udskrivning til Kongens Tjeneste, saa længe de sejler med og for nævnte Kompagni.

2. Kompagniet maa oprette et eget Bødkeri til Fremstilling af de Tønder og Kar, som det har behov, dog at der derved ikke sker Bødkerne i København nogen Forhindring paa deres Næring.

3. Alle dets Sejlingsfolk skal være Bremerholms Ret undergivet, og naar de ikke vil fare eller i andre Henseender stiller sig modvillige, skal de stævnes for samme Ret og derefter straffes og staa til Rette.

4. Det skal staa Kompagniet, ligesom det islandske Kompagni, frit for, naar det en Gang har fortoldet sine Varer her, toldfrit at udføre, hvad det ikke kan faa solgt her. N. R. 5, 107².

8. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Vind. Han skal snarest i Rentekammeret faa at vide, om Kongen af Polens sidste Gesandt til Kongen af Danmark, Johan Veyer, har faaet nogen Foræring, hvad den bestod i og hvor god den var, og straks erklære sig til Kongen derom med dette Bud. K. Udt. i Sj. T. 25, 112.

— Miss. til Rentemestrene Jürgen Vind og Sten Beck. Det berettes, at der fra Norge til København er kommet en Sum Penge, som dels alene vedkommer Renteriet, dels skal leveres til Hans Lindenov til Hundslund Kloster, Embedsmand paa Kalundborg Slot. De skal sende alle Pengene til Kieler Omslag, med mindre der er Smaapenge deriblandt, dem kan de beholde i Renteriet. Endvidere er der kommet nogle Penge ned til Baadsmændsvaaningerne; dersom der blandt disse er Rigs-

¹ Linepajer betegner den Mand, der staa bagved Harpuneren og stikker Linen ud, naar Hvalfisken er harpuneret. (Paje ud, eng.: pay out, stikke Linen ud). Han kaldes senere: Lineforvalter. ² Tr. i Udt. i Tidsskr. f. Fiskeri III. 231.

dalere, skal de tilveksle sig dem for de Smaapenge, som de har. Sj. T. 25, 112. K.

9. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Tage Thott Otsen, Hendrik Hvitfeldt og Christoffer Ulfeldt. Adelen i Skaane har bevilget, at deres Bønder til Reparation af Fæstningerne i de Len, i hvilke de bor, skal give 12 Sk. dansk i 8 Dage hvert Aar ligesom Kronens Bønder. Da en stor Del af Adelen enten ikke er bosiddende dér i Lenet eller ikke har Sædegaarde dér, men kun Strøgods, skal Adressaterne paa tilbørlige Steder kræve den bevilgede Pengehjælp, for at den kan blive erlagt til Foraaret og blive anvendt til Fæstningernes Reparation som befalet. Sk. T. 6, 1.

— Miss. til Lensmændene i Skaane om at opkræve den bevilgede Pengehjælp til Fæstningernes Reparation og til Foraaret sende den til Kommissarierne i Skaane. Sk. T. 6, 1 b.

10. Jan. (—). Miss. til Just Høg, Hofmester paa det kgl. adelige Akademi i Sorø, om at optage afdøde¹ Jacop Hvitfeldts Søn Eiler Hvitfeldt i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Sj. T. 25, 112.

— Miss. til samme om at optage Hermand von Hamb, afdøde Jørgen von Hambs Søn, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 114 b.

— Miss. til Frederik Urne. Det berettes, at der i Snestrup² er en øde Gaard, som aarlig skylder 2 Pd. Korn, 2 Tdr. Havre og 1 Otting Smør. Da Præsten har tilbudt at overtage samme Gaard og give den sædvanlige aarlige Landgilde af den, skal Frederik Urne snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Tillige skal han erklære sig om, hvorvidt Præsten paa denne øde Gaards Grund kan bygge 2 Huse og til hver Vang lægge nogle Skæpper Sædejord af den øde Gaards Jord, saa at Kongen kan faa Skat af Husene, naar der paabydes Skat, og Sagefald og hverken miste noget paa Skat eller Landgilde, dog at den anden Rettighed følger Præsten. Sj. T. 25, 112 b. K.

— Miss. til Didrik von Ahlefeldt. Kongen har for rum Tid

¹ Jakob Hvitfeldt levede endnu 1637.

² K. har: Snedstrup; ment

er vel Snodstrup, Ølstykke H.

siden befalet Admiralitetet paa Bremerholm at dømme i en Sag mellem ham, Kaptejn Godske Godskesen og Jep Holmboe om Bjærgelønnen for et Skib, som grundstødte under Læsø den 16. Nov. 1628, men han har henskuddt sig under sit Værneting og er ikke mødt for Admiralitetet. Da Strandingen er foregaaet her i Riget og den omtvistede Bjærgeløn ogsaa findes her, skal han, naar han paany lovligt stævnes af Admiralitetet, endelig enten selv eller ved sin Fuldmægtig her i Riget give Møde for Admiralitetet, saa at der kan dømmes derom, hvad der er Lov og Ret. Sj. T. 25, 113.

10. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Admiralitetet. Kongen har for rum Tid siden befalet det at dømme i en Sag mellem Diderik von Ahlefeldt, Befalingsmand i Svabested, Kaptejn Godske Godskesen og Jep Hollumboe om Bjærgelønnen for et Skib, som grundstødte under Læsø den 16. Nov. 1628. Da Sagen paa Grund af Diderik von Ahlefeldts Udeblivelse ikke er ført til Ende, skal Admiralitetet paany snarest stævne ham og hans Modpart for sig og endelig dømme, hvor meget Godske Godskesen og Jep Hollumboe, som skal have bjærget Skibet, skal have i Bjærgeløn for Skibet og det bjærgede Gods, dog at der gives Diderik von Ahlefeldt saa megen Respit, at han eller hans Fuldmægtig kan møde. Sj. T. 25, 113 b.

— Miss. til Sigvart Urne om, at Jep Olesen i Rerslef under Roskildegård, hvis Gaard for nogen Tid siden er brændt, i indeværende Aar maa være forskaanet for at betale Landgilde. Sigvart Urne skal lade ham faa noget Tømmer af Kronens Skove til Hjælp til Gaardens Genopbygning. Sj. T. 25, 114. K.

— Miss. til Jørgen Vind og Sten Beck om, at Laurits Møllengrafts Enke skal have Betaling af Rentekammeret for de Penge, som hendes afdøde Mand har udlagt paa Johan de Villms Vegne for Købet af 2 Gaarde i Købmagergade. Sj. T. 25, 114. (Tr.: KD. V. 133).

— Miss. til Falk Lykke. En Del af Kronens Bønder i Espens¹ Len har klaget over, at han besværer dem

¹ Espholt, Gærs H.

baade med Pengetægt for deres Smørlandgilde, med Ægt og Arbejde til hans Gaard Bollerup og med Paalæg af Fødenød. Han skal erstatte dem, hvad han hidindtil har oppebaaret for deres Smørlandgilde over ret Landekøb, og maa herefter ikke nøde dem til at give Penge derfor, endvidere skal han forskaane Kronens Bønder for Ægt og Arbejde til nævnte hans Gaard, ej heller maa han besvære dem med at holde Fødenød og skal betale dem for de Fødenød, som de hidtil har holdt, hvis han ikke vil, at Kongen skal nødes at bruge andre Midler dertil. Sk. T. 6, 1 b.

10. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Tage Thott og Hendrik Hvitfeldt. Da det berettes, at der ikke alle Steder haves den Omsorg for Kirkernes Tiender, som der burde, skal de begive sig til Lunde Kapitel og undersøge, hvorledes der omgaaes med de Kirketiender, som Lunde Kapitel har Jus til, om Kapitlets Medlemmer selv oppebærer Tienden og siden sætter Købet ringere end Landekøbet, om der tages Rente af Kirkernes Tiende og Beholdning efter den nye Reces og om Kirkernes Beholdning staar hos dem, der er vederhæftige til at svare Renterne. De skal indsende Erklæring herom til Kanceliet. Sk. T. 6, 2.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Christoff Ulfeldt. De skal uden Forhaling efterkomme Kongens Befaling, som for nogen Tid siden er udgaaet til dem om Domkirken i Lund og om andre Kirker, som Lunde Kapitel eller dets Medlemmer har Jus eller Rettighed til. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal de andre forrette det. Sk. R. 6, 2.

— Miss. til Lunde Kapitel om inden førstkommende Paaske at levere saavel Lund Domkirkes som andre Kapitelskirkers Regnskaber til Revision til Kommissarierne Hr. Anders Bilde, Tage Thott til Eriksholm og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, saafremt Kongen ikke skal udtænke andre Midler, dersom det endnu længere findes forsømmelig deri. Sk. T. 6, 2 b.

— Miss. til Tage Thott. Han har berettet, at nogle af Borgerne i Malmø agter at udskibe Øksne. Saafremt det befindes at være retfærdige Staldøksne, som hidtil har staaet paa Stald, eragter Kongen ikke, at Udskibning af saadanne Øksne er ulovlig. Sk. T. 6, 2 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Peder Nielsen, Borge-

mester i Nyborg, har faaet Indvisning i Nyborg Lens Korn for Korn, som han har leveret til Daniel Trøye, skal Mogens Kaas først sende saa meget Korn, som han har faaet Befaling til at fremsende, til Provianthuset. Af Resten skal han betale Peder Nielsen, saavidt det kan strække til, hvad der tilkommer ham efter hans Indvisning. F. T. 4, 227.

10. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Da Præsten til Ho og Oxby Sogne Hr. Knud Christensen har begæret Kongens [Stadfæstelse paa et gammelt Kongebrev paa Madfiske, skal Adressaten med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt Madfiske i Henhold til nævnte Brev hidtil altid har fulgt Præsten eller ikke. J. T. 8, 451 b.

— Miss. til M. Morten Madsen [Biskop over Aarhus Stift]. Gabriel Kruse til Hiuleberg, Befalingsmand i Mariager Kloster, har berettet, at han til Adressaten har forskrevet en Person, som skulde betjene Skoletjenesten i Mariager, og som havde sin Attestation fra Professorerne i København, men at Adressaten ikke fandt ham bekvem til Skoletjenesten og tilmed mente, at Gabriel Kruse ikke havde nogen Ret til at indsætte nogen Skolemester dér i Skolen, undtagen hvis han havde noget særdeles specielt Jus dertil. Imidlertid har hans Formænd dér paa Stedet, nemlig afdøde Eske Bilde, afdøde Oluf Rosensparre, Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, og andre, som har været forlenet med Mariager Kloster, ansat Skolemestre dér i Skolen, fordi de paa Kongens Vegne har Jus til Kirken og Skolen er bygget af Kirken, staar paa Kirkens Grund og vedligeholdes af Klostret. Adressaten skal indsende Erklæring til Kancelliet om, hvilken Ret han har til at indsætte Skolemestre dér i Skolen. J. T. 8, 452 b.

— Miss. til Jørgen Orning. Da Jørgen Kruse til Kiersgaard har begæret 1 Gaard, kaldet Klithen, i Skialder¹ Sogn i Vennebjerg Herred i Aastrup Len i Vendsyssel til Mageskifte for 1 Gaard i Venneberg By i samme Herred, skal Adressaten indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for

¹ Skallerup S., Vennebjerg H.

Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 452 b.

10. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Urne [Vestervig Klosters Len], Knud Gyldenstjerne [Halds Len] og Gundi Lange [Ørum Len]. Da Fru Karen Sehested, Enke efter Tyge Kruse til Aastrup, har begæret 2 Gaarde¹ i Harrug² Sogn, 2 Gaarde i Snested Sogn, alle under Vestervig Klosters Len, 1 Gaard i Harrug Sogn, som ligger til Halds Len, 1 Gaard i Gerup By og 2 Gaarde i Sundbye, alle i Staxterup Sogn, alt i Ty i Ørum Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Dover, 3 Gaarde i Hassing, 2 Gaarde i Visbye, 1 Gaard i Villerslef Sogn, 3 Gaarde i Haae og 1 Gaard i Kalkier, alle i Ty, skal de indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenene. J. T. 8, 453.

— (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da Jomfru Ane Sehested har begæret Sindbierrgaard, Sandgaard og 9 andre Gaarde i Sindbierr By i Sønder Herred paa Mors under Halds Len til Mageskifte for Vilsgaard og en anden Gaard i Vils Sogn, 1 Gaard i Tosing³ By og Sogn, 2 Gaarde i Joedsby i Moes⁴, Odgaard paa Tyeholmb og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere for noget af hendes Jordegods, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Halds Len. J. T. 8, 452.

12. Jan. (—). Miss. til Mogens Kaas og Mogens Høg. De har for nogen Tid siden⁵ i Anledning af et af Stalder Kaas til Faddersbøl begæret Mageskifte faaet Befaling til at besigte vedkommende Gods, og det fremgaar af deres indsendte Besigtelse, at Kronens Gods er 3¹/₂ Td. 1¹/₂ Skp. 1 Fjerd. 1 Alb. højere end Stalder Kaas's, hvorfor Stalder Kaas har tilbudt yderligere at udlægge 1 Gaard i Else By og Sogn i Sønder Herred i Mors, som aarlig skylder 6 Tdr. Byg, 1 Pd. Smør, 1

¹ Der nævnes kun Beboernes Navne, ikke Gaardenes Antal. ² Harring, Hassing H. ³ Formentlig Fejlskrift for: Tødsø, som Mageskiftet har. ⁴ Jordsby i Mors, nu: Jørsby. ⁵ 26. Juni 1632.

Skovsvin, 2 smaa Skpr. Havregryn, 2 Snese Aal og 1 Mark Gæsteri. De skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt saavel denne Gaard som det øvrige af Stalder Kaas tilbudte Gods er god for sin Landgilde. J. T. 8, 453 b.

13. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Otto Termo om at lade Otto Brahe Pedersen til Torbenfeld faa 4 Raadyr til hans afdøde Søster Fru Anne Brahes Begravelse, dog for Betaling. Sj. T. 25, 114 b.

14. Jan. (—). Bestalling for Christen Klausen som Kaptejn til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra 29. Dec. 1632 at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 64.

— Bestalling for Peder Terkelsen som Tolder og Sisemester i Stege paa Møen. [Med Artikl. 1—2, 4—5]. Sj. R. 19, 67 b¹.

— Lignende Bestalling for Eske Olufsen, Borgemester, som Tolder i Skelskør. Udt. i Sj. R. 19, 68 b.

— Miss. til Rentemestrene. Fru Lisbet Daa, Enke efter Jacop Ulfeldt til Bafvelse, har i sine Regnskaber for Nedenæs Len ladet indføre 174 Rdlr. 2¹/₂ Ort af Skatterne, som skulde have været leveret Christopher Urne til Aasmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot. Da disse Penge er udgivet til Kongens Skibsfolks Fornødenhed, maa de godtgøres hende. Sj. T. 25, 114 b. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Han har erklæret, at han ikke kan sælge Lenets Korn for 9 Mark til at betale Staldfolket med, idet der ikke bydes ham mere end 2 Dlr. Mønt for Tønden. Kongen tillader, at han for den Pris sælger saa meget, at han kan betale Staldfolket dermed, men ikke mere, og fører det til Regnskab. Sj. T. 25, 115. K.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Da Kongen har bevilget, at denne Christoffer Pedersen maa blive Tolder i Chri-

¹ Udenfor er skrevet: Dette Brev er udgivet in Januario og blev fundet udi Februarii Maanedes Breve, derfor af Forseelse her silde indført.

stianopel, dersom den nuværende Tolder dér, Niels Hansen, begiver sig derfra, skal Hendrik Gyldenstjerne forordne Christoffer Pedersen til Tolder dér, naar den anden drager derfra, dog at han sætter Loven og Vissen. Naar det er sket, vil Kongen meddele ham Bestalling. Sk. T. 6, 2 b.

14. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott om straks med aabent Vand at sende en lempelig Skude til København med Enebærstager, som skal bruges dér. Sk. T. 6, 3.

— Miss. til Laurids Grubbe og Christoffer Stensen. Da Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, har begæret noget til Hospitalet i Nykøbing liggende Strøgods i Lolland til Mageskifte for fuldt Vederlag i hans Gods i Falster, hvoraf Hospitalet skal kunne have Ægt, Arbejde og nogen Skovhjælp, og han overalt vil give 1 Td. Hartkorn mere paa hver syvende, sjette og femte eller fjerde Tønde af Hospitalets Gods, eftersom dette befindes bedre end det falsterske Gods, som gives derfor, skal Adressaterne undersøge, om dette Gods kan bortskiftes fra Hospitalet og, hvis det er Tilfældet, besigte begge Parters Gods og siden indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 360.

— Miss. til Tønne Friis og Jahan Brockenhuus. Da der er opstaaet Trætte¹ mellem Reinhold Heidenstrup til Ruballegaard og hans forrige Tjener Niels Jensen om nogle Regnskaber, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, dømme dem imellem om de nævnte Regnskaber og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 454.

— Miss. til Ernst Normand om at sende al den Havre, som han har af Indkomsten af Lenet [Koldinghus], til Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, herfra dog aldeles undtaget alt, hvad han skal levere paa andre Steder. J. T. 8, 454.

15. Jan. (—). Miss. til Vintsens Bilde og Otto Gjøe om

¹ Jvfr. Miss. af 1. Jan. 1633.

at gøre Indførsel for Søfren Søfrensen, Borger i København, og Anne Hans Holstes Enke, Borgerske sammesteds, i det Fru Anne Hansdatter til Sandbye, Stax von Thinnens Enke, tilhørende Gods¹. Sj. T. 25, 115. (Tr.: KD. V. 133 f.).

15. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne. Af hosføjede Supplikation kan han se, hvad Abraham Meckelburg, Borger i Helsingør, har berettet om et Fortov, som hans afdøde Fader har faaet Kongens Brev² paa, ned til Stranden udenfor hans Port. Frederik Urne skal nøje undersøge Sagen og paase, at Abraham Meckelburg uhindret nyder den Frihed, som hans Fader har faaet af Kongen. Sj. T. 25, 116.

— Oprejsningsbrev for denne Christen Jespersen til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa hans Fader, der i Marts 1631 er blevet dræbt paa Langeland af en Mand, ved Navn Simon Hansen, i Føslet³. Sagen er ikke blevet forfulgt af ham i rette Tid, fordi han har været forhindret i Kongens Tjeneste. F. R. 4, 1.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Det berettes, at en Supplikation, som forrige Aar⁴ er indleveret til Kancelliet af nogle Morsing Bønder, der klagede over, at hans Foged havde taget ubilligt Maal af dem, og over Ægt og Arbejde, som de skulde gøre til Hald Slot med Tørveskær og Kornhøst, skal være falsk, og at en Del af Bønderne, i hvis Navn Supplikationen er skrevet, ikke vil kendes ved den, men siger, at de aldrig har samtykt i den, og at det heller ikke er deres Segl, der sidder paa den. Dersom det lovlig kan bevises, at de, som har leveret Supplikationen, har brugt falsk Segl til den eller i andre Maader er omgaaedes utilbørligt med den, skal han lade dem tiltale, tage Dom over dem og derefter lade dem straffe. J. T. 8, 454.

— Miss. til Gunde Lange. Han skal alvorligt tilholde Staffen Nielsen, Borgemester i Thisted, og Jørgen Nielsen i Færgegaard endelig og uden videre Forhaling at møde

¹ Se herom Miss. ovfr. 3. Jan. 1633. ² 9. April 1608 til Tolder i Helsingør Hans Meckelborg. ³ Fodslette, Langelands Sønder H. ⁴ Jvfr. 16. Juni 1632.

til førstkomende Paaske i København og i Renteriet klargøre de 4 Terminers Skat af Ørum Slots Len, saavidt som de har oppebaaret den paa Kongens og Reinholdt Heidenstrups Vegne, dengang denne havde Ørum Slot i Forlening og de var i hans Tjeneste. Saafremt de ikke møder til nævnte Tid, vil Kongen finde andre Midler dertil. J. T. 8, 454 b.

16. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk om at lade det Byg fra hans Len, som bliver tilovers, naar Staldfolkene er betalt, gøre til Malt paa Antvorskov Slot og siden, naar Skibene gaar ud, sende det til Provianthuset for København. Betalingen for Fragten skal han føre til Regnskab. Sj. T. 25, 115. K.

— Aab. Brev, hvorved disse Brevvisere Oluf Hogensen og Mogens Hogensen fritages for al Udskrivning. Sk. R. 5, 70 b.

— Aab. Brev om, at Hendrik Aagesen for vigtige Aarsagers Skyld maa være fri og utiltalt for det Drab, som han for nogen Tid siden har begaaet paa en Person, ved Navn Hans Lauritsen, og at han for den Sag maa være og blive, hvor ham lyster. Sk. R. 5, 71.

— Miss. til Borkart Rud og Erik Bilde. Da Jokom Grabow til Pederstrup har begæret 1 Gaard i Maglebye Sogn, 2 Gaarde i Ormstrup¹, 3 Gaarde og 1 Gadehus i Munkegaard, 1 Gaard i Trøgeløf, 4 Gaarde i Kiedeby og 1 Gaard i Hagenbye i Humlet Sogn, 2 Gaarde i Hemmedved², 1 Gaard i Vindebye, alle i Lindelse³ Sogn, 1 Gaard i Fulsbølle By, 1 Gaard i Vesterbye, begge i Fulsbølle Sogn, 2 Gaarde i Lungilse By, 1 Gaard i Kasteltorp, alle i Lungilse Sogn, og 3 Gaarde i Biskopdorf i Simmerbølle Sogn, til Mageskifte for Gods paa Bornholm, skal de besigte ovennævnte Gods, ligne og lægge det mod det Gods, der er opført paa den hoslagte Besigtelse, som er foretaget af Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, og Madts Kofoed, Landsdommer sammesteds, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Peder Basse til Sørup, Embedsmand paa Tranekær Slot,

¹ Besigtelsen har: Ornestrup i Magleby S. T. har ved en Fejlskrift: Linde Sogn.

² Hennemved.

³ F.

at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om den. F. T. 4, 228.

16. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 229 b.

19. Jan. (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Niels Erik-sen Grøn, der for 1 $\frac{1}{2}$ Aar siden er blevet trolovet i Hillerød med et Kvindfolk, ved Navn Sophia Rogies, faar Trolovelsen ophævet og Tilladelse til at indlade sig i Ægteskab med en anden Person. Efter Trolovelsen var han rejst til Halmstad for at forrette sine Hverv, og imidlertid er hun draget bort, ingen ved hvorhen, og hverken hendes Broder M. Christopher Bartskeer, nu i Helsingør, i hvis Hus hun tilforn har været, eller nogen anden kan oplyse noget om, hvor hun er blevet af, skønt der offentlig til Tinge er lyst efter hende. Sj. R. 19, 64 b.

—¹ Skøde til Hans Pedersen i Hillerød paa et Stykke Jord ved Frederiksborg Slot, 6 Roder 2 Alen i Længden fra Povel Pouelsens Plankeværk af Øster i Vester og 5 Roder 1 Alen i Bredden. Sj. R. 19, 75 b.

21. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz til Tygge-strup, Lensmand paa Vordingborg, om at tilholde Færgemanden ved Vordingborg Færge at holde Færger, Baade, Folk og Redskaber i Orden. Frederik Reedtz skal holde nøje Tilsyn dermed. K. Udt. i Sj. T. 25, 115.

— Lignende Miss. til Palle Rosenkrantz om Gobens Færge paa Falster. Udt. i Sj. T. 25, 115. K.

— Miss. til Fredrik Urne til Brentved, Slotsherre paa Kronborg. Da Postbudene har faaet adskillige Domme over Borgemestre og Raad i Helsingør vedrørende Betalingen af deres Løn og alligevel endnu ikke har faaet den, skal Fredrik Urne tilholde nævnte Borgemestre og Raad endelig og uden videre Ophold at betale Postbudene den dem tilkommende Løn. K. Udt. i Sj. T. 25, 116 b.

— Aab. Brev, hvorved Henrik Holk til Raunholt faar be-

¹ Indført mellem Brevene af 19. Febr.

vilget, at Raunholt Hovedgaard med Morre By¹ og Kielle Mølle² herefter maa høre ind under Herrested Birk, og at dette maa kaldes Raunholt Birk. F. R. 4, 1. (Tr.: CCD. IV. 583 f.).

21. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe og Bispen [Dr. Hans Mikkelsen]. Der tilsendes dem den kgl. Konfirmation paa et Mageskifte mellem Eyler Qvitzov til Lyckesholmb og Sognepræsten til Haarsløf³ om nogle Haarsløf Kirke tilhørende Jorder, som Eyler Qvitzov har begæret. De skal paa Præstens og Kirkens Vegne forlange et Genbrev paa samme Mageskifte af Eyler Qvitzov og lade det levere paa de tilbørlige Steder. F. T. 4, 227 b.

— Miss. til Christen Thommesen om nu i Vinter at lade hugge saa meget Ved i Biørnskov, som [Kalø] Lens Bønder kan overkomme, og lade det føre til nærmeste Havn til at forbruges her til Kongens Behov. J. T. 8, 454 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Kongen har tilforn anbefalet ham denne Kaptejn Jørgen Schucher. Da der nu er et Kompagni ledigt i Jylland, skal Jørgen Urne befordre ham til et Officium, eftersom han befindes dygtig til. J. T. 8, 455.

24. Jan. (—). Miss. til Otte Skeel. Da Axel Juul til Kongstedlund har forset sig med Lejermaal, skal Otte Skeel fastsætte en bestemt Tid, inden hvilken han skal staa aabenbart Skrifte. Saafremt han ikke inden denne Tid forholder sig efter Kirkens Disciplin, skal Otte Skeel stævne ham for Danmarks Riges Raad. J. T. 8, 455.

27. Jan. (—). Miss. til nogle af Raadet: Hr. Christian Friis, Kongens Kansler, Claus Daa, Rigens Admiral, Christoffer Ulfeldt og Hans Lindenov om med det allerførste i København at revidere Rentemestrenes Regnskaber fra 1. Maj 1629 til 1631. Udt. i Sj. T. 25, 116 b. K.

28. Jan. (—). Bestalling for Pofvel Mickelsen som Salpetersyder i Roskilde, Ringsted og Svenstrupgaards Len. [Enslydende, mutatis mutandis, med Bestallingen af 7. Dec. 1620 for Klavs Lydersen]. Sj. R. 19, 65⁴.

¹ Maare, Herrested S., Vindinge H. ² Kildemølle, Ellinge S., Vindinge H. ³ F. T. har ved en Fejlskrift: Gaarseløf. ⁴ Tr.: D. Mag. 5. R. I. 343 f.

28. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne [Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup Len], Sifvert Urne [Roskilde-gaards Len] og Jokum Beck [Københavns Len] om i deres Len at lade hugge saa mange Baandstager, som Skovene kan taale, og, medens Føret er godt, sende dem til Provianthuset i København. Udt. i Sj. T. 25, 116 b. K.

— Miss. til Fru Rigse Grubbe. Borker Rud til Sæbygaard har for nogen Tid siden faaet Kongens Arrest paa Arven efter afdøde Alexander Rabe von Pappenheim, indtil han kan faa betalt, hvad han er berettiget til at faa. Da den afdødes Arvinger nu har anholdt om at faa den Del af Arven, der er tilovers ud over det, som Borker Rud har at fordre, tilstillet, skal hun lade de nævnte Arvinger faa den overskydende Del af Arven. Sj. T. 25, 117.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Det berettes, at den Residens i Roskilde, som Jurgen Schult til Hardenburg¹, Hofraad og Befalingsmand over Udsten Kloster og Alle Helgens Gods, har haft til det Kannikedømme i Roskilde, hvormed han har været forlenet, og som han har afstaaet til Byrge Juel til Lunggaard, Skibshovedsmand, er ganske forfalden og var saa brøstfældig, da Jørgen Schult fik den, at han ikke kunde have ladet den reparere uden stor Omkostning og maaske kun for nogle Aars Indkomst af hans Kannikedømme. Da den har været forfalden i saa mange Aar, skal Kapitlet afhænde Residensen til den, der vil give mest for den og vil opbygge den, dog at Kapitlet sætter Jordskyld paa den. Af Pengene, som indkommer for den, skal der oprettes en Kapital, som skal sættes paa Rente hos sikre Folk mod nøjagtig Forsikring. Renten skal aarlig gives Byrge Juel, der er forlenet med dette Kannikedømme, og dem, der bliver forlenet med det efter ham. Sj. T. 25, 117 b. K.

— Miss. til Lensmændene i Danmark om i deres Len og de deri liggende Købstæder at udtage N. Løsgængere og Folk, som ikke har nogen bestemt Tjeneste eller, dersom saadanne ikke er at faa, ligesaa mange ugifte Karle og sende dem til Købstaden N., saa at de kan være dér førstkommende 25.

¹ Horneburg ved Stade, Hannover.

Marts. De skal derfra sammen med de paa andre Steder udtagne ad Søvejen sendes til Christianpris, hvor de skal arbejde for Betaling. — Efterskrift: Kongen har bevilget, at der skal gives disse Folk 20 Sk. danske om Dagen hver. — De jyske skal møde i Horsens, undtagen de fra Riberhus Len, der skal gaa lige derfra til Christianpris, de fynske skal møde i Assens, de sjællandske og skaanske i København, de fra Lolland og Falster i Rødby. — Sjælland: Jokim Beck (Københavns Len 7), Frederik Urne (Kronborg og underliggende Len 12), Sigvart Urne (Roskilde Len 5), Tyge Brahe (Tryggevælde Len 3), Claus Daa (Dragsholm Len 7), Hans Lindenov (Kalundborg Len 10), Mogens Pax (Holbæk Len 4), Ventsel Rotkirk (Antvorskov og underliggende Len 14), Frederik Reedt (Vordingborg Len 13), Jørgen Seefeld (Ringsted Len 3). Jylland: Ernst Normand (Koldinghus Len 10), Hr. Albret Skeel (Riberhus Len 14), Hr. Uldrik Sandberg (Lundenæs Len 8), Jens Juel (Bøvling Len 7), Gunde Lange (Ørum Len 4), Jørgen Urne (Vestervig Klosters Len 6), Otte Skeel (Aalborghus Len 7), Niels Friis (Sejlstrop Len 3), Jørgen Orning (Aastrup Len 2), Tønne Friis (Stjernholm Len 4), Laurits Ebbesen (Skanderborg Len 7), Laurits Lindenov (Aarhus Len 6), Christen Holck (Silkeborg Len 6), Christian Thomesen (Kalø Len 7), Otte Marsvin (Dronningborg Len 7), Gabriel Kruse (Mariager Klosters Len 6), Knud Gyldenstjerne til Tim (Halds Len 8), Mogens Sehested (Skivehus Len 4). Lolland og Falster: Palle Rosenkrantz (Aalholms Len 13), Just Frederik v. Pappenheim (Halsted Kloster 3). Fyen: Mogens Kaas (Nyborg Len 11), Henning Valkendorf (Odense Len 5), Jørgen Brahe (Hagenskov Len 5), Gregers Krabbe (Hindsgavl Len 3), Anders Bilde (Rugaards Len 2), Peder Basse (Langeland 7). Skaane: Tagge Thott O[ttesen] (Malmøhus 14), Hendrik Hvitfeldt (Landskrone Len 6), Christopher Ulfeldt (Helsingborg Len 7), Ifver Krabbe (Laholms Len 3), Malte Juel (Christianstads Len 7), Tagge Thott A[ndersen] (Sølvitsborg Len 6), Erik Rosenkrantz (Halmstad Len 4), Mogens Gyldenstjerne (Varberg Len 7), Henrik Gyldenstjerne (Christianopol Len 3). Ialt 300 Løsgængere¹. Sj. T. 25, 118 b. K.

¹ I K. har der yderligere været opført 10 Lensmænd med deres Len uden Angivelse af Løsgængerantallet, men de er atter slettet.

J. T. 8, 455 b (til Hr. Albrekt Skeel) og Orig. (meget medtaget, til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

28. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis om at skaffe Skuder og den fornødne Fetalje til de i ovenstaaende Brev omhandlede Løsgængere og unge Karle, der skal transporteres fra Horsens til Christianpris. Sj. T. 25, 117 b. K.

— Lignende Miss. til Jurgen Brahe om at skaffe Skuder og Fetalje til Assens til Folkene fra Fyen og til Palle Rosenkrantz om at skaffe Skuder og Fetalje til Rødby til Folkene fra Lolland og Falster. Udt. i Sj. T. 25, 117 b. K.

— Miss. til Sigvart Urne. Fru Karren Pax, Enke efter Erik Vasspyd, har andraget om paa Livstid at faa bevilget Ægt og Arbejde af 3 af Kronens Gaarde i Kornerup By i Roskilde Len, hvor hun bor paa en af Kronens Gaarde, for at den af hende beboede Gaard desto bedre kan holdes ved Magt med Bygning og Avling, og berettet, at hun allerede har opsat et nyt Hus paa 14 Bindinger og fremdeles agter at bygge og forbedre samme Gaard. Sigvart Urne skal med det første indsende Erklæring om, hvorvidt Ægt og Arbejde af de nævnte 3 Gaarde kan bevilges hende paa Livstid og de andre Lensbønder dog kan gøre tilbørlig Ægt og Arbejde. Sj. T. 25, 120. K.

—¹ Aab. Brev til Bønderne overalt i Danmark om en Kornskat til Flaaden. Sj. T. 25, 145. Orig. (Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 584).

— Miss. til alle Lensmændene² i Danmark, undtagen i Jylland, Bornholm og Gulland, om straks at lade ovenstaaende aabne Brev om en Kornskat til Flaaden læse og forkynde i deres Len, med det allerførste lade Bønderne skrive for Skatten og indkræve den. De skal fremsende den snarest muligt til Provianthuset for København. Sj. T. 25, 145 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Lignende Miss. til Lensmændene² i Jylland, Bornholm og Gulland, dog at den sidste Sætning erstattes af følgende: De skal sælge den ligesaa dyrt som Lenets andet Korn, da Fragten vilde koste for meget og Kornet heller ikke kan

¹ Indført efter Brevene af 27. Marts 1633.
med deres Len.

² De opregnes alle

komme til Stede i rette Tid, hvorfor Kongen forsaarsages at forsyne Flaaden ved andre Midler. Sj. T. 25, 146.

28. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Erik Krabbe. Denne Mads Olsen, bosiddende paa Kronens Gods i Valkiertorn, har klaget over, at han forfølges paa det højeste af Christian Eriksen til Fligende, baade til Tinge og andetsteds, fordi han er flyttet fra dennes Gods ind paa Kronens Gods i Valkiertorn, der ligger til Helnekirke, hvormed Erik Krabbe er forlenet, og har begæret Kongens Missive til Adressaten om at forsvare ham mod Christian Eriksens Tiltale, saavidt det er Lov og Ret. Dette paalægges Erik Krabbe. Sk. T. 6, 3.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Borgemestre og Raad i Varberg har klaget over, at Slotsprædikantens Hjord og Fæ gør Skade paa deres Enge, som han kan se af deres vedlagte Supplikation. Han skal faa at vide af Præsten, om han vil efterkomme deres Begæring, eller tilholde ham at afgive en udførlig skriftlig Erklæring om, hvorfor han ikke vil gaa ind paa det, som de tilbyder ham, og underrette Kongen derom, for at denne siden kan give tilbørligt Svar. Sk. T. 6, 3 b.

— Miss. til Tage Thott Otsen, Christoffer Ulfeldt og Hendrik Hvitfeldt. Patrick Donbar, Major over det skaanske Regiment, har berettet, at man nægter ham den Besolding, der er tilstaaet ham i hans Bestallingsbrev, som han har faaet af Kongen, fordi man mener, at han bør lade sig nøje med en Gaard, der er tillagt ham, og 100 Dlr. aarlig. Han begærer at maatte nyde den Besolding, som hans Bestalling angiver, og tilbyder derimod at afstaa den ham tillagte Gaard og de 100 Dlr. Kongen bevilger, at nævnte Patrick Donbar maa nyde den i hans Bestalling fastsatte Besolding fra Bestalingsdagen at regne, forsaavidt han ikke allerede har faaet den, dog at han afstaar den ham tillagte Gaard og de 100 Dlr. Adressaterne skal betale ham, hvad der resterer ham, dog at deri kvitteres, hvad han har faaet af de 100 Dlr. Kongen har befalet Malte Juel til Giesinggaard, Embedsmand over Christianstads Len, at lægge den ham tillagte Gaard ind under Lenet, saaledes at Donbar leverer fra sig, hvad han har faaet af Gaarden. Sk. T. 6, 3 b.

— Miss. til Malte Juel om at lægge den Gaard i Christianstads Len, som har været tillagt Major Donbar for

hans Bestilling, ind under Lenet. Dersom Majoren har faaet noget af Gaarden i den Tid, i hvilken han har betjent Majorsbestillingen, skal Malte Juell igen modtage det af ham og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 4 b.

28. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde. Han har berettet, at den Kobbermølle i Herrisvad Klosters Len, der kaldes Stackerup¹, og den nye Bygning ved samme, som Jacob von Ys² lod opbygge, er ganske øde og forfalden, at Oluf Bagger, som har forpagtet samme Messing- og Kobbermølle, aldeles ikke bruger den, men at en Mand, ved Navn Johan, har Hammermøllen, der ogsaa er meget bygfældig, i Brug, hvorfor han aarlig giver fornævnte Oluf Bagger 50 Sletdlr., samt at han begærer at beholde denne Mølle. Kongen tillader Hr. Anders Bilde at forpagte Hammermøllen til denne og at fæste Huset til den, der kan give den aarlige Rettighed deraf. Det Inventarium, der findes, som skal være nogle Skippd. Jerninstrumenter og 2 store firkantede Sten med Jernbeslag, der ikke bruges til Hammermøllen, skal han sende til Smeden paa Bremerholm. Sk. T. 6, 4.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da det berettes, at Sognemændene til Vindberre Kirke endnu ikke har fremvist for ham det Fæstebrev paa deres Kirketiende, som de paa-beraaber sig, og at han derfor tilholder sig den efter Kongens Missive³, men at en Del af Bønderne findes modvillige og ikke vil yde Tienden til ham, skal han⁴ tiltale de modvillige og tage Dom over dem. Sk. T. 6, 4 b.

— Aab. Brev, hvorved Fru Jahan Brun faar Bevilling til at faa udleveret sin Arvepart efter sin Fader Hertvig Brun og sælge den til den højstbydende. Denne Arvepart er sat in seqvestro, fordi hun i den ubelejlige Tid i Jylland har indgaaet Ægteskab med en Person, ved Navn Theodorus von der Langveil⁵, som nogen Tid derefter er død. Hendes ældste

¹ Kaldes Stackerup og Stockerup; ment er: Stakkerup, S. Asbo H.
² Jakob van Aix fik Bevilling paa denne Kobbermølle 11. Marts 1619. Han afstod Møllen til Oluf Bager, jvfr. kgl. Konfirmation 26. Marts 1629.
³ 1. Marts 1632. ⁴ Stedet er forskrevet i Sk. T. ⁵ Theodor de Longueville († før 1630).

Morbroder¹ har givet sit Samtykke til, at hendes Arvepart bliver hende følgagtig og at hun maa sælge den. J. R. 8, 392 b.

28. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jomfru Maren Frandsdatter² faar Bevilling til at sælge Halvparten af sin Bondegaard Hetstrud til den højstbydende og i Stedet derfor tilforhandle sig andet Gods, som ligger hende mere belejligt, dog at det sker med Samtykke af hendes nærmeste Værge Erik Otsen til Vatne, Admiral paa Bremerholm. J. R. 8, 393.

— Miss. til Erik Ottesen. Da Kongen har bevilget Jomfru Marren Frantsdatter, at hun maa sælge Halvparten af en hende tilhørende Bondegaard, kaldet Hetstrud, og købe andet belejliger Gods i Stedet, skal han som hendes nærmeste Værge paa hendes Vegne bortskøde Halvparten af nævnte Gaard og paase, at det sker til Fordel for hende. Sj. T. 25, 117. K.

— Miss. til Verner Parsberg og Enevold Seefeld. Ifver Lykke til Vindum, Ifver Kaas til Ulstrup og Fru Tale Kaas til Grønkiergaard har berettet, at der for rum Tid siden i Viborg Domkirke er indsat under Forsegling Lodder og Ejendomsbreve paa noget Jordegods, der tilkommer dem som Arv efter Fru Kirsten Mogensdatter³, Frands Dyres Enke. Da de nu skal bruge nogle af disse Breve, skal Adressaterne paa en bestemt Dag inden førstkommende Fastelavn begive sig til Viborg Domkirke, af de omtalte Ejendomsbreve udtage de Breve og Lodder, der vedrører Andragernes Jordegods, levere dem Brevene, give beskrevet fra sig, hvilke Lodder og Breve, der leveres dem, nedlægge en rigtig Reversal i Kisterne og Skrinene i Stedet og igen forsegle disse. Alle de interesserede skal advares om at møde til samme Tid. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 455.

30. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Dr. Peter Pay, som Kongen for nogle Aar siden⁴ har forlenet med et Vikarie i Aarhus Domkirke, og som har klaget over, at der gøres ham Forfang paa Ægt, Arbejde og Herlighed af Vikariatet, fordi der

¹ Frans Kaas Hermansen.

² Maren Frandsdatter Munk.

³ Kir-

sten Mogensdatter Kaas.

⁴ 11. Jan. 1621.

intet staar derom i Forleningsbrevet, faar Bevilling paa at nyde samme Vikarie med Ægt, Arbejde og al anden Herlighed og ellers efter hans forrige Forleningsbrevs Indhold. J. R. 8, 393.

30. Jan. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd¹ i Jylland. Han har for nogen Tid siden faaet Missive fra afdøde Hofmester Frands Rantzau til Rantzausholm om at levere følgende Varer: [20 Læster Byg] af [Aarhus] Len til Marcus Calendrin af Hamborg og af ham eller hans Fuldmægtig tage 2 enslydende Beviser for, hvad han leverer. Han skal straks ved dette Bud erklære, om han efter Hofmesterens Missive tilfulde har leveret det ovennævnte eller kan levere det til fuld Nøje, og straks sende de Beviser, som han har faaet derfor, til Rentekammeret, da det er Kongen meget om at gøre at faa alt at vide herom. — Christian Holck (5¹/₂ Læst Smør af Silkeborg Len), Christian Thommesen (2 Læster Smør og 20 Læster Byg af Kalø Len), Tønne Friis (1¹/₂ Læst Smør af Stjernholms Len), Ernst Normand (12 Læster Smør og 30 Læster Byg af Koldinghus Len), Otte Skeel (1¹/₂ Læst Smør af Aalborghus Len), Niels Friis (1 Læst Smør af Sejlstrup Len) og Laurids Ebbesen (80 Læster Byg af Skanderborg Len). J. T. 8, 456.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt. Af hans Erklæring har Kongen erfaret, at en Del jydsk og holstenske Adelsmænd har Gaarde og Gods i Aitrup og Biert i Tyrstrup Herred i Haderslevhus Len. Han skal akkordere med dem om, hvad enhver for sin Part vil have beregnet i Penge pr. Tønde, og snarest underrette Kongen derom. J. T. 8, 456.

31. Jan. (—). Miss. til Rentemestrene. Kongen har befalet² Lensmændene i Norge, at de Bønder, som i den sidste Fejde har forstrakt Kongen med noget Sølv og ikke har faaet Gods til Forsikring derfor, maa faa dette Sølv afkortet i Landskyld, Leding, Sagefald og deslige Rettigheder, Skatterne alene undtagne, indtil de er betalte, og hvis Summen er større end at dette kan strække til, at den da maa betales af Lenenes Indkomst eller Afgift, alt eftersom Lensmændene har Lenene paa Røgnskab eller Afgift, endvidere at Lens-

¹ Det indførte Miss. er stilet til Lavrids Lindenov, Aarhusgaard, hvis Navn ikke er nævnet blandt de opførte. ² 14. Marts 1633 (N. R. R. VI. 508).

mændene for Afgiften eller Indkomsten efterhaanden skal indløse, hvad der af Norges Kronens Gods er pantsat til nogen. Hvad der i saa Maade af Kongens Rettighed føres til Afkortning i Regnskaberne, skal Adressaterne nøje konferere med den Designation, der er indleveret over det forstrakte Sølv, og godtgøre Lensmændene det derefter. Sj. T. 25, 120 b. K.

31. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Det berettes, at hans Foged paa Island Oluf Pedersen skal have understaaet sig at afsætte Hr. Hallgrimer Jonsen fra Haskutstadts¹ Kald for Norden paa Island, som denne efter sin Faders Død er kaldet til og som han i 1^{1/2} Aar har betjent ustraffeligt, og dér igen indsat og paatvunget Bønderne mod deres Vilje og lovlige Kald Hr. Magnus Jussesen i Henhold til Kongens Brev, som Hr. Magnus har opnaaet for nogen Tid siden og efter hvilket han maatte befordres til Kald, hvor han lovligt kunde blive kaldet, hvormed dog ikke er ment, at han nogetsteds skulde trænges ind mod Ordinansen og Forordningerne. Samme Foged har endvidere afsat nogle Kapellaner fra de Steder, hvor de har været forordnede, og indsat andre i deres Sted, undertiden endog med Sognefolkenes Samtykke. Da Hr. Gysle Odsen var blevet udvalgt til Biskop, har Fogden udstedt Kollatsbrev paa hans Beneficium til en anden og forbigaaet hans egen lovligt kaldede Kapellan, som havde tjent ham i 2 Aar. Den nyudnævnte Præst flyttede mod Bispens Vilje ind paa samme Gaard, har siden giftet sig dér, og Biskoppen er blevet tilholdt at levere ham Sognet og Gaarden paa usædvanlige Tider. Det har forundret Kongen i ikke ringe Grad, at Fogden har turdet understaa sig at gøre det. Holger Rosenkrantz skal indsende udførlig Erklæring herom til Kongen. Da Hr. Jon Grimsen, som længe har tjent begge Skolerne paa Landet, har Kongens Bevilling paa at faa det første ledige Beneficium, som kan være ham gavnligt, skal Holger Rosenkrantz paase, at han befordres efter samme Brev, saavidt det lovligt kan ske. Da det berettes, at der er opstaaet Trætte om Skaalholt Domkirkes rette Indtægt, skal Holger Rosenkrantz nøje undersøge Sagen, føre den til Rette og Afgørelse

¹ Maaske Høsskulsstadir, Dala Sysse.

og paase, at der ikke kommer noget med Urette fra Domkirken af det, som har ligget under den og med Rette bør følge den. N. T. 5, 265 b.

1. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hr. Hans Andersen, Sognepræst til Mielbye, faar et Afslag paa 2 Pd. Rug og 2 Pd. Byg¹ aarlig af den Afgift, som han skal give af Kirkens Part af Mielbye Korntiende. Mielbye Agre og tilliggende Jorder er Tid efter anden fordærvet meget af Flyvesand, saa at de næsten er ufrugtbare, hvorfor han ikke kan faa over Halvparten af det Korn, som han skulde yde aarlig af Kirkens Part af Korntienden. Sj. R. 19, 68 b.

— Miss. til Frederik Urne. Han har tilforn² faaet Befaling til at undersøge Sagen vedrørende Andragendet fra Sognepræsten til Mielbye Hr. Hans Andersen om Afslag paa Mielbye Korntiende. Da Kongen af hans Erklæring har set, at Præsten i 2 Aar, nemlig i 1630 og 1631, har lidt stor Skade ved Misvækst og ved Flyvesand, har Kongen bevilget Præsten et Afslag paa Halvdelen af ovennævnte Korntiender for de 2 Aar 1630 og 1631, nemlig 2¹/₂ Pd. Rug og 2¹/₂ Pd. Byg. Sj. T. 25, 121 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Sigvart Urne. Det berettes, at Residensen for Sognepræsten i Rye, Hr. Pofvel N.³, for nogen Tid siden er brændt som Følge af en ulykkelig Hændelse, hvorved han har lidt stor Skade, saa at han ikke er i Stand til at genopbygge Residensen, med mindre han faar Hjælp. Sigvart Urne skal hjælpe Præsten med 50 Sletdlr. af det, som Rye Kirke og Annekskirken nu har i Forraad. Dersom en af disse Kirker ikke kan overkomme at yde sin Part af denne Sum, skal den anden, som har Formue, udlægge Resten. Sj. T. 25, 121.

— (Frederiksborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da Kongen af hans Erklæring ser, at Broerne i Mors og Salling er meget brøstfældige, skal han lade de Broer, for hvilke Kronen oppebærer Brokorn, istandsætte og holde ved god Magt. Han skal dertil bruge de Pallisader, der ligger paa Volden ved

¹ Tallene er forskellige i dette og det følgende Brev, men er begge Steder skrevet med Bogstaver. ² 7. Juni 1632. ³ Povl Sørensen Sorte, Præst i Rye og Sonnerup, Voldborg H.

Hald Slot, saa mange der behøves, og lade hugge det fornødne Bøgetømmer til det, som skal i Vandet. Hvad han betaler derfor i Arbejds løn, skal han føre til Regnskab. J. T. 8, 457 b.

3. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Christen Holck. Han har berettet, at en Kvinde, ved Navn Kirsten Thommisdatter, i Thorning i Silkeborg Len for nogen Tid siden er blevet besøvet af en Mand, ved Navn Christen Pedersen, og at hun til Tinge har givet en af Kejserens Ryttere Skylden. Parterne er derfor stævnet paany, og hun har da tilstaaet Sandheden og angivet Christen Pedersen som hendes rette Barnefader, idet hun berettede, at hun var blevet baade truet og listet til den forrige Bekendelse. Hun er derfor dømt fra sine Fingre. Christen Holck skal paa Kongens Vegne aftinge med hende efter hendes Formue og lade hende blive forskaonet for hendes Fingres Fortabelse. J. T. 8, 457 b.

4. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om Malt- og Ølakcisen i København. Sj. R. 19, 67 b. (Tr.: KD. III. 113 f. CCD. IV. 585).

— Ekspektancebrev for Dr. Christen Jensen, Kongens Hofprædikant, paa det første ledige Kannikedomme i Lund Domkirke efter Kapitlets Statutter, de tidligere udstedte Ekspektancebreve dog aldeles uforkrænket hermed. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 5, 71.

— Forleningsbrev for Thøger Pedersen, Søn af M. Peder Thøgersen, Præst til St. Mortens Kirke i Randers, paa det Vikarie i Aarhus Domkirke, kaldet Vicariatus Erasmi, hvormed hans Fader for nogle Aar siden¹ er blevet forlenet, efter dennes Død til dermed at fortsætte sine Studier. [Med Art. 1—2]. J. R. 8, 394 b. K,

5. Febr. (—). J. R. 8, 397 b. se 5. Marts.

— Miss. til Gabriel Kruse. Kongen har befalet², at de Kirker i Vendelbo Stift, som er formuende, skal bidrage til Reparation af Kaastrup Kirke i Thy. Da Mariager Kloster har Jus til denne Kirke, skal Gabriel Kruse, naar den er helt

¹ 17. Marts 1597.

² 20. Juni 1632.

repareret, siden lade den holde vedlige af Kirkens egen Indkomst. J. T. 8, 458¹.

5. Febr. (Vallø). Miss. til Axel Arenfeldt til Basnes med Forespørgsel om Pengene for Salget for Hans Uldrik Gyl-denløves Gaard i København til Jørgen Danielsen, Borge-mester i København. Sj. T. 25, 122. (Tr.: KD. III. 134).

— Miss. til Jens Høg. Da Kongen til Aalholm Slots Fornødenhed behøver følgende Tømmer: 2 Træer, hvert 24 Alen langt, $\frac{1}{2}$ Tylt 20 Alen lange, 1 Tylt 18 Alen lange, 9 Tylter 16 Alen lange, 8 Tylter 14 Alen lange, 8 Tylter 12 Alen lange og 1000 Stenlægtter, skal Jens Høg, naar Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Befalingsmand over Nykøbing og Aalholms Len, henvender sig til ham hermed og sender Skib efter Tømme-ret, skaffe ham ovennævnte Tømmer. Sk. T. 6, 5.

9. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Lensmændene over de Len, i hvilke Kongen har sin Vildtbane, nemlig: i Sjælland: Frederiksborg, Kronborg, Københavns, Dragsholm, Kalundborg, Antvorskov, Vordingborg, Møens, Ringsted og Roskilde Len, i Jylland: Skanderborg, Silkeborg, Hald og Koldinghus Len. Det berettes, at en Del Bønder understaar sig at skyde Dyr i Kon-gens Vildtbane, og at dette mest foraarsages ved, at Bønderne mange Steder i Landsbyerne imod Kongens alvorlige Forbud holder Bøsser, Krudt og Lod. For at dette nu i Fredstid helt igennem kan blive afskaffet, særlig paa de Steder, hvor Kongens Vildtbane er, har Kongen gjort den Anordning, at den, som kan betræde nogen i at skyde Dyr i Kongens Vildtbane eller nogen nær ved Vildtbanen bosiddende Bonde i at have Bøsse i sit Hus, og som angiver ham til Lensmanden paa Kongens Vegne og nøjagtigt beviser det, være sig Bonde eller hvem det er, skal have udbetalt 30 Rdlr. for sin Umage. Pengene skal paa Kongens Vegne udbetales ham af Lensmanden, som siden skal lade den skyldige alvorligt straffe som Overtræ-der af Kongens Befalinger. Adressaterne skal lade denne Befal-ing forkynde paa de tilbørlige Steder og paa alle Sognestævner, for at baade de, der vil angive noget sligt, kan vide at rette

¹ Tr: (med Datum: 5. Marts) Dsk. KL. III. 226 f. D. Mag. VI. 283.

sig derefter og de andre kan tage sig i Vare for Skade. Sj. T. 25, 122 b. K.

9. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Malte Juel. Naar Aarsens Tid er og Kongen holder Hof enten her paa Frederiksborg eller paa Københavns Slot, skal han til Hofholdningens Fornødenhed i sit Len [Kristianstad] lade skyde, hvad der findes af adskilligt Fjervildt. Hvad der ikke er at faa i Lenet, skal han lade indkøbe hos de Svenske, der, efter hvad der berettes, fører det fra Sverrig. Sk. T. 6, 5 b.

— Miss. til Bispen i Aalborg [Mag. Kristen Hansen]. Jedtsmark Sognemænd har berettet, at de af ham har haft i Fæste Kronens Part af samme Sogns Tiende, hvormed han er forlenet af Kongen, men at han har frataget dem denne Tiende, fordi de ikke har ydet den fulde Afgift af den for 1629, da de kejserlige havde forladt Jylland. Dette Aar var der ikke nær saaet den fulde Sæd, hvorfor der i den største Del af Jylland er gjort Afslag paa alle Tiender. Desuden har nævnte Sognemænd tilbudt, dersom deres Fæste skulde være forbrudt derved, at fæste den paany, hvilket han dog ikke har villet gaa ind paa, men har bortfæstet den til Fru Dorrete Budde til Oxholmb. Han skal med det allerførste indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 458.

— (Kbhvn.). Miss. til Bertel Hansen, Forstander for Duebrødre Hospital i Roskilde, om at skaffe hver af de fattige i Hospitalet, som trænger dertil, 8 Alen lybsk Graat, 6 Alen Lærred og 1 Par Sko aarlig. Udt. i Sj. T. 25, 122 b. K.

10. Febr. (—). Miss. til Ernst Normand. Da det af Roskilde Kapitels Erklæring fremgaar, at det Gods, som Hans Uldrik Gyldenløve vil give Kapitlet til Vederlag for det af ham til Mageskifte¹ begærede Gods, ikke er tilstrækkeligt, eragter Kongen det billigt, at de 2 mindste Gaarde i Tornemark og det ene Jus patronatus forbigaas (særlig da Universitetet er interesseret i de 2 Gaarde i Tornemark, der ikke kan afhændes imod Fundatsen), og at Ernst Normand forhandler med Kapitlet om, hvilket Vederlag der kan gives det imod det ene Jus pa-

¹) Jvfr. 22. Nov. 1632.

tronatus til det Sogn, i hvilket hans Gaard ligger, samt tilhørende Herlighed. Sj. T. 25, 123. K.

10. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen for nogen Tid siden har bevilget, at Kronens Bønder i Hoe og Oxeye Sogne i Riberhus Len maa forskaanes for den halve Skat, naar der paabydes almindelig Skat, for deres Armods Skyld og fordi Sandflugt aarlig overløber deres Ager- og Engjord, som tilmed ofte overskylles og fordærves af Vandflod. Da det nu berettes, at en Del af Adelens Tjenere i de nævnte Sogne er ligesaa forarmede som Kronens Bønder og ikke formaar at yde fuld Skat, bevilger Kongen, at Adelens Tjenere i Hoe og Oxeye Sogne efter Tingsvidne og Lensmandens Erklæring ligeledes maa forskaanes for den halve Skat, naar saadan paabydes. J. R. 8, 395.

11. Febr. (—). Bestalling for Jahan Hasselt som Altist i Kongens Sangeri med en aarlig Løn af 400 Rigsdrl. in specie til Besolding, Kostpenge og Hofklædning fra 1. Jan. 1633 at regne, at udrede af Rentemestrene. Han skal ufortrøden lade sig bruge i sin Bestilling og desuden vare paa og forrette i Kongens Kantori, hvad Kongen befaler ham. Sj. R. 19, 69.

— Lignende Bestalling for Mickel Løtzsch som Bassist med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en sædvanlig Hofklædning. Udt. i Sj. R. 19, 69 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Jens Sandersen, som i nogle Aar har tjent Hospitalet for København, naar Sognepræsten i Borre paa Møen kommer fra Kaldet, maa lade sig høre dér sammen med andre og forfremmes dertil, dog at alting sker efter Ordinansen og de andre Forordninger om Præstekald. Sj. R. 19, 69 b.

— Aab. Brev, hvorved Thomis Nold til Mageløe, Befalingsmand i Liuse Kloster, faar Bevilling til i Stedet for de 200 Dlr., som han hidtil har haft i Løn, at faa Proviant efter den gamle Takst fra Provianthuset, fra 1. Marts sidstforleden at regne. Sj. R. 19, 69 b.

— Aab. Brev, hvorved Hans Herbert, som agter at ned sætte sig i København som Skrædder, i 6 Aar fritages for Byens Bestillinger. Sj. R. 19, 70 b. (Tr.: KD. III. 114).

11. Febr. (Kbhvn.). Instruks for Sten Beck¹, Rente-
mester, om at begive sig til Roskilde og dér mønstre Kap-
tejn Staffen Thins Kompagni, som er ankommet dertil, ud-
vælge 200 af de bedste Mand foruden Kaptejnen, Løjtnanten,
Fændrikken, 3 Sergenter, 2 Trommeslagere og 1 Piber, der
straks skal sendes til de forordnede Steder. De, som er tilovers
og dog er gode Soldater, skal begive sig til København, hvor
de skal erfare Kongens Vilje. Sj. R. 19, 70.

— Miss. til Lensmændene i Sjælland. Da Kongen har
anset det for godt at indkvartere 210 Soldater, der skal
bruges paa Kongens Skibe til Rigets Forsvar, i nogen Tid
i Sjælland, og der i hans Len² skal anbringes [1 Sergent og
20 Soldater], skal Adressaten skaffe disse Kvarter i [Køge] og
nødtørfdig Underholdning, hvortil enhver i hans Len, saavel Bor-
ger som Bonde, skal kontribuere efter sin Formue. Der skal
gives hver gemen Soldat 3 Ort om Ugen for Servitie og alt, 1
Sergent 1¹/₂ Speciedlr. og 1 Gefrejter 1 Speciedlr. Naar der
endes med en Mandag, skal der begyndes med en Tirsdag og
saa fort, saa at der altid er 8 fulde Dage i hver Lønning. Men
hvis Undersaatterne, Borgerne saavel som Bønderne, ikke er i
Stand til at give Soldaterne Penge, skal disse lade sig nøje med
Brød og Fetalje efter Artikelsbrevets Lydelse, hvoraf der hoslagt
tilsendes ham en Kopi. Adressaten skal nøje paase, at Sol-
daterne ikke driver nogen Modvillighed; saafremt dette sker, skal
han lade dem anholde og Krigsretten sætte over dem af Office-
rerne. — Jokum Beck (Køge, 1 Sergent og 20 Soldater), Fre-
derik Urne (Helsingør, Slangerup, 16 Soldater, med Tilføjel-
se af, at Bønderne i Frederiksborg Len skal være forskaanet her-
for), Sifvort Urne (Roskilde, 1 Sergent og 19 Soldater), Frede-
rik Reedtz (Store Hedinge, Præstø, Næstved og Vordingborg, 1
Løjtnant, som skal have 6 Speciedlr., og 40 Soldater), Ventsel
Rotkirk (Skelskør, Korsør og Slagelse, 1 Fændrik, som skal
have 5 Rdlr., og 40 Soldater), Hans Lindenov (Kalundborg, 1
Sergent og 15 Soldater), Jørgen Seefeld (Ringsted, 8 Soldater),
Mogens Pax (Holbæk, 5 Soldater), Claus Daa (Nykøbing i Ods-

¹ Navnet findes kun i Overskriften, men er glemt i Teksten. ² Det
indførte Brev er stilet til Jokum Beck, Lensmand over Københavns Len.

herred, 10 Soldater), Frants Rantzaus Arvinger (Stege, 10 Soldater) og Borgemestre og Raad i København (1 Kaptejn, som skal have 15 Speciedlr., og 31 Soldater).

[Kopi af Artikelsbrevet¹.] Hvor Kaptejnen ligger, skal han hver Uge have til Lønning 15 Speciedlr., Løjtnanten 6 Speciedlr., Fændrikken 5 Speciedlr., 3 Sergenter hver 1¹/₂ Speciedlr., Capitaine des armes og Furer hver 1¹/₂ Speciedlr., gefrejter Korporal 1¹/₂ Speciedlr., Mønsterskriver og Bartskeer ligesom Sergenterne, 3 Trommeslagere og 1² Piber hver 1 Speciedlr., Adelsburser, Korporaler og „Landsbusater“³ hver 1 Rdlr., gemene Soldater 3 Ort.

Skal der gives paa hver Person Dag og Nat 2 Pd. Brød, 2 Pd. Kød, ¹/₈ Pd. Smør og 3 Potter Øl eller i Stedet for Kød og Smør saa megen Fisk, Ost eller anden god Fetalje, som forslaar ligesaa meget til Livets Underholdning.

En Soldat⁴, som har ringeste Besolding, i Stedet for nævnte Underhold 2¹/₂ Dlr., de andre saa og Adelsburserne og Sergenterne 3 Dlr., Overofficererne 4 Dlr., og dog med alt formeldte sig kontentere. Sj. T. 25, 123 b. K.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss.⁵ til nedennævnte Lensmænd i Danmark og Norge om fra Købstaden N. at sende N. Tømmermænd, som er forløvet, til København og tilholde dem hvert Aar at give Møde til Kyndelmisse, naar de saaledes bliver hjemforløvet. Nemlig: Sjælland: Jokum Beck (Køge 6), Frederik Reedtz (Vordingborg 5, Præstø 1⁶), Ventsel Rotkirk (Skelskør 1, Korsør 1); Fyen: Mogens Kaas (Svendborg 1); Skaane, Halland og Blekinge: Christopher Ulfeldt (Helsingborg 6), Erik Rosenkrantz (Halmstad 2), Tage Thott Andersen (Sølvitsborg og Rønneby hver 5), Mogens Gyldenstjerne (Falkenberg 1); Jylland: Otto Skeel (Aalborg 6), Laurits Lindenov (Aar-

¹ Det følgende er indført i Sj. T. efter Miss. uden nærmere Betegnelse; i K., efter hvilken det gengives her, er den første Del af Fortegnelsen noget fyldigere, og hver Del staar paa sit Blad. ² Tallet er usikkert i K. og mangler i Sj. T. ³ Sj. T. har: Landsbesatter. Betydningen er usikker. ⁴ Det følgende findes ikke i K., men kun i Sj. T. og er vistnok forskrevet. Meningen maa være, at ovennævnte Kost kan erstattes med de her nævnte Beløb som Kostpenge. ⁵ Det indførte Brev er stilet til Jokum Beck. ⁶ Dette Tal er glemt i Sj. T.

hus 2), Ernst Normann (Kolding 7), Knud Gyldenstjerne (Ny-købing 1); Norge: Corfits Ulfeldt (Marstrand 2). Sj. T. 25, 125. K.¹

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene om Gyldigheden af 2 Fordringer: Laurits Nielsen, Guldsmed i København, paa den afdøde Jacop Anckorsens og Johan Siebrandt paa sin afdøde Faders Vegne, der er Restancer fra Udgifterne til Kongens Broder Hertug Uldriks Begravelse. Sj. T. 25, 125 b. K. (Tr.: KD. V. 134 f.).

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da der er opstaaet Trætte om Portiones, som Byrge Juel til Lunggaard, Skibshøvedsmand, gør Krav paa, medens andre har modtaget samme Portiones eller mener sig berettiget til dem, skal Kapitlet dømme i denne Trætte. Sj. T. 25, 126.

— Miss. til Friderik Urne. Hendrik Pedersen i Roede er for nogen Tid siden rømt, fordi han ulovligt har ladet nogle Træer hugge i Roede Skov, men har nu begæret at denne Sag maa afsones og efterlades ham. Kongen tillader, at Friderik Urne maa lade ham afsone denne Sag med 200 Speciedlr., som straks skal erlægges, hvorefter den skal være ham efterladt. Sj. T. 25, 126.

— Miss. til Sigvart Urne. Hr. Enok Jacobsen i Jylinge har berettet, at han til Dronningens Moders Begravelse har udlaant adskillige Boskaber til Gabriel Kruse til Hiuleberg, Befalingsmand i Mariager Kloster, som dengang var forlenet med Roskildegaard, efter Indholdet af den af Gabriel Kruse underskrevne Seddel. Sigvart Urne skal betale Hr. Enok Jacobsen, hvad han med Lensmandens Seddel kan bevise at have mistet af samme Gods. Sj. T. 25, 126 b. K.

— Miss. til Frederik Reedtz og Sigvart Urne. Da Christian Grubbe til Lystrup har begæret 1 jordeggen Gaard [i Kongsted By og Sogn]² og 1 Gaard i Torup³ i Fakse Herred i

¹ Ved K. ligger en Fortegnelse over de Maanedstømmermænd, der var udskrevet af Lenene og Købstæderne i Danmark og Norge i Kgl. Maj. Skibstjeneste Anno 1632, enslydende med ovenstaaende Tal, dog at den begynder med: København 30, der ikke findes i Sj. T. ² Disse Ord, der er glemt i K., er indføjet efter Skødet af 6. Sept. 1634. ³ Skødet har: Skovtorup.

Tryggevælde Len i Sjælland til Mageskifte for 1 Gaard i Strøeby By og Sogn og 1 Gaard i Tammestrup¹ By i Store Hedinge Sogn, begge i Stevns Herred i samme Len, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, at overvære Besigtelsen. K. Udt. [udat.] i Sj. T. 25, 133.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Tyge Brahe om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom. K. Udt. [udat.] i Sj. T. 25, 133 b.

— Aab. Brev, hvorved Ernst Møller, Kongens Hofskrædder, faar Bevilling til, at fem Gaarde, nemlig 1 Gaard i Satsrup, 1 Gaard i Svendskiøb By og Sogn, 1 Gaard i Ostenskiøb², 1 Gaard i Bøgelycke³ og 1 Gaard i Høgholt i Hurud⁴ Sogn, alle liggende til Helnekirke og nær ved hans Gaard Espinge Søndergaard i Froste Herred i Skaane, indtil videre maa gøre Ægt og Arbejde til nævnte hans Gaard Espinge Søndergaard, dog at Erik Krabbe til Veybyvad, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Helnekirke Gods. skal akkordere mellem ham og Bønderne om, hvor mange Dages Arbejde de billigt skal gøre hvert Aar samt hvor mange Ægter og hvor lange og give det skriftligt, for at enhver kan rette sig derefter. Ernst Møller skal give Erik Krabbe og de efterfølgende Befalingsmænd det Smør, som Bønderne hidtil har givet for Ægt og Arbejde. Sk. R. 5, 71 b.

— Miss. til Erik Krabbe. Da Kongen har bevilget sin Hofskrædder Ernst Møller, at følgende 5 Gaarde: 1 Gaard i Satsrup, 1 Gaard i Svendskiøb By og Sogn, 1 Gaard i Østerskiøb, 1 Gaard i Bygelycke og 1 Gaard i Høyholt, alle i Huru Sogn og alle liggende til Helnekirke, hvormed Erik Krabbe er forlenet, maa gøre Ægt og Arbejde til hans Gaard Esping Søndergaard, dog at han aarlig til Befalingsmanden udgiver det Smør, som Bønderne paa nævnte Gaarde plejer at yde for Ægt og Arbejde, skal Erik Krabbe tilsige Bønderne, at de retter sig herefter, og akkordere mellem dem og Ernst Møller om, hvor

¹ Tommestrup, Stevns Herred. ² Østenskiøb, Svendskiøb S., Froste H. Formentlig: Bylycke, Svendskiøb S. ⁴ Hurve S., Froste H.

mange Dages Arbejde de aarlig skal gøre, hvor mange Ægter og hvor lange og affatte det skriftligt, for at enhver kan vide at rette sig derefter. Sk. T. 6, 6.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Knud Gabrielsen til Hiulerød, Landsdommer i Halland, har begæret følgende Lunde Kapitel og Domkirke tilhørende Gods, nemlig $3\frac{1}{2}$ Gaard i Kiøge, som Sigvort Grubbe til Torup forvalter paa Domkirkens Vegne, $1\frac{1}{2}$ Gaard i Harløse By, $1\frac{1}{2}$ Gaard, kaldet Rye, som ligger til det Kannikedømme, hvormed Sigvort Grubbe er forlenet, 1 Kommungaard i Harløs, som Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, har i Kapitlet, samt 3 Halvgaarde, hvormed Gunde Skriver i Kapitlet er forlenet, alle i Harløse Sogn, til Mageskifte for nøjagtigt og for Kapitlet belejligt Gods, skal Kapitlet med det første indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt ovennævnte Gods kan bortskiftes fra Kapitlet. Sk. T. 6, 5.

— Miss. til Erik Krabbe. Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Befalingsmand over Christianopels Len, har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til sammen med Hendrik Ramel til Beckeskouf at besigte noget Gods, som Jørgen Svab til Svabisholm har begæret til Mageskifte. Da han for nogen Lejligheds Skyld ikke kan efterkomme denne Befaling, skal Erik Krabbe i hans Sted sammen med Hendrik Ramel efterkomme den. Sk. T. 6, 5 b.

— Miss. til samme og Hendrik Ramel. Da Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret 3 Gaarde i Mørshøj² i Luggude Herred, der alle 3 tilhører Lunde Kapitel, til Mageskifte for 1 Gaard i Asmuntorp og 1 Gaard i Fyllestad³, begge i Rønneberg Herred, og, da Asmuntorp Gaards Tiende ligger til Landskrone Hospital, tilbyder af Mørshøj Bønders Tiende at erlægge ligesaa meget til Kapitlet, skal Adressaterne besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Lunde Kapitel at lade sin Fuldmægtig møde ved Besigtelsen. Sk. T. 6, 6 b.

¹ 23. April 1632.
Rønnebjerg H.

² Mørshøj, Bjuf S., Luggude H.

³ Filested,

11. Febr. (Kbhvn.)¹. Miss. til Lunde Kapitel om at lade møde for sig ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i Sk. T. 6, 7.

— Miss. til Tage Thott. Lunde Kapitel besværer sig over, at Borgemestre og Raad i Lund udtyder Kongens Bevilling til at oppebære Jordskyld dér i Byen til Betaling af Byens Gæld til ogsaa at omfatte Kapitels Jordskyld, uanset at Kongen ikke har bevilget noget saadant og det ogsaa skal være imod de Breve, som Kapitlet udgiver om samme Jordskyld, og som gaar ud paa, at de, som yder Jordskylden, skal levere den uformindsket og fri for al Kongens og Byens Tyng, hvilket ogsaa er konfirmeret af Kongens Farfader Kong Christian III. Tage Thott skal tilholde Borgemestre og Raad sammesteds at gøre saadant Udlæg hos Besidderne, forsaavidt de med Rette kan fordre det, uden at Kapitlets Jordskyld i nogen Maade formindskes², da Kapitlet, naar det skal yde noget af sin Indkomst, selv anmodes derom ved Kongens Brev. Sk. T. 6, 6.

— Miss.³ til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, Falk Gjøe til Hvidkield, Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Rugaard, og Knud Ulfeldt til Hverring. Der er opstaaet Trætte mellem Palle Rodsten til Lundsgaard paa den ene og Peder Bilde til Lindved paa den anden Side om Værgemaal for Peder Bildes Hustru⁴, som Palle Rodsten har forestaaet en Tid lang, og der er paa den sidste Herredag faldet en Dom⁵, efter hvilken Sagen, hvis nogen lider Skade og paataler det inden Aar og Dag, skal indbringes for Samfrænder til endelig Afgørelse. Palle Rodsten har derefter tilbudt Peder Bilde en Befaling, i hvilken han navngiver 4 gode Mænd i Jylland, men en Del af disse er vildige paa hans Side, en Del bosiddende langt borte. Da dette kun

¹ I Sk. T. er Dateringen ikke indført. ² Stedet er forskrevet i Sk. T., Meningen maa vistnok være som ovfr. ³ Dette Miss. synes ikke indført. Det er en uanvendt Renskrift, af hvilken ca. Halvdelen

af 2. Side samt 3. og 4. Side er anvendt til Koncepten til Miss. til Lensmændene om Indkvartering af 210 Soldater paa Sjælland. Jvfr. iøvrigt Miss. af 11. Juli 1633 om samme Sag. ⁴ Kirsten Skeel Albertsdatter.

⁵ 22. Juni 1632.

er sket for at trække Sagen i Langdrag, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til inden Paaske at stævne Parterne for sig, bilægge Sagen i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. K.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jost Frederik Pappenheim. Da han har berettet, at Skovene hos ham [Halsted Klosters Len] ikke kan taale, at der i nogen Tid hugges Baandstager i dem, tillader Kongen, at det maa bero dermed indtil videre. Sm. T. 6, 361.

— Aab. Brev, hvorved Jacop Mickelsen, Borgemester i København, som Kongen for nogle Aar siden¹ har forlenet med et Prælatur i Aarhus Domkirke, og som har klaget over, at der gøres ham Forfang paa Ægt, Arbejde og Herlighed af Prælaturet, fordi der intet staar derom i Forleningsbrevet, faar Bevilling paa at nyde samme Prælatur med Ægt, Arbejde og al anden Herlighed og ellers efter hans forrige Forleningsbrevs Indhold. J. R. 8, 395.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Hvad denne Brevviser Jacob Mortensen i Bjørstrup har berettet om en Selvejerbondegaard i Sedning By i Vester Herred i Riberhus Len, som han har tilpantet sig i Aaret 1600, kan han se af dennes medfølgende Supplikation. Han skal undersøge Sagen og indsende Erklæring derom til Kongen. J. T. 8, 458.

— Miss. til Jens Juel. Da Fru Mette Thammisdaatter², Enke efter Frands Nielsen til Ørs, har begæret 1 Gaard, kaldet Tved, og et Bol, kaldet Brunsgaard, begge i Nisom Sogn i Skodborg Herred i Bøvling Len i Nørrejylland, til Mageskifte for 1 Bol, kaldet Kolborig³, i Engebierig Sogn, 1 Bol, kaldet Bexdal, i Ramme Sogn, begge i Vandfuld⁴ Herred, og 1 Bol, kaldet Rafnsbeck, i Romb Sogn i Skodborg Herred, alt i samme Len, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet

¹ 8. Dec. 1614. ² Mette Thomesdatter Orning, g. m. Frans Nielsen Munk († før 1625). ³ Sikkert Fejlskrift for: Troldborg, se Kr. Sk. ⁴ J. T. har ved en Fejlskrift: Vandfald.

om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 458 b.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Just Høg om at optage Niels Knudsen, en Søn af Hr. Knud¹ i Stenstrup, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 126 b.

[—]² Miss. til samme om, at Kongen har bevilget, at Otte Lunovs Søn Enevold Lunov straks maa optages i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 124 b.

12. Febr. (—). Miss. til alle Rigsraaderne³ om at rette deres Lejlighed efter at møde førstkommende 3. April i København, hvor de vil erfare Kongens Vilje. Sj. T. 25, 126 b. K.

— Miss. til Frederik Reedtz. Da Salpeterhyttæværket i Vordingborg Len er befundet ganske brøstfældigt, som han kan se af hosfølgende Besigtelse, skal han lade Brøstfældigheden paa Laden, Huse, Redskaber, Kedler, Kar eller andet Tilbehør afhjælpe, saa at Haandværket igen kan fulddrives, dog at det sker med saa ringe Bekostning som muligt. Sj. T. 25, 127. K.

— Beskærmelsesbrev for Adtser Rasmussen, der har berettet, at han er kommet i Ulykke og har ihjelslaet en Mand, ved Navn Peder Lassen, for hvilken Sag han af 15 Mænd er svoret til sin Fred og Bøde for Nødværge, men som nu befrygter, at den dødes Slægt og Venner ulovligt skal overfalde ham. Dersom den dødes Slægt og Venner agter at rejse videre Paa-tale i Sagen, skal det staa dem frit, forsaavidt det er i Overensstemmelse med Retten. Sk. R. 5, 72.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Denne Jacob Laursen i Randsløf i Aakær Len har berettet, at han forrige Aar i December Maaned har lidt stor Skade paa sin Gaard ved Ildebrand, og har begæret at forskaanes for forrige Aars Landgilde og at faa noget Tømmer til Forbedring af sin Gaard. Lauridts Ebbesen skal lade ham være forskaanet for forrige Aars Landgilde, udvise ham noget Tømmer og føre det til Regnskab. J. T. 8, 458 b.

¹ Knud Gregersen Krag, Præst i Stenstrup, Sunds H. ² Dateringen er glemt i Sj. T. Brevet er indført mellem Miss. af 11. Febr. ³ De opregnes alle.

12. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Ebbesen. Denne Breviser Jens Rasmussen i Randsløf i Hads Herred i Aakær Len beklager sig over, at ikke blot den største Part af hans Formue er frataget ham i Fjendens Tid, men at ogsaa hans Heste og hans Kvæg siden er døde for ham, og har begæret at faa eftergivet Landgilden for 1632. Laurids Ebbesen skal nøje undersøge, hvor meget Landgilde han kan give for forrige Aar, dog at han udgiver den af yderste Formue. Lauridts Ebbesen skal tage Tingsvidne paa, hvor meget han formaar at yde. J. T. 8, 459.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har besluttet, at han skal begive sig til Island, saasnart Vandet bliver aabent, skal han rette sin Lejlighed efter at være til Stede i København først i Marts Maaned, straks sejle herfra til Island og medtage, hvad han vil have dertil. N. T. 5, 271.

14. Febr. (Frederiksborg). Søpas for Axel Movat, Skibskaptejn, med Kongens Skib Tre Løver til Vestersøen. Sj. R. 19, 71.

— Lignende Søpas for Børge Juel til Lønggaard med To Løver, Oluf Glad med Den kronede Fisk, Ofve Dall med Den kronede Galej, Pros Mund med Fides, Knud Stensen med Lammet, Kiøn Jokum Graboe med Store Lykkepot, Peder Grøn med Lille Lykkepot og for Anders Efvartsen som Skipper paa Skeen Galej. Udt. i Sj. R. 19, 72.

— Instruktion for Axel Movat, Kaptejn paa Kongens Skib Tre Løver, paa den ham befalede Rejse i Vestersøen. Han skal den 1. Marts sammen med Kongens andre Skibe, som ligger ved Bergen, begive sig til Vestersøen under Norge og Jylland, holde Strømmene rene og hævde Kongens Højhed. Han maa ikke søge Havn uden tvingende Nødvendighed og maa da dér saavel som paa Strømmene ikke tillade, at de ham undergivne Søfolk i ringeste Maade fratager Kongens Undersaatter noget eller foruretter dem. Dersom han træffer nogen Fribytter, som paa egen Haand uden nogen Herres Bestalling og Pas gør Søen ufri, skal han angribe ham og gøre sit bedste for at erobre ham, sende ham hjem eller tage ham med sig. Dersom han træffer Dynkerkere eller andre, som i Søen angriber nogen af Kongens Undersaatter, hvor det end er, da skal han antaste

dem og søge at bemægtige sig dem. I lige Maade skal han, dersom disse eller nogen anden angriber andre Købmænd, Hollændere, flamske eller andre, paa Kongens Strømme, ligeledes angribe og erobre dem, dersom han er i Stand dertil. Dersom Dynkerkere angriber de hollandske Konvojer paa Kongens Strømme, eller Hollændere Dynkerkere eller andre Orlogsskibe, skal han indtil videre Ordinans lade dem passere og ikke tilføje dem nogen Gevalt; men dersom nogen af dem retirerer sig under ham, da maa han ikke tilstede, at den anden, som har Overhaand, forfølger denne videre, om han da er mægtig nok til at afværge det. I Havnene maa han ikke tilstede, at Orlogsskibe eller andre angriber hinanden. Saafremt han erfarer, at noget af Kongens Orlogsskibe angribes, skal han undsætte det. Saafremt nogle af Kongens Orlogsskibe, baade de, som sejler ud fra Elben, og de, som sejler ud fra Bergen, samles nogetsteds, skal Pros Mund, om han er til Stede, være Admiral. Dersom han ikke er til Stede, skal den ældste Kaptejn paatage sig samme Bestilling. Han maa ikke søge Havn, undtagen Fleckerøen, for at faa Proviant. Han skal altid krydse i Søen under Norge og Jylland, holde Journal over, hvor han hver Dag er og hvad Vind der blæser. Nødes han til at søge Havn, skal han optegne, hvor længe han ligger dér og hvad Aarsagen er dertil, efter Artiklerne og tilstille Rigens Admiral det, naar han kommer hjem. — Efterskrift¹: Dersom han nogetsteds i Søen paa Kongens Strømme træffer noget hamborger Skib, som ikke har Kongens eget Pas, skal han gøre sin yderste Flid for at bemægtige sig det og siden sende det til København, hvilket ogsaa gælder de Fribyttere eller andre Priser, som kan erobres i Søen. Dog maa han ikke angribe nogen Hamborger, som forholder sig tilbørligt, paa Elben, førend „de hiellige Land“² er passeret og de saaledes kommer paa Kongens og Rigens Strømme. Sj. R. 19, 72.

14. Febr. (Frederiksborg). Lignende Instruktioner for Børge Juel som Kaptejn paa To Løver, for Oluf Glad som Kaptejn paa Den kronede Fisk og for Offe Dall som Kap-

¹ Efterskriften, der er tilføjet efter de følgende Instruktioner, er stilet til „Kaptejn N. N. paa vort Skib N.“ og maa gælde for alle de her anførte Instruktioner. ² Helgoland.

tejn paa Den kronede Galej, alle fra Bergen, med følgende Tilføjelse: Dersom de ikke faar det fornødne Brød i Bergen, skal de midt i Marts Maaned finde Brød til sig i Fleckerøen. Udt. i Sj. R. 19, 73.

14. Febr. (Frederiksborg). Lignende Instruktioner, med Undtagelse af Tilføjelsen, for Pros Mund som Kaptejn paa Fides, for Knud Stensen paa Lammet, for Kiøn Jokum Graaboe som Kaptejn paa Store Lykkepot, for Peder Grøn paa Lille Lykkepot og for Anders Evertsen¹ som Skipper paa Skeen Galej, alle fra Elben. Udt. i Sj. R. 19, 73.

— Aab. Brev, hvorved Johanne Jensdatter, Hustru til Hendrik Hermansen, Kongens Gartner ved Frederiksborg Slot, for den flittige Tjeneste, som han har bevist Kongen, faar Bevilling til efter Mandens Død at forblive bosiddende paa Livstid i Hillerød ved Frederiksborg Slot og dér bruge sin Næring uden at besværes med Skat eller anden kongelig Tyngge, ligesom andre Slotstjenere sammesteds². Sj. R. 19, 74.

— (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk om snarest at erklære sig om, hvorvidt Hoffanen, da han var indkvarteret med den i Slagelse, fuldtud har faaet den Kontribution, der var bevilget den af Antvorskovs Lens Bønder, og om, hvor stærk Hoffanen var dengang. Sj. T. 25, 127. K.

— Miss. til samme. Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, har berettet, at Peder Martensen, forrige Hospitalsforstander i Slagelse, og hans Hustru nylig er døde og endnu resterer med Hospitalsregnskabet. Adressaten skal derfor lade deres efterladte Jordegods og Løsøre saavel i Slagelse som i Korsør³, hvor det kan findes, blive beskrevet og arresteret, indtil Ernst Normand og Dr. Hans Resener, Superintendent over Sjællands Stift, kan komme derhen og revidere Hospitalets Regnskaber og Hospitalet da kan faa sine Udlæg og Betaling af det Jordegods og Løsøre, der findes, saavidt afdøde Peter Martensen maatte blive Hospitalet skyldig paa Regnskabet. Sj. T. 25, 127.

¹ Sj. R. har, sikkert ved en Fejlskrift: Olufsen.
lyder: at sidde husfri sin Livstid.
Løsøre.

² Overskriften
³ Sj. T. har ved en Fejlskrift:

14. Febr. (Frederiksborg). Bestalling for Hertvig Andersen som Tolder og Sisemester i Ystad med samme Løn som hans Formand. [Med Artikl. 1—6]. Sk. R. 5, 72 b.

— Miss. til Borker Rud til Sæbyegaard og Erik Stensen til Søllestad. De skal med det allerførste begive sig til den Hendrik Rantzau til Schmoel, holstensk Raad og Amtmand paa Rendsborg Slot, tilhørende Gaard Hoybigaard i Lolland og taksere den i Hartkorn med Ager, Eng, Skov, Mark og andet Tilliggende. Sm. T. 6, 361.

15. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf og Bispen i Fyen. Da Kølstrup Tiende, der er perpetueret til Underholdning af de fattige i Odense Hospital, begæres til Skienderup og Forstanderne for nævnte Hospital mener, at der sker de fattige for kort derved, hvis de ikke faar deres Rettighed saa godt som Kirken, skal Adressaterne fæste Tienden til Skienderup og paase, at Hospitalet faar lige Ret med Kirken baade med Hensyn til Fæste og til den aarlige Afgift, da det i sig selv er kristeligt og ret. F. T. 4, 230.

17. Febr. (—). Miss. til Dr. Hans Reisner, Superintendent i Sjællands Stift, og Borgemestre og Raad i København. Kongen har for nogen Tid siden befalet dem at finde Midler til at skabe Sikkerhed for den Pengesum, der for kort Tid siden er forordnet til de fattiges Underhold. Da denne Befaling endnu ikke er efterkommet, paalægges det dem med det allerførste at efterkomme den. Sj. T. 25, 127 b. K.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Da han har begæret at faa noget Tømmer, der er blevet tilovers af en Bro, for dermed at bygge sig et Hus, skal han indsende Erklæring om, hvor meget Tømmer det drejer sig om. Sk. T. 6, 7.

— Miss. til Tage Thott til Eriksholm. Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Befalingsmand i Christianopol Befæstning, har berettet, at det ene Herred ikke kan overkomme at forfærdige Befæstningen ved Christianopol. Da Tilstanden i Blekinge er Adressaten vel bekendt, skal han erklære sig om, hvorvidt de andre Herreder kan hjælpe, for at de paa alle Sider kan blive ved Magt. Sk. T. 6, 7.

19. Febr. (—). Kgl. Konfirmation paa Christian III's Brev

af 2. Juli 1547¹ om, at Tornborg skal være Anneks til Korsør, mod at Sognepræsten i Korsør holder en Kapellan for Tornborg. Dog skal Kapellanen have Residens i Tornborg og Løn som den nuværende Kapellan efter den Kontrakt, der er sluttet mellem Sognepræsten i Korsør Jacob Jensen og hans Kapellan Oluf Christensen. Sj. R. 19, 74 b².

19. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Sigvart Urne. Kongen har bevilget Fru Karren Pax, Enke efter Erik Vasspyd til Eriks-holm, at 3 af Kronens Gaarde i Kornerup By i hendes Livstid maa gøre Ægt og Arbejde til den Gaard i Kornerup By, som hun selv bebor, og med hvilken hun er forlenet paa Livstid. Sigvart Urne skal tilsige Bønderne, at de retter sig derefter, og akkordere dem imellem, hvor mange Dages Arbejde og hvor mange Ægter hver af dem skal gøre aarlig, og tage det skriftligt, for at enhver kan vide at rette sig derefter. Men hvad anden Herlighed der kan falde af de 3 Gaarde, vil Kongen have forbeholdt sig selv. Sj. T. 25, 129 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Fru Karen Pax, Enke efter Erik Vasspyd til Eriksholm, faar bevilget Ægt og Arbejde af 3 Gaarde i Kornerup paa Livstid til den Gaard, hvormed Kongen tilforn³ har forlenet hende. Dog skal Sigvort Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildeggaard, akkordere hende og Bønderne imellem om, hvor mange Dages Arbejde og hvor mange Ægter de hvert Aar skal gøre hende. Al anden Herlighed af de 3 Gaarde forbeholder Kongen sig selv. Sj. R. 19, 76.

— Miss. til Roskilde Kapitel. Da Fru Sitsel Parsberg, Enke efter Hr. Jens Sparre til Sparritsholmb, har begæret Jus patronatus til sin Sognekirke Togsvere, hvortil Kapitlet har Jus, til Mageskifte for 2 Gaarde i Lefvetoft i Ringsted Herred, 1 Gaard i Egedtsløf i Flakkebjerg Herred og 1 Gaard og 1 Gadehus i Kierbye i Arts Herred, skal Kapitlet med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt nævnte Jus patronatus for Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet, og

¹ Jvfr. Kr. Erslev og W. Møllerup: Danske Kancellireg. 1535—50 S. 351. ² Tr. i Brudst.: Kirkehist. Saml. 3. R. V. 361. ³ 23.

Marts 1632.

om det kan faa Fyldest i det af hende tilbudte Gods. Sj. T. 25, 128. K.

19. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Tyge Brahe. Da Fru Sitsel Parsberg, Enke efter Hr. Jens Sparre til Sparritsholmb, har begæret 2 Gaarde i Egede By, 1 Gaard i Aas, alle i Egede Sogn i Fakse Herred i Tryggevælde Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Alsløf Toggerup¹ i Alsløf Sogn, 1 Gaard i Dalbye Borup i Dalbye Sogn, alle i Fakse Herred, og en Part i 1 Gaard i Ballersbrynd, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 128 b. K.

— Miss. til Frederik Urne. Denne Brevviser Falk Olsen har berettet, at den svenske Resident i Helsingør² for 2 Aar siden har fragtet hans Skipper Anders Carstensen med hans Skib til at føre Krigsfolk ned for Kongen af Sverrig og derfor har lovet Skipperen en Sum Penge, hvormed han efter hans Obligation endnu resterer. Falk Olsen har ofte fordret disse Penge, men har ikke opnaaet noget derved. Frederik Urne skal tale med den svenske Resident og formane ham til godvilligt at betale Falk Olsen efter hans Obligation, da det i sig selv er billigt. Sj. T. 25, 129. K.

— Miss. til Rentemestrene om at gøre Overslag over, hvor meget den Del af Tolden³ kan beløbe sig til, som tilkommer Kongens Fætre, den sønderborgske Linje, og som Kongen har ladet oppebære, og betale den til de nævnte Fyrsters Fuldmægtige enten straks eller naar der kommer Penge ind. Hvad deres Andel herefter angaar, skal Fyrsterne lade den oppebære som hidtil. Sj. T. 25, 129 b. K.

— Miss. til Mogens Pax. Da Hermand Egers, Borger i Holbæk, har begæret at faa til Købs et Stykke øde Jordsmøn, liggende ud til Marken bagved hans Have, skal Mogens Pax lade uvildige Mænd taksere det nævnte Jordstykke og siden sælge det til ham under Forbehold af Kongens Ratifikation. Sj. T. 25, 130. K.

— Aab. Brev om, at Jens Jensen i Lille Tockerup i

¹ Taagerup, Alslev S., Fakse H.

² Johannes Feggræus.

³ Over-

skriften har: Den sønderborgske Told.

Torup Sogn, som forleden Aar er blevet skilt fra sin Hustru Lucie Madsdatter, fordi han havde begaaet Lejermaal, nu igen maa indlade sig i Ægteskab, da han i Mellemtiden har skikket sig vel. Sk. R. 5, 73.

19. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Lunde Kapitel. Dr. Peter Pay¹ har i 1621² erhvervet Kongens Missive til Kapitlet om, at han maatte nyde Portio eller Mensa, naar det faldt dér, ligesom andre Residenter. Da Dr. Peter Pay er forhindret i Kongens daglige Tjeneste og ikke kan residere dér, gentager Kongen nævnte Anmodning, for at han ikke skal kunne besvære sig videre herover. Sk. T. 6, 7 b.

— Miss. til Tage Thott Ottesen, Christoffer Ulfeldt og Bispnen i Skaane. De skal undersøge, hvor langt Arbejdet paa Christianstads Kirketaarn og Spir er fremskredet, hvad der mangler derpaa, hvad Bekostning der behøves til at lade det gøre færdigt, hvad Forraad der findes hos Kirken enten af dens Indkomst eller af Kirkernes forrige Kontribution, hvorledes det, der er nødvendigt til at gøre nævnte Bygning færdig, kan skaffes til Veje, og med det allerførste indsende Erklæring derom til Kongen. Sk. T. 6, 7 b.

— Miss. til Jens Høg paa Gulland om at skaffe dette Kongens Skib fuld Ladning af de bedste Render, der er at faa dér paa Landet. Sk. T. 6, 7 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Borgemestre, Raad og menige Borgere i Horsens har berettet, at Broerne³ dér for Byen er saa meget brøstfældige, at Ansøgerne ikke kan reparere dem, med mindre Kongen vil hjælpe dem med nogle Bøgepæle og Bøgefjæle af Kronens Skove i Skanderborg og Aakær Len. Han skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor mange Bøgepæle og Bøgefjæle der af Skanderborg og Aakær Len kan gives til nævnte Broers Reparation uden stor Skade for Skovene. J. T. 8, 459.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Af hans Erklæring og af Tingsvidnerne har Kongen erfaret, at en Del adeliges Bønder i Hoe og Oxebye Sogne i Riberhus Len er ligesaa forarmede

¹ Dr. med. Peter Payngk, Kongens Destillerer.

² 6. Maj 1621.

³ Overskriften har: en Bro.

som Kronens Bønder, saa at de ligesaa lidt som disse formaar at betale fuld Skat, naar den paabydes. Kongen tillader, at de herefter, naar der paabydes almindelig Skat, maa forskaanes for den halve Skat; dog skal Byerne Veirst¹ og Bremoen², som efter hans Beretning er bedre ved Magt end de andre, betale fuld Skat. J. T. 8, 459 b.

20. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Fru Karen Daa til Danstet efter sin Begæring for sig og sine Efterkommere faar bevilget 2 Stolestader³ paa Mandssiden og 2 paa Kvindesiden i Nebbelunde Kirke til sig og sine Folk, dog saaledes, at hun efter sit Tilbud paa sin egen Bekostning lader forfærdige en anden nødtørftig Stol⁴ i Koret og en Stol ved Prædikestolens Indgang. Ligeledes skal hun skaffe de Bønder, som afstaar de øverste Stolestader, anden Plads i de Stole, som hendes egne Bønder plejede at søge. Saafremt hendes egne Bønder, der bor i Tofte og Norre, ikke kan faa anden bekvem Plads i Nebbelunde Kirke i Stedet for de Stole, som de afstaar til andre, skal Fru Karen Daa lade Pulpituret i Kirken forlænge og anvise dem andet bekvemt Kirkestade dér eller henvise dem til Seddinge Kirke. Men i saa Tilfælde skal disse Tofte og Norre Mænd alligevel være forpligtet til herefter som tilforn at give deres sædvanlige Rettighed til Nebbelunde Kirke, for at hvert Sogn kan forblive ved sin forrige Indkomst og Rente. Sm. R. 5, 148 b. K.

21. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Pros Mund. Han har faaet Kongens Instruks⁵ om at løbe ud i Vestersøen, men da det siden er blevet begæret, at Kongens Orlogsskibe først maatte konvojere de fra Danmark udgaaende Øksenskibe til Holland, skal han snarest med Skibene Fides, Lammet og det bedste af de Skibe, der er bygget ved Hitzehouf⁶, begive sig til Lister Dyb, saa at han kan være dér med de nævnte Skibe

¹ Vejrs, Oksby S., V. Horne H. ² Bredmose, Ho S., V. Horne H.
³ K. har haft: de øverste Stolestader, . . . som Præstekvinden og Bønderne udi staar. Dette er atter slettet. ⁴ K., i hvilket der er foretaget omfattende Forandringer og Rettelser, har haft: til Præstekvinden. Dette er atter slettet. I Sm. R. er Stedet forskrevet. ⁵ 14. Febr. 1633. ⁶ Itzehoe.

førstkommende Vor Frue Dag [28. Febr.]. Naar han er ankommet dertil, skal han forhandle med Hr. Albrekt Skeel til Fusinge, Embedsmand paa Riberhus Slot, om, hvorledes Konvojen med Øksnene bedst kan anstilles. Naar han har konvojeret de Øksenskibe, som udgaar derfra, til Holland, skal han siden rette sig efter Instruksen om Krydsning i Søen under Jylland og Norge. Sj. T. 25, 130. K.

21. Febr. (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Meinert Diricksen, Borger i Odense, faar Bevilling til selv at sælge sin Gaard i Odense, som han for nogen Tid siden har pantsat til Hans Mickelsen, Raadmand sammesteds, og som han nu ikke er i Stand til at indløse, men er nødt til at afhænde; dog skal Hans Mickelsen før Gaardens Afstaaelse fornyes for Hovedstol og Renter af de Penge, hvormed han har forstrakt Andrageren paa Gaarden, og have Forkøbsret til den, dersom han vil betale samme Pris for den som andre, efter deres Kontrakts Lydelse. Men saafremt Meinert Diricksen forsømmer selv at sælge og indløse Gaarden inden førstkommende Mikkeldag, skal Hans Mickelsen have Magt til at procedere derom efter Forordningen om Pant. F. R. 4, 1 b.

— Miss. til Jesper Friis og Jørgen Munk. Otte Gjøre til Turebye har berettet, at han paa Fynbo Landsting har erhvervet en Befaling til dem om at gøre Indførsel for ham i Eyler Qvitzov til Lyckisholms Gods, men at han ikke har kunnet faa denne Dom beskrevet, før 14 Dage efter at den var afsagt, og at hans Fuldmægtig siden har ligget børløs for Bæltet. Da Tiden, indenfor hvilken samme Indvisning skulde have været gjort, nemlig 6 Uger, derved næsten er forløbet, befales det Adressaterne ikke desto mindre at fortsætte samme Indførsel og føre den til Ende efter Landsdommerens Dom. J. T. 8, 463.

22. Febr. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Axel Juel til Volstrup, Kongens Sekretær, og Kronen. J. R. 8, 395 b. (Se Kr. Sk.).

24. Febr. (—). Miss. til Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler, Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, Ifver Vind til Torpegaard, øverste Sekretær, og Jokum Beck til Glasaxe, Befalingsmænd over St. Knuds og Munklie Klostre, Rombdal, Lister Len og paa Københavns Slot. Der er opstaaet Trætte mellem Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand

paa Kalundborg Slot, og Otto Thott til Nes, Kongens Kammerjunker, paa den ene og Laurits Ulfeldt til Harritsløfgaard paa den anden Side om den Part i afdøde Frants Rantzaus Gaard i København, som Laurits Ulfeldt har overdraget til sin Broder Knud Ulfeldt til Hvering, hvilken Gaard endnu ikke er skiftet mellem Arvingerne, saa at enhver kan vide sin Part. Hans Lindenov og Otto Thott har ved gode Mænd tilbudt Knud Ulfeldt at enes med ham om denne kongelige Befaling, men da han ikke har villet gaa ind herpaa, har de været nødt til at tage den alene. Efter deres Ønske gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at indstævne Parterne for sig paa belejlig Tid og Sted, skifte samme Gaard med Bygning og Ejendom i to lige Dele, taksere begge Dele efter deres Værd og efter Lodkastningen, hvis en af Delene er bedre end den anden, lade den, som har faaet den ringeste Part, blive fyldestgjort af den anden med Penge. Hvad anden Trætte der kan være Parterne imellem, skal de bilægge i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og give Afgørelsen beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Det befales Parterne at møde for dem, naar de tilsiges. K. i D. Kanc. Uindf. Konk. t. sjæll. Miss.

24. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde. Da det berettes, at det Hus, som har været brugt under Messingværket¹ i hans Len, staar øde, og at Hængslerne og andet Tilbehør stjæles, skal han lade Huset nedtage, sælge Tømmeret til de højstbydende og anvende Stenene til Istandsættelse af Husene paa Herrisvad Kloster. Den Gaard, som laa under samme Messingværk, skal han igen lægge ind under Klostret og bortfæste den for rimeligt Fæste. Sk. T. 6, 8.

— Aab. Brev om, at Hendrik Split, forrige Skriver paa Koldinghus, har klaget over, at han ved det sidste Indfald i Jylland er kommet ganske tilgatters, saa at han derved og ved de Børnepenget, som han har udlagt, er blevet af med Hus, Gaard og anden Formue, som han havde, saa at han ikke har

¹ Jvfr. 28. Jan. 1633.

noget tilovers til at opholde sig med i sin Alderdom, meget mindre til at betale sine Kreditorer med, samt at han desuden tiltales for Kirkegæld, Tiende, Mølleskyld og Akcise, hvorfor han har begæret at maatte forskaanes for disse Krav. Kongen bevilger, at saafremt Hendrik Split for Lensmanden kan føre nøjagtigt Bevis for, at han intet Tilgodehavende, Bo, Løsøre eller Formue har, forskaanes han for de kongelige Fogders Krav paa ham, dog saaledes at hvis der herefter tilfalder ham nogen Arv eller nogen anden Formue, skal han dække disse Krav, saavidt Formuen strækker til. J. R. 8, 396.

24. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Herredsfogderne og Delefogderne i Koldinghus Len har andraget om at faa deres Gaarde bevilget fri for Landgilde af Hensyn til den Fogedbestilling, som de forvalter. Saafremt Herredsfogderne ikke faar nogen Dommerskæppe hos Bønderne, bevilger Kongen, at de (indtil videre) maa have deres Gaarde kvit og fri for Landgilde, Ægt og Arbejde. Ligeledes maa Delefogderne (indtil videre) have deres Gaarde kvit og fri for Ægt og Arbejde, men de skal yde den sædvanlige Landgilde. — Bønderne i Koldinghus Len har klaget over, at de besværes mere end det fra Alders Tid har været sædvanligt med at holde Fodernød samt med at levere Lam, Gæs og Høns. Kongen forordner, at de herefter (indtil videre) maa give 3 Rigsort for 1 Fodernød, 1 Rigsort for 1 Lam, 10 Skilling for 1 Gaas og 4 Sk. for et Par Høns. Dog skal de være forpligtet til, naar Kongen holder Hof paa Koldinghus, at skaffe saa mange Lam, Gæs og Høns dertil, som de kan overkomme, og levere dem til ovennævnte Priser. Ernst Normand skal straks tage Tingsvidne herpaa og siden forholde sig derefter. J. T. 8, 459 b.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Da Kongen til Flaadens Fornødenhed behøver 500 Skippd. Hamp og 50 Skippd. Hør, skal de af hvert Skib, som ankommer til Sundet og har Hamp og Hør inde, tage 2 Skippd. Hamp og 1 Skippd. Hør, akkordere det nøjest mulige om Prisen og betale det og siden sende det til Bremerholm. K. Udt. i Sj. T. 25, 130 b.

25. Febr. (—). Miss. til Frederik Urne om at lade Tolderne i Øresund faa saa mange Penge af Toldkisten,

som de behøver til Betaling af ovennævnte Hamp og Hør til Flaaden. Sj. T. 25, 130 b. K.

25. Febr. (Kbhvn.). Bestalling for M. Hans Lauritsen som Skolemester for Kongens Døtre Frøkenene med en aarlig Løn af 150 Rdlr. og 2 Hofklædninger samt fri Underholdning med Mad og Øl fra 1. Jan. 1632 at regne, at udrede af Rentemestrene. Han skal ikke blot undervise dem i Læsning, Skrivning, deres Katekismus og Børnelærdom, men ogsaa i andre gudelige Øvelser. Sj. R. 19, 76 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at skaffe 50 Baadsmænd til Orlogsskibet Oldenburg. Sj. T. 25, 131. K. (Tr. KD. V. 135).

— Aab. Brev om, at Hr. Jesper Hansen, som for nogen Tid siden har begaaet Lejermaal, faar denne Forseelse eftergivet og faar Tilladelse til igen at faa det Kald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. F. R. 4, 2.

— Mageskifte mellem Ifver Vind til Nørholmb, Kongens Sekretær, og Kronen. J. R. 8, 396. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hans Lindenov. En Enke, ved Navn Anne Oluf Hiegaards, har beklaget sig over, at hun, der bosatte sig i Kalundborg, dengang Fjenden var i Landet, er blevet forurettet i adskillige Maader; især skal en Del have søgt hendes Bo og frataget hende hendes Fattigdom ved ubillig Vurdering efter hosføjede Antegnelse og tilmed regnet stor Rente dertil, uanset at der ikke fandtes noget rigtigt Brev paa Rente, hvorefter der kunde fordres Rente. Adressaten skal hjælpe hende til Rette, tiltale dem, der saaledes misbruger Renten, lade dem staa til Rette derfor, skaffe Enken hendes Gods igen, saa vidt det tilkommer hende, og lade Resten godtgøre hende efter billig Vurdering. J. T. 8, 460.

— Miss. til Lauridts Lindenov. En Enke, ved Navn Anne Oluf Hiegaards, har beklaget sig over, at 2 Mænd i Aarhus, ved Navn Niels Pofvelsen og Niels Kielsen, uden hendes Minde mod lovlig Arrest har bortført en Skude, som hendes afdøde Mand har haft Part i, solgt den uden hendes Vidende og i adskillige Maader taget og ikke talt sig til Rette. Saafremt det forholder sig saaledes, skal han uden lang Rettergang og Ophold saa vidt muligt hjælpe Enken til Rette og alvorligt tilholde Niels Pofvelsen og Niels Kielsen at erstatte

hende den lidte Skade, med mindre de desuden vil tiltales af ham og staa til Rette derfor. J. T. 8, 460.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange og Mogens Sehested. Da Christoffer Friis til Astrup har begæret 2 Gaarde i Roslef By og Sogn i Harre Herred, 1 Bol i Rerup By i Grinderslef Klosters Sogn, 1 Officersgaard i Vester Grønning By og 1 Gaard, kaldet Tordal, begge i Vester Grønning Sogn, 1 Bol i Sønder Tise By i Tise Sogn, 1 Halvgaard i Øster Lybye i Lybye By og Sogn, 1 Gaard i Ilberg By i Ryberg Sogn, alle i Nørre Herred i Salling i Skivehus Len i Nørrejylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Retterup By i Brøndumb Sogn i Hindborg¹ Herred, 1 Gaard og 1 Gadehus i Dølby By² og 1 Gaard, kaldet Tolstrup, alle i Dølby Sogn, alt i Salling i Skivehus Len, Femteparten af 1 Gaard og 3 Gadehuse i Aitrup³ By i Biert Sogn i Tyrstrup Herred i Haderslevhus Amt, og da Christoffer Friis endvidere har begæret følgende til Asmild⁴ Kloster liggende Gods, nemlig 2 Gaarde, 2 Gadehuse, 1 Halvgaard og et øde Møllested, kaldet Roslef Mølle, alt i Roslef By og Sogn i Harre Herred, til Mageskifte af nævnte Kloster for 1 Halvgaard og 1 Gadehus i Hierck By og Sogn i Harre Herred i Salling, 1 Gaard og 1 Halvgaard i Hemb By og Sogn og 1 Halvgaard i Brøndumb By og Sogn, alle i Hindborg⁵ Herred, skal de besigte det ovennævnte Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Af de Gaarde, som Christoffer Friis udlægger, skal de til den Officer, hvis Gaard han har begæret, udlægge en ligesaa god Gaard. Da Christoffer Friis tilforn⁶ har begæret noget af ovennævnte Gods, men nu yderligere har begæret den ene Gaard i Roslef By og Sogn i Harre Herred og Gaarden i Ilberg By i Ryberg Sogn i Nørre Herred, og da Mogens Sehested til Hollumgaard, Embedsmand paa Skivehus, til Gengæld paa Kronens Vegne har begæret ovennævnte Gaard Tolstrup ud over det tidligere tilbudte og udeladt andet af det tidligere begærede Gods, men ikke har afgivet nogen Erklæring om de førstnævnte 2 Gaarde, skal de hos Mogens Sehested indhente

¹ J. T. har: Hønborg. ² J. T. har: Dolby. ³ Agtrup, Bjært S., N.-Tyrstrup H. ⁴ J. T. har: Asmund. ⁵ J. T. har: Hønborg.
⁶ Jvfr. Miss. 21. Nov. 1632.

Erklæring om, hvorvidt de for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra hans Len. Da ovennævnte Mølle af Asmild Klosters Gods i langsommelig Tid har været øde og Niels Krag til Trudsholmb, Landsdommer i Nørrejylland og Befalingsmand i Asmild Kloster, har berettet, at der af samme Mølle kun er ydet 8 Tdr. Mel, da den sidst var ved Magt, uanset at der i Jordebogen er indført 12 Tdr., maa der gøres et rimeligt Afslag paa samme Mølles Landgilde, fordi den har staaet øde baade nu og i en anden Landsdommers Tid. Dersom det af Christoffer Friis tilbudte Gods er ringere end det af ham begærede Kronens Gods, skal de udlægge andet af hans Gods i Salling i Skivehus Len. Kongen har befalet Niels Krag til Trudsholmb, Landsdommer i Nørrejylland og Befalingsmand i Asmild Kloster, og Mogens Sehested til Holmbgaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, at give Møde ved Besigtelsen. J. T. 8, 460 b.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 462 b.

— Lignende Miss. til Mogens Sehested. J. T. 8, 462 b.

26. Febr. (—). Miss. til Claus Daa om at lade samle Kampesten til Brolægning i Nyboder. Sj. T. 25, 131. K. (Tr.: KD. V. 135).

—¹ Miss. til Tønne Friis og Ventsel Rotkirk. Da Kongen af Frants Lykke til Ofvergaard har begæret 3 Gaarde i Store Ryttinge By i Sneserød Sogn i Vordingborg Len i Sjælland og Frants Lykke yderligere har tilbudt at udlægge 2 Gaarde i Liungby i Voldborg Herred i Roskilde Len, 1 Gaard i Hornbeck By og 2 Gaarde i Handest By i Nørhald Herred, alt i Dronningborg Len i Jylland, til Mageskifte for 3 Gaarde, deraf 1 Selvejergaard, i Tørsløf By og 4 Gaarde, deraf 1 Selvejergaard, og 1 Gadehus i Hollandsberg, alt i Rougsø Herred i Dronningborg Len i Jylland, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Otte

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: 29. Febr.

Marsvin til Dybeck, Frederik Reedtz til Tygestrup og Sigvord Urne til Raarup, Embedsmænd paa Dronningborg, Vordingborg og Roskildegaard, at overvære Besigtelsen, skal Adressaterne advare dem om den. Sj. T. 25, 131 b. K.

26. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Sigvord Urne om at give Møde ved Besigtelsen af ovennævnte Gods i Roskilde Len, naar han advares derom, og varetage Kongens Tarv ved samme Mageskifte. Sj. T. 25, 132 b. K.

— Lignende Miss., mutatis mutandis, til Frederik Reedtz om at give Møde ved Besigtelsen af ovennævnte Gods i Vordingborg Len. Udt. i Sj. T. 25, 132 b. K.

— Lignende Miss., mutatis mutandis, til Otte Marsvin om at give Møde ved Besigtelsen af ovennævnte Gods i Dronningborg Len. J. T. 8, 460 b.

— Miss. til Rentemestrene. Da der er opstaaet nogen Ir-ring i Sundet om Læster og Skippund, skal de affatte noget bestemt om, hvorledes de mener, at der bør forholdes dermed uden Skade for Kronen, dog at de Dantziger bliver ved deres sædvanlige Vægt og Læster. Sj. T. 25, 132 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

27. Febr. (Frøderiksborg). Miss. til Jens Høg. Da der til Kronborg Slots Bygning skal bruges et Parti gullandske Sten, skal han, naar Frederik Urne til Brentved, Embedsmand paa Kronborg Slot, sender Skibe til Gulland og til-siger ham derom, skaffe dem Ladning af bemeldte Sten. Sk. T. 6, 8.

— Miss. til Tage Thott Ottesen om straks at sende 800 Tdr. Havre dér fra Lenet [Malmøhus] til Kronborg. Der-som Lenets Indkomst ikke er tilstrækkelig dertil, skal han købe Resten for rede Penge. Sk. T. 6, 8.

— Lignende Miss. til Christoffer Ulfeldt om at købe og sende 600 Tdr. Havre [fra Helsingborg Len]. Udt. i Sk. T. 6, 8.

28. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne. En Enke, ved Navn Hillicken Timmermands, i Helsingør, har be-rettet, at en Mand, ved Navn Johan Eberhard, hvem hun i nogle Aar havde betroet sin Vinkælder sammesteds, uden hendes Vidende og Vilje hemmeligt er undveget med det Guld og de Penge, som han har kunnet samle paa hendes Vegne.

Siden har hun opsøgt ham og bragt ham tilbage til Helsingør, men uanset at hun baade venligt og ved Retten har søgt at faa ham til at gøre Regnskab for hendes Penge¹, har han dog altid undslaaet sig derfor. For at Enken engang igen kan komme til sit eget, skal Frederik Urne lade ovennævnte Person stille hende Borgen eller borge for sig selv. Sj. T. 25, 133.

U. D. og St. Sj. T. 25, 133 se 11. Febr.

3. Marts (Frederiksborg). Miss. til Ifver Krabbe, Erik Rosenkrantz og Bispen i Skaane. Borgemestre, Raad og Borgerne i Varberg har indsendt en Klage over Slotsprædikanten² sammesteds, fordi han aarlig er dem til stor Fortrængsel med sit Fæ og Kvæg, idet han lader dette opæde en Del af deres Enge, som kaldes Ladegaardsgærdet, og har (for at denne deres Skade maatte forebygges) begæret, at Kongen vil forunde Slotsprædikanten en af Kronens Gaarde i Tresløf til Mageskifte for den Gaard, som han nu besidder, som det kan ses af deres hoslagte Supplikation. Adressaterne skal snarest begive sig til den nævnte Gaard i Tresløf, undersøge, om den er ligesaa vel beliggende til at betjene saavel Sognemændene som Kirken fra som den, Præsten nu bebor, og om der kan ske Præsten Fyldest derved, samt indsende udførlig Erklæring derom til Kongen. Sk. T. 6, 8 b.

— Miss. til Mogens Kaas og Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift. Denne Anne Nielsdatter, Enke efter Hr. Lauridts³ i Ringe, har klaget over, at hun efter sin Husbondes Død er kommet fra Kaldet, og at den succederende Præst⁴ ikke har forsynet hende med nogen Indkomst. Da det er billigt, at Præsteenker forsørges af Sognene, forsaavidt de er saa vedtørfte, at de ikke har andre Midler, skal Adressaterne undersøge Sagen og indsende Erklæring om, hvorvidt nævnte Anne Nielsdatter er saa vedtørfte, at hun behøver noget til Underholdning af bemeldte Præst i Ringe. Ligeledes skal Mogens Kaas paase, at det snarest kommer til

¹ Stedet er forskrevet i Sj. T.; Meningen maa dog være som ovfr.

² Peder Ebbesen. Jvfr. om denne Sag Miss. af 27. Juli 1630 og 14. Marts 1631. ³ Lavrids Lavridsen Gorm († 1632), g. m. 1. Inger Nielsdatter, 2. Anna Nielsdatter Mule. ⁴ Niels Povlsen Harboe.

Ende med denne Enke med Skiftet med hendes afdøde Mand Hr. Lauridtses Børn med hans første Hustru, saa at det paa begge Sider gaar ligeligt og ret til. F. T. 4, 230. Orig. i Landsark. i Odense¹.

4. **Marts (Kbhvn.)**. Søpas for Mickel Mortensen, Kongens Skibskaptejn, med Rafael i Vestersøen. Sj. R. 19, 77 b.

— Lignende Søpas for Villum Efvartsen paa Gabriel. Udt. i Sj. R. 19, 78.

— Instruks for ovennævnte Mickel Mortensen. Han skal begive sig fra København til Øresund, dér afvente de Købmandsskibe, som Vinteren over har ligget her og der i Østersøen, og siden konvojere dem Vest paa, indtil Rigens Strømme slipper. Naar dette er sket, skal han holde Søen mellem Norge og Helgoland ren for Fribyttere og ellers hævde Kongens Højhed. Han skal antaste alle de Hamborgere, som ikke har Kongens Pas. Dersom de Købmandsskibe, som kommer fra Østersøen, ikke vil fortøve i Sundet, indtil der kan samles en hel Flaade, skal han avisere dem om, at dersom de lider nogen Skade af Fribyttere, maa de ikke besvære sig over Kongen. Naar den ham nu medgivne Proviant for 2 Maaneder er fortæret, skal han forføje sig til Fleckerøen, hvor der skal være mere Fetalje til ham. [Iøvrigt enslydende med Instruksen af 14. Febr. 1633 for Aksel Movat, dog Efterskriften undtaget]. Sj. R. 19, 78.

— Lignende Instruks for Kaptejn Villom Efvartsen paa Gabriel. Udt. i Sj. R. 19, 79 b.

— Bestalling for Jacob Hansen som Løjtnant til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra 2. Marts sidstforleden at regne, at betale af Rentekammeret. Sj. R. 19, 79 b.

— Aab. Brev, hvorved Gabriel Marselis, Indvaaner i Hamborg, faar Ret til overalt i Kongens Riger og Lande og de underliggende Provinser og Strømme at arrestere Nicolaus Basseliers, som efter sit derom udstedte Brev skylder ham 127 Skippd. 13 Lispd. Kobber, hvilket Kobber ikke er leveret til

¹ Tr.: Dsk. KL. III. 225 f.

den Tid og paa det Sted, som han havde forpligtet sig til. Sj. R. 19, 80.

4. **Marts (Kbhvn.).** Miss. til Just Høg, Hofmester paa Sorø, om at optage 2 Sønner af Hr. Oluf Clausen, Sognepræst til Bork Sogne i Jylland, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 133 b.

— Lignende Miss. til samme om at optage M. Wolgangi¹ Sønner Jens Arnoldisen og Oluf Olufsen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 133 b.

— Miss. til Mogens Pax. Han har berettet og med Synsvidne bevist, at der er følgende Brøstfældigheder paa Holbæk Slots Ladegaard og Staldgaard: Den vestre Længe, som er et Hus paa 12 Bindinger, er saa øde, at den maa nedbrydes og vil koste 150 Dlr. Mønt at genopbygge; den østre Kohuslænge, som er paa 12 Bindinger, maa nedtages og vil, med Anvendelse af det gamle Tømmer til Hjælp, koste 150 Dlr. Mønt at genopbygge; til den søndre Længe fattes 25 Læs Langhalm; til den Længe, som staar midt i Gaarden og paa hvilken der er adskillige Steder at bøde, fattes 8 Læs Langhalm; til den nørre Længe, i hvilken Ladegaardsfolkene holder Hus, fattes der 2 Læs Langhalm til at bøde med; paa Staldgaarden ved Slottet, saa vidt den er tækket med Langhalm, er der overalt Brøstfældighed til 5 Læs Langhalm. Han skal med det første lade denne Brøstfældighed reparere, i Tide indkøbe Langhalm dertil, nøje paase, at alt sker med saa ringe Bekostning som muligt, og føre det til Regnskab. Sj. T. 25, 133 b. K.

— Aab. Brev om, at Kirkens Part af Korntienden af Bunkeflod Sogn i Malmøhus Len, som er fæstet paa Livstid til Bartolomeus Hogensen, Borger i København, og som skal bruges til Fremhjælpsning af Kalkovnen i Malmøhus Len, for at nævnte Kalkovn desto bedre kan sættes i Værk og holdes ved Magt, herefter skal ligge til Kalkovnen og følge Bartolomeus Hogensen² og hans Arvinger, som bruger samme Kalk-

¹ Mag. Wolfgang (Oluf) Rhuman, Professor i Sorø. Jens Arnoldisen er rimeligvis Søn af hans 3. Hustru Dorte Jensdatter i dennes 1. Ægteskab med Mag. Arnold Hansen Munthe og Oluf Olufsen en af hans egne Sønner. ² Jvfr. Bevill. af 17. Jan. 1631 og 16. Jan. 1632.

ovn, for den sædvanlige aarlige Afgift, saa længe Kalkovnen holdes ved Magt og drives fuldkomment. Naar samme Tiende herefter falder til Fæste, skal der gives tilbørligt Fæste af den. Sk. R. 5, 73 b.

4. **Marts (Kbhvn.).** Aab. Brev, hvorved denne Brevviser Morten Svendsen faar Tilladelse til at blive viet til en Pige, ved Navn Ellen Mickelsdatter, med hvem han er trolovet. Han har nogen Tid før deres Trolovelse beligget et Kvindfolk, ved Navn Inger Lasdatter, der er beslægtet med hans Trolovede Ellen Mickelsdatter i 3. Led, hvorfor hans Sognepræst ikke har turdet vie dem. Sk. R. 5, 74.

— Miss. til Ifver Krabbe og Dr. Mads Jensen. Borgemestre og Raad i Laholm har berettet, at deres Sognekirke er meget brøstfældig og for lille til den Mængde Almue, som nu findes dér i Sognet, hvorfor de forrige Sommer har ladet begynde paa Arbejdet med Istandsættelse af Kirkens Brøstfældighed. Der er hertil allerede medgaaet en stor Sum Penge og mere, end Kirken havde i Behold, saa at de har været nødt til at laane Penge hertil af Godtfolk, og der behøves endnu en Sum Penge dertil, inden Kirken kan blive fuldt færdig. Da denne deres Bys Kirke har en Andel Ejendom i Ager og Eng, hvoraf Kirken faar en ringe Indkomst og aarlig Afgift, har de begæret, da Kirken nu storligen trænger til Penge til Fuldførelsen og aldeles ikke har andre Midler dertil, at det maa tillades dem at sælge den nævnte Kirkejord til Bedste for Kirken. Adressaterne skal med det første undersøge Sagen nøje og indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt denne Begæring kan opfyldes uden Skade og til Fordel for Kirken. Sk. T. 6, 8 b.

— Miss. til Tage Thott. Denne Frederik Barke, tysk Skolemester i København, har berettet, at en Borger i Ystad, ved Navn Thomis Hansen, for nogen Tid siden har fravendt ham 1 Td. Lærred og Hør, og at han endnu ikke har faaet Betaling derfor, skønt Thomis Hansen for nogen Tid siden efter 3 Mænds Vidnesbyrd har lovet ham 150 Dlr., hvorfor han har begæret Kongens Befaling til Tage Thott om at hjælpe ham til Rette. Tage Thott skal tilholde nævnte Thomis Hansen uden videre Ophold nøjagtigt at betale Frederik Barke. Saafremt denne er nødt til at procedere mod Thomis Hansen, skal Tage Thott hjælpe Frederik Barke, saavidt det er Lov

og Ret, for at han ikke skal molestere Kongen videre. Sk. T. 6, 9.

4. **Marts (Kbhvn.).** Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Voldemar Christian, Greve til Slesvig og Holsten, Kongens Søn, paa Kronens og Kirkens Part af Saubro Korntiende, Kronens Part af Lading Korntiende, Kronens og Kirkens Part af Voeldby Korntiende, Kronens Part af Foelby Korntiende, Kronens og Kirkens Part af Frembløf Korntiende og Kronens Part af Skibholm Korntiende, for sædvanligt Fæste og Stedsmaal. Laurids Ebbesen, Lensmand paa Skanderborg Slot, har i rum Tid haft dem i Fæste, men har nu opladt dem til ham. J. R. 8, 398 b.

— Ekspektancebrev for Niels Ollufsen, Foged paa Frederiksborg Slot, paa Jelling Syssel Provsti, naar Clemend Søfrensen, Borgemester i Vejle, som nu er forlenet dermed, dør. J. R. 8, 411 b.

— Miss. til Claus Brockenhuus og Henning Valkendorf. Da Claus Daa til Rauenstrup, Rigsadmiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, har begæret 1 Gaard i Birtum¹ By og 1 Gaard i Allerup, begge i Fraude Sogn i Nyborg Len i Fyen, til Mageskifte for 1 Gaard i Kissendrup og 1 Gaard i Urre² By, ligeledes i Fyen, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Hvis de [af Claus Daa tilbudte Gaarde ikke er tilstrækkelige, skal de gøre Udlæg i andet af hans Gods paa Fyen. Kongen har befalet Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, at overvære Besigtelsen. F. T. 4, 230 b.

— Miss. til Mogens Kaas om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 232.

— Mageskifte mellem Christoffer Hvas til Hennegaard og Kronen. J. R. 8, 399. K. Orig. (Se Kr. Sk.). Tr. i Udt. i: F. Hvass: Samling af Meddelelser om Personer og Familier af Navnet Hvas. II. 97 f.

— Miss. til Otte Skeel. Da Fru Sophie Sandberg, Enke

¹ Fejlskrift for: Birkum, Aasum H.

² Oure, Gudme H.

efter Envold Kruse til Tulsted, har begæret 2 Gaarde og 3 Bol, deraf 1 Kirkebol, i Freer By og Sogn og 1 Eng i Rebel By i Skiørpinge Sogn, alle i Hellum Herred i Aalborghus Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Gierring By og Sogn i Hellum Herred, 1 Gaard i Gielstrup By i Voxlef Sogn i Hornum Herred, begge i Aalborghus Len, og 1 Gaard i Bierregraf By i Rinds Herred i Halds Len, skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Aalborghus Len. J. T. 8, 464.

4. **Marts (Kbhvn.).** Miss. til Otte Skeel. Da Jesper Friis til Ørbecklund har begæret 1 Gaard i Ranum i Biørnholmb Sogn til Mageskifte for 1 Gaard i Gislum By og Herred, skal Otte Skeel indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt nævnte Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Hald]. J. T. 8, 465.

— Miss. til Ernst Normand om at lægge 1 Gaard i Rosthøj i Grimstrup Sogn i Skads Herred og 1 Bol i Lund i Andsagger Sogn i Øster Herred, begge i Koldinghus Len i Nørrejylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, ind under Koldinghus Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 8, 464 b.

— Miss. til Mogens Sehested. Mogens Kaas til Krabbisholm, Befalingsmand i Dueholms Kloster, har berettet, at de tidligere Ejere af Krabbisholm altid har haft deres Stolestader i Skive Kirke, indtil Stolestaderne kom derfra for omtrent 7 Aar siden, da Krabbisholm vankede fra den ene til den anden, og han begærer nu at maatte faa fuldkomment Verderlag for dem. Adressaten skal tage Provsten og Borgemestre og Raad i Skive med sig og udlægge ligesaa mange Stolestader til Krabbisholm for Mogens Kaas, hans Hustru¹ og hans Folk paa bekvemmelige Steder i Kirken, som der har hørt dertil i Mogens Kaas's Formænds Tid. J. T. 8, 465.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel og Christopher Gersdorff. Christen Krag til Lydumgaard, Mogens Kaas til Frøstrup, Be-

¹ Johanne Høg Styggesdatter.

falingsmand i Dueholms Kloster, og Christopher Hvas til Hennegaard har berettet, at de med mange andre har deres Enge liggende ved nogle Sogne og Byer, nemlig Bork Sogne og Lønne Sogn, og at Bønderne i bemeldte Byer gør dem stor Skade med deres Fæ og Kreaturer, idet de ikke vil indhegne disse Enge om Foraaret i rette Tid; thi naar den største Grøde bliver opædt om Foraaret, bliver Engene sjældent frugt-bare Aaret efter, hvad der kan erfares paa nogle Steder, som Fæet ikke kan komme til. Endvidere har de berettet, at nævnte Byers Folk endog slipper deres Kreaturer og Fæmon, Svin, Gæs og Kalve, ind paa Engene i Hegnets Tid, da disse skal fredes. Aarsagen dertil er, at de ikke altid kan være til Stede og have Opsyn dermed, thi somme af dem bor en Mil derfra og somme endnu længere. Denne Undladelse af at indhegne Engene sker som Følge af deres Misforstand til største Skade baade for dem selv og for Udejerne; thi Udejerne bor i 11 Sogne, som har deres bedste Enge i Bork og Lønne. Nogle af dem vil i Indhegningens Tid holde deres Fæmon i Tøjr paa deres eget og dermed gøre deres Rensbrødre¹ stor Skade. Engene ligger udenfor deres Gaardes Forte, og der er ingen Lukker derimellem, saa at det mindste Høved, som de slaar ud af deres Gaarde, straks er paa Engene saavel i Hegnets som i Uhegnets Tid. De er kommet i den Vane, at de ikke vil lukke for Enden af deres Enge, som naar til deres Fællede, saa at det ikke nytter noget, at Udejerne lukker, som de gerne vil; og dog er de gamle Gruber² og Diger, som af Arilds Tid har været Lukke for Engene, endnu kendt. Desuden har de en stor Fordel af nævnte Enge, idet de bruger dem til Græsning til deres Fæ og Kreaturer hele Aaret igennem undtagen i en 10 Ugers Tid, da alle Enge bør hegnes. Naar Græsset er slaaet og ligger paa Skaar for at tørres, skal der være stor Uskikkelighed ude paa Engene, saa at de slet slaas løs og ikke mere hegnes, som paa Fællede, og de fattige Folk lider den største Skade. Da alt dette vanskelig vil kunne afhjælpes med Herredsvidner eller andre Lovmaal, andrager de om, at enhver, der har Enge liggende op til Fællede, skal være forpligtet til at oplukke og vedligeholde de gamle

¹ De, hvis Jorder støder til samme Agerren.

² Grøfter.

Diger og Gruber, som fra Arilds Tid har været kastet og lukket, hver for sine Enge, endvidere at ingen maa bruge Engene til deres Kvæg om Foraaret længere end til 8 Dage før St. Valborgs Dag i det længste, men at Engene da skal hegnes, for saa vidt som de ligger i Fællede, fremdeles at ingen nogen Tid maa føre eller lade føre Kvæg i samme Enge, uden de, som er Lodsejere deri, og at heller ikke Lodsejerne maa føre tøjret eller løst Fæmon, Kalve, Svin, Grise eller andet, derind i Hegnets Tid, førend Høet er bjærget og Engen opgivet, alt under en vis Straf. Adressaterne skal snarest begive sig til Aastederne, nøje undersøge Forholdene og siden under Forbehold af Kongens Ratifikation fastsætte en vis Ordning for, hvorledes der bedst kan forholdes hermed og slig Uskikkelighed forebygges. J. T. 8, 465 b.

4. Marts (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz til Frølinge. Det berettes, at en Person paa Island har beligget sin Søsterdatter og derefter er rømt med hende ud af Landet med de Engelske, som det paastaas, med Sysselmandens Vidende. Sysselmanden Mogens Remundsen har andraget om at forskaanes for Tiltale, da det var ham uvitterligt, at de rømte fra Landet, eller at maatte aftinge efter sin Formue. Dersom Sysselmanden kan bevise, at han ikke vidste, at de rømte bort, og ikke heller, at de havde i Sinde at rømme, skal Holger Rosenkrantz lade ham være utiltalt, men dersom det findes, at han har været vidende derom, skal Holger Rosenkrantz tage Dom over ham. N. T. 5, 280 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Bispem i Viborg [Dr. Hans Vandal]. Det berettes, at han har vægret sig ved at ordinere denne Person Peder N. til Prædikant, fordi han ikke, som fastsat i Forordningen, er fyldt 25 Aar. Da der kun mangler ham en ringe Tid i denne Alder og Kongen finder, at han paa Prædikestolen ikke er ilde begavet, har Kongen dispenseret ham fra Alderen, saa at han uanset denne maa ordineres, saafremt han i andre Maader befindes dygtig. J. T. 8, 464 b.

5. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand¹. Da Kongen

¹ Han var indtil 1631 Lensmand over Antvorskov Len, derefter over Koldinghus Len.

har bevilget, at de Bøder, som Jep Pedersen i Hallensløf har betalt for Slagsmaal, maa deponeres hos Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, skal han levere Bøderne og hvad der videre vedrører Sagen til Ventsel Rotkirk, hvorefter denne atter skal tiltale Jep Pedersen og tage Dom over ham. Sj. T. 25, 134.

5. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Jep Pedersen i Hallensløf har klaget over en Afsoning, som Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, har gjort med ham, og som han hævder at være tvunget til ved Fængsel og Hæftelse, som det kan ses af hans vedføjede Andragende, har Kongen, for at han ikke med Føje skal kunne beklage sig, bevilget, at Ernst Normand maa deponere de af ham oppebaarne Bøder hos Adressaten, og at Sagen maa genoptages, forsaavidt Bøderne og Afsoningen angaar. Adressaten skal modtage de nævnte Bøder saavel som Dokumenterne og Vidnerne i samme Sag af Ernst Normand og, hvis Jep Pedersen ikke vil afstaa de nævnte Bøder, tiltale ham paany efter de nævnte Tingsvidner. Saafremt Afsoningen befindes højere, end den bør være efter Lov og Ret, skal Adressaten tilbagebetale Jep Pedersen det overskydende og føre de Bøder, som han tilfindes at betale, til Regnskab. Sj. T. 25, 134 b.

— Miss. til samme om at aabne Peder Martensens Enkes forseglede Bo i Slagelse i Overværelse af dem, der er interesseret deri og er i Byen, og undersøge, om der deri findes nogen Regnskabsrulle over Hoffanens Ryttere, Mandtal paa de Bønder, som var lagt under Kontributionen til de nævnte Ryttere, eller nogen Kvittans, noget Bevis eller anden Efterretning om samme Kontribution. Dersom der findes noget saadant, skal han tilstille Ernst Normand eller hans Fuldmægtig det mod en nøjagtig Revers. Han skal nøje paase, at Boet igen forvares godt, saa at intet forrykkes til Skade for dem, som det vedkommer. Sj. T. 25, 135. K.

— Miss. til samme. Det berettes, at han efter Kongens for nogen Tid siden derom udstedte Missive har lagt Vallensved Præstegaard ind under Slottet [Korsør]. Da det ikke er billigt, at der fratages Præsten noget af hans Rettighed, Rente og Indkomst, og da Kongen mener, at der har været en anden særlig Aarsag til dette Brev om Præstegaardens Henlæggelse

under Slottet end Vallensveds Annekering til Marrede Sogn, skal han undersøge Sagen nøje og indsende udførlig Erklæring derom til Kongen. Saafremt det befindes, at Præstegaarden af lovlig Aarsag bør lægges under Slottet, tillader Kongen, at Præsten¹ maa have den for aarlig Landgilde. Saafremt den med Rette tilhører Præsten, skal hun have den frit sammen med hvad anden billig Afgift Præsten aarlig betaler hende, saa at de begge kan vedblive. Sj. T. 25, 135. K.

5. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Eiler Urne til Gundersleholm, Befalingsmand over Bratsberg Len, har begæret 1 Gaard i Snesløf og 1 Gaard i Reigenstrup, begge i Flakkebjerg Herred i Antvorskov Len i Sjælland, til Mageskifte for 2 Gaarde i Ølstrup² By i Friheden i Ods Herred i Kalundborg Len og Raufnsorte Mølle, i hvilken Kongen har en stor Part, med underliggende Jord i Antvorskov Len, skal han undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 135 b. K.

— Miss. til Fru Karren Rostrup. Da Eyler Urne til Gundersleholm har begæret 2 Gaarde i Holløse i Flakkebjerg Herred i Solte Len i Sjælland til Mageskifte for 1 Gaard i Ringebye, 1 Gaard i Skifvinge og en Part i Hestehaven, alt i Friheden i Vordingborg, skal hun indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Udt. i Sj. T. 25, 136. K.

— Miss. til Just Høg om at optage Mads og Christen Olufsen, Sønner af Hr. Oluf Søfrensen³, Sognepræst i Asminde-
rup og N. Sogne, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 136 b.

— Miss. til Jørgen Brahe og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mik-
kelsen]. Da det berettes, at Præstegaarden i Ørsted er
brændt forgangen Sommer og ikke kan genopbygges under 600
Rdlr., bevilges det, at hver Kirke i Fyens Stift skal bi-

¹ Margrete, Enke efter Hans Jensen, Præst i Vallensved († 1632).

² Ulstrup, Arts H.

³ Oluf Sørensen Kok, Præst til Asminde-
rup og Grandløse S., Merløse H.

drage 1 eller 1 $\frac{1}{2}$ Rdlr. til dens Genopbyggelse efter vedkommende Kirkes Beholdning. De skal paalægge hver Kirke dette Bidrag, eftersom de eragter, at Kirken har i Forraad. F. T. 4, 232 b.

5. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Landemodet i Lolland og Falster fremtidig skal holdes senere end hidtil og begynde Onsdagen næst efter den 5. Søndag¹ efter Trinitatis, da Tiden, paa hvilken Landemodet hidtil har været holdt, falder ganske ubekvem for Kongens Embedsmænd dér og for Bispen, idet Landemodet plejer at holdes i Herredagenes midterste Tid. Sm. R. 5, 149 b. K.

— Aab. Brev om, at Provstemodet for Vendsyssel, Thy, Mors og Han Herred herefter skal holdes i Aalborg i Stedet for i Hjørring Onsdag efter Søndagen Cantate og paa Dionysii Dag [9. Okt.]. Orig. i Landsark. i Viborg. J. R. 8, 397 b (med Datum: 5. Febr.). (Tr.: CCD. IV. 585).

— Miss. til Otte Skeel og Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal]. Da det berettes, at Biørnsholms Kirke er meget bygfeldig og ikke har Midler, for hvilke den kan repareres, skal de Kirker i Viborg Stift, som har Formue, komme den til Hjælp med 300 Speciedlr. Adressaterne skal paalægge Kirkerne i Viborg Stift hver efter sin Formue at yde sin Del af disse 300 Speciedlr., som siden skal anvendes til Biørnsholms Kirkes Reparation. Naar den er til Gavns istandsat, skal de paase, at den vedligeholdes af sin egen aarlige Indkomst. J. T. 8, 466 b.

— Mageskifte mellem Christen Thomisen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, og Kronen. J. R. 8, 401 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hertvig Bilde til Møllerup og Otte Skeel til Katholm. Da Fru Dorrette Juul til Medelgaard, Jørgen Kaas's Enke, har begæret 2 Gaarde, 3 Gadehuse, hvoraf et er øde, og 1 Bolig i Glesborrig By og Sogn i Kalø Len i Nørrejylland til Mageskifte for 1 Gaard i Dolmer By i Gamme² Sogn og 1 Gaard i Skindbjerg By i Kasbjerg Sogn, begge i Nørre Herred i Nørrejylland, skal de med det allerførste besigte

¹ Ordene: efter den 5. Søndag, er glemt i Sm. R. ² Gammel Sogn, d. v. s. Grenaa Sogns Landkommune, Nørre H. Dyr.

begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Christen Thommesen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om den. J. T. 8, 467.

6. Marts (Kbhvn.). Miss. til Christen Thommesen om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom. J. T. 8, 467 b.

— Forleningsbrev for Fru Ingeborg Parsberg, Ifver Juul til Villestrups Enke, paa Kronens Part af Korntienden af Maaberg, Naur og Buhr Sogne i Hjerm Herred i Jylland for sædvanligt Fæste og aarlig Afgift, naar Jens Eskesen i Frøck, som nu har den i Fæste, er død. J. R. 8, 404 b. K.

— Miss. til Hendrik [Hvitfeldt] til Lillø og Ifver Krabbe til Jordberg, Embedsmænd paa Landskrone og Laholm Slotte. Denne Erik Jepsen beklager sig over en Afsigt, som Kield Madsen i Tagsted med hans Medfølgere 12 Mand har gjort den 25. Jan. 1626 om en Niendepart Jord, som de har frasagt ham. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest at begive sig til den omtvistede Ejendom og dér ride og dømme om fornævnte 12 Mænds Tov. Dersom samme Odinges Tov da befindes ikke at være retfærdigt gjort, skal Adressaterne udvise Erik Jepsen og hans Vederparter retfærdigt Skel, sætte [Sten] og Stabel, som de vil forsvare det, og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Det befales Parterne at møde for dem, naar de tilsiges, med de Breve og Dokumenter, som de kan have mod hverandre. K. i D. Kanc. Uindf. Konc. til Sk. Miss.

7. Marts (—). Søpas for Skipper Bent Svendsen med Kongens Skib Victor fra København til Glückstadt med en Ladning Tømmerværk og siden til Norge, hvor han hos Eiler Urne til Gundersleholm, Befalingsmand over Bradtsbjerg Len, skal indtage en Ladning Deler og 5 Tylter godt Asketømmer til Skibsblokke, hvormed han skal løbe hjem igen. Sj. R. 19, 81.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel om at lægge 1 Halvgaard i Diebel¹ i Outrup Sogn i Vester Herred i Riberhus Len i

¹ Debel, Ovtrup S., V. Horne H.

Nørrejylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christoffer Hvas til Hennegaard, ind under Riberhus Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. J. T. 8, 468.

7. **Marts (Kbhvn.)**. Lignende Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at lægge 1 Gaard i Langkier i Stafning Sogn i Bølling Herred og 1 Gaard i Meils¹ i Vorde Sogn i Øster Herred i Lundenæs Len, ind under Lundenæs Len. J. T. 8, 468 b.

— Miss. til Hendrik Lange og Peder Lange. Da Christen Krag til Lydombgaard har begæret 3 Gaarde i Reuis² og 1 Gaard i Lydomb By, alle i Lydomb Sogn i Vester Herred i Riberhus Len i Nørrejylland, til Mageskifte for 2 Gaarde, kaldet Kiergaard og Nørtorp, 1 Halvgaard, kaldet Topgaard, og 2 Bol i Strelo Sogn samt 1 Gaard i Adsbøl By, alle i Nørre Herred, skal de med det allerførste besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Albrekt Skeel at give Møde ved Besigtelsen. J. T. 8, 469.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 469 b.

— (**Frøderiksborg**). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Af hofølgende Supplikation kan han se, hvad Kronens Bønder i Følborg³ har berettet. Han skal erklære sig om, hvorledes det forholder sig med samme Ridemandstov, og saafremt Bønderne i nogen Maade forurettes, skal han forsvare dem og Kongens Ejendom tilbørligt, saavidt det er Lov og Ret. Sk. T. 6, 9 b.

— Miss. til Jens Juel og Bispen i Ribe [Jens Dinesen Jersin]. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at Hr. Jørgen Andersen⁴, Sognepræst til Engbierig og Harboøer, for sit Kalds Ringheds Skyld (hvorom han lod andrage hos Kongen) maatte faa en Kirkegaard og nogle Kirkeenge dér i Sognet for sædvanlig Afgift. Da disse Brevvisere Jep Pedersen og

¹ Mejls, Varde Sogns Landkommune, Vester Horne H. Lydum S., V. Horne H. Andersen Riber.

² Filborne, Luggude H.

³ Rerup,

⁴ Jørgen

Christen Olufsen klager over, at der derved sker dem for kort, og at Præsten desforuden er tilstrækkelig forsørget, skal Adressaterne undersøge Sagen og indsende udførlig Erklæring om den til Kancelliet. J. T. 8, 467 b.

8. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev til Superintendenterne i Danmark om at befordre denne Knud Jensen til en Skoletjeneste, naar han henvender sig til dem og der bliver en Skoletjeneste ledig, hvortil han befindes dygtig. Han har tilforn været brugt i Skoletjeneste, hvorfra Kongen har kaldt ham og i nogen Tid brugt ham som Sanger, men han er nu forløvet derfra, da Kongen ikke længer behøver ham dertil. Sj. R. 19, 82.

— (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz om at hjælpe Biørn Snebiørnsen, Islænder, som en Tid lang har studeret paa Københavns Universitet, til det første ledige Kald, som han lovligt kan kaldes til, og til at lade sig høre og promoveres fremfor andre, som ikke har været ude af Landet. N. T. 5, 281.

9. Marts (—). Miss. til Peder Galt. Der er klaget til Kongen over, at hans Foged Mads Pedersen behandler de gejstlige Bønder, med hvilke han er forlenet, strængt, især at han vil have en Bonde, ved Navn Boe Pedersen, i Høby sat fra hans Gaard, fordi han ikke har ydet sin Landgilde i rette Tid, uanset at Fogden siden selv har oppebaaret den. Det paalægges ham herefter at have nøje Tilsyn med sin Foged, at alt ubilligt bliver afskaffet, og at han ikke forholder sig saa strængt mod Bønderne, for at de ikke skal foraarsages yderligere at beklage sig over ham. Dernæst skal han paase, at Fogden ikke lægger Bønderne for Had, fordi de har forebragt deres Klagemaal for Kongen. Denne tilsender ham Bøndernes Supplikation til Underretning for ham alene, efter hvilken han skal skaffe sig Underretning og raade Bod derpaa. Sk. T. 6, 9 b.

10. Marts (—). Miss. til Tønne Friis til Hesselager, Embedsmand paa Stjærholm Slot, og Jahan Brockenhuus til Lørbeck. Da der er opstaaet Trætte mellem Ernst Normand til Selsø, Embedsmand paa Koldinghus, og hans forrige Skriver Simon Andersen om nogle Regnskaber, befales det dem at støvne Parterne for sig og afgøre ved Dom de muligt opkommende Stridigheder om Skrivers Regnskaber, Ernst Normands Regnskaber og om de Renterimangler, som Skrivers er

pligtig at svare til og betale. De skal give Ernst Normand deres Afgørelse beskrevet. J. R. 8, 404 b.

11. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Hr. Jens Hansen, som har forset sig med sin Hustru i Lejermaal mellem deres Trolovelse og Bryllup, faar denne Forseelse eftergivet og maa vedblive at være Skibspræst i sin forrige Tjeneste. Sj. R. 19, 82.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Hr. Hans Pedersen, Kapellan i Stege, at lade sig høre for Menigheden i Borge Sogn, saafremt Præsten¹ i dette Sogn bliver dømt fra Kaldet, dog at det sker lovligt efter Ordinansen. Sj. R. 19, 82 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk om at modtage Sorø² Bønders Kornskat paa Korsør Slot og fremsende den sammen med Kornskatten af hans Len [Korsør og Antvorskov]. K. Sj. T. 25, 137³ og i Udt. i Sj. T. 25, 136 b.

— Miss. til Jokum Beck til Gladsaxe om at lade undersøge, hvem der skyder Harer paa Amagerland, især naar der holdes Herredage o. lign. Sj. T. 25, 137. K. (Tr.: CCD. IV. 585 f.).

— Miss. til Jørgen Vind og Sten Beck, Rentemestre. Da der er opstaaet nogen Tvivl om 23¹/₂ Læst Hør, som en Stralsund-Skipper har ført igennem Sundet for 2 amsterdamske Købmænd Timand Jacobsen og Evert Dolling og har fortoldet efter narvisk Vægt, og da samme Vægt tilforn ikke er taget i Agt af Tolderen, skal de af det, der er konfiskeret, restituere Skipperen og Købmændene, hvad der kan godtgøres dem efter narvisk Vægt. Sj. T. 25, 137. K.

— Miss. til Tyge Brahe og Sigvort Urne. De har tilforn⁴ faaet Befaling til at besigte det Gods, som Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmand paa Koldinghus Slot, paa Hans Uldrik Gyldenløve til Vindings Vegne har begæret til Mageskifte af Roskilde Kapitel. Da det befindes, at det af Hans Uldrik Gyldenløve tilbudte Gods er nogle Tønder ringere, baade i Land-

¹ Hans Andersen, Præst i Borre paa Møen, blev afsat; Hans Pedersen blev hans Efterfølger. ² Dette Ord er glemt i Sj. T. ³ Udenfor er skrevet: Henning Pogwisch's Skrift 1635. ⁴ 22. Nov. 1632.

gilde og Ejendom, end det omhandlede Kapitelsgoods, har Ernst Normand paa Hans Uldrik Gyldenløves Vegne tilbudt at udlægge yderligere 2 Gaarde i Serdrup¹ By, dog at den Gaard i Franke-
rup, som er indført i den forrige Befaling til dem, for Belejlig-
heds Skyld maa blive liggende til Vindinge Gaard. Adressaterne
skal med det allerførste ligne de nævnte 2 Gaarde mod det
Korn, som Hans Uldrik Gyldenløve bliver Roskilde Kapitel skyl-
dig, og paase, at der sker Kapitlet fuldkommen Fyldest. Sj. T.
25, 137 b. K.

11. **Marts** (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hr. Morten Pe-
dersen, Sognepræst til Falsterboe og Skånør, og hans
Efterfølgere herefter aarlig til deres Underholdning maa oppe-
bære Kirkens Part af Korntienden til den nedlagte
Kiempinge Kirke. Sk. R. 5, 74².

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at forløve Hr. Pe-
der Ebbesen, Slotspræst paa Varberg Slot, til at rejse
herved³ for at forebringe sit Andragende, naar han begærer det
af ham. Han maa ikke gøre Præsten nogen Hindring, dog at
Kirketjenesten besørges saaledes, at intet forsømmes. Sk. T.
6, 10.

— Miss. til samme. Jens Andersen i Slep Sogn i Hal-
land har klaget til Kongen over, at han er blevet foruret-
tet meget til Ubillighed af Markus Lauritsen, forrige Slots-
skriver paa Varberg Slot, idet denne for nogen Landeskatt i
Jens Andersens Bo har ladet 3 Køer tage i Vurdering, har vur-
deret dem til 9 Dlr. og ikke har bevilget ham længere Dag og
Tid til at afbetale Skatten, og endskønt Jens Andersen nu har
udlagt samme Skat, nemlig 21 Dlr., efter et Bevis, som han
har derfor, forholder Markus Lauritsen ham dog Køerne. End-
videre beklager han sig over, at samme Markus Lauritsen ved
sin Tjener har ladet tilsaa noget af hans Jord, efter at Jens
Andersen selv havde pløjet den, og siden ladet indhøste dér til
Bedste for sig selv. Endelig beklager Jens Andersen sig i sin
Supplikation over anden og mere Vold og Overlast, som Markus
Lauritsen har tilføjet ham. Mogens Gyldenstjerne skal efter nøje

¹ Sørdrup, Gerlev S., Slagelse H.

² Tr.: N. H. Lovén: Diss. de

territ. Skyttiano S. 101 f.

³ Overskriften har: til Sjælland.

Undersøgelse indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet. For de Køer, som Markus Lauritsen forholder Jens Andersen, skal der skaffes ham ligesaa gode igen. Endvidere skal han undersøge, om Markus Lauritsen, da han var i Slotsbestillingen, har overtaget nogen anden Mands Gæld og søgt den nævnte Bonde eller andre derfor, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 5, 10.

11. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Truels Bentsen i Skørby har klaget over, at Markus Lavridsen og Niels Søfrensen, forrige Skrivere paa Varberg Slot, for nogen Landeskæt har taget hans 2 eneste Stude og noget Jord og Kvæg i Vurdering. Naar Mogens Gyldenstjerne nøje har undersøgt Sagen, skal han indsende Erklæring derom til Kancelliet. Dersom Truels Bentsen¹ skylder noget efter sin Fader, skal der gives ham Dag og Tid til at betale det, eftersom Mogens Gyldenstjerne eragter tilbørligt. Saafremt han kan stille Loven og Vissen, skal hans vurderede Stude igen tilstilles ham og Jorden ellers, hvis den er fravurderet ham, skaffes ham tilbage. Sk. T. 6, 11.

— Miss. til Tage Thott Ottesen. Af hosføjede Supplikation kan han se Klagerne fra en Del Bønder over Hans Brockerop. Da Kongen, saafremt det forholder sig som angivet, ikke er til Sinds at lade samme Bønder, med hvilke han er forlenet af Kongen, forurettes mod Lov og Ret og uden Dom imod hans Forleningsbrevs Lydelse, skal Tage Thott forsvare Bønderne imod saadan Overvold og hjælpe dem til Rette til Sagens Udførelse. Sk. T. 6, 10.

— Miss. til samme. Af hosfølgende Supplikation kan han se, hvad Niels Jensen af Lund beklager sig over. Endskønt samme Sag har været for den sidste Herredag, klager han dog over, at hans Breve forholdes ham af Modparten, og at de Vidner, som skulde vidne, har siddet Stævningen til Herredagen overhørig. Endskønt Sagen saaledes er ført til det yderste og der med Føje intet videre skulde kunne gøres ved den, skal Tage Thott dog, for at det kan vides, om han af sin Modpart

¹ Sk. T. har her: Truels Nielsen, ellers overalt — ogsaa i Navne-
registret — Truels Bentsen.

er undergaaet og overilet i Processen, anstille Undersøgelse paa Grundlag af Supplikationen og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 10 b.

11. **Marts (Kbhvn.)**. Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Han har berettet, at 2 Personer, Christen Bentsen paa Offemaale og Lasse i Holstrup i Rødby Sogn i Blekinge, er beskyldte for at have øvet Vold mod Mattis Tidemand, Borger i Ronneby. Han skal tage Dom over dem og, saafremt han mener, at Dommen falder for strængt for dem, efter Recessen søge videre derom hos Kongen. Sk. T. 6, 11.

— Miss. til Henning Valkendorf om at skaffe denne Murermester Hendrik Møller Kalk og Sten til Opførelse af Laden paa Kierstrup Gaard paa Taasing og være ham beforderlig med anden Fornødenhed, saa at Arbejdet kan have Fremgang. F. T. 4, 233.

— Aab. Brev, hvorved Sognepræsten til Ødumb Sogn i Vester Lisbjerg Herred i Nørrejylland Hr. Niels Nielsen Fogh og de efterfølgende Præster sammesteds for Kaldets Ringheds Skyld faar en i nævnte Sogn liggende Ejendom, kaldet Harildsmark, naar Niels Pallesen, som nu har den i Fæste, dør. Den skal siden altid ligge til Præstegaarden mod den sædvanlige Landgilde til Kronen. J. R. 8, 405. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Denne Hans Nielsen, Borger i Hobro i Jylland, har berettet, at Kongens Fader Kong Frederik i 1578¹ har forlenet Hr. Christen Lambretsen, Skolemester i Hobro, og hans Arvinger med et gammelt Hus paa 6 Bindinger med Tilliggende i Hobro Mark, som var forbrudt til Kronen af en, ved Navn Christen Pedersen, og at Christen Lambretsens Arvinger har afstaaet og opladt samme Hus til ovennævnte Hans Nielsen og hans Arvinger, hvorfor denne begærer Kongens Stadfæstelse herpaa. Adressaten skal indsende Erklæring til Kancelliet om Sagen, for at Kongen deraf kan erfare dens Lejlighed. J. T. 8, 470.

— Miss. til Otte Skeel. Da han har berettet, at det er nødvendigt at opsætte et Kornhus paa Aalborghus Slot,

¹ 28. Aug. 1578.

skal han lade dette gøre, men nøje paase, at det sker efter hans fremsendte Forslag og endda, om muligt, med ringere Bekostning. J. T. 8, 470 b.

11. **Marts (Kbhvn.)**. Aab. Brev om, at det berettes, at der ikke omgaas saa ordentligt med Præstekaldene paa Island, som der burde, idet en Del Personer, som kun har ringe Lærdom og Studering, ofte foretrækkes for dem, der har studeret paa Universitetet og er vel funderet. For at forekomme saadan Uorden befaler Kongen, at saa længe der dér paa Landet findes nogen, som har taget Attestation ved Universitetet og ellers i Liv og Levnet forholder sig skikkelig, skal de forfremmes til Kald dér paa Landet fremfor alle andre, og saa længe nogen saadan befindes dér paa Landet, maa ingen andre befordres til de Kald, som bliver ledige, hvis de, der har Attestation og har ført et skikkelig Levned, vil lade sig bruge til samme ledige Kald. Iøvrigt skal alle og enhver, gejstlige og verdslige, som i saadanne Sager bør have Indseende, paase, at det i alle Maader gaar skikkelig til med Kaldene efter Ordinansen, og at lærde og skikkelige Personer foretrækkes for de ulærde. N. R. 5, 123¹.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at lade hosfølgende aabne Brev om Præstekald paa Island læse og forkynde paa tilbørlige Steder og gøre en alvorlig Ordinans om, at det i alle Maader herefter bliver holdt og efterkommet. N. T. 5, 282 b.

— Miss. til Bisperne paa Island. Der tilsendes dem det aabne Brev om Præstekald paa Island, som de i alle Maader skal rette sig efter. N. T. 5, 282 b².

— Aab. Brev, hvorved Theodorus Jonæ, som har faaet sin Attestation ved Københavns Universitet, og som af sin Fader saavel som af Sognemændene er kaldet til Kapellan i Hyttendal³, faar Bevilling til at være Sognepræst i Hyttendal efter hans Faders Død, dog at han for-

¹ Tr.: Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. III. 69. M. Ketilson: Forordn. til Island II. 367 f. O. Stephensen og J. Sigurdsson: Lovsaml. f. Island I. 216 f. ² Tr. (til Biskop Gisle Oddson) i M. Ketilson: Forordn. til Island III. 369. ³ Hitardalr, Myra Syssel.

holder sig skikkelig og gudelig i Liv, Levnet og Lærdom. N. R. 5, 122 b.

11. Marts (Kbhvn.). Miss. til Bispen paa Island Hr. Torlak¹. Det berettes, at der paa Island er en bedaget Præst, ved Navn Hr. Bernhard, Præst til Gremastad, som skal have kaldet sin Søn, ved Navn Gudmand, til Medtjener. Sønnen er nylig taget ud af Skolen og er mere øvet i Købmandskab end i sin Bog. Bispen skal undersøge Sagen, og, saafremt nævnte Gudmand befindes uskikket til at forestaa dette Embede efter Faderens Død, skal Jonas Gissarius², som tilforn har studeret her paa Universitetet og paa 11 Aars Tid har betjent begge Skolerne dér paa Island, forordnes til dette Kald, saafremt han kan betjene det skikkeligt i Lærdom og Levnet, Gud til Ære og Menigheden til Opbyggelse. N. T. 5, 282 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Island om med det første efter Ordinansen at befordre denne Kield Jørgensen, som en Tid lang har været Skolemester i Stadur à Aulduhrygg³, til et ledigt Kald dér paa Landet, saafremt han befindes dygtig til at beklæde Præstekald, dog saaledes, at ingen Præsteenke eller nogen anden fortrænges derved. N. T. 5, 283.

12. Marts (—). Miss. til Rentemestrene om at sælge det Korn og den Rug, som er i Beholdning i Kronens Len og paa Provianthuset for København og som ikke er nødvendigt til Provianthusets Behov, til Købmænd og andre, som har gjort Leverancer til Kronens Behov, saa dyrt som muligt. Enken efter afdøde Cort Ulrichs af Brunsvig, fordm Proviantmester under Kongens og den nedersachsiske Krigshær, har gjort Regnskab for Korn, Penge og adskillig Fetalje, som hendes Husbonde har modtaget paa Kongens Vegne og igen udgivet til Hæren. Paa dette (tilligemed paa et Ammunitionsregnskab) skal Kongen være hende 12,479 Rdlr. skyldig, men Kvittansen forholdes hende, fordi Fjenden paa adskillige Tider og Steder skal have bemægtiget sig en stor Del Korn og Proviant i Henhold til en overleveret Attestation, i hvilken der dog ikke sær-

¹ Torlak Skulesson, Biskop paa Holum. ² Formentlig den samme, som i Miss. 31. Jan. 1633 ovfr. kaldes Jon Grimsson. ³ Stadur à Ølduryg, Snefellsness Syssel.

lig specificeres, hvad og hvor meget dette har været. Desuden er der flere store Poster, som er udleveret uden Ordinanser og Beviser, hvorom hun aldeles ikke har kunnet fremskaffe nogen videre Rigtighed. Kongen bevilger hende for hele hendes Krav 5000 Rdlr., hvormed hun skal være fuldtud betalt, og hvorefter de skal give hende fuld Kvittering. Sj. T. 25, 138. K.

12. Marts (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott og Christoffer Ulfeldt. Kongen tillader, at Kaptejn Jørgen Holstein maa blive i Tjenesten som før, da han dog havde Forlov til at rejse ud og straks igen indfandt sig, da han fik at vide, at han ikke var aftakket. Sk. T. 6, 11 b.

— Mageskifte mellem Stalder Kaas til Faddersbøl, Skibshøvedsmand, og Kronen. J. R. 8, 405 b. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

13. Marts (—). Opvejsningsbrev for Jens Brun i Hagenes, Herredsfoged i Froste Herred, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om et Drab, som en Mand, ved Navn Erland Pedersen, er beskyldt for at have begaaet, hvilken Sag Landsdommeren i Skaane har tilfundet Herredsfogden at begynde paany. Sk. R. 5, 74 b.

— Aab. Brev, hvorved Marcus Raedebant, Kongens forrige Kammertjener, nu Borger i København, fritages for Byens Bestillinger. Sj. R. 19, 83. (Tr.: KD. III. 114).

— Mageskifte mellem Jost Høg til Biørnholmb og Kronen. J. R. 8, 408 b. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Gunde Lange om at lægge 1 Gaard og 1 Vejrmølle i Heldtborg By og Sogn, 1 Gaard i Ullerup By, 1 Gaard i Sinderup By i Ybye Sogn, 1 Gaard i Malle By i Sendels Sogn, alle i Refs Herred i Thy i Nørrejylland, og 1 Gaard i Elsøe By og Sogn i Sønder Herred i Morsland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Stalder Kaas til Faddersbøl, ind under Ørum Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Dog skal 6 Tdr. Byg af Gaarden i Heldtborg By aarlig ydes til Jannerup Kirke og 8 Tdr. Byg af Gaarden i Ullerup By aarlig til Snedsted Kirke i Stedet for de Tdr. Korn, som nævnte Kirker hidtil har faaet af nogle af de Gaarde, som Stalder Kaas har faaet til Mageskifte af Kongen. Gunde Lange skal tilholde

Bønderne paa de nævnte 2 Gaarde at yde den nævnte Kornskyld til Kirkerne. J. T. 8, 470 b.

13. Marts (Kbhvn.). Lignende Miss. til Knud Gyldenstjerne om at lægge 1 Gaard i Mollerup By og Sogn i Sønder Herred i Morsland i Nørrejyland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Stalder Kaas til Faddersbøl, ind under Halds Len. J. T. 8, 471.

— Lignende Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at lægge 1 Gaard, kaldet Romøg, i Øre Sogn i Hammerum Herred i Nørrejyland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christen Thommesen til Tanderup, Embedsmand paa Kalø Slot, ind under Lundenæs Len. J. T. 8, 471 b.

— Miss. til Frederik Urne¹. Da det berettes, at Borger-skabet i Købstæderne her i Riget aarlig er i Restance med de Penge, som de efter Kongens Forordning² aarlig skal betale til Postbudeløn, skal han tilholde Byfogden i Helsingør aarlig hertil at indsamle 20 Kurantdlr. af Borgerne og Byfogden i Slangerup 8 Kurantdlr. Disse Penge skal han siden modtage af Byfogderne og lade levere til Rentemestrene ved sin Skriver, naar denne kommer til København for at aflægge sine Regnskaber. Han skal paase, at ingen, som har Formue, forskaanes for at give dertil, [og at Postbudene, naar de passerer dér, bliver ført frit og uden Forhaling over Færgestedet]³. Sj. T. 25, 138 b.

— Lignende Miss. til Palli Rosenkrantz (Maribo 16 Kurantdlr., Saksjøbing 4, Nysted 10, Nakskov 40, Nykøbing

¹ Som Fællesoverskrift over dette og de følgende Missiver er skrevet: Lensmændene over Danmark fik Brev om Postbudepenge at lade ved Byfogden indkræve. Det ses heraf og af den nedenfor gengivne Fortegnelse over alle Købstædernes Ydelser, at alle Lensmændene maa have faaet Miss. som ovenstaaende. Her er dog kun indført Miss. vedrørende Købstæderne paa Sjælland, Lolland og Falster samt Købstæderne ved Færgestederne Korsør, Nyborg og Helsingborg. Se iøvrigt Fr. Olsen: Det danske Postvæsen . . . indtil dets Overtagelse af Staten 1711, S. 35 f. og 38 f. ² 1. Aug. 1626. ³ Nedenfor er skrevet: Det, som her i Enden indenfor disse Tegn [] indlukkes, skal indføres i de Lensmænds Breve, hvis underliggende Købstæder ligger ved Færgestederne.

20 og Stubbekøbing 10) og til Frederik Reedtz (Vordingborg 8, Næstved 25 og Præstø 2). Udt. i Sj. T. 25, 138 b.

13. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Kongen har forskaanet Borgerne i Korsør for Betalingen af Postbudepenge, skal han alvorligt tilholde dem til Gengæld herfor frit at føre Postbudene over Nat og Dag, naarsomhelst de ankommer og det ellers er muligt at komme over, uden Ophold med gode velbemandede Baade, hvis der ikke ellers er Skuder færdige til at løbe ud. Det nærmere herved skal anordnes af dem, der befaler over Postbudene. Sj. T. 25, 139.

— Lignende Miss. til Hr. Mogens Kaas angaaende Nyborg og Christoffer Ulfeldt angaaende Helsingborg. Udt. i Sj. T. 25, 139.

— Miss. til Rentemestrene. Da Borgerskabet i Købstæderne her i Riget befindes fast uvillige til at yde de Penge, som de aarlig skal betale til Postbudeløn, har Kongen befalet sine Befalingsmænd at tilholde Byfogderne i Købstæderne at indkræve denne Kontribution af Borgerne og siden sende den med deres Skrivere til Rentemestrene. Disse skal herefter aarlig i 2 Terminer, nemlig til Paaske og Mortensdag, til Betaling af Postmestrene og Budene tilstille de Borgere, som er forordnede til at have Tilsyn med Postbudene, 908 Kurantdlr. og 400 Kurantdlr. paa Kongens Vegne som hidtil. Derimod skal de af Lensmændenes Skrivere modtage de i hoslagte Designation opførte Beløb for de enkelte Købstæder. — Fortegnelse over, hvad hver Købstad aarlig skal betale til Postbudenes Underholdning: Sjælland: København 100 Kurantdlr., Islandske Kompagni 50, Køge 30 Dlr., Næstved 25 Dlr., Helsingør og Slagelse hver 20 Dlr., Kalundborg og Holbæk hver 15 Dlr., Skelskør 10 Dlr., Slangerup 8 Dlr. og at føre Postbudene over, Roskilde og Vordingborg hver 8 Dlr., Nykøbing 4 Dlr., Præstø 2 Dlr., Korsør fri, dog at føre over. — Laaland: Nakskov 40 Dlr., Maribo 16 Dlr., Nysted 10 Dlr., Saksøbing 4 Dlr. — Falster: Nykøbing 20 Dlr., Stubbekøbing 10 Dlr. — Skaane: Malmø 30 Dlr., Ystad 25 Dlr., Lund og Landskrone hver 10 Dlr., Christianstad 5 Dlr., Helsingborg fri, dog at føre over. — Halland: Halmstad og Varberg hver 8 Dlr., Laholm 5 Dlr., Falkenberg 2 Dlr. — Blekinge: Ronneby 10 Dlr., Sølvißborg 6 Dlr., Christianopol 2 Dlr.

— Fyen: Odense 50 Dlr., Svendborg 15 Dlr., Assens 12 Dlr., Bogense og Kerteminde hver 8 Dlr., Faaborg 6 Dlr., Middelfart 4 Dlr., Nyborg fri, dog at føre over. — Jylland: Aalborg 60 Dlr., Ribe 50 Dlr., Aarhus og Randers hver 24, Kolding og Horsens hver 20 Dlr., Viborg 16 Dlr., Vejle 10 Dlr., Sæby 6 Dlr., Nykøbing, Lemvig og Ringkøbing hver 5 Dlr., Holstebro, Varde og Thisted hver 4 Dlr., Grenaa, Æbeltoft, Mariager, Høbro, Skive og Hjørring hver 2 Dlr. — Postmestrenes og Budenes Løn og Salarium: Københavns Postmester 200 Dlr., 2 hallandske, 2 blekingske, 2 lollandske og 1 kalundborgsk Bud hver 70 Dlr., 2 helsingørske Bude og 2 danske Hamborgere hver 50 Dlr., 2 Hamborgere hver 30 Dlr., ialt 950 Dlr. — Koldings Postmester 100 Dlr., 2 aalborgske Bude, 2 Randers Bude og 1 Riber Bud hver 50 Dlr., Odense Landstingskriver, Viborg Landstingskriver og Randers Byskriver hver 10 Dlr., ialt 380 Dlr. Sj. T. 25, 139 b.

14. Marts (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at indsamle 100 Kurantdlr. i deres Købstad og 50 Kurantdlr. af det islandske Kompagni sammesteds til Postbudeløn og levere Pengene til Rentemestrene. Udt. i Sj. T. 25, 139.

— Miss. til Rentemestrene. De skal konferere de af Christen Stercks¹ Modparter indleverede Skattemandtaller med hans Mandtaller, for at man kan erfare, om han har oppebaaret mere, end han har ført til Regnskab, og om noget Gods, som Christen Sterck har frataget en Mand, ved Navn Espen Andersen, er ført Kongen til Regnskab. Endvidere skal de efter Meddelelse fra Kancelliet undersøge, hvorledes 600 Dlr., som Lauridts Markussen² har oppebaaret af Bønderne i Vogens³ Fogderi, er ført til Regnskab. Sj. T. 25, 141.

¹ Fhv. Foged i Mandals Len. Under 20. Juli 1630 havde Jens Bjelke til Østraat, Norges Riges Kansler og Befalingsmand over Onse Len, Jakob Ulfeldt til Bavelse, Befalingsmand over Augdesiden, og Thomes Jensen, Lagmand i Skien, faaet Befaling til at dømme i Sagen mellem Almuen i Mandals Len og Kristen Sterck og under 25. Juli 1630 de to førstnævnte om at dømme i Sagen mellem Kristen Sterck og Espen Andersen. N. R. R. VI, 233 og 236 f. ² Lavrids Markvardsen, Byfoged i Bergen. ³ Vaagen, Nordlands Amt.

14. **Marts (Kbhvn.).** Miss. til Rentemestrene. De skal lade gøre en Oversigt over, hvor megen Skat der gives af hvert Len i Norge, naar der gives almindelig Skat, og snarest tilstille Christoffer Urne den. Det skal derefter afgøres, hvorledes Skatten i Norge fremdeles kan lignes, saa at det gaar ligeligt og ret til paa alle Sider. Sj. T. 25, 141 b. K.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd i Sjælland om i deres Len til en billig Pris at opkøbe Heste, som kan bruges til Arbejdsvogne, og snarest sende dem til Københavns Slot. — Næmlig: Hans Lindenov [Kalundborg Len], Frederik Reedtz [Vordingborg Len] og Ventsel Rotkirk [Antvorskov og Korsør Len] hver 6 Heste, Jokum Beck [Københavns Len], Sifvert Urne [Roskildegaaards Len] og Tygge Brahe [Tryggevælde Len] hver 2 Heste. Sj. T. 25, 141 b. K.

— Miss. til Sigvordt Urne. Der tilsendes ham 2 Lispd. rent Hør, som han skal lade spinde i Roskilde Købstad eller i Landsbyerne i hans Len, hvor det synes ham bedst, saa billigt som muligt. Han skal betale Pengene derfor og straks underrette Kongen om, hvad Skaalpundet skal koste at faa spundet. Naar Hørrer er spundet, skal han sende den til København. Sj. T. 25, 141 b. K.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da en russisk Post er paa Rejse her fra Danmark gennem Sverrig til Rusland, skal Christoffer Ulfeldt skaffe ham nødtørftig Underholdning og Fordringskab og lade en af sine egne Tjenere følge ham over Grænsen til den nærmeste Bondelensmand i Sverrig, dog uformærkt, saa at samme Post ikke véd deraf, før han er over Grænsen. Sk. T. 6, 11 b.

— Miss. til Tage Thott Ottesen. Da Adelen i Skaane har bevilget, at dens Bønder til Reparation af Fæstningerne i de Len, i hvilke de bor, skal give 12 Sk. dansk i 8 Dage hvert Aar, skal han tilholde Kronens Bønder i hans Len [Malmøhus] at yde samme Pengehjælp, oppebære Pengene baade hos Kronens og hos Adelen Bønder, saaledes at de bliver erlagt senest nu til Foraaret, og sende dem til Kommissarierne i Skaane. Sk. T. 6, 11 b.

— Miss. til Lensmanden paa Gulland¹. Da det berettes,

¹ Jens Høg til Vang og fra 1. Maj 1633 Holger Rosenkrantz til Frølinge.

at ingen Bonde dér paa Landet bestemt ved sin Landgilde og Skat, skal han tage til sig Laugmanden, Dommerne og nogle af de fornemste og landkyndigste i hver Egn paa Gulland og taksere Gaardene efter deres Lejlighed til en vis Landgilde og Skat, naar den paabydes, og deri ramme baade Kronens og Indbyggernes Gavn og Bedste. Da Jacob Salvion paa Gulland og menige Hoborigsmænd klager over deres Gaardes Ringhed, skal han tage deres Lejlighed i Agt og læmpe det saaledes, at de ikke besværes mere end andre dér paa Landet af ligesaa gode Gaarde. Samme Anslag skal han ligne saaledes (om saadant ikke skal grave Undersaatterne for meget), at den Landgilde, der kan gives af de Gaarde, som Kaptejner, Løjtnanter og Sergenter har, maa forundes dem frit uden Afgang for Kronen, efter hvilken Lejlighed ogsaa Gaardene maa bevilges samme Officerer til Forbedring af deres Underhold fri for Landgilde, Ægt og Arbejde, Skat og Tynge. Da menige Bursvigmænd og Stenhuggere paa Gulland anholder om, at hver af dem maa optage en halv øde Gaard, skal han forhandle med dem om at overtage øde Gaarde, som ikke altid kan ligge ved deres Huse, hvis han ikke paa anden Maade kan faa Gaardene besat, dog at de nyder sædvanlig Frihed og siden giver Kronen en lidelig Afgift deraf. Han maa bevilge hver af dem, der overtager øde Gaarde, nogle Aars Frihed efter den derom allerede gjorte Anordning og efter den Tid nogen Frihed paa Ægt, Arbejde og Skat, for at Landet igen kan blive beboet. Men naar der sættes en bestemt Landgilde, skal han paase, at Kronen ikke lider nogen Afgang derved. Da fornævnte Stenhuggere endvidere supplicerer i Anledning af nogen Frihed med Hensyn til Stenbrud, som Kongen har forundt Rasmus Hendriksen, skal han forhøre begge Parter sammen, ogsaa om hvilken Fordel hver Part vil yde Kronen af saadant Stenbrud, hvilken Skade eller Fordel Landet kan have deraf, og indsende Erklæring derom. Da Skomagere og Skræddere har besværet sig over, at nogle Landstrygere betager dem deres Haandværk, skal han holde over, at saadant Haandværksfolk ikke taales paa Landet, udover hvad Recessen tillader, og da de besværer sig over, at der fra andre Steder indføres færdige Sko og Klæder, skal han undersøge Sagen, hvilken Skade eller Gavn Landet har deraf og indsende Erklæring derom. Borgerne

og Bønderne har begæret at forskaanes for Underholdning af Slotsknægtene og for Udskrivning til Søs imod at give Penge derfor, og Dommerne har begæret at forskaanes for Skat. Da hverken Slottet kan lades uden Garnison eller Flaaden uden Søfolk, kan Kongen ikke under de nuværende Forhold gøre nogen Forandring deri og mener ogsaa, at det er billigt, at Dommerne giver, hvad de har givet i de forløbne Aaringer. Er nogen forarmet, bør de formuende efter Skattebrevens Indhold hjælpe paa dem. Soldaterne har beklaget sig over, at de, som selv har Hus og Vaaning, ingen Service faar af Borgerne. Da Soldaternes egne Huse befries derved, er det billigt, at de lader sig nøje dermed, dog skal han forhandle med Byen om, at der af de formuende Borgere forundes Soldaterne noget Ved om Vinteren, saa at de desto bedre kan underholde sig. Og for det sidste, da Borgerne begærer, at nogle af Havnene maa afskaffes, og at det kun skal tillades at udføre Træer fra 4 Havne, samt at det maa forundes dem at udføre saltet Kød og sælge det til fremmede, naar Kongen ikke lader det købe, skal han lade dem vide, at Kongen vil lade de 4 Havne være fri, dog at de derfra kun udskiber deres Varer til Danmark og tager Besked derfra, naar de kommer tilbage igen. De maa heller ikke føre saltet Kød til andre Steder end til Danmark under tilbørlig Straf, hvad han alvorligt skal holde over. Det hamborger Gods, som endnu findes hos Henrik von Coln, skal han vedblivende forvare indtil videre Befaling. Om de forbrudte 2 Læster Salt, som Agaske, Berner Hanses Enke, søger at faa eftergivet, skal han indsende udførlig Erklæring. Sk. T. 6, 12.

14. **Marts** (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf om straks og med det første at lade købe saa meget Tømmer i Svendborg, som der behøves til at genopføre Laden paa Taasing, der er faldet ned, og lade det føre dertil. F. T. 4, 233.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Pedersen, Kaptejn i Varberg Len, paa Kirkens Part af Korntienden i Skre Sogn i Aarstad Herred, hvoraf der aarlig til Kirken skal svares 14 Tdr. Rug, 16 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre. Udt. i Tb. 206.

15. Marts¹ (Kbhvn.). Miss. til Erik Stensen til Sølleset² og Jokum Grabow til Pederstrup. Erik Pors til Ølingsøe, Kongens Sekretær, har paa sine Brødrers og Søstres Vegne berettet, at de med deres Moder Fru Karen Daa til Danstets Samtykke agter straks i førstkommende April paa en Gang at skifte deres fædrene og mødrene Gods. Adressaterne skal møde paa Skiftet, hvor Erik Stensen skal paatage sig Værgemaalet for Jomfru Karen Pors og Jokum Grabow Værgemaalet for Jomfru Kirsten Pors og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er ret og billigt. Sm. R. 5, 149 b.

— Lignende Miss. til Bent Pedersen og Sti Pors om at paatage sig Værgemaalet for Erik Pors's 2 umyndige Brødre³, og til Holger Bilde om at paatage sig Værgemaallet for Fru Karen Daa, medens Skiftet mellem hende og hendes Børn staar paa. Udt. i Sm. R. 5, 150.

— Miss. til Lavrids Grubbe til Gammelgaard og Borker Rud til Sebygaard om at være til Stede ved ovennævnte Skifte, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og fuldføre denne Befaling uden al vidtløftig Forhaling. Sm. R. 5, 150.

18. Marts (—). Bestalling for Pofvel Pop som Tolder paa Ruden med en aarlig Løn af 350 Rdlr. fra 20. Sept. 1632 at regne, at udrede af Rentemestrene. Han skal oppebære Tolden efter den Toldrulle, som han har modtaget af den forrige Tolder Daniel Troye, og aarlig gøre Regnskab for den i Rentetriet. Saa snart han har oppebaaret Tolden, skal han straks

¹ Ovenstaaende Miss. er i Sm. R. dateret 15. Maj, men ovenover er skrevet: rt, vel som Rettelse til: Marts. Det følgende Udtog er dateret: 15. Marts og det sidste Miss. om samme Sag: 15. Maj. Alle 3 Indførsler findes under Rubrikken for Marts Maaned. I Sm. T. 6, 362 findes under Rubrikken Marts en Henvisning til det sidste af disse 3 Breve. Datoen maa være 15. Marts, da Kongen den 15. Maj var i Glückstadt. ² Søllestet. ³ Klavs og Otte. Sidstnævnte var ganske vist myndig, men opholdt sig i Udlandet.

lægge den i den ham medgivne Toldkiste og ikke tage Penge af den uden Kongens skriftlige Befaling, endnu mindre forvende dem paa andre Steder. For at han desto bedre kan oppebære Tolden, skal der altid, saa længe Skibene kan sejle, ligge en af Kongens Galejer ved Ruden. Han skal altid flittig indsende Meddelelse om Toldens Beskaffenhed og hvad Nyt han ellers erfarer fra Tyskland. Sj. R. 19, 83 b.

20. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hr. Mats Hansen, Sognepræst i Engbjerg¹, som har berettet, at en Arv forholdes ham, fordi han ikke har gjort Fordring paa den inden Aar og Dag, faar Bevilling til igen at rejse Paatale paa denne Arv ved Lov og Ret, dog under Forbehold af Kongens Rettighed. Sj. R. 19, 84 b.

— Aab. Brev om, at M. Jens Christensen, Kongens Slotspræst, maa kaldes til Hedinge Kald, naar det bliver ledigt og han lovligt efter Ordinansen kaldes dertil af dem, der har Jus patronatus dertil. Sj. R. 19, 85².

— Miss. til Roskilde Kapitel. Da Jokum Beck til Glasax, Embedsmand paa Københavns Slot, har begæret følgende Roskilde Kapitels Gods i Skaane, som Sifvert Grubbe til Hofdal paa Roskilde Domkirkes Vegne har i Forsvar, nemlig i Melckelange By og Len, i Grafverød, i Torslø, i Tørringe, i Vedhugge, i Largrafbøgget, Tyrringe Mølle, i Bomrødt, i Lille Thorslø³, i Skoufbøgget, i Sabøbøgget⁴, i Sæsdalle By og Len, i Snogerup, i Elle og i Øliungerum⁵, til Mageskifte for noget af hans Jordegods i Skaane eller Sjælland, skal Kapitellet med det allerførste indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitellet. Sj. T. 25, 142. K.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Han har for nogen Tid siden⁶ faaet Befaling til af Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, at indkræve nogle Penge,

¹ Fejlskrift for Egebjærg, Ods H. ² Tr.: Dsk. KL. III. 227, jvfr. Giessing: Jubellærere II, 2, 102 f. ³ K. har rigtigt: Thorslø. ⁴ K. har Labøbøgget. Fejlskrift for: Aabøbøgget, jvfr. Mageskiftet af 11. Okt. 1633 i Kr. Sk. ⁵ K. har: Øliungerum. Ment er: Ynglingerum, Hæglinge S., Gyngø H. ⁶ 4. Febr. 1630.

som var deputeret til Foundation af Skolen i Hillerød. Da dette endnu ikke er sket, skal han indsende Erklæring til Kongen om, af hvilken Aarsag det forrige Missive ikke er efterkommet af ham. Sk. T. 6, 13.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel. Anders Nickelsen, Borgemester i Christianstad, har for nogen Tid siden forset sig, idet han uden Dom eller nøjagtig Proces har ladet et Lig udføre og begrave ved Bøddelen. Kongen bevilger, at han maa tilfredsstille den dodes Slægt, nemlig Ægtebarn og Søsken, og derefter lade Liget optage og begrave ved ærlige Folk, dog at Malte Juel skal tilkendegive [den Dodes] nærmeste Slægtninge, at saadant er Kongens Befaling, „paa det de i andre Maader ikke skal undergaas“, og dermed skal Borgemesteren være forskaanet for videre Tiltale. Sk. T. 6, 13.

— Miss. til Lauridts Lindenov. Da Anders Lydicksen har andraget om at faa bevilget en Kronens Jord, kaldet Tegildhafve, som han har i Fæste, for en rimelig Pris, skal Adressaten undersøge, om Anders Lydicksen ikke paa andre Steder kan give Kronen Vederlag for samme Jord eller paa hvilken Maade han kan gøre Fyldest for den, saa at den kan forblive hos ham og hans Arvinger og Kronen dog kan faa den sædvanlige Landgilde deraf, dersom han ikke har Jord at give til Gengæld for den. J. T. 8, 472¹.

— Miss. til samme og Lauridts Ebbesen. Da det berettes, at den Adellandevej, som løber ind ad Brobjerg Gade ved Aarhus, er meget brøstfældig, skal de gøre den Anordning, at den med det allerførste istandsættes af Bønderne i begge Lenene [Skanderborg og Aarhusgaard], saa at det ene Len hjælper det andet, for at den rejsende Mand kan komme bekvemt afsted. J. T. 8, 472.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel, [Landsdommere i Nørrejylland]. Lauridts Lindenov til Oregaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, har berettet, at han paa Kongens Vegne har Tiltale mod Hans Dyster for en Del Korn, som han mener burde være forfaldent til Kongen. Da denne Sag ikke efter For-

¹ Tr. i Udt. i: Hübertz: Aktstykker vedk. Staden og Stiftet Aarhus, S. 61.

ordningen er indfundet for dem i rette Tid, fordi Byfogden, som skulde dømme i denne Sag, forsætligt har opholdt den, uanset at den var indkaldt saa betids for ham, at den nok kunde være blevet gjort anhängig i rette Tid til Landstinget, skal de, naar denne Sag indstævnes for dem, afsige endelig Dom i den. J. T. 8, 472 b.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Lindenov. Han har med Hensyn til ovennævnte Sag mod Hans Dyster begæret at vide, om han skal lade den bero eller ikke. Da samme Sag uden Tvivl er blevet fortaget¹ af Byfogden, Hans Dyster til Vilje, og ikke i rette Tid er eftermeldt til Landstinget, som den burde, skal Lauridts Lindenov paa Kongens Vegne igen rejse Paatale og erhverve Dom i den, og der tilsendes ham derfor Oprejsningsbrev i samme Sag. Ligeledes skal han alvorligt tilholde Byfogden sammesteds at genoptage Sagen og endelig dømme i den. J. T. 8, 472 b.

— Oprejsningsbrev for Laurids Lindenov til Oregaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, til at genoptage Sagen mod Hans Dyster om en Del Korn, som Laurids Lindenov mener er forfaldent til Kronen. Han har paa Kronens Vegne rejst Sag mod Hans Dyster om dette Korn, men Byfogden sammesteds [Aarhus] har opholdt Sagen med vidtløftig Proces og har ikke sat den fra sig i Tide, uden Tvivl Hans Dyster til Vilje, saa at den efter Kongens Forordning ikke lovligt kunde blive indstævnet til Landstinget. Adressaten maa paany lade Sagen indstævne og tage Dom i den. J. R. 8, 411.

22. Marts (—). Miss. til Erik Krabbe og Hendrik Ramel. Da Malte Juel til Giesinggaard, Befalingsmand i Christianstad, har begæret 3 Gaarde i Farholde og 1 Fæste i Nybølle, der tilhører Lunde Kapitel, til Mageskifte for ligesaa godt Gods af hans Jordegods i Vanterød, Birkerød og Melby, skal de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Lunde Kapitel at lade sin Fuldmægtig give Møde ved Besigtelsen. Sk. T. 6, 13 b.

— Miss. til Lunde Kapitel om at lade en Fuldmægtig

¹ Opholdt (jvfr. Tysk: vertagen).

give Møde ved ovennævnte Besigtelse for at varetage Kapitlets Interesse. Udt. i Sk. T. 6, 14.

23. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Villom Mortensen, øverste Toldskriver i Helsingør, faar Bevilling til indtil videre at bruge en Kronens Mose, kaldet Elleholm, liggende oppe i Skoven noget fra Kronborg Slot, til den nødvendige Tørvegravning til den Teglgaard, som han bruger dér. Sj. R. 19, 85.

— Aab. Brev, hvorved samme faar Brev paa et Stykke Jord ved den Teglgaard, som han har købt af Anders Vintappers Arvinger. Sj. R. 19, 85 b. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved samme faar Tilladelse til frit Fiskeri i Stranden langs Grunden for den Teglgaard, som han har udenfor Helsingør. Dog skal han være forpligtet til paa egen Bekostning at vedligeholde den Fjælebro, som ligger midt for Teglgaarden paa Alvejen over et Vandsted. Sj. R. 19, 86.

— Oprejsningsbrev for Søfren Jensen, som for nogen Tid siden er kommet i Trætte med Vindcents Bilde til Valbygaard om en Gaard, kaldet Sehnhus¹, i Stevns Herred, som han dengang forvaltede for Vindcents Bilde, og hvor han har forset sig i nogle Poster mod Vindcents Bilde, der fik ham dømt til at bøde sine 3 Mark. Søfren Jensen har bevist, at han har tilfredsstillet Sagvolderen. Sj. R. 19, 86 b.

— Miss. til Rentemestrene. Hans Køncken, Kaptejn og Indvaaner i Malmø, har berettet, at han for nogen Tid siden af Kongen har faaet en Restseddel paa 208 Rdlr., hvilken Restseddel er brændt med hans andre Ejendele, da Magdeburg blev indtaget. Han har nu begæret at maatte faa 100 Rdlr. deraf imod at kvittere Resten, og at disse 100 Rdlr. maatte betales til hans Broder Pofvel Køncken i Lund. Kongen bevilger dette, hvorfor de snarest skal lade Pofvel Køncken faa disse Penge. Sj. T. 25, 142 b.

— Miss. til samme. Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, har begæret at faa godtgjort noget øde og forarmet Gods i Koldinghus Len, som er

¹ Sejnhus, Storehedinge Landsogn, Stevns H.

regnet ham til Mangel i Rentekammeret, og har hævdet, at det var øde og forarmet, førend han blev forlenet med Lenet. Kongen bevilger dette forsaavidt som han med Tingsvidner kan bevise, at det har været forarmet, førend han fik Lenet. Sj. T. 25, 143. K.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. De skal lade denne Anders Kock, Bogtrykker, faa et Aars Besolding efter hans Bestallings Lydelse, for at han dermed kan bryde op fra København til Fæstningen Glückstadt, og ved første Lejlighed skaffe hans Gods med det første Skib, som afsejler til Glückstadt. Sj. T. 25, 143 b. K.

— Miss. til Tyge Brahe og Jørgen Seefeldt. Da Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, har faaet Befaling til at paatage sig Værgemaalet for Hans Ulrik Gyldenløve til Vindinge, som Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, i nogen Tid har forestaaet, og da sidstnævnte med det allerførste agter at overlevere Vindinge Hovedgaard og Gods til Ventsel Rotkirk, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Overleveringen, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Sj. T., 25, 142 b.

— Miss. til Ernst Normand. Han har berettet, at der iblandt det Gods, som Hans Uldrik Gyldenløve, hvis Væрге han er, har tilforhandlet sig af Frederik Parsberg til Vognstrup, findes en Vandmølle og en Vejrmølle, hvis Landgilde i Frederik Parsbergs Skøde er indført med en højere Afgift, end de i mange Aar har givet, nemlig Vandmøllen 2 Pd. Mel højere og Vejrmøllen 1 Pd. Mel højere, og har begæret Besked om, hvorledes der skal forholdes hermed. Han skal godtgøre disse Møller det, som Frederik Parsberg har givet dem Afslag paa, og føre det til Regnskab. Sj. T. 25, 143 b. K.

— Miss. til Klaus Daa. Da Kongen har bevilget, at Bønderne i Dragsholms Len maa undsættes med 12 Læster Byg til Sædekorn, skal han lade Bønderne faa dette Byg, dog at de skal give Tønde for Tønde, naar dette Aars Grøde er indhøstet. Sj. T. 25, 143. K.

— Miss. til Malte Juel. Da afdøde Niels Sehested er blevet Kongen 903 Rdlr. 8 Sk. 2 Alb. skyldig, har Tyge

Brahe til Matteredup, Befalingsmand paa Tryggvældegaard, paa sin Søster Fru Birgete Brahes Vegne begæret at maatte give Jordegods for disse Penge, hvilket Kongen har bevilget. Malte Juel skal for det nævnte Beløb modtage Jordegods, beregnet til en rimelig Værdi og saaledes, at Kongen igen kan blive det kvit. Siden skal han lade det opbyde til Tinge, til hvem der begærer det. Sk. T. 6, 14 b.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Hendrik Hvitfeldt. Da Tage Thott Andersen til Duege, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, har begæret 1 Gaard i Arrup, 1 Gaard i Rye og 1 Gaard i Strøbilstrup, alle i Malmøhus Len i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Lilebedinge, 1 Gaard i Nørre Aaby, 2 Halvgaarde i Søndervillie og 1 Halvgaard i Oss, alle ligeledes i Malmøhus Len i Skaane, og endvidere har begæret 1 Gaard i Egby By og Sogn i Luggude Herred i Herrisvad Klosters Len til Mageskifte for 1 Gaard i samme Herred og Len, skal de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Dersom det af Tage Thott tilbudte Gods ikke er tilstrækkeligt, skal de gøre Udlæg i noget andet af hans Gods i Malmøhus og Herrisvad Klosters Len. Kongen har befalet Hr. Anders Bilde til Rosendal og Tage Thott Ottsen til Eriksholm, Embedsmænd paa Herrisvad Kloster og paa Malmøhus Slot, at give Møde ved Besigtelsen, hver i sit Len. Sk. T. 6, 14.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Tage Thott Ottsen om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse og varetage Kongens Tarv. Udt. i Sk. T. 6, 14 b.

— Miss. til Jørgen Brahe og Henning Valkendorf. Da Hans Markdanner til Søegaard har begæret 2 Gaarde i Ferridtsløf By i Fyen, som af afdøde Erik Urnes Gods er udlagt til Betaling til Kongen, til Mageskifte for 1 Gaard i Madderup By og 1 Gaard i Grindeløse By og Sogn, alle ligeledes i Fyen, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 4, 233 b.

— Miss. til Mogens Kaas om at købe 100,000 Mursten paa Fyen til Kongen saa billigt som muligt og snarest skaffe dem til Flensborg til Slottets Bygning. F. T. 4, 233.

— Miss. til samme om at købe 100,000 Mursten paa

Fyen til Kongen, med det allerførste skaffe dem til Koldinghus Slot og føre dem til Regnskab. F. T. 4, 234.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Da han har faaet Mariager Klosters Len efter afdøde Eske Bilde, skal han tilstille Tygge Brahe til Tostrup, Embedsmand paa Tryggeveldegaard, en Genpart af Mariager Klosters Lens Inventarium, saaledes som han dengang modtog det. F. T. 4, 234 b.

— Miss. til Henning Valkendorf og Dr. Hans Mickelsen. Hr. Morten Hansen, Sognepræst i Faaborg, har andraget om, at han maa have sin Datter Karine Mortensdatter, som er rømt fra sin Mand for Hor, hos sig i sit Hus. De skal undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring om, hvorvidt dette kan bevilges uden at vække Forargelse. F. T. 4, 234 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Peder Basse. Da Kongen har bevilget, at Sti Pors til Skougaard til sit Bryllup, som skal staa med det første, maa faa 4 Raadyr og 2 Daadyr, skal han lade disse Dyr skyde paa Langeland til Sti Pors, naar denne begærer det. F. T. 4, 234 b.

— Aab. Brev, hvorved Jens Rasmussen i Hiemmelstrup¹, Kaptejn i Koldinghus Len, indtil videre, saa længe han er i Kongens Tjeneste, forskaanes for Gæsteri af hans Gaard i Dauding. J. R. 8, 411 b. K.

— Miss. til Lauridts Ebbesen og Tønne Friis. Vendtsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, har faaet Kongens Befaling til at paatage sig Værgemaal for Hans Uldrik Gyldenløve til Vindinge, som Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus, har forestaaet i nogen Tid. Da Ernst Normand nu med det allerførste agter at overlevere nævnte Værgemaal til Vendtsel Rotkirk, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Overleveringen, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 8, 473.

— Miss. til Tønne Friis. Da han har begæret en Sum Penge til Reparation af Møllerne i Stjernholm Len, vil der blive givet Befaling til at lade ham faa nogle til førstkom-

¹ Formentlig Hjelmstrup, Jerlev H.

mende 1. Maj. Imidlertid skal han lade Arbejdet paa Møllerne begynde. Endvidere har han berettet, at der i hans Len er baade gifte Mænd og andre, som har ligget i et ondt Levnet med deres Tjenestepiger og andre; naar dette aabenbares, stikker samme Personer deres Gods til Side og vil ikke rette for sig under Paaskud af, at de er fattige. Han skal forholde sig mod disse Personer efter Recessen og den derom udstedte Forordning. J. T. 8, 473 b.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Falk Gjøe. Det berettes, at nogle af hans Bønder i Jylland, nemlig Povvel Andersen i Klefvind¹ og Christen Christensen i Hugdrup, er fældet for usandfærdigt² Vidne paa Landstinget den 25. Sept. 1630. Han skal lade dem tiltale paa deres Fingre og derefter lade ske Eksekution, saafremt Kongen ikke skal befale sine Lensmænd at lade det gøre. J. T. 8, 473 b.

— Miss. til Gabriel Kruse om, naar Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, henvender sig til ham med dette Brev, at skaffe ham 60 Læster Kalk, som skal bruges til Bygningen paa nævnte Slot. J. T. 8, 474.

— Miss. til Christen Thommesen [Kalø], Lauridts Ebbesen [Skanderborg], Tønne Friis [Stjærholm] og Lauridts Lindenov [Aarhusgaard]. Da Kongen har bevilget Rasmus Jensen Hellekande al den Rug og det Korn, som er i Forraad i deres Len, være sig af Lenets beholdne Korn eller af Madskattens Korn, skal de levere Kornet til ham eller hans Fuldmægtig, tage Bevis af ham derfor og siden gøre Rede derfor med Regnskab og rigtige Skattemandtaller. J. T. 8, 474.

— Miss. til Envold Seefeld og Viffert Seefeld. Hans Krabbe til Søgaard har berettet, at han er Værge for afdøde Otto Kruse til Balles Søn³, og at han nu agter at bortforpagte Balle Hovedgaard, da der ikke er saa mange Tjenere til den, at de bekvemt kan drive dens Avl. Han har derfor begæret Kongens Befaling til dem om at taksere Balle Hovedgaard og fastsætte, hvad der aarlig med Rette bør gives af den. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at taksere Balle Hovedgaard

¹ Kløven, Skøve S., Dronningborg H.
skrift: sandfærdigt.

² Tyge.

³ J. T. har ved en Fejl-

som nævnt. Da der sammesteds skal staa nogle forseglede Brevkister vedrørende Balle Hovedgaards Ejendom, skal de tillige aabne disse, udtage de Breve, der vedkommer nævnte Hovedgaards Ejendom og tilstille Hans Krabbe dem mod en rigtig Revers, hvilken de skal nedlægge i Kisten, som de siden igen skal forsegle. J. T. 8, 474 b.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. En Mand, ved Navn Laurids Jensen, i Ølsted By i Stjernholms Len har berettet, at han er bosiddende paa en Kronens Gaard i Ølsted By og Sogn, som aarlig skylder til Kronen 18 Skpr. Malt, 4 Skpr. Havre, 4 Kander Honning og 3 Mark 4 Sk. i Penge, paa hvilken Gaard en Bonde, ved Navn Hans Hansen, i Skierup for nogen Tid siden¹ har faaet Livsbrev fri for Skyld, Landgilde, Ægt og Arbejde. Hans Hansen har siden bortfæstet samme Gaard til hvem han vilde og har deraf faaet baade i aarlig Landgilde og for Ægt og Arbejde, som skulde gøres deraf, 5 Ørte Byg foruden 1 Fjerd. Smør, som det er blevet paalagt at yde til Slottet, og den, som boede paa Gaarden, har dermed været fri for al sædvanlig Landgilde, Ægt og Arbejde. Nu forrige Aar er samme Gaards Frihed igen tilfaldet Kronen, og Tønne Friis har da faaet Befaling² om, at den Landgilde, som tilforn gik til Bonden, igen skulde følge Slottet. Laurids Jensen har nu andraget om at maatte forskaanes for den nævnte Skyld og Landgilde, som han paastaar umuligt at kunne yde samtidig med, at han gør daglig Ægt og Arbejde til Slottet, hvis han da ikke skal gaa ganske til Grunde derved. Tønne Friis skal nøje undersøge, om Laurids Jensen ikke uden Skade kan yde baade Landgilden og Ægt og Arbejde, eller ogsaa paalægge ham en vis Landgilde, saaledes som Tønne Friis eragter, at han kan blive ved Magt ved, og med det allerførste indsende Erklæring derom til Kongen, som derefter vil resolve videre derpaa. J. T. 8, 475.

— Miss. til Otte Skeel, Knud Gyldenstjerne og Bispen i Aalborg [Mag. Kristen Hansen]. Denne Niels Nielsen har berettet, at han i 25 Aars Tid har været Skolemester i Nykøbing i Mors, men at han nu paa Grund af Alder og Svage-

¹ 14. Marts 1581 jvfr. 25. Maj og 17. Juni 1626.

² 15. Juli 1631

lighed, nemlig Døvhed, ikke længer kan forestaa samme Bestilling. Han har derfor begæret, at der af Kirkerne maa blive tillagt ham noget paa Livstid¹ til Underholdning for ham, hans Hustru og Børn. Kongen bevilger, at der, naar han afstaar Skoletjenesten, maa gives ham en aarlig Pension paa Livstid af Kirkerne paa Mors og i Thy til nogen Hjælp for ham, hans Hustru og Børn. J. T. 8, 475 b.

23. Marts (Kbhvn.). Instruktion for Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Island, paa denne Rejse til Island. 1. Han skal med Kongens Skibe Oldenburg og Havhesten begive sig til Island, administrere Retten dér og ellers paa Kongens Vegne udrette, hvad han har at bestille. Dersom han paa Vejen eller under Landet træffer Skibe, som vil antaste eller har antastet Kongens Undersaatter eller den søfarende Mand, skal han anvende sin største Flid paa at bemægtige sig dem og føre dem til København. 2. Han skal befale sin Kaptejnløjtnant Tygge Christensen og Marcus Hess, Kaptejn paa Havhesten, at holde Søen med Oldenburg og Havhesten, saa længe han selv er paa Landet, og tilholde dem flittigt at forhøre sig om saadanne Skibe; dersom de faar Kundskab om saadanne, skal de opsøge dem, hvis Tiden tillader det, og gøre deres Bedste for at bemægtige sig dem. 3. Han skal meddele sin Kaptejnløjtnant og Kaptejnen paa Havhesten Dag, Tid og Sted, da de igen skal møde hos ham, hvorefter han som Admiral skal konvojere de islandske Koffardiskibe, som agter sig tilbage til København, og som er færdige i tilbørlig Tid. N. R. 5, 126.

— Aab. Brev om, at Kongen har tilladt Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Island, at indskibe sit Gods og sine Varer i Kongens Skibe Oldenburg og Havhesten, som han skal have med sig til Island, mod at han til Rentekammeret indbetaler 300 Speciedlr., naar han kommer tilbage fra Island. Skipperne og Officererne paa disse Skibe skal paase, at intet af hans Gods forrykkes eller fordærvet. N. R. 5, 124 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da han har berettet, at

¹ Stedet er forskrevet i J. T.

Husene paa Basestad¹ paa Island er meget brøstfældige, skal han lade dem istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt, hvilket han skal føre til Røgnskab. N. T. 5, 302.

26. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jokum Beck og Sifvert Urne. Borgemestre og Raad i Køge har berettet, at de 2 Holdsvogne, som daglig skal holde dér², saavel som de af Høfvelse og Ølsemagle Sogne er ganske forsømmelige med at møde, naar de tilsiges til at fremføre Kongens Fadebur, og at tilmed disse Sogne ikke forslaar til at fremføre Kongens Fadebur, naar de giver Møde, hvorved Byen ikke alene besværes med usædvanlig Vognleje, men Kongens Fadebur tit maa ligge over paa Grund af Vognmangel. Adressaterne skal med det allerførste møde dér og gøre en saadan Anordning, at de sædvanlige daglige Holdsvogne saavel som de, der skal fremføre Kongens Fadebur, sendes dertil, og at de ufejlbarligt møder, naar de tilsiges, under Vide³, som der hos kan lægges. Sj. T. 25, 144. K.

— Miss. til Rentemestrene. Borgemestre og Raad i Køge har paa Byens Vegne besværet sig over den Tyngde, som de i 2—3 Aar har udstaaet med Kongens Ægter og Vognleje, og har hævdet, at det tilforn har været sædvanligt, at Byfogden sammesteds betalte den halve Vognleje. Adressaterne skal i Byfogedregnskaberne undersøge, hvorledes man tilforn har forholdt sig med Vognlejen. Hvis Halvdelen af den plejede at betales af Byfogden paa Kongens Vegne, skal det befales ham fremtidig at rette sig derefter. Endvidere skal det anordnes, at der betales, hvad der er rimeligt, for Kosten til Kongens egne Folk (som ikke har Kostpenge) og for Havre til Kongens Heste, naar de føres derigennem. Hvad nævnte By har udlagt til Opbyggelse af Kongens Toldbod og Stald, skal betales den igen med Tiden og efterhaanden. Sj. T. 25, 144. K.

— Miss. til Knud Gabrielsen og Jørgen Urup. Da Jockom Beck til Gladsax, Embedsmand paa Københavns Slot, med det allerførste agter at skifte efter sin afdøde Hustru Fru Else Grubbe med sin Datter Jomfru Hilleborg Beck, for hvem

¹ Bessastadir, Gullbringu Syssel.

² Jvfr. Miss. 1. Jan. 1629.

³ Straf.

Sigvort Grubbe til Hofdal er og efter Loven bør være Væрге, gives der dem Befaling til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Sk. T. 6, 15.

26. Marts (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Hilleborg Beck, medens ovennævnte Skifte staar paa, og, naar Skiftet er sluttet, overlevere Værgemaalet til hendes Fader. Sk. T. 6, 15 b.

— Miss. til Jockum Beck. Da der med det allerførste skal holdes Skifte efter Fru Hilleborg Grubbe, skal han give Møde paa dette Skifte ikke alene paa sine egne Vegne, men ogsaa for sin Datter Jomfru Hilleborg Beck, som han er Væрге for. Sk. T. 6, 15.

— Miss. til Erik Krabbe. Da Fru Ane Brahe til Løfve-rød, Sten Maltesens Enke, har begæret 2 Gaarde i Vesterby, 1 Gaard i Moserup, 1 Gaard i Roerslef i Vester Gaardstange Sogn og 1 Fæste sammesteds, liggende til Hollumby Prædikestol, alle i Froste Herred i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Huere¹ By og Sogn, 1 Gaard i Raabye i Hørby Sogn, 1 Gaard i Stave-rød i Espinge Sogn, 1 Gaard i Snogerød² i Gudmandstorp Sogn, 1 Gaard i Trølstrup i Sønder Rørum Sogn og 1 Gaard i Røn-aas i Vesterstede³ Sogn, alle i samme Herred, og saafremt dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Gods i Skiberup i Høyserid Sogn i samme Herred, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejlig-heds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Froste Herred]. Sk. T. 6, 15 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Bønderne i Varberg Len har andraget om at forskaanes for Ymper, Humle og Pile efter Recessen og om at maatte give 1/2 Dlr. i For-tifikationsskat i Stedet for 1 Dlr. Han skal selv nøje undersøge, hvilke Gaarde der ligger imod Stranden og ellers saa-ledes, at det ikke er dem muligt i det Punkt at efterkomme Re-cessen, og indsende en Designation over disse Gaarde til Kan-celliet og en til Renteriet, hvorefter det kan godtgøres ham i

¹ Hurve, Froste H.

² Sk. T. har ved en Fejlskrift: Svogerød.

³ Rønaas ligger nu i Øster Kærstrup S., ikke i Vesterstad Sogn.

hans Regnskab. Endvidere skal han indsende Erklæring om, hvorledes det forholder sig med Fortifikationsskatten dér i Lenet. Endelig har Herredsfogderne og Lensmændene¹ dér i Lenet andraget om at faa deres Gaarde forundt fri til Gengæld for deres Bestilling. Saafremt Herredsmændene ellers ikke lønner Herredsfogderne, maa disse beholde deres Gaarde fri for Landgilde og Arbejde, forsaavidt som de hidtil har nydt Frihed paa Landgilde og Arbejde. Bondelensmænd vil Kongen ikke unde nogen Frihed paa Landgilde, men kun paa Ægt og Arbejde. Sk. T. 6, 16.

27. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jomfru Elisabeth Bilde til Gammelkøge, som er geraadet i nogen Gæld, for hvilken hun nu kræves paa det yderste og forfølges, faar Bevilling til at sælge sit Jordegods til Betaling af sin Gæld, hvortil hendes Brødre og rette Arvinger for lang Tid siden ved et af dem udstedt Brev har givet deres Samtykke. Hendes rette Værge skal paase, at de Penge, som indkommer ved Salget, anvendes til Betaling af hendes Gæld, og at Resten anvendes til hendes Underholdning. Sj. R. 19, 87.

— Miss. til Just Høg om at optage Jacob Envoldsen og Peder Envoldsen, Sønner af Envold Rasmussen, Borgemester i Køge, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte dem under Disciplin og forholde sig med dem som med de andre Skolebørn. Sj. T. 25, 144 b.

— Miss. til Falk Lykke og Christen Eriksen. Da Hendrik Ramel paa sin Søster Jomfru Lene Ramels Vegne har begæret 1 Gaard i Ousbye i Hørby Sogn i Froste Herred til Mageskifte for 3 Gaarde i Bennerup i Espinge Sogn i samme Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Erik Krabbe til Veybyvad at give Møde ved Besigtelsen. Sk. T. 6, 16.

—² Miss. til Erik Krabbe om at give Møde ved ovenstaaende Besigtelse og varetage Kongens Interesse. Udt. i Sk. T. 6, 16 b.

— Miss. til Tage Thott Ottesen. Da det berettes, at Øk-

¹ D. v. s.: Bondelensmændene, jvfr. ndfr. i Sk. T.

² Dateringen er glemt

senladen paa Dalby Kloster er ganske brøsthølden, saa at den ikke staar til at hjælpe, skal han lade opsætte en ny Øksenstald dér. De fornødne Stolper og andet Indtømmer skal han lade hugge i Kronens Skove dér i Lenet [Malmøhus], hvor det er Skoven til mindst Skade. Kalk og hvad der ellers er fornødent skal han købe til ringest mulige Pris og siden føre det til Regnskab med rigtige Beviser. Da en Del af Kronens Bønder i hans Len ikke er i Stand til at skaffe sig Sædekorn, skal han undsætte dem, der i saa Maade lider Mangel, med 12 Læster Sædebyg, indfordre det igen til førstkommende Mikkelsdag og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 17.

27. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Efter afdøde Jens Bang, forrige Borgemester i Assens, er der tilvurderet Kongen nogle Boder for 700 Rdlr. Da det berettes, at Jens Bangs 2 Døtre byder 400 Sletdlr. for dem, skal han sælge samme Boder til dem for 400 Sletdlr. paa Tid og Termin, eftersom han kan komme overens med dem. Men dersom der findes andre, som vil give mere for dem, skal han sælge dem til den højstbydende. F. T. 4, 235.

— Miss. til Fru Anne Lykke om med det allerførste til Kancelliet at sende den af Kongen egenhændig skrevne Instruktion for hendes forrige Stilling som Hofmesterinde, som Kongen har givet hende, og i hvilken der omtales hendes aarlige Besolding. F. T. 4, 235.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Fru Dorrette Friis, Enke efter Mogens Godske til Liemarken, har andraget om paa Grund af sin Armod og store Vedtørfthighed at faa bevilget noget til aarlig Underholdning, har Kongen af kongelig Mildhed og Medlidenhed bevilget hende en Forskrivelse, hvorefter Otte Marsvin aarlig paa Livstid skal lade hende faa 48 Tdr. Rug, 48 Tdr. Malt, 2 Tdr. Smør, 1 Td. Gryn, 10 gode Oldensvin, naar der er Olden, eller, hvis der ikke er Olden, 1 Skippd. Flæsk og 12 Lam, alt af det Kongens Søn, Hr. Voldemar Christian, Greve til Slesvig og Holsten etc., tilhørende Gods og Indkomst, som Otte Marsvin har modtaget paa hans Vegne. Han skal give hende Livsbrev herpaa, hvilket Kongen vil holde for godt og kraftigt. Ydelserne skal følge hende aarlig uden Op- hold. J. T. 8, 475 b.

28. Marts (Frederiksborg). Miss. til Hendrik Hvitfeldt og Bispen [Dr. Mads Jensen]. Da denne Niels Jørgensen i nogle Aar har betjent Skolen i Hillerød og det nu berettes, at Kvits-tofte og Glomsløf Sogne i Landskrone Len er ledige, skal de være Niels Jørgensen behjælpelige med, at han kan lade sig høre dér før nogen anden. Saafremt han ikke er udygtig med Hensyn til Gaver paa Prædikestolen og ellers i Lærdom, skal de befordre ham til samme Kald. Sk. T. 6, 17.

30. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Melkior Matsen¹, Bogtrykker i København, faar Privilegium paa, at ingen imod hans Vilje maa eftertrykke de Bøger, som han efter denne Dag trykker, og som er approberede og korrigerede af Professorerne paa Københavns Universitet, ej heller maa nogen, hvis de trykkes andetsteds, indføre dem her i Riget til Salg, alt i samfulde 10 Aar, efter at de er trykt, dog dermed uforkrænket de Breve, som Kongen har givet andre Bogtrykkere. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, som han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til Melkior Matsen. Sj. R. 19, 87b.

1. April (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Jomfru Anne von Ahlefeldt til Rygaard faar Bevilling til at mageskifte noget af sit Gods mod andet, som ligger mere belejligt til Rygaard. Da det af hende tilbudte Gods ligger nogle faa Tønder Korn højere end det, som hun kan faa til Magelæg derfor, tillades det hende at tage Penge for det overskydende Gods, dog at hendes nærmeste Værge sammen med hende underskriver og besegler Skødet og paaser, at der ikke sker hende Uret paa Mageskiftet. F. R. 4, 2.

— Miss. til Jørgen Urne. Denne Just von Bøcke², Fændrik ved Landfolket i Skaane, har for nogen Tid siden klaget over, at nogle Fogder i Varberg Len forholdt ham den Gaard, der er tillagt ham til Underholdning. Kongen har derefter ladet udgaa Missive³ til Tage Thott til Eriksholm og Hendrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmænd paa Malmøhus og Landskrone Slotte og Kommissarier i Skaane, om at dømme mellem

¹ Melkior Martzan. ² Han kaldes ellers Just von Beck. ³ Miss. 21. Nov. 1632, der tillige er stilet til Kristoffer Ulfeldt.

ham og bemeldte Fogder. Han har nu paany klaget over adskillig Vold og Uret, som han mener er vederfaret ham efter hans Hjemkomst til Varberg, som det kan ses af hans hosføjede Supplikation. Jørgen Urne skal paa sin Rejse i Skaane erkundige sig om denne Sag, holde Krigsret mellem Supplikanten og hans Kaptejn og ellers hjælpe ham til Rette i de andre Poster, forsaavidt hans Angivelser befindes sande og i Overensstemmelse med Retten. J. T. 8, 477.

1. April (Kbhvn.). Instruktion for Mickel Mortensen, Kaptejn paa Kongens Skib Raphael. 1. Han skal (hvis han har Proviant fornøden) proviantere i Fleckerøen for en Maanedstid, foruden de 2 Maaneders Proviant, som han har inde. 2. Dernæst skal han begive sig under Færøe og dér holde Kongens Strømme rene. Han skal gøre sin største Flid for at bemægtige sig de Fribyttere og Tyrker, som han maatte antræffe. 3. Naar han har fortæret den Proviant, som han har indtaget i Fleckerøe, skal han straks igen forføje sig til København. Sj. R. 19, 88 b.

— Miss. til Frederik Urne. Hvad denne Brevviser, Peter Hadst, Bøsemager i Helsingør, har berettet, kan han se af hans hoslagte Supplikation. Saafremt Brevviseren ikke beskyldes for anden eller højere Sag end angivet i Beretningen, skal Frederik Urne tage ham saavidt i Forsvar, at han kan udføre sin Sag paa fri Fod med Lov og Ret. Sj. T. 25, 147.

— Miss. til Frederik Markdanner og Jesper Friis. De er for nogen Tid siden først ved en af Claus Brockenhuus til Broholmb, Landsdommer i Fyen, afsagt Dom og siden ved Kongens egen Befaling derom udnævnt til at gøre Otte Gjõe til Tureby Udlæg i noget Eyler Qvitzov til Lyckisholmb tilhørende Jordegods, som Otte Gjõe har i Pant for en Sum Penge, men denne Sag er ikke ført til Ende, fordi Eyler Qvitzov fremlagde nogle af Eskild Gjõe til Branholmb udstedte Sedler og Beviser, hvormed han mente, at en Del af Gælden skulde kortes. Det befales Adressaterne snarest igen at foretage samme Indførsel, indstævne Eskild Gjõe til samme Tid til at svare til, hvad Eyler Qvitzov har at fremlægge mod ham, og endelig likvidere dem imellem paa alle Sider, for at Otte Gjõe engang for alle kan faa sin Betaling og komme til en endelig Ende hermed, saa at

Kongen kan være forskaanet for videre Importunitet i den Sag. F. T. 4, 235 b.

1. April (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Island. Saasart han kommer udenfor Skafven, skal han med begge sine Skibe krydse Søen henad Vespene til og gøre sig den største Flid for at opsøge Kongens Skibe Raphael og Gabriel. Naar han finder dem, skal han overlevere hosføjede Instruction til Mickel Mortensen, Kaptejn paa Raphael, og særdeles befale ham i alle Maader nøje at efterkomme den. N. T. 5, 306 b.

2. April (—). Oprejsningsbrev for Tyge Brahe til Taastrup, Befalingsmand paa Tryggevældegaard, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om et Drab, som er begaaet ved Strøbygaard paa en Mand, ved Navn Hans Gadder, i Siersløf, enten af Jep Pedersen i Siersløf eller af Mogens Oelsen i Endersløf eller af dem begge, eftersom der er ført Vidner derom. Der er i Sagen opkrævet 16 Mænd, men de har ikke fuldgjort deres Tov inden 6 Uger, som Loven fastsætter. Sj. R. 19, 89.

— Søpas for Hans Børgesen, Kongens Skipper, med Galejen Rosen til Glückstadt med Proviand og andet. Siden skal han forføje sig derfra til Drammen i Norge, indtage en Ladning Deler dér og føre den til København. Sj. R. 19, 89 b.

3. April (—). Søpas for Johan Folkersen med Kongens Skib Gribben til Bæltet, hvor han i indeværende Sommer skal paase, at ingen forløber Kronens Told og Rettighed, og at ingen fordægtige eller forbudte Varer føres der igennem. Han skal med Skibet blive liggende under Sprove eller paa det mest belejlige Sted mellem Sjælland og Fyen, saa at han kan have nøje Tilsyn til begge Sider med de Skibe, som løber der igennem, og maa ikke stedse blive liggende ved Fyens Side under Knudshofvit, som det hidtil er sket. Ligeledes skal han paase, at ingen fremmede Nationers Skibe, franske eller engelske, som ikke har rigtig Besked og Bevis, løber gennem Beltet, men skal henvise dem til at løbe igennem Øresund, som sædvanligt, med mindre de vil besøge nogen af Stæderne i Nørrejylland. Han maa ikke tvinge Kongens Undersaatter i Fyen og Jylland, naar de har vist deres Søbrev, til at løbe ned til Toldstedet for Nyborg og saaledes besvære dem paa deres Rejse og maa heller

ikke forurette Kongens Undersaatter eller fratage dem noget. Sj. R. 19, 90.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Key von Ahlefeldt om at fængsle og fremsende Hendrik Lygtemager i Flensborg, da Peter Peltser, Humlemager, der er blevet fængslet i Roskilde, fordi der blev fundet nogle falske Rigsdaler hos ham, har paastaaet at have faaet disse af Hendrik Lygtemager. Udt. i J. T. 8, 491.

6. April (—). Aab. Brev om, at Præsten¹ i Liemarks Kvinde, ved Navn Pernille, har forset sig i Belligelse, førend hun blev gift med Præsten, og har udlagt en Mand, ved Navn Jacob Dyckov, som er bortrømt for samme Sag. Denne Jacob Dyckov faar Tilladelse til at komme tilbage til Landet, være fri til Sagens Uddrag og fremføre alt, hvormed han lovlig kan befri sig for denne Beskyldning. Sj. R. 19, 91.

— Miss. til Sigvord Urne om at forstrække Bønderne i Roskilde Len med 2 Læster Byg til Sædekorn, dog at de giver Tønde for Tønde, naar dette Aars Afrøde er indhøstet. Sj. T. 25, 147. K.

— Miss. til Tyge Brahe. Fru Lisabet Gyldenstjerne, Enke efter Oluf Rosensparre til Valløe, har berettet, at Taget paa hendes Galleri paa Valløe fra Begyndelsen af skal være gjort meget kort, saa at alt Tagdryppet falder paa Muren. Da hun mener, at Muren i Fremtiden kan tage stor Skade deraf, har hun begæret Tilladelse til at sætte Skalke² til samme Tag til Forlængelse af det, saa at Tagdryppet derved kan komme længere fra Muren. Kongen tillader dette. Da han har faaet Befaling til at have Tilsyn med den Bygning, som Kongen agter at lade sætte paa Valløe, skal han, naar den gamle Bygning, som befalet, nedbrydes, gøre den Anordning, at der ikke røres ved de Skillerumsmure, der er opbygget mellem begge Gaardene. Sj. T. 25, 147 b. K.

— Miss. til Tolderne i Øresund. De har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til i Øresund at indkøbe noget Hamp og Hør og at tage 1 eller 2 Skippd. af hvert Skib, som ankommer dertil. De har nu berettet, at 1 eller 2 Skippd. ikke

¹ Hans Mortensen Krummerup, Præst i Lidemark, Bjæverskov Herred.

² Forlængelse af Tagspærenes nederste Ende.

³ 24. Febr. 1633.

er let at faa, da det er bundet i store Knipper, saa at det ikke er let at adskille. Det befales dem af hvert Skib, som kommer til Øresund, at tage lige meget, enten det er 2, 3 eller flere Skippd., indtil de faar den fulde Sum efter den forrige Befaling. Endvidere skal de paa Kongens Vegne købe 40 Stkr. Dossin Klæde af det første Skib, som ankommer dertil, for det lideligste Køb. Sj. T. 25, 148. K.

6. April (Kbhvn.). Sj. T. 25, 147 b se 8. April.

— Aab. Brev om, at Gabriel Kruse til Hiuffleberg Befalingsmand over Mariager Klosters Len, maa faa Kirkens Part af Korntienden af Backager og Førsløf Sogne for sædvanligt Fæste og aarlig Afgift, naar de, som nu har denne Tiende i Fæste, dør eller han kan tilforhandle sig den af dem, der nu har den. Sk. R. 5, 76.

— Miss. til Henning Valkendorf. Det berettes, at han agter at udnævne en Person, ved Navn Jens Olufsen, som nu er bosat i Kierbye paa det Claus Daa til Borrebye, Rigsadmiral og Befalingsmand paa Dragsholm Slot, tilhørende Gods, til Herredsfoged i Bjærge Herred i Odense Len, men at ingen af Kronens Gaarde dér i Herredet er ledig, saa at han ikke kan faa nogen Gaard at bo paa. Kongen tillader, at denne Jens Olufsen maa residere i Odense saa længe, til der bliver en Kronens Gaard ledig i Bjærge Herred, men ikke længer. F. T. 4, 236.

—¹ Miss. til Peder Basse om at skaffe Rubeck Pors 2 Raadyr, 4 Daadyr og 10 Harer til hans Bryllup. Udt. i F. T. 4, 236.

— Kgl. Konfirmation paa et af Laurids Lindenov til Orregaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, udstedt Livsbrev for Anders Lydiksen, Borger i Aarhus, paa Lisbjerg Bro, der ligger paa Adelfarvejen mellem Aarhus og Randers, og som nu er meget brøstfældig. Han maa aarlig oppebære Brokornet, mod at han holder Broen vedlige, hvis han ikke vil have denne Bevilling forbrudt. J. R. 8, 412 b. K.

— Aab. Brev, hvorved de nuværende Sandemænd i Lisbjerg Herred i Aarhusgaards Len i Nørrejyland herefter fritages for at gøre Ægt og Arbejde af de Gaarde, som de

¹ Dateringsstedet er glemt i F. T.

selv bebør, saa længe de er i samme Sandemænds Bestilling. J. R. 8, 412 b. K.

6. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Ørum Slot, har berettet, at han har en stor Restance til gode hos en Del Bønder i Koldinghus Len fra den Tid, da han var forlenet med dette Len. Ernst Normand til Selsøe, der nu er Embedsmand paa Koldinghus, og hans Ridefogder, Herredsfogder, Skrivere og alle andre, som har at byde paa Kongens Vegne i nævnte Len, skal være ham behjælpelig med at faa denne Restance hos Bønderne, saa at han faar den uden vidtløftig Forhaling. Gunde Lange eller hans Fuldmægtig skal, saa længe de har at bestille med Indkrævningen af denne Restance i Lenet, have 2 Heste og en Vogn til Tinge og fra Tinge. J. R. 8, 413. K.

— Miss. til Frandts Lykke. Det berettes, at afdøde Eske Bilde er blevet Mariager Kirke 180 Dlr. skyldig. Da han er en af Eske Bildes Arvinger, skal han betale disse Penge til Mariager Kirke og hos de andre Arvinger fordrer den Del af Pengene, som det tilkommer dem at betale. J. T. 8, 477.

— Miss. til Otte Skeel [Aalborghus] og Niels Friis paa Sejlstrup. Sognemændene i Jedtsmark Sogn i Vendsyssel har berettet, at M. Christen Hansen, Superintendent over Vendelbo Stift, for nogen Tid siden har fæstet Kronens Part af Korntienden af Jedtsmark til Fru Dorrette Budde, Enke efter Ifver Friis til Oxholmb. Da hun bor 2 Mil fra nævnte Sogn i et andet Herred og der er en ganske vanskelig Vej derimellem, andrager de om selv at maatte faa denne Tiende for den sædvanlige aarlige Afgift. Adressaterne skal anvende deres Flid paa at faa Fru Dorrette Budde til igen at afstaa samme Tiende til Bønderne i Jedtsmark, dog at de tilbagegiver hende hendes udlagte Fæste og tilfredsstiller hende for den Afgift, som hun har udgivet af samme Tiende, samt for de Omkostninger, som hun bevislig har haft. J. T. 8, 477 b.

— Miss. til Christopher Gersdorf og Niels Krag. Da der med det første skal holdes Skifte mellem afdøde Fru Else Marsvins Børn, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og begive sig til hendes efterladte Hovedgaarde i Jylland, Stenaldt og Ryom-

gaard, og takserer deres Bygninger. Dersom nogen af disse ikke tilforn har været takseret i Søkendeskitte for Hartkorn, skal de ligeledes takserer den. Endvidere skal de dømme om Oppebørselen af det Gods, som er tilfaldet Jomfru Ingeborre og Jomfru Birgitte Kruse efter deres afdøde Fader¹, om dette kommer for, og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 478.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Erik Juel. Da der med det allerførste skal holdes Skifte efter afdøde Fru Else Marsvin til Stenaltdt, skal han møde paa Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Tyge Kruse, afdøde Tyge Kruses Søn, medens Skiftet staar paa, paase, at der kun vederfares ham, hvad der er billigt og ret, og, naar Skiftet er sluttet, overlevere Værgemaalet til hans Værg. J. T. 8, 478 b.

— Lignende Miss. til Gabriel Kruse om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ingeborg Kruse paa ovennævnte Skifte og tillige have i Agt Oppebørselen af det hende efter hendes Fader tilfaldne Gods. J. T. 8, 478 b.

— Lignende Miss. til Jahan Brockenhuus om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Birgitte Kruse paa ovennævnte Skifte. J. T. 8, 479.

7. April (—). Miss. til Sifvert Urne. Et Kvindfolk, ved Navn Mette Jensdatter, som for nogen Tid siden har tjent paa Ringsted Kloster og dér er blevet beligget, har klaget til Kongen over, at en Herredsfoged i Ringsted Len, ved Navn Ingvor Jensen, har dømt hende til at hudstryges af Bøddelen for samme Beliggelse, hvilken Dom hun agter at stævne. Da Jurgen Seefeld til Refsnæs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, er interesseret i Sagen og derfor ikke kan dømme paa Herredsfogdens Dom, skal Sifvert Urne med det allerførste indstævne Sagen for sig og siden dømme i den, og det uden langt Ophold, for at hun kan indstævne Sagen til førstkommende Herredag, om hun begærer det. Sj. T. 25, 148 b.

¹ Enevold Kruse († 1621), g. m. Else Marsvin († 1632).

8. April¹ (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne. Da det berettes, at Hr. Christen², Sognepræst til Grese Sogn i Frederiksborg Amt, ikke har informeret sine Tilhørere i deres Katekismus og Børnelærdom, som han bør og som hans Embede kræver, skal Frederik Urne tiltale ham for denne Efterladenhed og tage Dom over ham. Nærmere Underretning herom kan han faa hos Dr. Christen Jensen, Kongens Hofprædikant. Sj. T. 25, 147 b. K.

— Miss. til samme. Naar Tolderne i Øresund faar Befaling af Kongen til dér at indkøbe noget til Kongens Behov, skal han lade Toldkisten aabne og de fornødne Penge udtage af den. Sj. T. 25, 147 b. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Vartov om at optage Pancrattus fra Leipzig, som en Tid lang har tjent som Soldat paa Kronborg, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 148 b. (Tr.: KD. V. 135).

— Bestalling for Frederik Jørgensen som Skovrider i Hids Herred i Silkeborg Len med en aarlig Løn af 16 Dlr., 4 Dlr. i Kostpenge om Maaneden, en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa en Hest, at udrede af Lensmanden paa Silkeborg Slot. Han skal altid være til Stede, naar der udvises noget af Skovfogderne efter Lensmandens egenhændig underskrevne Seddel, og skal selv have Skovmærket til at mærke de Træer med, som Skovfogderne udviser. [Iøvrigt med Art. 1—6]. J. R. 8, 413. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Envold Seefeld til Kiellerup paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Gasum Sogn, hvoraf der aarlig til Kronen skal svares 9 Ørte Rug, 6 Ørte Byg og 6 Ørte Havre og til Gasum Kirke det samme, at levere paa de Steder, som Lensmanden paa Dronningborg tilsiger ham. Udt. i Tb. 124. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagl. ordnede IV.

9. April (—). Miss. til Frederik Urne. Kongen har til

¹ Dette og det følgende Miss. er i K. dateret 8. April, men paa Bagsiden af K. — rimeligvis ved en Fejlskrift — og derefter i Sj. T. dateret: 6. April. ² Kristen Lavridsen, Præst i Græse, Lyng-Frederiksborg H.

en Slagter i København, ved Navn Anders, solgt 100 af de bedste, indkøbte Staldøksne, som staar paa Esserom og i Abrahamstrup, og har bevilget, at han maa udtage dem, der behager ham bedst. Da Kongen endvidere har undt nævnte Anders Slagter Græsgang i tilkommende Sommer til disse Øksne i Abrahamstrup Skove, skal Frederik Urne anordne, at disse Øksne straks bliver klippet og brændt, og at de siden gaar paa hans egen Risiko. Sj. T. 25, 148 b.

9. April (Kbhvn.). Miss. til M. Envold Nielsen i Roskilde. Da afdøde Ernst Werchmans Enke nu agter at levere fra sig den Residens, som hendes Husbonde har haft i Forsvar, skal han med det første ved Besigtelse lovlig modtage samme Residens og siden holde den ved Magt paa Kongens Søn Valdemar Christian Greve til Slesvig og Holstens Vegne. Sj. T. 25, 149.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Naar Frederik Urne til Brendtved, Befalingsmand over Kronborg og Frederiksborg Len, henvender sig til ham med dette Missive, skal Adressaten udlevere til ham en Person, ved Navn Rasmus Nielsen, som skal være under Garnisonen i Halmstad, og som er rømt fra Søfren Bugges Kompagni i Sjælland, fordi han har skudt et Dyr i Kongens Vildtbane. Sk. T. 6, 17 b.

— Miss. til Malte Juel om at levere denne Rasmus Jensen Hellekande af København alt det Korn og Rug, der er i Behold i Christianstads Len, samt Kornet fra den i Lenet paabudte Madskat, tage hans Bevis derpaa og føre det til Røgnskab. J. T. 8, 479.

—¹ Lignende Miss. til Otte Skeel om at levere ovennævnte Rasmus Jensen den Rug, som er i Behold, samt Skattekor-
net af Aalborghus Len. Udt. i J. T. 8, 479.

10. April (—). Aab. Brev, hvorved Hermand von der Decke, Foged paa Kronborg Slot, tillige beskikkes til Fiskemester i Kronborg Len med en aarlig Løn af 120 Rigsdlr., at udbetale af Toldboden i Helsingør. Han skal have Tilsyn med Fiskeriet i alle Søer og Damme i Lenet og med dets Til-

¹ Dateringen er udeladt i J. T.

behør og i alle Maader rette sig efter den Forordning, som Kongen har ladet ham tilstille. Sj. R. 19, 91 b.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne. Han skal inden Vinteren til Sundet lade forskrive det Rødskab, som Kongens Fiskemester over Kronborg Len behøver, og, naar det ankommer, aabne Toldkisten og deraf udtage Pengene til dets Betaling. Sj. T. 25, 149. K.

— Kvittansiarum til Jørgen Urne til Alslef, Befalingsmand over Christianstads Len, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Frederiksborg og Abrahamstrupgaards Len fra 1. Maj 1623 til 1. Maj 1627 for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 19, 92.

— Sj. R. 19, 92 b se 11. April.

— Miss. til Jørgen Seefeld om at erklære sig om den af Hr. Søren Sørensen Quist, Sognepræst til Vettørslef og Høm Sogne, indsendte Supplikation. Udt. i Sj. T. 25, 149.

— Miss. til Tyge Brahe om at lægge 1 Gaard i Endisløf By og Sogn i Bjæverskov Herred, 1 Gaard i Grunderup, 3 Gaarde i Tockerup, 1 Gaard i Elmøye, 1 Gaard i Roholt, 1 Gaard i Rønede og 2 Gaarde og et Gadehus i Hyllede, alle i Fakse Herred i Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jost Høg til Giorslef, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, ind under Tryggevælde Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 25, 149 b. K.

— Miss. til Dr. Hans Reisner. Hr. Jørgen Hansen, Sognepræst til Sundby Sogne i Sjælland, har berettet, at den Præstegaard, i hvilken han residerede, for nogen Tid siden er brændt, hvorved han mistede al sin Formue og ikke igen kan komme paa Fode, med mindre han kan faa nogen Hjælp af Godtfolk. Da det er kristeligt og billigt at have Medynk med sin Jævnkristne, som hjemsøges af saadanne eller andre tilfældende Ulykker, og derved bevise Troen ved Kærlighed imod sin Næste, hvori Gejstligheden i Synderlighed bør foregaa andre med et godt Eksempel og derved tilraade og formane andre, og da det berettes, at den kun har bevilget ham en ganske ringe Ting, skal Dr. Hans Reisner skaffe ham en tilbørlig Hjælp hos

Præsterne og Gejstligheden der i Stiftet, saafremt Kongen ikke skal forarsages selv at beskikke andre Raad dertil. Sj. T. 25, 150.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Seefeld om, at han herefter skal forskaane denne Peder Nielsen Gad¹, boende i Orlose, for Ægt, Arbejde, Bagning og alt andet Hovveri af den Gaard, som han bebor i Orlose, og af den lille Gaards Jord, som han har i Fæste, efter det ham meddelte Bestillingsbrev, saa længe han er i Kongens Bestilling, dog at han aarlig i rette Tid giver den sædvanlige Landgilde af nævnte Gaard og Jord og udreder de paabudte Skatter. Endvidere har Kongen bevilget, at han maa være fri for Jørgen Seefelds Tiltale med Hensyn til Brødbagning, forsaavidt den er forfalden efter Bestillingsbrevets Dato. Sj. T. 25, 150 b.

— Miss. til Tage Thott [Ottesen]. Da Fru Sidsel Parsberg, Enke efter Hr. Jens Sparre til Sparrisholm, har begæret 1 Gaard, Tutseholm², i Pederstrup Sogn i Nørre³ Herred i Skaane, som aarlig skylder 3 Pd. Smør og 18 Sk. Landgildepenge, til Mageskifte for 1 Gaard i Ørmelle i Vemmenhøgs Herred i Malmøhus Len, som skylder 1 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre og 1½ Ort Penge, samt en dertil liggende Jord, kaldet Kropjord, [skylder] 7 Skpr. 1 Fjerd. Byg, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt nævnte Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 17 b.

— Miss. til Hendrik Ramel. Der er opstaaet Trætte mellem Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Malmøhus Slot, paa Kongens Vegne og Mogens Gyldenstjerne til Fultofte paa egne Vegne om nogen til Malmøhus Slot liggende Ejendom. Da Erik Krabbe til Veybyvad, Landsdommer i Skaane, ligeledes er interesseret deri paa Kongens Vegne, skal Hendrik Ramel rette sin Lejlighed efter at sidde i Landsdommers Sted i samme Sag. Sk. T. 6, 18⁴.

¹ Peder Gad i Aarløse, Terslev S., Ringsted H., blev 26. Okt. 1633 udnævnt til Herredsfoged i Bjæverskov Herred. ² Nu: Tosseholm, Pederstrup S., Nørre Asbo H.

³ I Sk. T. er glemmt: Asbo, jvfr. den af Tage Thott Ottesen til Kancelliet indsendte Erklæring af 22. April 1633. ⁴ Udenfor er skrevet: Christian Sinklars Haand.

10. April (Kbhvn.). Bestalling for Hendrik Søfrensen som Tolder og Sisemester i Kerteminde. Han skal paa Kongens Vegne oppebære og indkræve den Told, Akcise og anden Rettighed, som tilkommer Kronen efter de om Told og Akcise udstedte Forordninger. [Iøvrigt med Artikl. 2 og 4—6]. F. R. 4, 2 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Naar det Korn, som ikke skal sendes til Provianthuset i København, er fremkommet, skal han sælge det saa dyrt som muligt til hvem som helst, saafremt Borgemester Peder Nielsen sammesteds [Nyborg] ikke vil modtage det i Betalingen¹ for det, som Kongen skylder ham. F. T. 4, 236 b.

— Miss. til samme. Han skal snarest lade forfærdige en Jordebog paa alt det Kirkegods og gejstlige Gods, der ligger i Nyborg Len, da det berettes, at der tilforn ikke er gjort nogen Rigtighed derom, og siden indsende samme Jordebog til Kancelliet. F. T. 4, 236 b.

— Miss. til Landsdommeren i Langeland [Erik Bilde] og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen] om at forhandle mellem Peder Basse [Lensmand paa Tranekær Slot] og Sognepræsten² til Tranekær Slot om Præstetienden af Slottets Avl og fastsætte denne i Overensstemmelse med Ordinansen. Udt. i F. T. 4, 236 b.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Helvig Ulfeldt til Mousgaard faar Bevilling til fremdeles at være sin egen Værge, som hun i langsommelig Tid har været, og til med sin nærmeste Værges Raad at sælge sit Gods og købe andet i Stedet eller, hvis Godset bliver gjort i Penge, sætte Hovedstolen paa Rente til Arvingernes Bedste og selv oppebære Renten. J. R. 8, 414.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Da Kongen har befalet³ Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, at lade Bisperesidensen i Viborg reparere, da den er blevet ilde medfaren i Fjendens Tid, skal Kapitlet, naar Lensmanden paa Kongens Vegne anmoder derom, lade sine Bønder age Kalk,

¹ Jvfr. 10. Jan. 1633.
Juni 1632.

² Peder Jørgensen Branderslev.

³ 29.

Sten, Bjælker og hvad der ellers behøves til denne Reparation. J. T. 8, 479 b.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal]. Han har berettet, at den sædvanlige daglige Korsang og Læsning i Viborg Domkirke varer længere end ellers noget Sted i Riget, nemlig en hel Time om Morgenen og lige saa længe om Eftermiddagen. Da det maa formodes, at slig lang Korsang paa Grund af sin Kedsommelighed ikke er til Opbyggelse for mange, tillades det, at den herefter kun skal vare et eller 1¹/₂ Kvarter eller højst en halv Time. Han skal anordne, at der i denne Tid bruges nogle udvalgte Hymner og Lovsange paa Dansk for den menige Mands Skyld og at der læses et Kapitel af den hellige Skrift, synderlig af det ny Testamente, alt eftersom han mener, at det bedst kan komme til Guds Æres Forfremmelse. Ligeledes skal han tilholde Sognepræsterne i Viborg herefter hver i sin Kirke Søndag Eftermiddag en Time eller halvanden fra Klokken 1 slet at informere Ungdommen i dens Børnelærdom, da de ellers ikke holder Aftenprædiken. J. T. 8, 479 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Viborg om i Anledning af ovenstaaende Befaling om Information af Ungdommen i dens Børnelærdom flittig at tilholde Ungdommen dér i Byen udblivelig at søge Sognekirkerne til nævnte Tid for dér at lægge en fast Grund til Guds sande Kundskab. J. T. 8, 480.

— Miss. til Niels Krag, Landsdommer i Jylland. Peder Lange til Kiergaard har berettet, at hans Sognekirke Hundrup er meget brøstfældig, og da den ikke har Formue til at hjælpe sig selv, har han andraget om, at Kirkerne i det Provsti, hvormed Niels Krag er forlenet, maa bidrage til Kirkens Reparation med 50 Sletldr. Niels Krag skal paalægge Kirkerne i nævnte Provsti at yde 50 Sletldr. til Hundrup Kirkes Reparation og bidrage dertil hver efter sin Formue. J. T. 8, 480.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Jacop Mortensen i Bjerstrup har berettet, at hans afdøde Fader Morten Jacobsen for nogle Aar siden har tilpantet sig en Selvejerbondedegaard i Sedning¹ By i Vester Herred i Riberhus Len for 100

¹ Sædding, N. Nebel S., V. Horne H.

Rdlr. Paa denne Gaard boede dengang Claus Pedersen, men da han var forsømmelig og i nogle Aar ikke betalte den sædvanlige Afgift efter Jordebogen til Riberhus Slot, er samme Gaard skuret i Fald¹ og modtaget dér under Slottet til Kronen. Siden, da samme Bonde døde, blev Arv og Gæld forsvoret efter ham, saa at Jacop Mortensen og hans Børn har lidt stor Skade derved og ikke har faaet Fyldest for de udlagte Penge. Han har derfor andraget om Tilladelse til at faa denne Bondegaard igen og indfri den af Fald. Adressaten skal lade ham faa Bondegaarden igen uden Stedsmaal, dog at han indfrieder den af Fald, betaler den resterende Landgilde saa vidt, som Gaarden er kommet i Fald for, og siden aarlig giver den sædvanlige Rettighed deraf. Den, der nu sidder paa Gaarden, og hans Hustru, maa beholde den paa Livstid efter den Besked, som de har gjort til Riberhus, og maa imidlertid ikke besværes videre, med mindre han og hans Arvinger kunde have det i Minde². J. T. 8, 480 b.

11. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Just Høg til Giorsløf og Kronen. Orig. Sj. R. 19, 92 b (med Datum: 10. April). (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Malte Juel til Giessinggaard og Kronen. Sj. R. 19, 97 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til følgende Lensmænd: Hans Lindenov, Friderik Reedtz, Ventsel Rotkirk og Jokum Beck. De har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til paa Kongens Vegne at købe nogle Heste og sende dem til København. Da det berettes, at Hestene endnu ikke er fremkommet, skal de straks uden Forsømmelse fremsende dem. Sj. T. 25, 150 b. K.

— Miss. til Axel Urup om, at Kongen har bevilget ham 20 Rdlr. om Maaneden, saa længe han opholder sig i Christianpris's Befæstning og tilser den paa Kongens Vegne. Pengene skal han have af den Kontribution, der er forordnet til Fæstningens Anlæg. Sj. T. 25, 151. K.

— Miss. til Tolderne i Sundet. Det berettes, at en Franskmand, ved Navn Thomas Guano⁴ er ankommet til Øresund

¹ Dømt forfalden til Kronen. ² Komme til en Overenskomst derom. ³ 14. Marts 1633. ⁴ Maaske Forvanskning af: Quene.

og dér tilfulde har fortoldet, hvad han havde i sit Skib. Siden har han ført 2 Stkr. Klæde i Land for at sælge dem, hvilket dog ikke skete, da der ikke opnaaedes Enighed om Købet, men da han igen vilde udføre dem, blev der sat Krone paa dem, fordi Smaatolden ikke var erlagt. Nævnte Thomas erklærer, at han ikke vidste, at der skulde erlægges anden Told end Tolden paa Toldboden, og har derfor begæret at faa de nævnte Stykker Klæde udleveret. De skal tilbagegive ham Klædet, dog at han erlægger Smaatolden derfor. Sj. T. 25, 151. K.

11. April (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz om at hjælpe Inger Mortensdatter til Rette hos dem, over hvilke hun har besværet sig, efter hendes Supplikation. Udt. i Sj. T. 25, 151.

— Miss. til samme og Dr. Hans Reisner. Det berettes, at der altid har været en residerende Degn til Bafvelsø og Skielby Sogne, til hvis Underholdning de af Bafvelsø Gaard har givet Sædeland og Jord, men at der nu en Tid lang til disse Sogne har været forordnet en Løbedegn fra Næstved Skole, endvidere at disse to annekterede Sogne for Degnekaldets Vedkommende er blevet separeret, idet Bafvelsø Sogn nu betjenes af en Løbedegn og Skielby Anneks af Gundersløfs Degn. Adressaterne skal nøje undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorfor Sognene er blevet separeret med Hensyn til Degnekaldet, da Kongen ikke har afstaaet mere under det Jus, end Kronen havde deri, ej heller vil have forstaaet det saaledes, at der skulde foretages nogen Adskillelse mellem de fra Arilds Tid annekterede Sogne, hverken vedrørende Præst eller Degn. Sj. T. 25, 151 b. K.

— Miss. til Frederik Urne. Anders Clausen, Indvaaner i Slingerup, har berettet, at Falck Olufsen, Borgemester sammesteds, har ladet hans Bo vurdere for en Sum Penge, som Anders Clausen var ham skyldig, og at Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, siden har dømt, at disse Penge var hjemfaldne til Kongen, fordi Falck Olufsen imod Forordningen har taget 6 Mark 4 Sk. for hver Rigsdaler. Da Sagen er indstævnet til førstkommende Herredag, bevilger Kongen, at Anders Clausen maa faa sit fra-vurderede Gods igen, saafremt han kan stille nøjagtig Loven og Vissen for, at Pengene, saasomt der paa Herredagen er gaaet

Dom i Sagen, vil blive betalt til Kongen, hvis de er forfaldet med Rette, og ellers til Falck Olufsen. Saafremt han kan gøre en saadan Forsikring, skal Frederik Urne lade ham faa det nævnte Gods igen; ellers skal det indtil Sagens Afslutning forblive under Beslaglæggelse. Sj. T. 25, 151 b.

11. April (Kbhvn.). Miss.¹ til Tage Thott, Christoffer Ulfeldt og Hendrik Hvitfeldt. Denne Just von Bøcke², Fændrik under Landfolket i Skaane, har for nogen Tid siden klaget over, at den Gaard, som er tilsagt ham til Underholdning, forholdes ham af nogle Fogder i Varberg Len, hvorfor Kongen har ladet et Missive³ udgaa til ham, Tage Thott og Hendrik Hvitfeldt om at dømme mellem Just von Bøcke og bemeldte Fogder. Da denne nu paany beklager sig over adskillig Vold og Uret, som han mener er vederfaret ham efter hans Hjemkomst til Varberg, som det videre kan ses af hans hosføjede Supplikation, skal en af Adressaterne snarest erkyndige sig om denne Sags Lejlighed, holde Krigsret i Sagen mellem ham og hans Kaptejn og ellers hjælpe ham til Rette i de andre Poster, saavidt hans Angivelser befindes sanddru og Retten gemæs. Sk. T. 6, 18.

— Aab. Brev, hvorved Otte Skeel til Katholmb faar Bevilling paa Tienden af Katholmb Sogn for sædvanligt Fæste og aarlig Afgift, naar Giert Bryske, som nu har den i Fæste, dør eller forinden i Mindelighed vil afstaa den til Otte Skeel, saafremt ikke Kongen selv vil bruge den for Belejligheids Skyld til sine Slotte og Gaarde. J. R. 8, 414 b. K.

— Miss. til Sigvort Urne om at lægge 1 Gaard i Joenstrup By, Uggeløse Sogn, Merløse Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Malte Juel til Giessinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, ind under Roskildegaards Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. Sj. T. 25, 152. K.

— Lignende Miss. til Christen Thommesen om at lægge 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Borsbalge⁴ i Agrild Sogn i Kalø

¹ Det indførte Miss. er stilet til Kristoffer Ulfeldt. ² Kaldes ellers: Just von Beck. ³ 21. Nov. 1632, jvfr. ogsaa 1. April 1633. ⁴ Basballe, Agri S., Mols H.

Len i Nørrejylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jost Høg til Biørnholm, ind under Kalø Len. J. T. 8, 481.

11. April (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at lægge 1 Gaard, kaldet Hellegaard, i Borris Sogn, 1 Bol i Torp og et halvt Bol i Oderskier, alle i Bølling Herred, ind under Lundenæs Len. Udt. i J. T. 8, 481 b.

— Lignende Miss. til Jens Juel i Raadet om at lægge en Tredjepart i Vellinggaard i Vandfuld¹ Herred ind under Bøvling Len. Udt. i J. T. 8, 481 b.

12. April (—). Aab. Brev, hvorved Niels Aagesen, Borger i København, der har Penge til Gode hos Bønderne i Trelborg for forskellige Varer og Klæde, som de har faaet hos ham og hvorfor de vil give ham Korn og Malt som Betaling, faar Bevilling til at indføre dette Korn og Malt fra Trelborg til København. Sj. R. 19, 99 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har akkorderet med Hans Stenwinckel om at opsætte en hvælvet Bro ved Køge efter det ham leverede Afrids. Han skal for dette Arbejde have 500 Speciedr., hvoraf Kongen vil betale 250 Rdlr. og Borge-mestre og Raad i Køge paa Byens Vegne 250 Rdlr. Sj. R. 19, 100.

—² Aab. Brev om, at Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, har berettet, at han har en stor Restance at fordre hos Bønderne i Antvorskov Len fra den Tid han var forlenet med det. Vendsel Rotkirk, nu Embedsmand paa Antvorskov Len, og alle andre, som paa Kongens Vegne har Myndighed i Lenet, skal i alle Maader være ham behjælpelige med Indkrævningen af denne Restance hos Bønderne, saa at han kan faa den uden vidtløftig Forhaling. Han eller hans Fuldmægtig skal, saa længe han har at gøre dér i Lenet med Indkrævningen af denne Restance, have 2 Heste og Vogn fra Tinge til Tinge. Sj. R. 19, 148.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, med

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Vandfald.
Sept. 1633.

² Indført efter 16.

Penge maa betale den Restance af Rug og Byg, som han har staaende hos Bønderne i Antvorskov Len, og at disse nu skal levere enten Rug eller Byg til Rentemestrene for 10 slette Mark Tønden¹, hvilket disse skal godtgøre ham i hans Regnskab. Sj. T. 25, 152 b. K.

12. April (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk om at tilholde Bønderne i Antvorskov Len at betale Ernst Normand den Restance af Rug og Byg, som han har staaende hos dem, med 10 slette Mark Tønden. Udt. i Sj. T. 25, 152 b. K.

— Miss. til Dr. Hans Reisner om at paase, at Degnekaldene ikke forsynes med udydige Pusiller², som enten for sig selv betjener Sognene eller udsendes dertil af andre. Udt. i Sj. T. 25, 152. K.

— Miss. til Rentemestrene om snarest at revidere Hofmønsterskriver Hans Boyesens sidste Omslagsregnskaber. Udt. i Sj. T. 25, 152 b. K.

— Kgl. Konfirmation paa en Kontrakt, der er afsluttet mellem afdøde Arild Griis til Jonsrød og Fru Vivike Griis, Enke efter Peder Mund til Sandbygaard, paa den ene og deres Søster Jomfru Ane Griis paa den anden Side. Ved Kontrakten giver de førstnævnte deres Samtykke til, at Jomfru Ane Griis maa gifte sig med Barwaldt³ Hunoldt, Løjtnant paa Halmstad Fæstning, paa Betingelse af, at de ikke maa sælge, pantsætte eller afhænde noget af det Jordegods, som han faar med hende, til fremmede eller andre i nogen Maade, men i hendes Livstid nyde og bruge samme Gods, som en fri Adelsperson egner og bør, og at Godset efter hendes Død tilfalder hendes rette Arvinger. Kontrakten er beseglet og underskrevet af Tage Thott til Duege og Erik Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmænd paa Sølvitsborg og Halmstad Slotte. Sk. R. 5, 76 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Han skal til førstkommende 1. Maj levere Varberg Slot og Len (hvormed han hidtil har været forlenet) fra sig. Sk. T. 6, 18 b.

— Miss. til samme om at lade levere til Lauris Ham-

¹ Dette Ord er glemt i Sj. S.
kaldes en Gang: Barwart.

² Udygtige Personer.

³ Han

mer, Borger i København, eller hans Fuldmægtig al Varberg Lens forbeholdne Korn og den paabudte Madskats Korn, tage Bevis derfor, særskilt for Lenets Korn og særskilt for Skatte-kornet, og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 18 b.

12. April (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel. Hvad denne Tue Pedersen af Sletteryd¹ har berettet, kan Malte Juel se af hans hosføjede Supplikation. Han skal snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 18 b.

—² Bevilling for Jørgen Brahe til Hvedholmb til fra Riget at udføre 300 Øksne „af Græsset“, som han har staaende overstaldet og usolgt. Udt. i F. R. 4, 3.

— Miss. til Jost Frederik Pappenheim. Da M. Daniel Sinklar, Kongens Skibsbygger, har berettet, at det Skib, som han har opsat dér i Lolland, med det allerførste skal sættes i Vandet, skal Adressaten, naar Skibet skal til København, skaffe ham saa mange Folk, som der behøves dertil, og meddele ham, at Skibet skal kaldes Den norske Løve. Sm. T. 6, 362.

— Oprejsningsbrev for Manderup Due til Halkier til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen mod en Person, ved Navn Niels Lebeck, i Neisborig, der har forøvet Hærværk mod nogle Vurderingsmænd, som skulde vurdere noget af hans Bo for Børnepenge, og mod Herredsfogden og Manderup Dues Delefoged, som da var dér, hvilken Sag ikke er blevet paatalt i rette Tid. J. R. 8, 414 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel om straks at forordne en anden Toldskriver i Ribe i Peder Toldskrivets Sted og nøje paase, at han herefter forholder sig tilbørligt efter Toldforordningen. J. T. 8, 482.

— Miss. til Hendrik Lange og Mogens Juel. Det berettes, at Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, har tilpantet sig en Gaard i Nørrejylland, kaldet Stenumgaard, som ved Arv er tilfaldet Jomfruerne Margrete og Anne Vognsdøtre. Da disse nu nødes til at sælge Gaarden til Betaling af

¹ Der findes 3 Byer af Navnet: Sletterød i Kristianstads Len, nemlig i Sørbj S., i Agerup S. og i Tjørnerup S., alle i V. Gyng H. ² Datteringsstedet er glemt i F. R.

deres Gæld, skal Adressaterne taksere samme Gaard til visse Tønder Korn, hvorefter den kan sælges. J. T. 8, 482.

12. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Gregers Krabbe til Tosterlund og Kronen. Origg. i R. A. og i Landsark. i Odense¹. (Se Kr. Sk.).

13. April (—). Aab. Brev, hvorved Kongen skænker et Stykke Jord, kaldet Vingaardsjorden, til Hr. Mats Pedersen, Sognepræst i Sengeløs, og hans Efterfølgere. Sj. R. 19, 100. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jokum Beck. Kongen har bevilget, at Hr. Madts Pedersen, Sognepræst i Sengeløse, og hans Efterfølgere paa Grund af Ringheden af den Præstegaard, som han bebod, maa faa tillagt en Jord, kaldet Vingaardsjorden, som Niels Lauridsen i Sengeløse en Tid lang har haft i Brug, dog at han aarlig deraf giver den sædvanlige Skyld og Afgift, nemlig 3 Tdr. Korn, $\frac{1}{4}$ Svin, $\frac{1}{4}$ Faar, $\frac{1}{2}$ Lam, 1 Høne, 1 Sk. grot og $\frac{1}{2}$ Td. Havre. Jokum Beck skal lade Hr. Madts Pedersen faa nævnte Jord til sin Præstegaard mod ovennævnte Afgift og skal lade Niels Lauridsen, i Stedet for den Jord, som han saaledes mister, faa 1 Fjerding Jord ved Ludtse Peder Bondes Gaard, som tidligere har ligget til hans Gaard, hvorimod Niels Lauridsen skal give Ludtse Peder Bondes hendes Fæste igen og Præsten skal give Niels Lauridsen hans udlagte Fæste igen. Sj. T. 25, 152 b. K.

— Miss. til Mickel Søfrensen, Forstander i Vartov Hospital, om at optage Volf Smidt, Vantmager², i Hospitalet. Udt. i Sj. T. 25, 152 b.

— Bestalling for Jens Brun som Kaptejn over Helsingborg Lens Bønderknægte, der er udskrevet til Soldater sammesteds, med en aarlig Løn til sig selv af 100 Kurantdlr. i Fredstid og den ham tilforordnede Bondegaard kvit og frit, samt med en aarlig Løn af 60 Dlr. til hans Løjtnant, der ligeledes skal have en fri Bondegaard, alt fra Paaske dette Aar [21. April] at regne. Naar Kongen vil bruge ham i aabenbar Fejde, skal han yderligere have 10 Kurantdlr. og hans Løjtnant 7 Kurantdlr. om Maaneden, saa længe Fejden varer, foruden det, som

¹ En Del af Brevet bortskaaret, Seglet mangler.

² Klædevæver.

de har i Fredstid. Han og hans Løjtnant skal med største Flid eksercere og afrette Knægtene til Krigsbrug, saa at de inden kort Tid kan blive saa uddannede, som de bør, og det saa ofte om Aaret, som hans Ordinans tilholder ham. Siden skal han efter Kongens Anordning sammen med sine underhavende Knægte lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor han tilsiges, og i alle Maader forholde sig efter den Ed, som han har aflagt til Kongen. Sk. R. 5, 77 b.

13. April (Kbhvn.). Livsbrev for Jens Grum¹, Kaptejn i Helsingborg Len i Skaane, paa den Gaard, der er tillagt ham som Kaptejn, dog at han bliver i denne Stilling, saa længe hans Helbred og Førlighed tillader ham det. Sk. R. 5, 77.

— Miss. til Tage Thott Ottesen. Bartholomeus Hogensen, Borger i København, har begæret Bevilling til paa sin Bekostning at maatte indrette et Fiskeri i Stranden udfør den Kalkhavn, som han har indrettet udfør Malmø, og til at samme Fiskeri altid maa forblive dér. Adressaten skal undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette kan ske uden Fortrængsel for de omliggende. Sk. T. 6, 19.

— Aab. Brev om, at følgende Kronens Bønder: Peder Rasmussen, Peder Søfrensen, Jacob Madtsen, Peder Mickelsen, Jens Mickelsen, Søfren Jensen, Søfren Rasmussen, Rasmus Rasmussen og Jens Jørgensen, alle i Buoslumb² i Kalø Len i Jylland, har berettet, at de ikke er i Stand til at betale deres rette Landgilde, som kaldes Sammelskat, efter Kalø Lens Jordebog, da samme Species nu er steget meget højere, end de var i gamle Dage, og har andraget om at faa Afslag paa deres Landgilde. Kongen bevilger, at de herefter i Landgildepenge maa give 20 Sletdlr. for 1 Td. Smør, 6 Sletdlr. for 1 Td. Torsk og 1 Speciedlr. for 1 Td. Salt. J. R. 8, 415. K.

14. April (—). Pas for Mogens Raaer³, forrige Byfoged i Næstved, eller hans Fuldmægtig til og fra Fyr-

¹ Den samme, som i det forgaende Miss. — sikkert rigtigt — kaldes Jens Brun. ² Boeslum, Draaby S., Mols H. ³ Navnet skrives: Raaer, Roehr og Raehr.

stendømmet Holsten for at lade arrestere en Mand, ved Navn Laurits Bonde. Denne var paa Grund af sine begaaede Geringer, idet han havde lavet et falsk Pas, som blev fundet hos ham, fra Næstved sendt i Jern til Bremerholm, undveg herfra, blev paagrebet og sat i Fængsel i Næstved, men brød ud igen. Paa Grund af hans Undvigelse tiltales Mogens Raaer nu, men da han har faaet Underretning om, at Laurits Bonde er i Fyrstendømmet Holsten, har han begæret Pas og Befaling til Mynighederne om at hjælpe ham med at arrestere denne. Sj. R. 19, 101.

14. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at den Person, som i Fakse bliver brugt til at undervise Ungdommen i at læse, skrive og i Guds frygt, saa længe han beklæder denne Bestilling og forestaar den vel, fritages for al Skyld, Landgilde, Ægt, Arbejde, Skat og al anden kongelig Tyngde af det Hus, Plads og Rum, som han bebor. M. Rasmus Svendsen¹ har berettet, at der i hans Formands Tid og siden han selv kom dér til Stedet, altid har været en Person, som har lært Ungdommen at læse og skrive. Da der nu ikke findes nogen bestemt Vaaning, i hvilken en saadan Person bekvemmelig kan være, har han i Sinde at opsætte et saadant Hus paa en Plads, som han for nogen Tid siden har fæstet af Kronen, 6 eller 7 Bindinger langt, og endvidere vil han sammen med andre Godtfolk give en Del Penge til samme Persons Underholdning, hvorhos han har andraget om at faa denne Person fritaget for al kongelig Tyngde af nævnte Hus og Plads. Sj. R. 19, 101 b.

— Aab. Brev, hvorved Ditløf Hansen, Borger i København, faar Eneret til at brygge Bryhan her i de næste 8 Aar fra 1. Maj 1633 at regne. Sj. R. 19, 102 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. XIV. (Tr.: KD. III. 115).

— Aab. Brev om Afgift for et Aars Tid af Skibe, som indkommer til Havnen ved København, til at lade Byens Havn rense for. Sj. R. 19, 103. (Tr.: KD. III. 115 f. CCD. IV. 586 f.).

¹ Sognepræst i Fakse.

14. April (Kbhvn.). Søpas for Hans Knudsen, Skibskaptejn, med Galejen Kronen til Norge. Sj. R. 19, 104.

— Instruktion for Hans Knudsen, Kaptejn paa Galejen Kronen. Han skal begive sig til Norge, holde det gaaende dér under Landet og besøge Havnene, om han dér kunde bemægtige sig nogen Fribytter. Sj. R. 19, 104 b.

— Bevilling for Johan Ettersen, Borger i København, til at bruge Farveriet bag Vandkunsten og Valkemøllen mellem København og Helsingør, kaldet Strandmøllen. Sj. R. 19, 104 b. (Tr.: KD. III. 116 f. Nyrop: Strandmøllen S. 15 f.).

— Miss. til Frederik Reedtz. Han skal med det allerførste i Kronens Skove i Vordingborg Len lade hugge 2810 Stolper af fornede Egetræer og ellers af andre Træer, hvor det er til mindst Skade for Skovene. Stolperne skal anvendes til det Gærde, der skal sættes omkring Vordingborg Vildtbane. Sj. T. 25, 153. K.

— Miss. til Holger Frederiksen Rosenkrantz, Oberst i Holland. Da Giord Galt har Lyst til at forsøge sig i Krigsvæsen og derfor har begæret Kongens Skrivelse til Adressaten om at optage ham i sit Regiment, beder Kongen denne optage ham i Regimentet og befordre ham til det bedste. Sj. T. 25, 153. K.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Af det Inventarium, der efter hans Beretning findes i Ringsted Kloster, skal han med det allerførste sende 1 Guldring, 1 Sølvkande og 1 Sølvkomment¹ til Renteriet. Af den Rug, som ikke er forbrugt til Kongens Behov, som sammen med det udsaaede beløb sig til 5 Læster 13¹/₂ Skp., og som er ført til Inventariet, samt af den til Inventariet førte Havre, der sammen med den udsaaede beløb sig til 127¹/₂ Td., skal han sende det tiloversblevne til Provianthuset for København. Endvidere findes der adskillige Stykker rødt og grønt Klæde, ialt over 100 Alen, som for lang Tid siden har været omslaget i Kongens og Dronningens Sal og Kammer dér; af dette Klæde skal han igen lade alt det, der er tjenligt, opslaa, saa vidt det kan naa. Endelig er der 2 gamle Bænkedyner og nogle uldne og linnede Sengklæder, hvoraf en

¹ Sølvskaal.

Del er brugelige, en Del ganske ubrugelige; alt dette skal han sende til Tugthuset i København. Sj. T. 25, 153 b. K.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Han har forrige Aar faaet Befaling af afdøde Frandts Rantzau, forrige Hofmester, til at lade nedtage et Hus paa Kerstrup og opsætte det igen paa Tosing ved den nye Bygning, saa at man kan have Ophold i det og lægge Korn paa Loftet. Da det berettes, at Huset er opsat, men at det mangler Loftet, Vinduer, Døre og andet, skal han lade forfærdige, hvad der fattes paa Huset, og føre det til Regnskab, dog med saa ringe Bekostning som muligt. F. T. 4, 237.

— Miss. til Eyler Qvitzov om til 1. Maj i Renteriet at klarere de Regnskaber, som han reterer med af Rugaards Løn. Udt. i F. T. 4, 237.

— Oprejsningsbrev for Manderup Due til Halkier, som har berettet, at hans Delefoged, ved Navn Hendrik Pedersen, for kort Tid siden hastig er død, og at man ikke tilfulde ved, hvorledes det er gaaet til, hvilken Sag ikke er paa-talt i rette Tid, til at rejse Sagen og procedere ved Sandemænd efter Loven, som om samme hastige og bratte Død nylig var sket. J. R. 8, 415.

— Bestalling for Jesper Friis til Ørbecklund som Øverste over det jydsk Regiment Knægte med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 1200 Speciedr. fra 23. Juni 1632 at regne. Han skal have nøje Indseende med Kaptejnerne og de andre Officerer, at de flittigt mønstrer og eksercerer Knægtene under nævnte Regiment og instruerer dem rettelig at omgaas deres Gevær. Han skal holde god Justits over alle dem, der er under hans Kommando, at de i alle Maader forholder sig efter den Ed og de Krigsartikler, som Kongen har overantvordet ham eller som han heretter faar af Kongen eller dennes Krigskommissarier i Jylland. Han skal paase, at ingen af Officererne utilbørligt plager eller beskatter deres underhavende Knægte eller tager den ringeste Gave af dem, være sig enten for Pasport, naar nogen har ud-tjent, eller for Udskrivning, naar andre skal udtages i Stedet, eller i andre Maader. J. R. 8, 415 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Niels Søfrensen, Borger i Laholm, faar Bevilling til at indrette en Vinkældet i Laholm og

dér holde til Købs Rhinskvin, fransk og spansk Vin og Brænde-
vin og sælge dem til en lidelig Pris til enhver, som vil købe.
Han maa ikke forurette nogen hermed, saafremt han ikke vil
have denne Benaadning forbrudt. Sk. R. 5, 78.

14. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Morten
Nielsen faar Bevilling til at indrette 2 Vinkældere i
Kolding, den ene med Rhinskvin, den anden med fransk og
spansk Vin, Brændevin og anden hed Vin, hver Kælder i et Hus
for sig, da Baldtser Brabandt, som i nogle Aar har været Apo-
teker i Kolding og dér har holdt Vinkælder efter det ham der-
paa givne kongelige Privilegium¹, nu agter at begive sig fra
Kolding og nedsætte sig i Christiania i Norge, af hvilken Aar-
sag han ikke længer kan holde Vinkælder i Kolding. Morten
Nielsen skal være forpligtet til altid at holde de nævnte Vin-
kældere velbespiset med god uforfalsket Vin, saa Kongens Folk
og Tjenere, naar Kongen opholder sig i Kolding, saa vel som
fremmede og andre, der gæster Byen, for en rimelig Pris kan
faa god Vin til Købs i Vinkælderne, saa at der ingen Brøst
eller Fejl findes derpaa. J. R. 8, 416. K.

— Miss. til Otte Skeel. Jurgen Grubbe til Vedbygaard
har berettet, at han i Aaret 1627 af Indkomsten af Vester-
vig Kloster, hvormed han dengang var forlenet, har leveret
følgende Mængder Byg og Flæsk til nedennævnte Borgere i
Aalborg efter de af dem udstedte Beviser, nemlig: Laurids
Hansen, forrige Borgemester, 30 Læster Byg, Hans Søfrensen,
Borgemester, 30 Læster Byg og 4 Skippund Flæsk, Hybbert
Suntlag² 8 Læster Byg, Jurgen Krag 10^{1/2} Læst Byg, Anders
Rasmussen 6 Læster Byg, Orben Jacobsen 1 Læst Byg, Anders
Jensen Krag og Søfren Jensen 2 Læster 2 Tdr. Byg. Disse
Ting skulde have været anvendt til Hæren, som dengang laa i
Thyland. Otte Skeel skal lade dette Byg og Flæsk ind-
kræve igen. J. T. 8, 482 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Det berettes, at alle de,
som har ført Skibe fra Sønderside Fiskelejer, altid har
givet Hr. Knud Chrestensen, Sognepræst til Huo og
Oxbye Sogne, 100 Skuller³ Madfisk af deres „Øverskibe“ og

¹ 17. Okt. 1622.

² Sikkert Fejlskrift for: Snitloug.

³ Flynder,

Rødspætte.

af deres Baade, medens de fiskede med dem, 24 Sk. eller Madfisk for 24 Sk., alt efter gammel Sædvane. Adressaten skal paase, at Præsten i Huo og Oxbye Sogne faar, hvad han bør have og fra Arilds Tid har faaet. J. T. 8, 482 b.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Ebbesen. Da det berettes, at Kronens Bønder i Alling og Tøring i Skanderborg Len i mange Aar har givet en bestemt Sum Penge for deres Skyld og Landgilde og ikke har leveret Korn efter Jordebogen, skal han undersøge, om disse Bønder ikke, ligesom Kronens andre Bønder dér i Lenet, kan yde deres Skyld og Landgilde i Korn, og med det første indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 483.

— Miss. til Gunde Lange. Disse Kronens Bønder i Kortegaarde under Ørum Len har berettet, at deres Gaarde er saa forgældede, at de ikke kan udrede den sædvanlige Landskyld af dem, fordi deres Enge aarlig ødelægges af Vand og de hverken har Fædrift eller Brændsel. Gunde Lange skal nøje undersøge Sagen og med det allerførste indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 483.

— Miss. til samme. Den Restance, som han har at fordre hos Bønderne i Koldinghus Len, skal han lade levere paa Antvorskov Slot, Befalingsmanden dér til Hænde, og tage Bevis derpaa. Hvad Rug og Byg angaar, da skal han sælge det for den højst mulige Pris. J. T. 8, 483 b.

— Miss. til Jens Juel til Kieldgaard. Johan Vesling, Borger i Ringkøbing, har berettet, at Tage Thott til Eriksholm, Christoffer Ulfeldt til Svenstrup og Hendrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmænd paa Malmøhus, Helsingborg og Landskrone Slotte, Kommissarier i Skaane, i Aaret 1630 har bortforpagtet Smaatolden i Ringkøbing til ham for 3 Aar, for saa vidt som den efter den sidste Toldrulle skulde oppebæres af Kommissarierne. Skønt denne Termin først udløber til førstkommende 1. Maj, er der dog forordnet en anden, som har oppebaaret samme Smaatold i Aaret 1632 og som skal gøre Regnskab for den. Johan Vesling andrager derfor om, at det, der er oppebaaret af samme Told i forrige Aar, maa blive tilstillet ham efter Kommissariernes Brev, da han de andre Aar har lidt Tab paa Forpagtningen, fordi Varerne som Følge af Forbud ikke maatte udføres. Da hans Forpagtning af Smaatolden efter Kommissariernes Brev

ikke er udløbet før førstkommende 1. Maj, skal Jens Juel ordne det saaledes, at nævnte Smaatold, som han har forpagtet og som er oppebaaret af den anden, bliver tilstillet Johan Vesling. J. T. 8, 484. K. (Se 12. Juli 1633, ndfr. S. 196).

14. April (Kbhvn.). Miss. til Jens Juel. Da det berettes, at Claus Andersen¹ paa Ulfund og hans Frue er døde, og at ingen vil paatage sig Formynderskabet for deres efterladte Børn, skal han lade deres Efterladenskaber registrere og Gaarden taksere for, hvad der aarlig bør gives af den, og siden forpagte den bort til sikre Folk. Der tilsendes ham Befaling til gode Mænd om at taksere den. J. T. 8, 483 b.

— Miss. til Hertvig Hvitfeldt og Mogens Juel om med det allerførste at begive sig til Ulfund, taksere Gaarden og fastsætte, hvad der aarlig skal gives af den, give det beskrevet og tilstille Jens Juel Beskrivelsen. J. T. 8, 484.

15. April (—). Miss. til Dr. Hans Reisner. For mange Aar siden er der foregaaet et Slagsmaal mellem Bent Rasmussen i Valdby og Morten Lauridsen i Neglinge. Sidstnævnte døde 17 Uger efter samme Slagsmaal, men kunde i Mellemtiden gøre adskilligt Arbejde og fik desuden anden Skade for Kalmar i den sidste svenske Fejde. Kongen eragter det derfor ikke for billigt, at Bent Rasmussen paa et saa usikkert Grundlag længer skal holdes borte fra Sakramentet, men bestemmer, at der herefter skal gives ham Adgang dertil, indtil man faar yderligere Kundskab om, at han er skyldig i den andens Død, saa at han kan tiltales derfor. Sj. T. 25, 153 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at tilholde Reinholdt Hansen at holde Skifte med sine Børn. Udt. i Sj. T. 25, 154. (Tr.: KD. V. 135 f.).

— Miss. til Mogens Pax og Frederik Reedtz. Da Kapitlet i Roskilde har begæret 1 Kronens Gaard i Himmeløf til Mageskifte for 1 Domkirken tilhørende Gaard i Gunselille, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Sifvert

¹ Klavs von Andersen († 1632) g. m. Katrine v. Kahlen Johansdatter († 1630).

Urne til Rorup, Befalingsmand paa Roskildeggaard, at overvære Besigtelsen paa Kongens Vegne. Sj. T. 25, 154. K.

15. April (Kbhvn.). Miss. til Sifvert Urne om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i Sj. T. 25, 154 b.

—¹ Aab. Brev, hvorved Jens Block i Lund faar Bevilling til som Værge for Datteren af afdøde Anders Rasmussen, forrige Foged i Nordhardlen i Norge, at overtage alt det Gods, der maatte tilfalde hende efter hendes afdøde Fader eller efter andre, dog at han som ret Værge i alting rammer Barnets Gavn og Bedste. Sk. R. 5, 80.

— Miss. til Henning Valkendorf om at sidde i Landsdommers Sted i en Sag mellem Mogens Kaas, Tage Thott og Claus Brockenhuus, da bemeldte Claus Brockenhuus, Landsdommer, selv er interesseret i Sagen. Udt. i F. T. 4, 237.

—² Miss. til Mogens Kaas og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Kongen har ladet sig referere deres Erklæring om den efterladte Præsteenke i Reinge og Herringe Sogne Anne Muele. De skal efter deres Forslag tilholde Præsten aarlig at give hende en maadelig Afgift, saa længe hun sidder Enke, efter Sognenes Lejlighed og saaledes, at det heller ikke er Præsten til for stor Fortrængsel. F. T. 4, 237.

— Oprensningsbrev for Knud Gyldenstjerne til Thimb, Embedsmand paa Hald Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om et Manddrab, som for nogle Aar siden, før Fjenderne kom ind i Jylland, er sket paa det Fru Helvig Kaas, Enke efter Hannibal Gyldenstjerne til Restrup, tilhørende Gods i Fjends Herred. De i Sagen afsagte Domme og andre tilhørende Breve samt de Tingbøger, i hvilke de var indførte, er forkommet i Fjendernes Tid. J. R. 8, 416 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Søfren, Sognepræst til Provstkier³ Sogn og Provst i Malt Herred i Jylland, herefter

¹ Indført mellem 4. og 14. Juni. ² F. T. har, sikkert fejlagtigt, rettet: Haffnie til: Glückstadt. Alle Breve indtil 17. April er dateret København.

³ Et saadant Sogn findes ikke. I Brørup Sogn i Malt Herred, i hvilket Søren Pedersen dengang var Præst, ligger Præstkær Præstegaard, der formentlig er ment her. I K. kaldes det: Prostkær.

maa faa den anden Halvpart af Kirketienden sammesteds til den Part, som han i Forvejen har i Fæste. Kirketienden maa herefter følge ham og de efterfølgende Sognepræster til Provstkier Sogn for Sognenes¹ Forarmelses Skyld for sædvanligt Fæste og aarlig Afgift, som de hvert Aar skal yde til Kirkens Værger, med mindre de vil have dette Brev forbrudt. J. R. 8, 417. K.

15. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da en løs Knægt, ved Navn Ifver Nielsen, har forset sig groft i Vimb Kirke i Nørre Herred og fortørnet Gud i Him-melen, idet han under Prædikenen har skudt ind iblandt Almuen, skal Adressaten tage Dom over ham og lade ham staa til Rette og straffes tilbørligt for saadan uhyrlig Gerning. J. T. 8, 484 b.

— Miss. til Jens Juel. Da en af hans Kanniketjenere, ved Navn Morten Hierresen, af Midolden Sogn i Lø Herred for nogen Tid siden har begaaet en grov Forseelse og Guds Fortørnelse og der i samme Sag er gaaet den Dom, at han der-for skal være dømt i Øvrighedens Hænder, skal Jens Juel sna-rest lade ham paagribe og sende til Bremerholm for Køben-havn. J. T. 8, 485.

— Miss. til Hendrik Lange til Oldagger. Da en af hans Kanniketjenere, ved Navn Niels Mickelsen, af Midolden Sogn i Lø Herred i Jylland for nogen Tid siden har handlet ilde med Sognepræsten² sammesteds og saaledes, andre til Forargelse, har vanæret Præsteembedet, skal Hendrik Lange lade ham staa tilbørligt til Rette for denne Forseelse og straffes, andre til Eksempel. J. T. 8, 485.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Han skal antage en Bygmester til at reparere Bispens Residens i Viborg. Da han har berettet, at Kongens Korn endnu ikke er solgt, an-modes han om at sælge det saa dyrt som muligt og som sit eget. Endvidere skal han antage andre gode Dannemænd i Stedet for den Tolder og den Toldskriver, som har begæret at entlediges fra samme Bestillinger, og derved forholde sig efter

¹ Til Brørup Sogn hører Annekssognet Lindknud.

² Peder Peder-

sen Hjortlund, Præst i Medolden, Lø H.

Toldordningen. Hvad angaar den Manddraber, der var bortrømt, men kom tilbage i Fjendernes Tid, da skal han, da de over Manddraberen erhvervede Domme er forkommet, gøre sit bedste for at faa ham hæftet og siden drive samme Sag det bedste han kan efter det Oprejningsbrev, der herhos tilsendes ham. De Bønder, der har været i Vildtbanen for at skyde Dyr, skal han tiltale ved Retten. Han har begæret, at Morsingerne herefter som tilforn maa gøre det sædvanlige Arbejde med Tørvegravning og Kornhøst, men Kongen mener, at der kan købes Tørv for de Penge, som Bønderne dér aarlig skal give i Stedet for Arbejde, eller ogsaa skal der for disse Penge lejes Folk, der kan gøre samme Arbejde; men dersom det befindes, at de, som paa Morsingernes Vegne har erhvervet Kongens Bevilling¹ til at give Penge for Ægt, har fremlagt falsk Fuldmagt, skal Adressaten tiltale dem efter Kongens sidste Missive². Endelig maa han lade de brøstfældige Møller dér i Lenet [Hald] istandsætte efter Synsvidnerne, dog for den nøjest mulige Udgift. J. T. 8, 485 b.

15. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Da Sognepræsten til Aulum i Hammerum Herred Hr. Mads Christensen³ har andraget om nogen Hjælp for sit Kalds Ringheds Skyld, skal Adressaten snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, ved hvilke Midler han bedst kan hjælpes, enten med nogen Kirkejord eller med en Part af en Tiende eller i andre Maader. J. T. 8, 486.

16. April (—). Søpas for Hans Lydersen, Skibskaptejn, med Skibet Svanen til Norge. Sj. R. 19, 105 b.

— Instruktion for Hans Lydersen, Skibskaptejn. Han skal med Skibet Svanen snarest begive sig fra København til Bergen i Norge, slutte sig til Kongens Skibsflaade dér og siden følge den Kommando, som Kongen har overdraget til Skibshovedsmand Axel Movat. Sj. R. 19, 106.

— Kvittansiarum til Christen Thomisen til Tanderup, Rigens Kansler og Befalingsmand paa Kalø Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Helsingborg Slot og Len fra

¹ 16. Juni 1632.
Gødstrup.

² 15. Jan. 1633.

³ Mads Kristensen

1. Maj 1629 til 10. Sept. næsteftter i samme Aar efter de af ham til Rentemestrene overleverede Regnskaber, Inventarium, Registre, Kvittanser og Beviser. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 76.

17. April (Frederiksborg). Miss. til Rentemestrene. Tage Thott til Duegit, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, har berettet, at Afkortningen for øde og forarmet Gods i Ørum Len for Aaret 1630, som beløber sig til 290¹/₂ Rdlr. 14 Sk., er slaaet ham til Mangel i Renteriet. De skal godtgøre ham de nævnte Poster i hans Regnskab, saafremt han med Tingsvidne kan bevise, at det omhandlede Gods har været øde og forarmet. Sj. T. 25, 154 b. K.

18. April (—). Miss. til Frederik Reedtz om at anordne, at Færgerne ved Vordingborg straks efter Helligdagene¹ er til Stede. K. Udt. i Sj. T. 25, 155.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om at Færgerne dér rundt omkring i Landet straks efter Helligdagene er til Stede ved Rødby sammen med de Færger, som er i Rødby. K. Udt. i Sj. T. 25, 155.

— Miss. til Henning Valkendorf. Der tilsendes ham en Klage fra adskillige Haandværksfolk i Odense med Anmodning om at indsende Erklæring til Kancelliet om følgende deri indeholdte Punkter: om Udgiften til de fattige, der nu kræves af dem hvert Aar, saaledes som de i deres Supplikation hævder kun er bevilget én Gang, om den er lignet saa ligeagt, som den burde, eller ikke, og endvidere om den almindelige Fædrift er indtaget af partikulære Personer til deres egen Nytte. Saafremt Andragerne forures i noget af disse Punkter, skal han hjælpe dem til Rette, men hvis de vil rejse Anke mod Byfogdens eller Landsdommerens Dom for noget, der allerede er sket, skal de gøre det med Lov og Ret. F. T. 4, 237 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk og Jørgen Seefeld. Ernst Normand til Selsø, Embedsmand paa Koldinghus Slot, har i sine Regnskaber for Antvorskov Slot ført sig til Afkortning nogle forarmede Bønder, som han siger er blevet forarmet ved den Kontribution, som blev paalagt de nævnte

¹ Brevet er skrevet Skærtorsdag.

Lensbønder til Kongens Hoffane i de sidste Ufredstider, og ved Misvækst. Adressaterne skal snarest med Flid undersøge, hvorledes disse Bønder er blevet forarmet, om nævnte Kontribution er Aarsag dertil, og indsende Erklæring derom til Kongen. Sj. T. 25, 154 b. K.

19. April¹ (Frederiksborg). Miss. til Claus Daa og Frederik Reedtz. De skal med det allerførste revidere de af Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, aflagte Regnskaber over den Kontribution, som det var paalagt Bønderne i Antvorskov Len i den sidste Ufredstid at yde til Kongens Hoffane. Sj. T. 25, 155. K.

—² Miss. til Rentemestrene. Da Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, dengang han var forlenet med Antvorskov Slot, har faaet Kongens Missive³ om, hvorledes der skulde forholdes med øde og forarmet Gods og med Afslag for Bønderne dér i Lenet, skal de i hans Regnskaber lade passere det, hvorom samme Missive formelder. Sj. T. 25, 155. K.

— Kgl. Konfirmation paa et af Mogens Pax til Torup, Embedsmand paa Holbæk Slot, under Datum Roskildegaard den 4. Marts 1624 som Befalingsmand paa Roskildegaard udfærdiget aabent Brev, ved hvilket han bevilgede nu afdøde Rasmus Mikkelsen, Ridefoged i Roskilde Len, og hans Hustru en Mølle, kaldet Hæde Mølle⁴, liggende ved Gammel Ladegaard, i Roskilde Len. Møllen har i nogen Tid været øde og ubrugelig, og Kongen har ingen Landgilde faaet af den, og ingen anden har villet overtage den for at istandsætte den og give nogen Afgift af den. Kongen har heller ikke villet gøre nogen Bekostning for igen at faa den paa Fode, fordi der tilforn kun er givet ringe Landgilde af den, nemlig 1 løde Mark aarlig efter Jordebogen. Rasmus Mikkelsen paatog sig da at istandsætte Møllen paa egen Bekostning og give samme aarlige Landgilde af den. Paa Grund af den store Bekostning derved, som skulde bevises ved uvildige Dannemænds Synsvidne, bevil-

¹ K. er dateret 14. April, hvilket paa Bagsiden er rettet til 19. April.

² K. er dateret 17. April, hvilket paa Bagsiden er rettet til 19. April.

³ 5. Marts 1631.

⁴ Hede Mølle, Sømme H.

gede Mogens Pax da under Forbehold af Kongens Godkendelse Rasmus Mikkelsen og hans Hustru samme Mølle mod den nævnte aarlige Landgilde paa Livstid og desuden en hosliggende Have og et Indelukke, som i nogen Tid har ligget øde, og hvoraf der gives et Lam til Landgilde, samt den Have og Plads, som Gammel Ladegaards Huse tilforn stod paa. Rasmus Mikkelsen og hans Hustru skal være forpligtet til at vedligeholde samme Mølle og Huse paa deres egen Bekostning. Naar de dør, skal samme Mølle, Huse og Have følge deres Arvinger for den lideligste og ringest mulige Indfæstning. Sj. R. 19, 106 b.

19. April (Frederiksborg). Miss. til Frederik Reedtz. Fru Else Galde¹ Sifvert Gabrielsens har berettet, at hun har ladet saa paa Beckeskoufgaard paa hendes egen Bekostning, og at hun ikke har faaet noget Vederlag derfor. Han skal betale hende for det Korn, som hun kan gøre bevisligt at have ladet saa dér. K. Udt. i Sj. T. 25, 155 b.

— (Kbhvn.). Miss. til nogle af Adelen². Da det berettes, at de ikke i rette Tid har fremsendt deres Jordebøger til Kommissarierne, paalægges det dem inden St. Hansdag at fremsende dem til Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk og Befalingsmand over Vestervig Kloster; hvis de ikke gør det, skal Kommissarierne taksere dem uden Jordebøgerne, og dersom de saa ansættes for højt, maa de tilskrive deres egen Forsømmelse det. J. T. 8, 486.

20. April (—). Miss. til Jørgen Urne, Rigens Marsk. Da det berettes, at Niels Friis til Lunnergaard ikke i rette Tid har fremsendt sin Jordebog til Kommissarierne, skal Jørgen Urne advare ham om inden St. Hansdag at tilsende ham Jordebogen; hvis det ikke sker, skal Kommissarierne alligevel taksere ham uden denne. J. T. 8, 486 b.

— Miss. til Kommissarierne i Jylland. Kongen har tilskrevet dem, som ikke i rette Tid har indsendt deres Jordebøger til Kommissarierne, om inden St. Hansdag at sende dem til Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk og Befalingsmand over Vestervig Kloster. Dem, der inden nævnte Tid ikke

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Else Galt, og udelader Sigvord Gabrielsens Navn. ² Der nævnes ikke, hvilke.

har fremsendt Jordebøgerne, skal Kommissarierne alligevel takse. J. T. 8, 486 b.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Randers om at tilholde Mads Pofvelsen, Borger i Randers, og Maren Niels Jacobsens, Borgerske sammesteds, at indsende deres Jordebøger til Jørgen Urne til Alsløf inden St. Hansdag. J. T. 8, 486 b.

— Lignende Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe om at tilholde Mads Bang at indsende sin Jordebog. Udt. i J. T. 8, 487.

— Lignende Miss. til Borgemestre og Raad i Vejle om at tilholde Mads Thommisen at indsende sin Jordebog. Udt. i J. T. 8, 487.

— Lignende Miss. til Borgemestre og Raad i Haderslev om at tilholde Anker Schrøder at indsende sin Jordebog. Udt. i J. T. 8, 487.

— Aab. Brev, hvorved Kongen konfirmerer den af Kapitlet i Roskilde Domkirke efter Kongens Befaling¹ truffne Ordning til Forbedring af nogle ringe Kald her i Sjælland aarlig ved nogle formuende Kapitelskirkers Hjælp, nemlig: Sognepræsten til Foreville skal have 3 Pd. Korn af Ubye Kirketiende, Sognepræsten til Tierebye $1\frac{1}{2}$ Pd. Korn af Stenløse Kirketiende, Sognepræsten til Ofre ved Dammen 2 Pd. Korn af Stillinge Kirketiende, Sognepræsten til Nestelsø 2 Pd. Korn af Snedsøre Kirketiende, Sognepræsten til Kornerup 3 Pd. Korn af Høyelse og $\frac{1}{2}$ Pd. Korn af Kirkerup Kirketiende, Sognepræsten til Sylle-rød 1 Pd. Korn af Snedsøre og 1 Pd. Korn af Stillinge Kirke-tiende. Endvidere skal Kapellanen i Store Heddinge og hans Efterfølgere ved samme Kirke nyde $1\frac{1}{2}$ Pd. Korn af nævnte Heddinge Kirkes Indkomst og $\frac{1}{2}$ Pd. Korn af den Pens², som Sognepræsten til Gunsemagle giver til Patronen. Endelig skal Hemmeløf Kirke, til hvilken Roskilde Domkirke har Jus patronatus, aarlig give 2 Pd. Korn til Roskilde Domkirke, da Domkirken nu skaffer Præsten sammesteds en Residens, som skylder 4 Pd. Korn, af hvilke Præsten alene skal erlægge de 2 Pd. Korn samt Smaaredsel og Gæsteri. Sj. R. 19, 108. K.

¹ 23. April 1632.

² Afgift.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Chresten Friis, Kansler, Jørgen Vind, Ifver Vind og Jokom Beck. De har for kort Tid siden faaet Kongens Befaling om nogen Trætte, der er opstaaet mellem afdøde Frandts Rantzaus Arvinger om hans Gaard i København. De skal snarest foretage denne Sag og, dersom den ikke kan bilægges i Mindelighed, afgøre den ved Dom. Da Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg Slot, og Otte Thott til Res¹, Kongens Kammerjunker, har begæret Befaling til dem om at forene dem om, hvilken Part enhver af Arvingerne skal have i samme Gaard, skal de forhandle mellem disse hver især, eftersom det er billigt og ret, og give deres Afgørelse beskrevet. Sj. R. 19, 109 b.

— Miss. til tvende Kancelliherremænd². De skal snarest, naar Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler og Befalingsmand over St. Knuds Kloster, tilsiger dem, begive sig til Fyen til Odense og dér registrere St. Knuds Klosters Breve. Naar de har gjort det, skal de igen nedlægge Brevene i god Forvaring under deres Segl, undtagen dem, der er nødvendige til de Trætter, som nu paaføres Klostrets Tjenere. Sj. T. 25, 155 b. K.

— Miss. til Bisen i Sjælland. Da Kongen af hosfølgende Indlæg har erfaret, at den tyske Prædikant³ i København har gjort sig skyldig i adskillige grove Forseelser, skal Adressaten med det første indstævne Sagen for sig og dømme i den. Da det endvidere berettes, at Kapellanen⁴ træder i Prædikantens Fodspor, skal Adressaten nøje undersøge dette og, saafremt det befindes rigtigt, i Nærværelse af Ministerium fordre ham for sig, formane ham flittigt til at afstaa fra saadant og tage Forpligtelse af ham paa, at han vil afholde sig fra slig Uagtsomhed og Skandale. Sj. T. 25, 155 b. K. (Tr.: KD. V. 136. Ny kirkehist. Saml. III. 195).

— Miss. til Frederik Reedtz og Sifvert Urne. Da Fru Sidtsel Parsberg, Enke efter Hr. Jens Sparre til Sparrisholm, har begæret 2 Gaarde i Egede By og Sogn i Fakse Herred i Tryggevælde Len til Mageskifte for 1 Gaard i Dalbye Boerup,

¹ Fejlskrift for: Nes. ² Der nævnes ikke, hvilke. ³ Bernhard Johansen Mejer ved St. Petri Kirke. ⁴ Vistnok Mag. Simon Henning, som var blevet konstitueret 2. Febr. 1633.

hendes Part i 1 Gaard i Baldersbrønd, i hvilken der tilforn er gjort Kongen noget Udlæg for et tidligere Mageskifte dér i Lønet, men i hvilken der endnu resterer nogen Kornlandgilde og Penge, skal de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Tygge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevældegaard, at overvære Besigtelsen. Sj. T. 25, 156.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Tygge Brahe om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i Sj. T. 25, 156 b.

— Miss. til Jost Høg og Ventsel Rotkirk. Da det berettes, at Otte Brahe Stensen til Nesbyholm paa Tybjerg Herredsting den 11. Febr. 1630 har ført og erhvervet adskillige Tingsvidner, ved hvilke han tilholder sig frit Fiskeri i Vinstrup eller Næsby Sø¹ under Vinstrup, Tiufstrup, Kielrød, Hulegaard og al Kronens Grund for Kronens Vildtbane, der ligger til Sorø og Antvorskov, skal de snarest indstævne Otte Brahe for Landsdommeren i Sjælland og tage Dom paa, om samme Tingsvidner, som synes at være mod Recessen, ikke bør være magtesløse og ikke komme Kronens Endel Fiskeri til Skade, og om Otte Brahe ikke er pligtig til at fremlægge sin Adkomst, hvormed han kan tilholde sig Fiskeriet i hele Søen, altsaa ogsaa andre Steder end udenfor hans egen Grund. Sj. T. 25, 156 b.

— Aab. Brev om, at der herefter kun maa være 5 Bartskærere i Malmø. Sk. R. 5, 78. (Tr.: CCD. IV. 587).

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Kongen af adskillige Aarsager har anset det for godt, at han sammen med Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand paa Aalborghus, med det første begiver sig til Tyskland, og at han den 13. Maj skal være hos Kongen i Fæstningen Glückstadt, skal han rette sin Lejlighed efter selvferde at give Møde i Glückstadt til nævnte Tid og dér videre erfare Kongens Vilje. Sk. T. 6, 19.

— Lignende Miss. til Otte Skeel om at give Møde selvferde i Glückstadt sammen med Christoffer Ulfeldt. Udt. i Sk. T. 6, 19.

— Miss. til Lunde Kapitel. Af Kommissariernes² Beret-

¹ Tjustrup Sø. ² Hr. Anders Bilde, Tage Thott Ottesen og Henrik Hvitfeldt, jvfr. Miss. 10. Jan. 1633.

ning og af Kapitlets Indlæg har Kongen erfaret, at der tildrager sig adskillig Uorden med Kapitlets Kirker, hvilket Kapitlet mener at kunne undskylde med sine Statutter og Privilegier, især med det af Kongens Fader udstedte Privilegium¹, forsaa vidt som „ingen med Rette derom burde sig at informere“². Men de nævnte af Kongens Fader udstedte Privilegier siger ikke, at Kapitlet skal have den Rettighed at anvende Kirkernes Indkomster efter sin Vilje sig til Nytte, men kun at ingen maa befatte sig saaledes med Kapitlets Tiender, at de tiltager eller tilregner sig den Frihed eller Rettighed, som tilhører Kapitlet, ej heller maa de gøre Kapitlet nogen Forhindring paa samme Rettighed. Kongen befaler derfor alvorligt Kapitlet at tilholde den iblandt dets Medlemmer, som har taget en Vejmølle fra en Kirke, og de to, som efter det i Indlægget oplyste har forsømt deres Kirker, snarest at rette dette. Hvad endvidere Domkirkens eller andre Kapitelskirkers Tiender og Indkomster angaar, da skal der indtil videre forholdes dermed paa følgende Maade: 1. Naar der skal foretages et stort Byggearbejde, skal dette ske med samtlige residerende Kapitulærers og Kapitlets Raad og Betænkning, og særlig skal de ved Tingning ramme Kirkens Bedste. 2. Hvad Kirkernes Indkomster og Regnskab angaar, da skal Kapitlet og de residerende samt Patronerne selv alle tilsammen paase, at der omgaas kristelig og ret dermed, og som de agter at forsvare det overfor Kongen eller hans tilfornordnede, naar Kongen vil lade anstille Undersøgelse derom, da Kirkestole og Regnskabsbøger holdes i den Hensigt og ikke i nogen anden. 3. Kapitelskøb skal sættes, som det er tilbørligt og omtrent som Landkøb, thi Kongen nærer ingen Tvivl om, at Kapitlet og Patronerne i de af dem udstedte Fæstebreve har indført, at der skal ydes godt, ydefærdigt Korn af Tienderne. Hvad endelig Kirkernes Beholdning angaar, da kan det, som bliver tilovers fra samtlige Kirker efter deres Reparation, leveres til Kapitlet og saa udsættes i en samlet Sum af Kapitlet med den bedste Flid og Omhu (da der ikke udkræves mere af det), og da saa-

¹ Formentlig af 29. Aug. 1573. ² Meningen hermed maa være, at ingen af dem har haft nogen Forpligtelse til at føre Tilsyn med, at disse Privilegier og Bestemmelser overholdtes.

danne Penge udsættes til 5 Procent Rente, kan der uden Tvivl faas Sikkerhed for dem. Naar Renten siden indgaar, kan den fordeles mellem Kirkerne pro quota, saa at det gaar ligeligt til paa alle Sider. Sk. T. 6, 19.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Erik Krabbe til Veybyvad, Landsdommer i Skaane, og Sigvord Urne til Rorup, Befalingsmand paa Roskildeggaard. Da Jokom Beck til Gladsax, Embedsmand paa Københavns Slot, har begæret Melkelange og Søs-dalle Len i Gyngø Herred i Skaane, med hvilke Sigvord Grubbe til Hofvedale er forlenet, og som tilhører Roskilde Kapitel, til Mageskifte, og da Kapitlet til Kongen har erklæret sig vil-lig til at afstaa dette Gods mod til Gengæld at faa Gods i Sjælland, skal Adressaterne undersøge, hvilket Gods Jokom Beck kan gøre Kapitlet Fyldest i, besigte begge Parters Gods og ind-sende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Kapitlet i Roskilde at lade sin Fuldmægtig give Møde ved Besigtelsen. Sk. T. 6, 20.

— Miss. til Roskilde Kapitel om at lade sin Fuldmæg-tig give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Sk. T. 6, 20 b.

— Aab. Brev, hvorved Anders Lyricksen¹, Borger i Aar-hus, til sig og sine Arvinger faar overdraget en Have, kal-det Tøggild Have, liggende Norden for Aarhus Købstad udenfor Fægyden, for en aarlig Afgift af 2 Rdlr. in specie til Kronen. J. R. 8, 417 b. K.

22. April (—). Miss. til Axel Urup om at begive sig til Lolland og sammen med Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Befalingsmand paa Aalholm Slot, gøre Anordning om Bygningen af Nakskovs Befæstning. K. Udt. i Sj. T. 25, 157.

— Miss. til Jørgen Hondorf. Han skal fra Mark Branden-burg forskrive 4 gode Fiskere og 2 Gravere, som Kongen kan bruge i sin Tjeneste. Naar de kommer her til Landet og melder sig hos Kongen, vil de blive forsørget med Underholdning. Sk. T. 6, 20 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Frederik Urne. Da det ber-rettes, at en Del Skippere undertiden klareres noget langsomt paa Toldboden, fordi alle Toldskriverne samtidigt klarerer en Skipper,

¹ Han kaldes ellers: Anders Lydiksen.

skal han anordne det saaledes, at Villum Mortensen alene klargør saa mange Skippere, som han kan afstedkomme; de Penge, som samme Skippere skal betale, skal nedlægges i en særlig Toldkiste, som skal forfærdiges dertil. Endvidere skal Jørgen Beyer og Christen Davidsen tilsammen klarere saa mange, som de kan afstedkomme, og de Penge, som modtages derfor, skal nedlægges i den sædvanlige Toldkiste. Siden skal der gøres særskilt Regnskab for de Penge, som findes i hver af Kisterne, dog at alting, som hidtil, sker i begge Toldernes Nærværelse. Sj. T. 25, 157. K.

24. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Morten Sorg, Kongens Vinskænk, der har berettet, at han ikke kan leve af de 60 Kurantdlr. aarlig Pension, som Kongen for nogen Tid siden¹ har forundt ham efter hans Bestallingsbrev, og derfor har andraget om Forbedring af Bestallingen, yderligere faar bevilget 40 Kurantdlr. aarlig fra Paaskedag 1633 [21. April] at regne, at udrede af Rentemestrene. Sj. R. 19, 110.

— Miss. til Rigsraaderne Claus Daa til Borrbj, Hr. Albret Skeel til Fusinge, Tage Thott til Eriksholm og Just Høg til Giorslef om at rette deres Lejlighed efter at være til Stede i København Torsdagen næst for Trinitatis Søndag [13. Juni] for sammen med Kongen at overveje Manglerne ved det ostindiske Kompagnis Regnskaber. Sj. T. 25, 157 b. K.

— Miss. til Dr. Thomas Fincke, Dr. Claus Blume², Herman Voiste³, Verner Kloumand, Hans Tregaard, Christoffer Trøner, Jacob Pedersen, Baldevin Blanckfort, Hans Mandixen og Bartholomeus Hagensen, Borgere i København. De skal snarest paany foretage det ostindiske Kompagnis Regnskaber, nøje overveje alle Poster deri og føre til Mangel, hvad der ikke synes dem forsvarligt, saa at samme Mangler kan være færdige til at fremlægges for Kongen og nogle tilforordnede Rigsraader straks i Herredagene. Sj. T. 25, 157 b. K.

— Miss. til Tolderne i Sundet om at betale den hollandske Resident i Helsingør 15 Skippd. 12 Lispd. 13 Skaalpd. Hør københavnsk Vægt efter den Pris, som Engelske, Skotter, Fransk mænd eller andre i 1631 har indsat og fortoldet

¹ 20. Jan. 1629.

² Dr. Klavs Plum.

³ Herman Vust.

det for i Tolden efter hosfølgende Fortegnelse. Sj. T. 25, 158. K.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Just Høg om at optage Christian Bielcke i Sorø Akademi med fri Kost. Udt. i Sj. T. 25, 158.

— Miss. til Jens Høg. Johan Simonsen, Borger og Skipper i Bremen, har begæret Kongens Missive til ham om at hjælpe Skipperen i en Sag, som han har at føre mod Henrik Petersen i Visby. Jens Høg skal hjælpe ham til Rette, saavidt det er Lov og Ret. Sk. T. 6, 21.

— Livsbrev for denne Brevviserske Maren Pedersdatter, boende i Bunderup, paa samme Bunderupgaard paa samme Vis som hidtil, mod at hun yder den sædvanlige Rettighed af den til Kronen. J. R. 8, 417 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Indbyggerne i Nibe ved Limfjorden i Nørrejylland aarlig herefter, saa tit Gud giver dem godt Fiskeri, godvilligt maa forære deres Sognepræst Hr. Laurids Mickelsen, Herredsprovst i Hornum Herred, saa meget af deres Fiskefangst, som Gud og deres egen Samvittighed indgiver hver af dem efter hans Fangst og Formue, som det Sognevidne udviser, som de har givet ham derpaa. J. R. 8, 418.

— Aab. Brev om, at Skolemesteren og Hørererne i Aalborg til Forbedring af deres Løn maa fæste de Tiender, som Hospitalet sammesteds bortsteder, saavel som de Tiender, som Borgerne i Aalborg nu har i Fæste, naar de bliver ledige, for sædvanligt Stedsmaal og Afgift. J. R. 8, 418.

— Miss. til Otte Skeel. Da han har berettet, at Veiderne¹ ved Hals, der er Indløbet til Limfjorden, i Fjendernes Tid er ophævet og ødelagt, skal han igen lade dem opsætte til Bedste for den søfarende Mand. Og da de sejlene har tilbudt at betale 14 Sk. i Veidepenge af hvert indløbende Skib, har Kongen befalet Borgemestre og Raad i Aalborg, at der skal oppebæres noget mere af de store Skibe, der driver Købmandskab paa fremmede Lande, og at de smaa Skibe og Skuder derimod skal forskaanes. J. T. 8, 487 b.

¹ Sømærkerne.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Aalborg om i Henhold til ovenstaaende Missive at lade de store Skibe, som driver Købhandel paa fremmede Lande, og andre Skibe give noget mere end de tilbudte 14 Sk. à l'advenant og derimod forskaane smaa Skibe, Skuder og Baade for denne Afgift. J. T. 8, 487 b.

— Miss. til Niels Lykke¹ om, at han skal være Løjtnant under Sigvort Urne til Rorup, Befalingsmand paa Roskildegaaards Kompagni. Sj. T. 25, 158. K.

— Miss. til Niels Trolle om at være Ritmester i Skaane. K. Udt. i Sj. T. 25, 158. K.

— Miss. til Anders Bilde om at være Ritmester i Fyen. Udt. i F. T. 4, 238.

— Miss. til Gregers Krabbe om at være Løjtnant og til Eyler Bilde om at være Kornet i Anders Bildes Kompagni. Udt. i F. T. 4, 238.

— Miss. til N. N. om, at han skal være Løjtnant under Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Stjernholm Slots Kompagni. J. T. 8, 487.

— Lignende Miss. til N. N. om at være Løjtnant under Ifver Krabbe og til N. N. om at være Løjtnant under Christoffer Hvas. Udt. i J. T. 8, 487.

— Miss. til Gunde Rosenkrantz om, at han skal være Kornet under Tønne Friis's Kompagni. J. T. 8, 490 b².

— Lignende Miss. til Mogens Arenfeldt om at være Kornet under Ifver Krabbe til Albecks Kompagni og til Jørgen Høg til Hammergaard om at være Kornet under Christoffer Hvas's Kompagni. Udt. i J. T. 8, 491.

— Miss. til Tønne Friis. Kongen har anset for godt, at der kun skal være 3 Ritmestre i Jylland, og at han skal være den ene af dem. Han skal rette sin Lejlighed derefter. J. T. 8, 488.

¹ K. var først stilet til Just Frederik von Pappenheim. Nedenunder var skrevet et Udtog af Miss. til Rubeck Pors om at være Sigvort Urnes Kornet, men dette er atter slettet med Bemærkningen: haver bekommet tilskr. ² Udenfor er skrevet: Christian Sinklars Skrift.

24. April (Kbhvn.). Lignende Miss. til Ifver Krabbe og til Christopher Hvass. Udt. i J. T. 8, 488¹.

— Miss. til Henning Valkendorf og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. De har for rum Tid siden² faaet Befaling til at indkræve 2500 Rdlr. af Fyens Stift til Løskøbelse af fattige Kristne i Tyrkiet og fremsende Pengene til en bestemt Tid. Da der af denne Sum kun er fremsendt 2395 Rdlr. 1 Mark og der saaledes endnu resterer 104 Rdlr. 5 Mark, skal de snarest indkræve denne Restance og uden Undskyldning fremsende den til Dr. Hans Reisner, Superintendent over Sjællands Stift. F. T. 4, 238. Orig.³ i Landsark. i Odense.

— Lignende Miss. til Lauridts Lindenov og Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen], der for nogen Tid siden har faaet Befaling til at opkræve 700 Rdlr. i Aarhus Stift til Løskøbelse af fattige Kristne i Tyrkiet, om snarest at indkræve denne Pengesum og sende den til Dr. Hans Reisener. J. T. 8, 488.

25. April (—). Miss til Tage Thott [Ottesen] og Bispen i Skaane [Dr. Mads Jensen]. Sigvord Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildegaard, har, dengang han var forlenet med Malmøhus Løn, faaet Befaling til sammen med Bispen i Skaane Stift at indkræve 3000 Rdlr. til Løskøbelse af fattige Kristne i Tyrkiet. De skal snarest indkræve disse Penge og sende dem til Dr. Hans Reisener. Sk. T. 6, 21 b.

— Lignende Miss. til Hr. Albret Skeel til Fusinge, Embedsmand paa Riberhus Slot, og Dr. Jens Dinesen, Superintendent over Ribe Stift, om at opkræve 600 Rdlr. i Ribe Stift til Løskøbelse af fattige Kristne i Tyrkiet og indsende dem til Dr. Hans Reisener. J. T. 8, 488 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Lignende Miss. til Knud Gyldenstjerne og Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal] om at indsende Resten af de 600 Rdlr. fra Viborg Stift til Løskøbelse af fattige Kristne i Tyrkiet, nemlig 450 Rdlr., til Dr. Hans Reisener. J. T. 8, 489.

¹ Tr.: Hvass: Personer og Familier af Navnet Hvass II, 17f. ² 2. Aug. 1630. ³ I Orig. i Fyens Stifts Bispeark. Alm. Breve Nr. 104 er Pladsen til Datoen ikke udfyldt.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Sigvordt Urne om at være Ritmester i Sjælland. K. Udt. i Sj. T. 25, 161.

— Miss. til nedennævnte¹ Ritmestre om at tilholde Adelen, at den selv personlig rider under Kompagniet, naar der holdes Mønstring, og ellers hvor de behøver den. — I Jylland: Tønne Friis, Christoffer Hvass og Ifver Krabbe, i Fyen: Anders Bilde, i Sjælland: Sifvert Urne, i Skaane og Halland: Ifver Krabbe og Niels Trolle. K. Udt. i Sj. T. 25, 161 b.

— Miss. til Frederik Reedtz og Mogens Pax om at dele de 2 Kompagnier Bøndersoldater, som er oprettet i Sjælland, i 4 lige stærke Kompagnier. K. Udt. i Sj. T. 25, 161 b.

— Aab. Brev, hvorved der gives Axel Urup til Vogensøe, Kongens Ingeniør, Fuldmagt til indtil videre at kommandere over alt det Folk, som arbejder paa Befæstningen af Christianpris. Sj. R. 19, 110 b.

— Aab. Brev, hvorved det befales, at en Mand, ved Navn Søfren Jensen, der har paaført Vincents Bilde til Valdbyggaard og hans Tjener adskillig Trætte og overfaldet dem til Ting med Skældsord, men ikke synes at have nogen vis eller ret Brofjæl, ved hvilken de ovennævnte kan give ham tilbørligt Varsel for saadanne ubekvemme Ord, skal svare til de Skældsord, som han har ladet falde eller herefter lader falder mod Vincents Bilde eller hans Tjener, paa det Ting, hvor Skældsordene falder. Naar Vincents Bilde eller hans Tjener vil tiltale ham, skyder han sig til sit Værneting, og naar han spørges, hvor hans Brofjæl er, siger han undertiden, at han har Tilhold hos Byskriveren i Helsingør, hvilket er befundet usandfærdigt, undertiden, at hans Brofjæl er i Løgstør eller i Aggersund. Sj. R. 19, 111.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Johan Peitersen, boende i Hollænderbyen paa Amager, maa indlade sig i Ægteskab med en Enke, ved Navn Gertrud Clauses, med hvis forrige Husbonde han er beslægtet i 3. Led, dog skal han give noget efter sin Lejlighed, og Lensmanden paa Københavns Slot skal paase, at det bliver erlagt. Sj. R. 19, 112.

— Miss. til Fredrik Reedtz. Da den store Kolade paa

¹ Paa K. staar: alle Ritmestrene.

Vordingborg Slot, efter hvad han beretter, er faldet ned, skal han anvende den største Flid paa at faa den genopbygget i indeværende Sommer. Han skal straks indsende en Fortegnelse til Kancelliet paa det Tømmer, som skal bestilles dertil fra Gulland, foruden det, der kan bruges af det gamle. Da han for nogen Tid siden har faaet Befaling til at foretage de fornødne Istandsættelser paa Bielderling og har berettet, at Kornladen dér maa omlægtes og omskælnes¹, skal han ligeledes til Kancelliet indsende en Designation paa, hvor mange Lægter og hvor meget Kalk der behøves dertil, saa vil Kongen lade det forskrive fra de Steder, hvor det er at faa. Laden skal beholde den Længde, i hvilken den er forefundet. Han har for nogen Tid siden faaet den afdøde Hofmesters Befaling til af Lenets Indkomst at erlægge 2560 Rdlr. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, og har derpaa svaret, at han ikke har andet af Lenets Indkomst at betale af end Kornlandgilden, der altsammen ligger usolgt. Han skal tilbyde Palle Rosenkrantz dette Korn til den Pris, for hvilken han har solgt sit eget, eller sælge det til Købmænd for samme Pris og give Palle Rosenkrantz Pengene. Sj. T. 25, 158 b. K.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax. Det tillades ham efter hans Begæring at aabne Toldkisten i Holbæk Købstad, udtage de Penge, der findes deri, og anvende dem til Reparation af Holbæk Ladegaards Huse, saavidt de kan strække til. Han skal straks underrette Kongen om, hvor mange Penge der findes i Toldkisten. Da han har anholdt om at faa Kvittans for 650 Rdlr., som han har modtaget af den paabudte Skat til Opførelse af en nedfalden Huslænge paa Holbæk Slot, skal han snarest fremsende Regnskab over Anvendelsen af disse Penge og siden fordrø tilbørlig Kvittans. Sj. T. 25, 159. K.

— Miss. til Rentemestrene. Det berettes paa Universitetets Vegne her i København, at Kongen skylder det adskillig Jordskyld, særlig vedrørende afdøde Mogens Godskes Gaard i St. Pederstræde og Christoffer Diriksens Gaard paa

¹ Fuges.

Amagertorv. De skal undersøge Sagen nøje og siden indsende Erklæring til Kongen om den, for at der ikke skal forholdes Universitetet, hvad det er berettiget til. Sj. T. 25, 158. K.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. De skal antage en Bygningsskriver, som skal modtage Sten, Kalk, Tømmer og alt, hvad der ellers medgaar til Bygningerne for Københavns Slot, svare dertil og gøre Regnskab derfor. Endvidere skal de tilholde Tolderen i København at tilstille Bygningsskriveren de Penge, som indkommer i Toldkisten til St. Annæ Bygning, saa længe Kongen er i Lante Holsten, og desuden skal Tolderen indrømme Bygningsskriveren Halvdelen af det Hus paa Toldboden, som ligger tvært over for Tolderens Losament. Sj. T. 25, 159. K.

— Miss. til Jokum Beck om at paase, at Pligtsfogden paa Bygningen for Københavns Slot har tilbørligt Tilsyn med Arbejdsfolkene, og, hvis dette ikke er Tilfældet, lade ham straffe. Udt. i Sj. T. 25, 159 b. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling om at tilholde Jokum Normand til Gunnetved og Bendix Sehested til Ysnes² til at staa aabenbart Skrifte, fordi de havde nogle Kvindepersoner hos sig. De har nu begæret at faa dette efterladt, og da de har afskaffet samme Kvindfolk, bevilger Kongen dette, dog at de betaler 100 Rdlr. hver til Skolen i Hillerød ved Frederiksborg Slot. Ventsel Rotkirk skal straks af hver af dem tage Brev paa de 100 Rdlr. og siden sende disse Breve til Frederik Urne til Brentved, Befalingsmand paa Frederiksborg Slot. Sj. T. 25, 159 b.

— Miss. til Mogens Pax. Da Fru Margrette Laxmand, Enke efter Hendrik Vind til Aggersvold, har begæret at faa bevilget et Sted i Sognekirken³ for Aggersvold, hvor hun kan lade gøre en Begravelse til hendes Husbondes Lig og til sig selv og sine Børn, naar de dør, skal han snarest begive sig til hendes Sognekirke og udvise hende et bekvemt Sted, hvor hun kan opsætte denne Begravelse, dog at den ikke kommer

¹ 23. Dec. 1632.

² Ydernæs, Ø. Flakkebjerg H.

³ Hjem-

bæk, Tudse H.

Kirken til Omkostning eller Skade og nogen til Forhindring. K. Udt. i Sj. T. 25, 159 b.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Tyge Brahe og Sigvort Urne. Da Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, paa Hans Ulrik Gyldenløves Vegne bliver Roskilde Kapitel 41 Tdr. i Ejendom skyldig paa det Mageskifte, som Kongen har bevilget¹ ham med Kapitlet, og da Ernst Normand har tilbudt at gøre Kapitlet Udlæg for disse 41 Tdr. Korn i 2 Gaarde i Seerdrup og 1 Gaard i Frankerup, skal Adressaterne med det allerførste lade Ernst Normand og Kapitlets Fuldmægtig møde for sig til bestemt Tid og Sted, forhandle mellem dem om samme Gods og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Sj. T. 25, 160. K.

— Miss. til Rentemestrene. Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggvælde Gaard, har berettet, at han paa Skivehus Lens Mandtalsregister for Pengeskatten til Mortensdag 1631 og for Madskatten til Fastelavn 1632 har ført til Afkortning for forarmede Bønder 215¹/₄ Rdlr., 2 Skippd. 9 Lispd. 2 Pd. Flæsk og 4 Skippd. 18 Lispd. 4 Pd. Kød, men at man i Renteriet nægter at godtgøre ham dette, hvorfor han begærer at faa godtgjort, hvad han ved Tingsvidner kan bevise at have været forarmet. Kongen bevilger, at de maa gøre Tyge Brahe Afkortning for det Gods, som han med Tingsvidner kan bevise har været saa forarmet, at det ikke kunde udgive ovennævnte Penge- og Madskatter. Sj. T. 25, 160. K.

— Miss. til Hans Lindenov om at forhandle mellem de Bønder i Kalundborg Len, som er forordnede til at holde Musketter, og en Bøssemager i Kalundborg om, hvad de aarlig skal give ham for at holde deres Musketter rene. K. Udt. i Sj. T. 25, 160 b.

— Miss. til samme. Det berettes, at denne Søfren Hansen, forrige Byskriver og Tingskriver i Kalundborg, har indført i Tingbogen, at en Mand, ved Navn Morten Villadtsen, i Rørbye har svaret skriftligt og mundtligt paa Tinge, uanset at denne Morten Villadtsen nævnte Dag har haft sit Bud paa Tinge med sit skriftlige Svar og ikke har været dér personlig,

¹ Jvfr. 10. Febr. 1633.

for hvilken Forseelse Søfren Hansen er dømt til at afsættes fra sin Bestilling og til at straffes, med mindre Kongen vil benaade ham. Da det befindes, at denne Forurettelse mere er begaaet af Forseelse og Uagtsomhed end af forsætlig Falskhed, skal Hans Lindenov genindsætte Søfren Hansen i hans forrige Bestilling, dog at han først aftinger for samme Forseelse. Adressaten skal tilholde ham herefter at tage sig i Vare for saadanne Forseelser imod hans Ed. Sj. T. 25, 160 b. K.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Jokum Beck. Kongen har anset det for godt, at der ved Københavns Slot skal være følgende Inventarium: i Jokum Becks Gemakker 1 Blaargarns Drejls Skænkeskivedug¹, 1 Blaargarns Dug til Svendebordet, 2 Par Hørgarns Lagner og 3 Par Blaargarns Lagner, i Slotsfogdens Kammer 1 Hørgarns Drejls Skivedug og 1 Par Blaargarns Lagner, i Skriverstuen 2 Par Hørgarns Lagner, i Fadebursstuen 1 Par Hørgarns Lagner og 1 Par Blaargarns Lagner, til Køkkenskriveren 1 Par Hørgarns Lagner, til Taarngemmeren 1 Par Blaargarns Lagner, til Portneren 1 Par Hørgarns Lagner, til Vægteren 1 Par Blaargarns Lagner, i Køkkenet 1 Par Hørgarns Lagner og 1 Par Blaargarns Lagner, paa det store ny Bryggers 2 Par Hørgarns Lagner, i Arbejdsstalden bag Slottet 1 Par Hørgarns Lagner og 6 Par Blaargarns Lagner, Vognmesteren ved St. Annæ Bro 1 Par Hørgarns Lagner, paa den store ny Ladegaard 3 Par Hørgarns Lagner og 7 Par Blaargarns Lagner. Hvad der nu findes yderligere eller herefter gøres, skal lægges i Kister, hvortil der skal være 2 Laase og Nøgler; af Nøglerne skal Slotsfogden have den ene, Fadeburskvinden den anden. Sj. T. 25, 161. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis og Ifver Vind. De skal af Raadstuen udtage og levere til Arvingerne efter afdøde Hofmester Frants Rantzau følgende 7 af Kongen udstedte Kvittanser: 1. paa 1000 Rdlr., dateret 30. Dec. 1631, 2. paa 490 enkende Rdlr. og 512 Dlr., hver Daler beregnet til 96 Sk. danske, ligeledes dateret 30. Dec. 1631, 3. paa 443 Rdlr., dateret 26. Marts 1632, 4. paa 497 Rdlr., dateret 30. Juni [1632]², alle 4 udstedte til Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand

¹ Skænkebordsdug.

² Aarstallet er ikke nævnt.

paa Kalundborg Slot, 5. paa 1807¹/₂ Rdlr. 1¹/₂ Ort¹ 9¹/₂ Sk. 5³/₄ Pend., 6. paa 389¹/₂ Rdlr. 17 Sk. 4¹/₂ Pend., begge daterede 24. Juli 1632 og udstedt til Christoffer Urne til Aasmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, 7. paa 955 Rdlr. 1 Ort, hver Daler til 96 Sk., dateret 28. Marts 1632 og udstedt til Palle Rosenkrantz, alle udstedte paa Københavns Slot. Endvidere skal de til Christofver Ifversen, øverste Renteriskriver, levere 2 Kvittanser, som findes sammesteds, og som han har udstedt til afdøde Frandts Rantzau, forrige Hofmester, paa nogle Penge, som er oppebaaret af Christoffer Urne paa Renteriet, samt paa 2 Smykker, som er udgivet til Officerer. Sj. T. 25, 161 b. K.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Jens Høg om at skaffe Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Vordingborg Slot, saa meget Tømmer, som hosføjede Seddel udviser, til fornævnte Slots Fornødenhed. Sk. T. 6, 21.

— Miss. til Frederik Rantzau. Han skal herefter indtil videre aarlig paa Kongens Vegne dér paa Øsel for det bedst mulige Køb indkøbe god, ren, ustraffelig Hør for de Penge, som han giver af Lenet, saa tidlig paa Aaret som muligt levere den paa Bremerholm og føre den til Regnskab. Fragten skal betales i København. Sk. T. 6, 21.

— Miss. til Hendrik Ramel om straks at begive sig til København, hvor han videre skal erfare Kongens Vilje. Sk. T. 6, 21 b.

— Miss. til Bispen paa Gulland [Oluf Fochsen Stafrofski]. Kongen tillader ham efter hans Begæring at rejse en kort Tid ned til Danmark, dog at han med første Lejlighed i indeværende Sommer begiver sig tilbage igen og ordner det saaledes, at alting i hans Fraværelse gaar vel til. Sk. T. 6, 21 b.

— Miss. til Jens Høg om at rette sin Lejlighed efter at levere Gulland fra sig til førstkommende 1. Maj. Sk. T. 6, 21 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne om at modtage Varberg Slot. Udt. i Sk. T. 6, 22².

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: ¹/₁₂ Ort.
monsen: Elvedgaards Hist. 1. H. S. 127.

² Tr. i Udt.: Vedel Si-

25. April (Kbhvn.). Miss. til Erik Krabbe om at modtage Christianopel. Udt. i Sk. T. 6, 22.

— Miss. til Frederik Markdanner. Han skal rette sin Lejlighed efter at være til Stede i Odense førstkommende Onsdag før Pinsedag, som er den 5. Juni, paatage sig Værgemaalet for afdøde Hans Kaas's Søn Niels Kaas, paa hans Vegne revidere det Regnskab, som Hertvig Bilde til Møllerup agter at aflægge for Værgemaalet for Jomfru Mergrete og Jomfru Anne von Ahlefeldt til Rygaard, som Hertvig Bilde har forestaaet i 5 Aar¹, og siden give denne Kvittans derfor. F. T. 4, 238 b.

— Miss. til Hans Markdanner og Tønne Bilde om at rette deres Lejlighed efter at være til Stede i Odense førstkommende 5. Juni, naar Hertvig Bilde til Møllerup overleverer det Værgemaal, som han hidtil har forestaaet, til afdøde Hans Kaas's Arvinger eller deres tilforordnede Værger og da som Kommissarier ved endelig Dom afgøre de Misforstaaelser eller Mangler, der maatte findes med Hensyn til Hertvig Bildes Regnskab, samt give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 238 b.

— Miss. til Jørgen Kaas, Erik Kaas og Rubek Pors om at revidere Hertvig Bildes Regnskaber for Jomfruerne Mergrette og Anne van Ahlefeldts Værgemaal og give ham Kvittans derfor. Udt. i F. T. 4, 239.

— Kvittansiarum til Tyge Brahe til Matstrup, Befalingsmand paa Tryggvælde Gaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Skivehus Len fra 1. Maj 1619 til 1. Maj 1632, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Proviant-skatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 418 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Jørgen Høg til Hammergaard som Værge for afdøde Hans Skrams Børn faar Bevilling til at afslutte et Mageskifte med Oluf Parsberg til Jernid, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, hvorved han til Oluf Parsberg afstaar 1

¹ Jvfr. herom 30. Dec. 1632.

Gaard, kaldet Lindgaard, i Skiød Sogn, en Part i en Gaard i Haufrum By og Sogn, begge i Hovlbjærg Herred, og 1 Gaard i Løngbye i Gern Herred til Mageskifte for 2 Gaarde og 1 Bol i Skiørning¹ By og Sogn og en halv Ottingsgaard i Sellof² By og Sogn og, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Udlæg af Oluf Parsbergs Gods, dog at Mageskiftet er til Børnenes Gavn og Bedste. J. R. 8, 419. K.

25. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Christen Krag til Lydumbgaard og Kronen. J. R. 8, 419 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Gabriel Kruse om at skaffe Frerik Reedtz til Tygestrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, N. Læster Kalk til Slottets Fornødenhed. J. T. 8, 488.

— Miss. til Jørgen Orning. Falk Gjõe til Braadskou har berettet, at han har forhandlet med Niels Friis til Lundergaard om noget Jordegods, men at Niels Friis ikke er i en saadan Tilstand, at han selv kan bortskøde sit Gods. Da de er blevet enige om Købet, skal Jørgen Orning give Falk Gjõe fuldkomment Skøde paa samme Gods. J. T. 8, 488 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Kongen tilsender ham sit Brev paa 20,000 Dlr., som er bestemt til de Gesandter³, som skal rejse til Tyskland. Han skal optage disse Penge og siden med gode Mænd og Raader raadslaa om, hvorledes der bedst og bekvemmest kan udstedes Veksler paa dem, saa at Gesandterne kan være vis paa dem. J. T. 8, 488 b.

— Miss. til Ernst Normand. Hans Møller i Vejle Mølle har berettet, at denne Mølle i Fjendens Tid er blevet ganske bygfældig og næsten øde, og at Vejle By er blevet meget forringet, saa at han ikke kan yde den sædvanlige Landgilde af Møllen, hvorfor han har ansøgt om at faa noget Afslag paa denne. Kongen bevilger, at han maa faa et Afslag af $\frac{1}{2}$ Læst Mel aarlig for hvert af de Aar, i hvilke han ikke har faaet Afslag, og endvidere for de 3 følgende Aar. Ernst Normand skal føre dette til Regnskab og skal endvidere tilholde Borgerskabet i Vejle ikke at søge nogen anden Mølle end denne Kronens Mølle. J. T. 8, 489.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel om at lægge 1 Gaard,

¹ Skørring, Framlev H.
20. April 1633.

² Sjelle, Framlev H.

³ Se Miss. af

kaldet Kiergaard, 1 Halvgaard, kaldet Topgaard, 1 Gaard og 2 Bol i Nørtorp By og 1 Gaard i Adsbylle By, alle i Strelou Sogn i Nørre Herred i Lundenæs Len i Nørrejyl-land, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christen Krag til Lydomgaard, ind under Lundenæs Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 8, 489 b.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Det berettes, at Præsten¹ til Tostrup og Horn Sogn er død og at 4 af de fornemste Mænd af Hovedsognet og 3 af Annekset sammen med den største og bedste Del af Sognemændene i begge de nævnte Sogne med Samtykke af Fuldmægtigen for Hovedmanden i Hovedsognet Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, har kaldet Hr. Mads Hansen², Sognepræst i Varde, hvis Prædiken har behaget dem vel, og derefter har givet ham Kaldsbrev inden 6 Uger efter ovennævnte Præsts Død. Dette Sognemændenes Kaldsbrev har Hr. Hans³ i Ølgo, Provst i Herredet, i hvilket samme Sogne ligger, ikke villet underskrive eller samtykke i, men har derimod overtalt nogle faa andre Bønder i de 2 Sogne til at kalde en anden Person, ved Navn Jørgen Pofvelsen, og har underskrevet hans Kaldsbrev. Dersom nævnte Hr. Hans uden lovlig og billig Aarsag imod Ordinansen og Kongens andre Forordninger har forbigaaet det Kaldsbrev, som Hovedmanden i Hovedsognet og de fleste og bedste i begge Sognene har givet Hr. Mads, og derimod paa forsætlig Vis har bifaldet et andet Parti, der efter hans Tilskyndelse har kaldet Jørgen Pofvelsen, som er hans Svoger, hvilket mere synes at være sket hans Svoger til Vilje end til Guds Æres Forfremmelse imod Guds Ord og hans Embede, skal Adressaten lade Hr. Hans tiltale ved Retten, om han ikke bør lide for denne hans Forseelse som den, der ikke vil agte Kongens Mandater og Forordninger, og desuden afsættes fra sit Provsteembede og en anden forordnes i hans Sted. J. T. 8, 490.

¹ Kristen Mikkelsen († 1633), Sognepræst til Torstrup og Horne S., Ø.-Horne H. ² Mads Hansen Trane, Sognepræst i Varde. ³ Hans Sørensen, Sognepræst i Ølgod, Ø. Horne H.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Kommissarierne i Skaane om at aftakke alle de Officerer, som har Vartpenge, undtagen 3 eller 4 af de bedste Kaptejner, og at aftakke Kaptejn Staffens Kompagni. Udt. i Sk. T. 6, 22.

27. April (—). Miss. til Hans Kruse og Baltasar Smid, Borgemestre i Visby. Da Kongen har forlenet Holger Rosenkrantz til Frølinge med Gullands Slot og Len, skal de være til Stede, naar Jens Høg til Vang vil levere Slottet og Lenet fra sig, overlevere dem til Holger Rosenkrantz med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de til Slottet liggende Skove og give alt beskrevet til Holger Rosenkrantz. Sk. R. 5, 74 b.

— Lignende Miss. til Villum Thomesen, Landsdommer i Blekinge, og Niels Hansen, Borgemester i Christianopol, om at overlevere Christianopol Slot og Len til Erik Krabbe. Udt. i Sk. R. 5, 75.

— Lignende Miss. til Claus Gagge til Arløse og Erik Rosenkrantz til Glimminge om at overlevere Varberg Slot og Len til Hendrik Gyldenstjerne. Udt. i Sk. R. 5, 75¹.

— Følgebrev for Hendrik Holck til Bønderne paa Møen. Udt. i Sj. R. 19, 112.

— Miss. til Fredrik Reedtz og Tyge Brahe om at overlevere Ermelund Gaard paa Møen med Inventarium til Hendrik Holck og besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaardene samt Skovene. Udt. i Sj. R. 19, 112.

— Følgebrev for Pros Mund til Birkesvold til Underaatterne paa Island, at de skal svare Pros Mund den aarlige Rente og Rettighed, som de er pligtige at give Kongen og Norges Krone. Han skal derimod holde dem, alle og enhver, ved islandsk Lov og Ret og ikke tilstede, at nogen af dem forurettes imod Loven i nogen Maade. N. R. 5, 142 b.

29. April (—). Kvittansiarum til Tage Thott Andersen paa Ørum Len fra 1. Maj 1629 til 1. Maj 1631. Udt. i J. R. 8, 420.

¹ Nedenunder er skrevet: Item fik og hver Følgebreve til deres Len.

29. April (Kbhvn.). Kvittansiarum til Tage Thott Andersen paa Mariager Klosters Len fra 1. Maj 1631 til 1. Maj 1632. Udt. i J. R. 8, 420.

30. April (—). Kvittansiarum til Falk Lykke til Bolderup, Befalingsmand paa St. Peders Kloster i Lund, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Visborg Slot og Len paa Gulland fra 1. Maj 1625 til 1. Maj 1627, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 75 b.

13. Maj (Glückstadt). Miss. til Hendrik Hvitfeldt om at modtage Skatten i Cristopfer Ulfeldts Sted. Udt. i Sk. T. 6, 22 b.

15. Maj (—). Miss. til Tage Thott Ottesen. Da Cristopfer Ulfeldt til Svenstrop, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret 2 Gaarde i Øster Odersløf og 5 Gaarde, hvoraf en kaldes Rynt¹, og 1 øde Gaards Jord i Sandby, alle i Malmøhus Len i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Lockerup, 4 Gaarde i Ørmelle By i Skiufverup Sogn i Vemmenhøgs Herred, 1 Gaard i Krogerup, 1 Gaard i Øster Herrested, 1 Gaard i Glimminge By i Jerrested Herred, 1 Gaard i Borreby, alt i samme Len, og, da han formoder, at hans Gods løber højere op end Kronens og derfor for den overskydende Rest begærer Ud-læg i Stangby, skal Adressaten undersøge dette Godses Lejlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det for Belej-ligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 22 b.

— Aab. Brev til alle de Købstæder i Jylland, som ligger indenfor en Afstand af 8 Mil fra Aalborg, om, at Kongen har anset det for raadsomt at lægge nogen Befæstning ved Aalborg til Landets Sikkerhed og Bedste. Det befales de nævnte Købstæder aarlig i 8 Dage at arbejde paa samme Befæstning med saa mange Folk, som de kan afstedkomme, indtil Befæstningen er fuldført. Hvis nogen ikke kan eller vil arbejde, skal han for hver Arbejdsdag give 12 Sk. dansk. J. R. 8, 422 b. K.

— (Kbhvn.). Sm. R. 5, 150 se 15. Marts.

¹ Fejlskrift for: Ryd.

17. Maj (Glückstadt). Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Christen Eriksen. Cristopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har berettet, at han agter at gøre Ansvar gældende imod sine Tjenere Cristoffer Pedersen og Jacob Fredriksen for Mangler i deres Regnskaber for Helsingborg Slot og for hans Gaard Svenstrup for de Aar, i hvilke de har tjent ham som Foged og Skriver, og har begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at dømme dem imellem om samme Mangler. De skal snarest stævne Cristopher Ulfeldt og de nævnte to Tjenere med deres Regnskaber for sig til bestemt Tid og Sted, dømme paa de Mangler, der maatte findes i de overleverede Regnskaber, og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Sk. T. 6, 23.

— Ekspektancebrev for M. Svend Pedersen, Professor i Gymnasiet i Odense, paa den Tiende, hvormed Magdalene von Hamsfort i Odense nu er forlenet, efter hendes Død ad gratiam for den sædvanlige aarlige Afgift. F. R. 4, 3.

1. Juni¹ (Kbhvn.). Miss. til Jens Juel i Raadet. Det berettes, at Mads Persen Vinter i Synderby, Mads Jensen Vinter, Mickel Jensen Musholm, Laurids Peder Jensens Søn, Jens Christensen Tvist, Søfren Nelsen, Kirsten Søfrensdatter i Fieltring Præstegaard og hendes 3 Døtre Magrete, Mette og Helvig Olufsdatter, Mette Nelsdatter, Voldborg Jensdatter, Marne Jepsdatter og Jens Knudsen Sterck for kort Tid siden har været i Fieltring Kirke og dér drukket, danset og begaaet adskillig Letfærdighed. Han skal sende alle dem af Kvindfolkene, der er voksne, til Tugthuset i København og alle de voksne Karle til Bremerholm. Naar de frigives derfra, skal han aftinge med dem efter deres yderste Formue og siden lade dem staa aabenbart Skrifte. Dersom Sognepræsten² i Fieltringe findes uskikkelig i sit Levned, skal han tiltale Præsten, tage Dom over ham og forholde sig derefter. J. T. 8, 499.

— Miss. til Lavrits Ebbesen om, at Hads Herreds Møllere efter deres Begæring maa yde Penge for deres Land-

¹ Dette og det følgende Miss. er indført under Juli Maaned, men, vistnok fejlagtigt, dateret 1. Juni. ² Oluf Jensen.

gildemel, 1 Sletdlr. for hver Tønde, og at de derimod, naar deres Møller er blevet færdige, selv skal vedligeholde dem undtagen for Bygningstømmerets Vedkommende, som Lavrits Ebbesen skal skaffe dem. Udt. i J. T. 8, 499 b.

4. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1633 at regne, for Hendrik Holck til Raufnholt paa Stege Slots Len og Ermelund Gaard paa Møen. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 205 $\frac{1}{2}$ Dlr., 5 Læster Rug, 7 $\frac{1}{2}$ Læst Byg, 300 Tdr. Havre, 5 Tdr. Smør, 140 Lam, 12 Køer, 6 Bolsvin, 200 Gæs og 200 Høns. Han maa selv nyde Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Der skal i Skovene dér i Lenet aarlig hugges og fremsendes til København 1200 Læs Bulved, hvert Læs paa 10 gode kløvede Træer eller, hvis de ikke er kløvede, men runde, hvert Træ mindst 1 sjællandsk Alen i Omfang, 10 Træer regnet til hvert Læs. Endvidere 50 Læster Bøgekul, som dels skal tages af Jordebogsafgifterne, dels brændes af fornet Træ og Vindfælde-skov, som kan være til mindst Skade. Kullene skal fremsendes snarest muligt om Sommeren og leveres paa Provianthuset for København. De skal lægges ovenpaa det Ved, som skal forsendes, indbundet i Elleris eller hvorledes de bedst og bekvemst kan fremføres med ovennævnte Veds Fragt. Alt Korn og andre Species, hvortil Jordebogens og Lenets Indkomst beløber sig ud over hans Genant, skal han aarlig fremsende til Proviantskriveren for Københavns Slot senest inden Mortensdag, saafremt han ikke forinden faar særlig Befaling derom. [Iøvrigt med Artikl. 1—14, 16—20 og de nye Artikl. A og C]. Sj. R. 19, 112 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1633 at regne, for Erik Krabbe til Veibvad paa Christianopel Len. [Enslydende med Forleningsbrevet af 12. Juni 1632 for Henrik Gyldenstjerne med Undtagelse af, at han faar en Tiendedel af den uvisse Indkomst]. Sk. R. 5, 78 b.

— Miss. til Mogens Pax om at lægge 1 Gaard i Hafborup i Tostrup Sogn i Merløse Herred, 1 Gaard i Jyderup By og Sogn og 1 Gaard i Sandby i Kundby Sogn, begge i Tudse Herred, som Kongen i 1631¹ har faaet til Mageskifte af

¹ 26. Juli 1631.

Claus Daa til Borreby, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, ind under Holbæk Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Han skal af Bønderne paa de nævnte Gaarde indkræve den Landgilde og anden Rettighed, hvormed de maatte restere fra 26. Juli 1631 og til nu. Sj. T. 25, 162 b. K.

4. Juni (Kbhvn.). Lignende Miss. til Ventsel Rotkirk om at lægge 1 Gaard i Flækkebjerg By, Sogn og Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Claus Daa, ind under Antvorskov Len. Sj. T. 25, 163. K.

— Miss. til Malte Juel. Disse Peder Jensen og Sven Pedersen af Øster Ølinge i Knislinge Sogn i Gyngø Herred har berettet, at de forurettes af deres nærmeste By-mænd i Knislinge, der har frataget dem en stor Del af deres Enge og Marker, afhugget og ødet „Enehygger“¹ og Træer, som de skulde bruge til at indhegne deres Marker med, og opsat en lille Vandmølle paa deres Grund uden deres Samtykke. De har ført Proces herom i 2 samfulde Aar, og der er ikke faldet endelig Dom i Sagen, fordi de Lodsejere af Modparten, som er bosiddende langt borte, ikke er stævnet dertil. Andragerne har nu ikke længer Formue til at fortsætte Sagen ved Retten. Da nævnte Bønder er Kronens Bønder, skal Malte Juel forsvare dem og paatale Sagen, saavidt Lov og Ret medfører. Sk. T. 6, 28.

5. Juni (—). Miss. til Malte Juel til Giessinggaard og Hendrik Ramel til Beckeskouf. Da Fru Sidsel Parsberg, Hr. Jens Sparres Enke, har begæret 1 Gaard, kaldet Tudseholm, i Perstrup i Nørre Asbo Herred i Malmøhus Len til Mageskifte for 1 Gaard i Øermelle i Vemmenhøgs Herred i samme Len, skal de besigte begge Gaarde og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Malmø Slot, at overvære Besigtelsen. Sk. T. 6, 23 b.

7. Juni (Kbhvn.). Miss. til Erik Rosenkrantz om, at det tillades ham at begive sig til København. Udt. i Sk. T. 6, 23 b.

¹ Formentlig: Enehøje, Høje, bevoksede med Enebær.

7. Juni (Kbhvn.). Lignende Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bornholm. Udt. i Sk. T. 6, 23 b.

— Miss. til Hændrik Gyldenstjerne til Svanholm, Lensmand paa Varberg Slot. Han skal indtil videre aarlig købe 2 gamle svenske eller hollandske Oste, de bedste han kan faa, og sende dem til Københavns Slot. Han skal straks købe 2 og fremsende dem. Orig. i Varberg Lens Ark. Udt. i Sk. T. 6, 24.

— Lignende Miss. til Erik Rosenkrantz [Halmstad Len]. Udt. i Sk. T. 6, 24.

8. Juni (—). Pas for Skibstømmermand N. N., Borger i Købstaden N., som har tilsagt aarlig at ville møde omtrent 1. Marts til Kongens Tjeneste paa Bremerholm i København for dér at lade sig bruge ligesom Kongens andre Skibstømmermænd i 2 Maaneder. Saa længe han er i Kongens Tjeneste, skal han befordres frem og tilbage med Heste og en Vogn, fri Færgø over Færgestederne, forsørges paa sin egen Person med fri nødtørfigt Underholdning af Mad og Øl og med samme Besolding for hver Dag, han arbejder paa Bremerholm, som Kongens andre Skibstømmermænd. Desuden skal han hele Aaret igennem være frit bosiddende i Købstaden N. og ikke besværes med nogen Vagt, Baadsmands- eller Bøsseskyttetold eller anden borgerlig Tyngø, undtagen de Skatter, som udgives til Kronen og erlægges i Rentekammeret. Dog maa nævnte N. N. ikke bruge noget Købmandskab, med mindre han vil betale Byen den sædvanlige Retlighed deraf. Ikke heller skal han holdes længere end i 2 Maaneder eller der omkring i Kongens Tjeneste. Han skal være forpligtet til paa Henrejsen¹ at møde med et Bevis fra Lensmanden paa N. N. eller fra Borgemesteren dér i Byen for, at han vil begive sig i Kongens Tjeneste, og paa Hjemrejsen med et Bevis fra Befalingsmanden paa Bremerholm for, at han er lovlig dimitteret af Kongens Tjeneste. Nemlig: af Kolding: Hans Jakobsen, Hans Olsen, Oluf Søfrensen, Christen Jensen og Villum Clausen; af Aalborg: Peder Ofvesen Aalborg og Niels Nielsen Aalborg; af Nykøbing i Mors: Mauridts Christensen; af Aarhus: Rasmus Pedersen Thottebierre; af Køge: Pofvel Mourit-

¹ Sj. R. har ved en Fejlskrift: Hjemrejsen.

sen, Oluf Rasmussen og Thomas Tordsen; af Vordingborg Len: Peder Jensen og Peder Hansen af Vordingborg, Hans Pofvelsen og Hans Pofvelsen af Præstø¹; af Halmstad: Bent Gundersen; af Falkenberg: Ifver Hansen; af Sølvitsborg: Peder Olufsen; af Ronneby: Niels Nielsen og Jens Andersen. Sj. R. 19, 117. Origg. (for de 3 sidstnævnte) i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Bestall. etc. 2.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Der tilsendes ham nogle Breve, som tilkommer Hans Uldrik Gyldenløve, og som fandtes blandt den afdøde Hofmesters [Frans Rantzaus] Breve i Raadstuen. Han skal tage dem i Forvaring sammen med Hans Uldrik Gyldenløves andre Breve. K. Udt. i Sj. T. 25, 163 b.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Kongen har bevilget Kongen af Polen², at følgende Krigsvaaben maa passere toldfrit igennem Øresund: 2000 Kyradsere og 4000 Pistoler til Hertug Janusius af Wisniovetz's Behov, 1000 Kyradsere og 2000 Pistoler til Grev Stanislaus Lubonnierski³ af Wisnitz, 1000 Kyradsere og 2000 Pistoler til Kansleren Thomas Zamoiski og 1000 Kyradsere til Georgius Ossolinski, Greve af Tenezin. De skal lade disse Vaaben passere toldfrit. Sj. T. 25, 163. K.

— Miss. til Hendrik Valkendorf og Frederik Markdanner. Eyler Urne til Gundesleholm, Befalingsmand over Bratdsberg Len, har berettet, at han af Fru Anne Lykke til Qvitzovsholmb, Frederik Qvitzovs Enke, er indstævnet til denne Herredag for en Indførsel, som han har ladet gøre i hendes afdøde Husbondes og hendes Gods for en Sum Penge, som hendes afdøde Husbonde har været afdøde Christopher von der Grøben skyldig, og at alle den Sag vedrørende Breve findes i Eyler Urnes Farbroders, afdøde Erik Urnes Gemme under gode Mænds Forsegling. Adressaterne skal snarest begive sig til det Sted, hvor samme Breve er under Forsegling, opbryde Forseglingen, udtage Hovedbrevet, Indførslen, Forpligtelsen, Beviser og alle de andre Breve, som i nogen Maade vedrører denne Sag, i Stedet derfor nedlægge deres Revers paa de udtagne Breve og igen forsegle Gemmet. F. T. 4, 239.

¹ Sj. R. har disse 2 enslydende Navne. 1632 Konge af Polen.

² Vladislavs Sigismund,

³ Lubomirski.

8. Juni (Kbhvn.). Mageskifte mellem Mogens Høg til Kiergaardsholmb, Befalingsmand paa Lundegaard paa Mors, og Kronen paa Viborg Domkapitels og Viborg Hospitals Vegne. J. R. 8, 424. K. (Se Kr. Sk.).

9. Juni (—). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bestemt, at naar en Skipper ikke paa rette Maade har fortoldet det Gods, som han har inde, og bliver sendt til København, skal det Gods, som hans Toldseddel lyder paa, først udtages efter den Vægt og det Maal, som bruges paa de Steder, hvorfra han kommer, og siden igen leveres ham efter samme Vægt og Maal. Paa det øvrige skal der som sædvanligt tages Dom om, hvorvidt det bør være Prise. De skal meddele dette til Visitørerne og dem, som skal registrere samme Gods. Sj. T. 25, 163 b. K.

10. Juni (—). Miss. til Rentemestrene og Frederik Urne. De skal tage Ed af de ny anordnede Toldskrivere: Christen Davidsen og Christen Søfrensen, Abraham Meckelborg og Lauridts Mickelsen, Mickel Berntsen og Niels Knudtsen, paa Troskab og Flittighed, som sædvanlig, endvidere paa, at de vil rette sig efter den dem givne, særlige Ordinans, efter de udgangne Toldordinanser og efter andre Befalinger, som efter Lejligheden maatte blive givet dem, samt paa, at de vil afholde sig fra alt Madschabie¹ og Købmandskab ud over det, som Kongen selv bestiller hos dem. — Efterskrift: Da Toldskriverne er dobbelt saa mange som før, skal de af fremmede for hver stor eller lille Toldseddel have $\frac{1}{2}$ spansk Dlr. eller $\frac{1}{2}$ Rdlr. in specie, af Indbyggerne som hidtil. Sj. T. 25, 163 b. K.

— Miss. til Niels Lange til Rønnisholm, Claus Brockenhuus til Broholm, Landsdommer i Fyen, Jørgen Brahe til Hvedholm og Niels Friis til Krastrup, Embedsmænd paa Hagenskov og Sejlstrup Slotte. Da der er opstaaet Trætte mellem Knud Rodsten til Lengsholm og hans Broder Palle Rodsten til Lundsgaard om Værgemaaliet for førstnævnte, som Palle Rodsten har forestaaet i hans umyndige Aar, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at indstævne Parterne for sig, bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og give deres

¹ ² Hollandsk: Maatschappij = Selskab, Handelsselskab.

Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted og fuldføre denne Befaling uden Ophold, for at de kan komme til en endelig Ende dermed. J. T. 8, 491.

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Christian Holck om at skaffe Otte Kaas til Lønsgaard tilbørligt Stolestade i hans Sognekirke Lenderup¹. Udt. i J. T. 8, 492.

— Miss. til samme og M. Morten Madsen, Bisp i Aarhus. Da Otte Kaas til Lønsgaard og Sognemændene i Lenderup Sogn har berettet, at deres Kirke er meget bygfældig og ikke har nogen Indtægt, hvoraf den kan repareres, skal de undersøge Kirkens Lejlighed og paalægge andre Kirker i Silkeborg Len, som har Formue, efter Evne at hjælpe Lenderup Kirke med, hvad der er nødvendigt til dens Reparation. Siden skal den vedligeholdes af Kirkeværgerne af dens egen Indkomst. J. T. 8, 492.

11. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Margrete, Bagge Pedersens Enke, Borgerske i Ribe, faar Bevilling til ved hendes to Børns Bryllup paa Raadhuset i Ribe at skænke Vin og bede nogle flere Gæster, end Forordningen fastsætter, dog at hun betaler 20 Rdlr. in Specie til de fattige i Ribe. J. R. 8, 426.

— Miss. til Bispen Dr. Jens Dinesen af Ribe. Da Hr. Anders Andersen² og Hr. Peder Marrebeck³, Sognepræster til Henne Kirke og Varebasse i Riberhus Stift, har berettet, at deres Præstegaarde er fordærvet af Sand og Vand og at deres Jorder desuden i sig selv er skarpe og ufrugtbare, saa at de baade derfor og paa Grund af deres ringe Indkomst ikke kan ernære sig nødtørftigt, skal han nøje undersøge disse Præstegaarde og deres aarlige Indkomst og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt disse Præster ikke har deres nødtørftige Indkomst. J. T. 8, 492 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

14. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Hermand Wøste,

¹ Linnerup, Vrads H.

² Anders Andersen Ringkøbing, Præst i

Henne, V. Horne H.

³ Peder Kristensen Marebæk (kaldes i Orig.: Morbeck), Præst i Vorbasse, Slavs H.

Jahan Wøste¹ og Peiter Esbach, der har berettet, at en vis Statius Kierberg efter hans Forpligtelsesbrev skylder dem 500 Rdlr. in specie, faar Ret til at arrestere hans Gods², hvor de kan paatræffe det i Kongens Riger og Lande, og beholde det i Arrest, indtil det lovlig kan blive paadømt, hvad der med Rette tilkommer dem deraf. Sj. R. 19, 119.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sifvert Urne om at lade opspørge en Person i Roskilde, som for nogen Tid siden har begaaet et Manddrab, fængsle ham og lade ham vederfares, hvad der er Ret. Udt. i Sj. T. 25, 164.

— Miss. til Fredrik Urne om ufortøvet med en Færge at fremsende til Bremerholm det Esketømmer, som er hugget i hans Len [Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup] til Holmens Behov. Udt. Sj. T. 25, 164.

— Miss. til Dr. Hans Reisner. Denne Jens Jensen, som en Tid lang tilforn har undervist de smaa Børn i Kongens Sangeri, har begæret at maatte befordres til et Kald og Kirketjeneste i Sjælland, hvortil han kan eragtes dygtig. Naar der bliver en Plads ledig i Adressatens Stift, skal Adressaten, saavidt det kan ske efter Ordinansen, hjælpe ham til en god Lejlighed, af hvilken han kan have sit Ophold. Sj. T. 25, 164.

— Lignende Miss. til Bispen i Skaane [Dr. Mads Jensen]. Udt. i Sj. T. 25, 164.

— Miss. til Rentemestrene. Mogens Sehested til Holmgaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, har berettet, at der i Renteriet i hans Regnskaber af Københavns Len for de 3 Aar [1629—32], i hvilke han har været forlenet dermed, føres ham til Mangel den Afkortning, som han har tilført sig i Regnskabet for øde og forarmet Gods, uanset at han med Tingsvidner har bevist, at disse Bønder har lidt stor Misvækst paa Kornet, saa at en Del af dem er blevet øde, en Del ikke helt har kunnet give deres Landgilde og Skat, og har begæret, at saadan Restance maatte blive godtgjort ham i hans Regnskab. Rentemestrene skal godtgøre ham saadan Afkortning og Restance,

¹ Herman og Johan Vust. ² Ved Indførslen i Sj. R. er der øjensynlig sprunget en stor Del over. Meningen maa dog være som ovfr. gengivet.

forsaavidt som han kan bevisliggøre med Tingsvidner, at Godset har været saa øde og forarmet, at det ikke har kunnet give Landgilde og Skat. Sj. T. 25, 164 b.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hospitalsforstanderen i Vartov om at optage nogle Personer fra Espergierde, Nivaa og Smidstrup, alle i Kronborg Len, samt fra Vabeck¹ i Københavns Len i Hospitalet. Udt. i Sj. T. 25, 164 b. (Tr.: KD. V. 136).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Denne Hans Christensen Hamelton har berettet, at det ostindiske Kompagni skylder ham 600 Rdlr. in specie for den Umage og Besvær, som han har haft med at samle Regnskaberne fra Kompagniets Forvaltere. Adressaterne skal lade Andrageren faa sin Betaling af Kompagniet, da dette har Penge udestaaende. Sj. T. 25, 165. K.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Skaane om, at Kongen har beskikket Hendrik Ramel til Beckeskof til Landsdommer i Skaane. Sk. R. 5, 80.

— Følgebrev for Hendrik Ramel til Beckeskof, Landsdommer i Skaane, til Bønderne i Froste Herred og Helnekirke Len efter Erik Krabbe til Veibyvad, at de herefter skal svare Hendrik Ramel. Sk. R. 5, 80 b.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt og Hendrik Lindenov. Da Kongen har forlenet Hendrik Ramel til Beckeskof, Landsdommer i Skaane, med Froste Herred og Helnekirke Len, skal de være til Stede, naar Erik Krabbe til Veibyvad vil levere Lenene fra sig, overlevere dem til Hendrik Ramel med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningen paa Helnekirke og Ladegaarden og de i nævnte Len liggende Skove og give alt beskrevet til Hendrik Ramel. Sk. R. 5, 81.

— Miss. til Tage Thott Andersen. Hvad denne Hogen Nielsen har andraget om, kan han se af hans hosføjede Supplikation. Han skal nøje undersøge Sagen og paase, at der vederfares begge Parter, hvad der er Lov og Ret. Dersom

¹ Vedbæk, Søllerød S., Sokkelunds H.

Retten gaar Hogen Nielsen imod, skal Adressaten lade ske tilbørlig Eksekution. Sk. T. 6, 24.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand om at sende en Tækker, der kan tække med Langhalm, til København. Udt. i J. T. 8, 492 b.

15. Juni (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Denne Jurgen Villumsen af Fleckerøen i Norge har andraget om, at hans Hustrus Fader Niels Pedersen Kræmmer, som sidder fængslet i Helsingør, maa blive løsladt en Dagstid eller saa og sidde hos en af Byens Tjenere, indtil han kan faa forfattet i Pennen, hvad der kan være til Hjælp for hans Sag, som er indstævnet for denne Herredag. Kongen bevilger dette, dog at Jurgen Villumsen sætter Borgen for, at han ikke undviger. Sj. T. 25, 165.

— Miss. til Tygge Brahe [Tryggvælde Len] om Istand-sættelse af Vejen og Stenbroen mellem Valdbye og Langhvaldsdam¹ for København. Sj. T. 25, 165 b. K. (Tr.: KD. V. 136 f.).

— Lignende Miss. til Sigvordt Urne, Befalingsmand i Roskilde Bispegaard, og Jokim Beck paa Københavns Slot. Udt. i Sj. T. 25, 165 b. K.

— Miss. til Lunde Kapitel. Da denne Marne Jørgensdatter har berettet, at hun agter at tiltale Hr. Hans Bentsen, Sognepræst til Grimmelton i Varberg Len, ved Retten, skal Kapitlet meddele hende Stævning over nævnte Hr. Hans Bentsen, naar hun begærer det, og siden dømme dem imellem. Sk. T. 6, 24.

— Miss. til Torben Gabrielsen og Tønne Bilde. Denne Anne Heidenstrup har berettet, at hun hos Regnholt Heidenstrup har nogen Arv at fordre efter hendes afdøde Fader og to Brødre², og har begæret Befaling til Adressaterne om at hjælpe hende til Rette. De skal være til Stede, naar Regnholt Heidenstrup overleverer Værgemaalet til ovennævnte Anne Heidenstrup, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelig-

¹ Langvadsdam, nu: Damhussøen.
(† 1626), Broderen Niels og en ukendt Broder, der begge var døde før 1633.

² Faderen Erik Heidenstrup

og en ukendt Broder, der begge var døde før 1633.

hed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. F. T. 4, 239 b.

15. Juni (Kbhvn.). Miss. til Renholt Heidenstrup. Denne hans Broderdatter Anne Heidenstrup har berettet, at hun har giftet sig med en ufri Mand, dog med Samtykke af hendes Moder¹ og hendes Venner (saa mange, som dengang var i Fyen og som hun paa Grund af Fjendernes Indfald kunde raadføre sig med), og at man nu forholder hende Arven efter hendes Fader og to af hendes Brødre, hvilken Arv er solgt og gjort til Penge og Løsøre. Da hun under disse Forhold ikke kan have sin Arv forbrudt, gives der Adressaten Befaling til at lade Arven efter hendes afdøde Fader og hendes afdøde to Brødre være hende følgagtig og ikke forholde hende noget. Kongen har befalet Torben Gabrielsen og Tønne Bilde til Bildeskouf at være til Stede, naar Adressaten gør hende Regnskab for samme Arv og overleverer den til hende, og paase, at hun ikke forurettes derved. J. T. 8, 493.

— Miss. til Mogens Sehested om, at han skal have Tag hos Bønderne i Lenet [Skivehus] til Høladen og Fæhuset [paa Skivehus]. Udt. i J. T. 8, 493 b.

16. Juni (—). Miss. til Christen Holck. Vindersløf Sognemænd har berettet, at de, da Kirketienden dér blev ledig, har begæret den af ham, men at han har bortfæstet den 2 Mil bort fra dem, uanset at den ligger Kronens Ladegaard belejlig, og at alle Bønderne dér i Sognet tilhører Kongen. Da det forekommer Kongen fremmed, at han saaledes ikke har villet tage Hensyn til Bøndernes Gavn, skal han snarest indsende Erklæring derom til Kongen og indrette det saaledes, at Bønderne ikke har Aarsag til yderligere at beklage sig over ham. J. T. 8, 493 b.

17. Juni (—). Miss. til Dr. Claus Plomme² og Mester Jacob Fincke, Professorer ved Universitetet i København, Hermand Wüst³, Verner Klovmand, Hans Trægaard, Christopher Trønner, Jacob Pedersen, Boldevin Blanchfort, Hans Mandixsen og Bartholomæus Haagensen, Borgere i København, om alle straks

¹ Else Krag Henriksdatter, Erik Heidenstrups Plum.

³ Herman Vust.

² Professor Klavs

uførtøvet at revidere Regnskabet mellem Kongen og det ostindiske Kompagni, hvad Kongen har indskudt og forstrakt og faaet igen, likvidere det ene mod det andet, for at man desto bedre kan opgøre Kapitalen og underrettes om Kompagniets Tilstand, om det tager af eller til, antegne, hvad der eragtes fornødent, og siden tilstille Kommissarierne det, for at disse desto bedre med det allerførste kan efterkomme Kongens forrige Befaling¹. Ligeledes befales det Jacob Mickelsen, Borgemester, Thomas Lork og Jahan Bram, Bewindthebbere for det forrige ostindiske Kompagni, som har haft det ostindiske Regnskab under Hænder fra Begyndelsen og til 1629, sammen med de førstnævnte at efterkomme denne Befaling. Sj. R. 19, 119.

17. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Johan og Geddart Bram, Borgere i København, og deres Medkonsorter i Hvalfangsten paa Nordsøen faar Bevilling paa, at alle fremmede Skippere, Styrmand, Harpunerere, Linepayere, Slupmestre, Skærere, Kappere og andre, som nedsætter sig her i København og sejler med dem paa Grønland og Nordland, saa længe de farer paa Hvalfangst med Johan og Geddart Bram, maa være fri for al borgerlig Skat og Tynge, saafremt de ikke bruger nogen anden borgerlig Næring end Søfarten. Ligeledes skal de, saa længe Johan Bram og hans Medkonsorter bruger dem, være fri for al anden Kronens Tjeneste, og det skal staa dem frit for, naar de ikke længer vil bo her, at begive sig herfra, hvorhen de lyster, uden Erlæggelse af Kronens eller Byens Rettighed. N. R. 5, 150.

— Aab. Brev, hvorved Johan og Geddart Bram, Borgere i København, og deres Medkonsorter i Hvalfangsten under Nordkappen, til bedre Fortsættelse af samme Hvalfangst faar Bevilling paa følgende Punkter: 1. Det skal staa dem frit i deres Societet og Maskoby² at optage fremmede hollandske og østerske Købmænd og forene sig med dem derom paa den bedste Maade til deres egen Fordel; dog skal de, Kongens Tilladelse uformeldt, participere og kontrahere mest muligt med dem og anvende deres største Flid paa, at saadanne fremmede efterhaanden med Tiden kan blive udløst. 2. De maa i Begyn-

¹ 31. Maj 1632.

² Hollandsk: Maatschappij, Selskab.

dølsen en Tid lang ekvipere og udruste dertil tjenlige Skibe enten i Holland eller andre Steder, eftersom det kan falde Participanterne bekvemmest, og stille deres Løb og drive deres Handel dermed, hvorsomhelst det synes dem raadsomst; dog skal der af de fremmede Skibe erlægges den tilbørlige Rettighed for Skibspassene i Kancelliet, men med de Skibe, der ekviperes og udrustes her i Riget, skal der forholdes som sædvanligt og ingen Paspengte gives. Dog maa der med samme Handel ikke foretages eller bruges nogen anden Trafik paa de Steder, der kan være imod Bergens og Trondhjems Privilegier. 3. Kongen vil tage Johan og Geddart Bram og deres Konsorter i denne Hvalfangst under sin kongelige Beskærmelse og forsvare dem mod List og Overvold til al Billighed. N. R. 5, 151 b.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck. Denne Brevviser Søfren Boring har paa Bøndernes Vegne i Vesterboring¹ i Silkeborg Len berettet, at Sandemænd har fragaaet dem nogen Jord, som i langsommelig Tid har ligget til Vesterboring, hvori de mener, at der er sket dem Uret. Han skal paase, at der ikke vederfares Vesterboring Bønder andet, end hvad der er Ret. J. T. 8, 494.

19. Juni (—). Miss. til Jost Høg, Bispem [Dr. Hans Resen] og Dr. Jesper [Brochmand]. Da Sorø Kloster skylder M. Hans Staffensens Enke² en stor Rest paa hendes Regnskab, skal de forhandle med hende derom og ordne det saaledes, at hun faar noget vist derfor, enten paa engang eller i nogle Aar, da det er billigt og kristeligt deri at tage noget Hensyn til Børnene. Sj. T. 25, 165 b.

— Miss. til Tolderne i Øresund om at lade denne Heinrich Bardt denne Gang passere toldfrit gennem Sundet med saa megen Vin, som der er opgivet i svensk Rigsraad Gabriel Gustafsen Oxenstierns Certifikation. En anden Gang skal de rette sig efter Kontrakten. Sj. T. 25, 166. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Bang, Borgemester i Bogense, paa Kronens Part af Korntienden

¹ Vester-Bording, Balle S., Hids H. Brevviseren hedder antagelig Søren Bording. ² Sidsel Sørensdatter, Enke efter Mag. Hans Stephanus, Forstander for Sorø Skole.

af Ugerslef Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $2\frac{1}{2}$ Pd. 5 Skpr. Rug, $4\frac{1}{2}$ Pd. Byg, hvoraf 2 Pd. Byg skal leveres til Præsten i Ugerslef, og 1 Pd. Havre, at levere paa de Steder, som Lensmanden paa Odensegaard tilsiger ham. Udt. i Tb. 155.

20. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hofmønster-skriver Hans Boysen faar Ret til at arrestere Brødrene Jørgen Antoni og Jahan van Dellen eller deres Gods, hvor de kan paatræffes i Kongens Riger og Lande, indtil hans Sag mod dem er sluttet. De skylder ham efter deres Forpligtelsesbrev en Sum Penge, men er nu undveget fra København uden at have efterkommet deres Brev og Seddel. Sj. R. 19, 120.

— Miss. til Malte Juel. Denne Hr. Jens Hansen, Skibspræst, har berettet, at der skal være et Kald ledigt, kaldet Opmanne, i Villads Herred i Christianstads Len, og har begæret at forfremmes dertil. Malte Juel skal tilstede ham at lade sig høre dér og, dersom han befindes ustraffelig i sine Gaver, promovere ham dertil, dog at alting sker efter Ordinansen og Forordningerne. Sk. T. 6, 24 b.

21. Juni (—). Miss. til Hospitalsforstanderen i Vartov om at optage Oluf Engelsen af Frederiksborg i Hospitalet. Udt. i Sj. T. 25, 166. (Tr.: KD. V. 137).

— Miss. til Jokum Beck. Kongen har for rum Tid siden ladet tage et Stykke Eng fra Bønderne i Vasby og lagt det til Tostholmen. Dette Stykke Eng skal efter hosføjede Kopi af Tingsvidnet i aarlig Landgilde kunne beløbe sig til 1 Fjerd. Smør paa hver Bonde. Jokum Beck skal undersøge Sagen og med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om den og om der ikke i Stedet for nævnte Stykke Eng kan lægges et andet Stykke Eng fra Tostholmen til Universitetets Bønder i Vasby eller, hvis dette ikke kan ske, om da ikke 2 af Kronens Bønder sammesteds herefter aarlig af deres Landgilde kunde yde 2 Fjerd. Smør til de 2 Bønder dér, som ligger til Universitetet i København. Sj. T. 25, 166. K.

22. Juni (—). Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en almindelig Landeskat. Sj. T. 25, 166 b. Origg. (til Odensegaards Len (?), meget medtaget) i Landsark. i Odense og (til Varberg Len) i Varberg Lens Ark. (Tr.: CCD. IV. 587 f.).

22. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev til Købstæderne¹ i Danmark om en Landehjælp. Sj. T. 25, 170. Orig. (til Holbæk) i Landsark. i Kbhvn., (til Odense) i Landsark. i Odense, (til Grenaa, Horsens, Kolding, Ribe, Varde og Vejle) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 588 og (til Skelskør) i P. Friis Edvarsen: Underretn. om Schielschjør S. 456 f.).

— Miss. til Lensmændene² i Danmark om at lade ovenstaaende aabne Brev om en almindelig Landeskat og Pengehjælp læse og forkynde i deres Len. [Ensydende med Miss. af 10. Sept. 1630 til Lensmændene, dog med Udadelelse af den sidste Del om Leveringen af en Del af Skatten til Klavs Daa og Resten af Brevet]. Sj. T. 25, 168. Orig. (til Henrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark.

— Aab. Brev til Kapitlerne³ i Danmark om Udredelse af en Pengeskat. Sj. T. 25, 171 b. Orig. (til Ribe Kapitel) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 589).

— Aab. Brev til Provsterne og Præsterne i alle Stifterne i Danmark om Udredelse af en Pengeskat. Sj. T. 25, 172 b. Orig. (for Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 589).

— Miss. til Bisperne⁴ i Danmark og paa Gulland om at tilstille enhver Provst i deres Stift det aabne Brev om Skatten af Provster og Præster. [Ensydende med Miss. af 10. Sept. 1630 til Bisperne, dog med følgende Slutning:] De skal siden sende Skatten, ledsaget af klare Registre og Mandtal, til Renteriet allersenest inden den i det aabne Brev fastsatte Tid mod nøjagtig Kvittering. Sj. T. 25, 173. Orig. (til Dr. Jens Dinesen Jersin) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om straks at levere ovenstaaende aabne Brev om Udredelse af en Pengeskat af Præsterne til Superintendenten paa Gulland eller til den, der er til Stede i hans Sted, og fremsende Pengene ligesom de andre Penge og Skatter i rette Tid til Rentemestrene i Rentekammeret. Sj. T. 25, 172.

¹ De opregnes alle med hver sit Skattebeløb, se CCD. IV. 758—767.

² De opregnes alle med deres Len.

³ De opregnes alle med hver

sit Skattebeløb.

⁴ De opregnes alle med deres Stifter.

22. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Krag og Erik Juel. Da der er opstaaet Trætte mellem Christen Holck til Hustrup, Fru Sophie Belov til Farup, Christen Thotts Enke, og Fru Christense Fasti til Smidstrup, Jørgen Belovs Enke, alle Arvinger efter nævnte Jørgen Belov, paa den ene og Søfren Pedersen i Ollerup paa den anden Side om de Udgifter og Udlæg, der er gjort paa begge Sider, gives der Adressaterne Befaling til at indstævne de tvistige Parter for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge Tvistighederne mellem dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 494.

—¹ Miss. til Erik Juel og Jokom Brockenhuus. Da Birgitte Krag, Enke efter Oluf Krabbe, og Jacob Krabbe til Vebnerholm, Væрге for Børnene af Oluf Krabbes første Hustru², har begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at skifte mellem dem alt det Jordegods, Købstadgods, Løsøre, rørligt og urørligt, der kan tilkomme hver af dem efter afdøde Oluf Krabbe, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til, naar Skiftet skal foretages, at være til Stede ved Skiftet, skifte alt Jordegods og Løsøre mellem dem, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 495.

— Miss. til Nels Lange om at paatage sig Værgemaallet for sin Søster Ide Langes Børn, som Jacob Krabbe tilforn har forestaaet. Udt. i J. T. 8, 495 b.

— Miss. til Jacob Krabbe om at paatage sig Værgemaallet for Oluf Krabbes Børn. Udt. i J. T. 8, 496.

¹ J. T. har: 22. Juli, hvilket sikkert er en Fejlskrift for: Juni, da de 2 andre Miss. om samme Sag er daterede 22. Juni og ovenstaaende Miss. er indført blandt Miss. af 22. Juni. ² Ide Lange.

22. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand om Gutse¹ Møllers Kværn, som Bertel Markusen skylder af. Udt. i J. T. 8, 495 b.

23. Juni (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om straks at lade forfærdige den Dæmning og Vej, som gaar til det nye Vartov, opfylde Hullerne i den og siden lade den lægge jævnt med Sten. K. Udt. i Sj. T. 25, 173 b.

24. Juni (Glückstadt). Miss. til Verner Parsberg. Da Kongen har forlenet Holger Rosenkrantz til Frølinge med Visby Len paa Gulland, skal Verner Parsberg begive sig til Visby, blive liggende dér i Slotsloven, indtil Holger Rosenkrantz kommer, og have nøje Tilsyn med alting paa Slottet og i Lenet, saa at ingen foruresettes og intet forsømmes i Lensmandens Fraværelse. Han skal skaffe det Skib, der fører ham til Gulland, 300 Rønder eller saa mange, som Skibet kan føre, hvilke skal bruges i Fæstningen Glückstadt. Sj. T. 25, 173 b. K.

— (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Mathias Kock², Guldsmed i Næstved, der for nogen Tid siden af Rigens Raad er dømt til at udlægge nogle Penge til 2 Piger, ved Navn Maren Lauridsdatter og Gertrud Lauridsdatter, eller lavværg³ sig inden 6 Uger efter samme Doms Afsigelse, og som ikke har rettet for sig efter Dommen inden samme 6 Uger, men først noget derefter har tilfredsstillet bemeldte Piger. Sj. R. 19, 121.

— Miss. til Hans Lindenov om at forskaane Søfren Andersen i Illerup, hvis Gaard er brændt, for forrige Aars Landgilde og give ham noget Tømmer af Kronens Skove til Genopbyggelse af hans Gaard. Udt. i Sj. T. 25, 174.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Køge om at tilstede Mag. Christoffer Christensen at lade sig høre dér og, dersom hans Gaver findes ustraffelige, kalde ham til samme Kald, dog at alting sker efter Ordinansen og de udgangne Forordninger. Udt. i Sj. T. 25, 174.

25. Juni (—). Ekspektancebrev ad gratiam for Henrik Thott til Boltinggaard, Kongens Sekretær, paa det første

¹ Gudsø Mølle, Tavlov S., Elbo H. ² Han kaldes i et aab. Br. 20. Nov. 1633 Mathias Klock og i et Miss. 23. Nov. 1633 Mathias Kloche.
³ Lagværg sig: forsvare sig med Ed for Retten.

Prælatur, Provsti eller Kannikedomme, som bliver ledigt i noget af Kapitlerne i Danmark eller Norge, efter dette Brev alene, dog de tidligere udstedte almindelige eller særlige Ekspektancebreve undtaget. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 19, 121 b.

25. Juni (Kbhvn.). Lignende Ekspektancebreve for Oluf Brockenhuus, Erik Pors, Axel Juel og Ifver Prip¹. Udt. i Sj. R. 19, 122.

— Bestalling for Johannes Alter som Instrumentist med en aarlig Løn af 250 Rdlr. til Besolding, Kostpenge og Hofklæder fra 1. Maj 1633 at regne, at betale af Rentemestrene. Han skal i Kongens Kantori forrette, hvad der befales ham. Sj. R. 19, 122 b.

— Miss. til Frederik Urne. Af hosfølgende Andragende fra Hr. Mogens Pedersen, Sognepræst i Vestraal² i Nordlandene i Norge, kan han se, hvad denne har andraget om. Han skal undersøge Sagen og hjælpe Præsten til Rette, saa at han uden vidtløftigt Ophold kan komme til en endelig Ende med sine Modparter i Helsingør. Sj. T. 25, 174.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Af hosfølgende Supplikation kan han se, hvilke Klager disse Bent Tolfsen, Laurits Nelsen og Mogens Nelsen retter mod Hendrik Hansen. Han skal undersøge Sagen nøje og, hvis det viser sig, at Hendrik Hansen har forurettet de ovennævnte Bønder, tage Dom over ham og lade ham staa til Rette for hans Forurettelse. Sk. T. 6, 24 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade denne Karen Knudsdatter uden Fæste beholde det Stykke af Aakær Ladegaards Jord, som hendes afdøde Husbonde har haft i Fæste, da hun er i stor Trang, idet hun skal forsørge 7 fattige Børn. J. T. 8, 496.

26. Juni (—). Miss. til Vincents Bilde til Valbygaard og

¹ Efter disse 4 Navne er skrevet Tallene 26—29; maaske er vedkommende Ekspektancebreve for at sikre Rækkefølgen dateret henholdsvis 26., 27., 28. og 29. Juni.

² Vesteraalens Fogderi i Nordlands Len bestod af 4 Præstegæld. Det ses ikke, i hvilket af dem han var Præst.

Otte Krafse til Egholmb. Eyler Holck til Giedsholm⁸ har begæret Kongens Befaling til dem om snarest at begive sig til København, dér optage 2 Kister med Breve, som tilhører Arvingerne efter afdøde Eyler Krafse og Fru Hildeborg Bilde, og som af Fru Dorrette Banner, Christoffer Krafses Enke, er indsat i Vor Frue Kirke i København, af Kisterne udtage de Breve, der vedrører Hishalte Birk og Len i Halland, og levere dem til Eyler Holck. Da der er opstaaet Trætte om Hishalte Len og Birk og dets Grænses, og da der i Kisterne skal findes Breve, hvormed samme Ejendom kan forsvares, skal de straks begive sig til de nævnte Brevkister, udtage de Breve, som vedrører Hishalte Birk og Len, levere dem til Eyler Holck, nedlægge deres Bevis paa de udtagne Breve i Kisterne og igen forsegle disse. Sj. T. 25, 174 b. K.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Fredrik Reedtz. Han har berettet, at der til Genopbygning af de paa Vordingborg Slot nedfaldne Huse og til Reparation af de andre Huse sammesteds skal bruges 320 Alen Egefodstykker, 13 Tylter 20 Alens Tømmer, 24 Tylter 18 Alens Tømmer, 13 Tylter 16 Alens Tømmer, 10 Tylter 14 Alens Tømmer, 4500 Lægter, 60 Tylter Deler og 50 Læster Kalk. Han skal lade det fornødne Egetømmer hugge i Vordingborg Skove, dog med saa ringe Skovskade som muligt. Fyrretømret, Lægterne og Delerne skal han lade købe, hvor de kan faas, saa billigt som muligt, og betale dem af Lenets Indkomst. Kalken skal han lade hente fra den Kalkovn, som Bartholomeus Hagensen, Borger i København, har ved Malmø. Sj. T. 25, 175. K.

— Miss. til Tage Thott Ottesen om Udførslen af 2 Køer til Rostock. Udt. i Sk. T. 6, 25.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Da Tage Thott til Eriks-holm, Embedsmand paa Malmøhus Slot, har berettet, at der fra Malmøhus Len aarlig skal leveres en Del Ved til Københavns Slot, og at Bønderne i Herrederne ved Ystad har nærmere til Øee² i Færs Herred efter Ved, skal Adressaten dér lade nævnte Bønder hugge og borttransportere det Ved, som det tilkommer dem aarlig at hugge til Kongens Behov. Sk. T. 6, 25.

¹ Gaardens Navn mangler i K.

² Øve S., Færs Herred.

26. Juni (Kbhvn.). Kvittansiarum til Tønne Friis til Heselagger, Embedsmand paa Stjernholm Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Aalborghus og Aastrup Len samt det Gods, som afdøde Peder Munk var forlenet med paa Livstid, og som siden blev lagt under de nævnte Slotte, fra 1. Maj 1622 til 1. Maj 1627, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Kornskatter, for det til ham udstedte Forleningsbrev, som han har tilbageleveret, og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 426. K.¹

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Jensen, Indvaaner i Varberg, paa Kirkens Part af Korntienden af Lindberig Sogn, hvoraf der aarlig hver Mortensdag skal svares 44 Kurantdlr. til Kirkevægerne i samme Sogn. Orig. i Varberg Lens Ark. Udt. (m. Datum: 27. Juni) i Tb. 206 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kirkens Part af Korntienden af Torpe Sogn, hvoraf der aarlig hver Mortensdag skal svares 13 Kurantdlr. til Kirkevægerne for samme Kirke. Orig. i Varberg Lens Ark. Udt. (m. Datum: 27. Juni) i Tb. 206 b.

28. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Lavge Mogensen i Broby Sogn i Helsingborg Len maa indlade sig i Ægteskab med Nille Madsdatter, med hvis forrige Husbonde han er beslægtet i 3. Led, dog at de efter deres Formue giver noget til de Fattige. Lensmanden paa Helsingborg Slot skal paase, at det bliver erlagt. Sk. R. 5, 81 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Hvad denne Brevviserske Elne, Biørn Bentsens Enke, har andraget om, kan han se af hendes hoslagte Supplikation. Han skal undersøge Sagen nøje, hjælpe Kvinden til Rette og, dersom der befindes nogen Forseelse hos Føgden, over hvilken hun besværer sig, lade ham tiltale og straffe tilbørlig, Sk. T. 6, 25.

— Miss. til Tage Thott Otsen. Disse Brevvisere Bent Monsen i Hjorteturp² og Bent Jonsen i Maalebøge³ i Gyng Herred har berettet, at deres Broder og Fader Jon i Maglebøge for

¹ Konc. er i Teksten dateret: 16. Juli 1632, paa Bagsiden ligesom i J. R.: 26. Juni 1633. ² Formentlig Hjortørød, Mattered S., V. Gyng H. ³ Kaldes i Sk. T. ogsaa: Maglebøge.

omtrent 8 Aar siden er blevet skudt paa Kannik i Lund Hans Ottesens Gods i Tomeholm, hvor han endnu henstaar ubegravet, og har begæret Kongens Tilladelse til at begrave ham. Adressaten skal undersøge Sagen og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 25 b.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde. Han har for nogen Tid siden forstrakt Kongen med 1000 Rdlr. til Rigets Behov efter Kongens derom til ham udstedte Gældsbreve¹ og har nu begæret, at disse 1000 Rdlr. med 2 Aars Rente maa afkortes ham i Afgiften af hans Len til 1. Maj i indeværende Aar. Kongen tillader dette mod at Gældsbrevet kasseres, hvorefter Rentemestrene skal rette sig. F. T. 4, 240.

— Miss. til Jørgen Brahe og Knud Ulfeldt om at være til Stede paa Skiftet mellem Henning Valkendorf og hans Børn. Udt. i F. T. 4, 240.

— Miss. til Henning Valkendorf. Hvad Hendrik Podebusk til Korupgaard og Hr. Hans Baltersen, Sognepræst til Nerou og Høyrup Sogne, har andraget om vedrørende en Sædedegn, kan han se af deres hosføjede Supplikation. Han skal undersøge Sagen nøje og snarest indsende en udførlig Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 4, 240 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne om at modtage den Del af den bevilgede Kontribution, som Adelen i Jylland resterede med til Mortensdag 1631, og levere den i Kongens eget Kammer. Udt. i J. T. 8, 496.

29. Juni (—). Miss. til Hans Lindenov og Thønne Friis. De skal af den første paabudte Skats Oppebørsel levere Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, 21,150 Rdlr. in specie og tilstille ham denne Sum snarest mod nøjagtigt Bevis, allersenest inden Jul. Sj. T. 25, 175 b. K.

— Miss. til Jost Høg om at optage Jørgen og Oluf Christensen, Sønner af Peder N. i Volstrup, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 175 b.

— Miss. til Sigvordt Urne og Jørgen Seefeld. Da Otte Brahe Stensen til Nesbyholm har begæret 1 Roskilde Domkirke tilhørende Gaard med tilhørende Gadehus i Tersløse i Mør-

¹ Af 1. Aug. 1630, K. Brb. 1630—32 S. 965.

løse Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Hasle paa Sjælland og, saafremt dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere 1 Gaard med tilhørende Gadehus i Høsten i Fakse Herred, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Kapitlet i Roskilde at lade sin Fuldmægtig overvære Besigtelsen. Sj. T. 25, 175 b. K.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse og varetage Kapitlets Tarv. Udt. i Sj. T. 25, 176.

— Mageskifte mellem Malte Juel til Giesingaard, Befalingsmand over Christianstads Len, og Kronen paa Lunde Kapitels Vegne. Sk. R. 5, 81 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt og Malte Juel. Da Fru Ane Brahe til Løberød, Sten Maltenses Enke, har begæret 2 Gaarde i Vesterby, 1 Gaard i Moserup og 1 Gaard og 1 til Holmby Prædikestol liggende Fæste i Roersløf, alle i Froste Herred i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Hurre By og Sogn, 1 Gaard i Raadby i Hørby Sogn, 1 Gaard i Stafverød i Espinge Sogn, 1 Gaard i Snogerød i Gudmandtorp Sogn, 1 Gaard i Trølstrup i Sønder Rørum Sogn og 1 Gaard i Rønaas, alle i Froste Herred, og, saafremt dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard i Sibberup i Høxerød Sogn og 1 Gaard i Gommerup, begge i samme Herred, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hendrik Ramel til Beckeskof, Landsdommer i Skaane, at overvære Besigtelsen. Sk. T. 6, 25 b.

— Miss. til Hendrik Ramel om at overvære ovennævnte Besigtelse, „efter den sædvanlige Stil“. Udt. i Sk. T. 6, 26 b.

— Miss. til Gunde Lange til Bredinge, Embedsmand paa Ørum Slot, og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland. Da Nels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret 4 Gaarde og 2 Gadehuse i Volling By og Sogn i Hønborg¹ Herred i Salling, 1 Gaard, kaldet Aalbeckgaard, i Lime Sogn, 1 Gaard, kaldet Brunsgaard, i Nørlem² By og Sogn, alt i Nørrejylland, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet

¹ Hindborg H.

² Nørre-Lem, Rødding H.

Graugaard¹, 1 Gaard og 1 Gadehus i Graue By², 1 Gaard i Lybye By og Sogn, 1 Gaard og 1 Bol i Jebierrig By og Sogn, 1 Halvgaard i Nødby³ i Balling Sogn, alle i Salling i Nørrejylland, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Mogens Sehested til Holmgaard, Embedsmand paa Skivehus, at overvære Besigtelsen. J. T. 8, 496 b.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mogens Sehested om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 496.

— Miss. til Fredrik Urne. Han skal indtil videre skaffe Dr. Peter Paynck, Kongens Chymicus, 250 Tdr. Kul aarlig til Kongens Behov, efterhaanden som han anmoder derom. Sj. T. 25, 176 b. K.

— Aab. Brev om, at Volf Grib til Birkeberg, som har berettet, at han ikke har Kendskab til den danske Ret og Indførselsproces, herefter maa forskaanes for at gøre Ride-mandstov og andre Indførsler, dog skal han være forpligtet til at forsvare de Indførsler, som han hidtil lovlig har været tiltaget at gøre. Det forbydes Landsdommerne i alle Kongens Riger og Lande, særdeles i Halland og Blekinge, herefter at tilfinde Volf Grib at gøre noget Ridemandstov. Sk. R. 5, 83 b.

— Miss. til Ifver Krabbe. Da Kongen af den af ham og Cristopfer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, indsendte Beretning erfarer, at to af Kronens Bønder, Anders Nelsen i Karup og Poll Pedersen i Greserye, efter 8 Mænds Afsigt kun formaar at yde Halvdelen af Landgilden af deres Gaarde, nemlig Anders Nelsen i Karup 2 Pd. 6 Mark Smør og 12 Sk. Gæsteri og Poll Pedersen i Greserye 4 Sk. Ledingspenge, 1½ Skp. Mel, 1½ Skp. Byg, 1⁄8 Fedeko aarlig, 4 Heste Herregæsteri, 1½ Sk. Havre, 1 Hest Fogedgæsteri, 1 Læs Hjælpeved⁴ og 1 Td. Kul, tillader Kongen,

¹ Grovgaard, Brøndum S., Hindborg H. ² Grove By, Brøndum S., Hindborg H. ³ Nyby. ⁴ Formentlig: Afgiftsved eller Tømmer til Istandsættelser (?).

at det maa have sit Forblivende ved de af dem saaledes gjorte Afslag. Sk. T. 6, 26 b¹.

29. Juni (Kbhvn.). Kgl. Stadfæstelse paa det af Jomfru Lisbet Friis til Vosnesgaard, der for nogen Tid siden² har faaet Bevilling til at være sin egen Værge og afhænde noget af sit Gods til Betaling af sin Gæld, udstedte Skøde, dateret Vosnesgaard den 4. April 1633 til Niels Krag til Trudsholmb, Landsdommer i Nørrejylland, paa den Arvelod, som er tilfaldet hende efter hendes afdøde Morsøster Jomfru Soffi Gyldenstjerne. J. R. 8, 426 b.

30. Juni (—). Gældsbrief til Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, paa Christian Uldrik Gyldenløve til Rolstrups Vegne paa 1595 Rdlr. in specie 1¹/₂ Ort 9 Sk. 2 Alb. med 6 Procent Rente fra 28. Marts 1633 at regne, Beløbet at betale af Rentekammeret til Jørgen Vind eller hvem der bliver Christian Uldrik Gyldenløves Værge. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. Sj. R. 19, 123.

— Miss. til Erik Bilde. Jahan Bram, Borger i København, har paa sidste Herredag faaet Arrestbrev til ham i en Sum Penge, som Erik Bilde var dømt til at give Hans Bang, Borgemester i Bogense, hvilket Arrestbrev skulde gælde, indtil Jahan Bram ved Retten kunde blive indført i Pengene. Jahan Bram har nu berettet, at han ved Retten har ladet sig indføre i disse Penge, men at han endnu ikke har kunnet faa dem af Erik Bilde, fordi Hans Bang har ladet sig forlyde med, at han vil udtage yderligere Stævning i Sagen, hvorfor Jahan Bram begærer, at der maa blive fastsat en bestemt Tid, inden hvilken Hans Bang endelig skal stævne, eller ogsaa skal Pengene være Jahan Bram følgagtige. Kongen har befalet Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, at give Hans Bang en Frist af 6 Uger, inden hvilken han skal stævne Sagen, dersom han agter at tage Stævning i Indførslen. Saafremt Hans Bang ikke inden 6 Uger efter dette Brevs Dato indstævner Indførslen for sine tilbørlige Dommere, skal Erik

¹ Tr.: L. B. Falkman: Upplysningar etc. II. 284 f. ² Jvfr. Miss. af 9. Maj 1625.

Bilde lade samme Penge være Jahan Bram følgagtig. F. T. 4, 240 b.

30. Juni (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf, i hvilket ovenstaaende kommunikeres ham med Befaling til at give Hans Bang Meddelelse om den ham givne Frist af 6 Uger til Stævning af Sagen. F. T. 4, 241 b.

— Miss. til M. Christen Hansen [Biskop] og Borgemestre og Raad i Aalborg. Da Hr. Niels Christensen, forrige Hospitalsforstander i Aalborg, har begæret at klarere de Regnskaber, som han har ført paa de fattiges Vegne sammesteds, skal de revidere disse Regnskaber og paase, at der ikke i nogen Maade sker Hospitalet for kort. J. T. 8, 497 b.

— Miss. til Verner Parsberg og Nels Krag. Da Christen Kaas til N. har berettet, at der som Lod i Arven efter hans afdøde Farbroder Hertvig Kaas til Mølderup er tilfaldet ham nogle Penge, „som han skulde have hos hans Broder Frants Kaas til N., Embedsmand over Nordlandene“, og at han ikke kan faa disse Penge af sine Medarvinger, men at nogle af Arvingerne tilbyder ham nogle, saa at han ikke kan faa den fulde Sum, skal Adressaterne indstævne efterskrevne Arvinger: Hertvig Bilde til Møllerup, Ifver Lykke til Vindomgaard, Stalder Kaas til Fadersbøl, Ifver Kaas til Ulstrup, Fru Tale Kaas til Grønkie, Jomfru Anne Kaas Emmicksdatter med hendes Lavværg, afdøde Hans Kaas til Østergaards Børn Jørgen, Erik og Nels Kaas med deres Lavværg, Rubeck Pors paa hans Hustrus¹ Vegne samt forskrevne Arvinger efter Jomfru Medelen Kaas², til at møde for sig i Viborg førstkommende Mauriti Dag [22. Sept.], afgøre, hvor meget det med Rette kan tilkomme enhver af dem at betale, og straks betale Christen Kaas dette, for at al vidtløftig Trætte og Skade kan undgaas og de kan komme til en endelig Ende dermed. J. T. 8, 498.

— Miss. til Lavrids Ebbesen. Han har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til at undersøge, om Bønderne i Alling og Tørring ikke er i Stand til at yde deres Skyld og Landgilde i Korn. Da Kongen af hans Beretning og af Syns-

¹ Sofie Kirstine, Datter af ovennævnte Hans Kaas.
lone Kaas Hermansdatter († 1632).

² Jfr. Magda-

³ 14. April 1633.

vidnet ser, at disse Bønder ikke er i Stand dertil, fordi deres Marker er ufrugtbare, tillader Kongen, at de maa yde Penge i Stedet for hver Tønde Korn, saaledes som de hidtil har gjort, hvorefter Adressaten skal rette sig. J. T. 8, 498 b.

1. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Jens Hansen som Løjtnant til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdr. og en Hofklædning for sig selvanden fra 28. Juni sidstforleden at regne, at betale af Rentekammeret. Sj. R. 19, 124.

— Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Malte Juel til Giesinggaard, Embedsmand paa Christianstad Slot, i hans Regnskaber for Christianopel Len, hvormed han har været forlenet, den Afkortning, som han har tilført sig til Mangel for øde og forarmet Gods, forsaavidt han med Tingsvidner kan bevise, at det har været saa øde og forarmet, at Bønderne ikke har kunnet yde deres Landgilde. Sj. T. 25, 176 b. K.

— Lignende Miss. til Hendrik Gyldenstjerne om Mangerne i hans Regnskaber for Christianopel Len for den Tid, han var forlenet dermed. Udt. i Sj. T. 25, 177. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk om at forskaane Jens Pedersen, hvis Gaard er brændt, for dette Aars Landgilde og lade ham faa noget Bygningstømmer til Hjælp til Genopbygelsen, dog med saa ringe Skovskade som muligt. Udt. i Sj. T. 25, 177.

— Aab. Brev om Stolestaderne i Viborg Domkirke. J. R. 8, 428. K. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 589 ff.).

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Jahan Lykke faar Bevilning til at sælge en eller 2 af sine Gaarde til Betaling af sin Gæld. J. R. 8, 428 b.

— Aab. Brev, hvorved Sandemændene i Framlev Herred i Skanderborg Len faar Bevilling til at være fri for Ægt og Arbejde, saa længe de betjener denne Bestilling. J. R. 8, 429. K.

— Miss. til Lavrits Ebbesen om at skaffe Tømmer til

Fieldbro¹ Mølle og til Nederfielderup² Mølle samt til Broerne, som er meget brøstfældige. Udt. i J. 8, 499 b.

2. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved den afdøde Tolder i Stege Niels Hansens Hustru Kiersten N.datter³ faar kgl. Konfirmation paa en Jord paa Rødstens Mark, som Peder Andersen, Borgemester i Stege, har afstaaet, og for hvilken denne har faaet Vederlag i en anden Plads. Afdøde Frands Rantzau, forrige Rigens Hofmester og Befalingsmand paa Møen, har, da han var forlenet med dette Len, befalet Landsdommeren paa Møen og 12 Oldinge at tilmaale Niels Hansen den af Peder Andersen afstaaede Jord og lovet Niels Hansen at skaffe ham Kongens Brev derpaa. Sj. R. 19, 124 b.

— Bestalling for Claus Rytter, Borger i København, som Kongens Herold med Tjeneste, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 100 Rdlr. fra Bestallingsdagen af, at betale af Rentekammeret. Sj. R. 19, 125 b.

— Aab. Brev, hvorved Sophia Davidsdatter, hvis afdøde⁴ Husbonde Antoni von Dellen var geraadet i stor vidtløftig Gæld, saa at hans Kreditorer har borttaget Hus, Gaard og al den Formue, hun og hendes Husbonde havde, saa at hun har maattet gaa fra Hus og Gaard med sine fattige smaa Børn og nu nødes til at drage hjem igen til sine Forældre, faar bevilget, at hun maa være umolesteret i sine Forældres Hus og uden al videre Tiltale i nogen Maade, da hun til sin Husbondes Kreditorer har opladt alt, hvad hun havde. Sj. R. 19, 126.

—⁵ Gavebrev til Hans Simmenssen, Sognepræst til Snedstrup⁶, paa en øde Gaard sammesteds. Sj. R. 19, 142 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Hvad en Del Supplikanter af Varberg Løn⁷ har andraget om, kan han se af hos-

¹ Sikkert Fejlskrift for: Fulbro Mølle, Skanderup S., Hjelmslev H.
² Neder-Fillerup Mølle, Odder S., Hads H. ³ Saaledes i Teksten; kaldes i Overskriften: Kirsten Hansdatter. ⁴ Nævnes kun i Overskriften.
⁵ Indført mellem Brevene af 20. Juli. ⁶ Overskriften har: Segelstrup. Der maa være ment Snodstrup, Ølstykke H., hvor Hans Simonsen Hoff var Præst. ⁷ Formentlig de i Miss. 26. Nov. 1633 omtalte Bønder.

føjede Supplikation. Herom og om den Degn, som for nogen Tid siden er sat fra sit Kald uden foregaaende Dom og siden er sat paa Træhesten, skal han indhente Oplysning og snarest indsende Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 6, 27.

2. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Sandemændene i Fjends Herred i Halds Len i Nørrejylland faar Bevilling til at være fri for al Ægt og Arbejde af de Gaarde, som de nu selv bebor, saa længe de er i samme Sandemænds Bestilling. J. T. 8, 429. K.

— Miss. til Verner Parsberg om at tilbageholde saa mange Penge hos sig, som afdøde Erik Lykke skyldte det kongelige adelige Akademi Sorø, da han har været dennes Formynder. Udt. i J. T. 8, 499 b.

— Miss. til Ernst Normand om at forskaane Mølleren i Gudsø Mølle for 2 Aars Maltskyld, da Maltekværnen er bygfældig, men naar den er repareret, skal Mølleren igen give som tilforn. Udt. i J. T. 8, 500.

3. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Peder Jørgensen Kosmer¹ og hans Medfølgere, 16 Mand, i Slagelse², hvis Tov over Jens Graa ikke er blevet kendt ved Magt, faar dette eftergivet og Sagen optaget, saa at ingen skal have at tiltale dem derfor. Sj. R. 19, 126 b. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Bestall. etc. 1.

— Miss. til Hans Lindenov om at forskaane Anders Nielsen i Biersted for dette Aars Landgilde og lade ham faa noget Bygningstømmer til Hjælp [til Genopbyggelsen af hans afbrændte Gaard], dog med saa ringe Skovskade som muligt. Udt. i Sj. T. 25, 177.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Sti Pors til Skovsgaard har begæret 1 Gaard i Tranekær Len til Mageskifte for 1 Gaard i Gimlinge, som han beretter skal ligge i Kongens Vildtbane i Antvorskov Len, og som han tilbyder at udlægge til Kronen, skal Ventsel Rotkirk undersøge, om den tilbudte Gaard ligger i Vildtbanen og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 25, 177.

¹ Orig. har: Konner. ² Byens Navn nævnes kun i Overskriften i Sj. R. Jens Graa var ogsaa Borger i Slagelse.

3. Juli (Kbhvn.). Miss. til Kapitet i Lund. Da Kapitet for nogen Tid siden har erklæret, at Stipendiet for M. Mickel¹, Professor i Lunde Gymnasium, kan forbedres med Vicariatum altaris sacerdotum, og da det formenes, at Kapitet har Jus conferendi til samme Vikariat, skal det snarest indsende en udførlig Erklæring til Kancelliet om, hvorpaa dette grunder sig. Sk. T. 6, 27.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Da der er indløbet adskillige Klager fra Borgerne i Varberg over Garnisonen sammesteds, har Kongen overvejet disse Klager og eragter, for at forekomme sligt, følgende for billigt: 1. Hver Officer eller Soldat, som i Varberg bruger Købmandskab, Høkeri, Tappen eller anden borgerlig Næring, skal hjælpe med at bære borgerlig Tynge efter den derom 1623 udstedte Forordning²; 2. de, som har deres egne Huse, maa ikke tage Servicepenge, da de dog har Huse og i Stedet for Servicepenge bruger Grunden og ikke giver noget af den; 3. en Sergent eller Korporal skal ikke have højere Servicepenge end andre Soldater, da hver af dem kun er én Person, som ikke behøver mere af den Slags end andre; naar deres Bestilling er højere end de andres, er deres Traktement jo ogsaa højere; 4. da Løjtnanten har Hus og Vaaning paa Slottet, eragtes det ikke billigt, at han tager Servicepenge; 5. da nævnte Borgere klager over, at Kongsbak og Falkenberg ikke hjælper med Service, skønt de efter Kommissariernes Dom skulde gøre det, skal han tilholde dem at efterkomme Kommissariernes Dom; 6. han skal nøje paase, at ingen, som bor i Forstaden eller i Lejren, bruger nogen Handel, Tappen, Herberge eller andet deslige, men de, som søger saadant Brug og Næring, skal begive sig til Byen, da Kongen eragter det gavnligst, at ingen bliver boende i nævnte Forstad eller Lejr, men skal begive sig til Byen. Om alle disse Punkter skal Adressaten indsende Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 6, 27. Orig. i Varberg Lens Ark.

— Aab. Brev, hvorved Simon Christensen, Borgemester i Lemvig, faar Bevilling til af Mogens Sehested til Holm-

¹ Mag. Mikkil Movridsen, Professor i Logik og Metafysik ved Gymnasiet i Lund. ² 18. Nov. 1623.

gaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, at tilforhandle sig¹ en lille Gaard, kaldet Lemtorp, og bruge den under Lemvigs Frihed, dog saaledes, at naar der udskrives Skat, skal Simon Christensen give ligesaa megen Skat af Gaarden, som tilforn har været betalt af denne. J. R. 8, 429 b. K.

3. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jomfruerne Margrete og Ane Vognsdatter faar Bevilling til herefter at være deres egne Værger. Ifver Lange til Bramming har i nogen Tid forestaaet deres Værgemaal. J. R. 8, 429 b.

— Miss. til Peder Lange og Christen Krag. Jomfruerne Margrete og Ane Vognsdatter har faaet Bevilling til selv at forestaa deres Værgemaal, som Ifver Lange til Bremming har forestaaet i nogen Tid. Da denne nu med det allerførste agter at levere det fra sig, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Overleveringen, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved en endelig Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og fuldføre denne Befaling uden videre Ophold. J. T. 8, 500 b.

— Miss. til Ifver Lange om at overlevere Værgemaallet for Jomfruerne Margrete og Ane Vognsdatter, som han en Tid lang har forestaaet, til disse. Peder Lange og Christen Krag har faaet Befaling til at være til Stede ved Overleveringen. Udt. i J. T. 8, 501 b.

— Miss. til Laurs Ebbesen og Lavrs Lindenov. Borge-mestre og Raad i Aarhus har berettet, at en Del af Borgerskabet dér i Byen har understaaet sig i nogle Aar at indtage noget af Byens Jorder og Parter, saa at det maa befrygtes, at Byen i Fremtiden vil lide Skade derved, og at der er opsat nogle Bygninger Adalgaderne til Fortrængsel. Adressaterne skal undersøge Sagen og give det beskrevet, for at disse, hvis det befindes saaledes, igen kan blive udlagt. Endvidere har Andragerne berettet, at Havne- og Aabolværkerne er øde og Aaen opfyldt. Ogsaa dette skal Adressaterne undersøge

¹ I Overskriften staar: fæste.

og gøre Anordning, „at det i Tide maa forkyndes“. J. T. 8, 500.

3. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Juel om, at det tillades ham at sælge det Claus Andersens Børn tilhørende Gods til Betaling af deres Gæld. Hertvig Hvitfeldt til Raunegaard og Hendrik Lange til Deiberglund skal være til Stede derved. Udt. i J. T. 8, 501.

— Miss. til Hertvig Hvitfeldt og Hendrik Lange om Værgemaalet for Claus Andersens Børn og om¹ at være til Stede, naar Værgemaalet overantvordes til andre gode Mænd. Udt. i J. T. 8, 502.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt. Jedsted Ejere og By-mænd har berettet, at den Fædrift, som de fra Arilds Tid har haft, formenes dem af en Mand, ved Navn Nels Rasmussen, og har begæret, at hans Bolig maa blive optaget og dens Tilliggende forundes deres By til Fædrift, idet de tilbyder i Stedet for de 2 Rdlr. og det Skovsvin, som Nels Rasmussen giver deraf til Kongen, aarlig at give 30 Rdlr. eller mere, som han kan se af deres hosfølgende Andragende. Han skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne deres Begæring kan opfyldes. J. T. 8, 501.

— Miss. til Christen Holck om at skaffe Laurits Ebbesen Mursten og Tagsten til Reparation af Skanderborg Slot. Udt. i J. T. 8, 501 b.

— Miss. til Ribe Kapitel. Da Hans Krabbe til Søgaard har begæret 1 Kapitelsgaard paa Sønder Hollum i Ny Sogn i Hind Herred i Bøvling Len til Mageskifte for 1 Gaard i Aaes By i Gørding Sogn og Herred i Riberhus Len, skal Kapitlet indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt nævnte Kapitelsgaard kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 8, 501 b.

4. Juli (—). Miss. til Hr. Christian Friis, Hr. Claus Daa og Hans Lindenov om straks efter Herredagene i København at revidere de af Rentemestrene Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsløf aflagte Regnskaber for Tiden fra 1. Maj 1629 til 1631. Sj. T. 25, 177 b. K.

— Miss. til Vincents Bilde. Da der med det allerførste

¹ Resten er tilskrevet i Marginen.

skal foretages Skifte i København efter afdøde Fru Rigborg Lindenov, Enke efter Sten Bilde til Basserup, skal han paatage sig Værgemaalet for Jomfru Karen Bilde Stensdatter. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til hendes rette Væрге. Sj. T. 25, 177 b.

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ i Skaane og Sjælland om hver i deres Len at udtage 2 halvvoksne Drengene paa 14—15 Aar og sende dem til Børnehuset i København. Sj. T. 25, 177 b.

— Kvittansiarum til Malte Juel til Giessinggaard, Befalingsmand paa Fæstningen Christianstad, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Christianopol Len fra 1. Maj 1625 til 1. Maj 1632, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Korn- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Orig. p. Perg. i Malte Juels Priv. Ark. Udt. (m. Datum: 19. Juli) i Sk. R. 5, 91.

— Miss. til Otte Brahe Stensen, Johan Friis og Anders Bilde. Frederik Markdanner til Søegaard og Staller Kaas til Fadersbøel har berettet, at de skal have Kendskab til det Skifte, som afdøde Hans Kaas har foretaget med sine Børn med sin første Frue, afdøde Birgitte Norby, hvorved han efterlod dem al sin Mynde- og Arvelod², og har forespurgt, om de ikke derefter har hørt, at afdøde Hans Kaas nogle Gange skal have sagt, at han aldrig vilde skifte anderledes med sin Søn Niels efter dennes afdøde Moder Fru Vibicke von Ahlefeldt, end han har gjort med sine første Børn efter deres Moder. Da samme Sag er indstævnet til Herredagen, skal de skriftlig meddele Andragerne, hvad de ved derom, eller erklære sig mundtlig derom for Retten. F. T. 4, 242 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Gunde Lange. Kronens Bønder, der ligger til Dueholms Kloster, har berettet, at de besværes med ubillig Ægt og Arbejde og med lange Ægter, som det kan ses af deres hosføjede Andragende. De skal med det allerførste begive sig til Dueholms Kloster, fordre Bønderne for sig, undersøge, om de kan taale det Arbejde,

¹ De opregnes alle med deres Len.
der tilfalder en Mand efter hans Hustru.

² Myndelod: den Arvelod,

der er paalagt dem med at drive Avlen, og om de er blevet besværet med ubillige Ægter, og snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 502.

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hénning Valkendorf. Da Tønne Bilde til Billiskouf har begæret en til Hospitalet i Odense liggende Gaard i Stubberup By i Sandager Sogn i Fyen til Mageskifte for en Gaard i Nybylle By i Hillerslev Sogn i Salling Herred, skal Adressaten indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt førstnævnte Gaard for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Hospitalet. F. T. 4, 242. Orig. (meget medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Laurits Lindenov og M. Morten Madsen. Da Niels Friis til Skomstrup har begæret 1 Gaard og 1 Gadehus i Visning By og Sogn i Galten Herred og 1 Gaard i Skade By i Hollum Sogn i Ning Herred med Tyrestrup Jord, der bruges til samme Gaard, alt liggende til Hospitalet i Aarhus, til Mageskifte for 2 Gaarde i Vormslef¹ By og Sogn i Ning Herred, skal de til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Aarhus Hospital. J. T. 8, 502 b.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Nels Friis til Skomstrup har begæret 2 Kapitlet tilhørende Gaarde i Fløistrup i Bedel² Sogn og et Stykke Jord, kaldet Ebbeskoven, liggende paa Stautrup Mark i Ning Herred, til Mageskifte for 1 Gaard i Brabrand i Hasle Herred og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for 1 Gaard i Bedel By og Sogn eller 1 Gaard i Brabrand, skal Kapitlet indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 8, 503.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Jomfru Sidsel Galt har begæret at faa forundt paa Livstid 1 Gaard i Eldrup By i Talstrup³ Sogn i Skanderborg Len i Jylland, med al dens Herlighed og Ægt og Arbejde til denne Gaard af 3 andre Gaarde i Tammestrup, dog at Landgilden og al Herligheden af disse skal følge Kronen, mod straks at afstaa til Kronen til evindelg Ejendom 1 Gaard i Øresløf By i samme Len, saaledes at oven-

¹ Ormslev, Ning H.

² Beder S., Ning H.

³ Tolstrup, Vor H.

nævnte Gaard i Eldrup og de 3 Gaarde, af hvilke hun begærer Ægt og Arbejde, efter hendes Død igen tilfalder Kronen. Da der hører Skov til den Gaard, som hun vil afstaa til Kronen, men ikke til den Gaard, som hun begærer, andrager hun endvidere om at faa 30 Læs Ved aarlig til Brændsel af de nærmest liggende Skove i Lenet. Laurits Ebbesen skal indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt den førstnævnte Gaard og Ægt og Arbejde fra de 3 Gaarde i Tammestrup By kan undværes fra Slottet. J. T. 8, 503 b.

4. Juli (Kbhvn.). Bevilling for Jomfru Ellen Urne til at afhænde noget af sit Jordegods til Betaling af sin Gæld. Udt. i J. T. 8, 504.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Sallemand Oelsen paa Kirkens Part af Hiernerup Sognetiende, hvoraf der aarlig skal svares 40 Skpr. Rug og 72 Skpr. Byg i Afgift, at levere til Kirkeværgerne i nævnte Sogn. Udt. i Tb. 206.

6. Juli (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade afdøde Frants Rantzaus Gaard i København taksere og dele i 2 lige gode Dele. Sj. T. 25, 178. (Tr.: KD. V. 137).

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Da det berettes, at der i Antvorskov Len fanges en Mængde Krebs, saa at det maa befrygtes, at der ikke er flere, naar Kongens Hoflager skal være dér, skal han strængt forbyde Kronens Bønder at fange Krebs paa Kronens Grunde dér i Lenet. Hvis nogen handler herimod, skal han straffes tilbørligt derfor. K. Udt. i Sj. T. 25, 178 b.

— Miss. til Rentemestrene. Fru Lisebet Gyldenstjerne til Valløe, Enke efter Olluf Rosensparre, har berettet, at Steffen Rode, Borger i København, skylder hende 650 Speciedlr., og at han har henvist hende til at faa dem betalt i Rentekammeret af de Penge, som Kongen skylder ham for de af ham gjorte Leve-rancer, hvorfor hun har begæret Bevilling til at faa disse Penge udbetalt i Rentekammeret. Da Kongen har bevilget dette, skal de lade Fru Lisebet Gyldenstjerne faa disse 650 Rdlr. af de første Penge, som kommer ind i Renteriet. Sj. T. 25, 178 b.

6. Juli¹ (Kbhvn.). Mageskifte mellem Jens Juel til Lindberg og Kronen. J. R. 8, 430. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at tiltale en Person, ved Navn Christen Moese, som var anholdt for at have forfærdiget falske Breve, tage Dom over ham og straffe ham efter Dommens Indhold. Udt. i J. T. 8, 504.

—² Miss. til samme om, at Hr. Mogens Gregersen³ skal afskediges, da han paa Grund af Alderdom ikke længer kan forestaa sit Kald, dog skal han af sin Efterfølger⁴, som skal betjene Kaldet sammen med ham, have saa meget af Kaldets Indkomst, at han kan underholde sig dermed. Udt. i J. T. 8, 504 b.

— Miss. til Jørgen Krag, Gunde Lange og flere. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at likvidere mellem Frederik Munk og Hendrik Holck om de Forløfter, som de har været i for hinanden. Da det berettes, at dette endnu ikke er sket, paalægges det dem at efterkomme denne Befaling førstkommande Mauritii [22. Sept.]. J. T. 8, 504 b.

8. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Mogens Nielsen, Tolder i Randers, indtil videre og saa længe han beklæder Bestillingen som Tolder, i Stedet for Løn faar Bevilling til at oppebære Landgilden af en Gaard, kaldet Torup Ladegaard, under Dronningborg Len, som i aarlig Landgilde giver 15 Tdr. Rug, 18 Tdr. Byg, 30 Tdr. Havre, 1½ Td. Smør, 3 Øksne at stalde og Olden til 20 Svin i de tilliggende Skove, naar der er Olden. Derimod maa han ikke faa nogen Løn for sig eller sin Dreng, ej heller for Rejser med Regnskabet eller for Brændsel til Toldstuen om Vinteren, ej heller for den Bekostning, som han har anvendt paa at lade Toldstuen indrette, men al saadan Omkostning skal han selv afholde. Embedsmanden paa Dronningborg Slot skal tilholde Bønderne paa Torup Lade-

¹ K. til Genbrevet er i Teksten dateret 8. Juli, i Paaskriften bagpaa og i J. R. 6. Juli.

² Tr. i Dsk. KL. III. 227 m. Datum: 6. Juni. I J. T. er der rettet saaledes, at der i Maanedens Navn er skrevet l og n over hinanden; da Brevet er indført under Rubrikken: Juli, maa Rettelsen vel forstaas som Juli.

³ Mogens Gregersen Hemmet, Sognepræst i Skern.

⁴ Stedet er sikkert forskrevet i J. T.; Meningen maa være som ovfr.

gaard at yde Mogens Nielsen Landgilden og lade ham faa Olden til 20 Svin, naar der er Olden, i de tilliggende Skove, saa længe han er Tolder. J. R. 8, 432. K.

9. Juli (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne. Da Kongen har befalet Fiskemesteren over Kronborg Len Herman von der Deck at antage 4 Fiskere og en Kusk, som skal køre Fiskevognen, skal Frederik Urne aarlig af Skriverstuen paa Kronborg Slot lade dem faa samme Besolding som Fiskerne og Kusken paa Frederiksborg Slot og desuden skaffe Kusken Foder og Maal til Hestene for Fiskevognen. Sj. T. 25, 178 b. K.

— Miss. til Mogens Pax om at lægge 1 Gaard i Jonstrup By i Ugeløs Sogn i Mørløse Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Malte Juell til Giessinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, ind under Holbæk Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. Sj. T. 25, 179. K.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, i sine Regnskaber for Antvorskov Len maa faa godtgjort de Mangler, der er gjort ham i Penge- og Madskat paa øde og forarmede Bønder, eftersom Bønderne i nævnte Len har faaet Afslag paa deres Landgilde. Ligeledes maa han faa godtgjort det Korn, som han har solgt af Lenet, naar han beviser, at han har solgt det saa dyrt som andre Lensmænd paa Sjælland har solgt Kongens Korn. Sj. T. 25, 179 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Johan Hansen, Sognepræst i Østerlingbye og Kaler¹ Sogne i Nørre Asbo Herred, Søn af Hr. Hans Tunsen², Sognepræst til Billinge og Refvestange³ Sogne i Skaane, faar Bevilling til disse Sogne, naar hans Fader vil oplade dem til ham, dog at han kaldes lovligt dertil efter Ordinansen og Forordningerne. Sk. R. 5, 84 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da det berettes, at der er saa mange Dyr i Dyrehaven paa Tosing, at de ikke kan finde tilstrækkelig Føde dér, og en Del af dem tilmed er kommet bort fra Dyrehaven, skal han af dem, der er i Dyre-

¹ Øster-Lyngby og Kølne Sogne, N. Asbo H. Turesen.

² Röstange, Onsjø H.

³ Fejlskrift for:

haven, lade skyde saa mange, som han anser for fornødent, og anvende den største Flid paa at faa skudt alle dem, der er kommet bort fra Dyrehaven. Kødet skal han lade salte og sælge det for 5 Speciedlr. Tønden, til hvem der begærer det, og føre det til Regnskab. F. T. 4, 242.

9. Juli (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde. Han har tilforn¹ faaet Befaling om at drive Skennerupgaard, som Ulrik Christian har købt, til Laas. Da der nu paa denne Herredag er gaaet Dom, hvorved det Skøde, som han har faaet paa Gaarden, er dømt ved Magt, eragter Kongen det ikke for nødvendigt at drive Gaarden til Laas, hvorfor han skal lade det bero dermed. F. T. 4, 243.

— Aab. Brev, hvorved Fru Birgitte Bilde, Jens Mogensens til Sindinggaard, faar Bevilling paa Kronens Part af Korntienden af Hedensted Sogn i Hatting Herred i Stjernholms Len, for billigt Fæste og sædvanlig Afgift, naar hendes Husbonde, som nu har fæstet den paa Livstid, dør. J. R. 8, 432 b. K.

— Miss. til Mogens Sehested. Hans Markdanner til Søegaard har berettet, at Ifver Lykke til Grindesløf Kloster skylder ham over 6000 Speciedlr., som han ikke har villet betale, og da han heller ikke har villet holde Maning, er han af Danmarks Riges Raad dømt til at sættes i Fængsel. Hans Markdanner har derfor begæret Kongens Missive til Adressaten om at paagribe ham, da han har Dug og Disk i Adressatens Len [Skivehus], for at eksekvere ovennævnte Dom, og levere ham til Hans Markdanner eller dennes Fuldmægtig. Naar der sker Henvendelse til Mogens Sehested med dette Brev, skal han lade Ifver Lykke paagribe og levere i Hænderne paa Hans Markdanner eller hans Fuldmægtig til Rettens Eksekution. J. T. 8, 505.

— Miss. til samme om at undersøge, hvad Mats Nelsen i Skivehus Len har andraget om, hvilket han videre kan erfare af hans Supplikation, og hjælpe ham, saa vidt det er i Overensstemmelse med Retten. Udt. i J. T. 8, 505.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at forskaane Christen Nab i Halds Len for et Aars Landgilde, da det

¹ 29. Febr. 1632.

er brændt for ham, give ham noget Bygningstømmer og føre det til Regnskab. J. T. 8, 505 b.

9. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lavrits Ebbesen om at skaffe Morten Pax Stolestader i Vær Kirke. Udt. i J. T. 8, 505 b.

10. Juli (—). Aab. Brev om, at M. Frandts Rasmussen, Lector Theologiæ i Roskilde Skole, maa sælge 2 smaa gamle Boder, der ligger til det Vikarie, som han har pro stipendio, og udsætte Pengene paa aarlig Rente til Bedste for samme Vikarie. De menige Vikarer i Roskilde Kapitel, som overfor Kongen har erklæret, at dette er gavnligt, skal nøje paase, at de Penge, der samles for disse Boder, udsættes paa aarlig Rente hos sikre Folk. Sj. R. 19, 127.

— Kvittansiarum til Mogens Sehested til Holmgaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Københavns Slot fra 1. Maj 1629 til 1. Maj 1632, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Ligeledes har han ogsaa indleveret det Forleningsbrev, som han havde faaet af Kongen. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 19, 127 b. Orig. p. Perg.

— Aab. Brev, hvorved denne Alexander Tregaard, som tilforn har boet i Nürnberg og dér har brugt Guldsmedeembede, faar Bevilling til uhindret at bruge sit Haandværk i København. Sj. R. 19, 129. (Tr.: KD. III. 117).

— Skøde til Bertel Møller, Snedker, paa 3 Boder med Grund i Møntergade. Sj. R. 19, 129 b. (Tr.: KD. III. 117).

— Miss. til Sigvort Urne. Hr. Oluf Christensen, Sognepræst til Vor Frue Kirke i Roskilde, har berettet, at nævnte Kirke har en Gaard, som er forordnet til Residens for Præsterne, der betjener dette Kald, og at denne Gaard, i hvilken han nu residerer, er ganske bygfældig, hvorfor han begærer, at Kirken maa reparere Gaarden, da der aldeles intet Brug eller Avl er til Gaarden. Sigvort Urne skal aarlig af Kirkens Indkomst lade noget reparere paa samme Gaards Bygfældighed. K. Udt. i Sj. T. 25, 179 b.

— Miss. til Roskilde Kapitel om at give Mag. Frandts Jørgensen, Lektor i Theologi i Roskilde Skole, der hidtil ikke har haft nogen Residens, ligesaa meget til Husleje for

hvert Aar, han har siddet uden Residens, som det har givet Lektoren i Filosofi sammesteds. Sj. T. 25, 179 b. K.

10. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hr. Peder Christensen, Sognepræst i Falkenberg, der paa Grund af sit Kalds Ringhed ikke har tilstrækkeligt Underhold til sig, sin Hustru og sine Børn, faar Bevilling til at kaldes til et andet Kald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. Sk. R. 5, 84 b.

— Miss. til Malte Juel og Hendrik Ramel. Der er opstaaet Trætte mellem Volf Grip til Birkegaard paa den ene og Ole Svendsen, Borgemester i Fæstningen Christianstad, og hans Broder Hans Svendsen paa den anden Side om en Indførsel, som de har taget hos ham, men som ikke har kunnet afsluttes, hvoraf der er opstaaet adskillige Trætter mellem dem. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne Parterne for sig og søge at bilægge den Tiltale, som Parterne maatte have mod hverandre om samme Indførsel, i Mindelighed. Sk. T. 6, 28 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Borgerne i Malmø beretter, at nogle Købmænd i København understaar sig at bruge offentlig Haandtering under Trelleborg til største Skade og Afbræk for nævnte Borgere i deres Trafik. Da denne ulovlige Haandtering er til Skade for forskrevne By og imod dens Privilegier, skal han fuldstændig forbyde saadan Haandtering ved Trelleborg, indtil Kongen forordner noget andet derom. Sk. T. 6, 28 b.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt til Lillø og Malte Juel til Giessinggaard, Befalingsmænd paa Landskrone Slot og over Christianstads Len. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem afdøde Hr. Anders Sinklars Børn efter deres afdøde Moder Fru Kirsten Kaas, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sk. T. 6, 29.

— Miss. til Palle Urne. Da der med det allerførste skal holdes Skifte mellem Christian Sinklar til Sinklarsholm og hans

Søskende efter deres afdøde Moder Fru Kirsten Kaas, skal han paatage sig Værgemaalet for den fraværende Jacob Sinklar, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares ham, hvad der er billigt og ret. Han skal have i Agt, at Fru Kirsten Kaas's Tilgodehavende først udlægges af Fællesboet til Betaling af hendes Kreditorer og at siden det øvrige skiftes i Lodder mellem de nævnte Søskende. Sk. T. 6, 29 b.

10. Juli (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa det af Hendrik Podebusk til Kjørup under 6. Juli 1633 i København udstedte, af hans Broder Mouridts von Podebusk, hans Svogre Tønne Friis og Hendrik Gyldenstjerne¹ og hans Søster Viveke Podebusk, Otte Lindenovs Enke, medunderskrevne og medbeseglede Morgengavebrev til hans Hustru Sidonia Maria von Einsiedel. Han har med hende faaet 10,000 Rdlr. in specie i Medgift, som det er brugeligt i Tyskland, og som han har indført i Danmark og anvendt efter sin Nytte og Vilje. Det er i Danmark brugeligt og sædvanligt, at en ærlig Riddersmand forærer sin Brud en tilbørlig Morgengave og forlener hende med sin Hovedgaard med tilliggende Gods; naar en Riddersmand dør, falder hans rette Arvegods igen til hans Arvinger, medens Købegodset skiftes i 2 Dele Børnene og Moderen imellem. Hans kære Hustru Sidonia Maria von Einsiedel, som ikke ved at skikke sig i den danske Lov, har med sine Forældre, Broder, Slægt og Venner tilbudt ham, at dersom han dør først, vil hun slet ikke have noget med hans efterladte Arvegods eller Købegods at gøre efter den danske Lov, men da der allerede er købt en hel Del Købegods og der endnu kan købes mere, begærer de, at den samme Sum, 10,000 Rdlr. in specie, efter hans Død igen maa blive udbetalt til hende, saa vil hun straks afstaa Gaard og Gods, baade Arvegods og Købegods, til hans Arvinger; dog skal hendes rette Morgengave, som er 2000 Rdlr. in specie efter Forordningen, ikke dermed være præjudiceret eller afkortet hende, men de skal gives hende af hans Arvinger sammen med hendes andre indbragte Penge. Alt dette har Hendrik Podebusk overvejet med Slægt og Venner og eragtet, at det er til hans Børns Gavn. Men hvis hun efter hans Død bliver anderledes til Sinds,

¹ Gift med henholdsvis Anna og Lisbet Podebusk.

skal alt, hvad han efterlader sig, skiftes efter Loven. F. R. 4, 3 b.

10. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Bodil, Enke efter Kort Bartskeer, Kongens forrige Barber, herefter paa Livstid, saa længe hun er ugift, maa være fritaget for al borgerlig Skat og Tyngge, hvilken Købstad i Danmark hun end nedsætter sig i. F. R. 4, 4 b.

— Miss. til Hendrik Podebusk. Han har for omtrent 4 Aar siden¹ faaet Befaling til at overtage Værgemaal for Jomfru Birgitte Aschersleben paa Skiftet efter hendes afdøde Fader². Da dette Skifte paa Grund af Arvingernes eget Ophold endnu ikke er afsluttet, har han begæret at forløves fra dette Værgemaal, da han er fremmed for dem. Han skal tilholde alle Arvingerne inden førstkommende Mikkelsdag at tilendebringe Skiftet uden Ophold; dersom det ikke sker, maa han være fritaget for samme Værgemaal. F. T. 4, 243.

— Miss. til Jørgen Brahe. Det er blevet berettet, at en Borger i Assens, ved Navn Lauridts Hiort, har gjort et Bryllup dér paa Raadhuset imod Kongens Forordning, men da det dog berettes, at han ikke har haft flere Gæster, end Forordningen fastsætter, og ikke heller har givet mere end 5 Retter Mad, har Kongen efterladt ham saadant, hvorfor Jørgen Brahe skal lade ham være utiltalt for samme Sag. F. T. 4, 243 b.

— Miss. til Claus Brockenhuus og Henning Valkendorf. Hans Lindenov til Hunslund Kloster, Embedsmand paa Kalundborg Slot, har berettet, at der iblandt afdøde Erik Urnes Breve (som han mener er indsat i Domhuset eller andetsteds i Odense) skal findes alle de Breve, der vedkommer hans Gaard Søegaard³ med dens tilliggende Grund og Ejendom, hvilken Gaard hans Hustrus⁴ Fader, afdøde Breyde Rantzau, for nogen Tid siden har købt af afdøde Erik Urne. Han har derfor begæret Befaling til gode Mænd til af Erik Urnes Breve at udtage de Breve, der vedkommer fornævnte Søegaard og dens tilliggende Ejendom, og levere dem til ham. Adressaterne skal

¹ 28. Aug. 1628, jvfr. 13. Marts 1632.

² Jørgen Aschersleben.

³ Søbysegaard, Aasum H.

⁴ Lisbet Rantzau.

snarest af Erik Urnes Breve udtage de omhandlede Breve, levere dem til Hans Lindenov og nedlægge en rigtig Reversal paa dem i Brevkisten; dog skal de interesserede advares derom, naar samme Breve udtages. F. T. 4, 244.

10. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jost Frederik Pappenheim. Da Otte Pogwisch har tilbudt Kongen en Del Egeplanker til Købs, skal han tilholde Kongens Skibsbygger, M. Daniel Sinklar, som for Tiden opholder sig ved Nakskov, med det allerførste at besigte disse Egeplanker, vurdere dem og indsende Vurderingen til Renteriet. Sm. T. 6, 363.

— Aab. Brev, hvorved Peder Ankersen, Borgemester i Randers, faar Bevilling til indtil videre at holde en Vinkælder i Randers med spansk og fransk Vin. Han skal være forpligtet til altid at holde en god, oprigtig og uforfalsket Vin af nævnte Slags, saa at Undersaatterne dér i Byen saa vel som fremmede for en skellig og billig Pris kan faa god Vin til Købs i nævnte Kælder. J. R. 8, 432 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Lauridts Otsen faar Eneret paa at holde Købmandsvarer i Rye i Jylland, som afdøde Anders Giertsen sammesteds har gjort før ham. J. R. 8, 433. K.

— Aab. Brev, hvorved Oluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, faar Bevilling til at beholde de Tiender, som afdøde Fru Anne Brahe havde til Hagisholm. De Befalingsmænd, i hvis Len disse Tiender ligger, skal lade ham faa dem for sædvanligt Fæste og aarlig Afgift. J. R. 8, 433. K.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Ingeborg Kruse faar Bevilling til med Samtykke af Oluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, at sælge det Jordegods, som ved Arv er tilfaldet hende efter hendes afdøde Fader og Moder¹, og som ligger paa adskillige Steder vidt fra hinanden, dog at hun i Stedet derfor tilforhandler sig andet samlet Gods. J. R. 8, 433 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Hr. Tage Thott Ottesen, Mogens Pax og Jørgen Seefeld. Vinsents Bilde til Valbygaard

¹ Enevold Kruse Tygesen († 1621) og Else Marsvin Jørgensdatter († 1632).

har berettet, at han ved Kongens Missive for nogen Tid siden er blevet forordnet til Værge for sin Fadersøster Jfr. Birgitte Bilde, men at dette Værgemaal med de hans Fadersøster tilhørende Breve endnu ikke er leveret ham, uanset at han har gjort Fordring derpaa med Kongens Missive og ogsaa ellers ved skriftlig og mundtlig Anfordring. Adressaterne skal rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar Eyler Bilde til Nackebøle og Falk Gjøe til Hvidkiøld overleverer samme Værgemaal og Breve til Vinsents Bilde. De skal snarest stævne Parterne for sig paa et belejligt Sted her i Landet og bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. J. T. 8, 505 b.

10. Juli (Kbhvn.). Miss. til Aarhus Kapitel. Hørerne i Aarhus Skole har berettet, at der til deres Lønning er lagt nogle Tiender dér omkring Byen med deres Stedsmaal og al anden Rettighed, hvilke de ogsaa har faaet indtil for faa Aar siden, da en af disse Tiender er blevet ledig og Stedsmaalet af samme Tiende, som beløber sig til 100 Rdlr. og 50 Sletdlr., er blevet modtaget af Kapitlet i Aarhus og af dette sat paa Rente, hvilket ikke er sket tidligere. Hørerne har begæret, at samme Stedsmaal maa følge dem som hidtil. Dersom samme Tiendes Stedsmaal altid tilforn har fulgt Hørerne i nævnte Skole, skal Kapitlet ogsaa nu lade det være dem følgagtig. J. T. 8, 506.

— Miss. til Jens Juel i Raadet. Kongen har for nogen Tid siden bevilget Hr. Mickel Krabbe, Sognepræst til Ramme Sogn, at han for sit Kalds Ringheds Skyld for Fæste og Afgift maatte faa en Tiende. Han har nu begæret at faa Vandborg Tiende, men da det berettes, at en Bonde, ved Navn Maurits Jensen, ved Strande i Vandborg Sogn har fæstet samme Tiende, skal de stævne Præsten og Bonden for sig og forhandle mellem dem om, at Bønderne mod Tilbagebetaling af deres Fæste godvilligt skal afstaa nævnte Tiende til Hr. Mickel. J. T. 8, 506 b.

— Miss. til Gabriel Kruse om at skaffe 30 Læster Kalk til Gudum Klosters Bygning. Udt. i J. T. 8, 506 b.

— Miss. til Lavrits Ebbesen om, at Hoflejren skal ligge paa Skanderborg. Udt. i J. T. 8, 506 b.

11. Juli (—). Bestalling for Corfits Ulfeldt Mogen-

sen til Tvis som Kaptejn til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 250 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra 9. Juli sidstforleden at regne, at betale af Rentekammeret. Sj. R. 19, 130 b.

11. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Han skal paa Kongens Vegne købe 125 Øksne og opstalde dem paa [Antvorskov] Lens Ladegaarde. Kongen har befalet Hans Lindenov til Hundtslund, Embedsmand paa Kalundborg Slot, at købe 55 Øksne og Sifvert Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildeggaard, at købe 70 Øksne og at tilsende ham dem. Ogsaa disse skal opstaldes paa Antvorskov og underliggende Ladegaarde. Sj. T. 25, 180. K.

— Miss. til Hans Lindenov om paa Kongens Vegne at købe 55 Øksne og sende dem til Antvorskov Slot, hvor de skal opstaldes. K. i D. Kanc. Uindf. Konk. t. Sjæll. Miss.

— Lignende Miss. til Sigvort Urne om at skaffe 70 Øksne til Antvorskov. Udt. i D. Kanc. Uindf. Konk. t. Sjæll. Miss.

— Miss. til Frederik Urne om at købe 140 Øksne og opstalde dem paa Lenenes [Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup] Ladegaarde. Udt. i Sj. T. 25, 180. K.

— Miss. til Jokum Beck [Københavns Len] om at købe 60 Øksne og sende dem til Frederik Urne. Udt. i Sj. T. 25, 180. K.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz om at købe 90 Øksne og opstalde dem paa Lenets [Vordingborg] Ladegaarde. Udt. i Sj. T. 25, 180. K.

— Miss. til Tygge [Brahe¹, Tryggevælde Len] om at købe 45 Øksne og til Jørgen Seefeld [Ringsted Klosters Len] om at købe 60 Øksne og sende dem til Hr. Frederik Reedtz. Udt. i Sj. T. 25, 180. K.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om at købe 315 Øksne og opstalde dem paa Malmøhus og underliggende Ladegaarde. Udt. i Sj. T. 25, 180. K.

— Miss. til Byfogden i København Escke Jensen² om,

¹ Efternavnet er glemt i Sj. T.

² Navnet nævnes kun i K.

at de 1000 Rdlr., som Kongen i 1609 har laant Byen, med Renter skal tilbageholdes af det Byen tilkommende Sagefald. Sj. T. 25, 180 b. (Tr.: KD. V. 137).

11. Juli (Kbhvn.). Miss.¹ til Joest Høg om at optage Andreas Frandtsen Schuldt og Hendrik Frandtsen Schuldt, Sønner af Mester Frandts Schuldt, forrige Skrædder i Sorø, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 180 b.

— Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Hendrik Gyldestjerne til Svanholm, Embedsmand paa Varberg Slot, i hans Regnskaber for Froste Herred og Helnekirke Len, hvormed han har været forlenet, den Afkortning og Restance, som han har tilført sig for øde og forarmet Gods, forsaavidt han med Tingsvidner kan bevise, at det har været øde og forarmet og ikke har kunnet yde sin Skat. Sj. T. 25, 180 b. K.

Miss. til Sifvert Urne om at lade reparere det store Hus paa Roskildegaard, hvori Kongens Gemak er, og lade den forfaldne Smedie sammesteds istandsætte, da Kongens Heste altid kommer dér og Kongens Foler altid staar dér, dog at det altsammen sker med saa ringe Bekostning som muligt. K. Udt. i Sj. T. 25, 181.

— Fredebrev for denne Jens Andersen, der for 20 Aar siden i den svenske Fejde, da han blev utilbørligt overfaldet af 3 Personer, har begaaet et Drab. Da ingen af den dødes Venner siden har paataalt Sagen, har Kongen givet ham hans Fred igen. Superintendenten over Sjællands Stift skal sørge for, at han tages til aabenbart Skrifte. Sk. R. 5, 84 b. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Bestall. etc.

— Aab. Brev om, at Knud Wulf, som for nogen Tid siden² har faaet Bevilling paa at holde Apotek i Nyborg, har berettet, at der dér i Byen findes mange, som fordrister sig til at falholde det, som alene tilhører Apoteket, og at Kræmmere og andre falholder Sukker og andet Speceri, uanset at de har deres gode Næring med Kram og andre Varer og med Korn-

¹ Et lignende Miss. om de samme to Personer blev udstedt 2. Sept. 1628. ² 18. Aug. 1631.

handel o. a., hvorfor han har begæret, at saadant maatte afskaffes. Da det er billigt, at enhver ernærer sig af sit Haandværk og Brug, forbydes det strængt alle at falholde Sukker eller andet Speceri eller de Varer, som alene tilhører Apoteket; dog er hermed ikke ment de, der udelukkende bruger Handel med Speceri, de maa gøre det. Saafremt nogen betrædes i at handle herimod, skal Lensmanden samme-steds og Borgemestre og Raad lade ham tilbørligt straffe. F. R. 4, 4 b.

11. Juli (Kbhvn.). Beskærmelsesbrev for denne Brevviser Poufvel Pedersen i Bierte i Fyen, der for lang Tid siden har begaaet et Drab. Da hans Slægt og Venner har tilfredsstillet herfor, saa at ingen efterstræber eller tiltaler ham derfor, har Kongen nu givet ham hans Fred igen, saa at han maa opholde sig, hvor han lyster, ej være Mand desværre for den Sag og stedes til Skrifte. Superintendenten over Fyens Stift skal sørge for, at han tages til aabenbart Skrifte. F. R. 4, 5.

— Aab. Brev, hvorved Jørgen Marsvin til Aufnberg faar Bevilling til at sælge en Gaard, som hans Søster¹ har i Sjælland, og som ligger hende ganske ubelejlig, og i Stedet købe en anden Gaard, som ligger hende velbejlig, eller i andre Maader anvende Pengene til hendes Gavn. F. R. 4, 5 b.

— Miss. til Hendrik Podebusk, Sten Rodsten, Axel Urne og Falk Gjõe til Hvidkeld. De² har for nogen Tid siden faaet Befaling til at dømme mellem Peder Bilde og Palle Rodsten om et Værgemaal. Da det berettes, at denne endnu ikke er efterkommet, gives der Adressaterne Befaling til snarest at fuldgøre den. F. T. 4, 244 b.

— Miss. til Henning Valkendorf og Dr. Hans Mickelsen. Da Palle Rodsten til Lundsgaard har begæret et Skovsmaal fra Præstegaarden i Refvinge i Odensegaards Len i Fyen til Mageskifte, hvori Præsten har samtykt, er Kongen tilfreds, hvis saadant kan ske til Fordel for Præsten. Adressaterne skal begive sig til Aasterne, undersøge Sagen og, hvis det befindes, at der kan ske Præsten Fyldest, afslutte Mageskiftet under For-

¹ Jomfru Karen Marsvin. ² Ordet I eller et lignende Ord mangler i F. T.

behold af Kongens Ratifikation. F. T. 4, 244 b. Orig. i Landsark. i Odense.

11. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup og Dr. Hans Mickelsen, Biskop i Fyen. Borgemestre, Raad og Borgere i Maribo har berettet, at deres Sognepræsts¹ Rente og Indkomst er ganske ringe til Underholdning for ham, hans fattige Hustru og deres Børn, og at der en halv Fjerdingvej dér fra Byen ligger et passeligt Kirkesogn, kaldet Hillested, som tilhører Kronen, og hvis Præst² er noget til Aars. De andrager derfor om, at Hillested Sogn, naar Præsten dér dør, maa annekteres Maribo Kirke, saa at Sognepræstens Underholdning kunde blive forbedret noget, som det videre kan ses af deres hosføjede Supplikation. Adressaterne skal nøje undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring derom til Kanceliet. Sm. T. 6, 363.

— Miss. til Jost Frederik Pappenheim. M. Daniel Sinklar, Kongens Skibsbygger, har berettet, at der vederfares ham nogen Uret i Nakskov, og at Retten Tid efter anden forholdes ham, fordi han ikke selv har Tid til at komme dér. Adressaten skal alvorligt og strængt befale Borgemestre og Raad dér endelig og uden Ophold at dømme mellem Daniel Sinklar og hans Modpart. Sm. T. 6, 364.

— Aab. Brev, hvorved Borgemestre og Raad i Randers faar Bevilling til at sælge de Byen tilhørende øde Pladser i og udenfor Byen til Borgerne. De har med Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborgs, Kundskab bevist, at der ligger mange unyttige Pladser, baade i og udenfor Byen, som altid har tilhørt Byen, men som ingen har Gavn af, hvorfor de ønsker at sælge dem til Borgerne, saa at de kan blive bebygget og besat med Folk, som kan skatte til Kongen og Byen. De Penge, som de faar ind derfor, maa bruges til at reparere Kirkens Bygfældighed for og til at betale anden Byens Nødtørft, Gæld og Besværing, dog at de gør Regnskab for, hvorledes Pengene anvendes. J. R. 8, 433 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at tilholde Borgerne i Ran-

¹ Hans Dinesen Høfding.

² Kristen Madsen Brun.

ders ved deres Ed at bekende deres Formue efter Begæring af Borgemestre og Raad sammesteds. Udt. i J. T. 8, 508 b.

11. Juli (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel til Hammelmouse, Embedsmand paa Aalborghus Slot, og Nels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Nørrejylland. Da det berettes, at der endnu findes adskilligt uklaret mellem Arvingerne efter afdøde Ifver Friis til Oxholm fra det forrige Skifte efter denne, skal de med det allerførste indstævne alle interesserede til bestemt Tid og Sted, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, saa at der kan naas til Ende dermed, og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 507.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas om at møde paa ovennævnte Skifte efter Ifver Friis til Oxholm, paatage sig Værgemaalet for Jørgen Friis Ifversen, medens Skiftet staar paa, paase, at der kun vederfares ham, hvad der er billigt og ret, og siden levere Værgemaalet til hans rette Værge. J. T. 8, 507 b.

— Lignende Miss. til Verner Parsberg til Lynderup om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Karne Friis og til Erik Juel til Hundsbeck om at paatage sig Værgemaallet for Jomfru Margrete Friis. Udt. i J. T. 8, 507 b.

— Miss. til Gunde Lange. Borgemestre og Raad i Lemvig¹ har berettet, at der omkring Byen ligger 3 Selvejrbøndergaarde, nemlig Biergaard, Ballegaard og Vinkelgaard, hvis Agre og Jord er blandet med Byens Enemærker, hvoraf der er opstaaet stor Trængsel og Skade for dem, hvorfor de begærer Tilladelse til at gøre Mageskifte med nævnte Bønder, saa at hver af dem kan faa, hvad der ligger belejligt for ham. Da Kongen har samtykt heri, gives der Gunde Lange Befaling og Fuldmagt til at begive sig til Aastederne, forhandle mellem Borgemestre og Raad i Lemvig og de jordegne Bønder om samme Jorder, gøre Mageskifte dem imellem, saa at ingen med Billighed kan beklage sig, og give det beskrevet, alt under

¹ Overskriften har ved en Fejlskrift: Lenburg, Teksten: Lenvig og Lening.

Forbehold af Kongens Ratifikation. Kongen har befalet Jens Juel til Kielgaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, at give Møde, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 508.

11. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jens Juel i Raadet om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Mageskifte. Udt. i J. T. 8, 508 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne om at eftergive David Cal-lats 1 Aars Landgilde, nemlig 1 Pd. Rug og 1 Pd. Byg, da det er brændt for ham. Udt. i J. T. 8, 508 b.

— Miss. til samme. Da Kongen af adskillige Grunde har anset det for godt at frigive Kronens vornede Bønder sønner i Sjælland for deres Fødested, skal han forhandle med Adelen paa Sjælland om at bevilge det samme. J. T. 8, 508 b.

— Miss. til Laurs Ebbesen om at forskaane Søren Jensen, Thomas Jenssen og Jørgen Jenssen, alle i Skanderborg Len, for hvem det er brændt, for et Aars Landgilde og lade dem faa Bygningstømmer. Udt. i J. T. 8, 509.

12. Juli (—). Miss. til Lensmændene i Sjælland om i deres Len at lade fange saa mange unge Svaner som muligt, sende dem til København og levere dem paa Rosenborg. Sj. T. 25, 181. K.

— Miss. til Tygge Brahe. Det berettes, at han har begyndt at lade indelukke det Skovfed, som ligger i Trygge-vælde Len og som er et Enemærke til Gaarden, men at Bønderne er modvillige og ikke vil indhegne det efter hans Befaling. Han skal straks fortsætte med at indelukke dette Skovfed; saafremt nogen af Bønderne findes modvillige, skal han lade dem tilbørligt straffe. Sj. T. 25, 181. K.

— Miss. til Fredrik Urne om at tilsige Tømmermanden, som arbejder paa Kronborg Slot, at han straks begiver sig til Laholm Slot og beser Brøstfældigheden dér paa Fossebroen, undersøger, ved hvilke Midler Broen kan hjælpes, og giver det beskrevet, for at der i Tide kan foretages tjenlige Midler. Der tilsendes ham Kongens Pas paa en Vogn, som

Tømmermanden skal bruge paa samme Rejse. K¹. Udt. i Sj. T. 25, 181 b.

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax. Lauridts Christensen, Borger² i Holbæk, har berettet, at Kommissarierne i Skaane i 1630 paa 3 Aar har forpagtet ham Smaatolden i Holbæk, saavidt som den efter den sidste Toldrulle skal oppebæres af de nævnte Kommissarier, hvilken Termin først var udløbet 1. Maj nu sidstforleden og ikke før, men at han dog har faaet Befaling i forrige Aar 1632 til at gøre Regnskab for denne Smaatold. Han har derfor andraget om, at det, som er oppebaaret af Smaatolden forrige Aar, i Henhold til Kommissariernes Brev maa blive tilstillet ham, da han de andre Aar har lidt Skade paa sin Forpagtning, fordi Varerne paa Grund af Forbud ikke maatte udføres. Da hans Forpagtning efter det ham af Kommissarierne givne Brev ikke var udløbet førend til 1. Maj sidstforleden, skal Mogens Pax sørge for, at Smaatolden, som Lauridts Christensen havde forpagtet, bliver tilstillet ham. Sj. T. 25, 181 b. K.³

—⁴ Miss. til Ventsel Rotkirk om at lade det gamle Smedjehus i Korsør, som staar paa Slottets Grund, og som er aldeles forfaldent, opbygge af ny, dog med saa ringe Bekostning som muligt. K. Udt. i Sj. T. 25, 182.

— Miss. til Tolderne i Øresund. De skal fra Holland forskrive 1000 hvide Rosentræer, 100 røde Provence-rosentræer, 100 Rosmarintræer og 100 dobbelte Nellikebuske, saa at Kongen kan faa dem i rette Tid. K. Udt. i Sj. T. 25, 182.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at denne Jørgen Pedersen Kandestøber af Christianstad maa indlade sig i Ægteskab med Byrete⁵ Joensdatter, med hvem han har avlet Barn, medens hans Hustru levede og for sin Skrøbe-

¹ Nedenunder er skrevet: Pas paa en Vogn frem og tilbage. ² Paa Bagsiden af K. og i Overskriften i Sj. T. staar: Raadmand. ³ Som Koncept er benyttet Koncept til Miss. af 14. April 1633 til Jens Juel til Keldgaard om Forpagtningen af Smaatolden i Ringkøbing ved Johan Vøsling (J. T. 8, 484). ⁴ Paa Forsiden af K. staar Datoen: 11. Juli, paa Bagsiden og i Sj. T.: 12. Juli. ⁵ I Slutningen af Brevet kaldes hun: Mergrete.

ligheds Skyld var kommet i Christianstads Hospital. Sk. R. 5, 85.

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Denne Kvinde Gertrud Bertelsdatter af Ronneby har berettet, at hendes Husbonde og hendes Moder har begaaet Blodskam med hinanden, og at de begge derfor har staaet deres Ret. Hun klager nu over, at hendes Gods er frataget hende sammen med hendes Husbondes Gods, og begærer at maatte faa igen, hvad der med Rette kan tilkomme hende. Adressaten skal hjælpe hende til det, som hun med Rette bør have. Sk. T. 6, 30.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Hendrik Ramel. Da Kongen har bevilget, at Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, for det, som Kongen er blevet ham skyldig paa det sidste Mageskifte, nemlig 10 Tdr. 2¹/₂ Skp. 1¹/₂ Fjerd. i Landgilde og 22¹/₂ Td. 1¹/₂ Skp. 1¹/₂ Fjerd. i Ejendom, maa faa Udlæg i 2 til Herrisvad Kloster liggende Gaarde i Vindfeld og i Allerup og 1 til Landskrone Slot liggende Gaard i Allerup, alle i Ask Sogn i Onse Herred, skal Adressaterne snarest tilendebringe Mageskiftet efter den forrige Befaling derom¹, dog skal de paase, at den Skov, der hører til den til Landskrone Slot liggende Gaard i Allerup, forbliver hos Kronen, medens Græsningen i den skal følge Hr. Jørgen Brahe. Saafremt denne ved dette nye Udlæg bliver Kronen noget skyldig, skal de paa Kongens Vegne modtage Fyldest derfor. Sk. T. 6, 30.

— Miss. til Malte Juel. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling om, hvorledes der skulde forholdes med Andres Nickelsen, Borgemester i Christianstad, fordi han havde ladet en Person begrave under Galgen. Da nævnte Persons Enke paastaar, at denne Befaling ikke tilfulde er efterkommet, skal Malte Juel straks, naar der sker Henvendelse til ham hermed, endelig efterkomme den forrige Befaling. Dersom Anders Nickelsen ikke vil rette sig derefter, skal Malte Juel straks lade ham tiltale ved Retten. Sk. T. 6, 30 b.

— Miss. til Henning Valkendorf om, at Borgerne i Odense

¹ 22. Dec. 1632.

² 20. Marts 1633.

under Ed skal angive deres Formue og Skatten sættes derefter. F. T. 4, 245. Orig. (meget medtaget af Fugt) i L. A. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 591).

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Podebusk og Anders Bilde. Da Kongen har befalet Jomfruerne Mergrette og Anne von Ahlefeldt førstkommende 16. Oktober i Odense i Adressaternes Nærværelse at modtage til Revision Hertvig Bilde til Damsgaards Regnskaber for Jomfruernes Værgemaal, som han har forestaaet, skal Adressaterne være til Stede til nævnte Tid og i Jomfruernes Nærværelse revidere de nævnte Regnskaber. Naar Hertvig Bilde har gjort dem god Rede for Værgemaalene, skal Adressaterne sammen med Jomfruerne til Vitterlighed underskrive og forsegle de Kvittanser, som han faar af Jomfruerne. Kongen har befalet Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og Tønne Bille til Bille-skouf at give Møde som Kommissarier paa samme Tid og Sted og dømme dem imellem i muligt opkommende Stridigheder. F. T. 4, 245.

— Miss. til Jomfruerne Margrete og Anne von Ahlefeldt. Hertvig Bilde til Damsgaard har berettet, at han ikke kan blive kvit for Værgemaal for dem, som han har forestaaet i lang Tid, endskønt han har gjort meget derfor, og har, eftersom de har faaet Bevilling til at være deres egne Værger, begæret Kongens Befaling til dem om i Nærværelse af 2 gode Mænd at modtage Regnskabet for deres Værgemaal for de Aar, i hvilke han har forestaaet det, til Revision førstkommende 16. Oktober i Odense. De skal rette sig efter at møde i Odense førstkommende 16. Oktober og dér i Nærværelse af Hendrik Podebusk til Kjørupgaard og Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Rugaard, modtage Hertvig Bildes Regnskab for deres Værgemaal. Kongen har ladet udgaa Befaling til ovennævnte gode Mænd om at revidere samme hans Regnskaber i Adressaternes Nærværelse, da de selv bedst ved Lejligheden derom. Naar Hertvig Bilde har gjort dem Regnskab for Værgemaal, skal de give ham tilbørlig og nøjagtig Kvittans for det og lade ovennævnte gode Mænd forsegle og underskrive den til Vitterlighed sammen med dem. J. T. 8, 509 b.

12. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Otte Pogwisch til N.¹ faar Bevilling til at sælge det Bøndergods paa Fyen, der tilhører hans afdøde Broders Børn, til deres Nødtøft og Gavn og til at fremholde en Del af dem, der er udenlands for at studere. Sm. R. 5, 151. K.

— Miss. til Otte Marsvin og Jost Høg til Biørnholm. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at stævne Hertvig Bilde til Damsgaard og Jomfru Lisbet Friis til Vosnisgaard for sig om hendes Værgemaal, som han i nogen Tid har forestaaet, og forhandle i Mindelighed derom med dem eller afgøre Sagen ved Dom, og det berettes, at dette ogsaa i nogen Maade er sket, dog ikke aldeles, idet der er sket Udsættelse i Sagen. Hertvig Bilde har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om, naar de igen lader lovlig Stævning udgaa, at Parterne da skal tilholdes begge endelig og uden videre Ophold at møde for dem til den berammede Tid og da skriftlig at fremlægge for dem, hvad hver af Parterne har at bemærke, hvorefter Adressaterne skal afgøre Sagen vedrørende Værgemaallet. Adressaterne skal med det allerførste indstævne Parterne for sig, tilholde dem at møde uden videre Ophold og afgøre Sagen vedrørende Værgemaallet endeligt. Dersom Jomfru Lisbet Friis ikke møder til den bestemte Tid, skal Hertvig Bilde være forskaanet for hendes Tiltale, med mindre hun lovlig kan bevise, at hun ligger paa sin Sotteseng. J. T. 8, 509.

13. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Max von Eigsted, Hauptmand paa Ukerminde, faar Bevilling til at udføre 500 Fod gullandske Sten fra Gulland, Kongens Rettighed dog uforkrænket i alle Maader. Sk. R. 5, 85.

— Miss. til Hr. Tage Thott [Ottesen]. Han skal lade Hr. Peder Jørgensen, Sognepræst til Bonderop Sogn i Torne Herred i Malmøhus Len, aarlig faa noget Brændsel til Hjælp fra de Steder, hvor det bekvemmeligst kan ske og er til mindst Skade for Skoven. Sk. T. 6, 30 b.

¹ Otte Pogwisch til Farve. Hans Broder Hans Pogwisch til Damsbo († 1630) havde Sønerne Lavrids, Otte, Henning og Frans, af hvilke de 3 den Gang var i Udlandet.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Lange og Mogens Juul. Da Fru Mette Tamisdatter¹, Enke efter Frants Nelsen til Øers, har begæret 1 Gaard, kaldet Tved, og 1 Bol, kaldet Brensgaard², begge i Nessum³ Sogn i Skodborg Herred i Bøvling Len i Nørrejyland, til Mageskifte for 3 Bol, nemlig 1 Bol, kaldet Holberg⁴, i Engebjerg Sogn, 1 Bol, kaldet Bexdal, i Ramme Sogn, begge i Vandfuld⁵ Herred, og 1 Bol, kaldet Rafnsbeck, i Romb Sogn i Skodborg Herred, alle i samme Len, skal de med det allerførste besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Jens Juel til Kielgaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, at overvære Besigtelsen. J. T. 8, 510.

— Miss. til Jens Juel i Raadet om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i J. T. 8, 511 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Hendrik Mund til Serresløfgaard har begæret 1 Gaard i Serritslef By i Nebbel Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Hastrup By i Spentrup⁶ Sogn i Hald Herred i Dronningborg Len, skal Laurits Ebbesen indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 511.

— Miss. til Christen Tammissen. Det fremgaar af hans Regnskaber for Kalø Len, at Bønderne i dette Len er i Resistance med Korn og Varer, som i Penge anslaaes til et Beløb af 2230 Rdlr. 1 Ort 11 Sk. 4 $\frac{1}{2}$ Pend., som de paa Grund af Armod og Misvækst ikke har kunnet yde forrige Aar. Kongen tillader, at der gives Bønderne Udsættelse med denne Resistance til førstkommende Mikkelsdag, da de endelig skal betale Beløbet, der saa skal føres til Regnskab. Rentemestrene skal rette sig herefter. J. T. 8, 511.

— Aab. Brev om, at denne Brevviser Folmer Thomsen, som for nogen Tid siden⁷ har faaet Bevilling til at holde Apotek i

¹ Mette Thomesdatter Orning, g. m. Frans Nielsen Munk. ² Fejlskrift for: Brunsgaard, jvfr. Skøde af 24. Marts 1634 i Kr. Sk. ³ J. T. har: Nessun i Skedborg H. ⁴ Fejlskrift for: Troldborg, jvfr. Kr. Sk. anf. St. ⁵ J. T. har ved en Fejlskrift: Vandfald. ⁶ J. T. har ved en Fejlskrift: Spenstrup. ⁷ 17. Jan. 1631.

Aarhus, har berettet, at der dér i Byen findes mange, som fordrister sig til at falholde det, som alene tilhører Apoteket, og at Kræmmere og andre falholder Sukker og anden Speceri, uanset at de har deres gode Næring med Kram og andre Varer, med Kornhandel og andet, hvorfor han har begæret, at dette maa blive forbudt. Da det er billigt, at enhver ernærer sig af sit Haandværk og Brug, forbydes det herved alle at falholde Sukker eller anden Speceri og Varer, som alene vedkommer Apoteket, dog maa den, der alene vil drive Handel med Specerier, gøre dette. Saafremt nogen handler herimod, skal Lensmanden, Borgemestre og Raad sammesteds lade ham straffe som vedbør. K. i D. Kanc. Uindf. Konc. t. jyske aab. Breve¹.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Han har tilforn² faaet Befaling til af Jens Anskarnis, Borger i Odense, at oppebære 1000 Speciedlr. for nogen Forseelse, som han har begaaet³. Da det berettes, at han har erlagt Halvparten af denne Sum og har begæret at faa Resten eller noget deraf eftergivet, har Kongen som Følge af nogle Rigsraaders Forbøn efterladt ham 400 Speciedlr. af Resten. Adressaten skal straks modtage Resten af disse Penge af ham og, naar de er erlagt, tilbagegive ham hans Brev og Segl og lade ham være forskaanet for videre Tiltale. F. T. 4, 246.

— Miss. til Tomas Juel og Hendrik Lange. Da Jens Juel til Lindbjerg har begæret 1 Gaard i Hegebøl og 1 Gaard og 1 Bol i Aggersnap, som tilhører Ribe Kapitel, til Mageskifte for 2 Gaarde og 3 Bol i Darrum, alt i Jylland, skal de med det allerførste besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kapitlet har faaet Befaling til at lade en Befuldmægtiget overvære Besigtelsen. J. T. 8, 511 b.

— Miss. til Ribe Kapitel om at lade en Befuldmægtiget give Møde ved ovennævnte Besigtelse, naar Kapitlet advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 512 b.

— Miss. til Christian Holck om at forløve Baldser Ottesen fra Stillingen som Skovrider [i Hids Herred] i

¹ Nedenunder er skrevet: Frants Vin, spansk og Brændevin, saa og alle Slags Øl. ² Jvfr. 9. April 1632. ³ Jvfr. 25. Febr. 1632.

Silkeborg Len paa Grund af Alder, men lade ham beholde den Gaard, som han bebor i Stenholt, paa Livstid. Mads Ebbesen skal være Skovrider i hans Sted og skal bo i Maillund i Hids Herred. Udt. i J. T. 8, 512 b.

15. Juli (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa et af Mogens Pax til Torup, Embedsmand paa Holbæk Slot, under 21. Januar 1633 udfærdiget aabent Brev, ved hvilket han under Forbehold af Kongens Godkendelse har bevilget Peder Jensen, Raadmand i Holbæk, Ret til at indelukke et Stykke Jordsmon ud til Marken bagved hans Have og til at flytte sit Plankeværk ud og lukke Renden til den Grøft, som løber af Skifte-kæret¹, mod en aarlig Skyld og Afgift, som er fastsat saa højt som muligt af 4 lovfaste Dannemænd, der blev udmeldt af Tinget, og som har takseret nævnte Jordsmon, nemlig til 32 Sk. dansk i aarlig Afgift, Jordsmonnet specificeret i Længden og Bredden efter Tingsvidnets Lydelse. Peder Jensen og hans Efterkommere, som bruger samme Jordsmon, skal være forpligtet til hver Mortensdag at betale bemeldte Jordskyld til Lensmanden paa Holbæk Slot. Sj. R. 19, 131 b.

— Miss. til Mogens Pax og Bispen i Sjælland. Malte Juel til Giessinggaard, Befalingsmand i Christianstads Len, har begæret Tilladelse til at indrette sit Begravelsessted i et Sakristi, som er bygget ud fra Sognekirken til hans Gaard Birkholm i Jerløse². Dette Kapel bruges ikke til noget, og han tilbyder at lade Kapellet reparere, siden vedligeholde det og ellers i andre Maader hjælpe sin Sognekirke. Adressaterne skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet, om dette Kapel ellers ikke bruges til noget, og om Malte Juels Begæring kan bevilges uden Skade for Kirken. Sj. T. 25, 183. K.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz og Sifvert Urne. De har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til at besigte noget Gods, som Christian Grubbe til Lystrup har begæret til Mage-skifte. Da det af deres Besigtelse fremgaar, at Kronens Gods

¹ Sj. R. har: sit Plankeværk at maa udflytte til Renden paa den Grøft at lukke, som løber af Skifte-kæret. ² Birkholm (nu Løvenborg) ligger i Butterup Sogn, men Kirken i Nørre-Jernløse var Sognekirke for Godset. ³ 11. Febr. 1633.

beløber sig til henvend 10 Tdr. $\frac{1}{2}$ Skp. Hartkorn mere i Ejen-
dom end det, som han har tilbuddt, skal de indhente Oplysning
om, hvad han vil udlægge herfor, besigte det i Befalingsmandens
[Tyge Brahes] Nærværelse og med det allerførste indsende Be-
sigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 25, 182. K.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tyge Brahe om at give
Møde paa Kongens Vegne, naar han advares derom, ved oven-
nævnte Besigtelse og varetage Kongens Tarv. Sj. T. 25,
182 b. K.

— Miss. til Mogens Pax og Sifvert Urne. Da Fru Sidtsel
Parsberg, Enke efter Hr. Jens Sparre til Sparrisholm, har be-
gæret Jus patronatus til Toxverdt Sogn, som ligger til Roskilde
Kapitel, til Mageskifte for 2 Gaarde og 1 Gadehus i Løfvetoft
i Ringsted Herred, 1 Gaard i Egetsløf i Flakkebjærg Herred, 1
Gaard og 1 Gadehus i Kierbye i Arts Herred, og hun desuden
med sine Arvinger for Kronens Korntiende af Toxverdt Sogn,
som er perpetueret til Skolemesteren i Roskilde, tilbyder at svare
den sædvanlige Afgift til denne, og for Jus i sig selv, Pensionen
af Præstegaarden, Patronpengene af Kirken og for Retten til at
bortfæste Kirkens Tiende, Gaarde og Jorder at udlægge yder-
ligere 2 Gaarde til Roskilde Kapitel, den ene i Egetsløf i
Flakkebjærg Herred, den anden med tilhørende Gadehus i Kier-
bye i Arts Herred, skal Adressaterne besigte begge Parters Gods
og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kapitlet i Roskilde har
faaet Befaling til at lade sin Fuldmægtig overvære Besigtelsen.
Sj. T. 25, 183. K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at lade sin Fuld-
mægtig give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i
Sj. T. 25, 184. K.

— Miss. til Hr. Tage Thott. Da Fru Mette Grubbe til
Glimminge, Axel Rosenkrantz's Enke, har begæret 1 Gaard i
Valby By og Sogn i Jerrestad Herred og 1 Mølle, kaldet Kon-
gens Mølle, i Ruffunde¹ Sogn i Albo Herred til Mageskifte for
1 Gaard i Borreby By og Sogn i Jerrestad Herred og, dersom
dette ikke er tilstrækkeligt, for Vederlag i andet af hendes Gods,
skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt nævnte

¹ Fejlskrift for: Raflunde S., Albo H.

Gaard og Mølle for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Kristianstad]. Sk. T. 6, 31 b.

15. Juli (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa et af Hr. Anders Bilde til Rosendal, Befalingsmand paa Herrisvad Kloster, som Befalingsmand paa Helsingborg Slot udstedt Livsfæstebrev, dateret Rosendal den 13. Febr. 1628, til Peder Laurisen, Borger i Helsingborg, paa en Vang, kaldet Gallevangen, som Niels Skriver, Raadmand i Helsingborg, har haft i Brug efter Sten Brahes første Brev, mod at Peder Laurisen aarlig til Slotsherren paa Helsingborg giver 1 Fjerd. Smør og intet videre, som hidindtil deraf ganget er. Dog skal Peder Laurisen nu aarlig give $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Smør deraf i Stedet for 1 Fjerd. til Embedsmanden paa Helsingborg Slot. Sk. R. 5, 85 b.

— Aab. Brev om, at de, som paa Gulland underviser Børnene sammen med Præsterne efter Ordinansen, forskaanes for Ægt og Arbejde og alle verdslige Bestillinger. Sk. R. 5, 86.

— Miss. til Fru Anne Skovgaard. Det berettes, at Hr. Rasmus Søfrensen, Kapellan til hendes Sognekirke¹, er dømt fra sit Kald og til at undvige 3 Sogne bort, fordi han har ligget i et ondt Levned med en Ægtemands Kvinde, og at han imod Dommen og hende til Trods endnu opholder sig i hendes Sogn. Dersom hun kan antræffe ham i Huse med samme Ægtemands Kvinde, skal hun lade ham anholde og føre til Malmøhus Slot. Sk. T. 6, 31.

— Miss. til Hr. Tage Thott [Ottesen] om at lade ovennævnte Hr. Rasmus Søfrensen holde i Fængsel indtil videre, dersom han bliver sendt til ham. Udt. i Sk. T. 6, 31.

— Miss. til Christen Eriksen om at sidde i Landsdommers Sted og dømme mellem Hr. Tage Thott Ottesen og Mogens Gyldenstjerne, da Landsdommeren [Henrik Ramel] er interesseret i Sagen. Udt. i Sk. T. 6, 31.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Hr. Tage Thott om at forhandle med Adelen i Skaane om, ved hvilke Midler Landsdommerens Residens dér kan repareres, enten ved at de alle selv bevilger noget dertil eller ved at der paalægges

¹ N. Vram S., S. Asbo H., hvor hendes Gaard Gundestrup laa.

Bønderne dér i Landet noget ringe. Landsdommeren skal siden selv holde den vedlige. Sk. T. 6, 31 b.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Otte Brahe Pedersen om at bilægge den mellem Tage Thott til Duege og hans Skriver Knud Nielsen opstaaede Trætte i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Udt. i Sk. T. 6, 32.

— Miss. til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift, og Borgemestre og Raad i Odense. Da der er opstaaet Trætte mellem Borgerne i Odense om Underhold til de fattige sammesteds, skal Adressaterne paa en bestemt Tid fordre Gejstligheden og alle Borgerne for sig og forhandle med dem om godvilligt at give noget til de fattiges Underhold. Siden skal de paase, at denne Bevilling indkommer i rette Tid, saa at ingen i Fremtiden med Rette kan beklage sig derover. F. R. 4, 5 b.

— Aab. Brev, hvorved de Lensmænd, til hvilke Erik Bilde til Kiersgaard eller hans Fuldmægtig maatte henvende sig med dette Brev, faar Befaling til at være ham behjælpelig med at bemægtige sig Gert Bryske, der skylder Erik Bilde en Sum Penge efter den derom udstedte Obligation, som lyder paa Manelse. Erik Bilde har tit og ofte krævet ham for Pengene og ladet ham indmane, men da Gert Bryske ikke har tilfredsstillet ham i nogen Maade, har han erhvervet Herredagsdom over Gert Bryske til at betale eller lide efter Forordningen, hvilket han heller ikke har gjort. Lensmanden paa det Sted, hvor Gert Bryske opholder sig, skal hjælpe Erik Bilde med at føre ham til de Steder, som Forordningen angiver, saafremt Gert Bryske ikke straks betaler ham, dog paa Erik Bildes Bekostning. F. R. 4, 6 b.

— Mageskifte mellem Jokum Grabov til Pederstrup og Kronen. F. R. 4, 7. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Henning Valkendorf og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Hendrik Podebusk til Kiøruppegaard har begæret, at Annekset til Kiøruppe Kirke maa være følgendet til Kiøruppe Kirke, og at Hundstrup¹ Kirkes

¹ F. T. har ved en Føjlskrift: Lundstrup.

Indkomst saavel som Hundstrup Kirkes Bygning maa anvendes til Reparation af Agernis Kirke, da der skal være en saa stor Vejle mellem Agernis By og Kiøruppe Kirke, at mange tit og ofte ikke kan komme til Kirke, tilmed Præsten mange Gange maa forsømme Kirken og mange fattige Folk, som ikke har Raad til at holde Heste og Vogn, saavel som mange bedagede Folk og Børn ofte, naar Vandet er lavt, ikke kan komme til Kirke. Hendrik Podebusk har andraget om at faa dette forandret. Endvidere har han berettet, at der altid tilforn fra Arilds Tid til Kiøruppe Kirke og til Hundstrup Kirke har været en Degn, som har betjent baade Hovedsognet og Annekset og med Læsen for Børnene¹, og har begæret, at dette ogsaa herefter maa vedblive, da han selv har Jus til Kirkerne. Adressaterne skal undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes saadant kan og bør ske uden Skade for Kronen og til Bedste for Tilhørerne. F. T. 4, 246. Orig. i Landsark. i Odense.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Eyler Bilde. Verner Parsberg til Lønnerupgaard har berettet, at han er bleven Adressatens Faster Fru Anne Bilde til Nakkebølles Kreditor, idet han for rum Tid siden som hendes Forlover har betalt en Sum Penge for hende, for hvilken Sum med Rente og Skade han er blevet indført i den visse og uvisse Indkomst og Oppebørsel af hendes Forleningsgods, men at Fru Anne Bilde alligevel understaar sig selv at bortfæste Gaarde og Gods og oppebære det Sagefald, der kan falde af nævnte Gods, til Skade for ham og hendes andre Kreditorer. Han har derfor begæret Kongens Befaling til Eyler Bilde, som er Arving til nævnte Forleningsgods, om, at han skal bortfæste Forleningsgodset og modtage Sagefaldet deraf efter Landsens Lejlighed. Eyler Bilde skal gøre dette og gøre Kreditorerne Regnskab for Indtægterne, eftersom de, en efter anden, er berettiget dertil. F. T. 4, 247.

— Miss. til Henning Valkendorf og Falk Gjøe. Det berettes, at de Kommissarier, som efter Kongens Befaling skulde afgøre Sagen om Thaarupgaards² Likvidation mellem Tor-

¹ D. v. s.: og haft Læsning med Børnene. J. T. har ved en Fejlskrift: og . . . [aaaben Plads] . . . for Bønderne. ² Torpegaard, Aasum H.?

ben Gabrielsen og hans Medarvinger paa den ene og Claus Brockenhuus, Landsdommer i Fyen, paa den anden Side, i Mindelighed eller ved Dom, ikke har kunnet føre Sagen til Ende, fordi Thaarupgaard ikke er takseret. Adressaterne skal med det allerførste begive sig til Thaarupgaard og taksere den med al dens tilliggende Ejendom, som det er billigt og forsvarligt, for at Kommissarierne deraf kan erfare, om nævnte Gaard og Gods er mere værd end den Indførsel, som Claus Brockenhuus har tilforhandlet sig. F. T. 4, 248.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup og Jost Frederik Pappenheim. Da Fru Øllegaard Pentz, Enke efter Joakim Barnewitz¹ til Ruberegaard, har begæret 9 Gaarde², der ligger til Halsted Kloster og Aalholm Slot, i Tillendsø³ By, 1 Gaard i Støfbye, alle i Tillendsø Sogn, 1 Gaard, kaldet Hundshofvit, i Vestenskouf⁴ By og Sogn, endvidere af Øens Bønder⁵ 4 Gaarde i Thillingsø⁶ By og Sogn og 1 Gaard i Vestenskouf By og Sogn, alle i Halsted Klosters Len i Lolland, til Mageskifte for 1 Gaard i Ullersløf, 2 Gaarde i Høggerbye⁷, 3 Gaarde i Nybølle, 1 Gaard i Emb, 5 Gaarde i Gloslund⁸, 1 Gaard i Almue⁹, 2 Gaarde i Dammare, alle i Sønder Herred, 2 Gaarde i Hielmb¹⁰ og 1 Gaard¹¹ i Nafvelsti, alle i Musse Herred, alt i Lolland, og, saafremt dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere godt Jordegods, skal de snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt ovennævnte Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra deres Len [Aalholm og Halsted Kloster]. Sm. T. 6, 365.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Erik Lunov til N. har begæret 1 Kirkegaard og 1 Kirkebol med Skovene Muncklunne og Hesteries samt Fjerdeparten af en anden Gaard i Veirumb By og Sogn og 2 Gaarde og 2 Gadebyggere i Øeby i Viskum Sogn, alt i Sønderlyng Herred i Dronningborg Len i Jylland, til Mage-

¹ Sm. T. har: Barnestes. men kun Beboernes Navne.

² Der nævnes ikke Gaardenes Antal.

³ Tillitse, Lollands Sønder H. Navnene er ofte stærkt forskrevet i Sm. T. for dette Aar. ⁴ Sm. T. har ved en Fejlskrift: Nestenskouf.

⁵ Besigtelsen har: Øens Tjenere, Sm. T.: Oensbond. ⁶ Tillitse. ⁷ Højreby, Søllested S.

⁸ Sm. T. har: Glaslund. ⁹ Fejlskrift for: Alminde, Landet S. ¹⁰ Øen Hjelm. ¹¹ Sm. T. har: N. N.

skifte for 3 Gaarde med 2 Skovparter i Mammen By og Sogn i Middelsom Herred, skal Otte Marsvin snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejlighed og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 513 b.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Manderup Due og Ifver Krabbe Nelsen. Da Jesper Friis til Ørbecklund har begæret 1 Gaard i Ranumb i Biørnsholm Sogn i Aalborghus Len i Jylland til Mageskifte for 1 Gaard i Gislumb By og Herred, skal de snarest besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand paa Aalborghus Slot, at overvære Besigtelsen. Dersom han paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, har Kongen befalet Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, at give Møde ved Besigtelsen i Stedet for Otte Skeel. J. T. 8, 514.

— Miss. til Otte Skeel om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse; saafremt han paa Grund af lovligt Forfald ikke kan komme, skal Hr. Knud Gyldenstjerne møde paa hans Vegne. Udt. i J. T. 8, 515.

— Aab. Brev, hvorved Hendrik Rantzau til Schoneveide som Værge for Jomfru Anne Rosenkrantz faar Bevilling til at sælge hendes Strøgods i Danmark og Norge og paa hendes Vegne igen tilforhandle sig et Stykke samlet Gods. J. R. 8, 434.

— Aab. Brev, hvorved Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmand paa Koldinghus Slot, faar Bevilling til her fra Riget at udføre 100 Køer og Kvier, som han har solgt til nogle af sine gode Venner, dog Kronens Told og Rettighed uforkrænket i alle Maader. J. R. 8, 434.

— Mageskifte mellem Frants Lykke til Ofvergaard og Kronen paa Præsten i Estruplunds Vegne. J. R. 8, 434 b. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Ernst Normand. Denne Hans Jørgensen i Koldinghus Len har berettet, at han af Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Ørum Slot, da denne var forlenet med Koldinghus Len, har fæstet den Kronens Gaard i Starup By og Sogn i nævnte Len, som han endnu bebor, og klager over, at Løjtnanten i Koldinghus Len Christen Ifversen vil til-

holde sig samme Gaard og fortrænge ham fra den, uanset at den ikke er udlagt til Officersgaard, medens den Gaard, som den forrige Løjtnant dér i Lenet residerede paa, kaldes Glibstrup og ligger i Andst Herred. Da den Gaard, som Hans Jørgensen bor paa, tilforn ikke har været udlagt til Officersgaard, skal Ernst Normand lade ham beholde samme Gaard efter hans Fæstebrev og lade Løjtnanten faa den Gaard, der er tillagt ham. J. T. 8, 513.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at lade Bispens Residens i Viborg reparere og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 8, 513.

— Miss. til Ernst Normand om at modtage Albrit Jacobsen Wilstrup [som Sognepræst] til Staarup og Nabal¹ Sogne, da han er kendt dygtig dertil af Bispen [Dr. Jens Dinesen Jersin], uanset at han endnu ikke er 25 Aar gammel, og give ham Kollats paa disse Sogne. Udt. i J. T. 8, 514.

— Miss. til Dr. Jens Dinesen, [Superintendent over Ribe Stift]. Hr. Hans Bundsen², Præst til Roagger Kirke, har berettet, at han er geraadet i stor Armod, fordi han ved en stor Ildebrand for nogen Tid siden har lidt megen Skade paa hans Gaard og Gods, og har begæret at faa bevilget en lille Hjælp af Kirkerne i Ribe Stift uden Skade for disse. Adressaten skal tilholde samtlige Præster i hans Stift at bidrage noget rundeligt til denne Præst til Reparation af hans Præstegaard. Ligeledes skal den eller de Kirker, som han selv betjener, komme ham noget til Hjælp efter deres Formue, dog at det sker med Lensmandens Samtykke, hvis Kirken tilhører Kronen, og med Kapitlets Samtykke, hvis den tilhører Kapitlet. J. T. 8, 515³.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Laurits Lindenov. Det berettes, at en Gaard, kaldet Skovgaard, i Ølsted i Stjernholms Len nogle Gange har staaet øde og endnu er øde, fordi de, som boede paa den, ikke kunde ernære sig af den og yde den fastsatte Skyld og Landgilde. Ligeledes har en Halvgaard i Stinderup nogle Gange staaet øde og er endnu øde af samme Aarsag. For at de kan blive besat og Kongen ikke skal miste sin aarlige Rettighed af dem, skal Adressaterne snarest

¹ Starup og Nebel S., Brusk H. ² Kaldes i Overskriften: Knudsen.
³ Tr.: Dsk. KL. III. 227 f.

undersøge Forholdene, fastsætte, hvilken Landgilde der aarlig bør ydes af dem og give det beskrevet. J. T. 8, 515 b.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt og Christen Eriksen. Kongen har for nogen Tid siden¹ bevilget Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Embedsmand paa Varberg Slot, et Mageskifte. Da det nu berettes, at det paa Grund af Mangel og Misregning paa nogen Ejendom, som Hendrik Gyldenstjerne er blevet Kronen skyldig derpaa, ikke er afsluttet, tillader Kongen, at det reassumeres, hvorfor den forrige Besigtelse tilsendes dem, for at de paany kan besigte dette Gods og tillige det, som han tilbyder som Vederlag for det Gods, som han bliver skyldig paa nævnte Mageskifte. De skal uden langt Ophold foretage denne nye Besigtelse og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 6, 33.

16. Juli (—). Miss. til Malte Juel om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse og varetage Kongens Tarv, særlig med Hensyn til det Gods, som nu udlægges for det, som Hendrik Gyldenstjerne bliver skyldig. Sk. T. 6, 32.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. M. Hans Jørgensen, Sognepræst i Ronneby, har andraget om Tilladelse til at opsætte en Stampemølle, som det kan ses af hans hosføjede Supplikation. Adressaten skal nøje undersøge, om det kan ske uden Skade for Kronens Møller og andre, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 32.

— Miss. til samme og Ifver Krabbe. De skal snarest stævne for sig Jørgen Nelsen, som er bosat i Ystad, og som en Tid lang har forestaaet Sandbygaard, lade ham gøre Regnskab for Oppebørslen deraf, siden han sidst gjorde Regnskab til Gabriel Kruse til Hiuleberg og Mogens Sehested til Holmgaard, Embedsmænd paa Mariager Kloster og Skivehus Slot, for den Oppebørsel, som han har modtaget for Ifver Vind til Thoropgaard efter hans Indførsels Formelding. De skal lade ham bevise, hvorhen han siden den Tid har leveret Oppebørslen af Godset, og give det beskrevet til Corfits Ulfeldt til Tvis, Skibshovedsmand, som ogsaa er indført i samme Gods²,

¹ Jvfr. 19. Maj 1632 og 18. Febr. 1631.

² Jvfr. 25. April 1628.

saa at denne kan vide, naar han kan holde sig til Godset. Ligeledes skal de strængelig tilholde Jørgen Nelsen straks og uden Forhaling at betale Ifver Vind 200 Rdlr., som førstnævnte endnu har hos sig af Indkomsten af nævnte Gods, og som tilkommer Ifver Vind efter Gabriel Kruses og Mogens Sehesteds Afregning, saafremt Kongen ikke skal optænke andre Midler dertil. Sk. T. 6, 32 b.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Da det berettes, at han i Henhold til kgl. Miss.¹ har lagt Vallensved Præstegaard ind under Slottet [Korsør], men at Præsten derved betages sin Rettighed, skal han igen udlægge Præstegaarden til Præsten, dog at Enken bebor den frit og uden Afgift paa Livstid. Endvidere forordner Kongen, at Giørløf Præstegaard herefter skal følge Præsten i Backendrup, som den forud har fulgt hans Formænd. Sj. T. 25, 184. K.

— Miss. til Rentemestrene. Da Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Befalingsmand paa Riberhus Slot, selv i nogle Aar har opspurgt adskillige Forseelser af Adelen i hans Len, har Kongen bevilget ham hans Part af det, som skal udgives derfor, saaledes som det tilforn i lignende Tilfælde er bevilget ham. Sj. T. 25, 184 b. K.

— Miss. til Hans Lindenov. Sognemændene i Biersted i Arts Herred i Kalundborg Len har berettet, at Klokken i deres Kirke for kort Tid siden er gaaet i Stykker, og at deres Kirke ikke har Raad til at lade den omstøbe eller til at købe en helt ny. Efter deres Begæring skal han lade de Kirker i Kalundborg Len, som har Formue, efter deres Evne hjælpe Biersted Sognemænd til en ny Klokke eller til at faa den gamle omstøbt. Sj. T. 25, 184 b. K.

— Miss. til Tygge Brahe. Denne Brevviserske Birgitte Christen Jensens i Fakse har berettet, at hendes Husbonde er draget bort, og at hun frygter for, at der skal være nogen, som vil fortrænge hende fra den Gaard, som hun bebor, og som hun og hendes Husbonde har ladet ombygge med stor Bekostning, hvorfor hun begærer at maatte beholde Gaarden mod aarlig at give den tilbørlige Rettighed af den. Tygge Brahe

¹ Jvfr. 5. Marts 1633.

skal lade hende beholde Gaarden, saa længe hun forholder sig tilbørligt og giver den tilbørlige Rettighed af Gaarden. Sj. T. 25, 184 b. K.

16. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum til Holger Rosenkrantz til Rosenholmb paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Odensegaards Len fra 1. Maj 1618 til 1. Maj 1628, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Kornskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 4, 6.

— Aab. Brev, hvorved Hans Nielsen i Odense, Lands-tingsskriver i Fyen, faar Bevilling til indtil videre at nyde Aaestrup¹ Tiende i Bjærgø Herred i Odensegaards Len, naar Jørgen Nielsen, forrige Borgemester i Odense, hvem Kongen har bevilget den, er død. F. R. 4, 11 b.

— Fredebrev for Hans Pedersen i Langsted i Fyen, der for nogen Tid siden har dræbt en Kvinde sammesteds, ved Navn Kirsten Pedersdatter, hvorfor han af Claus Brockenhuus til Broholm, Landsdommer i Fyen, er dømt til at bøde efter Loven og nyde sin Fred. Han maa uhindret bosætte sig, hvor han vil, naar han har betalt sine Bøder efter Loven. F. R. 4, 12.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt og Sigvort Urne. Da Kongen for nogen Tid siden² har bevilget Palle Urne til Bon- tofte et Mageskifte, hvorpaa denne bliver Kronen 2 Tdr. Land skyldig i Ejendom, skal de med det første skaffe sig Underret- ning om, hvad han vil give Kronen til Udlæg derfor, da Kon- gen vil have ligesaa megen Ejendom og Landgilde igen, som han bortskifter. De skal indsende Erklæring derom til Kongen. Sk. T. 6, 34 b.

—³ Miss. til Henning Valkendorf. Da Hr. Jørgen Brahe til Hvedholmb, Embedsmand paa Hagenskouf Slot, har begæret [Kronens Rettighed i] en paa Svanninge Mark liggende Have, kaldet Tommerød⁴, der skylder $\frac{1}{2}$ Mark til Nyborg Slot og

¹ Agedrup, Bjærgø H., Fyen, hvormed Jørgen Nielsen blev forlenet 26. Maj 1604.

² Jvfr. 9. Marts 1630.

³ J. T. har ved en Fejl-

skrift: 16. Juni.

⁴ Kr. Sk. har: Tømmerød, F. T. og Orig.: Tom- merød.

som tilhører en Borger i Faaborg, og en ved Bispegaarden i Odense liggende lille Holm, der skylder $\frac{1}{2}$ Dlr. til St. Hans Kloster, til Mageskifte for 1 Bol paa Tosing, der skylder 1 Dlr., skal Adressaten undersøge dette Gods' Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet, og om der ved det nævnte Bol sker Fyldest derfor. Endvidere har Hr. Jørgen Brahe begæret Tilladelse til at slaa en Dæmning ved samme Holm. Adressaten skal ligeledes erklære sig om, hvorvidt samme Dæmning kan være til Skade for St. Knuds Kloster, Fiskeriet og Aaens Løb. Endelig har Hr. Jørgen Brahe begæret at faa nogen Jord til Mageskifte af Kongens og Provstiets Tjenere i Meilbye og Lundager. Adressaten skal være til Stede, naar samme Jorder mageskiftes mellem ham og Bønderne, og paase, at der sker ham og Bønderne fuldkommen Fyldest i lige belejligt Gods. F. T. 4, 248. Orig. (meget medtaget) i Landsark. i Odense.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Kongen har bevilget¹ Jokum Grabow til Pederstrup noget Gods paa Lange-land til Mageskifte for noget Gods, som Jokum Grabow har paa Bornholm. Da denne paa Mageskiftet bliver Kronen 4 Skpr. Byg skyldig i den Gaard i Maglebye By og Sogn, som han har faaet, hvilke 4 Skpr. Byg Kongen vil have sig forbeholdt, skal Peder Basse lade disse 4 Skpr. Byg, som er $\frac{1}{2}$ Td., aarlig oppebære, indføre dem i Jordebogen og gøre Regnskab for dem. F. T. 4, 249.

— Aab. Brev om, at Hr. Niels Jacobsen, som i nogen Tid har været i Kongens Tjeneste som Skibspræst, maa faa et ledigt Præstekald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. J. R. 8, 436.

— Aab. Brev, hvorved Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, faar Bevilling til, at hans Søn for billigt Fæste og sædvanlig Afgift maa faa Eistrup Tiende, naar de Sognemænd i Eistrup, som nu har samme Tiende, dør. J. T. 8, 436. K.

— Bestalling for Madts Ebbesen som Skovrider i

¹ Jvfr. 16. Jan. 1633.

Hids Herred i Silkeborg Len. [Enslydende med Bestallingen af 8. April 1633 for Frederik Jørgensen som Skovrider i samme Herred]. J. R. 8, 436 b. K.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da det berettes, at Provsten i Øster Herred, Hr. Hans¹ i Ølgod i Lundenæs Len, ikke har forholdt sig tilbørligt efter Ordinansen og de kongelige Forordninger med Tostrup og Horn² Kald, da dette var ledigt, skal han lade Provsten betale 20 Speciedlr. til de husarme og uddele Pengene til de fattige i Tostrup og Horn Sogne. Kongen har dermed efterladt ham hans Forseelse; dog skal Adressaten paamine ham om herefter ikke at forse sig i saadant. J. T. 8, 515 b.

— Miss. til Ernst Normand. Bønderne i Brusker Herred i Koldinghus Len har berettet, at de selv indbyrdes ikke kan blive enige om, hvilken Part enhver af dem skal yde af deres Trindingslæg³, idet der i Jordebogen er indført 16 Fuldgaarde om 1½ Td. Smør i Trindingslæg, 16 Fuldgaarde om 1 Td. Honning, 24 Gaarde om 1 Td. Sild, 16 Gaarde om 3 Køer og 16 Gaarde om 4 Bolgalte og 3 Tdr. Malt, hvorover der er opstaaet adskillige Trætter mellem dem. Ernst Normand skal forhandle med Bønderne herom og indføre i Jordebogen, hvad hver Gaard skal yde heraf, Kronens Rettighed dog aldeles uforkrænket. J. T. 8, 516.

— Miss. til Verner Parsberg til Lynderup og Mogens Sehested til Holmgaard. Just Høg til Giørsløf, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand paa Børglum Kloster, paa egne og Medarvingers Vegne og Sigvort Grubbe til Torup paa egne Vegne har berettet, at de er berettiget i en Arvelod, som er tilfaldet Giert Bryske til Boffusholm⁴ efter afdøde Fru Sofie Rostrup, baade i Jordegods og i Løsøre, og at de paa sidste Herredag har erhvervet Rigens Raads Dom derpaa, hvorfor de har valgt Adressaterne til at være til Stede, naar denne Arvelod skal overleveres til dem. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at indstævne Gert Bryske og hans Hustru Fru Kirsten Sandby med hendes

¹ Hans Sørensen, Sognepræst til Ølgod, Ø. Horne H. ² Torstrup og Horne, Ø. Horne H. ³ Tredjedels Læg. ⁴ Bogensholm, Mols H.

Værge for sig paa bestemt Sted til førstkommende Mauritii [22. Sept.], skifte samme Lod mellem dem, saavidt de er berettiget til den efter Rigsraadsdommen, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder som Kommissarier eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 516 b.

16. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Vind til Torpegaard, øverste Sekretær, paa Nerouf¹ Sognetiende, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 1½ Ørte Havre i Afgift, at levere til Lensmanden paa Odensegaard. Udt. i Tb. 155 b.

— Gældsbrief til Palle Rosenkrantz til Krenkerup paa 1938½ Rdlr. in specie, Beløbet at betale til Palle Rosenkrantz eller hans Arvinger, naar det paaeskes, med 6 Rdlr. Rente fra 3. Marts næstforleden at regne. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. K. i D. Kanc. Konc. og Indl. til Forsikringsbreve for ydet Forstrækning af Adel, Gejstl. Borger, Bønder og Kirker til Rigens Defension 1627—33.

— Gældsbrief til Fru Mette Grubbe, Aksel Rosenkrantz's Enke, paa 1470 Rdlr. med 6 Rdlr. Rente fra 7. Jan. 1632 at regne. Udt. paa foregaaende K.

17. Juli (—). Mageskifte mellem Kapitlet i Roskilde og Kronen. Sj. R. 19, 132 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Skøde til Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand over Herrisvad Kloster, paa en Grund i Christianshavn. Sj. R. 19, 135. (Tr.: KD. III. 118).

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Kongen har bevilget Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler og Befalingsmand over St. Knuds Kloster, at han maa faa nogle Kapitlet tilhørende Gaarde og Gods, beliggende ved hans Gaarde Leggerup og Lindholmb i Sjælland, til Mageskifte for andet godt Gods her i Landet, skal Kapitlet med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods kan

¹ Næraa, formentlig Sønder-Næraa, Aasum H., i hvilket Torpegaard ligger.

bortskiftes fra Kapitlet mod det af ham tilbudte Gods. Sj. T. 25, 184 b. K.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tygge Brahe til Tostrup og Sigvard Urne til Raarup, Befalingsmænd paa Tryggevælde Gaard og Roskildeggaard. Naar Roskilde Kapitel har erklæret, at det i ovenstaaende Miss. omhandlede, af Hr. Christian Friis til Kragerup til Mageskifte begærede Gods kan bortskiftes fra Kapitlet, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kapitlet har faaet Befaling til at lade sin Fuldmægtig overvære Besigtelsen. Sj. T. 25, 185. K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at lade sin Fuldmægtig give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i Sj. T. 25, 185 b. K.

— Miss. til Sifvert Urne om at lægge 1 Gaard i Gunse-lille i Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Kapitlet i Roskilde Domkirke, ind under Roskildeggaards Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. Sj. T. 25, 186 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Giertrud Rasmusdatter, Cornelis Hermandsens Enke, faar Bevilling til at fange Fugle i Københavns Len og sælge dem i København. Sj. R. 19, 136. (Tr.: KD. III. 118).

— Miss. til Hr. Claus Daa. Hr. Christopher Ulfeldt til Svendstrup, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, har for nogen Tid siden faaet Befaling til med andre gode Mænd at dømme paa Oldingegangen ved Økier, hvilket skal være udsat til den 4. Sept. Da han paa Grund af andre Kongens Bestillinger ikke kan give Møde til den Tid, skal Adressaten til den Tid give Møde i hans Sted paa de omstridte Aasteder og sammen med de andre gode Mænd efterkomme nævnte Befaling. Sj. T. 25, 186. K.

— Miss. til Lauridts Lindenov¹ [Aarhusgaard]. Rasmus Nielsen i Øldsted har berettet, at den Gaard, som han bebor, er saa forgældet, at hverken han eller nogen anden er i Stand til at give den sædvanlige Landgilde deraf. Adressaten skal sna-

¹ Brevet skulde være indført i J. T.

rest indsende Erklæring til Kancelliet om denne Gaards Lejlighed og om, hvorfor Rasmus Nielsen nu andrager om Afslag, da han og hans Formænd hidtil jo dog har ydet Landgilden af Gaarden. Sj. T. 25, 186.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Eske Jensen [Byfoged i København] om at tilholde Lauridts Markvordtsen, Byfoged i Bergen, som nu befinder sig i København, straks at begive sig op til Bergen og dér udføre sine Sager om den Trolddomssag, der er rejst mod hans Hustru, og hans Angivelser om adskillige Personer, saafremt Kongen ikke skal optænke andre Midler dertil. Sj. T. 25, 186 b.

— Miss. til Jost Høg. Da Kongen har bevilget, at Mouridts Skade, Søn af Christoffer Skade til Katterup, skal være hos Grev Valdemar paa Sorø og tage Vare paa ham, skal Jost Høg sætte ham til Grev Valdemar og sætte ham under Disciplin ligesom de andre Edelknaber dér, som tager Vare paa Grev Valdemar. Sj. T. 25, 186 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at denne Arckel Lavrissen, der for nogle Aar siden for Hor er dømt fra sin Hustru og til at forblive ugift, indtil han efter en sand Pønitens og sit Levnedes Forbedring kunde faa Kongens Tilladelse til at gifte sig, igen maa indlade sig i Ægteskab med hvilket Kvindfolk Gud vil beskære ham, da han har gjort bevisligt, at han har levet skikkeligt og vel, siden han blev skilt fra sin Hustru. Sk. R. 5, 86.

— Aab. Brev om, at Maren Madsdatter, som for nogen Tid siden var bosiddende i Ringsted, og som har berettet, at Jens Block, fordum Byfoged i Ringsted, i adskillige Maader har forurettet hende og hendes Børn og holdt hende fængslet, faar Bevilling til at være fri og felig for den Sag og uden Arrest og Behindring udføre ved Retten, hvad hun har at beklage sig over med Hensyn til nævnte Jens Block. Sk. R. 5, 86 b.

— Aab. Brev, hvorved M. Oluf Fock, Superintendent paa Gulland, faar Bevilling til ved en i Levned og Lærdom skikket Person som residerende Kapellan at besøge Veskinde og Broe Sogne udenfor Visby og selv oppebære Renten deraf, naar den, som nu betjener Kaldet, enten dør eller bliver forsynet paa anden Maade. Sk. R. 5, 86 b.

17. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades Almuen paa Gulland at skyde Ræve, da disse daglig mangfoldigt formerer sig til stor Skade for Fattigfolk dér paa Landet. Saafremt Kongens Embedsmand vil have Bælgen, skal Bønderne ikke være forpligtet til at sælge ham den for mindre, end de kan faa af andre derfor. Sk. R. 5, 86 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Bispen paa Gulland. Da det berettes, at Skolen dér paa Landet kun har ringe Indkomst til at lønne sine Tjenere med, skal de enten give noget af Kirkerne, eller, hvis disse ikke er saa formuende, forhandle med Bønderne om, at de aarlig gør et lideligt Udlæg til Skolen. De 100 Rdlr., som Kirkerne plejede at give til den derværende Superintendent, og som i rum Tid er oppebaaret af Lensmændene, maa herefter uhindret følge Superintendenten. Sognepræsten i Visby har tilforn faaet Tiende af Slottets Avl, indtil dette er blevet ophævet formedelst M. Antonii Forseelse. Lensmændene skal herefter som tilforn lade Sognepræsten faa Tiende af Slottets Avl, enten i Neg eller i Korn, og desuden nøje paase, at Borgerne sammesteds tiender retfærdigt til deres Sognepræst efter Recessen. Sk. T. 6, 33 b.

— Miss. til Hendrik Ramel og Christen Eriksen. Kongen har bevilget¹ Jørgen Svave til Svabesholm et Mageskifte paa noget Gods i Skaane, men har ikke kunnet faa Fyldest i det af Jørgen Svave tilbudte Gods paa Grund af Ejendommenes Ulighed. Da Jørgen Svave nu tilbyder yderligere at udlægge 1 Gaard i Helmerød², som aarlig skylder 4 Sk. Landgildepeng, 1 Td. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 1 Høne og hvortil der er Skov til 10 Svins Olden, og 1 Gaard i Nørreløgerød, som aarlig skylder 1 Pd. Rug og 1 Dlr. Fodernødspeng, begge i Albo Herred i Skaane, skal Adressaterne snarest indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt der derved kan ske Kongen Fyldest i samme Mageskifte. Sk. T. 6, 34.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Han skal hjælpe denne Enke, ved Navn Inger Brødts, til Rette, saa at hun faar Vederlag for det, som Jens Bendtsen to Gange har søgt Udlæg for hos hende, eftersom det sidste Udlæg er dømt

¹ Jvfr. 11. Febr. 1633.

² Hjelmerød, Albo H.

magtesløst paa sidste Herredag og hun desuden mener at kunne bevise, at han tilforn har faaet en Del og dog siden paany har ladet sig fornoje for det samme. Ligeledes skal Adressaten hjælpe hende til Rette i andre Maader med, hvad hun har at søge hos ham. Sk. T. 6, 34.

17. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Chresten Krag til Lydumbaard har berettet, at Nebel Sogn ligger mellem Lydumb og Løn Sogne, og at der om Vinteren er en meget besværlig Vej mellem Lydumb og Løn Sogne, saa at man tit og ofte ikke vel kan komme frem. Kongen bevilger, at Lydumb Sogn, i hvilket Chresten Krags Sædegaard ligger, herefter skal være Hovedsognet og Løn dets Anneks. Sognepræsten skal herefter bo i Lydumb Sogn. Dog skal Præsteenken i det Sogn, hvis Præst først dør, forsynes tilbørligt. J. R. 8, 437 b. K.

— Pas for Breda¹, Oberstløjtnant i Jylland, paa Heste og 2 Vogne og fri Færge over Færgestederne, saa at han kan komme hurtigt afsted uden al Forsømmelse, naar han rejser dér i Landet i sin Bestilling. J. R. 8, 438. K.

— Lignende Pas for Oberstløjtnanten i Skaane [Wolf Hieronymus von Kratz]² og for Majoren³ i Skaane. Udt. i J. R. 8, 438. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knud Gregersen af Vinkel og hans Hustru paa Kronens Part af Korntienden af Heldumb, Hyomb og Engberg Sogne, som han har fæstet af Lensmanden [over Bøvling Len Jens Juel], for sædvanlig Afgift, dog at hans Hustru, saafremt hun overlever ham, ved hans Død skal yde det sædvanlige Fæste til Kongen. J. R. 8, 438. K.

— Aab. Brev, hvorved Frederik Munk til Harridskiær faar kongelig Konfirmation paa nedenstaaende Ejendomsbreve. Han har berettet, at hans Sædegaard Harridskiær⁴ er blevet ødelagt ved Fjendernes sidste Indfald i Nørrejylland, hvorved hans Brevkammer er blevet opbrudt og alle

¹ Achim von Bredow, Bestalling af 20. Juli 1633. I K. er der en aaben Plads til Navnet. ² Bestalling af 20. Juli 1633. ³ Navnene er ikke nævnt. ⁴ Haraldskær, Skibet S., Tørrild H.

hans Ejendomsbreve udtaget og forkommet. Han har nu ladet forelægge Kongen 2 Landstingsdomme, der i sin Tid er afsagt af Landsdommerne i Nørrejylland Ifver Juel til Villestrup og Envold Kruse til Vingegaard mellem afdøde Caspar Markdanner, dengang Lensmand paa Koldinghus, og afdøde¹ Trud Bryske til Langesø om en Fiskegaard paa Skibet Aa og anden til Harridskiær Hovedgaard hørende Ejendom. I disse Domme var en Del af ovennævnte, bortkomne Ejendomsbreve indført, og paa disse har han nu begæret Kongens Stadfæstelse. I den første Dom, der er afsagt paa Viborg Landsting den 18. August 1610, findes følgende Breve:

1. Et Tingsvidne paa Pergament, udstedt paa Tørrild Herredsting 1485 Lørdagen næst efter Vor Frue Dag nativitatis [10. Sept.], om, at 8 Mænd vidnede, at de hørte og saa paa forskrevne Ting for Dom og Ret, at Sandemænd af Tørrild Herred og af Jerlof Herred lydelig kundgjorde og tilstod, at de gjorde Markeskel, Herredsskel og Sysselskel midt neder ad den store Aastrøm, som den Fiskegaard stod i, som Jep Rafnsbøl havde ladet bygge Sønden og Vesten ved Harridskiær.

2. Et aabent, beseglet Pergamentsbrev med 3 hængende Segl, dateret Krastrup 1547 proxima die Urbani papæ et martyris [26. Maj], hvorved Niels Friis, Kantor i Viborg, Christen Friis til Ofvisgaard, Ridder, Tuordt Roedt til Varsted² til deres Broder og Svoger Ifver Friis til Harritskier overdrager den ny Mølle, som deres afdøde Broder Hr. Jørgen Friis til Krastrup har ladet opbygge i Harritskier Mark.

3. Et Tingsvidne, udstedt paa Tørrild Herredsting 1485 Lørdagen næst efter Mikkelsdag [1. Okt.], om, at 8 Mænd vidnede, at de hørte og saa dér samme Dag paa forskrevne Ting for Dom og Ret, at Hr. Anders Friis vandt Lovhævd's Lovhøring for dem, som var Jep Nielsen i Jennum og Eske Jensen i Hornstrup, at de hos var i Harritskier og saa og hørte, at forskrevne Hr. Anders Friis gjorde et Lovhævd selvtolvte med

¹ Truid Bryske til Langesø, der med sin Hustru Karen Friis († 1635) havde faaet Haraldskær, døde dog først 1653, men de havde dengang allerede sat begge disse Gaarde til. ² Tord Roed til Vaarst (Fleskum H.) († ca. 1546), g. m. Anne Friis Andersdatter af Haraldskær.

gode Riddersmændsmænd, gode Bønder og Selvejere lovtidsdags og med sin Lovhævd indvordede¹ Harritskier med al dets rette Tilliggende inden alle 4 Markeskel, som han selv havde i Væрге. Endvidere indvordede Hr. Anders Friis Kiølholt med alt dets rette Tilliggende Vesten indtil Rodsborg og Østen indtil Lauge Brocks Enemærke tager ved, Nør indtil Udmarken tager ved, Vesten² indtil Hr. Axels Enemærke tager ved, den Del, som Lauge Brock havde i Væрге deri. Ligeledes indvordede Hr. Anders Friis Seckemae³ og Fiskegaardene⁴ og den fri Støvning paa begge Sider og den Holm Sønden for de forskrevne Fiskegaarde. Dette forskrevne Gods indvordede Hr. Anders Friis som sit rette Arvegods, som han og hans Forældre havde haft i rolig Hævd. Og blev denne Lovhævd lovlig tilbudt paa 3 samfulde Ting og blev fundet til Lovhævd af Fogden og gode Mænd.

4. Kong Christians Stadfæstelse paa samme Lovhævd, dateret Lund 1517 feria quinta proxima post festum beati Lucii pape [5. Marts].

5. Et Tingsvidne, udstedt paa Tørrild Herredsting den 2. Sept. sidstforgangen Aar⁵ [1609] om, at Nis Madsen i Kiølholt først vidnede for 8 Mænd, at han mindedes i 50 Aar, endvidere Jensen Mortensen i Stingsgaard⁶ i 40 Aar, Mads Jensen sammesteds i 40 Aar, Eske Søfrensen sammesteds i 40 Aar, Otte Sørensens i Balle i 24 Aar, Jens Jensen i Knabdrup⁷ i 40 Aar, Nis Jensen i Østengaard i 25 Aar, Nis Søfrensen i Siskouf⁸ i 46 Aar, Nis Søfrensen i Thørrild i 45 Aar, Eske Knudsen i Tofthyf i 40 Aar, Morten Knudsen i Haridtskier Mølle i 50 Aar, Frandts Andersen i Rue i 55 Aar, Hans Envoldsen⁹ i 40 Aar,

¹ Indvorde = indvæрге, hævde Besiddelsen af. ² Formentlig Fejlskrift for: Sønden. ³ Kaldes ndfr.: Sneckemar. ⁴ K. har Enkelttal her, i det følgende Flertal. Paa lignende Maade tales der i de følgende Breve snart om en, snart om flere Fiskegaarde. ⁵ Aarene i dette og de følgende Tingsvidner maa være regnet fra Domsaaret 1610 resp. 1611, hvilket stemmer med, at de anførte Datoer 2. Sept., 9. Sept. 1609 og 21. Okt. 1610 falder paa Lørdage og Tørrild Herreds Tingdag var Lørdag. ⁶ Stensgaarde, Bredsten S., Tørrild H. ⁷ Knabberup, Skibet S., Tørrild H. ⁸ Søskov, Bredsten S., Tørrild H. ⁹ Det ses ikke, hvor han og de følgende tre er bosat.

Las Christensen i 30 Aar, Mads Jensen i 40 Aar, Anne Christens sammesteds i 40 Aar og Maren Jeppis i Glasberg i 60 Aar, alle disse vidnede, at i disse Aar og i deres Alder og Minde havde Trude Bryske og hans Formænd, som før ham ejede Harritskier, deres frie Fiskeri med Ørredfang og andet Fiskeri i den løbende Aa Vesten for Harritskier nedenfor Vingsted Mølle, saa vidt som Harritskiers Enemærkegrund og Ejendom var paa begge Sider af nævnte Aa, og den Fiskegaard, som Trude Bryske nu har i nævnte Aa Vesten for Harritskier, den staar paa hans egen Grund og i hans Enemærke, og aldrig havde de i nogen Maade fornummet, at der var givet Last eller Klage derpaa, førend Casper Markdanner og Mads Møller for nogen Tid siden havde ladet klage derpaa. Ydermere vidnede disse Vidnesfolk med oprakte Fingre og Helgens Ed, at i de nævnte Aar og i deres Alder og Minde havde hverken Mads Ibsen, Møller i Vingsted Mølle eller nogen anden haft noget Fiskeri, hverken Ørredfang eller andet Fiskeri i forskrevne Aa neden Vingsted Mølle, saa vidt som Harritskier Enemærkegrund er paa begge Sider af Aaen, uden at de havde haft det med Trude Bryskes og hans Formænds Vilje og Minde, som havde ejet Harritskier¹.

6. Et Vidne, udstedt paa forskrevne Ting sidst forgangen Aar [1609] den 2. September, om, at Lauridts Grimb først havde vidnet for 8 Mænd, at i 6 Aar og paa det syvende, da han har boet i Kieldkier, Peder Søfrensen i Kierbølning i 7 Aar, endvidere Nis Madsen i Kieldkier i 30 Aar, Nis Ollufsen i Kierbolning i 20 Aar, Peder Lassen i 21 Aar, Jens Lassen i 35 Aar, Jens Eysen i 20 Aar, Jens Knudsen i 30 Aar, Jens Jensen i 20 Aar, Jørgen Lassen i 20 Aar, Niels Pedersen i Balle i 20 Aar, Jes Pedersen i Lildfrøste i 30 Aar og Morten Frandsen sammesteds i 20 Aar, alle disse vidnede, at de mindes, at i de nævnte Aar og i deres Alder og Minde havde de ikke set

¹ Herefter følger følgende, senere atter overstregede Stykke af Landstingsdommen: Til dette Vidne svarede Jens Chrestensen i Tudvey paa Caspar Markdanners Vegne, at det ikke [o: ikkun] skulde findes at være en kort Tid siden forleden, at samme ny Ørredgaarde var opsat, hvorfor han ikke havde vidst at lade klage derpaa, førend samme Nybygder blev opsat.

eller fornummet, at nogen havde haft Fiskeri, enten med Ørredfang eller andet Fiskeri, i den løbende Aa Vest for Haridskier neden Vingsted Mølle, saa vidt som Harridskiers Enemærke og Grund var paa begge Sider af Aaen, uden Trude Bryske og hans Formænd, som havde ejet Haritskier.

7. Et paa samme Ting samme Dag udstedt Vidne om, at Nis Madsen i Kiølholt med oprakte Fingre og Helgens Ed vidnede for 8 Mænd, at for 60 Aar siden og nogle Aar derefter stod der en Mølle Vesten fra de Fiskegaarde, som Trude Bryske da havde Vesten for Harritskier i hans eget Enemærke, som laa til Harridskier, og var der en Ørredgaard og Springpotter ved samme Mølle, som brugtes med Fiskeri til Harritskier, og samme Mølle blev ødelagt med Vilje, fordi den gjorde Skade paa Haridskiers Enge i Enemærket; det samme vidnede, hver efter sin Alder og Minde, Niels Søfrensen i Søskouf for 55 Aar, Eske Knudsen i Tofthiuf, Orm Nielsen i Kiarbølning, Eske Sørensen i Stinsgaard, Anne Christens i Rue, alle for 60 Aar, og Frands Andersen sammesteds for 55 Aar. Maren Jeppis i Glasborig vidnede med oprakte Fingre og Helgens Ed, at for om mod 60 Aar siden, da boede hun selv i samme Mølle og fik 8 Børn dér, og da var forskrevne Gaard vel ved Magt, som forskrevet staar.

8. Et paa samme Ting samme Aar den 9. September udstedt Vidne om, at Jens Madsen i Knobdrup¹, Christen Bogsen i Urre, Jep Søfrensen og deres Medbrødre, 6 Synsmænd, vidnede for 8 Mænd med oprakte Fingre og Helgens Ed, at de var til Syn Andendagen tilforn med Chresten Ibsen paa hans Husbonde Trude Bryskes Vegne, og da synte og saa de først paa Ørredgaarden, der ligger Vesten for Harridskier i den gamle Aa, og ligger hans Ladegaard sønden ved samme Aa og hans Hovedgaard paa den nørre Side ved samme Aa, og Chresten Ibsen paaviste dem og sagde for dem, at det var hans Husbondes Grund og Ejendom paa begge Sider, og syntes dem, at samme Ørredgaarde² stod paa hans eget, som han paaviste for dem, og de syntes ikke i nogen Maader, at samme Ørredgaard kunde støve med Vandet nogen Mand til Skade anden end ham selv, og samme Ørredgaard staar i den gamle Aa, som løber neder fra Harritskier.

¹ Knabberup.

² Teksten skifter mellem Enkelttal og Flertal.

Ydermere paaviste Christen Ibsen dem et gammelt Møllested, som ligger Vesten for, som han sagde var et gammelt Møllested, og stod der mange Pæle i samme Aa, og stod der ogsaa nogle gamle Pæle paa den Side ved Aaen ved samme Møllested, som han sagde skulde have været Omløb til samme Mølle. Og hvis Grund det Møllested var paa, det vidnede de intet om.

9. Et paa samme Ting dette Aar [1610] den 21. Juli udstedt Vidne om, at Peder Nielsen i Kiølholt, Peder Ibsen i Knabdrup, Christen Lauritsen i Jennom, Mads Sørensen i Thøskild¹ og deres Medbrødre, 8 Synsmænd, med oprakte Fingre og Helgens Ed vidnede, at de var til Syn Andendagen tilforn, som var den 20. Juli, med Christen Ibsen paa hans Husbonde Trude Bryskes Vegne for at syne, om en Fiskegaard, som Trude Bryske har i hans eget Enemærke Vesten for Harrittskier i Harrittskiers Mark i den gamle løbende Aastrøm, som løber frem ved Harrittskier, ikke jo staar paa Trude Bryskes egen Grund og i hans eget Enemærke, eftersom de var lovlig fra Tinget kaldet dertil den Dag otte Dage. Da saa og forfor de, at samme Fiskegaard² staar i den gamle løbende Aastrøm Vesten og noget til Sønder fra Harrittskier i hans eget Enemærke efter de Breves Lydelse, som var for dem paa Aastederne, og som den Dag blev læst og paaskrevet, og den kunde ikke gøre nogen Mand Skade, enten ved Opstøvning eller ved Bagflod, uden paa hans egen Grund og Ejendom. Og fandtes Trude Bryskes Enemærke i Bredden Norden ved samme Fiskegaard 329 Favne og mere og paa den søndre Side 364 Favne og flere. Dernæst var de paa et Møllested, som ligger Vesten og Sønden for samme Fiskegaard i Trude Bryskes eget Enemærke, som kaldes Nyemølle, mellem forskrevne Fiskegaarde og Vingsted Mølle. Der fandtes Pæle, Dæmning og Omløb, hvor samme Mølle havde staaet, og fra den Fiskegaard, som han nu har, og til samme Møllested var der 440 Favne og mere. Endda fandtes Trude Bryskes eget Enemærke paa begge Sider ovenfor samme Møllested at være 880 Favne og mere i Længden mod Vingsted Mølle og paa den søndre Side meget længer og nedenfor samme Fiskegaard 840

¹ Tørskind, Bredsten S., Tørrild H.
Fiskegaarde.

² K. har paa dette Sted:

Favne og mere. Og ligger Vingsted Mølle langt ovenfor Trude Bryskes eget Enemærke.

10. Et Vidne, udstedt paa Jerlof Herredsting 1500 Onsdagen næst for Sancte Knud og Kiølds Dag [8. Juli], om, at Jes Jonsen i Høllind og Peder Mortensen i Vork, som var Hr. Anders Friis's Lovhævd's Høring paa den Lovhævd, som Jes Esbensen paa 3 samfulde [Ting] tilbød og Fogden og gode Mænd tilfandt ham paa Hr. Anders Friis's Vegne, at forskrevne 2 Dannemænd paa Tro og Sanden havde vidnet, at de var nærværende i Rafnsboel¹ og saa og hørte, at Hr. Anders Friis med Lovhævd selvtolvte med gode Riddersmændsmænd af sit Køn, gode Bønder og Selvejere lovtidsdags indvordede al den Del og Rettighed, som lovlig var tilkommet ham i Rafnsbøl, hvad helst det hedder Gammel-Rafnsbøl, Øster-Rafnsbøl eller Vester-Rafnsbøl, inden alle 4 Markeskel, som hans Købe- og Ejendomsbrev indeholder, og al den Del og Rettighed, som lovlig var tilkommet ham i den Gaard i Vilstrup, som Iver Røgil da iboede, med al sit rette Tilliggende inden alle 4 Markemøde², eftersom hans Købe- og Ejendomsbrev indeholder; saa meget som det var, det indvordede Hr. Anders Friis for sit rette købte Køb til evig Tid.

11. Et Tingsvidne, udstedt paa samme [Jerlof] Herredsting 1537 Onsdagen for St. Martini apostoli [7. Nov.] om, at Las Jellofsen, Peder Nielsen og Mattis Nielsen, alle i Jerlof, Mickel Søfrensen, Jep Pedersen og Terkel Pedersen, alle i Mesling, Christen Jensen og Tammis Ibsen i Vilstrup og deres Medbrødre, 24 Mænd, har vidnet, at det var dem alle fuldt vitterligt, at saa længe de kunde mindes eller spørge, havde Rafnsbøl Mark været en Særmark og et Jenbøl³ og havde været brugt samfold under en Skat og Tyngte til forskrevne Gaard og Rafnsbøl⁴.

¹ Ravnsbøl, oprindelig vistnok Gammel-, Øster- og Vester-Ravnsbøl (se ndfr.), senere Ravnsbøl Ladegaard, laa til Haraldskær og er formentlig det samme, som i Matriklen af 1664 kaldes Ravnsborg Ladegaard. Dette angives at ligge i Skibet S., Tørrild H. ² Markeskel.

³ Enebol. ⁴ Derefter følger følgende senere atter overstregede Stykke af Landstingsdommen: som de Vidner videre formelder. Og derhos berettede forskrevne Christen Ibsen, at samme Ørredgaard staar i Trudde Bryskes eget Enemærke, og samme Enemærke er paa den nærre Side 364 Favne og noget mere og paa den søndre Side 410 og noget

12. En gode Mænds Dom, afsagt af Jørgen Lykke til Ofvergaard, Ridder, Jørgen Rosenkrantz til Rosenholm, Ifver Lunge¹ til Tirsbeck og Niels Kaas til Taarup, tiltaget i Axel Viffert til Axelvolds Sted, og forsynet med deres paatrykte Segl 1572 Tirsdagen næst efter Martini Dag [18. Nov.], da de efter Kongens Befaling mødtes i Rodskier ved Rodsbierig om en Trætte, der er opstaaet mellem Morten Svendsen til Vodsnisgaard² paa Kongens Vegne og Albret Friis til Haridskier paa sine egne Vegne, idet Morten Svendsen skal have ladet opføre en ny Bygning med en Fiskegaard i en Strøm i Skibet Aa, som tilforn ikke har været dér, og dermed fordærvet Albret Friis's Ørredgaard, som har været dér fra gammel Tid, og tilmed støvet med Flod³ paa hans og hans Tjeneres Enge til stor Skade for ham, hvortil Morten Svendsen mente, at den Bygning, som Albret Friis paaklager, ikke er nogen ny Bygning, ej heller Albret Friis's Fiskeri er ydermere forkrænket, end det har været fra Arilds Tid; den har været brugt og bruges endnu til Kongens Ørredgaard, og den Bygning og Lukke, som findes derpaa, er sat paa Kronens Grund og ikke paa Albret Friis's o. s. v. Dertil svarede Albret Friis, at samme Bygning vel stod paa Kronens Grund, men alligevel i hans Forstrog⁴ til Skade for hans Fiskeri, at den ved Bagflod spilder hans og hans Tjeneres Enge og mere, og at denne Nybygning tilforn er opdømt af gode Mænd. Da først lagde Albret Friis i Rette en Dom, som Hr. Holger Rosenkrantz, Ridder, til Boller, Høvedsmand paa

mere, og samme hans gamle Møllested, som baade med Pæle, Dæmning og andet endnu findes, er ovenfor Ørredgaarden mod Vingsted Mølle 390 Favne og mere, og forskrevne hans Enemærke findes i Længden ovenfor samme Møllested imod Vingsted Mølle 880 Favne, og Recessen skulde tilholde hver Riddersmandsmand frit og uforbudt at gøre sit eget Gods saa nyttigt, som han kan. Og efter saadan Lejlighed forment forskrevne Christen Ibsen, at samme Vidner, som nu hidstævnet er, er vidnet og forhvervet imod forskrevne gamle Breve, Vidner og Adkom og derfor ikke burde komme Trude Bryske til Hinder eller Skade paa forskrevne hans Enemærke. Dertil svarede Lauge Madtsen og Jens Christensen og fremlagde en Dom, som findes at være forseglet med 2 Segl, lydende som efterfølger. (Derefter følger Afsnit 12). ¹ K. har ved en Fejlskrift: Lange. ² Morten Svendsen Orning, Lensmand paa Koldingshus. ³ D. v. s. opstøvet Vandet, saa at det oversvømmede Engene. ⁴ Omraade, Enemærke.

Ørum Slot, Jep Friis, Hovedsmand paa Skyfve, Rasmus Skade i Claus Albretsens Sted til Dannisgaard¹, Niels Glambeck i Ifver Skeels Sted og Las Eysen² i Hornstrup havde afsagt 1533, hvori det hedder, at de mødtes efter Kongens Befaling i Rodskier om nogle Fiskegaarde, som Fru Buold³ til Haridskier har taget Kongens Befaling paa. Da gennemgik de alle Breve og Beviser, som da kom til Stede, og forfor grandgivelig i rette Sandhed, at der ingen gamle Fiskegaarde fandtes uden 4 og ingen Adkomstbreve eller Lovhævdsbreve eller Købreve derpaa, som de æskede i Rette, uden paa den Holm og Fiskegaard, som Fru Buolds Lovhævd og Kongens Stadfæstelse lyder paa, og samme fire gamle Fiskegaarde, som har været af Arild, som alle de ældste Mænd, Bønder og Selvejere, bestod for dem. Derpaa sagde de saa for Ret, at alle de Nybygge, som saaledes er bygget imod Loven, som skader eller spilder nogen Mands Jord med Bagflod oven eller nedent, skal afbrydes, og de, som Fru Buold har lovlig forfulgt, skal bøde deres Faldsmaal efter Loven, og de af de andre Lodsejere, som samme Nybygge staar til Skade og Trængsel med Bagflod oven eller nedent, at forfølges og opdeles med Rette efter Loven. Dommen var beseglet med deres vedhængende Segl. Deslige i Rette lagde Albret Friis nogle flere gamle Domme og Vidner om samme Fiskegaarde, som de i sig selv videre derom formelder. Og i Rette lagde Albret Friis adskillige nye Vidner, som er taget i dette Aar og lyder paa den Nybygge, som han paaklager, som staar i den lille Aa, som løber Norden og Vesten over Rodsborig. Derimod fremlagde Morten Svendsen adskillige nye Vidner, som ogsaa er taget i dette Aar, ligeledes om samme Bygge, med hvilke Vidner begge Parter vilde bestyrke deres Mening og Ret. Og efterdi samme Vidner er imod hverandre og Kongens Befaling ikke tilholder dem at dømme paa noget Vidnesbyrd, kunde de ikke paa denne Tid dømme i Hovedsagen, men hver af Parterne, som skader noget paa samme Vidner, skal stævne dem ind for de tilbørlige Dommere og dér at gaa om, saa meget som Ret er.

¹ Damsgaard, Vandfuld Herred. ² Fejlskrift for: Rysom, jvfr. den kgl. Befaling i Kong Frederik den Førstes danske Registranter S. 441.

³ Bodil Kristensdatter Stenfeldt, Enke efter Anders Friis til Haraldskær.

13. Et Vidne udstedt paa Tørrild Herredsting 1573 Lørdagen næst for Søndag Jubilate [11. April] om, at Jens Vandel i Urre, Jacob Smed i Rafning, Mads Nielsen i Kieldkier, Terkel Christensen og Anders Chrestensen i Fordrup, Eske Hansen og Søren Hansen i Jennom, Bunde Jørgensen i Sal, Ifver Jensen, Niels Friis, Christen Pedersen i Rafning og deres Medbrødre, 44 Mænd, med oprakte Fingre og Helgens Ed vidnede, at de aldrig havde hørt, at den Aa, som løber om ved Skibet Kirke og om ved Rodsborig, havde haft andet Navn end Skibet Aa, og om den Fiskegaard, som var Kronens, havde de ikke hørt andet, end at den laa i Skibet Aa, førend da Morten Svensen og Albret Friis var kommet i Trætte derom¹.

I den anden Dom, der er afsagt sammesteds den 19. Jan. 1611 findes følgende Breve:

1. Et Kontraktbrev, som afdøde Erik Ottesen², Ridder, til Biørnholm, Henrik Knudsen³, Ridder, Hovedsmand paa Biugholmb, Anders Christensen, Landsdommer i Nørrejylland, Erik Stygge⁴ til Matteredup, Oluf Mortensen⁵ til Hastrup, Oluf Munk, Albrekt Skeel, Ifver Skeel, Per Brockenhuus, Hendrik Pedersen⁶ og Per Terkelsen⁷ havde udstedt 1489 om, at for dem og flere gode Mænd mødte paa Horsens Raadhus Hr. Anders Friis, Ridder, til Harriskier paa den ene Side og Jens Jonsen i Hølling paa den anden Side i Anledning af en Trætte mellem dem om

¹ Derefter følger følgende senere atter overstregede Stykke af Landstingsdommen: som dette Vidne videre bemelder. Dertil svarede Christen Ibsen, at Trude Bryske ikke har paa samme Aa undtagen 2 Ørredgaarde, en i Sneekemar og en i Harritskiers Enemærke; af de andre 2, som har været fra Arilds Tid, tilhører den ene Kongen, den anden Fru Doretti Gye, hvorfor han mente, at Dommen noksom viste, at Trude Bryske maatte sætte samme Ørredgaarde, hvor ham lyster, paa hans egen Grund og Ejendom i den gamle Aastrøm, hvor den ikke støver eller fløjer nogen Mand til Skade. Og satte de alene i Rette, om samme Vidner og Klage burde komme Trude Bryske til nogen Forhindring paa hans Enemærke imod hans gamle Breve. Med flere Ord og Tale dennom derom imellem var etc. ² Erik Ottesen Rosenkrantz († 1503). ³ Henrik Knudsen Gyldenstjerne til Restrup, Iversnæs, Byholm m. m. († 1517). ⁴ Erik Styggesen Rosenkrantz til Matrup († ca. 1535). ⁵ Oluf Mortensen Gyrstinge til Hastrup. ⁶ Henrik Pedersen Prip til Sillerup. ⁷ Peder Terkelsen af Føvling, Væbner.

Rue Mark, hvilken Trætte blev afgjort i Mindelighed, saaledes at Jens Jonsen skulde have en Del af Rue Mark indtil den Hulvej og derfra ud med Bjærget og saa ret Nør neder i Aaen og ret Sønder fra den Hulvej og i Ingermose til Markskellet, det skal være Skel mellem Hr. Anders Friis og Jens Jonsen paa forskrevne Mark, og Hr. Anders Friis skal have al forskrevne Rue Mark Østen ved forskrevne Skel, og Jens Jonsen og Anders Blick skal have al forskrevne Rue Mark Vesten for Skellet.

2. En Lovhævd, udstedt paa Jerlov Herredsting 1498 Onsdagen næst efter St. Lamberti Dag [19. Sept.] om, at otte Mænd vidnede, at de hørte og saa samme Dag paa Jerloe Herredsting inden 4 Stokke de to Dannemænd, som var Ifver Peders i Vilstrup og Jens Terkildsen i Vork, de var Hr. Anders Friis's Lovhøring og vidnede paa Tro og Sanden, at de var nærværende paa Rue Mark den Mandag næst tilforn, hørte og saa, at Hr. Anders Friis indvordede med sin Lovhævd selvtolvt, med Ridermændsmænd og gode Selvejere, lovtidsdags Rud Mark og Risbøltorn fra den Bæk, som løber mellem Rafnsbøl Mark og Risbøltuorn og saa til et Dige, som løber mellem Risbøltorn og Enemærke, saa op ad den Bæk, som løber mellem Ru Mark og Jerlo Mark og saa i Ingermose og saa til den Elle og ad den Hulvej og saa neder i Aaen, ligervis som Forligelsebrevet mellem ham og Jens Joensen i Hølling indeholder derom, alt det indvordede han med forskrevne Lovhævd som sit rette Arvegods, som Fogden og gode Herredsmænd fandt for ham med Rette, og kendes ingen anden at have Lod eller Del deri uden han selv og hans Broder, og blev denne Lovhævd lovlig tilbudt paa 3 samfælde Ting tilforn, som samme Lovhævd videre melder¹.

Kongen stadfæster alle forbemeldte Ejendomsbreve, Lovhævder, gode Mænds Afsigter, kongelige Konfirmationer, Kontrakter, gamle og nye Vidner angaaende Harridskiær og Raunsbøl Ladegaard og deres underliggende Gods, Herlighed og Ret-

¹ Derefter følger følgende senere atter overstregede Stykke af Landstingsdommen: Og derhos berettede Christen Ibsen, at han havde flere Breve, og om forskrevne Dom imod slige Breve ikke burde nogen Magt at have.

tighed, som er indført i samme to Domme og nu opregnet her, at de i alle Maader skal holdes og gælde, lige som om Brevene selv var til Stede in originali. K. Udt. i J. R. 8, 438 b.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Hr. Søfren Pedersen Høien, Sognepræst til Urløv Sogn i Stjernholms Len, har berettet, at der i Urløv Sogn findes 2 annekterede Præstegaarde¹, af hvilke Herligheden altid har fulgt Præsterne, men at denne for nogen Tid siden i hans Formands Tid er frakommet dem, som det videre kan ses af hans hosføjede Andragende. Tønne Friis skal nøje undersøge, af hvilken Aarsag Herligheden er frakommet de 2 Annekspræstegaarde og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 516 b.

— Miss. til Christian Holck. Da Nels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret at faa bevilget Jus patronatus til Hin² Kirke i hans Len [Silkeborg], skal han undersøge, hvilken Herlighed og Indkomst samme Kirke har, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 517 b.

— Aab. Brev om Privilegium for Kapitlet og Domkirken i Aarhus paa, ligesom andre Kapitler i Danmark, at nyde Gæsteri, Sagefald, Ægt, Arbejde og anden Herlighed af deres Gods. J. R. 8, 437. (Tr.: CCD. IV. 591. Rothe: Reskripter III. 104).

— Miss. til Lensmændene paa Aarhus[gaard Lavrids Lindenov], Kalø [Kristen Thomsen Sehested], Dronningborg [Otte Marsvin], Skanderborg [Lavrids Ebbesen Udsen], Silkeborg [Kristen Holck] og Stjernholm [Tønne Friis]. Da Kongen har bevilget, at Kapitlet og Domkirken i Aarhus herefter selv maa nyde Gæsteri, Sagefald, Ægt, Arbejde og al anden Herlighed af deres Gods ligesom andre Kapitler her i Riget, skal Adressaterne i deres Lens Jordebøger slette Gæsteri og anden Herlighed af Kapitelsgodset, der er indført i Lensjordebøgerne, og tilsende Rentemestrene en rigtig Fortegnelse derpaa, for at disse kan godtgøre Lensmændene det. J. T. 8, 517 b.

18. Juli (—). Aab. Brev, ved hvilket Christoffer Ifver-

¹ Formentlig Stenderup og Dalby, Bjærg H., Jylland, der var annekterede til Urlev Sogn. ² Hinge, Lysgaard H.

sen, øverste Renteskriver og Indvaaner i København, faar Bevilling til ved sin Datters Bryllup at skænke Vin og bede flere Folk end fastsat i Forordningen. Sj. R. 19, 136 b. (Tr.: KD. III. 118 f.).

18. Juli (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne. Steffan Lautersporen paa Kobbermøllen ved Helsingør har andraget om, at hans Løn maa blive udbetalt ham i Rdlr. in specie, idet han mener, at Skriveren ved at udbetale ham Lønnen i Kurantdlr. forringer den til Bedste for sig selv. Frederik Urne skal tilholde Skriveren at erklære sig herom og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 25, 187.

— Miss. til Hans Stenwinckel. Han skal med det allerførste tage 3 erfarne Stenhuggere her i Landet med sig til Frederiksborg, nøje besigte Marmorpillarerne dér, om de er af rigtig godt Marmor eller ikke, give det beskrevet fra sig og indsende Beskrivelsen til Kancelliet. Sj. T. 25, 187. K.

— Aab. Brev, hvorved Sten Bilde til Kiersgaard, Hofjunker, faar Bevilling til efter sin Fader Erik Bilde til Kiersgaards Død for billigt Fæste og sædvanlig Afgift at beholde alle de Tiender, som hans Fader nu har i Fæste og som ligger til dennes Gaarde Kiersgaard i Fyen og Rørbeck i Jylland. F. R. 4, 12 b.

— Miss. til Johan Friis. Han har sammen med afdøde Markur Bilde for rum Tid siden¹ faaet Befaling til at være til Stede paa Skiftet mellem Fru Maren Brockenhuus til Jerstrup og hendes Børn med deres tilforordnede Værger, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Da Fru Maren Brockenhuus siden tit og ofte har begæret at faa at vide, hvad der er afgjort paa dette Skifte, men ikke har kunnet faa det, paalægges det ham at give beskrevet, hvad han og afdøde Markur Bilde ved Domme, Kontrakter eller i andre Maader har afgjort paa nævnte Skifte. F. T. 4, 249.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da Jens Anskaris, forrige Byfoged i Odense, i sit sidste Aarsregnskab har forpligtet sig til uden nogen Forsømmelse at indfordre den Restance, som

¹ 15. Juni 1629, jvfr. 28. Aug. 1628.

Borgerne i Odense skylder for Told, Akcise, Sagefald, Lejer- og Videbøder og andet mere, og gøre Regnskab derfor, skal Adressaten strengelig tilholde Borgemestre, Raad og Borgere i Odense inden førstkommende Mikkelsdag at aflevere til Jens Anskaris, hvad de endnu maatte restere med. F. T. 4, 249 b.

18. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Mads Roed, Raadmand i Ribe, som med det allerførste agter at gøre sin Datters Bryllup dér, faar Bevilling til at gøre samme Bryllup paa Raadhuset, skænke Vin, bede nogle flere Folk end Forordningen bestemmer og ellers med Kost at give og frembære, som forsvarligt kan være, dog skal han give 20 Rdlr. til de fattige og husarme dér. J. R. 8, 438 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Verner Parsberg. De har tilforn efter Kongens Befaling¹ likvideret noget Gods mellem Jørgen Grubbe til Tostrup og Falk Gjøe til Bradskouf og har i samme Likvidering beregnet, hvor mange Tønder Hartkorn der kunde tilkomme hver af dem efter hans berettigede Kvota, men da de hverken ved Lod eller paa anden Maade har afgjort, paa hvilket Sted, Gaarde eller Boliger hver af dem kunde være berettiget til at modtage Landgilden og Herligheden af dem, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at stævne bemeldte Parter for sig til bestemt Tid og Sted og ved Kastelod afgøre, hvilken Del hver af dem skal have. Da der nu som tilforn er gaaet den Dom om Oppebørslen af samme Gods, at den, som har oppebaaret mere end sin Part, skal give den anden Vederlag derfor, skal de beregne, hvor meget hver af Parterne har faaet, og dømme dem imellem, hvad enhver af dem bør afgive, eftersom det kan bevises med Sedler, Kvittanser og andet, og give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 8, 518.

— Miss. til Christen Holck. Da Cristoffer von Gersdorf til Siøbygaard, Befalingsmand paa Lønborg Bisgaard, har begæret 7 Gaarde med tilhørende Gadehuse og 1 Bol i Lefring By¹ og Sogn i Lysgaard Herred i Silkeborg til Mageskifte for 4 Gaarde med tilhørende Gadehuse i Demstrop i Sørsløf Sogn i

¹ 9. Dec. 1631.

² Dette Ord er glemt i J. T.

samme Herred og Len, 2 Gaarde og 1 Bol, kaldet Rørgaard, i Øster Børstning, 1 Gaard i Siørup, alle i Fjends Herred i Halds Len, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 2 Gaarde kaldet Nordenbierit og Rødinglund, skal Christen Holck indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 518 b.

18. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Da Cristoffer von Gersdorf har begæret 1 Gaard i Lefring By og Sogn i Lysgaard Herred i Halds Len til Mageskifte for ligsaa meget af hans Gods, skal Adressaten indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 519 b.

— Miss. til Otte Skeel og Bispen i Aalborg [Mag. Kristen Hansen]. Denne Kvinde Anne Lauritsdatter, Enke efter Hr. Simen, har berettet, at hun ved sine afdøde tre Husbønder har været delagtig i 3 Præstekald, som hun straks efter deres Død har maattet forlade, og har begæret at faa nogen Underholdning til at leve af i sin Alderdom. De skal skaffe hende nødtørftig Underholdning, som andre Præstekvinder nyder. J. T. 8, 519 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Cristen Søfrensens Enke har for nogen Tid siden ladet føre nogle Silkevarer til Onse¹ Købstad, uvidende om, at det var forbudt, hvorfor Byfogden i Onse har ladet disse Varer arrestere og hensætte under Beslag. Kongen har ophævet denne Arrest og eftergivet den derpaa stillede Kavtion. J. T. 8, 520.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1633 at regne, for Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm paa Varberg Slot og Len. Han skal aarlig til Rentekammeret indsende særskilt Register og Regnskab, hvoraf det klart fremgaar, hvad hver Kirkes aarlige Indkomst og Forraad er. Han skal aarlig til Mortensdag levere Proviantskriveren for Københavns Slot alt Korn og andre Species, som Jordebogens Rente og Indkomst beløber sig til ud

¹ Der maa være ment Odense, hvor der i 1626 fandtes en Kristen Sørensen. Det kan ikke ses, hvorfor der er tilskrevet Albrekt Skeel om denne Sag.

over hans Genant og ellers i alle Maader forholde sig efter Kongens Missive, dateret Odense den 6. April 1632. [Foreøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Mogens Gyldenstjerne med Udeladelse af den aarlige Leverance]. Sk. R. 5, 87¹.

19. Juli (Kbhvn.). Sk. R. 5, 91 se 4. Juli.

— Kvittansiarum for Hendrik Gyldenstjerne paa Christianopels Len fra 1. Maj 1632 til 1. Maj 1633. Udt. i Sk. R. 5, 91.

— Miss. til Malte Juel om at hjælpe Bente Christen Remsniders til Rette med hendes Sag mod Borgemester Andres Nickelsen i Christianstad. Udt. i Sk. T. 6, 34 b.

— Aab. Brev, hvorved Fru Lisbet Gyldenstjernes, Oluf Rosensparre til Valløes Enkes, Tjener Dirik Hendriksen i Testebolle², som 2 Gange har forset sig i sit Ægteskab og første Gang har aftinget for Sagen, efter hendes Begæring ogsaa faar den sidste Forseelse efterladt, saa at han maa blive i Landet og ægte det Kvindfolk, som han sidst har be-sovet. Sj. R. 19, 137.

— Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Hans Svendsen, Sognepræst til Valløe, maa faa det første ledige Kald i Danmark, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. Sj. R. 19, 137 b.

— Miss. til Hr. Claus Daa og Otte Brahe Pedersen. Albret Rostrup og Gunde Rostrup, Fru Karen Rostrup, Frants Juuls Enke, Jost Høg til Giørslef, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, paa egne og Medinteresseredes Vegne, Hr. Frederik Reedtz til Tygestrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, og Sigvort Grubbe til Hofdal har begæret, at Adressaterne i Henhold til en Indførsel og den nu paa Herredagen afsagte Dom maa faa Befaling til at indstævne samtlige Arvinger efter afdøde Fru Sophie Rostrup, de andre Interesserede og Gregers Hvid, som paa nogle Holsteneres Vegne ligeledes har faaet Indførsel i det Løse, som findes paa Terslefgaard og som afdøde Fru Sophie Rostrup har efterladt sig, til en bestemt Dag og Tid, aabne det,

¹ Tr. i Udt. i Vedel Simonsen: Elvedgaards Hist. I. H. S. 127 f.

² Tessebølle, Herfølge S., Bjæverskov H.

der findes paa Terslefgaard, og skifte det mellem dem. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne alle de ovennævnte for sig paa en bestemt Dag og Tid, aabne, hvad der findes af Løsøre efter Fru Sophie Rostrup, dele det og tilskifte hver af de Interesserede sin Lod. Dersom nogen af Parterne udebliver, skal Adressaterne efter Skiftet registrere den udebløvnede Part og afsætte den, saa at Otte Brahe Stensen til Nesbyholm, som hidtil af samme Grund ikke har faaet sin Gaard Terslef ryddelig, kan blive den mægtig og alting kan komme til en endelig Ende. De skal bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet, hvis disse begærer det. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 25, 187 b.

19. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tygge Brahe og Sifverdt Urne. Da der er opstaaet Trætte mellem Sognepræsterne til St. Mickels og St. Peders Kirke i Slagelse om deres visse og uvisse Indkomst, som de kan se af Præsternes hoslagte Indlæg, 15 nummererede Stykker, skal de snarest stævne begge Parter for sig, bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. De skal advare Ventsel Rotkirk og Jurgen Seefeld til Refsnes, Befalingsmænd paa Antvorskov Slot og i Ringsted Kloster, om at give Møde til samme Tid paa Kongens og Roskilde Kapitels Vegne og give til Kende, hvad de har at bemærke. Sj. T. 25, 188. K.

— Forordning om forskellige Forhold paa Gulland. Sk. R. 5, 90. (Tr.: CCD. IV. 591 ff.).

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at lade ovenstaaende aabne Brev om Bøndernes Besværing paa Gulland læse og forkynde. Udt. i Sk. T. 6, 34 b.

— Miss. til Henning Valkendorf og Eyler Qvitzov. Denne Brevviserske Maren, Enke efter Hans Madtsen, Borger i Odense, har berettet, at afdøde Erik Urne nogen Tid før sin Død sammen med en anden god Mand har indført hendes afdøde Husbonde Hans Madtsen i noget Fru Anne Lykke til Qvitzovsholmb tilhørende Jordegods for nogen Gæld, som hun skyldte den afdøde. Denne Indførsel beholdt afdøde Erik Urne hos sig, og efter hans Død blev den sammen med andre Breve,

der var i hans Forvaring, indforseglet. Brevvisersken har derfor begæret, at denne Indførsel, med hvad dertil hører, igen maa blive udtaget af Forseglingen, for at hun kan komme til sin Betaling. Adressaterne skal med det allerførste begive sig til de Steder, hvor afdøde Erik Urnes Breve staaer under Forsegling, aabne Forseglingen, udtage Indførslen med hvad dertil hører, overlevere den til Marine, Hans Madtsens Enke, og indlægge en Revers under deres Hænder paa, hvad der er udtaget. F. T. 4, 250.

19. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hr. Arild Nielsen, som har faaet Bevilling¹ til at maatte faa det første ledige Kald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til, og som nu har faaet et Kapellani i Skovlunge og Gurbye Sogn i Lolland, faar Bevilling til fremfor nogen anden at faa Skovlunge og Gurbye Sogne kald, naar den nuværende Sognepræst² dør, saafremt han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet dertil³. Sm. R. 5, 151 b. K.

— Aab. Brev om, at Baldtser Brabant, Apoteker, maa holde et Apotek i Kolding. [Enslydende med Bevilling for samme af 17. Okt. 1622 til at holde et Apotek i Kolding]. J. R. 8, 438 b⁴. K.

— Miss. til Otte Marsvin om at revidere det af Povel Baltseren, forhenværende Hospitalsforstander i Randers, aflagte Regnskab eller forordne andre visse Mænd til at revidere det. Udt. i J. T. 8, 520.

20. Juli (—). Mageskifte mellem Fru Sidtsel Parsberg, Enke efter Hr. Jens Sparre til Sparrisholmb, og Kronen. Sj. R. 19, 137 b. Origg. (Sidsel Parsbergs Genbrev m. Datum: 19. Juli). (Se Kr. Sk.).

— Bestalling for Mickel Krakavit som Organist med en aarlig Løn af 400 Rdlr. in specie fra Pinsedag sidstforleden [9. Juni] at regne, at betale af Rentemestrene. Han skal foruden sin Bestilling i Kongens Kantori forrette, hvad

¹ 27. Juli 1632.
Brev af 21. Okt. 1633.

² Jens Jakobsen († 1634).

³ Jvfr. dog aab.

⁴ Tr. i Udt. i J. J. Fyhn: Efterretninger

om Kolding S. 284.

Kongen befaler ham. Sj. R. 19, 140. Orig. i Rtk. Afregn. og Kvitt. III. K.

20. Juli (Kbhvn.). Lignende Bestalling for Hans Giloub, Gregers Meschell og Mathias Veisell som Instrumentister med henholdsvis 300, 200 og 200 Rdlr. in specie og for Johan Ninchen som Vokalist med 100 Rdlr. in specie i aarlig Løn. Udt. i Sj. R. 19, 140 b.

— Aab. Brev, hvorved Niels Nielsen Storm¹, Bassist, antages til at informere Knaberne i Kongens Kapel med en aarlig Løn af 40 Kurantdlr. foruden den anden Løn, som han har efter sin Bestalling, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 141.

— Bestalling for Nichel von Schiernhausen² som Fiskemester paa Københavns, Kronborg og Frederiksborg Løn med en aarlig Løn af 100 Rdlr. in specie, 2 Kurantdlr. maanedlig til Kostpenge, 2 sædvanlige Hofklædninger, frit Foder og Maal paa en Hest, hvilket skal gives ham paa Frederiksborg Slot, alt fra 9. Juni 1628 at regne, Løn, Kostpenge og Hofklædningerne at udrede af Rentemestrene. Han skal have nøje Tilsyn med, at dette Fiskeri bruges retteligt, at Søerne og Dammene i rette Tid bliver aflagt og igen støvet og besat med Fisk, og at Fiskene forsættes i rette Tid og til Gavns. De Fisk, som Kongen ikke behøver til Hofholdning og til Udspisning, skal sælges og Pengene føres Kongen til Regnskab. Han skal paase, at Fiskerne og de andre Folk, som han bruger til at drive Fiskeriet med, med Flid og Troskab forestaar deres Bestilling; saafremt det befindes, at nogen forholder sig anderledes, skal han vare paa, at de faar deres tilbørlige Straf. Han skal idelig og altid, saa meget som det er ham muligt, være til Stede hos Folkene, paase, at alting gaar rigtigt til med Fiskeriet, og have nøje Agt paa, at Fiskeredskabet, Vaad, Baade og andet slikt Redskab, holdes tilbørligt vedlige og repareres i Tide, naar noget fattes. Sj. R. 19, 141.

— Aab. Brev om Erlæggelse af Havnpenge i Hel-

¹ Fejlskrift for: Stirn.

² Kaldes Schiernhausen, Schenhausen, Cheenhafsen og — i Navneregistret i Sj. R. — Schiernhusen.

singør. Sj. R. 19, 143. (Tr.: CCD. IV. 593 og i Udt. i Geh. Ark. Aarsberetn. III. Till. S. 94).

20. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at det Marked i Næstved, som hidtil er blevet holdt dér paa Jacobi Dag [25. Juli], herefter maa holdes Mortensdag [11. Nov.]. Sj. R. 19, 143. (Tr.: CCD. IV. 593).

— Oprejsningsbrev for Niels Hansen i Bøstrup i Fakse Herred, som for nogen Tid siden selvottende har været med til at dømme nogle, der er blevet henrettet i Fakse Herred, og som derefter paa sidste Herredag er blevet dømt ved Rigsraadsdom, hvilken Dom han har efterkommet. Sj. R. 19, 143 b.

— Lignende Oprejsningsbrev for nedennævnte 7 Mænd, som var med til at dømme i ovennævnte Sag: Jens Olufsen i Viverup, Hans Lafritsen i Roede, Oluf Jensen paa Knelstrup, Peder Olufsen i Drugelstrup, Clemming Hemmisen i Lindit, Mads Hemmingsen i Orup og Anders Olufsen i Linvet. Udt. i Sj. R. 19, 143 b.

— Miss. til de Lensmænd, som har ladet forfærdige Salpeterlader¹. Da det er forordnet, at der skal være en Salpeterlade i deres Len, skal de nøje paase, at samme Salpeterlade holdes vedlige og ikke forsømmes. — Fortegnelse paa Salpeterhytteværker her i Riget: Sjælland: 1. Roskildegaaards Len, 2. Dragsholm Len, 3. Kalundborg Len, 4. Antvorskov Len, 5. Vordingborg Len (alle B.). — Fyen: 6. Odensegaards Len (B.), St. Knuds Kloster, Dalum og Rugaard (underholder dette Værk). — Jylland: 7. Koldinghus Len (B.), 8. Skanderborg og Aarhus Len (ét Brev), 9. Kalø og Dronningborg Len [ét Brev]². — Skaane og Bornholm: 10. Herrisvad Klosters og Helsingborg Len (B.), 11. Malmøhus Len (B.), 12. Bornholm Len (finge ingen Brev). — Holsten: 13. Haderlevhus Len (B.). — Halamland: 14. Sølvitsborg Len (B.), Laholms Len og Halmstad Len (de syder paa deres egen Haand). Sj. T. 25, 188 b. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om med det allerførste at lade istandsætte Alfærvejen paa

¹ Saaledes K. Sj. T. har kun: Lensmændene. I K. er med en enkelt Undtagelse sat Kryds eller „Brev“ ved de Len, hvis Lensmænd fik Brev. Disse er her betegnet ved: (B). ² Denne Tilføjelse er glemt.

Byens Fang mellem Skyttehuset og Valdby Bjærg. K. Udt. i Sj. T. 25, 189. (Tr.: KD. V. 138).

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz F[rederiksen], Oberst i Holland. Da Hendrik Oldeland agter at forsøge sig paa fremmede Steder som Soldat og har begæret Kongens Anbefaling til ham, skal han antage ham under sit Regiment og i Fremtiden forfremme ham, som det kan synes gavnligt for ham. K. Udt. i Sj. T. 25, 189.

— Miss. til Jockum Beck. Anders Nielsen i Grefve og Mads Madsen, Dirik Hansen og Morten Hansen i Sølrød har berettet, at de i nogle Aar efter skriftlig Befaling af Kaptejn Søfren Bugge har leveret deres Skat til hans Officerer, og at de siden igen har maattet betale samme Skat til Lensmanden paa Roskildegaard. Da Officererne ikke kan tilægge sig Skatten af de Gaarde, som er henlagt til deres Bestilling, men den alene tilhører Kongen, skal Jockum Beck tilholde Søfren Bugge straks igen at skaffe de nævnte Bønder den Skat, der er opbebaaret af Officererne. K. Udt. i Sj. T. 25, 189 b.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget Olluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, at der i hans Regnskab af Bergenhus Len fra 1. Maj 1627 til 1628 maa godtgøres ham Bekostningen paa en Kar- nap, som efter Kongens Befaling er blevet bygget og afsluttet i hans Tid, saavel som paa Reparation af Stalden, Brygger- set og Køkkenet, hvor det gjordes fornødent, hvortil der er anvendt 30 Tylter Deler, 1200 Mursten, 2000 Tagsten, 5 Læster og 1 Td. Kalk, 2000 Spigre og i Arbejds løn til Murmesteren, Smeden, Glarmesteren og Snedkeren 66 Rdlr. 1 Ort 8 Sk. Rente- mestrene skal rette sig herefter. Sj. T. 25, 189 b. K.

— Miss. til samme om at godtgøre Hr. Hendrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, den Afkortning i hans Regnskab, som er ført ham til Mangel paa Penge- skatter, Kornskatter og Proviantskatter for øde og forarmede Gaarde i Landskrone Len, forsaavidt han med Tingsvidner kan bevise, at disse Gaarde har været saa øde og forarmede, at de ikke har kunnet yde Skatterne. Endvidere er der ført ham til Mangel nogen Bekostning for Aaret 1632 til 1633 paa en Trætte mod en Morder, som er blevet dømt paa den forrige Herredag og straffet paa sit Liv. Ogsaa denne maa godtgøres

ham, saavidt det plejer at ske med andre Lensmænd. Sj. T. 25, 190. K.

20. Juli (Kbhvn.). Lignende Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Jens Juel til Kieldgaardt, Embedsmand paa Bøvling Slot, Manglerne for øde og forarmet Gods i Aalborghus Len, hvormed han har været forlenet, efter Tingsvidnerne. Sj. T. 25, 190 b. K.

— Lignende Miss. til samme om at godtgøre Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim Manglerne i hans Regnskab for Halds Len for Aarene 1630, 1631 og 1632 paa øde og forarmet Gods efter Tingsvidnerne. K. Udt. i Sj. T. 25, 191.

— Miss. til samme om at godtgøre Ernst Normand til Sielsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, det Byggearbejde, som han efter M. Hans Stenwinckels Fortingning¹ har ladet udføre paa Koldinghus Slot og Nygaard, samt Flikkeri paa Vindueskarme, Vinduer, Tag og Lofter, i hans Regnskab, saavidt der er Bevis for Udgiften. Sj. T. 25, 191. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Ernst Normand til Sielsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, til St. Hansdag 1628 i Rentekammeret har ladet indlevere de Penge, som Kirkerne i Antvorskov Len havde i Forraad, nemlig 1896¹/₂ Kurantdr. 26¹/₂ Sk. ¹/₂ Alb., hvorpaa Kongen har givet ham sit Hovedbrev, skal Ventsel Rotkirk af Antvorskov Lens Indkomst aarlig efter Hovedbrevets Datum betale Renter til de nævnte Kirker efter hver Kirkes Kvotadel og paa hver Kirkes Sted, hvilket siden skal godtgøres ham i hans Regnskab. Sj. T. 25, 189 b. K.

— Miss. til Sifvert Urne. Jacob Jensen, barnefødt i Roskilde, har berettet, at han i sine umyndige Aar er blevet storlig forurettet af sin Formynder i den Arv, der er tilfaldet ham efter hans afdøde Forældre, og at han paa Grund af sin store Armod ikke kan kræve den ved Retten. Sifvert Urne skal paatage sig Jacob Jensens Sag og ved Retten kræve, hvad hans Forældre har efterladt ham i løst eller fast Gods, da det er ubilligt, at nogen umyndig skal forurettes. Sj. T. 25, 190 b.

¹ Ordene: „efter . . . Fortingning“ er glemt i Sj. T.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Roskilde Kapitel. Hr. Greger Christensen, Sognepræst til St. Martini Kirke i Næstved, Hr. Hans Hansen, Sognepræst til Risløf og Fensmark og Hr. Hans Jensen Kolding, Sognepræst til Vester Egede har berettet, at Kongen har bevilget dem Kirke-tiender¹ til Forbedring af deres Kald, men at disse Tiender tilforn er perpetueret til Akademiet i København. Kapitlet skal indsende Erklæring om, ved hvilke Midler disse Præster kan blive hjulpet af de til Kapitlet liggende Kirker eller Pensioner. Sj. T. 25, 191. K.

— Miss. til Tolderne og Toldskriverne i Øresund om at tage dobbelte Ringepenge af de Skippere, der er sejlet bort fra Flekkerø Havn uden at erlægge Ringepenge, naar de kommer igen, og advare dem om, at saafremt de igen understaar sig at bruge Ringene uden at betale derfor, skal Kongen vide at søge det paa anden Maade hos dem. Sj. T. 25, 191 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Hendrik Hvitfeldt faar Bevilling til at lade paagribe Johan von Delden og hans 2 Brødre for den Gæld, som de er ham skyldige, og til at tage i Arrest det Gods, som kan opspørges at være flyttet af dem, indtil Sagens Uddrag. Udt. i Sk. R. 5, 91.

— Bestalling for Christopher Stensen til Grindstedgaard som Oberst over det sjællandske Regiment Knægte med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 1200 Speciedlr. fra [Bestallingsdagen]² at regne. [Iøvrigt enslydende, mutatis mutandis, med Bestallingen for Jesper Friis af 14. April 1633]. Sm. R. 5, 151 b. K. Udt. i J. R. 8, 440 b.

— Bestalling for Wolf Hieronimus von Kratz som Øversteløjtnant over det skaanske Regiment, for hvilket Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, er udnævnt til Øverste, med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 600 Speciedlr. eller deres Værd og med Traktementet for hans eget

¹ 18. Juni 1632, hvor der dog, sikkert ved en Fejlskrift, staar: Øster Egede. ² I Sm. R. er Datoen ikke indført. Paa Konc. er Dateringen paaført paa Bagsiden, men ikke i Teksten.

Kompagni. Han skal efter Øverstens Anordning have godt Indseende med Kaptejner og andre Officerer, at de flittigt mønstrer og eksercerer Knægtene under Regimentet og Kompagniet og instruerer dem i at omgaas med deres Gevær, at holde Tog og Slagorden, hver passe paa sin Mand, kende Led og Red¹ og rette sig efter Trommen, og han maa ikke med Drillen² vænne dem til at løbe, men alene søge deres Fjende i deres Slagorden. Han skal holde god Justits over alle dem, som er under hans Kommando, at de forholder sig i alle Maader efter den Ed og de Krigsartikler, som Kongen har overantvordet ham. Sk. R. 5, 91. K.

20. Juli (Kbhvn.). Lignende Bestalling for Achen von Bredau som Øversteløjtnant over det jyske Regiment, for hvilket Jesper Friis er Øverste. Udt. i Sk. R. 5, 92. K.

— Lignende Bestalling for Gabriel Rensberger som Øversteløjtnant over det sjællandske Regiment, for hvilket Christoffer Stensen er Øverste. Udt. i Sk. R. 5, 92. K.

— Bestalling for Jesper Lunov som Major over de Bønderknægte, som er udskrevet af Landfolket i Jylland, med en aarlig Løn af 400 Speciedlr. og samme Traktement, som Kaptejnen ved hans Kompagni havde, fra Pinsedag [20. Maj] 1632 at regne. Han og hans Løjtnant skal 2 eller 3 Gange om Aaret, naar det ikke er i Bondens Saatid, mønstre, eksercere og afrette det udskrevne Landfolk i Krigsbrug. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen af 2. April 1631 for Patrick Dumbar som Major i Skaane]. J. R. 8, 440. K.

— Lignende Bestalling for Jørgen Urup som Major i Sjælland fra Bestallingsdagen at regne. Udt. i J. R. 8, 440 b. K.

— Miss. til Malte Juel om at lade 10 Læster Rug indføre til Sundby Færge. Udt. i Sk. T. 6, 35.

— Miss. til samme om at lade Borgemestre og Raad i Simbritshavn faa et halvt hundrede Bøge til Forbedring af deres Havn. Udt. i Sk. T. 6, 35 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott [Ottesen]. Denne Brevviserske

¹ Tysk: Reih und Glied.

² Øvelser.

Catrine Davidsdatter, der tilforn har boet i Malmø, har berettet, at hendes Husbønde Giert Albritsen, da han døde, efterlod hende en stor Gæld og at han var kommet meget til agters, fordi Borgemestre og Raad i Indkvarteringstiden havde indkvarteret en Greve hos dem og de kun fik en ringe Betaling derfor, men at Greven forrykkede en stor Del af deres Gods og Formue, medens deres Bo var under Forsegling. Hun har efter sin Husbøndes Død været nødt til at opbyde sit Gods og sin Formue til Kreditorerne, for at de kunde søge deres Betaling deri, hvilket nogle af dem har ladet sig nøje med, medens andre, særlig de, der boede i København, ikke vilde modtage det vurderede Gods. Hun har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaten om, at han skal forhandle med hendes Kreditorer i København om, at de skal have Medlidenhed med hende og lade sig tilfredsstille med dette Gods eller i andre Maader, saavidt det er billigt. Han skal kalde hendes Kreditorer i København for sig og gøre sig Flid for at tilvejebringe Forlig mellem hende og dem om, hvad de kan have at søge hos hende, for at de har Medlidenhed med den fattige Enke og lader sig tilfredsstille, som det kan eragtes billigt. Sk. T. 6, 35.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen, Hr. Christoffer Ulfeldt og Hr. Hendrik Hvitfeldt om aldeles at kassere Just von Beck og sætte ham fra hans Bestilling¹. Udt. i Sk. T. 6, 36.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne om at hjælpe Ane Laurids i Falkenberg til Rette med Hensyn til et Laksefiskeri, som hendes Fader Svend Bentsen har faaet Kongens Brev paa. Udt. i Sk. T. 6, 36.

— Miss. til Erik Krabbe [Lensmand over Kristianopels Len]. Falk Lykke til Bolderup, Befalingsmand paa St. Peders Kloster i Lund, har berettet, at da han blev forlenet² med Gulland, fik han af Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler og Befalingsmand paa St. Knuds Kloster i Odense, Befaling til straks at begive sig til Gulland. Da Malte Juel til Giessinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, som fik Christianopel Len efter Falk Lykke, eller hans Fuld-

¹ Jvfr. 11. April 1633.

² 4. Maj 1625.

mægtig ikke var kommet til Lenet¹ paa den Tid, kunde Falk Lykke ikke overlevere Inventariet til ham eller hans Fuldmægtig, men var nødt til at overlevere det til 4 af Raadmændene i Christianopol. Da saa Falk Lykke fordrøede Bevis af Malte Juel for Inventariet, besværede denne sig over, at han ikke havde faaet Inventariet ved Registrering, og forlangte, at Raadmændene skulde tilholdes at gøre ham Rede for samme Inventarium, som han dog mener uden Tvivl skal findes til Stede. Naar Falk Lykke vil levere eller lade levere Inventariet fra sig, skal Erik Krabbe modtage det og siden give ham rigtig Fortegnelse over, hvad der er brugeligt og godt, til Bilag til hans Regnskaber, for at han engang for alle kan komme til en endelig Ende dermed. Endvidere skal Erik Krabbe give ham en Fortegnelse paa det, som ikke er godt. Sk. T. 6, 35 b.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Erik Giese og Steffan Skomager, [Raadmænd i Kristianopol]. Da Falk Lykke til Bolderup, da han blev forlenet med Gulland, har leveret Inventariet for Christianopels Len til dem og deres Medfølgere, som omhandlet i ovenstaaende Missive, skal de nu give dette Inventarium beskrevet til Falk Lykke og meddele ham, til hvem de igen har leveret Inventariet, for at han kan vide at rette sig derefter. Sk. T. 6, 36.

— Bevilling for Karren Mortensdatter af Faaborg, Datter af Hr. Morten Hansen, Sognepræst sammesteds, til at forblive i sin Faders Hus, skønt hun er dømt fra sin Mand for Hor. Udt. i F. R. 4, 12 b.

— Aab. Brev til Bønderne i Odensegaards Len om, at det berettes, at Skovene i Odensegaards Len er meget forhugget, saa at de ikke kan taale, at der herefter hugges Ved til Kul i dem. For at Skovene ikke slet skal udhugges, skal herefter hver Helgaard dér i Lenet aarlig give 16 Sk., hver Halvgaard 8 Sk. og hvert Hus, som hugger Træ til Kul, 4 Sk., saa at der kan købes Kul for disse Penge og Bønderne blive fri for at hugge Træer, brænde dem til Kul og føre disse til Odensegaard. F. R. 4, 13.

— Miss. til Anders Bilde og Falk Gjøe. Da Jørgen Lykke

¹ Kristianopol, hvormed Malte Juel blev forlenet 16. Maj 1625.

til Fiellemøse for kort Tid siden er død¹ og hans Enke² ikke er ved den Forstand, at hun kan forestaa sit Hus og sine umyndige Børn, og det derfor endelig er fornødent, at afdøde Jørgen Lykkes Bo, som nu staar under Forsegling, med det første bliver registreret og Gods og Gæld skiftet, for at nævnte Fru Regina Regenskatt i sin bedrøvelige Tilstand kan faa anvist et Sted og Varetægt, hvor hun kan have sit Ophold, skal Adressaterne snarest og senest inden fjorten Dage efter dette Brevs Modtagelse samles og da sammen med Værgerne, som er Palle Rodsten til Lundtsgaard, Mouridts Aschersleben til Jerstrup og Lauridts Skinkel til Gierskof, som de skal indstævne for sig, paase, at Godset og Løsoret bliver registreret og takserset, og ellers som Kommissarier foretage Skifte mellem Fru Regina Regenskatt og hendes Børn, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 250 b.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Palle Rodsten. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Jørgen Lykke, skal han paatage sig Værgemaalet for hans Enke Fru Regina Regenskadt og nøje paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til hendes rette Værge. F. T. 4, 251 b.

— Miss. til Claus Brockenhuus og Frederik Markdanner. De har tilforn³ faaet Befaling til ved Dom at afgøre de muligt opkommende Stridigheder paa Skiftet mellem Hans Oldeland til Trellerup og hans Børn efter hans afdøde Hustru Fru Sophie Hvas, deres Moder. Paa Grund af adskillige indfaldne Tvistigheder har de henvist Skiftet fra sig til Danmarks Riges Raad, for at dette kunde dømme endeligt i Sagen, hvilket ogsaa er sket. Der gives dem Befaling til at indstævne Parterne, nemlig Hans Oldeland, hans Børn og deres Værger, til bestemt

¹ Død 1633, bisat 28. Juni s. A.
² Jvfr. 25. Juni 1632.

³ Regina Sigvardsdatter v. Rindschat.

Tid og Sted og afslutte det nævnte Skifte efter den afsagte Dom inden 6 Uger efter dette Brevs Overlevering uden videre Forhaling eller Undskyldning fra Parterne, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, paase, at alt, baade med Taksering af, hvad der bliver udlagt, saavel som i alle andre Maader gaar ligeligt og ret til og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og ikke desto mindre efterkomme denne Befaling. F. T. 4, 252.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Palle Rodsten, Henning Valkendorf og Anders Bilde. De har tilforn faaet Befaling til at paatage sig Værgemaalet for Hans Oldelands Børn paa Skiftet mellem ham og hans Børn efter hans afdøde Hustru Fru Sophie Hvas. Da Danmarks Riges Raad nu har afsagt Dom i dette Skifte, skal de med det allerførste foretage dette Skifte og efter samme Dom straks uden videre Forhaling tilendebringe det inden 6 Uger efter dette Brevs Dato. F. T. 4, 252 b.

— Miss. til Hans Oldeland om at give Møde for de forordnede Kommissarier, naar han indstævnes af dem, og da endelig uden videre Ophold eller Undskyldning skifte med sine Børn efter deres afdøde Moder og ellers rette sig efter den paa Herredagen afsagte Dom. Udt. i F. T. 4, 253.

— Miss. til Hendrik Podebusk om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Chirstine Oldeland, som afdøde Jørgen Lykke tilforn var Væрге for, medens Skiftet mellem Hans Oldeland til Trellerup og hans Børn efter deres afdøde Moder staar paa, og nøje paase, at hun ikke i nogen Maade forurettes. Udt. i F. T. 4, 253.

— Miss. til Mouridts Aschersleben. Han skal straks efter Afslutningen af Skiftet mellem hans Moder¹ og hans Søskende efter hans afdøde Fader modtage de hans Søster Jomfru Margrette Aschersleben paa Skiftet tilfaldne Lodder og Værgemaal med tilhørende Breve og Dokumenter af Hans

¹ Maren Brockenhuus Ejlersdatter, g. m. Jørgen Aschersleben († 1625).

Mangel paa Folk og Skibe, eftersom der paa de sidst udsendte Skibe er afslaaet¹ et Antal Folk under Caput bone spei og Goa. For at samme Kompagni ikke skal gaa til Grunde til Skal² og Disreputation for Kongen og hans Undersaatter, men kan fortsættes, skal Adressaterne samle Participanterne af Gejstligheden, som har gjort Indlæg i Kompagniet, eller deres Arvinger, saa mange som har Formue, og forhandle med dem om, at de af hvert Hundrede af deres Indskud skal bevilge en vis Andel, eftersom det gøres fornødent. Dem, som ingen Formue har, skal de ikke anmode om Udlæg, og de skal paase, at der omgaaes ret hermed. Da disse Indskud formentlig ikke er tilstrækkelige, skal de med Flid være over at faa nogen, som vil yde ny Kapital og Tillæg til denne Rejse. De kan ogsaa skrive efter nogen af Gejstligheden i Norge og Danmark og tale med dem om nye Indskud. Da en Del formodentlig vil undslaa sig paa Grund af den forrige uvisse Retour³, og for at enhver kan være desto villigere til dette Værk, sender Kongen dem et nyt Forslag om, hvorledes enhver uden Skade kan yde Tillæg og være sikker paa at faa sin Kapital med Rente tilbage af den første Rejse, og ydermere være desto mere sikker derpaa, saafremt han vil lade sit Indskud assurere. Saafremt de, som gør nye Indlæg, end ydermere begærer at nyde al den deraf flydende Fordel, er det raadsommere, at dette sker og at Handelen saaledes fortsættes, indtil Kompagniet kan faa noget af sin Kapital hjem ved dette Middel. For at de bedre kan vide Besked med, hvem der er Participanter, sender Kongen dem vedlagt en Fortegnelse paa disses Navne. Dem af Participanterne, som har været forskrevet til Skanderborg Slot og været forsamlet dér, har Kongen bevilget, at der maa forundes dem et af Kongens Orlogsskibe og en Jagt for en billig Fragt. Kongen vil selv montere og proviantere dem med al Fornødenhed. Adressaterne skal anvende deres yderste Kredit, Flid og Omsorg for at forrette dette. Hvad der forrettes heri og føres til Endelighed, derom vil Kongen have Meddelelse inden førstkommende Pinsedag ved Participanternes Fuldmægtige, som skal sendes til

¹ Formodentlig: slaaet overbord. ² Vanry. ³ Formentlig: Usikkerheden m. H. t. Resultatet af den forrige Udrustning.

intendenten over Ribe Stift Jens Dynesen eragtes dygtig til at forestaa og betjene Skolen i hans Fraværelse. J. R. 8, 439.

20. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum for Holger Rosenkrantz til Rosenholmb, som i Rentekammeret har indleveret en Fortegnelse over en Del Klenodier, Guld og Penge, som han paa adskillige Tider fra den 27. Okt. 1620 til den 22. Dec. samme Aar har modtaget fra Rentekammeret og som han igen skulde udgive paa den Rejse, da han var sendt som Gesandt til Sverrig til afdøde Kong Gustav Adolfs Bilager og Bryllup, og hvorpaa han har faaet Kvittans af Rentemestrene Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsløf. Han skal være kvit og fri for al Tiltale og Eftermaning for nævnte Klenodier, Guld og Penge. J. R. 8, 439 b. K.

— Miss. til Jost Høg til Biørnholm om inden 6 Uger at revidere det Regnskab, som var aflagt af afdøde Jens Gertsen, der havde været Foged hos ham og hans afdøde Brødre Otte og Tammis Høg. Udt. i J. T. 8, 520 b.

— Miss. til Christian Holck. Kongen har bevilget, at Christoffer von Gersdorffs Søn maa faa Kirkens Part af Vinderslef Korntiende, som han har faaet i Fæste af Christian Holck. Da Bønderne tilbyder at give mere i Fæste og Afgift end Christoffer von Gersdorff har givet og skal give, skal Christian Holck ogsaa lade Peder Christoffer von Gersdorffs Søn¹ give noget mere i Fæste og i aarlig Afgift. J. T. 8, 520 b.

— Miss. til samme om at undersøge Aarsagen til, at Peder Pedersen, Møller i Holms Mølle i Silkeborg Len, ikke kan yde sin sædvanlige Landgilde, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Udt. i J. T. 8, 521.

— Miss. til Laurits Lindenov om at lade Kaptejn Jørgen Hertvigsen faa et af de Huse, som stod i Skansen ved Aarhus, til at forbedre den Gaard, der er tillagt ham til hans Bestilling. Udt. i J. T. 8, 520 b.

¹ Navnene maa være forskrevet. I Tb. fol. 125 b er under 13. Jan. 1634 indført Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Joakim Gersdorff til Palstrup paa Kirkens Part af Korntienden af Vinderslev Sogn. Den ovenfor omtalte Søn af Christoffer eller Peder Christoffer maa være denne Joakim, Søn af Kristoffer Pedersen Gersdorff.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Laurits Lindenov om at forordne 2 Logementer eller flere i Aarhus, i hvilke fremmede Folk skal kunne faa Herberge og hvad de ellers behøver. Udt. i J. T. 8, 521¹.

— Miss. til Jørgen Krag og Erik Juel om at give Møde, naar Søfren Jensen i Olderup gør afdøde Jørgen Belows Arvinger Regnskab, og afgøre de muligt opkommende Stridigheder ved Dom. Udt. i J. T. 8, 521.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om, at Bønderne i hans Len [Lundenæs] skal modtage noget Tømmer til Reparation af Bygningen paa Bøvling i Karup og køre det til Holstebro. Udt. i J. T. 8, 521.

— Miss. til Gunde Lange til Breding om, at Hr. Jens Pofvelsen, hvis Kald² er ringe, maa faa den første Tiende, der bliver ledig i Egnen dér omkring, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. Udt. i J. T. 8, 521 b.

21. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Magdalene Mogensdatter, Nicolas Schwabes Enke, faar Bevilling til, saa længe hun hensidder som Enke og ikke bruger nogen borgerlig Næring, at være aldeles kvit og fri for al kongelig og borgerlig Byes Tyngde og Besværing, være sig Indkvartering og alt andet, hvad som helst det være kan. Sj. R. 19, 144.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt og Hendrik Ramel. De skal snarest begive sig til Monstrupgaard i Skaane og taksere Gaardens Bygning. Sj. T. 25, 191 b. K.

— Lignende Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne, Hr. Jørgen Brahe, Hr. Fredrik Reedtz og Jokum Beck om at taksere Svanholm i Sjælland. Udt. i Sj. T. 25, 191 b. K.

— Lignende Miss. til Claus Brockenhuus og Knud Ulfeldt om at taksere Rantzausholm, Tybring, Rødekiel og Søn-dergaard i Fyen. Udt. i Sj. T. 25, 192. K.

— Miss. til Tolderne og Toldskriverne i Helsingør. Det berettes, at den svenske Agent Johan Fegreus for nogen Tid siden har stillet Kavtion for en Del Korn, som den afdøde Konge af Sverrig har ladet føre til Hamborg og Holland, og

¹ Tr. i Udt. i Hübertz: Aktstykker vedk. Staden og Stiftet Aarhus S. 61. ² Snedsted, Hassing H.

for nogle svenske Borgeres Gods. Saavidt det af den svenske Guvernørs Brev bevises, at Kornet har været Kongen af Sverrigs eget Korn, skal de lade det være toldfrit og erstatte Agenten hans udlagte Penge, men af de svenske Borgeres Gods skal de tage den sædvanlige Told, da disse bør føre Certifikater med sig, naar de vil være toldfri. Sj. T. 25, 192. K.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albret Skeel, Hr. Tage Thott, Mogens Pax og Jørgen Seefeld. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at være til Stede, naar Vincents Bilde til Valdbygaard af Marquart Bildes Arvinger fik overleveret Værgemaalet for hans Farsøster Jomfru Birgitte Bilde. Vincents Bilde har nu paa sin Farsøster Jomfru Birgitte Bildes Vegne berettet, at hun har været betroet til at forestaa adskillig Indtægt og Udgift af Penge og Varer i afdøde Marquart Bildes Bo, og at hun tilbyder at fremlægge Regnskab og Fortegnelse herover til Marquart Bildes Arvinger, naar disse leverer Værgemaalet for hende fra sig. Adressaterne skal ligeledes være til Stede herved og tilholde de nævnte Arvinger, hvis hendes Regnskab befindes rigtigt, at give hende nøjagtig Kvittering for det. Sj. T. 25, 192.

— Miss. til Rentemestrene. Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, har berettet, at de forholder ham Kvittansiarum, fordi 3 Breve er frakommet ham i den ulejlige Tid, nemlig 1. en Landstingsdom af 1553 om, at en Lovhævd, som Jens Madtsen i Svansøe har gjort paa Mark og Hede, er dømt ved Magt, 2. et af Prioren og Konventsbrødrene i St. Hans Kloster 1527 udstedt Brev paa 50 Mark, som de er Fru Karen Stensdatter¹ skyldige, 3. et Tingsvidne af 1575 af Rinds Herreds Ting, udstedt af Peder Jensen Høg med beskikkede Dannemænd om, af hvem han havde stædt den Gaard, som han beboede. Da disse Breve intet har paa sig, skal Adressaterne ikke af den Grund forholde Hr. Knud Gyldenstjerne hans Kvittansiarum. Sj. T. 25, 192 b. K.

— Miss. til Tyge Brahe om at lægge 1 Gaard i Dalbyborup i Fakse Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte

¹ Se De ældste danske Arkivregistraturer, udg. ved William Christensen, V. 81.

af Fru Sidtsel Parsberg, ind under Tryggevælde Len. Udt. i Sj. T. 25, 193. K.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott og flere¹. Da Bønderne i Høgs Herred, Bjærge Herred og Nørre-Asbo Herred har begyndt at udgrave Stensaaen, skal Adressaterne nøje undersøge, om det er Umagen værd at anvende videre Bekostning paa dette Arbejde og hvorledes der til Gavns kan begyndes dermed. Da det endvidere berettes, at Flyvesand anretter stor Skade sammesteds, skal de forhandle med alle Lodsejerne ved Stensaaen, som lider Skade ved Flyvesandet, og gøre en Ordinans om, hvorledes Gærderne kan sættes og siden holdes ved Magt. De skal derefter indsende Erklæring om disse Punkter til Kancelliet. Sk. T. 6, 36 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1683 at regne, for Holger Rosenkrantz til Frølinge paa Gulland. (Ensyldende med Forleningsbrevet [af 4. Febr. 1627] for hans Formand Jens Høg). Udt. i Sk. R. 5, 92.

— Fredebrev for denne Brevviser Peder Jensen i Fyen², der for 48 Aar siden har dræbt en Person, men som paa de Tider er blevet forligt med den dræbtes Slægt og Venner, saa at han siden den Tid paa ingen Maade er blevet efterstræbt. Han maa uhindret bosætte sig, hvor han vil, og tilstedes til Sakramentet. F. R. 4, 13.

— Miss. til Henning Valkendorf og Frederik Markdanner om at begive sig til Odense, dér registrere afdøde Erik Urnes Breve og siden levere hver sine. Udt. i F. T. 4, 254 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Frederik Markdanner til Søgaard har begæret 4 Gaarde, der tjener til Nyborg Slot, og 1 Gadehus ved Rønningesøgaard i Rønninge By samt Bierne Mølle og Meele Mølle³, alle i Rønninge Sogn i Aasum Herred i Odensegaards Len i Fyen, til Mageskitte for 1 Gaard i Flodstrop⁴ By, 1 Gaard i Kissendrop, begge i Flodstrop Sogn, 1 Gaard i Anslev⁵ By og Sogn, 1 Gaard i Skelderup By og 1 Gaard i Soederop⁶, begge i Skelderup Sogn, 1 Gaard i Ellinge Sogn, alle i Vin-

¹ Formodentlig Kommissarierne i Skaane, jvfr. 12. Okt. 1633. ² Teksten har: Peder Jensen Fyen, Overskriften: Peder Jensen i Fyen. ³ Mellemølle. ⁴ Flødstrup. ⁵ Aunslev. ⁶ Saaderup, Skellerup S., Vinding H.

ding Herred, 4 Gaarde i Skydebjerg By og Sogn, 2 Gaarde i Ugerslef By og Sogn og 1 Gaard i Roerstrup, alle i Baag Herred, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Nyborg]. F. T. 4, 254 b.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf og Anders Bilde. Der er opstaaet Trætte mellem Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, paa Kongens Vegne paa den ene og Jesper Friis til Ørbækklunde paa den anden Side om en Ejendom, kaldet Aasen, i hvilken Sag Kongen for nogen Tid siden har befalet dem at dømme mellem bemeldte Parter. Da de intet endeligt har dømt i Sagen, fordi Skøder og andre Beviser ikke stemte overens, har Kongen taget denne Sag overtvært og bevilget, at den Part af Aas, som gaar fra Aasedams Dænning og ret i Vester til den Bæk, som løber ned til Aasmølle Dam, herefter skal følge Jesper Friis til hans Gaard Ørbeckklunde og Resten Aasmølle. Adressaterne skal med det allerførste begive sig til Aastederne, indvorde Jesper Friis samme Ejendom, som forskrevet staar, og afpæle den tilbørligt. F. T. 4, 255 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Christen Christensen, Præst i Bøvling, for sig og sine Efterfølgere faar Bevilling paa et Bol i Bøvling Sogn uden Fæste og fri for Ægt og Arbejde mod den sædvanlige aarlige Afgift. J. R. 8, 440 b. K. Orig. i Landsark. i Viborg. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jens Juel til Kielgaard. Det berettes, at Jens Olufsen, Borgemester i Ringkøbing, har solgt en Del af det Kontributionskorn, der var blevet liggende i Ringkøbing, da Fjenderne drog ud af Jylland, og uddelt en Del deraf til fattige og husarme, og at han har anvendt de derfor indkomne Penge til Gavn for Byen. Jens Juel skal lade Borgemesteren gøre sig Regnskab for, hvad Pengene er anvendt til. J. T. 8, 521 b.

— Miss. til samme. Hr. Jørgen Andersen¹, Sognepræst i Engbjerg Sogn, har berettet, at et Kirkebol, kaldet Kringel, for hans Kalds Ringheds Skyld for kort Tid siden er

¹ Jørgen Andersen Riber, Sognepræst til Engbjærg og Harboøre, Vandfuld H.

perpetueret til hans Underholdning til sammen med nogle smaa Stykker Kirkejord at bruges til Engbjerg Præstegaard, men at en Mand, ved Navn Jep Pedersen, som bor paa nævnte Bol, gør ham Forfang paa Rettigheden af samme Bol. Jens Juel skal tilholde Jep Pedersen at lade nævnte Bol blive efter Kongens Forordning, dog skal det staa ham frit for at stævne Sagen. J. T. 8, 522.

22. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Glomsøe Sogn maa annekeres til Bafvelse Sogn. Naar én af Præsterne i disse Sogne dør, skal den anden straks overtage det ledige Sogn og siden betjene begge Sognene, dog at den efterladte Enke forsynes med nødtørfdig Underholdning, saa længe hun hensidder som Enke. Sj. R. 19, 144.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Eyller Urne til Gunderslevholm, Befalingsmand over Bratsberg Len, maa nyde Savlejerne i Bratsberg Len for 500 Speciedlr. aarlig, og at han indtil videre af de 6 Save, som Kongen selv har ladet bruge, skal give 300 Speciedlr. aarlig, fra 1. Maj 1633 at regne. Deres Inventarium skal straks vurderes, hvorefter han straks skal betale det. Sj. T. 25, 193. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om herefter at godtgøre Lensmændene paa Aarhusgaard, Kalø, Dronningborg, Skanderborg, Silkeborg¹ og Stjernholm det Gæsteri og anden Herlighed, som de paa Kongens Vegne plejer at oppebære af Aarhus Kapitels og Domkirkes Gods, da Kongen har bevilget², at nævnte Kapitel herefter selv maa nyde saadan Herlighed af sit Gods. Sj. T. 25, 193. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk om at erklære sig om Jens Lauridsens Klage over at være forurettet af Ernst Normand, da denne var forlenet med Antvorskov Len. Udt. i Sj. T. 25, 193 b.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt. Denne Peder Søfrensen og hans Hustru, som er bosat i Hersløf ved Landskrone, har berettet, at de af Trang har opladt deres Gaard til en Mand, ved Navn Jens Pedersen, paa Vilkaar, at de skulde beholde en Part i Gaarden, men denne Part forhol-

¹ I Sj. T. er Silkeborg glemt.

² 17. Juli 1633.

der Jens Pedersen dem mod de af dem erhvervede Domme. Adressaten skal undersøge Sagen, og, dersom det befindes, at de forurettes mod Lov, Dom og Ret, skal han hjælpe dem til Rette, især hvis deres Husbonde Gunde Skriver ikke raader dem. Sk. T. 6, 37.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Otte Pogwisch. Hr. Claus Daa til Borrebye, Embedsmand paa Dragsholm Slot, har berettet, at afdøde Hans Pogwisch skyldte afdøde Jacob Ulfeldt til Bauvelses Arvinger en Sum Penge, som i langsommeligt Tid har henstaaet uforrentet. Da Otte Pogwisch er forordnet til Værge for Hans Pogwisches Børn og har taget deres Gods og Formue til sig, skal han være betænkt paa at tilfredsstille Jacob Ulfeldts Arvinger for det, som han i saa Maade bliver dem skyldig. Ligeledes berettes det, at afdøde Hans Pogwisch skylder de fattige i Nyborg 300 Rdlr. Ogsaa denne Gæld skal han være betænkt paa at betale. F. T. 4, 256.

— Miss. til Ernst Normand og Tønne Friis. Paa nærværende Herredag er der gaaet Dom mellem Jahan Brockenhuus til Lerbeck og Frederik Munk til Harritskier i 2 Sager om Landgilden i Jennum og om Oppebørslen af Harritskiers Gods, der skal bevises og ordeles ved Likvidering og anden lovlig Proces. Da Parterne ikke kan komme til Ende dermed, med mindre der kan ske fuldkommen Likvidering og Forhandling mellem dem efter gode Mænds Sigelse, gives der Adressaterne Befaling til at stævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge de Stridigheder, der muligt kan opkomme mellem dem om samme Landgilde og Oppebørsel, i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. J. T. 8, 522.

— Miss. til Lavrits Ebbesen om, at han skal tillade Ingebor Galt at bygge et lille Hus paa den Grund, som hun har faaet af Kongen, dog at den efter hendes Død igen falder tilbage til Kongen. Udt. i J. T. 8, 522 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Laurits Ebbesen og Niels Friis foretager Besigtelsen¹

¹ Se Miss. af 26. Juli 1633 ndfr.

af det Gods i Dronningborg Len, som Oluf Parsberg har begæret til Mageskifte. Udt. i J. T. 8, 523.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade undersøge, om Toldboden paa Amagerbro, hvorpaa Kongen for nogen Tid siden¹ har givet sin Tolder Jonas Heinemarck Skøde, ligger paa den Fru Sidtsel Parsberg, Enke efter Hr. Jens Sparre til Sparresholm, tilhørende Gaards Grund paa Christianshavn, som Kongen tilforn har tilskødet² hendes afdøde Husbonde. Sj. T. 25, 193 b. (Tr.: KD. V. 138).

— Miss. til Vincents Bilde. Hans Søster³ er for nogen Tid siden død i Holland, og der er dér anvendt nogen Bekostning paa hendes Begravelse. Da hendes Gods er tilfaldet ham arveligt og Kongen eragter det billigt, at den nævnte Bekostning dækkes af den efterladte Arv, skal han betale den nævnte Gæld, da det ikke med Billighed kan nægtes Kreditorerne. Sj. T. 25, 194.

24. Juli (—). Kvittansiarum til Fru Jytte Brock til Estrup, Enke efter Hr. Jørgen Skeel til Sostrup, Rigens Marsk, paa hendes Regnskab for Indtægt og Udgift af Vestervig Klosters Len fra 1. Maj 1629, da Hr. Jørgen Skeel fik Lenet i Forsvar, næst efter at Fjenderne havde forladt Landet, og til 1. Maj 1632, da Fru Jytte Brock igen blev det kvit, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det Inventarium, som fandtes paa Vestervig Kloster. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 441. K.

— Miss. til Jens Mogensen. Det berettes, at han skylder Skolen og de fattige i Vejle Købstad 300 Dlr., hvorpaa de har haft Brev og Forvaring af ham, men at dette er bortkommet for dem under den sidste Fejde. Da det er billigt, at Skolen og de fattige sikres, skal han udstede et nyt Forsikringsbrev til dem og siden betale dem efter det forrige Gælds-brev mod nøjagtig [Kvittering]⁴ af Borgemestre og Raad. J. T. 8, 523.

26. Juli (—). Miss. til Christoffer Ulfeldt om at aftinge

¹ 17. Marts 1630.

² 6. Juni 1623.

³ Jfr. Lisbet Bilde Jønsdatter, † ca. 1630 i Rotterdam.

⁴ Dette eller et lignende Ord mangler i J. T. Stedet er øjensynlig forskrevet.

med de Mænd, som har vidnet sammen med Hans Stolpisen, efter deres Formue og med Hans Stolpisen selv efter hans yderste Formue. Siden skal han lade dem være forskaanet for videre Tiltale. Sk. T. 6, 37.

26. Juli (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen og Niels Friis. Da Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand over Trondhjems Len, har begæret 3 Gaarde i Haurum By, 1 Gaard i Velløuf og 4 Gaarde i Skød By og Sogn, alle i Dronningborg Len i Jylland, til Mageskifte for 9 Gaarde i Nørrebeck By og Sogn og 2 Gaarde i Veyrum By og Sogn, alle i Sønderlyng Herred i samme Len, skal de besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet¹ Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, at være til Stede ved Besigtelsen. J. T. 8, 523 b.

— Miss. til Christen Tammisen. Claus von Buchwald, der har været indført i Albret Rostrups Gods for 4000 Rdlr., har til sidste Herredag været indstævnet af denne, hvor da samme Brev er blevet underkendt og kendt forbrudt, Halvparten til Kongen og Halvparten til Albret Rostrup. Adressaten skal varetage Kongens Interesse herved og, dersom Kongen ikke fuldtud kan betales ved denne Indførsel for sin Part, skal Adressaten have i Agt, naar der kan tilfalde Albret Rostrup noget yderligere. J. T. 8, 524.

27. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Hr. Hans Nielsen, Provst i Middel-Treding og Sognepræst til Valmar Kirke paa Gulland, der vil lade den gullandske Krønike trykke, hvis det maa ske med Kongens Bevilling, maa lade nævnte Bog trykke og udgaa, og at ingen i de næste 10 Aar maa eftertrykke den eller, hvis den trykkes andetsteds, maa indføre den hertil. Sk. R. 5, 92.

— Miss. til Holger Rosenkrantz [Bornholm] om at hjælpe Rasmus Lavridsen, som beklager sig over, at der er sket ham for kort i adskillige Maader, til Rette. Udt. i Sk. T. 6, 37 b.

29. Juli (—). Miss. til Jørgen Brahe. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at lade besigte et Stykke Jord, som

¹ 22. Juli 1633.

² 26. April 1631.

ligger til et Kronen tilhørende Bol i Skorrupe Sogn i Hagenskov Len, og som en Bolsmand, ved Navn Jep Hansen, har i Brug, hvilket Stykke Jord Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Rugaard, har begæret til Mageskifte for et andet Stykke Jord i Skorrupe Bymark¹. Da det af den til Kancelliet indsendte Besigtelse ikke fremgaar, om der derved sker Kronen Fyldest i lige saa god Jord, Eng og Mark, som Kronen udlægger til Anders Bilde, skal Jørgen Brahe paany tilforordne 4 uvildige Dannemænd, som med det allerførste skal besigte begge de nævnte Stykker Jord, ligne, lægge og maale dem mod hverandre i Længden og i Bredden og give deres Besigtelse beskrevet. Jørgen Brahe skal snarest indsende deres Besigtelse til Kancelliet. F. T. 4, 256 b.

3. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Anders Ibsen i Vierling² i Skaane faar Bevilling til at indlade sig i Ægteskab med Pernille Andersdatter. Udt. i Sk. R. 5, 92 b.

— Miss. til Jens Juel i Raadet om at forføje sig til København sidst i August. Udt. i J. T. 8, 524 b.

4. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Peiter Armus, Claus Marcus og Elias Richers³, Borgere i Fæstningen Glückstadt, efter Ansøgning faar Bevilling til at begive sig til Gulland, dér for Betaling købe og derfra udføre 4000 Fod hugne Sten, 30 Læster Tjære og 2 Skibsladninger Bygnings-tømmer, som de har forpligtet sig til at bringe til Fæstningen Glückstadt. J. R. 8, 442.

12. Aug. (—). Miss. til Rentemestrene. Jeronymus von Pletz, som i den sidste Fejde var Kongens Oberst, har begæret Afregning for det, som Kongen er blevet ham skyldig for samme Tjeneste. Naar han eller hans Fuldmægtig henvender sig til dem herom, skal de revidere Regnskaberne over hans Tilgodehavende og underrette Kongen om, hvor meget han billigt har at fordre til Rest, for at Kongen kan lade ham betale. Sj. T. 25, 194. K.

14. Aug. (—). Miss. til Hr. Claus Daa og Tygge Brahe om Deling af afdøde Frants Rantzaus Gaard i København

¹ Teksten her stemmer ikke med Teksten i Miss. af 26. April 1631.

² Verlinge, Stehag S., Onsjö H.

³ Overskriften har: Richars.

mellem Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg Slot, og Lauridts Ulfeldt til Egeskouf. Sj. T. 25, 194 b. K. (Tr.: KD. V. 138 f.).

14. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Hans Kloet, Borger i Aarhus, som for nogen Tid siden¹ har faaet Bevilling til at opsætte et Klædegøreri i Aarhus og en Valkemølle paa Kornmøllens Dæmning sammesteds, og som nu har klaget over, at Mølleren i Kornmøllen har gjort ham adskillig Fortræd og stor Skade paa hans Haandtering ved at forholde ham Vandet, faar Bevilling for sig og sine Arvinger eller Efterkommere i samme Klædegøreri til straks at overtage nævnte Kornmølle i Forpagtning med det Tilbehør og Redskab, hvormed Møllen er blevet overleveret Mølleren, dog at han tilbagegiver Mølleren det Fæste, som denne efter Fæstebrevet har betalt. Han og hans Arvinger eller Efterkommere skal aarlig i rette Tid betale den sædvanlige Skyld af Møllen til Kronen og desuden efter hans Tilbud yderligere 2 Læster Malt om Aaret samt holde Kornmøllen tilbørlig ved Magt, saavidt Mølleren tilforn har været forpligtet at gøre. J. R. 8, 442. K.

— Miss. til Laurs Lindenov, hvorved ovennævnte Bevilling for Hans Klod kommunikeres ham med Anmodning om ved Revers eller paa anden Maade at tage Sikkerhed af ham for Mølleskylden og om at tilholde Mølleren i Kornmøllen straks at afstaa Møllen til Hans Klod, naar denne har betalt Mølleren, hvad denne efter sit Fæstebrevs Lydelse har givet i Indfæstning. J. T. 8, 525.

— Miss. til Dr. Jens Dinesen. Denne Albret Jacobsen² har berettet, at han er lovlig kaldet af Sognemændene til de ledige Sogne Starup og Nebel i Koldinghus Len, som hans Kaldsbrev udviser, og at han er eksamineret af Adressaten og kendt dygtig til Kaldet, men at han ikke kan blive ordineret uden Kongens Bevilling, da han ikke har naaet den i Forordningen fastsatte Alder. Kongen bevilger, at han maa faa dette Kald og at Adressaten maa ordinere ham dertil. J. T. 8, 524 b.

15. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene over nedennævnte Len. Da de af dem indsendte Erklæringer om en Kon-

¹ 20. Dec. 1632.

² Albert Jakobsen Wilstrup.

tribution af deres Len i Stedet for Udskrivning af Baadsmænd kun formelder om en ringe Pengesum¹, og da Kongens gode Hensigt om Almuens Forskaansel for Udskrivning ikke kan naas, med mindre Undersaatterne er villige til at betale mere, skal Adressaterne forhandle med Købstæderne og Almuen dér i Lenet, hvor Søfarten bruges, og siden indsende en Fortegnelse over Resultatet til Kancelliet. — Næmlig: Koldinghus², Ribe (2), Skanderborg (0), Aarhus (1), Hald (3), Viborg, Mariager (1), Stjernholm (1), Horsens, Skive (1), Kalø (3), Ebeltoft, Aalborg (2), Sejlstrup (1), Vestervig (0), Bøvling (3), Lundenæs (0, NB.), Odensegaard (2), Hindsgavl (1), Hagenskov (1), Københavns Len (1), Køge, Kronborg og Frederiksborg (2), Helsingør, Roskilde (NB. 1), Holbæk (1), Ringsted (1, NB.), Antvorskov med underliggende Len (3), Dragholm, Kalundborg (1), Halsted Kloster, Tranekær (1), Helsingborg (1), Landskrone (1), Laholm (1), Christianstad (2), Sølvitsborg (2), Halmstad (1), Varberg (3), Gulland (NB. 1). Sj. T., 25, 195. K. Origg. (til Henning Valkendorf, Odensegaard Len) i Landsark. i Odense og (til Henrik Gyldenstjerne, Varberg Len) i Varberg Lens Ark.

15. Aug. (Glückstadt). Miss. til Lensmændene³ over nænnævnte Len. Da der fra deres Len ikke er indkommet nogen Erklæring om Kontribution i Stedet for Udskrivning af Baadsmænd, skal de, for at Kongens gode Hensigt om Forskaansel af Almuen i begge Riger for Udskrivning kan naas, forhandle med Købstæderne og Almuen ved Søkanten i deres Len om, at disse skal kontribuere dertil, for at de kan blive forskaanet for Udskrivelsens Besvær, og at de giver det mest mulige ud over den forrige Takst, som var $\frac{1}{2}$ Rdlr. af hver

¹ I K. til det indførte Miss., som maa være stilet til Lensmanden paa Koldinghus Ernst Normand, er opført Kolding By med en Afgift af $37\frac{1}{2}$ Rdlr., „som skulde være den nittende Part af vor Købsted Koldings enfacke Skatt“.

² I denne Fortegnelse er i K. tilføjet Tal og NB., der her vedføjes i Parentes; formentlig er det Tallene paa de udskrevne Baadsmænd. Koldinghus, Stjernholm, Københavns Len og Køge er strøget i K., men medtaget i Sj. T., Astrup og Aalholm i K. er helt slettede.

³ K. er stilet til Otte Marsvin til Dybeck, [Dronningborg Len].

Kronens Helgaard, hvor der bruges Fiskeri eller Sejlads, 1 Ort af hver Halvgaard, 1 Rdlr. af hver sejlene Karl, $\frac{1}{2}$ Rdlr. af hver Tjenestedreng, som tjener for fuld Løn ved Søkanten, 1 Ort af hver Tjenestedreng i Købstæderne og 1 Rdlr. af hver sejlene Karl [sammesteds]. Disse skal forskaanes, naar der paa-bydes ekstraordinær Skat, som Byerne saa skal erlægge, da denne Forskaansel dog er til Byernes Nytte og Fremtarv. Adressaterne skal siden indsende en rigtig Fortegnelse paa alt, saavel af Købstæderne som af Almuen dér i Lenet, til Kancelliet. — Næmlig Dronningborg, Silkeborg, Ørum, Aastrup, Nyborg, Rugaard, Tryggevælde, Vordingborg med underliggende Len, Møen, Nykøbing, Aalholm, Malmø og Jerrestad Herred, Christianopol, Bornholm og Arensburg. Sj. T. 25, 195 b. K. Orig. (til Holger Rosenkrantz, Bornholm) i Landsark. i Kbhvn.

15. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at paatage sig Værgemaalet for Ofve Thott paa Skiftet efter dennes afdøde Moder Fru Karne Gyldenstjerne og paase, at der kun vederfares ham, hvad der er Ret. Udt. i J. T. 8, 524 b.

16. Aug. (Glückstadt). Miss. til Markor Hvitt. Dersom Kongens Jagt er til Stede ved Christianpris Havn, skal han give Befaling til, at den straks overfører dette Bud til Lol-land eller Falster, hvorefter Adressaten snarest skal forføje sig tilbage til Christianpris. Sm. T. 6, 367.

19. Aug. (—). Instruktion for Axel Movat til Hof-land, Skibshøvedsmand, med Flaaden paa Elben. 1. Han skal kommandere Flaaden, som er forordnet paa Elben, holde godt Regiment over Folket efter Artiklerne og holde Folket til flittig at søge Prædiken om Søndagen og Onsdagen paa de Ste-der, som er forordnet dertil. 2. Han skal gaa op og ned ad Elben, som Vinden føjer ham, og ikke altid, som det hidtil har været sædvanligt, ligge paa et Sted. 3. Naar Havhesten an-kommer, skal Axel Movat straks træde over paa den og lade Kaptejnen paa Havhesten straks sejle til København med De 3 Løver. 4. Naar Svanen ankommer, skal han straks træde over paa den som Admiralskib, medens Hummeren skal være Vice-admiral[skib]. 5. Et af Skibene skal fortsat gaa op og ned ad Elben, saa længe man kan sejle paa den, og ligeledes op ad Hamborg til og ned igen. 6. Naar noget af Kongens Skibe nedenfor Glückstadt møder et derfra kommende fremmed Skib,

skal han efterse Skibets Toldseddell, om den er rigtig, og straks uden Ophold igen lade det passere. 7. Intet Skib, hvorfra det end kommer, maa opholdes eller visiteres dér paa Vidden, efterat Folkene fra det har været hos Tolderen, men dersom Kongens Officerer fornemmer, at nogen profos¹ vil gaa „dork“², skal de forfølge dem, indtil de faar dem, om de end skal forfølge dem 20 Mil. 8. Naar Vejrliget bliver saaledes, at ikke mange Skibe søger Elben, skal Kongens Skibe lægges i Havnen og fortojes ved de Ringe, som er gjort dertil. 9. Naar Skibene er indlagt, skal der gives Folket Kostpenge efter den Ordians, som gives Axel Movat af Hr. Claus Daa til Raunstrup, Rigens Admiral. Søfolket skal holde Vagt paa Skibene og Blokhuset, dog uden Ild og Lys. 10. Straks naar Skibene er oplagt, skal han lade Hr. Claus Daa, Rigens Admiral, vide, hvad der fattes i den ene eller anden Maade. Denne skal igen lade ham vide, hvor og naar han skal faa sligt. 11. Han skal med Skibstømmermændene lade fli³ paa Skibene, saa vidt han kan afstedkomme med dem; til det øvrige skal han bruge Pieter Mickelsens Folk fra Itzehoe. 12. Det Brænde, som tilkommende Sommer skal bruges paa Skibene, skal lægges i en af Kælderne under Kongens Losament paa Diget. 13. Den Fetalje, som sendes fra Danmark, skal ogsaa forvares under samme Hus i de dertil forordnede Kældere. Sj. R. 19, 144 b.

19. Aug. (Glückstadt). Miss. til Rentemestrene om snarest at sende 700 Ris Skiffersten til Haderslevhus Slot, saa at Huset kan blive tækket dermed inden Vinteren. Endvidere skal de sende en Del Bjælker, som, efter hvad der berettes, gøres fornødne dér. Sj. T. 25, 196. K.

26. Aug. (—). Miss. til Johan Eriksen om at skaffe Hendrik Rantzau til Smaael, holstensk Raad, to Skuder frit til at overføre en Del af hans Kvæg til Helgenshaufn⁴, naar han anmoder derom. Ligeledes skal han lade Hendrik Rantzau frit faa 2 Skuder fra Lolland over, naar han igen rejser tilbage. Sm. T. 6, 367.

¹ Profos o: par force.

² I en tilsvarende Instruks for Korfits Ulfeldt af 12. Juli 1634 staar her: vil gaa dørck, d. v. s.: Hvis noget Skib forsøger at slippe igennem.

³ Arbejde.

⁴ Heiligenhafen.

26. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Jahan Brockenhuus til Lerbeck faar Bevilling paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Handsted Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len i Nørrejylland for sædvanligt billigt Fæste og aarlig Afgift, naar hans Moder Fru Eddel Ulfeldt til Handstedgaard dør. J. R. 8, 443. K.

27. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Paul Støefken af Hamborg faar Eneret til i 3 Aar fra 1. Maj 1634 at regne at fange Østerlinger¹ paa Kongens Strømme ved Førde, Ammerumb og Lister og ellers, hvor de er at faa under Riberhus Len, mod en aarlig Afgift af 80 Rdlr. in specie, at erlægge paa Riberhus Slot, hvilket skal føres Kongen til Regnskab. Desuden skal han uden Betaling levere nogle Tønder Østerlinger til Kongens Behov, naar han passerer forbi Fæstningen Glückstadt. Saafremt nogen anden opdages at have fanget Østerlinger i Riberhus Len, skal disse, hvor de end findes af Kongens Embedsmænd, fratages vedkommende. J. R. 8, 443. K.

7. Sept. (—). Miss. til Holger Rosenkrantz. Han skal snarest paa Gulland lade indkøbe en Skibsladning gullandske Sten, sende dem til Christianpris og føre dem til Regnskab. Sk. T. 6, 37 b.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Da Hendrik Rantzau til Smaael, holstensk Raad, har begæret nogle Agre Jord fra Præsten i Rondebye² og fra Præsten i Tagerup³ samt en Kirkebondes Gaard i Tagerup, som skal ligge blandt hans Jorder ved Høybygaard i Lolland, til Mageskifte for noget af hans Jord, i hvilken han med Præsternes og Bondens Samtykke vil gøre dem fyldest Udlæg, skal Adressaten forordne uvildige Mænd, som skal ligne og lægge begge Parters Gods mod hinanden, saa at der paa alle Sider sker Fyldest, og siden give det beskrevet. Sm. T. 6, 368.

— Bevilling for Hendrik Rantzau til Smaal, holstensk Raad, til med det allerførste at udføre 50 Øksne fra hans Gaard Holgaard⁴ i Nørrejylland til andet af hans Gods her i Landet. J. R. 8, 444.

¹ Østers.

² Fejlskrift for: Rødby.

³ Taagerup, Fuglse H.

⁴ Hvolgaard, Langskov S., Nørvang H.

7. Sept. (Glückstadt). Miss. til Gabriel Kruse om at sende en Skude, ladet med Kalk, til Christianpris. Udt. i J. T. 8, 526.

13. Sept. (Kbhvn.). Pas for Sti Pors til Skofsgaard, Resident i Stockholm i Sverrig, paa Rejsen til Stockholm og, da det kan hænde, at han undertiden personlig maa begive sig herved, medens han betjener dette Embede, tilbage med medhavende Folk. Han skal have de nødvendige fri Heste og Vogne, fri Færge over Færgestederne, saa at han iligen og uden al Forsømmelse kan komme afsted. Passet skal gælde, saa længe han betjener Embedet som Resident i Sverrig. Sj. R. 19, 145 b.

[—]¹ Pas til Sti Pors for hans Tjener med Gyldighed, saa længe han er Resident. Udt. i Sj. R. 19, 146.

[—] Pas for Hans Pedersen, Postbud mellem Danmark og Sverrig, paa fri Vogne og fri Færge paa Rejsen mellem disse Lande. Udt. i Sj. R. 19, 146 b.

14. Sept. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Axel Movat til Hofland, Skibshovedsmand, faar en aarlig Forbedring af sin Løn paa 100 Kurantdlr. ud over den i hans Bestalling fastsatte Løn, fra 17. Sept. i indeværende Aar at regne, at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 19, 146 b.

— Bestalling for Steffan Skonefelder² som Kaptejn til Skibs³ med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og 2 Hofklædninger for sig selvanden fra Bestallingsdagen at regne. Han skal selv betale sin Underholdning, undtagen naar han bruges paa Skibene, da skal der gives ham Kostpenge som sædvanlig. Sj. R. 19, 147.

— Lignende Bestalling for Otte Jensen som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden. Sj. R. 19, 147 b⁴.

15. Sept. (—). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Han skal med det allerførste til Jost Høg til Giørslof, Hofmester over

¹ Dette og det følgende Udtog er ikke dateret. ² Schönfelder eller Schönfeldt. ³ Disse 2 Ord er sikkert glemte i Sj. R. ⁴ Udenfor er skrevet: Vide pag. 149, hvor Bestallingen for Jacob Andersen af 8. Okt. 1633 som Løjtnant er indført i sin hele Ordlyd.

det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Berglum Kloster, og til Sigvord Grubbe til Hofdal samt andre Medinteresserede overlevere en rigtig Lod af den Arveandel efter Fru Sophia Rostrup, [som er tilfaldet Gert Bryske efter denne,]¹ og som de ovennævnte efter en Rigsraadsdom er berettiget til, da han, Uldrik Sandberg, er forordnet til Værge for Fru Kirsten Sandberg, [Gert Bryskes]. J. T. 8, 526.

16. Sept. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Johan v. Delen, paa hvem Kongen for nogen Tid siden² har udgivet Stokkebrev om nogen Gæld, som han skylder sine Kreditorer, faar nævnte Stokkebrev saavidt suspenderet, at han i et Fjordingaar, fra dette Brevs Datum at regne, sikker og fri maa begive sig ind i Riget og ikke paagribes eller anholdes af sine Kreditorer for Gælds Skyld, for at han kan søge Midler til at tilfredsstille dem. Sj. R. 19, 147 b.

— Miss. til Adelen i Sjælland, Fyen, Skaane og Smaalandene. Da Gud har bortkaldt Kongens Datter Frøken Anna Catharina, Grevinde til Slesvig og Holsten, og Kongen agter at lade sin Datters Lig nedsætte i Kirken paa Frederiksborg Slot førstkommende 16. Oktober, NB., skal Adressaten med sin Hustru og hendes Jomfruer møde Dagen før i Hillerød og siden næste Dag ære Kongens Datters Nedsættelse med sin Nærværelse. — (I de ugifte Herremænds Breve blev der ved dette Tegn NB. indført saaledes:) skal Adressaten møde Dagen tilforn med sine Folk og Heste, saa mange han er takseret til at holde af sit Arvegods, i Hillerød og did ledsage Kongens Datters Lig. — (I Enkefruernes Breve saaledes:) at de med deres Jomfruer etc. — Fortegnelse paa Adelen i Sjælland, Fyen, [Smaalandene] og Skaane, som blev forskrevet til Frøken Anna Catharinas Nedsættelse: Sjælland: Hr. Christian Friis til Kragerup, Hr. Claus Daa til Borreby, Hans Lindenov til Hundslund, Jost Høg til Giorslef, Hr. Frederik Reedtz til Tygge-

¹ Brevet er forvansket. Sagen drejede sig efter Herredagsdommen af 4. Juli 1633 om Jost Høg og fleres Krav paa Gert Bryske, for hvilket de søgte Dækning i Arven efter Fru Sofie Rostrup († 1632), der havde været gift med Jost Høgs Hustru Fru Kirsten Sandbergs Farbroder Mads Sandberg. ² Formentlig aab. Brev af 20. Juni 1633; jvfr. iøvrigt om Sagen 6. Dec. 1633 ndfr.

strup (ugift)¹, Tygge Brahe til Tostrup, Jokum Beck til Glad-
saxe, Sifvert Urne til Rorup, Mogens Pax til Torup, Ventsel
Rotkirk, Fredrik Urne til Brentved, Jurgen Seefeld til Refsnis
(ug.), Jørgen Vind til Gundestrup, Sten Beck til Førsløf (ug.),
Thommes Noll til Mageløe², Erik Ottesen til Vatne³, Otte Brahe
til Nesbyholm, Otte Brahe til Torbenfeldt, Christian Grubbe til
Lystrup, Fredrik Parsberg til Vognserup, Jørgen Grubbe til Ved-
bye, Bendix Breide, Niels Trolle til Troldholm (ug.), Axel Aren-
feldt til Bassenes (ug.), Mogens Gyldenstjerne til Fulletofte, Holger
Lindenov til Gafnøe (ug.), Offe Skade til Katterup (ug.), Gabriel
Laxmand til Frøsløf (ug.), Otte Termo, Jurgen Schult til Harden-
burg, Otte Gjød til Turebye, Vincents Bilde til Valdbygaard,
Emmiche Sparre til Jonstrup, Benedix Sehested til Ydernes (ug.),
Rønne Bilde til Valdbygaard (ug.) og Peder Galt til Tiselholt (ug.).
Enkefruer: Fru Lisbet Gyldenstjerne Oluf Rosensparres til Ska-
roldt, Fru Karen Peter Reetztes til Tygestrup, Birgitte Niels
Krabbes til Eskildstrup, Karen Pax Erik Vasspyds til Eriksholm,
Rigitze Grubbe Alexander Rabe von Pappenheims til Sneddinge,
Birgitte Gyldenstjerne Axel Urnes til Rygaard, Margrette Lax-
mand Hendrik Vinds til Agersvold, Dorrete Rud Christian Gyl-
denstjernes til Herlofstrup, Karen Gyldenstjerne Godske Linde-
novs til Lindesvold, Lisabet Daa Jacob Ulfeldts til Bafvelse,
Merrete Grubbe Knud Urnes til Aasmark, Anne Hansdatter Stax
von Thümens⁴ til Sandbygaard, Dorrette Banner Christoffer Kraf-
ses til Egholm, Pernelle Banner Eske Krafses til Tybierregaard,
Lisbet Sifvert Becks til Førsløf, Sidtsel Parsberg Jens Sparres
til Sparresholm, Margrette Marsvin Hr. Jørgen Urnes, Jytte Gyl-
denstjerne Eyler Urnes. — Fyen: Hr. Mogens Kaas til Støf-
ringgaard, Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Henning Valkendorf
til Glorup (ug.), Anders Bilde til Damsboe, Gregers Krabbe
til Thostelund, Eyller Qvitzov til Lyckisholm, Claus Brocken-
huus til Broeholm, Torben Gabrielsen til Krøngerup, Johan Friis
til Løgtved, Jesper Friis til Ørbeklunde, Tønne Bilde til Bilde-
skouf, Lauridts Skinkel til Gierskouf, Falk Gjød til Hvidkiel,

¹ Betegnelsen „ugift“ findes kun i K., det gengives her ved: (ug.).

² Sj. T. har ved en Fejlskrift: Mageløs.

³ Sj. T. har ved en Fejl-

skrift: Vatue.

⁴ Sj. T. har: Thinnens.

Mouridts Aschersleben til Jerstrup, Niels Skinkel til Søeholm, Eyer Bilde til Nackebølle (ug.), Otto Qvitzov til Lyckisholm (ug.), Niels Gyldenstjerne, Eyer Høg til Dallund, Knud Ulfeldt til Hverring, Lauridts Ulfeldt til Harreslefgaard, Erik Bilde til Kiersgaard (ug.), Hans Oldeland til Trelleup, Christian Normand til Ølstedgaard, Peder Bilde, Hendrik Pødebusk til Kiørup, Gregers Høg til Rørbeck, Palle Rodsten til Lundsgaard, Fredrik Markdanner til Søgaard, Hans Markdanner til Søgaard, Detlef Holck til Eskildstrup, Jurgen Marsvin til Aufvendsberg, Christopher Basse. Enkefruer: Ellen Marsvin Knud Ruds til Ellensborg, Ane Brockenhuus Henning Valkendorfs til Glorup, Mette Bilde Niels Skinkels til Gierskov, Kirsten Hardenberg Axel Brahes til Eskieberg, Sidtsel Høg Ebbe Munks til Fiellebroe, Sophia Belov Christian Thotts til Boltinggaardt, Birgitte Rosensparre Corfitz Ruds til Sandholt, Hildeborg Pors Niels Gaas's til Hiortholm, Maren Brockenhuus Jurgen Ascherslebens til Norskouf, Hildeborg Krafse Hendrik Holcks til Rafnholt, Karen Urne Isaac Pedersens til Tiselholt, Sophie Oldeland Casper Markdanners til Søgaard, Anne Lykke Frederik Qvitzovs til Qvitzovsholm. — Langeland: Peder Basse til Sørup, Erik Bilde til Mølgaard, Vincents Stensen til Stensgaard, Bernt Petersen til Skoufsgaard. Enkefruer: Kirsten Norby Rubeck Porses til Skoufsgaard, Dorrette Abildgaard Sti Porses til Skoufsgaard. — Lolland og Falster: Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Jost Friderich von Pappenheim til Libanow, Lauridts Grubbe til Gammelgaard, Borkart Rud til Sæbygaard, Christoffer Stensen til Grimstedgaard, Erik Stensen til Søllestedgaard, Jokum Grabow til Pederstrup, Herluf Mormand til Sedinge (ug.), Holger Bilde til Biørnholm, Rubek Pors til Øllingsøe, Hendrik Heest til Siøholt (ug.). Enkefruer: Karen Daa Claus Porses til Øllingsøe, Anne Wittrup Jesper Grubbes til Aalstrup, Ølgaard Pentz Jokum Barnewitz's til Bellinge. — Skaane: Hr. Anders Bilde til Rosendal (ug.), Hr. Tage Thott til Eriksholm, Hr. Christoffer Ulfeldt til Svendstrup, Hr. Tage Thott til Duegit, Hr. Hendrik Hvitfeldt til Lilløe, Hendrik Ramel til Beckeskouf, Axel Ulfstand til Axelgaard, (ug.), Jurgen Urup, Christoffer Mormand til Esperød, Christen Erikson til Flyginde (ug.), Christian Sinklar til Sinklarsholm (ug.), Malte Juel til Giesinggaard, Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard, Sigvort Grubbe til Hofdal (ug.), Falk Lykke til Bollerup, Jur-

gen Hondorf til Rønneholm, Palle Urne til Giølleboe, Hendrik Lindenov til Borreby, Gunde Lange til Pseude¹ (ug.), Ifver Krabbe til Jordbiørg, Erik Rosenkrantz til Glimminge (ug.), Knud Gabrielsen til Hiulerød, Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Corfitz Ulfeldt til Urup (ug.), Christian Bülow til Ingelstedgaard, Eyler Holck til Giesholm, Otte Marsvin til Tybeck. Enkefruer: Ane Brahe Sten Maltesens til Løbberød, Anne Brahe Otte Lindenovs til Borrebye, Anne Skovgaard Holger Ulfstands til Heckeberg, Helle Marsvin til Vognøe, Johanne Sinklar Jesper Gjoes til Esperød, Vivike Griis Peder Munds til Sandbygaard, Anne Basse Corfis Thotts til Sanderupgaard, Kirsten Ofve Urups til Ofvisholm, Mette Axel Rosenkrantz's til Glimminge, Helvig Marsvin til Nørlund. Sj. T. 25, 196 b. K.

16. Sept.² (Glückstadt). Oprejsningsbrev for Peder Andersen, Foged paa Fliginde, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet for nylig i Lund paa Lasse Nielsen af Sundbye, hvilken Sag ikke er blevet forfulgt efter Loven. Sk. R. 5, 81. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Bestall. etc. 1.

18. Sept. (—). Miss. til Hr. Claus Daa. Da Participanterne³ i den hamborger Prise, som er indbragt til København og anholdt, hos Kongen har andraget om at faa samme Skib med Ladning frigivet mod Betaling af 2000 Rdlr., hvilken Pengesum de har forpligtet sig til snarest at erlægge til Kongen i Fæstningen Glückstadt, har Kongen bevilget, at nævnte Skib med Ladning og Tilbehør maa frigives. Han skal lade dem passere dermed. Sj. T. 25, 199 b. K.

19. Sept. (—). Pas for et Portugiserne i Hamborg tilhørende Skib med en Ladning Master til toldfrit og ellers ubehindret at passere gennem Sundet. Dette hamborgske portugisiske Skib er for nogen Tid siden blevet anholdt og ført ind til København, men Kongen har frigivet det mod en Sum af 2000 Rdlr., at erlægge i Fæstningen Glückstadt. J. R. 8, 444.

¹ Søfde. ² Indført mellem 14. og 28. Juni.

³ I Overskriften

kaldes de: de hamborgske Portugisere.

23. Sept.¹ (Kbhvn.). Kvittansiarum til Oluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, paa hans Reguskab for Indtægt og Udgift af Dronningborg Len fra 1. Maj 1626 til 1. Maj 1627, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 9, 56 b. K.

7. Okt. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da det berettes, at Købstæderne N. og N. i deres Len staar i Restance med en Del af de Borgelejepege, som skulde have været betalt forrige Aar, skal de tilholde Borgemestre og Raad sammesteds inden førstkommende Paaske at betale disse Borgelejepege i Rentekammeret. Hvis disse ikke til den Tid fremlægger Bevis for, at Restancerne er betalt, skal Adressaterne indfordre Restancerne ved Retten af dem og indlevere dem i Rentekammeret inden førstkommende 1. Maj. — Jylland: Hr. Albret Skeel (Ribe 900 Kurantdlr., Varde 34 Kurantdlr. 11 Sk.), Otte Skeel (Aalborg 1604¹/₂ Kurantdlr. 34 Sk.), Tønne Friis (Horsens 180¹/₂ Kurantdlr. 9 Sk.), Niels Friis (Sæby 48 Kurantdlr.), Otto Marsvin (Randers 385 Kurantdlr. 16 Sk.), Ernst Normand (Kolding 1060¹/₂ Kurantdlr. 12 Sk., Vejle 491 Kurantdlr. 32 Sk.), Christen Thommesen (Ebeltoft 357 Kurantdlr. 15 Sk.), Lauridts Lindenov (Aarhus 478 Kurantdlr.), Knud Gyldenstjerne (Nykøbing i Mors 257 Kurantdlr. 28 Sk.). — Fyen: Mogens Kaas (Nyborg 259 Dlr. 16 Sk., Kerteminde 433¹/₂ Kurantdlr. 20 Sk.), Henning Valkendorf (Bogense 74 Kurantdlr. 24 Sk.), Gregers Krabbe (Middelfart 88¹/₂ Kurantdlr.), Peder Basse (Rudkøbing 81 Kurantdlr.). — Sjælland: Jokum Beck (Køge 461¹/₂ Kurantdlr. 16 Sk.). — Lolland og Falster: Palle Rosenkrantz (Maribo 763 Kurantdlr. 20 Sk., Naskov 1017 Kurantdlr. 36 Sk., Nysted 327 Kurantdlr. 3 Sk., Sakskebøing 102¹/₂ Kurantdlr. 8 Sk.). — Skaane: Hr. Tagge Thott Ottesen (Malmø 8 Kurantdlr., Ystad 524 Kurantdlr. 4

¹ Brevet er indført under Maj 1634 i J. R. 9, 56 b med Datoen: 23. Sept. 1633; K. har samme Datering, men paa Bagsiden Dateringen: 9. Maj 1634. I Dronningborg Lens Regnskaber findes i Kvittansiarum Bilag følgende: „og bekom [Oluf Parsberg] derpaa endelige Kvittansiarum dend 23. Septemb. Anno 1633“.

Sk., Skanør 80 $\frac{1}{2}$ Kurantdlr. 26 Sk., Falsterbo 97 Kurantdlr. 34 Sk.), Ifver Krabbe (Laholm 24 Kurantdlr. 15 Sk.), Hendrik Gyldenstjerne (Varberg 218 Kurantdlr. 2 Sk., Falkenberg 10 Kurantdlr., Kongsbak 28 Kurantdlr.), Hr. Tagge Thott Andersen (Ronneby 10 Kurantdlr.), Malte Juel (Sømmershavn 450 Kurantdlr. 5 Sk.). Sj. T. 25, 200. Orig. (til Henrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark.

8. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Oluf Glad som Kaptejn til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra Paaske 1632 [1. April] at regne, at betale af Rentekammeret. Sj. R. 19, 148 b.

— Lignende Bestalling for Niklaus Mandlien som Kaptejn til Skibs med samme Løn, fra samme Termin at regne. Udt. i Sj. R. 19, 149.

— Lignende Bestalling for Jacob Andersen som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra 5. Jan. 1631 at regne. Sj. R. 19, 149.

— Bestalling for Rasmus Samsing som Overskipper paa Kongens Flaade og paa Bremerholm med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr., fra Paaske 1633 [21. April] at regne, at betale af Rentemestrene. [Iøvrigt enslydende med Bestalling for samme af 19. Juli 1626]. Sj. R. 19, 149 b.

— Aab. Breve angaaende Borgelejepege for Tiden fra 1. Nov. 1633 til Paaskeaften den 5. April 1634. [Enslidende med Brevene af 27. Nov. 1630, dog med den Rettelse, at Korsør skal betale for 7, ikke for 4]. Sj. R. 19, 151.

— Pas for denne N. N., som er affærdiget til N. N. Lande for at modtage Borgelejepege, og tilbage. Han skal have fri Vogn til den næste Købstad, fri Færge over Færgestederne og fri Underholdning af Mad og Øl. Sj. R. 19, 152.

— Miss. til Rentemestrene. Af den paabudte Skat, som skal leveres i Rentekammeret til førstkommende Mortensdag, skal de inden førstkommende Jul i det allerseneste imod nøjagtigt Bevis tilstille Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, 21,150 Rdlr. in specie. Sj. T. 25, 201.

8. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Gemakkerne paa Skanderborg Slot istandsætte. Udt. i J. T. 8, 526 b.

9. Okt. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da de aarlig skal levere en Del Byg paa Provianthuset for København, skal de i Aar deraf lade gøre N. Læster god ustraffelig Malt og snarest sende denne til København med Resten af Bygget. — Ventsel Rotkirk (Antvorskov Len 50 Læster), Hans Lindenov (Kalundborg Len 30 Læster), Frederik Urne (Frederiksborg Len 40 Læster, Kronborg Len 20 Læster). Sj. T. 25, 201. K.

— Lignende Miss. til nedennævnte Lensmænd med følgende Tilføjelse: De skal lade de rigeste Bønder gøre Malten og lade dem faa Ved dertil. Kongen har bevilget disse Bønder „Udgieren“¹ for deres Umage. — Hr. Claus Daa (Dragsholm Len 10 Læster), Hr. Frederik Reedtz (Vordingborg Len 10 Læster), Jurgen Seefeld (Ringsted Len 5 Læster). Sj. T. 25, 201 b. K.

— Miss. til Rentemestrene om at sælge det jyske Korn til Købmænd, hver Tønde Byg for 1½ Speciedr., hver Tønde Rug for 2 Speciedr., men dersom Roskilde Kapitels Køb til førstkommende 1. Maj bliver takseret højere, skal Kornet betales derefter. Efterhaanden som Kornet sælges, skal de underrette Befalingsmændene derom. Sj. T. 25, 201 b. K.

— Miss. til Lensmændene² i Sjælland, Skaane, Fyen og Smaalandene. Det berettes, at der i Toldernes Regnskaber foraaarsages Urigtighed ved, at det, naar Toldkisten efter den sidst udgange Ordinans aabnes af Befalingsmændene til Mortensdag og 1. Maj, befindes, at en Del af Pengene er optaget til Kongens eget Behov og en Del er fremsendt til anordnede Steder, samt at der i Toldernes Regnskaber ikke gøres Forskel paa, hvilke Penge der tilkommer Kommissarierne i Skaane og hvilke der tilkommer Rentekammeret henholdsvis til St. Anne Bro og til Baadsmænds Boliger, saa at Tolderne ikke af Rentekammeret paa Kongens Vegne kan faa tilbørlig Kvittering. Kongen har

¹ Sj. T. har: Udgierne. ² De opregnes alle med deres Len sammen med de i næste Miss. omhandlede Lensmænd i Jylland.

derfor bestemt, at Toldkisterne i deres Len indtil videre alene skal aabnes af Lensmændene hver 1. Maj, hvor de da skal konferere den Sum, som findes deri, med Toldernes og Toldskrivernes forseglede Bøger og Tegnebøger. De skal i den forseglede Toldbog under deres Haand lade tegne, hvad der tilkommer Kongen, Kommissarierne, St. Annæ Bro og Baadsmænds Bygningen hver især. Der skal føres 2 Toldbøger, den ene paa den Told, der tilkommer Kronen, St. Anne Bro og Baadsmandsboligerne, den anden paa Kommissariernes Told. [Dog¹ skal Tolderne selv modtage Pengene, naar de er optaget og konfereret af Lensmændene, og siden klarere dem samt Regnskaberne paa hver sit Sted og sin Tid.] Desuden skal Lensmændene én Gang i det ringeste eller 2 Gange om Aaret uadvaret aabne Kisten, dog i Overværelse af Officererne², og da, som forbemeldt, konferere og antegne, hvad der findes. Sj. T. 25, 202. K. Orig. (til Henning Valkendorf, næsten ulæselig af Fugt) i Landsark. i Odense.

9. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Lensmændene i Jylland (dog at der i Stedet for det indklamrede Stykke sættes følgende:) De skal tilholde Tolderne til 1. Maj at levere den dertil forordnede Renteskriver Pengene, efter at de er optaget og konfereret af Lensmanden, sammen med deres Regnskaber. Sj. T. 25, 202. K. Orig. (til Henrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark.

— Miss. til Lensmændene i Skaane om at lade hosfølgende aabne Brev om Skvatmøllerne, hvis Indhold de kan se af Brevet, læse og forkynde paa tilbørlige Steder i deres Len og paase dets Overholdelse. Sk. T. 6, 38.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Hr. Jørgen Brahe om at begive sig til Rantzovsholmb, Røekilde, Brendegaard, Tybierring³ og Syndergaard⁴, taksere deres Bygninger og give det beskrevet. Udt. i F. T. 4, 257 b.

— Miss. til Jørgen Kruse om nøje at paase, at Fru Marren Prip ikke sælger eller afhænder noget af sit Gods,

¹ Om det indklamrede Stykke se næste Miss. Officererne, i Sj. T. er det første Ord udeladt.
Tybrind, Vends H.

² K. har: Told

³ Formodentlig

⁴ Maaske Søndergaarde, Rørup S., Vends H.

men at den aarlige Oppebørsel af Godset kommer hende til Gode. Udt. i J. T. 8, 526 b.

10. Okt. (Kbhvn.). Opvejsningsbrev for Morten Jørgensen, Indvaaner i Korsør, selvsektende til at faa genoptaget Sagen om en Kvinde, som har dræbt sit Barn, i hvilken Sag de 16 Mænd var opkrævet til at dømme, men deres Tov var ikke saa lovlig gjort, som det burde. Sj. R. 19, 152 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen om at skaffe en Skude fuld af Næver¹, som skal forbruges i Kongens Have ved Rosenborg. Udt. i Sk. T. 6, 38.

— Miss. til Ernst Normand om at sende al Koldinghus Lens Havre til Horsens, da den skal forbruges paa Skanderborg. Udt. i J. T. 8, 526 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade forhøre om saa meget Langhalm, som der behøves til at tække et Ridehus ved Skanderborg Slot med. Udt. i J. T. 8, 526 b.

— **(Skanderborg).** Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Han har tilforn faaet Befaling til at indrette Landfolket i Falster og Lolland paa samme Maade, som det er indrettet i Kronens andre Provinser. Da Krigen i det romerske Rige nu nærmer sig Søkantene i Pommern og Meklenborg, skal han forhandle med Prins Christian (V) og straks oprette Kompagnierne med tilhørende Adelsburser og Officerer paa samme Maade, som det er sket andetsteds her i Riget, da det er billigt, at enhver, om noget paakom, hjælper med til at afværge det og Folk dér ikke med deres Efterstand skal gøre de andre uvillige. Sm. T. 6, 369.

11. Okt. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Jokum Beck til Gladsax, Embedsmand paa Københavns Slot, og Kronen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 19, 152 b. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Køge Borgere, som har lidt stor Skade ved en Ildebrand, maa henvende sig til de andre Købstæder i Riget om Hjælp til Genopbyggelse af deres Vaaninger. Sj. R. 19, 161 b².

— Miss. til Rektor og Professorer i Universitetet i

¹ Bast eller Bark.
S. 53 f.

² Tr.: A. Petersen: Kjøge Byes Hist. Aktst.

København og i Sorø¹. De skal flittigt gennemse de Bøger, som udarbejdes for Skolerne efter den Vejledning, som er gjort af begge Akademiens Professorer, og gøre det snarest og uden Ophold. Bøgerne skal alle uden Undtagelse trykkes nu straks, efterhaanden som de bliver færdige. Dog skal Grammatica græca, latina, Colloquia og Nomenclatores forfærdiges først. Disse og de andre Skolebøger skal de efterhaanden sende til Bisperne med hosfølgende kgl. Missiver. Naar nogen herefter kommer fra Skolerne til Universitetet, skal Adressaterne lade dem fremvise de Bøger, som de har lært i Skolerne, og deres Compositibøger. Saafremt Adressaterne erfarer, at der i Skolerne ikke forholdes efter denne Anordning, skal de indberette det til Kongen. Sj. T. 25, 205 b. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 191².

11. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Bisperne³ i Danmark og Norge. Kongen har af Forsorg for Ungdommens Bedste her i Riget, Gud til Ære og Skolerne til Forfremmelse, paalagt Professorerne paa begge Universiteterne i København og Sorø at forfatte en Vejledning, hvorefter alle Skolerne i begge Rigerne skal reguleres paa én Vis, og har befalet, at der skal forfattes og revideres visse Skolebøger. Da dette allerede er sat i Værk, skal Adressaterne forholde sig herefter og lade alting i Skolerne indrette efter denne Vejledning. De Bøger, som allerede er færdige, nemlig Grammatica, Colloquia og Nomenclator, skal de straks indføre i Skolerne, lade Ungdommen lære dem og ingen andre under tilbørlig Straf og Vide, og ligesaa de andre Bøger, som efterhaanden forfærdiges og tilsendes dem af Professorerne. For at ingen skal bruge den Undskyldning, at andre Bøger læses paa Grund af Mangel paa Eksemplarer, skal de i Tide, naar Mangel befrygtes, advare Professorerne i København, som skal tilholde Bogtrykkerne altid at have Eksemplarer i Forraad. De skal ogsaa med al Flid til Skoleembederne befordre de Personer, som er skikkelige i Liv og Levned, selv til Gavns forstaar, hvad de skal lære andre, og har Gaver til ret at lede Ungdommen. Kongen eragter det for gavnligest, at Colloquia maxima og Nomenclator

¹ Det indførte Brev er stilet til førstnævnte.
Saml. 3. R. II. 713 f.

² Tr.: Kirkehist.
³ De opgøres alle med deres Stifter.

maximus til en Begyndelse læres Ungdommen i Skolemesters Lektie, da den ikke har hørt dem i de nederste Lektier. Men de andre, som har lært dem vel i de nederste Lektier, behøver siden ikke at bruge dem i Skolemesters Lektie, videre end Skolemestrene selv efterhaanden eragter det nødvendigt for de for sømmelige. For at de fattige, som aldeles ingen Formue har, i Begyndelsen ikke skal besværes med at købe de Bøger, som de skal bruge første Gang, skal Bisperne af de Penge, som Skolerne har eller samler, og af Kollektterne tage saa meget, som i Begyndelsen og for denne Gang gøres fornødent til Køb af uindbundne Eksemplarer til saadanne aldeles fattige. Dog skal de, som engang har lært Jersenij¹ Grammatica latina, kunne forblive ved den, men alle de, som indflyttes i nogen Lektie og begynder paa en større Grammatik, eller som skal begynde paa en ny, skal tilholdes at lære efter den nye reviderede. Endelig skal Bisperne befale Skolemestrene, naar de dimitterer nogen fra Skolerne til Universitetet, at tilholde dem at medtage de Bøger, som de har lært, saavel som deres Compositbøger til Professorerne, for at de kan blive eksamineret i det, som de har lært, og ikke i noget andet. Sj. T. 25, 203 b. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 228 f. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 714 ff. og i Udt. i: Nyerup: Hist.-stat. Skildring af Tilstanden i Danmark og Norge III. 1. 99 ff.).

11. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jens Tommisen. Han har i sin Erklæring berettet, at Steffan Kobbersmed i Kobbermøllen ved Kronborg Slot af de forrige Skrivere kun har faaet Kurantdalere for sit Arbejde, og at han nu har begæret at faa Rigsdalere i Stedet. Jens Tommisen skal indtil videre lade Kobbersmeden faa Kurantdalere som tilforn. Sj. T. 25, 204 b. K.

— Miss. til Rentemestrene om at købe ølandske Fliser til Gulvene i danske og tyske Kancelli for Københavns Slot. Sj. T. 25, 205. K. (Tr.; KD. V. 139).

— Miss. til Fredrik Urne. Da Kongen har bevilget, at en Skvadron Vestgotte Knægte maa passere gennem Sundet fra Gottenborg til Wismar, skal han, naar de kommer dertil, denne Gang lade dem uhindret passere, men han skal

¹ Jens Dinesen Jersins Epitome grammaticæ latinæ.

foreholde Residenten, at han en anden Gang, naar nogen saadan skal passere, i Forvejen skaffer en nøjagtig Forskrivelse fra den højeste Øvrighed i Sverrig, som kan bevæge Kongen til at lade saadanne Folk passere igennem sine Lande, og at det bliver aviseret i Tide, for at Kongen kan betænke sig tilbørligt og erklære, hvorvidt han efter Lejligheden kan og vil bevilge det. Sj. T. 25, 205. K.

11. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Andersen [Sølvitsborg], Erik Krabbe [Kristianopol], Hendrik Gyldenstjerne [Varberg], Erik Rosenkrantz [Halmstad] og Ifver Krabbe [Kristianopol] om, at Bønderne og Almuen i Halland og Blekinge skal forskaanes for den halve Skat. Udt. i Sk. T. 6, 38. Orig. (til Henrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark.

— Miss. til Hr. Tage Thott [Ottesen]. Der tilsendes ham en Mand, som har været med til modvilligt at slaa Vinduerne ud hos Dr. Mads Jensen, Superintendent i Skaane. Kongen har bevilget, at han maa løslades og igen komme paa fri Fod, dog skal Adressaten tilforn tilholde ham at give Bispen Forvaring for, at han fremtidig vil holde sig fra ham. Sk. T. 6, 38.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas og Henning Valkendorf. Da det berettes, at der er opstaaet Trætte mellem Fru Anne Bilde, Eyler Brockenhuuses Enke, og Eyler Bilde til Nækkébølle om en Kontrakt, der er oprettet mellem dem om at af-tinge Sagen mellem dem og bortfæste Gaarden¹, hvilken Kontrakt er dømt ved Magt, skal Adressaterne bilægge Sagen i Mindelighed, saa at det gaar ligelig til paa begge Sider og ingen med Rette kan beklage sig. F. T. 4, 257 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Kongen har bevilget, at Peder Aalou² for den Arv, som hans afdøde Hustrus Arvinger ikke vil vedgaa, maa give 100 Rdlr. til Sortebrødre Kirke og, saavidt Arven siden kan forslaa, til de fattige. J. T. 8, 527.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt. Da Axel Ulfstand til

¹ Formodentlig Nækkébølle, i hvilken de begge havde Part. ² Overskriften har: Aalon, Registret til J. T.: Orlouf. Ment er Peder Aarloug i Ribe, der 19. Nov. 1596 fik Bestalling som Svinesnider.

Axelvold har begæret at faa Byllebjerg Tiende for sædvanligt Fæste og Afgift, naar Karen, Hr. Christens Enke, i Landskrone, som nu har den, dør, skal Adressaten snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt Bønderne dér har for langt til at føre Tienden til Axel Ulstands Gaard. Sk. T. 6, 38 b.

11. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne til Svanholmb, Embedsmand paa Varberg Slot, om at skaffe Bønderne i Varberg Len de Tiender¹ tilbage, som uden Lov og Dom ulovligt er frataget dem, forlange Kongens Stadfæstelse fra dem, der har faaet dem som Følge af vrang Beretning, og indsende disse Breve til Kancelliet. Orig. i Varberg Lens Ark. Udt. i Sk. T. 6, 38 b.

— Miss. til Aarhus Kapitel om at lade Oluf Parsberg faa nogle Tiender, som han har faaet Kongens Bevilling paa. Udt. i J. T. 8, 527.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Dr. Jens Dinnessen om af de mest formuende Kirker i Riberhus Len at opkræve 120 Rdlr. og anvende dem til Reparation af Sønderho Fiskelejers Kirke. J. T. 8, 527.

U. D. og St.² Miss. til Christian Bülow om, at han skal være Niels Trolles Løjtnant, og til Jens Bilde Stensen om, at han skal være Ifver Krabbes Kornet. Udt. i Sk. T. 6, 39.

12. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Boe Sigvorsen i Tostrup³ i Stevns Herred, som 2⁴ Gange har begaaet Lejermaal, for underdanigst Intercessions Skyld faar denne Forseelse eftergivet, saa at han alligevel maa blive i Landet, dog at han tilbørlig aftinger derfor hos Herskabet. Sj. R. 19, 161 b.

— Oprejsningsbrev til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om et Drab, som en Vagt paa Nørrevold udenfor København for nogen Tid siden har

¹ Orig. har: de Tiender, Sk. T.: den Tiende. ² Indført mellem 11. og 12. Okt. ³ Taastrup, Hellested S., Stevns H. ⁴ Det er tvivlsomt, om der i Sj. R. staar: tuende eller trende.

begaæet paa en anden Vagt. Gerningsmanden er rømt, og Sagen er ikke blevet paataalt i rette Tid. Sj. R. 19, 162.

12. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at tage Dom over Maren Hansdatter af Rostock, som var anholdt for at sendes i Tugthuset. Dersom hun bliver dømt til at sendes i Tugthuset, skal de lade hende komme dertil. Udt. i Sj. T. 25, 205 b.

— Miss. til Rønnov Bilde om Begravelsen af hans Søster, som døde i Holland. (Enslydende med Miss. af 23. Juli 1633 til Vincents Bilde om samme Sag). Udt. i Sj. T. 25, 205 b.

— Miss. til Dr. Hans Reisner. Kongen har for underdanigst Intercessions Skyld eftergivet Hr. Christen Lauridsen, Sognepræst i Grese, hans Forseelse¹ og den Beskyldning, hvormed han meget ubetænksomt har angrebet Dr. Christen Jensen, Kongens Hofprædikant, saa at han maa forblive i sit Kald, dog skal han tilforn offentlig paa Landemodet afgive en Erklæring til Dr. Christen Jensen for sit ubeskedne Indlæg imod ham og afbede sin Forseelse. Desuden skal han til de fattige give efter sin Formue. Sj. T. 25, 206.

— Miss. til Erik Ottesen om, at Tørre Monsen, Baadsmand paa Bremerholm, maa træde i Johan Brams Tjeneste som Hvalsnider og nyde Friheder som andre grønlandske Folk. Sj. T. 25, 206. K. (Tr.: KD. V. 139 f.).

— Miss. til Jokum Beck om, at Johan Bram maa faa 4 Bøgetræer til Købs til den grønlandske Udredning. Sj. T. 25, 206 b. K. (Tr.: KD. V. 140).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Højbro Ombygning. Sj. T. 25, 206 b. K. (Tr.: KD. V. 140).

— Miss. til Jost Høg. Da Mørupgaard altid har været forordnet til Kongens Jagtgaard og Kongens Tjenere har været særlig forlenet med den, skal han med det første indsende Erklæring om, hvorvidt der i Sorø Klosters Foundation findes noget om Adkomst til nævnte Gaard, som kan betage Kronen Rettigheden til den. Sj. T. 25, 207. K.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne om at lade 2 falske

¹ Jvfr. Miss. af 8. April 1633 til Frederik Urne.

Vidner, nemlig Bent Børgesen og Laurits Olsen, som har aflagt falsk Vidnesbyrd paa Himle Herreds Ting, tiltale. Udt. i Sk. T. 6, 39.

12. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da det af deres Erklæring¹ fremgaar, at Stensaaen dagligt tiltager og gaar over sine Bredder, de omliggende Bønder til stor Skade paa deres Ejendom og til Forhindring for den vejfarende Mand, saa at det endelig er nødvendigt, at den bliver udgravet, og da den Hjælp, som Adelen i Høgs Herred og Tønnersø Herred har bevilget til dette Værk, ikke kan forslaa, skal Adressaterne forhandle om, at de øvrige Bønder i Halland og i Bjærge og Nørre Asbo Herred, ingen undtaget, hverken Kronens, Adelens eller Gejstlighedens, forstrækker noget hertil, saaledes at hver Helgaard giver 1 Rigsmark og hver Halvgaard $\frac{1}{2}$ Rigsmark. Hvad Sandgærderne ved Stensaaen angaar, skal Lensmanden sammesteds tilholde de nærmest liggende 9 Sogne, Kronens, Adelens og Gejstlighedens, ingen undtaget, under alvorlig Straf, aarlig at vedligeholde dem og at udbedre dem 2 Gange om Aaret. For at disse Sandgærder kan blive desto bedre vedligeholdt, bestemmer Kongen, at Bønderne i Baastad Len skal hjælpe de andre Bønder dermed. Sk. T 6, 39.

— Mageskifte mellem Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Rugaard, og Kronen. F. R. 4, 13 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Laurits Lindenov. Da Kongen har forundt Vantmageren² Aarhus Mølle, skal Laurits Lindenov, saafremt Mølleren og Vantmageren ikke allerede er blevet enige om, hvilken Kvotadel af Landgilden hver af dem skal yde, forhandle dem imellem, saa at de kan komme til Ende dermed og paa alle Sider blive ved Magt, da Vantmageren nu overtager Møllen og beholder den paa den Tid af Aaret, paa hvilken der falder størst Mølleskyld. J. T. 8, 527 b.

13. Okt. (—). Miss. til Tyge Brahe. Kongen tillader, at han maa kalde denne Niels Lauridtsen til Vallø Kald. Tyge Brahe skal alvorligt tilholde ham at studere flittigt og

¹ Jvfr. 21. Juli 1633.

² Klædemager Hans Klod.

ellers forholde sig tilbørligt i Liv og Levned. Sj. T. 25, 207. K.

13. Okt. (Kbhvn.). Bevilling for Hr. Jacob Hansen, Sognepræst til Maglebye Sogn, til aarlig at faa noget Brændsel til Hjælp af de nærmest liggende Skove, eftersom Skovene kan taale det. Udt. i F. T. 4, 258.

— Miss. til Holger Bilde, [Landsdommer], om, at det tillades ham for en kort Tid at rejse til Jylland. Udt. i Sm. T. 6, 370.

— Miss. til Borker Rud om at sidde i Landsdommers Sted i Lolland og Falster i Holger Bildes Fraværelse. Udt. i Sm. T. 6, 370.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om til Rasmus Jensen¹ af København at levere al den Rug og Byg, der i indeværende Aar indkommer af deres Len udover deres Genant. Der skal i dette Aar ikke leveres noget Korn paa Provianthuset for Københavns Slot, men der er akkorderet saaledes med ham, at Bønderne skal levere ham Kornet efter Landgildemaal frit i Skibet inden førstkommende Mortensdag, da Kongen ikke vil have, at der maa godtgøres noget i Regnskabet til Loftseje eller anden slig Bekostning. De skal have dette i Agt, thi dersom han ikke faar dette Korn inden nævnte Tid, kunde han besvære sig derover og nægte at modtage det til Foraaret, og Kongen kan da maaske ikke sælge det til andre til den Pris, som han nu giver for det. De skal føre det til Regnskab efter hans Kvittering. — Hr. Uldrik Sandberg (Lundenæs), Jens Juel (Bøvling), Niels Friis (Sejlstrup), Jørgen Orning (Aastrup) og Christen Holck (Silkeborg). J. T. 8, 527 b.

— Lignende Miss. til Otte Skeel (Aalborghus) og Hr. Knud Gyldenstjerne (Hald) om at levere Rasmus Jensen al deres Lens Rug og Byg ud over deres Genant og det, som skal bages til Brød. Udt. i J. T. 8, 528.

— Lignende Miss. til Mogens Kaas (Nyborg) og Henning Valkendorf (Odensegaard) om at levere Rasmus Jensen al deres Lens Rug og Byg ud over deres Genant, det, som skal bages til Brød, og det, som skal formales til Gryn. Udt. i J.

¹ Rasmus Jensen Hellekande, jvfr. 23. Marts og 9. April 1633.

T. 8, 528 b. Orig. (til Henning Valkendorf, med Datum: 14. Okt., meget medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense.

13. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, ved hvilket Claus Lauritsen, Lagmand i Jempteland, faar Bevilling til, at Værgemaalet for hans Hustrus Søkende, som endnu er umyndige, og hvis nærmeste Slægt, Blodsforvandre og Svogerskab er bosat i Norge, hvorfra deres Forældre er kommet, maa forvaltes af Børnenes Slægtninge i Norge, som har tilbudt at forestaa det uden Betaling af Værg penge. Børnenes nuværende Værger skal uden Forhaling overlevere Værgemaalet til Claus Lauritsen, som siden skal overlevere det til de andre. Sj. R. 19, 162.

14. Okt. (—). Miss. til Frederik Urne om i Anledning af ovenstaaende aabne Brev alvorligt at tilholde dem, der hidtil har forestaaet Værgemaalet for Claus Lauritsens Hustrus Søkende, straks og uden Forhaling at gøre ham Regnskab for dette Værgemaal og ikke opholde ham dermed, da han ligger paa Rejse op til Norge. Sj. T. 25, 207.

15. Okt. (—). Miss. til Rentemestrene om at lade Gulvet i Kongens egen Sal paa Københavns Slot, hvor Retten plejer at holdes, dække med ølandske Fliser i Løbet af Vinteren under Kongens Fraværelse, saa at Salen kan være færdig betids til Foraaret. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. K. Udt. i Sj. T. 25, 207 b.

17. Okt. (Frederiksborg). Miss. til alle Rigsraaderne¹ om at møde ved Skanderborg Slot førstkommande 8. November, hvor de videre skal erfare Kongens Vilje. Sj. T. 25, 207 b. K.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da det berettes, at Færgerne ved Købstaden N. ikke holdes tilbørligt færdige med Redskab og heller ikke er tilbørligt forsynede med Folk, skal Adressaterne nøje paase, at de, som holder Færgerne, forsynes dem saaledes med Redskaber og Folk, at den rejsende ikke kan klage over dem. Dersom Adressaterne befinder, at nogen holder Færger, som ikke i saa Maader er vel forsynet, skal de tilsige dem at afskaffe deres Færger, for at den rejsende ikke skal komme til nogen Ulykke. — Nemlig: Hr. Mogens Kaas (Nyborg),

¹ De opregnes alle.

Hans Lindenov (Kalundborg), Lauridts Lindenov (Aarhus) og Ventsel Rotkirk (Korsør). Sj. T. 25, 207 b. K.

17. Okt. (Frederiksborg). Pas for Jørgen Urup, Major over det sjællandske Regiment, som paa Grund af sin Bestilling maa rejse frem og tilbage i Sjælland, Fyen og Smaalandene, paa fri Befordring med Heste og 2 Vogne og fri Færge over Færgestederne. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Bestall. etc. 2.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Borgerne i Assens skylder Kongen paa Silkekompagniet i Københavns Vegne en Sum Penge, som de skulde have betalt til afdøde Lauridts Møllengracht, idet han for 6 Aar siden er blevet henvist til hos dem at tage disse Penge som Betaling for en Del¹ Ammunition, som han havde leveret til Kongen i Ufredstiden. Da disse Penge endnu ikke er betalt, skal Jørgen Brahe alvorligt og strængt paalægge Borgerne i Assens uden videre Ophold at betale disse Penge til Lauridts Møllengrachts Arvinger, naar disse anmoder Borgemestre og Raad om dem. F. T. 4, 258.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas, Hr. Jørgen Brahe og Dr. Hans Mickelsen om at dømme i en Trætte mellem Anders Bilde til Damsboe som Værge for Skinderup² og Frederik Markdanner til Søgaard, nu residerende paa Østergaard, om et Kaldsbrev, som Frederik Markdanner sammen med 5 Bønder har udgivet paa Kielstrup³ og Aggerup Sogne. Udt. i F. T. 4, 258 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas [Nyborg], Hans Lindenov [Kalundborg] og Jørgen Seefeld [Ringsted Kloster] om at levere Havren fra deres Len paa Antvorskov til Vendtsel Rotkirk. Udt. i F. T. 4, 258 b.

18. Okt. (—). Miss. til Hr. Mogens Kaas om at skaffe Hr. Claus Daa til Rauenstrup 80 Vogne og Heste til at føre en Del af hans Gods fra Nyborg til hans Gaard Fraude. Udt. i F. T. 4, 258 b.

19. Okt. (—). Miss. til Hr. Fredrik Reedtz og Tygge Brahe. De skal snarest begive sig til Beckeskoufgaard, nøjagtigt undersøge Gaardens Ejendom og Skove, taksere den og fast-

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: en anderledes. ² For Ulrik Frederik Gyldenløve, som ejede Skinnerup. ³ Kølstrup og Agedrup, Bjærg H., Fyen.

sætte, hvor mange Tønder Hartkorn den bør sættes til. Endvidere skal de stævne de til Gaarden liggende Bønder for sig og af dem og af Regnskaberne over Godsets Landgilde, hvis de kan faa nogen, nøje erfare den sædvanlige Landgilde, forfatte en rigtig Jordebog derover og indsende den til Kancelliet. Sj. T. 25, 208. K.

19. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Fredrik Reedtz og Sifvert Urne. Kongen har for nogen Tid siden¹ bevilget Christian Grubbe til Lystrup noget Gods paa Sjælland til Mageskifte, hvorpaa han er blevet 10 Tdr. $\frac{1}{2}$ Skp. Hartkorn skyldig i Ejendom. Da han nu har tilbudt at gøre Udlæg herfor i en til Nykøbing Slot liggende Gaard i Ønslef i Falster, i hvilken han ejer Halvparten, baade i Landgilde, Ager, Eng, Skov og Mark, og som for hans Del skylder ham 20 Skpr. Byg og 10 Sk. Penge, skal Adressaterne snarest undersøge, om der kan ske Kronen Fyldest heri for ovennævnte 10 Tdr. $\frac{1}{2}$ Skp. Hartkorn og indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 25, 208.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Dr. Hans Mickelsen. Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Rugaard, har berettet, at han i Haarbye Kirke, der er Sognekirke til hans Gaard Løfsmose² i Fyen, ingen Stolestader har, hverken til sig selv eller til sine Folk, og har begæret at faa anvist Stolestader paa tilbørlige Steder til sig og sine Folk. Da dette i sig selv er billigt, skal Adressaterne med det allerførste begive sig til Haarbye Kirke og der udvise ham Stolestader til ham og hans Folk paa de Steder i Kirken, som med Rette kan tilkomme ham. F. T. 4, 258 b.

20. Okt. (—). Mageskifte mellem Otte Brahe Stensen til Nesbyholm og Kronen paa Roskilde Domkirkes Vegne. Sj. R. 19, 162 b. (Se Kr. Sk.).

— Bestalling for Hans Markdanner til Søgaard som Skibskaptejn og som øverste Inspektør over Tugthuset og Børnehuset i København. Sj. R. 19, 166 b. (Tr.: CCD. IV. 595 ff. med fejlagtig Datum: 24. Okt.).

— Miss. til Dr. Claus Plom om at tilforhandle sig Vand af Embdrup Vand og lade det indføre til begge Kapella-

¹ 11. Febr. 1633.

² Løgismose, Haarby S., Baag H.

nerne til Vor Frue Kirke paa Kirkens Bekostning. K. Udt. i Sj. T. 25, 208 b.

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Claus Plom, Jacob Mikkelsen, Christoffer Trøner og Anders Pedersen. Det berettes, at begge Kapellanerne til Vor Frue Kirke har Mangel paa Vand, og at nogle af Participanterne i det Vandløb, med hvilket Adressaterne har Tilsyn, i nogle Aar ikke har gjort Udlæg dertil, især én, der er død og hvis Kreditorer vil tilholde sig det som Rettighed, uanset at deres Formænd er befundet forsømmelig. Adressaterne skal tage Dom i Sagen og, saafremt det viser sig, at denne Part er forbrudt, skal de lade ovennævnte Kapellaner faa den for Betaling, som skal ydes af Vor Frue Kirkes Indkomst. K. Udt. i Sj. T. 25, 208 b.

— Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Fru Hilleborg Krafse, Grev Holcks Enke, ligesaa meget i Møens Regnskab, som det tilforn er bevilget Peder Basse at faa godtgjort af samme Len. Udt. i Sj. T. 25, 208 b.

— Miss. til samme. Frederik Urne til Brentved, Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, har begæret at faa godtgjort i sine Regnskaber, hvad han af sine Lens Skatter har udgivet til Embedsfolkene paa Kronborg Slot og til Folkeløn paa Frederiksborg Slot. Kongen bevilger, at hvad han saaledes hidtil har udgivet af Skatterne, maa passere, forsaavidt som han har Ordinans derpaa, men han maa herefter ikke røre ved Skatter, som paabydes, uden særlig Befaling. Sj. T. 25, 210. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Denne Mats Jacobsen, Borger i Nykøbing i Ods Herred, har berettet, at Roskilde Kapitel har en lille Bolig liggende i Nykøbing med 2 smaa Stykker Eng nedenfor Byen, og at han har den til Leje for en aarlig Leje af 7 Sk. grot paa sin og sin Hustrus Livstid og deres Børn efter deres Død. Denne Ejendom, som hans Hustrus Forældre og Forfader ogsaa har haft til Leje i over 37 Aar for den samme Afgift, begærer han nu at faa til Købs mod at betale Kapitlet saa meget, at det aarlig i Rente giver 3 Gange saa meget, som Landgilden nu kan indbringe. Da denne Ejendom ligger Kapitlet saa langt fra Haanden og han tilbyder at give saa mange Penge for den, at de giver 3 Gange

mere i Rente end Landgilden nu indbringer, kan Kapitlet afhænde den til Mats Jacobsen, saafremt det mener, at det er til Kapitlets Bedste. Sj. T. 25, 209.

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Bernt Jacobsen i Slagelse har andraget om at faa sit Stifbarn optaget i Hospitalet, da det er vanført og han er saa fattig, at han ikke kan underholde det. Ventsel Rotkirk skal indsende Erklæring om, hvilke Midler der kan findes dertil af Byens Midler. Udt. i Sj. T. 25, 209.

— Miss. til Hr. Tage Thott og Tyge Brahe. Da Kongen har bevilget Christian Eriksen til Fligende Høgstrup til Mageskifte for hans Gaard og Gods Fligende, skal de, saafremt Tyge Brahe befinder, at Høgstrup Gaard og Gods kan bortskiftes fra Kronen, besigte begge Godserne og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 25, 209 b.

— Miss. til Tygge Brahe om at tilsige Jørgen Murmester, som arbejder paa Vallø, straks at begive sig til København, hvor han videre skal erfare Kongens Vilje. K. Udt. i Sj. T. 25, 210.

— Miss. til Malte Juel. Disse Brevvisere Oluf Svendsen og Laurits Jensen i Boalt i Christianstads Len er for nogen Tid siden geraadet i Trætte med en Person, ved Navn Jens Aaridsen, i Killing, idet de har beskyldt ham for at have sat Ild paa deres Gaard. De har dog ikke kunnet bevise det saa fuldkomment, at han kunde komme til at lide derfor, men er blevet frikendt for den Sag paa sidste Herredag. Men da Sagen ellers er meget tvivlsom og Jens Aaridsen vel kan mistænkes for Gerningen, skal Malte Juel forhandle de nævnte Personer imellem om, at de paa begge Sider skal lade al Trætte om denne Sag falde og give hverandre skriftlig Besked derpaa. Sk. T. 6, 39 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott [Andersen]. Da Hr. Carl Carlsen, Sverrigs Riges Admiral, har andraget om, at der maa blive anlagt en Vej til den svenske Grænse fra Møllegaard til Abormele¹, skal Adressaten undersøge Sagen, indsende Erklæring derom og, saafremt Bønderne kan afsted-

¹ Abborremaale, Lister Len.

komme det uden stor Besværing, lade den anlægge. Endvidere har Hr. Carl Carlsen andraget om at faa udvist en Plads i Bokulden, hvor han kan henlægge sine Varer. Adressaten skal lade et dertil egned Bulhus bygge og forhandle med hans Fuldmægtig om, hvad han aarlig kan give deraf i billig Leje. Sk. T. 6, 39 b.

20. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Landstinget i Falster herefter indtil videre skal holdes paa Raadhuset i Nykøbing. Det forbydes alle i nogen Maade at gøre Holger Bilde til Biørnsholm, Landsdommer sammesteds, Hinder eller Forfang i nogen Maade. Sm. R. 5, 152 b. K.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Da der er opstaaet nogen Trætte om en Skipper, som Søfren Søfrensen havde fragtet til at sejle med noget Korn, og som i en Storm løb forbi Toldstedet i Nyborg, men som dog satte under en Ø noget derfra, skal han undersøge, om der er givet Kronen Told og Rettighed af det nævnte Korn, før det afløb. Sm. T. 6, 370.

— Miss. til Christian Tammissen om at undersøge, om en Skipper, som under en stærk Storm er løbet forbi Nyborg Toldsted uden at sætte, har betalt, hvad det er paabudt hvert Aar at betale af Læsten til Bygningen ved St. Anne Bro. Udt. i J. T. 8, 531.

21. Okt. (—). Aab. Brev om, at da Kongen for nogen Tid siden har overtaget et Stykke Eng fra 2 af Universitetets Bønder i Vasbye og henlagt det til sit eget Brug til Tostholmen, bevilges det, at de nævnte Bønder hver maa faa 1 Fjerd. Smør aarlig i Landgilde af 2 Gaarde i Vasbye. Sj. R. 19, 175 b.

— Miss. til Jockum Beck om i Henhold til ovenstaaende Bevilling at tilholde 2 af Kronens Bønder i Vadsbye aarlig at levere det omhandlede Landgildesmør til de 2 Universitetsbønder. Det skal siden godtgøres ham i hans Regnskab. Sj. T. 25, 211 b. K.

— Aab. Brev om, at alle de Borgere i Køge, som har lidt Skade ved Ildebranden for nylig og hvis Gaarde og Huse er brændt, hvorved de er kommet meget til agters, i 3 Aar fritages for Skat og al anden borgerlig og Bys Tynge, dog

er de andre Borgere, som ingen Skade har lidt, ikke ment hermed. Sj. R. 19, 176¹.

21. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at det tillades Hr. Rasmus Jensen, Sognepræst til Skuldeløf, at beforders til et andet Præstekald i Danmark, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. Sj. R. 19, 175 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har akkorderet med denne Gabriel von der Dannen, Perlestikker i Kiel, om, at han skal forfærdige og stikke 3 Sadler, saa rigt i alle Maader som den Sadel, der er forevist for ham. Han skal selv dertil skaffe sig Fløj, Guld, Sølv, Silke, Hölfterer², Stange, Sporer og Hestetøj. For disse 3 Sadler med Tilbehør skal han have 1400 Dlr. in specie, nemlig til Kieler-Omslaget 400 Rdlr. in specie paa Haanden, 500 Rdlr., naar Sadlerne er under Arbejde, og de sidste 500 Rdlr., naar Sadlerne er færdige og overleveres, hvilket skal ske senest 14 Dage før førstkommende Pinsedag [11. Maj 1634]. De 2 sidste Terminers Penge skal han have i Rentekammeret. Sj. R. 19, 176. Orig. i Rtk. Diverse Akter og Dokum. vedk. Afregning og Kvittance III.

— Aab. Brev, hvorved Anthony v. Delden³, paa hvem Kongen for nogen Tid siden⁴ har udgivet Stokkebrev om nogen Gæld, som han skylder sine Kreditorer, faar nævnte Stokkebrev saa vidt suspenderet, at han indtil Nytaarsdag maa være sikker og fri i Kongens Riger og Lande og ikke paagribes eller anholdes af sine Kreditorer for Gælds Skyld, for at han kan søge Midler til at tilfredsstille sine Kreditorer. Sj. R. 19, 176 b.

— Miss. til Rentemestrene om igen at levere Margrete, Tommes Brockmands Enke, i Tønningen i Eidersted den Arv, som for rum Tid siden er tilfaldet hendes Børn efter afdøde Anne Niels Knudsens, og som Byfogden i København har modtaget og ført Kongen til Regnskab, da det er ubilligt

¹ Tr. (m. Datum: 27. Okt.): A. Petersen: Kjøge Byes Historie. Aktst. S. 54 f. ² Maaske = Holfte, Hylster (til en Bøsse el. lign.); Sj. R.

har: Holfteper, Orig. Hölfterer. ³ Overskriften har først haft: Johan v. Delden og hans Broder. Om førstnævnte se ovfr. 16. Sept. 1633.

⁴ Se ovfr. 20. Juni 1633, hvor han kaldes: Jørgen Antoni van Dellen.

at forholde hende denne Arv og den efter den af Borgemestre og Raad i København afsagte Dom tilkommer hende med Rette. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. Sj. T. 25, 210.

21. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Borgemestre og Raad i København om at tilbagelevere til Margrete, Thomas Brockmands Enke, den Arv, som er tilfaldet hendes Børn efter afdøde Anne Niels Knudsens, og som Byens Kæmner har modtaget paa Byens Vegne. Sj. T. 25, 210 b.

— Miss. til Jokum Beck. Da der er opstaaet Trætte mellem Skolemesteren i København M. Anders Pedersen Hegelund som Degn til Balderup Sogn og Kirken sammesteds om en Bolig i Balderup, som Degnene tilforn har resideret i, og som Kirken nu oppebærer Landgilden af, skal Jokum Beck skaffe den Mand, som bebor samme Bolig, et andet Hus, saa at Degneboligen herefter kan følge Degnen, dog at han deri holder en residerende Substitut, som kan ringe og holde Skole. I den øvrige Del af Boligen kan Degnen selv lade sin Indkomst samle. Sj. T. 25, 210 b.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Han skal snarest erklære sig om hosføjede Andragende fra Præsten¹ i Bringstrup og Sigersted Sogne, navnlig om, hvorvidt han og hans Formand tilforn har haft det i Andragendet omhandlede Stykke øde Jord frit for al Tynge undtagen den visse Landgilde, og endvidere om, hvorvidt der dér i Sognet findes nogle øde Jorder, som er fri for saadan Tynge. Sj. T. 25, 210 b.

— Miss. til Hr. Christian Friis og Hr. Claus Daa. M. Niels Mickelsen, Sognepræst til Holmens Kirke, har berettet, at han har betalt nogle Penge, der skulde sendes til hans Søn i Udlandet, til Christoffer Ifversen, øverste Renteskriver, men at denne har været Skyld i, at dette blev for sømt, hvorved hans Søn har lidt stor Skade, m. v., som anført i hans Supplikation. Adressaterne skal straks stævne de tvistige Parter for sig, forlige dem i Mindelighed eller afgøre deres Tvistighed ved Dom. Sj. T. 25, 211.

— Miss. til Just Høg. To af Kongens Diskantister, ved Navn Elias Jensen og Henning Jøtsen, har muteret

¹ Henrik Tygesen Kolding.

deres Stemme. Da det har været sædvanligt, naar saadant skete, at slige Personer straks er optaget i Sorø Skole, skal han erklære sig om, hvorvidt der nu er Plads ved Skolen, saa at de efter gammel Sædvane straks kan optages i den. Sj. T. 25, 211. K.

21. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Mickel Søfrensen, Hospitalsforstander i Vartoe, om til førstkommende 1. Maj at tilbagebetale Hospitalet i Helsingør 1000 Kurantdr., som Hospitalsforstanderen dér efter Kongens Befaling¹ for nogle Aar siden har laant til Hospitalet i Vartoe. Sj. T. 25, 211 b. K. (Tr.: KD. V. 140 f.).

— Miss. til Hr. Claus Daa, Erik Ottesen, Stalder Kaas og Erik Pors. Da Frants Kaas til Indøer og Hans Könning til Gierdrup, Befalingsmænd over Nordlandene og paa Vardøhus, med det allerførste agter at skifte efter deres afdøde Hustru og Søster Fru Elline Hundermark², gives der efter deres Begæring Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet. Sj. T. 25, 212.

— Aab. Brev om, at Hr. Efvert Hansen før nogen anden maa kaldes til det første Kald, der bliver ledigt i Skaane, og som han efter Ordinansen lovligt kan blive kaldet til af Sognefolket. Udt. i Sk. R. 5, 92 b.

— Mageskifte mellem Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Kronen. Sk. R. 5, 92 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Borgemester og Raad i Landskrone. De skal lade Løjtnant Jost von Beck³ faa sine Børns Gods og kun lade ham underskrive en Forpligtelse om, at han vil holde sine Børn skadesløse og lade dem faa Godset, om de nogensinde kommer til Stede. Sk. T. 6, 40.

¹ 24. Sept. 1628. ² Ellen Hundermark var g. m. Johan Cunningham, hendes Søster Anne Hundermark var g. m. Frans Kaas. ³ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Jost Jon Beick.

21. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Ulfeldt om at være Løjtnant under Anders Bildes Kompagni og til Rigens Marsk [Jørgen Urne] om, at Gregers Krabbe¹ maa være forskaanet for denne Stilling. Udt. i F. T. 4, 259 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Fru Hilleborg Pors, Niels² Gaas's Enke, har begæret 2 Agre Jord paa omtrent 2 Skpr. Land, som ligger i Røsling³ Mark og tilhører Niels Findsen i Siønge⁴ i Ringe Sogn, til Mageskifte og tilbyder at gøre nævnte Bonde Fyldest i ligesaa god og veldyrket Jord i samme Mark, tillader Kongen, at hun maa faa samme Agre til Mageskifte, dog at Adressaten paaser, at der sker Bonden Fyldest i anden Jord. Adressaten skal afslutte Mageskiftet med hende. F. T. 4, 259 b.

— Miss. til samme og Bispen paa Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Jørgen Hoch, Borger i Svendborg, har berettet, at Stenstrup Kirke i Fyen skylder ham 479 Rdlr., som de kan se af hans hosføjede Supplikats. De skal snarest indsende Erklæring om Sagen og om, hvorledes Kirken bedst kan komme af sin Gæld. F. T. 4, 259. Orig. i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev, hvorved Kongen tillader, at Skolenge⁵ og Sølsted Sogne og Gorrebye og Rydde Sogne i Lolland maa annekeres, naar den gamle Sognepræst⁶ i Skolenge dør. Saafremt der da er en Enke i Skolenge, skal Lensmanden og Bispen tillægge hende et godt og tilbørligt Underhold. Sm. R. 5, 152 b. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 229 og Theol. Tidsskr. 1872, S. 126).

— Miss. til Jens Juel. Da han har berettet, at der sidste Sommer er øvet stor Vold af Dynkirkerne dér ved Lenet [Bøvling], skal han nøje undersøge Sagen, lade optage edelige Vidnesbyrd til Tinge, forfatte Akter og Tingsvidner i denne Sag omhyggeligt og siden sende dem til Kancelliet, saa at de kan forsendes til fremmede Steder. J. T. 8, 528 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Hr. Christen Nelsen,

¹ Jvfr. 24. April 1633.

² F. T. har ved en Føjlskrift: Oluf.

³ Ryslinge, Gudme H.

⁴ Sødinge, Ringe S., Gudme H.

⁵ Skov-

længe, Sølsted, Gurreby og Ryde, alle i Lollands Sønder H. ⁶ Jens Jakobsen († 1634).

Sognepræst til Naur og Sier Sogne, har berettet, at Peder Skriver i Stagshede til en Mand, ved Navn Nels Miltersen, sammesteds har afstaaet de Enge under Lundenæs Len, som han havde i Fæste, og som Kongen havde tillagt nævnte Kald efter Peder Skrivers Død, fordi Kaldet er saa ringe. Da det ser ud, som om nævnte Peder Skriver har afstaaet samme Enge, da han mærkede, at Kongen vilde forbedre nævnte Præstekald dermed og han saaledes forsætlig har villet tilintetgøre Kongens Benaadning, skal Adressaten nøje undersøge Sagen, indsende Erklæring om den og hjælpe saaledes paa den, at Kongen ikke yderligere besværes med slige Klager. J. T. 8, 529.

21. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Bispen i Aalborg [Mag. Kristen Hansen]. Der er opstaaet Trætte mellem Skolemesteren i Thisted Jacob Pedersen og Helvadero¹, og Skolemesteren er af den Grund vist over til København. Saafremt Skolemesteren ikke er beskyldt for noget andet, der har noget paa sig, tillader Kongen, at han bliver i sin Bestilling, men hvis Helvaderus har noget andet at anføre mod Skolemesteren, skal han rejse Tiltale mod ham. J. T. 8, 529.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Fru Karne Sehested, Enke efter Tyge Kruse til Aastrup, har begæret følgende jordegne Gaarde, nemlig 4 Gaarde i Hollandsbjere By og 2 Gaarde i Boe, alle i Ørsted Sogn i Rougsø Herred i Dronningborg Len, til Mageskifte for 3 Gaarde og 1 Gadehus i Ler² i Middelsom Herred i samme Len og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Udlæg i hendes Gods, skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Bejlygheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 529 b.

— Miss. til Jahan Hendriksen, Statholder paa Elfsborg. En Borger i København, kaldet Christen Bendtsen, har berettet, at hans og hans Medrederes Skib er kommet paa Grund udfør Elfsborg Len, og har begæret Kongens Skrivelse til ham om, at han for Penge maa faa Hjælp til om muligt at bjærge Skibet. Kongen beder ham være Christen Bendtsen behjælpelig hermed. K. i D. Kanc. Uindf. Konc. t. Sk. Miss.

¹ Den kongelige Kalendariograf Niels Heldvad. ² Le, Middelsom H.

21. Okt. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Karen Lange til Spøtterup paa Kronens Part af Korntienden af Rødding Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 15 Ørte Rug og 15 Ørte Byg, at levere paa Skivehus i godt, rent, ustraffeligt Korn. Udt. i Tb. 124 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kronens Part af Kreiberg Sogns Tiende, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørte Rug, 8 Ørte Byg og 4 Ørte Havre, at levere paa Skivehus. Udt. i Tb. 124 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Trolle til Troldholmb paa Kronens Part af Korntienden af Gier-sing¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørte Rug og 12 Ørte Byg, at levere inden Fastelavn paa Lundenæs. Udt. i Tb. 124 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kirkens Part af Korntienden af Gimsing og Venø Sogne, hvoraf der aarlig skal svares 9 Ørte Rug og 4 Ørte Byg af Gimsing Sogn og 3 Ørte Rug og 3 Ørte Byg af Venø Sogn, at levere inden Fastelavn til Kirkeværgerne i nævnte Sogne i godt, rent, ustraffeligt Korn efter Kirkernes Bøgers Indhold, og desuden 1 Rdlr. af hver Ørte Korn til Indfæstning. Udt. i Tb. 124 b.

22. Okt. (—). Aab. Brev om, at Anders Mickelsen, Skipper, Mogens Nielsen, Jens Jensen og Jacob Handsen, Borgere i København, hvis Skib og Gods for nogen Tid siden er frataget dem af Dantziger Udliggere, faar Tilladelse til at søge Betaling herfor i de Dantzigeres Skibe og Gods, som passerer igennem Øresund. Kongens Embedsmand skal være dem behjælpelig dermed, naar de henvender sig til ham med dette Brev. Sj. R. 19, 177.

— Bestalling for Niels Frandsen som Postmester i København med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr., fra dette Brevs Datum at regne, at udrede af Postpengene. Sj. R. 19, 177 b.

— Miss. til Hans Lindenov. Det berettes, at der paa Samsø drives ulovligt Købmandskab af adskillige udlæn-

¹ Fejlskrift for: Gimsing Sogn, Hjerm H.

diske og Bissekræmmere. Han skal afskaffe dette og lade dem, der betrædes derved, staa til Rette derfor. Udt. i Sj. T. 25, 212 b.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Det berettes, at Korsør Kirke er for lille, saa at Almuen ikke kan faa Plads i den, og at Borgerne derfor er til Sinds at gøre den større, hvortil de begærer nogen Hjælp af andre Kirker. Han skal snarest erklære sig om, hvor meget Borgerne kan overkomme at give dertil, og siden gøre et Overslag over, hvor meget der yderligere behøves dertil, hvorefter Kongen vil overveje, hvad der kan bevilges dertil. Sj. T. 25, 212 b. K.

— Miss. til Rentemestrene om, at Kongens Vejrmølle udenfor Nørreport maa sælges til Garverne i København. Sj. T. 25, 213. K. (Tr.: KD. V. 141).

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz. Bønderne i Ørsløf og Rødstofte i Vordingborg Len har berettet, at Hagl og strængt Vejr kort efter St. Hansdagstide har slaaet deres Korn i Bygmarken ned, saa at de har lidt stor Skade paa deres Korn, hvoraf en stor Del er sønderslaaet og siden visnet. Af 8 uvildige Mænds Besigtelse ses, at over Halvdelen af det Korn, som var saaet i Rødstofte Bygmark, er slaaet ned, saa at de slet ingen Gavn kan faa deraf, og at en Tredjepart og mere af Kornet paa Ørsløf Bygmark ligeledes er slaaet ned, hvorfor de har ansøgt om Eftergivelse af noget af indeværende Aars Landgilde. Kongen bevilger, at Kronens Bønder i Ørsløf maa faa eftergivet en Tredjedel af deres Byglandgilde i indeværende Aar og de i Rødstofte Halvdelen, hvilket Frederik Reedtz skal føre til Regnskab. Sj. T. 25, 213. K.

— Miss. til Tommis Nold og Erik Ottesen. Gunde Lange til Søfde har berettet, at der paa Herredagen 1631 er tilforordnet 4 gode Mænd til som Kommissarier at afgøre en Trætte mellem ham og Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, om en Gældsfordring. Disse gode Mænd har indforsøgt alle de Breve og Dokumenter, som Gunde Lange havde i denne Sag, og leveret dem til Renteskriver Herman Holst i København. Iblant disse Breve skal der findes en Indførsel og andre Breve, som han nødvendigvis skal bruge til at kræve sit resterende Tilgodehavende hos Claus Brockenhuus til Broholm, Landsdommer i Fyen, hvorfor han har begæret Kongens Befal-

ling til 2 gode Mænd, som skal aabne denne forseglede Konvolut og tilstille ham de Breve, som han skal bruge. Adressaterne skal aabne den nævnte Konvolut, som staar hos Herman Holst, overlevere Gunde Lange de Breve, som med Rette tilkommer ham, og igen tilstille Herman Holst Resten forseglet med deres Reversal. Sj. T. 25, 213 b.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne og Dr. Mats Jensen. Denne Hr. Niels Aagesen, Sognepræst i Varberg, har berettet, at han i sine Annekser efter Landbogens Lydelse har nogle Gaarde, af hvilke han sammen med Kirkerne oppebærer Smørlandgilden. Naar disse Gaarde har været stedfældige, er Stedsmaalet i Forhold til hans Andel undertiden tilstillet ham, undertiden frataget ham. Han har derfor paa egne og paa Kirkernes Vegne andraget om, at Stedsmaalet af disse Gaarde, naar det falder, maa bevilges ham og Kirkerne, og at han ligeledes maa faa bevilget Ægt og Arbejde af dem paa Livstid til Forbedring af sit Kald. Adressaterne skal snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet, for at Kongen ved fornyet Henvendelse kan give Supplikanten Svar. Sk. T. 6, 40¹.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Denne Isak Haagensen i Bartelstrup i Albo Herred i Christianstads Len har berettet, at han af Misforstand har ladet sig overtale til at opsigte den Gaard, som han bebor i nævnte Len, derefter har fæstet sig en anden Gaard i Vigerum i Malmøhus Len og lovet Stedsmaal paa den, men at han nu ikke tør flytte ind i den, fordi en fredløs Mand højlig har truet ham paa Livet og undsagt ham og ikke vil tillade ham at flytte ind i den. Da Isak Haagensen nu tiltales for det udlovede² Stedsmaal af Ridefogden, andrager han om at blive forskaanet for det, da han ikke er flyttet ind paa Gaarden, men paany har fæstet den Gaard i Christianstads Len, som han tilforn beboede og som han havde opsagt. Kongen har bevilget, at han maa forskaanes for det udlovede Stedsmaal, hvorfor Adressaten skal lade ham³ være fritaget for at yde det udlovede Fæste for den omtalte

¹ Tr.: L. B. Falkmann: Upplysningar etc. II. 106 f. ² Sk. T. har ved en Fejlskrift: udleverede. ³ Sk. T. kalder ham her: Isak Hansen.

Gaard i Vigerum, da han dog paany har fæstet den tidligere af ham beboede Gaard i Christianstads Len. Sk. T. 6, 40 b.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Hondorf. Kongen har af Lunde Kapitels Indlæg erfaret, at Borreby Kirke-tiende, hvorpaa han for nogen Tid siden¹ i Henhold til sine Opgivelser har faaet Kongens Brev, ikke tilhører Kronen, men nævnte Kapitel. Da Kongen ikke er til Sinds at betage Kapitlet dets Rettighed eller uden Lov og Dom og nøjagtig Aarsag at lade afdøde Anders Dresselbergs Fæstebrev kassere, maa Jørgen Hondorf ikke befatte sig videre med samme Kirketiende, men skal igen lade Bønderne faa den. Sk. T. 6, 41.

— Miss. til Lunde Kapitel. Da Kongen af en af dets Midte har erfaret, at Borreby Kirketiende som Følge af en vrang² Beretning er blevet bortfæstet, bevilges det, at Bønderne igen maa faa den, og da Bønderne har tilbudt at give mere deraf end de hidtil har givet, skal Kapitlet deri ramme Kirkens Gavn, dog saaledes, at det kan gaa ligelig til paa begge Sider. Sk. T. 6, 41.

— Miss. til Falk Lykke og Palle Rosenkrantz til Ørup om at begive sig til Tostrup og dér levere Axel Brahes Enke³, Børn og Arvinger de Breve, som maatte findes dér og med Rette tilkomme dem. Sk. T. 6, 43 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Søren Hoffmand⁴ har ansøgt om at blive løsladt fra sit Fængsel. Kongen bevilger dette, saafremt han kan stille Vissen og Loven for, at han herefter vil holde sig borte fra Sjælland, Malmø og Fæstningerne i Skaane, ikke nogentid vil komme paa disse Steder og ikke heller oftere lade sig befinde i saadan Forseelse. Sk. T. 6, 41 b.

— Miss. til Anders Bilde og Jesper Friis. Da det af deres til Kancelliet indsendte Besigtelse paa Gods, der skal mageskiftes mellem Falk Gjøe til Hvidkield og Odense Hospital, ses, at Falk Gjøe bliver Hospitalet 1 Td. 3 Skpr. 1¹/₃ Fjerd. Hartkorn skyldig i Landgilde, skal de i Hospitalsforstan-

¹ 20. Juni 1632.

² Dette eller et lignende Ord mangler i Sk. T.

³ Kirsten Hardenberg Eriksdatter, Enke efter Aksel Brahe Ottesen († 1616).

⁴ Jvfr. 20. Dec. 1628.

derens Nærværelse af Falk Gjõe erfare, hvilket Vederlag han kan give herfor, som Hospitalsforstanderen kan nøjes med og Hospitalet være tjent med. F. T. 4, 260.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup om at skaffe denne Brevviser Frederik Andersen en Færge fra Rødby til Christianpris og befale Færgemanden, som fører ham over, at blive liggende i Christianpris, indtil Frederik Andersen kommer til ham igen fra Glückstadt, hvorefter han skal føre ham til Aarhus med det Kongens Gods, som han har med. Sm. T. 6, 371.

— Miss. til Gabriel Kruse og Tønne Friis. Da afdøde Fru Else Marsvin for rum Tid siden¹ har begæret 2 Gaarde og 1 Gadehus i Ørsted By, 1 Bol og 1 Gadehus i Bur² og 1 Hus i Hallandsbiere³, alle i Ørsted Sogn i Rougsø Herred i Dronningborg Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Dyreby, 1 Gaard i Gassum By, begge i Gassum Sogn, 2 Gaarde i Asferre By og Sogn, alle i Nørhald Herred, 1 Gaard i Veltse⁴ i Ørum Sogn i Sønderlyng Herred, alt i samme Len, og da dette Gods paa Grund af adskillige Forhold hidtil ikke er blevet besigtet, skal de med det allerførste besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 530.

—⁵ Miss. til Otte Marsvin om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovenstaaende Besigtelse. Udt. i J. T. 8, 531.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen] om at udlægge et andet Stolestade i Stensballe⁶ Kirke til Morten Pax, da det Stolestade, som de har udlagt til ham, tilhører hans Broder Mogens Pax. Udt. i J. T. 8, 531.

— Miss. til Pros Mund. Det berettes, at de efterladte Husbonder og Hustruer efter de fattige paa Island og Vespenø, der er fanget i Tyrkiet, efter deres Ægtefællers Fængsling og under deres Udeblivelse forser sig med Lejermaal. Kongen eragter, at deres Forseelse ikke kan straffes saa haardt som ellers hos dem, der ikke har lidt saadan Besværlig-

¹ Jvfr. 23. Maj 1625, 22. Maj og 26. Maj 1626. ² Bode. ³ Hollandsbjærg. ⁴ Velds. ⁵ Dateringen er glemmt i J. T. ⁶ D. v. s. Vær Kirke, jvfr. Miss. af 9. Juli 1633.

hed. Dog maa ingen af de Personer, der har forset sig saaledes, indgaa Ægteskab med hinanden, da man søger at faa de nævnte Fanger frigivet. Han skal forordne en skikkelig Mand til Sysselmand paa Vespenø, for at han kan holde tilbørlig paa Lov og Ret og straffe og afskaffe Utilbørlighed. Det berettes endvidere, at en Mand, ved Navn Joen Hansen, forurettes, idet en Bonde Robert Olsen uden Lov og Dom har frataget ham et Stykke Jord, kaldet Store Botn, og Laugmanden Arnt Ottesen efter lovlig Stævning ikke har villet skaffe bemeldte Joen Hansen Dom eller Ret. Pros Mund skal hjælpe Joen Hansen til Rette deri og indsende Beretning derom til Kancelliet. J. T. 8, 550 b¹.

23. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen, der for nogen Tid siden har givet Dr. Christen Jensen, Kongens Hofprædikant, Ekspektance paa den Tiende, med hvilken M. Daniel², Kongens forrige Bartskeer, er forlenet, nu bevilger, at hvis Kirstine³, Dr. Jacob Hasebards Enke, dør før M. Daniel, maa Dr. Christen Jensen og hans Hustru Else Handsdatter faa hendes Tiende paa Livstid i Stedet for M. Daniels. Sj. R. 19, 178.

— Aab. Brev om, at denne Christoffer Tollesen, som i nogen Tid har tjent som Baadsmand paa Holmen for København, for sin Svagheds Skyld maa optages i Hospitalet i en af de Pladser, som nu er ledige eller bliver ledige. Sj. R. 19, 178. (Tr.: KD. III. 119).

— Lignende Breve om Optagelse i Hospitalet af Hans Reersen Marstrand, Hendrig Mickelsen Oeonst, Bent Thormonsen Kitteroed, Claas Borgesen Skotten, Christen Pedersen Trelborg og Joen Halvorsen Refvelsbye. Udt. i Sj. R. 19, 178 b.

—⁴ Aab. Brev om, at Byfogden i Roskilde paa Kongens Vegne fremdeles indtil videre skal betale Halvparten af de Penge, som udgives for Vognægter i Roskilde. Borgemestre og

¹ Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Island II. 376 f. (m. Datum: Skanderborg 20. Marts) og i Brudst. i O. Stephensen og J. Sigurdsson: Lovsaml. for Island I. 217. ² Daniel Hogenwald. ³ Kirsten Nielsdatter Paaske.

⁴ Indført mellem Breve af 18. og 20. November.

Raad i Roskilde har andraget herom under Henvisning til, at dette er sket i mange Aar i Henhold til et dem af Kongen meddelt Brev. Sj. R. 19, 201.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Universitetet i København. Da Helvaderus¹ understaar sig at indføre adskillige Blasfemier i sine Almanakker, skal de kalde ham for sig, alvorligt foreholde ham hans Forseelser og advare ham om at afholde sig derfra og fra partikulær Spaadom om det, som alene vedkommer Guds Forsyn. Ligeledes skal de have Tilsyn med alt, hvad der trykkes af saadant her i Riget, og skriftligt paa-minde Bisperne om ogsaa at have det samme i Agt, hvor der er Trykkeri hos dem. Sj. T. 25, 214. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 183. (Tr.: D. Mag. 5. R. I. 203 og Mansa: Folkesygdommenes og Sundhedsplejens Hist. i Danm. S. 309 (med fejl Datum: 28. Okt.).

— Miss. til Jost Høg om at optage Melkior Melkersen, Søn af forrige Kapelmester Melkior², i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 214.

— Lignende Miss. til samme om at optage Detlef Andersen, Søn af M. Andres Bartskeer, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 214.

— Miss. til Mogens Pax. Følgende til Holbæk Slot liggende Bønder: Mickel Andersen i Kvandtøse, Hans Griis, Peder Lauritsen, Niels Hansen, Jens Hansen og Niels Mogensen i Aagerup, en øde Gaard i Store Grandløse, Jep Pedersen i Tjørnit, Erik Jensen i Tjørntved, Jens Ibsen, Ifver Thomisen, Peder Nielsen, Niels Madsen og Peder Jørgensen i Mierløse, Oluf Jensen i Kagerup, afdøde Christen Mickelsens Gaard i Bonderup, Knud Pedersen i Krøgerup, Lauridts Jensen og Oluf Pedersen i Nørrevallenrødt, Henning Olufsen i Buckerup, Peder Hansen, Peder Olufsen, Hans Hansen i Kirke Eskildstrup og den Gaard sammesteds, som Rasmus Bryde beboede, Knud Bonde i Erskildstrup, alle i Merløse Herred, Jens Griis, Niels Rasmussen, Niels Jørgensen, Peder Kock og Niels Rasmussen i Gudmenstrup, Morten Nielsen, Oluf Lauridtsen, Lauridts Christensen og Nilaus Ibsen i Gisling, Nilaus Søfrensen, Jesper Nielsen, Jens Pull og

¹ Niels Heldvad, ggl. Kalendarigraf.

² Melkior Borchgrevinck.

Lauridts Nielsen i Hiembeck, Peder Lauridtsen, Hans Matsen og Søfren Jensen i Yderup, Pofvel Hedeboe og Peder Lauridtsen i Høede¹, Jens Nilausen i Guredie, Jens Nielsen, Lauridts Nielsen og Lauridts Hansen i Sandby, Niels Rasmussen og Hans Ibsen i Allerup, alle i Tudse Herred, har berettet, at deres Gaarde er sat meget højt i Landgilde, saa at de ikke uden at blive forarmede kan yde deres sædvanlige aarlige Landskyld. Kongen har derfor ladet Claus Daa til Rafnstrup, Rigens Admiral, og Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmænd paa Dragsholm og Kalundborg Slotte, undersøge disse Bønders Lejlighed og give dem rimeligt Afslag paa deres Landgilde. For at disse Bønder des bedre kan blive ved Magt, har Kongen bevilget, at alle disse Gaarde tilsammen maa faa et Afslag i deres Landgilde paa $7\frac{1}{2}$ Pd. 6 Skpr. 1 Fjerd. Rug og $11\frac{1}{2}$ Pd. $\frac{1}{2}$ Skp. Byg, fra 1. Maj 1631 at regne og siden fremdeles. Mogens Pax skal fordele dette Afslag paa de nævnte Bøndergaarde, saaledes at der afkortes mindst for dem, der er bedst ved Formue, og indsende det til Kancelliet til Ratifikation. Sj. T. 25, 214 b. K.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Fredrik Reedtz. Nøbølle², Lundby og Sverborg Mænd i Vordingborg Len har berettet, at de ved Bartholomæi Tid i August [24. Aug.] har lidt stor Skade paa deres Korn af Storm og Hagel, som har slaet det ned, og at 8 Mænd har gjort deres Afsigt over, hvor megen Skade hver By har lidt, nemlig: paa Nøbølle Bygmark Norden for Bækken, som kan være 2 Parter af hele Marken, er 2 Tredjedele nedslaaet helt, saa at de ingen Gavn har deraf, og den 3. Tredjedel er næppe i Behold; Sonden for Bækken, som kan være Tredjeparten af Marken, beløber Skaden sig til en Tredjedel af Kornet. Paa Lundby Bygmark er vel de 4 Parter af Kornet slaet ned og den femte næppe i Behold. Paa Sverborg Bygmark er ligeledes de 4 Parter af Kornet slaet ned og kun den femte Part i Behold, undtagen paa et Stykke oppe ved Byen, hvor hver Mand har omtrent 4 Skpr. Jord, heraf er de 2 Parter i Behold, den tredje slaet ned af Hagel, saa at de ingen Gavn har deraf. Nævnte Mænd har derfor begæret at faa noget af deres Landgilde for indeværende Aar eftergivet. Hr. Fredrik

¹ K. har Høedt.

² Nøble, Sværdborg S., Hammer H.

Reedtz skal give disse Kronens Bønder Afslag paa deres Landgilde for indeværende Aar, eftersom enhver har lidt Skade til efter de 8 Mænds Afsigt, og føre det til Regnskab. Sj. T. 25, 215. K.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tyge Brahe. Da Jost Høg til Giørslef, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø og Befalingsmand over Børglum Kloster, har begæret et indenfor sit Markeskel liggende Stykke Eng, som tilhører Hr. Lauridts N.¹, Sognepræst i Holtoug, til Mageskifte for anden for Hr. Lauridts belejlig liggende, ligesaa god Jord og Eng, gives der Tyge Brahe Fuldmagt til, saafremt det af Jost Høg begærede Stykke Eng kan bortskiftes fra Præstegaarden, at afslutte dette Mageskifte, saa at der sker begge Parter Fyldest i alle Maader. Sj. T. 25, 215 b. K.

— Miss. til Rentemestrene. Da afdøde Hans Jensen, Borger i København, har laant 300 Rdlr. af Kongen til den ostindiske Udrustning og det berettes, at det Haandskrift, som Kongen har faaet af ham paa disse Penge, ikke i Tide er kundgjort paa Tinge, er Kongen gaaet ind paa at overtage hans Part, 300 Rdlr., i samme Kompagni. De skal antegne denne Sum til Forøgelse af Kongens Kapital og derimod udlevere Hans Jensens Haandskrift paa de 300 Rdlr. til rette Vedkommende. Sj. T. 25, 216.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Da en Del Bønder i Kalundborg Len plejer aarlig at faa deres Brændsel i Antvorskov Len, skal han lade dem faa dette Brændsel i de Skove, der ligger dem saa nær som muligt, saa vidt det kan ske uden Skade for Skovene, og henvise de Bønder, som har faaet Brændsel dér, til andre Steder, for at de alle kan have lige langt til Skoven, efterdi det dog er Kronens Bønder paa alle Sider. K. Udt. i Sj. T. 25, 216 b.

— Miss. til Peder Roch. Kongen har befalet Fredrik Günther, tysk Sekretær, fra Holland at anvise ham 200 Kroner i Marsilien i Frankrig. Naar han har faaet disse Penge, skal han straks igen begive sig til Danmark, men hvis det er muligt at passere sikkert igennem, skal han begive sig til Algier i

¹ Lavrids Kristensen Winther, Præst i Holtug, Stevns H.

Barbariet og dér forhandle om Rantsoneringen af alle Fangerne paa saa lidelige Betingelser som muligt, avisere Fredrik Günther i Holland derom og straks sende en Relation til Kongen. Sj. T. 25, 216 b. K.

23. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev til begge Rigerne om, at de, som vil rejse til Brabant eller de andre spanske Nederlande gennem Holland, skal have Pas fra Infantinden eller det brysselske Hof. Sj. T. 25, 216 b. K. (Tr.: CCD. IV. 593 f.).

— Miss. til Bispen, Teologerne, Borgemestre og Raad i København om Tilsyn med de fattiges Ejendomme. Sj. T. 25, 217. K. (Tr.: KD. V. 141 f.).

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland. Da det berettes, at Hendrik Pedersen, Borger i Visby, for nogen Tid siden er fradømt 180 Dlr., som Byfogden sammesteds efter Dommen har ført Kongen til Regnskab, og at samme Dom siden er underdømt af Kongens Kommissarier, skal Adressaten lade disse 180 Dlr. udbetale til Hendrik Pedersen og føre dem til Regnskab. Byfogden skal ved Dom skaffe Hendrik Pedersen skadesløst tilbage, hvad der er udtaget hos ham ved Nam, da dette ikke burde være sket, idet Pengene var indleveret i Renteriet efter Dom og der derfor ikke bør beregnes Renter derpaa. Sk. T. 6, 41 b.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt og Hendrik Ramel. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at Sigvort Grubbe til Hofdal maatte faa noget Gods i Malmøhus Len til Mageskifte, hvilket Gods Sigvort Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildegård, dengang han var forlenet med Malmøhus Slot, har erklæret kunde bortskiftes fra Lenet. Siden har Hr. Hendrik Hvitfeldt sammen med Erik Krabbe til Veybyvad, Befalingsmand over Christianopels Len, faaet Befaling¹ til at besigte dette Gods, hvilket ikke er blevet efterkommet. For at denne Befaling nu kan blive efterkommet, skal Hendrik Ramel i Erik Krabbes Sted foretage Besigtelsen sammen med Hr. Hendrik Hvitfeldt efter den forrige Befaling og advare Hr. Tage Thott

¹ 18. Febr. 1631.

til Eriksholm, Embedsmand paa Malmøhus, om den, for at han kan overvære Besigtelsen paa Kongens Vegne. Sk. T. 6, 42.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sk. T. 6, 42.

— Miss. til Hr. Cristoffer Ulfeldt til Svenstrup, Hr. Tage Thott til Duege, Embedsmænd paa Helsingborg og Sølvitsborg Slotte, Hendrik Ramel til Beckeskouf, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Froste Herred og Helnekirke Len, og Christian Bülow til Ingelstad. Da der er opstaaet Trætte mellem Simbrishafns Indbyggere paa den ene og Gladsax paa den anden Side om Fædriften og Fiskeriet, og da Erik Krabbe til Veybyvad, Befalingsmand over Christianopels Len, dengang Landsdommer i Skaane, har henvist Sagen til 4 gode Mænd, som skulde møde paa Aastederne og dømme Parterne imellem, har Malte Juel til Giessinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, paa Kongens Vegne og Jokum Beck til Gladsax, Embedsmand paa Københavns Slot, paa egne Vegne begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at afgøre Sagen dem imellem. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med første Lejlighed at begive sig til Aastederne, afgøre Sagen om samme Fædrift og Fiskeri og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted og alligevel efterkomme denne Befaling, for at Parterne kan komme til en endelig Ende med den. Sk. T. 6, 42 b.

— Miss. til Erik Krabbe om at levere saavel Pantebogen som Dombøgerne til sin Efterfølger Hendrik Ramel til Beckeskouf, Landsdommer i Skaane, for at de altid kan blive ved Landstinget til Efterretning, da dette i sig selv er billigt. Sk. T. 6, 43.

— Miss. til Hr. Tage Thott og Hr. Cristoffer Ulfeldt. Hendrik Ramel til Beckeskouf, Landsdommer i Skaane, har berettet, at hans Residens til Landsdommeriet er meget bygfældig, og har begæret, at den maa blive repareret. Da det er Kronens Len, skal Adressaterne gøre Overslag over, om samme Reparation til nødvendig Maadelighed kan afgøres med

Skillingers Paalæg paa hver af Kronens Bønder i Skaane og hvor mange Skillinger der kunde lægges paa hver, dog saaledes, at den Fattige ikke besværes dermed. Ligeledes skal de forhandle med Kapitlet om ogsaa at lade deres Bønder hjælpe noget maadeligt med dertil. Endvidere har Landsdommeren andraget om at faa nogen Forandring foretaget med Ugedagsbønderne uden Afkortning og Skade for disse. De skal undersøge denne Sag og erklære sig om den. Sk. T. 6, 43 b.

23. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Christian Normand til Ølstedgaard faar Bevilling til at afhænde noget af hans Hustru Kirsten Oldelands Gods til Dækning af deres Gæld. Han og hans Hustru har berettet, at de som Følge af Kavtioner er kommet i stor Gæld og tribuleres af deres Kreditorer derfor. De har ingen Børn, de Kavtioner, som de har paataget sig, er gjort i Fællesboet, og hun har erklæret sig tilfreds med Salget af Godset til Dækning af Gælden. Han maa sælge saa meget af hendes Gods, som er nødvendigt til Dækning af Gælden, dog at han leverer en Fortegnelse over Gælden til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, som skal paase, at Pengene anvendes til Betaling af Gælden og ikke til noget andet Brug. F. R. 4, 21 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da Kongen har bevilget, at Christian Normand til Ølstedgaard maa afhænde en Del af sin Hustrus Gods til Betaling af sin Gæld, skal Adressaten fordre en rigtig Fortegnelse over Gælden af ham, som Kongen har befalet ham at aflevere til Adressaten, og paase, at Pengene anvendes til Betaling af Gælden og ikke til noget andet Brug. F. T. 4, 261.

— Miss. til Gregers Krabbe og Lauridts Ulfeldt. Da afdøde Axel Brahes Enke¹, Børn og Arvinger agter med det første at gøre Jævned² og Afkald efter deres afdøde Husbonde og Fader, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at være til Stede derved, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den

¹ Kirsten Hardenberg Eriksdatter.

² Skifte.

mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. Ligeledes skal Adressaterne optage Arvingernes fælles Breve, der endnu staar i Forvaring paa Elved, dem alle til Bedste, saa at enhver af dem faar, hvad der tilkommer ham med Rette. F. T. 4, 260.

23. Okt. [(Kbhvn.)]¹. Miss. til Laurids Grubbe og Christoffer Stensen. Da Fru Olegaard Pentz til Rubiergaard, Joachimi Bornei² Enke, har begæret 9 Gaarde³, der ligger til Halsted Kloster og Aalholm Slot, alle i Tillise By og Sogn, 1 Gaard i Støfbye, 1 Gaard, kaldet Hundshofvid, i Vestenskouf Sogn, endvidere af Øens Bønder 4 Gaarde i Tillise By og Sogn og 1 Gaard i Vestenskouf By og Sogn, alle i Halsted Klosters Len i Lolland, til Mageskifte for 1 Gaard i Ullersløf, 2 Gaarde i Høggerbye, 3 Gaarde i Nøbølle, 1 Gaard i Emb, 5 Gaarde i Gloeslund, 1 Gaard i Almind, 2 Gaarde i Dannemare, alle i Sønder Herred, 2 Gaarde i Hielmb og 1 Gaard i Nafvelsti, alle i Musse Herred i Aalholm Slots Len, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befaleet Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, og Jost Frederik von Pappenheim til Libnov, Befalingsmand over Halsted Klosters Len, at overvære Besigtelsen. Sm. T. 6, 372.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup og Jost Frederik Pappenheim om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovenstaaende Besigtelse, naar de advares derom, og varetage Kongens Tarv ved samme Mageskifte. Sm. T. 6, 371.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Det berettes, at en Stiffader, ved Navn Hands Gullandsfar⁴, er højlig mistænkt for Blodskam med⁵ sin Stifdatter Maren Hofmands i Nysted i Aalholms Len. For at saadan Synd og Ugudelighed, som sker Gud til Fortørnelse, kan blive straffet og afskaffet, skal Adressaten lade Stiffaderen gribe og hæfte, for

¹ I Sm. T. er Dateringsstedet glemt.

² Joakim v. Barnewitz.

³ Der nævnes kun Beboernes Navne, ikke Antallet af Gaarde. ⁴ Der har først været tilføjet: dér i vor Købstad Nykøbing, men dette er atter slettet. ⁵ De 5 sidste Ord er glemt i Teksten i Sm. T.

at man derved maaske desto bedre kan erfare Sandheden. Sm. T. 6, 374.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis om at lade undersøge, om Jacob Krabbe til Vebnersholm er saa vederhæftig, at han kan forestaa Værgemaalet for hans afdøde Broder Oluf Krabbes Børn. Udt. i J. T. 8, 531 b.

— Miss. til Pros Mund. Det berettes, at Geiser Torkilsen og Rubbert Olufsen paa Island anstiller sig modvillige mod de af den afdøde Laugmand Gisle Hackensen afsagte Domme, og at Arne Odtzen, som nu er Laugmand dér, har fridømt en Mand for at erlægge Bøder til Kronen, som den forrige Laugmand tilforn har dømt ham til at erlægge, uanset at den ene Laugmand ikke er den andens Overdommer. Pros Mund skal have nøje Indseende saavel hermed som med andet slikt, for at Ret og Dom i alting kan styrkes og haandhæves tilbørligt. Saafremt nogen „skader paa“ Dommeren, skal han appellere tilbørligt til Overdommeren. Pros Mund skal undersøge alt dette grundigt og indsende Erklæring derom til Kancelliet. N. T. 5, 353.

24. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Fru Lisebet Gyldenstjerne til Valløe, Oluf Rosensparres Enke, faar Bevilling til at lade opsætte en hel eller en halv Stens Mur til den Mur, som danner Skellet mellem hendes Del af Valløegaard og den anden Del. Hun beretter, at det maa befrygtes, at Muren ikke kan have Bestand, hvis den ikke støttes af en hel eller en halv Stens Mur udenfor, som da vil komme ind paa den anden Gaards Grund. Sj. R. 19, 174 b.

— Aab. Brev om, at Fru Merete Grubbe, Enke efter Knud Urne til Aasmark, der har købt Beckeskof Gaard og Gods af Kronen, straks maa overtage den. Sj. R. 19, 174 b. (Se Kr. Sk.).

— Kvittansiarum til Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Forsløf, Rentemestre, der i Overværelse af Hr. Christian Friis til Kragerup, Hr. Claus Daa til Borrebye, Rigens Admiral, og Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmænd paa St. Knuds og Munkelie Klostre, Dragsholm Slot og Kalundborg Slot, har gjort Kongen Regnskab for deres Indtægt og Udgift som Rentemestre fra 1. Maj 1629 til 1. Maj 1631. De blev paa disse Aars Regnskaber skyldige 1 Portugaløs, 1 Ro-

senobel, 1 dobbelt Dukat, 1 Kronegylden, 1 Guldgylden, 11 $\frac{1}{2}$ Lod 3 Pend. ungersk Guld, 8 $\frac{1}{2}$ Lod $\frac{1}{2}$ Kvintin¹ Kroneguld, 172 Kroner $\frac{1}{2}$ Ort Kroneguld i Guldkæder, 1 forgyldt Kredenskar, 1 Kontrafej af Kongen efter den forrige Patron med en emaljeret Guldkrans, 2 Kontrafejer af Kongen efter den sidst udskaarne Patron, hvert med en emaljeret Guldkrans, 33 Diamanter i deres tilhørende „Guldkaster“, 1 lang Diamant, 1 lille Diamant, 6 lød. Mk. 2 Lod forgyldt Sølv, 74 lød. Mk. 2 Lod 3 $\frac{1}{2}$ Kvintin² hvidt gammelt ru Sølv, 123 Lod mænget³ Sølv og et sølvforgyldt Skib med Perlemor, vejer med Perlemoret 98 $\frac{1}{2}$ Lod. Derimod oversteg Udgiften Indtægten med 16,166 $\frac{1}{2}$ Rigsdlr. 1 Ort 7 Sk. 3 $\frac{1}{2}$ Pend., som de kan korte i næste Aars Regnskab for Rentekammeret. De blev aldeles intet skyldige. Sj. R. 19, 178 b.

24. Okt. (Kbhvn.). Forleningsbrev paa Livstid, fra 1. Maj 1634 at regne, for Peder Basse til Sørup og hans Hustru Soffie Parsberg paa Jungshoved Len, dog at Kongen forbeholder sig al Told, Sise og Vrag dér i Lenet. Han skal holde Slottet og Ladegaarden ved god Hævd og maa ikke tilskrive Kongen noget Flikkeri i nogen Maade. Han skal lade holde godt Tilsyn med Kongens Vildtbane dér i Lenet, at der ikke skydes i den af dem, der ikke har noget at bestille dér. Dersom Peder Basse og hans Hustru erfarer, at noget af Kronens Jord og Ejendom er kommet derfra med Urette, skal han og hun være forpligtet til at tale det ind igen med Dom og Ret, saafremt de ikke selv vil staa Kongen til Rette derfor. Han skal holde Godset ved god Hævd og Magt og Bønderne ved Lov, Skel og Ret og ikke tilstede, at nogen af dem forurettes imod Löven eller besværes med nye Paalæg. Han maa ikke heller forhugge eller lade forhugge de tilliggende Skove til Upligt i nogen Maade. Sj. R. 19, 186.

— Følgebrev for Peder Basse til Sørup til Bønderne i Jungshoved Len efter Hr. Frederik Reedtz til Tyggestrup,

¹ Sj. R. har ved en Fejlskrift: Ostrin. ² Dette Ord er glemt i Sj. R. ³ Sj. R. har: megnt, Rentemesterregnskaberne: mangot og manget; formodentlig er ment: mænget, blandet Sølv.

Embedsmand paa Vordingborg Slot, at de skal svare Peder Basse fra førstkommende 1. Maj. Sj. R. 19, 187.

24. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbud mod Optagelse af Spaadomme i Almanakker. Sj. R. 19, 293 b¹. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 594 f. Dsk. KL. III. 229 f.).

— Miss. til Jockum Beck om at tilholde Madts Rafn, Borgemester i Køge, at trolove sin Datter med Gøttard Bram. Sj. T. 25, 218. (Tr.: KD. V. 142, jvfr. Skand. Litt. Selsk. Skr. XII og XIII).

— Miss. til Tyge Brahe om at lade Fru Lisbet Gyldenstjerne til Vallø faa Halvdelen af de Mursten, som ligger ved hendes Gavt og som er af det Hus, som Kongen har ladet nedbryde paa Vallø. Udt. i Sj. T. 25, 218. K.

— Sj. T. 25, 218 se 25. Okt.

— Miss. til Rentemestrene om, at Kongen for denne Gang har eftergivet sin Søn Prins Christian (V) 6000 Speciedlr., som denne har ladet oppebære af Haderslevhus Lens Indkomst, hvorefter Adressaterne skal rette sig. Sj. T. 25, 218 b. K.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvittfeldt og Bispen i Skaane [Dr. Mads Jensen] om at revidere Tulle Stensens Regnskab for de 3 Aar, i hvilke han har været Fattigforstander i Landskrone, og, dersom han ikke er noget skyldig paa dem, da at give ham tilbørlig Kvittering derfor. Udt. i Sk. T. 6, 44.

— Mageskifte mellem Fru Sidsel Parsberg, Enke efter Hr. Jens Sparre til Sparrisholmb, og Kronen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 19, 183. (Se Kr. Sk. og Hofmans Fundat. VII. S. 315 f.).

— Mageskifte mellem Holger Rosenkrantz til Demstrup, Befalingsmand paa Bornholm, og Kronen. F. R. 4, 22. Orig. (Se Kr. Sk.).

¹ I Sj. R. er der Fol. 187 nedenfor skrevet følgende: Her skulde have været indført en Forordning om Spaadomme i Kalendere, men da var den forlagt, og er den siden indført først in Octobri anno 1634 pag. 293 b hujus libri. — Paa fol. 293 b er nedenfor skrevet: Dette Brev var forlagt om Forbud at indføres in Octobri 1633 pag. [187] hujus libri.

24. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Claus Brockenhuus om at lægge 1 Gaard i Skydebjerg i Baag Herred og 1 Gaard i Ølsted i Salling Herred i Fyen, som Holger Rosenkrantz til Demstrup, Befalingsmand paa Bornholm, har udlagt til Landsdommeriet til Mageskifte for 1 Gaard i Støgerup¹ og 1 Gaard i Eggebjerg, ind under Landsdommeriet og indskrive dem i Jordebogen. F. T. 4, 261.

— Miss. til Provsten i Sunds Herred om at lægge ind under Provstiet 1 Gaard i Vollersløf i Odense Herred, som Holger Rosenkrantz til Demstrup har udlagt til Provsten til Mageskifte for 1 Gaard i Støgerup, som hidtil har fulgt Provsten. F. T. 4, 261 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas om at lægge 1 Gaard i Nyborg Sogn i Vinding Herred i Fyen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Holger Rosenkrantz til Demstrup, ind under Nyborg Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af den. F. T. 4, 262.

— Miss. til Jens Bjelke [Norges Kansler]. Chren Hofft, Borger i Bergen, har berettet, at han for nogen Tid siden efter afdøde Hofmester Frandts Rantzaus Befaling har betalt 2700 Rdlr. in specie til Kongens Agent i Bryssel og at han endnu ikke har faaet disse Penge betalt tilbage. Adressaten skal betale Chren Hofft de 2700 Rdlr. af Toldkisten efter rigtige Beviser. F. T. 4, 262.

— Miss. til Eyler Bilde. Anders Olufsen, Raadmand i København, har berettet, at han for nogle Aar siden ved Riddersmændsmænd efter Kongens Befaling er blevet indført i hans Faster Fru Anne Bilde til Nackebølles Gods for en Sum Penge, som hun efter sin Haandskrift skylder ham, og at en anden Part af hendes Kreditorer kun er indført i den visse Landgilde, men ikke i de uvisse Indtægter, hvorfor hun understaar sig at oppebære de uvisse Indkomster af Godset, nemlig Stedsmaal og Sagefald, og bortfæster og aftinger dem for en ringe Penge til stor Skade for hendes Kreditorer. Han har derfor begæret Kongens Befaling til Eyler Bilde som Arving til nævnte Gods om, at han skal bortfæste samme Gods og mod-

¹ Staagerup, Sunds H.

tage Sagefald deraf efter Landsens Lejlighed. Eyler Bilde skal gøre dette og gøre Regnskab derfor. F. T. 4, 262 b.

24. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Jens Rasmussen, Teglbærder i Lundbjerg¹ i Nyborg Len, har berettet, at han ikke kan faa Ved til Teglovnens Behov, og har begæret for Betaling at maatte faa Vindfælder og andet Brændsel, som Kronens Bønder i Ofre og Albjerg Sogn og dér-omkring kunde have at sælge. Adressaten skal hjælpe ham der-til, dog saavidt muligt for Betaling. F. T. 4, 263.

— Miss. til Mogens Juul. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at paatage sig Værgemaalet for Børnene af afdøde Claus Andersen til Ulf sand. Da det berettes, at Børnenes Fæster Jomfru Dorrete Andersdatter ønsker at tage Børnene til sig og tilbyder at fremholde dem, forestaa deres Gods, gøre rigtigt Regnskab derfor og i alle Maader vide og ramme Børnenes Gavn, tillader Kongen, at hun maa forestaa sine Broderbørns Gods, dog skal Mogens Juul nøje paase, at hun forestaar det tilbørligt til Børnenes Bedste, sælger alt det Løsøre, der kan undværes, til Betaling af Gælden og aarlig paa Børnenes Vegne gør ham Regnskab, hvorpaa han skal give hende Kvittans. J. T. 8, 531 b.

25. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Ifver Kier, Indvaaner i København, som har berettet, at der tit og ofte her i Riget har været stor Mangel paa Unzeguld³, Sølv, Kleinkant, getogen Drat⁴, Flætter⁵, Cantilige⁶, Piobetter og andet deslige Arbejde til Possement eller Perlestikkeri, og at han derfor med stor Bekostning til København har forskrevet en Mester, som fremstiller saadant til Fordel for Kongens Riger og Lande, efter Begæring faar Privilegium i 4 Aar paa alene at maatte forfærdige sligt Arbejde; dog skal han være forpligtet til at gøre det saa fint og godt, som det gøres i Holland og Hamborg, og til at sælge det for samme Pris, for hvilken det kan købes dér. Det forbydes alle andre at føre eller lade føre saadanne Varer hertil. Sj. R. 19, 187 b.

¹ Formentlig: Lundeborg, Oure S., Gudme H. ² Jvfr. 14. April 1633. ³ Guldtraad. ⁴ Trukket Traad. ⁵ Flettet Arbejde. ⁶ Kantille (ital.: Canatiglia), flad snoet Sølv- eller Guldtraad.

25. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Knud Handsen uden Fæste faar overdraget Kronens Mølle Fullevat-smølle i Københavns Len, som Johan v. Delden hidtil har haft i Brug, med al dens rette Tilliggelse. Han skal holde den ved god Hævd og aarlig i rette Tid svare den sædvanlige Landgilde og Rettighed til Kronen, dog maa han give $1\frac{1}{2}$ Pd. Mel mindre, end der er fastsat i Jordebogen og hans Formand har givet. Endvidere har Kongen bevilget ham Stenhuggergaarden i Lynbye med dens Tilliggende, fri for Afgift. Sj. R. 19, 188.

— Miss. til Ifver Krabbe og Erik Rosenkrantz om at lade Laholms Bro istandsætte. Sk. T. 6, 44.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har befalet Ifver Krabbe til Jordberg, Embedsmand paa Laholm Slot, at lade istandsætte Broen dér, som er helt brøstfædig, fortinge med Bygmesteren, købe Tømmer dertil og faa Pengene saavel til Tømmeret som til Bygmesteren hos dem. De skal lade ham faa disse Penge, naar han anmoder dem derom. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. Sj. T. 25, 218 og K. (begge med Datum: 24. Okt.).

— Miss. til Vincents Bilde om igen at tilstille sin Faster Jomfru Birgitte Bilde hendes Breve, som han tilforn har taget til sig, mod hendes Revers. Udt. i Sj. T. 25, 218 b.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Kongen har bevilget¹, at en Kannikeresidens, som ligger til det Kannikedømme, hvormed Byrge Juell, Skibshøvedsmand, er forlenet, maa afhændes og paalægges Jordskyld, da den er meget forfalden og ikke kan repareres for mange Penge. Da der ved Provstiresidensen er Mangel paa Kaalhaver og denne Plads ligger belejligt dertil, har Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, begæret, at den maa blive lagt til Provstiresidensen, at den gamle Bygning, som nu staa derpaa og enten selv falder sammen eller bortstjæles, maa blive solgt af de residerende, at der af Pengene maa blive oprettet en Kapital, som skal sættes paa Rente til Bedste for dem, som kunde optere samme Residens, og at der

¹ 28. Jan. 1633.

paa Pladsen og Ejendommen maa sættes en rimelig Jordskyld, som skal udgives af Provstiet, til Forrentning af den Værdi, som Pladsen takseres til uden Bygningen. Kongen bevilger dette og paalægger Kapitlet at foretage det fornødne i Overensstemmelse hermed. Sj. T. 25, 218 b. K.

25. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Teglgaarden i Lundeberg paa Fyen forpagtes til Jens Rasmussen¹ Teglblænder, som i 1631 har faaet den i Forpagtning af afdøde Frandts Rantzau, Rigens Hofmester, for den sædvanlige Afgift af 40,000 Mursten aarlig til Kongens Behov. Han skal indtil videre levere dem paa Tosinge og siden i København (dog at Fragten betales af Kongen). Han maa bruge Teglværket med dets Grund og Tilliggende ligesom hans Fader Rasmus Jensen før ham. F. R. 4, 25 b.

— Forleningsbrev, fra St. Hans Midsommerdag 1633 at regne, for Pros Mund til Birkesvold paa Island. For den visse Indkomst, som er Landskyld, Tiende, Told af Skibe, som har Bevilling paa at sejle paa Havnene, Afgifterne af Klostrene, Syslernes og Jordernes Afgifter, som nu er bortforpagtede, og for andet, der kan beregnes som aarlig Indkomst, skal han svare Kronen en aarlig Afgift af 3200 gode enkende Rdrl., som han paa egen Bekostning og Risiko skal levere til Rentemestrene i Rentekammeret. Men hvad Tolden paa en Portugaløs angaar, som tilforn betaltes mere af fremmede Købmænd, der besejlede Havnene dér paa Landet, men som nu ikke betales af de danske Købmænd, den maa Pros Mund føre sig til Udgift aarlig i sin Afgift, indtil der træffes anden Bestemmelse om denne Told, hvilket ogsaa skal godtgøres ham saaledes af Rentemestrene. Hvis Klostrenes og Syslernes Afgifter yderligere kan forhøjes eller der bliver sat højere Afgift af Skibene eller højere Told eller Landets Indkomst i nogen Maade kan forbedres ud over det, som Jordebogen nu udviser, skal det altsammen komme Kronen til Bedste. Han skal aarlig gøre Regnskab for Stedsmaal og Sagefald baade i gejstlige og verdslige Sager, hvoraf han maa beholde den ene Tredjedel. Fisk og andre Varer, som han faar af Lenet, og som han udfører, maa han kun føre til Køben-

¹ Han kaldes i Overskriften fejlagtigt: Jens Hansen.

havn og sælge dem dér. Saasnart han kommer tilbage fra Island, skal han levere 2400 Alen¹ og 700 Par Strømper i Kongens Klædekammer mod billig Betaling. Ligeledes skal han straks levere de Penge, der falder dér paa Landet, og som han fører til København paa Kongens Vegne, i Rentekammeret og Resten til Fastelavn eller senest til Paaske derefter. Han skal hvert Aar i rette Tid betale Præsterne og de fattige dér paa Landet den dem tillagte Rente og ikke tilskrive Kronen noget deraf i hans Regnskab. Han maa ikke tillade Skibe eller Skibsfolk at besøge eller besejle Havnene dér under Landet, medmindre de har Kongens eget Benaadningsbrev derpaa. Deslige skal han aarlig sammen med sit Regnskab til Rentekammeret indlevere en klar Jordebog over Landets visse Indkomst saavel af det gejstlige Gods som af det andet. Han skal føre Tilsyn med, at Præsterne skikker sig tilbørligt efter Ordinansen, baade hvad Levnet og Lærdom angaar, og hvis nogen lever uskikkeligt, sammen med Superintendenten i vedkommende Stift lade ham straffe. Han skal paase, at Kirkerne paa Island bliver holdt i god Stand, og hvis de, der forestaar Kirkerne, viser sig forsømmelige, lade dem tiltale derfor. Hvis Kongen til sine Skibsfolk paa Holmen ved Københavns Slot faar Brug for Fisk eller Vadmél, forbeholder han sig at forlange saa meget, han har Brug for, hvilket saa skal blive kortet i Pros Munds Afgift, for 1 Læst Fisk 35 Dlr. og for 1 Vorde Vadmél 2 Dlr. Kongen forbeholder sig alene alle Vrag samt alle Bjørnehuder, Hvaltænder, Hvalrav og andet saadant, som kan faas paa Island. Han skal holde Almuen ved Lov og Ret, og hverken han selv eller hans Fogder og Folk maa drive noget Købmandskab mod Loven, som kan være den menige Mand til Skade. Han skal med Flid skaffe sig Underretning om² og nøje paase, at Købmændene skikker sig saaledes mod Almuen, at der ingen Klager kommer over dem, og at Skipperne og Skibsfolkene ikke gør nogen Overlast, medens de ligger i Havnene. Hvis nogen Jord eller Jordparter med Urette er kommet fra Kronen i tidligere Lensmænds Tid, skal

¹ Der nævnes ikke, hvoraf; formentlig Vadmél. ² Maaske er her faldet noget ud, jvfr. Forleningsbrev af 10. Maj 1597 for Johan Bockholt.

han igen indtale dem med Lov og Ret og maa ikke se gennem Fingre med nogen. N. R. 5, 180 b¹.

26. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Hans Ammermølle² som Kongens Mestertømmermand med en aarlig Løn af 400 Kurantdlr., fra den 21. Okt. sidstforleden at regne, at betale af Rentemestrene. Han skal have Tilsyn med alt Kongens Tømmerarbejde, ogsaa det, som bliver fortinget, og maa ikke fortinge eller paatage sig andet Arbejde uden Kongens Tilladelse. Han skal i ingen Maade være undergivet Tømmermandslavet. Der bevilges ham fri Vogn, naar han rejser i Kongens Ærinde. Sj. R. 19, 188 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at fremmede Tømmersvendes Arbejde først skal tilbydes Kongens Mestertømmermand Hans Amermøller. Sj. T. 25, 219. (Tr.: KD. V. 143).

— Aab. Brev, hvorved Peder Gad i Aarløse i Ringsted Len faar Tilladelse til at være Herredsfoged i Bjæverskov Herred i Tryggevælde Len. Tygge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, har berettet, at Herredsfogden i Bjæverskov Herred er død, og at der i nævnte Herred ikke findes nogen af Kronens Tjenere, som er dygtig til at forestaa denne Bestilling, hvorfor han har begæret, at Peder Gad i Aarløse maa befordres til denne Stilling, da han ikke bor langt fra Bjæverskov Herred. Sj. R. 19, 189.

— Miss. til Rentemestrene. Borgemestre, Raad og Borgere i Slagelse har berettet, at de i den sidste Ufredstid har laant Kongen 600 Lod Sølv³, og da de nu er kommet meget tilgatters paa Grund af adskillige Besværinger, som de har udstaaet, har de begæret, at deres fattige Lejlighed maatte anses. Kongen bevilger, at den Skat, som de skal erlægge nu til Mortensdag, 200 Speciedlr., maa kvitteres dem og Resten af de 600 Lod Sølv, nemlig 100 Dlr., gives dem af Rentemestrene efter Jul. Sj. T. 25, 219 b. K.

— Miss. til samme. Gunde Lange til Søfde har berettet,

¹ Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Island II. 370—75. ² Han kaldes i Navneregistret til Sj. R.: Hans Annemøller, i Sj. T.: Hans Annemøller. ³ Forsikringsbrev af 19. Sept. 1627.

at han efter en med afdøde Frandts Rantzau, Rigens Hofmester, afsluttet Kontrakt har ladet levere en stor Del Jern til Skibet Delmenhorst, som nu er ankommet til København, og til det Skib, som nu er under Bygning, og at der endnu daglig leveres det fornødne Jern dertil. Da han har gjort stor Bekostning derpaa og begærer, at der maa blive gjort Afregning med ham, skal Adressaterne afregne med ham for det, som han har leveret. Endvidere har afdøde Frandts Rantzau betinget med Gunde Lange, at denne skal levere 250 Skippd. store Bolte med Hoveder paa Bremerholm, hvert Skippd. for 15¹/₂ Rdlr. Da Gunde Lange har begæret, at de Bolte, som allerede er forarbejdede, maa blive modtaget og godtgøres i Afregningen, og at alle de 250 Skippd. maa leveres, skal Adressaterne afkorte Betalingen for de Bolte, som han leverer, i det, som han bliver Kongen skyldig af Tønsberg Len. For det tredje tilbyder Gunde Lange at gøre Leverancer af Jern, Deler og anden Tømmerlast og dermed betale, hvad han skylder Kongen. Adressaterne skal slutte Køb med ham om at levere Jernet, Delerne og Tømmeret paa Bremerholm inden en vis Tid og senest inden førstkommende 1. Maj; hvad han leverer inden den Tid, skal de afkorte ham i det, som han er skyldig. For det fjerde har han anholdt om, at Renten af det, som han resterer med af Lenet, indtil nu maa blive ham eftergivet. Dersom han gør klart med alting til førstkommende 1. Maj, skal Renten være ham eftergivet; hvis det ikke sker, skal han betale Renten med. Sj. T. 25, 219 b. K.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jost Høg om at optage Niels, Christoffer og Erik Skade, Sønner af Hans Skade til Aggerkrog, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 219 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om snarest at sende, hvad der findes af slidte Duge og Lagner i Inventariet dér paa Slottet, til Tøjhuset i København og tage Bevis derpaa, hvorefter det siden skal kvitteres dem. — Nemlig: Jokum Beck (København), Hr. Mogens Kaas (Nyborg), Hr. Claus Daa (Dragsholm), Ventsel Rotkirk (Antvorskov), Hr. Fredrik Reedtz (Vordingborg), Hans Lindenov (Kalundborg) og Fredrik Urne (Kronborg og Frederiksborg). Sj. T. 25, 220 b. K.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Han har for kort Tid

siden¹ faaet Kongens Missive om at hjælpe dem i hans Len, som uden billig Aarsag har mistet deres Tiender, til igen at faa dem. Hermed er dog ikke ment de Tiender, som Mogens Gyldenstjerne til Fultofte for nogen Tid siden har faaet Kongens Brev² paa at maatte faa og bruge til Lag-aas³, naar Morten Mogensen, som har haft dem i langsommelig Tid, dør eller godvillig vil overlade dem til Mogens Gyldenstjerne. I saa Tilfælde skal Adressaten uhindret lade Mogens Gyldenstjerne faa samme Tiender for billigt Stedsmaal og sædvanlig Afgift. Ligeledes har Hans Jensen, Raadmand i Varberg, for nogen Tid siden⁴ erhvervet kgl. Konfirmation paa Lindberg og Torpe Tiender, som han for nogle Aar siden har fæstet af Mogens Gyldenstjerne, som dengang var Befalingsmand paa Varberg Slot. Han beklager sig nu over, at der gøres ham Indpas i disse Tiender. Bønderne har for nogen Tid siden opgivet, at han ikke har givet Fæste af dem, men han har overfor Kongen bevist, at han for nogle Aar siden har fæstet disse Tiender og har givet sit Fæste deraf, og Bøndernes Paastand er befundet usandfærdig, idet det modsatte er blevet bevist ved en af dem selv udstedt Kvittans. Desuden ligger disse Tiender straks ved Byen, saa at Bønderne uden stort Besvær kan levere dem i Varberg. Dersom Afgiften deraf er tilbørligt erlagt, skal Hendrik Gyldenstjerne lade disse Tiender være Hans Jensen følgagtige og tilholde Bønderne at forholde sig efter Kongens derom udstedte Breve. Sk. T. 6, 44.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Ottesen om at tage Forvaring paa de 500 Rdlr., som Christian Bülow har udlovet til Skolen ved Frederiksborg den 25. August sidstforleden, modtage Renten af disse 500 Rdlr. og siden tilstille Frederik Urne baade Forvaringen og Renten. Udt. i Sk. T. 6, 44 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Han har for nogen Tid siden⁵ faaet Befaling til af Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, at indfordre de Penge,

¹ 11. Okt. 1633. ² Ekspektancebrev af 8. Nov. 1629 paa Toeager, Morup og Dagsaas Tiender. ³ Langaas, Morup S., Favraas H. ⁴ 26. Juni 1633. ⁵ 4. Febr. 1630, jvfr. 20. Marts 1633.

som denne skulde betale til Skolen ved Frederiksborg og som han staar tilbage med, samt Renten fra den Tid Pengene er forfaldne, hvorom han kan faa nærmere Underretning hos Frederik Urne til Brentved, Embedsmand paa Frederiksborg Slot. Han skal hos Holger Rosenkrantz indkræve det, hvormed denne resterer, samt Renter og Rentes Renter fra Forfaldstiden af og tilstille Frederik Urne dem. Saafremt Holger Rosenkrantz ikke med det første gør Rigtighed herfor, skal han indkræve Pengene ved Retten. Sk. T. 6, 45.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Christen Tommassen. Gunde Rosenkrantz til Skoubygaard har til Skolen ved Frederiksborg udlovet 300 Rdlr. in specie Hovedstol med Renter fra St. Hansdag 1632. Da disse Penge endnu ikke er erlagt og der heller ikke endnu er givet nogen Forvaring derpaa, skal Adressaten snarest af Gunde Rosenkrantz forlange Forvaring paa disse 300 Rdlr. in specie med Renter og Rentes Renter og siden tilstille Frederik Urne til Brentved, Embedsmand paa Frederiksborg Slot, begge Dele. J. T. 8, 533.

— Miss til Hr. Cristoffer Ulfeldt og til afdøde Hr. Anders Bildes Arvinger om at lade Salpeterladen i Helsingborg Len genopføre. Udt. i Sk. T. 6, 45.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne om at sidde [i Landsdommer Hendrik Ramels Sted i alle de Sager, i hvilke denne Landsdommer er interesseret. Udt. i Sk. T. 6, 45.

— Miss. til Peder Basse [Tranekær], Hr. Jørgen Brahe [Hagenskov] og Anders Bilde [Rugaard] om at lade Maren, Enke efter Hr. Nilaus, faa alt det beholdne Korn, Rug og Byg, som maatte falde i deres Len, naar hun gør Fordring derom. Udt. i F. T. 4, 263 b.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Han skal i Lolland paa de bedste Betingelser for Kongen lade købe 600 Tdr. Ærter. Pengene derfor vil blive sendt ham fra Rentekammeret straks efter Jul. Sm. T. 6, 375.

— Aab. Brev, hvorved Mogens Kaas til Frøstrup, Befalingsmand i Dueholms Kloster, faar Bevilling til i sin Sognekirke til Krabbisholm, kaldet Resen Kirke, hvortil Jus patronatus tilhører Kongen, medens Mogens Kaas har hele Sognet, at lade gøre et Begravelsessted for sig og sine Arvinger, dog ikke paa de Steder, hvor det kan være Sognemændene samme-

steds til nogen Forhindring paa deres Stolestader. Han skal give 60 Rdlr. til samme Kirke, lade Begravelsesstedet gøre paa sin egen Bekostning og maa aldeles ikke tilskrive Kirken nogen Omkostning derved. J. R. 8, 445. K.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Nogle af Kronens Bønder i hans Len [Dueholms Kloster] har klaget over, at han besværer dem med Ægter og Arbejde til Klostret, hvorefter Kongen har befalet to gode Mænd¹ at undersøge Sagen og indsende Erklæring derom. Af denne Erklæring erfarer Kongen, at en Mand, ved Navn Jens Jensen, i Soelbiørg har været til Stede, da Kommissarierne var forsamlede, og dog ikke vilde møde i Rette for dem, men har svaret, at hverken han eller de andre vilde komme op til dem, hvorefter han gik helt bort. Mogens Kaas skal lade denne Jens Jensen tiltale for hans Modvillighed og Oprørskhed og tage Dom over ham derfor. J. T. 8, 532.

— Miss. til Kronens Bønder under Dueholms Kloster, hvormed Mogens Kaas til Frøstrup er forlenet. Da det berettes, at en Del af dem lader sig finde modvillige med Hensyn til at gøre Ægter og Arbejde til Klostret og i andre Maader, befales det dem alvorligt herefter at gøre Ægt, Arbejde og hvad der ellers gøres Behov til Klostret, naar de tilsiges derom af Mogens Kaas. Dersom nogen af dem anstiller sig modvillig, skal Befalingsmanden lade vedkommende tiltale, tage Dom over dem og siden lade dem straffe. J. T. 8, 532 b.

27. Okt. (—). Oprejsningsbrev for Borgemestre og Raad i Slagelse til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge efternævnte Voldssager, i hvilke de dels ikke i rette Tid har afvist at lade Sagen forfølge, dels ikke har begyndt lovlig Proces inden 6 Uger. Sagerne er følgende: Anders Eskesen i Store Volbye² har for nogen Tid siden slaaet Mats Guldsmed, Borger³ i Slagelse, i hans eget Hus og derefter slaaet en af Byens Tjenere, ved Navn Hans Nielsen, i Johan Urtekræmmers Hus; Johan Urtekræmmer har været med til at slaa

¹ Miss. af 4. Juli 1633 til Knud Gyldenstjerne og Gunde Lange.

² Store Valby, St. Mikkels Landsogn, Slagelse H.

³ Sj. R. har:

vores Borger.

samme Person. Endvidere har Mickel Fogeds Sønner og Anders Skomagere Svend for nogen Tid siden slaaet Ruderne ind hos Jost Lauritsen, Borger i Slagelse. Fremdeles har Bent Bartskeer, Borger sammesteds, med en Degen hugget en Laurits Olsen i Nestbye tilhørende Hest, da en Mand red Hesten paa Gaden om Aftenen. Endelig har Hands Smed, Borger i Slagelse, Peder Rasmussen, Klejnsmed, med flere, som det kan ses af Klager og Vidnesbyrd, været i Slagsmaal med Jens Smed, Borger sammesteds, i dennes egen Gaard. Sj. R. 19, 189 b.

28. Okt. (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1634 at regne, for Jørgen Vind til Gundestrup paa Herrisvad Klosters Len mod en aarlig Afgift af 1000 enkende Rdlr. Da han giver en større Afgift end hans Formand, har Kongen bevilget, at han maa være fri for al Rostjeneste. [Iørigt enslydende med Forleningsbrevet af 25. Marts 1629 for Hr. Anders Bilde til Rosendal]. Sk. R. 5, 95.

30. Okt. (—). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Denne Elne Pedersdatter har berettet, at hendes Mand for nogle Aar siden uden Lov og Ret, som hun mener, af ham er sat ud af en Kronens Gaard i Øster Lyngbye, som Adressaten har i Pant. Da han endnu ikke har erklæret sig saa udførligt, som han burde, herom, paalægges det ham snarest til Kancelliet at indsende den Dom, som er afsagt om dette Gaardfæste, eller indsætte hende igen i Gaarden, da det i Recessen tillades de Enker, som er bosiddende paa Kronens Gods, at beholde Gaardene, saa længe de af deres Gaarde giver og gør, hvad de bør. J. T. 8, 533 b.

^{—1} (**Skanderborg**). Aab. Brev, hvorved Hermand Klyn, som har overtaget den Kro, som ligger mellem København og Køge, for at han bedre skal holde den ved Magt, faar Livsbrev paa Kroen for sig, sin Hustru og sine Børn, den ene efter den anden, og ikke maa forvises fra den, saa længe der gives den tilbørlige Rettighed af den og den vejfarende Mand for rimelig Betaling hos dem kan faa, hvad han behøver. Sj. R. 19, 205 b.

¹ Indført efter Brev af 7. Dec. som sidste Brev i Aaret.

1. Nov. (Havreballegaard). Aab. Brev, hvorved Falk Gjõe Hendriksen til Hvidkeld faar Bevilling til som Værge for sin Søster Jomfru Anne Gjõe at sælge 4 Gaarde paa Lol-land, som er tilfaldet hende ved Arv, og af hvilke hun for deres Ubelejligheds Skyld ingen Profit kan drage. De Penge, som indkommer ved Salget, skal han udsætte paa Rente hos sikre Folk. F. R. 4, 26.

2. Nov. (Skanderborg). Miss. til Hans Lindenov. De Færgemænd, som har overført en Del af Kongens Hof-tjenere og Bagage fra Kalundborg til Skanderborg, har begæret Kongens Missive til ham om, at Fragten maa blive betalt af Byen, da de i nogen Tid har ligget i Arrest¹ og ikke har tjent noget. Han skal anordne, at der hermed forholdes, som det har været tilforn og fra Arilds Tid. Sj. T. 25, 221. K.

— Lignende Miss. til Ventsel Rotkirk om, at de Færgemænd i Korsør, som var beordret til Kalundborg for at overføre Hof-tjenere og Bagagen, maa faa betalt Fragten fra Korsør til Kalundborg og fra Kalundborg til Aarhus. K. Udt. i Sj. T. 25, 221.

— Miss. til Hans Lindenov. Da Kongen ofte maa lade gaa Bud mellem Skanderborg Slot og København, skal han sørge for, at der altid er 2 Holdsvogne til Stede paa Kalundborg Slot, saa at Kongens Tjenere straks kan komme afsted. Sj. T. 25, 221. K.

— Lignende Miss. til Sigvort Urne om at lade 2 Vogne holde i Roskilde og til Mogens Pax om at lade 2 Vogne holde i Tudsø. Udt. i Sj. T. 25, 221. K.

— Miss. til Laurits Lindenov. Naar den store Smakke kommer tilbage fra Kalundborg, skal han lade den forblive for Aarhus. Skipperen paa den skal gaa over paa den lille Smakke, sejle til Nyborg og dér overlevere Kongens Brev til Hr. Mogens Kaas. Udt. i J. T. 8, 534.

U. D. og St.² Miss. til Christen Tommissen om at lade nogle Vogne møde i Aarhus og føre Kongens Tøj til Skan-derborg. Udt. i J. T. 8, 534.

¹ o: været holdt tilbage.

² Indført mellem 2. og 5. Nov.

5. Nov. (Skanderborg). Miss. til Otte Marsvin [Dronningborg Len]. Da Kongen til sin Hofholdning behøver adskillig Proviand, skal han med det allerførste dér i Lenet købe og sende til Skanderborg 20 kalkunske Høns, 100 Spegelaks, 300 tørrede Ørreder og Helt og endvidere fremtidig hver Uge en 6 Stkr. ferske Laksørreder og Helt. Ligeledes skal der indkøbes 20 gode Slagteøksne, 200 Gældvædere eller gode Gimmerlam og 100 Par Høns, hvoraf han skal levere Halvparten 14 Dage før Fastelavn og Halvparten 14 Dage efter Fastelavn til Kongens Køkkenskriver paa Skanderborg Slot. Ligeledes skal der straks til Fedning paa Stien opsættes 200 Gæs, som siden skal slagtes, nedsaltes og med det første sendes til Skanderborg Slot. J. T. 8, 534.

— Lignende Miss. til Lavrits Lindenov [Aarhusgaard] om at sende 20 Stkr. kalkunske Høns, Æg, Kalve og Grise til Skanderborg. Udt. i J. T. 8, 534 b.

— Lignende Miss. til Gabriel Kruse [Mariager Kloster] om at sende 24 Slagteøksne til Skanderborg. Udt. i J. T. 8, 534 b.

— Lignende Miss. til Christen Holck [Silkeborg] om at sende 20 Slagteøksne, 200 Gældvædere eller Gimmerlam, 100 Par Høns og 8 Ol Æg til Skanderborg. Udt. i J. T. 8, 535.

— Lignende Miss. til Ernst Normand [Koldinghus] om at sende 200 Gældvædere eller gode Gimmerlam, 200 Par Høns, 30 Ol Æg og 20 Stkr. kalkunske Høns til Skanderborg. Han skal tilholde Urtegaardsmanden at fremsende adskillige Havegevækster, som kan bruges i Køkkenet. Fremdeles skal han lade nedsalte 2 Læster Oksekød, 1 Læst Faarekød og 200 Gæs og lade de Oksetunger, som kan falde af Øksnene, op hænge i Røg. Udt. i J. T. 8, 535.

7. Nov. (—). Miss. til Lavrits Lindenov og Bispen i Aarhus [Mag. Morten Madsen]. Da Niels Friis til Skomstrup har begæret 1 Gaard i Vissing By og Sogn i Galten Herred, 1 Gaard i Skaade By i Holme Sogn i Ning Herred samt Tyrestrup Jord, som bruges til denne Gaard, alt i Jylland og liggende til Hospitalet i Aarhus, til Mageskifte for 2 Gaarde i Voremslev By og Sogn i Ning Herred, og da Kongen har givet Christoffer Gersdorff til Sebygaard og Gabriel Kruse til Hiulbierig, Befaa-

lingsmænd paa Lønborg Bispegaard og Mariager Kloster, Befaling og Fuldmagt til at besigte dette Gods, skal Adressaterne give Møde, naar samme Besigtelse foretages, og paase, at der i alle Maader sker Hospitalet Fyldest. J. T. 8, 335 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

7. Nov. (Skanderborg). Miss. til Christoffer Gersdorff og Gabriel Kruse om at foretage Besigtelse af ovennævnte Gods, som Niels Friis har begæret til Mageskifte. Udt. i J. T. 8, 536.

— Miss. til Laurits Ebbesen om, at Jens Knudsen og Jens Matsen i Saabye, for hvem det er brændt, maa forskaanes for et Aars Landgilde og i nogen Tid fritages for Ægt og Arbejde. Udt. i J. T. 8, 536.

8. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Tygge Brahe, Sigvordt Urne og Jokum Beck om Istandsættelse af den nye Vej ved Langvedsdam¹. Sj. T. 25, 221 b. K. (Tr.: KD. V. 143).

— Miss. til Roskilde Kapitel. Da Tygge Brahe til Tostrup, Sifvert Urne til Raarup og Jokum Beck til Gladsax, Embedsmænd paa Tryggevældegaard, Roskildegaard og Københavns Slot, har faaet Befaling til at uddele Arbejdet paa Langvedsdam, den nye Bro for København, blandt Kronens og Roskilde Kapitels Bønder i deres Len og lade disse opfylde den mellem de Pæle, som Kongen har ladet slaa dér, skal Kapitlet lade sine Bønder møde, naar de bliver tilsagt til at hjælpe Kronens Bønder med at fylde nævnte Langvedsdam mellem Pælene. Sj. T. 25, 221 b. K.

12. Nov. (Skanderborg). Miss. til Hr. Tage Thott Andersen om Ved til den store Pram. Udt. i Sk. T. 6, 45 b.

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland [Niels Krag og Erik Juel]. Jens Bang, Borger i Aalborg, har berettet, at han er geraadet i en langvarig Trætte med Fru Helvig Kaas til Restrup, Enke efter Hannibal Gyldenstjerne, om noget af hendes og hans eget Gods, som i Ufredstiden blev indskibet i hans eget Skib og siden taget af Fjenderne, og at han ikke kan komme til endelig Ende med denne Sag, fordi Fru Helvig Kaas Tid efter anden paaberaaber sig forskellige Vidnesbyrd, hvorved

¹ Langvadsdam, nu: Damhussøen.

Sagen opholdes. For at samme Sag engang for alle kan komme til Ende og al videre Vidtløftighed forekommes, har Kongen befalet Fru Helvig Kaas at lade de Vidner, som hun kan have i denne Sag, føre for hver sin Dommer inden førstkommende Snaps-ting. Hvis dette ikke sker til den Tid eller forinden, skal alle hendes Vidnesbyrd efter den Dag være døde og magtesløse og ikke komme Jens Bang til nogen Skade eller videre Ophold i nogen Maade i den Sag. J. T. 8, 536¹.

12. Nov. (Skanderborg). Miss. til Fru Helvig Kaas om at føre de Vidner, som hun kan erhverve i ovennævnte Sag, og lade dem aflægge Vidnesbyrd inden førstkommende Snaps-ting; hvis det ikke sker, skal alle hendes Vidnesbyrd være døde og magtesløse efter den Dag. Udt. i J. T. 8, 537.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Oluf Søfrensen i Hofved faa sit Fæste igen af sin Gaard, som Løjtnant Niels Munk har faaet, og føre det til Regnskab. Endvidere skal han tilholde Løjtnanten at lade nævnte Bonde faa noget Boskab, Foder og Korn, som Bonden havde efterladt paa Gaarden, og betale ham uden Vidtløftighed. Udt. i J. T. 8, 536 b.

— Miss. til Christian Holck om at lade Tønne Friis til Hesselager faa 3 Egetræer til Brug til Møller i hans Len [Stjernholm]. Udt. i J. T. 8, 536 b.

13. Nov. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd² i Jylland om, at de og deres Efterfølgere af Lenets Indkomst aarlig skal levere Officererne over Bøndersoldaterne i deres Len, hvad der tilkommer dem efter deres Bestalling, og føre det til Regnskab, dog undtagen Øversten, Øverstløjtnanten og Majoren. — Hr. Jørgen Urne (Vestervig Kloster), Hr. Albrekt Skeel (Riberhus Slot), Jens Juel (Bøvling Slot), Christen Thommissen (Kalø Slot), Otte Skeel (Aalborghus), Christen Holck (Silkeborg Slot), Laurits Ebbesen (Skanderborg), Laurits Lindenov (Havreballegaard), Gabriel Kruse (Mariager), Otte Marsvin (Dronningborg), Knud Gyldenstjerne (Hald), Mogens Sehested (Skivehus), Hr. Uldrik Sandberg (Lundenæs), Ernst Normand (Koldinghus), Tønne Friis (Stjernholm), Gunde Lange

¹ Tr.: D. H. Wulff: Jens Bang, S. 58 f. ² Det indførte Brev er stilet til Lavrids Ebbesen Udsen (Skanderborg Len).

(Ørum Slot), Mogens Kaas (Dueholms Kloster) og Mogens Høg (Lund i Mors). J. T. 8, 537.

13. Nov. (Skanderborg). Miss. til Christian Holck. Denne Anne Pedersdaatter i Krogaarden ved Silkeborg Slot, hvis Husbonde sidste Sommer er blevet henrettet for hans Forseelse, har begæret at beholde denne Krogaard med dens Tilliggende paa Livstid for den sædvanlige Afgift. Dersom hun kan holde Krogaarden tilbørligt vedlige og ved Magt, skal Christian Holck lade hende beholde den paa Livstid, dog at hun aarlig i rette Tid giver den sædvanlige Afgift af den. J. T. 8, 537 b.

15. Nov. (—). Miss. til Hans Lindenov. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at lade en Del af Kalundborg Lens Indkomst af Byg gøre til Malt. Da det berettes, at der ikke findes nogen Kølle dér til at gøre Malt, skal han uddele Byggen til de rigeste Bønder til at gøre det til Malt, lade dem faa det nødvendige Ved dertil og lade hver af dem faa Udgården paa samme Malt. Sj. T. 25, 222. K.

— Aab. Brev, hvorved Borgemestre og Raad i Laholm faar Tilladelse til at sælge den til Kirken i Laholm hørende Jord, mod at de reparerer og genopbygger Kirken og betaler Kirkens Gæld, dog paa Betingelse af, at Menigheden dér i Byen herefter selv holder den ved god Hævd og Magt. Adressaterne har berettet, at Kirken er geraadet i Gæld ved det Byggearbejde, som de forleden Aar begyndte paa Kirken, og at der endnu er noget at gøre ved den. Derfor har de søgt om Tilladelse til at sælge ovennævnte Jord (hvoraf der kun gaar en ganske ringe Landgilde) til Bedste for Kirken. Ifver Krabbe til Jordberg, Embedsmand paa Laholm Slot, og Dr. Mads Jensen, Superintendent over Skaane Stift, har erklæret, at deres Begæring er til Kirkens Bedste. Sk. R. 5, 96.

— Aab. Brev om Forbedring af nogle Præstekald i Sjælland. Sj. R. 19, 190. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 230 f.).

— Miss. til Laurits Lindenov om at skaffe denne Villum Adriansen, Skipper paa den Smakke, som ligger dér for Aarhus, Tømmer til en Luge, som det er befalet ham at lade gøre, samt en Tømmermand, som kan forfærdige den efter hans

¹ 9. Okt. 1633.

Angivelse, og siden skaffe Lugen til Skanderborg. J. T. 8, 538.

[15. Nov. (Skanderborg)]¹. Miss. til N. N. og N. N. Envold Seefeld til Visborggaard og hans Hustru Fru Hilleborg Daa har besluttet med det første at lade deres Gaarde og Gods med Indgæld og Udgæld skifte mellem deres Børn, som om de selv var døde, og afstaa samme deres Gaarde og Gods til deres Børn, dog saaledes at han og hans Hustru, saa længe de lever, frit beholder Haunøgaard med saa meget Gods, som de behøver til deres nødtørfte Underholdning, og endvidere saaledes, at den af deres Børn, paa hvis Lod samme Haunøgaard og Gods falder, skal have tilbørligt Vederlag for den aarlige Indkomst af de andre Børn, efter enhvers Kvotadel, som det er billigt og ret, saa længe Envold Seefeld og hans Hustru lever. Efter deres Begæring gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at møde paa Skiftet, paatage sig Værgemaalet for deres to yngste Sønner² og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er billigt og ret. Naar Skiftet er sluttet, skal de til Envold Seefeld overlevere de Lodder, Skiftebreve og andet, som de paa de nævnte 2 Sønners Vegne har modtaget paa Skiftet. J. T. 8, 538.

— Lignende Miss. til Verner Parsberg om at paatage sig Værgemaalet for Envold Seefelds Datter³ paa samme Skifte. Udt. i J. T. 8, 538 b.

16. Nov. (—). Miss. til Hans Lindenov. Han har berettet, at der paa Kalundborg Slot findes adskilligt ubrugeligt Inventar, som han ønsker at blive kvit. Han skal snarest sende det til København til Rentemestrene og tage Bevis derfor. K. Udt. i Sj. T. 25, 222.

— Aab. Brev til Lensmændene om, at alle Øvrighedspersoner skal være Christian Holck til Liungbygaard, Embedsmand paa Silkeborg Slot, behjælpelige med at efterspore to letfærdige Kumpaner, ved Navn Antoni Johansen og Giert Johansen. Christian Holck har for nogen Tid siden ladet to Personer henrette for en morderisk Gerning paa Landevejen fra

¹ Brevet er ikke dateret og Adressaterne ikke nævnt. ² Knud og Peder Seefeld. ³ Sofie.

Viborg til¹ Kolding og har erhvervet Dom paa ovennævnte to Kumpaner, som har været i Gerning og Raad med de henrettede Misdædere og siden er rømte. De understaar sig dog at opholde sig paa adskillige Steder her i Landet hos deres letfærdige Selskab og lader Ord falde om, at de enten ved Brand eller ved andre ukristelige Gerninger vil hævne deres Medkonsorters Død. Da saadanne letfærdige Skælmer bør eftersøges, for at de, andre til Eksempel, kan udstaa deres Ret for deres Misgerninger og onde Forsæt, skal alle Øvrighedspersoner være Christian Holck eller hans Fuldmægtig behjælpelig med at bemægtige sig disse Personer og hjælpe ham med Heste og Folk til at føre dem til de Steder, som han begærer. J. R. 8, 446. K.

16. Nov. (Skanderborg). Miss. til Laurits Lindenov om at forhandle mellem denne Laurits Jacobsen og Maren Andersdatter, som har haft Kronens Mølle i Aarhus i Fæste, og Hans Klodt, som nu har faaet denne Mølle, om, hvad hver af dem rettelig skal yde af denne Mølles Landgilde i indeværende Aar fra 1. Maj at regne, og om de Fogedpenge, som Laurits Jacobsen og Maren Andersdatter har betalt af samme Mølle. Da Laurits Jacobsen og Maren Andersdatter har anvendt nogen Bekostning paa nogle Bygninger, som ikke vedkommer Møllehuset, skal han ogsaa forlige Parterne herom. J. T. 8, 538 b.

— Miss. til Aarhus Hospitals Forstander om at optage denne Brevviser Rasmus Knutsen i Aarhus Hospital, naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med ham som med de andre Hospitalslemmer. J. T. 8, 539.

— Lignende Miss. til Hospitalsforstanderen i Horsens om at optage Anders Pedersens Søn i Dyngbye, der er vanfør, i Horsens Hospital, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 8, 539.

— Lignende Miss. til Hospitalsforstanderen i Randers om at optage Christen Lauritsen i Randers Hospital, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 8, 539.

— Miss. til Gunde Lange. Hvad denne Jesper Lauritsen har berettet om et Hus og om hans Gods, der er frataget

¹ De 2 sidste Ord er glemt i J. R.

ham med Vold og Uret, kan Adressaten se af hans hosføjede Supplikation. Han skal undersøge Sagen nøje og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om den. J. T. 8, 539 b.

16. Nov. (Skanderborg). Miss. til Otte Skeel. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til ved Retten at indkræve en Del Byg, der er leveret Anders Rasmussen, Kirsten Christensdatter, Enke efter Jørgen Krag, og Orbon Jacobsen af Vestervig Klosters Indkomst for at gøre Malt deraf det Aar, da Fjendens Indfald her i Landet skete. Da det berettes, at samme Byg sammen med deres egen er frataget dem af Fjenderne, hvilket de beviser med rigtigt Tingsvidne, skal Otte Skeel lade dem være forskaanet for samme Tiltale. J. T. 8, 539 b.

— Miss. til Christian Holck. Det berettes, at en Bro i hans Len [Silkeborg], kaldet Kongens Bro, paa Landevejen mellem Aarhus og Viborg, er meget brøstfældig, saa at den Vejfarende kun med stor Fare kan komme over den. Da Kongen aarlig faar Brokorn til Broens Vedligeholdelse, er det billigt, at den holdes vedlige, saa at de vejfarende ikke for dens Skyld geraader i Fare. Han skal derfor lade Broen istandsætte og lade det nødvendige Tømmer hertil hugge i Skovene i hans Len, hvor det er til mindst Skade for Skoven. Hvad der ellers anvendes til Broens Reparation, skal han føre til Regnskab. J. T. 8, 540.

17. Nov. (—). Kongens Revers til Rigsraadet, som efter Kongens Begæring har bevilget denne en dobbelt Skat i Danmark til Mortensdag næste Aar og en enkelt Skat i Norge, og som har sagt god for en Sum af 100,000 Rdlr. in specie, som Kongen nødsages til at optage til førstkommende Kieler Omslag til Betaling af adskillig Nødtørf, foruden 42,000 Rdlr. in specie, som Kongen tilforn har laant, og som Rigsraadet allerede tidligere har sagt god for. Kongen lover, at disse Penge skal blive kvitteret Rigsraaderne i de Penge, som de endnu er Kongen paa Rigets Vegne skyldige, og at de 100,000 Speciedlr. skal blive betalt med det første af de Penge, som skal gives i Skat. Sj. R. 19, 191.

18. Nov. (—). Miss. til Hr. Cristoffer Ulfeldt. Da Danmarks Riges Raad, som nu har været hos Kongen paa Skanderborg Slot, efter Kongens Begæring har sagt god for 142,000 Dlr. in specie til næste Omslag, anmoder Kongen

ham om ogsaa at kavtionere for denne Sum Penge. Sk. T. 6, 45 b.

18. Nov. (Skanderborg). Ligelydende Miss. til Hr. Tage Thott til Eriksholm. Udt. i Sk. T. 6, 45 b.

— Mageskifte mellem Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler, Befalingsmand over St. Knuds og Munkelie Klostre, og Kronen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 19, 191 b. (Se Kr. Sk.)¹.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Efterskrevne Kronens Bønder i Vidvid By i hans Len [Skanderborg], nemlig Rasmus Mortensen Bund, Søfren Mortensen, Jens Christensen, Simen Thomesen, Morten Pofvelsen, Niels Jensen og Thommis Nielsen, har berettet, at de kun har ringe og lidet Jord til deres Gaarde i Sammenligning med andre Kronens Tjenere i samme By, men at de dog maa give samme Skat og mere i Landgilde, end somme af de andre gør, hvorfor de begærer, at hver maa faa Jord efter sin Landgilde. Dersom han befinder, at nævnte Mænd er brøstholdne, skal han forhandle med Vidvid Bys Mænd om, at de, som har mere Jord, end de bør have efter deres Landgilde, afstaar noget til de andre, eftersom han eragter det billigt, saa at de omhandlede Mænd aarlig kan yde deres Landgilde og blive ved deres Gaarde og Kongen kan blive forskaanet for deres Overløb. Dersom der i hans Len findes flere, som i saa Maade med Rette kan besvære sig, skal han forholde sig med dem lige som med de ovennævnte. J. T. 8, 540.

19. Nov. (—). Miss. til Otto Termo og Ifver Prip. Menige Bønder i Vinderslef Sogn i Silkeborg Len har klaget over, at Christian Holck til Lyngbygaard, Embedsmand paa Silkeborg Slot, for nogen Tid siden har frafæstet dem Kirketien- den sammesteds og fæstet den til Christoffer von Gersdorffs yngste Søn, uanset at Bønderne har budt mere i Fæste og aar-

¹ Udenfor Genbrevet er der skrevet (Skriften er delvis bortskaaret ved Indbindingen): „Dette Hr. Kanslerens Genbrev fandtes ikke i Kopperne, ikke heller Kancelli[tj]eneren vidste, hvor [de]tt var aff blevet, . . . er det gjort mere [en]d et Aar, førend . . . [je]g kom udi Kancelliet“. Genbrevet er øjensynlig indført senere og med en anden Haand.

lig Afgift af Tienden, end Christoffer von Gersdorff giver. Endvidere har de klaget over, at de skal føre Tienden $1\frac{1}{2}$ store Mil til Pallestrup over 2 store Aaer og mange Moser, og andet mere, som deres Supplikation indeholder. Adressaterne skal snarest begive sig til Christian Holck, indhente Oplysning herom hos ham, undersøge, om Vejen mellem Vinderslef og Pallestrup er saaledes beskaffen, som Bønderne angiver, og snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 25, 222. K.

19. Nov. (Skanderborg). Miss. til Christian Holck. Laurits Andersen, Kaptejn i Silkeborg Len, har berettet, at den Gaard, paa hvilken han nu bor, efter et derom optaget Synsvidne var meget brøstfældig, da han fik den, hvorfor han har maattet anvende stor Bekostning paa dens Reparation. Christian Holck skal hjælpe Laurits Andersen til Rette hos dem, der tilforn har boet paa Gaarden, saa at de betaler ham den nødvendige Bekostning, som han har anvendt paa den, da Brøstfældigheden er foraarsaget i deres Tid. Fra nævnte Gaard er for nogen Tid siden frakommet et Stykke Eng, som kaldes Vorkær, som Følge af, at der maatte betales en stor Afgift af det, og det bruges nu til Slottet. Christian Holck skal lade Laurits Andersen igen faa dette Stykke Eng til sin Gaard for den Afgift, der nu gives af det, saafremt det da for anden Lejligheds Skyld kan undværes fra Slottet. J. T. 8, 540 b.

— Miss. til Tønne Friis. Det berettes, at der til Horsens er ankommet en Del Havre og Kød til Kongens Hofholdning. Han skal lade Havren oplægge og Kødet snarest skaffe til Skanderborg Slot. J. T. 8, 541.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz. Denne Matthias Klocke har berettet, at der forholdes ham en Arv, og at der ikke omgaas saa rettelig med den, som der burde, hvorfor Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, har dømt, at der skulde kastes Lod paa samme Arv, hvilket hans Modpart, ved Navn Maren Oluf Andersens, ikke vil samtykke i, som han selv videre kan meddele. Adressaten skal hjælpe ham til Rette efter Landsdommerens Dom, saavidt det er billigt og ret. Sj. T. 25, 222 b.

20. Nov. (—). Oprejsningsbrev for Mattias Klock af Næstved, som for nogen Tid siden er blevet dømt til at bøde sine 3 Mark, til at have Mæle paa Tinge i en Arvesag,

om hvilken han er kommet i Trætte, da han mener, at der handles til Skade for ham, men i hvilken han ikke maa søge Lov eller Tov, førend han faar Kongens Oprejsningsbrev. Sj. R. 19, 201 b.

20. Nov. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Jørgen Søfrensen, Skibsbygger og Indvaaner i Kolding, som i lang-sommelig Tid har tjent Kongen som Skibsbygger og nu paa Grund af Alder ikke længer er skikket til Arbejde, forløves fra saadan Tjeneste og forskaanes for borgerlig og Bys Skat og Tyngte paa Livstid, dog at hans Søn Christen Jørgensen møder i hans Sted. J. R. 8, 446 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Naar Hamborger Posten ankommer til Kolding, skal han lade forespørge hos ham, om han har faaet tilstillet Breve til Kongen. Dersom han har nogle, skal Ernst Normand tage dem til sig og ufortøvet med et sikkert Bud sende dem videre til Stjernholm Slot til Embedsmanden dér, som har faaet Befaling til straks at sende dem til Skanderborg. J. T. 8, 541.

— Lignende Miss. til Tønne Friis om straks at sende ovennævnte Breve til Skanderborg. Udt. i J. T. 8, 541 b.

23. Nov. (—). Miss. til Jokum Beck. Et Kvindfolk, ved Navn Anne, der tjener som Amme hos Kongens Jægermester Otto von Termos Hustru, har bekendt, at Kort¹ i Balderup paa adskillige Tider har skudt i Kongens Vildtbane eller ladet skyde dér ved en Person, ved Navn Hans Jon, som er bosat i Balderup, er vel kendt af Ridefogden Knud Jurgensen, og som kun har én Haand. Hvad nævnte Kort har faaet, har han forparteret² hen paa de Steder, som han lystede, og nævnte Anne har tilstaaet, at hun har flaaet det. Vildtbanen er derved blevet moksen øde. Jokum Beck skal straks, naar han har faaet dette, lade Kort i Balderup fængsle og indtil videre Besked hensætte vel forvaret paa et tilbørligt Sted, eksaminere ham med al Flid, forfatte i Pennen, hvad han bekender, og sende Kongen det. Nævnte Hans Jon skal han lade hensætte i Forvaring paa et andet Sted. Da der i Balderup findes en Kvinde, ved Navn Kirsten Bertels, som er gift med en Rokke-

¹ Skovrider i Roskildegaaards og Københavns Len, se 28. Nov. 1633.

² Bortsolgt hemmeligt og ulovligt.

mager, og som ogsaa skal have godt Kendskab til, hvad Kort har ladet skyde, skal han ogsaa tage hende i Forvaring for sig selv og holde hende hemmeligt hos sig. Sj. T. 25, 223.

23. Nov. (Skanderborg). Mageskifte mellem Jens Juel til Lindberg og Kronen paa Ribe Kapitels Vegne. J. R. 8, 446 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at denne Kield Christensen i Troelstrup har berettet, at han har forset sig med Belligelsemaal med to Kvindepersoner, af hvilke den ene tilforn har været berygtet for Belligelse, og har begæret at komme til Afsoning for denne Forseelse. Da den ene af disse Kvindepersoner tilforn har været berygtet, tillader Kongen, at han maa afsone sin Forseelse hos Hr. Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, efter hans yderste Formue og siden være forskaanet for videre Tiltale i den Sag. J. T. 8, 541 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Aalborg. Denne Maren Pedersdatter har berettet, at hendes tre Sønner for nogen Tid siden har tjent som Soldater i Kongens Tjeneste, og at de to har mistet Livet derved, medens den tredje er kommet til Ulykke, idet hele hans Krop er bleven knust mellem to Træer, saa at han ikke kan faa sin Førlighed igen. Hun har begæret, at han maa optages i et Hospital. Adressaten skal optage nævnte Maren Pedersdatters Søn dér i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med ham som med de andre Hospitalslemmer. J. T. 8, 542.

— Miss. til Tønne Friis. Kongen har for nogen Tid siden¹ befalet Laurits Ebbesen og Laurits Lindenov til Ørregaard, Embedsmænd paa Skanderborg Slot og Havreballegaard, at undersøge Forholdene paa 2 af Kronens Gaarde, en Gaard i Ølsted og en Halvgaard i Stenderup, der ligger i hans Len Stjernholm og som har staaet øde, fordi de var sat saa højt i Skyld, at ingen kunde ernære sig paa dem og betale den Skyld, Landgilde og anden Rettighed, som tilforn var ydet af dem. Da Kongen nu af deres til Kancelliet indsendte Erklæring ser, at Gaarden i Ølsted ikke kan give mere i aarlig Landgilde end $\frac{1}{2}$ Ørte Rug, 1 Pd. Malt, 1 Otting Smør og 1 Brændsvin og Halv-

¹ 15. Juli 1633.

gaarden i Stenderup $\frac{1}{2}$ Ørte Rug, 1 Ørte Malt, 1 Brændsvin, 1 Lam, 1 Gaas og 1 Par Høns, saafremt Gaardene skal blive ved Magt, skal Tønne Friis indskrive disse Gaarde for ovennævnte Landgilde i Jordebogen og føre det til Regnskab. J. T. 8, 542 b.

23. Nov. (Skanderborg). Miss. til Jørgen v. Ahlefeldt. Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Rugaard, har berettet, at en Kvindeperson, ved Navn Anne Thommisdatter, af Hoestrup ved Aabenraa for kort Tid siden kom til Nørborg paa Als med et Pigebarn, som hun sagde, at hun havde modtaget af en Jomfru i Bollersløf¹ i Haderslevhus Len, og som hun paastod, at ovennævnte Anders Bildes Farbroderdatter Jomfru Dorrette Bilde var Moder til. Barnets Navn var Elline. I to Bekendelser, som Anne Thommisdatter har afgivet derom (som dog ikke skal stemme overens), paastaar hun, at nævnte Jomfru kom til Bollersløf St. Povls Aften [24. Jan.] 1631 og opholdt sig dér hos en Mand, ved Navn Hans Tøysen², indtil 14 Dage før den paafølgende Pinse-dag, da Anne Thommisdatter af Jomfru Dorrette fik Barnet, der da var 6 Dage gammelt. For det andet paastaar hun, at da nævnte Jomfru kom til Bollersløf, var der med hende en Pige, ved Navn Sophie N., en Præstedatter fra Fyen, og hun ved ikke rettere, end at Præstens Navn var Hr. Hans. Da Præstedatteren nu havde fulgt Jomfruen derhen, drog hun straks hjem igen og blev hjemme i 8 Uger; siden kom hun igen og blev hos Jomfruen, indtil denne var forløst. Medens denne Sophie N. var dér, skal hun have været til Barsel og have været Fadder til et Barn af en Mand dér i Sognet, men Mandens Navn vidste hun ikke. For det tredje skal Anne Thommisdatter have sagt, at naar hun havde taget mod Barnet, skyldtes det en Kvinde, ved Navn Gamle Ane, som er til Huse i Bollersløf; thi hun havde ikke alene været hos nævnte Jomfru, medens denne opholdt sig hos Hans Tøysen, og vasket for hende, men havde ogsaa hjulpet til, at Anne Thommisdatter antog sig Barnet; denne fik da kun 10 Rdlr., men Jomfruen havde sagt, at Mor-

¹ Kaldes i Teksten ogsaa: Ballersløf og Bullersløf.
ndfr.: Hans Tyggesen.

² Kaldes

tensdagen efter vilde hun sende hende baade Klæder og andet til Barnet. Dersom Barnet døde i Mellemtiden, skulde hun lade hende det vide og hvor det blev begravet, hvilket hun lovede ved sin højeste Ed at ville holde. For det fjerde sagde hun, at nævnte Jomfru engang, før Barnet blev født, fik Besøg af en Frue, ved Navn Fru Anne¹, som skal have været hendes Faders Søster. For det femte skal nævnte Jomfru have haft Bud til Pretz Kloster efter to Jomfruer, der var født paa Fyen. Som Vartegn anfører hun, at Budet skal have været Smedens Søn, som bor Vester i Byen, og Jomfruen gav ham for sin Umage 10 Mark lybsk. Derefter skal de to Jomfruer være kommet til hende, men blev der dog ikke længe. Anders Bilde har begæret Kongens Befaling til Adressaten om, da Sagen er foregaaet i hans Len, at han i gode Mænds Nærværelse skal fordre for sig nævnte Hans Tyggesen i Bollersløf, hvor Barnet skal være født, og hvor Moderen har ligget i Huset i 16 Uger, fremdeles en Mand sammesteds, ved Navn Hans Rasmussen, den gamle Kvinde og Smedens Søn i Bollersløf og lade sig grundig underrette om Sagen af dem. Adressaten skal i gode Mænds Nærværelse fordre disse Personer for sig og paa det allerflittigste forhøre dem, saa at man kan erfare den rette Sandhed om, hvem der er den rette Moder til dette Barn, da Anne Thommisdatter i sin sidste Bekendelse beraaber sig paa, at man kan erfare alle Sagens Omstændigheder i Bollersløf. Hvad han erfarer, skal han skrive ned og tilstille Anders Bilde eller hans Fuldmægtig det. J. T. 8, 542 b.

24. Nov. (Skanderborg). Miss. til Bertel Hansen, Forstander i Duebrødre Hospital i Roskilde, om at optage denne Hans Mortensen Mariager, Bøsseskytte, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 223 b.

— Aab. Brev om, at der herefter kun skal holdes 2 Markeder om Aaret i Kalundborg. Sj. R. 19, 201 b. (Tr.: CCD. IV. 597).

— Aab. Brev, hvorved der tillægges Sognepræsterne til Aulum Sogn i [Hammerum]² Herred for deres Kalds Ring-

¹ Anne Bilde Jensdatter, Enke efter Ejler Brockenhuus.
har her en tom Plads.

² J. R.

heds Skyld 1 Bolig, kaldet Stevad, i Vinding Sogn, $1\frac{1}{2}$ Kirkebolig i Aulum Sogn, som aarlig skylder $1\frac{1}{2}$ Td. Rug og i Herlighed 1 Mark, og en Kirketiende i Ikast Sogn, alt for sædvanlig aarlig Skyld og Afgift, men uden Fæste, dog at den nuværende Sognepræst¹ udminder de Mænd, som nu har disse Boliger og Tienden, efter deres Nøje og Vilje. J. R. 8, 451 b. K.

24. Nov. (Skanderborg). Miss. til Ernst Normand. Da det berettes, at Rørmesteren dér paa Koldinghus Slot er død, og der behøves en anden i hans Sted til den Bestilling, skal Adressaten forordne denne Peder Jensen til Rørmester paa Koldinghus Slot, saafremt han ellers befindes dygtig til at forestaa denne Bestilling. J. T. 8, 544.

— Mageskifte mellem Fru Dorrette Juul, Enke efter Jørgen Kaas til Medelgaard, og Kronen. J. R. 8, 449. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Hr. Albrekt Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, har begæret 1 Bolig i Refne i Skanderborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Glatved i Hoed Sogn i Kalø Len, skal Adressaten snarest indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 544.

— Lignende Miss. til Christen Thommesen om at erklære sig om noget Gods i Alsø By i Kalø Len, som Hr. Albrekt Skeel har begæret til Mageskifte for Gods i Hienge² i Knebel Sogn i Mols Herred. Udt. i J. T. 8, 544 b.

— Miss. til Jens Juel. Da Hr. Albrekt Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, har begæret et til Bøvling Slot liggende Stykke Eng i Tysholdt³ i Vinding Sogn i Hammerum Herred i Lundenæs Len til Mageskifte for 1 Bolig i Bøvling Len, skal han, naar Hr. Albrekt Skeel har navngivet samme Bolig til ham, med det allerførste indsende Erklæring til Kanceliet om, hvorvidt nævnte Eng for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes mod samme Bolig. J. T. 8, 544 b.

¹ Mads Kristensen Gødstrup. ² Fejlskrift for Lynge. ³ Kr. Sk. har i Skødet af 22. Marts 1634: Tudsholt.

24. Nov. (Skanderborg). Miss. til Christen Thommesen om at lægge 1 Gaard i Dolmer By i Gammel Sogn og 1 Gaard i Skindberig i Koestberig Sogn i Nørre Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Dorrete Juul, Enke efter Jørgen Kaas til Medelgaard, ind under hans Len [Kalø], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 8, 545.

— Miss. til Otte Marsvin. Kongen har bevilget Søfren Knutsen, Byfoged i Randers, at han herefter maa være fri for borgerlig Tyngde, saa længe han betjener denne Bestilling. Naar der dér ved Byen bliver en Tiende ledig, som ikke bruges til Kongens egne Ladegaarde, skal han lade Byfogden faa den for sædvanligt Fæste, Afgift og andre medfølgende Udlæg. J. T. 8, 545 b.

25. Nov. (—). Aab. Brev om, at det berettes, at en Del Indbyggere i Varde er forsømmelige og ikke tækker deres Huse med Sten, naar de skal lade gøre nye Tækninger, imod den Anordning, som Hr. Albrekt Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, sammen med Borgemestre og Raad i Varde tilforn har gjort. For at forebygge Ildebrand, paalægges det alvorligt Borgerne, at de ikke mere lader de Ildhuse¹ dér i Byen, som enten er eller herefter bliver brøstfældige paa Tag, belægge med Straa, men med Tegltag. Embedsmanden paa Riberhus og Borgemestre og Raad i Varde skal nøje og tilbørligt paase, at dette efterkommes. J. R. 8, 452. K.

26. Nov. (—). Bestalling for Knud Stensen som Kaptejn med en aarlig Løn af 300 Kurantdlr., fra Paaske forleden at regne. Udt. i Sj. R. 19, 202.

— Miss. til Lensmændene² i Danmark om aarlig at mønstre Købstæderne i deres Len og tilholde de Borgere, der har god Evne dertil, at bevæbne sig med Musketter og deres Tilbehør samt med godt Sidegevær, de andre med, hvad de kan, og med godt Sidegevær. Lensmændene skal aarlig til Kancelliet indsende en Fortegnelse over, hvor mange af hver Slags Gevær der findes, dog uden Mandtalsforklaring med Folkenes Navne. De skal forordne Officerer for dem af Borgerne

¹ Huse med Arnested.

² De opregnes alle med deres Len.

efter Lejligheden og som de er stærke til, dog skal alt saadant foregaa uden Drik, Lag¹ og Byens Bekostning. Den Dag, de mønstres, kan Lensmændene lade Landofficerer vise dem, hvorledes de skal lade og løse deres Musketter, gaa i Tog og Slagorden, vende sig til venstre og ret og intet videre. [Ligeledes² skal de snarest indsende Erklæring om, hvor mange Kronens Bøndergaardene der findes i deres Len, der er saa gode, at de kan sættes til saadant Gevær, og hvor mange der er saaledes ved Magt, at de kan betale samme Gevær i 1, 2 eller 3 Aar, samtidig med at de selv sørger for ret, godt, stærkt Sidegevær. Dette Sidegevær, Harnisk og Spids skal altid blive ved Gaarden og, „før noget Feld udtages“, leveres med Gaarden, naar den bliver ledig, til den, som igen faar Gaarden. Samme Pikefører skal de samle én Gang om Aaret i den anden Uge efter Pinsedag eller ved den Tid, da Bønderne ikke hindres ved Avl, og ved Officererne fra det andet Land- og Ordiansfolk lade dem lære at bære og fælde deres Piker, marschere i Tog og Slagorden, vende sig ret og venstre, doble deres Led³ og intet videre, alt uden at Officererne slaar, uden Drik eller Foræring til Officererne, under hvad Skin det end er]. Endvidere tilstilles der dem herhos det aabne Brev⁴ om, at de, der vil handle paa Brabant, herefter skal have Pas af det brysselske Hof, de skal lade Brevet læse og forkynde i deres Len, hvor det gøres Behov, sammen med medfølgende Forordning⁵ om Spaakalendere, og nøje paase deres Overholdelse. Sj. T. 25, 223 b. K. Orig. (til Henrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark.

26. Nov. (Skanderborg). Miss. til Lensmændene i Norge om at lade medfølgende aabne Brev om Pas i Brabant og Forordning om Spaakalendere læse og forkynde i deres Len og nøje paase deres Overholdelse. Sj. T. 25, 225. K.

— Miss. til Hans Lindenov til Hundslund. Han har berettet, at Taget og Hvælvingerne i det store gamle Taarn

¹ Gilde. ² Det indklamrede Stykke findes kun i Miss. til Lensmændene i Jylland. ³ Ordne sig i 2 Geledder. ⁴ Af 23. Okt. 1633. ⁵ Af 24. Okt. 1633.

paa Kalundborg Slot, kaldet Folen, er brøstfældige. Han skal snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvad der behøves til dets Reparation og hvorledes det bedst og med ringeste Bekostning kan istandsættes. K. Udt. i Sj. T. 25, 225.

26. Nov. (Skanderborg). Miss. til Jokum Beck. Det tilledes ham at begive sig til sin Gaard Høgsholm i Jylland, dog skal han begive sig tilbage igen snarest muligt. Udt. i Sj. T. 25, 225 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Kongen har modtaget hans Erklæring om de af Varberg Lens Bønder indgivne Klager¹ over Mogens Gyldenstjerne til Fuldtofte, forrige Lensmand sammesteds, og bestemmer, at der dermed skal forholdes paa følgende Maade: For det første, eftersom Anders Lavridsen og flere er kommet fra deres Gaard, saa at 26 Personer er blevet husvilde paa samme Tid, uden Lov og Dom, og Gaarden igen er blevet bortfæstet til Herredsskriver Andres Knudsen, skal han ved Lov og Dom skaffe Bønderne deres Gaard igen² og Erstatning for den lidte Skade, saavidt Retten kan give. Og saafremt Herredsskriveren staar paa nævnte Fæstebrev, skal han indstævne dette for Kongen og Rigsraadet for at faa afgjort, om det bør komme Bønderne til Hinder og Skade. I Synderlighed skal han undersøge, om det nøjagtigt kan bevises, at samme Bønder har søgt Lensmanden og Fogden og har villet blive ved deres Gaard, og om de ikke selv godvilligt har afstaaet den, hvorpaa der skal føres Vidner saa nøjagtigt, som det kan ske. Han skal nøje undersøge Klagen over de ubillige Skriverpenge og om den Skæppe Byg, der er paalagt. Dette og især Skriverpengene kan ikke være Herredsfogden uvitertiligt. Hvis det befindes saaledes, som det er paastaet, skal han lade Herredsskriveren tiltale og staa til Rette derfor. Hvad dernæst Toagger og Spanderup Tiender angaar, skal han, dersom det ikke kan bevises, at Bønderne har afstaaet dem godvilligt, men at de endnu har deres Fæstebrev derpaa og saaledes med

¹ Formodentlig de i Miss. 2. Juli 1633 omtalte Supplikanters Andragende, jvfr. dog ogsaa 26. Okt. 1633.

² I Sk. T. tales der skiftevis om en og om flere Gaarde. Af det følgende Missive synes det at fremgaa, at det drejer sig om én Gaard.

Urette har mistet dem, rejse Tiltale ved Retten for at hjælpe dem til at faa deres Tiender igen, og i lige Maade med Linbiug¹ og Torpe Tiender. Da det ikke er billigt, at Fogderne til Skade for Kronens Bønder skal frafæste disse de Tiender, som de hidtil har haft, og da dette ikke er angivet for Kongen, da der blev ansøgt om Kongens Konfirmation paa dem, skal Hendrik Gyldenstjerne paa Kongens Vegne fordre denne Konfirmation af Fogden, og dersom det (efter hans Erklæring) findes, at Fogden har givet urigtige Oplysninger, da han ansøgte om Kongens Konfirmation, skal Hendrik Gyldenstjerne lade ham tiltale og staa tilbørligt til Rette derfor. Fremdeles berettes det, at Mads Rasmussen har erhvervet Kongens Konfirmation paa Hunnsted og Fiødested² Tiender efter Mogens Gyldenstjernes Fæstebrev, uanset at Bønderne har et endnu ældre Haandfæstebrev, som de ikke har afstaaet og som endnu staar ved Magt. Hvis det forholder sig saaledes, skal Hendrik Gyldenstjerne ligeledes forlange Kongens Konfirmation paa dette Fæstebrev tilbage og skaffe Bønderne deres Tiender igen ved Lov og Dom. Det berettes endvidere, at en Slotsskriver paa Varberg Slot er kastet i Fængsel og alle hans Breve frataget ham. Hendrik Gyldenstjerne skal nøje undersøge denne Proces fra Begyndelsen til Enden og indsende Erklæring derom til Kongen. Hvad Bent Andersens Supplikation angaar, da skal Sagen undersøges nærmere, bl. a. hvoraf det kommer, at Stedsmaalet har henstaaet i 16 Aar, hvorom der dog uden Tvivl maa være gjort Rede for Renteriet. Det skal undersøges, om han paa Tinge har ført 5 Vidner for, at han ikke skylder denne Restance, og hvorledes det er gaaet til, at der ikke er indført noget derom i Tingbogen; de samme 5 Vidner skal paany forhøres. Fremdeles skal Hendrik Gyldenstjerne indsende en udførlig Erklæring om den Gryde, som skal være borttaget uden Lov og Ret. Endvidere har Anders Byrresen i Lundeby i Hvallinge Sogn beklaget sig over, at han paany er blevet søgt for 15 Dir., som han for 16 Aar siden har erlagt til Bondelensmanden, uanset at Lensmanden indrømmer, at han har oppebaaret Pengene. Hendrik Gyldenstjerne skal undersøge, om samme Bondelensmand plejer at oppebære

¹ Fejlskrift for: Lindbiørg.

² Fejlskrift for: Giødested.

saadanne Penge, og om han det Aar har haft Befaling til at oppebære dem. Hvis han har oppebaaret noget uden Bemyndigelse og beholdt det hos sig uden Tilladelse, skal han billigt staa til Rette derfor, da Bonden ikke er forpligtet til at betale en Restance til den, der kræver den, og siden til Skriveren selv. Endvidere skal han undersøge og afgøre Biørn Taulsens Klage mod Anders Christensen om en Stedsmaalsrestance, der har henstaaet i 14 Aar. Ydermere skal han undersøge og indsende Erklæring om, hvad den Gaard hedder, for hvis Fjerdepart Anders Byrresen har betalt 40 Dlr., hvad Aar han fæstede den og hvad Aar han betalte Indfæstningen. For det sidste skal han, hvis Bent Tolsen og hans Medfølgere i Næs har betalt en Del Landgilde 2 Gange for samme Aar, sørge for, at de faar tilbage, hvad de har betalt ud over det, som de var pligtige at betale. Sk. T. 6, 45 b.

26. Nov. (Skanderborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Det berettes, at han har frafæstet Anders Lauritsen m. fl. den Gaard, som de boede i, til Herredsskriver Anders Knudsen og henvist Bønderne til andre Boliger uden foregaaende Lov og Dom, endvidere at han har frafæstet Kronens Bønder Linbjerg, Torpe, Hunestad og Giødestad Tiender, uanset at Bønderne ikke havde forbrudt dem og endnu havde andre gode Mænds og hans egne ukasserede Breve paa samme Tiender. Han skal snarest indsende sin Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 6, 47.

— Miss. til [Hr.] Mogens Kaas. Da han har berettet, at der paa Nyborg Slot findes adskilligt ubrugeligt Inventarium, som han begærer at blive kvit, skal han sende alt saadant, være sig Stykker eller andet, med det allerførste til København, Rentemestrene til Hænde, og tage Bevis derpaa. F. T. 4, 263 b.

— Miss. til Laurits Lindenov. Da Holger Rosenkrantz til Rosenholmb har berettet, at der paa Sagshøigs Skanse staar 4 Jernstykker, som de kejserlige i sidste Fejde har ført derhen fra hans Gaard Rosenholmb, skal Adressaten efter tagen Information lade ham faa sine Stykker tilbage. J. T. 8, 545 b.

27. Nov. (—). Miss. til Professorerne i København. Jacob Hansen, Borger i København, har berettet, at han har en Søn, ved Navn Hans Jacobsen, som i Udlandet stu-

derer Matematik, og paa hvem han har kostet meget i lang Tid. Da Jacob Hansen har mange flere Børn, formaar han ikke at ofre mere paa ham og har derfor ansøgt om, at han maa faa det første kongelige Stipendium, der bliver ledigt. Kongen bevilger dette, saafremt han kan anses for dygtig nok til at forestaa det matematiske Professorat, naar dette bliver ledigt. Professorerne skal derfor indsende Erklæring til Kongen, om de eragter nævnte Hans Jacobsen for dygtig nok dertil. Sj. T. 25, 225 b. K.

27. Nov. (Skanderborg). Aab. Brev om, at der herefter hver Onsdag maa holdes Akseltorv i Kalundborg. Sj. R. 19, 202. (Tr.: CCD. IV. 597).

28. Nov. (—). Miss. til Jokim Beck. Da Kromanden i Kroen mellem København og Køge er død, har denne Brevviser Herman Klye, som tilforn har været Borger i Rendsborg og derefter i nogen Tid har opholdt sig i København, andraget om at faa denne Kro. Da det er til stor Gavn for den vejfarende, at der paa dette Sted er en Person, hos hvem man for Penge kan faa Natteleje og hvad man behøver, skal Jokim Beck lade Herman Klye faa denne Kro, saafremt der ingen Forhindring er i Vejen. K. Udt. i Sj. T. 25, 225 b.

— Miss. til Palle Rodsten, Henning Valkendorf og Anders Bilde. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at paa tage sig Værgemaalet for Hans Oldeland til Trellerups Børn paa Skiftet efter hans afdøde Hustru Fru Sophie Hvas, deres Moder. Dette er endnu ikke sket, fordi hans ene Søn, Melchior Oldeland til Trellerup, Kongens Sekretær, hidtil har været forhindret i personlig at give Møde. Det befales dem at tilendebringe samme Skifte efter den paa forleden Herredag afsagte Dom straks uden yderligere Forhaling i nogen Maade, naar de lovlig citeres af Kommissarierne Claus Brockenhuus til Broeholmb, Landsdommer i Fyen, og Frederik Markdanner til Søegaard. F. T. 4, 264.

— Lignende Miss. til Hans Oldeland om straks at tilendebringe det ovenfor nævnte Skifte. F. T. 4, 264 b.

— Bestalling for Fidt Lindener som Skovrider. Han skal i Stedet for Kort v. Bolderup¹ tage Vare paa Kronens Jagt

¹ Han kaldes i Overskriften: Cort v. Bolderwis. I Bestallingen af 4. Maj 1613 kaldes han Kort Friederich; jvfr. 23. Nov. og 11. Dec. 1633.

paa Hederne i Roskildegaaards og Københavns Løn, hvor det er Kronens Endel og Enemærke og ikke fælles med Adelen, at der ikke skydes eller jages efter Harer og Ræve eller andet Vildt derpaa, dog skal han fremdeles lade sig bruge som Vildtskytte. Han skal have 34 Rdlr. og 2 Hofklædninger i aarlig Løn, 5 Dlr. i Kostpenge hver Maaned til sig og sin Hund og Foder og Maal paa 1 Hest, at betale af Rentemestrene. [Med Artiki. 1—4]. Sj. R. 19, 202 b.

28. Nov. (Skanderborg). Bestalling for Mads Reisner som Skovrider i Ringsted Løn med den sædvanlige Løn. Han skal paase, at ingen skyder Dyrene i Skoven, at Geder ikke gør Skade paa Underskoven og at der ikke hugges noget i Lenets Skove uden Lensmandens Befaling, hvorfor han skal have Skovmærket til at mærke de Træer, som skal hugges. Udt. i Sj. R. 19, 204.

— Bestalling for Joen Andersen som Skovrider i Vrads Herred i Silkeborg Len i Hans Brunsvigs Sted med samme Besolding som andre Skovridere. Udt. i J. R. 8, 452. K.

— Miss. til Christian Holck. Da Kongen har antaget denne Joen Andersen til Skovrider i Vrads Herred i Silkeborg Len efter afdøde Hans Brunsvig og har bevilget, at han maa faa den Gaard i Snepstrup¹, som Hans Brunsvig døde fra, skal Christian Holck lade ham faa denne Gaard, ligesom hans Formand har haft den før ham. J. T. 8, 545 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Kronens Bønder i Fendstin i Gosmer Sogn og 2 Mænd af Søbye i samme Sogn i Hads Herred i Skanderborg Len har begæret Bevilling til aarlig for hver Ørte Rug Landgilde at maatte give 1 Ørte Byg. Da Kongen erfarer, at der paa deres Marker kun vokser „vogt og ved“² Rug, skal Laurits Ebbesen herefter aarlig lade dem levere 1 Ørte Byg for hver Ørte Rug, indskrive det i Jordebogen og gøre Rede derefter. J. T. 8, 546.

29. Nov. (—). Miss. til Jost Høg om at optage 2 Søner af Søfren Jensen i Skanderup i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 226.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Aarhus om at optage

¹ Føjlskrift for: Sebstrup, Tem S., Vrads H. veg, ringe og daarlig.

² Maaske: vaag og

denne Rasmus Rasmussen af Torilds Datter, der er ganske vanfør eller værkbruden, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig, og give hende nødtørfdig Underholdning ligesom de andre Hospitalslemmer. J. T. 8, 546.

30. Nov. (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene. De har for nogen Tid siden faaet Befaling¹ til at gøre Afregning med Hieronymus von Ples. Da han nu agter at henvende sig til dem herom, anmodes de om snarest at tilendegøre dette efter den forrige Befaling. Udt. i Sj. T. 25, 226. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om den Gæld, som Borgemestre og Raad i København skylder Kongen, og som Byfogden skulde tilbageholde² af Byens Sagefald. Sj. T. 25, 226. K. (Tr.: KD. V. 143).

—³ Miss. til Borgemestre og Raad i København om samme Sag. Udt. i Sj. T. 25, 226. K. (Tr.: KD. V. 144).

— Miss. til Rentemestrene om snarest at sende Kongens Overtømmermand op til Varberg, hvor han skal anordne Anlægget af en Brygge og vil faa nærmere Besked derom hos Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Embedsmand paa Varberg Slot. Sj. T. 25, 226 b. K.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Han skal forholde sig efter Kongens tidligere til ham udsendte Missiver⁴ angaaende Soldaternes Servicepenge⁵ og lade Kongsback og Falkenbiereg bidrage dertil, dog kun eftersom de har Formue til. Ingen, som driver Høkeri, Handel og Vandel, Haandværk (dog med Undtagelse af Vævning, Spinden, Syning, Kniplæn o. lign., som frit maa drives i Byen og i Lejren), Krohold eller deslige Næring, maa bo i Lejren, men skal begive sig til Byen og hjælpe med til at bære borgerlig og Bys Tynge. Da det berettes, at Havnen paa Grund af Bryggens Ubekvemmelighed næsten helt ødelægges, vil Kongen sende en Mand, hvem Byen skal give 1 Rigsmark til Tæring for hver Dag, han lovlig er paa Rejse, derop, for at han kan undersøge Forholdene. Imidlertid skal Adressaten

¹ 12. Aug. 1633.

² Jvfr. Miss. 11. Juli 1633.

³ I Sj. T. har

Brevet været dateret: 31. Okt., Maanedens Navn er derefter rettet til Nov. K. er dateret: 30. Nov.

⁴ Jvfr. 3. Juli 1633.

⁵ I Varberg.

forhandle med Borgerne om, at de skal indsamle og paalægge Borgerne, hvad der er fornødent til en bedre funderet Brygge, samt det nødvendige Jern o. a. Han skal lade Kronens Bønder fælde det fornødne Tømmer i Kronens Skove, Bøg til Bryggen under Vandet og Eg i Vandgangen og over Vandet, og lade det fremføre, naar det bliver godt Føre. Da Kongen saaledes giver Tømmeret og lader det fremføre, skal Borgerne yde Arbejdsløn og hvad der ellers er fornødent. Sk. T. 6, 47. Orig. i Varberg Lens Ark.

30. Nov. (Skanderborg). Miss. til Jørgen von Ahlefeldt. Disse Bønder har paa de menige Sognemænds Vegne i Skrav og Skodborig Sogne i Frøs Herred berettet, at det nylig er paalagt dem at udrede en stor fri Pengeudgift, og at de paa Grund af Armod ikke er Stand til at udrede den, som han kan se af deres hosføjede Supplikation. Han skal snarest indsende Erklæring til Kongen om, hvorledes det forholder sig hermed. J. T. 8, 546 b.

— Miss. til Laurits Lindenov. Hvad Sognemændene i Tising¹ Sogn i Ning Herred i Aarhus Len har andraget om angaaende deres Tiende, som er frafæstet dem, kan han se af deres hosføjede Supplikation. Han skal snarest indsende Erklæring til Kancelliet herom. J. T. 8, 546 b.

— Mageskifte mellem Christoffer Friis til Aastrup og Kronen. J. R. 8, 452 b. Orig. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Mogens Sehested om at lægge 1 Gaard i Rettrup By i Brøndum Sogn, 2 Gaarde, af hvilke den ene kaldes Tolstrup, og 1 Gadehus i Dolby Sogn i Hindborg Herred, 1/2 Bol i Nitterup By i Balling Sogn i Rødding Herred og 1/2 Bol i Viil By og Sogn i Harre Herred, alle i Salling i Nørrejyland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christoffer Friis til Astrup, ind under Skivehus Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 8, 546 b.

— Lignende Miss. til Niels Krag, Landsdommer i Nørrejyland, om at lægge 1 Halvgaard og 1 Gadehus i Hierck By og Sogn i Harre Herred, 1 Gaard og 1 Gadehus i Hemb

¹ Tiset.

By og Sogn og 1 Halvgaard i Brøndumb By og Sogn i Hindborg Herred, alle i Salling i Nørrejylland, ind under Asmild Kloster. Udt. i J. T. 8, 547.

30. Nov. (Skanderborg). Lignende Miss. til Jørgen von Ahlefeldt om at lægge Femteparten af en Gaard og 2 Gadehuse i Aitrup¹ By i Biert Sogn i Tistrup Herred ind under [Haderslevhus] Len. Udt. i J. T. 8, 547 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Palle Pedersen, Sognepræst til Linaa og Dallerup Sogne, paa Kronens Part af Linaa² Sognetiende, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørte Rug, 4 Ørte Byg og 1 Ørte Havre, at levere paa Silkeborg Slot. Udt. i Tb. 125.

1. Dec. (—). Miss. til Stie Pors om, at det tillades ham denne Vinter at begive sig ned til Danmark, dog at han med det allerførste igen forfølger sig op³. Udt. i Sj. T. 25, 227. K.

— Aab. Brev, hvorved det forbydes at paaføre Stie Pors til Skoufsgaard, som er forordnet til Resident i Sverrig, nogen Trætte, saa længe han er forhindret i denne Bestilling, dog at han heller ikke selv begynder nogen Trætte med andre. F. R. 4, 26 b.

— Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Gabriel Kruse til Hiuleberg, Befalingsmand i Mariager Kloster, i hans Regnskaber for Roskildegaaards Len for Aarene 1627, 1628, 1630 og 1631 den Afkortning, som er ført ham til Mangel for øde og forarmet Gods, forsaavidt han med Tingsvidne kan bevise, at det har været saa øde og forarmet, at det ikke har kunnet yde sin Skat og Landgilde. Endvidere skal de i Regnskabet godtgøre ham 78 Rdlr., 5¹/₂ Lispd. 3 Skaalpd. Jern, 4¹/₂ Td. Fæhaar, 1 Træ, 16 Alen langt, 1 Tylt Lægter og 215 Loftsøm, som i Tiden fra 1. Maj 1627 til 1. Maj 1628 er forbrugt paa Roskildeggaard. Sj. T. 25, 226 b. K.

— Miss. til samme. Gabriel Kruse til Hiuleberg, Befalingsmand

¹ Agtrup, N. Tyrstrup H. ² Tb. har Lenoe og Lenov. ³ I K. har der været følgende Slutning paa Brevet: „Dog at det sker enten før eller efter den salige, højlovlige Konge af Sveriges Begravelse, og at siden igen med det allerførste igen forfølger sig did op“. Dette er atter slettet.

lingsmand i Mariager Kloster, har berettet, at han siden sin Forlening med Mariager Kloster har ladet nogle Gaarde, som har staaet øde, besætte og opbygge og givet dem, som har overtaget disse Gaarde, nogen Frihed paa deres Landgilde efter Kongens Befaling til de forrige Befalingsmænd sammesteds, og at dette saavel som den Frihed, som hans Formænd har givet til dem, som overtog øde Gaarde, er blevet ført ham til Mangel i hans Regnskab. Da saadant er gjort efter Kongens Befaling til hans Formænd, skal Adressaterne godtgøre ham de nævnte Poster i hans Regnskaber. K. Udt. i Sj. T. 25, 227.

1. Dec. (Skanderborg). Miss. til Gabriel Kruse. Da det berettes, at der i Mariager Klosters Len endnu er nogle af Kronens Gaarde, som er øde, saa at Kongen ikke kan faa den tilbørlige aarlige Landgilde deraf, skal han anvende den største Flid paa snarest muligt at faa disse Gaarde besat og genopbygget. For at dette kan ske saa meget snarere og bekvemmere, skal han fritage dem, der vil bebo disse Gaarde, for 1, 2 eller 3 Aars Landgilde, Ægt og Arbejde eller ogsaa, indtil nærmere Besked, gøre Afslag paa den aarlige Landgilde, saa meget som han kan eragte billigt, og udvise dem saa meget Tømmer af Kronens Skove, at de kan genopbygge Gaardene, dog med saa ringe Skade for Skovene som muligt. J. T. 8, 548 b.

— Miss. til samme om, med det første og saa snart Skibene kan gaa, at sende 200 Læster Kalk til København og levere den ved St. Anne Bro. Udgiften til Fragten skal han føre til Regnskab. J. T. 8, 549.

— Kgl. Stadfæstelse paa en Ordinans om Stolestader og Begravelser i Mariager Kirke, udstedt af Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, for nogen Tid siden, da han var forlenet med Mariager Kloster, „hvilken Forordning gøres ikke fornøden at registrere og indføre udi Bogen“. J. R. 8, 455¹. K.

— Aab. Brev til Borgerne i Mariager om fremtidigt sammen med Bønderne i Mariager Klosters Len at forke og

¹ Tr.: (ogsaa Forordningen, som findes i Afskrift ved K.) i D. Mag. 6, 241 ff., jvfr. CCD. IV. 598.

indtage Kornet i Klosters Lade. J. R. 8, 456. K. (Tr.: CCD. IV. 598. D. Mag. 6, 283 f.).

1. Dec. (Skanderborg). Kgl. Konfirmation paa den af Gabriel Kruse til Hiuleberg, Befalingsmand i Mariager Kloster, under Datum: Mariager Kloster den 20. Marts 1633 udstedte Forordning om Kalkmaalen ved den østre Side af Mariager Fjord ved Kalkovnene. K. i D. Kanc. Uindf. Konk. t. jyske aab. Breve. (Tr.: CCD. IV. 598 ff.).

— Miss. til Laurits Lindenov og M. Marten Matsen. Gabriel Kruse til Hiuleberg, Befalingsmand i Mariager Klosters Len, har berettet, at næsten alle de Kirker, til hvilke han paa Mariager Klosters Vegne har Jus, af hvilke nogle ligger i Aarhus Stift, er brøstfældige og saa forarmede, at de ikke selv kan bekoste Istandsættelsen. Adressaterne skal undersøge, hvor mange Kirker der findes i Aarhus Stift, der er saa formuende, at de kan komme disse forarmede Kirker til Hjælp, og hvor meget hver af dem kan give, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 549.

— Lignende Miss. til Otte Skeel og M. Christen Jensen i Vendelbo Stift. Udt. i J. T. 8, 549.

— Miss. til Laurits Ebbesen om i sit Len [Skanderborg] at udtage 10 fattige Dreng, som er over 14 Aar gamle, og snarest sende dem til Tugthuset i København. J. T. 8, 548 b.

2. Dec. (—). Miss. til Knud Ulfeldt til Hverring og Greger Krabbe. Da der er opstaaet Trætte mellem Christen Normand til Ølstedgaard og Karen, Johan Borkarsens Enke, Borgerske i Odense, om noget Gods, som hun en Tid lang har haft i Pant af Christen Normand og nu har solgt, skal de med det allerførste stævne begge Parter for sig med de Breve, som de har at fremlægge i denne Sag, og likvidere dem imellem, hvor mange Penge Karen Johan Borkarsens Enke skal beholde som Betaling af dem, som Godset er solgt for, og hvor mange hun skal levere til Christen Normand. De skal bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. F. T. 4, 265 b.

— Miss. til Claus Brockenhuus. Da Christian Normand til Ølstedgaard har begæret 1 Gaard i Ølsted By i Nyborg Len

i Fyen, som Holger Rosenkrantz til Demstrup, Befalingsmand paa Bornholm, nylig har udlagt¹ til Kongen til Mageskifte, og som Adressaten nu er forlenet med, til Mageskifte for 1 Gaard i Skamby By og 1 Gaard i Torup, begge i Skamby Sogn i Skam Herred i Fyen, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt ovennævnte Gaard i Ølsted kan bortskiftes fra Landsdommeriet mod det af Christian Normand tilbude Gods. F. T. 4, 265.

2. Dec. (Skanderborg). Miss. til Tønne Friis til Hesselagger, Befalingsmand paa Stjernholm Slot, og Niels Friis til Farskouf. Da Christopher von Gersdorff til Seebyegaard, Befalingsmand i Lønborg Bispegaard, har begæret 7 Gaarde med tilhørende Gadehuse og 1 Bol i Løfring² By og Sogn i Lysgaard Herred i Silkeborg Len og 1 Gaard i Halds Len til Mageskifte for 4 Gaarde i Demstrup By i Silkeborg Len, 2 Gaarde i Øster Børsting, endvidere Rørgaard³ og 1 Gaard i Sørup, alle med tilhørende Gadehuse, i Fjends Herred i Halds Len og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard i Rødinglund og 1 Gaard i Nørdenberg, skal de besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Christen Holck til Lyndbyegaard og Hr. Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmænd paa Silkeborg og Hald Slotte, at overvære Besigtelsen i deres respektive Len. J. T. 8, 549 b.

— Miss. til Christen Holck om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse af det Gods, der ligger i hans Len [Silkeborg], naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 549 b.

— Lignende Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne til Timb om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse af Gods i hans Len [Hald]. Udt. i J. T. 8, 551 b.

— Miss. til Forstanderen for Hospitalet i Randers om at optage Jep Christensen af Messing i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 8, 550 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Aarhus. Denne Peder Thommesen, Borger i Aarhus, har berettet, at han i

¹ 24. Okt. 1633.
Fjends H.

² Levring.

³ Rørgaard, Smøllerup S.,

Fjendernes Tid er blevet slaaet døv og ganske ilde medfaren, at hans fattige Hustru i Synderlighed er meget ilde medhandlet og at deres fattige Formue er ganske frataget dem, saa at de nu er fattige, vanføre, arme og elendige Folk, der ikke har noget at leve af i deres høje Alderdom og Skrøbelighed. De har derfor begæret at blive optaget i Hospitalet dér, saa at de kan have deres Ophold. Adressaten skal optage en af dem, enten Peder Thommesen eller hans Kvinde, hvem af dem der har det mest fornøden, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med den, der optages, ligesom med de andre Hospitalslemmer. J. T. 8, 551.

2. Dec. (Skanderborg). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. En Mand, ved Navn Olluf Jensen, boende i Fly i Halds Len, har berettet, at nogle jordegne Bønder i Fjends Herred i Halds Len, nemlig Peder Jensen, Lauridts Jensen og Niels Jensen i Karbye, Madts Jensen i Fly og Biørn Jensen i Krarup, har Ejendommen til 3 Gaarde og 2 Inderstehuse, men at de i langsommelig Tid kun har givet 1 Gaards Skat deraf, at de ikke heller har gjort saa fuldt Arbejde af dem, som de burde, og at fornævnte jordegne Bønder tilholder sig den dobbelte Bondegaard i Fly, men at de ikke er kommet saa lovligt til den, som de burde, hvilket hans indlagte Supplikation udviser. Adressaten skal nøje undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 551.

3. Dec. (—). Miss. til Cristoffer Ulfeldt om at levere Resten af de Tærepenge, som han havde med sig i Slesvig, til Rentemestrene i København saa betids, at de kan komme med ud til Omslaget. Sk. T. 6, 48.

—¹. Aab. Brev, hvorved Stie Pors til Skoufgaard fritages for Rostjeneste, saalænge han er Resident i Sverrig. Udt. i F. R. 4, 26 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Niels Munk, Løjtnant i Skanderborg Len, har berettet, at den Gaard, Hofvedt, som han nu har for sin Bestilling, er meget brøstfældig, fordi den Bonde, ved Navn Oluf Søfrensen, som tilforn har boet paa denne Gaard, har ladet den forfalde. For nogen Tid siden² har Laurits Ebbesen faaet Befaling til at give Oluf Søfrensen

¹ Dateringsstedet er glemt i F. R.

² 12. Nov. 1633.

sit Fæste igen. Da Oluf Søfrensen har ladet Gaarden Hofvedt forfalde, medens han boede paa den, skal Lauridts Ebbesen af de Stedsmaalspenge, som Bonden skulde have tilbage, levere saa mange til Niels Munk, som behøves til Reparation af Gaarden, da dens Brøstfældighed er blevet fastslaaet, da Oluf Søfrensen kvitterede Gaarden. Resten af Pengene skal tilstilles denne. J. T. 8, 551 b.

4. Dec. (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Ørum Slot, de Restancer, som han har til Gode hos Bønderne i Koldinghus Len, hvis han med Tingsvidner kan bevise, at han paa Grund af Bøndernes Armod ikke har kunnet faa Restancerne paa de Tider, da han var forlenet med nævnte Len. Sj. T. 25, 227. K.

— Miss. til samme. Borgemestre og Raad i Kolding og Vejle har paa Borgernes Vegne berettet, at de kræves for den Rest af nogle Aars Skatter, hvormed de er i Restance, og har andraget om at faa den eftergivet og faa Kravet derpaa kvitteret i Rentekammeret. Ernst Normand til Selsø, Embedsmand paa Koldinghus Slot, har for nogen Tid siden faaet Befaling til at tilholde Borgemestre og Raad i de nævnte 2 Byer at klarere deres Skatterestancer eller ogsaa rejse Tiltale mod dem derfor, men Hr. Albret Skeel til Fusingøe og Gunde Lange til Bredning, Befalingsmænd paa Riberhus og Ørum Slotte, har efter Kongens Befaling eftergivet dem Restancerne for nogle Aar, fordi Kolding og Vejle har lidt mere end andre Købstæder. Rentemestrene skal give disse 2 Købstæder Kvittering for deres Skatterestancer i Overensstemmelse med Kommissariernes Forskaansel. Sj. T. 25, 228. K.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Det berettes, at en Del Fribyttere tilføjer saavel Kongens Undersaatte som fremmede Købmænd paa Kongens Strømme, især under Norge, stor Skade, uanset at Kongens Orlogsskibe aarlig opholder sig under samme Kyst. Grunden dertil er væsentlig den, at Fribytterne har smaa velbesejlede Skibe og bruger Aarer paa Skibene, hvorfor de ikke kan indhentes af Orlogsskibene. Claus Daa skal lade nogle af de bedst besejlede Galejer forsyne med Sejl og Aarer, og til Foraaret, saasnart der er aabent Vand, sammen med Orlogsskibene begive sig til det nævnte

Farvand. Han skal paa dem anordne de Officerer, som har Lyst til at holde Søen og til at afværge saadan Vold og ikke til at begive sig ind i Havne og dér søge deres Fordel. Han skal efter Artiklerne befale, at der holdes Journal, i hvilken der daglig skal indføres, paa hvilke Steder de befinder sig, for at man deraf kan erfare, om de af Nød søger Havn og forsømmer det, der er befalet dem, eller ikke. Sj. T. 25, 227 b. K.

4. Dec. (Skanderborg). Oprejsningsbrev for Peder Bendtsen, Borger i Ribe, til, som om Gerningen nylig var sket, igen at rejse en Sag, i hvilken han er voldsvoren. Han er for nogen Tid siden som Følge af nogle ærerørige Ord geraadet i Slagsmaal med en Borger i Odense, og da hverken han selv eller nogen paa hans Vegne er mødt til Tiden for at svare til Sagen, er Sagen bleven afgjort og han i sin Fraværelse voldsvoren. J. R. 8, 456 b.

— Aab. Brev om, at Hendrik Split, forrige Skriver paa Koldinghus, har klaget over, at han ved det sidste Indfald i Jylland er kommet ganske til agters, saa han derved og ved de Børnepenge, som han har udlagt, er blevet af med Hus, Gaard og anden Formue, som han havde, saa at han ikke har noget tilovers til at opholde sig med i sin Alderdom, meget mindre til at betale sine Kreditorer med, samt at han desuden tiltales for Kirkegæld, Tiende, Mølleskyld og Akcise, hvorfor han har begæret at maatte forskaanes for disse Krav. Da Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, efter Kongens Befaling¹ har indsendt Erklæring med et nøjagtigt Raadstuevidne om, at Hendrik Split er saa forarmet, at han ikke kan betale samme Gæld og Krav, bevilger Kongen, at Hendrik Split maa være aldeles forskaanet for nævnte Gæld og Krav. J. R. 8, 456 b.

— Miss. til Ernst Normand. Borgemestre og Raad i Kolding har paa Borgernes Vegne andraget om fremdeles at maatte beholde Nyegaards Mark, som de har haft i Forpagtning i nogen Tid. Endvidere har Kronens Tjenere i Egto Sogn i Jerlev Herred i Koldinghus Len ogsaa andraget om at maatte faa samme Mark i Forpagtning og tilbudt at give

¹ Jvfr. 24. Febr. 1633.

100 Rdlr. mere i Forpagtning om Aaret. Han skal fordre Parterne for sig, forpagte Nygaards Mark til den højstbydende og føre det til Regnskab. J. T. 8, 552.

4. Dec. (Skanderborg). Miss. til samme. Da Kongen har anset det for godt at holde sit Vinterkvarter paa Skanderborg Slot og Kongens Folk derved ofte maa rejse igennem Vejle, har Borgerne andraget om, at der daglig maa holdes 2 Holdsvogne dér, for at de ikke skal besværes for meget med at gøre Rejser for Kongens Folk. Saa længe Kongen holder sin Hoflejr paa Skanderborg Slot, skal Ernst Normand hver Dag lade 2 Holdsvogne holde i Vejle, for at de kan tage mod Kongens Folk, naar nogen Rejse falder dér igennem. J. T. 8, 552 b.

— Miss. til Dr. Hans Vandal. Hr. Jens Christensen, Præst paa Fur, har berettet, at hans Kald er saare ringe, saa at han ikke kan underholde sig med Hustru og Børn. Adressaten skal undersøge Sagen og, hvis det forholder sig saaledes, indsende Erklæring til Kancelliet om, ved hvilke Midler han bekvemst kan hjælpes. J. T. 8, 552 b.

— Miss. til Otto Marsvin. Sognemændene i Rude Sogn i Galten Herred har berettet, at Rude Kirkes Sognetiender forrige Aar har været ledige, og at Bønderne har begæret at faa dem til Fæste af ham, men at han har afslaaet det. Han skal snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes det forholder sig med disse Tiender. J. T. 8, 553.

— Miss. til Christen Holck. Denne Lauridts Søfrensen i Kielstrup i hans Len [Silkeborg] har andraget om at maatte give Smør i Landgilde i Stedet for Honning, hvilket Kongen har bevilget ham. Christen Holck skal indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab derfor. J. T. 8, 553 b.

— Miss. til samme. Af hans til Kancelliet indsendte Erklæring fremgaar det, at Holmbs Mølle i hans Len [Silkeborg], som Peder Pedersen bebor, er sat vel højt i Skyld, saa at Mølleren ikke er i Stand til at yde den sædvanlige aarlige Skyld og Landgilde, 18 Ørte Mel, af den, og at den forrige Møller som Følge deraf er geraadet i Armod. For at Mølleren kan blive ved og Kongen i rette Tid kan faa sin Rettighed af Møllen, har Kongen bevilget, at der aarlig maa afkortes 3 Ørte Mel i samme Mølles Landgilde, saa at Mølleren

herefter skal give 15 Ørte Mel. Christen Holec skal indskrive det i Jordebogen og føre det til Regnskab. J. T. 8, 553 b.

4. Dec. (Skanderborg). Miss. til Jørgen Krag. Da Birgethe Krag, Enke efter Oluf Krabbe til Damsgaardt, med det første agter at skifte med sine Børn, skal han møde paa Skiftet og paatage sig Værgemaalet for nævnte Birgethe Krag, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er ret. J. T. 8, 554.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Lauris Jensen i Høstrup paa Kronens Part af Korntienden af Hørbye og Ølst Sogne samt Kirkens Part af Korntienden af Ølst Sogn, hvoraf der aarlig til Kronen skal svares 3 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 1 Ørte Havre, hvilket er Afgiften af Hørbye og Ølst Sogne. Desuden skal han til Kirken af Ølst Sogn yde den sædvanlige Afgift, som plejer at gaa deraf. Udt. i Tb. 125.

5. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Jomfru Karen og Jomfru Lisbet Godske faar Bevilling til at være deres egne Værger og selv sælge, pantsætte, mageskifte eller i andre Maader til Gavn for sig anvende det Gods, som de har arvet efter deres afdøde Forældre¹ til Betaling af den Gæld, der er tilfaldet dem efter Forældrene, dog at det sker med Vidende af deres Væрге Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len. Sj. R. 19, 204.

— Aab. Brev om, at Kronens Bønder i Merløse Herred, naar de tilsiges af Mogens Pax til Thorup, Befalingsmand paa Holbæk Slot, skal holde en Dag og en Nat Holdssægt i Thuse for at fremføre Kongens Tjenere, som kommer dertil. Kongen har for nogen Tid siden givet Mogens Pax Befaling til, saa længe Kongens Hoflejr er paa Skanderborg, at lade holde 2 Holdsvogne i Thuse, og det befindes nu, at Kronens Tjenere i Holbæk Len ikke kan overkomme dette tillige med det andet Arbejde til Slottet. Sj. R. 19, 204 b.

¹ Godske Mogensen (Bielke) († 1619) og Margrete Hvidtfeldt Klavsdatter.

5. Dec. (Skanderborg). Miss. til Rigsraaderne¹ i Danmark. Kongen har med Rigsraadets Samtykke for nogen Tid siden² til Opførelse af Baadsmandsboliger³ paabudt en treaarig Afgift af alle Skibe, Krøjerter, Skuder og Pramme og til den nye Bygning ved St. Annæ Bro en vis Afgift af fransk og spansk Salt. Da disse Bygninger ikke kan fuldføres saa let og i saa kort Tid, og da samme 3 Aar snart er udløbet, anmoder Kongen Adressaterne om sammen med de andre gode Mænd og Raader at bevilge, at de nævnte Afgifter maa oppebæres i 9 Aar efter Udløbet af de 3 Aar, da det kommer Riget til synderlig Gavn og Bedste og Kongen ikke er synderlig tjent med 3 Aars Bevilling. Sj. T. 25, 228 b⁴.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at erklære sig om den Klage, som Anne, Svend Knudsens Enke, har indsendt over Oldermændene i Bryggerlavet. Udt. i Sj. T. 25, 229.

— Miss. til Peder Vibe. Det berettes fra forskellige Sider, at Indvaanerne i Roven og Diepen understaar sig uden Kongens Tilladelse at sejle og bruge deres Næring under Christiansberg i Grønland. Da dette er Kongens Højhed for nær og til Skade for Kongens Undersaatter, som alene er privilegerede paa at drive Handel dér, skal han hos Kongen af Frankrig anholde om Befaling til nævnte Undersaatter i Roven og Diepen om, at de, hvis de ikke har Kongen af Danmarks Tilladelse, skal afholde sig fra saadan Sejlads, saafremt de ikke, dersom de paagribes derved, vil have Skib og Gods forbrudt, hvilket han skal meddele dem. Sj. T. 25, 229 b. K.

— Miss. til Jost Høg paa Sorø om at anordne noget til Underholdning for Hr. Christoffers Enke Marine, som det plejer at bevilges andre Præsteenker, og befordre hende, saavidt det kan ske. Udt. i Sj. T. 25, 229 b.

— Miss. til Fredrik Urne. Da det berettes, at afdøde M.

¹ De opregnes alle. ² 28. Jan. 1631.
 Fejlskrift: Udredninger i Stedet for: Vaaninger.
 Kbh. Befæstn. Hist. S. 131.

³ Sj. T. har ved en
⁴ Tr.: G. F. Lassen:

Hans Pedersen, fordm Sognepræst i Slangerup, har efterladt sig 2 Børn, og da det betvivles, at de Værger, der er forordnet for dem, er vederhæftige og forestaar Godset til Bedste for de umyndige, skal han undersøge Sagen nøje og paase, at Børnene ikke i nogen Maade forurettes eller der sker dem for kort paa Grund af Værgernes Uvederhæftighed. Han skal derfor straks fordre Regnskab for Værgemaalet, for at Forholdene desto bedre kan erfares. Saafremt det befindes, at Børnenes Gavn ikke rammes og at deres Værger ikke er vederhæftige, skal han forordne andre gode vederhæftige Mænd til at forestaa deres Værgemaal. Sj. T. 25, 229 b.

5. Dec. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Barbara Villum Lukasens, Borgerske i Odense, faar Bevilling til at gøre Indførsel i Christian Maltitz's Gods. Hun har berettet, at hun har erhvervet Dom over ham til Betaling af en Sum Penge, som han skylder hende. Han har nu forladt Riget. Da hans sidste Bopæl har været i Odense, men det Gods, som hun agter at tage Indførsel i, ligger i Halland og Blekinge, bevilger Kongen, at hun maa bruge to gode Mænd i Fyen til at gøre Udæskning og 2 andre i Halland og Blekinge til efter lovlig Dom at gøre Udlæg i Godset, Processen dermed dog uforkrænket i alle Maader. F. R. 4, 27.

— Aab. Brev om, at Jens Mogensen til Sindinggaard har berettet, at han skylder de fattige Skolepersoner og husarme i Vejle 300 Rdlr., for hvilke Henrik Bilde til Tirsbeck, Befalingsmand over Stavanger Len, er Forlover. Hovedbrevet for Gælden er bortkommet i den sidste Fejde, men Jens Mogensen har tilbudt at betale samme Brev, saafremt han maa faa Forsikring for, at han ikke senere vil blive krævet herfor. Kongen giver ham herved Forsikring om, at naar disse Penge er erlagt til Borgemesteren i Vejle, skal han, hans Forlover og deres Arvinger være kravløse for samme Gæld og det derfor udstedte Brev være dødt og magtesløst i alle Maader, hvor det end findes. J. R. 8, 457. K. Orig. i Jens Mogensen Harbous Priv. Ark. i R. A.

— Aab. Brev, hvorved Anders Laursen i Resendal efter hans Faders Laust Jepsens Død faar Livsbrev paa Re-

sen Bro med tilliggende Brokorn, som hans Fader tilforn¹ har haft i Fæste, og som Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, paa Kongens Vegne nu har fæstet til Anders Laursen, saafremt han forbliver bosiddende i Resendal i den Gaard, som hans Moder nu bebor, saa at han kan bruge Broen og Brokornet og holde Broen ved sin fulde Magt med al Bygning og i andre Maader. Men dersom han flytter derfra til andre Steder, skal nævnte Bro og Brokorn være hjemfaldet til Silkeborg Slot og Lensmanden bortfæste den efter Kongens Anordning. Han skal være forpligtet til at holde Broen i god Stand, saa ingen med Billighed kan have noget at klage over, og aarlig give Kronen en Afgift af 12 Rdlr. af den, at betale til Skrивeren paa Silkeborg Slot, som skal føre den til Regnskab. Saafremt Kongen skulde blive til Sinds at lægge samme Brokorn under Silkeborg Slot, skal det staa ham frit for mod at tilbagegive Anders Laursen hans Fæste. J. R. 8, 457 b. K.

5. Dec. (Skanderborg). Miss. til Ernst Normand om at købe nogle Køer i Koldinghus Len og sende dem til Bramsted. Udt. i J. T. 8, 554.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da Bagge Griis til Slette har begæret 5 Gaarde, hvoraf 1 er øde og 1 kaldes Brøndum, i Hvorum² By og Sogn i Onsild Herred i Mariager Klosters Len i Jylland til Mageskifte for 1 Gaard i Otting i Salling, 1 Gaard i Skallerup³ i Nørre Herred i Mors, 1 Gaard og 1 Bolig i Gøsser⁴ i Kær Herred og 1 Gaard i Jestrup i Refs Herred i Thy, alt i Nørrejylland, skal Gabriel Kruse snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 554.

— Miss. til Christen Holck [Silkeborg], Otto Marsvin [Dronningborg], Lauridts Lindenov [Aarhusgaard] og Tønne Friis [Stjernholm] om straks at sende Skatten fra deres Len, som skulde ydes til sidste Mortensdag, til Skanderborg. Udt. i J. T. 8, 554 b.

— Miss. til Gunde Lange og Ernst Normand. Clemend

¹ Livsbrev af 1. Jan. 1617.

² J. T. har Huomna, Wonsilde H.

³ J. T. har: Skiellerup.

⁴ Gaaser.

Søfrensen, Borgemester i Vejle, har berettet, at der fra Jelling Syssels Provsti, hvormed han er forlenet, for nogen Tid siden er bortskiftet 1 Gaard og 1 Bol i Bredstedlund og 1 Gaard i Smidstrup By i Tørrild Herred, og at Gunde Lange har været med til at gøre ham Udlæg for den første af disse ved 1 Gaard i Kielskov i Tørrild Herred. Adressaterne skal erkyndige sig om, hvor vidt det er kommet med dette Udlæg, og føre det til Ende¹ og ligeledes indsende Erklæring om, hvor der kan gøres ham paa Provstiets Vegne rimeligt Vederlag for den anden Gaard til mindst mulig Skade for Kronen. J. T. 8, 555.

5. Dec. (Skanderborg). Miss. til Verner Parsberg til Lynderup og Erik Juel til Hundtsbeck, Landsdommer i Nørrejylland. Albret Rostrup har givet Forskrivning til Fru Anne Wittrup paa, at hun i det første Gods, som maatte tilfalde ham ved Arv, maa faa Udlæg for 1300 Rdlr., som han er hende skyldig, hvilken Kontrakt er stadfæstet af Kongen og Danmarks Riges Raad. I Henhold til denne har hun ogsaa overtaget noget af det Gods, som ved Arv er tilfaldet Albret Rostrup efter hans afdøde Farsøster Fru Sophia Rostrup. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at indstævne Albret Rostrup for sig, taksere det ham tilfaldne Gods, fordele det paa rigtige Lodder, forlods gøre Udlæg til Fru Anne Wittrup, saa vidt der tilkommer hende efter hans Forpligtelse og de derom afsagte Domme, og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 555.

— Miss. til Tønne Friis. Denne Margrette Ørbecks, Borgerske i Horsens, har berettet, at en af hendes Medborgere sammesteds, ved Navn Knud Lauridsen, i Ufredstiden har givet de Fjender, som var indkvarteret hos hende, Anvisning paa hendes Sølv, som hun havde liggende forvaret hos hendes Svoger og Datter i Hiordberg² i Skanderborg Len, og at han siden har faaet sin Andel deraf. Senere er han paa

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: tidendt.
Vor H.

² Jordbjærg, Tem S.,

Viborg Landsting dømt til at staa hende til Rette derfor, og efter samme Dom har hun faaet Vurdering i nogle Bindinger Hus i det Hus, som han bebør. Senere har han imod Dom og Ret frataget hende dem, slaaet Døren til og bruger endnu det, som var tilvurderet hende, og da hun vilde aabne samme Dør, var Knud Lauridtsens Hustru paa Loftet og slog hendes Tjenere med Sten. Til sidste Herredag havde Knud Lauridtsen stævnet Landsdommerne i Nørrejylland og hende, men mødte ikke selv i Rette, og har nu atter stævnet Landsdommerne og hende med to Stævninger, hvorved han kun vil opholde hende fra hendes Ret og volde hende desto større Omkostninger. Da Knud Lauridtsen saaledes har forurettet Margrette Ørbecks, ved at forhale Sagen søger at bringe hende i større Omkostninger, med Magt forhindrer hende i at faa, hvad der er tildømt hende i hans Gaard, og imod Retten ikke vil lade det være hende følgagtigt, skal Tønne Friis anordne det saaledes, at Knud Lauridtsen ikke gør hende nogen Forhindring deri, men uhindret lader hende faa, hvad der er tildømt hende. Saafremt han øver videre Modvillighed, skal Tønne Friis lade ham tiltale og straffe paa tilbørlig Maade. Med de af ham udtagne Stævninger skal det have sin lovlige Gænge. J. T. 8, 555 b.

5. Dec. (Skanderborg). Miss. til Forstanderne for Hospitalet i Horsens om at optage Peder Nielsen af Messing i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 8, 556 b.

— Miss. til Ernst Normand. Denne Brevviser Lauridts Lauridtsen, Borger i Vejle, som tilforn har været Løjtnant til Skibs i Kongens Tjeneste, har andraget om at faa bevilget en Ørredgaard, kaldet Rodtsborg, ved Vejle, paa hans og hans Hustrus Livstid med samme Løn og Rettighed som den Fisker, der nu bruger den, hvorimod han tilbyder at give lige saa meget i Afgift af den som den, der nu bruger den. Ernst Normand skal undersøge Sagen og indsende Beretning til Kancelliet om, hvorvidt denne Ørredgaard kan bevilges ham og hans Hustru. J. T. 8, 556 b.

— Miss. til Christen Holck. Disse Brevvisere Niels Jacobsen og Søfren Jensen, Kronens Bønder i Holmstoel og Dalbye i Silkeborg Len, har berettet, at deres Smørskyld er sat meget højt, saa at de ikke er i Stand til at yde den efter deres Jordtal og Engbjærgning, medens deres Naboer,

som kun er regnet for Halvgaarde, har dobbelt saa meget og mere at bruge. De begærer derfor, at deres Enge maa blive delt lige mellem dem, for at de kan faa lige saa meget at yde af som deres Naboer. Dersom Adressaten finder, at disse Mænd er brøstholdne, skal han forhandle mellem dem og deres Naboer om, at de, som har mere Eng, end de efter deres Smørlandgilde bør have, afstaar noget til de andre, eftersom han eragter billigt, saa at hver aarlig kan yde sin Landgilde og de kan blive ved deres Gaarde og Kongen kan blive forskaanet for deres videre Overløb. Dersom der i hans Len findes flere, som har rimelig Grund til at besvære sig i saa Maade, skal han forholde sig med dem ligesom med de ovennævnte. J. T. 8, 557.

5. Dec. (Skanderborg). Miss. til Tønne Friis og M. Morten [Madsen], Biskop i Aarhus. Denne Frandts Mortensen i Vejle har berettet, at Hr. Niels Findsen og Hr. Holger Gabrielsen i Gammelbye i Stjernholms Len har bortført hans Hustru Mette Olufsdatter og har været Aarsag til, at hun er draget fra ham til Hr. Holgers Hus, hvor denne i 10 Dage og Nætter har haft sat Laas for hende og om Natten holdt Vagt for hende og i egen Person med sine Heste og Vogn kørt hende til og fra Bjærge Herreds Ting og desuden haft to ridende Karle med, hver med en lang Bøsse, for at hendes Husbonde Frandts Mortensen ikke skulde tage hende fra ham paa Vejen. I Mellemtiden har han faaet hende til at drikke sig drukken i Brændevin og skrevet efter hendes Mund, hvad hun i Drukkenskab blev spurgt om og sagde. Da Frandts Mortensen mener, at de nævnte Præster har gjort Uret deri og derfor bør staa til Rette, og da han agter at indstævne Sagen for Adressaterne, skal de meddele Frandts Mortensen Stævning i denne Sag, naar han begærer det. Naar Sagen kommer i Rette for dem, skal de nøje undersøge den og dens Omstændigheder, som Klageren fremsætter i Retten, dømme i den, hvad der er kristeligt og ret, og indsende deres Dom til Kancelliet, for at Kongen deraf udførligt kan erfare alle Omstændighederne. J. T. 8, 557 b.

6. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Johan von Delden faar Bevilling paa indtil førstkommende Paaske at være sikker og fri for sine Kreditorers Tiltale og for de Stokkebreve, som de har erhvervet paa ham. Kongen har

for nogen Tid siden¹ givet ham et tilsvarende Brev med Gyldighed indtil førstkommende Nytaarsdag, og han er kommet til Akkord med en Del af sine Kreditorer, men da en Del af hans Kreditorer er i Tyskland, kan han ikke komme til nogen endelig Akkord med dem inden den fastsatte Tid, hvorfor han har andraget om at faa Fristen for Brevet forlænget. Sj. R. 19, 205.

6. Dec. (Skanderborg). Lignende aab. Brev for hans Brødre Jørgen og Anton von Delden. Udt. i Sj. R. 19, 205 b.

— Miss. til Rentemestrene. Denne Rasmus Jensen har begæret som Betaling for det, som han har at fordrø for Leverancer, foruden det Korn, som tilforn er bevilget ham, at maatte faa Lenskornet af Koldinghus, Dronningborg, Kalø og Aarhus Len. Dersom de mener, at Kongen ikke nødvendigvis behøver dette Lenskorn, skal de lade ham faa de fire Lens Korn for samme Pris, for hvilken han faar det andet. — Kongens egenhændige Efterskrift: Sadelmageren paa Frederiksborg skal der skaffes Korduan, Fløjl og anden Nødtørft til 2 Sadler, som han med det første skal forfærdige. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. Sj. T. 25, 230. K. (de to sidste dog uden Efterskriften).

— Miss. til samme. Johan Braem, Borger i København, har berettet, at han til Foraaret ved første aabne Vande agter at udruste sit Skib til at gaa til Christiansberg i Grønland. Der skal paa dette bruges omtrent 200 Mand, til hvilke han ogsaa har bestilt Fetalje her i Riget, men han frygter for, at en Del deraf paa Grund af den haarde Vinter og som Følge af Modbør kan udeblive for længe eller i andre Maader kan blive opholdt, at hele hans Rejse kan gaa tilbage, dersom hans Skibe ikke kommer tidlig nok i Søen, og at han derved kan lide Skade, som han sent eller aldrig kunde forvinde. Han har derfor begæret, at dersom han skulde mangle en eller anden Slags Proviant, han saa for Betaling maa faa det paa Kongens Provianthus, dersom det findes i Forraad dér, eller, hvis saadan Provision ikke kan undværes, at han saa maa faa den til Laans i nogen Tid, imod at han igen leverer ligesaa god

¹ 16. Sept. 1633.

Proviand, saa at Kongen aldeles ingen Skade lider derved. Da Kongen ikke eragter det raadsomt at sælge Provianden og derved blotte Proviandhuset for meget, men hellere vil laane ham nogen Proviand for en kort Tid, dersom han behøver den til at fremme Rejsen, som ellers kunde forsinkes, skal Rentemestrene ordne det saaledes, at Johan Braem fra Proviandhuset af den Proviand, som findes dér i godt Forraad, faar saa meget, som han mangler til sin Grønlands Udrustning, dog skal han reversere sig til, 2 eller 3 Uger efter at han er blevet advaret derom, at levere ligesaa god Proviand paa Proviandhuset uden nogen Undskyldning. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. K. og Udt. i Sj. T. 25, 230 b (med Datum: 7. Dec.).

6. Dec. (Skanderborg). Mageskifte mellem Niels Friis til Skomstrup og Kronen paa Aarhus Hospitals Vegne. J. R. 8, 458. K. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Niels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Nørrejylland, og Kronen. J. R. 8, 459 b. K. Orig.

— Miss. til Mogens Sehested om at lægge 1 Gaard, Grafgaard¹, 1 Gaard og 1 Gadehus i Grofbye, alle i Brøndum Sogn, 1 Gaard i Lybye By og Sogn, 1 Gaard og 1 Bol i Jerberg By og Sogn og 1 Halvgaard i Rodbye² i Balling Sogn, alle i Salling i Nørrejylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Niels Krag til Trudtsholmb, Landsdommer i Nørrejylland, ind under Skivehus Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Da Niels Krags Gods er 9 Tdr. 2 Skpr. højere i Hartkorn end det, som han har faaet af Kongen, skal Mogens Sehested aarlig gøre særlig Regnskab for disse i Rentekammeret. J. T. 8, 558.

— Miss. til Otto Marsvin om ufortøvet at skaffe Navnet paa den Købmand i Hamborg, der skulde have haft de Penge, som blev givet Frandts Ulfeldt her i Landet til at udføre med sig. Udt. i J. T. 8, 558 b.

— Miss. til Tønne Friis. Kongen har for nogen Tid siden befalet Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, at tilholde Bønderne i sit Len at føre Tømmer til Bygholmbs Mølle i Tønne Friis's Len [Stjernholm]. Bønderne i Skanderborg Len

¹ Grovgaard.

² Fejlskrift for: Nødby, o: Nyby.

har allerede ført en Del af dette Tømmer til nævnte Mølle, men da de nu daglig besværes som Følge af Kongens Hofholdning og derfor ikke er i Stand til at føre mere Tømmer til Bygholms Mølle, skal Tønne Friis tilholde Bønderne i sit Len [Stjernholm] at føre Resten af Tømmeret frem. J. T. 8, 559.

6. Dec. (Skanderborg). Miss. til Laurids Lindenov. Kongen har bevilget, at Achimb von Bredau, Oberstløjtnant i Jylland og Fyen, indtil videre aarlig maa faa 300 Rdlr. af sin Besolding af Kommissarietolden i Aarhus, skønt han skal have sin Besolding hos Kommissarierne i Skaane. Naar Toldkisten efter Kongens Anordning aabnes, skal Laurids Lindenov aarlig indtil videre levere ham 300 Rdlr. af Kommissarietolden og tage Bevis af ham derfor, hvilket Bevis skal tilstilles Tolderen til videre Regnskab. J. T. 8, 559.

7. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Lisbet Hendrigsdatter faar Bevilling til at ned sætte sig i Næstved og drive Bagerhaandværk dér, dog at hun yder den tilbørlige Rettighed til Kronen og Byen. Sj. R. 19, 205 b.

— Sj. T. 25, 230 b se 6. Dec.

— Miss. til Christen Tommisen om at tilholde Thommes Pofvelsen paa Vosnesgaard at komme til Skanderborg paa Mandag otte Dage [19. Dec.] og erklære sig om en Klage, som Søfren Olufsen af Stustrup har indsendt over ham. Han skal tage med sig de Domme og Breve, med hvilke han agter at forsvare sig. Udt. i Sj. T. 25, 230 b.

— Miss. til Niels Krag til Trudtsholmb og Erik Juel til Hundtsbeck, Landsdommere i Nørrejyland. Ennevold Seefeld til Visborg har for kort Tid siden¹ erhvervet Kongens Befaling til 2 gode Mænd om at overtage Værgemaalet for hans 2 umyndige Børn paa det Skifte, som han og hans Hustru er gaaet ind paa at holde, og hvorved de vil skifte deres Gaarde og Gods med Indgæld og Ud gæld mellem deres Børn. Efter deres Begæring gives der Adressaterne Befaling til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse

¹ 15. Nov. 1633.

beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 559 b.

7. Dec. (Skanderborg). Miss. til Christian Holck om at lade denne Joen Andersen, som er forordnet til Skovrider¹ i Stedet for Hans Brunsvig, faa det Hus i Tem, som den Skovrider, der beklædte denne Stilling før Hans Brunsvig, beboede, og lade ham faa samme Hus med tilliggende Stykke Jord frit uden Stedsmaal eller nogen Afgift for sin Bestillings Skyld. J T. 8, 560.

8. Dec. (—). Miss. til Jost Høg paa Sorø om at optage Arnoldus, Søn af Arnoldus Arnoldi de Fine, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 230 b.

— Miss. til Palle Rodsten. Kongen har for nogen Tid siden² befalet Claus Brockenhuus til Broeholmb, Landsdommer i Fyen, og Hans Markdanner til Rønning Søegaard, Kongens Skibskaptejn, at give Møde som Kommissarier paa Skiftet efter afdøde Hans Kaas. Samme Skifte er endnu ikke kommet til Ende, men skal med det første igen foretages. Da Hans Markdanner nu ved Kongens daglige Tjeneste er forhindret i at efterkomme denne Befaling, skal Palle Rodsten i hans Sted efterkomme Kongens forrige Befaling sammen med Claus Brockenhuus. F. T. 4, 266.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til ved Retten at affordre Vincents Stensen til Stensgaard det, hvormed han resterede af den af Adelen bevilgede Kontribution. Vincents Stensen har nu berettet, at Adressaten efter Kongens Befaling har faaet Indførsel i en af hans Gaarde i Engebølle³ i Snøde Sogn i Nørherred i Lolland for 133 Rdlr. 1¹/₂ Ort 4 Sk., som han skyldte for 2 bevilgede Skatter, og har begæret, at denne Gæld maa blive eftergivet ham og Gaarden atter være ham følgagtig. Da Kongen har bevilget dette, skal Adressaten lade ham faa den nævnte Gaard tilbage. F. T. 4, 266 b.

¹ I Vrads Herred, se Bestillingen af 28. Nov. 1633.

² 1. Nov.

1632. ³ Ennebølle, Snøde S., Langelands Nørre H., ikke Lollands, som F. T. har ved en Fejlskrift.

8. Dec. (Skanderborg). Miss. til Hospitalsforstanderen i Horsens om at optage Niels Andersen dér i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med ham som med de andre Hospitalslemmer. J. T. 8, 560.

9. Dec. (—). Miss. til Jokum Beck om at holde nøje Tilsyn med, at Bøndernes Slædemeder har samme Vidde, som Vognene efter Kongens Befaling¹ bør have. Dersom der træffes nogen, hvis Slæder ikke har denne Vidde, skal han lade Slæderne sønderhugge. Ligeledes skal han lade holde Tilsyn i Portene og befale, at alle de Slæder, som kommer dertil, og som ikke har den paabudte Vidde efter Vognene, uden al Skaansel skal sønderhugges, hvem de end tilhører, saa at der ikke ses igennem Fingrene med nogen. K.² Udt. i Sj. T. 25, 230 b.

— Miss. til Tønne Friis. Disse Niels Jensen og Niels Lauridsen, Møllere i Bygholms og Nedre Mølle i Stjernholms Len, har berettet, at disse Møller paa Grund af Kværnenes Brøstfældighed og andre Mangler har været hindrede i deres Brug, saa at de ikke har haft den rette Maling, som de ellers plejer, og de har derfor begæret at faa fraregnet Møllerskylden for den Tid, i hvilken de har været forhindret i Møllens rette Brug. Han skal afkorte hver af disse Møllere saa meget i Skylden, som han mener svarer til den Tid, i hvilken de har været forhindret i den rette Brug af deres Møller, og indsende Beretning herom til Kongen, som vil resolve videre herpaa. J. T. 8, 560 b.

10. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Hr. Bernt Falenkamp, Sognepræst i Piedsted, faar Bevilling paa, at Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Piedsted Sogn, som altid har ligget til hans Formænd i Embedet i Kongens Faders og Farfaders Tid og paa hvilken Kongen har givet ham Livsbrev, efter Bernt Falenkamps Død indtil videre maa ligge til de efterfølgende Præster i Piedsted Sogn for billigt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 8, 461 b. K.

— Aab. Brev, hvorved denne Laurs Ottesen faar Bevilling til alene at holde Købmandsvarer i Rye i Jyl-

¹ 13. Febr. 1632.

² Nedenfor paa K. er skrevet: Udi Lensmandens Fraværelse Ridefogden at forrette.

land, saaledes som Anders Giertsen¹ sammesteds har gjort for ham. Han maa uhindret opskibe sine Købmandsvarer, naar de indkommer i lovlige Havne, dog Kronens Told og Rettighed uforkrænket i alle Maader. J. R. 8, 461 b. K.²

10. Dec. (Skanderborg). Miss. til Rigsraaderne i Jylland om at møde paa Skanderborg Slot den 18. December. Udt. i J. T. 8, 560 b.

11. Dec. (—). Miss. til Sifvert Urne. Han har forespurgt, hvorfra han skal have Pengene til det, som skal foretages paa Roskildegaard. Han skal kalde Kongens Bygmester Hans Stenwinckel til sig, for at han kan bese, hvad der fattes, hvad der skal til, hvad det vil koste, lade det forfatte i Pennen og sende det til Kongen. Siden vil Kongen gøre Anordning om, hvorfra han skal have Pengene. Endvidere har han begæret, at de Roskildegaards Bønder, som holder Holdsvogne i Køge, maa holde Holdsvogne paa Roskildegaard, saa længe Kongen holder sin Hoflejr i Jylland, da der i den Tid ingen synderlige Rejser falder gennem Køge. Kongen bevilger dette. Sj. T. 25, 231. K.

— Miss. til samme og Dr. Hans Reisner om at indsende Erklæring til Kancelliet om Peder Pedersen Odder, som skal være sat i Ban af sin Sognepræst Hr. Peder Lauridsen i Øster Egisberg i Baarsø Herred, fordi Præsten har faaet Mistanke til ham for en Ægtekvinde i Leckinge. Udt. i Sj. T. 25, 231.

— Miss. til Jockum Beck. Han har for kort Tid siden³ faaet Kongens Missive om at fængsle Kort i Balderup sammen med flere andre, fordi de efter Bekendelse af et Kvindfolk, der har tjent ham og som nu er i Tjeneste hos Jægermester Otto Termos Frue, har skudt Vildt og ført det til København, hvilken hendes Bekendelse tilsendes ham hoslagt. Han skal efter denne Bekendelse flittigt forhøre nævnte Kort i Balderup og de andre, om hvem det forrige Missive formelder, hver for sig, lade forfatte i Pennen hvad de bekender og vedgaar og

¹ Bevillinger af 3. Febr. 1573 og 25. Aug. 1600.

² Brevet har først været udfærdiget under Datum: København den 10. Juli 1633; denne Original er derefter benyttet som Koncept.

³ 23. Nov. 1633.

sende Kongen det snarest. Dersom han endnu ikke har fængslet alle dem, som denne Bekendelse nævner, skal han gøre sin største Flid for at bemægtige sig dem, lade dem velforvaret hensætte paa hver sit Sted, forhøre dem og ligeledes tilsende Kongen deres Bekendelse. Sj. T. 25, 231 b.

11. Dec. (Skanderborg). Kgl. Beskærmelsesbrev for Jens Nielsen, Urtegaardsmand, Borger i Odense, der har berettet, at Byfogden i Odense har rejst Tiltale mod ham, fordi han i Drukkenskab har frataget en fremmed Kvinde noget Frø, som han dog har tilbageleveret til hende. Byfogden har erhvervet Dom over ham derfor ved Bytinget, hvilken Dom han siden har indstævnet for Landsdommeren. Denne har afsagt Dom i Sagen, men Andrageren har endnu ikke kunnet faa denne Dom, som han agter at indstævne for Danmarks Riges Raad. Jens Nielsen Urtegaardsmand faar Bevilling til at være fri og sikker for samme Sag indtil dens Uddrag; dog skal han være forpligtet til inden Maanedsdagen efter, at han har faaet Landsdommerens Dom, at indstævne den for Danmarks Riges Raad til den første almindelige Herredag, saafremt dette Beskærmelsesbrev ikke skal være forbrudt. F. R. 4, 27.

— Miss. til Claus Brockenhuus [Landsdommer]. Denne Jens Nielsen Urtegaardsmand, Borger i Odense, har berettet, at han er geraadet i Trætte dér i Odense om noget Urtefrø, og at han er dømt i samme Sag af Byfogden. Denne Dom har han indstævnet for Adressaten, som har afsagt en uendelig Dom i Sagen, men denne Dom har i lang Tid været foreholdt ham og ligeledes de Breve, som han har indlagt paa Landstinget i den Sag. Adressaten skal uden Ophold lade Jens Nielsen faa den nævnte Dom og de omhandlede Breve, som vedrører denne Sag, for at Jens Nielsen, dersom der fattes noget i Dommen, kan lade den indstævne for Kongen og Rigsraadet til den første almindelige Herredag. F. T. 4, 267.

— Kgl. Konfirmation paa et af afdøde Peder Mund, fhv. Embedsmand paa Skanderborg Slot, for lang Tid siden til disse Brevvisere Mickel Søfrensen og Rasmus Søfrensen i Miesing udstedt Fæstebrev paa Livstid paa Halvparten af en Jord paa Miesing Mark, som 4 Bønder i Miesing har givet til Miesing Kirke, for den sædvanlige Afgift, der aarlig i

betimelig Tid inden Fastelavn i det seneste skal leveres til Kirkeværgerne for Miesing Kirke. J. R. 8, 462.

11. Dec. (Skanderborg). Miss. til Lauridts Ebbesen. Kronens Tjenere i Vising og Addet i Tyrsting Herred i Skanderborg Len har berettet, at de i Aar har lidt stor Misvækst paa Korn, og har derfor begæret noget Afslag paa deres Landgilde. Kongen bevilger, at der i Aar maa efterlades hver af disse Mænd $\frac{1}{2}$ Td. Rug, $\frac{1}{2}$ Td. Byg og $\frac{1}{2}$ Td. Havre af deres Landgilde. Han skal i Aar lade dem faa dette Afslag og føre det til Regnskab. J. T. 8, 561.

— Miss. til samme. Denne Niels Pedersen i Vor Kloster Mølle i Skanderborg Len har berettet, at han ikke uden at ødelægges kan yde den Kornskyld, nemlig 28 Ørte Mel, som han skal yde af nævnte Vor Kloster Mølle, som han har i Fæste, og har andraget om at maatte give Penge i Stedet for Kornskylden. For at han kan blive nogenlunde ved Magt og i rette Tid give sin Rettighed af samme Mølle, bevilger Kongen, at han maa give 1 Rdlr. in specie for hver Tønde Mel. Lauridts Ebbesen skal modtage disse Penge af ham, indskrive dette i Jordebogen og føre det til Regnskab. J. T. 8, 562 b.

— Miss. til Lauridts Lindenov. Denne Kirsten Pedersdatter i Aarhus har klaget over, at det er blevet forbudt hendes Husbonde at gøre sig den Gaard, i hvilken de bor og af hvilken Halvparten tilhører hende, saa nyttig, som han kan, idet det formenes ham at pantsætte den til Godtfolk og optage Penge til Laans hos dem. Han vil med dette Laan betale hendes Datter den Arv, der er tilfaldet denne efter dennes Fader, og som Andragerinden har indestaaende i sit Bo, og Kirsten Pedersdatter andrager derfor om den omhandlede Tilladelse. Lauridts Lindenov skal paase, at hendes Husbonde ikke forhindres i at pantsætte hendes Part af den nævnte Gaard til Godtfolk, som vil laane ham Penge, til dermed at betale hendes Datter den nævnte Arv, dog skal hendes Husbonde forpligte sig til kun at anvende disse Penge til Betaling af Datteren og ikke til noget andet Formaal. J. T. 8, 561.

— Miss. til samme. Denne Brevviser Jens Jensen, Borger i Aarhus, har ansøgt om Bevilling til at sælge Rhinskvin dér i Aarhus. Lauridts Lindenov skal forespørge hos

Borgemestre og Raad i Aarhus om, hvorvidt dette kan bevilges ham uden Skade for Borgerne. J. T. 8, 561 b.

11. Dec. (Skanderborg). Miss. til Laurits Lindenov. Denne Brevviserske Kiersten Pedersdatter af Aarhus har berettet, at hun, da Fjenden for nogen Tid siden faldt ind i Jylland, med sin Datter forlod Aarhus for at undfly Fjendens Tyranni. Hun afsluttede da en Kontrakt med en af sine Medborgere, ved Navn Simon Lauridtsen, hvorefter han skulde flytte ind i hendes Gaard og bo i den, saa længe de kejserlige var i Landet, og han gav hende sin Haandskrift paa, at han vilde have nøje Tilsyn med Gaarden og med hendes og hendes Datters Gods. Da hun med sin afdøde Husbonde, som hun da nylig havde faaet, kom tilbage til Aarhus, efter at Fjenden var draget af Landet, boede Simon Lauridtsen endda i Gaarden vel i 6 Uger, og da hun forlangte at faa sit og sin Datters Gods igen, som han havde taget til sig, efter det af ham underskrevne Register, opholdt han hende og hendes afdøde Husbonde med fagre Ord, indtil han saa sin Tid, da han i deres Fraværelse bortførte baade deres og sit eget Gods. Da saa hendes afdøde Husbonde Peder Clausen den 22. Oktober 1629 lod ham stævne for Retten, blev Retten forholdt dem ved Udsættelse indtil den 24. December s. A. 11 Dage derefter døde hendes Husbonde Peder Clausen, og Sagen laa stille, indtil Gud gav hende den tredje Husbonde. Denne lod Sagen indstævne paany, og efter et langt Ophold blev der udtaget 4 uvildige Mænd, som skulde kende Parterne imellem. De har dog ikke efterkommet dette, hverken skriftligt eller mundtligt, men har Tid efter anden opholdt den, indtil Kongens Mandat blev udstedt, efter hvilket ingen Sag, der var sket i Fjendernes Tid, kunde paatales længere end til den 25. August, hvorefter hun, hendes Husbonde og hendes Datter ikke kunde faa deres Ret, men blev afvist. Hun har nu begæret at hjælpes til sin Ret. Lauridts Lindenov skal tilholde Borgemestre og Raad i Aarhus uopholdeligt at hjælpe hende til hendes Ret, saa vidt det er billigt, da Sagen, som hun beretter, er begyndt, længe før Tiden efter Kongens Mandat var ude, skønt den ikke blev ført til Ende, fordi hendes Husbonde døde. Desuden mener Kongen ikke, at denne Sag er af den Beskaffenhed, at den skal paatales indenfor den i Forordningen

fastsatte Tid. Han skal selv have et Øje med, at der vederfares hende, hvad der er Ret. J. T. 8, 561 b.

11. Dec. (Skanderborg). Miss. til Lauridts Lindenov. Han skal strængt tilholde Christen Seigling i Aarhus, saa snart der er gaaet Dom over ham, ufortøvet at skaffe Tord Pedersen, Borger i København, de Breve tilbage, som han har leveret denne til sit Forsvar i Sagen mod de Ebeltoftske Mænd, hvorom Adressaten for kort Tid siden¹ har faaet Kongens Befaling. Dersom han ikke straks efterkommer dette Tilhold, skal Adressaten bruge de behørige Midler dertil, for at Kongen kan blive forskaanet for Tord Pedersens videre Overløb. J. T. 8, 563.

12. Dec. (—). Miss. til samme. Officererne over Landfolket i hans Len [Aarhusgaard], som er bosiddende i Aarhus, har berettet, at de besværes med at betale Skat, skønt de hverken bruger Handel eller anden borgerlig Næring. Han skal tilholde Borgemestre og Raad i Aarhus at lade Officererne være fri for Skat og borgerlig Tyngde, dersom de ikke bruger borgerlig Næring, men hvis nogen befindes at bruge borgerlig Næring, skal han give Skat og anden borgerlig Tyngde efter sin Næring. J. T. 8, 563.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. M. Peder Pedersen, Sognepræst i Viborg, har berettet, at han for nogle Aar siden har laant Ifver Lykke Eriksen en Sum Penge mod tilbørlig Rente, men at han ikke kan faa disse Penge igen og heller ikke kan træffe Ifver Lykke nogetsteds og lade ham mane for samme Penge efter hans udstedte Brev. Adressaten skal først tilholde Ifver Lykke² at betale M. Peder Pedersen og, dersom dette ikke sker, hjælpe denne til Rette, saa at hans Manelsebrev kan komme til Ifver Lykke og blive paaskrevet. J. T. 8, 564.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. M. Peder Pedersen, Sognepræst i Viborg, har klaget over, at han i den Tid, da Fjenden havde bemægtiget sig Landet, har lidt stor Skade, og har begæret at faa den første Tiende, der bliver ledig i Halds Len nogenlunde nær ved Byen. Naar der bliver en Tiende

¹ 17. Juni 1631.

² J. T. har ved en Fejlskrift: Ifver Lykke

Ifversen.

ledig dér i Lenet omkring ved Viborg, skal Adressaten lade nævnte Præst faa den for billig Fæste og sædvanlig Afgift, dog saaledes, at den ligger nogenlunde nær ved Byen, saa at Bønderne ikke skal kunne beklage sig over at skulle føre Tienden dertil. J. T. 8, 563 b.

12. Dec. (Skanderborg). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Dr. Hans Vandal. Hr. Peder Jensen, Kapellan i Røding, har berettet, at han paa Grund af Alder og Skrobølighed ikke længer kan forestaa samme Bestilling, og har begæret at faa noget at leve af. De skal overveje, ved hvilke Midler nævnte Hr. Peder kan blive hjulpet og faa noget til sit Livsophold, saa længe han lever, og snarest indsende Erklæring derom til Kongen. J. T. 8, 564.

13. Dec. (—). Miss. til Otto Marsvin om Salpeterværket dér i Lenet [Dronningborg] og om, hvor meget Salpeter der findes i Forraad. Udt. i J. T. 8, 564 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Jørgen Mund til Tidtselholt har hidtil haft Kirkens Part af Korntienden af Synde¹ Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len og brugt den til Seritslefgaard, hvor han da boede. Da han nu holder Hus i Fyen og Seritslefgaard tilhører Hendrik Mund, Kongens Skibskaptejn, har denne ansøgt om at faa denne Tiende. Da Jørgen Mund nu holder Hus i Fyen og Tienden derfor ikke længer kan tilstaas ham, bevilger Kongen, at Hendrik Mund maa faa den for billigt Fæste og sædvanlig Afgift. J. T. 8, 564 b.

— Lignende Miss. til samme om at lade Hendrik Mund faa Kirkens Part af Korntienden af Nebel Sogn i Fæste. Udt. i J. T. 8, 564 b.

14. Dec. (—). Miss. til Jokum Beck om Jægermesterens [Otto Termos] Erklæring om Kort i Balderup² og om at affordre nævnte Kort alle de Sedler, som han har faaet af bemeldte Otto Termo. Udt. i Sj. T. 25, 231 b.

— Miss. til Lensmændene i Skaane, Halland og Blekinge: Hr. Tage Thott (Malmøhus), Hr. Hendrik Hvitfeldt (Landskrone), Erik Rosenkrantz (Halmstad), Hr. Tage Thott Andersen (Sølvitsborg), Ifver Krabbe (Laholm), Malte Juel (Chri-

¹ Søvind, Vor H.

² Jvfr. 23. Nov. og 11. Dec. 1633.

stianstad), Erik Krabbe (Christianopel), Hendrik Gyldenstjerne (Varberg), Hr. Anders Bildes Arvinger (Herrisvad Kloster) og Hendrik Ramel (Froste Herred og Helnekirke) om i deres Len i indeværende Vinter snarest at lade fange saa mange Agerhøns, som de kan faa, og lade dem forvare levende paa deres Slot, indtil Kongen lader dem afhente derfra. Udt. i Sk. T. 6, 48. Orig. (til Hendrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark.

14. Dec. (Skanderborg). Miss. til Otto Marsvin. Da Kongen af hans Beretning ser, at de Penge, som af Fru Kirstine, Grevinde til Slesvig, Holsten etc., er sendt til Hamborg, er leveret til en Købmand sammesteds, som skal hedde Foppius, skal Otto Marsvin indsende udførlig Erklæring til Kancelliet om, hvad Fru Kirstine har med denne Foppius¹ at bestille, da han ikke er Købmand. J. T. 8, 565.

15. Dec.² (—). Miss. til Tommis Nold. Han har for nogen Tid siden faaet Kongens Befaling til at sende en Person til Skanderborg, som Kongen kunde bruge til Salpetersyder dér i Lenet, hvortil han har sendt denne Jens Mickelsen. Da Kongen allerede har tildelt en anden denne Plads, skal han forordne Jens Mickelsen til den første ledige Salpeterlade paa Sjælland. Udt. i Sj. T. 25, 232. K.

— Miss. til Eskild Gjoe. Det berettes, at en Person, ved Navn Lauridts Skytt, som har tjent Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, og som for nogen Tid siden er dømt fredløs, fordi han har skudt i Kongens Vildtbane, nu skal være i Adressatens Tjeneste. Saafremt dette forholder sig saaledes, skal han straks, naar der sker Henvendelse til ham med dette Brev, lade ham fængsle og vel forvare, indtil Kongen underrettes derom og kan lade ham hente. Sj. T. 25, 232. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Randers om at optage Anders Christensen sammesteds i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 8, 565.

— Miss. til Lauridts Lindenov om at lade Søfren Haarbye og Gregers Kiildsen i True i Aarhus Len, hvis Huse

¹ Han kaldes her: Fappius. ² Miss. er i K. dateret 14. Dec., paa Bagsiden af K. og i Sj. T.: 15. Dec.

og Gaarde for nogen Tid siden er brændt, efter deres Andragende være forskaanet for et Aars Landgilde og i nogen Tid for Ægt og Arbejde samt lade dem faa noget Bygningstømmer til Genopbyggelsen af deres Gaarde, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 8, 565.

15. Dec. (Skanderborg). Miss. til Hendrik Lange. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem afdøde Oluf Krabbes Hustru og Børn, skal han rette sin Lejlighed efter at paatage sig Værgemaalet for de Børn, som afdøde Oluf Krabbe havde med Adressatens Søster afdøde Fru Ide Lange, og nøje paase, at der ikke vederfares dem andet, end hvad der er billigt og ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Børnenes Værgemaal til deres Farbroder Jacob Krabbe til Vebnerholm og give ham beskrevet, hvad der paa Skiftet er tilfaldet dem, baade i Indgæld og Udgæld. J. T. 8, 565 b.

16. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Fru Hilleborg Krafse, Enke efter Grev Holck, faar Bevilling til indtil førstkommende Pinsedag at være utiltalt af alle fremmede og Udlændinge for, hvad hendes afdøde Husbonde har optaget i Tyskland og paa andre fremmede Steder. Hun har berettet, at hun af fremmede og Udlændinge kræves for Penge og tiltales uden Dilation for Gævær og andet, som de paastaar hendes afdøde Husbonde har udtaget hos dem i Tyskland, og som endnu ikke er betalt, og hun formener, at det ikke forholder sig saaledes, men kan ikke gøre det bevisligt, førend hun faar sin afdøde Husbondes Efterladenskaber hjem, saa at hun deraf kan faa noget Bevis. Efter førstkommende Pinsedag skal hun svare enhver til Lov og Ret. F. R. 4, 27 b.

— Livsbrev for Hr. Jørgen Pedersen¹, Sognepræst til Jelling og Huor Sogne i Koldinghus Len i Jylland, paa Kronens Part af Kvægtienderne af Haure², Gadberig, Linnebolle³ og Skibbet Sogne kvit og frit, hvorimod han skal være forpligtet til at vedligeholde et Hus og en Stald til 16 Heste, der for rum Tid siden er bygget til Kongens Behov i

¹ Jørgen Pedersen Lemvig, Sognepræst til Jelling og Hover, Tørrild
H. ² Hover. ³ Lindeballe.

Jelling Præstegaard, og som han med stor Bekostning har ladet istandsætte. J. R. 8, 463. K.

16. Dec. (Skanderborg). Miss. til Lauridts Ebbesen [Skanderborg], Lauridts Lindenov [Aarhusgaard], Christian Holck [Silkeborg], Otto Marsvin [Dronningborg] og Tønne Friis [Stjernholm] om at sende Resten af deres Lens Skat med Mandtallet til Skanderborg. Udt. i J. T. 8, 566.

17. Dec. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade Christoffer Thrøner og Johan Bram revidere de af Formynderne for afdøde Mads Hansens Børn af lagte Regnskaber. Udt. i Sj. T. 25, 232. (Tr.: KD. V. 144).

— Miss. til Rentemestrene. Det berettes, at Hvælvingen i Kongens Begravelse i Roskilde Domkirke ikke er gjort som den burde, og Kongen erindrer, at den, som havde fortinget sig samme Begravelse¹, døde, førend Kapellet blev forfærdiget, og at hans Broder Hans Stenwinckel da paatog sig lovligt at forfærdige samme Begravelse og levere den fra sig. De skal fordre Hans Stenwinckel for sig, foreholde ham dette, snarest lade ham nedtage Hvælvingen og opsætte en ny, der kan bære den Tyngde og det Monument, som skal opsættes derpaa. Sj. T. 25, 232. K.

— Miss. til Frederik Urne. Han skal tilholde Visitørerne i Sundet at forrette deres Visiteren om Dagen og ikke om Natten i Utide, da dette fremkalder adskillig Mistanke. Hvad angaar den Visiteren, som de har ladet foretage af deres Skippere, skal det for denne Gang have sit Forblivende derved. Ligeledes skal han paase, at de lader sig nøje med, hvad de visiterede Skippere sædvanlig plejer at give til deres Slups Rorsfolk, og at Skipperne ogsaa giver disse det, som de med Rette bør give. Saafremt der herefter i slige Sager føres Vidner, skal det ske paa tilbørlige Steder og lovligt, og for at ingen skal opholdes, skal saadanne Vidner stedes til Forhør paa alle Søgnedage, naar det begæres. Hver af dem skal først eksamineres for sig alene i Parternes Fravær, men i Frederik Urnes Nærværelse, saa vidt det kan ske, siden skal de vidne lovligt. Sj. T. 25, 232 b. K.

¹ Lorents Stenwinckel († 1619).

17. Dec. (Skanderborg). Miss. til Hr. Claus Daa til Rafnstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsløf, Rentemestre. Det berettes, at Visitørerne i Øresund ikke har villet visitere 5 Skibe, saa at disse til deres store Skade har maattet ligge over. Derimod beretter Visitørerne, at samme Skibe ikke har anmeldt sig hos dem paa en saadan Tid paa Dagen, at de kunde visitere Skibene ved Dagslys. Adressaterne skal undersøge Sagen og give Frederik Urne og den hollandske Resident Underretning herom, for at de kan møde og give Oplysning baade derom og om, hvad de videre kan have at meddele imod Visitøren. Saafremt der er ført Vidner i denne Sag, skal Adressaterne eragte, om de er saa lovlige, som de bør være. Sj. T. 25, 233. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Kommissarierne, som har været til Stede, da Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, overleverede Værgemaaliet for Hans Ulrik Gyldenløve til Ventsel Rotkirk, har gjort Ernst Normand Antegnelse i hans Regnskab for 1841 Rdlr. in specie, som han paa Hans Ulrik Gyldenløves Vegne havde udstedt Brev paa at være blevet Kongen skyldig paa Købet af Vindinggegaard, da Hans Ulrik Gyldenløves Penge dengang ikke var tilstrækkelige til Summens fulde Betaling¹. Disse Penge har Kongen for nogen Tid siden foræret Hans Uldrik Gyldenløve og kasseret nævnte Gældsbev. Da Ernst Normand nu har begæret Kongens Miss. til Ventsel Rotkirk om, hvorledes det forholder sig med disse Penge, sender Kongen disse Oplysninger. Ventsel Rotkirk skal godtgøre Ernst Normand disse Penge og ikke forholde ham Kvittans for Værgemaaliet, men give ham endelig Kvittans. Sj. T. 25, 233. K.²

— Miss. til Erik Ottesen. Det berettes, at en Mand, ved Navn Anders Pofvelsen, som paa Augdesiden i Norge har været med til at begaa et Mord, opholder sig i Kø-

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Befelling. ² Som K. findes dels en iturevet original Udfærdigelse med Kongens egenhændige Underskrift og med Segl, dels en bekræftet Kopi, paa hvis Bagside er skrevet: Skanderborg, den 6. Marts 1634.

benhavn hos sin Broder Jacob Pofvelsen, som er i Kongens Tjeneste som Skipper. Erik Ottesen skal hemmelig lade dette undersøge, anvende Flid paa at faa Anders Pofvelsen sat fast og indtil videre Besked lade ham indsætte i god Forvaring. Sj. T. 25, 233 b.

17. Dec. (Skanderborg). Miss. til Dr. Claus Plum. Kongen tilbagesender ham den Afridsning¹, som han har sendt Kongen, og godkender, at det bliver efter den og efter den Fortingning, som han har gjort og nøjest kunde gøre, dog at Pillerne ved Siden bliver gjort enten af Marmor eller af Kampesten efter den forrige Anordning. Sj. T. 25, 234. K.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen om at bestille nogle Enebærstager, som skal bruges i Lysthaven for Koldinghus. Udt. i Sk. T. 6, 48.

— Miss. til Henning Valkendorf. Kongen har for nogen Tid siden² bevilget, at M. Jacob Sperling, Sognepræst til St. Knuds Kirke i Odense, maatte faa Munkeboe Tiende for sædvanligt Fæste og Afgift, naar Magdalene von der Hamsfort, som da havde den i Fæste, døde. Nogen Tid derefter³ har Kongen bevilget, at M. Svend⁴ maatte faa samme Tiende, da Kongen ikke da erindrede den forrige Benaadning. Da Magdalene von der Hamsfort nu er død og M. Jacob først har faaet Bevilgning paa den nævnte Tiende, skal Henning Valkendorf fæste den til ham. F. T. 4, 267 b. Orig. (meget medtaget og næsten ulæselig) i Landsark. i Odense.

— Livsbrev for Lauridts Lauridtsen, Raadmand i Vejle, og hans Hustru Karen Gregersdatter, paa Rodsborg Ørreden⁵, liggende Vest for Vejle, mod en aarlig Afgift af 300 gode, velforvarede og velbehandlede Ørreder, at levere til Lensmanden paa Koldinghus Slot. Saafremt de findes forsømmelige heri, skal denne Benaadning være forbrudt. Til Vedligeholdelse af samme Fiskeri skal Lauridts Lauridtsen og hans Hustru ligesom hans Formand aarlig af Koldinghus Slot have 20¹/₂ Dlr. ¹/₂ Ort 7 Sk. Kurant i Penge, 3 Ørte Malt, 3 Ørte Rug, 10 Skpr. Humle, 1 Okse, 2 Fedesvin, 2 Faar, 1 Fjerd. Smør,

¹ Der nævnes ikke, hvoraf. ² 25. Juli 1631. ³ 17. Maj 1633.
⁴ Mag. Svend Pedersen. ⁵ Ørredgaard.

4 Dlr. Kurant til Husleje, 3 Lispd. Hamp, 1 Fjerd. Tjære, 1¹/₂ Dlr. til at spinde samme Hamp for og 1¹/₂ Mark til Liner til Redskabet, at levere aarlig af Lensmanden paa Koldinghus Slot. J. R. 8, 462. K.

17. Dec. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Christian Hindbolt, Okulist og Broksnider, fritages for Hovning, Ægt og Arbejde af det af ham beboede Hus i Rye, saa længe han bebor dette Hus og ikke bruger andet Erhverv end sin Kunst og Haandværk. Han har for nogen Tid siden faaet dette Hus i Fæste af Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, og beklager sig over, at han daglig besværes med Hovning, Ægt og Arbejde til Skanderborg Slot og pantes og tribuleres derfor. J. R. 8, 462 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Han har faaet Kongens Befaling til aarlig bl. a. at købe 20 Læster Kød og sende dem til Provianthuset og har nu berettet, at der ikke er Penge ved Lenet til Indkøb af dette Kød, med mindre Toldkisten maa aabnes og Pengene tages deraf. Da Kødet ingenlunde kan undværes, skal han aabne Toldkisten og udtage saa mange Penge af den, at Kødet kan betales dermed, men aldeles ikke mere. Bygningen dér paa Koldinghus Slot og Købet af de 20 Faar, hvorom han har faaet Kongens Befaling¹, skal bero indtil Foraaret, da han igen skal henvende sig til Kongen derom. J. T. 8, 566.

— Miss. til samme om at indkøbe Køer for 400 Rdlr. in specie og sende dem saa snart som muligt til Bramsted. Udt. i J. T. 8, 566 b.

— Miss. til samme. Da Kongen til Hr. Jørgen Brahe til Hvedholmb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, til Mageskifte har udlagt et i Jylland liggende Stykke Eng, kaldet Ratskier, hvormed Clemend Søfrensen, Borgemester i Vejle, er forlenet paa Livstid, skal Adressaten forhandle med dem om, at Clemend Søfrensen straks skal afstaa samme Eng til Hr. Jørgen Brahe enten for en aarlig Afgift eller for andet Udlæg, dog at det sker med Clemend Søfrensens Bevilling og at Engen ikke af-

¹ 2. Okt. 1632.

trænges ham uden Vederlag imod Kongens Benaadning. J. T. 8, 566 b.

17. Dec. (Skanderborg). Miss. til Otto Skeel. Da det berettes, at han for nogen Tid siden sammen med afdøde Mandrup Parsberg, Borgemestre og Raad og en Del af Borgerne i Aalborg er blevet enig om en Forbedring af Lønnen for Skolemesteren dér, men at denne Løn ikke ydes saa rigtigt som den burde, skal han tilholde dem, der i saa Maade har lovet noget, eller hvem det er paalagt at yde noget, at levere dette, for at Skolemesteren kan faa sin tilbørlige Løn. J. T. 8, 567.

U. D.¹ Dec. (—). Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Han har for nogen Tid siden sammen med Cristoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, faaet Befaling til at besigte Helnekirkes Brøstfældighed og indsende Erklæring om Reparationen heraf. Da denne Erklæring endnu ikke er fremkommet og det bedste Vinterføre dog nu er indtraadt, skal de, saafremt samme Bygning med noget lideligt kan repareres, lade udvise Tømmer dertil i Malmøhus Len og ved første bekvemme Lejlighed lade det fremføre af Bønderne² i Malmøhus Len. Sk. T. 6, 48.

18. Dec. (—). Miss. til Sifverdt Urne. Da Kongen har bevilget Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler, noget til Roskilde Kapitel liggende Gods til Mageskifte, skal Adressaten komme til Stede og dele det af Hr. Christian Friis til Kapitlet udlagte Gods mellem Kannikerne efter de Kvota, som hver af dem har haft i det forrige, saa at det paa alle Sider kan gaa ligelig og ret til. Da Hr. Christian Friis, for at rette sine Gærder mellem Lindholm og Liggerup³ og omliggende Byers Marker, har begæret at maatte bytte nogle Stykker Jord med Bønderne og har tilbudt at give dem Jord igen i samme Mark, skal Adressaten lade sin Fuldmægtig være til Stede, naar dette Bytte sker, og paase, at der sker baade Kronens og Kapitlets Tjenere Skel og Fyldest. Sj. T. 25. 234. K.

¹ Indført mellem 17. og 30. Dec.

² Dette Ord er glemt i Sk. T.

³ Saaledes Sj. T. I K. synes der at staa: Kiggerup; det er usikkert, hvad der er ment.

18. Dec. (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene. Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Stjernholm Slot, har for nogen Tid siden faaet Kongens Missive om at anmode Borgemestre og Raad i Horsens om at betale en Restance af forrige Aars Borgeleje, nemlig 173 Kurantdlr. 11 Sk., hvilket er Halvparten af det, som Horsens var takseret for. Borgemestre og Raad har nu berettet, at Grunden til, at disse Penge ikke er blevet betalt, er den, at de haabede, at Kongen vilde forskaane dem baade for dette og for Halvdelen af indeværende Aars Borgeleje, da de ikke tilforn har haft nogen Forlindring derpaa, siden Kommissarierne, afdøde Hr. Jurgen Skeel og Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, har gjort den Anordning, at Horsens saavel som andre Købstæder i Aarhus Stift foruden for andre Skatter ogsaa i 2 Aar skulde være forskaanet for Halvparten af Borgelejepengene, hvilket af Kommissarierne skal være indført i Jordebogen, nemlig at der med Horsens Bys Skat skulde forholdes som med Aarhus, Randers og andre Købstæder dér i Stiftet. Dersom det befindes, at denne Kommissariernes Anordning er indført i Aarhusgaards eller Stjernholms Slots Jordebog, skal Adressaterne lade Horsens Købstad være forskaanet for denne Restance af Borgeleje og kvittere den aldeles derfor. De skal endvidere snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Afslag er indtegnet i Jordebogen. Sj. T. 25, 234 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Mageskifte mellem Fru Anne Brahe til Sonerup, Enke efter Sten Maltesen til Løberød, og Kronen. Sk. R. 5, 96 b¹. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem samme og Kronen paa Holmby Præsteembedes Vegne. Sk. R. 5, 98 b. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Johan Brockenhuus til Lerbeck faar Stadfæstelse paa 2 Mageskiftebreve, der er udstedt til hans Forældre, og som er bortkommet for ham i den sidste Fejdes Tid, nemlig et af Kongens Fader, Kong Frederik, til hans afdøde Fader Kield Brockenhuus udstedt Mageskiftebrev,

¹ Tr. i Brudst. i L. B. Falkman: Upplysninger etc. 2. D. S. 108 f.

dateret Giøldsgaard¹ den 25. Juli 1585², og et af Kongen selv til hans afdøde Moder Fru Eddel Ulfeldt til Handstødgaard udstedt Mageskiftebrev, dateret Koldinghus den 16. April 1620, „hvilke forskrevne tvende Mageskifter findes udi Jyske Registranter³ registreret Aar og Dag som forskrevet staar“. J. R. 8, 463 b.

19. Dec. (Skanderborg). Miss. til Mogens Kaas til Frøstrup og Mogens Høg til Kiergaardsholmb, Befalingsmænd paa Dueholms Kloster og paa Lund i Mors. Da Jomfru Anne Sehested har begæret Sindberggaard og 10 Gaarde, af hvilke en kaldes Sammelgaard, i Sindberg By i Mors, alle liggende til Halds Len i Jylland, til Mageskifte for 2 Gaarde, af hvilke den ene kaldes Vilsgaard, i Vils Sogn, 1 Gaard i Tosing⁴ By og Sogn, 2 Gaarde i Jordbye⁵ i Mors, Ødegaard paa Tyholmb og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Udlæg i hendes Gods, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befaleet Hr. Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, at overvære Besigtelsen. J. T. 8, 567 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 567.

— Miss. til Forstanderne for Randers Hospital om at optage Giertrud Christensdatter dér i Hospitalet, naar der sker Henvendelse til dem med dette Brev. Udt. i J. T. 8, 568 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rasmus Tøgersen i Poesborig⁶ paa egne og menige Sognemænds Vegne paa [Kronens Part af Tienden]⁷ af Gosmer Sogn, som Knud Christensen tilforn har haft i Fæste, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørte Rug og 6 Ørte Byg til Kronen, at levere

¹ Gedesgaard, Falster.

² J. R. har ved en Fejlskrift: 1685.

³ J. R. 4, 60 og J. R. 7, 307 b (se Kr. Sk.). ⁴ Tødse, Nørre H., Mors.

⁵ Jørsby, Nørre H., Mors.

⁶ Porsborg Gaard, Gosmer S., Hads H.

⁷ Disse eller lignende Ord er glemt i Tb.

til Aarhus Skole, og 3 Ørte Havre, at levere paa de Steder, som Lensmanden befaler. Udt. i Tb. 125.

19. Dec. (Skanderborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Pedersen i Fendsted paa egne og menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Gosmer Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørte Rug, 14 Ørte Byg og 12 Ørte Havre, at levere til Kirkeværgerne for Gosmer Sogn. Udt. i Tb. 125.

21. Dec. (—). Miss. til Claus Daa. Da Danmarks Riges Raad, som nu har været til Stede hos Kongen paa Skanderborg Slot, har sagt god for Kongen for 18,000 Dlr. in specie til Omslaget, anmoder Kongen ham om ligeledes at sige god for denne Sum. Sj. T. 25, 235. K.

— Lignende Miss., kun med Forandring af Navnet, til Hr. Christopher Ulfeldt, Hr. Tagge Thott, Jost Høg og Hans Lindenov. Udt. i Sj. T. 25, 235 b. K.

— Miss. til Rentemestrene. De skal snarest revidere Peter Mickaelsens Regnskaber og hos Erik Ottesen, Tilsynsmand paa Bræmerholm, indhente Oplysning om, hvorvidt Kongens Skibe har behøvet alt det, som findes opført i hans Regnskab, og hvor det er blevet af. Endvidere skal de have Agt paa, om det, som han kræver Betaling for, er den Vare, som han skulde skaffe, og om det ikke er for højt anskrevet. Sj. T. 25, 235.

— Miss. til samme om Hvælvingen i Kongens Begravelse i Roskilde Domkirke. (Enslydende med Miss. til samme af 17. Dec. 1633 med følgende Tilføjelse:) De skal straks lade Kongen vide, hvad Hans Stenwinckel svarer dertil. Endvidere skal de tilholde Kongens Overtømmermand med det allerførste at tage nøjagtigt Maal paa Vidden af Taarnene i Roskilde Domkirke og straks sende Kongen det. Udt. i Sj. T. 25, 235 b. K.

— Aab. Brev om, at Markur Kaas til Jungetgaard¹ maa indlade sig i Ægteskab med Jomfru Anne Stygge, med hvem han er beslægtet i 3. Led. J. R. 8, 464.

— Miss. til Erik Juel. Da Mogens Sehested til Holmgaardt, Embedsmand paa Skivehus Slot, har begæret 3 Gaarde, kaldet Hestbeck, i Guddom Sogn, 1 Halvgaard, kaldet Smørpøtt,

¹ J. R. har ved en Fejlskrift: Jungergaard.

i Nessom Sogn, og 1 Bol i Nørbye i Asp Sogn, alle i Skodborg Herred i Guddom Klosters Len i Nørrejylland, til Mageskifte for 3 Gaarde i Guddom Sogn, 1 Halvgaard, 4 Gadehuse og 1 Inderste paa Trundbiergis Rømme¹, ligeledes i Guddom Sogn i Skodborg Herred, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Udlæg i hans Jordegods i Skodborg Herred, skal Erik Juel med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Hørligheds Skyld kan bortskiftes fra Klostret. J. T. 8, 568 b.

21. Dec. (Skanderborg). Miss. til Otto Skeel. Denne Niels Lauridsen har berettet, at den Gaard, i hvilken han bor, i Tofte i Hindsted Herred i hans Len [Aalborghus] er sat meget højt i Skyld, nemlig til 32 Skpr. Havre mere end nogen af hans Naboer, som har Kronens Fuldrædselsgaarde dér i Herredet, efter et Tingsvidne, og har begæret noget Afslag paa denne Skyld, for at han ikke skal geraade i Armod derved. Kongen bevilger, at der af nævnte Skyld maa eftergives ham og hans Efterfølgere paa Gaarden 2 Tdr. Havre aarlig, hvilket Adressaten skal afkorte aarlig i deres Skyld, indskrive i Jordebogen og føre til Regnskab. J. T. 8, 569 b.

— Miss. til Christen Thomessen. Denne Præst Hr. Søfren Nielsen² har berettet, at Præstegaarden i Mygen, som han beboede, for nogen Tid siden er brændt med hele hans Bo og Boskab, saa at han derved er geraadet i Armod, og har begæret at faa nogen Hjælp af de Kirker i Lenet [Kalø], som har nogen Formue, til Genopbyggelse af hans Gaard. Christen Thomesen skal lade Kirkerne i hans Len komme ham til Hjælp med noget, eftersom de har Formue til, og skal lade ham faa noget Tømmer fra Kronens Skove dér i Lenet til Hjælp til Præstegaardens Genopbyggelse. J. T. 8, 569 b.

— Miss. til Ernst Normand. Denne Laurids Boel i Høgbye har berettet, at han er geraadet i Armod og har mistet Heste og andet, hvormed han skulde drive sin Avl, og at han derfor ikke kan yde den tilbørlige Skyld og Landgilde, hvorfor han har ansøgt om at faa bevilget noget Afslag. Kon-

¹ Trabjærg Rømme.

² Søren Quist, Sognepræst i Mygind, Sønderhald H.

gen bevilger ham et Afslag paa 1 Td. Korn og Frihed for Ægt og Arbejde i et Aarstid. J. T. 8, 570.

22. Dec. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Jens Rasmussen, som af Laurits Ebbesen, Embedmand paa Skanderborg Slot, er antaget til Klejnsmed ved Skanderborg Slot, faar Bevilling til at beholde¹ denne Bestilling paa Livstid, dog at han for Betaling gør saadant Arbejde, at ingen billigt kan besvære sig over ham. J. R. 8, 464. K.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Peder Clausen, Præst til Aal Kirke, der har klaget over, at hans Sogn, Alsøe² Sogn i Nørrejylland, kun giver ham ringe Underholdning, da 3 Byer i samme Sogn er helt ødelagte af Sand, faar Bevilling paa Kronens Part af Korntienden af nævnte Alsøe Sogn indtil videre. J. R. 8, 464. K.

— Oprejsningsbrev for Peder Thammesen til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage en Sag, i hvilken han er svoret fredløs. Han er for nogen Tid siden kommet i Slagsmaal med en Soldat; en anden, ved Navn Jacob Stehr, kom imellem dem, og derved har Peder Thammesen mod sin Vilje og af Vaade med et Værge overskaaret en Aare eller en Sene i Jacob Stehrs højre Fod. Den saarede, der nogen Tid efter døde, fik ikke noget andet Saar, hvilket han har bevist ved Tingsvidne. Skønt dette, som han mener, er sket af Vaade, er han alligevel af Sandemænd svoret fra sin Fred, og da han mener, at der er sket ham Uret deri, agter han at paatale Sagen med Lov og Ret, men har ikke taget Stævning i Sagen i rette Tid. J. R. 8, 464 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Hans Hansen Skaaning, Indvaaner i Aarhus, der vil lade Kirkegradualen udgaa paany, hvis det maa ske med Kongens Bevilling, til Bedste for Kirkerne og Skolerne i Kongens Riger, som har Mangel paa den, maa lade nævnte Bog prente i Aarhus, dog skal han gøre sig den yderste Flid for, at den kan blive trykt korrekt. For at han bedre kan faa sine Bekostninger dækkede, har Kongen bevilget, at ingen i de næste 10 Aar maa

¹ Overskriften har: alene at beholde.

² Overskriften og Udskriften paa K. har: Aal Sogn, Teksten begge Steder Alsøe. Ment er: Aal, V. Horne H.

eftertrykke denne Bog eller, hvis den trykkes andetsteds, indføre den her i Riget til Salg. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til Hans Hansen Skaaning. J. R. 8, 465. K.¹

22. Dec. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved det bevilges, at Hr. Niels Nielsen, Sognepræst i Ødum Sogn i Galten Herred i Dronningborg Len, for Betaling maa faa 10 Læs Ved aarlig af Kronens Skove i Dronningborg Len, dog at det sker paa de Steder, hvor det er til mindst mulig Skade for Skovene. J. R. 8, 464 b.

— Miss. til Otto Marsvin. Denne Hr. Niels Nielsen, Sognepræst i Ødum i Galten Herred, har berettet, at hans Gaard er ganske brøstfældig og forfalden, og har begæret at faa noget Bygningstømmer til Hjælp til Reparation af Gaarden. Adressaten skal lade ham faa noget Bygningstømmer til Hjælp dertil. J. T. 8, 570 b.

— Miss. til Christen Thommessen om, at hver Bonde i hans Len [Kalø], som bager Brød, maa faa et Læs Ved. Udt. i J. T. 8, 570 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Horsens om at optage 2 Børn af Kirsten Nielsdatter i Sneidstrup, der er dumme² og døve, dér i Hospitalet og siden, naar de bliver 14 Aar gamle, sende dem til København. Udt. i J. T. 8, 570 b.

— Miss. til samme om at optage Madts Jensen, barnefødt i Vitved Sogn i Skanderborg Len, i Hospitalet, saa snart der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 8, 570 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da det berettes, at de Huse, som er opført ved Jelling Præstegaard til Kongens Behov, naar hans Rejse falder dér forbi, er meget brøstfældige, skal han lade Præsten³, som bor dér, faa noget Byg-

¹ I Konc. fandtes en senere igen slettet Fortsættelse, hvorefter det i 10 Aar forbydes at eftertrykke „andre Bøger og Materier, han lader udgaa og prente, som han selv enten af fremmede Tungemaal har transfereret eller propria opera et studio colligeret og som er revideret og approberet af Professorerne i København“; se 3. Jan. 1634. ² D. v. s.: stumme. ³ Jørgen Pedersen Lemvig.

ningstømmer til Hjælp til disse Huses Reparation. Den øvrige Bekostning ved Husenes Reparation skal Præsten selv bære. J. T. 8, 571.

22. Dec. (Skanderborg). Miss. til Ernst Normand. Denne Peder Povelsen, Herredsfoged i Nørvang Herred, har berettet, at der for hans Bestillings Skyld er bevilget ham Afgiften af en Gaard, kaldet Oddebeck¹, i Thyrogge Sogn, at Gaarden nu er bortskiftet fra Kronen, at han derfor maa bo paa en Annekspræstegaard, og at han i 3 Aar ikke har haft nogen Gaard for sin Bestilling. Han har derfor andraget om at faa en Gaards Rettighed med Skyld og Landgilde, som hans Formænd har haft og andre omliggende Herredsfogder har. Ernst Normand skal nøje undersøge, om de foregaaende Herredsfogder altid har haft en Gaard for deres Bestilling og hvorledes det ellers forholder sig dermed og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 571.

— Miss. til samme. Denne Jørgen Andersen Møller har berettet, at han til en anden har afstaaet Skoufdal Mølle, som han har beboet en Tid lang, og at han af Mølleskylden er i Restance med 14 $\frac{1}{2}$ Td. Mel for ifjor og i Aar. Da han for sin Armods Skyld ikke kan udrede denne Restance, har han andraget om at faa noget Afslag paa den. Ernst Normand skal eftergive ham et halvt Aars Mølleskyld og føre det til Regnskab. J. T. 8, 573.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Denne Brevviser Anders Ibsen i Vislet² i Skanderborg Len har berettet, at hans Gaard for nogen Tid siden er brændt, hvorved han er kommet i stor Armod, saa at han ikke helt kan yde sin Landgilde i indeværende Aar, hvorfor han har begæret nogen Forskaansel paa samme Landgilde. Kongen bevilger, at han i indeværende Aar maa forskaanes for Halvdelen af Landgilden, hvilket Lauridts Ebbesen skal føre til Regnskab. J. T. 8, 571 b.

— Miss. til samme. Da Hendrik Mund³ til Serreslefgaard har begæret 1 jordeggen Gaard i Serrisløf By og 1 Halvgaard i Nebbel By, begge i Nebbel Sogn i Vor Herred i Skanderborg

¹ Odderbæk, Tyregod S., Nørvang H. ² Vedslæt, Vor H. ³ J. T. har ved en Fejlskrift: Mend.

Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Kiørup By i Tandrup Sogn i Nim Herred i Skanderborg Len, skal Lauridts Ebbesen snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 571 b.

22. Dec. (Skanderborg). Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Morten Pax til Bierre har begæret 1 Kirkegaard i Tolstrup¹ By og Sogn og 1 Gaard i Bregsted By i Sønd² Sogn, begge i Skanderborg Len i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Nør-løf³ By i Hads Herred i Aakær Len, 1 Halvgaard i Saabye i Yding Sogn og 1 Mølle i Bryrup Sogn i Skanderborg Len, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 573.

— Miss. til Lauridts Lindenov og M. Morten Madtsen, Bisp i Aarhus. De har for rum Tid siden faaet Befaling til at indsende Erklæring om den af Hr. Søfren Bertelsen, Sognepræst til Lisberg, Skeibye og Hæsløf, indsendte Klage over, at han ingen Residens har til disse Kald. Da de endnu ikke har erklæret sig om denne Sag, skal de uden videre Forhaling snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt der ikke fordem i disse Sogne har været Præstegaarde, som af andre Aarsager kan være fravendt Præsterne, og om de andre Omstændigheder herved, for at Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. J. T. 8, 572.

— Miss. til M. Morten Madtsen. Hvad denne Brevviser Jens Rasmussen, Skolemester i Hobro, har berettet om Skolen dér paa den ene og nogle Landsbykirkesogne paa den anden Side, der ligger omkring Byen og som besiddes af nogle Sædedegne, hvilket han mener er imod den derom udgangne Forordning, kan Adressaten se af det hosføjede Andragende. Han skal nøje undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 572 b.

24. Dec. (—). Miss. til Hospitalsforstanderen i Aar-

¹ Tulstrup, Gern H.

² Brigsted, Søvind S., Vor H.

³ Nølev,

Hads H.

hus om at optage Rasmus Jørgensen, barnefødt i Hofver i Skanderborg Len, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 8, 573 b.

24. Dec. (Skanderborg). Lignende Miss. til Hospitalsforstanderen i Randers om at optage N. N., født i Kalø Len, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 8, 573 b.

— Miss. til Gabriel Kruse. Det berettes, at de Kirker, til hvilke Mariager Kloster har Jus patronatus, er meget brøstfældige, og at disse Kirkers Tiender og Indkomst, hvoraf de tidligere altid er holdt ved Magt, leveres til Mariager Kloster. Da det for Gud den allerhøjeste ikke er forsvarligt at oppebære Kirkernes Indkomst og lade Kirkerne falde ned, skal han lade disse Kirker reparere efterhaanden af hver sin Indkomst, tilmed da det uden al Tvivl ogsaa har været Meningen, at disse Kirkers Indkomst skulde leveres til Lensmanden paa Mariager Kloster mod at han til Gengæld skulde vedligeholde dem. J. T. 8, 574.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Disse Brevvisere, Kronens Bønder i Bois i Skanderborg Len, har berettet, at deres Gaarde for nogen Tid siden paa St. Hansdag, medens de var i Kirken og førend de kom hjem derfra, brændte fuldstændigt sammen med en Del Kvæg og anden Formue, hvorved de er kommet i stor Armod, saa at de ikke er i Stand til at yde deres Landgilde, hvorfor de har begæret at faa noget mere Afslag end de hidtil har faaet. Kongen bevilger, at de maa forskaanes for endnu et Aars Landgilde foruden det ene Aars Afslag, som de tilforn har faaet, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 8, 574.

27. Dec. (—). Miss. til Thommes Nold. Han har begæret Underretning om følgende Punkter: [1.] om han skal overtage og lave Inventarium over, hvad der findes i den Krudtmølle, som Johan van Delden har haft, 2. om den Krudtmager, som forestaar Kongens egen Krudtmølle, ogsaa skal forestaa denne, eller om han skal sætte en anden dertil, 3. om den Avl, der ligger til samme Mølle, ikke maa blive ved den til Krudtmagerens Underholdning, 4. om Medtagelsen af Folkenes Løn i Indførslen sammen med Kongens og de andre Kreditorers Tilgodehavende under Forbehold af Kongens Godkendelse maa blive godkendt. Herpaa svares: til Punkt 1 be-

kræftende. Til Punkt 2, at han skal antage en anden Krudtmager til at forestaa denne Mølle, thi én kan ikke til Gavns betjene dem begge. [3.] Hvad Avlen angaar, da er det ikke tjenligt, at han bruger nogen Avl, thi det forhindrer ham i Krudtgøren. [4.] Hvad Folkelønnen angaar, bevilger Kongen, at den maa være indført tillige med Kongens og de andre Kreditorers Tilgodehavende. Sj. T. 25, 235 b. K.

29. Dec. (Skanderborg). Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Albret Skeel. Da Kongen i den kommende Sommer agter at holde Prins Christian (V)'s Bryllup og der dertil behøves en stor Mængde Sølvgeschir af alle Slags, skal de forhandle med Adelen i Jylland, forsaavidt de eragter, at den har Sølvgeschir, om til den Tid at laane Kongen saa meget, som den kan afstedkomme, af Gieskander og tilhørende Bækkener, Fade, Tallerkener, Lysstager, Konfektskaale, Kommenter¹ o. s. v., og med det allerførste indsende Erklæring om, hvor meget Kongen kan faa af hver Slags. Udt. i Sj. T. 25, 236. K.

— Lignende Miss. til Hr. Mogens Kaas om Laan af Sølv-tøj af Adelen i Fyen, til Hr. Claus Daa om Laan af Sølv-tøj af Adelen i Sjælland og til Hr. Tagge Thott O[ttesen] om Laan af Sølv-tøj af Adelen i Skaane. Udt. i Sj. T. 25, 236. K.

30. Dec. (—). Miss. til Rentemestrene om at tilholde Carl Nander², Kontrafejer, straks at begive sig til Skanderborg Slot, hvor han skal erfare Kongens Vilje, og skaffe ham Tærepenge. Udt. i Sj. T. 25, 236. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland. Han har begæret at underrettes om, hvorvidt alle Soldaterne dér paa Slottet [Visborg] skal afskaffes eller ej. Han skal rette sig efter sit Forleningsbrev, da Kongen eragter, at der ikke behøves Soldater dér paa Slottet. Han har endvidere berettet, at der dér paa Slottet findes noget Inventar, bestaaende af gammelt, ubrugeligt Kobber, og paa Ladegaarden nogle gamle Køer, som ikke er tjenlige til at leve. Han skal sende

¹ En Slags Skaale.
van Mandern.

² Saaledes i alle 3 Forlæg. Ment er: Karel

Kobberet til København, sælge Køerne til en rimelig Vurderingspris og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 48 b.

30. Dec. (Skanderborg). Sk. T. 6, 49 se 31. Dec.¹

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Han skal bortfæste Slotsøen til en Person, som kan give den tilbørlige Rettighed deraf, og som ogsaa skal tage Vare paa Bradbænken og hvad Kongen ellers har dér, for at det ikke skal borttages eller tilintetgøres. Sm. T. 6, 375.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Arvingerne efter afdøde Jens Baltersen, forrige Tjener paa Skanderborg Slot, til Ejendom faar overdraget et Stykke Jord, som afdøde Claus Glambek, forrige Lensmand paa Skanderborg Slot, har udvist til Jens Baltersen og hans Arvinger. Jordstykket, som ligger Sonden op til Jens Madtsen Degns Hus og Norden op til det Hus, som Slotsklejnsmeden har i Brug, er 12 Favne bredt ud til Gaden og strækker sig lige Østen op til Henne Sø² med samme Bredder og overdrages dem med Bygninger, der er opført derpaa paa Jens Baltsensens Bekostning. J. R. 8, 465 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Da det berettes, at Kongen kun har ringe eller ingen Fordel af Skiøde Ladegaard, skal han bortforpagte den til den højstbydende og føre det til Regnskab. J. T. 8, 574 b.

31. Dec. (—). Miss. til Rentemestrene. Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, har berettet, at Løn og Genant til de Folk, som holdes ved Koldinghus Slot og ikke er indført i hans Forleningsbrev, ikke godtgøres ham i hans Regnskab, hvilke er efternævnte: Jens Urtegaardsmand, Niels Urtegaardsmand, Anders Nielsen Vandkunstner, Niels Jensen Skifferdækker og Lauridts Jensen Faarehyrde paa Skøde. Han har begæret, at deres Løn og Genant, som de i hans Tid har faaet, maa godtgøres ham. Rentemestrene skal for den forløbne Tid og indtil videre godtgøre ham begge Urtegaardsmændenes Løn, men Genanten og Lønnen til Vand-

¹ Miss. til Malte Juel og Rentemestrene om M. Niels Kok er indført 2 Gange, i Sk. T. og i Sj. T., i lidt varieret Form med Datoerne 30. og 31. Dec. ² Henning- eller Lille Sø.

kunstneren, Skifferdækkeren og Faarehyrden paa Skøde skal afskaffes efter denne Dag. Sj. T. 25, 236 b. K.

31. Dec. (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene om at tilholde Mester Niels Kok med det allerførste, naar Føret bliver godt, at forføje sig med hosfølgende Missive til Malte Juel op til Christianstad og dér afblæse alle de Urhøns og de Fjerhøns, som leveres ham. De skal give ham de fornødne Tærepenge. Udt. i Sj. T. 25, 236. K. og (m. Datum: 30. Dec. og i lidt ændret Form) Sk. T. 6, 49.

— Miss. til Malte Juel. Naar der sker Henvendelse til ham med dette Brev, skal han i sit Len [Kristianstad] lade skyde og hos Svenskerne ved Grænsen lade købe saa mange Urfugle og Fjerhøns, som han kan faa. De skal afblæses af M. Niels Kok, som Kongen har sendt op til ham, og som skal have fri Underholdning af Mad og Drikke, medens han forretter dette Arbejde. Malte Juel skal lade lave et Hus, i hvilket Fuglene kan anbringes, for at de kan ankomme hele til Københavns Slot. Sk. T. 6, 49.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Da Lave Bilde til Hafverløckegaard, Kongens Sekretær, har begæret Hillested Præstebol i Hafverlycke By i Fuglse¹ Herred i Aalholms Len i Lolland til Mageskifte for 1 Bol i Sørup [i Østofte Sogn], som han vil gøre Præsten i Hillested Fyldest i, skal Adressaten forhøre hos Præsten og selv undersøge og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt ovennævnte Præstebol for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Præsteembedet. Sm. T. 6, 376.

— (**Skanderborg**). Miss. til Jost Frederik von Pappenheim. Da Lave Bilde til Hafversløfkegaard, Kongens Sekretær, har begæret 4 Gaarde, hvoraf den ene kaldes Tagerup², i Østofte og 1 Gaard i Sørup, alle i Østofte Sogn i Fuglse³ Herred i Halsted Klosters Len i Lolland, til Mageskifte for 2 Gaarde i Gloslund⁴ By og Sogn, 1 Gaard, kaldet Fusegaard⁵, i Arninge

¹ Sm. T. har ved en Fejlskrift: Frøse Herred. ² Taagerudsgaard, Fuglse H. ³ Sm. T. har ved en Fejlskrift: Huelse Herred, Hualsted Rosens Len. ⁴ Sm. T. har ved en Fejlskrift: Loslunde. ⁵ Formentlig Fejlskrift for: Kuditse.

Sogn, alle i Sønder Herred, 1 Gaard i Fastagen¹ i Ottersløf Sogn og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, 1 Gaard i Haarse-lund By, alle i Nørre Herred i Halsted Klosters Len i Lolland, skal Adressaten til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sm. T. 6, 377.

31. Dec. (Skanderborg). Miss. til Lauridts Lindenov. Hvad denne Supplikantinde har beklaget sig over, kan han se af hendes Supplikation. Han skal snarest indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet. J. T. 8, 574 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Randers om at optage Anne Pedersdatter, barnefødt i Boring i Bygholms Len, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 8, 575.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Viborg om at optage Niels Pedersen i Hospitalet dér. Udt. i J. T. 8, 575.

— Miss. til Christian Holck. Denne Marcus har begæret at faa Kroen ved Silkeborg Slot, saafremt Enken, som nu har den, ikke kan holde den vedlige. Dersom Enken ikke kan holde Kroen tilbørligt vedlige, skal Christian Holck lade denne Marcus faa den fremfor nogen anden. J. T. 8, 575.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt. Han skal tilholde Rendemesteren ved Haderslevhus Slot herefter at holde en dygtig Svend og akkordere med ham om, hvad han skal have om Aaret, saa lideligt som muligt. Desuden skal han tilholde ham, at enten han selv eller hans Svend, naar Befalingsmanden paa Koldinghus Slot tilsiger ham, skal være denne følgagtig og istandsætte Renderne paa Koldinghus Slot, naar de har taget Skade. J. T. 8, 575 b.

¹ Fejlskrift for: Kastager, Utterslev S., Lollands Nørre H.

1634.

2. Jan. (Skanderborg). Miss. til Hr. Tage Thott, Hr. Christoffer Ulfeldt og Hr. Hendrik Hvitfeldt. Denne Ane Falksdatter, Enke efter Pofvel Byser, Ingeniør, har berettet, at hendes Husbonde for nogle Aar siden har været i Ystad og dér har forfærdiget noget Arbejde, men ikke har faaet Betaling derfor. Da Arbejdet er sket til Gode for Landet, skal Adressaterne tilfredsstille hende, for saavidt hun kan bevise, hvad hendes Husbonde har forfærdiget dér, for at Kongen kan være forskaanet for hendes videre Overløb. Sk. T. 6, 50.

— Miss. til Mogens Kaas. Han har berettet, at han har faaet Dom over en Bonde, ved Navn Jens Jensen, i Solbjerg, der for Oprørskhed er dømt i Kongens Naade og Unaade. Han skal med sit eget Bud sende Bonden velforvaret til Skanderborg Slot, hvorfra han sammen med den anden, der tidligere er sendt dertil, skal overføres til Bremerholm for København. J. T. 9, 1¹.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Denne Peder Lauridtsen i Jafngryde² i Giar Herred i Skanderborg Len har klaget over, at den Gaard, som han bebod, er skyldsæt for højt, særlig med en Afgift af 2 Tdr. Salt, og har begæret at maatte give Penge i Stedet for Salt. Kongen bevilger, at han aarlig maa give 2 Rdlr. in specie for hver Td. Salt, men dersom han hellere vil yde Salt, er Kongen ogsaa tilfreds dermed. Lauridts Ebbesen skal indskrive det i Jordebogen og føre det til Regnskab. J. T. 9, 1.

— Miss. til Lauridts Lindenov og Hertvig Bilde. Da Hr. Albert Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, har begæret 1 Gaard med 1 Selvejrbol og noget andet Gods i Olsroede³ i Alsøe By og Sogn i Kalø Len, 1 Stykke Eng, som en Selvejrbonde har i Brug, i Tiisholt⁴ i Vinding Sogn, og 1 Bolig i Refue⁵ med et Aalehus, der ligger til Skanderborg Slot,

¹ Udenfor er skrevet: Henning Pogwisch's Skrift.

Gern H. ² Aalsrode, Aalsø S., Sønder H. Dyrs.

for: Tusholt, Vinding S., Ulvborg H.

Revn, Sønder H. Dyrs.

³ Jævngyde,

⁴ Fejlskrift

⁵ Fejlskrift for: Refne =

alt i Bøvling Len i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Hienge¹ i Mols Herred, 1 Gaard i Glatved By i Sønder Herred, begge i Kalø Len, og 1 Bolig i Rum² Sogn i Bøvling Len, skal de med det første besigte begge Parters Gods (undtagen det Gods, der ligger i Bøvling Len, som Jens Juel til Kielgaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, har faaet Befaling til at besigte) og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Christen Tommisen til Stoufgaard, Rigens Kansler, Embedsmand paa Kalø Slot, selv eller ved sin Fuldmægtig at give Møde ved Besigtelsen. J. T. 9, 1 b.

2. Jan. (Skanderborg). Miss. til Christen Tommisen om at give Møde selv eller ved en Fuldmægtig ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han paa Kongens Vegne har at bemærke. J. T. 9, 2 b.

— Miss. til Jens Juel. Da Hr. Albert Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, har begæret 1 Stykke Eng, som en Selvejrbonde har i Brug, i Tiisholt i Vinding Sogn i Bøvling Len til Mageskifte for 1 Bolig i Rum Sogn i samme Len, skal han besigte dette Gods og med det allerførste sende Besigtelsen til Lauridts Lindenov til Oregaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, og Hertvig Bilde til Mullerup. J. T. 9, 3 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Kolding om at optage denne Mette Pedersdatter, barnefødt i Kolding, i Kolding Hospital, naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med hende ligesom med de andre Hospitalslemmer. J. T. 9, 2 b.

— Lignende Miss. til Hospitalsforstanderne i Aalborg om at optage denne Ofve Nielsen i Hospitalet dér. Udt. i J. T. 9, 3.

— Lignende Miss. til Hospitalsforstanderne i Vejle om at optage denne Anne Jensdatter i Hospitalet dér. Udt. i J. T. 9, 3.

— Lignende Miss. til Hospitalsforstanderne i Viborg om at optage Rasmus Oelsen i Dalby i Silkeborg Len i Hospitalet dér. J. T. 9, 3.

— Miss. til Lauridts Lindenov, [Aarhusgaard] om at tage

¹ Fejlskrift for: Liunge = Lyngø, Mols H.

² Rom, Skodborg H.

til sig Sognepræsten og Borgemestrene i Aarhus og sammen med dem med det første bese dem, der er i Hospitalet i Aarhus, udmønstre dem, som ikke er rette Hospitalslemmer, og i deres Sted indtage dem, der er rette vedtørførende Hospitalslemmer. J. R. 9, 3.

2. Jan. (Skanderborg). Lignende Miss. til Tønne Friis [Stjernholm], Otto Marsvin [Dronningborg], Otto Skeel [Aalborghus], Ernst Normand [Koldinghus] og Knud Gyldenstjerne [Hald] [om Hospitalerne i deres Len]. J. T. 9, 3.

3. Jan. (—). Kgl. Konfirmation paa et af Niels Gyldenstjerne paa sin Datter Jomfru Helvig Gyldenstjernes Vegne udstedt Skøde til Oberst Jesper Friis til Ørbecklund paa noget af det Gods, som Arvingerne efter Niels Gyldenstjernes Faster Jomfru Sophie Gyldenstjerne har skænket Jomfru Helvig Gyldenstjerne, nemlig 2 Gaarde, der hver aarlig skylder 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Ørte Havre, 1 Pd. Smør, 1 Fødenød, 1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 1 Td. Havre Gæsteri, 1 Rigsmark Penge Gæsteri og 1 Skovsvin, begge i Randum i Biørnsholmb Sogn i Slet Herred i Jylland. Skødet er til Vitterlighed underskrevet og beseglet af Hendrik Podebusk og Laurids Skinkel til Gierskouf. F. R. 4, 28 b.

— Lignende kgl. Konfirmation paa et af Niels Gyldenstjerne paa sin Datters Vegne udstedt Skøde til Jomfru Lisbet Friis til Vosnisgaard paa en Gaard, kaldet Lindskouf¹, i Norup Sogn i Tørrild Herred i Jylland, der aarlig skylder 1 Fjerd. 6 Mark Smør, 1 Brændsvin, 1 Okse at stalde, 1 Rdlr. 1 Ort Gæsteri, og hvortil der er Skov til 12 Svins Olden. Udt. i F. R. 4, 29.

— Miss. til Laurids Skinkel. Da Niels Gyldenstjerne efter Kongens Tilladelse har afhændet noget af sin Datter Jomfru Helvig Gyldenstjernes Gods, som er blevet foræret hende af hendes afdøde Faster Jomfru Sofie Gyldenstjernes Arvinger, skal Laurids Skinkel paase, at de Penge, som Niels Gyldenstjerne faar for dette Gods, bliver anvendt udelukkende til hans Datters Bedste, saa at der enten igen købes

¹ Limskov, Nørup S., Tørrild H.

Gods for dem eller Pengene sættes paa Rente hos sikre Folk til hendes Bedste. F. T. 4, 268¹.

3. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at ingen i de næste 10 Aar, fra Brevets Datum at regne, maa eftertrykke eller, hvis de er trykt andetsteds, her til Riget indføre til Salgs de Bøger og Materier, som Hans Hansen Skaaning, Indvaaner i Aarhus, enten selv vil oversætte fra fremmede Tungemaal eller selv vil samle og som er gennemsete og godkendte af Professorerne i København. Hvis nogen handler herimod, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til Hans Hansen. J. R. 9, 1. K.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Jomfru Sidtsel Galt har begæret 1 Gaard i Tolstrup By og Sogn i Vor² H. i Skanderborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Øridtsløf By i samme Herred og Len, skal han med det allerførste undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Skanderborg]. J. T. 9, 3 b.

4. Jan. (—). Miss. til Anders Bilde om at paatage sig Værgemaal et her i Danmark for afdøde Grev Holcks Børn, da Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, der efter Loven er Børnenes rette Værge, for sin Alderdoms Skyld ønsker sig fritaget for Værgemaal et og han af samme Grund er forskaanet for højere Bestillinger, som han uden rigtig Aarsag ikke kunde være undskyldt for. F. T. 4, 268 b.

— Oprejsningsbrev for Rasmus Jacobsen i Gylling til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge en Sag, i hvilken hans Kvinde er svoret fra sin Fred, fordi hun er beskyldt for at have dræbt en anden Kvinde, ved Navn Apellonie Lauritsdatter. Rasmus Jacobsen agter at stævne Sandemændstovet for Landsdommeren, men dette er ikke sket i lovlig Tid efter at Tovet var fuldgjort. J. R. 9, 1 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at denne Knud Rasmussen i Malling Bisgaard, Delefoged i Ning Herred i Aarhus Len, saa længe han er i samme Bestilling, maa

¹ Udenfor er skrevet: Erik Lykke[s Skrift].

² J. T. har: Var H.

være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde og nyde samme Frihed som de andre Delefogder sammesteds. J. R. 9, 1 b. K.

4. Jan. (Skanderborg). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at levere Jomfru Sidsel Galt hendes Værge-maal med hvad han har desangaaende, da hun har faaet Kongens Tilladelse¹ til at være sin egen Værge. Udt. i J. T. 9, 4.

— Miss. til Tønne Friis. Af hans Erklæring² ses det, at Maltkværnen i Biugholms Mølle baade har staaet øde i 5 Fjerdingaar og endnu staar øde, hvorfor Mølleren maa have et Afslag paa Halvdelen af sin Maltlandgilde, nemlig 15 Pd., og at Rugkværnen har staaet øde i 8 Uger, hvorfor der maa gives ham et Afslag paa 3 $\frac{1}{2}$ Pd. Mel, saafremt Møllen skal blive ved Magt, samt at Nedie Mølle i Aaret 1632 har staaet øde i 4 Maaneder og 7 Dage og i 1633 i andre 4 Maaneder, saa at Mølleren maa have et Afslag paa 6 Ørte Mel for hvert af disse Aar, hvis han skal kunne yde Resten og blive ved Magt. Kongen bevilger, at Niels Lauridtsen, Møller i Biugholms Mølle, maa faa et Afslag paa 15 Pd. Malt og 3 $\frac{1}{2}$ Pd. Mel for forgangen Aar og Niels Jensen, Møller i Nedie Mølle, maa faa et Afslag paa 6 Ørte Mel i Landgilden for hvert af Aarene 1632 og 1633, hvilket Tønne Friis skal føre til Regnskab. J. T. 9, 4.

— Miss. til Fru Jydte Brock, Hr. Jurgen Skeels Enke. Da det berettes, at hun ejer 1 Gaard, der ligger i Kongens Vildtbane, i en By, kaldet Yding, i Vor Herred i Skanderborg Len, hvilken By tilhører Kongen paa nær denne ene Gaard, anmoder Kongen hende om at overlade ham nævnte Gaard ved Mageskifte og indsende Erklæring om, hvad hun begærer til Vederlag. J. T. 9, 4 b.

— Lignende Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at overlade Kongen 1 Gaard i Kongens Vildtbane i Eyer i Vor Herred, hvilken By tilhører Kongen paa nær denne ene Gaard, ved Mageskifte. Udt. i J. T. 9, 4 b.

— Lignende Miss. til Oluf Parsberg om at overlade Kongen 1 Gaard i Kongens Vildtbane i Riis By i Vor

¹ 25. Juni 1632.

² Jvfr. 9. Dec. 1633.

Herred, hvilken By tilhører Kongen paa nær denne ene Gaard, ved Mageskifte. Udt. i J. T. 9, 4 b.

5. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Hans Vorm, Skovrider i Silkeborg Len, til sig, sin Hustru og et af deres Børn faar overdraget 1 Gaard i Giern i Silkeborg Len, der aarlig skylder 2 Ørte Rug, 2 Ørte Byg, 2 Ørte Havre, 2 Fjerd. Smør, 1 Ørte Byg¹, 1 Svin, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns og 1 Fødenød, hvorimod han til Kronen har afstaaet en Bondeejendomsgaard i Neset², som aarlig skylder ham 6 Rdlr., 6 Skpr. Rug, med Olden til 80 Svin, og en Bondegaards Skovskifte i Linoe Skov, hvorpaa der kan fedes 44 Svin, alt i Silkeborg Len. Han, hans Hustru og et af deres Børn skal have Gaarden paa Livstid, kvit og fri for al kongelig Tynge, men naar han, hans Hustru og det af deres Børn, som har besiddet Gaarden i Giern, dør, skal den igen uhindret følge Kronen med sin Landgilde og Herlighed. J. R. 9, 2. K.

— Miss. til Christian Holck om i Anledning af det i ovenstaaende aabne Brev omhandlede Mageskifte at lade Skovrider Hans Vorm faa den af ham beboede Gaard i Giern og derimod lægge den af ham afstaaede Bondeejendomsgaard i Nesit og Bondegaardsskovskiftet i Linor³ ind under hans Len [Silkeborg], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab af dem. J. T. 9, 5.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Gabriel Kruse. Kongen har for nogen Tid siden af Niels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Nørrejylland, begæret en i Vildtbanen i Koldinghus Len liggende Gaard til Mageskifte. Da han har bevilget Kongen denne Gaard og til Gengæld begæret 1 Gaard, kaldet Vormstrup⁴, i Sael Sogn i Hovlbjærg Herred, skal Adressaterne med det allerførste begive sig til nævnte Vormstrup, undersøge, om den for Herlighed i Fiskeri og andet kan bortskiftes fra Dronningborg Len og om der ikke ligger Brændsel nok til Slottet, selv om denne Gaard bortskiftes derfra, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 5 b.

¹ J. R. har udeladt Ordet: Gæsteri.

² Nisset, Lemming S.,

Hids H.

³ Fejlskrift for: Linov = Linaa, Gern H.

⁴ Orm-

strup, Sal S., Hovlbjærg H.

5. Jan. (Skanderborg). Miss. til Otto Skeel. Denne Brevviser Hans Markusen, Borger i Hørsens, har berettet, at han har en Arv at fordre i Aalborg efter sin Hustrus Forældre, der for nogle Aar siden begge er døde i Løbet af et Aarstid, men at han ikke kan komme til Ende med den, skønt han nogle Gange har anholdt derom, fordi Borgemestre og Raad ikke vil hjælpe ham til Rette dermed. Otto Skeel skal undersøge, hvorfor Borgemestre og Raad ikke har hjulpet ham til Rette, tilholde dem straks at skaffe ham hans Ret og indsende Erklæring derom til Kongen. J. T. 9, 8.

6. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Albred Krøger, Borger i Vestervig i Sverrig, faar Tilladelse til toldfrit at passere gennem Riget med 2 smaa Kister med Gods, som han har staaende i Kolding. Sj. R. 19, 206 b.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz, Mogens Pax og Tyge Brahe. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at nogle af Kronens Bønder i Kalundborg Len maa faa deres nødtørftige Brændsel i Kronens Skove i Antvorskov Len. Bønderne har nu klaget over, at de Skove, hvori der udvises dem Brændsel, ligger langt fra dem, saa at de ikke kan afhente det uden stort Besvær. Adressaterne skal snarest begive sig til Antvorskov Lens Skove og undersøge, hvilke af dem bedst kan taale, at der hugges i dem til ovennævnte Bønder, ikke ligger for langt borte fra dem, og hvor der kan hugges til mindst Skade for Skoven. Besigtelsen skal de give beskrevet til Lensmanden paa Antvorskov Slot [Ventsel Rotkirk]. K. Udt. i Sj. T. 25, 237.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Kongen har tilskrevet Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, om, at han inden førstkommende Paaske skal betale, hvad han skylder Kirkerne i Antvorskov Len og Hospitalet i Slagelse. Dersom han findes forsømmelig heri, skal Ventsel Rotkirk ved Lov og Ret fordre samme Gæld hos ham. Sj. T. 25, 237. K.

— Miss. til Ernst Normand om inden førstkommende Paaske at betale, hvad han skylder Kirkerne i Antvorskov Len og Hospitalet i Slagelse. Hvis han findes forsømmelig heri, har Kongen befalet Ventsel Rotkirk, Embedsmand

paa Antvorskov Slot, at fordre denne Gæld med Rente af ham: J. T. 9, 6 b.

• **6. Jan. (Skanderborg).** Miss. til Hr. Claus Daa [Rigens Admiral]. Han har tilstillet Kongen en Fortegnelse paa det Tømmer, som behøves til Flaaden, og som han mener kan faas i Sølvitsborg Skove. Da Kongen mener, at det er for sent at lade dette Tømmer hugge, og at det vil falde Bønderne for besværligt nu at føre det til Havnene, skal han forhandle med Nickel Koch, Borger i København, om, saa snart Vandet bliver aabent, at skaffe saa meget Tømmer, som der er fornødent til Flaaden. K. Udt. i Sj. T. 25, 237.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at de nuværende Sandemænd i Nørvang Herred i Koldinghus Len for den Besværingsskyld, som de har i samme Bestilling, maa være fri for Ægt og Arbejde af deres Gaarde, som de bebor, saa længe de er Sandemænd i nævnte Herred. J. R. 9, 2. K.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Denne Niels Mickelsen i Fusøe i Halds Len har berettet, at han har overtaget en øde Gaard, og at Adressaten ved Overtagelsen bevilgede ham 2 Aars Frihed for Skyld og Landgilde mod, at han skulde genopbygge og forbedre Gaarden og derefter yde den sædvanlige Landgilde af Gaarden efter Jordebogen. Da disse 2 Aar nu er gaaet, andrager han under Henvisning til, at Gaarden var ganske øde, da han overtog den, om i endnu et Aar at forskaanes for at yde Landgilde. Adressaten skal lade ham være forskaanet for det tredje Aars Landgilde, men derefter skal han give den sædvanlige Landgilde, som plejer at gaa af Gaarden, hvilket Adressaten skal føre til Røgnskab. J. T. 9, 5 b.

— Miss. til Tønne Friis. Denne Brevviserske Karen Nielsdatter, Svend Rasmussens Enke, bosat i Dauggaard, har berettet, at hendes afdøde Husbonde har købt en Selvejerbondgaard i Ølsted By i Hatting Herred i Stjernholms Len af en Borger i Kolding, ved Navn Hans Jepsen Bøgvad; dog skulde Herligheden af Gaarden følge gamle Hans Hansen i Skierup paa Livstid. Denne Herlighed har gamle Hans Hansen for nogle Aar siden¹ afstaaet til Kronen mod, at hans Søn unge Hans Hansen

¹ 15. Juli 1631.

fik bevilget Frihed paa Gaarden i Skierup efter Faderen gamle Hans Hansens Død, og Tønne Friis har faaet Kongens Missive om, at samme Frihed herefter skulde følge Kronen til Stjernholm Slot. Andragerinden paastaar nu, at Tønne Friis efter nævnte Missive indtil nu ikke blot har tilholdt sig Friheden af nævnte Gaard med hvad der tilhører Kronen, men at han ogsaa har oppebaaret Bondeskylden, som tilhører hende. Tønne Friis skal undersøge Sagen og med det allerførste indsende Erklæring om den til Kancelliet. J. T. 9, 6.

6. Jan. (Skanderborg). Miss. til Christen Tommisen og Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Hvad denne Las Søfrensen af Hiegaard i Kalø Len har klaget over sin Sognepræst M. Lauridts Nielsen, kan de se af hans hoslagte Supplikation. De skal nøje undersøge Sagen og med det allerførste indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 6 b.

7. Jan. (—). Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og paa Gulland. Da det berettes, at Officererne over Landfolket i deres Len understaar sig at holde de Bønder, som er lagt til deres Underholdning, fri for Skat eller selv oppebærer den, skal Adressaterne, naar der paabydes Skat, tilholde disse Bønder at betale Skatten ligesom Kronens andre Bønder, men saafremt nogen Officer selv bebor den Gaard, der er tillagt ham, skal den være fri for Skat. Adressaterne skal fra Officererne indkræve den Skat, som de hidtil har oppebaaret, men hvis nogle af dem er døde eller kommet bort, skal det godtgøres Lensmanden, saafremt det med Tingsvidne bevises, at de er døde eller kommet bort. Sj. T. 25, 237 b. K.

— Miss. til Rentemestrene. De skal af Nickel Kochs Instruks skaffe sig at vide, hvad Tømmer han har købt til Kongens Behov, og tilstille Hr. Claus Daa til Borrebye, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, en rigtig Designation derover, for at han deraf kan erfare, hvad der videre behøves til Flaadens Fornødenhed. Sj. T. 25, 238 b. K.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Da han har tilstillet Kongen en Fortegnelse over det Tømmer, der gøres fornødent til Flaaden, har Kongen ladet akkordere med Nickel Koch, Borger

¹ De opregnes alle med deres Len.

i København, om at levere en Del Tømmer til Flaaden. Rentemestrene har faaet Befaling til af Nickel Kochs Instruks at skaffe sig at vide, hvad Tømmer han skal levere, og tilstille Adressaten en Fortegnelse herover, for at han deraf kan se, om der mangler noget, som er nødvendigt til Flaaden. Herom skal han siden betids underrette Kongen, for at der kan gøres videre Anordning derom. Sj. T. 25, 239. K.

7. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Christen Jensen Stenhugger, Borger i Aarhus, faar Bevilling til for Betaling at købe og udføre 6000 Fod Sten fra Gulland til Aarhus, Kronens Told og Rettighed dog uforkrænket. J. R. 9, 2 b.

— Miss. til Tønne Friis og Lauridts Lindenov. Da Jomfru Sidtsel Galt har begæret 1 Gaard i Tolstrup i Vor Herred i Skanderborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Øridtslef i samme Len, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Lauridts Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, selv eller ved sin Fuldmægtig at overvære Besigtelsen. J. T. 9, 7.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 8.

— Skøde til Mickel Jensen Thonner og Søfren Rasmussen Skaboe, Kongens Skibstømmermænd, paa 4 Boder i Møntergade imod Østervold. Sj. R. 19, 206 b. (Tr.: KD. III. 119).

8. Jan. (—). Miss. til Rentemestrene om at indkræve Betalingen for ovennævnte 4 Vaaninger i Møntergade, som Kongen har bortskødet. Sj. T. 25, 239. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 144).

— Kvittansiarum til Falck Lykke til Bollerup, Befalingsmand paa St. Peders Kloster i Lund, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Christianopel Len fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1625, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 101.

— Miss. til Henning Valkendorf. Han har berettet, at det er meget nødvendigt at lægge Blyrender paa det store Hus

i St. Hans Kloster, hvori Kongens egen Sal og Gemakker er, og paa de andre Huse sammesteds paa Grund af Vandløb, hvorved baade Bjælker, Sparrer, Loftter og Husene i sig selv ganske fordærves. Han skal lade Blyrender lægge paa de nævnte Huse, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Han har endvidere berettet, at Gunde Rosenkrantz til Rosenholm forlanger 70 Speciedlr. for Tønden af det Gods paa Taasing. Kongen ønsker ikke at købe det til saa høj en Pris. F. T. 4, 268 b. Orig. (meget medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense.

8. Jan. (Skanderborg). Miss. til Laurids Skinkel. Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Rugaard, og Falck Gjõe til Hvidkiøld har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at være til Stede paa Skiftet mellem Fru Regina Regenschatt² til Fiellemoe, Jørgen Lykkes Enke, og hendes Børn. Da det nu berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, fordi Anders Bilde paa Grund af adskillige Forfald ikke har kunnet give Møde paa samme Skifte, skal Laurids Skinkel sammen med Falck Gjõe i Anders Bildes Sted uden Ophold med det allerførste efterkomme ovennævnte Befaling. F. T. 4, 269.

— Miss. til Christen Thomesen. Fru Anne Lykke til Qvitzovsholm, Fredrik Qvitzovs Enke, har berettet, at hun for nogle Aar siden paa Herredagen i Retten har indlagt en Stævning, som der ligger hende stor Magt paa, og har overleveret den til Rigens Skriver, men at denne nu forholder hende Stævningen, skønt hun nogle Gange har forlangt den af ham. Christen Thomesen skal tilholde Rigens Skriver igen at skaffe Fru Anne Lykke samme Stævning. J. T. 9, 7.

— Miss. til Ernst Normand og Bispem i Ribe [Dr. Jens Dinesen Jersin]. Da Fru Sophia Below, Enke efter Christian Thott til Boltinggaard, har begæret 2 Stkr. Kirkeskov, der ligger til Jelling Kirke i Tørrild³ Herred i Jylland, hvoraf der aarlig skal gives 10 Sk. til Kirken og hvori der er omtrent 2 Svins Olden, til Mageskifte for 1 Skp. Landgildehartkorn med tilhørende Ejendom af 1 Bol i Styfl i Jelling Sogn eller saa meget, at der sker Kirken nøjagtig Fyldest, skal Adressaterne

¹ 20. Juli 1633.

² Regina v. Rindschat.

³ J. T. har: Tor-

kild H.

erkyndige sig om, hvorvidt dette kan ske uden Skade for Kirken, og saafremt dette findes, udlægge nævnte Kirkeskov til hende og derimod modtage Fyldest i nævnte Bol i Styfl, saavidt de eragter, at det snarere kan være til Gavn for Kirken end til Skade, og indsende Mageskiftebrevet til Kancelliet til Ratifikation. J. T. 9, 8 b.

8. Jan. (Skanderborg). Miss. til Christian Holck om at lade bygge et Hus til Joen Andersen, der er forordnet til Skovrider i Silkeborg Len efter afdøde Hans Brunsvig. Huset skal bygges, hvor det er belejligst i Lenet, saa at han baade kan have nødtørfdig Bolig deri og bekvemt kan tilse Skovene og Vildtbanen. J. T. 9, 8 b.

— Miss. til samme. Jomfru Birgitte Bilde har berettet, at hun agter at lade gøre et Begravelsessted for sig og sin afdøde Søster Jomfru Lisbet Bilde i et lille Sakristi i Høyelsø Kirke, saafremt Kongen tillader det, og tilbyder at give noget til Kirken derfor. Da Kapitlet i Roskilde har Jus til denne Kirke og Christian Holck som Medlem af Kapitlet nu forestaar dette Jus, anmoder Kongen ham om at lade Jomfru Birgitte Bilde faa nævnte Sakristi til sin og sin afdøde Søsters Begravelse, dersom det kan ske uden Skade for Kirken, dog at hun giver noget til Kirken. J. T. 9, 9.

9. Jan. (—). Miss. til Frederik Urne om i Kronborg og Frederiksborg Len at købe 100 Lam paa Vilkaar af, at de bliver gaaende hos Moderen, indtil de affodres, og at Moderfaarene slet ikke malkes. Sj. T. 25, 239 b. K.

— Lignende Miss. til Jokum Beck (Københavns Len 50 Lam), Hans Lindenov (Kalundborg Len 50), Sifvert Urne (Roskilde Len 25), Jørgen Seefeld (Ringsted Len 25), Ventsel Rotkirk (Antvorskov og Korsør Len 100), Tygge Brahe (Tryggevælde Len 50) og Frederik Reedtz (Vordingborg Len 100 Lam). Udt. i Sj. T. 25, 239 b. K.

— Miss. til Jokum Beck, Lensmand paa Københavns Slot. Da Kongen har meddelt Køge et aabent Brev¹ til Købstæderne i Danmark om Hjælp i Anledning af den sidste Ildebrand dér, skal han, naar saadan Hjælp tilsendes ham,

¹ 11. Okt. 1633.

tage Borgemestre og Raad i Køge, forsaavidt de ikke har lidt Skade ved Branden, til sig og sammen med dem uddele Hjælpen til de Brandlidte, eftersom enhver af dem er trængende til. Sj. T. 19, 240. K.

9. Jan. (Skanderborg). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget Superintendenten paa Gulland som Sognepræst i Visby Tiende af Kronens Avl sammesteds, skal Holger Rosenkrantz rette sig herefter, tilmed da Ordinansen i den 13. Riber Artikel tilholder ham dette. Ligeledes skal han herefter lade Bispen dér paa Landet faa 30 Læs Hø af Ladegaarden, ligesom andre Bisper her i Landet plejer at faa. Sk. T. 6, 50.

— Miss. til Erik Rosenkrantz om at istandsætte La-holms Bro. Udt. i Sk. T. 6, 50 b.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz og Mogens Pax. De har efter Kongens for nogen Tid siden¹ til dem udstedte Befaling besigtet noget Gods, som Fru Lisebet Bilde, Enke efter Sif-vert Beck til Førsløf, har begæret til Mageskifte, og har ind-sendt Besigtelsen til Kancelliet. Da det af denne fremgaar, at det af Fru Lisebet Bilde begærede Krongods er 8½ Td. ²/₃ Skp. Hartkorn højere end det af hende tilbudte Gods, skal de med det allerførste skaffe sig at vide hos hende, hvad hun vil give Kronen i Udlæg for det overskydende, og ligne og lægge det, saa at der sker Kronen Fyldest. Sj. T. 25, 239 b. K.

— Miss. til Claus Brockenhuus og Henning Valkendorf. De har for nogen Tid siden² efter Kongens Befaling besigtet³ noget Gods i Nyborg Len i Fyen i Anledning af et paatænkt Mage-skifte mellem Hr. Claus Daa til Raunstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, og Kronen. Af deres til Kancel-liet indsendte Besigtelse fremgaar det, at Hr. Claus Daa er blevet Kronen omtrent 2 Tdr. 7 Skpr. 1 Fjerd. 1 Alb. i Landgildehartkorn skyldig. De skal snarest hos Hr. Claus Daa erfare, hvor i samme Len han kan gøre Kronen Udlæg herfor, og ligne og lægge det, saa at der sker Kronen Fyldest, da Kongen ikke

¹ 1. Dec. 1632.

² 4. Marts 1633.

³ F. T. har ved en Fejl-skrift: beseglet.

vil have Kronens Jordebog forringet i nogen Maade. F. T. 4, 269 b.

9. Jan. (Skanderborg). Miss. til Anders Bilde [Rugaard], Gregers Krabbe [Hindsgavl] og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mickelsen]. Da det berettes, at der ikke findes Midler til Reparation af Ørre¹ Kirke, med mindre andre Kirker kan bidrage dertil, skal de alle efter den Fortegnelse over Reparationsomkostningerne, som Gregers Krabbe og Dr. Hans Mickelsen har affattet, gøre Overslag over, hvor meget hver af Kirkerne baade i Hindsgavls og i Rugaards Len, der har Formue dertil, skal bidrage, oppebære disse Penge og overlevere dem til Kirkeværgerne for nævnte Kirke til Anvendelse til Reparationen, for hvilken Kirkeværgerne skal aflægge nøjagtigt Regnskab. Det, som repareres, skal repareres til Gavns. F. T. 4, 269 b.

— Aab. Brev, hvorved Præsten i Hemø² og hans Efterkommere til Forbedring af deres Kald faar bevilget Kronens Tiende af samme Sogn, naar den bliver ledig, for sædvanligt Fæste og aarlig Afgift. J. R. 9, 2 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at de nuværende Sandemænd i Ning Herred i Skanderborg Len for den Besværingens Skyld, som de har i samme Bestilling, maa være fri for Ægt og Arbejde af deres Gaarde, som de bebor, saa længe de er Sandemænd i nævnte Herred. J. R. 9, 3. K.

— Gavebrev til Hr. Kield Jensen Thrane, Sognepræst til Huornum Sogn i Huornum Herred, og hans Efterfølgere paa en øde Gaard. J. R. 9, 3. K. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Søfren Knudsen Kølholdt, Borger i Vejle, der af Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, for kort Tid siden er forordnet til Byfoged i Vejle, faar Bevilling til, ligesom hans Formænd, at være Tolder sammesteds indtil videre eller til der kommer berettiget Klage over ham. Han skal oppebære Told og Sise i Vejle,

¹ Ore, Skovby H. ² Maa være en Fejlskrift for Henne, V. Horne H. Det kaldes i en Indstilling fra Biskop Jens Dinesen Jersin om dette Kald: Henne.

aarlig i rette Tid gøre Regnskab derfor og nyde den samme Løn, som hans Formand har haft. J. R. 9, 3 b. K.

9. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Jens Jørgensen, Ridefoged i Mariager Klosters Len, der for kort Tid siden ved en Anordning¹ om Kalkovnene sammesteds har faaet Befaling til paa Livstid at holde et ret brændt Tøndemaal med godt Jernbeslag til Kalkmaaling, hvorfor der er bevilget ham en bestemt Afgift for hver Læst af de handlende, efter Ansøgning faar Bevilling paa, at hans Hustru Margrete Lambredtsdatter, dersom hun overlever ham, maa beholde samme Kalkmaaling paa Livstid paa samme Betingelser som han. J. R. 9, 3 b. K.

— Miss. til Tønne Friis og Lauridts Lindenov. Da Hendrik Mund til Serridslefgaard har begæret 1 jordeggen Gaard i Serridslef og Halvparten af en Annekspræstegaard i Nøbbel², begge i Vor Herred i Skanderborg Len i Jylland, til Mage-skifte for 1 Gaard i Kiørup i Nim Herred i Jylland, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Lauridts Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, at give Møde ved Besigtelsen. J. T. 9, 9 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om enten selv eller ved sin Fuldmægtig at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 10.

— Miss. til samme om at lade Rasmus Andersen og Christen Nielsen i Mølderup i hans Len [Skanderborg], hvis Gaarde er brændt, faa det nødvendige Bygningstømmer til Genopbyggelse af deres Gaarde af Skovene i hans Len, hvor det er til mindst Skovskade, og lade dem være forskaanet for et Aars Landgilde, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 9, 9.

— Miss. til samme. Denne Anne Rasmusdatter i Tulstrup har berettet, at hendes Gaards Mark er ond og ufrugtbar, saa at hun ikke kan udrede den aarlige Kornskyld af den, hvorfor hun begærer at faa den omsat i Penge. For at hun

¹ 1. Dec. 1633.

² Nebel, Vor H.

desto bedre kan blive ved Magt, skal Lauridts Ebbesen i de næste 4 Aar lade hende give 1 Rd. i Stedet for hver Td. Korn og derefter indtil videre aarlig 2 Sletdr. for hver Td. Korn. Dog skal det staa hende frit for at levere Korn, dersom hun hellere vil det. J. T. 9, 11 b.

9. Jan. (Skanderborg). Miss. til Ernst Normand om at lade Præsten i Vaarbasse og hans Efterfølger til Forbedring af deres Kald faa den første gode Krontiende eller Kirketiende i Nærheden af Vaarbasse, der bliver ledig, for sædvanligt Fæste og aarlig Afgift. J. T. 9, 10 b.

— Miss. til Lauridts Lindenov om at lade denne Maren Rasmusdatter i Veilby være forskaanet for dette Aars Landgilde, som Kongen har eftergivet hende for hendes Armods Skyld, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 9, 10 b.

— Miss. til Godske Rathlou. Denne Brevviser Jacob Broders har klaget til Kongen over ham, som han kan se af hosføjede Supplikation. Han skal med det allerførste begive sig til Kongen og overfor denne erklære sig om Klagen. J. T. 9, 11.

— Miss. til Otto Skeel. Da Erik Kaas til Aggersborg har begæret 2 Bol, hvoraf det ene kaldes Forbeck¹, i Klim Sogn i Han Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Aarup² By og Sogn paa Hannes og 1 Bol, kaldet Tranum, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Aalborghus]. J. T. 9, 11.

— Miss. til Gabriel Kruse og M. Morten Madsen, [Biskop i Aarhus Stift]. Hvad Sognemændene i Vindblese Sogn i Mariager Klosters Len har andraget om vedrørende deres Sogn, som for nogle Aar siden er tillagt Kapellanen i Mariager, kan de se af den hosføjede Supplikation. De skal nøje undersøge Sagen og siden indsende Erklæring om den til Kancelliet. J. T. 9, 12.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Af en indkommen Beretning erfarer Kongen, at det ostindiske Kompagnis Trafik i Ostindien befinder sig saaledes, at skønt Kompagniet deri har anbragt en god Kapital og Varer, der beløber sig til store Summer, for-

¹ Faarbæk.

² Arup.

modes det dog, at disse Summer næppe kan faas ud deraf, med mindre der sker en ny Udrustning, idet Kompagniet mangler Folk og Skibe dér, fordi der af den første af de 2 sidste Udrustninger er mistet et Skib med Folk og alt og den sidste Jagt ogsaa har mistet de fleste af sine Folk under Caput bonæ spei og med stor Nød er ankommet til Indien. Da det er umuligt for Kongen alene at fortsætte Udredningen efter denne Tilstand, og da Hr. Albret Skeel er en af de største Participanter her i Landet, har Kongen befalet denne Vilm Leyel, som for kort Tid siden er kommet fra Ostindien, at begive sig til ham og give ham Beretning om samme Tilstand. Kongen anmoder Adressaten om at gøre sig den største Flid hos de fornemste og rige af Adel og Borgere (men ikke hos nogen ringe formuende) for at tilvejebringe et nyt Tillæg, som har noget paa sig og kan forslaa noget, enten de vil tage det betalt af den første Rejse (eftersom Kongen vil tænke paa Midler til at skaffe et Skib) eller lade det blive staaende til Formering af deres Kapital, da det er bedre at vove noget paa at faa det, der er i Behold, end helt at slaa Haanden af det og miste det. Hvad han forretter, skal han snarest berette Kongen. J. T. 9, 12.

9. Jan. (Skanderborg). Miss. til Mogens Juel. Kongen har efter det forrige Missive¹ til Adressaten bevilget, at Jomfru Dorrette Andersdatter maa forestaa det Gods, der tilhører hendes afdøde Broder Claus Andersens Børn, dog at han skal have Indseende dermed. Da det berettes, at afdøde Claus Andersens Gaard Ulfsumd for et Aarstid er bortforpagtet til Bendix Sehested, skal Adressaten tilholde denne at levere Forpagtningsgaarden fra sig, naar Aaret er omme. Mogens Juel skal rette sig efter at være til Stede, naar Overleveringen sker, og paase, at alting gaar rigtigt til. J. T. 9, 12 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Bispens i Viborg [Dr. Hans Vandal]. Hvad Hr. Chresten Kieldorf, Sognepræst til Sortebrødre Kirke i Viborg, har andraget om, kan de se af hans hoslagte Supplikation. Kongen eragter det billigt, hvis der ikke findes nogen særlig Foundation, der forhindrer det, at Indkomsten deles ligeligt mellem ham og hans Med-

¹ 24. Okt. 1633.

brødre i Kaldet, da de har lige stort Arbejde. Adressaterne skal derfor ordne det saaledes, at han herefter faar ligesaa meget som den anden Præst¹ til samme Sogn, med mindre en af dem har større Ret dertil end den anden. Hvad Præsteresidens og Uddrift til 3 eller 4 Høfdinger² angaar, da skal de forhandle herom med Borgerne, saa at det paa alle Sider gaar ligeligt og ret til. J. T. 9, 11 b.

9. Jan. (Skanderborg). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Dr. Hans Vandal. Det berettes, at en Præstemand, ved Navn M. Hendrik³, Sognepræst i Selde Sogn i Salling, tiltales ved Retten af Mogens Sehested til Holmgaardt, Embedsmand paa Skivehus Slot, for Brændevinsdrik og anden Forargelse, som han har begaaet nogle Dage, særlig paa en Bededag, i Skive baade før og efter Prædikenen. Naar Sagen indstævnes for Adressaterne, skal de afsige Dom i den. J. T. 9, 13.

— Miss. til Hr. Jurgen Urne. Da Kongen erfarer, at han har Samvittigheds Betænkelighed paa Grund af Sagens Tvivlagtighed ved at eksekvere det over Margrete Christensdatter afsagte Nævningetov, skal han indstævne Sagen til Landstinget. Saafremt han da har videre Samvittigheds Betænkelighed, skal han indhente Betænkning om Sagen fra det theologiske Konsistorium i Universitetet i København og rette sig derefter. J. T. 9, 13⁴.

—⁵ Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Det berettes, at den Eng, som Peder Skriver i Staxhede har haft i Fæste, efter hans Opladelse er bortfæstet til en anden. Da Kongen har perpetueret denne Eng til Præsten i Naur⁶ og hans Efterfølgere til Forbedring af Kaldet, skal Adressaten give Stedsmaalet tilbage til den Bonde, der nu har Engen i Fæste, og lade den være Præsten følgagtig efter Fundatsens Lydelse. Hr. Laurets⁷ i Skarildt har klaget over, at Fæstet af hans Annekspræstegaard i hans Formands Tid er frakommet

¹ Mag. Peder Pedersen Løvenbalk. ² Formentlig = Høfde, Høved, Kvæg. ³ Mag. Henrik Nielsen Arctander. ⁴ Nedenunder er skrevet en Henvisning til det følgende under Marts Maanedes Rubrik indførte Miss. af 9. Jan. 1634. ⁵ Indført som første Brev i Marts Maaned. ⁶ J. T. har ved en Fejlskrift: Naue. ⁷ Lavrids Nielsen, Præst til Skarild og Arnborg, Hammerum H.

denne, skønt det med Rette tilkommer Præsten. Da Ordinan- sen tilholder Lensmanden at indtale, hvad der med Urette er frakommet Præstegaarden, skal Adressaten undersøge, om samme Fæste med Rette har tilhørt Præsterne i nævnte Sogn. J. T. 9, 52.

10. Jan. (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene. Borge- mestre og Raad i Rostock skylder Kongens Moder 20,000 Rdlr. in specie efter deres derpaa udstedte Ob- ligation, der paa Skiftet er tilfaldet Kongen og leveret Rente- mestrene, og har nu begæret i Stedet herfor at maatte ud- stede 2 Obligationer paa samme Beløb, hver paa 10,000 Rdlr. in specie, da de i denne besværlige Tid ikke er i Stand til at betale hele Beløbet paa engang, hvilke Obligationer de tilbyder med det allerførste at levere i Rentekammeret med de efterstaaende Renter. Naar de leverer Rentemestrene de 2 Ob- ligationer paa 10,000 Rdlr. in specie hver med de paaløbne Renter, skal Rentemestrene igen udlevere Obligationen paa 20,000 Rdlr. in specie til dem. Sj. T. 25, 240. K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om i indeværende Vinter ved det første gode Føre at lade dets Bønder føre et godt Parti hugne Sten, som ligger dér i Lenet, efter Anvisning af Jokum Beck til Gladsakse, Embedsmand paa Københavns Slot, til den nye Bro i København. Sj. T. 25, 240 b. K.

— Lignende Miss. til Universitetet i København. Udt. i Sj. T. 25, 240 b. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 145¹.

— Lignende Miss. til Hospitalet i Vartou. Udt. i Sj. T. 25, 240 b. K.

— Bestalling for Niels Jensen som Skifferstentæk- ker paa Koldinghus Slot efter afdøde Johan Carstensen. Han skal have nøje Tilsyn med Taget paa Kongens Huse dér, naar der sker Brud derpaa, at det i Tide forekommes. Han skal have samme Løn² som hans Forgænger, undtagen at han i Kostpenge skal have 2 Kurantdlr. om Maaneden i Stedet for at hans For- mand havde 3 Kurantdlr., alt fra dette Brevs Datum at regne, at betale af Lensmanden paa Koldinghus. J. R. 9, 4. K.

¹ Tr.: D. Mag. 5. R. I. 212.

² K. har haft: 20 Kurantdlr. og til en Hofklædning 9 Kurantdlr. Dette er atter slettet.

10. Jan. (Skanderborg). Miss. til Tønne Friis og Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Det er kommet Kongen for Øre, at de for en Tid har udsat Sagen mellem Hr. Holger¹ i Gammelbye og den Bonde, som har beskyldt ham for at have holdt Bondens Hustru tilbage hos sig mod Bondens Vilje, og som har anden Tiltale mod ham. De skal straks indsende Erklæring til Kancelliet om, af hvilken Grund dette er sket, da Kongen mener, at Sagen i sig selv er klar. J. T. 9, 13 b².

— Miss. til M. Morten Madsen. Det berettes, at Hr. Holger i Gammelbyes Fader³ skal være Herredsprovst, skønt han har opladt Kaldet til sin Søn. Han skal straks indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorfor han er Herredsprovst, naar han intet Kald har. J. T. 9, 13 b⁴.

— Miss. til Lauridts Lindenov. Da det berettes, at Jomfru Helvig Ulfeldt til sin Søstersøn Johan Brockenhuus til Lierbeck har opladt Halvparten af Kronens Part af Korntienden af Malling Sogn, som hun har i Fæste, skal Lauridts Lindenov fæste den nævnte Halvpart af den omhandlede Korn-tiende til ham. Det berettes endvidere, at Sognemændene i Malling tilsammen for Fæste og Afgift har fæstet den anden Halvpart af samme Tiende, da Jomfru Kirsten Ulfeldt, som havde den i Fæste, døde, medens den i mange Aar har fulgt Østergaard. Lauridts Lindenov skal forhandle mellem Johan Brockenhuus og Sognemændene i Malling om godvillig at afstaa den nævnte Halvpart af Tienden til ham og igen modtage deres udgivne Fæste, som han tilbyder straks at erlægge til dem. J. T. 9, 13 b.

11. Jan. (—). Mageskifte mellem Jahan Brockenhuus til Lerbeck og Kronen. J. R. 9, 4 b. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Christen Holck og Lauridts Ebbesen. Hvad disse Bønder har angivet om Jesper Pedersen til Ostrup⁵ vedrørende deres Tiende⁶, kan ses af deres hosfølgende Sup-

¹ Holger Gabrielsen, Præst til Stovby og Hornum, Bjærgø H., Jylland. ² Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. III. 331 f. ³ D. v. s. Svigerfader Niels Finsen, der havde afstaaet Stovby og Hornum Kald til sin Svigersøn Holger Gabrielsen. Han blev efter Afstaaelsen af Kaldet valgt til Provst i Bjærgø H., Jylland. ⁴ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. III. 332. ⁵ Maaske: Aastrup, Vennebjerg H. ⁶ J. F. har ved en Fejlskrift: trende,

plikation. Adressaterne skal forhøre begge Parter og, saafremt det befindes som angivet, tilholde Jesper Pedersen at lade sig nøje med den Del, der billigt tilkommer ham, da hverken Bønderne eller Kronen maa forfordeles utilbørligt derved. Saafremt Bønderne hellere vil yde Tienden i Kærven, skal Adressaterne lade begge Parter vide, at det skal staa dem frit for at høste, uden at Jesper Pedersen kan forbyde det; dog skal de tilforn lade ham det vide, for at han kan tælle Negene. Hvis han ikke lader møde og tælle, skal det staa dem frit for at afsætte deres Tiende efter Recessen og siden hjemføre deres Korn. J. T. 9, 14.

11. Jan. (Skanderborg). Miss. til Christen Holck. Hvad disse Bønder¹ beretter om ulovlige Bygninger og Gadehuse, kan han se af deres hosfølgende Supplikation. Han skal undersøge Sagen og ordne det saaledes, at ingen med Rette kan besvære sig derover. J. T. 9, 14 b.

— Miss. til Verner Parsberg, Knud Galt, Erik Lunov og Hans Skade. Jost Brockenhuus har begæret Kongens Befaling til dem om at faa meddelt en Genpart af den Indførsel, som de har gjort Gregers Hvid, Forvalter paa Skiersøe, paa Keye Blomes og Brede Rantzaus Vegne, og ligeledes en Kopi af den Opskrift stykkevis paa Fortæring, Rente, Omkostninger og Brevpenge, som Gregers Hvid vil tilregne sig og som han har erhvervet Rigens Forfølgning over ham for. De skal meddele Jost Brockenhuus disse Genparter nu til Snapstinget i Viborg uden videre Forhaling. J. T. 9, 14 b.

— Miss. til Niels Munk og Peder Munk om at meddele Jost Brockenhuus en Genpart af den Indvisning, som de har gjort med Ingeborg Hendrik Christoffersens i Vejle, og en Kopi stykkevis af den Opskrift, som hun har fremlagt for dem, hvorefter de har givet hende Udlæg for nogen Gæld, som hans afdøde Farsøster² skyldte hendes Forældre, for at han kan rette sig derefter. J. T. 9, 15.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Kongen har bevilget, at denne Peder Nielsen i Tulstrup herefter aarlig maa give 3 Speciedlr. for den Fjerd. Smør, som han giver i Land-

¹ Der nævnes ikke, hvilke.

² Karen Brockenhuus, Otte Krag.

gilde, skal Lauridts Ebbesen modtage disse 3 Speciedlr., føre dem til Regnskab og indskrive dem i Jordebogen. J. T. 9, 16.

12. Jan. (Skanderborg). Sj. T. 25, 240 b se 13. Jan.

— Miss. til Professorerne i København. Kongen har modtaget deres Erklæring angaaende det Stipendium, som Hans Jacobsen ansøger om. Det er Kongens Vilje, at saavel Kongens Faders Foundation som Kongens Forordninger om Eksamen og Disputats baade for Stipendium og for Professio efterkommes. Dersom derfor nævnte Hans Jacobsen begærer et Stipendium, for hvilket endnu ingen har disputeret, skal han indstille sig og forholde sig tilbørligt efter Foundationen og Forordningerne. Sj. T. 25, 241. K.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Kronens Bønder i Jefngyde¹ og Tulstrup har klaget over, at de er forarmede, fordi de aarlig maa give en stor Afgift af Skeggeskouf Mark til Bonden, og har begæret at blive forskaanet for samme Afgift. Det berettes, at gode Mænd for lang Tid siden i Kongens Fader Kong Frederiks Tid efter dennes Befaling har forliget en Trætte mellem Jefngyde Mark og Skeggeskouf Mark, mellem Tulstrup og mellem Flensted Mark og Skeggeskouf, samt om Fædrift, hvorom de 3 Byer trættedes, saaledes at Skeggeskouf Bygge og Mølle straks skulde nedbrydes inden 6 Uger efter Da-toen paa den af nævnte gode Mænd afsluttede Kontrakt og aldrig mere maatte opbygges, men at Skeggeskouf Mark og Enge altid skulde vedblive at være en øde Mark til Fædrift, eller at de maatte bruge Engen til Jefngyde og Tulstrup, om dem lystede, og at samme Byer aarlig skulde give 5 Ørte Rug og 3 Fjerd. Smør for forskrevne Fædrift og Eng til Bønderne paa Skeggeskouf og deres Efterkommere og Arvinger, som den af de nævnte gode Mænd oprettede Kontrakt indeholder. Dersom forskrevne Bønder i Jefngyde og Tulstrup ydermere besværer sig over at skulle yde denne Afgift til Bonden, som nu nyder Skeggeskouf Mark, skal Lauridts Ebbesen tilholde dem enten inden 6 Uger igen at opsætte et Bygge og en Mølle paa Skeggeskouf Mark paa de Steder, hvor de tilforn har staaet, eller rette sig efter ovenomtalte Kontrakt. J. T. 9, 15.

¹ Javngyde, Tulstrup S., Gern H.

12. Jan. (Skanderborg). Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Kongen af hans Erklæring har set, at Hermand Hansen, Møller i Rye Mølle, paa Grund af adskillig tilfaldende Armod ikke er i Stand til at betale hele dette Aars Mølleskyld, saafremt han skal blive ved Møllen, bevilger Kongen, for at han kan blive ved Magt og herefter kan yde sin tilbørlige Landskyld og Rettighed, at han maa være forskaanet for en Tredjedel af dette Aars Landgilde og Mølleskyld og for 1 Td. Aal, hvilket Lauridts Ebbesen skal føre til Regnskab. J. T. 9, 16 b.

— Miss. til Hr. Albert Skeel og Dr. Jens Dinesen. Denne Hr. Anders Jensen, som i nogen Tid har tjent som Kapellan til Ørum Slot, har faaet Kongens Tilladelse til at kaldes til hvilket Kald han lovligt efter Ordinansen kan kaldes til, hvilket han endnu ikke har nydt godt af. Da han nu har begæret Kongens Missive til dem om at hjælpes til et Kald i Ribe Stift, naar et saadant bliver ledigt, skal de, naar der bliver et Kald ledigt, tilskrive ham om at lade sig høre og ellers forfremme ham i Overensstemmelse med Ordinansen og andre kongelige Forordninger. J. T. 9, 16¹. Orig. i Landsarkivet i Viborg.

13. Jan. (—). Miss. til Frederik Urne. Da det berettes, at nogen fordrister sig til at gøre Indpas i de Sogne, som efter Foundationen er tillagt Skolen i Hillerød ved Frederiksborg Slot, befales det ham, dersom nogen fordrister sig hertil, da uden nogen Forsømmelse at paatale det og føre Sagen ved Retten. K. Sj. T. 25, 240 b (med Datum: 12. Jan.)².

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Herberge til de fremmede, der i Sommer ventes til København [til Prins Christian (V)'s Bryllup]. Udt. i Sj. T. 25, 241. K. (Tr.: KD. V. 144).

— Miss. til Malte Juel, [Lensmand over Kristianstads Len]. Han har berettet, at Krudtmøllen med tilhørende Huse er færdigbygget, men at der endnu ikke er kommet nogen i Husene, hvorfor det befrygtes, at nogen skal nedbryde Husene og stjæle, hvad der er. Han har begæret at faa Kongens

¹ Udenfor er skrevet: Hans Lange[s Skrift] 1635 23. Maj. ² Tr.: Hofmans Fundat. VII. 172 og (med Datum: 12. Jan.) F. P. Dahl: Efterretn. om den lærde Skole i Frederiksborg 1. H. Bil. S. IX.

Vilje herom at vide. Han skal indsætte en af Bøsseskytterne i Krudtmøllen og lade ham lave Krudt, som det sker i andre Befæstninger. Sk. T. 6, 50 b.

13. Jan. (Skanderborg). Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da Falk Lykke til Bolderup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, har begæret at faa de Penge, der resterer ham af hans Pension fra den Tid af, da han blev forordnet til Rigens Øverste over det skaanske Regiment Knægte, skal Adressaterne snarest gøre Afregning med ham for, hvad der efter hans Bestallingsbrev tilkommer ham, og derefter uden videre Ophold lade ham faa, hvad der resterer ham. Sk. T. 6, 50 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Denne Hans Eriksen, Kroens Bonde i Randlof, har begæret for sin Armods Skyld at forskaanes for et Aars Landgilde. Lauridts Ebbesen skal lade ham være forskaanet for et Aars Landgilde og føre det til Regnskab. Han skal fremdeles lade Bonden blive ved sin Gaard, saafremt han vil sætte Loven og Vissen for, at han herefter aarlig i rette Tid vil udrede sin Landgilde og holde Gaarden ved Magt. J. T. 9, 16 b.

— Miss. til Ernst Normand om at lægge Herligheden af 1 Gaard i Ruballe By i Jelling Sogn i Tørrild Herred og 1 Gaard i Grenkrog¹ i Slavs Herred i Koldinghus Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Johan Brockenhuus til Lierbeck, ind under Lenet, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 9, 16 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Lykke til Trudsholm paa Kirkens Part af Korntienden af Sonnerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug og 2 Pd. Byg. Udt. i Tb. 18.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jokim v. Gersdorff til Palstrup paa Kirkens Part af Korntienden af Vinderslef Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørte Rug, 4 Ørte Byg og 3 Ørte Havre, at levere til Kirkeværgerne. Udt. i Tb. 125 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Albert Jacopsen, Sognepræst

¹ Krog, Grene S., Slavs H.

til Starup og Nebel Sogne, faar Bevilling paa før nogen anden at faa Kronens Part af Korntienden af Starup Sogn til Fæste, naar enten Fru Karen Bilde (som nu har den til Fæste) dør eller den forinden bliver ledig, mod sædvanligt Fæste og aarlig Afgift, naar han faar den. J. R. 9, 6. K.

14. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved samme Hr. Albret Jacobsen, faar Bevilling til, ligesom hans Formænd, aarlig at oppebære al den Kronen tilkommende Kvægtiende af Starup Sogn samt Kvægtienden for forrige Aar og indtil videre være fri for at svare Afgift og Landgilde af den til Præstegaarden liggende Toft paa Starup Mark. Han har berettet, at Kongens Fader for nogen Tid siden har ladet nedbryde 12 Gaarde og Bol i Starup Sogn, og da Præsten derved har mistet sin Tiende, Offer og anden Præsterente, har Kongen bevilget¹ de forrige Præster til nævnte Sogne, at de i Stedet derfor maatte oppebære Kvægtienden af Starup Sogn kvit og frit og bruge en Toft paa Starup Mark uden al Afgift, hvilket ogsaa siden er sket efter ovennævnte Brev og de senere af Kongen udstedte Benaadningsbreve. J. R. 9, 6. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Aarhus Len om at optage denne Jens Rasmussen, barnefødt i Bostrup², og som Gud har hjem søgt med den faldende Syge, i Aarhus Hospital, naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med ham som med de andre Hospitalslemmer. J. T. 9, 17.

— Miss. til Gabriel Kruse. Kongen har befalet Stiftslensmændene og Biskopperne hver i sit Stift i Nørrejylland at gøre Overslag over Kirkernes Forraad og over, hvad hver af dem kan kontribuere til Reparation af efterfølgende Kirker, der ligger til Mariager Kloster, nemlig Kirkerne i Vendelbo Stift til Hhelderslef og Kastrup³ Kirker, i Viborg Stift til Als og Mouf Kirker, i Ribe Stift til Staebye⁴ Kirke og i Aarhus Stift til Mariager, Vindblæs og Glenstrup Kirker, og lade disse Kirker blive repareret dermed. Naar dette er sket, skal han og de efterfølgende Befalingsmænd i Mariager Klosters Len

¹ 25. Okt. 1579. ² Baastrup, Hylke S., Vor H. ³ Hillerslev og Kaastrup, Hillerslev H. ⁴ Stouby, Bjærgø H., Jylland.

holde disse Kirker vedlige, hver Kirke af sin aarlige Indkomst. J. T. 9, 17 b¹.

14. Jan. (Skanderborg). Miss. til Hr. Albret Skeel, Stiftslensmand, og [Dr. Jens Dinesen Jersin], Biskop over Ribe Stift. Da det berettes, at der ikke findes Midler til Reparation af den i Ribe Stift liggende Stouby Kirke, med mindre de andre Kirker bidrager dertil, skal Adressaterne gøre Overslag over, hvad hver af de Kirker i Ribe Stift, der har Formue, kan bidrage dertil i Forhold til, hvad de har i Behold, oppebære disse Bidrag, levere dem til Stouby Kirkes Værge og paase, at det med det første anvendes til denne Kirkes Reparation. Kongen har befalet, at, naar Kirken er repareret, skal Gabriel Kruse til Hiufleberg, Befalingsmand i Mariager Kloster, og de efterfølgende Befalingsmænd sammesteds aarlig holde den vedlige og ikke herefter besvære Kirkerne med dens Reparation. J. T. 9, 17 b.

— Lignende Miss. til Laurets Lindenov, [Stiftslensmand] og [Dr. Morten Madsen], Biskop over Aarhus Stift, om Reparation af Mariager, Vindbles og Glenstrup Kirker. Udt. i J. T. 9, 18.

— Lignende Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne, [Stiftslensmand], og [Dr. Hans Vandal], Biskop over Viborg Stift, om Reparation af Als og Mauf Kirker. Udt. i J. T. 9, 18.

— Lignende Miss. til Otte Skeel, [Stiftslensmand], og [Mag. Kristen Hansen], Biskop over Vendelbo Stift, om Reparation af Hilderslev og Kastrup Kirker. Udt. i J. T. 9, 18.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hendrik Mund til Sirrisløfgaard paa Kirkens Part af Korntienden af Siønd² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørte Rug, 5 Ørte Byg og 5 Ørte Havre, at levere til Fastelavn til Kirkeværgerne for samme Kirke. Udt. i Tb. 125 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Nøbel³ Sognetiende, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørte Rug, 7 Ørte Byg og 6 Ørte Havre, at levere til Kirkeværgerne i samme Sogn. Udt. i Tb. 125 b.

¹ Tr.: D. Mag. VI. 284. ² Søvind S., Vor H. ³ Nebel S., Vor H., i hvilket Serridsløvgård ligger.

15. Jan. (Skanderborg). Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Da Tolderen og Toldskriveren i Ystad ved en Smed¹ har ladet Toldkisten dér opbryde imod Kongens Forordning og deres Ed, skal han tiltale alle tre ved Retten og tage Dom over dem. Sk. T. 6, 51.

— Ekspektancebrev for Peder Pedersen, Skriver paa Aakær Slot, og hans nuværende Hustru Maren Nielsdatter paa at faa Kronens Part af Korntienden af Oder Sogn til Fæste paa Livstid, naar Knud Søfrensen, som nu har den til Fæste, dør eller den forinden bliver ledig, mod sædvanligt Fæste og aarlig Afgift. J. R. 9, 6 b. K.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Denne Hans Moldvad², som bor paa Peder Lange til Kiergaards Stavn, har begæret at faa eftergivet den Forseelse, som han har begaaet for nogle Aar siden, da han begik Lejermaal med en Kvinde, som var beslægtet med ham i tredje Led. Kongen har efterladt ham denne Forseelse, dog at han, naar han har aftinget hos Husbonden for samme Sag, desuden skal give noget til Hospitalet i Ribe, eftersom han har Formue til. J. T. 9, 18.

— Miss. til Chresten Thomesen. Hr. Chresten Jensen, Sognepræst til Gerild og Hemmed Sogne i Nørre Herred i Kalø Len, har berettet, at der i hans Anneks sogn Hemmed for nogle Aar siden er opkommet Flyvesand, der mere og mere har faaet Overhaand og ødelægger Markerne sammesteds. Bønderne dér i Sognet har erhvervet Kongens Befaling til gode Mænd om at undersøge Forholdene og give dem, der har lidt Skade, noget Afslag paa deres Landgilde. Den Mand, som bor paa Annekspræstegaarden, fik et Afslag paa 3¹/₂ Td. Korn, og Præsten begærer nu at faa noget Vederlag herfor. Hr. Albret Skeel skal lade ham faa den første Tiende, der bliver ledig og som ligger ham nogenlunde nær, for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. T. 9, 18 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Hr. Chresten Nielsen, Sognepræst til Sall og Tuorsø Sogne i Huolberret³ Herred i Dronningborg Len, har berettet, at hans Præstegaard for

¹ Jens Bertelsen, se ndfr. 12. Juli 1634.
gistreret til J. R.: Hans Moldau.

² Kaldes i Navneregisteret
³ Hovlbjærg H.

nogle Aar siden i hans Formands Tid er brændt med alt, hvad han ejede, og at hans Formand paa Grund af store Udgifter ved Genopførelsen kom i stor Gæld. Denne Gæld har Hr. Christen efter Formandens Død maattet overtage og er derved kommet i stor Armod, hvorfor han har andraget Kongen om at betænke ham med noget. Otte Marsvin skal lade ham faa den første Tiende, der bliver ledig og som ligger ham nogenlunde nær, for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. T. 9, 18 b.

15. Jan. (Skanderborg). Miss. til Otte Marsvin. Denne Ebbe Lassen, Borger i Ribe, har berettet, at han har en Sum Penge til Gode hos en Del Borgere i Randers for adskillige Kramvarer, som hans Tjener Niels Giesing, der nu er død, har givet dem Kredit paa, og at der nu gøres ham adskillig Forhindring derpaa. Otte Marsvin skal hjælpe ham eller hans Fuldmægtig til Rette, saa at han kan faa sin Betaling uden Vidtløftighed, saavidt han lovlig kan fordre. J. T. 9, 19.

16. Jan. (—). Miss. til Gabriel Kruse. Da Jørgen Kruse til Ryomgaard har begæret 1 Gaard i Attrup i Koet Sogn i Mariager Klosters Len i Jylland til Mageskifte for 1 Gaard i Vester Hassing By og Sogn i samme Len, skal Gabriel Kruse med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 19 b.

— Forleningsbrev for Dr. Christen Jensen, Kongens Hofprædikant, paa det efter afdøde Anders Olufsen, Raadmand i København, ledige Kannikedømme i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. Sk. R. 5, 101 b.

17. Jan. (—). Miss. til Kapitlet i Lund. Kongen har bevilget Dr. Christen Jensen, Hofprædikant, det efter afdøde Anders Olufsen, forrige Raadmand i København, ledige Kannikedømme. Da Dr. Christen Jensen er i Kongens daglige Tjeneste, skal Kapitlet bevilge ham Mensalia, bona communia og al anden Rettighed ligesom andre residerende Kanniker dér. Sk. T. 6, 51.

— Aab. Brev om, at Hr. Mads Jørgensen, Sognepræst til Hylcke Sogn, herefter aarlig til sin Underholdning maa oppebære Tienden af Ring Kloster, da Laurids Ebbesen,

Embedsmand paa Skanderborg Slot, og afdøde M. Jens Giødesen, forrige Superintendent over Aarhus Stift, for nogle Aar siden efter Kongens Befaling¹ har erklæret, at Præsten i Hylcke for Kaldets Ringheds Skyld billigt fremfor nogen anden burde nyde samme Tiende. J. R. 9, 7. K.

17. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved samme Hr. Mads Jørgensen² i Lund faar Bevilling paa herefter indtil videre, naar Olden er, at faa fri Olden i Kronens Skove i Skanderborg Len til sine hjemmefødte Svin. J. R. 9, 7. K.

— Ekspektancebrev for Anders Søfrensen Sørup, Underdegn til Vor Frue Kirke i Aarhus, paa et Vikarie ved Domkapitlet, kaldet Vicariatus Magdalenæ, hvormed Bendt Hagensen Svenske i Aarhus Domkirke nu er forlenet, naar denne dør. Han skal residere ved Domkapitlet og gøre den tilbørlige Tjeneste dertil, dog de tidligere Ekspektancebreve aldeles uforkrænket dermed. [Med Art. 1—2]. J. R. 9, 7 b. K.

— Miss. til Tønne Friis om straks at tilholde Præsterne i Bjærge Herred i hans Len [Stjernholm] at give Møde førstkommende Mandag [20. Jan.] paa Skanderborg Slot, hvor de videre skal erfare Kongens Vilje. J. T. 9, 19 b³.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Bispen [i Aarhus Stift Dr. Morten Madsen] om, at nogle Sogne ved Hobro, der hidtil har været betjent af Sædedegne, herefter skal betjenes af Skolens Personer i Hobro. J. T. 9, 20. (Tr.: CCD. IV. 601. Dsk. KL. III. 232. H. M. Flemmer: Efterretn. om Randers Skole I. 44 f.).

18. Jan. (—). Miss. til Chresten Thomesen om at lade denne Peder Nielsen i Skorup i hans Len [Kalø] til Genopbygning af hans Gaard, der er brændt, faa det nødtørftige Tømmer af Skovene i hans Len, hvor det er til mindst Skovskade, og lade ham være forskaanet for et Aars Landgilde og i nogen Tid for Ægt og Arbejde. J. T. 9, 20 b.

20. Jan. (—). Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Knud Ulfeldt. Denne Bernhard Hackmeister, lic. utr. jur., har berettet, at han for nogen Tid siden er kommet i Selskab med

¹ Se 28. Jan. og 26. Aug. 1624.
en Fejlskrift: Søfrensen.

² J. R. har i Overskriften ved
³ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. III. 332.

afdøde Otte og Thomes Høg, medens de var paa Universitetet i Øxeford, og at han dér har undervist dem i Historie og andre Politica, hvorfor der var tilsagt ham en vis Gage. Desuden har han forstrakt dem i deres Sygdom, da de var i Trang, fordi deres Veksel var slaaet fejl, med en Del Penge, men disse har han ikke faaet tilbage, fordi de begge er døde. Han beretter endvidere, at han i Øxeford i lang Tid har været fængslet efter deres Død for den Gæld, som de var skyldige, og som han havde sagt god for, og at denne Gæld endnu ikke er betalt. For at andre Adelsborn til sin Tid ikke skal lide herunder udenlands og Kongens Undersaatter ikke af den Grund skal faa slet Ry og Eftertale, skal Adressaterne forhandle mellem ham og de Høgers Søkende i Venlighed og anvende den største Flid paa, at ovennævnte Bernhardt Hackmeister billigt tilfredsstilles for sin gode Vilje, Tjeneste og Umage, da dette er billigt og kristeligt. F. T. 4, 270.

21. Jan. (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene. Borge-
mestre og Raad i Middelfart har berettet, at de i Aaret 1627 (efter Befaling af afdøde Jacob Ulfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot) i Middelfart har ladet underholde 11 Skibsfolk¹ med Værelse og med nødtørftig Underholdning af Øl og Mad, og har begæret at faa kvitteret i Borgelejevængene, hvad de kan bevise at have anvendt paa disse Skibsfolk. Kongen bevilger dette, hvorfor Rentemestrene skal kvittere dem derfor. Sj. T. 25, 241 b. K.

— Miss. til M. Morten Madsen [Biskop i Aarhus Stift] om med det allerførste at tilstille Dr. Chresten Jensen, Kongens Hofprædikant, det, „som i begge deres Nærværelse gik udi Haven paa Rosenborg mellem Fru Kirstine og de Kvindfolk“. J. T. 9, 20 b.

— Miss. til Gunde Lange, Johan Friis og flere. Der er opstaaet Trætte om Markeskel mellem Fru Birgitte Brockenhuus, Enke efter Jacob Ulfeldt til Urup, paa den ene og nogle af Kronens Bønder i Elling By i Skanderborg Len paa den anden Side, og Adressaterne har for nogen Tid siden faaet Befaling til at begive sig til Aastederne og undersøge

¹ K. har først haft: Bøsseskytter, hvilket er rettet til: Skibsfolk.

Sagen. Da det nu berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, uanset at de endda har faaet et kongeligt Missive om at efterkomme den, befales det dem alvorligt uden nogen Forsømmelse snarest at begive sig til Aastederne, dér efterkomme Kongens forrige Befaling til dem og siden indsende Erklæring til Kancelliet om, af hvad Aarsag den ikke er efterkommet hidtil. J. T. 9, 20 b.

21. Jan. (Skanderborg). Miss. til Chresten Holck. M. Jens Skytte, Sognepræst til Lønborg Sogn, har klaget over, at hans Præstegaard er meget forfalden, og har begæret at maatte faa nogen Hjælp af Bygningstømmer af de nærmeste Skove i Silkeborg Len, hvilket han har tilbudt selv at hente. Adressaten skal i de nærmeste Skove udvise noget til Hjælp til Bygningstømmer til ham, enten af Vindfælder eller af fornede Træer, saa at det kan ske uden Skade for Skoven. J. T. 9, 21.

— Miss. til Otte Marsvin om at anordne, at Bønderne i hans Len [Dronningborg] aarlig fører saa mange Tønder Salpeterjord til Salpeterladen dér, som han eragter, de mest kan afstedkomme, og saaledes, at Salpeterværket kan fulddrives. J. T. 9, 22.

— Miss. til Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Kongen har modtaget en af ham til Kancelliet indsendt Skrivelse fra Christian Pentz til Neyendorf, holstensk Raad, Guvernør i Glückstadt og Befalingsmand paa Rendsborg Slot, hvilken Skrivelse Bispen mener skal kunne udtydes, som om Kongen havde bevilget, at Hr. Holger Gabrielsen maatte kaldes til hans Hustrus Fader Hr. Niels Findsen i Gammelbyes Sogne i Hr. Niels's levende Live. Kongen kan ikke faa ud af nævnte Skrivelse, at han har bevilget saadant, men at det er henvist til Ordinansen og Retten. Bispen skal derfor snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, af hvad Myndighed saadant er sket. J. T. 9, 21 b¹.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Holger Gabrielsen, Sognepræst i Gammelby, der har opholdt en Ægtekvinde nogle Dage hos sig mod hendes Husbondes Vilje og ført hende til Tinge, hvilket ikke anstaar en Præstemand vel, faar denne For-

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. III. 335 f.

seelse eftergivet, dog paa Betingelse af, at han leverer sit Kaldsbrev fra sig, mister sit nuværende Kald og ikke maa befatte sig videre med det. Kongen bevilger af særlig Naade, at han igen maa faa det første Kald, som han lovligt efter Ordinansen kan kaldes til. J. R. 9, 8¹.

22. Jan. (Skanderborg). Miss. til Tønne Friis og M. Morten Madsen, [Biskop i Aarhus]. Da Kongen har efterladt Hr. Holger Gabrielsen den Forseelse, som han har begaaet, skal de ikke afsige Dom i denne Sag². J. T. 9, 22³.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Niels Fintsen i Gammelby, der for nogen Tid siden paa Grund af Alder og Svagelighed har opladt sit Kald⁴ til sin Svoger⁵ Hr. Holger Gabrielsen, som nu (efterat han har forset sig nogenledes) har afstaaet sit Kaldsbrev, faar Bevilling til igen at indtræde i sit Kald og betjene det som tilforn, da han ikke har begaaet nogen Forseelse, hvorved han kunde have sit Kald forbrudt. Dersom han paa Grund af Alder og Svagelighed ikke selv kan betjene det, tillader Kongen, at han antager en Kapellan. J. R. 9, 8⁶.

— Miss. til Lensmændene⁷ i Danmark, der har Købstæder i deres Len. Da Kongen har meddelt Borgerne i Køge et aabent Brev⁸ til de andre Købstæder her i Riget om at komme Byen Køge til Hjælp i Anledning af den sidste Ildebrand, skal Adressaterne sende det, som Købstæderne i deres Len godvilligt vil bidrage, med et sikkert, tilfældigt Bud til Jokum Beck til Gladsaxe, Embedsmand paa Københavns Slot, som siden skal tilstille de brandlidte i Køge det. Hvis nogen af Købstæderne i deres Len ikke vil bidrage noget, skal han underrette Jokum Beck derom, for at de brandlidte i Køge kan vide, hvad de kan vente. Sj. T. 25, 241 b. K. Orig. (til Henrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at tilstille Jokum Beck, hvad de vil bidrage til de brandlidte i Køge. Udt. i Sj. T. 25, 243. K.

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3 R. III. 335.

² Jvfr. 10. Jan. 1634.

³ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. III. 337.

⁴ Stovby, Bjærge H., Jylland.

⁵ D. v. s.: Svigersøn.

⁶ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. III. 336.

⁷ De

opregnes alle med deres Len.

⁸ 11. Okt. 1633.

22. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Borgemestre og Raad i Middelfart faar kgl. Stadfæstelse paa et af dem fremlagt Pergamentsbrev, der er udstedt af Kong Hans, dateret Slingerup Tirsdagen næst efter St. Knuds Dag¹ medx sexto² [12. Juli] og som har følgende Indhold: Kong Hans tager Borgemestre, Raad og Borgerne i Middelfart samt deres Hustruer, Børn, Hion og alt deres Gods, rørligt og urørligt, i sin kgl. Hegn, Værn, Fred og Beskærmelse, og for at de yderligere kan bygge og forbedre Byen og gøre Kongerne af Danmark Tjeneste og Skat, giver Kongen dem og deres Efterkommere saadanne Friheder og Privilegier, som Kongens Forfædre har givet Borgerne i Odense og Assens. Og skal Borgerne i Middelfart herefter have fri Græs- og Fægang paa Skillinge³ og Staufverby Marker, ligesom de hidtil har haft. Købstadens Birkeret skal gaa fra Bøgebeck⁴ til Roskildbeck og mellem begge Strande, Kronens „siøe hob“ og Fiskeri dog uforkrænket i alle Maader. F. R 4, 29. (Se CCD. IV. 601).

— Miss. til Laurets Ebbesen. Da Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, har begæret 1 Stykke Jord, kaldet Snedstrup⁵, i Sabro Herred, som Kronens Tjenere i Vitten By har i Brug og hvoraf de aarlig skylder 5 Tdr. Havre, til Mageskifte for en Part i en Gaard, kaldet Rudstrup⁶, i Ølsted Sogn i Galten Herred i Dronningborg Len, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Skanderborg] og fra Vitten By. J. T. 9, 22.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim har begæret en Halvgaard i Haslum By, en Halvgaard i Jebierig By og 1 Kirkebol i Galten By, der giver sin aarlige Landgilde til Kirken, medens Herligheden følger Kronen, alle i Galten Herred i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Rudtrup, i Ølsted Sogn i samme Herred, skal han med det aller-

¹ Brevet har været dateret: Sancti Kanuti regs [regis] dag, se William Christensen: Fortegn. over Danmarks Breve fra Middelalderen 2. R. IV. Nr. 8176. ² Fejlskrift for: medxc sexto. ³ Skrillinge, Kavslunde S., Vends H. ⁴ Brevet har haft: Borgebeck. ⁵ Kaldes i Besigtelsen: Snedstrup Hede. ⁶ Besigtelsen har: Ruptrup, nu: Robdrup, Ølst S., Galten H.

første indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Dronningborg]. J. T. 9, 22 b.

22. Jan. (Skanderborg). Miss. til Jens Juel. Da Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim har begæret 2 Gaarde, kaldet Snedkergaard og Søndergaard, i Hvingel By i Hee¹ Sogn i Ning Herred, 3 Gaarde, kaldet Kirkegaard, Hielm og Hourdal, samt 1 Bolshus, 1 Gadehus og 1 Hus i Hour Sogn til Mageskifte for 2 Gaarde i Gammel Sogn, 1 Gaard, kaldet Loebierg², i Ny Sogn, alle paa Sønderholm i Hind Herred, 1 Bol i Roikier i Vind Sogn og 1 Gaard, kaldet Tarmb, liggende ret ved Lundesnæs, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Bøvling]. J. T. 9, 23.

25. Jan. (—). Kgl. Konfirmation paa et af Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, under Forbehold af Kongens Konfirmation udstedt Fæstebrev³ for Jens Jensen i Rindeløf paa et Stykke Jord af Tammestrup⁴ Mark, som Ring Klosters Mænd har opladt til ham, dog at han aarlig i rette Tid paa Skanderborg Slot leverer en Afgift af $\frac{1}{3}$ Ørte Byg efter Fæstebrevet, saafremt han ikke vil have dette Fæste forbrudt. J. R. 9, 8 b. K.

— Aab. Brev om, at Hr. Anker Søfrensen, hvis Fader Hr. Søfren Pofvelsen, Sognepræst til Egtved i Koldinghus Len, paa Grund af Alder har taget ham til sig i Kaldet, faar Bevilling paa Tienden af Egtved Sogn paa samme Betingelser som Faderen, dersom han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til Faderens Sogne. Faderen har faaet Bevilling⁵ paa Kronens Part af Korntienden af Egtved Sogn i Fæste mod en aarlig Afgift i Korn, for hvilken han senere har faaet Bevilling til at give Penge, nemlig 1 Dlr. for hver Tøndé. J. R. 9, 8 b. K.

— Bestalling for Peder Thomisen som Skriver i den

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Her Sogn, Huing Herred. ² Sikkert Fejlskrift for Tambierg, som Skødet af $\frac{24}{3}$ 1634 og Besigtelserne dertil har. ³ K. har haft Fæstebrevets Datum: 25. Okt. 1632, men denne er atter slettet. ⁴ J. R. har: Tommestrup, K: Tammestrup.

⁵ Se 2. Dec. 1593 og 2. Juni 1603.

store Smedje paa Bremerholm, fra førstkommande 1. Maj at regne, med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og den sædvanlige Hofklædning. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen af 11. Marts 1624 for Anders Haar]. Sj. R. 19, 207.

25. Jan. (Skanderborg). Miss. til Hr. Claus Daa¹. Det berettes, at Orlogskibet Lammet er indkommet læk til Marstrand. Da det er Kongen højst magtpaaliggende, at dette Skib snarest kommer til Elben, skal han anordne, at det snarest istandsættes, faar al Fornødenhed og straks uden nogen Forhaling og Forsømmelse affærdiges til Elben. Sj. T. 25, 243. K.

— Miss. til Rentemestrene. Da afdøde Anders Ollufsen, Raadmand i København, er blevet Kongen en Del skyldig, skal de straks indfordre samme Gæld, saa at Kongen kan blive betalt af de bedste Varer i Boet. Sj. T. 25, 243. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne. Da han har tilbudt Kongen en i Kongens Vildtbane liggende Gaard i Eyer i Vor Herred i Skanderborg Len i Jylland til Mageskifte for noget Gods ved hans Gaard i Skaane, skal han snarest indsende Erklæring om, hvilket Gods ved hans Gaard i Skaane han begærer, for at Kongen kan lade gøre videre Anordning derom. Sk. T. 6, 51 b.

— Miss. til Chresten Thomesen. Han har berettet, at Bønderne i Kalø Len paa Grund af stor Misvækst ikke er i Stand til at yde al deres Landgilde i Korn, som de skulde, og at de derfor har begæret at maatte betale Penge i Stedet, idet de hævder, at hvis de nu skal tvinges til at levere al Landgilden i Korn, vil de, som kan faa Kredit, være nødt til at laane Kornet hos Borgerne i Købstæderne og betale det dobbelt og saaledes ødelægges ganske. Kongen tillader, at de Bønder, som paa Grund af Misvæksten ikke kan yde deres Landgilde i Korn, men ikke andre, maa yde Penge i Stedet, eftersom Landkøbet er, og mindst give 13 Mark for hver Td. Rug og 10 Mark for hver Td. Byg; dog skal han have i Agt, at de Bønder, som har Korn, endelig yder Korn, og at Bønderne ikke

¹ Paa K. er skrevet: Eric Ottsen i hans Fraværelse at bryde og forrette.

foregiver dette efter Indskydelse af Skriveren, som kan have faaet dem til at opgive saadant, fordi Kornet efter Kongens Befaling skal leveres til Købmænd, som Kongen skylder det, og ikke kommer i Skriverens Hænder, saa at han kan faa sin Profit med Overmaal. J. T. 9, 26 b.

25. Jan. (Skanderborg). Miss. til Laurets Ebbesen om at lægge en i Vildtbanen liggende Gaard i Eyer i Vor Herred i Skanderborg Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Axel Gyldenstjerne til Lyngbye, ind under Skanderborg Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 9, 23 b.

— Miss. til Niels Krag og Mogens Kaas. Da Mogens Sehested til Holmgaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, har begæret følgende til Gudum Kloster i Nørrejylland liggende Gods, nemlig 3 Gaarde i Hestbeck i Gudum Sogn og Birk, en Halvgaard, kaldet Smørpot¹, i Nesum Sogn og 1 Bol i Nørbye i Asper Sogn til Mageskifte for 3 Gaarde i Trabierrig og Trabierrig Rønne² og 1 Halvgaard paa Trabierrig Rønne i Gudum Sogn og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Udlæg af hans Jordegods, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med det første at besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland og Befalingsmand over Gudum Kloster, at overvære Besigtelsen. J. T. 9, 23 b.

— Miss. til Erik Juel om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 25 b.

— Miss. til Chresten Holck. Mogens Sehested til Holmgaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, har for nogen Tid siden faaet Befaling til at lade opsætte en Lade og et Fæhus og har berettet, at der behøves nogle Ege dertil. Chresten Holck skal lade ham faa de nødvendige Vindfælder og fornede Træer dertil fra de Silkeborg Skove, der ligger Skivehus Len nærmest. J. T. 9, 24 b.

— Miss. til Mogens Sehested. Han har for nogen Tid siden

¹ Besigtelsen har: Smørpøt.

² Besigtelsen har: Rømme.

faaet Befaling til at lade opbygge en Lade og et Fæhus og har nu begæret at vide, hvorfra han skal faa Tømmeret dertil. Kongen har befalet Chresten Holck til Lyngbyegaard, Embedsmand paa Silkeborg Slot, at skaffe ham saa mange Ege, som der behøves til samme Bygning. Fyrretømmeret skal han selv købe og føre til Regnskab. J. T. 9, 25 b.

25. Jan. (Skanderborg). Miss. til Tønne Friis. Da det af et Syn, som han har taget over Husene paa Stjernholm Slot, fremgaar, at de er meget brøstfældige, skal han efterhaanden lade dem reparere med saa ringe Bekostning som muligt, noget et Aar, noget et andet, og føre det til Regnskab. J. T. 9, 26.

— Miss. til Just Friis. Kongen har bevilget, at Jomfru Helvig Ulfeldt til Mosgaard maa være sin egen Værge og med sin nærmeste Værges Raad sælge sit Gods og købe andet. Hun har nu berettet, at hun 2 Gange har begæret hans Raad om 3 Gaarde, som hun vil mageskifte med sin Søstersøn Johan Brockenhuus til Limbeck for 3 andre Gaarde, som ligger nærmere ved hende, og en Del af dem allernæst ved hendes Gaards Mark; endvidere har hun begæret hans Raad om en Gaard, som hun vil sælge til Hr. Albert Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, da samme Gaard ligger 4 store Mile fra hende og nær ved hans Gaard Katholm. Men hun har ikke kunnet faa noget Raad fra ham, ja end ikke Svar paa sin Skrivelse. Just Friis skal som hendes nærmeste Værge være i Raad med hende om nævnte Mageskifte og Gaardsalg og siden underskrive og besegle Mageskiftet og Skødet sammen med hende. Dersom han vægrer sig herved, er Kongen nødsaget til at forordne en anden af hendes nærmeste Venner dertil. J. T. 9, 25.

— Miss. til Aarhus Hospitals Forstandere om at optage denne Svend Frantsen i Hospitalet i Aarhus, naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med ham som med de andre Hospitalslemmer dér. J. T. 9, 26.

— Lignende Miss. til Hospitalsforstanderne i Randers om at optage Anders Chrestensen, barnefødt i Roustrup¹, i Hospitalet i Randers. Udt. i J. T. 9, 26 b.

¹ Maaske: Rostrup, Hindsted H.

26. Jan. (Skanderborg). Miss. til Pros Mund, [Befalingsmand paa Island]. Han skal ved sine Fogder og Tjenere paa alle Falkelejer og hos alle Falkefængere paa Island beholde alle de hvide Falke, som falde dér, betale Falkefængerne dem paa Kongens Vegne og føre det til Regnskab. Falkene skal han sende til København. Sj. T. 25, 243 b¹. K.

— Lignende Miss. til det Islandske Kompagni om ved dets Tjenere i alle Havne at lade anholde alle hvide Falke og sende dem til Kongens Lensmand, der skal betale dem. Udt. i Sj. T. 25, 243 b. K.

— Lignende Miss. til Fredrik Urne om for Betaling at beholde alle hvide Falke, som kommer over Sundet fra Skaane. Udt. i Sj. T. 25, 243 b. K.

— Lignende Miss. til Christoffer Urne om hvide Falke fra de Steder i Norge, hvor der fanges Falke. Udt. i Sj. T. 25, 243 b. K.

— Lignende Miss. til Hr. Tagge Thott Ottesen om hvide Falke „i samme Mening“. Udt. i Sj. T. 25, 243 b. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at lade de 3 Kapeller ved Antvorskov Slotskirke nedbryde, og af hans Skrivelse erfarer Kongen, at han er begyndt paa at bryde dem ned. Naar de er nedtaget, skal han indtil videre lade Aabningen lukke med Fjæle. Sj. T. 25, 244. K.

— Miss. til Axel Movat, Admiral paa Elben. Da det berettes, at et af Orlogskibene², som Kongen havde forordnet til Elben med adskillige Fornødenheder til Flaadens Udrustning, er indkommet til Marstrand med Læk og det maa befrygtes, at det ikke kan ankomme tidlig nok, skal han straks lade Havhesten og Kronegalejen udruste. Hvad de maatte mangle, skal tages fra de andre Skibe dér paa Elben, som kan faa det erstattet, naar Lammet ankommer fra Norge. Nævnte 2 Skibe skal ved første aabne Vand løbe ud i Søen for at konvojere de Øksneskibe, som sejler ud om Foraaret fra Danmark, og

¹ Tr.: M. Ketilson: Forordn. t. Island II. 375 f. ² Lammet, se ovfr. 25. Jan. 1634.

holde Kongens Strømme fri og uden Plyndring. K. Udt. i Sj. T. 25, 244.

26. Jan. (Skanderborg). Miss. til Rektor og Professorer ved Universitetet i København. Da det berettes, at en Del af deres Bønder vil undslaa sig for efter Forordningen om Rigets Forsvar til Forsikring for dem selv og alle Landets andre Indbyggere at holde Soldater, skal de tilholde deres Tjenere efter den derom udgangne Forordning at holde Soldater ligesaa vel som alle andre. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 145. K. Udt. i Sj. T. 25, 244¹.

— Miss. til Hr. Claus Daa til Borrebye, Rigens Admiral, Jurgen Vind til Gundestrup, Sten Beck til Frøslef og Jokim Beck til Gladsakse, Embedsmænd paa Dragsholm Slot, Herrisvad Kloster, Backe Kloster og Københavns Slot. Da Fredrik Urne til Brentved, Embedsmand paa Kronborg Slot, vil rejse Tiltale mod Hans Piper, Visitør i Øresund, for en Forseelse, som denne skal have begaaet i sin Bestilling, skal de snarest og senest inden 6 Uger efter dette Brevs Datum indstævne Fredrik Urne og Hans Piper for sig, efter lovlige Vidnesbyrd dømme i Sagen og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 25, 244.

— Miss. til Fredrik Urne om at møde for ovennævnte gode Mænd, naar han lovlig advares derom, og lade Hans Pipers Gods være denne følgagtig og ham selv paa fri Fod indtil Sagens Uddrag, dersom denne kan sætte Borgen for, at han bliver til Stede. Udt. i Sj. T. 25, 244 b.

— Miss. til Rentemestrene. Olluf Parsberg, [Lensmand paa Trondhjemsgaard], har berettet, at han har faaet Kongens Brev om at indkøbe en betydelig Mængde Sild, at han har gjort dette og lidt stor Skade derved, idet han, først da han forleden var forløvet herved, maatte tage 8 Læster Sild tilbage, da der ikke behøvedes saa meget til Udspisningen paa Holmen. Endvidere skal der paa Provianthuset endnu ligge 18 Læster Sild, som hans Fuldmægtig ikke maa levere til Kongens Behov, og desuden har han lidt Skade paa 14 eller 15 Læster Sild, som er vraget og medgaaet til Forhøjning². Adressaterne skal fordre

¹ Tr.: D. Mag. 5. R. I. 213.

² Forhøvning: Færdigpakning af Sild.

Proviantskriveren for sig, undersøge Sagen nøje og indsende Erklæring herom til Kancelliet. For det sidste beretter han, at han af de 120 Læster Sild, som han har faaet Befaling til at købe, kun har købt 70 Læster, og begærer at vide, om han skal købe mere. Han kan ingen Torsk faa sammesteds, da der ingen Torsk indgaar og Torskefiskeriet er slaaet ganske fejl. Adressaterne skal erklære sig om, hvorvidt det er fornødent at købe flere Sild dér. Sj. T. 25, 244 b. K.

26. Jan. (Skanderborg). Miss. til Tønne Friis. Hr. Jens Matsen, Sognepræst til Baared, har berettet, at Herligheden med Ægt og Arbejde af hans Annekspræstegaard i Vrigsted Sogn i Bjærgø Herred for nogle Aar siden er bortkommet fra denne, medens den fra Arilds Tid har ligget til Præstegaarden og hans Formænd har haft den før ham efter den Stadfæstelse, som Befalingsmanden har givet dem derpaa. Grunden hertil er, at den Bonde, som bor i Annekspræstegaarden, er sat til at være Sandemand i Bjærgø Herred til ikke ringe Skade for Præsten, som derfor har begæret, at Kongen vil bevilge, at samme Herlighed af Ægt og Arbejde igen skal følge ham. Da det ikke er billigt, at Præsten skal miste Ægt og Arbejde, som han og hans Formænd altid tilforn har haft, skal Tønne Friis forordne en anden til Sandemand i Stedet for ovennævnte Bonde, men dersom Bonden vil gøre Præsten Ægt og Arbejde og dog være Sandemand, er Kongen tilfreds dermed. J. T. 9, 27.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Randers om at optage Maren Lauretsdatter i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 27 b.

27. Jan. (—). Instruktion for N. N. som Kaptejn paa Havhesten paa Rejse til Vestersøen. 1. Han skal krydse saa længe i Søen under den jyske Kyst, til alle de danske Købmænd med deres Øksne er i Sikkerhed. Naar de alle er i Sikkerhed, skal han igen begive sig til Elben og dér forholde sig efter videre Ordre. 2. Dersom han paa samme Rejse træffer noget Skib, som kommer fra Elben og som ingen Toldseddel har, skal han gøre sin største Flid for at bemægtige sig det, men Skibe, som vil henad Elben, skal han lade sejle. Sj. R. 19, 210 b.

— Lignende Instruktion for Kaptejnen paa Kron-galejen. Udt. i Sj. R. 19, 210 b.

27. Jan. (Skanderborg). Miss. til Axel Movat. Han skal straks ved aabent Vand sende Kongens Skibe Havhesten og Kronegalejen langs med den jyske Kyst, hvor de skal krydse saa længe i Søen, indtil de danske Købmænd med Øksne er i Sikkerhed. I den Anledning tilsendes der ham Søpasser og Instruktioner, i hvilke han skal indføre Kaptejnernes Navne, hvorefter han skal tilstille Kaptejnerne dem. Dog forbydes det Kaptejnerne at oplukke deres Instruktion, førend de er kommet ud af Elben. Saafremt der fattes noget Redskab paa ovennævnte Skibe, skal det tages fra de andre Skibe, indtil Kongens Skib Lammet ankommer. J. T. 9, 27 b.

— Miss. til Falk Lykke om at lade nogle gamle Skiver¹ og Senge paa St. Peders Kloster vurdere og sælge. Udt. i Sk. T. 6, 51 b.

—² Aab. Brev, hvorved Jomfru Mergrette von Ahlefeldt til Rygaard faar Bevilling til at bortskifte noget af sit Gods til Fru Elline Marsvin til Ellensborg. Da det af hende tilbudte Gods er noget mere værd end det af Fru Elline tilbudte, maa hun tage Penge for det overskydende, dog at hendes Lavvæрге paaser, at der vederfares hende, hvad der er Ret, og underskriver Skøderne til Vitterlighed. F. R. 4, 30.

— Lignende aab. Brev, hvorved Jomfru Anne von Ahlefeldt til Rygaard faar Bevilling til at bortskifte en ved Ellensborg liggende Bolig til Fru Elline Marsvin til Ellensborg og modtage Penge derfor, dog at hendes Lavvæрге sammen med hende underskriver Skødet til Stadfæstelse. Udt. i F. R. 4, 30 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Claus Jensen Colding, Sognepræst til Fielsted og Harndrup Sogne i Hindsgavl Len i Fyen, for hans Kalds Ringheds Skyld faar Bevilling paa Kirkens Part af Korntienden for billigt Fæste og sædvanlig Afgift, naar den, som nu har den i Fæste, dør eller den paa anden Maade bliver ledig. J. R. 9, 9. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis og Chresten Thomesen. De skal tildele³ M. Morten Madsen, Superintendent over

¹ Borde. ² Indført mellem 22. og 27. Jan. uden Dag og Sted, men under fælles Overskrift med det følgende Brev. ³ Se 3. Jan. 1634.

Aarhus Stift, en Advarsel, fordi han har tilstedt en Præst at forlade sit Sogn uden Kongens Tilladelse og har sat én til Provst, skønt han ikke var Præst i Herredet, samt ladet nævnte Provsts Svogers grove Forseelse med en anden Mands Hustru passere eller i alt Fald ikke har informeret sig derom, før Kongen har befalet ham det. Dernæst skal de advare ham om, at selv om Kongen har ladet denne Forseelse falde, maa han ikke igen understaa sig at gøre saadant, for at Kongen ikke skal foraarsages at anvende andre Midler. Udt. i J. T. 9, 27 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aabne Breve og kgl. Miss. til Kommiss.¹

28. Jan. (Skanderborg). Miss. til Ventsel Rotkirk. Det berettes, at Olluf Hansen i Valderupgaard² i Antvorskov Len forholder sig utilbørligt mod sin Hustru Maren Lauridsdatter og af Had til Skade for hende forvender hans og hendes Formue, uanset at han har faaet stor Formue med hende og hverken har Aarsag dertil eller Gæld, og at han vil opsig den Gaard, som han bor i, og flytte ind til sin Svoger. Dersom Olluf Hansen opsiger Gaarden, skal Ventsel Rotkirk fæste den til hende, dog at hun giver den tilbørlige Rettighed af den. Dersom det viser sig, at hans Utilbørlighed mod hende er som ovenmeldt, skal Ventsel Rotkirk paase, at der ikke vederfares hende noget utilbørligt, dog skal hun være Manden lydige og forholde sig mod ham som en Dannekvindes mod sin Husbonde. Sj. T. 25, 245.

— Miss. til Gregers Krabbe. Hr. Claus Jensen Colding, Sognepræst til Fielsted og Horndrup³ i hans Len [Hindsgavl], har begæret at faa disse Sognes Kirkeboliger og Kirkejorder, naar de bliver ledige. Saasart de bliver ledige, skal Gregers Krabbe lade Sognepræsten faa dem for billigt Fæste og sædvanlig Afgift, da det i sig selv er billigt og efter Forordningen. F. T. 4, 270 b.

— Miss. til Otto Marsvin om at erklære sig om en Ansøgning fra Hr. Christopher Danielsen, Sognepræst til Houelbiørg Sogn i Dronningborg Len, i hvilken Præsten opgiver, at

¹ Tr. i Udt. i: Kirkehist. Saml. 3. R. III. 337 og i Hüberts: Aktst. vedk. Aarhus II. 61 (begge Steder med Datum: 22. Jan.). ² Vollerupgaard, Gimlinge S., V. Flakkebjerg H. ³ Harndrup, Vends H.

han ikke nyder frit Brændsel og Olden, som hans Formænd har nydt. Udt. i J. T. 9, 28.

29. Jan. (Skanderborg). Mageskifte mellem Hr. Jørgen Brahe til Hvedholmb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Kronen. F. R. 4, 30 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Tønne Friis om at forskaane Bønderne i Botterup i Hatting Herred i Stjernholms Len for følgende Del af forrige Aars Landgilde: Niels Chrestensen, der bor paa en Helgaard, for 1 Ørte Byg, de andre 4 Halvgaarde for $\frac{1}{2}$ Ørte Byg hver, hvilket han skal føre til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 28.

— Miss. til Laurets Ebbesen om at forskaane Rasmus Andersen af Nølluf for 5 Skpr. Rug og Rasmus Søfrensen og Thomes Mickelsen i Svenstrup¹ i Skanderborg Len begge tilsammen for 10 Skpr. Rug [af Landgilden] og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 28.

30. Jan. (—). Miss. til Professorerne ved Universitetet i København. Der tilstilles dem en Dom over Niels Harboe og hans Hustru vedrørende et Barn, som de har avlet sammen udenfor Ægteskab, anbragt hos en Kvinde, ved Navn Birgitte Eggebierig, i Vatterland og holdt det borte fra Daab og Kristendom, saa at det er død saaledes og, som det menes, som Følge af Forsømmelse, som de kan se af hosføjede Dom. De skal snarest indsende Betænkning til Kancelliet om, hvilken Straf de nævnte Personer bør udstaa. Sj. T. 25, 245 b. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 183².

— Miss. til samme. Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, har begæret at erfare Kongens Vilje om en Sag, i hvilken en Kvinde i Rødby er beskyldt for Trolddom, da han mener, at det er Samvittighedsværk at lade hende henrette, da hun i Pinselen efter Dommens Afsigelse ikke har bekendt andet end at hun kunde signe, som de kan se af hosfølgende Dom og Breve. De skal snarest tilstille Hr. Palle Rosenkrantz deres Betænkning samt hosfølgende Breve, hvorefter han videre skal forholde sig

¹ Fejlskrift for: Tvenstrup, Hads H.

² Tr.: D. Mag. 5. R. I. 213 f.

med Eksekutionen. Udt. i Sj. T. 25, 246. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 183¹.

30. Jan. (Skanderborg). Miss. til Holger Rosenkrantz, Oberst i Holland, om at antage Mogens Ollufsen under sit Regiment og lade ham avancere, eftersom han forholder sig. Udt. i Sj. T. 25, 246.

— Miss. til Rentemestrene. Naar Lensmændenes Tjenere ankommer med Skatteregnskaber eller i andre kongelige Ærender til København, skal de meddele dem frit Pas paa en Vogn tilbage, dog maa ingen uden de, som rejser i Kongens Ærende, faa saadanne Pas. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. Udt. i Sj. T. 25, 246.

— Miss. til Axel Movat. Da Kongen har befaleet Caspar von Buchwald til Prohnstrup, holstensk Raad og Embedsmand paa Segeberg Slot, at begive sig til Dresden og dér at hente Kongens Søn Hertug Uldriks Lig, skal Axel Movat straks lade færdiggøre den mindste Galej, der ligger paa Elben, lade den løbe op ad Elben, 10 Dage efter at Caspar von Buchwald er afrejst og han advares derom. Den skal løbe saa højt op ad Elben, som den kan komme, dér indtage Liget og føre det til det Orlogsskib, der ligger paa Elben. K. Udt. i Sj. T. 25, 246.

— Miss. til Jost Høg paa Sorø om at optage 3 Sønner af Eyler Gabriel i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 246.

— Lignende Miss. til samme om at optage en af Sønerne af Hr. Oluf², Slotsprædikant paa Dronningborg, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 246 b.

— Lignende Miss. til samme om at optage en af Sønerne af Søfren Løber i Skanderup i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 246 b.

— Miss. til Hans Markdanner om at lade Voldborg Jensdatter komme ud af Tugthuset. Udt. i Sj. T. 25, 246.

— Sk. T. 6, 51 b se 31. Jan.

— Aab. Brev, hvorved Peder Pedersen, Skriver paa

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. IV. 192.
Graabrødre Kirke i Randers.

² Ole Olsen, Sognepræst til

Aakær Slot, faar Bevilling paa, at en lille Have med nogen ringe Eng og Aardagsjord ved Skanderup Kirke, som han har i Fæste, fremtidig altid maa følge hans Gaard i Skanderup, dog saaledes at naar den, der har Gaarden, dør, skal den, som faar Gaarden, igen fæste Haven med tilliggende Jord og Eng af Lensmanden paa Skanderborg Slot og yde den sædvanlige aarlige Afgift i rette Tid i Skriverstuen paa Skanderborg Slot, saafremt dette Brev ikke skal være forbrudt. Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har fæstet denne Have med tilliggende Eng og Jord, som Jens Nielsen, Klejnsmed sammesteds, har afstaaet til Peder Pedersen, til sidstnævnte og hans Hustru Maren Nielsdatter paa Livstid for en aarlig Afgift af $\frac{1}{2}$ Rdlr., og Peder Pedersen har nu andraget om, at Haven med Jord og Eng ogsaa efter dem maa følge deres Arvinger og Efterkommere til samme Gaard. J. R. 9, 9 b.

30. Jan. (Skanderborg). Miss. til Chresten Holck om at lade Hr. Ifver Gregersen, Slotsprædikant paa Lundens Gaard, faa noget Tømmer af Vindfælder næst ved Silkeborg til Istandsættelse af hans Præstegaard. Udt. i J. T. 9, 28.

— Miss. til Jens Juel til Kieldgaard om at indsende Erklæring til Kancelliet om den Skade, som Bønderne i Fieltring Sogn i Bøvling Len har lidt af Vandløb¹. Udt. i J. T. 9, 28 b.

— Miss. til samme og Dr. Jens Dynesen. Hr. Niels Chrestensen, Sognepræst til Idom, har besværet sig over sit Kalds Ringhed og har berettet, at Kronens Part af Korntienden af bemeldte Sogn i fordums Tid har ligget til Underholdning af Præsten sammesteds. De skal undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes det forholder sig hermed og hvornaar Tienden er kommet fra Kaldet. J. T. 9, 28.

— Miss. til Laurets Lindenov. Han skal paa Kongens Vegne betale den Styrmand, som er antaget paa Smakken ved Aarhus, hvad der hidtil tilkommer ham, og føre det til Regnskab. Endvidere skal han lade Skipperen paa bemeldte

¹ Oversvømmelse.

Smakke vide, at saafremt han fremdeles vil beholde samme Styrmand eller en anden, maa han selv lønne ham. J. T. 9, 28 b.

30. Jan. (Skanderborg). Miss. til Ernst Normand. Han skal straks til Bramsted fremsende de Køer, som han tilforn har faaet Kongens Befaling til at indkøbe. J. T. 9, 28 b.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel, [Landsdommere i Nørrejylland]. Det berettes, at der i Kalø Len er anholdt 2 Bønder, ved Navn Jep Skade og Peder Verum, som inden Tingene med oprakte Fingre har vidnet adskillige Vidnesbyrd, der udtrykkelig strider mod hverandre, om en vis Jesper Hofgaards Drab og Død. Endskønt der kan være gaaet Dom i Sagen efter de anholdtes forrige Vidnesbyrd, skal Adressaterne dog dømme paa dem, da den ene af dem ikke kan andet end være falsk og løgnagtig, for at det ikke skal se ud, som om saadan løgnagtig Letfærdighed tilstedes, om den forbliver ustraffet. J. T. 9, 28 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Broer Jensen i Vambdrupgaard og Hans Pedersen i Bønstrup paa Kirkens Part af Korntienden af Vambdrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørte Rug og 16 Ørte Byg, at levere til Kirkeværgerne for Vambdrup Kirke. Udt. i Tb. 125 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anne Hendriksdatter paa Kronens Part af Korntienden af Ødsted Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørte Rug og 5 Ørte Byg, at levere paa Koldinghus. Udt. i Tb. 126.

31. Jan. (—). Miss. til Rigsraaderne: Hr. Jørgen Urne og Hr. Albret Skeel (Jylland), Hr. Tagge Thott og Hr. Christoffer Ulfeldt (Skaane), Hr. Mogens Kaas og Hr. Jørgen Brahe (Fyen) og Hr. Claus Daa og Hans Lindenov (Sjælland)¹. Der er indgaaet Beretning om den ostindiske Handels Tilstand, hvoraf det fremgaar, at man endelig maa undsætte dem, der er dér i Landet, og gøre en ny Udrustning, hvis man ikke vil miste baade Handel og Kapital. Derfor tilsender Kongen dem hoslagt en Deduktion over samme Handels nuværende Tilstand i Ost-

¹ Paa K. har endvidere været opført følgende: Christoffer Urne (Søndenfjelds, Christiania, Tønsberg, Skeen, Fredrikst.), Corfits Ulfeldt, I. Bielke (Bergen) og Oluf Parsberg (Trondhjem), men disse er atter slettede.

indien. Da denne paa en eller anden Maade maa ophjælpes (da det vilde være disreputerligt for Kongen at afstaa eller sælge Handelen til nogen Udlænding og han heller ikke til den Ende godvilligt ofte har gjort saa stor Bekostning derpaa) og Kongen er til Sinds at høre de menige Participanters Raad og Betænkning herom, da det er billigt, at de flestes og de mest interesseredes Vota i saadant Tilfælde høres og følges, skal Adressaterne henvende sig til Participanterne (NB.)¹ eller til de fornemste af Adel og Borgerskab i Landet N. N. og tilholde dem at lade nogle befuldmægtigede møde ved Skanderborg Slot førstkommende 10. Marts, vel instruerede til at forhandle om Handelens Fortsættelse. For at saadant desto bedre kan ske, tilsender Kongen dem ovennævnte Deduktion, for at den kan kommuniseres Participanterne. Endvidere skal Adressaterne lade dem vide, at Kongen til Handelens Fortsættelse vil udruste et Skib og gøre sit bedste for enten selv at udruste en Jagt eller formaa andre dertil og lade Kompagniet faa dem begge to til Fragt, eftersom man kan blive enig derom. For at man i alle Tilfælde kan være sikret, maa der tilvejebringes en Kapital, der kan anlægges saaledes, at selv om Handelen i Ostindien paa Kongens Side ved Skibenes Ankomst ved et eller andet Tilfælde skulde være gaaet under, Udrustningen dog ikke skal være helt forgæves, hvortil behøves i det mindste 600,000 Dlr. i rede Penge og i Varer. Da Kongen dog eragter, at det ikke vil være let at tilvejebringe dette, har han desuden ladet gøre et nyt Forslag, som sendes hoslagt, og som han mener kan være til Fordel for dem, der gør Indskud. Dette skal Participanterne overveje og forsikre eller lade² sig forsikre derpaa, som det synes dem bedst. Sj. T. 25, 246 b. K.³

¹ NB.-Tegnet henviser til de to følgende Missiver. ² Dette Ord er glemt i Sj. T.

³ Paa K. har der endvidere været skrevet et Udkast til norske Missiver, i hvilke der „vil saavidt ændres, at Commissarius Participanterne selv fordrer deres højeste Flid [at] gøre dennem til ny Udlæg at disponere. Kongen sker dermed stor Tjeneste, er dem selv uden Skade; dog at ingen fattig tvinges og paalægges mod sin Vilje. Og Brevet dog at lyde ellers i alle Punkter som det forrige“. Endvidere har der været skrevet et Udkast til Hr. Claus Daa „og i hans Fraværelse Eric Otsen“ om i deres Nærværelse at „lade Vilm Leill [Villum Leyel] bese Kongens Skib St. Anna og, saafremt det ikke er bekvemt

31. Jan. (Skanderborg). Lignende Miss. til Rektor og Professorer ved Universitetet i København, „dog at der ved Tegnnet (NB.) læses: Participanterne iblandt de højlerde i København“. Ud. i Sj. T. 25, 247. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 199.

— Lignende Miss. til Borgemestre og Raad i København, „hvorudi blev indført saaledes hos dette Tegn NB.: Participanter iblandt Borgerskabet udi vor Købsted København“. Udt. i Sj. T. 25, 247. K.

— Miss. til Rentemestrene om til førstkommende 10. Marts at fremskaffe til Skanderborg Slot de Regnskaber vedrørende den ostindiske Handel, som af de af Kongen dertil forordnede i København nu er klareret og sluttet, saa at man deraf kan se Kompagniets Tilstand og hvad det skylder Kongen. Sj. T. 25, 247 b. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København, bl. a. om at fremsende det ostindiske Kompagnis Bøger, Regnskaber m. m. til Skanderborg til den 10. Marts. Sj. T. 25, 247 b. K. (Tr.: KD. V. 145).

— Miss. til Rentemestrene om Afregning med Johan van Delden. Sj. T. 25, 248. K. (Tr.: KD. V. 145 f.).

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Kronens Bønder i Holdaggermagle¹ i Korsør Len har berettet, at de er geraadet i stor Armod, fordi deres Ager, Eng og Græsgang for en stor Del er frataget dem og lagt under Lystaggers Ladegaard, da den blev oprettet, og har begæret, at uvildige Mænd maa taksere den Jord, som de har tilbage, til Landgilde, ligesom den, de har mistet, var sat, og at de maa give Landgilde derefter. For at de ikke skal forarmes, skal Ventsel Rotkirk lade opkræve 8 uvildige Mænd, som skal taksere deres tilbageværende Jord til Landgilde, som ovennævnt, lade dem give Landgilde derefter, indføre det i Jordebogen og føre det til Regnskab. Sj. T. 25, 248 b. K.

— Miss. til samme. Kongen har forordnet, at alle Kronens Bønder i Merløse Herred skal gøre Ægter til Hol-

til en ostindisk Rejse, I da derforuden et andet med ham, os uden Skade, betænker, saa og en Koffardijagt paa 100 eller 120 Læster“. Begge Ud-kastene er atter slettet. ¹ Haldaggermagle, Ø. Flakkebjærg H.

bæk Slot. I den Anledning har han berettet, at der er nogle af Bønderne, som ligger til Antvorskov Slot, som i Stedet for at gøre Ægter i forrige Tider har faaet paalagt at brænde Kul, som de aarlig leverer paa Antvorskov Slot til Kongens Behov, og har begæret at vide, hvorledes der skal forholdes dermed. Disse Bønder, der mod at brænde og levere Kul til Slottet hidtil har været fri for Ægter, skal ogsaa forskaanes for de nye Ægter. K. Udt. i Sj. T. 25, 249.

31. Jan. (Skanderborg). Miss. til Ventsel Rotkirk. Peder Rasmussen, som tilforn boede paa Lystagger, har berettet, at da han maatte flytte derfra, har han ikke faaet sit Fæste igen, ej heller faaet nogen anden Gaard uden Fæste, hvorfor han begærer at faa sit Fæste, 60 Rdlr., igen. Ventsel Rotkirk skal betale ham hans Fæste tilbage og føre det til Regnskab. Sj. T. 25, 249. K.

— Miss. til samme om at lade Jens Hind i Tingielling være forskaanet for et Aars Landgilde og i nogen Tid for Ægt og Arbejde samt lade ham faa noget Bygningstømmer til Hjælp. Udt. i Sj. T. 25, 249.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Stege om at tage Dom over Jens Vildbradt og, dersom han befindes skyldig, sende ham til Brømerholm. Udt. i Sj. T. 25, 249.

— Miss. til Henrik Gyldenstjerne. Da det berettes, at en Del af Volden ved Varberg Slot er faldet ned og en Del er brøstfældig og staar paa Fald, skal han snarest forhøre sig om en god Værkmester og med ham betinge Voldens Istandsættelse for saa billig Betaling som muligt. Kongen har befalet Hr. Tage Thott til Eriksholmb og Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Kommissarier i Skaane, at levere ham 2000 Rdlr. af Kommissariatolden til Istandsættelse af Voldene, for at de kan blive istandsat tilbørligt og saa hurtigt som muligt. Orig. i Varberg Lens Arkiv. Udt.¹ (med Datum: 30. og 31. Jan.) i Sk. T. 6, 51 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott og Hr. Christoffer Ulfeldt om

¹ Der er i Sk. T. indført 2 Udt. af Miss. til Henrik Gyldenstjerne, begge om Istandsættelse af Voldene paa Varberg, det andet, af 31. Jan., omtaler tillige Anvisningen af Pengene.

at skaffe Hendrik Gyldenstjerne 2000 Rdlr. in specie til Reparation af Varberg Volde og tage Pengene af Kommissarietolden. Udt. i Sk. T. 6, 52.

31. Jan. (Skanderborg). Miss. til Oluf Parsberg [Trondhjems Len] om at modtage 100 Speciedlr., som Joris Non, Borger i Trondhjem, har tilbudt at erlægge, fordi han paa Grund af sin Hustrus Død ikke i rette Tid har begivet sig til Trondhjem. J. T. 9, 29¹.

— Miss. til Laurets Ebbesen om at lade Hr. Jost Lauretsen, Sognepræst i Gulling², faa Bygningstømmer til Genopførelse af sin Gaard, som to Gange er brændt. Udt. i J. T. 9, 29.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Hr. Gregers Thomsen, Sognepræst i Vitten Sogn i Sabro Herred i Skanderborg Len, har berettet, at Adressaten i langsommelig Tid har forholdt ham Rettigheden af hans Annekspræstegaard i Haldum i Sabro Herred, uanset at dens Rettighed er tildømt hans Sogn til Tinge og i en Kapitelsdom, som det videre kan ses af hans hosfølgende Supplikation. Adressaten skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorfor nævnte Rettighed forholdes Præsten. J. T. 9, 29.

2. Febr. (Dronningborg). Aab. Brev om, at Dr. Ægidius Jensen herefter maa være fri for al Skat, Bøsseskyttehold, kongelig og borgerlig Bys Tynge i Randers, dog skal han gøre Kronen tilbørlig Tynge og Rettighed med Ægter af den Jord og Eng, som han bruger og som ligger til den Gaard, han bebor. J. R. 9, 10 b. K.

— **(Skanderborg).** Miss. til Enevold Seefeld til Visborg og Viffert Seefeld. Da Kongen har bevilget, at Enevold Seefeld til Viffertsholm maa være Værge for Jomfru Anne Urne, hvis Værgemaal Hr. Jørgen Urne til Alslef, Befalingsmand i Vestervig Kloster, hidtil har forestaaet, skal de give Møde ved Værgemaalets Overlevering, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 9, 29 b.

¹ Udenfor er skrevet: NB. Ref. ad li. Norvegie. Indført enslydende i N. T. VI, 472 b. (Tr.: NRR. VI. 621). ² Gylling, Hads H.

2. Febr. (Skanderborg). Miss. til Hr. Jørgen Urne om at overlevere Værgemaaliet for Jomfru Anne Urne til Enevold Seefeld. Udt. i J. T. 9, 30.

— (**Dronningborg**). Miss. til Enevold Seefeld om at paatage sig Værgemaaliet for Jomfru Anne Urne. Udt. i J. T. 9, 30.

— Miss. til Otto Marsvin om at give Hr. Peder Nielsen, Hospitalspræst i Randers, 1 Aars Korn og Penge af Slottet [Dronningborg] og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 30.

— Miss. til Laurets Ebbesen om at skaffe Svend Hældings¹ Klokke til Dronningborg. Udt. i J. T. 9, 30.

3. Febr. (—). Miss. til Otto Marsvin om at lade Sidsel Pedersdatter i Sæl være forskaanet for 3 Aars Landgilde og føre det til Afkortning i sit Regnskab. Udt. i J. T. 9, 30.

— (**Hobro**). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til sammen med Sognepræsterne og Borgemester og Raad i Viborg at undersøge, hvad for Personer der er optaget i Viborg Hospital og, dersom der befandtes nogle deriblandt, som ikke er rette Hospitalslemmer, da at sætte dem ud derfra og i Stedet indsætte andre, der er trængende. Da det berettes, at Inspektionen med dette Hospital tilhører Kapitlet i Viborg, skal han sammen med Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal] og de andre Kanniker i Viborg Kapitel efterkomme Kongens Befaling derom. J. T. 9, 30.

7. Febr. (Dronningborg). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Hr. Oluf Olufsen, Slotsprædikant til Dronningborg Slot, herefter aarlig, saa længe han er i denne Bestilling, uden Betaling maa faa 24 Læs Ved til Brændsel af Kronens Skove i Dronningborg Len. Lensmanden skal lade det udvise, dog saaledes at det sker af Vindfælder og fornede Træer og ikke af Grønskov, som bærer Olden. J. R. 9, 10 b. K.

— Lignende Bevilling for M. Peder Tøgersen, Sognepræst i Randers, til for billig Betaling aarlig at faa 24 Læs Ved til Brændsel af Kronens Skove i Dronningborg Len. Udt. i J. R. 9, 11. K.

¹) Formentlig Fejlskrift for: Svend Feldings Klokke. ² 2. Jan. 1634.

7. Febr. (Dronningborg). Fredebrev for Niels Madtsen i Volder, der i nogen Tid har været Herredsfoged i Vandfuld Herred i Bøvling Len og som næstforleden Aar er geraadet i Ulykke og med en Kniv har stukket en Person, ved Navn Bertel Jepsen, der omtrent 20 Uger efter Gerningen er død. Niels Madtsen er derfor svoret fra sin Fred, uanset at Skaden var lægt paa Bertel Jepsen omtrent 12 Uger, før han døde, og Niels Madtsen, medens han levede, var venlig og vel forligt med ham. Kongen har nu givet ham hans Fred igen, saa at han skal være utiltalt for den Sag, dog at han giver 150 Sletdr. til det nærmeste Hospital. J. R. 9, 11.

— Miss. til Jens Juel, hvorved ovenstaaende Fredebrev for Niels Matsen i Volder kommuniseres ham. Jens Juel skal modtage Pengene af ham og levere dem til det nærmeste Hospital. J. T. 9, 30 b.

10. Febr. (Skanderborg). Miss. til Hans Markdanner om straks at oplyse, hvor meget Kanevas, groft og smaat københavnek Sejldug og groft Klæde, som kan bruges til Børnene i Tugthuset, der nu er i Forraad dér, og hvor meget af hver Slags, der aarlig kan forfærdiges med de „geter“¹, som nu er forhaanden. Udt. i Sj. T. 25, 249 b. K.

11. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved Peder Søfrensen, Raadmand i Ribe, faar Bevilling til paa Livstid at oppebære Skyld og Landgilde af en Halvgaard i Farup By og Sogn i Riberhus Len, som aarlig skylder 7 $\frac{1}{2}$ Skpr. Rug, 9 Skpr. Byg, $\frac{1}{2}$ Svin, $\frac{1}{2}$ Gaas, 1 Høne, 13 Skpr. Havre Gæsteri, 1 Læs Hø og 2 $\frac{1}{2}$ Mark Gæsteri, mod at han til Kronen afstaar Bondeskylden af 1 Gaard i Brøndom By og Sogn i Aalborghus Len, som beløber sig til 10 Skpr. Rug, 23 Skpr. Byg og 20 Skpr. Havre. J. R. 9, 11 b. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Randers om at optage Ane Nielsdatter, barnefødt i Toustrup i Skanderborg Len, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 30 b.

¹ Ordet synes ukendt, og det ses ikke, hvad der sigtes til; jvfr. dog Kongens Forespørgsel samme Dag til Rentemestrene om, hvor mange Dreng og Piger der fattedes i Børnehuset; se C. F. Bricka og J. A. Fridericia: Kong Christian den Fjerdes egenh. Breve III. S. 234.

11. Febr. (Skanderborg). Miss. til Christen Thomesen. Kongen har eftergivet Peder Søfrensen for hans Armods Skyld den Restance af hans Landgilde, som han ikke har betalt eller som der ikke var gjort Fyldest for ved Vurdering af hans Bo, og som beløb sig til 7 Sletdlr. Christen Thomesen skal føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 31.

— Miss. til Erik Ottesen. Naar der kommer Tjære til Bremerholm, skal han lade den syde til Beg, som det altid har været brugeligt; dette skal saa henlægges til fremtidigt Brug. Dog skal der altid være saa meget raa Tjære i Forraad, som kan behøves til Lapsaddel¹. Udt. i Sj. T. 25, 249 b. K.

— Aab. Brev, hvorved det forbydes at udføre Tjære fra Gulland, førend Befalingsmanden dér har tilforhandlet sig, hvad der er fornødent til Flaadens Behov, da Kongen har en hel Del Tjære fornødent til denne. Sk. R. 5, 102.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen herefter ikke vil vide af nogen Leverance af Tjære eller Tømmer, skal de antegne, i hvilke Len sligt er at faa, saa at Lensmændene kan skaffe det, dog under samme Vurdering og Vragning som nu. Naar Gunde Lange til Pseude², Christoffer Gjøe og andre, som skylder Kongen noget, tilholdes at betale med Tømmer, mener denne, at der nok kan faas saa meget Tømmer, som behøves paa Holmen i det første Aar. De skal straks meddele, hvilke af Lensmændene der resterer med Afgiften af Lenene. Sj. T. 25, 249 b. K.

12. Febr. (—). Miss. til samme. Kongen vil herefter ikke vide af nogen Leverance af Tjære og Tømmer. De skal forespørge hos Admiralen paa Bremerholm og andre, hvor saadant bekvemmeligst kan faas, saa at Lensmændene kan skaffe det, dog under samme Vurdering og Vragning som nu. De skal hos Admiralen have at vide, hvor meget der aarlig skal til af samme Slags. Hvad Tjære angaar, skal den saavidt muligt hentes fra Gulland. Hvis Kronens Indkomst af Tjære dér ikke er tilstrækkelig, skal det manglende købes af Lensmanden dér og kvitteres ham i hans Afgift af Landet. Dersom Tjæren fra Gulland ikke er tilstrækkelig til Holmens Fornødenhed, skal der

¹ Lapsalving, Tjæring af Skibe.

² Søfde.

forskrives Tjære fra Norge paa forskrevne Maner, saa at der ingen Leverance behøves. De skal snarest erklære sig til Kongen herom. Naar der er gjort Overslag over, hvad Tømmer der er fornødent til Holmen, vil Kongen sikkert hos Gunde Lange til Pseude¹, Christoffer Gjøe og andre, som skylder Kongen, kunne faa saa meget Tømmer, som behøves paa Holmen det første Aar. De skal straks lade Kongen vide, hvem af Lensmændene der resterer med Afgiften af deres Len. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. Udt. i Sj. T. 25, 250². K.

12. Febr. (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene. De skal tilholde Overtømmermanden straks at begive sig til Vordingborg Slot og dér besigte to Taarne, hvis Overdele er ganske brøstfældige, saa at det maa befrygtes, at de vil styrte ned og gøre Skade paa de andre, næst liggende Huse, dersom de ikke i Tide hjælpes. Rentemestrene skal skaffe sig at vide, hvilke Materialier der behøves dertil, meddele det skriftlig til Embedsmanden sammesteds Hr. Fredrik Reedtz og siden fortinge Arbejdet til en, som kan forfærdige det. Sj. T. 25, 250. K.

— Miss. til M. Morten Madsen [Biskop over Aarhus Stift] om at indsende Erklæring til Kancelliet om en Beretning fra Frederik Reedtz til Tyggstrup, Embedsmand paa Vordingborg, der mener, at der er gjort ham og Sognemændene i Bernd³ og Veested Sogne, som ligger 2 Mil fra Horsens, Indpas med Hensyn til Sædedegne, idet der altid tilforn har været saadanne dér. Udt. i J. T. 9, 31.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Randers om at optage Rasmus Jepsen, barnefødt i Tholum i Ryede⁴ Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 31.

— Miss. til Hr. Albert Skeel. Kongen har bevilget, at

¹ Sæfde. ² I Udt. henvises til Miss. af 11. Febr. ovfr. til Rentemestrene om samme Sag. Maaske er Miss. af 12. Febr. en Omredaktion af dette, der i saa Fald ikke er brugt. ³ Bernd er vistnok en Fejlskrift for: Berck, d. v. s. Østbirk, Veested vistnok for: Ousted, Nabosogne i Vor H. og ca. 2 Mil fra Horsens. ⁴ Ryede kan være Fejlskrift for: Sønd, d. v. s. Søvind S., Vor H., hvor der i ældre Tid fandtes et Tholum, se Kr. Sk. 1. Jan. 1567.

Peder Søfrensen, Raadmand i Ribe, paa Livstid maa faa den aarlige Landgilde af en Halvgaard i Farup By og Sogn i Riberhus Len, som aarlig skylder $7\frac{1}{2}$ Skp. Rug, 9 Skpr. Byg, $\frac{1}{2}$ Svin, $\frac{1}{2}$ Gaas, 1 Høne, $12\frac{1}{2}$ Skp. Havre Gæsteri, 1 Læs Hø og $2\frac{1}{2}$ Mark Gæsteri, imod Bondeskylden af en Selvejergaard i Aalborghus Len, som han har afstaaet til Kronen. Hr. Albert Skeel skal lade nævnte Landgilde være ham følgagtig og føre det til Regnskab. J. T. 9, 31.

12. Febr. (Skanderborg). Miss. til Otte Skeel. Peder Søfrensen, Raadmand i Ribe, har berettet, at han i Brøndum By og Sogn i Aalborghus Len har en Selvejerbondgaard, som aarlig skylder 10 Skpr. Rug, 24 Skpr. Byg og 20 Skpr. Havre, hvilken Bondeskyld han har afstaaet til Kronen paa Livstid mod Landgilden af en Halvgaard i Riberhus Len, som Kongen ligeledes har bevilget ham paa Livstid. Otte Skeel skal, saa længe Peder Søfrensen lever, aarlig modtage Bondeskylden af nævnte Gaard i Aalborghus Len og gøre Regnskab derfor. J. T. 9, 31 b.

13. Febr. (—). Beskærmelsesbrev for denne Brevviserske Chatarine Hendriksdatter, der har berettet, at hun for nogen Tid siden af Anders Bentsen, Tingfoged i Tønder[sø] Herred i Halland, er dømt til at kagstryges for nogle Ord, som hun skal have sagt paa Fru Helvig Urup, Thomis Nolls til Magelø, hvilket hun dog har benægtet ved sin højeste Ed. Da hun formener, at Tingfogden har gjort hende Uret med denne Dom, agter hun at indstævne den for sin tilbørlige Dommer. Der gives hende Bevilling til at være sikker og fri til Sagens Uddrag, dog skal hun straks rejse Paatale i Sagen. Sk. R. 5, 102 b.

— Miss. til Hans Oldeland. Han har for rum Tid siden¹ faaet Befaling til at være Værge for Jomfru Mergrette Aschersleben efter hendes afdøde Fader², naar Skiftet blev foretaget. Han beretter nu, at dette Skifte ikke endnu er sluttet, fordi Arvingerne selv har opholdt det, og har begæret at blive fritaget for ovennævnte Værgemaal. Han skal tilholde alle Arvingerne inden førstkommende Pinsedag endelig og uden videre

¹ 28. Aug. 1628.

² Jørgen Aschersleben († 1625).

Ophold at afslutte Skiftet. Dersom det ikke sker, tillader Kongen, at han fritages for Værgemaalet. F. T. 4, 270 b.

14. Febr. (Skanderborg). Miss. til Fru Hilleborg Krafse. Almuen paa Møen har andraget om at forskaanes for Afgift af de Jorder, som den har i Leje. Hun skal forholde sig hermed, ligesom det hidtil er sket og har været sædvanligt. Sj. T. 25, 250. K.

—¹ Miss. til Axel Movat om at levere Tolderne i Glückstadt Fæstning den Büschauer Slup², som han har, for at Visitøren kan bruge den. Naar Lammet kommer dertil, skal han straks lade det losse, sætte Stykkerne fra Den store Lykkepotte ombord paa det og siden lade det sejle til København. Sj. T. 25, 250 b. K.

— Miss. til Rentemestrene om Arbejdet paa Højbro og Nybro. Sj. T. 25, 250 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 146).

— Miss. til Jokim Beck om at paase, at Arbejdet paa Nybro og Højbro straks paabegyndes og gaar for sig. K. Udt. i Sj. T. 25, 250 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om straks at lade begynde paa deres Part af Højbro, da Vinteren næppe vil lægge nogen Hindring i Vejen derfor. K. Udt. i Sj. T. 25, 250 b.

— Miss. til Jockum Beck med Tilladelse til i sine Ærender at begive sig til Skaane, dog at han saa snart som muligt igen begiver sig til Københavns Slot. Udt. i Sj. T. 25, 251. K.

— Miss. til Otto Termo om at skaffe Christoffer Skade 4 Raadyr og 1 stort Dyr til hans Datters Bryllup, dog fra de Steder, hvor det er til mindst Skade for Vildtbanen. Udt. i Sj. T. 25, 251.

— Miss. til Gunde Lange og Mogens Sehested. Da Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald, har begæret 2 Gaarde, kaldet Snedkergaard og Søndergaard, i Hvingel By i Hee³ Sogn i Ning Herreg, 3 Gaarde, kaldet Kirkegaard,

¹ Brevet er i K. dateret: 13. Febr., paa Bagsiden af K. og i Sj. T.: 14. Febr. ² Biskayer Baad, se ndfr. 16. Febr. 1634. ³ J. T. har ved en Fejlskrift: Her Sogn i Huig Herred.

Hielmb og Hoverdal, samt 1 Bolhus, 1 Gadehus og 1 Hus i Hover Sogn i Bøvling Len til Mageskifte for 2 Gaarde i Gammel Sogn og 1 Gaard, kaldet Tambierg, i Nye Sogn, alle paa Sønderholm i Hing Herred, 1 Bol i Røkieer i Vind Sogn og 1 Gaard, kaldet Tarmb, i Bøvling Len, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 31 b.

14. Febr. (Skanderborg). Miss. til Jens Juel om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovenstaaende Besigtelse, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Udt. i J. T. 9, 32.

— Miss. til Lauredts Lindenov og Gabriel Kruse. Da Hr. Knud Gyldenstjerne har begæret en Halvgaard i Haslum By, en Halvgaard i Jebjerg By og 1 Kirkebol i Galten By i Galten Herred i Dronningborg Len til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Rudtrup, i Ølsted Sogn i Galten Herred i samme Len, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 32.

— Miss. til Otto Marsvin om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovenstaaende Besigtelse, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Udt. i J. T. 9, 32 b.

15. Febr. (—). Miss. til Axel Movat. Der tilsendes ham et Miss.¹ til Eyller Urne til Gundersleholm, Befalingsmand over Bratsberg Len, om at skaffe Skipperen paa Kongens Koffardiskib Krigsmanden en Last gode Danmarks Deler, naar Skipperen henvender sig til ham. Delerne skal forbruges i Glückstadt. Axel Movat skal tilholde Skipperen straks at begive sig derhen, indtage Lasten og føre den til Glückstadt. Skipperen skal tage Bevis for, hvor mange Deler han indtager. Sj. T. 25, 251. K.

— Miss. til Rentemestrene om at underrette Kongen om, hvor vidt det er kommet med det Kammer, der skulde istandsættes til Billedhuggeren, som skal lave det „Skoufessen“², og hvor snart det kan være færdigt. Udt. i Sj. T. 25, 251. K.

¹ Af samme Dag se N. T. 6, 7, tr.: NRR. VI. 623.

² Tysk: Schouessen, Skueret.

15. Febr. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved de nuværende Sandemænd i Tørrild Herred i Koldinghus Len faar Bevilling til at være fri for Ægt og Arbejde, saa længe de betjener denne Bestilling. J. R. 9, 11 b. K.

— Lignende Bevilling for Sandemændene i Mols Herred i Kalø Len. Udt. i J. R. 9, 11 b. K.

— Miss. til Chresten Thomesen om at indsende Erklæring til Kongen om, hvor meget der med Billighed bør gives de 3 Mænd i Viderup og den ene Mand i Bendstrup i Kalø Len, hvis Gaarde er sat for højt i Landskyld, i Afslag, saa at der ikke afgaar Kronen for meget og Bønderne kan blive ved Magt. Udt. i J. T. 9, 32 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at lade Bispens Residens [i Viborg] reparere efterhaanden, Aar efter Aar, da det vil koste for meget og falde helt besværligt at lade dem alle¹ reparere paa én Tid. Det Hus, som Kongen har haft Ophold i, skal tages ned og de andre repareres dermed, for at Gaarden kan blive desto mindre og ikke skal koste for meget. Hr. Knud Gyldenstjerne skal selv forhøre sig om Murmænd og Tømrere og fortinge, som det kan være rimeligt. Han skal underrette Kongen om, hvilke Materialier der gøres fornøden dertil i det kommende Aar, for at de i Tide kan bestilles paa de tilbørlige Steder. J. T. 9, 32 b.

— Miss. til Christen Thomesen. Hvad menige Mænd i Vistofte Sogn i hans Len [Kalø] har berettet om deres Sognepræst², der har Kirkens Part af Korntienden af Vistofte Sogn i Fæste, kan han se af deres hosføjede Supplikation. Han skal forhøre dem mod hverandre, og saafremt det befindes saaledes, som de angiver, skal han tilholde Præsten at lade sig nøje med den Del [af Tienden], der er rimelig. Saafremt Bønderne hellere vil yde den i Kærven, skal han lade begge Parter vide, at det skal være dem uforment at høste, uden at Præsten kan forbyde det, dog skal de tilforn lade ham det vide, for at han eller hans Fuldmægtig kan være til Stede og tælle med dem paa Agrene. Saafremt han da ikke lader møde

¹ D. v. s.: De dertil hørende Bygninger (Huse).

² Søren Jensen.

og tælle, skal det staa dem frit for at afsætte deres Tiende efter Recessen og siden føre deres Korn hjem. J. T. 9, 32 b.

15. Febr. (Skanderborg). Miss. til Jørgen von Ahlefeldt. Han har for rum Tid siden faaet Kongens Missive og sammen dermed en Supplikation fra Sognemændene i Jedsted, som deri begærer, at en af Niels Rasmussen beboet Krongaard ved Gredstedbroe i Haderslevhus Len maa nedlægges, fordi han besidder den til højeste Skade og største Fortræd for dem, og at de maa bruge Gaarden til deres Fædrift, hvorimod de tilbyder at give Kronen langt mere, end der nu gives af denne Gaard, for at han ikke skal sidde til Trængsel og Fordærv for den ganske By. Jørgen von Ahlefeldt fik i dette Missive Befaling til at erklære sig herom, men da dette endnu ikke er sket, paalægges det ham at efterkomme det forrige Missive og med det allerførste indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet. J. T. 9, 33.

— Miss. til Lauredts Ebbesen om at lade Jens Søfrensen af Stilling i Skanderborg Len være fri for Restancen af forrige Aars Landgilde, nemlig 2 Mark 4 $\frac{1}{2}$ Sk. i Penge, 22 Skpr. Byg, 3 Skpr. Havre, 1 Lam, 2 Høns og 20 Æg, og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 33 b.

— Miss. til Henrik Lange om at indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorfor han tager Stedsmaal af Lemvig Kirkes Jordskyld, som kun er 9 Tdr. Byg, medens Kirken ikke maa nyde det, hvilket medfører, at Kirken ikke kan holde sig selv ved Magt og endnu mindre Skolehuset. Udt. i J. T. 9, 33 b.

16. Febr. (—). Memorial, hvorefter Hoffururen skal rette sig. Han skal straks begive sig til København og dér bestille Losementer til efterskrevne fyrstelige Personers Gesandters Comitæ og Suite og dertil udtage de største, bekvemligste og nærmest Slottet liggende Huse, nemlig: 1. Den kejserlige Gesandts Folk, 2. den kongelige spanske Gesandts Folk, 3. den franske Gesandts Folk, 4. den engelske Gesandts Folk, 5. og 6. den svenske Gesandts Folk, 7. og 8. den polske Gesandts Folk, 9. Kongens Fru Søsters¹ Folk, 10. og 11.

¹ Kurfyrstinde Hedvig af Sachsen, Enke efter Kurfyrst Christian II.

Kurfyrsten¹, Kurfyrstinden og de unge Herrer af Sachsens Folk, 12. Herrerne af Sønderborgs Folk, 13. de kurfyrstelige sachsiske Raadsfolk. Sj. R. 19, 211 b.

16. Febr. (Skanderborg). Miss. til Borgemestre og Raad i København om Forberedelse til Indkvartering af fremmede Gæster til førstkommende Sommer [til Prins Christian (V)'s Bryllup]. Udt. i Sj. T. 25, 251 b. K. (Tr.: KD. V. 146).

— Miss. til Axel Movat om at lade Visitøren føre ind og ud til Skibene paa Elben med den Biskayer² Baad og paase, at man ikke forsømmer at passe paa ham. Udt. i Sj. T. 25, 251. K.

— Miss. til Jørgen Grubbe. Denne Knud Nielsen har berettet, at han en Tid lang har tjent Adressaten som Skriver paa Vestervig Kloster, da denne var forlenet dermed, at han har gjort Kongen Rede og Regnskab for Bestillingen og har overleveret Jørgen Grubbe dennes egne Regnskaber for den Tid han har tjent ham, men at Jørgen Grubbe alligevel har opholdt ham i lang Tid og slet ikke vil afslutte med ham, saa at han ikke kan komme til at søge sin Lykke andre Steder, men frygter for, at han af den Grund kan komme i stor Skade. Han har derfor begæret Kongens Missive til Jørgen Grubbe om at afslutte med ham og lade ham faa sin Afsked. Naar Knud Nielsen henvender sig til ham med dette Brev, skal han lade hans Regnskaber revidere uden videre Ophold, for at han ikke som Følge af yderligere Udsættelse skal lide Skade, men kan søge sin Lykke andre Steder. Sj. T. 25, 251 b. K.

— Miss. til Otto Skeel om at lade Laurets Nielsen og Søfren Bloch, Borgere i Hobro, paa Livstid faa det Korn, der gives til Vedligeholdelse af Broen ved Hobro mod, at de vedligeholder den forsvarligt. Udt. i J. T. 9, 33 b.

— Miss. til Jens Juel. Denne Peiter Grot af Gammel Stettin i Pommern har indsendt en Klage i Anledning af et Skib med kostelige Varer, der er strandet ved Ringkøbing, som han kan se af medfølgende Dokumenter. Jens Juel skal

¹ Johan Georg I og Magdalene Sybille. ² Saaledes K. Sj. T. har her: Buschauer Baad og ovfr. under 14. Febr.: Büschauer.

undersøge Sagen og, saafremt der er sket Peiter Grot Uret, hjælpe ham til Rette, saavidt det er kristeligt og ret. J. T. 9, 33 b.

16. Febr. (Skanderborg). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Kongen har bevilget, at en eller to af de nærmeste Kirke-tiender ved Hobro maa anvendes til Underholdning for en Hører og hans Efterfølgere ved Skolen dér, dog at Afgiften af dem ydes som sædvanlig. Adressaten skal derfor lade bemeldte Hører faa de 2 første Tiender, der bliver ledige dér paa Egnen, Kronens eller Kirkens Afgift dog uforkrænket dermed. J. T. 9, 34.

— Miss. til samme. Han har tilforn faaet Kongens Missive om at lade Kirkeværgerne i Hobro faa nogen Hjælp til Hobro Kirkes Reparation af de Penge, som de omliggende Kirker maatte have i Forraad. Naar den Hjælp, som det er paalagt at yde til de kristne Fanger i Tyrkiet, er indgaaet, skal han lade nævnte Kirke faa Hjælp efter Kongens forrige Missive af det, som bliver tilovers. J. T. 9, 34.

— Miss. til samme om, at Svenning Pedersen i Fusøen, som har fæstet en øde Bolig, maa være forskaanet for 2 Aars Landgilde, hvilket Adressaten skal føre til Regnskab; dog skal Svenning Pedersen opbygge Boligen. Udt. i J. T. 9, 34 b.

17. Febr. (—). Miss. til Jost Høg paa Sorø om at optage 2 Sønner af Søfren Nielsen, forrige Borgemester i Hobro, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 252.

— Miss. til Verner Parsberg. Jomfru Johanne Lykke til Bølumbaard har berettet, at hun har noget Tilgodehavende at fordre hos sin Broder Ifver Lykke, men at hun ikke ved, hvorledes hun skal faa sit Tilgodehavende, med mindre der er noget tilovers i Eskier Gaard og Gods, i hvilket Adressaten er indført og har faaet Pant af hendes Broder. Hun har derfor begæret dette Missive til ham om, at han skal tilstille hende Kopier af alle de Likvideringer, Pantebreve, Jordebøger, Takseringer og Vurderinger, som han har ladet gøre og har faaet paa nævnte Eskier Hovedgaard og Gods, som han har faaet af Ifver Lykke, og af alle Vidner, Domme eller andre Breve, for at hun deraf kan faa at vide, om der endnu er blevet noget tilovers til hendes Broder i nævnte Gaard, hvoraf hun

kan søge sin Betaling. Verner Parsberg skal tilstille hende de omhandlede Kopier, for at hun, dersom der endnu er noget tilovers for hendes Broder i Eskier, kan faa betalt, hvad hun med Rette har at fordre. J. T. 9, 34 b.

18. Febr. (Skanderborg). Miss. til Ventsel Rotkirk. Af hans Indberetning om Opbyggelsen af Korsør Kirke¹ har Kongen erfaret, at der dertil behøves over 12,000 enkende Dlr. foruden det, som Byen og Borgerne bidrager dertil. Da der næppe kan tilvejebringes en saa stor Sum Penge af Kirkernes Forraad, skal han hos Universitetet i København indhente Oplysning om, hvad den Kirke, der er opført udenfor Nørreport, har kostet i Arbejds løn, og derefter gøre Overslag over, hvad en Kirke eller Korskirke, saa stor som fornødent, kan koste at bygge uden Hvælving, og siden indsende Erklæring derom til Kongen. Sj. T. 25, 252. K.

— Miss. til Hans Lindenov om at paase, at Maren Jensdatter ingen Uret lider ved utilbørlig Fratagelse, Vurdering eller i andre Maader. Udt. i Sj. T. 25, 252.

— Miss. til Henning Valkendorf om at lade M. Svend N², Konrektor i Gymnasiet i Odense, for sædvanligt Fæste og Afgift faa den første Tiende, der bliver ledig ved Odense, dog at Sognet er saa nær ved Odense, at Bønderne ikke besværes over Billighed med at fremføre den. F. T. 4, 271 b. Orig. (medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense.

— J. R. 9, 12 se 19. Febr.

— Miss. til Niels Friis til Skomstrup og Jørgen Kruse til Ryomgaard. Da Jens Mogensen til Sindinggaard har begæret 3 Aarhus Kapitel tilhørende Gaarde³ i Taarup⁴ By i Hedensted Sogn i Hatting Herred i Jylland til Mageskifte for 2 Gaarde i Nør-Aldumb By i Stinderup Sogn i samme Herred, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 9, 35.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da Østergromdorp⁵ Sogne-

¹ Jvfr. Miss. af 25. Juni 1632 og 22. Okt. 1633.

² I en Paategning paa Bagsiden af Orig. kaldes han: M. Svend Pedersen. ³ I J. T. nævnes ikke Gaardenes Antal, men kun Gaardbeboernes Navne. ⁴ Torup.

⁵ Overskriften har: Østergromdorp, Teksten: Østergromdorp, Navneregistret til J. T.: Østrup Grandrup. Ment er Øster-Grynderup, nu Grynderup, Gislum H.

mænd har berettet, at der for nogen Tid siden er bevilget dem noget Afslag paa Afgiften af deres Tiende, fordi en stor Del af Sognet var øde, dog paa Betingelse af, at de, naar Sognet kom sig, igen skulde yde den fulde Afgift. Da Sognet nu efter de kejserliges Indkvartering igen for en stor Del er blevet øde, har de begæret igen at maatte faa en Del af nævnte Afgift eftergivet. Gabriel Kruse skal nøje undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring om den til Kancelliet og om, hvad der er det ringeste, der kan eftergives dem, indtil Sognet igen kommer noget paa Fode. J. T. 9, 35 b.

18. Febr. (Skanderborg). Miss. til Otte Marsvin og Borge-mestre og Raad i Randers om at indsende Erklæring til Kongen om et Andragende fra Haandværksfolkene i Randers om helt at faa afskaffet det Marked, som holdes dér Faste-lavns Fredag, der er deres Torvedag, da det skader dem i deres Forretning. Hvis det endelig er fornødent, skal de erklære sig om, paa hvilken anden Tid det kan afholdes til mindre Skade for Byen. Udt. i J. T. 9, 36.

— Miss. til Laurets Lindenov og Bispen i Aarhus [M. Mor-ten Madsen]. Af hosføjede Supplikation kan de se, hvad Vorms-lefs¹ Sognemænd har berettet. De skal ordne det saaledes med Nedbrydning af Udbygningerne [paa Kirken], som det er forsvarligt og kan være til Gavn for Kirken, især hvis der uden dem er Plads i Kirken til Folket og til at forrette al Gudstjenesten. J. T. 9, 35 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Chresten Holck om at indsende Erklæring til Kancelliet om et Andragende fra Hr. Eske Jensen, Sogne-præst til Rørbeck og Grønderup, om at maatte faa en øde Jord i Silkeborg Len til at bruge under sin Gaard, da hans Sogne er saa meget ringe. Udt. i J. T. 9, 36.

— Miss. til Otte Skeel om at indsende Erklæring til Kan-celliet om, hvorvidt Hr. Chresten Jensen, Sognepræst, af Vindfælder eller uden Skade for Skoven kan faa noget til Brændsel. Udt. i J. T. 9, 36.

— Miss. til samme om at forhandle mellem Bønderne i Løgsted Sogn og Hans Søfrensen, Tolder i Aalborg, som

¹ Ormslev, Ning H.

har Tienden af Løgsted Sogn i Fæste, saa at Bønderne i ingen Maade ubilligt molesteres med at føre Tienden af Sognet. Udt. i J. T. 9, 36 b.

18. Febr. (Skanderborg). Miss. til Otte Skeel og Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal]. Da det berettes, at Buderup Kirke er ganske brøstfældig og ikke kan istandsættes af sin Indkomst, skal de undersøge Sagen og om Kirken ikke efterhaanden kan hjælpes til Nødtørfthighed af sin egen Indkomst. Hvis ikke, skal de lade den faa noget til Hjælp af Hørum¹ Kirkes Formue, saavidt det er absolut nødvendigt. J. T. 9, 36.

— Miss. til Tønne Friis om at forhøre hos Borgemestre og Raad i Horsens, om Oluf Hansens Begæring kan opfyldes uden Skade for Borgerskabet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 36 b.

— Miss. til Palle Rodsten. Jomfru Lisbet Friis til Vosnesgaard har berettet, at hun har Fru Mette Høg, Jacob Trolles Enke, under Forfølgning for en Sum Penge, som denne skylder hende, og da han skylder Fru Mette Høg Penge, har hun begæret Kongens Arrest paa disse Penge. Han skal beholde disse Penge hos sig, indtil Sagen er sluttet og man kan vide, hvilken af Parterne de tilkommer med Rette, dog at denne Arrest sker paa Jomfru Lisbet Friis's Risiko, dersom hun ikke findes berettiget til dem. F. T. 4, 271.

— Miss. til Jost Høg til Biørnholmb. Jomfru Lisebet Friis til Vosnisgaard har berettet, at hun har en Sum Penge at fordre hos Fru Mette Høg, Jacob Trolles Enke, og at hun mener, at Jost Høg endnu skylder Fru Mette Høg noget for det af hendes Gods, som han har modtaget. Han skal indsende en Erklæring herom til Kancelliet med en rigtig Designation over, hvad Fru Mette Høg er blevet ham skyldig, hvilket Gods han har faaet til Udlæg derfor og paa hvilken Maade det er sket, for at det deraf kan erfares, om der hos ham er noget i Behold, hvorved hendes andre Kreditorer kan faa deres Betaling. J. T. 9, 37 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen [Skanderborg Len] om at tilholde de Bønder, som bor belejligst, at age 15,000 Mursten

¹ Formentlig: Hornum.

for Henrik Rantzau til Smol fra Stranden og op til hans Gaard, i det højeste saa meget som en liden Milsvej, dog skal det ske paa en belejlig Tid, naar de ikke er beskæftigede med Hoflejren, deres Sæd eller andet højnødigt Arbejde. Udt. i J. T. 9, 36 b.

18. Febr. (Skanderborg). Lignende Miss. til Ernst Normand [Koldinghus Len]. Udt. i J. T. 9, 36 b.

— Miss. til Rigsraaderne i Jylland Hr. Christian Friis, Hr. Jørgen Urne, Hr. Albert Skeel, Chresten Thomesen, Jens Juel og Otte Skeel om at rette deres Lejlighed efter at være til Stede paa Skanderborg Slot den 10. Marts førstkomende, hvor de videre skal blive underrettet om Kongens Vilje. J. T. 9, 36 b.

— Miss. til Hr. Chresten Friis og Chresten Thomesen. Bønderne i Hørning Sogn har klaget over, at Jens Mogensens tager deres Kirkes Indkomst til sig, uanset at Kirketienden i hans Formænds Tid har været hos Kirkeværgerne, som har anvendt den til Kirkens Bedste og gjort Regnskab derfor. Adressaterne skal undersøge Sagen, hvilket Forraad Kirken har og hvorledes dens Indkomst er blevet anvendt, siden han har begyndt at oppebære den. J. T. 9, 37. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve og kgl. Miss. til Kommissarier.

— Miss. til Ifver Lykke og Christopher Friis. De skal med det allerførste til Hartvig Bilde til Møllerupgaard overlevere de Breve, der findes paa afdøde Johan Anreps Gaard Grømkiergaard og som blev indsat dér efter afdøde Hartvig Kaas, forsaavidt de vedkommer hans Gaard Møllerupgaards Gods og Ejendom. De Breve, som de saaledes overleverer til ham, skal de registrere, tilstille ham baade Brevene og Registranten over dem og igen forsegle Brevkisten. J. T. 9, 37 b.

19. Febr. (—). Miss. til Jost Høg paa Sorø. Naar Kongens Kapelmester henvender sig til ham, skal han tale med Dr. Lauremberg eller Medicus paa Sorø om, at én af dem eller begge tilsammen stafferer og forfærdiger den Komodie, som Kapelmesteren angiver. K. Udt. i Sj. T. 25, 252¹.

¹ Delvis tr.: Mansa: Folkesygdommenes og Sundhedsplejens Hist. i Danmark S. 342.

19. Febr. (Skanderborg). Mageskifte mellem Jost Friis til Vaskiergaard og Kronen. Orig. K. J. R. 9, 12 (med Datum: 18. Febr.).

— Miss. til Otto Marsvin om at underrette Kongen om, hvor meget Indkomsten af det Gods beleber sig til, som Grev Valdemar har faaet af Laurets Ebbesen. Udt. i J. T. 9, 38.

— J. R. 9, 14 se 20. Febr.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Randers om straks at optage Maren Jensdatter, barnefødt i Skanderborg, i Hospitalet. Udt. i J. T. 9, 38.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om straks til Kancelliet at indsende en Jordebog paa det Gods, som Kongen har tilforhandlet sig af afdøde Chresten Hansen. Udt. i J. T. 9, 38.

— Miss. til Chresten Thomesen om at eftergive Søfren Mickelsen i Alsøe i Kalø Len 2 Tdr. Korn for hans Armods Skyld og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 38.

— Miss. til Otte Skeel om at lade Laurets Nielsen, Borgemester i Hobro, faa den første Tiende, der bliver ledig i Nærheden af Hobro, for rimeligt Stedsmaal og sædvanlig Afgift, dog at Bønderne ikke besværes for meget. Udt. i J. T. 9, 38.

— Miss. til samme om at indsende Erklæring til Kancelliet om det Bol, som Hr. Jens Pedersen Hegelund, Sognepræst til Romdorp og Klarop Sogne, paa Grund af sin Præstegaards Ringheds Skyld har begæret. Udt. i J. T. 9, 38.

— Miss. til Laurets Ebbesen og M. Morten Madsen. Hr. Mats Jacobsen, Sognepræst til Storning i Skanderborg Len¹, har berettet, at noget Gods i hans Formænds Tid er kommet fra Præstegaarden. De skal undersøge Sagen og indsende Erklæring om den til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 38 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Søfrensen i Aalborg paa Kirkens Part af Korntienden af Løg-

¹ Stedet er forskrevet i J. T.

sted Sogn mod den sædvanlige aarlige Afgift, at levere paa de Steder, som Lensmanden befaler. Udt. i Tb. 126.

20. Febr. (Skanderborg). Miss. til Jokum Beck, [Lensmand paa Københavns Slot], og Dr. Hans Reisner [Biskop over Sjællands Stift]. Da der er opstaaet Trætte mellem Præsterne og Skomagerlavet i Køge om nogle Rettigheder, som Præsterne mener betages dem, medens Skomagerlavet ikke anser sig for forpligtet til at yde dem, skal Adressaterne fordre Parterne for sig, forhøre dem og, saafremt de ikke kan forlige dem, henvise Sagen til at ordeles paa de tilbørlige Steder. Sj. T. 25, 252 b. K.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Det berettes, at Landsdommeren i Halland Knud Gabrielsen til Hiulerød har indsat Sagen om 2 henrettede Bønder til Kongen. Da Kongen ogsaa eragter, at Sagen bekvemmeligst kan og bør forhøres her, skal Adressaten indstævne Sagen til førstkommende Herredag¹. Da Vagtmesteren dér [paa Varberg] skal have nogen Kundskab om den henrettede Skrivers Breve, Henrettelse og Lejlighed, skal Adressaten forhøre ham om Sagen. Ligeledes skal han forhøre Borgemester Mads Rasmussen, som ogsaa skal tiltales, dersom det befindes, at han har forset sig i Sagen. Alt dette skal ske i Nærværelse af Borgemestre og Raad (dog ikke offentligt), og disse skal give det beskrevet, hvilket skal sendes til Kongen. Endelig skal han tilholde Slotspræsten at indsende en skriftlig Beretning om, hvad han ved. Sk. T. 6, 52.

— Miss. til Frederik Markdanner. Palle Rodsten til Lundsgaard har for nogen Tid siden² faaet Kongens Befaling til at være Værge for afdøde Jørgen Lykkes efterladte Hustru Fru Regina Regenschatt³ paa Skiftet med hendes Søn⁴. Da det berettes, at Palle Rodsten paa Grund af sine egne Bestillinger, som han skal forrette i Jylland, ikke inden førstkommende Paaske kan efterkomme denne Befaling, skal Adressaten rette sin Lejlighed efter at være Fru Regina Reinschatts Værge, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun veder-

¹ Om Sagen se Herredags Dombog 1635 17. April fol. 123 ff. ² 20. Juli 1633. ³ Regina v. Rindschat. ⁴ I de tidligere Miss. herom tales der om Børnene. Der var en Søn Erik og en Datter Margrete.

fares hende, hvad der er ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til hendes rette Væрге. F. T. 4, 271 b.

20. Febr. (Skanderborg). Miss. til Christen Normand og Niels Skinkel. Der er for nogen Tid siden¹ udgaaet Befaling til gode Mænd i Fyen om at foretage Skiftet efter afdøde Jørgen Lykke til Fielemose mellem hans efterladte Hustru og Søn. Da hans Broder Falck Lykke til Bollerup, Befalingsmand over St. Peders Kloster i Lund, beretter, at der findes Gæld efter ham, som efter Loven bør betales af Fællesboet, skal Adressaterne begive sig til Fielemose, taksere Boets Løsøre, Jordegods og Ejendom, gøre Kreditorerne Udlæg i Løsøre, saavidt de har Ret til at fordre, og siden dele det, der er tilovers, efter at Gælden er betalt, mellem Moderen og Sønnen, takseret i Penge, saa at hver af dem kan vide, hvor meget der tilkommer dem med Rette, og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og føre denne Befaling til Ende uden Forhaling. F. T. 4, 272.

— Mageskifte mellem Christoffer von Gersdorff til Sæbygaard, Befalingsmand over Lønborg Bisgaard, og Kronen. Orig. J. R. 9, 14 (med Datum: 19. Febr.).

— Aab. Brev om, at N. N.², Sognepræst i Asp, og hans Efterfølgere for Kaldets Ringheds Skyld herefter aarlig maa oppebære Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Asp Sogn i Kærven uden Stedsmaal, dog mod at yde den sædvanlige aarlige Afgift deraf. J. R. 9, 17. K.

— Miss. til Otte Marsvin om at tilholde Hospitalsforstanderne i Randers af Hospitalets Indkomst at betale Peder Christensen Kock, Indvaaner i Randers, 43 Tdr. Korn, som han i sidste Ufreds Tid har laant til de Fattige. Udt. i J. T. 9, 38 b.

— Miss. til samme. Det berettes, at han for nogen Tid siden har fæstet Kronens Part af Korntienden af Gaasom

¹ Miss. af 20. Juli 1633 til Anders Bilde og Falk Gjõe.

² For-

mentlig Jens Mariager. J. R. og K. har en tom Plads til Navnet.

Sogn til Laurets Matsen i Hvidsten, som har givet Fæste deraf, der er ført til Regnskab, og Kirkens Part af Korntienden af Gaasom Sogn til Morten Pedersen i Gaasom, og at de har nydt disse Parter i nogen Tid og ingenlunde forbrudt dem. Desuagtet har Envold Seefeld til Viffertsholm ved „ulige“ Beretning erhvervet først Fæstebrevene og siden¹ Kongens Konfirmation paa bemeldte Tiende. Da saadant i sig selv er ubilligt, har Kongen forundt Bønderne Konfirmation paa deres forrige Fæstebreve. Otte Marsvin skal forlange den Konfirmation, som Kongen har givet Envold Seefeld, tilbage af denne og indsende den til Kancelliet. J. T. 9, 38 b.

20. Febr. (Skanderborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Lauris Madtsen i Hvidsten paa Kronens Part af Korntienden af Gaasom Sogn, af hvilken Morten Pedersen i Gaasom har fæstet Kirkens Part, mod den sædvanlige aarlige Afgift, 9 Ørte Rug, 6 Ørte Havre og 6 Ørte Byg, som de skal levere inden Fastelavn i det seneste. Udt. i Tb. 126.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Henrik Split, Slotsfoged paa Skanderborg, paa Tøring Sogns Tiende mod den sædvanlige aarlige Afgift, og efter hans Død for hans Hustru Luttermaal Køsto, om hun overlever ham, for Fæste. Udt. i Tb. 126.

— Miss. til Laurets Ebbesen og M. Morten Matsen om at indsende Erklæring til Kancelliet om, hvilke Midler der findes til at skaffe dem paa Altrøe en Klokke igen, da deres er frataget dem i Ufredstid. Endvidere skal Laurets Ebbesen erklære sig om, hvorvidt den Vejrmølle, som de begærer at opbygge, kan forundes dem til deres Fordel uden Skade. J. T. 9, 39.

— Miss. til Christen Holck om at tilholde Sandemændene i Silkeborg Len at forfærdige Broerne, Vaser og Alfarveje i nævnte Len. Dersom nogen findes forsømmelig deri, skal han tiltale dem ved Retten. J. T. 9, 39.

— Miss. til Gabriel Kruse om at undersøge, hvad Bygfældighed der findes paa de Kirker, hvis Tiende de² lader

¹ 8. April 1633.

² Det ses ikke, hvem der menes.

oppebære, dér i Lenet [Mariager Kloster], og hvad det kan koste at reparere dem nødtørfigt. Udt. i J. T. 9, 39.

20. Febr. (Skanderborg). Miss. til Otte Marsvin og Tønne Friis. En Del til Dronningborg Slot liggende Bønder har andraget om at faa Afslag paa deres Landgilde, fordi de, dengang Slotsmøllen sammesteds anlagdes, ikke fik noget Afslag paa deres Landgilde, da de dengang ikke var under Kronen. Adressaterne skal undersøge nævnte Møllens Forhold og 1. hvad den aarlig koster at vedligeholde, 2. hvad den aarlig om trent indbringer, som føres til Regnskab, 3. hvor meget de Bønder, Kronens, Adelens eller andre, der lider Skade paa deres Enge ved Flodemaal og Støvning eller hvis Engmaal kan forbedres ved Afskaffelse af Støvningen, aarlig vil betale, dersom samme Mølle ødelagdes. J. T. 9, 39.

— Miss. til Otte Marsvin om at indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt der, saafremt Slotsmøllen ved Dronningborg ødelægges, ikke igen kunde indrettes en lille Stampe-mølle dér uden Opstøvning og, dersom Møllen ikke ødelægges, om der da ikke alligevel uden Skade for Møllen kunde indrettes en Stampe ved Flodbrohuset eller Flodgyden. Udt. i J. T. 9, 39 b.

— Miss. til Raadet i Jylland. Aalborg, Aarhus, Grenaa, Æbeltoft og flere andre Købstæder i Nørrejylland har adskillige Gange besværet sig over den Ulighed, som findes paa deres aarlige Skatter, Baadsmands- og Byskyttehold og anden Tyng. Adressaterne skal beramme en bestemt Tid, kalde for sig dem, det er nødvendigt at høre, og sætte og taksere Købstæderne overalt til det, der er billigt, for at der saavidt muligt ikke skal findes nogen, der har Grund til at besvære sig. Der tilsendes dem hoslagt Taksten paa Baadsmandskat, Byskyttehold og de sædvanlige Byskatter til Efterretning. Saafremt deres Betænkninger ikke overalt er ens, skal de fremsende dem sammen med deres Resolution. J. T. 9, 39 b.

— Miss. til Jens Juel om at lægge 1 Gaard, kaldet Østergaard, i Heldum Sogn i Skodborg Herred, 1 Gaard, kaldet Gadegaard, i Fialtring Sogn og 1 Bol i Trans Kirkeby i Trans Sogn i Vandfuld Herred i Bøvling Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jost Friis til Vaskiergaard, ind under Bøvling Len, indskrive dem i Jorde-

bogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 9, 40.

20. Febr. (Skanderborg). Lignende Miss. til Hr. Jørgen Urne om at lægge 1 Gaard, kaldet Brendgaard, i Vanborre Sogn i Vestervig Klosters Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jost Friis til Vaskiergaard, ind under Vestervig Klosters Len. Udt. i J. T. 9, 40 b.

— Lignende Miss. til Chresten Holck om at lægge 4 Gaarde og 4 Gadehuse, af hvilke 3 er lagt øde i Fjendens Tid, alle i Demstrup i Sørslef Sogn i Lysgaard Herred i Silkeborg Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Chrestopher von Gersdorff til Sæbyegaard, Befalingsmand over Lønborg Bisgaard, ind under Silkeborg Len. J. T. 9, 40 b.

— Lignende Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at lægge 2 Gaarde i Øster Børsting, Rørgaard i Smolerup Sogn og 1 Gaard og 1 Gadehus [i] Siørup i Vrofv Sogn i Fjends Herred i Halds Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Chrestopher von Gersdorff til Sæbyegaard, ind under Halds Len. J. T. 9, 41.

— Miss. til Otte Skeel og Bispen i Aalborg [Mag. Kristen Hansen] om at fordele Tjenesten mellem M. Niels Povlsen¹, Sognepræst sammesteds, og Kapellanen, som det er forsvarligt, saa at denne kan hjælpe Sognepræsten saaledes med at drive Børnelærdommen, at Ungdommen ikke blot kan læse den udenad, saavidt Ordene belanger, men ogsaa kan forstaa Meningen deraf. Udt. i J. T. 9, 41 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Kongen har tilforn² befalet ham at indtale nogen Jord, som for nogen Tid siden er fra-kommet Præstegaarden i Værløf³, og det berettes nu, at denne Sag har været for Landstinget, men ikke er blevet ordelet dér, fordi det befindes, at det er sket med Lensmandens Bevil-ling, uanset at det ikke er underskrevet af Lensmanden. Otte Marsvin skal indstævne Sagen for førstkommende Herre-dag og faa Dom for, om samme Jord ikke igen bør komme til Præstegaarden, da der hverken er Hævd paa samme Mageskifte,

¹ Mag. Niels Povlsen Schandorph, Sognepræst til Budolfi Kirke i Aalborg. ² 28. Juni 1632. ³ Vellø, Hovlbjerg H.

ej heller Kongen eller Kongens Fader har samtykt i samme Mageskifte. J. T. 9, 41 b.

20. Febr. (Skanderborg). Miss. til Hr. Albret Skeel og Bispen i Ribe [Dr. Jens Dinesen Jersin]. De skal til Reparation af Randers Kirke sende Borgemestre og Raad 250 Rdlr. af Forraadene i de formuende Kirker i Ribe Stift, dog at de Penge, som det er paabudt at yde til Løskøbelse af danske Fanger i Tyrkiet, fremfor alting først skaffes, da saadant i sig selv er kristeligt og det er meget uforsvarligt, at arme Guds Lemmer og Sjæle længere lades under det „barbareske“ Aag. J. T. 9, 42. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Lignende Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal], Otte Skeel og Bispen i Aalborg [Mag. Kristen Hansen] og Laurets Lindenov og Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Udt. i J. T. 9, 42.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus om at lade Hadsten Kirke, som er brøstfældig, reparere, da Kapitlet har Jus til den. Udt. i J. T. 9, 42.

— Miss. til Otte Skeel. Denne Brevviser Jens Thøgersen har berettet, at han i 1624¹ har fæstet Halvparten af ^{en} Gaard, kaldet Limetorp², i Asper Sogn i Hjerm Herred af Niels Friis af Lundergaard og har givet ham 110 Rdlr. i Stedsmaal, men at han desuagtet har maattet rømme Gaarden for Laurets Friis, som har købt Gaarden af Niels Friis, og at han ikke har faaet sit Stedsmaal igen. Otte Skeel skal undersøge Sagen og dersom det befindes, at Jens Thøgersen uden billig Aarsag eller Dom er kommet fra Gaarden, skal han sørge for, at denne i det ringeste faar sit Stedsmaal igen, og iøvrigt forhandle saaledes mellem dem, at Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. J. T. 9, 42.

21. Febr. (—). Miss. til Hr. Tage Thott Andersen om at lade toldfrit passere det Kød, Talg og andre Varer samt levende Kvæg, som Svenskerne fører fra Sverrig lige ned til Ronneby og udskiber dér; dog skal han have god

¹ Der har staaet 1634, men Tallet er formentlig rettet til 1624.

² Sikkert: Lindetorp i Asp Sogn, hvor der dog ogsaa findes et Lilletorp.

Agt paa, at andre Nationer under det Skin ikke ogsaa udfører saadant toldfrit. Sk. T 6, 52 b.

21. Febr.¹ (Skanderborg). Miss. til Hr. Tage Thott. Han har berettet, at han paa Blegindfar Landsting har erhvervet Dom over nogle Bønder dér i Blekinge, som er dømt i Kongens Naade og Unaade, fordi de modvillig har sat sig op imod Retten og ikke alene modsat sig at betale de 3 Aars Skat, nemlig 1 Rdlr. aarlig i 3 Aar, som Adelen har bevilget at deres Bønder skulde betale til Fæstningernes Reparation, men at de endog, da de ved Retten blev forfulgt til Nam i deres Bo, har rottet sig sammen og med Magt bortjaget Herredsfogden og hans Medfølgere, da han paa Rettens Vegne kom til deres Gaarde for at tage Nam efter Dommens Indhold. Da denne Dom endnu henstaar ustævnet af Bønderne og deres Herskab, skal Adressaten lade disse Bønder, som i saa Maader har anstillet sig med Mytteri og Foragt for Retten, paagrube og sende fængslede til Bremerholm sammen med Dommen. Han skal endvidere lade deres Bo beskrive og forvare retsligt. Sk. T. 6, 57.

— Miss. til Hendrik Podebusk. Palle Rodsten til Lunds-
gaard har for nogen Tid siden faaet Befaling til sammen med
Claus Brockenhuus til Brockholm, Landsdommer i Fyen, at være
til Stede paa de Krusers Skifte. Da Palle Rodsten i lang-
sommeligt Tid forbliver i Jylland for at besørge sine egne An-
liggender, skal Hendrik Podebusk rette sin Lejlighed efter at
afslutte nævnte Skifte sammen med Claus Brockenhuus.
F. T. 4, 272.

— Miss. til Frederik Markdanner og Gregers Høg. Hans
Jensen, Borger i Odense, har berettet, at han ved gode Mænd
er indført i en Mark, kaldet Ulkendrup, for en Sum af
269 Rdlr. 2 Mark, som han har at fordre hos Claus von
Buchwald og Ofve von Buchwald, og da Ridemændene i
deres Indførsel har sat, at han skal have sin Betaling deri efter
lovlig Likvidation, har han begæret Kongens Befaling til Adres-
saterne om at likvidere denne Mark, for at han kan vide, i hvil-

¹ Indført mellem 20. og 24. Marts. Nedenunder er skrevet: Denne
Kopi skulde været indført i Februario.

ket Omfang han er berettiget i den. De skal med det allerførste begive sig dertil, fastsætte, hvor meget han er berettiget til i Marken efter Indførslen og give det beskrevet. F. T. 4, 272 b.

21. Febr. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved de nuværende Sandemænd i Lysgaard Herred i Silkeborg Len faar Bevilling til at være fri for Ægt og Arbejde, saa længe de betjener denne Bestilling, dog er hermed ikke ment, at de skal forskaanes for Arbejdet med Vedligeholdelsen af alfare Veje, Broer og Vaser. J. R. 9, 17. K.

— Kgl. Konfirmation paa et af Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, under Forbehold af Kongens Approbation udstedt Livsfæstebrev for denne Brevviser Rasmus Jensen af Skoufrosøed paa Kalbyegaard med et Gadehus paa Gaardens Grund og al dens Tilliggende samt to Enge, kaldet Statsgaards Eng og Langvads Eng, som i langsommelig Tid har været i Fæste til samme Gaard, som hans Modersøster Anne Pedersdatter har opladt til ham, dog at hun selv beholder Bolig paa Gaarden paa Livstid efter det Frihedsbrev, som Kongen har givet hende derpaa. Kongen konfirmerer, at de 2 Enge, Statsgaards Eng og Langvads Eng, maa følge Rasmus Jensen til Kalbyegaard paa Livstid og efter hans Død fremdeles maa følge Gaarden for billigt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 9, 17 b. K.

— Miss. til Christen Holck. Mickel Jensen Rafnholt har i 1630 fæstet en øde Gaard, som i Fjendernes Tid var blevet ganske nedbrudt og afbrændt, og har paa Grunden bygget 2 Huse. Da han derved er blevet ganske forarmet, fritages han for de 2 Aars Landgilde, hvormed han resterer, men ikke for det tredje Aars. Endvidere skal Adressaten lade ham faa Bygningstømmer, hvor det er til mindst Skade for Skovene, og lade ham være forskaanet for Ægt og Arbejde i et Aar. Udt. i J. T. 9, 42 b.

— Miss. til Otte Marsvin og Axel Urne. Da Jørgen Kruse til Ryomgaard har begæret 1 Gaard i Attrup i Koedt Sogn i Mariager Klosters Len i Jylland til Mageskifte for 1 Gaard i Vester Hassing By og Sogn i samme Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 9, 42 b.

— Miss. til Gabriel Kruse om at give Møde paa Kon-

gens Vegne ved ovenstaaende Besigtelse, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Udt. i J. T. 9, 43 b.

21. Febr. (Skanderborg). Miss. til Laurets Ebbesen om at lade Anne Jensdatter af Toustrup i Gern Herred i Skanderborg Len, som ved en Ildebrand har mistet Størsteparten af sin Formue, være forskaanet for et Aars Landgilde, dersom hun tilforn ikke har nydt nogen Benaadning, og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 43.

— Miss. til samme. Søfren Jensen i Giesing Mølle i Skanderborg Len (der har klaget over, at Møllen er forskyldet) maa indtil videre aarlig for hver Td. Mel [Mølleskyld] give 1 Rdlr. in specie; Mølleskylden er 16 Ørte Mel. Dog skal Mølleren være forpligtet til selv at holde Møllen forsvarligt ved Magt og Hævd med Sten og Jern. Laurets Ebbesen skal føre dette til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 43 b.

— Miss. til samme og Otte Marsvin. Kongen har af Fru Jytte Brock, Enke efter Hr. Jørgen Skeel til Skerved, begæret en i Kongens Vildtbane liggende Gaard i Yding i Skanderborg Len, hvorfor hun til Mageskifte for denne har begæret Kronens Part i Skierne Hovedgaard, der er beboet af 3 Bønder, med tiliggende Frihed og Rettighed, endvidere den Tredjepart, som den ene Bonde besidder, og 2 Søsterlodder i den anden Part, som er skiftet i 8 Søsterlodder, og som tilkommer Kronen. De skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor meget begge Parter Landgilde kan beløbe sig til, og om nævnte Part i Skierne kan bortskiftes fra Kronen. J. T. 9, 43.

— Miss. til Chresten Thomesen om, at Hans Jensen af Gangsted har klaget over, at en Enke, til hvem han er kommet i Huse, ikke vil holde sin Trolovelse med ham. Han skal tilholde begge Parter at holde, hvad de har lovet; den af dem, som da findes genstridig, skal straffes tilbørligt. Udt. i J. T. 9, 43 b.

— Miss. til samme om at lade Borgemestre og Raad i Aarhus faa 20 Egetræer i Kalø Lens Skove, hvor det kan ske til mindst Skade for Skovene, til Reparation af Bolværket i deres Bys Havn; dog skal de selv lade Træerne hente. Udt. i J. T. 9, 44.

22. Febr. (—). Miss. til Rentemestrene. Borgemestre og

Raad i København har, for at man altid kan have Underretning om Indtægten af deres Havn ogsaa af den kongelige Tolders Røgnskaber (om det eragtes fornødent) efter det paa begge Steder opgivne og Overensstemmelsen derimellem (naar det ellers gaar ret til), andraget om, at det maa befales Tolderen i København, naar Skippernes og Købmændenes Ruller over det af dem indførte Gods leveres til ham, at paategne disse Ruller med Dag og Datum, hvorefter de skal forevises for Havnens Siseskriver, inden de kan forakciseres og gøres klar hos ham, og at Skipperne og Købmændene, naar de igen vil afsejle, ikke maa dimitteres af Kongens Tolder, førend de for ham har fremvist samme Ruller med Paategning af Sisemesteren om, at alting er befundet rigtigt efter deres Indholdsangivelse, hvilket de mener vil være til stor Profit baade for Kronens Indkomst og for Havnen i Henhold til Kongens Benaadning. Adressaterne skal undersøge Sagen og erklære sig om, hvorvidt denne Begæring kan bevilges med Fordel for Kronen. Sj. T. 25, 252 b. K.

22. Febr. (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene. Det berettes, at en Del af dem, der gør Leverancer til Kongen, ogsaa ellers tit angiver noget Gods som bestemt til Kongen og ikke forakciserer det, skønt der ikke er afsluttet noget Køb med dem derom, men Varerne enten kun er sendt, fordi man vil forsøge at afsætte dem til Kongen, eller, selvom de er bestilt hos dem paa Levering, dog gaar paa deres egen Risiko og ikke bliver Kongens, før de er leveret, og derfor undertiden af en eller anden Aarsag maa gaa tilbage. Men naar Varerne først under dette Skin er frit indført, mister ikke alene Kronen og Havnen deres Rettighed, men de henstikkes desuden under samme Paaskud hemmeligt og fordeles til stor Skade for Borgerskabets Handel. Rentemestrene skal tilholde Tolderen og Borgemestre og Raad i København herefter ikke at lade noget sligt passere told- og sise frit, uden at det med Kontrakt bevises, at der er akkorderet derom paa Kongens Vegne, førend det ankommer. Sj. T. 25, 253. K.

— Miss. til samme om Afregning mellem Kongen og Borgemestre og Raad i København paa Byens Vegne. Sj. T. 25, 253 b. K. (Tr.: KD. V. 146 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at

Kongen har bevilget, at den Forhøjelse paa Havnens Akcise og Indkomst, som tilforn er bevilget dem for et Aar, maa forlænges for et Aar til. Den skal anvendes til Højbro's Ophugning og til at gøre Havnen færdig. Sj. T. 25, 253 b. K.

22. Febr. (Skanderborg). Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Jens Søfrensen, Raadmand i Aalborg, har berettet, at en af hans Sønner har tjent Adressaten en Tid lang, først som Dreng og Haandskriver og siden i en 6 Aars Tid som Slotsskriver og Ridefoged paa Hagenskov Slot, at han har gjort Regnskab for nogle Aar efter de derfor udstedte Kvittanser og at han nu i det sidste er død i hans Tjeneste. Efter Sønnens Død har Jens Søfrensen af Adressaten begæret at faa sin afdøde Søns Kvittanser paa hans reviderede Regnskaber, endvidere et af ham paa Herredstinget erhvervet Stokkenævn og Adressatens eget Bevis om hans Forhold i Tjenesten, men har ikke kunnet faa dem. Adressaten skal meddele Jens Søfrensen Underretning om hans Søns Regnskaber og Forhold, saa at han kan have at rette sig derefter. F. T. 4, 273.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Peder Volters¹, Indvaaner i Nyborg, har berettet, at Nyborg, Svendborg, Faaborg og Rudkøbing i Henhold til en Kontrakt er blevet hans Stifbørn over 3000 Dlr. skyldig, hvormed hans Formand, afdøde Anders Skriver, for nogle Aar siden har forstrakt dem til Oprettelse af det spanske Kompagni [i Nyborg]², hvori alle de nævnte Købstæder har været interesserede, men at disse Penge forholdes ham, skønt der nogle Gange er gjort Anfordring paa dem. Adressaten skal strængt og alvorligt tilholde Borgerne i de Købstæder, der ligger i hans Len [Nyborg], nemlig Nyborg, Svendborg og Faaborg, at de uden Ophold og Omkostning betaler Peder Volters paa hans Stifbørns Vegne de Penge, som de har udlovet til det spanske Kompagnis Oprettelse, og som hans Formand har udlagt for dem. F. T. 4, 273 b.

— Lignende Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz [Nykøbing og Aalholm Len] om Rudkøbing³. Udt. i F. T. 4, 273 b.

¹ Han kaldes i senere Miss. Peder Walter. ² Jvfr. 22. Juni 1634.

³ Rudkøbing hørte under Tranekær Len, hvor Peder Basse var Lensmand.

22. Febr. (Skanderborg). Miss. til Johan Friis og Henning Valkendorff. Da Frederik Markdanner til Søgaard har begæret 4 Gaarde og Gadehuse samt 2 Møller, nemlig Bierne og Mehle¹ Møller, i Røning By og Sogn i Nyborg Len i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard i Flodstrup² By og Sogn, 2 Gaarde i Kissendrup, 1 Gaard i Afnsløf By og Sogn, 1 Gaard i Skalkendrup By og Sogn, 1 Gaard i Skaderup³, 1 Gaard i Elvig⁴ By og Sogn, alle i Vindinge Herred, 4 Gaarde i Skindbierre⁵ By og Sogn, 2 Gaarde i Ugerslev⁶ By og Sogn og 1 Gaard i i Restrup⁷, alle i Baag Herred i Nyborg Len i Fyen, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. F. T. 4, 275.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas om enten selv eller ved en Fuldmægtig at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 273 b.

— Miss. til Chresten Thomesen. Da Fru Karen Sehested, Enke efter Tyge Kruse til Stranholt, har begæret 2 Gaarde i Allestrup i Veylby Sogn i Sønderhald Herred i Jylland til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Tolstrup, i Sønder Herred, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes [fra Kalø Len]. J. T. 9, 44 b.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Fru Karen Sehested, Enke efter Tyge Kruse til Stranholt, har begæret en til Aarhus Kapitel liggende Gaard i Veyel By og Sogn i Sønderhald Herred i Jylland til Mageskifte for 1 Gaard, Tolstrup, i Sønder Herred og 1 Gaard i Skindbierrig i Nørre Herred i Jylland, skal Kapitlet indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 9, 45.

¹ Mellemmølle. ² Flødstrup. ³ Fejlskrift for: Saaderup. ⁴ Elvid, Frørup S., Vindinge H. ⁵ Fejlskrift for: Skiudbierre = Skydebjærg, Baag H. ⁶ Formentlig: Ullerslev, Vindinge H. ⁷ Rejstrup, Aunslev S., Vindinge H.

22. Febr. (Skanderborg). Miss. til Laurets Lindenov. Da Fru Karen Sehested, Enke efter Tyge Kruse til Stranholt, har begæret 2 Gaarde i Veylby By og Sogn i Sønderhald Herred i Jylland til Mageskifte for 4 Gaarde, af hvilke den ene kaldes Refven, i Veyelby i Sønder Herred, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Aarhusgaards Len. J. T. 9, 45 b.

— Miss. til Otto Skeel om at lade Hr. Chresten Chrestensen, Sognepræst til Sønder og Nørre Kongsløf Sogne i Aalborgshus Len, faa Korntienden af Brundum¹, dersom den er ledig, for sædvanlig Afgift. Hans Gaard brændte, før Fjenden kom dér til Landet, og da han noget nær havde faaet den færdig, kom Fjenden og fratog ham hvad han ejede. Udt. i J. T. 9, 44.

— Miss. til Chresten Thomesen. Han har berettet, at 2 Personer, den ene ved Navn Jep Rasmussen Skade, den anden Peder Hansen Vorm, i 1625 har vidnet paa en Præst, ved Navn Hr. Søfren², at han havde dræbt Jesper Houfgaard, efter hvilke Vidnesbyrd der er gaaet Dom over Præsten, som har mistet sit Liv derfor. Disse to Personer har nu ved højeste Ed og oprakte Fingre fragaaet samme deres Vidnesbyrd, idet den ene foregiver at være listet og truet dertil med Fængsel og Jern, den anden at være tilskyndet og købt dertil. De er derfor af Landsdommeren i Jylland dømt at have vidnet løgnagtigt og at skulle staa til Rette derfor. Da nævnte Præst fornemmelig efter deres Vidnesbyrd er blevet henrettet og de i saa Maader er Aarsag til hans Henrettelse, skal Chresten Thomesen lade dem tiltale, om de ikke bør straffes med højere Straf end paa deres Fingre. Dersom Dommen gaar paa deres Liv, skal han lade dem pinligt forhøre, for at den rette Sandhed her kan komme for Dagen. J. T. 9, 44.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at en Del Præster i Viborg Stift for deres Kalds Ringheds Skyld for Afgift maatte faa nogle Tiender dér i Stiftet, naar de faldt. Det berettes nu, at samme

¹ Brøndum S., Hellum H.
Sønder H. Dyr.

² Søren Jensen Qvist, Præst i Vejlbj,

Præster har tilbudt dem, som har disse Tiender i Fæste, at give dem deres udgivne Fæste igen, men at disse ikke har villet modtage dette eller afstaa Tienderne. Adressaten skal selv forhandle med Borgere og Kronens Bønder og, saafremt det er Adelsbønder, som har samme Tiender i Fæste, da med disses Herskab om at forhandle med deres Bønder om, at de godvilligt afstaa Tienderne og igen modtager deres Fæste, for at de nævnte fattige Præster kan blive hjulpet. J. T. 9, 46.

22. Febr. (Skanderborg). Miss. til Laurets Lindenov. Kongen har eftergivet Peder Rasmussen i Lisbjerg i Aarhus Len $1\frac{1}{2}$ Td. Byg af forrige Aars Landgilde, fordi han i Fjendens Tid er blevet meget forarmet. Laurets Lindenov skal føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 45.

— Miss. til Christian Holck. Han skal i sit Len [Silkeborg] købe 200 fede Faar og Gældvæddere til Hofholdningens Fornødenhed, straks sende dem til Skanderborg og underrette Hofskænken om, hvad de koster, saa skal Køkkenskriveren betale dem. Udt. i J. T. 9, 45.

— Miss. til Oluf Parsberg [Trondhjem]. Jens Bang, Indvaaner i Aalborg, har berettet, at Adressaten, da han var forlenet med Dronningborg Len, har fragtet et ham tilhørende Skib, som med 1700 Tdr. Malt og 150 Tdr. Mel skulde løbe til Glückstadt, hvilket ogsaa skete, og Ladningen blev leveret dér. Adressatens Tjener betalte Jens Bang 140 Dlr. paa Fragten; siden har denne hos Adressaten nogle Gange krævet Resten, men ikke faaet den. Oluf Parsberg skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt Jens Bang har videre Fragt at fordre og hvorledes det forholder sig dermed. N. T. 6, 8.

23. Febr. (—). Miss. til Erik Ottesen. Han har forespurgt, om der ikke skal brolægges fra Holmens Port til Smedjen og siden fremdeles; dette er ikke nødvendigt, men han skal fortsætte med Opfyldningen, som det hidtil er sket. Paa Delmenhorst skal der lægges et Fordæk til Masten og et Forkastel, saa at den kan føre 6 eller 8 Stykker ovenpaa. Han har forespurgt, hvilken Pinasse Kongen vil have til Norge; det er ikke nødvendigt at sende nogen. Den lille Lykkepotte skal straks sendes til Christianpris, og Den store Lykkepotte skal straks tages paa Land; siden skal det afventes, hvorledes der

videre skal forholdes dermed. Han skal lade Muren paa Holmen reparere, hvor den er brøstfældig. Sj. T. 25, 254. K.

23. Febr. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Rasmus Clausen og Karen Jensdatter¹, som er besejlet med hverandre i tredje Led, faar Tilladelse til at indgaa Ægteskab med hinanden, dog at de til Kronen og de fattige betaler 40 Speciedlr., Halvparten til Kongen og Halvparten til nærmeste Hospital. Lensmanden skal modtage Pengene, føre Halvdelen til Regnskab og betale Halvdelen til det nærmeste Hospital. J. R. 9, 18.

— Aab. Brev, hvorved Jacob Mortensen i Bjerstrup, Herredsfoged i Hammerum Herred, hvis Forfædre har faaet nogle Selvejrbøndergaarde og -bol, kaldet Tingselgods², i Hammerum Herred i Lundenæs Len for en bestemt aarlig Kornskyld og Landgilde efter Jordebogens Takst, faar Bevilling for sig og sine Medarvinger paa, at samme Gods herefter altid skal blive under Kronen og ligge til Lundenæs Len og aldrig maa bortskiftes derfra. Lensmanden paa Lundenæs Slot har erklæret, at dette Gods ikke uden største Skade for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan undværes fra Lenet. J. R. 9, 18. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz Jørgensen om, at han ikke længer maa være fri for Rostjenesten, men at han skal holde sig færdig med Heste og Folk, naar han tilsiges derom. Udt. i J. T. 9, 46.

— Miss. til Otte Marsvin om at undersøge et Andragende fra Reinholt Skav, Indvaaner i Randers, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 46.

— Miss. til Christopher von Gersdorff. Anne Ifversdatter, Borgerske i Varde, har for nogen Tid siden af ham købt en ved Varde liggende Gaard efter et af ham udstedt Skøde, hvilken Gaard han havde købt af Jomfru Margrette Bilde til Dunslund. Denne Gaard har sidstnævntes Arvinger siden ved Dom og Ret faaet fradømt ham, saa at den skal følge

¹ Der er ikke angivet noget Hjemsted. ² Efter Jordebogen en Række Ejendomme i Bjødstrup (Gellerup S.), Ikast Sogn og Rind Sogn, af hvilke der „i Tingsel“ betales en bestemt aarlig Afgift.

Arvingerne. Anne Ifversdatter har nu begæret Kongens Skrivelse til ham om, at hun, da Gaarden er fradømt ham, maa faa de Penge igen af ham, som hun har betalt ham for Gaarden. Da dette i sig selv er billigt, paalægges det ham at tilbagebetale Anne Ifversdatter, hvad hun har givet ham for Gaarden, saa at hun ikke geraader i nogen vidtløftig Trætte og Pengespild derom og Kongen kan blive forskaanet for hendes videre Overløb. J. T. 9, 46.

23. Febr. (Skanderborg). Miss. til Laurets Lindenov om at lade Peder Jensen i Tue, hvis Gaard er brændt, være forskaanet for et Aars Landgilde og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 46 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen for kort Tid siden¹ til Johan Brockenhuus til Lierbeck har bortskiftet en Gaard i Hofver By og Sogn i Koldinghus Len, som var Annekspræstegaard til Hr. Jørgen Pedersen, Sognepræst i Jelling, skal Ernst Normand til nævnte Hr. Jørgen i Stedet udlægge den Gaard i Rouballe By i Jelling Sogn, som Johan Brockenhuus udlagde til Gengæld. Men da Landgilden af denne Gaard ikke er saa høj som Landgilden af den Gaard, som Hr. Jørgen mistede, og der er givet Kongen Vederlag herfor — dog i Smørlandgilde — andre Steder, skal Ernst Normand til Præsten udlægge saa mange Skpr. Korn i aarlig Landgilde af det, som Jelling Bymænd yder af en øde Jord, kaldet Stifvelsmark², som Landgilden af Gaarden i Rouballe er mindre end Landgilden af Gaarden i Hofver. Ernst Normand skal indføre dette i Jordebogen og siden gøre Regnskab derfor. Da Hr. Jørgen og hans Formænd hidtil har haft alle 3 Parter Tiende af Anneksgaarden i Hofver, skal han og de efterfølgende Præster i Jelling og Hofver ligeledes herefter beholde alle 3 Parter Tiende af ovennævnte Gaard i Hofver, medens Gaarden i Rouballe, som udlægges til Præsten, skal yde sin Tiende som hidtil til Kronen, Kirken og Præsten treskiftes, saa at der paa Grund af dette Mageskifte ikke sker nogen Forandring med Tienden. J. T. 9, 46 b.

24. Febr. (—). Miss. til Jost Høg om at optage afdøde

¹ 11. Jan. 1634.

² Styvel, Jelling S., Tørrild H.

Anders Høstes¹ Søn Peder Andersen i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 254.

24. Febr. (Skanderborg). Lignende Miss. til Jost Høg om at optage Emmike Petersens Sønner Hertvich Otto, Johan Erik og Emmike i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 254.

— Miss. til Gregers Krabbe. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling om, at Skatten af de Gaarde, der er tillagt Officererne over Landfolket i hans Len [Hindsgavl], ikke skal følge Officererne, men at han selv skal opkræve den ligesom af Kronens andre Gaarde, og at han skal kræve den Skat, som Officererne allerede har oppebaaret, tilbage. Da der nu anholdes om, at denne sidste maa blive eftergivet, har Kongen bevilget dette. Han skal derfor lade Officererne være utiltalt for den allerede oppebaarne Skat, men den Skat, der herefter paa-bydes, skal han modtage paa Kongens Vegne og gøre Regnskab for den. F. T. 4, 274.

— Miss. til samme. Kronens Bønder i Hindsgavl Len har andraget om at faa noget Tømmer for en billig Betaling af Kronens Skove dér i Lenet til Hjultømmer. Saafremt Skovene kan taale det, skal han lade hver Kronens Tjener i Lenet aarlig indtil videre faa 2 Læs Tømmer til Hjultømmer og ellers til Vedligeholdelse af deres Vogne, dog for Betaling og paa de Steder, hvor det er til mindst Skade for Skovene. F. T. 4, 274.

— Aab. Brev, hvorved Sandemændene i Mols, Nørre, Øster-Lisbjerg og Sønderhald Herreder, der hidtil altid har været fri for Ægt og Arbejde af de Gaarde, som de bebor, ogsaa herefter skal være fri for samme Ægt og Arbejde, saa længe de er Sandemænd. J. R. 9, 18 b.

— Miss. til Otte Skeel [Aalborghus Len]. Han har for nogen Tid siden faaet Kongens Befaling til at levere sit Lens Korn, saavidt det tilkommer Kongen, til Rasmus Jensen, Indvaaner i København, til Mortensdag sidstforleden i Landgildemel som Betaling for den af denne til Kongens Behov ydede Leverage. Rasmus Jensen har nu berettet, at han i nogle Len, til

¹ Navnet er utydeligt som Følge af en Rettelse. Maaske skal der læses: Høchstes.

hvilke han har faaet Kongens Befaling, endnu intet har faaet og paa nogle Steder ikke vil faa nær Halvparten af det, der er leveret forgangen Aar. Da Kongen saaledes erfarer, at nævnte Befaling endnu ikke er efterkommet, befales det Adressaten at rette sig efter Kongens forrige Befaling og endelig lade Rasmus Jensen faa, hvad Bønderne efter Jordebogen bør yde, og at paase, at dersom Bønderne foregiver ikke at kunne yde Kornet, at dette da ikke skyldes en Indskydelse fra Skriveren, som kan have faaet dem til at angive dette, fordi Kornet efter Kongens Befaling skal leveres til Købmænd, hvem Kongen skylder det, og ikke kommer i Skrivers Hænder, saa at han kan bruge sin Profit med Overmaal dermed. J. T. 9, 47 b.

24. Febr. (Skanderborg). Lignende Miss. til Chresten Holck [Silkeborg Len], Hr. Uldrik Sandberg [Lundenæs Len] og Niels Friis [Sejlstrup Len]. Udt. i J. T. 9, 47 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Hans Nielsen, Borger i Hobro, har berettet, at Børnene og Arvingerne efter Hr. Chresten Lambertsen, forrige Skolemester i Hobro, til ham og hans Arvinger har opladt og afstaaet et gammelt Hus og Vaaning med dets Tilliggende sammesteds, hvormed han har været forlenet. Adressaten skal for den tilbørlige Afgift fæste nævnte Hus med Tilliggende til Hans Nielsen og hans Arvinger, saafremt ingen anden har bedre Ret dertil. J. T. 9, 48.

— Miss. til Laurets Ebbesen om at eftergive Kirsten Nielsdatter af Svestrup¹ 22 Skpr. Malt, 10 Skpr. Rug, 10 Skpr. Havre og 1 Brændsvin af hendes Landgilde for dette Aar og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 48.

— Lignende Miss. til samme om at eftergive Søfren Rasmussen i Smidstrup² 19¹/₂ Skpr. Malt, 5 Skpr. Rug og 1 Fodernød af hans Landgilde for dette Aar. Udt. i J. T. 9, 48.

— Miss. til Otte Marsvin om at hjælpe Frants Mortensen, som har boet paa Bollerup Gods og som er kommet

¹ Svejstrup, Dover S., Hjelslev H.

² Efter Lensregnskabet ligeledes Svejstrup, Dover S., Hjelslev H.

fra sin Gaard, men ikke har faaet sit Fæste igen, til Rette, saavidt det er Retten gemæs. Udt. i J. T. 9, 48.

25. Febr. (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene. Da Hendrik Rantzau til Schmaal, holstensk Raad, med det allerførste agter at sende sin Skriver over til Renteriet for at klarere sine Regnskaber af Røndsborg Løn, skal de, naar Skriveren ankommer dertil, straks foretage hans Regnskaber og gøre dem færdige, saa at han kan faa Kvittansiarum. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. Udt. i Sj. T. 25, 254 b. K.

— Miss. til samme. De har berettet, at der i den forrige Skriver i Kongens Klædekammer Anders Olufsens Regnskaber fra 1624 til 1625 findes ført til Udgift adskiligt, som er stjaalet fra Klædekamret, og som i Penge ialt beløber sig til 6277 Rdlr. 1½ Ort 4 Sk., Daleren beregnet til 96 Sk., og har forespurgt, om dette maa godtgøres i Regnskabet. Kongen bevilger, at hvad der kan bevises at være bortstjaalet, maa godtgøres; hvad han ellers bliver Kongen skyldig af Klædekammeret og af Tolderiet, skal de ved Byfogden i København indfordre ved Retten. De skal have god Agt paa, at det, som føres til Udgift, forklares med rigtige Beviser. Sj. T. 25, 255. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har for nogen Tid siden hos Slutteren i København ladet sin forrige Skriver Jacob Federsen hensætte i Arrest for nogle Mangler i hans Regnskaber. Adressaterne skal sørge for, at han forbliver i Arresten indtil videre, med mindre han kan sætte Borgen saaledes, at Hr. Christoffer Ulfeldt nøjes dermed. Sj. T. 25, 254 b. K.

— Miss. til Thommes Nold om snarest at indsende Erklæring til Kancelliet om, i hvilken Hensigt Kongen har ladet opføre Krudtmøllen ved Christianstad, da Kongen ikke kan erindre, til hvilket Formaal det er sket. K. Udt. i Sj. T. 25, 254 b.

— Miss. til Hans Markdanner om at optage 2 Sønner af Karen Skou, Borgerske i Randers, Laurids og Anders Christensen, i Tugthuset. Udt. i Sj. T. 25, 254 b.

— Miss. til Tønne Friis og Vendtsel Rotkirk. De har for

nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at besigte noget Gods, som Kongen har begæret til Mageskifte af Frants Lykke til Ofvergaard, og det, som denne har begæret til Gengæld. Der er herom til Kancelliet indsendt et Indlæg², som kun er underskrevet af den ene af Adressaterne, og hvori Landgilden er regnet mod Ejendom imod Kongens Befaling, som de har faaet derom, og som forøvrigt heller ikke er fulgt i andre Poster, som den burde være. De skal med det allerførste give beskrevet under begges Hænder og Segl, hvad de har erfaret om samme Mageskifte, i Henhold til Kongens Befaling og underrette Kongen om, hvilket Udlæg Frants Lykke vil gøre Kongen for den Ejendom, som han bliver Kongen skyldig paa samme Mageskifte, da han har begæret mere Gods af Kongen end denne fra Begyndelsen har begæret af ham. J. T. 9, 48 b.

25. Febr. (Skanderborg). Miss. til Otte Marsvin og Bispen i Aarhus [M. Morten Madsen] om at lade Voer Kirke reparere og tage Penge hertil af Ørsted Kirkes Forraad, da Voer Kirke ikke selv kan bekoste Reparationen. Udt. i J. T. 9, 48 b.

— Miss. til Chresten Holck om at indsende Erklæring om, hvorvidt Hr. Erik Christensen³, Sognepræst i Henge, kan faa en anden Gaard i Annekset⁴ i Stedet for den, som han nu har, uden Skade for Kronen og hvilken Gaard der kan udlægges til ham. Udt. i J. T. 9, 49.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Sæby om at forordne 2 vederhæftige Mænd i Sæby til at være Værger for de Børn, som Hr. Chresten Eriksen burde være Værge for, da denne ikke selv kan være Værge for dem, eftersom han bor 20 Mil derfra. Udt. i J. T. 9, 49.

26. Febr. (—). Miss. til Rentemestrene. Borgemestre og Raad i Bogense har berettet, at der i 1627 efter Kongens Befaling er tilsendt dem 11 Baadsmænd af afdøde Jacob Ulfeldt, forrige Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, og at disse har haft deres Kvarter og Underholdning dér fra 6. Jan.

¹ 26. Febr. 1633. ² Af 30. Jan. 1634, kun underskrevet af Tønne Friis. ³ Fejlskrift for: Christen Eriksen, der ogsaa er ment i det følgende Miss., jvfr. 13. Marts 1634 ndfr. ⁴ Vinderslev.

1627, da de ankom dertil, til 9. Marts 1628, da de igen drog bort. De har derfor andraget om i deres Borgelejepege, der nu kræves af dem, at faa kvitteret, hvad de kan bevise samme Aar at have bekostet paa Baadsmændene, idet de beretter samme Aar at have betalt alle deres Borgelejepege. Kongen bevilger dette. Sj. T. 25, 255. K.

26. Febr. (Skanderborg). Miss. til Anders Bilde. Der tilsendes ham Missive til Rentemestrene om at sælge de Øksne, som staar paa Skienderup i Fyen. Han skal tilsende dem dette Missive, men dersom en sikker Købmand kommer, skal han sælge disse Øksne til ham og sende Brevet tilbage til Kancelliet. F. T. 4, 274 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jens Madtsen, Sognepræst i Hyomb Sogn i Bøvling Len, der af menneskelig Skrøbelighed har forset sig ved Sakramentets Uddeling, efter sin Ansøgning faar denne Forseelse eftergivet, dog at han offentlig afbeder den for Menigheden og giver 100 Rdlr. in specie til Kronen og de fattige, nemlig 50 Rdlr. til Kronen og 50 til det nærmeste Hospital. Lensmanden sammesteds skal modtage Pengene, føre Halvparten til Regnskab og tilstille den nærmeste Hospitalsforstander Halvparten. J. R. 9, 19.

— Livsbrev for Anders Seiersen i Ensløf, Herredsfoged i Hovlbjærg Herred i Dronningborg Len, paa Kirkens Part af Korntienden af Velløuf, Guløf og Giønning Sogne for billigt Fæste og sædvanlig Afgift, naar hans Hustru Elline Jensdatter, som nu har Livsbrev paa dem, dør; dog forbeholder Kongen sig, hvis han selv vil lade dem bruge til Kronens Slotte, Klostre eller Gaarde, da at tage dem tilbage mod at give ham hans Fæste igen. J. R. 9, 19 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen og M. Morten Madsen om at undersøge, hvilke Kirker i Stiftet [Aarhus] der er saa formuende, at de kan yde Hjælp til Reparation af den brøstfældige Røgens Kirke i Gern Herred, hvor meget hver af dem kan give, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 49.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Dr. Jens Dynesen. Da Niels Mickelsen, Degn i Haderup Sogn, højlig klager over, at han er geraadet i Armod, fordi han ingen Residens har, skal de nøje undersøge, ved hvilke Midler der bedst og bekvem-

meligst kan skaffes ham en Residens, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 49.

26. Febr. (Skanderborg). Miss. til Chresten Thomesen. Han har for kort Tid siden faaet Befaling til at anstille Undersøgelse om nogle af Kronens Bønder i Viderup og Bendstrup i hans Len [Kalø], idet deres Gaarde skal være sat for højt i Skyld, saa at de ikke kan taale at udrede den Skyld, som de staar for, og indsende Erklæring om, hvor meget Afslag der med Billighed bør gives hver af dem. Af hans Erklæring ses det, at Gaarden i Bendstrup efter den Sæd og det Brug, som den har, ikke kan taale at yde den sædvanlige Landgilde, dersom den skal blive ved Magt, men at den aarlig bør forskaanes for 2 Ørte Byg, 1 Ørte Rug, 1 Ørte Havre og 1 Otting Smør, baade i indeværende Aar og i de efterfølgende Aar. De 3 Gaarde i Viderup kan ikke blive ved Magt paa Grund af deres Markers Ufrugtbarhed, med mindre de forskaanes for mindst 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg og 1 Otting Smør hver, ligeledes i Aar og i de paafølgende Aar. For at disse Gaarde ikke skal blive øde, bevilger Kongen dem ovenstaaende Afslag i deres Landgilde baade i indeværende Aar og herefter, hvilket Adressaten skal føre til Røgnskab. J. T. 9, 49.

— Miss. til Ifver Mund og de andre Arvinger efter afdøde Fru Bodel Mund. Niels og Søfren Munck har berettet, at deres afdøde Søster Jomfru Lisebet Munck har været hos Fru Bodel Mund i nogle Aar og er død hos hende i hendes Hus i Horsens. Da det, som Søsteren har efterladt sig, endnu staar dér paa Stedet, har Brødrene begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at udlevere dem hendes Efterladenskaber. Det paalægges Adressaterne at udlevere til Niels og Søfren Munk, hvad der tilhører disse og som deres Søster har efterladt til dem, eftersom det i sig selv er billigt og ret. Kongen har befalet Henrik Bilde til Tirsbeck og Tønne Friis til Hesselager, Befalingsmænd over Stavanger Len og paa Stjernholm Slot, at give Møde ved Overleveringen af Arven og bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. J. T. 9, 49 b.

— Miss. til ovennævnte Henrik Bilde og Tønne Friis om at give Møde ved Overleveringen af ovennævnte Arv. J. T. 9, 50.

26. Febr. (Skanderborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jesper Pedersen i Oustrup paa Røgen Sogne- tiende. Han skal svare den sædvanlige aarlige Afgift og levere den, hvor Lensmanden befaler. Udt. i Tb. 126 b.

27. Febr. (—). Miss. til Claus Daa, Hans Lindenov og Jost Høg om at undersøge og paadømme Sagen vedrørende den af afdøde Anne Hans Holstes, Borgerske i København, afgivne svigagtige Angivelse af hendes udestaaende Rente- penge. Sj. T. 25, 255 b. (Tr.: KD. V. 147).

— Miss. til Rentemestrene om at lade Byfogden i Køben- havn indstævne Sagen vedrørende afdøde Anne Hans Holstes svigagtige Angivelse for ovennævnte Mænd. Udt. i Sj. T. 25, 256. K.

28. Febr. (—). Livsbrev for Rasmus Ibsen, Kongens Sadelknægt, paa en Gaard, kaldet Mørup, som afdøde Hands Søfrensen sidst har beboet, med al dens Tilliggende uden Stedsmaal og Indfæstning, fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og al anden Tyngde og Besværing. De deromkring boende Bøn- der, som hidtil har holdt de til Gaarden hørende Gærder ved Magt, skal ogsaa i Fremtiden holde dem ved Magt. Rasmus Ib- sen skal holde Gaarden med dens Tilliggende ved god Magt. Sj. R. 19, 211.

— Miss. til Erik Ottesen. Han skal straks lade istand- sætte Nældebladet, der skal bruges mellem Christianpris og København, da Gribben ikke er bekvem dertil. Hvad angaar den Tønde, som skal udlægges paa Getsør Rev, da skal han sende en af Kongens Skippere og en af Styrmandene derhen med en Slup og lægge den paa et bekvemt og belejligt Sted, saa at den kan være udlagt først i April. Endvidere skal han lade istandsætte Den store Bøsse, saa at den med det første kan hente det Gevær, som Kongen vil have fra Fæstningen Krempe til København. Sj. T. 25, 256. K.

— Miss. til Professorerne i København om at indsende Erklæring til Kancelliet om medfølgende Dom om et af et afsindigt Menneske begaaet Drab. Udt. i Sj. T. 25, 256 b. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 183¹.

¹ Tr.: D. Mag. 5. R. I. 214 f.

28. Febr. (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene. De skal med det allerførste revidere Hofmønsterskriver Hans Boyesens sidste Omslagsregnskab og tilholde ham at gøre Regnskab for, hvad han hidtil har modtaget til Hoffolket og hvad han igen har udgivet, hvorefter han aarlig skal gøre Regnskab derfor. Sj. T. 25, 256 b. K.

— Miss. til samme om at tilholde Hans Jensen, Tolder i Glückstadt, som uden Tvivl nu er i København, straks at begive sig til Glückstadt og forvalte sin Bestilling efter den Ed, som han har aflagt til Kongen. Sj. T. 25, 256 b. K.

— Oprejsningsbrev for Falck Lykke til Bollerup, Befalingsmand over St. Peders Kloster i Lund, til paany at procedere følgende Sag om et Laksedræt. Erik Krabbe til Veybyvad, Embedsmand paa Christianopel Slot, har, da han var Landsdommer i Skaane, paa Skaaninge Landsting den 13. April 1633 efter Beretning af Hans Møller Kock, Ridefoged i Malmøhus Len, dømt magtesløst et af 11 Personer afgivet Vidnesbyrd om et Laksedræt under Kabuse Land (om hvilket ovennævnte Hans Møller Kock havde paaført Falck Lykke Trætte) efter en Mand, ved Navn Jep Madtsen Præst, i Kabuse, som tilforn har været fældet til sine 3 Mark for Ulyd¹ paa Tinge. Disse Vidnesbyrd er kun kendt magtesløse, fordi nævnte Personer har vidnet efter en fældet Mand. Sk. R. 5, 103.

— Aab. Brev, hvorved denne Brevviserske Mette, Søfren Bertelsens Enke, i Duns i Koldinghus Len indtil videre forskaanes for Ægt og Arbejde af Dunsgaard. J. R. 9, 19.

— Livsbrev for Hendrik Split, Slotsfoged paa Skanderborg Slot, og hans Hustru Luttemelle Køsters paa Kronens Part af Korntienden af Thørlid² Sogn i Skanderborg Len for billigt Fæste og sædvanlig Afgift, naar Peder Mickelsen, som nu har den i Fæste, dør. J. R. 9, 19 b.

— Miss. til Ernst Normand om at lade Peder Pofvelsen, Herredsfoged i Nørvang Herred, faa samme Genant, som hans Formænd har haft, nemlig 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg og 1 Ørte Havre aarligt, saa længe han bliver i Bestillingen. Udt. i J. T. 9, 50 b.

¹ Forstyrrelse.

² Formentlig: Torrild, Hads Herred.

28. Febr. (Skanderborg). Miss. til Ernst Normand om at forskaane Mats Mortensen i Høyen i Koldinghus [Len] for 2 Aars Landgilde af de 5, hvormed han resterer, da han efter Ernst Normands egen Erklæring ikke kan betale dem alle-sammen paa Grund af den Skade, som han har lidt i Fjendernes [Tid] og ved Ildebrand. Udt. i J. T. 9, 50 b.

— Miss. til Christen Holck og Hr. Ulrik Sandberg. Jens Mortensen i Kiølvraa har for sig og de menige Mænd, der kører over Karup Aa, andraget om, at der maa blive bygget en Bro over den, da det er farligt at køre over den, naar Vandet vokser. Adressaterne skal straks begive sig til samme Aa, undersøge, ved hvilke Midler der kan lægges en Bro over Aaen uden Bekostning for Kronen, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 51.

— Miss. til Ifver Lykke og Ifver Kaas. Albret Rostrup til Vingegaard har berettet, at de den 20. Aug. 1633 paa Frants Kaas, Befalingsmand i Nordlandenes Vegne har gjort Indførsel i hans Jordegods og Løsøre, og at han tit og ofte af dem har begæret en Genpart af samme Indførsel, men alligevel ikke har kunnet faa den, hvorfor han har begæret Kongens Befaling til dem herom. De skal snarest tilstille ham en be-seglet Genpart af Indførslen, for at han kan vide at rette sig derefter. J. T. 9, 51.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da Fru Sophie Staverskov, Enke efter Otte Kruse til Dunderup¹, har begæret de til Mariager Kloster liggende Gaarde Nortvig og Arreskouf samt 1 Gaard i Ulfve² By i Renge Sogn i Tørrild Herred til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Skausted, i Ørum Len, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Mariager Kloster]. J. T. 9, 51 b.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Da Fru Sophie Staver-skov, Enke efter Otte Kruse til Dunderup, har begæret 4 Ribe Kapitel tilhørende Gaarde i Hygom By i Nebel Sogn i Skads Herred i Riberhus Len til Mageskifte for 3 Gaarde i Bellum By og Sogn i Vester Herred og, dersom dette ikke er tilstræk-

¹ Donneruplund, Nørvang H.

² Uhe, Ringive S., Nørvang H.

køligt, yderligere for noget af hendes Gods paa belejlige Steder, skal Kapitlet indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Hærligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 9, 51 b.

28. Febr. (Skanderborg). Miss. til [Morten]¹ Pax til Bierre og Jacob Krabbe til Ve[gholm?]. Da der skal foretages Skifte efter afdøde Fru Boedel Mund, som er død for nogen rum Tid siden i Horsens, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder mellem Arvingerne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. K. i D. Kanc. Uindf. Konc. t. jyske Miss.

1. Marts (—). Miss. til Rentemestrene. Hr. Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk og Embedsmand over Vestervig Kloster, har berettet, at de i hans Regnskaber af Christianstads Len, beregnet fra 1. Maj 1629 og til 1. Maj 1632, har gjort ham Mangel paa nedennævnte 6 Poster, og har begæret at faa dem godtgjort i Renteriet, nemlig: 1. det, som er ført til Afkortning for øde og forarmet Gods, 2. 1½ Td. 6 Pd. Smør, som er ført til Afkortning for Peder Pedersen i Giedestrup, 3. det, som er ført til Afkortning i Skatteregistrene, af nogle Gaarde, som er sat ned til Halvgaarde, nogle Ugedagsgaarde og øde og forarmede Gaarde, 4. det, som er ført til Udgift i Soldaternes Afregninger, nemlig 52 Sletdlr. om Aaret til Lys til Kortegarderne, 5. Undermaal paa Fæstningens Rug og Malt, ialt 52 Tdr. i 3 Aar, 6. nogle Spindepenge, som er ført til Indtægt i Regnskaberne og som Hr. Jørgen Urne erklærer aldrig er betalt af Bønderne, der har været forskaanet for dem til Gengæld for Besværingen med Fæstningens og Kirkens Bygninger. De 5 første Poster maa godtgøres ham, men ikke den 6. Post, da der i hans Tid intet² er bygget undtagen fortinget Værk, hvormed Bønderne intet har haft at gøre. Sj. T. 25, 257. K.

¹ K. er medtaget af Fugt; en Del af Teksten mangler.

² Dette Ord er glemt i Sj. T.

1. Marts (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene om snarest muligt at skaffe til Korsør 6000 Stenlægter, som skal bruges til Gærderne paa Vildtbanen i Antvorskov Len. Udt. i Sj. T. 25, 257 b. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Ovenstaaende Miss. kommunikerer ham med Befaling til at sørge for, at samme Gærder forfærdiges med det første paa tilbørlig Maade. De Stolper, som behøves dertil, foruden de gamle brugelige, skal han lade skaffe af fornede Træer og Vindfælder, saa at det sker uden Skade for Skoven. Sj. T. 25, 257 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget, at Enkedronningen af Sverrig maa købe en Del Sten paa Gulland og udføre dem til Sverrig, skal han være hendes Fuldmægtig behjælpelig med at faa disse Sten dér hos dem, der er privilegeret med samme Stenhandel; dog skal han først lade hende faa 2 Skibsladninger efter Kongens forrige Bevilling. Sk. T. 6, 52 b.

— Miss. til samme om aarlig at købe 20 Læster gullandsk Tjære og levere dem paa Bornholm. Udt. i Sk. T. 6, 53.

— Miss. til samme. Denne Søfren Pedersen, barnefødt i Frausinge i Lysgaard Herred i Silkeborg Len, og han Søskende har berettet, at deres Broder Jens Pedersen, som har tjent som Underskriver paa Visby Slot, for nogen Tid siden er død, og at Arven efter ham dér paa Landet forholdes dem mod Lov og Ret. Adressaten skal hjælpe dem eller deres Fuldmægtig til Rette, saa at der ikke gøres dem nogen Forhindring paa den Arv, som med Rette tilkommer dem efter deres Broder, dog at al bevislig Gæld betales først. Sk. T. 6, 53.

— Oprejsningsbrev for Povsel Rasmussen af Vester Skierring i Fyen til, som om Sagen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa hans Fader Rasmus Poufvelsen i Vester Skierring. Da Faderen kørte Dr. Oluf Jacobsen hjem fra nu afdøde Hr. Malthi¹, hos hvem han havde aflagt Sygebesøg, faldt hans Hjemvej forbi hans Husbonde Eyler Bilde til Nakkebølles Gaard, og han tænkte da paa at hjemløse noget

¹ Malte Sonesen, Præst i Øster-Skerninge.

Pantegods fra Fogden, ved Navn Rasmus Knudsen. Han blev da overfaldet af Fogden, forslaaet af ham med tørre Hug, mistede de Penge han havde, maatte søge Sengen og døde omsider af disse Hug efter hans egen Bekendelse, som han aflagde til Præsten, der berettede ham, og som mange Folk hørte, og i hvilken han klagede haardt over nævnte Rasmus Knudsen. Sagen blev ikke paataalt i rette Tid, uanset at der blev svoret Manddød over hans Faders Død. F. R. 4, 32.

1. **Marts (Skanderborg).**¹ Aab. Brev, hvorved Hans Bang, Borgemester i Bogense, faar Bevilling paa den første Tiende, der bliver ledig nogenlunde nær ved Bogense, for sædvanlig Afgift og billigt Fæste. Udt. i F. R. 4, 32 b.

— Miss. til Falk Gjøe og Laurids Skinkel. Fru Anne Lykke til Qvitzovsholm, Frederik Qvitzovs Enke, har berettet, at hendes afdøde Broder Jørgen Lykke, der har været hendes Væрге paa Skiftet mellem hende og hendes Børn og ellers i hendes Fraværelse, medens Fejden stod paa og hun var af Landet, saavel som medens hun var ved Hove, har oppebaaret Indkomsten af hendes og hendes Børns Gods baade hos Fogden og hos Bønderne, og at der endnu ikke er gjort Rede herfor, hvilket man ikke vidste, førend Fogdens Regnskab nu blev revideret, samt at han endnu har hos sig en Del af hendes Breve, der vedkommer hende og hendes Børn. Hun har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at gennemse, hvad der findes af Skøde- og Indløsningsbreve i hendes afdøde Broders Væрге, og at tilstille hende dem, der med Rette tilkommer hende. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede, naar Skiftet efter afdøde Jørgen Lykke skal foretages, gennemse de Skøde- og Indløsningsbreve, som findes i hans Væрге, og tilstille hende dem, der tilkommer hende og hendes Børn. F. T. 4, 275 b.

— Miss. til Henning Valkendorf og Anders Bilde. Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, har berettet, at der er gaaet Dom om, at de som Kommissarier skal likvidere mellem hans Søster Fru Anne Lykke til Qvitzovsholm, Frederik Qvitzovs Enke, og Eiller Høg til

¹ Dateringsstedet er glemt i F. R.

Dallund om, hvad denne med Rette bør erstatte af en Kavtion paa 1000 Rdlr. for afdøde Morten Skinkel¹, og at Povel Skinkel baade skriftligt og mundtligt har paastaaet, at nævnte hans Søster har ladet sig indføre i en Gaard i Daugstrup i Fyen for mere end de 2 Tredjedele og siden udlagt det i hendes Gæld, men at det befindes anderledes i Indførslen, hvorfor Povel Skinkel er citeret til den paafølgende Herredag. Falk Lykke har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at undersøge, om Ridemændene har indført Fru Anne Lykke for noget vist videre end til Forsikring for Haand og Sægl. Adressaterne skal undersøge dette og derefter likvidere mellem Parterne. F. T. 4, 277.

1. **Marts (Skanderborg).** Aab. Brev, hvorved Anders Søfrensen, Borgemester i Holstebro, Jens Jensen Risum, Byfoged, og Christen Lassen Svulgaard, Borger sammesteds, faar Bevilling til af Palle Rosenkrantz til Ørup, Befalingsmand over Augdesiden, at tilforhandle sig en Gaard, kaldet Serkier, der ligger næst op til Holstebro By-mark, for at den Trætte, som altid har været mellem Holstebro By og nævnte Gaard, kan afskaffes. J. R. 9, 20 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Jens Bertelsen, Søn af Hr. Bertel Jensen, Sognepræst til Trandbiørg Sogn paa Samsø, faar Bevilling til at faa Trandbiørg Sogn efter Hr. Bertel Jensens Død, dog at han af Superintendenten i Aarhus Stift kendes dygtig til at forestaa samme Kald og lovligt kaldes dertil efter Ordinansen. J. R. 9, 20 b. K.

— Kgl. Konfirmation paa et af Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, under Forbehold af Kongens Approbation udstedt Livsfæstebrev for Hr. Palle Pedersen, Sognepræst til Lenov² og Dallerup Sogne i Silkeborg Len, og hans Hustru Anne Pedersdatter paa Sminge Aalegaarde og en lille derhos liggende Ørredgaard, som har været brugt til Silkeborg Slot, hvoraf der aarlig til nævnte Slot skal svares 5 Tdr. vel forvarede, saltede Aal, dog at Afgiften fremkommer i rette Tid, saafremt denne Bevilling ikke skal være forbrudt. J. R. 9, 21. K.

¹ Jvfr. om denne Sag Miss. af 9. Okt. 1630.

² Linæa, Gern H.

1. **Marts (Skanderborg).** Miss. til Laurets Ebbesen, Lensmand over [Skanderborg Len]¹. Hr. Chresten Hendriksen², Sognepræst til Lyngø³ i hans Len, har berettet, at han og hans Formænd altid har haft deres nødtørfelige Brændsel og Olden af den Skov, som ligger til hans Annekspræstegaard, men at dette nu ganske formenes ham af Fuldmægtigen for Oluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard. Da der aldrig er sket Hr. Chresten Hendriksen eller hans Formænd Forfang eller Forhindring paa Brændsel og Olden af nævnte Skov, skal Adressaten tage Præsten i Forsvar mod Oluf Parsbergs Fuldmægtig, nøje paase, at der ikke sker Præsten nogen Uret og at han ikke mister nogen Herlighed eller Ejendom, der fra Arilds Tid har ligget ulastet og upaakært⁴ til nævnte Præstegaard. Orig. i Landsark. i Viborg. Udt. i J. T. 9, 52 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at lade Augustinus Miller, Fændrik i Dronningborg Len, faa en Gaard af Kronens Gods, som ligger noget belejligt for ham, og paa hvilken han kan residere, hvis han har Lyst dertil, da han klager over, at den ham først tildelte Gaard var en Selvejergaard og Manden, som bor derpaa, er en Sandemand, som ikke bør gøre Ægt og Arbejde. Udt. i J. T. 9, 52 b.

— Miss. til Clemend Søfrensen, Borgemester i Vejle. Ernst Normand, Embedsmand paa Koldinghus Slot, og Dr. Jens Dinesen, Superintendent over Ribe Stift, har for nogen Tid siden faaet Befaling til at begive sig til Vester Kirke i Nørvang Herred i Koldinghus Len, som ligger under Jelling Stift eller Provsti, hvormed Adressaten er forlenet, undersøge dens Bygfældighed, dens Indkomst og Formue og siden indsende Erklæring om, ved hvilke Midler den kan repareres. Af deres Erklæring erfarer Kongen, at den er meget ringe, saa at Kirken ikke kan repareres af dens Indkomst. De har derfor takseret de andre Kirker i samme Provsti, som har Formue, til 80 Rdlr. in specie, som disse Kirker skal betale til dens Reparation, nemlig Nye

¹ Af Orig. mangler det ene Halvark med Udskriften. ² Paa-skriften paa Orig. har: Hr. Christen Henrichsen Blichfeldt. ³ Lyngaa og Skød, Sabro H. ⁴ J. T. har ved en Fejlskrift: upaakendt.

Kirke 10 Sletdlr., Hvaxsel¹ Kirke 30 Sletdlr., Brande Kirke 20 Sletdlr., Snede Kirke 30 Sletdlr., Omme Kirke 10 Sletdlr. og Hornstrup Kirke 20 Sletdlr. Endelig er der en Mand, ved Navn Jens Thomesen, i Rysagger², som er Tjener under Chrestopher van Gersdorff til Sæbygaard, Befalingsmand paa Lønborg Bisgaard, han har lovet 4 Rdlr. til nævnte Kirkes Reparation. Adressaten skal indkræve ovennævnte Penge, levere dem til Kirkeværgerne for Vester Kirke og paase, at disse Penge kun anvendes til nævnte Kirkes Reparation, der straks skal paabegyndes. J. T. 9, 52 b.

2. **Marts (Skanderborg).** Miss. til Christen Eriksen og Eyler Holck. Johan Urne og hans Arvinger har med hans afdøde Hustru Fru Else Ulfstand og hendes Arvinger oprettet en Kontrakt om, at den, der overlevede den anden, skulde beholde Gaard, Gods, Løsøre og alt hvad de havde, dog skulde Løsøret vurderes i Penge, saa at Arvingerne til sin Tid kunde rette sig derefter. Da Fru Else Ulfstand nu er død, skal Adressaterne med det første begive sig til Johan Urnes Gaard³, dér efterkomme Kontrakten og siden give det beskrevet. Sk. T. 6, 53 b.

— Ekspektancebrev for Peder Chrestensen, Delefoged i Vor Herred i Skanderborg Len, paa Kronens eller Kirkens Part af den første ledige Korntiende i Vor Herred, som ligger ham nærmest og som Bønderne ikke besværes for meget med at yde, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 9, 21 b.

— Miss. til Tomes Kaas og Mogens Kaas. Otte Kaas til Hendøe har berettet, at der i Jylland er tilfaldet ham en Gaard, kaldet Nanderup, som Arv efter hans afdøde Faster Jomfru Helvig Kaas. Paa denne Gaard henstaar endnu det Løsøre, som hun har efterladt sig og som tilkommer alle hendes Arvinger. Da dette endnu er uregistreret, tør han ikke understaa sig enten selv at komme til Gaarden eller lade nogen af sine Folk komme dertil, førend det, som findes dér, er registreret, for at han ikke skal geraade i nogen Vidtløftighed, hvorfor han har

¹ Hvejsel. ² Risager, Vester Sogn, Nørvang H.

³ Vandstad-

torp, Førs H., som hun havde ejet.

begæret Kongens Missive til Adressaterne om at begive sig til Nanderup og registrere og forsegle, hvad der findes dér af Løsøre og andet. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at begive sig til Nanderup, registrere og forsegle det Løsøre og andet, som findes dér, og give det beskrevet. J. T. 9, 53 b.

2. Marts (Skanderborg). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Da Otte Kaas til Hendøe har begæret nogle¹ Gaarde i Flade By og Sogn og 1 Bolig i Nanderup i samme Sogn i Nørre Herred i Morsland i Halds Len i Jylland til Mageskifte for 1 Gaard og $\frac{1}{3}$ Gaard, af hvilken Kongen ejer Halvparten, i Ersløf By og Sogn i Nørre Herred, 1 Gaard i Erting² By og Sogn og 1 Gaard i Nees i Kaarby Sogn, begge i Sønder Herred, i Morsland i Jylland og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Gods, skal Adressaten indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 54.

3. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Mogens Kaas til Krabbisholm, Befalingsmand i Dueholms Kloster, faar Bevilling for sig og sine Arvinger paa, at 2 Stolestader paa Mandssiden og 2 paa Kvindesiden lige ved Prædikestolen i Skive Kirke, der er udvist ham af Mogens Sehested til Holmgaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, samt Herredsprovsten og Borgemestre og Raad i Skive, herefter altid maa ligge til Krabbisholm. J. R. 9, 21 b. K.

— Miss. til Niels Krag og Mogens Kaas. Af deres Besigtelse³ af det Gods, som Mogens Sehested til Holmgaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, har begæret til Mageskifte, fremgaar det, at han ved dette bliver Kongen noget skyldig i Ejendom. De skal af ham faa at vide, hvad han vil udlægge herfor til Kongen, og snarest indsende Erklæring derom. J. T. 9, 54.

4. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København

¹ Af Besigtelsen til Mageskiftet af 21. Aug. 1635 fremgaar det, at han begærede 10 Gaarde i Flade By og Sogn.

er usikker. Ment er: Ørding, Sønder H., Mors.

af 25. Jan. 1634.

² Læsningen

³ Jvfr. Miss.

om Afsættelse af Vagtmesteren i København og Ansættelse af en ny. Sj. T. 25, 258. K. (Tr.: KD. V. 148).

4. **Marts (Skanderborg).** Ekspektancebrev for Fru Anne Høg til Budderupholm, Axel Rosenkrantz's Enke, paa Livstid paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Budderup Sogn for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift, naar Ifver Lykke til Vindom dør. Saafremt Kongen vil bruge den til sine Slotte, Klostre og Gaarde, skal den dog være dem følgende, mod at hun faar sit udgivne Stedsmaal og Fæste tilbage. Befalingsmanden paa Aalborghus Slot skal efter Ifver Lykkes Død fæste disse Tiender til hende for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 9, 22.

— Miss. til M. Morten Madsen om at indsende Erklæring til Kancelliet om, ved hvilke Midler man kan hjælpe Søfren Pofvelsen, Degn i Skanderup Kirke, da hans Løn er saa ringe, at han ikke kan have sit Ophold deraf, og han heller ikke faar noget, fordi han informerer Ungdommen, samt om Hørning og Blegind Sogne ikke bekvemt kan betjenes af ham. Udt. i J. T. 9, 54 b.

— Miss. til Morten Pax og Jacob Krabbe. Otte Kaas til Hindøe har berettet, at de har været til Stede paa Lønsgaard, da han modtog denne Gaard med det Inventarium, som fandtes dér og som er blevet antegnet af dem, og har begæret Kongens Befaling til dem om at give ham det beskrevet. De skal give ham dette Inventarium beskrevet. Dernæst skal de begive sig til Lønsgaard og ved Syn taksere, hvad der er forbedret paa dens Bygninger, siden Otte Kaas modtog den, for at han kan fremlægge det, naar der skal foretages Skifte mellem ham og hans Medarvinger. J. T. 9, 54 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Kaas¹ til Krabbisholmb og for hans Hustru, hvis hun overlever ham, paa Kronens Part af Korntienden af Dølbye og Lydbye Sogne, Kirkens Part af Korntienden af Lydbye Sogn og Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Resen Sogn. Udt. i Tb. 126 b.

¹ Mogens Jensen Kaas til Frøstrup, Lensmand paa Dueholm Kloster, købte 1632 Krabbesholm. Han var g. m. Johanne Styggesdatter Høg.

5. Marts (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Oluf Hansen, Borgemester i Horsens, faar Eneret paa at drive Vinhandel i Horsens, saaledes at han og ingen anden maa indføre Vin dertil, være sig Rhinskvin, spansk, fransk Vin, Brændevin eller anden Slags i Amer, Oksehoveder, Piber eller sligt. Han skal være forpligtet til at indføre god og uforfalsket Vin af hver Slags dertil og sælge den for en rimelig Pris til Borgerne dér i Byen og andre, som begærer det. Han skal efter den derom udstedte Forordning have Rhinskvinen for sig i et særligt Hus¹ og Kælder, spansk, fransk og anden hed Vin i et andet. Dog skal det staa hver Borger dér i Byen saavel som ham selv frit for at udtappe Vin i Pottetal. J. R. 9, 22 b. K.

6. Marts (—). Miss. til Otte Termo om at lade Axel Arenfeldt for Betaling faa 6 Stkr. Raadyr og 4 Stkr. Adelvildt enten i Koldinghus Skove eller hvor de bedst er at faa til mindst Skade for Vildtbanen. Udt. i Sj. T. 25, 258.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas om at lade Axel Arenfeldt til Barsnes, Befalingsmand over Giedske Len, faa 2 Daadyr af Dyrehaven ved Nyborg Slot, naar han begærer dem. F. T. 4, 277 b.

— Miss. til Otte Skeel om at hjælpe Chresten Pofvelsen af Sønderholm i Aalborghus Len til Rette med den Arv, som er tilfaldet ham efter hans Fader, paa hvilken der gøres ham Forhindring og han forurettes af hans Stifmoder og hans Broder. Udt. i J. T. 9, 55.

— Miss. til Christian Holck og M. Morten Madsen om at indsende Erklæring til Kancelliet om, hvilke Kirker i Silkeborg Len der er saa formuende, at de kan komme Skanderup Kirke i Gern Herred i nævnte Len til Hjælp, og hvor meget hver af dem kan give. Udt. i J. T. 9, 55.

7. Marts (—). Miss. til Mogens Pax. Da det fra Rentekammeret berettes, at han resterer med Afgiften af Holbæk Len fra 1. Maj 1632 til 1633, skal han straks lade denne Restance indbetale i Rentekammeret, saafremt Kongen ikke skal optænke andre Midler. Sj. T. 25, 258. K.

— Lignende Miss. til Fru Karen Rostrup, der resterer

¹ J. R. har ved en Fejlskrift: hvis.

med Afgiften af Salte Slots Len fra 6. Okt. 1632 til Aarsdagen 1633. Udt. i Sj. T. 25, 258 b. K.

7. Marts (Skanderborg). Lignende Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne, der resterer med Afgiften af Halds Len for den visse og med Regnskab for den uvisse Indkomst fra 1. Maj 1632 til 1633, hvorpaa der dog er betalt 4250 Rdlr. Udt. i Sj. T. 25, 258 b. K.

— Lignende Miss. til Gunde Lange, der resterer med Afgiften af Ørum Len for 3 (!) Aar, fra 1. Maj 1631 til 1633, hvorpaa der dog er leveret 1474 Rdlr. Udt. i Sj. T. 25, 258 b. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne om straks at indbetale den resterende Afgift af Vestervig Len fra 1632 til 1633¹ uden nogen videre Forhaling. Udt. i Sj. T. 25, 258 b. K.

— Lignende Miss. [dog med Slutning som ovenstaaende Miss. til Mogens Pax] til Ofve Gjedde om straks at indbetale den resterende Afgift af Semb Gaard og Brunlaug Len fra 1632 til 1633. Udt. i Sj. T. 25, 258 b. K.²

— Miss. til Rentemestrene. Borgemestre og Raad i Nyborg har berettet, at de paa Nyborg Bys Vegne kræves for 259 Kurantdr. 16 Sk., som er Borgeleje penge for 1 Aar, fra Mortensdag 1626 til Paaske 1627, og har begæret at forskaanes for at betale dem, da de samme Aar havde stor Udgift med at holde Baadsmænd og med Indkvartering af Soldater. Da Kongen godt kan erindre, at Nyborg By samme Aar har haft større Besværing med Kongens Krigsfolk end andre Købstæder, har han eftergivet Byen disse 259 Kurantdr. 16 Sk. Rentemestrene skal kvittere Byen for disse Borgeleje penge. Sj. T. 25, 258 b. K.

— Miss. til Frederik Parsberg og Jørgen Seefeldt, Landsdommer i Sjælland. Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til inden førstkommende Paaske at betale nogle Penge, som

¹ Sj. T. har: 1631 til 1633, K. 1632 til 1633. ² I K. findes yderligere følgende, senere igen slettede Tilføjelse: Numedal og Sandvehr Len: Kompagniet for Sølvsbjergværket resterer med Lenenes Afgift fra Philippi 1630 til 1633. ³ Jvfr. Miss. af 6. Jan. 1634 til ham og Ventsæl Rotkirk.

han skyldte Hospitalet i Slagelse og Kirkerne i Antvorskov Len. Han har nu berettet, at han har betalt disse Penge paa de tilbørlige Steder og har nøjagtige Kvittanser derpaa, og har derefter begæret Befaling til Adressaterne om at undersøge samme Sags Løjlighed hos ham og hos Arvingerne efter afdøde Peder Mortensen, forrige Forstander for Slagelse Hospital, og dømme i Sagen. Adressaterne skal med det allerførste indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted med Befaling om at medtage de Dokumenter, Kvittanser og Beviser, hvormed de vil klarere samme Gæld, samt indstævne Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, at svare dertil, saavidt samme Sag vedkommer ham og er beviist. Siden skal de af begge Parters Dokumenter og Beretninger nøje erfare, hvorledes det i det Hele forholder sig med samme Kirkers Penge og Hospitalets Gæld, afgøre Sagen ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid og Sted, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og alligevel fuldgøre denne Befaling. Sj. T. 25, 259. K.

7. Marts (Skanderborg). Aab. Brev om, at der maa holdes et aarligt Fæ- og Hestemarked i Nyborg paa St. Galli Dag, der falder paa den 16. Oktober. F. T. 4, 278. (Tr.: CCD. IV. 602).

— Miss. til Otto Pogwisch. Borgemestre og Raad i Nyborg har berettet, at hans afdøde Broder Hans Pogwisch's Børn, hvis Værge han er, skylder de husarme og de fattige Skolebørn i Nyborg 500 Rdlr. med efterstaaende Rente, hvilke Penge afdøde Hans Pogwisch's Børns Mormoder, afdøde Fru Karen Skram til Egeskouf, har funderet og perpetueret til husarme og fattige Skolebørn. De har begæret Kongens Befaling til Otto Pogwisch om, at disse Penge med efterstaaende Rente maa blive udlagt til dem. Det paalægges ham paa hans afdøde Broders Børns Vegne at betale disse 500 Rdlr., for at de fattige husarme og Skolebørn ikke skal lide Skade. Sm. T. 6, 379.

— Miss. til Holger Bilde, [Landsdommer paa Lolland] om, at han maa blive her i Landet til 3 Uger efter Paaske, dog at han straks derefter igen begiver sig til sin Bestilling. Sm. T. 6, 380.

— Kgl. Konfirmation paa en af Ernst Normand til Selsøe,

Embedsmand paa Koldinghus Slot, efter Kongens Befaling med Skovrideren¹ paa Nygaard og Bønderne i Egto² i Koldinghus Len afsluttet Forpagtning af Nygaards Skov og Mark for en aarlig Afgift af 700 Sletdr. indtil videre og saa længe de aarlig i rette Tid betaler denne Afgift. J. R. 9, 22 b. K.

7. **Marts (Skanderborg).** Miss. til Hospitalsforstanderne i Viborg. Kongen tilsender dem 11 Hospitalslemmer, som skal optages i Hospitalet og have deres Underholdning dér, samt 220 Speciedr. til deres Kost i omkring 1 Aar, beregnet til 20 Speciedr. for hver Person. Naar der bliver Plads ledig ved, at nogen af de andre Lemmer i Hospitalet dør, skal disse 11 træde i de dødes Sted. Kongen har befalet sin Befalingsmand sammesteds aarlig at betale dem 20 Speciedr. for hver af disse Personer, indtil der ved Dødsfald bliver Plads for disse i Hospitalet blandt de andre Lemmer. J. T. 9, 56.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Ovenstaaende Skrivelse til Hospitalsforstanderne i Viborg kommunikeres ham med Bemærkning om, at han, naar Aaret er gaaet, af Indkomsten af hans Len [Hald] skal levere Hospitalsforstanderne 20 Speciedr. for hver af dem, indtil nogen af de andre Hospitalslemmer dér i Hospitalet dør og der bliver Plads ledig; han skal afkorte 20 Speciedr. for hver, der gaar ind i en ledig Plads. Dersom disse Personer noget snart faar Plads i Hospitalet i Stedet for de Hospitalslemmer, som dør, og der bliver yderligere Plads ledig, skal han indhente Oplysning fra de andre Hospitaler i Jylland, til hvilke der ogsaa er sendt Hospitalslemmer, om der findes nogen dér, som ikke har faaet Plads efter hændede Hospitalslemmer. Dersom der saa findes nogen, skal han lade dem optage i Viborg Hospital i afdøde Hospitalslemmers Plads. J. T. 9, 55.

— Lignende Miss. til Otte Marsvin om Anbringelse af 11 Personer i Randers Hospital og give dem 220 Speciedr. aarlig, til Laurets Lindenov om 11 Personer i Aarhus Hospital for 220 Speciedr., til Tønne Friis om 7 Personer i

¹ Jens Lyneborg, der 17. Juni 1631 fik Bestalling som Skovrider i Jerlev og Brusik H. og Foged paa Nygaard. ² Egtved, Jerlev H.

Horsens Hospital for 140 Speciedlr. og til Otte Skeel om 10 Personer [i Aalborg Hospital] for 220 Rdlr.¹ Udt. i J. T. 9, 55 b.

7. Marts (Skanderborg). Miss. til Ernst Normand. Han har berettet, at han til Tinge har opkrævet 8 uvildige Mænd, som har optaget Syn over Kronens Gaard Skiødegaard med tilliggende Ejendom, og at de har gjort den Afsigt derom, at dersom Gaarden skal bortfæstes, kan der ikke ydes mere Landgilde af den end 1 Ørte Rug og 1 Lispd. Smør, hvorhos der skal ydes Avlingspenge af den lige med de andre Bønder i Skiøde. Kongen bevilger, at denne Gaard herefter altid maa blive staaende ved ovennævnte aarlige Landgilde, Ægt og Arbejde og at Ernst Normand maa bortfæste den saaledes. Han skal indskrive den saaledes i Jordebogen og, naar den er bortfæstet, aarlig gøre Regnskab for den. Af Faarene, som findes paa Skiøde, skal han sende dem, der duer, til Hanroe til Markvor Rantzau. J. T. 9, 55 b.

— Miss. til samme om, at Anders Olufsen i Hiortberg Mølle i Koldinghus Len i de 2 næste Aar maa give 1 Speciedlr. for hver smal² Tønde Landgildemel, men derefter skal han igen yde sin Landgilde efter Jordebogen. Ernst Normand skal føre dette til Regnskab. J. T. 9, 56.

— Miss. til Tønne Friis og M. Morten Matsen. Da Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Kolding Slot, har begæret 4 Kirkeagre, der ligger i hans Mark ved Palsgaard og som tilhører Raarup Kirke, til Mageskifte for 1 Bolig i Vrigsted i Bjerge Herred i Stjernholms Len, som aarlig skylder 1 Ørte Byg, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Udlæg i nogen Jord paa Skiflund Mark i Raarup Sogn, og endvidere har begæret følgende til hans Sognkirke i Assens Sogn³ ved ovennævnte hans Gaard liggende Jorder, nemlig 2 Agre i Palsgaards Mark, 1 Ager i Vesterløkke, som vender ved Jens Pofvelsens Gaard i Ofverby, 1 Ager ved Hesselhøy, 1 Ager, som vender ved Mats Lauretsens Gaard i Ofverby, 1 lille Skov-

¹ De indklamrede Ord er glemt i J. T., og Beløbet er formentlig en Fejlskrift for: 200 Rdlr. ² Lille. ³ J. T. har ved en Fejlskrift: Assens Egen.

part i Klakering Skov og desuden i Klakering Skov 12 Skpr. Havreland og 12 Skpr. Boghvedeland ud mod Stranden, af hvilken Kirkejord og Skovpart der aarlig gives 2 Tdr. Byg til Assens Kirke, til Mageskitte for 1 Halvgaard i Synderbye i Assens Sogn, som skylder 2 Tdr. Byg, 1 $\frac{1}{2}$ Ørte Havre, 1 Brændsvin, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns og 20 Æg aarlig, særskilt for den Ejendom, som han faar af Kirken, og særskilt for Landgilden, dog at han forbeholder sig Herligheden af samme Halvgaard med Ægt og Arbejde og ligeledes Landgilden af samme Halvgaard ud over det, som Kirken faar; derimod tilbyder han, at Stedsmaalet af den Jord, der udlægges til Kirken, maa ligge til Kirken. Endelig har Ernst Normand begæret 2 i Palsgaards Mark liggende Jorder, som Sognepræsten i Assens har i Fæste af Kronen, den ene Ager løber fra Langkier til Moesdal, den anden ligger mellem Langkier og Pergaards¹ Fald, til Mageskitte for 2 Gaardes Jorder af hans Jordegods, ligesaa gode og store og ligesaa belejlige for Præsten at bruge til hans Præstegaard. Adressaterne skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Jord for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kirken. Tønne Friis skal i lige Maade indsende Erklæring om de 2 Agre, som Sognepræsten i Assens har i Fæste af Kronen. J. T. 9, 56 b.

8. Marts (Skanderborg). Miss. til Danmarks Riges Raader, Hr. Christian Friis, [Kongens] Kansler, Hr. Jørgen Urne, Rigens Marsk, Hr. Claus Daa, Rigens Admiral, Hr. Albreth Skeel, Jens Juel, Hr. Mogens Kaas, Hr. Tagge Thott Ottesen, Hr. Christoffer Ulfeldt, Christen Thommisen, Otto Skeel, Hans Lindenov, Jost Høg og Christoffer Urne. Da Hr. Christian (V), udvalgt Prins, Kongens Søns Bilager med Frøken Magdalene Sibylla, Datter af Kongens Frænde, Svoger og Broder Hr. Johan Georg, Kurfyrste til Sachsen etc., af Kongen er berammet til at holdes i København den 16. August førstkommende, anmoder Kongen Adressaterne om at ville bepryde samme Æresdag med deres Nærværelse og indstille sig dér med deres Fruer og Jomfruer en Dag eller nogle tilforn. Sj. T. 25, 259 b. K.

¹ Maaske Fejlskrift for: Palsgaards Fald.

8. Marts (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved det forbydes Borgerne i Nyborg at hugge i Skovene uden med Borgemestre og Raads Samtykke. F. R. 4, 33. (Tr.: CCD. IV. 602).

— Aab. Brev om Oprettelse af et Hospital i Lemvig. Borgemestre, Raad og Borgere i Lemvig har berettet, at de agter at stifte et Hospital for arme, syge, fattige og trængende Mennesker, og at de dertil allerede har købt et Hus, hvorfor de har begæret Kongens Tilladelse dertil. Kongen tillader det, og for at dette kristelige Værk desto bedre kan iværksættes og altid herefter ved godt Tilsyn holdes ved Magt, befaler Kongen, at Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, og hans Efterfølgere samt Sognepræsten og den ældste Borgemester i Lemvig og deres Efterfølgere altid skal have nøje Tilsyn med den, som skal have Opsigt med Hospitalet og dets Indkomst og gøre Regnskab derfor. De skal indsætte en dygtig Person til de fattiges Forsvar og ellers anordne alting saaledes i samme Hospital, at de fattiges Gavn kan rammes og Gud den Almægtigste allermost æres og tjenes med daglig Bøn og Paakaldelse. Ingen maa optages i samme Hospital uden med Samtykke af Lensmanden, Sognepræsten og den ældste Borgemester. Endvidere bevilger Kongen til Ophjælpning af Hospitalet og de fattige, at de Penge, som i Bøvling Len for nogen Forseelse eller i andre Maader udloves til noget Hospital, altid herefter skal komme Hospitalet i Lemvig til Gode. Kongen skænker Hospitalet 150 Rdlr., som Jens Juel straks skal levere til det. J. R. 9, 23¹.

— Miss. til Jens Juel. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at levere til det nærmeste Hospital først 100 Rdlr., som skulde betales af en Herredsfoged i hans Len, der havde begaaet et Drab i Nødværge, dernæst 50 Rdlr., som skulde betales af en Præst, der havde forset sig ved Uddelingen af Alterens Sakramente, til de fattige. Da Kongen har foræret disse 150 Rdlr. til det Hospital, der nu er funderet i Lemvig, skal Jens Juel snarest levere disse Penge til Forstanderne for nævnte Hospital. J. T. 9, 58.

— Miss. til samme. Jomfru Daarette Andersdatter

¹ Tr.: Hofmans Fundat. IV. 644 f. Dsk. KL. III. 232.

har ansøgt om Bevilling til at maatte tage sin afdøde Broder Claus Andersens Børn til sig og har tilbudt at fremholde dem, forestaa deres Gods, gøre Regnskab derfor og i alle Maader vide og ramme Børnenes Gavn. Kongen bevilger dette, dog at Jens Juel nøje paaser, at hun forestaar Børnenes Gods tilbørligt, at hun sælger det Løsøre, som tilkommer Børnene og som kan undværes, til Betaling af Gælden, og at hun aarlig paa Børnenes Vegne aflægger Regnskab, for hvilket han aarlig skal give hende Kvittering. J. T. 9, 58 b.

8. Marts (Skanderborg). Miss. til Christian Holck om at tage Dom over Anders Chrestensen Møller i Alling, om han ikke har forbrudt Møllen, da han modvillig forholder Afgiften, lader Møllen med Redskaber forfalde og har et Tyvenavn. Christian Holck skal forholde sig efter Dommen. Udt. i J. T. 9, 58.

— Miss. til samme om, at Peder Mickelsen af Borre, der ved Misvæket forrige Aar er geraadet i Armod, maa være forskaanet for forrige Aars Landgildebyg, nemlig 5 $\frac{1}{2}$ Td. 2 Skpr., hvormed han er i Restance, hvilket Christian Holck skal føre til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 59.

— Miss. til Tønne Friis om at lade Jørgen Mortensen, Degn i Assens og Klakring Kirker, faa de Kirkejorder, som ligger paa Klakring Mark, for sædvanlig Afgift og Rettighed, dog at han tilbageleverer Stedsmaalet til dem, der har disse Jorder i Fæste. Udt. i J. T. 9, 58.

— Miss. til Laurets Lindenov. Kongen har efter Ansøgning af Achim von Bredo, Øversteløjtnant over det jydsk Regiment, af Kongens eget Kammer ladet udbetale ham 300 Rdlr. in specie af hans Besolding. Disse Penge skulde have været erlagt til ham af Kommissarierne i Skaane, som dertil faar udleveret den aarlige Smaatold. Naar Toldkisten dér i Aarhus aabnes, skal Laurets Lindenov af den Smaatold, som findes i den og som skal erlægges til Kommissarierne i Skaane, tage 300 Speciedlr. og indbetale dem i Kongens eget Kammer. J. T. 9, 58 b.

— Miss. til Ernst Normand om at tilholde de Bønder i hans Len [Koldinghus], som tilforn har gjort det, at vedligeholde Grøfter og Gærder ved Nygaard, saafremt de ikke vil tiltales og straffes. Udt. i J. T. 9, 59.

9. Marts (Skanderborg). Miss. til Laurets Ebbesen. Da Morten Pax til Bierre har begæret 1 Gaard og 1 Præstegaard i Brixsted By i Synd¹ Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Nørløf By i Hads Herred i Aakær Len og Halvparten af en Gaard, af hvilken Kronen ejer den anden Halvpart, i Saabye i Yding Sogn, skal Laurets Ebbesen indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 59 b.

12. Marts (—). Miss. til Eske Jensen, Byfoged i København. Der findes i København en Borger, ved Navn Melkior Winckler, som efter sin Haandskrifts Indhold har modtaget en forseglet Lædersæk af en Mand, ved Navn Mathiis Ahasius von Busch, og som deri har forpligtet sig til igen at levere Lædersækken fra sig, naar hans Haandskrift tilsendes ham. Da Kongens Livkarl Jokum Testmand efter Haandskriftens Lydelse har fordret samme Lædersæk af Melkior Winckler, men ikke har kunnet faa den, skal Byfogden, naar Jokum Testmand henvender sig til ham med dette Brev og med Melkior Wincklers egen Haandskrift, alvorligt tilholde denne straks og uden videre Ophold at levere Lædersækken til ham. Sj. T. 25, 260 b.

— Miss til Hendrik Gyldenstjerne. Det berettes, at han har taget Dom i Gunde Torsens Sag², af hvilken Dom det befindes, at en Foged er tiltalt for Sagen, men at det er Mogens Gyldenstjerne³ selv, som har gjort Aftingningen med Gunde Torsen og oppebaaret den, og at han selv ved sit Indlæg i Hjemmels Sted vedgaar Sagen. Af Domme, Indlæg og andre Akter fremgaar endvidere følgende: 1. Uanset at Gunde Torsen var en bosat Mand og jordegen Bonde, blev han sat i Fængsel og i Jern, da han fremførte og beskyldte en Mand for Tyveri; 2. uanset at han havde sat Borgen og var bosat, blev han taget af Borgen og sat i Fængsel; 3. uanset at han selv lod Tyven rette, blev hans Øksne og de Koster, som tilkom ham, beholdt

¹ Søvind. ² Landstingsdommen var af 7. December 1633. Om Sagen se Herredags-Dombogen 1635 17. April fol. 115 ff. ³ Tidligere Lensmand paa Varberg Slot.

paa Slottet, Øksnene slagtet dér og først nu betalt ham; 4. fordi Tyven i hans Fraværelse var undkommet (han havde tilbudt Kongens Embedsmand Tyven, men da Embedsmanden afviste ham med en tom Undskyldning, maatte han tage Tyven tilbage med sig og maatte for Omkostningernes Skyld beholde ham, der dog ikke var overbevist eller dømt, hos sig i sin Bøllig), blev han selv i Tyvens Sted fængslet og bagbundet ført til Tinge og maatte siden aftinge med høj Bekostning. Sagen besmykkes derefter med, at det var Sølv, som var hentet fra hans Grande, men efter Fogdens Kendelse befindes det, at Sølvet var hans Datters forærede Fæstengave, at det ikke heller blev hentet fra Bonden af Gunde selv, men af hans Datter, og adskilligt mere. Adressaten skal indstævne Mogens Gyldenstjerne for næstkommende Herredag for denne Sag. Hvad Hans Jensens Mened angaar, da skal Hendrik Gyldenstjerne rejse Paatale derpaa ved Retten og derefter lade ske Eksekution, med mindre Dommen stævnes. Endelig berettes det, at der af Mogens Gyldenstjernes forrige Ridefoged¹ er ført hosfølgende Vidnesbyrd mod Nels Lauredtsen paa Lahald om noget Kronen tilhørende Gods, som Mogens Gyldenstjerne har tilforhandlet sig af Nels Lauredtsen. Adressaten skal undersøge Sagen, føre den ved Retten og ved Lov og Dom hævde Kronens Ret. Sk. T. 6, 53 b.

12. Marts (Skanderborg). Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Der tilsendes ham et Andragende fra Grund² Sognemænd om Kronens Part af Korntienden af Grund Sogn med Befaling om med det allerførste at indsende Erklæring til Kancelliet om deres Andragende. F. T. 4, 278.

— Ekspektancebrev for Hr. Anders Matsen, Sognepræst i Rind Sogn i Lundenæs Len, paa Kronens eller Kirkens Part af den første ledige Korntiende, der ligger ham nærmest og som Bønderne ikke besværes for meget med at yde. Lensmanden skal lade ham faa den for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 9, 23 b. K.

— Lignende Ekspektancebrev for Søfren Kældersvend paa en Tiende i Skanderborg Len, for Hr. Søfren Jen-

¹ Jens Jensen, Ridefoged paa Varberg Slot.

² Navnet er forskrevet. Maaske kan der være ment: Kiøng Sogn, Baag H.

sen, Sognepræst i Eising Sogn i Lundenæs Len, og for Hr. Tue Pedersen, Sognepræst i Tveds¹ Sogn paa Mols. Udt. i J. R. 9, 24. K.

12. Marts (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Anne Nielsdatter, Niels Andersens Enke, Borgerske i Varde, for sig og sine Børn faar Bevilling til for rimeligt Fæste at nyde Halvdelen af en Gaard, kaldet Sønder Heeboe, i Vester Herred, dog at der af den gives den sædvanlige Landgilde og anden Rettighed. Anne Nielsdatter har berettet, at hun har i Fæste en Kapitelsgaard, kaldet Seboe², i Vester Herred i Riberhus Len, og at denne Gaard er ringe og meget fortrængt af en derhos liggende Kronens Gaard, kaldet Sønder Heeboe, som bebos af 2 Bønder. Disse udelukker hende ganske fra Græsningen paa hendes Enge og hindrer hendes Drift til og fra Engene, og hun har derfor forhandlet med den ene af samme Bønder, som saa har overladt hende ovennævnte Halvpart af Gaarden. J. R. 9, 47 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Det berettes, at der for Skanderborg Slot før de kejserliges Ankomst til Jylland har været et Fattighus, hvori nogle har haft deres Bolig, men at det under de kejserliges Ophold her er blevet ødelagt. Adressaten skal af gammelt Tømmer og Sten eller Ler og Tag genopbygge dette Fattighus og føre det til Regnskab. Han skal indrette det saaledes, at en halv Snes fattige Enker, som har ærlige eller faderløse Børn, faar fri Bolig deri, dernæst skal de herbergere fattige syge, naar de indlægges hos dem og der betales for dem, og endelig skal de opdrage fattige, faderløse Børn, som anbringes hos dem, til Guds frygt og Spinden. J. T. 9, 59 b.

— Miss. til samme om at lade Præsten i Skibholmb faa Kirkens Part af Korntienden, som længe har staaet øde, fordi den var sat for højt i Landgilde, for en lidelig Afgift, nemlig 8 Ørte Rug, 8 Ørte Byg og 4 Ørte Havre. Udt. i J. T. 9, 60.

13. Marts (—). Miss. til Mogens Pax og Sifvert Urne om med det allerførste at møde paa belejlig Tid og Sted og skifte

¹ J. R. har ved en Fejlskrift: Truds.
(Store Hebo?), Janderup S., V. Horne H., hvor ogsaa Sønderhebo ligger.

² Formodentlig: Hebo

og uddele det Gods, som Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler, sidst har udlagt til Roskilde Kapitel til Magelæg, saa at hver af dem¹ kan vide sin Anpart og faa saa meget af det udlagte Gods, som tilkommer ham. Sj. T. 25, 260 b. K.

13. Marts (Skanderborg). Miss. til Frederik Urne. Kongen har eftergivet Visitøren Hans Piper den Forseelse, som han har begaaet, og som han er dømt til at staa Kongen til Rette for. Dog skal Frederik Urne alvorligt paalægge ham herefter aldeles ikke at bruge Købmandskab; undtaget er dog, hvad han faar som sin Anpart i Prise, det skal han sælge til Kongens egne Undersaatte. Ligeledes skal Frederik Urne strængt forbyde ham og hans Medbroder samt deres Folk at spise og drikke med Skipperne, enten i deres Huse eller paa Skibene; naar de visiterer, skal de selv tage med sig, hvad de behøver. Med Modtagelsen af Toldsedlerne skal der indtil videre forholdes som hidtil, og det er ikke nødvendigt, at Visitørerne registrerer Toldsedlerne, med mindre Visitøren nærer Tvivl, da skal han raadføre sig med Kongens Embedsmand dér. Hvad det angaar, at begge Visitørerne har visiteret Skibene paa samme Tid, da synes dette ikke uraadeligt, især naar Skibene er store; Frederik Urne skal derfor tilstede det. Rorstolden skal modtages, som det hidtil har været sædvanligt. Sj. T. 25, 261. K.

— Miss. til Lensmændene i Sjælland, Fyen og Jylland². De har for nogen Tid siden faaet Befaling til ikke at lade Skatten af de Gaarde, som er lagt til Officererne over Landfolket i deres Len, følge Officererne, men selv oppebære den ligesom af Kronens andre Bønder og at forlange tilbage,

¹ K. har først haft: Participanterne. ² De opregnes alle. Af de ved Miss. af 7. Jan. 1634 opførte Adressater mangler dog paa Sjælland: Klavs Daa (Dragsholm) og Just Høg (Sorø), paa Fyen: Gregers Krabbe (Hindsgavl) og i Jylland: Mogens Sehested (Skivehus) og Gabriel Kruse (Mariager Kloster). Derimod er her opført Mogens Kaas (Dueholm) og Mogens Høg (Lundegaard), som mangler under 7. Jan. Efter en Paa-tegning paa K. synes Miss. til Lavrids Ebbesen Udsen (Skanderborg), Hr. Knud Gyldenstjerne (Hald) og Lavrids Lindenov (Aarhusgaard) først at være ekspederede 24. Marts 1634.

hvad der er oppebaaret af Officererne. Der er nu andraget om at faa den hidtil oppebaarne Skat eftergivet, og Kongen har bevilget dette. Adressaterne skal derfor lade Officererne være utiltalt for den hidtil oppebaarne Skat, men den Skat, som fremtidig paabydes, skal de oppebære paa Kongens Vegne og gøre Regnskab for. Sj. T. 25, 270 b. K. Orig. (med Datum: 2. April, til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

13. Marts (Skanderborg). Miss. til Dr. Mats Jensen. Denne Hr. Anders Aagesen, som for nogen Tid siden har forset sig med Lejermaal og derfor ikke uden Kongens Tilladelse kan faa Kald, har berettet, at M. Christoffer Hansen, Sognepræst i Christianstad, agter at kalde ham til sin Kapellan, saafremt Kongens Tilladelse dertil kan opnaas. Kongen tillader dette paa Betingelse af, at han kendes dygtig dertil af Adressaten, at han har skikket sig tilbørligt, siden han har forset sig med Lejermaalet, og at han lovligt efter Ordinansen kan kaldes dertil. Sk. T. 6, 54 b.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Han skal herefter kun ansætte en Kaptejn og en Løjtnant over Landfolket i begge Lande Lolland og Falster; derimod skal der være det dobbelte Antal Underofficerer under samme Kompagni. Sm. T. 6, 380.

— Aab. Brev, hvorved denne Mickel Rasmussen antages som Snedker paa Skanderborg Slot. Han skal dér forarbejde, hvad der forefalder, hvorfor Lensmanden paa nævnte Slot skal betale ham i Dagløn. J. R. 9, 24. K.

— Aab. Brev om, at denne Las Lauritsen i Vestergaard, Herredsfoged i Nørre Herred, saa længe han betjener Herredsfogedbestillingen, fritages for Ægt og Arbejde af den Gaard, som han nu bebor. Endvidere bevilges det, at hans Hustru og Børn efter hans Død for billigt Fæste og sædvanlig Afgift maa nyde de 2 Kronens Enge, som han nu har i Fæste, af hvilke den ene ligger paa Folskierd, den anden paa Thorumkier, og at hans Hustru efter hans Død for billigt Fæste og sædvanlig Afgift maa faa Fjerdeparten af Kirkens Part af Korntienden af Nørbork Sogn og Fjerdeparten af Kirkens Part af Korntienden af Sønderbork Sogn, som Las Lauritsen nu har i Fæste. J. R. 9, 24 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Borgemestre og Raad i Varde, der

har berettet, at Broen dér for Byen er ganske brøstfældig, saa at den ikke kan forbedres uden stor Bekostning, og at Borgerne ikke er i Stand til at istandsætte Broen, faar Bevilling til i de næste 2 Aar, fra 1. Maj 1634 til 1. Maj 1636, til Forbedring af Broen af enhver, der rejser over den, at oppebære følgende: af 1 Vogn 2 Sk., af 1 Hest med 1 Karl 1 Sk., af 1 Okse 1 Sk. og af et ledigt Menneske frem og tilbage 1 Sk. Naar de 2 Aar er forbi, maa Borgemestre og Raad ikke længer besvære den Rejsende med Bropenge eller anden Udgift, men skal selv vedligeholde Broen paa deres egen Bekostning. J. R. 9, 24 b. K.

13. Marts (Skanderborg). Miss. til Hr. Jørgen Urne og Gunde Lange. Bønderne i Thy har klaget over, at da de efter Kongens for nogen Tid siden udstedte Befaling skulde lægges i Læg sammen, saa at hver 9 Bøndergaarde tilsammen skulde holde 1 Soldat, blev de, der bor sammen, 2, 3, 4 og 5 paa én Gaard, optegnet for fulde Gaarde hver, og ligeledes blev en Del Adelstjenere, som havde en ringe Kirkejord i Brug, og mange Gadehuse opskrevet for fulde Gaarde. Adressaterne skal med det allerførste fordre Bønderne i Thy for sig og lægge dem i Læg sammen, saa at der kan blive 9 Gaarde om at holde hver Soldat efter den derom udgangne Forordning. J. T. 9, 60.

— Miss. til Jørgen Orning. Denne Brevviser Niels Mørk i Bagtrup i Aastrup Len har berettet, at han tiltales af Jørgen Kruse til Kiersgaard, fordi nogle af hans Venner skal have lovet denne nogle Øksne, for at Niels Mørks Søn, der var beskyldt for at have stjaalet en Kappe, maatte komme til et Sværd¹ og blive begravet i Jorden. Niels Mørk mener, at der derved vederfares ham sær Uret, og klager over, at han intet Forsvar har. Jørgen Orning skal, saavidt han kan, forsvare Niels Mørk med Lov og Ret og ikke tilstede, at han forurettes. J. T. 9, 60 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at sende nogle Fanger, som han har faaet Dom over, til Bremerholm. Der-
som han kan faa fat paa flere slige Skælmer, skal han ogsaa

¹ D. v. s. blive henrettet med Sværd.

tage Dom over dem og sende dem til Bremerholm, hvor de skal modtages. Udt. i J. T. 9, 61.

13. Marts (Skanderborg). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om, at Niels Jacobsen i Smolerup paa Grund af sin Fattigdom efter Hr. Knuds egen Erklæring maa faa eftergivet et Aars Landgilde af det, som han resterer med, hvilket Adressaten skal føre til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 61 b.

— Miss. til Ernst Normand. Han skal med det allerførste lade istandsætte følgende Brøstfældighed paa Koldinghus Slot: først Vindebroen mellem Slottet og Staldgaarden, dernæst Stakitværket omkring Dronningens Have mellem Slotsbroen og Badstuen af savskaaret Tømmer, endvidere Vaskerhuset, hvorimod Røghuset ikke behøver at repareres, og endelig den lange Rejsestald, som endnu ikke er helt færdig, og den vestre Stald i Staldgaarden, som skal staa meget paa Rav¹ og hænger aldeles over paa Støtter i Haven. Ligeledes skal han lade færdiggøre det Boskab, der gøres fornødent til hvert Gemak. J. T. 9, 61.

—² Miss. til Laurets Ebbesen om at lade Jens Mickelsen af Gangsted faa et Hus, som ligger paa hans Gaardsted, dog at han af samme Hus giver den sædvanlige aarlige Rettighed, Landgilde og Arbejde, tilbagegiver den Husmand, som bebor det, hans Fæste, og at Husmanden faar det første ledige Hus i Lenet til Fæste. Udt. i J. T. 9, 61 b.

— Miss. til Chresten Thomesen. Hr. Niels Søfrensen, Slotspræst paa Kalø Slot og Kapellan til Torsager og Bregnet Sogne, har berettet, at han kun har meget lidt at leve af og at han derfor af Kongens Fader Kong Frederik har faaet Bevilling paa at faa til Residens en Kronens Gaard i Rønde, som med sin Rente og rette Tilliggelse skulde følge Kapellanen. Hvad han videre behøvede til sin Underholdning, skulde Sognepræsten give ham af Indkomsten af ovennævnte Torsager og Bregnet Sogne. Chresten Thomesen skal derfor forhandle mellem Kapellanen og Sognepræsten, saa at denne giver Kapellanen noget mere til hans Underholdning. J. T. 9, 61 b.

— Miss. til Malte Sehested. Sognemændene i Jerslef Sogn i Vendsyssel har berettet, at de af ham tvinges til at

¹ Hæld.

² Maaneden er glemt i J. T.

levere saavel Kronens som Kirkens Part af Korntienden, som hans Hustru Fru Sophie Brahe for nogen Tid siden har fæstet, i Kærven til stor Fortrængsel for dem, idet samme Tiender er bortfæstet 3 Mil fra deres Sognekirke, og at deres Korn undertiden maa blive paa Marken i Regn og ondt Vejrlig og bliver fordærvet, indtil han bliver til Sinds at lade det tælle sammen med dem, saa at de ikke kan indhøste deres Korn i rette Tid. Da det falder samme Sognemænd fast umuligt at føre disse Tiender den lange Vej og det desuden er ubilligt, at de skal gøre det, skal Malte Sehested, hvis hans Hustru herefter vil beholde disse Tiender, lade dem modtage i Jerslef Sogn og ikke lade Bønderne føre dem af Sognet. J. T. 9, 62.

13. Marts (Skanderborg). Miss. til Chresten Holck. Hr. Chresten Eriksen, Sognepræst i Hinge, har begæret af en Gaard, kaldet Fruerlund, som ligger i hans Anneks sogn [Vinderslev], og som aarlig skylder 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Ørte 5 Skpr. Havre, 6 Letpd. Smør, 1 Svin, 1 Fornød, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns og 1 Mark Haar, at faa bevilget saa meget, som Præsten nyder i Skyld af en Gaard i Allomtofte, der ligger i en anden Præsts Sogn, og som aarlig skylder 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Ørte Havre, 4 Letpd. Smør og 1 Svin, hvilken Landgilde han tilbyder at afstaa til Kronen. Kongen bevilger, at Præsten i Hinge maa oppebære saa megen Skyld og Landgilde af Kronens Gaard Fruerlund, som han hidtil har oppebaaret af Gaarden i Allomtofte, af hvilken Chresten Holck derimod skal oppebære Skylden, dog at anden Herlighed, Ægt og Arbejde af førstnævnte Gaard ogsaa følger Kronen som hidtil. Endvidere har Præsten¹ i Rørbeck Sogn i Gislum Herred begæret for rimeligt Fæste at faa en øde Gaard, der ligger i samme By og Sogn. Kongen bevilger, at han maa faa denne Gaard for rimeligt Fæste, dog at han deraf giver den sædvanlige aarlige Afgift til Kronen. J. T. 9, 62 b. Bekræftet Kopi i Landsark. i Viborg.

14. Marts (—). Miss. til Jokim Beck [Københavns Len], Frederik Urne [Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup Len] og Sigvordt Urne [Roskildegaaards Len] om straks at betinge

¹ Eskil Jensen Gyntelberg.

sig det Hø, som Bønderne i deres Len har at afhænde, men lade dem beholde det hos sig, indtil det affordres. Udt. i Sj. T. 25, 261 b. K.

14. **Marts (Skanderborg).** Miss. til Hr. Frederik Reedtz [Vordingborg] om at indkøbe Rostocker Øl, som brygges i denne Maaned, til Forsyning af de fremmede paa Rejsen¹, hvor Nattelejerne skal være mellem Vordingborg og Køge, og lade 2 Læster indlægge paa hvert Sted, saa at man ikke behøver at slæbe noget med sig. Han skal paase, at Tønderne bliver vel fyldt og lagt i gode Kældere, saa at det ikke bliver surt. K. Udt. i Sj. T. 25, 261 b.

— Lignende Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz om at indkøbe Rostocker Øl til Brug for de fremmede paa Rejsen gennem Lolland og Falster indtil Vordingborg, og lade det henlægge paa de Steder, hvor Toget gaar hen, 2 Læster paa hvert Sted. Sm. T. 6, 380.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Rektor og Professorer i Universitetet i København har klaget over, at deres Tjenere i de Len, med hvilke han er forlenet [Antvorskov, Korsør og Sæbygaard], besværes med Kongens Arbejde og ellers imod de Privilegier, som er forundt dem, og Sagen er indbragt for Retten. Da Kongen selv vil forhøre Sagen og forordne i den, hvad der er billigt, skal han indtil da lade Sagen bero. Sj. T. 25, 261 b. K.

— Miss. til Jokum Beck om at lade Johan Nettersen, Borger i København, for Betaling i Lenets Skove faa 2 Bøge og en Eg til sin Valkemølle, naar han henvender sig til Adressaten derom. K. Udt. i Sj. T. 25, 261 b.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Ingeborg, Enke efter Matthis Hansen, i det Sølvsølv, som hendes afdøde Husbonde har laant Kongen, maa faa afkortet det, som hun er blevet Kongen skyldig paa Smaatolden i Helsingør af den udlovede Sum for det Aar, da Johan Villumsen døde. Adressaterne skal godtgøre hende det saaledes i Renteriet. Sj. T. 25, 262. K.

— Miss. til Tyge Brahe. Da Jost Høg til Giorslef, Hof-

¹ Til Prins Christian (V)'s Bilager.

mester for det kongelige adelige Akademi i Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, har begæret 1 Gaard i Holtuge By og 1 Gaard i Raabye, begge i Holtuge Sogn i Stevns Herred i Tryggevælde Len i Sjælland, til Mageskifte for 2 Gaarde i Rodde i Egede Sogn i Fakse Herred i samme Len, skal han med det allerførste undersøge Godsets Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 262. K.

14. Marts (Skanderborg). Miss. til Hr. Tage Thott. Da baade Tolderen og Toldskriveren i Ystad paa Grund af deres Forseelse er afsat fra deres Bestillinger, tillader Kongen, at han efter sit Forslag til den ene af disse Bestillinger forordner Seguld Guldmed¹ eller hvem han ellers finder dygtig dertil, og ligeledes besætter den anden Bestilling paa bedste Maade til Gavn for Kronen. Sk. T. 6, 54 b.

Miss. til Christen Eriksen. Da det af den af Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevælde, indsendte Erklæring fremgaar, at Høstrup med tilliggende Gods, som Adressaten har begæret til Mageskifte for Flinging, for Belejligheids og anden Herligheds Skyld ikke kan bortskiftes fra Lenet, skal Adressaten erklære sig om, hvilket Gods i Malmøhus Len han ønsker til Vederlag for Flinging, og sende Erklæringen til Hr. Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand [paa Malmøhus], hvem Kongen har befalet at forhandle med ham derom. Sk. T. 6, 55.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om at tilstille Christen Eriksen til Flinging ovenstaaende Missive, forhandle med ham om, hvorvidt han vil give Kongen Flinging til Mageskifte for Gods i Malmøhus Len, og indsende Erklæring derom til Kongen. Sk. T. 6, 55 b.

— Miss. til samme. Da det berettes, at Bønderne i Malmøhus Len har betalt 15 Læster Korn, som blev laant dem forrige Aar, men nu højlig paany behøver 8 Læster til Sædekorn i Aar, maa disse 8 Læster udlaanes til dem. Sk. T. 6, 55.

¹ Seguld Nielsen, Bestalling af 20. Maj 1634.

14. Marts (Skanderborg). Aab. Brev om, at den reside-
rende Kapellan i N¹ Sogn altid maa nyde Kirkens Part af
Korntienden af bemeldte Sogn, dog for sædvanligt Fæste
og Afgift. J. R. 9, 25. K.

— Bestalling for Hans Nielsen, Borgemester i Sæby,
som Tolder og Sisemester i Sæby med en aarlig Løn af 20
Rdlr. [Med Artkl. 1—6]. J. T. 9, 25. K.

— Miss. til Laurets Ebbesen om Morten Pax's Mage-
skifte, „som var lydende Ord fra andet som det forrige sub
Dato 9. Marts“. Udt. i J. T. 9, 63.

— Miss. til Ernst Normand og Dr. Jens Dynesen. Da det
berettes, at der er nogen Uskikkelighed i Sindberg Kirke i
Nørvang Herred, særlig med Stolestader og med to gamle
Altre, der for dum har været brugt i Pavedømmets Tid, skal de
snarest afhjælpe dette og gøre en god og sømmelig Skik og Or-
den med Stolestaderne. J. T. 9, 63.

— Miss. til Hr. Albert Skeel om at lade Henrik Muhler²,
Kammerskriver, faa al Indkomsten af Rug, Byg og Havre
af Riberhus og Møgeltønder Len, som tilhører Kongen, til-
maale ham den med Landgildemaal ligesom andre Købmænd,
tage Bevis af ham paa, hvor meget han faar af hver Slags, og
føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 63.

— Miss. til Otte Skeel. Da det berettes, at Kongens Un-
dersaatter i Norge adskillige Steder lider stor Mangel paa
Proviand som Følge af den Misvækst, som de har haft for-
gangen Aar, skal han forhandle med de Borgere i Købstæderne
i Aalborg Stift og i Randers, som driver Handel, om de vil
paatage sig at føre Proviand til Trondhjem til nævnte Un-
dersaatter i Norge, især Mel, Malt, Rug og Byg, og at det maa
ske snarest muligt. J. T. 9, 63 b.

— Lignende Miss. til Hr. Albert Skeel om at forhandle
med Borgerne i Købstæderne i Ribe og Aarhus Stifter (undtagen
Randers) om at gøre Tilførsel af Mel, Malt, Rug og Byg
til Bergen. Udt. i J. T. 9, 63 b.

— Miss. til Niels Friis om at lade Borgerne i Sæby

¹ I Teksten er der en aaben Plads til Navnet, Overskriften har: en
Kapellan ved Ribe. ² Henrik Müller.

faa de Pæle og andet Træværk, der findes i Skansen ved Byen, til Reparation af deres Havn. Udt. i J. T. 9, 64.

14. Marts (Skanderborg). Miss. til Tønne Friis. Han har for nogen Tid siden faaet Kongens Missive om en Gaard i Ølsted i Hatting Herred i Stjernholms Len, som gamle Hans Hansen i Skierup har haft Friheden af, hvilken Frihed denne har afstaaet til Kronen mod Friheden paa en Gaard i Skierup i Koldinghus Len, som Kongen har bevilget hans Søn unge Hans Hansen paa Livstid. Denne Brevviserske Karen Nielsdatter har nu berettet, at hendes afdøde Husbonde Svend Rasmussen har købt Ejendommen i nævnte Gaard i Ølsted, som det bevises ved Skødet, men at Tønne Friis lægger hende Hindringer i Vejen. Det paalægges ham derfor paa Kronens Vegne ikke at tilegne sig mere i Gaarden, end gamle Hans Hansen har haft i den, og som han har afstaaet til Kronen, for at der ikke i nogen Maade skal ske den fattige Enke for kort. J. T. 9, 64.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rasmus Ibsen i Slomstrup paa Kronens Part af Korntienden af Sedinge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørte Rug og 4 Ørte Byg i Afgift, at levere paa Lundensæs eller hvor Lensmanden befaler. Efter hans Død maa hans Hustru, hvis hun overlever ham, faa samme Tiende i Fæste for Afgift. Udt. i Tb. 127.

15. Marts (—). Miss. til M. Hans Stenwinckel om at undersøge Brøstfældigheden paa St. Knuds Kloster i Odense og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Udt. i Sj. T. 25, 262 b.

— Miss. til Dr. Hans Reisner, [Superintendent over Sjællands Stift]. Da forgangne Aars Misvækst har foraarsaget stor Dyrtid i Norge og særlig i Trondhjems og Bergens Stifter, hvorover de mindst formuende lider stor Nød og fattige Folk paa bemeldte Steder endog omkommer af Sult, har Kongen af kristelig Medlidenhed anset det for godt at lade indsamle en frivillig Kollekt til dem. Adressaten skal derfor befale Præsterne i sit Stift fra Prædikestolen at foreholde deres Tilhørere dette, formane dem, som Gud har velsignet med Formue, til at hjælpe deres betrængte Medkristne med en godvillig Almisse, hvilken hver efter sin Vilje skal levere til Præsten, som med en Fortegnelse over, hvad hver har givet, skal sende

Gaverne til Adressaten, der skal sende dem til M. Peder Skielderup, Superintendent over Trondhjems Stift. Sj. T. 25, 262 b. K.

15. Marts (Skanderborg). Lignende Miss. til Superintendenten over Fyens Stift Dr. Hans Mikkelsen. Udt. i Sj. T. 25, 263. K. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 232 f.).

— Lignende Miss. til Bispen over Aarhus Stift [Dr. Morten Madsen]. Udt. i Sj. T. 25, 263. K.

— Lignende Miss. til Dr. Jens Dinesen, Superintendent over Ribe Stift, med Befaling til at sende Kollekten til Dr. Niels Paaske, Superintendent over Bergens Stift. Udt. i Sj. T. 25, 263. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Lignende Miss. til Bisperne over Skaane Stift [Dr. Mads Jensen], Viborg Stift [Dr. Hans Vandal] og Aalborg Stift [M. Kristen Hansen]. Udt. i Sj. T. 25, 263. K.

— Lignende Miss. til Bispen i Christiania [M. Niels Simonson Glostrup] med Befaling til at sende Kollekten til Bergen og til Bispen i Stavanger [M. Thomas Kortsen Wegner] med Befaling til at sende Kollekten til Trondhjem. Udt. i Sj. T. 25, 263. K.

— Miss. til Erik Krabbe, [Landsdommer i Skaane]. Mellem Jockom Beck til Gladsax, Embedsmand paa Københavns Slot, og Borgerne i Cimbrishavn er der opstaaet Trætte om Fælledd og Fiskeri. I denne Sag har Herredsfogden for nogen Tid siden dømt, men da denne Dom blev indstævnet for Erik Krabbe, dømte han ikke endelig i den (hvilket da vel burde være sket). Han skal snarest foretage Sagen og efter Lov og Ret afsige endelig Dom om Herredsfogdens Dom. Sk. T. 6, 55 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott. Lunde Kapitel har berettet, at Kongens Fader, afdøde Kong Frederik, har tillagt¹ Skolen i Lund Kronens Part af nogle Tiender til Underholdning for Skolemesteren og 12 Degne sammesteds. Blandt disse Tiender var ogsaa Kronens Part af Maglerup Sogns Tiende, af hvilken² en Part har været bevilget den afdøde Borgemester i

¹ 11. Juli 1561. ² Fadder Madsen fik 7. Maj 1605 Stadfæstelsesbrev paa Kirkens Part af Maglerup Sogns Korntiende.

Malmø Fader Madsen paa Livstid. Da denne nu er død, har Kapitlet begæret, at denne Part af Tienden atter maa tilfalde Skolen. Adressaten skal nøje undersøge Sagen og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 56.

15. Marts (Skanderborg). Miss. til Otte Skeel. Da Axel Juel til Kongstedlund har begæret 5 Gaarde, 5 Boliger og 1 Hus i Vester Grønderup i Strandby Sogn og 3 Gaarde i Nørkongisløf By og Sogn i Himmersyssel i Aalborghus Len til Mageskifte for 1 Gaard i Romdrup By og Sogn i Fleskum Herred, 1 Gaard i Troelstrup i Blær Sogn i Aars Herred, 2 Gaarde i Neisbye¹ i Biørnholmb Sogn og 1 Gaard og 2 Gadehuse i Oudrup By og Sogn i Slet Herred, alt i Himmersyssel, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 64.

— Miss. til Gabriel Kruse til Hiullebjerg, Befalingsmand i Mariager Kloster. Da Axel Juel til Kongstedlund har begæret 1 til Mariager Kloster liggende Gaard i Vester Grønderup i Strandby Sogn i Himmersyssel til Mageskifte for 1 Gaard i Neisby i Biørnsholms Sogn i Slet Herred, skal Adressaten med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt denne Gaard for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. Lensbreve etc.²

— Miss. til Kapitlet i Viborg³. Da Axel Juel til Kongstedlund har begæret en Viborg Kapitel tilhørende Gaard i Vester Grønderup By i Strandby Sogn i Himmersyssel, som skylder 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 1 Pd. Smør, 1 Skovsvin, 1 Faar, 1 Gaas, 2 Høns og 21 Sk. 1 Alb. Gæsteri, til Mageskifte for 1 Gaard i Løgsted By og Sogn, som skylder 10 Skpr. Rug, 12 Skpr. Byg, 20 Skpr. Havre, 1 Skovsvin og 10 Mark 10 Sk. 2 Alb. Gæsteri, samt en Part i hans Gaard i Rafnstrup i Løgsted Sogn i Slet Herred, hvilken Part beløber sig til 1 Viborgpund Smør, sem da aarlig skal ydes til Kapitlet, og da han endvidere har begæret 1 til Viborg Hospital liggende Gaard,

¹ Næsby. ² Miss. er ikke indført i J. T. ³ J. T. har i Overskriften ved en Fejlskrift: Aars.

som skylder 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 1 Pd. Smør, 1 Skovsvin, 1 Fødenød, 1 Snes Aal og 20 Sk. 1 Alb. Gæsteri, til Mageskifte for Resten af hans ovennævnte Gaard i Rafnstrup i Løgsted Sogn i Slet Herred, hvilken Gaard skylder 20 Skpr. Rug, 24 Skpr. Byg, 1 Skovsvin og 10 Mark 10 Sk. 2 Alb. Gæsteri, og for 1 Hus sammesteds, hvoraf der gives 1 Pd. Smør aarlig, skal Kapitlet med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt ovennævnte Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet og Hospitalet. J. T. 9, 65.

15. Marts (Skanderborg). Miss. til Jørgen Kruse og Christen Skeel. Da Fru Karen Sehested til Stenholt, Enke efter Tyge Kruse, har begæret 2 Halvgaarde i Allestrup i Veylbye Sogn i Sønderhald Herred i Kalø Len til Mageskifte for 1 Gaard i Tholstrup i Sønder Herred i samme Len, endvidere 2 Gaarde i Veilby By og Sogn i Sønderhald Herred til Mageskifte for 3 Gaarde i Veidel¹ By i Sønder Herred og 1 Gaard i Refven i samme Sogn i Kalø Len, og endelig 1 til Aarhus Kapitel liggende Gaard i Veilbye i Sønderhald Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Tolstrup i Veilbye Sogn i Sønder Herred og 1 Gaard i Skindbierre i Nørre Herred, skal Adressaterne besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 9, 66.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus om at lade en af dets Midte give Møde ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende paa Kapitlets Vegne, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 66 b.

— Miss. til Christian Thomesen om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovenstaaende Besigtelse, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, da nogle af Gaardene ligger i hans Len [Kalø], og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 67.

— Lignende Miss. til Laurets Lindenov [Aarhusgaard]. Udt. i J. T. 9, 67 b.

— Miss. til Christen Holck. Saa længe Hoflejren er paa Skanderborg, skal han i sit Len [Silkeborg] lade skyde saa

¹ Vejlby, Sønder H., Dyrs, jvfr. 22. Febr. 1634.

mange Urkokke og Urhøns som muligt og sende dem til Skanderborg Slot. J. T. 9, 65 b.

15. Marts (Skanderborg). Lignende Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne (Hald), Ernst Normand (Koldinghus) og Otte Marsvin (Dronningborg). Udt. i J. T. 9, 65 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Kolding om at optage Maren Jensdatters døvstumme Søn af Haarup i Silkeborg Len i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 65 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at skaffe gullandsk Tømmer til Koldinghus's Stalde. Udt. i Sk. T. 6, 56.

— Miss. til Gabriel Kruse om at skaffe Ernst Normand saa meget Kalk, som han behøver til Byggearbejderne paa Koldinghus. Udt. i J. T. 9, 65 b.

— Miss. til Ernst Normand. Han har berettet, at der til Byggearbejderne paa Koldinghus Slot behøves 24,000 Tagsten og en stor Del Lægte- og Loftssøm. Han skal købe baade Tagstenene og Sømmene i Lybeck og hertil og til anden Bygnings Fornødenhed paa Renteriet modtage de 1000 Dlr., som han for nogen Tid siden har faaet Kongens Seddel paa skulde betales til ham. J. T. 9, 67 b.

— Miss. til samme om at lade Muren fra Slottet [Koldinghus] og ned til Broen og Muren og Plankeværket fra Broen og langs med Graven for Vedhaven istandsætte, ligesom de har været før. Han har endvidere begæret at maatte bygge Slottets Ladegaard, som er afbrændt og ødelagt af Fjenderne, paa et andet Sted, fra Alfarvejen bag Søen, hvor den ligger mere belejligt for Slottets Mark og Fædrift. Kongen tillader dette, dog skal den ligge udenfor Dyrehaven. Han skal paase, at alting sker med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 9, 67 b.

— Miss. til samme om at lade 300 Mand indkvartere en Nat i Kolding og skaffe dem nødtørfdig fri Underholdning af Øl og Mad. Udt. i J. T. 9, 66.

16. Marts (—). Aab. Brev, hvorved denne Brevviserske Maren Madtsdatter, Jens Olufsens Enke i Aarhus, faar Bevilling til at sælge sit Boskab og gøre det i Penge, saafremt hendes Kreditorer i Hamborg ikke møder indenfor den i Loven fastsatte Tid, saa at de har deres Tiltale lovlig forbrudt.

Hun er i de kejserskes Tid blevet forarmet og har efter sin Husbondes Død siddet med 9 faderløse Børn. For nogen Tid siden har hun tilbudt sine Kreditorer i Hamborg, at de kunde komme og faa Betaling for, hvad hun og hendes afdøde Husbonde skyldte dem, men de har hidtil ikke indfundet sig. De Penge, som hun faar ind for sit Boskab, skal hun sætte paa Rente til Ophold for sine fattige, faderløse Børn, og Hovedstolen skal komme dem til gode. Men de Gældnere, som hun har her i Riget, skal hun beflicte sig paa efterhaanden at betale. J. R. 9, 26.

16. Marts (Skanderborg). Aab. Brev om, at Bondegaarden Tirup i Vendsyssel herefter skal høre til samme Sogn og Herred som Hovedgaarden Bøgsted og Folkene paa Gaarden søge Bøgsteds Sognekirke, nemlig Astrup Kirke. Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Embedsmand paa Lundenæs Slot, ejer Tirup Gaard, som ligger ved hans Hovedgaard Bøgsteds Enemærke, men ikke i samme Herred og Sogn. Da han vil bruge Tirup som Ladegaard under Bøgsted, har han andraget om ovenstaaende Omlægning. J. R. 9, 29 b. K.

17. Marts (—). Miss. til Hr. Claus Daa. Der tilsendes ham Kopi af, hvad Dirik Hessel, Visitør i Norge, har meddelt om Dynkerkernes Plynderi, og af hans Forslag til Forhindring deraf i Fremtiden. Adressaten skal overveje Sagen og derefter forordne, hvad han eragter bekvemmeligt kan ske til Rigets Gavn. Sj. T. 25, 263. K.

— Miss. til Hans Lindenov om at lade anholde Hans Pedersen i Ørbye paa Samsøe, som Dorrette Bruns har fordelt¹ som Løgner, og sende ham velforvaret til Bremerholm, hvor han indtil videre Besked skal arbejde i Jern. Udt. i Sj. T. 25, 263.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Der er for nogen Tid siden² gjort Afslag paa Afgiften af Korntienden af Ellested Sogn, fordi Atterup By dér i Sognet var ødelagt. Det berettes nu, at Kronens Part af denne Tiende er tillagt Nyborg Skole, som ikke bør miste noget af sin Indkomst, og at Borgemestre og Raad i Nyborg er villige til at yde den tidligere Afgift. Der- som Jesper Friis til Ørbecklund, som nu har denne Tiende i

¹ Faaet dømt.

² Jvfr. 16. Marts 1631.

Fæste, ikke vil give den tidligere Afgift af den og ikke heller Sognemændene dér i Sognet, som er de næste efter ham, skal Adressaten bortfæste den til 2 Mænd blandt Borgemestre og Raad i Nyborg, dog at Jesper Friis faar sit udgivne Fæste igen. F. T. 4, 278 b.

17. Marts (Skanderborg). Ekspektancebrev for Hr. Ifver Greigersen, Sognepræst til Skiern Sogn, paa Halvdelen af Kronens Part af Korntienden af Skiern Sogn i Lundenæs Len for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift, naar Christen Pedersen, som nu har den i Fæste, dør. Lensmanden paa Lundenæs Slot skal fæste den til ham, naar Christen Pedersen dør. J. R. 9, 26 b. K.

— Aab. Brev, hvorved denne Søfren Therkildsen af Nørsnee faar Bevilling til i Horsens at købe Byg, Havre og andet, som han har fornøden til sin Husholdning, da han bor paa en Alfarvej og daglig besøges af rejsende Folk. J. R. 9, 26 b.

— Mageskifte mellem Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, og Kronen. J. R. 9, 27. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Beate Gjõe faar Bevilling til herefter selv at modtage Oppebørslen af sit Jordegods og med sin Værges Samtykke afhænde og bortskifte noget deraf mod andet og i andre Maader gøre sig det saa nyttigt, som hun kan. J. R. 9, 29 b.

— Oprejsningsbrev for Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand paa Aalborghus Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage Sagen mod en Del løse Kumpaner, nemlig Niels Hansen og Jens Kiølsen i Kaldlum, Jens Jensen i Underaaer, Niels Lauritsen og Helle Andersen i Hielmsted, Anders Jensen i Grønderup og Anders Sørensen i Hielshøj¹, der for nogen Tid siden ved Nattetide med Bøsser og Værger er trængt ind i Huset hos en Mand, ved Navn Søfren Nielsen, i Vallerup², ikke alene har frarøvet ham en Del af hans Boskab med Vold og sønderslaaet det, men endogsaa for-

¹ Ulvhøj, Serridslev S., Børglum H., jvfr. 22. Maj 1631.

² Volle-

rup, Em S., Børglum H.

øvet stor Overvold mod hans Datter med mere utilbørligt. Der er gaaet Dom over dem herfor ved Herredstinget, men denne er igen underkendt ved Landstinget. Otte Skeel, som paa Kongens Vegne lod rejse Paatale i Sagen, var udenlands og forhindret i Rigens Bestilling, da bemeldte Landstingsdom blev erhvervet, og mener, at der ikke er blevet svaret saa fuldkomment paa deres Stævning til Landstinget, som der burde. J. R. 9, 47 b.

17. Marts (Skanderborg). Miss. til Chresten Tommesen. Da han har berettet, at der er nogen Mangel ved Lofterne paa Kalø Slot, skal han snarest lade lægge nye Lofter i det omhandlede Hus. Ligeledes skal han lade de 5 Vinduer, der ikke har været istandsat siden de kejserliges Tid, og i hvilke der hverken er Vindueskarme eller Vinduer, forfærdige og indsætte. J. T. 9, 67.

— Bevilling for Holger Rosenkrantz til Rosenholm til at flytte sin Farfaders¹ og sin Søsters² Lig fra Boller Sognekirke. Udt. i J. T. 9, 68.

— Miss. til Otto Skeel om at forunde Hr. Pofvel Andersen, Sognepræst til Astrup, Rostrup og Stor Arden Sogne i Hindsted Herred Kronens eller Kirkens Part af den første ledige Sognetiende dér i Egnen for rimelig og sædvanlig Afgift. Udt. i J. T. 9, 68.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus Domkirke. Da Løsing³ Kirke er meget brøstfældig paa Tag, Mur, Ornamenter og anden Fornødenhed, og da Kirkens egen Indkomst ikke er tilstrækkelig til Reparationen, skal Kapitlet lade dens Brøstfældighed undersøge og, saavidt dens egen Beholdning ikke slaar til, lade den faa Hjælp af Kapitlets andre Kirker, der har Formue, og lade reparere paa den, hvad der endelig er fornødent. Kapitlet skal tilholde den, der har Jus til nævnte Kirke, siden at vedligeholde Kirken af dens egen Indkomst. Orig. i Landsark. i Viborg. Udt. i J. T. 9, 68.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Aarhus om at

¹ Otte Holgersen Rosenkrantz til Boller († 1525). ² Margrete Jørgensdatter Rosenkrantz († 1615), g. m. Oluf Bilde († 1602). ³ Paa-tegning paa Bagsiden af Orig.: Løsning.

optage Kirsten Olufsdatter i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 68.

17. Marts (Skanderborg). Lignende Miss. til Hospitalsforstanderne i Randers om at optage Rasmus Nielsen i Hospitalet. Udt. i J. T. 9, 68.

— Miss. til Søfren Torkeldsen. Gunde Lange til Brening, Embedsmand paa Ørum Slot, har berettet, at en Købmand, ved Navn Oluf Staffensen, Borger i Horsens, efter 2 Haandskrifters Formelding skylder ham 1100 Rdlr., som skulde have været betalt for lang Tid siden. Han erfarer nu, at denne Oluf Staffensen har lovet i indeværende Aar at gøre Leverance til Fæstningen Glückstadt, og har derfor begæret, at denne Sum maa blive afkortet i Betalingen for Leverancen. Dersom Oluf Staffensen i indeværende Aar gør nogen Leverance til Fæstningen Glückstadt, skal Adressaten afkorte ovennævnte Beløb i Betalingen og underrette Gunde Lange herom. J. T. 9, 68 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Følgende Kronens Bønder, Jens Jensen og Jens Chrestensen Moubierg i Ring, Anne Olufsdatter i Smerup, Niels Rasmussen i Treden, alle i Tyrsting Herred, og Jens Mickelsen af Miessing har klaget over, at de er geraadet i Armod, hvorfor de ikke har kunnet yde deres Landgilde sidste Mortensdag og andrager om at faa bevilget Afslag i denne. Kongen eftergiver dem Halvdelen af den Landgilde, som de skulde have erlagt sidste Mortensdag, hvilket Laurets Ebbesen skal føre til Regnskab. J. T. 9, 68 b.

— Lignende Miss. til Laurets Lindenov om at Kongen har eftergivet Søfren Jensen og Rasmus Pedersen i Feltbald ligesaa meget for deres Armods Skyld. Udt. i J. T. 9, 69.

18. Marts (—). Miss. til Jost Høg om at optage Hr. Christen Niensens to Sønner Jens og Thommis Christensen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 263 b.

— Mageskifte mellem Hendrik Mund til Serritslefgaard og Kronen. J. R. 9, 30. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Livsbrev for Peder Pedersen, Skriver paa Aakær Slot, og hans nuværende Hustru Maren Nielsdaatter, dersom hun overlever ham, paa Kronens Part af Korntienden af Saxild Sogn i Hads Herred i Aakær Len for rimeligt Fæste og

sædvanlig Afgift, naar Anders Christensen i Saxild, som nu har den i Fæste, dør. J. R. 9, 31 b. K.

18. Marts (Skanderborg). Miss. til Jens Juel til Kieldgaard om at forhandle mellem Hr. Mats Chrestensen og Chresten Jørgensen om Ægt og Arbejde, som Præsten begærer af denne, idet Chresten Jørgensen klager over, at Præsten forlanger ulidelig Ægt og Arbejde. Udt. i J. T. 9, 69.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at tilholde de 2 Bønder Chresten Brun og Thomas Svenningsen paa Antoft paa Hannis at fratræde Gaarden og lade Jørgen Nafvel, Løjtnant under Kompagniet i Halds Len, faa den, da den er udlagt ham til hans Embede, dog at Bønderne faar deres bevislige Fæste igen. Udt. i J. T. 9, 69.

19. Marts (—). Miss. til Rentemestrene. Da Marcus Radebandt har andraget om som Betaling for sit Tilgodehavende hos Kongen at faa bevilget 1000 Tdr. Korn af det, som er i Forraad paa Varberg og Malmøhus Slotte, skal de lade ham faa 1000 Tdr. Korn af de nævnte Beholdninger, forsaavidt Kornet ikke behøves til Flaadens, Hofholdningens og Fæstningernes Fornødenhed, til den Pris, for hvilken andet af Kronens Korn er solgt. Sj. T. 25, 263 b. K.

— Miss. til nogle af Adelen. Da Kongen har anset det for godt at gøre Bryllup for sin Datter Frøken Sophia Elisabeth, Grevinde til Slesvig, Holsten etc., og Christian Pentz til Nevendorf, holstensk Raad, Befalingsmand paa Rendsborg Slot og Guvernør i Fæstningen Glückstadt, i København førstkommende 21. August, (til hvilken Tid Kongen har forskrevet en Del gode Mænd¹), anmodes de om at være til Stede til samme Tid og Sted², hjælpe dem til deres Ægteskabs Begyndelse med Bøn til Gud allermægtigste og bepryde den med deres Nærværelse. — Hr. Christian Friis, Fru Barbara Wittrup; Hr. Jurgen Urne, Fru Margrette Marsvin; Hr. Claus Daa, Fru Ingeborg Parsberg; Hr. Albret Skeel, Fru Birte Friis; Jens Juel, Fru Ide Lange; Hr. Mogens Kaas, Fru Sidtsel Friis; Hr. Tagge

¹ Nedenfor er skrevet: Det, som staar imellem disse Tegn (), blev udeladt i Enkefruernes Breve. ² Nedenfor er skrevet: Hos dette Tegn blev saaledes indført: Tagendes med Eder Eders Jomfru.

Thott Ottesen, Fru Judte Gyldenstjerne; Hr. Christoffer Ulfeldt, Fru Maren Urup; Christen Thommissen, Fru Mette Rosenkrantz; Hans Lindenov, Fru Lisabet Sophia Rantzau; Otto Skeel, Fru Birgitte Lindenov; Jost Høg, Fru Anne Lunge; Christoffer Urne, Fru Sophia Lindenov; Otto Marsvin, Fru Mette Brahe; Jørgen Marsvin, Fru Anne Helvig Gyldenstjerne; Niels Trolle; Gregers Krabbe, Fru Helvig Rud; Christen Skeel, Fru Birgitte Rud; Otto Brahe Stensen, Fru Anne Bildt; Olluf Parsberg, Fru Karen Kruse; Frederik Rantzau, Fru Ide Skeel; Hendrik Rantzau, Fru Sophia Lindenov; Mogens Gyldenstjerne, Fru Sophia Rantzau; Falk Lykke, Fru Kirsten Rantzau; Hr. Palle Rosenkrantz, Fru Lisebet Lunge; Eyler Urne, Fru Judte Gyldenstjerne; Christian Grubbe, Fru Judte Gyldenstjerne; Johan Friis, Fru Karen Krabbe; Tønne Friis, Fru Lene Barnekov; Jesper Friis, Fru Elsebe Ulfeldt; Peder Lange, Fru Lisebet Friis; Laxmand Gyldenstjerne, Fru Margrete Friis; Holger Rosenkrantz, Fru Lene Gyldenstjerne; Trud Bryske, Fru Karen Friis; Niels Gyldenstjerne, Fru Margrete Straale; Fredrik Markdanner, Fru Anne Gyldenstjerne; Hans Oldeland, Fru Ingeborg Gyldenstjerne; Henning Valkendorf, Fru Anne Barnekov; Hendrik Ramel, Fru Margrete Skeel; Niels Krabbe; Ifver Krabbe, Fru Karen Marsvin; Eyller Høg, Fru Else Krabbe; Hr. Jurgen Brahe, Fru Anne Gyldenstjerne; Holger Rosenkrantz, Fru Sophia Brahe; Tygge Brahe, Fru Birgitte Brock; Falk Gjøe Falksen, Fru Helvig Brahe; Hr. Frederik Reedtz; Hans Caspar von Reibnitz, Fru Birgitte Brahe; Eyller Qvitzov, Fru Anne Brahe; Burkart Rud, Fru Helvig Rosenkrantz; Anders Bilde, Fru Sophie Rosenkrantz; Gunde Rosenkrantz, Fru Pernelle Rosenkrantz; Otto Brahe Pedersen, Fru Mette Rosenkrantz; Hr. Knud Gyldenstjerne; Knud Gyldenstjerne, Fru Christentse Juel; Hendrik Gyldenstjerne, Fru Lisebet Podebusk; Lauridts Lindenov, Fru Anne Friis; Holger Lindenov; Hr. Tagge Thott Andersen, Fru Clare Sparre; Falk Gjøe, Fru Karen Bilde; Eskild Gjøe, Fru Emmerentse Rosenkrantz; Otto Gjøe, Fru Birgitte Thott; Holger Bilde, Fru Anne Juul; Hertvig Bilde, Fru Anne Kaas; Hendrik Bilde, Fru Lisebet Bryske; Jens Mogensen, Fru Birgitte Bilde; Tønne Bilde, Fru Margrette Norby; Frandts Lykke, Fru Lisebet Brok; Lauridts Ulfeldt, Fru Sophia Rantzau; Knud Ulfeldt, Fru Anne Lykke; Jurgen Kruse, Fru Beate Bülow; Christian Bülow, Fru

Anne Beck; Mogens Arenfeldt, Fru Else Bülow; Jørgen Ugerup, Fru Anne Ulfstand; Fredrik Budde, Fru Karen Ugerup; Thommis Nold, Fru Helvig Ugerup; Jurgen Arenfeldt, Fru Helvig Lindenov; Niels Arenfeldt, Fru Karen Dyre; Axel Arenfeldt; Axel Ugerup; Axel Juul, Fru Rigborg Arenfeldt; Friderik Urne, Fru Karen Arenfeldt; Lauridts Ebbesen; Ernst Normand, Fru Ingeborg Arenfeldt; Sten Bilde; Malte Sehested, Fru Sophia Brahe; Malte Juul, Fru Anne Ramel; Jokum Beck, Fru Else Friis; Jost Høg, Fru Anne Rantzau; Mogens Høg; Hendrik Lindenov, Fru Beate Ulfeldt; Hr. Ulrik Sandberg, Fru Anne Gyldenstjerne; Niels Friis; Christoffer Gersdorff; Mouridts Aschersleben, Fru Ellen Gjõe; Jens Juel, Fru Ide Gjõe; Christoffer Gjõe, Fru Karen Lange; Jørgen Høg, Fru Margrete Gjõe; Mouridts Galde. — Enkefruer: Fru Ellen Marsvin Knud Ruds til Ellensborg; Fru Helle Marsvin¹ til Vogne; Fru Helvig Marsvin Gunde Galdes til Nørlund; Fru Anne Brahe Sten Maltesens til Løberød; Fru Anne Brahe Otto Lindenovs til Borrebye; Fru Vivike Podebusk Otto Lindenovs til Borrebye; Fru Helvig Kaas Hannibal Gyldenstjernes til Restrup; Fru Dorrette Rud Christian Gyldenstjernes til Herløfstrup; Fru Lisbet Gyldenstjerne Oluf Rosensparres til Valløe; Fru Birgitte Brockenhuus Jacob Ulfeldts til Urup; Fru Anne Brockenhuus Henning Valkendorfs til Glorup; Fru Karen Sehested Tyge Kruses til Astrup; Fru Birgitte Rosensparre Corfits Ruds til Sandholt; Fru Judte Bild Otto Banners til Ringegaard²; Fru Dorrete Munk Christoffer Parsbergs til Sødal; Fru Ingeborg Parsberg Ifver Juuls til Villestrup; Fru Anne Munk Byrge Trolles til Pallisberg; Fru Anne Lykke Claus Maltesens til Lyhauf³; Fru Margrette Rosenkrantz og Fru Vivike Bild til Thorupgaard. Sj. T. 25, 263 b.

19. Marts (Skanderborg). Livsbrev for Christen Frost, Herredsfoged i Vor Herred, og hans nuværende Hustru paa Kronens eller Kirkens Part af den første Korntiende, der

¹ Helle Marsvin, g. m. Matthias von der Recke, Hofmester hos Hertugen af Kurland (jvfr. K. Brb. 5. Aug. 1627), var ikke Enke. ² Ringstedgaard, Aasum H. ³ Fejlskrift for: Ryhauf, d. v. s. Rydhave, Ginding H.

bliver ledig i Vor Herred, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 9, 32. K.

19. Marts (Skanderborg). Miss. til Niels Friis til Krastrup om, at Hans Nielsen, Borgemester i Sæby, skal være Tolder sammesteds, hvorfor Niels Friis skal tage Ed af ham. Toldkisten, som han har ladet gøre efter Hofmesterens Død, skal forblive paa Stedet og bruges efter Ordinansen. Udt. i J. T. 9, 69 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal]. Denne Kirsten, Enke efter Søfren Jensen Klimp, Sognepræst til Graabrødre Kirke i Viborg, har berettet, at hun efter sin Husbondes Død er geraadet i stor Armod, at hun paa Grund af sin Alderdom ikke kan søge sit Brød og at der ikke er tillagt hende noget til Underhold som andre Præsteenker. Adressaterne skal undersøge Sagen og hjælpe hende til Rette, som det er billigt og ret. J. T. 9, 69 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen om at lade Hendrik Split, Slotsfoged paa Skanderborg Slot, faa et Hus, der er bygget paa Ebeløe for Skanderborg, naar han begærer det og vil lade det nedbryde. Udt. i J. T. 9, 69 b.

— Miss. til Christian Thomesen. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at indkræve 2000 Dlr. af Albret Rostrup, som Claus von Buchwald er dømt til at have forbrudt, fordi han har taget ubillig Rente. Kongen har nu eftergivet Albret Rostrup disse 2000 Dlr. J. T. 9, 70.

— Miss. til samme. Følgende Kronens Bønder: Rasmus Jensen, Jens Søfrensen, Anders Terkildsen, Chresten Nielsen og Chresten Andersen i Thustrup, Villats Nielsen, Søfren Christensen og Rasmus Christensen i Nørager og Jens Lauretsen i Balle har for nogen Tid siden berettet, at de Gaarde og Boliger, som de bebor, er meget forældede, og at de paa Grund af Gaardenes Ringhed ikke er i Stand til at udrede den sædvanlige aarlige Landgilde af dem, hvorfor de har begæret at faa Afslag paa Landgilden. Da Kongen af hans Erklæring har set, at Bøndernes Opgivelser er rigtige, har Kongen, for at de desto bedre kan blive ved Magt, bevilget dem følgende Afslag paa deres Landgilde: i Thustrup: Rasmus Jensen faar aarlig afkortet 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg og 1 Otting Smør, Anders Terkildsen og Chresten Nielsen

1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Otting Smør og 9 Skpr. Malt, som gaar af 3 Hofheste¹, Chresten Andersen, Bolsmand, 4 Skpr. Rug, 4 Skpr. Byg og 1 Td. Salt; i Nørager: Villats Nielsen og Søfren Christensen hver 6 Skpr. Rug, 6 Skpr. Byg og 1 Pd. Smør og Rasmus Christensen, Bolsmand, 4 Skpr. Rug og 4 Skpr. Byg. Hvad Jens Lauretsen i Balle angaar, da har han opgivet, at hans Gaards Landgilde er 1 Td. Sild og 1 Otting Smør for høj. Kongen har bevilget, at denne Otting Smør maa eftergives ham og at han i Stedet for Silden herefter aarlig maa give saa mange Penge, som det ved Tingsvidne er bevist, at Gaarden betalte, dengang da Silden blev paalagt den, nemlig 5 Sletmark. Afslaget bevilges disse Bønder i forrige Aars Landgilde. Christian Thomesen skal lade denne Landgilde indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den. J. T. 9, 70.

19. Marts (Skanderborg). Miss. til Niels Krag. Jomfruerne Maren og Karen Harbou har berettet, at den Arvelod, som er tilfaldet dem efter deres afdøde Fader², forholdes dem af deres Broder Niels Harbou til Houllris, hvorfor de har begæret Kongens Missive til Niels Krag om, at han paa deres Vegne skal affordre ham deres Arvelod og lade ham gøre dem Udlæg og Regnskab som en Væрге bør. Niels Krag skal gøre dette og nøje paase, at der ved dette Udlæg sker Søstrene Skel og Ret. J. T. 9, 71.

— Miss. til Otte Skeel. Peder Ankersen, Borger i Randers, har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem ham og Jens Bang, Borger i Aalborg, om et Skib, som Peder Ankersen har solgt til Jens Bang, og at Sagen er blevet henvist til Voldgift af 4 Borgere, nemlig Hans Søfrensen, Tolder i Aalborg, Mogens Jespersen, Byfoged, og Thomes Gertsen, Borger sammesteds, og Mats Pofvelsen, Borger i Randers. Disse 4 Mænd har været samlet den 26. Febr. sidstforleden i Aalborg i den Hensigt at afgøre Sagen og har ladet Jens Bang lovlig advare ved 2 Borgere om at give Møde med alle de Breve, som han maatte have i denne Sag, men da han ikke har villet efterkomme denne Advarsel, har Peder Ankersen andraget om, at han maa blive tilholdt endelig at møde for de 4 Mænd, naar

¹ En stor, kraftig Hest, Stridshest. ² Kristen Harbou († før 17/2 1630).

han lovlig advares derom. Otte Skeel skal, saafremt det er gaaet lovlig til med Voldgiften, tilholde Jens Bang at give Møde uden Ophold, naar han lovlig advares derom, for de 4 Mænd med Breve og andet, som han har i den Sag, og skal endvidere tilholde Hans Søfrensen, Formand for disse 4 Mænd, sammen med de andre endelig at bringe Sagen til Ende inden førstkomende Pinsedag i det seneste. J. T. 9, 71 b.

19. Marts (Skanderborg). Miss. til Otte Skeel og Niels Friis. Det berettes, at 2 af Kronens Bøndergaardene i Sejlstrup Len, som var udlagt til Officererne over Landfolket i Vendsyssel, for nogen Tid siden ved Mageskifte er kommet derfra, og at der ikke i Stedet for dem er udlagt andre Gaarde til disse Officerer. Adressaterne skal med det allerførste udlægge 2 andre bekvemme og ligesaa gode Gaarde i Sejlstrup Len til Officererne og føre Landgilde og Afgift af Gaardene til Afkortning. Endvidere berettes det, at noget Gods i Sejlstrup Len, som længe har staaet øde, nylig er blevet besat. For at dette Gods desto bedre kan blive bebygget igen, tillader Kongen, at Adressaterne efter Undersøgelse af Sagen i nogle Aar giver dem et rimeligt Afslag paa deres Landgilde, indtil de igen er i Stand til at yde hele den sædvanlige Landgilde. Saafremt der deriblandt skulde være en eller to Gaarde, som endelig kunde behøve fuldstændigt Afslag paa deres aarlige Skyld, skal de undersøge Forholdene nøje og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Kongen har for nogen Tid siden befalet Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand paa Aalborg Slot, og den tidligere Lensmand paa Sejlstrup Reinholt Heidenstrup at anstille Undersøgelse om det Sandgods i Sejlstrup Len, som tilforn har faaet Afslag paa Landgilden, hvilken Befaling imidlertid ikke er blevet efterkommet dengang. De to Adressater skal nu efterkomme denne Befaling, undersøge det nævnte Sandgods's Lejlighed og siden indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 72.

20. Marts (—). Skøde fra Hr. Frederik Reedtz til Tyggestrup paa en Gaard i Aggelstrup i Holbæk Len til Skolen i Hillerød ved Frederiksborg. Sj. R. 19, 212. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Professorerne i Københavns Universitet om Tilladelse til at sælge et Vør Frue Kirke tilhørende

Stykke Jord i St. Clemensstræde. Sj. T. 25, 267. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 163. (Tr.: KD. V. 148).

20. Marts (Skanderborg). Miss. til Sifverdt Urne. Han har tilsendt Kongen en Fortegnelse paa den Brøstfældighed, der findes paa Kongens Gaard i Roskilde, hvortil der behøves adskillige Materialier. Hvad Tømmeret dertil angaar, da skal han lade det bero dermed, indtil Kongen selv kommer derover. I Mellemtiden skal han bestille de fornødne Tagsten, hvor de bedst er at faa, og ligeledes Vindueskarmer, saafremt de gamle ikke er brugelige. Ligeledes skal han i Tide hos Bartholomæus Hagensen, Borger i København, bestille en lille Skude med Kalk. Istandsættelsen skal begynde med Kongens Gemak. Sj. T. 25, 267 b. K.

— Miss. til Jost Høg om straks at optage Johan Friederich Sten, Søn af Just Sten, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 267 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott om at lade Ridehuset paa Malmøhus Slot nedbryde af en Tømmermand, som igen kan opsætte det, og siden lade det til Skibs føre til Nyborg Slot. Sk. T. 6, 56 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade Jacob Feddersen, der for sine uklarerede Regnskabers Skyld sidder fængslet paa Helsingborg Slot, stille Borgen for, at han vil blive til Stede indtil Sagens Afslutning, og derpaa løslade ham saa længe. Sk. T. 6, 56 b.

— Miss. til Anders Bilde og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikelsen. Det berettes, at der er 2 Præsteenker i Brenderup Sogn og at det falder Præsten sammesteds for besværligt at underholde dem begge. Da den ene af dem, ved Navn Karen, Hr. Mads's Enke, hidtil af Sognepræsten dér har faaet en Genant, der er saa stor, som Kaldet kan taale at yde, skal Adressaterne dele denne Genant mellem begge Enkerne, eftersom hver af dem er nødtørftig til, saa at hver af dem kan have noget at opholde sig med. F. T. 4, 278 b. Orig. i Landsark. i Odense¹.

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. V. 617 f.

20. Marts (Skanderborg). Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Da Jørgen Mand, Borger i Assens¹, har begæret at faa 2 Stkr. Eng, der ligger i Cappels Mark for Assens, til Mageskifte for ligesaa god og ligesaa megen Markjord, skal Adressaten undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Mageskifte kan ske uden Skade for Kronen eller om det er gavnligere at sælge Jorden til ham for Penge. F. T. 4, 279.

— Aab. Brev, hvorved Dr. Jens Dinesen, Superintendent over Ribe Stift, og hans Efterfølgere til bedre Underhold af deres Kapellan til Jernit Sogn i Gørding Herred, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift faar bevilget Kirkens Part af Tienden af Jernit Sogn, mod at de aarlig leverer Afgiften til nævnte Kirke til Kirkeværgerne for samme. Sognemændene i samme Sogn skal rette sig efter at tiende retfærdigt og yde Tienden i Kærven. Findes der nogen, som tiender uretfærdigt, skal Dr. Jens Dinesen eller de efterfølgende Superintendenter sammesteds have Fuldmagt til i Overværelse af Lensmanden eller hans Fuldmægtig at lade deres Korn kaste. Dersom deres Brøst da bevises, skal de tiltales og straffes efter Recessen. J. R. 9, 32 b. K.

— Miss. til Laurets Lindenov. Da Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, paa Kongens Søn Grev Valdemar, Greve til Slesvig og Holstens Vegne har begæret 2 jordegne Gaarde og 8 Fæstegaarde i Søften i Vester Lisbjerg Herred i Havreballegaards Len i Nørrejylland til Mageskifte for andet godt Jordegods, skal Adressaten med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 72 b².

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Otte Marsvin paa Kongens Søn Grev Valdemars Vegne har begæret at faa følgende Aarhus Kapitels Gods, nemlig: 9 Gaarde i Søften, 4 Gaarde i Hinderup samt Hinderup Mølle, alle i Vester Lisbjerg

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Otense Asnes. Han var Borgemester i Assens, jvfr. Miss. af 13. Jan. 1635. ² Et noget ændret Miss. til Lavrids Lindenov, hvori Gaardene betegnes som 4 jordegne Gaarde og 6 Fæstegaarde, er indført ndfr. med Datum: 22. Marts 1634.

Herred, 1 Gaard i Herskind, 3 Gaarde og 1 Bol, hvilket sidste Præsten Hr. Christen [Nielsen] bruger, i Skifholmb, alle i Framlev Herred, 6 Gaarde i Sabro og 1 til Domkirken i Aarhus liggende Gaard i Mundelstrup, alle i Sabro Herred, til Mageskifte for Pederstrup Hovedgaard og 4 Gaarde i Pederstrup og 1 Gaard i Thulstrup i Thulstrup Sogn, 1 Gaard i Løyenkier og 2 Gaarde i Bøgeskof i Astrup Sogn, 1 Gaard i Biøstrup i Tranbjerg Sogn, alle i Ning Herred, Holmbgaard i Hyllebjerg Sogn i Aars Herred, alt i Havreballegaards Len, 1 Gaard i Brøndum og Brøndum Mølle i Huorumb Sogn i Vonsild Herred i Dronningborg Len, Øels og 8 Gaarde og 1 Bol i Øels By i Hindsted Herred i Aalborg Len, 1 Gaard i Kalfhafve i Huornborrig Sogn i Nim Herred i Stjernholms Len, 1 Ødegaardseje i Nimb By og Sogn i Skanderborg Len, 1 Gaard i Haaeslund¹ i Vinding Sogn i Harsyssel, 1 Gaard i Vistrup i Hedsstrup² Sogn i Lundenæs Len, 1 Gaard i Em By i Blistrup Sogn i Sønder Herred i Mors i Dueholms Len, alt i Nørrejylland, 1 Gaard i Østerbølle³ i Sersløf Sogn, 1 Gaard i Muorud⁴ og 1 Gaard i Thuorup⁵ og, til Udlæg til Domkirken for Gaarden i Mundelstrup, 1 Bol i Thuorup, alle i Visløf Sogn i Skovby Herred i Fyen, skal Kapitlet med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 9, 73.

20. Marts (Skanderborg). Miss. til Laurets Ebbesen. Da Otte Marsvin paa Kongens Søn Grev Valdemars Vegne har begæret 5 Gaarde, deraf 1 Kirkegaard, i Sabro By, 2 Gaarde, deraf 1 Selvejergaard, i Mundelstrup By, 3 Gaarde,

¹ Horslund. ² I den af Aarhus Kapitel under 28. Marts 1634 indsendte Erklæring staar der: „Udi Lundenis Len i Harsøssel Haarslund en Gaard, item udi Vistrup en Gaard“. Sammen med det meste af ovennævnte Gods blev dette ved Mageskifte af 27. Marts 1646 overladt til Kronen. I dette Mageskifte kaldes Gaarden: „1 Gaard i Vistorp i Handrup Sogn“, i Besigtelsen til samme Mageskifte: 1 Gaard i Viisthorp i Haadrup Sogn. Ment er: Vestorp, Haderup S. (nu: Grove S), Ginding H. I samme Sogn findes Byen Høstrup; maaske er det dette Navn, der er blevet til Hedsstrup og kommet med ved en Fejltagelse. ³ Esterbølle, Sørslev S., Skovby H. ⁴ Morud, Vigerslev S. ⁵ Maaske Taagerød, Vigerslev S.?

deraf 1 jordeggen, i Forup¹, 3 jordegne Gaarde i Kvortrup, 5 jordegne Gaarde i Gieding og 1 Gaard i Lading, alle i Sabro Herred, 3 jordegne Gaarde i Skiyfholmb, 10 Fæstegaarde og 2 jordegne Gaarde i Herskind og 3 jordegne Gaarde i Siellou, alle i Framlev Herred, alt i Skanderborg Len i Nørrejyland, til Mageskifte for andet godt Jordegods, skal Laurets Ebbesen indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 74 b.

20. Marts (Skanderborg). Miss. til Laurets Lindenov og M. Morten Matsen. Da Otte Marsvin paa Kongens Søn Grev Valdemars Vegne har begæret en til Aarhus Hospital liggende Gaard i Søften² i Havreballegaards Len i Nørrejyland til Mageskifte for 1 Gaard i Pederstrup By i Thulstrup Sogn i Ning Herred, skal de med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Hospitalet. J. T. 9, 75.

— Miss. til Laurets Ebbesen og Laurets Lindenov til Oregaard. Da Fru Jytte Brock, Enke efter Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, har begæret 2 Aarhus Kapitel tilhørende Gaarde i Floustrup³ til Mageskifte for 1 Gaard i Lasby By og Sogn i Gern Herred og 1 Gaard i Yding By og Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len, som Kongen har begæret til Mageskifte af hende, skal Adressaterne besigte begge Parters Gods. Naar Kapitlet i Aarhus har tilkendegivet, hvor det ønsker Vederlag for de nævnte 2 Gaarde i Skanderborg Len, skal de undersøge, om dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan undværes fra Lenet og besigte begge Parters Gods. Kongen har befalet Aarhus Kapitel at lade sin Fuldmægtig give Møde ved Besigtelsen. J. T. 9, 75 b.

— Miss. til Hr. Albert Skeel. Der er imellem ham og Egidius von der Lancken den 12. Maj 1630 truffet Overenskomst om et nyt Dige, som Hertug Friderich af Slesvig, Holsten etc. vilde inddige og overslaa fra Kreve⁴ til Rickersbøel. Naar dette Dige var færdigt, skulde Kongens

¹ Faarup. ² J. T. har ved en Fejlskrift: Løften. ³ Maaske: Fløjstrup, Mallings S., Ning H. ⁴ Maaske: Kleve, Emmerlev S., Højer H.

Undersaatter aarlig, saa længe Diget holdtes ved Magt, give Hertugen 1 Sletmark af hver Demmer¹ Land og desuden i de nærmest følgende 2 Aar 1 Rdlr. af hver Demmer Land; siden skulde de altid være fri for Arbejde paa Diger, Dæmninger, Siler² og Sluser. Dog har Hr. Albert Skeel forbeholdt sig paa Møgeltønders Undersaatters Vegne, at hvis Arbejdet ikke fik sin Fremgang eller, dersom det end blev færdigt, led nogen Skade, saa at det ikke kunde blive i sin Esse³, skulde Hertugen Aar og Dag derefter tilbagebetale Kongens Undersaatter i Møgeltønder deres udlagte Penge. Denne Kontrakt har baade Kongen og Hertugen stadfæstet. Men hverken kan det nye Dige faa sin Fortgang, ej heller kan det Arbejde, som Hertugen siden 1630 har ladet foretage paa det gamle Dige, have nogen Bestand, saa at Kongens Undersaatter kan blive fri for Saltvandet, men det vil blive nødvendigt at flytte det gamle Dige længere ind, paa Hertugens Grund. Endnu er det dog ikke aftalt, hvor langt Diget skal flyttes, ej heller er der taget Bestemmelse om Siler, Sluser og andet, som er fornødent til et saadant Dige. For at Foraaret ikke skal blive spildt, men Diget kan blive paabegyndt, gives der Hr. Albert Skeel Befaling og Fuldmagt til at faa Forhandlingerne herom bragt til en endelig Ende og ramme Undersaatternes Bedste, baade med Hensyn til, at de efter Kontrakten faar deres Penge igen, og i alle andre Maader. J. T. 9, 76.

20. Marts (Skanderborg). Miss. til Jost Friis. Han har berettet, at det Mageskifte, som Jomfru Helvig Ulfeldt (for hvem han er Værge) vil afslutte med Johan Brockenhuus til Lerbeck, ikke er til Gavn for hende. Han skal heri ramme hendes Bedste. Skødet paa den Gaard, som hun vil sælge til Hr. Albret Skeel til Fusinge, Embedsmand paa Riberhus Slot, fordi den ikke ligger hende belejligt, skal han forsegle og underskrive sammen med hende. De Penge, som hun faar derfor, skal han til Bedste for hendes Arvinger udsætte paa Rente, medens hun selv til sit Ophold skal nyde Renterne, saa længe hun lever. J. T. 9, 76 b.

— Miss. til Otte Skeel. Hvad denne Supplikant andra-

¹ Formentlig = Demat. ² Sile, nedertysk = Sluse. J. T. har: fri for Digen, Dammen, Silen og Sluser. ³ Esse = lat.: Esse, Bestaaen.

ger, kan han se af hosliggende Supplikation, og skønt nogen i saa Maade blev benaadet, eragter Kongen det dog ikke for sømmeligt at søge Fordel derved eller at drive Købmandskab dermed. Otte Skeel skal forhandle med Jørgen Kruse til Kiersgaard, at han afstiller dette, saa at Bonden bliver klageløs og Kongen bliver fri for hans videre Molestering og Anløb. J. T. 9, 77.

20. Marts (Skanderborg). Miss. til Laurets Lindenov. Da Laurets Føg for nogen Tid siden mod Forbudet har udskibet Korn til Lybeck, skal Laurets Lindenov aftinge med ham paa hans yderste Formue og tage Forlovere for det, som han ikke kan afstedkomme. J. T. 9, 77¹.

— Miss. til Laurets Ebbesen om, at Kongen har eftergivet Bertel Jensens Enke i Thulstrup for hendes Armods Skyld $\frac{1}{2}$ Td. Aal af de Aal, som hun er i Restance med, hvilket han skal føre til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 77 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Ernst Normand. Borge-mestre og Raad i Vejle har berettet, at deres Bys Privilegier, som er forundt dem af de tidligere Konger i Danmark, i de kejserliges Tid dels er blevet skamferet og ødelagt, dels er ganske bortkommet, og har begæret Kongens Konfirmation paa dem. Da de kun har nogle løse Breve og ubeselede Vidisser af samme Privilegier at fremvise, skal Adressaterne med det allerførste begive sig til Vejle og undersøge Forholdene med Hensyn til disse Privilegier, især skal de hos de omliggende Byer og Naboer erkyndige sig om, hvor langt deres Byfred har strakt sig udenfor deres By, og hvor stor en Plads der har været indbefattet derunder. J. T. 9, 77 b.

— Miss. til Gabriel Kruse. Det berettes, at det Privilegium, som Jens Jørgensen har faaet² paa Kalktønderne, er til Skade saavel for Kongen som for Kongens Under-saatter, thi jo mere Tyngde der lægges paa Kalken, desto dyrere bliver den for dem, der skal bruge den; desuden skal den, som fører Kalken, levere den efter det tilbørlige Maal paa de Steder, hvor han sælger den, uanset hvilket Maal der er i Mariager. Gabriel Kruse skal derfor afkræve Jens Jørgensen dette Privilegium og tilholde Borgemestre og Raad i Mariager at holde 3

¹ Tr. i Udt. i Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus II. 61 f. ² 1. Dec. 1633.

eller 4 Tønder og baade ligne Sækkene efter disse og, naar der kommer Klage, lade alle og enhver, som besværer sig over Kongens Maal, laane disse Tønder, for at han deraf kan erfare, hvad Ret der vederfares ham, til Underretning og Skades Opregnsning. J. T. 9, 78.

20. Marts (Skanderborg). Revers, udstedt af Hans Caspar von Reibnitz, indfødt Adelsmand i Markgrevskaftet Niederlausnitz, til Kongen til Gengæld for de adelige Friheder og Privilegier, som Kongen har bevilget ham og alle hans rette Ægtebørn og Afkom ligesom Danmarks Riges Adel. Han forpligter sig i Eds Sted til i alle Maader at være og blive Kongen og Danmarks Rige huld og tro, søge Kongens og Rigets Gavn og Bedste og af yderste Formue hjælpe at afværge dets Skade og Efterdel, som det en oprigtig Adelsmand og tro Undersaat egner og bør. Til fast Bekræftelse paa, at saadant skal holdes redeligt af ham, har han underskrevet denne Revers med egen Haand og trykt sit medfødte adelige Signet her nedenfor. J. R. 9, 32. K.

21. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Hans Caspar von Reibnitz til Beckmark, der for en Tid siden har begivet sig ind i Riget Danmark og har giftet sig med en Adelsperson, Fru Birgitte Brahe, Niels Sehesteds Enke, efter Begæring for sig og alle sine rette Ægtebørn og Afkom faar bevilget alle de Privilegier og Friheder, som Adelen her i Riget nyder. J. R. 9, 33. K.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Frederik Reedtz til Tygestrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, faar Bevilling til at indlade sig i Ægteskab med Jomfru Sofie Høg, med hvem han er beslægtet i 3. Led. Sj. R. 19, 212 b.

— Miss. til Rentemestrene. Borgemestre og Borgerne i Aalborg har berettet, at der afkræves dem en Del Skat og Borgeleje penge, hvormed de resterer, men da de for nogen Tid siden har forstrakt Kongen med en Del Sølv, har de andraget om at faa dette kvitteret i ovennævnte Restance. Kongen bevilger dette. Sj. T. 25, 267 b. K.

— Miss. til Jægermester Otto Termo om for Betaling at skaffe Sten Bilde Eriksen 6 Raadyr til hans Bryllup. Udt. i Sj. T. 25, 268.

— Miss. til Hr. Claus Daa, Jørgen Vind, Sten Beck og

Jokum Beck. Da det berettes, at Jægermester Otto Termo har Tiltale mod forrige Skovrider Kort i Ballerup, idet han mener, at denne ikke har forholdt sig tilbørligt i sin Bestilling, skal de med det allerførste stævne begge for sig, dømme om de Beskyldninger, som Otto Termo kan have at fremsætte mod Kort, og om, hvad denne har at erklære derimod, og give Dommen beskrevet. Sj. T. 25, 268. K.

21. Marts (Skanderborg). Aab. Brev om Forbud mod ulovlig Udskibning og Landing under Fyen. F. R. 4, 33. (Tr.: CCD. IV. 602).

— Kgl. Konfirmation paa hoshængende Pergamentskiftebrev af 1591 om nogen Jord, som er skiftet ved Høver¹ Mark til den Gaard i Storing, som Jens Sefrensen Hvas af Storing i Skanderborg Len nu bebor, efter dennes Begæring. J. R. 9, 36 b. K.

— Miss. til Henrik Rantzau. Kongen har med ikke liden Forundring erfaret, at han endnu har beholdt hos sig en god Sum Penge af den Kontribution, som hans Formand, afdøde Knud Gyldenstjerne² til Møgelkier havde oppebaaret af Stifterne i Norge til Reparation af de gejstlige Residenser i Bergen efter Byens sidste Brand, og endskønt Dr. Niels Paaske, Superintendent over Bergens Stift, efter slig Lejlighed flere Gange og endog ved Kongens egen Skrivelse har anmodet ham om Erstatning for det, som han efter sine Regnskaber har udgivet for Bygningstømmer og andre Materialier udover det, som han selv har oppebaaret af samme Kontribution, har Henrik Rantzau dog ikke villet tage Hensyn hertil, medmindre han kunde faa den originale Kvittans, som bemeldte hans Formand havde udstedt til Jens Juel³ til Kieldgaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, paa 1500 Rdlr., som Jens Juel havde tilstillet ham af Oslo Stifts Kontribution. Da Jens Juel ikke kan undvære denne Kvittans til sine Regnskaber, skal Henrik Rantzau med det allerførste uden videre Ophold fuldkommen skadesløst erstatte Dr. Niels

¹ Høver, Storing S., Framlev H. ² Knud Gyldenstjerne († 1627), Lensmand paa Bergenhus 1619—1627, g. m. Sofie Lindenov, som g. 2) m. Henrik Rantzau til Schöneweide. ³ Jens Juel til Keldgaard, Lensmand paa Akershus 1618—29.

Paaske hans nævnte Udlæg, og det i rede Penge og ikke i uviste Breve, eftersom afdøde Knud Gyldenstjerne ogsaa har oppebaaret dem paa Kongens Vegne. Hvad der bliver tilovers efter Regnskabet, som han ogsaa skal indsende snarest, skal han sende til de Steder, som Kongen anordner. Han skal straks rette sig herefter. J. T. 9, 78.

21. Marts (Skanderborg). Miss. til Tønne Friis om at sende en Bager fra Horsens til Skanderborg. Bageren skal være en Pommeraner og en Slægting til den Drabant, som har stjaalet paa Skanderborg. Udt. i J. T. 9, 79 b.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Fru Jytte Brock, Enke efter Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, efter Kongens Begæring har bevilget denne til Mageskifte 1 Gaard, som aarlig skylder 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Fjerd. Smør, 1 Brændsvin, 1 Mark Gæsteri, med Skov til 24 Svins Olden, liggende i Lasby By og Sogn i Gern Herred, og 1 Gaard, som skylder 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Ørte Havre, 1 Fjerd. Smør, 1 Brændsvin, 1 Fødenød, med Skov til N. Svins Olden, liggende i Yding By og Sogn i Vor Herred, begge i Skanderborg Len, og har begæret Vederlag herfor i 2 Aarhus Kapitel tilhørende Gaarde i Floustrup, af hvilke den første aarlig skylder 3 Ørte Rug, 3 Ørte Byg, 1 Td. Smør, 1 Brændsvin og 18 Skpr. Byg Gæsteri, den anden $1\frac{1}{2}$ Ørte Rug, $1\frac{1}{2}$ Ørte Byg, 1 Fjerd. Smør, 1 Brændsvin og 9 Skpr. Byg Gæsteri, skal Kapitlet give Fru Jytte Brock Vederlag i disse Gaarde og siden lade N. N.¹ vide, hvor der igen kan ske Kapitlet godt og belejligt Udlæg i Skanderborg Len. Kongen har befaleet dem at ligne og lægge dette Gods mod det, som Fru Jytte Brock faar af Kapitlet. Naar denne Lignelse og Læggelse sker, skal Kapitlet lade sin Fuldmægtig give Møde. J. T. 9, 78 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen, Jægermester Otte Termo, Kammerjunker Otte Thott og Knud Hofjunker² om at besigte Gaardene Birkenes og Purup, som Fru Birgitte Brockenhuus, Enke efter Jacob Ulfeldt til Urup, har faaet til Mageskifte, undersøge, hvorvidt de ligger i Kongens Vildtbane til Afbæk

¹ Lavrids Ebbesen og Lavrids Lindenov, se ovfr. 20. Marts 1634 S. 524. ² Knud Ulfeldt Kristoffersen.

for denne, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 79 b.

22. Marts (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene om at give Hans Mandixen, Borger i København, Kvittering for hans Regnskab for Silkeværket. Sj. T. 25, 268 b. K. (Tr.: KD. V. 148).

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Naar det islandske Kompagni har anmeldt sig paa Toldboden i København og sender Adressaterne Certifikation enten forud eller til Skibenes Ankomst, maa de ikke opholde disse med Visiteren. Sj. T. 25, 268 b. K.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da det berettes, at der sker adskillig ulovlig Udskibning og Landing eller Anfart under Fyen, særlig mellem Svendborg og Middelfart, og at der paa Als er en Degn, som er vidende derom, skal Adressaten med det allerførste fordre denne Degn for sig og gøre sit Bedste for at faa nærmere at vide af ham herom. F. T. 4, 279.

— Miss. til Mogens Kaas. Da det berettes, at 2 Broer, den ene liggende ved Nyborg Slot, den anden ved Færgebroen, under hvilke Vandet løber til Aalekisten, er brøstfældige, og at Bryggerkarrene paa Nyborg Slot er ubrugelige, saa at der maa laves nye, skal han lade det nødvendige Træ hugge i Kronens Skove dér i Lenet [Nyborg] og deraf lade Broerne reparere og nye Bryggerkar forfærdige. F. T. 4, 279 b.

— Aab. Brev, hvorved Las Jensen, Borgemester i Varde, og hans Participanter, Borgere sammesteds, faar Bevilling til til Bedste for den søfarende Mand at lade lægge en Sætønde og bekabe¹ et Dyb og Indsejling, som kaldes Graadyb, liggende for Varde. Til Gengæld for denne Bekostning maa de aarlig tage Tønde- og Kabepenge, ligesom Borgerne i Ribe, dermed dog uforkrænket Øksentold og anden Rettighed, som hidtil er betalt i Ribe. J. R. 9, 33. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Bevilling for Fru Dorrete Reventlow til fra Danmark til Fyrstendømmet Holsten at udføre 80 Øksne, Kvier og Køer, dog mod Betaling af den tilbørlige Told og Rettighed. J. R. 9, 33 b.

¹ Afmærke. Kabe = Sømærke.

22. Marts (Skanderborg). Bestalling for Hendrik Wichmand som Skovrider i Anst Herred i Koldinghus Len, „lydendes ellers Ord fra Ord, som hans Formand Mads Jensens Bestilling lyder, og findes udi Jydske Registrant indskreven Anno 1626 den anden Aprilis fol. 78 etc.“ Udt. i J. R. 9, 33 b. K.¹

— Miss. til Ernst Normand om at lade Henrik Vichman, Skovrider, faa den Bolig, som den anden Skovrider har haft og, om den fattes noget, lade den istandsætte. Udt. i J. T. 9, 80.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at lade bygge et Hus til Niels Mouritsen, Skovrider i Halds Len, og føre til Regnskab, hvad det koster. Udt. i J. T. 9, 80 b.

— Miss. til samme om at forskaane Anders Nielsen i Smollerup for et Aars Landgilde og Peder Bentsen for 6 Tdr. Rug, hvormed han er i Restance, og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 79 b.

— Miss. til samme om at lade ske Eksekution over Else Badskærs efter den over hende erhvervede Dom. Udt. i J. T. 9, 80.

— Miss. til samme om at indsende Erklæring til Kancelliet om en Supplikation fra Hr. Peder Olufsen, Sognepræst til Galten, Vissing og Hadbiærg Sogne. Udt. i J. T. 9, 80 b.

— Miss. til Chresten Thomesen om at undersøge Forholdene vedrørende Jørgen Kruses Gaard Ryomgaard, som skal ligge i 2 Sogne og 2 Herreder, nemlig i Hald² Herred og i Lisbjærg Herred og i Mariæ Magdalænæ og Skeresø³ Sogn, om den Del af Ejendommen, der ligger i Skeresø Sogn. er saa stor, at Bønderne billig bør være fri for Skat. Udt. i J. T. 9, 79 b.

¹ I Stedet for Koncept findes den originale, af Prins Christian (V) underskrevne og beseglede Bestalling af 2. April 1626 for Mads Jensen som Skovrider i Anst Herred med følgende Paategninger paa Bagsiden: Læst paa Anst Herredsting for Dom Torsdag den 26. November Anno 1629. — Efter dette Brev fik Hendrik Wichmand Bestalling at skal være Skovrider i Koldinghus Len. ² Sønderhald H. ³ Skarresø, Ø.-Lisbjærg H.

22. Marts (Skanderborg). Miss. til Hr. Albert Skeel og Jørgen von Ahlefeldt om at undersøge, om det vil være til Fordel for Kronen at ødelægge den Gaard ved Grestedbro, som Bønderne i Jødsted har andraget om at faa ødelagt, og hvorfor de aarlig vil give Kongen en stor Sum Penge. Udt. i J. T. 9, 80.

— Miss. til Johan Brockenhuus. Da det berettes, at han for nogen Tid siden har faaet Kongens Skøde og Mageskiftebrev paa den Have ved Lykkeshus, som Kongen tilforn har udlagt til Mageskifte til Jørgen Brahe¹ til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, skal han indsende Erklæring herom til Kongen. Saafremt det forholder sig saaledes, skal han aldeles ikke befatte sig med samme Have, da den tilforn af Kongen er tilskødet Jørgen Brahe. J. T. 9, 80.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Horsens om at optage Anne Pedersdatter, som er barnefødt i Ring og beslagen med Apopleksi, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 80 b.

— Miss.² til Laurets Lindenov. Da Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, paa Kongens Søn Grev Valdemar, Greve til Slesvig og Holstens Vegne har begæret 4 jordegne Gaarde og 6 Kronens Gaarde i Søften i Havreballegaards Len i Nørrejylland til Mageskifte for andet godt Jordegods, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 80 b.

— Miss. til Jørgen Krag og Chresten Lange. Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, har berettet, at Hans Lange til Lunderup for nogen Tid siden har forpligtet sig til at gaa ind paa, at Ifver Vind af Jens Bryndum, boende i Ribe, tilforhandler sig den Part af Varde Mølle, som har tilhørt Hans Lange og som Jens Bryndum har faaet ved Indførsel; hvad den kunde være mere værd end det, som Jens Bryndum er indført for, skal Hans Lange betale, eftersom det er billigt. Ifver Vind har ved gode Mænd

¹ 29. Jan. 1634. ² Udenfor er skrevet en latinsk Henvisning til det noget afvigende Miss. af 20. Marts s. A. om samme Sag.

tilbudt Hans Lange at skaffe Kongens Befaling til 2 gode Mænd, som skulde forhandle Sagen i Mindelighed mellem dem eller afgøre den ved Dom. Dette har Hans Lange ikke villet gaa ind paa, hvorfor Ifver Vind har været nødt til alene at erhverve Kongens Befaling herom og har begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at afgøre denne Trætte. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne Ifver Vind og Hans Lange i Rette for sig, bilægge Sagen om denne Part af Møllen i Mindelighed mellem dem eller afgøre den ved Dom, fastsætte og taksere, hvad Ifver Vind skal give for hver Tønde af Mølleskylden, og give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 9, 81.

22. Marts (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved denne Haagen Gyslesen, boende paa Island, som har en Gaard dér paa Landet, til hvilken han mener, at et Stykke Eng, kaldet Baar, skal ligge, hvilket Stykke Eng Bispen paa Skalholt paa Stolens Vegne tilholder sig, faar Bevilling til at rejse Paatale ved Retten herom, saa at der kan dømmes om, hvem samme Eng med Rette tilhører. N. R. 5, 202.

— Miss. til Pros Mund, Lensmand paa Island. Da Vigfus Gyslesen paa Island har begæret den Kronen tilhørende Tredjepart af en Gaard paa Island¹ til Mageskifte for 3 ligeledes paa Island liggende Gaarde, nemlig: Backe paa Kiellernes, Vindos paa Kios og Torgrimstader i Olused, skal Adressaten besigte disse Gaarde og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. N. T. 6, 14².

23. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Børnene af Jacob Jensen i Kane, Ridefoged i Aakær Len, faar Bevilling til efter hans Død at nyde nævnte Gaard for rimeligt Stedsmaal og aarlig Afgift. J. R. 9, 33 b.

— Aab. Brev, hvorved Fru Kirsten Sandberg faar Be-

¹ Efter M. Ketilson hed Gaarden: Dyrholle, formentlig: Dyrholar, V. Skaptafells Syssel. Iøvrigt er det vanskeligt at stedfæste Navnene. Et Vindos findes i Ø. Skaptafell Syssel, men ikke i Kjosø Syssel, Olused gengives af M. Ketilson som Ølvøse. Maaske er det Olafsey. ² Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Island II. 379.

tilbudt Hans Lange at skaffe Kongens Befaling til 2 gode Mænd, som skulde forhandle Sagen i Mindelighed mellem dem eller afgøre den ved Dom. Dette har Hans Lange ikke villet gaa ind paa, hvorfor Ifver Vind har været nødt til alene at erhverve Kongens Befaling herom og har begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at afgøre denne Trætte. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne Ifver Vind og Hans Lange i Rette for sig, bilægge Sagen om denne Part af Møllen i Mindelighed mellem dem eller afgøre den ved Dom, fastsætte og taksere, hvad Ifver Vind skal give for hver Tønde af Mølleskylden, og give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 9, 81.

22. Marts (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved denne Haagen Gyslesen, boende paa Island, som har en Gaard dér paa Landet, til hvilken han mener, at et Stykke Eng, kaldet Baar, skal ligge, hvilket Stykke Eng Bispen paa Skalholt paa Stolens Vegne tilholder sig, faar Bevilling til at rejse Paatale ved Retten herom, saa at der kan dømmes om, hvem samme Eng med Rette tilhører. N. R. 5, 202.

— Miss. til Pros Mund, Lensmand paa Island. Da Vigfus Gyslesen paa Island har begæret den Kronen tilhørende Tredjepart af en Gaard paa Island¹ til Mageskifte for 3 ligeledes paa Island liggende Gaarde, nemlig: Backe paa Kiellernes, Vindos paa Kios og Torgrimstader i Olused, skal Adressaten besigte disse Gaarde og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. N. T. 6, 14².

23. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Børnene af Jacob Jensen i Kane, Ridefoged i Aakær Len, faar Bevilling til efter hans Død at nyde nævnte Gaard for rimeligt Stedsmaal og aarlig Afgift. J. R. 9, 33 b.

— Aab. Brev, hvorved Fru Kirsten Sandberg faar Be-

¹ Efter M. Ketilson hed Gaarden: Dyrholle, formentlig: Dyrholar, V. Skaptafells Syssel. Iøvrigt er det vanskeligt at stedfæste Navnene. Et Vindos findes i Ø. Skaptafell Syssel, men ikke i Kjosø Syssel, Olused gengives af M. Ketilson som Ølvøse. Maaske er det Olafsey. ² Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Island II. 379.

villing paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Nødagger Sogn for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift, saa snart den bliver ledig. J. R. 9, 34. K.

23. Marts¹ (Skanderborg). Mageskifte mellem Jørgen Kruse til Hiermeslefgaard og Kronen. J. R. 9, 36 b. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Gabriel Kruse om at lægge en Gaard i Vester Hassing i Kær Herred i Vendsyssel, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jørgen Kruse, ind under Mariager Klosters Len. Udt. i J. T. 9, 83.

— Miss. til Laurets Lindenov om at lade Jens Olufsen i Ebdrup for hans Armods Skyld være forskaanet for forrige Aars Landgilde og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 81 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Følgende Fogder i hans Len [Skanderborg], nemlig: Just Eriksen i Lofvestrup, Herredsfoged i Hads Herred, Knud Andersen i Vengegaard, Birkefoged i Skanderup Birk, Jens Jensen i Rindeløf, Delefoged i samme Birk, Peder Andersen i Fregerslef, Herredsfoged i Hjelmslev Herred, Peder Bi i Hiortherret², Delefoged i Vor Herred, Anders Jensen i Thønning, Herredsfoged i Tyrsting Herred, Niels Søfrensen i Gammelstrup, Delefoged i samme Herred, Friderich Christophersen i Nimb, Birkefoged og Delefoged i Nimb Birk, Jens Jensen i Ry, Delefoged i Ry Birk, Peder Olufsen i Borumb, Herredsfoged i Framlev Herred, Just Andersen i Sjøballe, Delefoged i samme Herred, og Jesper N. i Flerup³, Delefoged i Aakær Len, har andraget om at maatte nyde de Gaarde, som de nu bebor, kvit og fri og uden Afgift, saa længe de forestaar de nu af dem beklædte Stillinger, ligesom deres Formænd. Laurets Ebbesen skal lade ovennævnte Herredsfogder,

¹ Orig. er dateret 23. Marts, Koncepten bagpaa 24. Marts, medens Datoen under Teksten er rettet til 23. Marts, J. R. har 24. Marts.

² Fejlskrift for: Hjordbjærg, Hylke S., Vor H.

³ Der foreligger sikkert en Fejlskrift. I Skanderborg Lens Regnskab opføres en Jesper Pedersen i Ovstrup, Gern H., men som Herredsfoged i Gern H., medens der som Delefoged i Aakær Len med ovenstaaende Fritagelse er opført Niels Rasmussen i Odder.

Birkefogder og Delefogder have deres Gaarde kvit og fri fra den Tid, da de fik deres Bestilling, og saa længe de beklæder denne. J. T. 9, 81 b.

23. Marts (Skanderborg). Miss. til Hospitalsforstanderne i Viborg om at optage Niels Jensen i Veel¹ og Jens Nielsen i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 82.

— Miss. til Otto Marsvin om at forpagte Restrup Gaard til Achim von Breda, Oberstløjtnant i Nørrejylland, for en rimelig og ret Betaling. Udt. i J. T. 9, 82.

— Miss. til Ernst Normand om at lade Johan Brockenhuus faa al Tienden af Skibbet Sogn til Fæste, baade Kronens og Kirkens Part, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. Udt. i J. T. 9, 82.

— Miss. til Laurets Lindenov. Kongen har for nogen Tid siden² befalet Niels Friis til Farskouf og Jørgen Kruse til Hiermeslef at besigte noget Gods, som Jens Mogensen til Sindinggaard har begæret til Mageskifte af Kapitlet i Aarhus. Da det berettes, at Niels Friis har faaet Forfald, skal Laurets Lindenov i hans Sted sammen med Jørgen Kruse udføre den nævnte Befaling med det allerførste og uden Forhaling. Desuden skal de forhandle med Jens Mogensen om, at han til Kapitlet i Aarhus i samme Mageskifte skal afstaa en af sine Gaarde i Viling³, der ligger i Kongens Vildtbane, mod andet belejligt Gods, som Kapitlet skal udlægge til ham, saa det paa engang kan komme til Ende. J. T. 9, 82 b.

— Miss. til Jens Mogensen om at afstaa en Gaard i Viling, der ligger i Vildtbanen, til Kapitlet i Aarhus, hvilken Gaard Kongen siden vil tilforhandle sig af Kapitlet. Udt. i J. T. 9, 83.

— Miss. til Gunde Lange. Da det befindes, at Korte-gaarde er forskyldet, skal han indsende Erklæring til Kanceliet om, hvor stort et Afslag denne Gaard behøver. Udt. i J. T. 9, 82 b.

— Miss. til Oluf Parsberg (i hans Fraværelse at bryde af

¹ Stednavnet er sikkert forskrevet.
mentlig: Velling, Bryrup S., Tyrsting H.

² 18. Febr. 1634.

³ For-

hans Fuldmægtig). Da det berettes, at 2 Personer, som bor paa hans Stavn, nemlig Jørgen Jensen i Holmb og Rasmus Pedersen i Hamel, har skudt i Vildtbanen, skal han lade dem paagribe og sende fængslet til Skanderborg. Udt. i J. T. 9, 83.

23. Marts (Skanderborg). Miss. til Otte Marsvin om at lade Fændrik Augustinus Miller faa den Gaard, der er udlagt til dennes Bestilling i hans Len [Dronningborg], give Bønderne deres Fæste igen og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 83.

— Lignende Miss. til Christian Holck [Silkeborg Len] om Fændrik Tyge Tagesen. Udt. i J. T. 9, 83.

— Miss. til Ernst Normand. De selvegne Bønder Jens Hansen, Hans Hansen, Niels Matsen, Niels Ibsen, Mats Søfrensen og Jep Jensen i Skierbeck, Hans Søfrensen og Hans Bonde i Odersted og Søfren Thuesen i Thouflembøel¹ har klaget over, at de aarlig skal give 20 Læs Ved hver, uanset at der ikke ligger nogen Skov til deres Gaarde, og har begæret at maatte give Penge for Halvdelen. Han skal undersøge Sagen og, dersom det forholder sig saaledes, akkordere med Bønderne om, hvor meget hver af dem vil give for de 10 Læs Ved, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 83 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ernst Ernstsen, Borgemester i Horsens, og for hans Hustru, hvis hun overlever ham, paa Kronens Part af Hatting Korntiende, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørte Rug, 5 Ørte Byg og 7 Ørte Havre. Udt. i Tb. 127.

—² Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Maren Andersdatter, Carsten Andersens Enke i Aalborg, paa Kronens Part af Korntienden af Sundbye Sogn i Kær Herred, hvoraf der aarlig skal svares til Kronen 6 Pd. Rug og til de fattige i Aalborg Hospital 6 Pd. Byg, at levere senest inden Fastelavn, og desuden aarlig 4 Tdr. Byg, at levere til Aalborg Hørere eller hvor Lensmanden befaler. Udt. i Tb. 126 b.

¹ Tavlov-Nebel, Tavlov S., Elbo H.
Febr. 1634.

² Indført mellem 20. og 26.

24. Marts (Skanderborg). Oprejsningsbrev for Hr. Christian Friis til Kragerup, [Kongens] Kansler og Befalingsmand i St. Knuds og Munkelie Klostre, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa en Mand, ved Navn Laurits Teglbrænder, i Kragerup for nogen Tid siden, hvilken Sag ikke har været tilbørligt forfulgt med Sandemænd. Sj. R. 19, 213.

— Miss. til Rentemestrene. Da Holger Rosenkrantz til Nybøllegaard, Øverste, i Holland, har berettet, at han endnu har Fordring paa Kongen for Krigstjeneste, som han har gjort Kongen, skal de gennemgaa og afslutte hans Indlæg og Regnskaber desangaaende, saa at han kan faa, hvad der befindes at restere ham. Sj. T. 25, 268 b. K.

— Miss. til Hr. Tage Thott. Da Kongen har besluttet at forbedre Besoldingen for Øverste Holger Rosenkrantz til Nybøllegaard og der i disse Tider paakommer Kongen selv andre Udgifter, skal Adressaten herefter aarlig lade Øversten faa 600 Rdlr. in specie af Garnisonspengene. Sk. T. 6, 57 b.

— Miss. til Anders Bilde. Frederik Markdanner til Søgaard, som nu er bosat paa Østergaard i Fyen, har andraget om at faa bevilget en Gangvej og Fodsti til sig og sine Folk til Sognekirken for Skinderup i Kølstrup¹ igennem Skinderup Mark og Lykker, idet han beretter, at Gangvejen ellers gaar omkring nogle Marker og er ganske ond udenfor alle Skinderup Lykker. Da Frederik Markdanner ikke begærer mere end en Fodsti gennem Marken, skal Anders Bilde forunde ham en Fodsti til Kølstrup Kirke og en Stente, som man kan gaa over. F. T. 4, 279 b.

— Kgl. Konfirmation paa et af Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, udstedt Livsfæstebrev til Peder Villomsen, Indvaaner i Skanderup ved Skanderborg Slot, paa 3 Stkr. Eng og Jord dér ved Slottet, nemlig et Stykke Eng i Røeløfsmose, som aarlig skylder 15 Sk. danske, 2

¹ F. T. har: til Sognekirken til forskrevne Nergaard Kolstrup igennem Skinderup Mark osv., hvilket sikkert er en Fejlskrift for: til forskrevne vor Gaard. Skinderup maa sikkert have været nævnt forud i Koncepten, men maa være slettet igen.

Agre paa Lusborg, som aarlig skylder 9 Sk. danske, og et lille Stykke Jord i Gammelkobbøl, som aarlig skylder 1 Rigsort. J. R. 9, 34. K.

24. Marts (Skanderborg). Mageskifte mellem Fru Mette Thommisdatter, Enke efter Frants Nielsen til Ørs, og Kronen. J. R. 9, 34 b. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Hr. Knud Gyldenstjerne til Thimb, Embedsmand paa Hald Slot, og Kronen. J. R. 9, 38 b. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— J. R. 9, 36 b se 23. Marts.

— Miss. til Laurets Lindenov og Tønne Friis. Da Morten Pax til Bierre har begæret 2 Gaarde, hvoraf den ene er en Præstegaard, i Brixsted By i Synd¹ Sogn i Vor² Herred i Skanderborg Len i Jylland til Mageskifte for 1 Gaard i Nørløf By og Halvparten af 1 Gaard i Saaby i Yding Sogn, af hvilken den anden Halvpart tilhører Kronen, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 9, 84 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. Udt. i J. T. 9, 84 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Da Kongen i Juli³ Maaned 1631 af Hr. Knud Gyldenstjerne til Thim, Embedsmand paa Hald Slot, har faaet til Mageskifte en Hede, kaldet Svedstrup⁴ Hede, som Vitte Bymænd har i Brug, og hvoraf disse aarlig giver 5 Tdr. Havre, skal Lavrids Ebbesen herefter af Vitte Bymænd indkræve denne Afgift og tillige indkræve Afgiften for Tiden, siden Heden er blevet udlagt til Kongen i dette Mageskifte, hvormed de er i Restance, føre det til Regnskab og aarlig gøre Regnskab for denne Afgift. J. T. 9, 83 b.

— Miss. til samme om at indsende Erklæring til Kancelliet om følgende Punkter: 1. Hvor meget der aarlig kan saas i den til Restrup og Liungballe liggende Jord og hvor meget der omtrent kan avles derefter, 2. hvor mange Øksne der

¹ Søvind. ² J. T. har: Verd. ³ Skødet er dateret 9. Febr. 1631. ⁴ Svejstrup Hede, Sabro H., se Miss. af 27. Marts 1630 om samme Mageskifte.

aarlig kan staldes dér, 3. hvor mange Folk der aarlig skal holdes dér, 4. hvor meget man omtrent kan have af hver Tiende, 5. hvor meget Stedsmaal og Sagefald han omtrentlig kan have. J. T. 9, 84.

24. Marts (Skanderborg). Miss. til Jens Juel om at lægge 1 Bol, kaldet Troldborg, i Engbjerg Sogn og 1 Bol, kaldet Beckdal, i Ramme Sogn, begge i Vandfuld Herred, 1 Bol i Rafnsbeck i Rohm Sogn og 1 Bol i Rafnsbeck i Lumborg Sogn, begge i Skodborg Herred, alt i Bøvling Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Mette Tommesdatter, Enke efter Frans Nielsen til Øers, ind under Lenet [Bøvling], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 9, 85.

— Miss. til samme om at lægge et Bol i Romb Sogn i Skodborg Herred i Bøvling Len i Nørrejyland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Albert Skeel, ind under Lenet [Bøvling], indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af det. Udt. i J. T. 9, 85.

— Miss. til Otte Skeel og Niels Friis til Chrastrup om at begive sig til Sæby, revidere Kirkens Røgnskab dér, undersøge, hvorledes man hidtil har forholdt sig med samme Kirkes Indkomst, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 84.

— Miss. til Gabriel Kruse om enten selv eller ved sin Fuldmægtig at give Møde paa Kongens Vegne ved nedennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 84.

25. Marts (—). Miss. til Ernst Normand og Johan Brockenhuus. Da Fru Sophie Staverskov, Enke efter Otte Kruse til Balle, har begæret 1 Gaard i Ufve¹ By i Ringe Sogn i Tørrild Herred, 2 Gaarde i Vaarbasse og 1 Gaard, kaldet Askier, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Skoufsted, i Ørum Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 9, 86 b.

¹ Uhe, Ringive S., Nørvang H.

25. Marts (Skanderborg). Pas for [Admiral Villum Evertsen]¹ paa Kongens Skib Rafael til Vestersøen. Sj. R. 19, 213 b.

— Lignende Pas for [Viceadmiral Oluf Glad] paa Galejen Samson, for [Admiral Daniel Husen]² paa Galejen Rosen og for [Viceadmiral Trud Teste]³ paa Galejen Hjorten. Sj. R. 19, 213 b.

— Lignende Pas for [Admiral Pros Mund] paa Marekatten paa Rejsen til Island. Sj. R. 19, 213 b.

— Aab. Brev, hvorved Peder Pedersen, Raadmand i Horsens, faar Bevilling paa Kronens eller Kirkens Part af den første Korntiende, der bliver ledig i Stjernholms Len, saa nær ved Horsens, at den er ham belejlig og ikke til Besvær for Bønderne. Lensmanden skal lade ham faa den for rimeligt Stedsmaal og sædvanlig Afgift. J. R. 9, 41 b. K.

— Skøde til Jacop Staal, Fisker ved Skanderborg Slot, paa en Plads i Skanderup, som han for nogen Tid siden har bebygget. Det Hus, som er bygget derpaa, strækker sig langs med Adelgaden og er 14 sjællandske Alen 1 Kvarter i Bredden og i Gaarden ved den østre Side af Stalden 17 Alen i Bredden, og Vest for Stalden fra Laurits Jørgensens Ejendom til den sydvestlige Hjørnestolpe paa Daghuset saavel som ved Søen begge Steder 30 Alen i Bredden. Hele Ejendommen fra Adelgaden i Vest til Søen er 111 Alen i Længden, alt beregnet i sjællandske Alen. J. R. 9, 42.

— Aab. Brev om, at der herefter aarlig skal holdes 2 Markeder i Randers, nemlig Tirsdag efter Fastelavns Søn- og Mariæ Fødselsdag, den 8. Sept. J. R. 9, 42. (Tr.: CCD. IV. 603).

— Miss. til Otte Skeel, Otte Marsvin og Hr. Knud Gyldenstjerne om at undersøge, om det Marked, som holdes ved Hobro, 2¹/₂ Mil derfra paa Heden, og som kaldes Dale Marked, bekvemmeligere og uden Skade kan holdes i Byen, hvilket Borgerskabet dér har begæret, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 87 b.

¹ Navnene paa Skibsførerne er ikke opført her, men er indføjede efter de under 31. s. M. udfærdigede Instruktioner. ² Daniel Hansen von Husum, Skibskaptejn. ³ Trond Tejste, Skibsløjtnant.

25. Marts (Skanderborg). Miss. til Laurets Ebbesen. Han skal herefter holde Voddene ved Magt, saaledes som Fiskeren her ved Slottet en Tid lang har gjort det. Der maa herefter ikke fiskes noget nogetsteds, uden at der er en af Slottets Folk til Stede, som kan optegne, hvor Fisken hensættes. Der maa herefter ikke bruges Taager¹ her paa Søen uden særlig Befaling. Der skal sættes Ruser i Mængde om Foraaret, og der skal være saa mange af dem, at naar Halvparten er sat ud, skal den anden Halvpart kunne hænge og tørre. Hvad der fanges i dem, skal hænges i Røg og sendes til Hofholdningen. Der skal fiskes efter Brasen paa de Tider, naar Fisken kan taale at flyttes; da skal den sættes i forskellige Damme, saa at man kan faa den, naar man vil. Karper, Smerling og Ørreder skal aarlig forsættes, og der skal holdes et bestemt Register over, hvor mange der forsættes og hvornaar de er forsat i den og den Dam. Vedhaven og den Holm, paa hvilken Fiskerne nu hænger Voddene til Tørre, samt den anden Holm, som Fiskerne tilforn plejede at bruge dertil, skal Aar for Aar fyldes med Ved, saa at der ikke er Mangel derpaa, naar Hoflejren igen skal ligge dér. J. T. 9, 85 b.

— Miss. til samme om at lade Søfren Knudsen i Høring i Skanderborg Len for hans Armods Skyld være forskaa-net for 1 Td. Salt, som han skulde have leveret forleden Mortensdag, og føre det til Regnskab. Udt. i J T. 9, 87.

— Miss. til Ernst Normand. Hr. Søfren Andersen, Sognepræst i Glud i hans Len [Koldinghus], har berettet, at da hans Fader døde, blev hans Broder Niels Andersen Værges for hans Søster Lisebet Andersdatter. Denne Niels Andersen døde siden, og Arv og Gæld efter ham blev forsvoret. Da nu Hr. Søfren Andersens Søkende mener, at han efter Loven bør være Værges for Søsteren, har han andraget om at maatte forskaanes for dette Værgemaal og at der maa blive forordnet en anden dertil i hans Sted. Da han er en gejstlig Mand og derfor ikke kan forestaa noget Værgemaal, skal Ernst Normand forordne en anden Værges for Præstens Søster, saa at Præsten kan være forskaanet. J. T. 9, 86.

¹ Togger, Fiskenet.

25. Marts (Skanderborg). Miss. til Fru Birgette Brockenhuus, Jacob Ulfeldts Enke. Hun har for nogen Tid siden faaet en Gaard, kaldet Birkenes, til Mageskifte af Kongen. Det berettes nu, at denne Gaard ligger saa vidt i Vildtbanen, at den paa de 3 Sider har Vildtbanens Skov trindt omkring sig. Da Kongen saaledes for Vildtbanens Skyld ikke kan undvære den, anmodes hun om igen at afstaa den til ham for fyldest Vederlag og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvad hun begærer for den. J. T. 9, 86.

— Miss. til Jens Juel om at lægge 2 Gaarde paa Sønderholm i Gammel Sogn, Trambierg¹ i Nye Sogn, 1 Bol i Roikierd i Vind Sogn, alle i Hing Herred, 1 Gaard og 1 øde Byggested i Tarumb By i Nørre Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim, ind under Lenet [Bøvling], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. Udt. i J. T. 9, 86 b.

— Lignende Miss. til Otte Marsvin om at lægge 1 Gaard, kaldet Rudtrup, i Ølsted Sogn i Galten Herred i Dronningborg Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim, ind under Lenet [Dronningborg]. Udt. i J. T. 9, 87.

27. Marts (—). Miss. til Rentemestrene om at bestille 10 Par Kredensknive, der skal være emaillet paa Skafterne, 10 Par Knive og Gafler, som Disktjenerne skal bruge, og 100 Taffelknive, hvorpaa der skal slaas en Krone, for at de ikke skal bortkomme. Sj. T. 25, 269. K.

— Aab. Brev, hvorved denne Hendrik Waldamar, som for nogen Tid siden for nogen Utilbørlighed og Forseelse, som han har begaaet i den sidste Ufredstid, især mod Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, af Kongen og Danmarks Riges Raad er dømt til at holde sig borte fra Kongens Riger Danmark og Norge, faar Tilladelse til her efter at være og blive i Danmark og Norge, hvor han lyster og bedst kan ernære sig. J. R. 9, 42 b. K.

— Aab. Brev om, at denne Søfren Pofvelsen, Sogne-

¹ Tambjærggaarde.

degn til Skanderup Kirke, har berettet, at den Løn, som han faar for denne Bestilling og for Skoletjenesten i Skanderup, er ganske ringe, hvorfor han har begæret nogen Hjælp. For at han og de efterfølgende Sognedegne kan have nogen bedre Hjælp til deres Underholdning, bevilger Kongen, at Søfren Povelsen og hans Efterfølgere aarlig maa faa Degnerenten af Aadslef og Miesing Sogne i Skanderborg Len, dog at han og hans Efterfølgere skal gøre Tjeneste som Sognedegne i disse Kirker som andre Degne hidtil har gjort. Sognemændene i Aadslef og Miesing Sogne skal aarlig give Søfren Povelsen og hans Efterkommere den Rettighed, som de plejede at give til de forrige Degne. J. R. 9, 43. K.

27. Marts (Skanderborg). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Af hans til Kancelliet fremsendte Indlæg fremgaar det, at der til Bispens Residens i Viborg, der nu skal genopbygges fra ny, behøves Vinduer, Vindueskarmer, Beslag paa Døre, Dørhængsler, Bryggeredskaber og panelede Lister paa Væggene, at der skal bruges Stenpikkere, som kan lægge Gaarden, og at der behøves Lægtesøm, Loftssøm og hvad andet der ellers er fornødent. Han skal lade dette forfærdige og for den billigst mulige Pris købe ovennævnte Ting, hvor de er bedst at faa, og siden føre det til Regnskab. J. T. 9, 88 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz [Gulland]. Da Bispens Residens i Viborg er ganske forfalden, saa at det er nødvendigt at genopbygge den fra ny, hvortil der behøves en Del Tømmer, skal Adressaten, naar der sker Henvendelse til ham hermed, lade Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, til Genopbyggelse af Bispens Residens faa følgende Tømmer: $5\frac{1}{2}$ Tylt 16 Alens Bjælker, $5\frac{1}{2}$ Tylt 12 Alens Træer, 2 Tylter 10 Alens Træer og 2 Tylter 7 Alens Træer. Sk. T. 6, 57 b.

— Miss. til Gabriel Kruse [Mariager Kloster] om at lade Hr. Knud Gyldenstjerne faa 120 Læster Kalk til Reparation af Bispens Residens i Viborg. Udt. i J. T. 9, 87 b.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Da det berettes, at der til Opførelsen af Bispens Residens i Viborg udkræves et stort Arbejde af Folk, Heste og Vogne baade med at lade samme Plads rydde og med at føre Sten, Kalk og Tømmer dertil, og da Kronens Bønder dér omkring i Herredet [Nørlyng] er faa og

forarmede, saa at de ikke er i Stand til alene at gøre dette Arbejde, anmodes Kapitlet om at bevilge, at dets Bønder maa¹ rydde Pladsen til Residensen, føre Grund og Sten fra Nedbrydningen derfra og fremføre Tømmer, Kalk og Sten til Residensens Opbyggelse. J. T. 9, 89.

27. Marts (Skanderborg). Miss. til Chresten Holck om at indsende Erklæring om, hvorvidt han vil overlade Kongen noget Gods i Noring og Noring Ris, 1 Gaard i Hummeluhr i Lading Sogn og 1 Gaard med nogle dertil liggende Huse i Sagbroe til Mageskifte og hvilket Gods han begærer til Vederlag derfor. Udt. i J. T. 9, 87 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen og Bispen [i Aarhus Dr. Morten Madsen]. Det berettes, at nogle Kirker i Skanderborg Len, nemlig Røgind, Aarslef og Rye Kirker, er meget brøstfældige og paa Grund af deres ringe Indkomst ikke har Midler til at repareres for, samt at Voldby Kirke er kommet i stor Gæld som Følge af det nødvendige Byggeri, der er foretaget paa den, og som den ikke har Forraad til at betale. Adressaterne skal paalægge de Kirker i Lenet, som har Formue, hver efter sin Evne at bidrage noget til Reparationen af de nævnte 3 Kirker og til Betalingen af Voldby Kirkens Gæld. De Kirker, som bidrager hertil, skal være fri for Kontribution til andre Kirker udenfor Lenet. J. T. 9, 87 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at lade Skellet mellem Kongens Søn Grev Valdemar Christian, Greve til Slesvig og Holstens og Christian Holck[’s Gaarde] opkaste og forny og sætte Torn og Hessel derpaa. Ligeledes skal han lade en Gaard [i] Ustrup lægge ind under Restrup² Gaards Brug. Det Tømmer, som ligger paa Restrup og Liungballe, skal han lade fordele blandt de Bønder, hvis Gaarde er forfaldne, saavel blandt dem, som han har nu, som blandt dem, som han faar ved Mageskifte. Da Øversteløjtnant Achim von Bredo begærer at faa Restrup Gaard i Forpagtning, skal det

¹ Stedet er forskrevet i J. T. Meningen maa dog være som ovfr.

² Ristrup, Sabro S. og H., som formentlig ogsaa den første Sætning handler om.

haves vel i Agt, at Liungballe skal være med i Forpagtningen af Restrup, thi de kan ikke skilles ad. J. T. 9, 89 b.

27. Marts (Skanderborg). Miss. til Johan Brockenhuus. Denne Hendrik Christophersen, Borger i Vejle, har berettet, at Adressatens Broder Just Brockenhuus skylder ham en Sum Penge, og at han for disse Penge er indført i noget af hans Gods i Ollebierck¹ i Nesby, der er tilfaldet Just Brockenhuus efter hans Moder. Da Adressaten ogsaa har nogen Lod og Del i dette Gods, har Hendrik Christophersen begæret Kongens Befaling til denne om snarest at skifte dette Gods med sin Broder, for at Andrageren kan vide, hvad der tilkommer ham deraf. Johan Brockenhuus skal med det allerførste skifte dette Gods i Nesby med sin Broder, for at Hendrik Christophersen siden kan nyde den Part deraf, hvortil han paa Just Brockenhuus's Vegne er berettiget. J. T. 9, 88.

Miss. til Oluf Parsberg. Da det berettes, at han har en Gaard liggende i Ris til Afbræk for Kongens Vildtbane, anmoder Kongen ham om at faa denne Gaard til Mageskifte mod Vederlag og om snarest at indsende Erklæring om, hvilket Gods han begærer for den. J. T. 9, 88 b.

— Lignende Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne paa Hald om en Gaard i Tebstrup, til Fru Birgitte Brockenhuus om 1 Gaard i Tebstrup, 1 Gaard i Saabye og 1 Gaard, kaldet Purup, og til Mogens Pax om en Halvgaard i Saabye. Udt. i J. T. 9, 89.

28. Marts (—). Miss. til Forstanderne for Horsens Hospital om at optage en Søn af Laurets Matsen i Ring i Tyrsting Herred, Mats Lauretsen, som er vanvittig, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 89 b.

29. Marts (—). Miss. til Fru Barbara Wittrup. Da Kongen agter i tilkommende Sommer at gøre sin Søns, den udvalgte Prins Christian (V)'s Bryllup med Frøken Magdalena Sibylla, kursachsisk Prinsesse, og til samme Højtid foraarsages at forskrive en Del unge Jomfruer, der skal lade sig bruge i en anselig Ballet, beder Kongen hende til førstkommende 12. Maj

¹ Aale, Ranum S., Slet H. Ved Aale havde der indtil 1574 været et Birketing.

fremsende sin Datter Jomfru Lisebet Friis til København og siden lade hende blive dér, saa at hun daglig paa en bestemt Plads kan komme sammen med de andre, som forskrives dertil, for at hun betimelig kan blive undervist i samme Ballet. Sj. T. 25, 269. K.

29. Marts (Skanderborg). Lignende Miss. til Fru Lisebet Soffie Hans Lindenovs om at fremsende Jomfru Ide Lindenov, Fru Birgitte Brock Tyge Brahes om Jomfru Anne Brahe, Fru Anne Bild Otte Brahe Stensens om Jomfru Margrete Brahe, Fru Anne Gyldenstjerne Hr. Jurgen Brahes om Jomfru Anne Gyldenstjerne Knudsdatter, Fru Maren Bølle om Jomfru Margrete Rosenkrantz, Palle Rosenkrantz Børgesens Datter, Fru Helvig Urup Tommes Nolds om Jomfru Anne Catrin Buddesdatter. Udt. i Sj. T. 25, 269. K.

—¹ Miss. til Hr. Jørgen Urne. Da Kongen agter i tilkommende Sommer at gøre sin Søn Prins Christian (V)'s Bryllup med Frøken Magdalena Sibylla, kursachsisk Prinsesse, maa Kongen til samme Højtid bruge og forskrive en Del af sine gode Undersaatter og Ridderskab. Der tilsendes ham en Fortegnelse over dem, som Kongen har bestemt skal tage Vare paa de fyrstelige Personer og Gesandter, som er budne og forhaabentlig giver Møde. Efter denne Fortegnelse skal han meddele de deri opførte Kongens Vilje, for at enhver i Tide kan rette sin Lejlighed derefter og betimeligt indfinde sig. Dem, hvem Marskalksbestillingen betros og paalægges, skal han lade vide, at hver af dem skal tage med sig 2 af sine egne Folk eller andre ædru og tro Folk, én, som kan modtage Sølv og have Tilsyn med Tæpper og deslige, og en anden, som kan bruges til Skænken. Endvidere skal han tilsige menige Ridderskab i Skaane, Sjælland, Fyen, Lolland, Falster og Lavind saavel som samtlige Løns mænd i Jylland, at give Møde førstkommende 12. August i i København med deres Rostjeneste, Karle og Folk, vel monterede og udstafferede med røde Kapper og Bukser, gule Læderkøllerter og gule og røde Felttegn og dér afvente videre Befaling; dog er det ikke nødvendigt at tage nogen Kornet² med. Ligeledes skal han tilsige de andre Adelige i Jylland, som intet

¹ Brevet er i Sj. T. fejlagtigt dateret: København.

² Fane.

Len har, at møde paa samme Tid, vel monterede for deres Person; de skal da faa videre Ordinans. Dog skal nogle forordnes til de svenske Grænser, til Kolding og til Nakskov og dér indstille sig til Opvarthning hos Gelejdsmændene, som Kongen har forordnet til at modtage de ankommende fyrstelige Personer og Gesandter tilbørligt og ledsage dem til Kongens Hofresidens København. Sj. T. 25, 269 b. K.

29. Marts (Skanderborg). Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at besigte noget af Kronens Gods, som Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Befalingsmand paa Varberg Slot, har begæret til Mageskifte. Da det berettes, at han endnu ikke endelig har afsluttet dette Mageskifte efter Kongens forrige Befalinger, skal han straks uden videre Forhaling efterkomme disse Missiver, for at Hendrik Gyldenstjerne ikke skal foraarsages for hans Skyld videre at molestere Kongen derom. Sk. T. 6, 58.

30. Marts (—). Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Albert Skeel. Denne Hans Jostsen beretter, at han paa den Tid, da de kejserlige gjorde Indfald, tjente Mogens Høg til Kiergaardsholmb, Befalingsmand paa Lundegaard paa Mors, som Foged, at der siden blev regnet ham adskilligt til Mangel, ganske som om det kunde have været Fredstid, og at der endog af nævnte Mogens Høg forholdes ham, hvad der kan tilkomme ham. Grunden hertil er den, at han, da han var kommet ud af Arresten, havde udsat en ham af Mogens Høg tilstillet Sølvkande for at tilfredsstille de kejserlige dermed og ikke havde Midler nok til straks at indløse den, og det endskønt han havde fast mere til Gode hos Mogens Høg end det, som Kanden stod ude for. Adressaterne skal stævne begge Parter for sig, forhandle mellem dem og afgøre Sagen, saa at de engang for alle kan komme til Ende dermed. J. T. 9, 89 b.

U. D. og St.² Instruktion for Pros Mund [Befalingsmand paa Island] som Admiral paa Kongens Skib Oldenborg paa Rejsen til Island. [Ensyldende med Instruktionen

¹ 15. Juli 1633, jvfr. 19. Maj 1632 og 18. Febr. 1631. ² Indført umiddelbart efter nedenstaaende Instruktioner af 31. Marts som sidste Brev i Marts Maaned.

af 19. Maj 1632 for Holger Rosenkrantz til Frølinge]. Sj. R. 19, 215.

31. Marts (Skanderborg). Instruktion for N. N. paa Kongens Skib N. N. paa Rejsen til Vestersøen. Han skal straks med nævnte Skib og med de andre Skibe, som gives ham med, begive sig til Vestersøen under Norge og Jylland, holde Strømmene rene og Kongens Højhed i Agt. Han maa ikke søge Havn, uden at han er nødt dertil, og maa da, saavel som paa Strømmene, ikke tilstede, at de ham undergivne Søfolk i ringeste Maade fratager Undersaatterne noget eller foruretter dem. Saa fremt han støder paa Fribyttere, som paa egen Haand uden nogen Herres Befaling og uden rigtigt Pas gør Søen uren, skal han angribe dem og gøre sit Bedste for at erobre dem, sende dem hjem eller tage dem med sig. Dersom han træffer Dynkerker eller andre, som angriber Kongens Undersaatter, hvor det end er, skal han angribe dem og befytte sig paa at bemægtige sig dem. Dersom de eller nogen anden angriber andre Købmænd, Hollændere, Franskmænd eller andre, paa Kongens Strømme, skal han forholde sig paa samme Maade mod dem, angribe og erobre dem, saa vidt det staar til ham. Angriber Dynkerkerne ellers de hollandske Konvojer eller Hollænderne de Dynkerkere eller andre Orlogsskibe paa Kongens Strømme, skal han indtil videre Ordinans lade dem passere og ikke tilføje nogen Gevalt, med mindre nogen af dem bliver sængstet og trækker sig tilbage under ham, da maa han ikke tilstede, at den anden, som har Overhaand, forfølger denne videre, hvis han da er istand til at afværge det. I Havnene maa han ikke tillade Orlogsskibe at angribe hinanden. Saa fremt han erfarer, at noget af Kongens Orlogsskibe angribes, skal han undsætte det og forføje sig derhen. Han maa ikke søge nogen Havn, undtagen Fleckerøen for at faa Proviand, men skal altid krydse i Søen under Norge og Jylland, holde Journal over, hvor han hver Dag befinder sig og hvad Vind der blæser. Nødes han til at søge Havn, skal han optegne, hvor længe han ligger dér og hvad Aarsagen er dertil, efter Artiklerne og tilstille Rigens Admiral det, naar han kommer hjem. Dersom han nogetsteds i Søen paa Kongens og Rigets Strømme kan træffe paa noget hamborger Skib, som ikke har Kongens Pas, skal han gøre sig den yderste Flid for at bemægtige sig det og sende det til København, og paa samme Maade

skal han forholde sig, om nogen Fribytter eller andre Priser erobres i Søen. Dog maa ingen Hamborgere, som forholder sig tilbørligt, angribes paa Elben, førend de har passeret Heiligeland¹ og saaledes er kommet paa Kongens og Rigets Strømme. — Nemlig: for Villum Evertsen som Admiral paa Rafael, for Oluf Glad som Viceadmiral paa Samson, for Daniel Husen som Admiral paa Rosen og for Trud Teste som Viceadmiral paa Hjorten. Sj. R. 19, 214.

31. Marts (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Gabriel Kruse til Hiuleberg, Befalingsmand i Mariager Kloster, 108^{1/2} Læst Kalk, som han forrige Aar har sendt fra Mariager til Skanderborg Slots Reparation. Sj. T. 25, 270 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongens Renteskriver Peder Nielsen har berettet, at en Person, ved Navn Jens Pedersen, der tjente ham som Underskriver paa Visborg Slot, da han selv var Skriver dér, paa en Tid, da Peder Nielsen var rejst til København med Lenets Regnskab, oppebar en Penge-skat og anden Restance, tilsammen en stor Sum Penge. Han gjorde ikke Regnskab for den, men Peder Nielsen selv gjorde klart for den i Rentekammeret. Da han nu har erfaret, at Jens Pedersen for nogen Tid siden er blevet ihjelskudt paa Gulland, har han begæret Kongens Befaling til Adressaten om at hjælpe ham til Betaling af det, som Jens Pedersen er blevet ham skyldig. Han skal, saa vidt Lov og Ret medfører, hjælpe Peder Nielsen med uden langt Ophold at faa sin Betaling af Jens Pedersens Efterladenskaber, da Peder Nielsen har klargjort derfor i Rentekammeret. Sk. T. 6, 58.

— Mageskifte mellem Mogens Sehested til Holmbgaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, og Kronen. J. R. 9, 43 b. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at denne Edel Christensdatter, Enke efter Hr. Jens Block, Sognepræst til Lemb og Veibye Sogne i Skivehus Len, maa nyde den Annekspræstegaard, som er bevilget hende til Bolig, fri for Ægt og Arbejde, dog at hun erlægger den sædvanlige aarlige Landgilde af den. J. R. 9, 46 b. K.

¹ Helgoland.

31. Marts (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Jørgen Pedersen i Stourup, Rasmus Nielsen i Aastrup og Knud Ibsen i Nordby¹, Sandemænd i Bjærgø Herred, for den Besværingens Skyld, som de har i samme Bestilling, faar Bevilling til at være fri for al Ægt og Arbejde af de Gaarde, som de bebor, indtil videre og saa længe de betjener denne Bestilling. J. R. 9, 46 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Mette Gjõe, der for nogen Tid siden² har faaet Bevilling til selv at modtage Oppebørslen af sit Jordegods og som nu har ansøgt om at maatte afhænde det, faar Bevilling til at sælge sit Jordegods eller mageskifte det mod andet Gods og gøre sig det saa nyttigt, som hun kan, dog at det sker med hendes Lavværges Samtykke. J. R. 9, 47³.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Nedennævnte Kronens Bønder i Skanderborg Len har paa Grund af deres store Armod andraget om at faa noget Afslag i deres Landgilde, nemlig: Frants Pedersen i Skoufby og Rasmus Søfrensen i Sveistrup har begæret at blive forskaanet for Halvparten af dette Aars Landgilde; Rasmus Lassen i Stoering, hvis Gaard er ganske forskyldet, har begæret aarlig at faa Halvdelen af sin Landgilde eftergivet; Karen Christendatter i Velling og Anne Knudsatter i Treden har begæret at faa eftergivet Halvparten af Landgilden for forrige Aar, hvormed de resterer. Da Kongen af Laurets Ebbesens Erklæring erfarer, at deres Opgivelser er sande, bevilger Kongen, at Rasmus Lassen i Stoering maa give ligesaa meget i aarlig Landgilde, som hans Naboer giver, der har samme Brug som han, og at de andre Andragere maa forskaanes i Overensstemmelse med deres Andragender. Laurets Ebbesen skal føre det til Regnskab. J. T. 9, 90.

— Miss. til samme om at forskaane nedennævnte Bønder for Sammelskat, da de efter hans egen Erklæring ikke kan blive ved Magt, dersom de skal yde den, nemlig: 6 Gaarde i

¹ Nørby, Glud S., Bjærgø H., Jylland. ² 2. Maj 1629. ³ Nedenfor er skrevet: Efterskrøve tvende Kopier er blevet udeladt, da disse andre er blevet registreret. — Derefter følger 2 aabne Breve af henholdsvis 17. og 12. Marts.

Skioldelef, 4 Gaarde i Feistrup, 1 Gaard i Hummeluhr og 1 Gaard i Vetten. De gav i Sammelskat 1 fed Ko, 2 Malkekøer, 1 Td. 3 lette Pd. $1\frac{1}{2}$ Mark Smør, $3\frac{1}{4}$ fed Galt, naar der ikke er Olden, 11 Brændsvin, naar der er Olden, ellers aarlig $\frac{1}{2}$ Td. 5 Kander Honning og $1\frac{1}{2}$ Mark Indepenge og Sildepenge. Laurets Ebbesen skal føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 90 b.

31. Marts (Skanderborg). Miss. til Laurets Ebbesen. Kongen har bevilget, at Kronens Bønder her i Lenet [Skanderborg] i indeværende Aar maa være forskaanet for Brødbagning og Grynmalning, da de forleden Vinter har været besværet i andre Maader. Endvidere skal han lade nedtage Tømmeret af den gamle Tegllade, Fiskerhuset paa den lille Ø og det Tømmer, som endnu staar af det ene Hus i Kanslerens Gaard, og bruge Tømmeret til Slagterhus. Hvad der bliver tilovers, skal bruges til Indbygning i Rustvognsstalden og i Jægergaarden. Der tilsendes ham Kongens Missive¹ til Eyler Urne til Gundersløfholm, Befalingsmand over Bratsberg Len, om, naar der sker Henvendelse til ham hermed, at skaffe ham 500 Tylter gode tykke Danmarksdelere. Disse skal han lade lægge paa Kornloftet og over Køkkenet og Resten, hvor det gøres fornødent. Han skal betale den Hør², som han har købt til Kongens Behov, og føre det til Regnskab, dog skal han tage Bevis af Kongens Staldmester for, hvor meget der er leveret til Kongens Behov. J. T. 9, 91.

— Miss. til samme om at lade nedtage Kongens Jagthus i Nim³ og siden igen lade det opsætte. Det Tømmer, som behøves dertil udover det, som er tjenligt af det gamle, skal han lade hugge i Kronens Skove, dog med saa ringe Skovskade som muligt. Bekostningen derved skal han føre til Regnskab. J. T. 9, 92 b.

— Miss. til Chresten Holck om at forskaane Erik Søfrensen i Skanderup By i Gern Herred i Silkeborg Len, som paa Grund af Sygdom er geraadet i stor Armod, for et Aars Landgilde af de 2 Aars, hvormed han er i Restance; men dersom han ikke betaler det andet Aars Restance, skal Adressaten tage Dom over ham og sætte en anden i hans Sted. To

¹ Af s. D., tr.: NRR. VI, 637. ² Fejlskrift for: Hø. ³ J. T. har: Ninn.

andre Bønder af samme Sogn har andraget om at maatte give Byg for Rug, da de ikke har nogen Rugmark. Kongen bevilger, at de aarlig maa give 1 Ørte Byg for 1 Ørte Rug, hvilket skal føres til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 91 b.

31. Marts (Skanderborg). Miss. til Jørgen Ahlefeldt. Hr. Søfren Hegelund, Sognepræst i Skierbeck Sogn i Haderslevhus Len, har berettet, at han med sin afdøde Hustrus Fader¹ har indgaaet en Kontrakt om, at denne skal give Præstens Børn deres Moders Medgift som Arv, dog med den Betingelse, at Hr. Søfren Hegelund skal have en speciel Fortegnelse derover. Hans Hustrus Fader har nu, da han skal optegne Medgiften i én Sum, heri ogsaa medregnet hendes Brudegave og kræver et stort Tilgodehavende efter et Register, som der hverken er Haand eller Segl under, og Hr. Søfren Hegelund har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaten om at hjælpe ham til Rette. Adressaten skal nøje paase, at Hr. Søfren Hegelund ikke forurettes i nogen Maade af hans Hustrus Fader med denne Arv, og skal være ham behjælpelig med snarest og uden langt Ophold at komme til Ende med denne Sag. J. T. 9, 91 b.

— Miss. til Erik Juel om at lægge 3 Gaarde og 5 Gadehuse i Trabiery og 1 Halvgaard paa Trabiery Rømme i Gudom Sogn og 1 Værksted, kaldet Brunhuset, i Fabiery Sogn, alle i Gudom Klosters Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Mogens Sehested til Holmbgaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, ind under Lenet, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 9, 92.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at lade Murremer² til Bispens Residens i Viborg hugge i Hald Lens Skove, dog til mindst mulig Skade for Skovene. Udt. i J. T. 9, 92 b.

— Miss. til samme om at lade købe Kalk til Bispens Residens i Viborg, dog paa de bekvemmeligste Steder og hvor det er mest belejligt for Bønderne, som skal hente den. Udt. i J. T. 9, 92 b.

¹ I Miss. af 26. Marts 1635 kaldes han: Hans Andersen i Haved.

² Rem: Bjælke paa Murens Overkant.

31. Marts (Skanderborg). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at lade Fru Ide Lange, Jens Juels Enke, for Betaling faa 2 Stkr. Sturvildt og 4 Raadyr til hendes Mands Begravelse. Udt. i J. T. 9, 92 b.

— Miss. til samme og Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal]. Sognemændene i Pierstrup Sogn i Nørlyng Herred i Halds Len har berettet, at deres Sognekirke er meget forfalden, og at dens Indkomst ikke er tilstrækkelig til at reparere den for. Adressaterne skal optænke Midler til at lade den reparere og det med det allerførste, da den daglig forværres og der siden behøves desto større Bekostning dertil. J. T. 9, 93.

— Miss. til Sifvert Gabrielsen. Han skal meddele Hans Davitsen Sverin en egenhændig underskrevet Kopi af det Brev¹, som Kongen har tilskrevet ham om at tilholde Daniel Bildt til Hauflund uden videre Ophold at betale ham 125 Dlr., Kopi af det Brev, som Sifvert Gabrielsen har tilskrevet Daniel Bildt derom, og af Daniel Bildts Svar derpaa. N. T. 6, 17.

— Aab. Brev, hvorved Fru Birgitte Brockenhuus, Enke efter Jacop Ulfeldt til Urup, fra førstkommende 1. Maj at regne, paa Livstid faar i Pant 3 jordegne Gaarde, 3 Fæstegaarde og 1 Hus i Elling By i Ousted Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len i Jylland til Gengæld for nogle Gaarde i Høybye² i Lunde Sogn i Sunds Herred i Nyborg Len i Fyen, som Kongen havde sat i Pant til hendes afdøde Husbonde for et Laan paa 1000 enkende Rdlr. in specie. Hun har igen aftraadt dette Gods paa Fyen til Kongen og desuden afstaaet de 1000 Rdlr. til ham. Hun faar Gaardene kvit og fri, undtagen at hun aarlig til Skanderborg Slot skal erlægge 5 Tdr. 2 Skpr. Korn, Halvparten Rug og Halvparten Byg. Hun skal holde Godset ved Hævd og Magt og de derpaa boende Bønder ved Lov, Skel og Ret og ikke forurette dem mod Loven eller besvære dem med nogen ny Indfæstning eller andet usædvanligt Paalæg. Dersom der er Skov til Gaardene, maa hun ikke befatte sig med den. Dersom de ligger i Kongens Vildtbane, maa hun ikke skyde eller lade skyde deri, men Kongen forbeholder sig

¹ 14. Juni 1632.

² Høje By, Lunde S., Sunds H.

alene Skoven og Skytteriet. Dog skal Bønderne have nødtørftigt Brændsel og Bygningstømmer udvist af Lensmanden ligesom andre Kronens Bønder, ligesom de maa have frit Gærdsel til dermed at lukke Markgærdene paa deres Gaards Grund, som de tilforn har haft det, dog at Skoven ikke forhugges til Upligt. Naar Fruen dør, skal samme Gods igen følge og ligge under Skanderborg Slot. J. R. 9, 45 b. K.

1. April (Skanderborg). Mageskifte mellem Fru Birgitte Brockenhuus, Enke efter Jacob Ulfeldt til Urup, og Kronen. J. R. 9, 49. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Mogens Kaas om at lægge 4 Gaarde i Høybye i Lunde Sogn i Sunds Herred i Nyborg Len i Fyen, som Kongen for nogen Tid siden havde pantsat til afdøde Jacob Ulfeldt, Rigens Kansler, for 1000 Rdlr. in specie, hvormed denne havde forstrakt Kongen, men som Fru Birgitte Brockenhuus, Enke efter Jacob Ulfeldt til Urup, nu igen har afstaaet til Kongen, ind under Lenet, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt af dem. F. T. 4, 280.

— Miss. til Erik Ottesen om at lade Jacob Madtsen, Borger i København, naar der kommer en Prise til København, faa Part i den. Sj. T. 25, 271 b. (Tr.: KD. V. 149).

— Miss. til Jost Høg om at optage Pofvel Nielsen, Søn af M. Niels¹, Sognepræst i Gamst Sogn, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 271 b.

— Aab. Brev, hvorved Jahan Brockenhuus til Leerbeck faar Bevilling paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Malling Sogn for sædvanligt Fæste og aarlig Afgift, naar de Mænd, som nu har den i Fæste, dør. J. R. 9, 48.

— Livsbrev for Laurits Andersen Holdst, Kaptejn i Silkeborg Len, og hans Hustru Kirsten² paa den nu af dem beboede Gaard, kaldet Mølhafve, dog at de forbedrer Gaarden og holder den ved god Hævd og Magt. Naar Laurits Andersen ikke længer er i samme Kaptejnsbestilling, skal han aarlig give sædvanlig Skyld og Landgilde og gøre Ægt og Arbejde

¹ Niels Mortensen Grum, Sognepræst til Anst Sogn, Anst H.; Præsten boede i Gamst. ² Efter Fornavnet en aaben Plads.

af samme Gaard og hun i lige Maade efter hans Død. J. R. 9, 48. K.

1. April (Skanderborg). Proklama for Albret Rostrup til Vinggigaard, der har berettet, at der i Jylland, da Fjenderne havde besat Landet, er frakommet ham adskillige Breve paa Gæld og Kavtioner, som han har været i baade i Fyrstendømmet Holsten og i Danmark. Kongen paabyder herved alle, Adel eller uadel, som maatte have noget at fordre hos ham, enten med rigtige Gældsbreve eller Forløfter, skriftligt eller mundtligt at underrette Albret Rostrup herom inden Viborg Snapsting 1635. J. R. 9, 48 b. K.¹ Orig. (i 7 Ekspl.) i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Bestall. etc. 1.

— Aab. Brev om, hvorledes der skal forholdes med Bageriet i Aarhus. J. R. 9, 49. (Tr.: CCD. IV. 603).

— Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen af hans til Kanceliet indsendte Erklæring erfarer, at nedennævnte Kronens Bønder i hans Løn [Hald] er saa forarmede, at de ikke kan blive i deres Gaarde, med mindre de faar noget Afslag paa deres Landgilde, har Kongen bevilget dem følgende Afslag: Søfren Rasmussen i Aarup, som er sat for højt i Skyld, faar bevilget et aarligt Afslag paa hans Landgilde paa $\frac{1}{2}$ Ørte Byg og 1 Ørte Rug; Chresten Kielsen i Assentoft 1 Aars Afslag paa hans Landgilde; Anders Madtsen i Ofverhornbeck, hvis Gaard er brændt og som tilforn har faaet 1 Aars Frihed, yderligere 1 Aars Afslag; Niels Pedersen i Kodal, hvis Gaard ligeledes er brændt og som ogsaa har faaet 1 Aars Frihed, yderligere 2 Aars Afslag; Jørgen Degn i Hvosløf maa give 1 Ørte Byg i Stedet for 1 Ørte Rug; Jens Matsen og Chresten Søfrensen i Enslef faar hver eftergivet 1 Otting Smør af den Smørlandgilde, hvormed de resterer fra forrige Aar; Jep Gifversen i Vindstrup og Chresten Ibsen i Tødtsløf² 1 Aars Afslag; Niels Simensen i Velløf 1 Aars Afslag; Peder Søfrensen i Velløf $1\frac{1}{2}$ Aars Afslag; alle Velløf Mænd, som er sat [for højt]³ i Skyld, faar

¹ Paa K. er tilføjet følgende: Landstingene Viborg, Fyen, Sjælland, Lavind, Lolland og Falster, Skaane, Halland. ² Efter Dronningborg Lens Regnskab i Gerlev Herred, d. v. s. Øster-Tørslev. ³ Disse 2 Ord findes ikke i J. T.

paa deres Landgilde aarlig eftergivet 9 Skpr. Malt af deres Hestegæsteri; Niels Vogensen i Helstrup faar 1 Aars Landgilde eftergivet; Chresten Rodskof i Helsted, hvis Gaard er brændt, fritages for 1 Aars Landgilde foruden det tidligere bevilgede Aar; Christen Pofvelsen og Dorette Rasmusdatter i Lind, Anders Jensen, Søfren Andersen og Oluf Bentsen¹ hver $\frac{1}{2}$ Aars Landgilde; Jacob Nielsen, Jens Nielsen og Peder Gregersen i Vorning, hvis Gaarde for nogen Tid siden er brændt, yderligere $1\frac{1}{2}$ Aars Frihed hver foruden det ene Aars Frihed, som de tilforn har faaet; Knud Nielsen i Øster Velling, hvis Gaard er ganske forarmet og øde, faar 1 Aars Landgilde; alle Meilbye Mænd faar bevilget $\frac{1}{2}$ Aars Frihed for Landgilde, undtagen Anders Olsen, Peder Mortensen, Peder Lassen, Chresten Prang og Jens Andersen; Maren Villemisdatter i Aarup, der er ganske forarmet, faar $1\frac{1}{2}$ Aars Frihed paa hendes Landgilde; Søfren Jensen i Stongerom² 1 Aars Frihed; Dorette Mortensdatter og Anne Jensdatter i Asferig for deres Armods Skyld, Kirsten Andersdatter i Haritslef, Kield Olsen og Las Søfrensen i Thanumb³ hver $\frac{1}{2}$ Aars Frihed; Chresten Nielsen i Krestrup⁴, Kirsten Rasmusdatter i Helstrup, Peder Mickelsen i Haritsløf og Las Nielsen i Vestrup hver 1 Aars Frihed for Landgilde; Niels Pofvelsen i Ofver Hornbeck faar bevilget et Afslag paa 1 Fjerd. Smør i indeværende Aars Landgilde; Niels Jensen i Lemb, som kom til en øde Gaard, og Birgitte Chrestensdatter i Faarup hver $\frac{1}{2}$ Aars Landgilde; Chresten Pedersen og Anders Chrestensen i Hald 1 Aars Landgilde; Chresten Søfrensen i Handest og Chresten Færgemand i Miellerup hver $\frac{1}{2}$ Aars Landgilde; Jens Jensen i Asferig, Bartholomæus Joensen i Albeck, Lauge Chrestensen i Helsted, Las Nielsen og Niels Jensen i Sønder Onsild hver 1 Aars Afslag; Peder Andersen i Dyrbye $\frac{1}{2}$ Aars Landgilde; alle Saal Mænd, om hvilke Adressaten beretter, at de er for højt skyldsats i Smørlandgilden, faar bevilget et Afslag af 1 Otting Smør for hver Gaard; Peder Jensen i Tierbye, Jens Søfrensen i Tanumb, Las Lauretsen og Mats Søfrensen i Ederup hver 1 Aars

¹ J. T. har intet Stednavn for dem; efter Lensregnskabet laa deres Gaarde i Lindbjærg, Støvring H. ² Stangerum, Dalbyover S., Gerlev H. ³ Taanum, Sønderlyng H. ⁴ Krstrup, Sønderhald H.

Landgilde; Maren Pedersdatter i Ederup $\frac{1}{2}$ Aars Landgilde; alle Nør Onsild Mænd fritages for Halvdelen af den Tiende, som de resterer med for 1629, da de er meget forarmede; Jens Andersen i Saal, Jørgen Let og Bartemeus i Thastrup¹, Terckel Jensen i Sael og Søfren Nielsen i Hvosløf hver 1 Aars Landgilde; Fersløf Mickelsen og Jens Pedersen i Nør Onsild og Niels Nielsen og Peder Pedersen² hver $\frac{1}{2}$ Aars Landgilde. Otte Marsvin skal lade disse Bønder være forskaanet for den ovenfor angivne Landgilde og føre det til Regnskab. J. T. 9, 93 b.

1. April (Skanderborg). Miss. til Laurets Lindenov om at lade Marine Ambdis af Veylbye i Havreballegaards Len for hendes Armods Skyld være forskaanet for dette³ Aars Landgilde og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 95 b.

— Miss. til Tønne Friis om at lade M. Søfren Pedersen Sommer, Sognepræst til Hverring⁴ Sogn i Nim Herred i Stjernholms Len, faa noget Bygningstømmer af Skovene i Lenet til at genopbygge sin nedbrændte Gaard med, dog med saa ringe Skade for Skovene som muligt. Udt. i J. T. 9, 95 b

— Miss. til Chresten Thomesen og Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen] om at undersøge Forholdene ved Mariæ Magdalenæ Kald og, dersom det findes, at Kaldet er saa ringe, at Præsten ikke kan underholdes nødtørftigt deraf, indsende Erklæring til Kancelliet om, ved hvilke Midler samme Sognepræst⁵ kan hjælpes. Udt. i J. T. 9, 95 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at lade Hr. Anders⁶, Hospitalspræst i Randers, aarlig faa 10 Læs Ved uden Betaling og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 95 b.

— Miss. til samme. Det berettes, at der ligger et Stykke øde Jord i Randers i det Stræde, som kaldes Dytmersken, og som har været øde og paa fri Fod i næsten 40 Aar, og at der til denne øde Jord ligger 2 Agre i Marken. Denne Jord begærer Reinholt Skov, Borger i Randers, at faa og tilbyder derimod at opføre en Bygning paa Stedet og give aarlig Jordskyld

¹ Efter Lensregnskabet: Jørgen Pedersen Let og Bartolomæus Jensen i Tostrup (Vellef S., Hovlbjærg H.). ² Det angives ikke, hvor disse bor. ³ J. T. har: det. ⁴ Hverring, Nim H. ⁵ Hans Hansen Aarsleff. ⁶ Anders Ibsen.

deraf. Otte Marsvin skal lade uvildige Dannemænd taksere denne Jord, sætte Jordskyld derpaa og siden give Reinholt Skov Skøde derpaa under Forbehold af Kongens Ratifikation. Dernæst har en Mand, ved Navn Peder Kock, for nogen Tid siden¹ erhvervet Kongens Missive om noget Korn, som han skulde have at fordre af Hospitalet i Stedet for det, hvormed han tilforn havde forstrakt Hospitalet. Det berettes, at han kun har tjent i Hospitalet som Kældersvend en kort Tid, og at hans Husbonde, som var Hospitalsforstander, har store Mangler i sit Regnskab og endnu er i Restance med nogle Aars Regnskaber, saa at det formenes, at han vil blive Hospitalet en hel Hob skyldig. Kongen bestemmer, at naar Husbondens Regnskaber revideres, skal Husbonden betale ham af det, som han bliver Hospitalet skyldig, hvis det da kan bevises, at Peder Kock har nogen Rest at kræve hos det. J. T. 9, 96.

1. April (Skanderborg). Miss. til Ernst Normand om at indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorfor Anders Hansen ikke faar Skrivorskæppen af Bønderne i Lenet [Koldinghus], saaledes som andre Skrivere faar i de andre Len. Udt. i J. T. 9, 95 b.

— Miss. til samme. Denne Søfren Olsen har berettet, at han for kort Tid siden har været paa en Rejse, der faldt gennem Vejle. I det Logement, i hvilket han tog ind, opkom der Tvendragt mellem en Skytte og en Bondekarl. Da samme Parlament² mellem disse var hørt op, gik Søfren Olsen ud af Huset og op ad Gaden. Imidlertid har Bondekarlen faaet Skade af et Sting, som Skytten havde tilføjet ham i det ene Laar, og er siden død deraf. Da Søfren Olsen siden igen vilde gaa ind i sit Logement, var Værtens Dør slaaet til, saa at han ikke kunde komme ind til sin Hest, som stod dér i Stalden. Han begav sig derfor om Natten til en Landsby, og anden Dagen forlangte han derefter ved 2 Mænd sin Hest tilbage, men Byfogden havde da slaaet Jern paa den, og den blev forment ham som forløbet Gods. Paa Grund af samme Drab er han siden geraadet i Trætte og har derfor begæret Kongens Befaling til Ernst Normand om at hjælpe ham til Rette i denne Sag og til at faa sin Hest igen.

¹ 20. Febr. 1634.

² Strid.

Ernst Normand skal hjælpe ham til Rette i denne Sag, saa at han uden videre Ophold kan komme til Ende dermed, og paase, at han ikke i nogen Maade forurettes deri. J. T. 9, 96 b.

1. April (Skanderborg). Miss. til Jørgen Orning. Falk Gjõe til Brodskøv har berettet, at han af Niels Friis, som før havde Lundergaard, har købt 3 Bøndergaarde i Mors, men da denne ikke er den Mand, at han selv kan give Falk Gjõe nøjagtigt Skøde, skal Jørgen Orning paa Niels Friis's Vegne tilskøde Falk Gjõe det nævnte Gods, da han ogsaa tilforn paa Kongens Befaling har skødet andet af Niels Friis's Gods til Falk Gjõe. J. T. 9, 97.

— Miss. til Mogens Kaas. Thomes Juel til Estrup, Otte Kaas til Hengoe, Claus Kaas til Lønsgaard og Mogens Kaas til Liungholmb har berettet, at Adressaten en Tid lang har været Væрге for sin afdøde Faster Jomfru Helvig Kaas, og har begæret Kongens Befaling til ham om at gøre dem som Jomfru Helvigs Arvinger Regnskab for det Bo, Boskab, Kvæg, Fæ og andet Løsøre, som han har modtaget under dette Værgemaal. Han skal snarest gøre Arvingerne efter Jomfru Helvig Kaas Regnskab for, hvad han har haft under dette Værgemaal fra den Tid, da han blev hendes Væрге. J. T. 9, 97 b.

— Miss. til Tønne Friis og Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Da Henrik Rantzau til Smole, fyrstelig holstensk Raad, har begæret følgende Horsens Hospital tilhørende Gods: 1^{1/2} Gaard i Jlund¹, 2 Gaarde i Krollerup i Nørvang Herred og 3 af Kronens Gaarde i Kalhaug By i Nim Herred, til Mageskifte for Ringifvegaard, 3 Gaarde og 2 Gadehuse i Gammelby, 3 Gaarde i Hiebye², 5 Gaarde og 5 Gadehuse i Ufve³, alle i Ringifve Sogn i Tørrild og Nørvang Herreder, og 1 Gaard i Ankelboe, skal Tønne Friis for Krongodsets Vedkommende og begge Adressaterne for Hospitalets Vedkommende snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt ovennævnte Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes henholdsvis fra Lenet [Stjernholm] og fra Hospitalet. J. T. 9, 97 b.

¹ Sikkert Fejlskrift for: Gluud.
H.

² Hedebo, Ringive S., Nørvang

³ Uhe, Ringive S.

1. April (Skanderborg). Miss. til Laurets Ebbesen. Da Kongen af hans Beretning har set, at Kronens Bønder Jens Søfrensen i Adsløf, Peder Pedersen i Herskind og Jens Jensen i Ring er saa forarmede, at de ikke kan yde den fulde Landgilde for forrige Aar, hvormed de resterer, saafremt de skal blive ved deres Gaarde, bevilger Kongen, at Jens Søfrensen maa faa eftergivet $7\frac{1}{2}$ Skp. Rug, hvormed han resterer, og Peder Pedersen i Herskind og Jens Jensen i Ring hver Halvparten af forrige Aars Landgilde, hvilket Laurets Ebbesen skal føre sig til Regnskab. J. T. 9, 98 b.

— Miss. til Chresten Thomesen om at forhandle mellem Hr. Peder Lauretsen, Sognepræst paa Anholt, og Bønderne sammesteds om, at disse yder ham Tienden, som har været bevilget ham og hans Formænd for Kaldets Ringheds Skyld, i Kærven eller forbedrer Afgiften. Udt. i J. T. 9, 98 b.

— Miss. til samme om at lægge 1 Gaard i Glaptved i Sønder Herred og 1 Gaard i Liung i Mols Herred, begge i Kalø Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Albret Skeel til Fusinge, Embedmand paa Riberhus Slot, ind under Lenet, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 9, 99.

2. April (—). Miss. til Rentemestrene. Gunde Lange til Pseude har andraget om at maatte stille Gods som Pant for det, som han bliver Kongen skyldig paa sine Regnskaber af Tønsberg Len, saa at han til førstkommende 1. Maj ikke tilfulde skal betale med Penge, og at Gælden efterhaanden maa afkvittes i hans Leverancer til Kongen. Kongen bevilger dette. Rentemestrene skal tage nøjagtig Forsikring af ham i Gods som Pant, saaledes at dette Gods aarlig kan forrente, hvad han bliver Kongen skyldig paa sine Regnskaber. Efterhaanden som han gør Leverancer og Gælden betales efter Forhandling med ham, skal de lade en tilsvarende Del af Godset blive ham følgagtig igen, indtil hele Summen er erlagt. Sj. T. 25, 271 b. K.

— Bevilling for Nels Madsen, Landsdommer paa Gulland, og hans Broder Jacob Matsen, Borger i København, til fra Gulland at udføre 40,000 Fød Bloksten til Danzig, Kronens Told og Rettighed dog uforkrænket. Sk. R. 5, 104 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da der er opstaaet Trætte

mellem Gunde Lange til Søfde og Claus Brockenhuus til Broholm¹, Landsdommer i Fyen, skal Henning Valkendorf, naar Sagen lovligt indstævnes til Fyenbo Landsting, dømme mellem dem i denne Sag. F. T. 4, 280 b.

2. April (Skanderborg). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup og Hr. Frederik Reedtz. De har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at købe Rostocker Øl til de fremmede paa deres Rejse gennem Lolland og til København. De skal stille dette i Bero. Sm. T. 6, 381.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Der er i Rødbye anholdt en Kvinde, ved Navn Inger Smeds, som er dømt til Ilden. Af Dokumenterne i Sagen og af de højlærdes Betænkning erfarer Kongen, at det er Samvittighedsværk at lade hende brænde, og da Sagvolderen Rasmus Skrædder har begæret „at maatte blive“, skal Adressaten lade hende forsværge Kongens Riger Danmark og Norge og de underliggende Lande, Fyrstendømmer og Provinser. Sm. T. 6, 382.

— Aab. Brev om, at denne Jørgen Andersen Skrædder, der er blevet befundet i Hor og derfor dømt fra sin Hustru, nu igen maa indlade sig i Ægteskab med hvilket Kvindfolk Gud vil tilføje ham. J. R. 9, 51.

—³ Aab. Brev, hvorved det bevilges, at Johan Brockenhuus til Lierbeck maa give Penge i Stedet for den aarlige Afgift af Kronens Part af Korntienden af Hofven, Handsted og Malling Sogne, som han har i Fæste, dog at han for hver Tønde Korn giver den Pris, for hvilken Kornet kan sælges. Lensmanden skal aarlig for de nævnte Tiender modtage Penge, beregnet efter den almindelige Pris pr. Td. J. R. 9, 56.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Da Kongen har forlenet Fru Birgitte Brockenhuus til Urup, Jacob Ulfeldts Enke, paa Livstid med 6 Gaarde og 1 Hus i Elling By i Ousted Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len efter det Brev⁴, som hun har faaet derpaa, dog at hun aarlig paa Skanderborg Slot leve-

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Brockholm.

² 14. Marts 1634.

³ Foran dette Brev er skrevet: Denne efterskrevne Kopi er blevet forglemt og udeladt, da disse forskrevne er blevet indregistreret. ⁴ 31. Marts 1634.

rer 2 Tdr. 2 Skpr. Korn, Halvparten i Rug og Halvparten i Byg, skal han lade dette Gods være hende følgagtig efter hendes Forleningsbrevs Formelding, modtage nævnte Korn og føre det til Regnskab fra førstkommende 1. Maj. J. T. 9, 99 b.

2. April (Skanderborg). Miss. til Laurets Ebbesen. Da Bønderne Jørgen Nielsen i Tibstrup, Mats Søfrensen i Rud og Rasmus Jensen i Hvilsted efter hans egen Erklæring er ganske forarmede, forskaanes de for forrige Aars Landgilde, hvilket han skal føre til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 101.

— Miss. til Laurets Lindenov om at lade Bønderne Peder Jensen og Niels Rasmussen i Hielmagger og Niels Mattsen i Grundfærd være forskaanet for forrige Aars Landgilde, da de efter hans egen Erklæring er saa fattige, at de ikke kan betale den. Udt. i J. T. 9, 100 b.

— Miss. til samme og Chresten Thomesen. Denne Simen Lauretsen, Borger i Aarhus, har berettet, at han, da de kejserlige var indkvarteret dér, har optaget en Del Penge og Varer af Godtfolk og efter Borgemestre og Raads Begæring udlagt det til Officererne paa fattige Folks Vegne, som ikke var i Stand til at yde den ulidelige, paabudte Kontribution og Kommis, hvorved han har befriet dem for Overlast og Gevalt. Efter at de kejserlige er draget bort, er han ved Retten blevet tiltalt og dømt til at betale, hvad han saaledes har optaget til at tilfredsstille de kejserlige Officerer med, men Borgerne vil ikke betale ham igen, hvad han saaledes har udlagt for dem, og han har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at stævne ham og Borgerne i Aarhus for sig og forhandle og dømme Parterne imellem. Adressaterne skal stævne ham og de Borgere i Aarhus, hvem denne Trætte vedkommer, for sig og forhandle derom mellem dem. J. T. 9, 100.

— Miss. til Otte Skeel. Da Johan Brockenhuus til Lerbeck har begæret 2 til Hospitalet i Aalborg liggende Gaarde i Østerbye i Ning Herred i Aarhus Len til Mageskifte for noget af sit Gods i Nesbye i Oel¹ Birk i Aalborg Len, skal Otte Skeel med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om,

¹ Aale Birk, Slet H.

hvorvidt dette Mageskifte kan ske til Fordel for Hospitalet. J. T. 9, 100 b.

2. April (Skanderborg). Miss. til Chresten Holck om at hjælpe Peder Jensen i Ederup til Rette. Han har paa Grund af Armod og Alderdom opladt sin Gaard til Laurets Christensen, som siden ikke vil overholde Kontrakten. Udt. i J. T. 9, 100 b.

3. April (—). Miss. til nedennævnte Fruer¹. Da Kongen agter i tilkommende Sommer at gøre sin Søn Prins Christian (V)'s Bryllup med Frøken Magdalena Sibylla, kursachsisk Prinsesse, og derfor venter, at de fyrstelige Personer og Gesandter, som er bedt, møder for at bivaane Højtideligheden, anmodes Fruerne om til den 7. August at begive sig til København og dér drage de fyrstelige Personers og Gesandters Gemakker og Sengekamre. De skal rette deres Lejlighed efter at forsyne sig med det mest mulige Tapetseri, Fløjl og Damask, som de kan afstedkomme, saavel som med Skivedækker², Omhæng og andre Klæder til at oprede fyrstelige og andre Senge. Desuden skal hver af dem befitte sig paa at udstaffere Gemakkerne og Sengekamrene med affarvet³ Fløjl eller Damask og saavidt muligt ordne det saaledes, at i hvert Gemak Tapetet bag Ryggen og over Bordet samt Skivedækket er af én Slags Tøj og én Farve og at Tapeter og Sengen i Sengekamret med Hængekappe, Dække og andet Tilbehør er af én Farve og én Slags Tøj. Ligeledes skal de medtage det mest mulige af flamsk Tapetseri, som de kan tilvejebringe. Endelig skal de medtage Sølvgieskande og Bækken og Lysestager af Sølv, hvis de har dem, samt 12 Konfektskaale eller Sølvfade. Næmlig: Fru Barbara Wittrup, Fru Lisebet⁴ Ole Rosensparres Enke, Fru Anne Brahe Sten Maltesens Enke, Fru Birgitte Brockenhuus Jacob Ulfeldts Enke, Fru Ingeborg Parsberg Ifver Juuls Enke, Fru Sophia Brahe Hr. Jørgen Lunges Enke, Fru Mette Rosenkrantz Christen Tommisen, Fru Sophia Lindenov Christoffer Urnes, Fru Jyde Gyldenstjerne Hr. Tagge Thotts, Fru Lisbet Sophie⁵ Hans Lindenovs, Fru

¹ Det indførte Miss. er stilet til Fru Barbara Wittrup. ² Bordtæpper. ³ Flerfarvet. ⁴ Lisbet Gyldenstjerne Henriksdatter.

⁵ Lisbet Sofie Breidesdatter Rantzau.

Sophie Brahe Malte Sehesteds, Fru Ide Lange Jens Juels Enke, Fru Ingeborg Parsberg Hr. Klaus Daas, Fru Jydte Brok Hr. Jørgen Skeels Enke, Fru Anne Lunge Jost Høgs og Fru Margrete Marsvin Hr. Jørgens Urnes. Sj. T. 25, 272. K.

3. April (Skanderborg). Lignende Miss. til nedennævnte Fruer, som skal drage i Gemakkerne paa Kolding og andetsteds¹, hvor fyrstelige Personer og Gesandter ankommer, og give Møde paa efternævnte Sted og Tid, nemlig: i Kolding den 4. August: Fru Sophie Brahe Holger Rosenkrantz's, Fru Maren Belov Christian Holcks, Fru Berte Friis Hr. Albret Skeels, Fru Birgitte Lindenov Otte Skeels og Fru Ingeborg Arenfeldt Ernst Normands; i Middelfart den 5. August: Fru Mette Brahe Otte Marsvins, Fru Helvig Rud Gregers Krabbes, Fru Birgitte Rosensparre Corfits Ruds Enke, Fru Lisbet Gyldenstjerne Mogens Sehesteds og Fru Susanna Krabbe Niels Friis's; paa Rugaard den 6. August: Fru Anne Krabbe Gunde Langes, Fru Soffie Rosenkrantz Anders Bildes, Fru Anne Gyldenstjerne Hr. Ulrik Sandbergs, Fru Jydte Høg Niels Krags og Fru Soffie Sehested Erik Juels: i Odense den 7. August: Fru Anne Barnekov Henning Valkendorfs, Fru Anne Gyldenstjerne Hr. Jørgen Brahes, Fru Emmerentse² Claus Brockenhuus's, Fru Agnete Thott Gabriel Kruses og Fru Sophia Belov Christen Thotts Enke; i Nyborg den 8. August: Fru Sidtsel Friis Hr. Mogens Kaas's, Fru Kirsten Hardenberg Axel Brahes Enke, Fru Anne Friis Lauridts Lindenovs, Fru Johanne Høg Mogens Kaas's og Fru Sidtsel Høg Ebbe Munks Enke; i Korsør den 9. August: Fru Lene Barnekov Tønne Friis's, Fru Soffia Parsberg Peder Basses, Fru Lene Rud Jørgen Grubbes, Fru Mette Rosenkrantz Otto Brahe Pedersens og Fru Rigidtse Urne Fredrik Pappenheims; i Antvorskov den 10. August: Fru Kirsten Reedt Ventsel Rotkirks, Fru Anne Bild Otte Brahe Stensens, Fru Lisbet Lunge Hr. Palle Rosenkrantz's, Fru Clare Sparre Hr. Tagge

¹ K. har: Mellem Kolding og København skal drages: 1. Gemak og Sengekammer til Kurfyrstinden, 2. Gemak og Sengekammer til Hertug Philip af Sønderborg, 3. Gemak og Sengekammer til unge Herrer af Sønderborg, 4. nok Sengekammer til højbemeldte unge Herrer. ² Emmerentse Pedersdatter Baden.

Thott Andersens og Fru Jydte Gyldenstjerne Christen Grubbes; i Ringsted den 11. August: Fru Birgitte Brock Tygge Brahes, Fru Lisbet Bilde Sigvart Becks Enke, Fru Birgitte Mund Mogens Pax's, Fru Anne Ramel Malte Juuls og Fru Helvig Urup Tommis Nolds; i Roskilde den 12. August: Fru Lene Gyldenstjerne Holger Rosenkrantz's, Fru Ingeborg Ulfstand Jørgen Vinds, Fru Helvig Skinkel Ifver Vinds, Fru Else Friis Jokum Becks og Fru Margrette Rosenkrantz Hr. Hendrik Hvitfeldts¹; i Markerød den 12. August: Fru Elisabeth Podebusk Hendrik Gyldenstjernes og Fru Karen Marsvin Ifver Krabbes; mellem Markerød og Helsingborg den 13. August: Fru Maren Kruse Erik Krabbes og Fru Kirsten Rantzau Falk Lykkes; i Helsingborg den 14. August: Fru Maren Urup Hr. Christoffer Ulfeldts og Fru Margrete Skeel Hendrik Ramels; i Helsingør den 15. August: Fru Karen Arenfeldt Fredrik Urnes og Fru Dorrette Banner Christoffer Krafses Enke. Udt. i Sj. T. 25, 273. K.

3. April (Skanderborg). Miss. til følgende Lensmænd: Ernst Normand, Gregers Krabbe, Henning Valkendorf, Hr. Mogens Kaas, Ventsel Rotkirk, Jørgen Seefeld og Sifvert Urne. De skal indkøbe 2 Læster Rostocker Øl, som er brygget i forgangen Marts Maaned, og lade dem indlægge til Brug for de fremmede, som ventes at ville komme til Sommer. De skal paase, at Tønderne bliver vel fyldt og lagt i gode Kældere, saa at Øllet ikke bliver surt. Endvidere skal de forsyne sig godt med Mel og anden Proviant til samme Tid. K. Udt. i Sj. T. 25, 274.

— Miss. til Chresten Thomesen og Otto Skeel. Da Kongen

¹ Derefter følger i K. følgende, senere igen slettede Afsnit: Fra Nakskov til København vil drages ligesaa mange Gemakker og Sengekamre som næstbemeldt er: Til Kurfyrstinden et Gemak og Sengekammer, til Kurf. Hr. Sønner et Gemak og to Sengekamre, til sachsiske Raad Gemak og Sengekamre, Nakskov 9. Aug., Maribo 10. Aug., Vordingborg 11. Aug., Næstved 12. Aug. [efter hver af disse 3 omhyggeligt slettede Navne], Køge 13. Aug.: 3. Fru Else Friis Jokum Becks, 1. Fru Margrete Rosenkrantz Hr. Hendrik Hvitfeldts, 2. Birgitte Mund Mogens Pax's. Mellem den svenske Grænse og København vil drages et Gemak og tvende Sengekamre til Gesandterne samt Senge til deres Opvartere.

i tilkommende Sommer agter at gøre den udvalgte Prins Hr. Christian (V)'s Bryllup med Frøken Magdalena Sibylla, kursachsisk Prinsesse, og dertil venter de fyrstelige Personer og Gesandter, som vil overvære denne Højtidelighed, forordner Kongen Adressaterne til paa sine Vegne at modtage samme fyrstelige Personer, ledsage dem til København og ellers undervejs paavare¹ dem. [De skal derhos have Rigets Højhed i Agt, at de ikke modtager dem i Byen, men udenfor Bjærget mod Haderslev, som sædvanligt.]² De skal rette sig efter at være til Stede i Kolding til den 5. August, dér afvente de fyrstelige Personers Ankomst, modtage dem tilbørligt og derfra lede og føre dem til den kongelige Hofresidens København. De skal paase, at de fyrstelige Personer saavidt muligt indlægges i gode Logementer, trakteres vel og ellers kommer vel afsted og allevegne udkvitteres frit. Kongen har befalet, at nogle gode Undersaatter af Adel tilsiges paa Kongens Vegne til at give Møde paa samme Tid og Sted, indfinde sig hos dem og rette sig efter de Ordre, som Adressaterne giver dem. J. T. 9, 102.

3. April (Skanderborg). Lignende Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt og Falk Lykke om at give Møde den 12. Aug. ved den svenske Grænse ved Markerød. Udt. i J. T. 9, 103.

— Aab. Brev, hvorved Niels Madtsen, Landsdommer paa Gulland, og hans Broder Jacob Madtsen, Borger i København, faar Bevilling til at bygge og oprette en Kalkovn paa Gulland paa St. Olufsholm, hvor det gullandske Kompagni tilforn har bygget en Kalkovn, der nu er øde. Da dette Kalkbrænderi er til Fordel for Riget, har Kongen, for at Værket kan have desto bedre Fremgang og den store Omkostning, som anvendes derpaa, ikke skal komme dem, deres Hustruer og Arvinger til Skade, overdraget samme Plads til Niels Madtsen, Jacob Madtsen og deres Arvinger, saa at de, Arving efter Arving, maa nyde og beholde denne Plads med de Bygninger, som de bygger derpaa, med den Frihed, at ingen efter denne Dag i 10 Miles Omkreds maa oprette et saadant Værk og heller ikke til-

¹ Opvarte. ² Nedenunder er skrevet: NB. [] Det, som er indført mellem disse Tegn, skal intet indføres udi de Breve, som lyder paa Hr. Hendrik Hvitfeldt, Falk Lykke.

forhandle sig Kalken, hverken Indlændinge eller Udlændinge. Dersom det gøres fornødent, maa de ved Stranden bygge sig en Bro til Op- og Udskibning, sælge Kalk og Sten saavel til fremmede som til Indlændinge og gøre sig Værket saa nyttigt, som de¹ bedst kan. Dog skal de lade Kongen faa Kalk til hans Bygninger for Betaling, der skal erlægges efterhaanden som Kalken modtages. Det skal staa Niels Madtsen, hans Broder Jacob Madtsen og deres Arvinger frit for at sælge baade Kalk og anden Sten, som findes dér, ikke blot her i Riget, men ogsaa udenfor Riget, og ikke give videre derfor til Kongen i Told eller i andre Maader end 2 Dlr. for hvert 100 Dlr., som de faar for samme Kalk eller Sten. De skal derfor hvert Aar til Renteriet indsende Regnskab over, hvor mange Penge, de har solgt for, og hvem de har solgt til. Dersom de eller deres Arvinger vil afhænde samme Kalkovn og Kalkbrænderi eller dersom de ikke kan komme til Rette dermed eller dersom de paa Grund af Skade eller andet Tilfælde vil opgive Værket, skal det først tilbydes Kongen. Sk. R. 5, 103 b.

3. April (Skanderborg). Miss. til Dr. Hans Mickelsen og Konsistoriet i Fyen. Det berettes, at en Kvinde, ved Navn Marren Søfrensdatter, der er født i Korsør, for nogle Aar siden er blevet gift med en Mand, ved Navn Chresten Clausen, i Nyborg, og at der nu er opstaaet stor Tvist og Uenighed mellem dem, saa at de ikke kan være sammen, idet han har hende mistænkt og hun beskylder ham for Impotens. Denne Sag har været indstævnet for Adressaterne, der har henvist Manden til 2 Bartskeerere for at faa undersøgt hendes Paastand. Da disse har erklæret, at de aldeles ingen Impotens kunde se paa ham mere end paa et andet uskadit Menneske i det Tilfælde, skal Adressaterne med det allerførste igen tage Sagen for sig, overveje den med største Flid og med det allerførste indsende deres Erklæring og Betænkning til Kancelliet om, hvorvidt der findes nogen Grund til, at disse Ægtefolk med Billighed kan blive skilte. F. T. 4, 280 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Chresten Thomesen. Han skal lade reparere Skaden paa Laden paa Kalø Slot, hvoraf Halvdelen er

¹ Sk. R. har her og i de følgende Linjer: han, i Stedet for: de.

slaaet ned i Storm. Til Reparationen skal han lade købe Fyrretømmer for 60 eller i det højeste 80 Rdlr. og saa mange Tagsten, som er nødvendige, og siden lade Tagene skelne. Han skal føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 101.

3. April (Skanderborg). Miss. til Tønne Friis. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling om, at Sædedegnen i Klakring By og Sogn skulde have alle Kirkejorder, som ligger i Klakring Mark, Det berettes nu, at 2 Agre af samme Kirkejorder ligger under en Bondegaard i Vesterbye, som bebos af Hans Christophersen, der giver særlig aarlig Skyld af dem til Kirken, og at Hans Christophersens Forfædre i gammel Tid har givet disse 2 Agre til Klakring Kirke paa Betingelse af, at de altid skulde følge samme Gaard mod en aarlig Landgilde af 6 Tdr. Byg. Recessen melder nu, at de Jorder, som er givet fra Bøndergaarde til Kirker, skal de Bønder, fra hvis Gaarde Jorderne er givet, beholde for den Landgilde, der plejer at gaa af dem, og Arving efter anden faa dem til Fæste, og da samme Kirkejord altid har fulgt nævnte Gaard, eragter Kongen det billigt, at Hans Christophersen herefter som tilforn maa bruge disse 2 Agre for den sædvanlige aarlige Afgift til Kirken. Af Tønne Friis's Erklæring erfarer Kongen, at han for nogen Tid siden har fæstet nogle Kirkejorder til Færgemanden i Færgehuset ved Klakring Færge (som Friderich Reedtz til Tygestrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har ladet opsætte), for at han des bedre kunde være i Stand til at herbergere rejsende og holde 2 Heste og en Vogn, som kunde flytte den rejsende Mand, indtil han siden kunde komme videre, da der er en Fjerdingsvej fra Stranden til Klakring By. Kongen tillader, at nævnte Færgemand efter sit Stedsmaalsbrev maa beholde samme Kirkejord for den sædvanlige, aarlige Afgift til Klakring Kirke. J. T. 9, 101.

— Miss. til Hendrik Lange. Af hans Erklæring om Tjenden til Lemvig Kirke ses det, at Kirken aarlig i Tingselspenge² skal have 63 Dlr. og undertiden 65 Dlr., som Borgerne selv nyder efter gammel Skik som visse Penge, eftersom enhver avler og saar. Af denne Tiende kunde der vel gives mere i

¹ 8. Marts 1634.

² Akkordpenge.

Hartkorn og et godt Fæste til Kirken, dersom den blev fæstet til 2 formuende Borgere, som vil give mest, ligesom det er sædvanligt af andre Kirketiender i Harsyssel Provsti. Hendrik Lange skal derfor til Kirkens Bedste fæste samme Tiende til de højstbydende. Endvidere skal han lade Kirkeværgerne gøre Regnskab for, hvad Kirken hidtil har haft af Begravelser i Kirken og i Kirkegaarden og af Gravstene, som lægges derpaa og allerede ligger i Kirken og paa Kirkegaarden. Han skal derhos paase, at Kirkeværgerne ikke anvender nogen unødvendig Omkostning paa Kirken, dog at den holdes vel ved Magt. J. T. 9, 103.

3. April (Skanderborg). Miss. til Laurets Ebbesen om at lægge 1 Gaard i Kiørup By i Nim Herred i Nørrejyland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Henrik Mund til Serreslefgaard, ind under hans Len [Skanderborg], indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. J. T. 9, 103 b.

— Miss. til Christen Holck. Da det berettes, at Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Skielderup Sogn i Gern Herred i Silkeborg Len er ledig, skal han lade Laurets Andersen Holst, Kaptejn, boende i Silkeborg Len, faa enten Kronens eller Kirkens Part af nævnte Tiende for rimeligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift paa hans og hans nulevende Hustrus Livstid. Naar han dør, skal hun have Tienden, ligeledes for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. T. 9, 104.

— Miss. til Otte Marsvin om at lade Alrøe Mænd faa den gamle, søndrede Klokke, som hænger i Dronningborg Slotskirke, og som Kongen har foræret til Alrøe Kirke. Udt. i J. T. 9, 104.

— Miss. til M. Morten Madsen [Biskop i Aarhus Stift]. Da det berettes, at Sædedegnene i Birk Herred nyder den Indkomst, som Skolen i Horsens rettelig burde have, hvorved nævnte Skole forringes, skal han undersøge Sagen og indrette det saaledes, at der ikke fratages Skolen i Horsens noget, som er bevilget den. J. T. 9, 104.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jost Friis til Vaskergaard paa Kronens Part af Korntienden¹ af Tørring

¹ Dette Ord mangler i Tb.

Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Tdr. Rug og 17 Tdr. Byg. Udt. i Tb. 127.

4. April (Skanderborg). Aab. Brev om, at da det berettes, at Sognepræsten¹ i Lisbjerg i Aarhus Stift ikke har nogen Residens, fordi Kapitularerne i Aarhus Domstift og Kapitel beholder den tværtimod Recessens udtrykkelige Ord, bevilger Kongen, at Sognepræsten sammesteds og hans Efterfølgere maa faa Præstegaarden i Haslef, som Jens Søfrensen Lystrup nu bebor, og bruge den som deres Residens. Men dersom Sognepræsten vil bruge den nu straks, skal han give Bonden sit Stedsmaal tilbage. J. R. 9, 51. K.

—² Mageskifte mellem Fru Soffi Belov til Faarupgaard og Kronen. J. R. 9, 51 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Clemen Søfrensen. Da Fru Sophia Belov til Faarup, Christian Thotts Enke, har faaet et til Jelling Kirke liggende Stykke Skov, kaldet Gresdal, i Tørrild Herred til Mageskifte for 1 Bol i Steufl³ i Jelling Sogn, som skylder 2 Skpr. Rug i Landgilde, med tilhørende 4 Skpr. Sædeland, der er tilfaldet Jelling Kirke, skal han indføre dette i Kirkebogen og derefter oppebære Indkomsten deraf. J. T. 9, 104 b.

— Miss. til Tønne Friis. Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmand paa Koldinghus Slot, har til Mageskifte begæret nogle Kirkejorder af Assens⁴, som angives at have fulgt en Hendrik Rantzau til Møgelkier tilhørende Gaard i Haesbye⁵, men Hendrik Rantzau mener, at samme Jorder fra hans Gaard er givet til Kirken, og at de fra Arilds Tid har fulgt hans Gaard for Stedsmaal og Fæste, og, om ikke saa var, tilbyder han, for at hans Gaard ikke skal forringes (til dens endelige Fordærvelse, som han mener), at give endnu højere Vederlag, saa at Kirken har Fordel deraf. Tønne Friis skal undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvad der vil være til størst Fordel for Kirken. J. T. 9, 105.

— Miss. til Fru Ide Lange om at indlevere i Renteriet den Haandskrift, som afdøde Knud Gyldenstjerne, Embedsmand paa

¹ Søren Bertelsen, Sognepræst til Hasle og Lisbjerg, Hasle H.

² Konk. til Fru Sofie Belovs Genbrev er dateret: 4. Marts. ³ Styvel, Jelling S., Tørrild H. ⁴ As S., Bjærgø H., Jylland. ⁵ Hosby, As S.

Bergenhus Slot, har givet hendes afdøde Husbonde¹ om en Pengesum, som er opbebaaret af Oslo Stift til Reparation af de gejstlige Residenser i Bergen. Den skal blive godtgjort i Regnskabet. J. T. 9, 104 b.

5. April (Skanderborg). Miss. til Rentemestrene. Kongen har befalet Fru Ide Lange, Enke efter Jens Juel til Kieldgaard, og hans Arvinger at tilstille dem et Haandskrift, som afdøde Knud Gyldenstjerne har udstedt til afdøde Jens Juel paa nogle Penge. De skal igen tilstille Hendrik Rantzau til Møgelkier samme Haandskrift, naar han hos Biskoppen i Bergen har gjort klart, hvad der tilkommer ham deraf og leverer fra sig, hvad der endnu kan restere derpaa, til andet gejstligt Brug. Sj. T. 25, 276. K. Orig. (u. D.) i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Rigsraaderne². Da Gud har bortkaldt Hertug Uldrik til Slesvig, Holsten etc., Kongens Søn, og Kongen agter at lade hans Lig nedsætte i Vor Frue Kirke i København førstkommende 19. Maj, anmodes de om at møde sortklædte i København den 16. Maj for at ære Begravelsen med deres Nærværelse og ellers forrette, hvad andet Kongen befaler dem. Ligeledes anmodes de om til samme Tid at tage med sig deres Hustru og hendes Jomfruer, at hun ogsaa kan være til Stede ved Ligets Nedsættelse. Sj. T. 25, 274 b. K.

— Lignende Miss. til Adelen i Sjælland, Skaane, Fyen, Lolland og Smaalandene og til Enkefruerne, dog at der i Brevene til sidstnævnte udelades Ordene: Hustru og hendes, og i Brevene til de ugifte Herremænd hele Slutningen: Ligeledes . . . Nedsættelse, samt at der i Brevene til Herremændene i Sjælland sættes følgende Tekst: Anmodes de om at møde sortklædte i København, naar de aviseres derom af de Rigsraader, som er i Sjælland, for at gelejde Liget fra Skibet til Slottet sammesteds og indsætte det i Kirken dér, saa og siden igen at være tilstede

¹ Jens Juel til Keldgaard († ²⁶/₈ 1634), Statholder i Norge og Lensmand over Akershus Len 1618—29.

² I K. er alle Rigsraader og Lensmænd opregnet, men bagpaa dette Register er skrevet: Dette er ikke det rette Register.

den 16. Maj osv. Sj. T. 25, 274 b. K. Orig. (til Rentemestrene) i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

5. April (Skanderborg). Miss. til Hr. Christian Friis, Hr. Claus Daa, Hans Lindenov og Jost Høg, Rigsraader i Sjælland. Da Kongen formoder, at Liget af Hertug Uldrik vil ankomme til København i førstkommende Maj Maaned, men ikke ved den bestemte Dag og heller ikke er sikker paa selv at kunne være til Stede dér til den Tid, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede i København ved den Tid og, naar Liget ankommer fra Byen, da tilsige den i Sjælland bosiddende Adel til at give Møde dér og sammen med Professorerne i Universitetet i København samt Borgemestre og Raad sammesteds gelejde Liget op fra Stranden og indsætte det i Kirken paa Københavns Slot. De skal ligeledes anordne, at Klokkerne i København ringer, naar Liget føres op, og at Skolens Personer synger for det. K. Udt. i Sj. T. 25, 275 b.

— Aab. Brev til Adelen i Jylland. Adelen har for nogen Tid siden forleden i Rigets høje Nød godvilligt lovet Kronen Undsætning af Penge og Korn. Da det berettes, at en Del er hørt op dermed, har Kongen givet Kommissarierne Befaling til at anstille Undersøgelse herom, men har dog ikke faaet nogen rigtig Vished, fordi en Del af Adelen har Gods i forskellige Provinser og fordi en Del har en stor Part af sit Gods i Jylland, af hvilket der ikke kunde gives noget, saa længe de kejserliges Indkvartering varede. Kongen befaler derfor alle gode Mænd af Adel i Jylland inden førstkommende St. Hansdag at give Hr. Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, Underretning om og gøre ham Rigtighed for, hvad de har udlovet, eller i det mindste specificere, til hvem de har leveret det, hvis de ikke vil have Tilhold om at møde i København og gøre Rede derfor for Kongen selv. Sj. T. 25, 275. K.

— Lignende Miss. til Adelen i Fyen om at klarere hos Hr. Mogens Kaas, til Adelen i Sjælland og Smaalandene hos Hr. Claus Daa, til Adelen i Skaane hos Hr. Tagge Thott og til Adelen i Norge hos Hr. Christoffer Urne. Udt. i Sj. T. 25, K. Orig. (meget medtaget) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Jost Høg om at optage Hans og Eske Ollufsen, Sønner af Hr. Olluf Ollufsen, og Hans Christensen,

Søn af Hr. Christen Eriksen, Sognepræst til Henge og Veyerslef Sogne¹, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 275 b.

5. April (Skanderborg). Miss. til Ifver Krabbe. Da der er opstaaet Trætte om en Svensker, som uden Tilladelse er hentet ind i Sverrig fra hans Len [Laholm], skal han tilskrive den svenske Statholder inden Grænsen derom og anmode ham om at straffe de skyldige. Med dem i hans eget Len, der har været med, skal han aftinge efter deres yderste Formue, med mindre de vil lide Dom i Sagen, og tage Forpligtelse til Tinge af dem for, at de fremtidigt ikke vil lade sig befinde i sligt. Sk. T. 6, 58 b.

— Oprejsningsbrev for [Ernst Normand], Embedsmand paa Koldinghus Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage Sagen vedrørende Mordet paa Mads Skrædder i Tifkier² i Koldinghus Len og lade den forfølge ved Sandemænd. Nogle Bønder i Koldinghus Len havde i Aaret 1629 Natten før St. Valborgs Dag, førend Kejsere Folk var draget ud af Landet, rottet sig sammen og ynkelig myrdet og ihjelskudt ovennævnte Mads Skrædder i Tifkier, udplyndret hans Hus og taget, hvad der fandtes. Sagen er ikke forfulgt med Sandemænd paa fersk Fod, som den burde, men en saadan morderisk Gerning bør ikke forbigaa uden tilbørlig Straf. J. R. 9, 52 b.

— Aab. Brev, hvorved det befales Johan Eriksen, naar der sker Henvendelse til ham med dette Brev, straks at skaffe Hendrik Rantzau til Smole, holstensk Raad, som med det allerførste agter at begive sig til Danmark, en Skude fra Hellighafn³ til Rødby. J. R. 9, 53. K.

— Ekspektancebrev for M. Jørgen Pedersen, Slotspræst paa Skanderborg Slot, paa det Vikariat i Aarhus Domkirke, som kaldes Vicariatus Corporis Christi, hvormed Bendt Hagensen nu er forlenet, efter dennes Død, dog de før denne Dag udstedte Ekspektancebreve dermed uforkrænket i alle Maader. [Med Artik. 2]. J. R. 9, 53.

— Forleningsbrev for Dr. Jens Dynesen, Biskop over

¹ Hinge og Vinderslev, Lysgaard H. Holmans H.

³ Heiligenhafen.

² Tyvkær, Smidstrup S.

Ribe Stift, paa det efter afdøde Jens Juel til Kieldgaard ledige Kannikedømme i Ribe Domkirke. Da Kongen for nogen Tid siden¹ har givet ham Ekspektancebreve paa 2 Kanonikater, skal han modtage det andet Kanonikat efter samme Brevs Senium² og Datum, saaledes at det følger ham uden videre Befaling med al den Rettighed, som tilkommer dem, der residerer i Kapitlet. J. R. 9, 53 b.

5. April (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved det indtil videre tillades, at Kapellanen til Slotskirken i Randers herefter tillige maa være Hospitalspræst sammesteds, naar samme Kald bliver ledigt, saafremt han kan forestaa Hospitalet saaledes, at hverken Prædiken, Læsning eller de fattiges Undervisning forsømmes og hans Kapellansbestilling ikke lider Skade derved. J. R. 9, 54. K.

— Miss. til Mogens Sehested. Kongen har bevilget³, at Jomfru Daarette Andersen til Bedste for sin afdøde Broder Claus Andersens Børn maa modtage deres Gaard Ulfund og forestaa den, saa at deres Rente aarlig rigtigt betales, Børnene desuden underholdes af Gaardenes Indkomst og deres Gæld, som berettes at være 4500 Dlr., ikke tiltager, men saavidt muligt noget deraf efterhaanden betales, idet Kongen mener, at dette højlig vil være til Børnenes Fordel. Mogens Sehested skal have Indseende med hende og, saafremt han mærker, at ovenstaaende ikke efterkommes, meddele Kongen det. Ligeledes skal han være til Stede ved Gaardens Overlevering og paase, at den overantvordes hende med alt, hvad Benedix Sehested, der nu bor paa den, er dem skyldig af Afgift, Korn, Inventarium eller andet. Desuden skal han af afdøde Jens Juels Arvinger fordre Inventariums Register, Kontrakter, Breve og deslige, som hun skal have, og tilstille hende det til Bedste for Børnene mod en nøjagtig Reversal. Dernæst skal han med den mindst mulige Bekostning for Børnene lade indfordre, hvad Børnene med Rette har til Gode for den Rostjeneste, som deres Fader har holdt for andre. Boskab, Bygning, Inventarium og andet, som findes paa Gaarden og ellers leveres hende, skal han

¹ 4. Aug. 1629 og 21. Jan. 1631.

² D. v. s. Anciennitet for

³ 8. Marts 1634.

lade besigte ved uvildige Dannemænd og lade dem give det beskrevet. J. T. 9, 105 b.

5. April (Skanderborg). Miss. til Lensmændene i Jylland. De skal aarligt mønstre Købstæderne i deres Len og tilholde alle dem, der har god Formue, at bevæbne sig med Musketter med Tilbehør og med godt Sidegevær; de andre skal bevæbne sig med, hvad de kan afstedkomme, fornemmelig med Hellebarder, gode Forke, Økser og godt Sidegevær. De skal aarlig til Kancelliet indsende en Fortegnelse over, hvormeget af hver Slags Gevær der findes, dog uden Mandtalsforklaring med Folkenes Navne. Ligeledes skal de af Borgereskabet forordne Officerer til dem efter Lejligheden og som de er stærke til, dog at alt sligt forrettes uden Drik, Lav og uden Bekostning for Byen. Den Dag, Borgerne mønstres, kan de bruge Landofficerer til at vise dem, hvorledes de skal lade og løse deres Musket, hvad Led og Red¹ er, at gaa i Tog og Slagorden og vende sig, alene og deres Led og Red, Venstre og Ret, og intet videre. Endvidere skal de med det allerførste indsende Erklæring om, hvor mange gode Kronens Bøndergaardere der kan findes i deres Len, som kan sættes for en Spids² og Harnisk, hvor mange af de paa Gaardene boende Bønder nu er saaledes ved Magt, at de kan betale samme Gevær i Løbet af 1, 2 eller 3 Aar. De skal paase, at alle Bønder, som har nogen Formue, selv er om at skaffe sig ret, godt, stærkt Sidegevær. Saadant Sidegevær, Harnisk og Spids skal altid blive ved Gaarden og, før noget Fæld³ udtages, leveres med Gaarden, naar den bliver ledig, til den, som faar Gaarden. Samme Pikenerer skal de én Gang om Aaret, i den anden Uge efter Pinsedag eller paa den Tid, da de ikke er forhindrede ved Avlen, lade forsamle og ved de Officerer, som findes ved det andet Land- og Ordinansfolk, lade dem lære at bære og fælde deres Pique, marschere i Tog og Slagorden, vende sig ret og venstre og doble deres Led⁴ og intet videre, og det uden at Officererne slaar og uden Drik og Foræringer til Officererne, under hvad Skin det end kan ske. Har nogen en Søn eller en færdig Karl i Tjeneste, maa denne

¹ Tysk: Reih und Glied. ² Orig. har: Spise, d. v. s. tysk: Spiess, Spyd. ³ Erstatning for Mangler ved Gaarden. ⁴ D. v. s.: i 2 Geledder.

gaa i hans Sted. J. T. 9, 106. Orig. (til Ernst Normand, Koldinghus) i Landsark. i Viborg.

5. April (Skanderborg). Miss. til Otte Marsvin. Da han for nogen Tid siden¹ har faaet Befaling til at bortforpagte Restrupgaard til Øversteløjtnant Achim von Bredow, skal han akkordere med denne, saaledes at det bliver til Gavn for Kongens Søn Grev Valdemar Christian og at nævnte Bredo kan staa ved den, i Overensstemmelse med andre Forpagtninger her i Landet. J. T. 9, 107.

— Miss. til samme. Han har andraget om, at Kongens Søn Grev Valdemar Christian i Fredstid maa være fri for Rostjeneste. Dette kan ikke bevilges. Endvidere har han berettet, at Restrup og Lyngballe ikke kan bortforpagtes til én, saaledes at det bliver til Fordel for Grev Valdemar Christian. Han skal heri gøre og lade, som han mener at kunne forsvare. J. T. 9, 107.

— Miss. til Ernst Normand. Den Havre, som ligger i Horsens og som hører til Koldinghus Lens Indkomst, skal han snarest lade føre til København. Den Havre, som endnu er paa Koldinghus, skal han sende til Korsør, Embedsmanden paa Antvorskov Slot Ventsel Rotkirk til Hænde. Dog skal han paa Koldinghus Slot beholde 150 Tdr. Havre til Brug for de fremmede Heste, som Kongen mener vil komme dertil i indeværende Sommer. Fragten for Transporten af Havren skal han føre til Regnskab. J. T. 9, 107 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk om at modtage den Havre, som Ernst Normand til Selsø, Befalingsmand paa Koldinghus Slot, efter Kongens Befaling sender til Korsør, og lade den forbruge til Kongens Heste paa Antvorskov. K. Udt. i Sj. T. 25, 275 b.

— Miss. til Jacob Krabbe. Han skal rette sin Lejlighed efter straks at overtage Værgemaalet for sin Broder Oluf Krabbes Børn (hvis rette Værge han efter Loven er). Værgemaalet har hidtil efter Kongens Befaling været forestaaet af Niels Lange til Rønningholm. J. T. 9, 106 b.

— Miss. til Niels Lange om at overlevere Værgemaa-

¹ 23. Marts 1634.

let for Oluf Krabbes Børn til Jacob Krabbe til Vebnersholmb, deres Farbroder. Udt. i J. T. 9, 107 b.

5. April (Skanderborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus om dér at samle 50 Drengbørn paa 15 Aar og ikke yngre, som godvilligt vil begive sig til Tugthuset i København, og levere dem til Laurets Lindenov. Dersom de ikke kan faa saa mange, skal de meddele Laurets Lindenov det. Udt. i J. T. 9, 107¹.

— Miss. til Laurets Lindenov, hvorved ovenstaaende Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus kommuniseres ham. Dersom de underretter ham om, at de ikke kan tilvejebringe saa mange Drengbørn, skal han sende Christen Thomesen til Tandrup og Laurets Ebbesen, Embedsmænd paa Kalø og Skanderborg Slotte, en Fortegnelse over, hvor mange der mangler, samt hosfølgende Missiver, i hvilke det befales dem i deres Len at tilvejebringe de manglende og sende dem til ham. Naar de 50 Børn er samlede, skal han med en paalidelig Person sende dem med nødtørftig Mad og Drikke over Vandet til Kalundborg til Hans Lindenov, Embedsmand paa Kalundborg Slot, hvorfra denne i Henhold til hosfølgende Missive, som Adressaten skal tilsende ham, skal befordre dem videre til København. J. T. 9, 107 b.

— Miss. til Christian Thomesen og Laurets Ebbesen, hver sit Brev, om at skaffe Laurets Lindenov saa mange Drengbørn paa 15 Aar, og ikke yngre, som han begærer i sin Fortegnelse, og sende dem til ham. Udt. i J. T. 9, 108.

— Miss. til Hans Lindenov. Naar ovennævnte 50 Drengbørn til Tugthuset fra Jylland ankommer til Kalundborg, skal han lade en sikker Person følge med dem til Tugthuset og lade dem faa Mad i deres Poser og nødtørftig Drikke paa Vejen. K. Udt. i Sj. T. 25, 275 b. (Tr.: KD. V. 149.).

— Miss. til Hans Markdanner om at optage 50 Drengbørn fra Jylland, der tilsendes ham, i Tugthuset. Sj. T. 25, 275 b. K. (Tr.: KD. V. 149.).

— Miss. til Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal]. Det be-

¹ Tr.: J. R. Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus II. 62.

rettes, at en af Præsterne i Viborg¹ har forset sig med Sakramentets Uddeling. Der skal dømmes derom, eftersom det er forsvarligt, og Dommen indsendes til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 108 b.

5. April (Skanderborg). Miss. til Pros Mund. Det berettes, at Kronens og Domkirkens Bønder paa Island, fornemmelig i Arne Syssel, forurettes, idet de, som har at raade over disse Bønder, besværer dem med at fodre flere Foder-nød end Jordebogen opgiver, saa at de selv kun kan opføde lidt eller slet intet Kvæg. Bønderne forarmes meget derved, saa at de ikke er i Stand til at give den Rettighed, de ellers skulde give, som han kan se af medfølgende Supplikation. Pros Mund skal undersøge Sagen, paase, at saadant herefter ikke mere sker, og at Kronens og Kirkens Tjenere paa Island ikke forurettes i denne eller andre Maader. N. T. 6, 17 b².

— Miss. til Chrestoffer Urne, Statholder i Norge. Han skal tilholde Baldser Brabandt, Apoteker i Kolding, inden førstkom-mende Mikkelsdag at indfinde sig i Kolding og holde Vinkælde-ren og Apoteket dér ved Magt. Saafremt han ikke indfinder sig til den Tid, skal han have sit Privilegium forbrudt. Udt. i N. T. 6, 17 b.

— (u. St.)³. Bevilling for Hendrik Rantzau til Smule⁴ til frit at udskibe 30 gamle Køer og Ungfæ fra Lolland til hans Gaard i Holsten. Udt. i F. R. 4, 34.

6. April (Skanderborg). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Han skal tage Dom over de 4 Løsgængere, som han har paa-grebet, og siden sende dem til Bremerholm, men Kvinderne og Børnene skal han give fri. Udt. i J. T. 9, 108 b.

7. April (—). Miss. til Hr. Fredrig Reedtz til Tyggestrup og Tygge Brahe til Toustrup, Befalingsmænd paa Vordingborg Slot og Tryggevælde Gaard. Da Kongen har forlenet Corfits Ulfeldt til Urup med Stege Slot og Len og Ermelund Gaard

¹ Efter Indberetning fra Biskoppen af 27. Marts 1634 var det Mag. Oluf Kristensen Kedelsmed, Kompastor ved Viborg Graabrødre (Nørre-sogns) Kirke. (D. Kanc. Indl. t. Registr. og Henl. Sager); jvfr. Miss. af 13. Sept. 1634. ² Tr. (med Datum: 4. April) i M. Ketilson: Forordn. til Island II. 380. ³ Indført mellem 28. og 29. Maj. ⁴ Schmoel.

paa Møen, skal de være til Stede, naar Fru Hilleborg Krafse, Enke efter Grev Holck til Raunstrup, vil levere Slottet og Lenet fra sig, overlevere dem til Corfitz Ulfeldt med Breve, Register, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Gaarden og de dertil liggende Skove og give alt beskrevet fra sig. Sj. R. 19, 215 b.

7. April (Skanderborg). Lignende Miss. til Frederik Urne og Sifvert Urne om Overlevering af Københavns Len til Niels Trolle, til Otte Marsvin og Laurits Lindenov om Overlevering af Mariager [Klosters Len] til Ifver Krabbe Nielsen og til Hr. Uldrik Sandberg og Hendrik Lange om Overlevering af Bøvling Len til Jokim Beck. Udt. i Sj. T. 19, 216 b.

— Miss. til Gabriel Kruse om til 1. Maj førstkommende at levere Mariager Klosters Len fra sig til Ifver Krabbe Nielsen til N. Sj. T. 25, 276. K.

— Lignende Miss. til Hendrik Bilde om at levere Stavanger Len fra sig til Jurgen Brockenhuus. Udt. i Sj. T. 25, 276. K.

— Lignende Miss. til Fru Ide, Jens Juels Enke, om at levere Bøvling Len fra sig til Jokum Beck. Udt. i Sj. T. 25, 276. K.

— Lignende Miss. til Fru Hildeborg Krafse, Grev Holcks Enke, om at levere Møen fra sig til Corfits Ulfeldt. Udt. i Sj. T. 25, 276. K.

— Miss. til Otto Thott. Da Kongen har forlenet ham med Baahus Len efter Corfidts Ulfeldt, skal han rette sin Lejlighed efter at overtage Lenet førstkommende 1. Maj. K. Udt. i Sj. T. 25, 277.

— Lignende Miss. til Erik Ottesen om at overtage Halsnæs¹ Kloster efter Jørgen Brockenhuus. Udt. i Sj. T. 25, 277. K.

— Lignende Miss. til Jørgen Brockenhuus om at overtage Stavanger Len efter Hendrik Bilde. Udt. i Sj. T. 25, 277. K.

— Lignende Miss. til Ifver Krabbe om at overtage

¹ Fejlskrift for: Halsnø Kloster.

Mariager Kloster efter Gabriel Kruse. Udt. i Sj. T. 25, 277. K.

7. April (Skanderborg). Lignende Miss. til Niels Trolle om at overtage Københavns Slot efter Jokim Beck. Udt. i Sj. T. 25, 277. K.

— Miss. til Corfits Ulfeldt om at overtage Møens Len til førstkommende 1. Maj og overlevere Baahus Len til Otto Thott til Nes. Udt. i Sj. T. 25, 277 b. K.

— Lignende Miss. til Jørgen Brockenhuus om at levere Halsnøe Klosters Len til Erik Ottesen og overtage Stavanger Len. Udt. i Sj. T. 25, 277 b. K.

— Lignende Miss. til Jokim Beck om at levere Københavns Slot til Niels Trolle og overtage Bøvling Len. Udt. i Sj. T. 25, 277 b. K.

— Følgebrev for Corfits Ulfeldt til Urup til Bønderne i Møens Len efter afdøde Grev Holck, at de skal svare Corfits Ulfeldt straks herefter. Sj. R. 19, 216 b.

— Følgebrev for Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, til Bønderne i Herrisvad Klosters Len efter afdøde Hr. Andres Bilde til Rosendal, at de straks skal svare Jørgen Vind. Sk. R. 5, 105.

—¹ Miss. til Tolderne i Øresund. Da Kongen med Rigsraadets Samtykke har besluttet i de næste [6]² Aar at opkræve en Lastetold [til Baadsmænds Frivaaninger], skal de opkræve denne Told sammen med den anden Told og gøre særskilt Regnskab for den. Kongens egne Undersaatter her i Rigerne betaler hver især, hvor de har hjemme, og skal siden forskaanes for videre. Sj. T. 25, 276 b. K.

— Lignende Miss. til Tolderen i Bæltet. Udt. i Sj. T. 25, 276 b. K.

— Miss. til Hans Markdanner om at løslade en Præstedatter, der har forset sig med Dans og Drik i en Kirke, fra Tugthuset. Udt. i Sj. T. 25, 276 b. (Tr.: KD. V. 149).

¹ K. har i Teksten: 6. April, paa Bagsiden: 7. April, Sj. T. har: 7. April.

² Tallet mangler i Sj. T.; i K. er der en aaben Plads til det. Det aabne Brev herom er først udstedt 17. April s. A.; jvfr. Miss. 17. April 1634.

7. April (Skanderborg). Miss. til Jost Høg om at optage en af Sønerne af Elisabet, Enke efter Hr. Søfren¹, Sognepræst til Tøning og Treden, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 277.

— Miss. til Rentemestrene om at lade Jacob Madtsen, Borger i København, for 14,000 Speciedlr. af hans Tilgodehavende faa Betaling i Korn fra Tranekær, Nyborg og Odensegaards Len. Sj. T. 25, 277. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 149 f.).

— Aab. Brev til Befalingsmænd og Officerer om at være Øversteløjtnant Hieronymus Kratz behjælpelige med at udtage 70 af de dygtigste Soldater i Fæstningen Kronborg og Fæstningerne i Skaane og Halland; de skal i den kommende Sommer bruges i Kongens Livgarde og blandt Drabanterne. Sk. R. 5, 105.

— Miss. til Øversteløjtnant Kratz. Han skal af Garnisonerne paa Fæstningen Kronborg og Fæstningerne i Skaane og Halland udtage 70 af de dygtigste Soldater, som Kongen vil bruge til Drabanter i indeværende Sommer. Han skal beordre dem til København til førstkommende 1. Maj. Sk. T. 6, 59.

— Miss. til Anders Bilde. Da Eyler Qvitzov har begæret følgende Agre og Enge, der ligger i hans Ladegaards² Enemærke i Rugaards Len, nemlig 3¹/₂ Skpr. Pløjeland og Engbund til et temmeligt Læs Hø, tilhørende den jordegne Bonde Anders Jørgensen i Forsbølle³, 2 Skpr. Pløjeland og Engbund og Pløjeland til 4 Skpr. Land, tilhørende Anders Lauridsen, 6 Skpr. Pløjeland paa Præstegaardens Grund i Forsbølle, 1 Ørte Pløjeland og Engbund til et Læs Hø, tilhørende Trogels Pedersen i Forsbølle, samt 2 Skpr. Pløjeland, tilhørende Anders Knudsen i Harsløf, som tjener til Dalum Kloster, skal han undersøge Forholdene og siden indsende Erklæring om, hvorvidt samme Ager og Eng kan bortskiftes fra Kronens Tjenere. F. T. 4, 281.

— Ekspektancebrev for Dr. Christen Bordum⁴, Kannik i Ribe, og hans Hustru Ingeborg Andersdatter paa den til

¹ Søren Jensen († 1626). ² Ladegaarden til Elvedgaard. ³ Farsbølle, Haarslev S., Skovby H. ⁴ Dr. med. Kristen Bording.

Ribe Domkirke liggende Andsagger Tiende, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift, naar Niels Krag til Trudsholmb, Landsdommer i Nørrejyland, som nu har den i Fæste, dør. J. R. 9, 54. K.

7. April (Skanderborg). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Da det berettes, at Tønne Friis til Hesselager, Befalingsmand paa Stjernholm Slot, har nogle Bøndergaarde liggende i Falster, skal Adressaten undersøge, om disse Gaarde er Enemærke¹, og snarest indsende Erklæring derom. Sm. T. 6, 382.

— Miss. til Otte Skeel. Da Niels Friis til Krastrup, Befalingsmand paa Sejlstrup Slot, har begæret 2 Gaarde i Gatten By, 1 Bol, 1 Mølle, kaldet Ofversmak Mølle, og en Aalegaard, som gemenligen bruges af en af Bønderne i Nesborg By og som Niels Munk sammesteds har i Fæste, i Lille Siørup, alt i Fleisborg Sogn i Aalborghus Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Jelstrup i Haubroe Sogn i Aars Herred, 1 Gaard i Vindbles By og Sogn, 1 Gaard i Ouderup By og Sogn og 1 Gaard i Tolstrup i Nesborg Sogn, alle i Slet Herred i Aalborghus Len og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Gods i samme Len, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 108 b.

— Miss. til samme. Hvad Sognemændene i Jeridslef i Vendsyssel har andraget vedrørende Kirkens Part af Korn-tienden af nævnte Sogn, som Fru Sophia Brahe, Enke efter Malte Sehested til Sæbygaard, for nogen Tid siden har fæstet, kan han se af deres hosføjede Supplikation. Han skal paase, at nævnte Jeridslef Sognemænd ikke besværes til Upligt med at levere samme Tiende. J. T. 9, 109.

— Miss. til Chresten Holck. Kongen har bevilget Peder Christensen, Skriver paa Silkeborg Slot, en Kronens Gaard, kaldet Bøggild, i Tuoring² Sogn i Lysgaard Herred paa Livstid kvit og fri for Landgilde, Ægt og Arbejde, hvorimod han til Kongen har afstaaet 2 selvegne Bønderejendomme i Silkeborg Len, nemlig 1 Gaard med tilliggende

¹ Særeje.

² Torning.

Gadehus, kaldet Bøgested, i Linaa¹ By i Slottets [Silkeborgs] Sogn, skylder aarlig 10 Skpr. Rug i Bondeskyld, med Skov til samme Gaard til 100 Svins Olden, naar der er fuld Olden, og 1 Gaard, kaldet Hessel, der ogsaa ligger straks ved Silkeborg Slot, i Funder Sogn, skylder 2 Tdr. Rug, 2 Pd. Smør og 1 Svin aarlig i Bondeskyld, og hvortil der er en Endels Egelund til 40 Svins Olden, naar der er fuld Olden. Chresten Holck skal lade Bøggildgaard være nævnte Peder Christensen følgagtig efter hans Benaadningsbrev og derimod modtage de 2 Ejendomme, som han udlægger til Kongen. Naar Peder Christensen dør, skal Chresten Holck igen lade Bøggildgaard modtage under Slottet. J. T. 9, 109 b.

7. April (Skanderborg). Miss. til Chresten Holck om at lade Peder Christensen i Skorup for hans Armods Skyld være forskaanet for Halvparten af hans Landgilde for forrige Aar og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 110.

— Miss. til samme. Han har berettet, at han har Gældskrav paa en Mand, ved Navn Søfren Pedersen, i Olderup, hvilket kan bevises med rigtigt Gælds brev, og Manden er ved Kommissariers Afsigt tilfundet og derefter ved Hjemtingene dømt til at betale, men til Forhaling af Sagen har han erhvervet Kongens Stævning til førstkommende Herredag. Da han ikke er saa vederhæftig, at Chresten Holck kan være sikker paa sin Betaling, tillader Kongen, at Manden stiller Loven og Vissen for den Sum, som han af Kommissarierne er tilfundet at betale, indtil Sagens Uddrag eller straks lider Forfølgning og staar tilbørlig til Rette. J. T. 9, 110.

— Miss. til Johan Brockenhuus. Christen Holck til Hastrup², Befalingsmand paa Silkeborg Slot, Fru Christentse Fasti, Jørgen Belovs Enke, og Fru Sophia Belov til Faarup, Enke efter Christian Thott, alle Arvinger efter afdøde Jørgen Belov, har i Overensstemmelse med det i ovenstaaende Miss. meddelte berettet om samme Gælds krav paa Adressatens Tjener Søfren Pedersen i Olderup. Johan Brockenhuus skal tilholde nævnte Søfren Pedersen at sætte nøjagtig Loven og Vissen for den Sum Penge, som han efter Afsigten er Jørgen Belovs ovennævnte

¹ Linaa, Gern H.

² Fejlskrift for: Bustrup.

Arvinger skyldig, eller straks lide Forfølgning og staa tilbørligt til Rette. J. T. 9, 110.

7. April (Skanderborg). Miss. til Dr. Christen Jensen, Hofprædikant. Kongen har bevilget, at Lauridts Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, maa lade en af sine Tjenere, ved Navn Søfren Jensen, som har forset sig med Lejermaal med et Kvindfolk, der har tjent i Fadebursstuen paa Skanderborg Slot, afsone Sagen ved at betale 100 Speciedlr., der skal erlægges til førstkommende Mikkelsdag, leveres Adressaten og gives til Skolen ved Frederiksborg Slot. Han skal modtage disse Penge og sætte dem paa Rente til Bedste for Skolen. Sj. T. 25, 276. K.

— Miss. til Laurets Ebbesen om, at hans Tjener Søfren Jensen har faaet Bevilling til at aftinge for det Lejermaal, som han har begaaet med et Kvindfolk, som tjente her paa Fadebursstuen, ved at give 100 Speciedlr. til førstkommende Mikkelsdag. Laurits Ebbesen skal afkræve ham disse Penge, levere dem til Hofprædikant Dr. Christen Jensen, tage Bevis for dem og siden lade Søfren Jensen og Kvinden være fri for deres Forseelse. Udt. i J. T. 9, 110 b.

— Miss. til samme. Da Christian Holck til Hastrup¹, Befalingsmand paa Silkeborg Slot, har begæret 2 Gaarde, kaldet Skiby, i Harløf, 1 Gadehus i Lillering By i Framløf Sogn og 1 Gaard, kaldet Ruøe², alle i Framlev Herred i Skanderborg Len, til Mageskifte for noget Gods, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, skal Laurets Ebbesen indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 111.

— Miss. til Laurets Lindenov. Da Christen Holck har begæret 1 Gaard, kaldet Harløfholm, i Harløf Sogn i Ny Herred³ i Aarhus Len til Mageskifte for noget Gods, som Kongen har begæret af ham, skal Laurets Lindenov med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Udt. i J. T. 9, 112.

¹ Fejlskrift for: Bustrup.
Rodegaard, Støvring S., Framlev H.

² Sikkert Fejlskrift for: Rude, nu:
³ Framlev H.

7. April (Skanderborg). Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Christian Holck til Hastrup¹, Befalingsmand paa Silkeborg Slot, har begæret følgende Aarhus Kapitel tilhørende Gaarde, nemlig 12 Gaarde, 1 Gadehus og en underliggende Holm, kaldet Hestholm, i Aarsløf By og Sogn i Hasle Herred, 1 øde Gaard, kaldet Hofbye², straks ved Skibye i Harløf Sogn og 4 Gaarde i Lillering³ i Framløf Sogn, alle i Framlev Herred, til Mageskifte for noget Gods, som Kongen har begæret af ham, skal Kapitlet indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 9, 112 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen om at lade Delefogden i Hjelmlev Herred nyde den Frihed, som hans Formand har haft før ham. Udt. i J. T. 9, 111.

— Miss. til samme om at lade Søfren Tømmermand, som har bygget 2 Huse i Jægergaarden og som klager over at være fortinget⁴, faa 50 Rdlr. ud over Fortingningen, men saa skal han forfærdige alt Tømmerværket i Indbygningen. Laurets Ebbesen skal føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 111.

— Miss. til samme. Kongen har ladet akkordere med Laurets Jensen, Murmester ved Skanderborg Slot, om, at han skal forfærdige Ringmuren om Slottet og 3 Piller i Borggaarden. For Ringmuren har Kongen lovet ham 300 Sletdlr. og for Pillerne 12 Sletdlr., dog skal han selv forfærdige alting paa egen Bekostning, selv holde Murmænd, Kalkslagere og Pligtsfolk. Han skal forfærdige Arbejdet med største Flid og forbedre Grunden med Fliser, hvor Vandet har skyllet dem bort. Laurets Ebbesen skal betale ham disse Penge, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. J. T. 9, 111 b.

— Miss. til Gabriel Kruse om at skaffe 200 Læster Kalk til Skanderborg til Slottets Fornødenhed. Udt. i J. T. 9, 111 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at lade Jens Nielsen i

¹ Bustrup. ² Sikkert: Højby, Framlev S. og H., der ligger nær ved Skiby, Harlev S., Framlev H. ³ J. T. har ved en Fejlskrift: Killering.

⁴ Udtoget synes unøjagtigt; der er ment: for lavt fortinget.

Ustrup, hvis Gaard nu skal lægges øde under Røstrup Hovedgaard, beholde indeværende Aars Avl, give ham en anden Gaard, naar en saadan bliver ledig, uden Fæste og lade ham faa de Bygninger, der staar paa Gaarden, som han afstaar, til dermed at forbedre den Gaard, som han faar. J. T. 9, 111 b.

7. April (Skanderborg). Miss. til Kapitlet i Viborg. Dr. Christen Bordum, Kannik i Ribe Domkirke, har berettet, at den Gaard, som er tillagt ham som Residens dér, var en Del forfalden, inden Fjenderne kom i Landet, og medens Fjenderne var i Landet, blev den største Del af den ødelagt. Han begærer derfor, at den maa sælges og Pengene sættes paa Rente til Bedste for den Kannik, som den med Rette tilkommer. Kapitlet skal indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes det hænger sammen med denne Residens, hvad der er Aarsagen til, at den er blevet øde, og om den kan undværes fra Kapitlet. J. T. 9, 112.

— Miss. til samme. Hr. Laurets Thrane¹, Kapellan ved Domkirken i Viborg, har berettet, at han har saa ringe Løn, at han ikke kan underholde sig dermed. Kapitlet skal give ham saa meget, at han kan leve deraf og Kongen kan blive forskaanet for hans videre Overløb. Endvidere har han berettet, at han for nogen Tid siden har været Hospitalsforstander i Viborg og at han for mange Aar siden har leveret sine Regnskaber til Kapitlet, men at han ikke siden har faaet at vide, hvad Mangler der kunde findes deri, saa at han hidtil ikke er kommet til Ende dermed. Kapitlet skal revidere hans Regnskaber og tilkendegive ham Manglerne deri, saa at han kan svare til dem og komme til en endelig Ende dermed. Orig. i Landsark. i Viborg. Udt. i J. T. 9, 112 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Aarhus om at optage Margrette Knudsdatter i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 113.

— Miss. til Rektor og Professorer i København. Kongen har for nogen Tid siden med gode Undersaatters Ind- og Tillæg stiftet et Kompagni paa Ostindien, og det berettes, at samme Handel i Ostindien er i temmelig god Tilstand, dog at der er

¹ Kaldes i Orig.: Thran.

København med en saadan Fuldmagt, at de kan træffe endelig Afgørelse heri. Dette skal Adressaterne meddele Participanterne og tillige, at hvis nogen, som har Formue, ikke vil resolve sig hertil, skal han til den Tid erklære sig om, hvorvidt han vil være med til at hente hjem, hvad der er, eller kvittere det, eftersom det kan eragtes billigt af Købmænd. (Paa en indlagt Seddel:) At de gejstlige, som stor Formue haver, tilskrives og hos dem søges nogen Indlæg ved Skrivelse. (Bagpaa følgende Paategning:) Læst in Consistorio 24. April 1634. Orig.¹ i Konsist. Ark. Pk. 199.

U. D.² (Skanderborg). Miss. til Pros Mund om Forholdene paa Island og Vespenø. [Ensydende med Miss. til samme af 22. Okt. 1633 om samme Sager, dog at der til Stykket om Udnævnelser af en Sysselmand paa Vespenø er føjet følgende Stykke:] Da der ikke er lagt nogen Løn til denne Bestilling, skal der af hver, som fisker dér paa Øen, aarlig gives ham 1 eller 2 Fisk af hvert Hundrede for hans Umage og Bekostning til og fra Øen. N. T. 6, 18 b.

— Miss. til samme om, at Giser Thorkelsen og Rubbert Olesen paa Island anstiller sig modvillige mod de af den afdøde Laugmand Gisle Hackensen afsagte Domme, og om, at Arne Ottsen, som nu er Laugmand dér, sammen med Sysselmanden har samtykt i en Kontrakt, hvorved en Mand fritages for de Bøder, som han efter den forrige Laugmands Dom var pligtig til at erlægge til Kronen. [Væsentlig ensydende med Miss. til samme af 23. Okt. 1633]. N. T. 6, 19 b³.

8. April (—). Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge om at lade det aabne Brev om Adelen's godvillige Kontribution læse paa de tilbørlige Steder, saa at enhver af Adel,

¹ Brevet synes ikke indført i Kanc. Brevbøger. Kongen havde tilstaaet befuldmægtigede for Participanterne til et Møde i Skanderborg den 10. Marts 1634 for at raadslaa med dem om Handelen. Derefter maa der formentlig være udsendt Opfordring til Participanterne om at yde nyt Tilskud, men intet af disse synes bevaret paa nær det ovfr. meddelte.

² Dette og det følgende Miss. er indført efter 7. April.

³ Nedenfor er skrevet: Disse tvende foregaaende Kopier var ikke daterede.

der er bosat i deres Len, kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 25, 277 b. K.

8. April (Skanderborg). Kgl. Konfirmation paa et af Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, under Forbehold af Kongens Approbation udstedt Livsfæstebrev til Jens Rasmussen i Skanderup paa følgende Jorder: 2 Kornhaver i Hieaggerskrog, som Jacop Rasmussen tilforn har haft i Fæste; af disse Haver skal han flytte Gærdet og udlægge 3 Blokke, de nærmeste ved Ridebanen, til denne, saa at der kan blive bedre Plads dér; dernæst 6 smaa Blokke paa Lusbog; endvidere et Stykke Jord ved Møllevadet og et lille Stykke Eng og Jord næst op til Baltser Tømmermands i Høiaggerskrog; endvidere en lille Have i Rølløfsmose, et lille Stykke Eng og Jord i Gammelkobbøl og en lille Have, som Rasmus Paaske havde i Brug, alt for aarlig Afgift og anden Rettighed efter Fæstebrevets Lydelse. J. R. 9, 54 b. K.

— Mageskifte mellem Peder Christensen, Skriver paa Silkeborg Slot, og Kronen. J. R. 9, 55. (Se Kr. Sk.).

9. April (—). Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge. En hollandsk Skipper, der lod sig kalde Bastian Pofvelsen af Horren, men efter nærmere Undersøgelse viser sig at have hjemme i Beds i Holland, hvis Skib hed Den svarte Lefve, efter hans Angivelse 55 Læster drægtig, hvilket han havde købt med fuld Ladning af Savbord af Villum Duck, Borger i Trondhjem, er straks uden Toldseddøl løbet ud og rømt med Kronens Told og Rettighed. De skal flittig lade ransage om samme Skib i Havnene i deres Len og, saafremt de kan bemægtige sig Skipperen eller Skibet, straks sende det til København. Sj. T. 25, 277 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Flensborg og Haderslev, naar de udfører Korn eller andre Varer fra Danmark eller Norge, indtil videre skal give samme Told deraf som Kongens Undersaatter i disse Riger giver i lignende Tilfælde, naar de udfører Korn til de nævnte Byer. J. R. 9, 55 b. K.

17. April (Glückstadt). Aab. Brev om Forlængelse paa 6 Aar af Toldforhøjelsen paa visse Varer til Opførelsen af en ny Bygning ved St. Anne Bro. Sj. R. 19, 217. Orig. (medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 603 f.

KD. III. 125. G. F. Lassen: Aktst. til Kbh. Befæstn. Hist. S. 132).

17. April (Glückstadt). Aab. Brev om Forlængelse paa 6 Aar af Lastetolden til Indretning af Friboliger til Baadsmænd. Sj. R. 19, 217 b. Orig. (medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 604 f.).

—¹ Miss. til alle Lensmændene i begge Rigerne om at lade hosfølgende 3 aabne Breve² læse og forkynde i deres Len, hvor det gøres Behov, og paase deres Overholdelse. Udt. i Sj. T. 25, 278. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

—³ Miss. til Tolderne i Sundet om i de næste 6 Aar at opkræve en Lastetold [til Baadsmænds Frivaaninger]. (Enslydende med Miss. af 7. April 1634 ovfr.). Udt. i Sj. T. 25, 278. K.⁴

— Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Albert Skeel. Da Kongen eragter det for raadsomt at gøre den Anordning, at Kronens og Adelens Bønder i denne sælsomme Tids Tilstand skal bevæbne sig med Harnisk, Spitse⁵ og nødtørfigt Sidegevær, for at de i alle Tilfælde kan være beredt, skal Adressaterne forhandle med Adelen dér Nør i Landet [Nørrejylland] om, at de til den Ende sender deres Fuldmægtige til København til den 20. Maj, for at Sagen videre kan betænkes og sættes i Værk. J. T. 9, 113.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle om at lade medfølgende 4 Tdr. Hampefrø saa i god og tjenlig Jord. Den deraf kommende Hamp skal han lade tilberede⁶ og sende til Bremerholm. Frøet deraf skal han fremdeles Aar efter andet lade saa i Lenet [Københavns] og hvert Aar sende Hampen deraf til København. Sj. T. 25, 278. K.

— Lignende Miss. til Frederik Urne (Frederiksborg Len 5

¹ Sj. T. har, formentlig ved en Fejlskrift: Skanderborg som Dateringssted, Orig. har: Glückstadt. ² Formodentlig om Told til St. Annæ Bygning, til Baadsmændsvaaninger og om Bastian Pofvelsen.

³ Dateringsstedet er, formentlig ved en Forglemmelse, Skanderborg i Stedet for: Glückstadt. ⁴ K. er under Teksten dateret 6. April, paa Bagsiden 17. April. ⁵ Spyd. ⁶ Sj. T. har: tilbinde.

Tdr., Kronborg Len 2 Tdr.), Ventsel Rotkirk (Antvorskov Len 4 Tdr.), Hr. Frederik Reedtz (Vordingborg Len 4 Tdr.), Hr. Tagge Thott Ottesen (Malmøhus Len 3 Tdr.) og Lauridts Ebbesen (Skanderborg Len 4 Tdr.). Udt. i Sj. T. 25, 278. K.¹

9. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Laurits Nielsen, Indvaaner i København, som Vejer, Vraget, Tolder og Maaler paa Bremerholm, ved Provianthuset og paa Tøjhuset med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en sædvanlig Hofklædning for sig selv og 4 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge til en Dreng, fra 21. April i indeværende Aar at regne, at betale af Rentemestrene. [Iøvrigt enslydende, med uvæsentlige Afvigelser, med Bestallingen af 9. Febr. 1624 for Frans Mogensen², dog med Udeladelse af Art. 4, og at der i Art. 1 i Stedet for Ordene: som til vore Len skal leveres, læses: som til Vægten skal leveres]. Sj. R. 19, 218 b.

— Kvittansiarum til Børnene og Arvingerne efter afdøde Hr. Andres Sinklar til Sinklarsholm paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Gladsaxe Len fra 1. Maj 1600, da han fik Lenet efter afdøde Hans Speil til Julskov, til 1. Maj 1620, da Gabriel Kruse til Hiuelbierrig blev forlenet dermed, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og Provianskatter. De blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 105 b.

10. Maj (—) Miss. til Borgemestre og Raad i København om straks at beskikke Jacob Pedersen, Peder Matthisen og Niels Villumsen til Raadmænd i København. Udt. i Sj. T. 25, 278 b. K. (Tr.: KD. V. 150).

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz om at lade Rasmus Jensen Norbagge og Karen Ibsdatter, som sammen har forskrevet sig med deres eget Blod efter deres egen Bekendelse og de derpaa tagne Tingsvidner, tiltale og tage Dom over dem, om de ikke for slig deres letfærdige Gerning bør straffes til Kagen og forvises Landet. Ligeledes skal de lade den Skrædder, som i Raad og Daad har været med dem i sligt, tiltale ved Retten, om han ikke bør straffes derfor. Sj. T. 25, 278 b.

— Miss. til samme om tilholde Ridefogden i hans Len [Vor-

¹ Tr. (til Ventsel Rotkirk): P. Friis Edvarsen: Underretn. om Schiel-schiør S. 549. ² Tr.: CCD. IV. 140 ff.

dingborg] at skaffe Johanne Trudsatter hendes Gods tilbage, da hun er frikendt i Sagen. Udt. i Sj. T. 25, 279.

10. Maj (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle om med det første at lade fremlægge paa Tinge de Vidner og Bekendelser, som er gaaet i Sagen mod Mats Rafn angaaende hans Datters Død, tage nøjagtigt Tingsvidne paa alt saadant og siden efter slig Lejlighed lade Mats Rafn og hans Hustru tiltale og, saavidt det kan ske, tage Dom over dem. Sj. T. 25, 278 b.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da Kongen af Garnisonerne i Grænsefæstningerne har ladet udtage nogle Soldater, som ved den forestaaende Solennitet, Prinsens Bryllup, skal bruges som Drabanter, skal de sende deres Skriver til København, for at han til rette Tid kan give dem deres Lønning og Underhold. Sk. T. 6, 59.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne om, at han maa begive sig til København. Udt. i Sk. T. 6, 59 b.

— Aab. Brev, hvorved Fru Karen Lange, Enke efter Claus Belov til Spøttrup, faar Bevilling til at sælge sin Gaard Thiæle til Betaling af den Gæld, der er tilfalden hende og hendes Børn efter hendes afdøde Husbonde, og til andre nødvendige Udgifter, da det kan komme Børnene til Gavn og ske med deres Værges Samtykke. J. R. 9, 57.

11. Maj (—). Aab. Brev om, at ingen i Danmark byggede Skibe maa afhændes til Udlændinge, før de har været brugt i 10 Aar. Sj. R. 19, 221 b. (Tr.: CCD. IV. 606).

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark om at lade hosfølgende aabne Brev om Afhændelsen af Skibe, der er bygget her i Landet, læse og forkynde paa de tilbørlige Steder og paase dets Overholdelse. Sj. T. 25, 292 b. K. Orig. (medtaget af Fugt, til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Sifvert Urne og Axel Arenfeldt. Da Jost Høg til Giorslef, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, har begæret 1 Gaard i Holtuge By og 1 Gaard i Raabye, begge i Holtuge Sogn i Stevns Herred i Tryggevælde Len i Sjælland, til Mageskifte

¹ De opregnes alle.

for 2 Gaarde i Rodde¹ i Egede Sogn i Fakse Herred i samme Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggvælde Gaard, at overvære Besigtelsen. Sj. T. 25, 279. K.

11. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tygge Brahe om selv eller ved sin Fuldmægtig at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sj. T. 25, 279 b. K.

— Miss. til Rentemestrene. Da den augsburgske Konfessions Forvantere² af Øvrigheden i Middelborg i Zeeland har faaet fri Religionsudøvelse og til dette Brug agter at bygge en Kirke dér, har Kongen til samme Kirkes Bygning foræret dem 100 Rdlr. in specie, som Adressaterne straks skal betale dem af Rentekammeret. Sj. T. 25, 279 b. K.

— Miss. til Tolderne i Øresund om at acceptere og betale et Vekselbrev paa 700 Speciedlr. fra Franciscus Gordon, Kongens Udsending, til Kongen af Polen. Sj. T. 25, 279 b. K. Orig. (m. Paategn. om, at Beløbet blev betalt 16. Maj s. A.) i Kgl. Miss. etc. til Toldere og Toldskrivere ved Øresundstoldkammer.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om en Sag vedrørende Hans Sørensens Formynderskab. Sj. T. 25, 279 b. (Tr.: KD. V. 150).

— Miss., til Claus Bilde og Fru Lisbet³. Da Kongen har forlenet Rentemester Jørgen Vind til Gundestrup med Herisvad Klosters Len, hvormed deres afdøde Broder Hr. Anders Bilde har været forlenet en Tid lang, skal de med det allerførste overlevere samme Kloster og Len til Jørgen Vind i Overværelse af Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard og Hr. Tage Thott Andersen til Dueget. Endvidere skal de med det allerførste klare for samme Len i Rentekammeret og fordre Kvittansiarum for det. Sk. T. 6, 59 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott og Christoffer Ulfeldt. Det

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Radde. Ment er: Rode, Dalby S., Fakse H. ² Tilhængere. ³ Lisbet Bilde Sivert Becks, Søster til Klaus Bilde og Hr. Anders Bilde.

berettes, at Malte Juel til Giesingaard, Befalingsmand i Christianstads Len, har ladet hugge adskilligt Tømmer i Glim-agre Sogn og Ørken og i de nærmestliggende Sogne i Kronens Len [Kristianstad], og at han dels har ladet dette Tømmer forbruge til sin Gaards Bygning, dels endnu vil lade det føre bort. De skal ufortøvet begive sig til Aastederne, nøje undersøge Sagen og indsende Erklæring om, hvorledes det forholder sig hermed. Sk. T. 6, 60.

11. Maj (Kbhvn.). Miss. til Kommissarierne i Skaane. De skal lade Soldaterne, der ligger i Grænsefæstningerne i Skaane, give Møde i København til 1. August førstkomende. Forinden skal de købe blaat Klæde og deraf lade gøre Casjacguer¹ til nævnte Soldater. Fæstningerne skal de forsyne nødtøftigt med Bønderknægte. Sk. T. 6, 60.

12. Maj (—). Pas for Gudmand Olsen, Borger i Sølvitsborg, som Skibstømmermand paa Bremerholm i København i 2 Maaneder om Aaret med fri Befordring frem og tilbage. Orig. i Diverse orig. kgl. Bestall. etc. 2.

13. Maj (—). Miss. til Bertel Hansen om at optage Madts Andersen Hind i Roskilde Hospital, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 280.

17. Maj (—). Miss. til Tolderne i Øresund og Bæltet. Da det berettes, at der hersker Misforstaaelse om nogen Told² i Øresund, vil Kongen have Forordningen forstaaet saaledes, at de udenlandske Skibe, Skuder og Krejer, som hører hjemme udenfor Riget, hver Gang de sejler gennem Kongens Strømme, som hidtil skal give $\frac{1}{2}$ Rigsort af hver Læst Gods, som de har inde, og derimod ikke give mere af Skibene end tilforn. Men Kongens egne Undersaatter skal hver give af deres Skibe paa de Steder, hvor de har hjemme, og siden være fri for denne Told, naar de sejler gennem Strømmene. Naar ellers nogle af Kongens Undersaatter passerer gennem Øresund eller Bælt, skal de sætte og angive, hvad Varer de har inde, dog skal de ikke fortolde dem dér, men hjemme, og derfor ikke visiteres dér, men tage Toldseddell paa, at de har angivet Varerne og hvor meget

¹ Casaque, Militærkappe.
Lastetolden til Baadsmandsboliger.

² Aab. Brev af 17. April 1634 om

de har angivet. Denne Seddel skal de siden fremlægge hos Tolderne hjemme. Fremmede Skibe, som er fragtet af indenlandske Redere, skal visiteres, men de Varer, der tilhører Indlændinge, skal ikke fortoldes. Sj. T. 25, 280. K.

17. Maj (Kbhvn.). Miss. til Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard og Hr. Tage Thott Andersen til Dueget, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot. Da Kongen har forlenet Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, med Herrisvad Klosters Len, skal de være til Stede, naar afdøde Hr. Anders Bildes Arvinger vil levere Klostret og Lenet fra sig, overlevere dem til Jørgen Vind med Breve, Registre, Jordebøger, Inventarier, Kirker, Skove og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Klostret og Ladegaarden samt Kirkebygningerne i Risebierrig, Fierringtoft og Svallef og de til Klostret liggende Skove og give alt beskrevet. Sk. R. 5, 106.

— Mageskifte mellem Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Kronen. Sk. R. 5, 106 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Kapitlet i Lund om at sende gammelt Munkepergament og Papir til Tøjhuset i København. Udt. i Sk. T. 6, 60 b.

18. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Hr. Claus Daa¹ til Borrebye, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, der nu i Rigens Bestillinger er udenlands, faar Bevilling paa, at ingen, saa længe han saaledes er udenlands, maa paaføre ham eller hans Dattersøn Corfidts Ulfeldt til Bafvelse, som han er Formynder for, nogen Trætte paa deres Gods og Ejendom eller i andre Maader, dog maa ikke heller nogen begynde Trætte paa deres Vegne mod andre i denne Tid. Sj. R. 19, 222.

19. Maj (—). Oprejsningsbrev for Nicolaus Eggebrecht, Tyske Kancellis Forvalter, eller hans Fuldmægtig, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen mod Jens Nielsen om Drabet paa Anders Jensen af Sørup. Anders Jensen er forleden Aar blevet slaaet med en Greb og er kort

¹ Overskriften har: Fru Lisabet Daa fik Bevilling paa, at ingen maa paaføre hende Trætte, imedens Hr. Claus Daa er udenlands.

efter død. Sagen er ikke blevet forfulgt paa fersk Fod. Sj. R. 19, 222 b.

20. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Sefgud Nielsen som Tolder og Sisemester i Ystad med samme Løn som hans Forgænger. [Med Artikl. 1—6]. Sk. R. 5, 109.

— Miss. til Jørgen Grubbe. Da der til Kongens Søn Prins Christian (V)'s Bilager skal holdes Ballet af nogle adelige Jomfruer, hvortil Kongen ønsker at bruge hans Datter Jomfru Rigitse Grubbe sammen med andre, anmodes han om straks at lade hende forføje sig til København, hvor hun videre skal erfare Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 25, 280. K.

— Lignende Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bor[nholm] om hans Datter Jomfru Helle Rosenkrantz og til Fru Jytte Gyldenstjerne om hendes Datter Anne Lisebet Greben¹. Udt. i Sj. T. 25, 280. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis og Just Høg. Da Kongen har besluttet, at der til Prins Christian (V)'s Bilager skal holdes en Ballet og nogle af Skolebørnene paa Sorø skal bruges dertil, hvilke skal begive sig til København for at indøve den, skal Adressaterne optænke Midler til, hvorledes de kan underholdes dér og samtidig være under Disciplin. K. i D. Kanc. Uindf. Konc. t. sjæll. Miss. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve og kgl. Miss. til Kommissarier.

21. Maj (—). Proklama³ for Jørgen Hondorf til Rønneholm, Befalingsmand over Jerrestad Herred, der har berettet, at hans Hustrus⁴ Moders Søster Fru Anne Hansdatter, Stax von Tymens Enke, er død og har efterladt sig en stor Gæld. Kongen paabyder herved efter hans Begæring alle, som har Gæld at fordre efter afdøde Fru Anne Hansdatter, at tilkendegive dette inden St. Hansdag 1635. Sk. R. 5, 109 b.

¹ Jytte Gyldenstjerne Henriksdatters Datter af hendes 1. Ægteskab med Jægermester Kristoffer von der Groeben.

² Paa Bagsiden

lyder Paaskriften: Herremænd af Sorø.

³ Efter Overskriften blev det udfærdiget i 7 Eksp.

⁴ Helle Laxmand, Datter af Sten Madsen Laxmand og Margrete Hansdatter Baden, Søster til Anne Hansdatter Baden, Eustachius van Thümens.

22. Maj (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Vendsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa en Bondekarl, ved Navn Hans [eller Jens]¹ Lauritsen. En Mand, ved Navn Peder Ebbesen, er for 4 Aar siden kommet i Slagsmaal med ovennævnte Jens Lauritsen, da de begge tjente i Øster Stilling i Antvorskov Birk, og Peder Ebbesen huggede da Jens Lauritsens ene Arm over; kort efter døde denne, som det menes af den ham tilføjede Skade. Sagen er ikke paatalt i rette Tid. Sj. R. 19, 223.

— Oprejsningsbrev for samme til, som om Gerningen nylig var sket, at rejse Paatale i en Sag mod Morten Møller i Rafnsøe² Mølle, i hvilken Sag der ikke er rejst Paatale i rette Tid. Nævnte Morten Møller er for nogen Tid siden draget ind i Antvorskov Birk og har her gravet, dæmnet og bygget med Grøftestolper og Pæle og opstøvet Vandet paa Marker og Enge til stor Skade for Kronens Bønder i Stude og Hemmesøe³ Byer. Sj. R. 19, 223 b.

— Oprejsningsbrev for samme til, som om Gerningen nylig var sket, at rejse Paatale mod en Mand, ved Navn Niels Pedersen Brun, i Kielstrup, som for nogen Tid siden paa Kronens Grund har gravet en stor Hob Engjord om, skaaret over 100 grønne Tørv og ført dem bort til en anden Stavn, hvilken Sag ikke er paatalt i rette Tid. Sj. R. 19, 223 b.

— Oprejsningsbrev for Otte Skeel til Hammelose, Embedsmand paa Aalborghus Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage Sagen mod en Del løse Kumpaner, nemlig Jens Hansen⁴ og Jens Kiildsen i Kallumb, Jens Jensen i Underaare, Niels Lauritsen og Helle Andersen i Hielmsted, Anders Jensen i Grønderup og Anders Sørensen i Ulfhøj, der for nogen Tid siden ved Nattetide med Bøsser og Værger er trængt

¹ Han kaldtes i Brevet en Gang Hans og en Gang Jens. ² Sikkert den samme Mølle, som i Antvorskov og Korsør Lens Matrikul 1662 kaldes Raffn Sordtz Mølle og i Antvorskov Rytterdistrikts Krigsjørdebog 1718 Raunsorte Mølle, begge Steder opført i Lundforlund Sogn. ³ Hemmershøj, Slagelse H. ⁴ Kaldes i det tidligere i samme Sag udstedte Oprejsningsbrev af 17. Marts 1634: Niels Hansen.

ind i Huset hos Søfren Nielsen i Ullerup¹, har slaæet hans Datter og sønderhugget og røvet hans Gods og Boskab. Der er gaaet Dom over dem herfor ved Herredstinget, men denne er siden, da Otte Skeel i Kongens Ærinde var uden Riget, blevet underkendt ved Landstinget paa Grund af deres løgnagtige Benægtelse og Forsværgelse og fordi de vigtigste Breve i Sagen ikke blev fremlagt i Retten. Han og andre, som denne Sag vedkommer, agter nu at paatale Sagen og har derfor begæret Oprejnsning i den. Kongen bevilger dette, for at saadan Gevalt ikke ustraffeligen skal forbigaas. J. R. 9, 57.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Fredrik Reedtz om igen at lægge det Gods, som afdøde Anne Hansdatter, Stax von Thymens Enke, havde faaet Bevilling til at oppebære Oppebørslen af, ind under Lenet [Vordingborg] og aarlig gøre Regnskab for det. Udt. i Sj. T. 25, 280 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Achim von Bredow, bestalter Øversteløjtnant, har berettet, at han af Otte Marsvin har faaet Kongens Søn Grev Valdemar Christians Gaard Restrup i Forpagtning, og har begæret at faa følgende Punkter bevilget: 1. Nødtørfigt Brændsel af dens tilliggende Skove, 2. Jagt og Fiskeri, 3. at nyde de Tiender, som ligger til Gaarden, for den sædvanlige Afgift, 4. at dens underliggende Bønder maa gøre ham nogle Ægter om Aaret, 5. at han maa faa Underretning om, hvor mange Aar han maa beholde denne Gaard i Forpagtning. Kongen bestemmer, at der maa forholdes hermed paa følgende Maade: 1. Han maa faa bevilget sit Brændsel af Surskov² og Vindfælder, 2. han maa bruge Jagt og Fiskeri paa Fælled, for at Friheden ikke skal komme fra Gaarden og Godset, og bruge Dammene til Nødvendighed, dog at de ikke udfiskes, 3. han maa faa de Tiender, som bruges til Gaarden, for den sædvanlige Afgift, 4. hver Bonde, der ligger til Gaarden, maa gøre ham en Ægt om Aaret til Aarhus, Randers eller Horsens, 5. han maa nyde Forpagtningen i 5 Aar fra 1. Maj indeværende Aar at regne. J. T. 9, 113 b.

23. Maj (—). Miss. til Jørgen Seefeldt om at erklære sig

¹ Vollerup, se ovfr. 17. Marts 1634.

² Skov paa daarlig Bund.

om Benløse, Slingerup og Eilstrup Byers Supplikationer. Udt. i Sj. T. 25, 280 b.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle om at lade Birkebønderne ved København luge i den Kaalhave, der bruges til Bremerholm. Sj. T. 25, 280 b. K. (Tr.: KD. V. 150 f.).

— Miss. til Erik Ottesen om at løsgive Jens Lauridsen Skinder af Jernet og tilholde ham straks at tage Stævning i Sagen. Udt. i Sj. T. 25, 280 b.

— Miss. til Mogens Pax og Sifverdt Urne. Da det berettes, at Møllerne i Roskildegaard's Len er villige til for noget lideligt at paatage sig Vedligeholdelsen af deres Møller uden Tilskud fra Kronen, naar der kun bevilges dem nogen Hjælp af Skovene, skal Adressaterne forhandle med dem om det nøjest mulige, hvorved de kan blive ved Magt, dog saaledes, at de sætter Vissen og Loven for, at de herefter vil holde Møllerne ved Magt som hidtil. De skal undersøge Forholdene med det første og indsende Erklæring derom til Kancelliet, for at Kongen kan give Resolution derpaa. Sj. T. 25, 280 b. K.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Hans Skriver har berettet, at der er tilvurderet ham en stor Del af Bøndernes Kvæg og Fæ i hans Len [Varberg], fordi Bønderne af Armod ikke kan udrede deres Landgilde og de paabudte Skatter. Han skal selv i egen Person med al Flid undersøge Forholdene. Dem, der er saa forarmede, skal han lade have Dag og Respit, saa at de efterhaanden kan betale deres Restance. Det Kvæg, som er tilvurderet ham, skal han lade blive hos Bønderne som Pant, saa at det ikke kan udvurderes til andre eller søges af andre. Om de Bønder, som aldeles intet har, skal han optage Tingsvidne. Sk. T. 6, 60 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Hening Valkendorf. Kongen har forleden¹ bevilget Gregers Krabbe til Thostelund, Embedsmand paa Hindsgavl Slot, 1 Gaard i Eylbye og 1 Gaard i Nør Esterbølle i Rugaards Len til Mageskifte. Da det berettes, at disse Gaarde er Stiftsgods (hvoraf der aflægges særligt Regnskab), skal Adressaterne af det Gods, som Gregers

¹ Jvfr. Miss. af 12. Juni 1632.

Krabbe til Gengæld har udlagt til Rugaards Len, igen udlægge ligesaa meget, som de 2 Gaarde skylder, for at Stiftsbordebogen i Rugaards Len igen kan fuldstændiggøres. F. T. 4, 281 b.

23. Máj (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Mickelsen i Fyen. Hr. Jonas Lauridsen, Sognepræst i Vibye, har berettet, at hans Præstegaard for kort Tid siden ved en uforvarende Ildebrand er brændt med alt hans Gods og anden Vilkaar, saa at han derved er kommet i den største Armod og Ulejlighed, hvorfor han har ansøgt om nogen Hjælp. Kongen bevilger, at han maa faa Hjælp af de mest formuende Kirker i Fyen. Ligeledes skal Adressaten tilholde Gejstligheden samme-steds at komme ham til Hjælp i hans sørgelige Tilstand, hver efter Evne og Vilkaar, da saadant er billigt og den skadelidte er af deres Stand. Dersom der herefter forekommer noget andet saadant Tilfælde, skal der forholdes paa samme Maade. F. T. 4, 282. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da det berettes, at nogle Gaarde i Høye dér i hans Len [Nyborg] er brændt, saa at Bønderne, der har haft disse Gaarde, derved er geraadet i største Armod og nu ikke har nogen anden Tilflugt, bevilger Kongen, at de maa faa det nødtørftige Bygningstømmer af Kronens Skove og i et Aar forskaanes for at yde Landgilde. Ligeledes bevilger Kongen, at den Gaard, som Fru Bergitte Brockenhuus, Jacob Ulfeldts Enke, har i Pant af Kronen, maa faa nødtørftigt Bygningstømmer, for at Kronens Gaarde desto bedre igen kan blive opbygget og besat. F. T. 4, 283.

— Miss. til Claus Brockenhuus. Da der er opstaaet Trætte mellem Ofve Giedde til Tommerup, Befalingsmand over Ege og Brunlaug Len, paa Kronens Vegne paa den ene og Gunde Lange til Fridsøe paa den anden Side om et Laksefiske ved Lavervigen, befales det ham at rette sig efter at møde paa Aastederne i Lavervigen, naar han tilsiges af de Kommissarier, som er udtaget til at dømme i samme Trætte, med de Adkomst-breve, som han har paa dette Fiskeri, for at man deraf kan erfare, hvem dette Laksefiskeri med Rette tilkommer. F. T. 4, 282 b.

— Bestalling for Morten Lime, Borgemester i Ribe, som Tolder og Sisemester i Ribe i Christoffer Kioldsens

Sted med samme Løn som hans Formand. [Med Art. 1—6].
J. R. 9, 57 b. K.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel. Da Kongen har anset det for raadsomt at lade Aalborg befæste til Sikkerhed saavel for dens Indbyggere som for det omliggende Land, skal han tilholde alle Borgerne dér i Byen at hjælpe med til at forfærdige Befæstningen, arbejde derpaa og gøre, hvad Otte Skeel tilsiger dem og som det er dem muligt at efterkomme uden al for besværlig Forsømmelse i deres Næring, og det saalænge til Befæstningen er færdig. Ingen, som har Huse og Ejendom dér i Byen, maa undslaa sig derfor; undtaget derfra er dog de Huse og Residenser, som Gejstligheden bebor frit paa Embedsvegne. J. T. 9, 114.

— Miss. til Otte Skeel og Christen Thomesen. De har for nogen Tid siden faaet Kongens Befaling til at modtage de fyrstelige Gæster, som kommer her til Riget til Sommer i Anledning af den udvalgte Prins Kongens Søns Bryllup, ved Kolding og fremdeles ledsage dem videre. Kongens Mening hermed er den, at de alene skal modtage Fyrstinden Frøken Magdalena Sybilla med hendes Moder Kurfyrstinden og hendes Brødre de unge Herrer af Sachsen, andre kursachsiske Gesandter og Officerer og hendes Følge, udkvitte dem frit og ledsage dem videre. De skal i den Anledning give Møde i Kolding førstkommande 30. Juli. Kongen har befalet nogle gode Mænd af Adelen i Jylland at give Møde paa samme Tid og Sted for at tage Vare paa de fyrstelige Personer paa Rejsen til København efter den Ordre, som Adressaterne giver dem. J. T. 9, 114 b.

— Miss. til følgende Herremænd i Jylland: Tønne Friis til Hesselagger, Laurits Lindenov til Oregaard, Mogens Kaas til Krabbisholm, Mogens Høg til Kiergaard, Christoffer Hvas til Hennegaard, Jørgen Krag til Enderup, Frants Lykke til Ofvergaard, Eskild Gjõe til Brandholm, Jørgen Arenfeldt til Vorgaard, Niels Arenfeldt til Knyholt, Jørgen Kruse til Tulsted og Johan Brockenhuus til Lerbeck. Da Kongen agter i tilkommende Sommer at gøre sin Søn Prins Christian (V)'s Bryllup med Frøken Magdalena Sibylla, kursachsisk Prinsesse, anmodes de om at møde den 30. Juli i Kolding og dér sammen med Otte Skeel til Homelse og Christen Tommisen til Tanderup, Em-

bedsmænd paa Aalborghus og Kalø Slotte, tilbørligt modtage højbemeldte Frøken og siden rette sig efter den Ordre, som nævnte gode Mænd giver dem, nøje overvaage hende paa Rejsen til København og paase, at hun allesteds med sit Følge trakteres paa fyrstelig Vis og i bedste Maader vel og frit udkvitteres. Sj. T. 25, 281. K.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt og Falk Lykke om at modtage de svenske Gesandter i Øxenholt og advare Hertvig Lindenov, Jens Bilde Stensen, Eyler Holck og Biørn Mormand om ogsaa at give Møde sammesteds og modtage de svenske Gesandter. Udt. i Sk. T. 6, 60 b.

— Miss. til Hertvig Lindenov, Jens Bilde Stensen, Eyler Holck og Biørn Mormand om at møde i Øxenholt, naar de tilsiges af Hr. Hendrik Hvitfeldt til Lilløe og Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmænd paa Landskrone Slot og over St. Peders Kloster i Lund, som Kongen har forordnet til Gelejsmænd, og dér modtage de ankommende kongelige svenske Gesandter sammen med forbemeldte gode Mænd, siden efter den Ordre, som disse giver dem, nøje overvaage Gesandterne paa deres Rejse til København og paase, at de med deres Følge undervejs trakteres det bedst mulige og frit udkvitteres. Sj. T. 25, 281 b. K.

— Miss. til nedennævnte Rigsraader, Adelige og Enkefruer. Da Kongen til Prins Christian (V)'s Bryllup med Frøken Magdalena Sibylla, kursachsisk Prinsesse, venter, at de kongelige og fyrstelige Personer, som er bedt til denne Højtidelighed, enten selv personlig møder eller sender fornemme Afsendinge, beder Kongen dem til den Tid laane ham det, der er opført paa medfølgende Fortegnelse, hvilket Kongen vil lade modtage og siden igen tilstille dem: I Jylland: Holger Rosenkrantz 1 Gydkande, 1 Gydbækken; Christen Thommesen 1 Gydkande, 1 Gydbækken; Otte Skeel 1 Gydkande, 1 Gydbækken, 12 Tallerkener, 8 Konfektskaale; Fru Jydte Brock Hr. Jørgen Skeels 16 Fade, 16 Tallerkener; Hr. Albret Skeel 1 Gydkande, 1 Gydbækken, 12 Fade, 20 Tallerkener, 4 Konfektskaale, 2 Commenter¹; Fru Soffia Brahe Hr. Jørgen Lunges 10 Fade, 12 Tallerkener, 1 Gydkande, 1 Gydbækken, 3 Konfektskaale, 3

¹ Comment eller Commentgen: lille Skaal.

Lysetager; Fru Ide Lange Jens Juels 1 Gydkande, 1 Gydbækken, 6 Commenter; Hr. Jørgen Urne 1 Gydbækken, 1 Gydkande, 10 Fade, 10 Tallerkener, 2 Commenter; Otte Marsvin 1 Gydkande, 1 Gydbækken, 2 Commenter, 1 Sølvfad; Gabriel Kruse 1 Gydkande, 1 Gydbækken; Gunde Rosenkrantz 1 Gydkande, 1 Gydbækken, 6 Skaale; Christian Rantzau Sølv til 2 Tafler. I Sjælland: Hr. Claus Daa 2 Sølvbækkener, 2 Gydkander, 8 Fade, 14 Tallerkener, 2 Par Lysetager, 6 Konfektskaale; Hans Lindenov 1 Sølvbækken, 1 Gydkande, 12 Fade, 11 Tallerkener, 12 Konfektskaale; Jost Høg 1 Sølvbækken, 2 Fade, 3 Commenter; Hr. Frederik Reedtz saa mange Sølvfade, Tallerkener og Lysetager, som han har; Frederik Urne 1 Sølvbækken, 2 Commenter; Tygge Brahe 2 Sølvbækkener, 2 Gydkander; Sifvert Urne 1 Sølvbækken; Ventsel Rotkirk ligesom Hr. Frederik Reedtz; Jokim Beck 1 Sølvbækken, 1 Gydkande; Eyller Urne 1 Sølvbækken; Otte Brahe Stensen 3 Konfektskaale; Jørgen Grubbe 1 Sølvbækken; Otte Gjøe, Mogens Gyldenstjerne og Niels Trolle saa mange Sølvlysetager, Fade og Tallerkener, som de har; Fru Elisabet Gyldenstjerne, Oluf Rosensparres Enke, 1 Sølvbækken, 1 Gydkande; Fru Elisabet Bilde, Sifvert Becks Enke, saa mange Sølvlysetager, Fade, Tallerkener, Konfektskaale og Commenter, som hun har; Fru Sidtsel Parsberg 1 Sølvbækken, 1 Gydkande, 6 Fade, 12 Tallerkener, 3 Konfektskaale; Fru Rigitse Grubbe, Alexander von Pappenheims Enke, 1 Sølvbækken, 1 Gydkande. I Fyen: Fru Ellen Marsvin 12 Sølvfade, 12 Tallerkener, 1 Par Lysetager, 1 Vandbækken; Fru Kirsten Har denberg 1 Vandbækken; Hr. Jørgen Brahe 12 Konfektskaale, 1 Gydkande, 1 Vandbækken, alt forgyldt; Henning Valkendorf 12 Konfektskaale, 1 Vandbækken; Peder Basse 1 Vandbækken, 1 Gydkande, 2 Lysetager, 2 Commenter; Knud Ulfeldt 10 Sølvfade, 3 forgyldte Lysetager, 1 forgyldt Gydbækken, 1 forgyldt Gydkande; Lauridts Ulfeldt 1 Sølvbækken, 1 Gydkande, 12 Sølvfade, 12 Sølv tallerkener. I Skaane: Hr. Tagge Thott Ottesen $1\frac{1}{2}$ Dusin Fade, $1\frac{1}{2}$ Dusin Tallerkener, 4 Konfektskaale, 4 Konfektfade, 1 Par Lysetager, 1 Haandbækken med Gydkande; Hr. Tagge Thott Andersen 1 Dusin Fade, 2 Dusin Tallerkener, $\frac{1}{2}$ Dusin Konfektskaale, 2 Par Lysetager, 1 Haandbækken og Gydkande. Sj. T. 25, 281 b. K.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax. Da Kongen har

besluttet at bruge hans Søn Christopher Pax i en Ballet, som Kongen har anordnet, skal han befale sin Søn straks at møde i København. K. Udt. i Sj. T. 25, 280 b.

24. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Cristoffer Ulfeldt. Da Kongen i Sommer agter at holde sin Søn Prins Christian (V)'s Bryllup med Frøken Magdalena Sybilla, kursachsisk Prinsesse, har Kongen tilskrevet en Del Adelsfruer om at drage Gemakker og Sengekamre til de fyrstelige Personer og Gesandter, som tager deres Vej fra Sverrig, efter den Furérseddel, som disse uden Tvivl i Forvejen fremsender paa Vejen. Han skal forordne bestemte Nattelejer for disse Gesandter mellem den svenske Grænse og Helsingborg, hvor ovennævnte Fruer skal drage og udstaffere de fornødne Gemakker og Sengekamre til de ankommende svenske Gesandter, hvorom han i betimelig Tid skal underrette nævnte Fruer. Sk. T. 6, 61.

— Miss. til Fru Lisbet Podebusk og Fru Karne Marsvin. De har for nogen Tid siden faaet Kongens Befaling til at drage nogle Gemakker og Sengekamre ved Markerød til de ankommende kongelige svenske Gesandter. Da Kongen nu efter nærmere Overvejelse har befalet Cristoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, at forordne et bekvemt Natteleje mellem den svenske Grænse og Helsingborg, hvor Gesandterne skal logere, skal Adressaterne tillige med Fru Kirstene Rantzau Falk Lykkes og Fru Marne Kruse Erik Krabbes begive sig til det Sted, som Cristoffer Ulfeldt anviser dertil, og siden rette sig efter Kongens forrige Missive. Sk. T. 6, 62.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane om at forordne, at alle Garnisonerne i Skaane, Halland og Blekinge begiver sig til København til førstkommende 1. August og lade Landfolket træde i deres Sted, indtil de kommer tilbage igen. De skal lade hver af Soldaterne faa en Kasiache¹ af blaåt Klæde, hvilket Klæde de skal lade købe i Øresund hos de Englændere, som passerer gennem Sundet. Klædet skal være af den Slags, der kaldes Dusin-Klæde². Sk. T. 6, 61 b.

¹ Casaque, Militærkappe.
som lavedes i England.

² Dossin eller Dössin, groft Klæde,

24. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Andersen om at skaffe Prinsen [Christian V] Enebærtræer. Udt. i Sk. T. 6, 61 b.

— Aab. Brev om, at Hvens Indbyggere i Stedet for Sjællands Landsting herefter maa søge Skaaninge Landsting. Sj. R. 19, 225. (Tr.: CCD. IV. 606. O. Bang: Saml. af nyttige Materier II. Bd. 265 f. L. Holberg: Danm. Hist. III. 277 f. — Tysk: Erörterung vor Ursachen worumb I. K. M. zu Schweden den Krieg fortsetzen müssen. 1659. S. 269 f. — Latin: Expositio causarum quibus S. R. M. Sueciæ bellum continuare cuncta fuit. 1658. Doc. p. 93. J. du Mont: Corps dipl. VI. P. I. 74).

— Miss. til Vendsel Rotkirk og Tygge Brahe til Taastrup, Embedsmænd paa Antvorskov Slot og Tryggvælde Gaard. Da Kongen har forlenet Peder Basse til Sorup med Jungshoved Gaard og Len, skal de være til Stede, naar Frederik Reedtz til Tyggstrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, vil levere Gaarden og Lenet fra sig, overlevere dem til Peder Basse med Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningen paa Gaarden og Ladegaarden og de dertil liggende Skove og give alt beskrevet fra sig. Sj. R. 19, 224.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Da Kongen har forlenet Peder Basse til Sorup med Jungshoved Len og det berettes, at der i Lenet holdes en Del af Kongens Foler og Hopper, skal han lade dem føre hen til andre bekvemme Steder i hans Len [Vordingborg]. Sj. T. 25, 285 b. K.

— Miss. til Sifvert Urne om at dømme i en Sag mellem Jørgen Seefeld og Jacob Kræmmer om nogle Vidner, som Jacob Kræmmer har ført paa, at en af Ringsted Klosters Ejendomme har fulgt hans Formænd i Hævd og Brug under en Gaard, som han har i Ringsted, hvilke Vidnesbyrd Jørgen Seefeld mener ikke at være vidnet nøjagtigt. Udt. i Sj. T. 25, 284 b.

— Miss. til samme om at indsende Erklæring til Kancelliet om 2 Supplikationer, den ene om Rasmus Christensen i Jødstrup, hvis Gaard er blevet frafæstet ham, den anden om Rasmus Jensen, forrige Møller i Nebs Mølle, hvis Mølle

er frataget ham og hvis Gods er plyndret og kastet ud paa Gaden. K. Udt. i Sj. T. 25, 284 b.

24. Maj (Kbhvn.). Miss. til Fredrik Urne om i hans Len [Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup] at lade brænde 100 Læster Kul og snarest sende dem til København. K. Udt. i Sj. T. 25, 284 b.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage 2 Sønner af Hr. Hans¹, Sognepræst i Haraldsted i Ringsted Len, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 285.

— Miss. til Tygge Brahe. Da det berettes, at en Bro, kaldet Prambroen, i hans Len Tryggevælde er meget brøstfældig, saa at den vejfarende næppe uden stor Fare kan komme over den, og da det er en almindelig Vej til og fra Købstæderne, skal han paase, at den med det allerførste istandsættes af dem, hvem det tilkommer at gøre det, og siden fremdeles holdes ved Magt. K. Udt. i Sj. T. 25, 285.

— Miss. til Dr. Hans Reisner om at lade en Skibspræst eller en Student med Attestats forrette „Onsdags Catechismus Froprædiken i St. Nicolaj Kirke“ for M. Niels Mickelsen, Præst paa Holmen. Sj. T. 25, 285. K. (Tr.: KD. V. 151).

— Aab. Brev, hvorved Peder Mogensen i Biercke i Helsingborg Len faar Bevilling til at ægte en Pige, ved Navn Sidtsle Brodersdatter, med hvem han er beslægtet i tredje Led, dog at han betaler 20 Rdlr. in specie til Hospitalet i Helsingborg. Lensmanden paa Helsingborg Slot skal straks affordre ham disse Penge og levere dem til Hospitalsforstanderen. Sk. R. 5, 110.

— Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Hans i Far-aas² maa faa et andet Præstekald, som han lovligt efter Forordningerne og Ordinansen kan blive kaldet til. Det berettes, at han for nogen Tid siden er blevet eftersat af én, som laa i Mordsti, og at han blev skudt tvært igennem, saa at han endnu er usikker paa sit Liv. Da han befrygter, at de, som har købt

¹ Hans Jakobsen. ² I senere Breve af 1636 og 1637 om samme kaldes han: Hr. Hans Mickelsen i Fauold, Foraas og Fauraas, formentlig Favraas, Vinbjærg S., Favraas H.

samme Misdæder dertil, yderligere skal efterstræbe ham, og at Bønderne i alle Maader skal være ham modvillige, har han begæret at faa et andet Kald, naar et saadant bliver ledigt. Sk. R. 5, 110 b.

24. Maj (Kbhvn.). Miss. til Fru Vivike Podebusk om at betro Kaldet ved hendes Gaard til Hr. Jonas Andersen, der har været i Kongens Tjeneste en 7 Aars Tid som Skibspræst. Udt. i Sk. T. 6, 61 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Niels Hansen, Borge-
mester i Christianopol, har berettet, at Kommissarierne i Skaane
i Aaret 1627, da han var Skriver paa Christianopol Slot,
har ladet levere 1468 Tdr. Malt og Rug, som skulde ligge
i Forraad i Fæstningen, og at han nu kræves for dette
Korn, men at Kornet ikke holder sit fulde Maal, fordi Rotter,
Mus og saadant Ukræ, som har været saa mangfoldigt, har gjort
stor Skade derpaa og ikke alene fortæret Kornet, men ogsaa
skaaret Lofterne, paa hvilke Kornet har ligget, igennem, saa at
meget deraf er løbet ned paa Gulvene og i andre Vraaer. Des-
uden er Kornet svundet en Del ind, da det har ligget i lang-
sommelig Tid. Han har derfor begæret at faa Kravet nedsat
noget. Da han ved Tingsvidner har bevisliggjort dette og det
desuden eragtes, at Kornet aarligt kan svinde 2 Tdr. paa hver
100 Tdr., bevilger Kongen, at der paa hver 100 Tdr. Korn maa
afkortes ham 2 Tdr. for hvert Aar, det har henligget, hvorefter
Adressaten skal lade ham gøre Regnskab. Sk. T. 6, 61 b.

—¹ Miss. til Hr. Mogens Kaas og Bispen i Fyen [Dr. Hans
Mikkelsen]. De har berettet, at Stenstrup Kirke skylder Jør-
gen Hock 472 Sletdlr., og at Kirken ikke kan betale denne
Gæld, med mindre det tillades, at nogle af de mest formuende
Kirker i Fyens Stift bidrager 450 Dlr. dertil og Stenstrup Kirke
selv betaler Resten. De skal lade de mest formuende Kirker yde
450 Dlr. til Stenstrup Kirke til Betaling af Jørgen Hock. F.
T. 4, 283.

—¹ Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Da den Erklæring, som
han efter Kongens Befaling² har indsendt vedrørende det Gods,

¹ Dateringsstedet er glemt.

² Jvfr. Miss. 27. Juni 1632.

som Tønne Bilde har begæret til Mageskifte af Kronen, ikke er tilstrækkelig, da den ikke indeholder Oplysning om, hvorvidt dette Gods kan bortskiftes fra Kronen eller ikke, skal han indsende en ny Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Slottet [Hagenskov] uden Skade for Kronen. F. T. 4, 283 b.

24. Maj (Kbhvn.). Miss. til Claus Brockenhuus og Christen Lange. De har for nogen Tid siden forseglet Jomfru Anne von Ahlefeldts og hendes Søster Jomfru Mergrette von Ahlefeldts Gods og Løsøre paa Rygaard. Førstnævnte har nu andraget om at faa Forseglingen borttaget igen, saa at hun kan bruge sit eget, saa at det ikke bliver ødelagt, og at de siden maa registrere hendes Søster Mergrette von Ahlefeldts Gods og give det beskrevet samt registrere de Trævarer, der endnu er uskiftet mellem dem. For at Jomfru Anne von Ahlefeldts Gods ikke skal blive fordærvet, bevilger Kongen, at hun selv maa bruge det og at Adressaterne igen aabner for det, der er under Forsegling paa Rygaard, og leverer hende, hvad der findes dér paa Gaarden, som tilkommer hende. Endvidere skal de registrere Jomfru Mergrette von Ahlefeldts Gods, skifte de Trævarer, der endnu er uskiftet mellem dem, og give det beskrevet. F. T. 4, 283 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Verner Parsberg om at skifte mellem Jørgen Grubbe til Taastrup og Falk Gjøe til Bradskouf det Gods, som førstnævnte har faaet af Fru Dorette Krabbe, saa at enhver kan vide sit og de engang kan komme til en endelig Ende. Udt. i J. T. 9, 114 b.

— Aab. Brev, hvorved det Privilegium, som Kongen i 1630¹ har forundt Johan Bram, Borger i København, hvorefter han alene med sine Konsorter paa 7 Aars Tid maa drive Hvalfangst og Fiskeri af andre Sømønstra paa Kongens Strømme under Nord- og Grønland, Christiansberg og alle andre omliggende Øer, Island alene undtagen (hvorunder det privilegerede islandske Kompagni alene maa drive saadan Hvalfangst), syde Trannen af Hvalspækket dér paa Landene

¹ Udenfor er skrevet: NB. Den her ommelte Privilegie findis af det thyske Cantzelie at vere udgaad Anno 1630 den 28. Decembr.

med mere, som samme Privilegium yderligere udviser, forlænges paa yderligere 10 Aar, saaledes at nævnte Johan Bram, hans Broder Goddert Bram og deres Arvinger med deres Kon-sorter alene maa besejle fornævnte Kongens Strømme og Lande fra den 67. Breddegrad til Nordpolen. De maa saavel fange levende Hvalfisk i Søen som oplede de døde og ellers i alle Maader nyde nævnte Privilegium efter dets Indhold indtil Aaret 1647. De vil efter Anfordring faa de fornødne Pas udleveret af Kancelliet. De fremmede Tømmermænd, som de forskriver her ind i Riget til deres Skibsbygning, samt deres Folk og Svende skal være fritaget for Kongens Arbejde, saa længe de arbejder paa Johan og Goddert Brams Skibe, med mindre Kongen og Riget kommer i en saadan Trang, at slige Folk endelig kan behøves til Kongens Tjeneste. N. R. 5, 208¹.

24. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen indtil videre til Jacob Mickelsen, Borgemester i København, forpagter al Kronens visse og uvisse Indkomst af Ferrøe mod en aarlig Afgift til Kronen paa 37 Sk. lybsk for hver Ferrøe Gyldens Værd af de 3 Parter af Indkomsten og 1 Vog Fisk for hver Ferrøe Gyldens Værd af den fjerde Part af Indkomsten, at levere i Provianthuset saa tidlig som muligt paa Aaret paa egen Fragt og Omkostning; dog maa der afkortes saa meget, som der skal gives til Skolen. N. R. 5, 208 b².

— Miss. til Madts Christensen [Foged paa Færøerne] om, at Jacob Mickelsen, Borgemester i København, har forpagtet de kongelige Indtægter paa Færøerne. Sj. T. 25, 285. K. (Tr.: KD. V. 151).

25. Maj (—). Miss. til Frederik Reedtz om straks at lade Vejene i hans Len [Vordingorg] istandsætte, saa at den vejfarende Mand kan komme vel frem. Udt. i Sj. T. 25, 285 b. K.

— Lignende Miss. til Tyge Brahe om straks at lade Vejene i Tryggevælde Len istandsætte. Udt. i Sj. T. 25, 285 b. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Vartov om at optage Karen Andersdatter i Hospitalet, naar der er Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 285 b.

— Miss. til Jørgen Seefeld om at lægge 3 Gaarde i Tvin-

¹ Tr.: NRR. VI. 644 f.

² Tr.: NRR. VI. 646.

delstrup i Frindløse Sogn¹ og 3 Gaarde i Hømb By og Sogn, som har været pantsat til Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Tranekær Slot, for en Sum Penge, som han har laant Kongen, men som Kongen nu har indløst, ind under sit Len [Ringsted Kloster]. Sj. T. 25, 285 b. K.

25. Maj (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel om at lægge 1 Gaard i Herrested i Villands Herred i Skaane, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Cristoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, ind under [Kristianstads] Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. Sk. T. 6, 62 b.

— Aab. Brev, hvorved Frants Kaas til Engdyr², Befalingsmand over Nordlandene, eller hans Fuldmægtig faar Bevilling til at bemægtige sig Hans Lykke Eriksen, hvor han kan opsørge ham, og føre ham til de i Forordningen og den over ham erhvervede Dom bestemte Steder. Frants Kaas har berettet, at han i 1632³ har erhvervet Danmarks Rigsraads Dom over Hans Lykke Eriksen for en Sum Penge, som denne skylder ham. Ved denne Dom blev han tildømt at lide paa de forordnede Steder paa Taarnet, fordi han ikke har holdt sit Brev og betalt Frants Kaas. Kongens Befalingsmænd skal være ham behjælpelig med at bemægtige sig Hans Lykke Eriksen. J. R. 9, 58 b.

26. Maj (—). Miss. til nedennævnte Rigsraader og Adelige. Da Kongen i den tilkommende Sommer agter at gøre Prins Christian (V)'s Bryllup med Frøken Magdalena Sibylla, kursachsisk Prinsesse og til denne Højtidelighed forarsages at bruge og forskrive en Del af sine gode Undersaatter og Ridderskab, skal de rette deres Lejlighed efter at møde i den kongelige Hofresidens København førstkommende 12. August (medtagende deres Hustruer og Jomfruer)⁴, hvor de da skal vente videre Ordinans; dog skal de alligevel rette og forholde sig efter de forrige Breve, som de har faaet. — I Jyl-

¹ Tvindelstrup, Farringløse S., Ringsted H. ² Indyr, Gildeskaal Præstegæld, Saltens Fogderi.

³ Stævningen var af 6. April 1632,

Dommen af 18. Juli 1633. ⁴ Ordene i Parentes blev udeladt i visse af Brevene.

land: Hr. Albret Skeel til Fusingøe og Berete Friis, Otte Skeel til Hammelse og Birgitte Lindenov, Christian Tommisen til Tanderup og Mette Rosenkrantz, Jørgen Urne til Alsløf og Margrete Marsvin, Ernst Normand til Selsøe og Ingeborg Arenfeldt, Tønne Friis til Hesselagger og Lene Barnekov, Gabriel Kruse til Hiuleberg og Agnete Thott, Lauridts Ebbesen til Restrup, Lauridts Lindenov til Ørregaard og Anne Friis, Mogens Sehested til Holmegaard og Lisbet Gyldenstjerne, Otte Marsvin til Dybeck og Mette Brahe, Gunde Lange til Brening og Anne Krabbe, Mogens Kaas til Frestrup og Johanne Høg, Mogens Høg til Kergaardsholm og Helvig Lindenov, Jørgen Orning til Skorupgaard og Sophie Basse, Hr. Ulrik Sandberg til Kvelstrup og Anne Gyldenstjerne, Christian Holck til Bustrup og Maren Belov, Niels Krag til Trusholm og Jydtø Høg, Erik Juel til Hundsbeck og Sophie Sehested, Tommes Juel til Estrup og Marine Bølle, Christen Krag til Lydinggaard og Elle Vind, Jørgen Krag til Enderup og Anne Vind, Niels Lange til Tierit og Jullen Jespersdatter¹, Ifver Lange til Brening og Ingeborg Hvas, Peder Lange til Kiergaard og Lisbet Friis, Christoffer Hvas til Hennegaard og Anne Staverskov, Mogens Kaas til Timandsholm og Agata v. Mehlen, Tommes Kaas til Ørdrup og Anne Vind, Niels Friis til Krastrup og Susanne Krabbe, Niels Friis til Skomstrup og Dorethe Gyldenstjerne, Knud Rodsten til Lyngsholm og Else Vind, Sten Rodsten til Lerbeck og Margrete Urne, Ifver Lykke til Dybstrup og Anne Kaas, Verner Parsberg til Lyndrup og Agatha Seefeld, Christopher Friis til Astrup og Vivike Juel, Frandts Lykke til Ofvergaard og Lisbet Brock, Anders Friis til Vreløf Kloster og Ide Munk, Falk Gjøe F[alksen] til Brodskouf og Helvig Brahe, Holger Rosenkrantz til Rosenholm og Sophie Brahe, Hendrik Bilde til Tiersbeck og Lisbet Bryske, Olluf Parsberg til Jernit og Karen Kruse, Eskild Gjøe til Brandholm og Emmerendtse Rosenkrantz, Knud Gyldenstjerne til Skoufboe og Chrestense Juel, Jørgen Arenfeldt til Vorgaard og Riborg Lindenov, Niels Arenfeldt til Knyholt og Karen Dyre, Jørgen Kruse til Hiermisløfgaard og Birte Bülow, Jørgen Kruse til Tulsted og Chrestense Dyre, Christen Skeel til Halbygaard og Birgitte Rud,

¹ Joland Jespersdatter Vogensen.

Malte Sehested til Sebygaard og Sophia Brahe, Christoffer Skade til Katterup og Boel Brun, Johan Rantzau til Estvadgaard og Dorrette Gersdorff, Manderup Due til Halkier og Anne Skeel, Manderup Abildgaard til Skodborg og Else Juel, Mogens Juel til Jullingholm og Margrete Ulfstand, Axel Urne J[ørgensen] til Vifferholm og Anne Rodsten, Morten Pax til Bierre og Sidtsel Glamb[ek], Joest Høg til Biørnholm og Anna Rantzau, Erik Kaas til Aggersborg og Lisbet Høg, Niels Lykke til Handstedgaard og Helle Ulfstand, Jacob Seefeld til Randerup, Hans Bilde til Jungergaard. Enkemænd og ugifte Hørreremænd i Jylland: Knud Gyldenstjerne til Timb, Reinholt Heidenstrup til Ruballegaard, Hendrik Lange til Ølagger, Christen Høg til Trudbøl, Mogens Kaas til Lyngholm, Hans Basse til Gierumgaard, Markvart Kaas til Timandsholm, Viffert Seefeld til Refs, Envold Seefeld til Visbergaard, Axel Juel til Kongstedlund, Jost Friis til Vaskergaard, Christen Kaas til Skoufsgaard, Mogens Arenfeldt til Rugaard, Otte Skeel til Katholm og Ide Lunge¹, Hendrik Mund til N., Christoffer Gersdorf til Sæbygaard, Gunde Rosenkrantz til Skabygaard og Pernille Rosenkrantz, Thommes Dyre til Hvidstedgaard, Jørgen Høg til Hammegaard, Jens Høg til Vang, Jens Juel til Lindbiereg, Hertvig Hvitfeldt til Ramergaard, Christen Lange til Klinstrup og Karen Brockenhuus. Enkefruer i Jylland: Fru Soffie Brahe Hr. Jørgen Lunges til Oden, Fru Margrete Rosenkrantz Hans Johansens² til Hundslund, Fru Anne Kaas Predbiørn Bildes til Torupgaard, Fru Helvig Kaas Hannibal Gyldenstjernes til Restrup, Fru Else Høg Jacob Vinds til Klarupgaard, Fru Vivike Bild Erik Rantzaus til Torupgaard, Fru Jydte Brock Hr. Jørgen Skeels til Soufstrup, Fru Christense Krag Fasti Staverskovs til Dommerup, Fru Helvig Marsvin Gunde Galdes til Nørlund, Fru Dorrette Budde Ifver Friis's til Oxholm, Fru Sophia Sandberg Envold Kruses til Tulsted, Fru Ingeborg Parsberg Ifver Juels til Villestrup, Fru Dorrete Munk Christoffer Parsbergs til Søedal, Fru Ide Lange Jens Juels til Kieldgaard, Fru Dorrete Juel Jørgen Kaas's

¹ Under Enkemænd og ugifte er her og i det følgende endnu opført en Række adelige, der havde giftet sig i Aarene 1632—34; deres Fruers Navne er saa tilføjet. ² Hans Johansen Lindenov († 1596).

til Mielgaard, Fru Karen Rostrup Frandts Juels til Rickergaard. Gifte Mænd i Fyen og paa Lavind: Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard og Zidtsel Friis, Anders Bilde til Damsboe og Sophia Rosenkrantz, Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm og Anne Gyldenstjerne, Gregers Krabbe til Tostelund og Helvig Rud, Peder Basse til Siørup og Sophia Parsberg, Claus Brockenhuus til Broholm og Emmerentse Pedersdatter¹, Eyller Qvitzov til Lyckesholm og Anne Brahe, Knud Ulfeldt til Hvering og Anne Lykke, Hendrik Rantzau til Brobyegaard og Sophie Lindenov, Christoffer Basse til Sellebjerg og Abel Norby, Hans Oldeland til Trelleup og Ingeborg Gyldenstjerne, Gregers Høg til Rørbeck og Lisbet Rodsten, Palli Rodsten til Hørbylund, Fredrik Markdanner til Røninge Søegaard og Anne Gyldenstjerne, Hans Markdanner til Siøgaard og Anne Wenzin, Falk Gjøe til Hvidkield og Karen Bilde, Jørgen Lykke til Fiellemøse og Regine Rinschaft², Tønne Bilde til Billeskouf og Margrete Norby, Jesper Friis til Ørbecklund og Elsebet Ulfeldt, Johan Friis til Ørriidsløf og Karen Krabbe, Hendrik Podebusk til Kiørup og Zidonna Maria von Einsiedel, Ditløf Holck til Eskildstrup og Margrete Krabbe, Erik Bilde til Møllegaard og Elline Corfitsdatter³, Vincents Stensen til Stensgaard og Anne Holck, Bernt Peitersen⁴ til Skofsboe og Karen Pors, Moridts Aschersleben til Klinstrup og Elline Gjøe, Torben Gabrielsen til Krengerup og Lisebet Korf, Jørgen Hartvigsen til Fellemøse og Berrette Bilde, Lauridts Skinkel til Gierskof og Helle Grubbe. Enkemænd og ugifte Herremænd i Fyen: Henning Valkendorf til Glorup og Anna Barnekov, Erik Bilde til Kiersgaard, Eyller Bilde til Nackebølle, Eyller Høg til Dallund og Else Krabbe, Jørgen Marsvin til Afvindsberg og Lisabet Gyldenstjerne⁵, Anders Aschersleben til Jerstrup. Enkefruer i Fyen: Fru Sidtsel Høg Ebbe Munks til Fiellebroe, Fru Birgitte Brockenhuus Jacob Ulfeldts til Urup, Fru Anne Brockenhuus Henning Valkendorfs til Glorup, Fru Sophia Belov Christen Thotts til Boltinggaard, Fru Kiersten

¹ Emerentse Pedersdatter Baden. ² Regina Sigvardsdatter v. Rindschat. ³ Elline Korfitsdatter Rosengiedde. ⁴ Bernt Petersen von Deden. ⁵ Sikkert en Fejlskrift. Jørgen Marsvin Pedersen havde 1633 ægtet Anne Helvig Gyldenstjerne Mogensdatter.

Norby til Vestergaard, Fru Hildeborg Pors Niels Kaas's til Hiortholm, Fru Karen Urne Isaac Pedersens¹ til Tiselholt, Fru Birgitte Rosensparre Corfits Ruds til Sandholt, Fru Sophia Oldeland Casper Markdanners til Søegaard, Fru Mette Bilde Niels Skinkels til Lamhafve, Fru Maren Brockenhuus Jørgen Ascherslebens til Jerstrup, Fru Anne Lykke Fredrik Qvitzovs til Qvitzovsholm, Fru Kiersten Hardenberg Axel Brahes til Eskebjerg, Fru Hildeborg Krafse Grev Holck's til Rafnholt, Fru Ellen Marsvin Knud Ruds til Ellensborg. Gifte Mænd i Lolland: Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup og Lisbet Lunge, Lauridts Grubbe til Gammelgaard og Anne Sparre, Holger Bilde til Biørnsholm og Anne Juel, Christoffer Stensen til Grimstedgaard og Berrette Mormand, Erik Stensen til Sollested og Barbra Mormand, Borkart Rud til Sebyegaard og Helvig Rosenkrantz, Jockim Grabov til Pederstrup og Maren Stensdatter, Fredrik von Pappenheim² og Rigitse Grubbe, Lauge Bilde til Hafveløkke. Ugifte [Herremænd i Lolland]: Herlof Mormand til Sedinge, Rubeck Pors til Øllingsøe og Sophia Kaas, Hendrik Heest til Siøholt. Enkefruer [i Lolland]: Fru Karen Daa Claus Pors's til Øllingsøe, Fru Anne Wittrup Jesper Grubbes til Aalstrup, Fru Ølgaard Pentz Jokim Barnewitz's til Sneding³. Gifte Mænd i Sjælland: Hr. Christian Friis til Kragerup og Barbara Wittrup, Hr. Claus Daa til Rafnstrup og Ingeborg Parsberg, Jost Høg til Giorslef og Anne Lunge, Hans Lindenov til Hundtslund og Lisbet Sophie Rantzau, Jokum Beck til Gladsax og Else Friis, Sifvert Urne til Raarup og Helvig Lindenov, Mogens Pax til Torup og Berrette Mund, Fredrik Urne til Brentved og Karen Arenfeldt, Christian Grubbe til Løstrup og Jydte Gyldenstjerne, Otte Brahe St[ensen] til Nesbyholm og Anne Bild, Otte Brahe Ped[ersen] til Torbenfeldt og Mette Rosenkrantz, Niels Trolle til Trolholm, Bendix Breide til Dunslund og Malene Grubbe, Fredrik Parsberg til Harrested og Mette Dresselberg, Jørgen Grubbe til Tostrup og Lene Rud, Otto Krafse til Egholm og

¹ Isak Pedersen Maaneskjold. ² Ment er formentlig Hofjunker hos Prins Christian Jobst Frederik v. Pappenheim, men denne havde 1632 ægtet Regitse Urne Knudsdatter, medens Regitse Grubbe Ejlersdatter havde været g. m. Aleksander Raab v. Pappenheim († 1631).

³ Navnet er utydeligt; hun skrives til Rudbjerggaard.

Birgitte Ulfeldt, Jørgen Skult til Harnburg¹ og Anne Margrete von Götzen, Emmicke Sparre til Jonstrup og Birgitte Clausdatter², Tommis Nold til Mageløe og Helvig Urup, Erik Ottesen³ til Vatten og Karen Motte, Fredrik Rantzau til Aasdal og Ide Skeel, Vincents Bilde til Valbygaard og Karen Grubbe, Tygge Brahe til Tostrup og Birgitte Brock, Byrge Juel til Liunggaard og Blantseflore Bildt, Christoffer Gjøe til Oxholt og Karen Lange, Rønnev Bilde til Sandbygaard og Lisabet Krabbe, Otto Gjøe til Turebye og Birgitte Thott, Sten Bilde til Olstrup. Ugifte Herremænd i Sjælland: Jørgen Seefeld til Refs, Ventsel Rotkirk, Peder Galt til Tiselholt, Axel Arenfeldt til Basnes og Maria Ulfeldt, Holger Lindenov til Gaunøe, Bendix Sehested til Ydersnis, Hr. Frederik Reedtz til Tyggestrup, Axel Movat. Enkefruer i Sjælland: Anne Hansdatter⁴ Estackius von Egenes (!) til Sandbygaard, Fru Karen Pax Erik Worms⁵ til Torup, Fru Berette Gyldenstjerne Axel Urnes til Rygaard, Fru Karen Sehested Tygge Kruses til Astrup, Fru Anne Thott Frandts Brockenhuus's til N. Gifte Mænd i Skaane, Halland og Blekinge: Hr. Tagge Thott Ott[esen] til Eriksholm, Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup og Marine Urup, Hr. Hendrik Hvitfeldt til Lilløe og Margrete Rosenkrantz, Hr. Tagge Thott And[ersen] til Duegedt og Clare Sparre, Falk Lykke til Bollerup og Kirsten Rantzau, Erik Krabbe til Veybyvad og Maren Kruse, Ifver Krabbe til Jordberg og Karen Marsvin, Holger Rosenkrantz til Demmestrup og Lene Gyldenstjerne, Holger Rosenkrantz til Frølinge og Vivicke Thott, Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm og Lisbet Podebusk, Mogens Gyldenstjerne til Fulletoft og Sophie Rantzau, Erik Rosenkrantz til Gleminge, Malte Juel til Giesinggaard og Anne Ramel, Jens Høg til Vang og Margrete Holck, Ofve Giedde til Tommerup og Dorrette Urne, Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard og Margrette Friis, Jørgen Hondorf til Rønneholm og Helle Stensdatter⁶, Palle Urne til Giuleboe⁷ og Talle Ulfstand, Hendrik Lindenov til Ørs Kloster og Beate

¹ Horneburg ved Stade. ² Birgitte Klavsdatter Mylting. ³ Erik Ottesen Orning til Vatne og Karen Movat Andersdatter. ⁴ Anne Hansdatter Baden, g. m. Eustachius von Thümen. ⁵ Worms er en Fejlskrift. Karen Pax til Torup havde været g. m. Erik Vasspyd († 1625).
⁶ Helle Laxmand Stensdatter. ⁷ Gyllebo, Jerrestad H.

Ulfeldt, Hendrik Ramel til Beckeskof og Margrete Skeel, Knud Gabrielsen¹ til Hiullerøe og Dorrette Munk, Sifvert Grubbe til Hofdal og Hilleborg Grubbe, Jørgen Urup til Bosekloster og Anne Ulfstand, Eyller Holck til Giedsholm og Riborg Bilde, Christen Eriksen, Claus Urne til Tullisboe og Sidtsel Stensdatter², Johan Urne, Claus Gagge til Bulletoft og Sophie Pors, Otte Thott til Nes, Jens Bilde til Bildisholm og Sophie Thott, Hans Bilde, Claus Bilde til Vandaas og Ingeborg Parsberg, Corfidts Gabrielsen³ til Ullerup og Bente Mickelsdatter, Morten Mogensen⁴ til Østerrød og Inger Brockenhuus. Ugifte [Herremænd i Skaane, Halland og Blekinge]: Jacob Grubbe til Hiulleberg, Malte Zitzenis⁵ til Ryserøe, Christian Sinklar til Sinklarsholm. Enkefruier sammesteds: Fru Anne Brahe Sten Maltensens til Leberøe, Fru Helle Marsvin Jacob Becks til Glad-saxe, Fru Anne Skovgaard Holger Ulfstands til Heckeberg, Fru Vivicke Gris Peder Munds til Sandbygaard, Fru Anne Basse Christen Prips til Ølland, Fru Vivicke Podebusk Otte Lindenovs til Borreby, Fru Johanne Sinklar Jesper Gjoes til Esperøed. Sj. T. 25, 286. K.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Axel Urup. Da Kongen har forordnet Hr. Bertel Lauridtsen til i nogen Tid at gøre Tjeneste ved Befæstningen Christianpris og midlertidig har bevilget ham 6 Kurantdlr. i Kostpenge om Maaneden, skal Adressaten fra denne Dags Dato lade ham udbetale 6 Kurantdlr. om Maaneden, dog skal der fradrages Kostpenge for 2 Maaneder, som han har oppebaaret i Rentekammeret. Sj. T. 25, 290 b. K.

28. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Dirick Pedersen Lægger og Sasse Peders, boende i Hol-lænderbyen paa Amager, maa komme i Ægteskab med hinanden, uanset at de er noget beslægtede ved Svogerskab, dog at han for denne Bevilling straks indbetaler 300 Rigsdlr. in specie i Rentekammeret. Sj. R. 19, 225 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Tygge Nielsen, som med

¹ Knud Gabrielsen Akeleje.

² Sidsel Laxmand Stensdatter.

³ Korfits Gabrielsen Akeleje, g. m. Bente Mikkelsdatter Gyngø. ⁴ Morten Mogensen Mormand.

⁵ Der maa være ment: Mathias Zitzevitz Tønnesen til Rossared, Fjæraas S., Fjære H.

stor Bekostning har indrettet et Trykkeri i København, til noget Vederlag for den anvendte Bekostning faar bevilget, at ingen i 10 Aar maa eftertrykke de approberede Bøger, som udgaar af hans Officina. Hvis nogen gør det, skal han have de eftertrykte Bøger forbrudt, Halvdelen til Kongen og Halvdelen til Tygge Nielsen, dog hermed uforkrænket andre Privilegier, der er udstedt paa at trykke Bøger. Sj. R. 19, 225 b.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Knud Knudsen, Borger i Visby paa Gulland, har andraget om at faa Eneret paa Sælfangsten paa en Ø, ved Navn Sandø, der ligger mod Gulland, og har derfor tilbudt aarlig at levere $\frac{1}{2}$ Læst god gullandsk Tjære til Befalingsmanden sammesteds paa Kronens Vegne. Holger Rosenkrantz skal forunde ham Eneretten til denne Sælfangst, dersom den kan bevilges ham uden Præjudits for nogen. Han skal om muligt faa Afgiften forhøjet og modtage den aarlige Afgift. Sk. T. 6, 63.

— Miss. til Ifver Krabbe. Denne Brevviserske Karne Hendriksdatter har klaget over, at hun af en Tingfoged i hans Len [Laholm] er dømt til Kagen og har udstaaet sin Straf for nogle Ord, som hun beskyldes for at have sagt paa afdøde Helvig Urup Thammis Nolls til Magelø. Hun benægter haardeligen at have sagt disse Ord og mener, at hun er storlig forurettet af Tingfogden, samt klager over, at hun paa Grund af sin Fattigdom ikke formaar at indstævne Sagen for den tilbørlige Dommer. Ifver Krabbe skal indstævne den over hende afsagte Dom for den tilbørlige Dommer, føre den til Ende paa hendes Vegne og føre Bekostningen derved til Regnskab. Sk. T. 6, 63.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane om snarest at indkræve den til Reparation af Fæstningerne i Skaane bevilgede Kontribution, forfølge dem, der ikke vil yde den, med Lov og Ret, snarest sende en Del af de saaledes indsamlede Penge til Istandsættelse af Fæstningerne Christianstad og Varberg til dem, der er over dem, og nøje paase, at samme Penge anvendes nyttigt og vel. Saafremt de ikke saa snart kan faa indsamlet Kontributionen, skal de til de nævnte Anlæg gøre Forstrækning af den Del af Kommissariatolden, der bliver til-

overs, naar Garnisonerne er betalt. Siden kan de erstatte dette af den bevilgede Sum. Sk. T. 6, 63 b.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Ramel om at lade de modvillige Bønder i hans Len [Froste Herred og Helnekirke] straffe. Udt. i Sk. T. 6, 64.

— Miss. til Hr. Tage Thott om at lade Bertel Jespersen, Kleinsmed i Ystad, som er fængslet, fordi han har optaget Toldkisten sammesteds, sætte paa fri Fod. Men dersom hans Forseelse bevises, skal han lade ham tiltale, tage Dom over ham og siden sende ham til Smedjen paa Bremerholm. Sk. T. 6, 64.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Da de tilforordnede Kommissarier Erik Rosenkrantz til Glimminge og Ifver Krabbe til Jordbierg, Embedsmænd paa Halmstad og Laholm Slotte, samt Dr. Mats Jensen, Superintendent over Skaane Stift, har erklæret sig om Forandringer af den af Slotspræsten Hr. Peder Ebbesen i Tresløf beboede Præstegaard, skal han foreholde Slotspræsten, at disse Forandringer vil være til Gavn for ham og hans Efterkommere, og tilholde ham at rette sig derefter. Saafremt Slotspræsten med Grund formener, at der derved tilføjes ham Skade, skal Adressaten indsende Erklæring derom til Kongen. Sk. T. 6, 64.

— Miss. til samme. Det berettes, at Landsdommeren i Halland [Knud Gabrielsen Akeleje] for Kongen og Rigsraadet har indstævnet nogle Sager angaaende Mogens Gyldenstjernes og hans Fogders Processer i den Tid, da han var forlenet med Varberg Slot, og at hans Fogder for en Del er undgaaet Retten, dels paa Grund af Udydningen af Kongens Breve og Missiver, dels fordi Sagerne en Tid lang ikke er paa-talt eller paaklaget, samt at Mogens Gyldenstjerne selv har ladet svare og gaar i Rette i disse Sager. Da dette vedkommer hans Bestilling som Øvrighed og Rettens Administration, skal han stævne Mogens Gyldenstjerne til førstkommende Herredag for Kongen og Danmarks Riges Raad for de Sager, som i saa Maade angaar ham, være sig vedrørende de henrettede, dem der er dømt fra Livet eller hængt, endvidere de af ham udstedte Stedsmaalsbreve paa Tiender, der strider saavel mod hans egne som mod tidligere Lensmænds Stedsmaal og Fæste, og for alle andre Sager, som kan være mellem ham og Kongens Undersaat-

ter, som det var ham betroet at forestaa, og som klager over at være forurettet. I Mellemtiden skal han tage lovlig Kundskab og Vidnesbyrd om samme Sager. Sk. T. 6, 64 b.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt. Han har for nogen Tid siden sammen med Sigvord Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildegaard, faaet Befaling til at besigte noget Gods, som Palle Urne til Buntofte har begæret til Mageskifte, hvoriblandt der er en Gaard i Ildstrup By og Sogn i Færs Herred i hans Len [Landskrone], som bebos af Hans Madtsen, og som aarlig skylder 1½ Pd. Byg. Da det berettes, at denne Gaard for 40 Aar siden i Stedet for Bygget har givet 1 Fjerd. Smør, skal Adressaten undersøge, om dette kan bevises eller ikke. Dersom det ikke kan bevises, skal han undersøge, om Gaarden er god for sin Landgilde, og indsende Erklæring derom til Kongen. Sk. T. 6, 67 b.

— Bestalling for Svend Pofvelsen som Visitør i Bæltet for de Skibe og Skuder, som farer dér igennem og fortolder i Nyborg. Tolderen i Nyborg skal levere ham de Toldpas, som han udsteder, for at han efter dem kan visitere. Kaptejnen og Udliggeren i Bæltet og Borgemestre og Raad i Nyborg skal hjælpe ham med Folk, naar det gøres Behov, ved Skibenes Visitering. F. R. 4, 33 b.

— Aab. Brev, hvorved Anne Villumsdatter, Enke efter Dr. Jens Mule, residerende Medicus i Odense, faar Bevilling for sig og sine Arvinger paa 2 Jorder, Haver og Ejendomme i Odense uden Møllebro, der ellers ligger til St. Knuds Kloster, og som hendes afdøde Husbonde har haft til Leje for en aarlig Afgift. Hun maa fæste de 2 Jorder bort til hvem hun vil, dog mod en aarlig Afgift og Skyld, der skal erlægges til rette Tid under dette Brevs Fortabelse. F. R. 4, 34.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift, og Dr. Henricus Custerus¹, residerende Medicus i Odense. Da det berettes, at der er opstaaet Trætte mellem afdøde Dr. Jens Mules Arvinger og hans Efterbørns Lavværge om Boets Registrering, skal Adressaterne registrere Boet og følge den

¹ Henrik Køster, der i næste Miss. ved en Fejlskrift kaldes: Christerus.

Takst, som afdøde Dr. Jens¹ Mule selv har gjort derpaa, med mindre der befindes nogen Utilbørighed deri, og fremdeles ordne det saaledes, at der paa alle Sider vederfares Enken saavel som Børnene, hvad der er ret og billigt, og at de, som med Rette bør være Børnenes Værger, forordnes dertil². De skal give Parterne deres Afgørelse beskrevet. F. T. 4, 285.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift, og M. Henricus Christerus, residerende Medicus i Odense, har faaet Befaling til at registrere Boet efter afdøde Dr. Jens Mule, hvilket Adressaten ogsaa skal fremme, saa at der forordnes lovlige Værger, dog Enkens Rettighed efter Loven uforkrænket. F. T. 4, 284. Orig. (medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hendrik Podebusk. Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand over St. Peders Kloster i Lund, har berettet, at han har faaet udlagt en Obligation, som Hendrik Holst af Holsten³ har udstedt paa en Sum Penge, som han skulde indløse af Apelonie von Buchwald for 535 Rdlr. in specie i rede Penge, som Hendrik Holst har modtaget af Falk Lykkes afdøde Broder Jørgen Lykke 1632, men efter at han har modtaget disse Penge, har han beholdt dem hos sig, baade Sølv og Guld, uden nogen tilbørlig Aarsag. Da Hendrik Holst har en Sum Penge til gode hos Adressaten og Terminen for Betalingen af disse Penge falder om et Aarstid, har Falk Lykke begæret Arrest paa disse Penge hos Hendrik Podebusk, saaledes at denne beholder dem hos sig, indtil Hendrik Holst afgiver en tilbørlig Erklæring om, af hvilken Aarsag han har handlet saaledes. Hendrik Podebusk skal beholde disse Penge hos sig som ovennævnt. F. T. 4, 284 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Naar Claus Daa til Raunstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, eller hans Fuldmægtig anmoder ham derom, skal han lade ham faa 100 af Odensegaards Bøndervogne, naar Bønderne har bedst Tid for deres Sæd og Avl, til at age hver et Læs fra

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Hans. ² Disse eller lignende Ord er glemt. ³ F. T. har ved en Fejlskrift: Hendrik Holst og Holsten.

Odense til hans Gaard Fraude. F. T. 4, 285. Orig. (medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Laurets Lindenov om at lade Lofterne paa Bispegaarden i Aarhus istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt, da der ikke er bekvemt Loftsrum til Kongens Korn, og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 115.

— Aab. Brev om, at denne Jonas Archonius af Island faar Bevilling til at kaldes til Præst i et Sogn Vesten paa Island, kaldet Vadsfierd, der nu betjenes af en velbedaget Præstemand, ved Navn Hr. Elise Emmersen¹, naar denne dør, dersom han befindes dygtig og lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet dertil. N. R. 5, 209.

29. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Erhart Stercker, Kongens Trompeter, som har paataget sig at lære Abraham Steenbrecker at blæse paa Trompet, herfor faar bevilget 100 Rdlr. in specie, at betale af Rentemestrene, naar samme Person har udlært. Sj. R. 19, 226.

— Miss. til Jørgen Seefeld om at forordne én, som ved Ringsted Byting kan tale til Dom den Sag, som Maren Madtsdatter har mod Jens Block og Niels Bartsvær. Udt. i Sj. T. 25, 290 b.

— Miss. til Fredrik Urne om at lade ovennævnte Sag drive mod Jens Block ved Helsingørs Byting og saavidt muligt hjælpe Maren Madtsdatter til Rette. Udt. i Sj. T. 25, 290 b.

— Miss. til samme. Da der i Helsingør findes en Person fra Amsterdam², ved Navn Peter Bordt, som har erhvervet Kongens Pas til at føre en Del fransk Vin her til Riget, skal Fredrik Urne akkordere med ham om, hvad Kongen skal give ham for hver Pibe eller hvert Oksehoved, naar Vinen ankommer til Sundet, og³ skal det haves i Agt, at Vinførererne i København

¹ Elias Einarsson. ² Paa Bagsiden af K. kaldes han: en Franskmand. ³ I Stedet for de følgende Ord havde K. først følgende senere slettede Ord: Og dersom han begærer 2000 Dlr. paa Haanden, vil vi straks lade dem tiltælle ham.

begærer 8 $\frac{1}{2}$ Rdlr. for hver Ame fransk Vin og Vinen desuden er fri for Sise. Sj. T. 25, 290 b. K.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Vind. Jomfru Ell Skram har berettet, at hendes Væрге Jens Juel til Kielgaard er død, saa at hun nu ikke har nogen Væрге, og har begæret at faa beskikket en Væрге. Da Jørgen Vind er en af hendes nærmeste Frænder, skal han rette sin Lejlighed efter at være hendes Væрге. Sj. T. 25, 291.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Da det berettes, at der førstkomende Tirsdag skal gaa Dom over den forrige Tolder og Toldskriver i Ystad paa deres Fingre for den Forseelse, som de har begaaet i deres Bestilling, har Kongen bestemt, at han maa tage Dom paa dem, at de skal rømme alle Kongens Riger, Lande og Fyrstendømmer og aldrig mere lade sig finde i noget af dem. Sk. T. 6, 65.

— Miss. til samme. Jens Mortensen, Borger i Lund, har klaget over, at Christen Simonsen, Byfoged sammesteds, og Søfren Pedersen formener ham tillige med dem at falholde spansk og fransk Vin, og at de derved betager ham hans borgerlige Næring, samt at de ikke har angivet, at der tilforn har været Mangel paa god Vin dér. Adressaten skal undersøge, om det forholder sig saaledes, og om de har haft bedre Vin i Forraad til Byens Forsyning, efterat de har faaet Kongens Be-naadningsbrev, end der tilforn var at faa. Han skal indsende Erklæring herom og om, hvorvidt der siden den Tid har været Mangel derpaa samt om, hvorvidt de har rettet sig efter det Be-naadningsbrev, som Kongen har givet dem. Sk. T. 6, 65 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Det tillades ham efter hans Begæring af Hensyn til Brandfare og anden Opvar-ning at holde 5 Personer paa Visborg Slot, dog ikke paa Kongens Bekostning. Sk. T. 6, 66.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt om at lade sin Datter Jomfru Elisabeth Hvitfeldt komme over til København, for at hun dér kan øve sig i en Ballet, som skal danses til Prinsens Bilager. Udt. i Sk. T. 6, 66.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Da Slotspræsten paa Varberg Slot paa Grund af Trusler om Vold frygter for som Vidne at bekende Sandheden om Henrettelsen af Skriveren, skal Adressaten (saafremt Slotspræsten begærer

det) lade forkynde til Tinge, at ingen af den Grund maa molestere ham, hvis Kongen ikke efter Sagens Lejlighed skal lade dem straffe derfor. Adressaten skal paase, at der ikke vederfares Præsten nogen Overlast, forelægge ham dette Brev og tilholde ham at udsige alt, hvad der er ham vitterligt i denne Sag, under Ed paa de tilbørlige Steder og give Varsel herom til dem, der er interesserede heri. Sk. T. 6, 66 b.

29. Maj (U. St.).¹ Bevilling for Augustinus Ebbeler af Odense til at holde sin Datters Bryllup paa Raadhuset i Odense og til at bede flere dertil, end Forordningen tillader. Udt. i F. R. 4, 34 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Det berettes, at en Person, ved Navn Bror Pedersen, paa Langeland betjener 3 Bestillinger, nemlig som Landstingsskriver, Byskriver og Herredsskriver. Da disse 3 Bestillinger ikke godt kan betjenes af en Person, skal Peder Basse til Herredsskriver forordne en Person, som han anser for dygtig til at betjene denne Bestilling. F. T. 4, 285 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da det berettes, at det ene Hus paa St. Hans Kloster, hvori Kongens Køkken er, er noget brøstfældigt paa Lofter, Vinduer og Vægge og at den ene Gavl næsten er oprevet fra Jorden, skal han snarest lade det istandsætte, dog med den ringest mulige Bekostning. Endvidere berettes det, at der paa Restrup ligger en Kvantitet Rug, som han skal føre sig til Regnskab, men at den er saa daarlig og uren, at den ikke kan sælges for mere end for 8 slette Mark Tønden. Han skal sælge den for denne Pris, dersom han ikke kan faa nogen højere Pris, og saa med det allerførste gøre Regnskab for Indtægt og Udgift af Restrup Gaard og dens tilliggende Gods. F. T. 4, 285 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Christen Thomesen og Otte Skeel. Da Kongen har besluttet, at der skal afholdes et Møde i Kolding for at forhandle om Unionen mellem Riget Danmark og Fyrstendømmerne, skal de rette deres Lejlighed efter at give Møde førstkommende 2. Juli i Kolding og for-

¹ I F. R. er Dateringsstedet glemt.

handle dér om samme Union efter den Instruktion, som tilsendes dem hoslagt. J. T. 9, 115.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Pros Mund, Lensmand paa Island. Hr. Gulbrand Thorlaksen, forrige Biskop paa Island, er afgaaet ved Døden, og Arne Mogensen, forskevne Bisp's Datters Mand, har berettet, at hans Hustrus Fader har efterladt sig 2 Døtre og nogle Sønesønner. Disse Sønesønner har man i Arne Mogensens Fraværelse tilskiftet ligesaa meget som begge Døtrene. Pros Mund skal tage til sig nogle af de forstandigste Mænd dér paa Landet, som ikke er Arne Mogensens Uvenner eller vildige, kalde Hr. Gulbrand Thorlaksens Arvinger for sig paa Lagtinget og dømme dem imellem, hvor meget samme Børn bør arve efter deres Farfader efter Landsloven. Udt. i N. T. 6, 23¹.

30. Maj (—). Miss. til Islandske Kompagnis Udredere. Da der er indløbet adskillige Klager over, at Participanterne i det Islandske Kompagni ikke kender Kompagniets Tilstand, skal de af deres Midte forordne 2 eller 3, der kan revidere dets Regnskaber. Sj. T. 25, 291 b. K.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen adskillige Gange har forstrakt det Ostindiske Kompagni med store Summer, skal de efter Revision, Overslag og endelig Likvidering af det sidste Regnskab regne disse Summer sammen til én Kapital, lægge den til den forrige Kapital, som Kongen har indskudt i Kompagniet, og gøre Rigtighed derom med Kompagniets Fuldmægtige her i København, for at Kongen endelig kan vide, hvor stor hans Part og Kapital i Kompagniet er. Sj. T. 25, 291 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Fredrik Urne om at hjælpe en Englænder, ved Navn John Herbert, til Rette, dersom Byfogden har forurettet ham. Udt. i Sj. T. 25, 291 b.

— Miss. til Niels Trolle. Almindelige Rygter og andre Omstændigheder gør Madts Rafn og hans Hustru mistænkte for deres Datters Død, idet nemlig Madts Rafns Hustru har befalet en Vognmand at køre Ammen her ud², og den Grund,

¹ Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Island V. 381.
København.

² Vel til

som angives for Rejsen af Ammen, Mats og hans Hustru, befindes usandfærdig. Sidstnævnte har dernæst ladet købe for 8 Skilling Rottekrudt her (og ikke paa de Steder i Køge, hvor hun ellers plejer at købe), hun har endvidere tidligere ønsket hende død og Rottekrudt i hende for 8 Skilling og desuden bedt Ammen om ikke at fortælle, at hun har befalet hende at købe Rottekrudt, og andet mere. Niels Trolle skal rejse Paatale i samme Sag og procedere den ved Retten til at faa ført Vidnesbyrd og opkrævet 16 Mænd til at sværge, om Barnet er død af Gift og om nogen bør lovværge sig derfor. Sj. T. 25, 292.

30. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup og Jost Frederik Pappenheim. Da det berettes, at Skriveren paa Halsted Kloster er vidende om noget vedrørende Mads Rafns Datters Død, skal Adressaten fordrø ham for sig, nøje forhøre ham og siden underrette Kongen om, hvad Skriveren ved om samme Sag. Ligeledes skal han erkundige sig om, hvorvidt der dér paa Egnen findes nogen anden, der ved noget derom, og ogsaa underrette Kongen derom. Sm. T. 6, 383.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen og Hr. Cristoffer Ulfeldt. Det berettes, at Sandet tager stærkt Overhaand i Laholms Len, og at Bønderne dér er meget uvillige til at dæmpe Sandflugten, saa at det, dersom der skal bruges lang Proces dertil, maa befrygtes, at Landet i Mellemtiden skal blive ruineret af Sandet. De skal derfor tilskrive Bønderne dér i Lenet og træffe en bestemt Ordning med dem om, hvorledes de modvillige ved Udpantning og paa anden Maade kan tilholdes at efterkomme sligt. De Bøder, som maatte indkomme derved, kan anvendes til Dæmpning af Sandet. Sk. T. 6, 66.

— Miss. til Corfids Mormand. En Del af hans Bønder har klaget over, at han har gjort dem husvilde med Hustru og Børn, trængt dem ud af deres Fæstegaarde og forholdt dem deres Stedsmaal og Huses Afførsel under Paaskud af, at han selv vil bruge samme Gaarde, hvilket dog ikke er sket. De har budt ham et rimeligt Husbondehold for at maatte blive paa Gaardene, men det er ikke blevet tilstedt dem, med mindre de vilde afkøbe ham dem aldeles efter hans eget Tykke. Han skal enten lade dem faa deres Gaarde¹ igen eller tilfredsstille dem

¹ I Sk. T. staar her: Gaarde, i Flertal, ellers overalt Enkelttal.

for deres Stedsmaal og Huses Afførsel, som billigt er, for at Kongen kan blive forskaanet for deres videre Overløb. Sk. T. 6, 67.

30. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Han har begæret at vide, hvorledes der skal forholdes med Kok og Sølvpop paa Nyborg Slot, naar den kursachsiske Prinsesse og andre kursachsiske Personer kommer dertil. Kongen agter til den Tid selv at sende Kok og Sølvpop, Mogens Kaas skal selv skaffe 6 Konfektskaale til hvert af de fyrstelige Fruentimmers Gemakker, men han skal ikke lade give Konfekt efter Maaltiderne. F. T. 4, 281 b.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen. Da Hr. Jens Jensen Bidstrup, Præst i Sandagger i Fyen, skal have begaaet Lejermaal med et Kvindfolk, da han studerede paa Universitetet i København, skal Adressaten sende ham til Universitetet i København for at konfronteres med det Kvindfolk, som har udlagt ham. F. T. 4, 286. Orig. i Landsark. i Odense¹.

— Miss. til Rektor og Professorer i Universitetet i København om at undersøge den mod Hr. Jens Jensen Bidstrup, Sognepræst i Sandagger i Fyen, fremsatte Beskyldning. Sj. T. 25, 291. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 183².

— Miss. til Henning Valkendorf. Da Fru Bergitte Rosensparre, Enke efter Corfedts Rud til Sandholt, har begæret nogle smaa Stykker Jord og Eng, der hører til en af Kronens Gaarde i Sallinge, som Anders Pedersen bebor, og som ligger til St. Hans Kloster, til Mageskifte, og da nævnte Kronens Tjener ønsker, at Mageskiftet maa ske, da det er til Fordel for ham, skal Adressaten afslutte Mageskiftet. F. T. 4, 286 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Henning Valkendorf. Efter Kongens Befaling har de indsendt en Besigtelse over det Gods, som Fru Hylleborg Pors, Enke efter Niels Gaas til Hiortholm, har begæret til Mageskifte. Da hun i dette Mageskifte bliver Kronen henved 15 Tdr. Korn skyldig, skal de paa Kongens Vegne forespørge hos hende, hvad hun vil give i Udlæg for denne Skyld, besigte Godset og siden afslutte med hende,

¹ Tr.: D. Mag. 5. R. I. 218.

² Tr.: D. Mag. 5. R. I. 218 f.

for at Mageskiftet saa kan blive tilendebragt i Kancelliet. F. T. 4, 286 b.

30. Maj (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin. Hr. Knud Gyldestjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, har for nogen Tid siden¹ faaet noget Gods til Mageskifte af Kongen og deriblandt et Kirkebol i Galten, hvoraf der ikke tilkommer Kronen nogen Landgilde, men kun Herligheden, og hvoraf der aarlig gives 1 Ørte Byg til Galten Kirke til Vin og Brød. Han har gjort Kongen fuldkommen Fyldest baade for Herligheden og for den nævnte Ørte Byg til Galten Kirke i en Gaard, kaldet Ruptrup², i Øested³ Sogn i Galten Herred i Dronningborg Len, som aarlig skylder 20 Skpr. Rug, 24 Skpr. Byg, 40 Skpr. Havre, 1/2 Td. Smør, 1 Svin, 1 Gaas og 2 Høns. Otte Marsvin skal af Landgilden af Ruptrup Gaard lade Galten Kirke faa 1 Ørte Byg aarlig til Vin og Brød. J. T. 9, 115.

— Miss. til Pros Mund. Hr. Torvard Moegensen [i] Aarnes, Guds Ords Tjener paa Island, har berettet, at Halvparten af hans Præsterente er lagt til Skalholt Domkirke, saa at han ikke har tilstrækkeligt til sit Underhold, af hvilken Grund samme Rente har været forundt hans Formand, som det videre kan ses af hosfølgende Supplikation. Da det er utilbørligt, at den Løn, som Præsten tjener for, skal betages ham, saa at han kommer til at lide Mangel paa sit Underhold, skal Pros Mund nøje undersøge Sagens Lejlighed og med Bispens Raad tillægge ham Præsterenten saa vidt, at han kan have sit nødtørftige Underhold deraf. N. T. 6, 23.

31. Maj (—). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har bevilget, at Olluf Parsberg til Jernet, Embedsmand over Trondhjems Len, maa faa tilstillet 2 Skippunds Vægte, der skal anvendes ved Modtagning og Udlevering af Proviant dér i Lenet, for at det kan gaa retfærdigt til dermed, skal Adressaterne med det allerførste bestille dem og siden sende dem til Olluf Parsberg. Sj. T. 25, 292. K.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Han har berettet, at en svensk Mand, ved Navn Knud Madsen, har for-

¹ 24. Marts 1634.

² Robdrup.

³ Fejlskrift for: Ølsted, d. v. s.

Ølst, Galten H.

skrevet et Parti Klæde, Salt og andet Gods til en Værdi af omtrent 4125 Dlr. fra Lybeck til Ronneby og agter at lade det udføre til Sverrig, ligesom han forrige Aar har indført Klæde for 500 Rdlr. fra Lybeck, og har begæret at faa at vide, hvorledes der skal forholdes med Tolden deraf. Han skal lade alt saadant passere toldfrit. Sk. T. 6, 67.

31. Maj (Kbhvn.). Skøde til Arnt Stark, Toldskriver i Assens, paa 2 Vaaninger i Assens. Den ene, som Jørgen Skytte bebør, vender med den nordre Gavl ud til Strandgade og med den søndre Ende til det Stuehus, som Arnt Stark bebør, mod Mads Borges Gaard i Vesten og Gaden i Østen. Gaarden er 24 sjællandske Alen $3\frac{1}{2}$ Kvarter i Længden og $5\frac{1}{2}$ sjællandske Alen i Bredden. Den anden, som ligger næst Sonden op til denne og som bebos af Arnt Stark selv, ligger i Øst og Vest og vender med den østre Ende ud til Gaden og med den vestre Ende til hans eget Gaardsrum. Den er $39\frac{1}{2}$ sjællandske Alen i Længden, regnet fra den Hjørnestolpe ud til Gaden, hvori Porten hænger, og til Gærdet, Bredden i den vestre Ende af samme Gaard, fra Mads Borges Plankeværk, som staar Norden op til Gaden og ligger over til M. Pofvels¹ Ende, er 43 sjællandske Alen 3 Kvarter. De 4 Boder, som vender med den søndre Ende mod M. Pofvels Hus og med den nordre Ende mod den Part, der gaar ind i Arnt Starks Gaard, mod Gaden i Øst og Mads Borges Gaard i Vest, er 36 Alen 1 Kvarter i Længden. Gaardsrummet, som før laa til samme Boder, regnes nu i Længden og Bredden til den Gaard, som Arnt Stark selv bebør. Kongen skøder dem til Arnt Stark med alle paastaaende Bygninger. F. R. 4, 34 b.

— Aab. Brev, hvorved Arnt Stark faar eftergivet sin Forseelse, at have bedt flere til sit Bryllup, end Forordningen tilsteder. Udt. i F. R. 4, 35 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Denne Peder Pedersen, bosat i Nyborg Len, har klaget over, at han tribuleres af en Mand, ved Navn Mads Chastensen. Adressaten skal nøje undersøge Sagen og paase, at der vederfares Peder Pedersen, hvad der er ret. F. T. 4, 287.

¹ Mag. Povl Andersen, Sognepræst i Assens.

31. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, da der er opstaaet Trætte mellem Borgerne og Bønderne i Lolland og Falster om Borgernes Køb af Varer og Bøndernes Sejladss og anden Ud- og Opskibning i Lolland og Falster, idet Parterne vil have de tidligere udstedte kongelige Forordninger og Breve forstaaet hver efter sit Tykke, indtil videre for at stifte Enighed mellem dem fastsætter følgende:

1. Bønderne i Lolland og Falster maa intet Korn udføre fra¹ Frue Dag om Høsten [8. Sept.] og indtil Martini Dag [11. Nov.] er forløbet, ej heller maa de udskibe noget Korn mellem Kyndelmisse [2. Febr.] og Voldermisse [1. Maj].

2. Paa andre Tider af Aaret maa de udskibe deres eget indavlede Korn; dog maa de alene købe hjem igen til deres eget Husbehov og ikke mere, ej heller maa de købe til Forprang eller til at sælge eller bortbytte til andre. Befindes nogen Pebersvende eller andre at tilforhandle sig Korn og udføre det eller de eller Bønderne hjemfører mere end til deres eget Husbehov eller sælger og forhandler det til andre, da skal de have forbrudt den Vare, de har at fare med, og desforuden have deres Boslod forbrudt til deres Herskab.

3. De maa til alle Tider om Aaret udføre Heste, som de har købt til deres Plovarbejde; dog maa de ikke udføre Øksne, Køer eller andet Kvæg imod Kongens Forordninger.

4. Bønderne maa ikke købe hjem med sig nogen fremmed Drik, Vin, Rostocker Øl eller andet Øl.

5. Til Ind- og Udskebning maa de foruden Købstadhavnene kun bruge følgende Havne: i Lolland i Musse Herred: Hammele gamle Havn² og Soermark³ Havn; i Fuglse Herred: Rødby Havn, Selstofte⁴ Havn og Bandholms Havn; i Sønder Herred: Alboe⁵ Havn og Blands⁶ Havn; i Nørre Herred: Taars Havn og Eigholms⁷ Havn; ligeledes i Falster i Nørre Herred: Guldborg og Gafvenes⁸; i Sønder Herred: Gierdsøe⁹ Havn. Befindes nogen Ind- eller Udlænding at bruge andre Havne, skal han have for-

¹ Sm. R. har: for.

² Handermelle, V. Ulslev S.

³ Soes-

marke, Majbølle S.

⁴ Sjelstofte, Errindlev S.

⁵ Albuen, Kap-

pel S.

⁶ Blangs, Stokkemark S.

⁷ Egholm, Horslunde S.

⁸ Gaabense, Nørre Vedby S.

⁹ Gedser, Gedesby S.

brudt Skib og Gods, med mindre han af Havsnød indtrænges i andre Havne, men da maa han dog ej handle dér under forbeholdte Straf. Med Bygningstømmer og Brændeved forholdes efter Recessens 64. Kapitel. Hvad Bønderne paa Øerne omkring forbeholdte Lande angaar, da maa de bruge deres Sejlads, som de har gjort af Arilds Tid, give deres Told og Rettighed for Købstæderne og tage Bevis af Tolderne, saa at de ved sig forvarede.

6. Ingen Ud- og Indlænding i Lolland og Falster maa ud eller indskibe nogen fremmed Drik, Vin, Øl eller andet, uden alene for Købstæderne og i de Havne, hvor Tolderne residerer, og skal dette ved hver Havn opslaas paa en Tavle, for at ingen i Uvidenhed herom skal komme til Skade og desuden de, der ankommer, kan advares herom. Understaar nogen sig at handle herimod, skal han have den fremmede Drik, som han vil forhandle, forbrudt (Halvparten til Kronen og Halvparten til den, som angiver ham) og dog staa til Rette derfor som den, der handler mod Forbud.

7. Kongen vil have sig forbeholdt Told, Sise og Rettighed af alt, hvad der ind- og udskibes, saa vidt det med Rette tilkommer Kronen, Kommissarierne i Skaane og ellers, som den hidtil er blevet ydet.

8. Borgemestre og Raad i hver Købstad skal paase, at gode, uforfalskede Varer, som Landet behøver, falholdes for en rimelig Pris (som de kan haves for i Købstæderne i Sjælland), da det ikke er billigt, at nogen skal misundes af andre for at indføre det, som disse hverken selv har, ej heller, dersom de havde det, vilde eller kunde sælge for en rimelig Pris, anseende Købstæderne er funderede og nyder deres Privilegier ikke for deres egen Skyld, men for at Landet kan have Gavn og Fordel af dem og faa sin Nødtørft hos dem. Det paalægges udtrykkeligt vedkommende Lensmænd at holde Tilsyn med, at Købstæderne har gode Varer og, saavidt det er rimeligt, til godt Køb. Ligeledes skal alle andre, som har Befaling, samt Borgemestre og Raad alvorligt holde herover. Sm. R. 5, 153.

31. **Maj (Kbhvn.).** Miss. til Laurets Ebbesen. Han skal snarest muligt lade alt det Tapetseri, som senest kom fra København til Skanderborg Slot, og den store Bokedel¹ føre

¹ Eller Bakedel; maaske Badkedel?

til Aarhus og siden straks med Skib til København. Udt. i J. T. 9, 115 b.

1. Juni (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel om en Gaard i Vildtbanen paa Bornholm, som Kongen har begæret for Vederlag. Udt. i Sk. T. 6, 68.

3. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Malte Juul til Birkholmb, Befalingsmand over Christianstads Len, faar Bevilling til at indrette sin Begravelse i Jerløse Kirke i et Kapel, som er bygget ud fra Kirken, mod at han paa sin egen Bekostning i Kirken bygger et Pulpitur, som Drengene og vejfarende Folk kan staa paa. Sj. R. 19, 226 b.

— Bestalling for Frands Nielsen som Løjtnant til Skibs med Løn fra den 25. Febr. 1632 at regne. (Paa den sædvanlige Stilo skrevet). Udt. i Sj. R. 19, 227.

— Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en almindelig Landeskat. Sj. T. 25, 293. Orig. (til Varberg Len) i Varberg Lens Ark. (Tr.: CCD. IV. 607 f.).

— Aab. Brev til Købstæderne¹ i Danmark og Norge om en Landehjælp. Sj. T. 25, 296 b. Orig. (til Vordingborg) i Landsark. i Kbhvn. og (til Horsens, Kolding og Ribe) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 608).

— Miss. til Lensmændene² i Danmark om at lade ovenstaaende aabne Breve om en almindelig Skat og Landehjælp læse og forkynde i deres Len, opkræve Skatten og til førstkommende Mortensdag i det allerseneneste levere den i Rentetiet, Rentemestrene til Hænde. [Iøvrigt enslydende med Miss. af 27. Juni 1632]. Sj. T. 25, 294. Orig. (til Henrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark. og (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev til Bønderne i Norge om en almindelig Landeskat. Hver Odelsbonde, som har Odelsgoods, skal give Fjerdeparten af sin Rente i indeværende Aar; hvis nogen Odelsbonde ikke har saa megen Indkomst, at Skatten bliver en enkende Dlr., skal han alligevel som Lejlænding give 1 enkende Dlr. Hver Tjenestedreng, som tjener for fuld Løn, og hver Løskarl, som

¹ De opregnes alle med deres Skattebeløb. med deres Len.

² De opregnes alle

bruger Næring, skal give $\frac{1}{2}$ Rdlr., hver Tjenestedreng, som tjener for halv Løn, 1 Rigsort, hver Husmand og Ødegaardsmænd $\frac{1}{2}$ Rdlr., hver Mand, som bor ved Søsiden og bruger Fiskeri, $1\frac{1}{2}$ Rdlr., hvor Fiskeriet er i fuld Gang og Næring, men hvor det er slapt, kun 3 Ort. Hver Udrorskarl, som er kommet til sin Lavalder, skal give 3 Rigsort, hver Tjenestedreng, som ror ud, men ikke er kommet til sin Lavalder, $1\frac{1}{2}$ Orts Dlr., hver Nordfarsskipper, som selv har Skib og sejler i Nordlandene, og hver Styrmand, som sejler paa Nordfarsskibe, 2 Rdlr. Af Savene skal de, som har Save, af hver Aargangssav give 3 enkende Dlr., af hver Flomsav, som gaar den største Part af Aaret, 2 Rdlr., af de andre 2 eller 1¹, eftersom der er ringe Lejlighed til. Endvidere skal de give Tiendeparten af de Deler, som skæres paa Savene. Skatten skal være betalt inden førstkommande Mortensdag. [Løvrigt enslydende med det aabne Brev af 27. Juni 1632 om en almindelig Landeskate i Norge]. Sj. T. 25, 298 b.

3. Juni (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene² i Norge om at lade medfølgende aabne Brev om en almindelig Landeskate læse og forkynde i deres Len. [Enslidende med Miss. af 27. Juni 1632 til Lensmændene i Norge]. Sj. T. 25, 299 b.

— Aab. Brev til Kapitlerne i Danmark og Norge om en almindelig Landeskate. Sj. T. 25, 302. (Tr.: CCD. IV. 608 f.).

— Miss. til Præsterne i Danmark, Norge og Gulland om en almindelig Landeskate. Sj. T. 25, 301. Orig. (Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 608).

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge om at tilstille hver Provst i deres Stift det aabne Brev om Skatten af Provster og Præster, indkræve Skatten og indsende den til Renteriet, Rentemestrene til Hænde. [Enslidende med Miss. af 27. Juni 1632 til Bisperne]. Sj. T. 25, 301 b. Orig. (til Dr. Jens Dinesen Jersin) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at tilstille Superinten-

¹ De 2 sidste Beløb er overtaget uforandret fra de ældre Skattebreve, maaske ved en Fejlskrift, da Skattebeløbene ellers er halverede.

² De opregnes alle med deres Len.

denten paa Gulland det aabne Brev om Skatten af Provster og Præster paa Gulland og lade Skatten i rette Tid indsende til Rentøriet, Rentemestrene til Hænde. Sj. T. 25, 302 b.

3. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sifvert Urne. Det berettes, at en Soldat, ved Navn Mickel, i Giefninge i hans Len [Roskildegaard] skal have brugt sin Letfærdighed og Horeri med Svend Jydes Hustru sammesteds og formenes selv at have rost sig deraf og have staaet i Kirken, da Kvinden stod aabenbart Skrifte derfor, og have paahørt det. Sifvert Urne skal undersøge Sagen og paatale den med al Flid, for at saadan Ugudelighed, Skam og Last kan blive straffet og afskaffet. Sj. T. 25, 303.

— Miss. til Fredrik Urne. De danziger Udliggere har for nogen Tid siden frataget Anders Mickelsen og Medkonsorter, Borgere i København, Skib og Gods i Østersøen, hvorefter Kongen har meddelt disse aabent Brev om Tilladelse til at søge deres Betaling i de danziger Skibe, som passerer dér igennem Sundet. Naar der ankommer noget danziger Skib til Sundet, hvem det end tilhører, skal han hjælpe Anders Mickelsen og hans Medkonsorter til Rette. Sj. T. 25, 303.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om en Sag mellem Bartholomeus Hagensen, Borger i København, og Claus von Busch, Raadmand i Helsingør. Sj. T. 25, 303 b. (Tr.: KD. V. 151 f.).

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Baasted Bymænd og Lensbønderne har berettet, at de er tilsagt til at paatage sig Anlægget af nogle Sandgærder i Halland ud mod Stensaaen, men at de andre Bønder i Bjærgø Herred, i hvilke de ligger, er forskaanet derfor. Ansøgerne hævder, at dette Arbejde vil falde dem meget tungt. For at Baasted Bymænd og Lensbønderne kan blive ved Magt, skal han lade Bjærgø Herreds Bønder forfærdige disse Sandgærder. Sk. T. 6, 68.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Hr. Carl Carlsen, Sveriges Riges Admiral, har hos Kongen anholdt om, at der maatte anlægges en Vej paa Grænsen fra Møllegaardens til Aboremaale, og paa Kongens Befaling¹ om at erklære sig

¹ 20. Okt. 1633.

herom har Adressaten meddelt, at han har ladet optage Syn af Synsmænd, som har erklæret det for ganske umuligt at anlægge en Vej dér, da der ingen Sandgrund er, men kun Stenklipper og Moradser og ingen Stengrund til at opfylde Vejen paa. Dersom Hr. Carl Carlsen atter henvender sig til ham herom, skal han meddele ham dette. Sk. T. 6, 68 b.

3. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at forhandle med Bønderne i N.¹, om de i Stedet for det Arbejde, som de plejer at gøre til Hald, vil give Penge, nemlig 7 Sletmark af en Helgaard og halvt saa meget af en Halvgaard, eller om de selv vil forrette deres Arbejde. Udt. i J. T. 9, 116.

4. Juni (—). Miss. til Fredrik Urne. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at købe nogle Lam til Kongens Behov i hans Len [Kronborg og Frederiksborg] og at lade Lammene blive gaaende hos Mødrene, som skulde forblive umalkede, indtil Lammene blev affodret. Kongen paalægger ham nøje at lade paase, at Mødrene ikke malkes, saa at Lammene kan blive desto federe. Sj. T. 25, 304.

— Lignende Miss. til Hans Lindenov [Kalundborg Len], Sifvert Urne [Roskilde Len], Jurgen Seefeld [Ringsted Len], Ventsel Rotkirk [Antvorskov og Korsør Len], Tygge Brahe [Tryggevælde Len] og Fredrik Reedtz [Vordingborg Len]. Udt. i Sj. T. 25, 304.

— Lignende Miss. til Niels Trolle, dog med følgende Indledning: Jokum Beck til Gladsaxe, Befalingsmand paa Bøvling Slot, har, dengang han var forlenet med Københavns Slot, faaet Befaling til at købe nogle Lam til Kongens Behov osv. Niels Trolle³ skal paase osv. Udt. i Sj. T. 25, 304.

— Miss. til Hr. Tage Thott. Kongen har bevilget, at de svenske Bønder i hans Len [Sølvitsborg], som har anstillet sig modvillige med at betale Penge til Fæstningernes Reparation og derfor er sendt til København i Jern, nu maa komme paa fri Fod igen. Han skal lade dem saavel som de

¹ Stedsbetegnelsen er glemt i J. T. ² 9. Jan. 1634. ³ Niels Trolle havde 1. Maj 1634 faaet overdraget Københavns Len efter Jokum Beck.

andre, der endnu er hjemme, erlægge, hvad de er dømt til at betale, og siden lade dem være forskaanet for videre Tiltale for den Sag. Dog skal han tage Orfejde af dem alle paa, at de her-efter ikke vil lade sig finde modvillige i saa Maade og ej heller fejde eller lade fejde mod nogen for den Sag. Sk. T. 6, 68 b.

U. D. og St.¹ Register paa Proviant, som blev forskrevet til Prinsens Bilager, at indkøbe af Lensmændene og levere til de nedenfor angivne Steder og Tid: Dragsholm Len: 200 gode Lam, 200 Par Høns og 30 Ol ferske Æg, at levere paa Frederiksborg til 1. Aug. — Kalundborg Len: 100 Par Høns, 40 kalkunske Høns, 100 Lam, 40 Ol ferske Æg, alt at levere paa Københavns Slot den 21. Juli, og 50 Lam, som tilforn² er bestilt at være hos Moderen og at fremsendes særskilt. — Antvorskov Len: 200 Par Høns, 20 kalkunske Høns, 30 Ol ferske Æg, 100 tilforn bestilte Lam og 100 gode Landgildelam, alt at levere paa Københavns Slot den 1. August. — Ringsted Len: 100 Par Høns, 50 kalkunske Haner og Høner, 50 Ol Æg, 50 Lam og de tilforn bestilte 35 Lam, alt at leveres paa Københavns Slot den 8. Aug.; endvidere skal der bestilles 12 fede og vel mæstede Kalve, 4 eller 5 Uger gamle, og 20 gode Stegegrise, at levere paa Københavns Slot den 15. Aug. — Tryggevælde Len: 100 Par Skattehøns, 30 Ol Æg, 20 kalkunske Høns og de tidligere bestilte 50 Lam, alt at levere paa Københavns Slot den 10. Aug. — Roskilde Len: 10 fede, vel mæstede Kalve, 4 eller 5 Uger gamle, 20 gode Stegegrise og de tidligere bestilte 25 Lam, alt at levere paa Københavns Slot den 16. Aug. — Vordingborg Len: 200 Par Høns og de tidligere bestilte 100 Lam, alt at levere [paa Københavns Slot] den 12. Aug. — Summa paa forskrevne er: 800 Lam, 130 kalkunske Høns, 900 Par Skattehøns, 180 Ol Æg, 22 Kalve og 40 Grise. Sj. T. 25, 304 b.

5. Juni (Kbhvn.). Bestalling for M. Lodvig Munte som Slotspræst paa Københavns Slot. Sj. R. 19, 227. (Tr.: KD. III. 125 f.).

¹ Indført mellem Brevene af 5. Juni. Jvfr. dog 23. Juni ndfr. S. 661.
² 9. Jan. 1634, jvfr. 4. Juni ovfr.

5. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Erhart Sterck, Kongens Trompeter, faar $\frac{1}{2}$ Læst Rostocker Øl fritaget for Akcise. Sj. R. 19, 227 b.

— Miss. til Tygge Brahe. Da Mogens Gyldenstjerne til Fuletoft har begæret en Kirkejord med et Hus paa Magleby Mark, som aarlig skylder $\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Magleby Kirke, til Mageskifte mod at udlægge $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg¹ til Magleby Kirke i hans derhos liggende Gaard, kaldet Varpelou², i Nembsted By, skal Tygge Brahe indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Jord uden Skade kan bortskiftes fra Kirken mod ovennævnte Vederlag. K. Udt. i Sj. T. 25, 304.

— Miss. til Dr. Hans Reisner. Hr. Niels Frandtsen, Sognepræst til Maglebye Kirke paa Møen, har berettet, at hans Præstegaard for kort Tid siden er brændt med alt hans Gods, hvorved han er kommet i den største Armod. Paa hans Begæring bevilger Kongen, at de mest formuende Kirker paa Møen maa yde ham nogen Hjælp, og endvidere skal Adressaten tilholde Gejstligheden paa Møen at undsætte ham med nogen Hjælp, hver efter sin Formue, da saadant er billigt og han, som har lidt Skade, er af deres Stand. Dersom herefter noget saadant Tilfælde paakommer, skal der forholdes paa samme Maade. Sj. T. 25, 305 b.

— Miss. til Bertel Hansen, [Hospitalsforstander i Roskilde,] om straks at optage denne Anders Jensen, tilforn Baadsmand i Kongens Tjeneste, i Duebrødre Hospital, da han paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke længer kan fortjene sin Føde. Udt. i Sj. T. 25, 306.

— Miss. til Corfits Ulfeldt. Maren Andersdatter af Stege har beklaget sig over, at en Mand, ved Navn Henning Hiort, over hvem hun har erhvervet Dom, har udtaget Stævning i samme Sag alene for at opholde Sagen. Adressaten skal tilholde Henning Hiort at stille denne

¹ Dette er glemt i Sj. T. ² Stedet maa være forskrevet. Noget Nembsted synes ikke at findes. Maaske er der Tale om en Gaard i Varpelov Sogn, der ligger op til Magleby Sogn.

Kvinde nøjagtig Borgen for, at han vil efterkomme, hvad Herredagsdommen medfører, saa at det er uden Skade for hende, eller at efterkomme Landstingsdommen; dog er det ham ikke hermed forbudt at føre Sagen op til Herredagen. Sj. T. 25, 306.

5. Juni (Kbhvn.). Miss. til Fredrik Urne. Denne Lisbet Jensdatter har klaget over at være forurettet, idet hendes Boslod er optaget sammen med hendes Husbondes for en Forseelse, som hendes Husbonde er beskyldt for at have begaaet, og at hun er forvist fra sit Hus sammen med ham, uanset at han er afvist af Retten og ikke ved Retten kan fralægge sig dette. Fredrik Urne skal nøje undersøge Sagen og, saafremt der er vederfaret nogen Uret, lade det rette uden videre Proces. Fornemmelig skal han paase, at Kvinden ikke straffes for Mandens Forseelse, saa at alle videre Klager heri kan forekommes og Kongen forskaanes for videre Overløb. Sj. T. 25, 306.

— Forpagtningsbrev for Olluf Svendsen, Borgemester i Fæstningen Christianstad, Lauge Madsen og Goris Svendsen, Raadmænd¹, og Thomas Skott, Borger sammesteds, paa Kronens Krudtmølle i Løngsøen² ved Christianstad paa 3 Aar, beregnet fra 1. Maj 1635 til 1. Maj 1638. Krudtmøllen skal til den Tid overleveres dem fuldfærdig af Lensmanden. De skal i de nævnte 3 Aar betale en aarlig Afgift af 200 enkende Rdlr. in specie, at levere i Rentekammeret. De faar for samme Tidsrum Eneret til at købe Salpeter i Skaane og skal i Købstæderne ophænge en Tavle om, hvor de vil opkøbe det, der tilbydes dem, for rede Penge; saafremt de da ikke vil købe det, skal det staa enhver frit for at sælge det, til hvem han vil. Forpagterne skal give Kongen Revers paa at ville købe, hvad der tilføres dem. Naar dette er stillet i Værk, maa ingen uden disse Forpagtere indføre eller udsælge Krudt i Centnertal, saafremt disse da ellers selv altid holder godt Forraad af samme Vare. Endelig bevilger Kongen, at Lensmanden sammesteds paa Kongens Vegne af dem skal modtage det Krudt, de laver; men

¹ Sk. R. har, sikkert ved en Fejlskrift: Raadmand.
Gærs H.

² Lyngsø S.

forsaavidt han ikke køber det, har de Lov til at sælge det til andre. Sk. R. 5, 111.

5. Juni (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel. Da Kongen har bortforpagtet Krudtmøllen i Løngsøen ved Fæstningen Christianstad fra 1. Maj 1635 til 1. Maj 1638 til N. N., skal han nøje undersøge, om denne Mølle har nogen Brøstfældighed, og i bekræftende Fald lade den istandsætte, saa at den kan afleveres fuldfærdig til nævnte Tid 1635. Endvidere skal han forhandle mellem Forpagterne og Bønderne i Lenet, saa at Forpagterne mod nogen Villighed faar Lov til at lade grave Salpeter hos Bønderne. Endelig skal han gøre Køb med Forpagterne om, hvor meget de skal have af Kongen for Krudtet pr. Centner. Sk. R. 5, 111 b.

— Miss. til Hr. Laxmand Gyldenstjerne og Christen Eriksen. Da Hr. Tage Thott til Dueged, Embedsmand paa Sølvietsborg Slot, har begæret 5 Gaarde, deriblandt Kieldergaarden og Syndergaarden, i Helsund¹ By og Sogn, 1 Bol i Trolhorten, 1 Skattegaard, Vestergaarden, i Vallebieger By i Egbye Sogn, alle i Luggude Herred i Helsingborg Len i Skaane, til Mage-skifte for 2 Gaarde i Ryekasløse², 2 Gaarde i Biuf, 1 Gaard i Ørby, 1 Gaard i Tollerup og 1 Gaard i Giørerup, alle i samme Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Cristoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, at overvære Besigtelsen. Sk. T. 6, 69.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt om at overvære ovennævnte Besigtelse paa Kongens Vegne. Udt. i Sk. T. 6, 70.

— Miss. til Knud Ulfeldt og Gregers Krabbe. De har for nogen Tid siden³ faaet Kongens Befaling til i Mindelighed at bilægge eller afgøre ved Dom en Trætte mellem Christian Normand til Østergaard og Karen Johan Borkersens Enke, Borgerske i Odense, om noget Gods, som han har pantsat til hende, og som hun nu har solgt. Det berettes nu, at denne Be-

¹ Fejlskrift for: Heslunde.

² Maa være en Fejlskrift for: Risekatsløse. Ry Katsløse ligger i Rønneberg H.

³ 2. Dec. 1633.

faling endnu ikke er udført, fordi det i Befalingen ikke er specificeret, at de skulde taksere det Gods, som er solgt af hende, til hvad hver Td. Korn med Rette burde sælges for. Da det særlig er herom, at Parterne tvistes, skal de snarest efterkomme den forrige Befaling, begive sig til Aastedet, hvor Godset er beliggende, bese Godsets Lejlighed og taksere, hvad hver Td. Korn bør sælges for. Hvad hun da bliver skyldig, skal de tilholde hende at erlægge i rede Penge, da hun har solgt Godset for kontante Penge. De skal give Parterne deres Afgørelse beskrevet. F. T. 4, 287.

5. Juni (Kbhvn.). Miss. til Dr. Jens Dynesen. Kongen har bevilget, at Hr. Laurets Søfrensen, Sognepræst i Lydum Sogn, hvis Gaard og Gods er brændt, maa faa Hjælp af de mest formuende Kirker i Ribe Stift. Ligeledes skal han tilholde Gejstligheden sammesteds at hjælpe ham med noget, hver efter sin Evne. Dersom der paakommer nogen af denne et saadant Tilfælde, skal der forholdes paa samme Maade. Udt. i J. T. 9, 116.

— Miss. til Christian Thomesen. Da Jørgen Kruse til Hiernitslefgaard har begæret 1 Gaard og 2 Gadehuse i Mariæ Magdalænæ By, 1 Halvgaard i Pindstrup, alle i Mariæ Magdalænæ Sogn, og 2 Gaarde i Nimbstoft By og Sogn, alt i Kalø Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Tistrup By og Sogn og 1 Gaard i Lyngbye By og Sogn i samme Len og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Gods i Lyngbye By og Sogn, skal Christian Thomesen indsende Erklæring til Kanceliet om, hvorvidt dette Gods for Bejleligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 116.

— Miss. til Hr. Albert Skeel om at rejse Paatale om Annekspræstegaarden i Hostrup¹ i Skads Herred, som Hr. Oluf Jørgensen, Sognepræst til Alslef i Riberhus Len, angiver at være frataget ham, og undersøge, om den er frataget ham med Urette. Udt. i J. T. 9, 116 b.

6. Juni (—). Miss. til M. Envold² i Roskilde. Da han har begæret at vide, hvorledes der skal forholdes med Ind-

¹ J. T. har: Horstrup.

² Mag. Enevold Nielsen Randulf, Sognepræst ved Roskilde Domkirke, Senior i Domkapitlet.

komsten af Kantordømmet, bestemmer Kongen, at han skal levere den til Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot. Dernæst har han spurgt, om Kantorresidensens Brøstfældighed (som for et Aar siden er anslaaet til 500 Kurantdlr. og siden er forfaldet endnu mere) maa repareres af Indkomsten. Kongen tillader, at den repareres af Indkomsten, dog kun nødtørftigt. Afdøde Melkior Borggrevinchs Enke, som bor i samme Residens, har tilbudt at give 10 Rdlr. i aarlig Husleje, og Adressaten har begæret at faa at vide, om det maa bevilges hende. Han skal forhøre sig om, hvad de andre dér giver, og rette sig derefter. Sj. T. 25, 306 b. K.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til Povvel Pop, Tolder ved Ruden. Kongen har bestemt, at der ved Ruden indtil videre af hver Læst Rug maa tages $1\frac{1}{2}$ Rdlr. og af andre Varer 3 Speciedlr. i Told af hvert Hundrede, hvorefter han skal rette sig. Sj. T. 25, 307. K.

—¹ Miss. til Jørgen Brockenhuus². Menige Sognemænd i Viselberg³ Sogn har klaget over, at de besværes med at age Kirkens Part af deres Sognetiende 2 Mil. Deres forrige Sognepræst⁴ har haft Tienden i Fæste, men efter hans Død er den fæstet til Hr. Povl Andersen⁵ i Assens, 2 Mil derfra. Adressaten eller hans Fuldmægtig skal gøre den Anordning, at Bønderne ikke besværes i usædvanlig Grad med at age denne Tiende af Sognet, for at Kongen kan blive forskaanet for deres Overløb. F. T. 4, 287 b.

— Miss. til Borker Rud og Just Frederik Pappenheim. Da Lave Bilde til Hafverlycke har begæret 1 Præstebol i Hillested i Hafverlycke By i Lolland til Mageskifte for 1 Bol i Sorup⁶, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Aalholm Slot, at overvære Besigtelsen. Sm. T. 6, 384.

¹ Dateringsstedet er glemt i F. T. ² Han var forlenet med Assens Provsti. ³ Vissenbjerg S., Baag H. ⁴ Lavrids Andersen Fuglevig, † ca. 1632. ⁵ Mag. Povl Andersen, Sognepræst i Assens. F. T. har: ved Assens. ⁶ Sørup, Østoftes S., Fugle H.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup om at give Møde, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sm. T. 6, 383.

7. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Mickel Mortensen, Kongens Skibskaptejn, faar Bevilling til efter hans Fader Morten Soelings Død at faa Færgehuset ved Vordingborg, ligesom hans Fader har haft det. Sj. R. 19, 228.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø, Helsingør, Helsingborg og Landskrone om hver i deres Købstad at udtage en Muremester og 4 Svende og straks sende dem til Borgemestre og Raad i København, hvor der for en kort Tid vil blive anvist dem Arbejde for Betaling. K. Udt. i Sj. T. 25, 307.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Da det berettes, at Tobias Rosendal, Byfoged i Slagelse, har dulgt og underslaaet noget af Kongens Rettighed, nemlig en 40 Marks Sag, som Jens Graa, Borger i Slagelse, har ført mod en Mand, ved Navn Peder Kræmmer, sammesteds, og ikke har ført disse Bøder til Regnskab, skal Ventsel Rotkirk lade Tobias Rosendal tiltale for denne Forseelse og tage Dom over ham. Sj. T. 25, 307.

— Aab. Brev til Kronens Bønder paa Gulland om, at Vilum Dundej og Christen Fritzen, Kaptejner paa Gulland, har klaget over, at de ikke kan underholde sig af den Løn, der aarlig gives dem dér af Landet, nemlig 60 Sletdlr. og en Bondegaard, og har begæret, at der yderligere maa gives dem 5 Tdr. Rug og 5 Tdr. Byg hver aarlig dér af Landet. Bønderne skal aarlig give dem dette ud over deres sædvanlige aarlige Løn, da de har stort Besvær med at lære Bønderne at bruge deres Gevær og andet. Sk. R. 5, 112.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at lade hosfølgende aabne Mandat om Forbedring af Lønnen for Kaptejnerne paa Gulland læse og forkynde, hvor det gøres Behov, og anordne det saaledes, at hver Bonde, eftersom Gaardene er til, giver dertil, saa at Kaptejnerne faar den nu bevilgede Løn foruden deres tidligere Aarsløn. Sk. T. 6, 70.

7. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hospitalsforstanderen i Lund om at optage Rasmus Andersen i Lunde Hospital, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sk. T. 6, 70.

— Miss. til Laurids Grubbe og Christoffer Stensen. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at besigte noget Gods i Halsted Klosters Len, som Fru Øllegaard Pentz til Rubieregaard har begæret til Mageskifte. Da det berettes, at Kronens Gods, som hun har begæret, beløber sig til henved 5 Tdr. 2¹/₂ Skp. 1¹/₂ Fjerd. 1¹/₃² Otting mere i Ejendom end det, som Fru Øllegaard Pentz har tilbudt, skal de paa Kongens Vegne erfare, hvad hun vil udlægge i Halsted Klosters Len derfor, og med det allerførste indsende Erklæring derom til Kongen. Sm. T. 6, 386.

— Miss. til Christian Thomesen og Laurets Lindenov. Det berettes, at der i adskillige Poster omgaas uforsvarligt med Indkomsten af Aarhus Domkirke, nemlig: 1. Domkirken har betalt Omkostningerne ved adskillige Rejser i Kapitlets Sager. 2. Der holdes aarlig en Foged til Domkirken, paa hvem der unyttigt bekostes en stor Løn, men denne Mand behøves ikke, da der til Domkirken er forordnet 2 Kirkeværger, som skal have Tilsyn med dens Indkomst og dens Bygning. 3. Domkirken har bekostet Kalk og ny Sten til at forbygge paa Skolen dér, men denne var tilforn et Loft højere end den nu er, og intet af de gamle Mursten, Bjælker eller andet, der skal have været gode, er blevet solgt til Bedste for Kirken. 4. Klokkeren og Underdegnen lønnes aarlig af Domkirken, hvilket ikke har været brugeligt før, da i alt Fald den ene synger for Kapitlet. 5. Domkirken bekoster mange Steder Pligtsfolk, uanset at den selv har Tjenere, som for det meste forretter dens Bestilling. 6. Domkirken har anvendt over 500 Dlr. til at opbygge Skolemesterens Residens, og dog er den, med Grund og Bygning, ikke mere værd. [7.] Ligeledes har Klokkerens Residens kostet Domkirken over 400 Dlr., hvilket dog ikke findes at være sket i det gamle Regnskab. Det skal undersøges, om saavel denne som Reparationen af Skolemesterens Residens burde have kostet saa meget, hvis der var ført godt Tilsyn. 8. Domkirken har i Aaret

¹ 23. Okt. 1633.

² Sm. T. har: ¹/₂ ¹/₃ Otting.

1624 kostet 130 Dlr. paa et Tralværk, der ikke var synderlig fornødent, og der klages over, at det hindrer Borgerskabets fri Adgang til Koret, og at det kun er lavet, for at der kunde forvares en Kiste bagved det. 9. I Aaret 1632 er der som Følge af Klokkerens og Kirkeværgernes Forsømmelse frastjaalet Domkirken mange Skippund Bly. 10. Domkirkens Penge beholdes undertiden en lang Tid hos Kirkeværgerne uden Rente, endvidere betales Klokkeren særskilt for at holde Kirken ren, desuden gives der ham Kimerpenge og noget til Hjælp til at underholde én til at stille Værket og ringe, uanset at han desuden har en god Løn. 11. Borgerskabet støder sig paa den store Bekostning, som i Aaret 1625 er anvendt paa Domkirken, nemlig 1440 Dlr. paa en Gang. Adressaterne skal nøje undersøge, hvortil denne Sum er blevet anvendt, og antegne, hvad der ikke findes eller kan bevises rigtigt. Der omgaaes utilbørligt med Kirkens Indkomst, som bl. a. er $3\frac{1}{2}$ Td. 1 Otting Smør og 23 Svin, idet Kirkens Smør altid sælges for 16 Sletdlr. og hvert Svin for 2 Mark. For det sidste faar Kirkeværgerne dér Tredjpenge af Sagefald og Stedsmaal; dette kan ikke tilstedes dem, medmindre Kirken var holdt ved Magt, thi ellers er det for meget, og de burde nøjes med Tiendpenge. Adressaterne skal fordre samtlige residerende for sig, foreholde dem dette, gennemgaa Regnskaerne og efter en nøje Undersøgelse indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt der befindes Tvivl og Utilbørlighed i nogle af disse Poster. J. T. 9, 116 b.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisner, Biskop i København, om at lade en Skibspræst eller en Student med Attestats, som dog skal øve sig, forrette Onsdags Catechismi Tjenesten i Holmens Kirke for M. Niels Mickelsen, Præst paa Holmen, for hvem Kaldet falder besværligt paa Grund af hans høje Alder og store Skrobølighed. Udt. i Sj. T. 25, 307 b. K.

9. Juni (—). Bestalling for Eberhart Danckleit¹ v. Leck som Rigens Profos og Hofprofos med en aarlig Løn

¹ Kaldes i Navneregistret til Sj. R.: Eberhart Dancklitt v. Lech. Han hed: Eberhard Danklieb (se Grundtvig: Medd. fra Rentekammeret 1872 S. 158).

af 180 Rigsdlr., 3 sædvanlige Hofklæder for sig selv, tredje, Besolding for 3 Heste maanedlig og 10 Rigsdlr. for en Cludit¹, alt fra Bestallingsdagen at regne, at betale af Rentemestrene. Han har tilsagt at ville være Kongen og hans Riger og Lande huld og tro og lade sig finde villig, i hvad Maader Kongen behøver ham og lader ham tilsige. Han skal have nøje Tilsyn med, at der skaffes tilbørlig Regiment og Justits under de Folk, som Kongen holder her i Riget til Krig, og hjælpe hver Mand, som kommer for ham, til hvad der er billigt og ret. Sj. R. 19, 228.

9. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mats Christensen, Foged paa Ferøe, om, at Jacob Mickelsen, Borgemester i København, ogsaa skal have den Del af dette Aars Indtægt af Landet, som Adressaten har overleveret til det Islandske Kompagnis Fuldmægtig. Sj. T. 25, 307 b. K. (Tr.: KD. V. 152).

11. Juni (—). Forløningsbrev for Erik Pors til Ølingsøe, Kancellisekretær, som næstforleden Aar har faaet Ekspektancebrev paa det første Provsti, Prælatur eller Kannikedømme, som maatte blive ledigt i begge Rigerne, paa det Prælatur i Lunde Kapitel, som er ledigt efter afdøde M. Ludvig Munte. Deslige skal han ogsaa have Prokuration over Hospitalet i Lund, saaledes som Arkidiakonerne sammesteds hidtil har haft og bør have det. Naar han ikke personlig residerer dér, skal han have en duelig Person til Fuldmægtig, som sammen med Kapitlets Raad kan skaffe Hospitalets Lemmer deres nødtørftige Underholdning, have nøje Indseende med, at aldeles ingen optages undtagen rette Hospitalslemmer, som ikke paa anden Maade kan skaffe sig Ophold, og at al de fattiges Rente anvendes til Bedste for de fattige og ikke til noget andet Brug. Endvidere forlenes Erik Pors med det efter M. Ludvig Munte ledige Kannikedømme. [Med Art. 1—2]. Sk. T. 5, 112 b.

12. Juni (—). Mageskifte mellem Hans Uldrig Gyldeuløve til Vindinge og Kronen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 19, 229. (Se Kr. Sk. Tr.: Dsk. KL. III. 233 f.).

— Gælds-brev til Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Befalingsmand i Herrisvad Kloster, for 1691 Rdlr.

¹ Sædvanlig: Claudit eller Clauditchen: Slutten, Bøddel.

in specie 18 Sk. 2¹/₂ Alb., som han har laant Christian Uldrig Gyldenløve til Rolstrup, for hvem han er Væрге, at betale til Jørgen Vind eller hvem der er Christian Uldrig Gyldenløves Væрге af Rentekammeret den 27. Marts 1635. Bliver Pengene staaende længere, skal Rentemesteren betale ham 6 Procent i Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. Sj. R. 19, 235.

12. Juni (Kbhvn.). Bestalling for Gert Oserin som Kongens Perlestikker med en aarlig Løn af 100 Rdlr., en sædvanlig Hofklædning og 7 Rdlr. om Maaneden i Kostpenge fra Mikkelsdag 1633 at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 236.

— Miss. til Fredrik Urne. Denne John Barler, en Engländer, har berettet, at Villum Mortensen, Tolder i Helsingør, forholder ham nogle Penge, som han har betalt for dennes Søn Fredrik Villomsen i England, fordi Beviset for disse Penge ved Uheld er bortkommet for John Barler, uanset at han med andre Godtfolks Vidnesbyrd vil bevise, at Pengene er betalt kontant til nævnte Søn, m. m., som det kan ses af hans medfølgende Supplikation. Fredrik Urne skal lade Sagen nøje undersøge og, dersom det findes, at der vederfares John Barler Uret, hjælpe ham til Rette, for at han ikke skal molestere Kongen videre dermed. Sj. T. 25, 307 b. K.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Borgemestre, Raad og menige Borgere i Nykøbing i Odsherred har berettet, at deres Kirke, Skole og Skoletjenernes Residens er meget forfalden og brøstfældig, og har begæret, at de Kirker i Odsherred, som har Formue, maa komme dem til Hjælp. Adressaten skal skaffe sig at vide, hvad de selv vil give til nævnte Bygningers Reparation, og siden anmode om videre Resolution. Sj. T. 25, 308. K.

— Miss. til Jomfru Karne Zitzewitz. Hendes Tjener Jens Andersen i Fireaas har klaget over, at han uden Dom eller Rettergang og uden Brøde er kommet fra sin Gaard. Hun skal snarest indsende Erklæring til Kongen om, hvad der er Aarsagen til, at han er kommet fra den Gaard, som han har fæstet. Sk. T. 6, 70 b.

13. Juni (—). Miss. til Fredrik Gynter. Kongen bifalder den Kontrakt, som han har oprettet med Paul de Villom om Løskøbelse af de danske, norske og islandske Fanger i

Barbariet. Naar de alle uden Undtagelse er løste, og navnlig de, som er optaget¹ paa Kongens Undersaatters Skibe, kan siden, saafremt der er Penge tilovers, de fra Kongens Fyrstendømmer, som har været længst i Fangenskab, løskøbes. For at de dertil bestemte Penge med det første kan leveres i Amsterdam, skal han tilforn tage nøjagtig Kavtion og Forvaring derfor af Paul de Villom. Dersom Peder Christensen Rock i Marsilien, om hvem Kongen har skrevet til ham for nogen Tid siden, ikke med Fordeel kan bruges i dette Værk, skal der gives denne 150 eller 200 Kroner eller saa omtrent, for at han dermed kan begive sig paa Hjemrejsen. Sj. T. 25, 308. K.

13. Juni (Kbhvn.). Miss. til Fredrik Urne om at lade 6 Snedkersvende udtage i Helsingør og ufortøvet sende dem til København, hvor de skal melde sig hos Mester Bertel Snedker. K. Udt. i Sj. T. 25, 308 b.

— Miss. til Ifver Krabbe og Erik Rosenkrantz. To af Kronens Bønder, Las Gudmansen og Hans Truidsen, i Skommeløf i Laholms Len har berettet, at de i nogle Aar har lidt stor Skade og Afbræk paa deres Ejendom som Følge af Stensaaens Opfyldning af Sand, der tiltager mere og mere, saa at de ikke mere er i Stand til at yde deres fulde Landgilde, som tilforn, efter hosfølgende Tingsvidne, og har begæret at faa noget Afslag paa deres Landgilde. Adressaterne skal snarest begive sig til Gaardene, undersøge Forholdene nøje og hvad hver af dem kan taale at give aarlig, saa at Gaardene kan blive ved Magt, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 70 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Kapitlet i Lund har berettet, at der fra gammel Tid er tillagt Skolen dér en Del af Kronens Part af Korntienden af Malerup Sogn, men af hans Erklæring fremgaar det, at den ikke har nogen synderlig Ret dertil. Dersom Kapitlet endelig begærer det, skal han tage Dom i Sagen, for at man kan erfare, om Kapitlet er berettiget til den eller ikke. Da der bruges ulovlig Opstalden af Øksne dér i Landet, skal han paatale det og rette sig efter den Dom, der afsiges derom. Sk. T. 6, 71.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Borgemestre og Raad i

¹ Taget til Fange.

Visby har berettet, at nogle af deres Broer og Havnen er brøstfældig, og at der til Vedligeholdelsen af dem tilforn er bevilget visse Havne- og Broenge af de Varer, der udføres derfra, og har andraget om en ny Bevilling hertil. Han skal undersøge, om de har haft nogen Tilladelse til at oppebære Havnepenge efter deres hoslagte Antegnelse, hvornaar denne Oppebørsel igen er blevet ophævet og af hvilken Aarsag. Da Kongen heller ikke erindrer, at det er tilladt dem at udskibe Øksne og Køer, skal han ogsaa erkyndige sig herom og siden med det allerførste indsende Erklæring om alt dette til Kancelliet. Sk. T. 6, 71 b.

13. Juni (Kbhvn.)¹. Miss. til Anders Bilde om snarest at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Christens Rosenkrantz Jacobsdatter, hvilket Værgemaal Hendrik Rantzau til Skoneveide hidtil har forestaaet. F. T. 4, 288.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Claus Brockenhuus. Da Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Rugaard, har faaet Befaling til snarest at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Christens Rosenkrantz, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede, naar Hendrik Rantzau til Skoneveide, som hidtil har forestaaet dette Værgemaal, overleverer det, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, give Parterne deres Afgørelse beskrevet sammen med en Fortegnelse over Jordegodset, Ejendomsbreve og anden Rettighed for Jomfru Christens Rosenkrantz, som Hendrik Rantzau overleverer til Anders Bilde, og ellers paase, at Overleveringen gaar ligelig og ret til, saa at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. F. T. 4, 288.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at denne Hr. Arild Nielsen Kempe maatte faa Skovlænge og Gurbye Sogne i Lolland, naar Præsten døde². Da det nu berettes, at disse Sogne er annekterede³ til andre Præster, skal han hjælpe Hr. Arild Nielsen til Kald i Lolland, naar et saadant bliver ledig, dog at alting sker efter Ordinansen og Forordningen om Kald. Sm. T. 6, 387.

¹ Dateringsstedet er glemt i F. T. ² Jens Jakobsen, † 30. Jan. 1634.

³ Skovlænge til Sellested, Gurreby til Ryde, begge 1634.

13. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Det berettes, at Tolderen og Toldskriveren i Nykøbing i Mors til Rentekammeret har fremsendt to forseglede Toldbøger over Toldoppebørslen fra 1. Maj 1632 til 1. Maj 1634, men at der i disse forseglede Bøger kun er indført den Told, som skal erlægges til Kommissarierne i Skaane, medens den anden Toldoppebørsel, som hører til Rentekammeret og til St. Annæ Bros Bygning, er ført særligt til Regnskab i nogle Biregistre. Da dette strider imod Forordningen om Toldens Oppebørsel, skal Adressaten lade dem tiltale og tage Dom over dem for denne grove Forseelse. J. T. 8, 117 b.

— Miss. til samme og Niels Krag. Hendrik Rantzau til Skoneveide har berettet, at der er opstaaet Trætte om noget Gods, som hans Formand¹ afdøde Knud Gyldenstjerne til Møgelkier har afkøbt Peder Galt til Tiselholt i Klakring og Aasens² Sogne, og at Ejendomsbrevene, hvormed han skulde forvare Godset, staar under Forsegling i Viborg. Adressaterne skal møde til en bestemt Tid i Viborg og da af Forseglingen udtage alle de Ejendomsbreve, som angaar ovennævnte Gods, overlevere dem til Hendrik Rantzau, lægge en af dem underskrevet Fortegnelse over de udtagne Breve i Stedet for disse og igen forsegle de andre Breve. De skal nøje paase, at der ikke udtages noget andet end det, der vedrører dette Gods, og skal advare de interesserede i Tide derom, saa at de, som vil, kan give Møde enten selv eller ved deres Fuldmægtig. J. T. 9, 118.

— Miss. til Ernst Normand om at lade Søren Jensen Viff³, som har lidt Skade ved Ildebrand, være forskaanet for dette Aars Landgilde og være fri for Ægt og Arbejde i et Aarstid samt lade ham faa noget Bygningstømmer til Hjælp af Kronens Skove, dog paa de Steder, hvor det er mindst til Skade for Skoven. Udt. i J. T. 9, 118.

14. Juni (—). Bestalling⁴ for N. N., Indvaaner i København, som Skibstømmermand. Han har lovet aarlig omtrent den 1. Marts at indstille sig til Kongens Tjeneste paa Bremerholm i København og dér lade sig bruge iblandt Kongens andre Skibs-

¹ I Ægteskabet med Sofie Lindenov.

² As, Bjærgø H., Jylland.

³ Søren Jensen i Viuf, Brusk H.

⁴ Overskriften har: Pas.

tømmermænd i en 2 Maaneders Tid. Saa længe han er i Kongens Tjeneste, skal han have samme Løn for hver Dag, han arbejder paa Bremerholm, som Kongen betaler sine andre Skibstømmermænd. Derudover maa han hele Aaret være frit bosiddende i København og maa ikke besværes med nogen Vagt, Baadsmands- og Bøsseskyttehold eller anden borgerlig Tyngde, undtagen de Skatter, som erlægges til Kronen. Han maa ikke bruge noget Købmandskab, med mindre han vil yde de sædvanlige Rettigheder deraf til Byen. Han skal ikke opholdes længere i Kongens Tjeneste end en 2 Maaneders Tid eller der omkring. Sj. R. 19, 236 b.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Nærværende Fuldmægtige har paa deres Principalers Vegne, nemlig Andreas Cunradi for Dr. Herman Latern, Staffn Lutterbeck og Albert Dubbineck, Hans Jensen¹ paa Aschmus Plattis Vegne, Mathias Petersen for afgangne Hermand Høyers Arvinger af Eidersted, Bernt Wehrkamp for Jørgen Nas's Arvinger, Dietrick Lohmand² paa egne Vegne og Thomas Jacobsen paa Carsten Buschis Vegne, berettet, at der er tilfaldet Hans Adolf Høyer, afgangne Hans Tias Arvinger og Thomas Hursmieders efterladte Hustru en anelig Arv i Odense efter afdøde Magdalene Thenners³. De befuldmægtigede har derfor paa nævnte deres Principalers Vegne begæret Kongens Arrest paa den Arv, der lovligt maatte tilfalde hver af dem pro Kvota for en Sum Penge, som de har at fordre af disse. Henning Valkendorf skal bevilge denne Arrest i Arven for, hvad forskrevne Hans Adolf Høyer, afdøde Hans Tias Arvinger og Thomas Hursmieder[s efterladte Hustru] skal arve efter Magdalene Thenner, dog at de Befuldmægtigede paa deres Principalers Vegne stiller nøjagtig Kavtion efter Loven for, at de, saafremt Sagen gaar dem imod, vil staa til Rette for den Skade og Omkostning, som Modparterne maatte lide ved samme Arrest. F. T. 4, 288 b.

¹ Dette og det følgende Fornavn er usikkert. Som Følge af Rettelser og Tilføjelser er Tydningen af Navnene flere Steder vanskelig.

² Over o i første Stavelse synes et a at være tilskrevet. ³ Magdalena Hamsfort († efter 1631), g. m. Dr. jur. Hieronymus Thenner, Kansler i Tyske Kancelli († 1570), Datter af Cornelius Hamsfort den ældre.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel om at hjælpe Machtel van Delden, som er bosat i Holland og som tilforn har boet i Aalborg, til en Arv, som hun fordrer paa sit Barns Vegne, dog kun saavidt det er Lov og Ret. Udt. i J. T. 9, 118 b.

16. Juni (—). Miss. til Niels Trolle. Da det berettes, at 2 Gaarde i Virum i Københavns Len er brændt i Aar, skal han lade dem være forskaanet for indeværende Aars Landgilde. Baade dem, der i Aar og forrige Aar har lidt Skade af Ildebrand, og de andre uformuende i Virum By har Kongen bevilget Huset i Joenstrup Vang i Fællesskab, eftersom hver af dem behøver. Tagstenene paa dette Hus maa Kirkeværgerne i Balderup faa, dog skal de igen levere ligesaa mange Tagsten i København, som de faar. De gamle Pæle, som er optaget i Havnen ved Børsen, ialt 3 Tylter, har Kongen ligeledes bevilget de Bønder her i Lenet, som mest trænger til dem. Sj. T. 25, 308 b.

— Miss. til Corfidts Ulfeldt. Da det berettes, at der paa Møen skal være et Præstekald ledigt, skal han anvende sin Flid paa, at M. Christoffer Christensen, som en Tid lang har været i Kongens Tjeneste, beforders dertil, dog at alting sker efter Ordinansen og Forordningen om Præstekald. Sj. T. 25, 309. K.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har forlenet¹ Erik Pors til Øllingsøe, Sekretær, med det Provsti i Lunde Kapitel, som afdøde M. Ludvig Munte har haft, og Prokuratoriet for Hospitalet i Lund tilhører den, der nyder nævnte Provsti, skal Kapitlet raadføre sig om Hospitalets Dont med Erik Pors's Fuldmægtig, som i hans Fraværelse skal forestaa det, og i Mellemtiden paase, at Hospitalslemmerne faar deres nødtørftige Underholdning. Endvidere skal de i Overværelse af Erik Pors eller hans Fuldmægtig sammen med Biskoppen bese de Hospitalslemmer, som nu er derinde, og saafremt nogle af dem ikke kan betragtes som rette Hospitalslemmer, da sætte dem ud og i deres Sted indsætte andre vanføre, fattige syge. Sk. T. 6, 71 b.

¹ 11. Juni 1634.

16. Juni (Kbhvn.). Privilegium for det islandske Kompagni, som Kongen har ladet oprette i København, Malmø og Helsingør, med Ret til alene fremfor alle andre Rigens Indbyggere, fremmede eller Udlændinge at handle, købe og sælge paa Island, Ferrøe og Vestermandøe paa nedenstaaende Konditioner og efter den Takst og Anordning, som Kongen har ladet forfatte. Ligeledes faar samme Kompagni Tilladelse til for et billigt Værd at købe og tilforhandle sig aarlig Kronens visse Indkomst og Rettighed efter Jordebogen i Nordlandene, Vardehus Len, og at drive Handel med Undersaatterne i forskrevne Len, saavidt det ikke er imod de Trondhjem, Bergen og Kontoret sammesteds givne Privilegier og Friheder. Derimod skal det islandske Kompagni have følgende Forpligtelser:

For der første skal Kompagniet i al Handel og Købmandskab, Vægt og Maal rette sig efter den anordnede Takst, som er overleveret det, paa Island og Vespennøe og rette sig efter den gamle og paa Island sædvanlige Alen og Maal. Det skal forsørge nævnte Lande med gode, uforfalskede Købmandsvarer, det mest mulige og saa meget, som kan være fornødent, fornemmelig Mel og Malt, Øl, Vin, Mjød, Brændevin, Klæde, Lærred, Kobberkedler, brugeligt Jern, Tømmer til Kirker og Huse, Baade og Aarer og hvad andet der kan være fornødent, saa at Almuen for et billigt og kristeligt Værd kan faa, hvad enhver har fornøden, efter Takstens Indhold.

Dernæst maa det ikke føre andre Varer end gode Købmandsvarer; hvad der ikke duer, skal det lade blive fra Landet. Saa fremt der her i Byen [København] kan brygges ligesaa godt Øl som lybsk eller andet Øl, som det fører derhen, skal det være forpligtet til at købe Øllet her.

Kompagniet maa ikke bruge anden Vægt eller Maal end fastsat i Taksten.

Fremdeles skal forskrevne Købmænd holde Kongens Lensmand, som paa hans Vegne har Landet i Befaling, i Agt, Respekt og Ære i alle de Sager, som kan forefalde dér paa Landet, i Bud eller Forbud være ham hørige i de Sager, som alene vedkommer Kongen og som vedrører Kongens og Landsens Gavn. De skal forholde sig venligt og sagtmodigt med god Omgængelse mod Landsens Indbyggere, gejstlige og verdslige, saa at ingen med Billighed kan have at beklage sig over dem.

Hvad Vestmandsøe angaar, da skal Kompagniet herefter aarlig give 800 enkende Rdlr. i Afgift til Kronen af Øen. Endvidere skal Kompagniet paa egen Risiko for den visse Indkomst af denne Ø aarlig i Rentekammeret efter Jordebogen indbetale 35 enkende Rdlr. for hver Læst Fisk og for Tiende, Told, Sagefald og al anden uvis Indkomst efter Regnskab, der aarlig skal indsendes til Rentekammeret, 35 enkende Rdlr. af hver Læst af samme Oppebørsel. Under samme Afgift har Kongen forundt Kompagniet frit at bruge Kronens Fiskerbaade til dets Fiskeri, dog at det selv vedligeholder, bygger og forbedrer dem tilbørligt. Dersom nogle af Baadene ødelægges eller bliver aflægs, skal Kompagniet skaffe andre ligesaa gode Baade i Stedet uden Skade for Kronen i alle Maader. Kompagniet skal forsørge Almuen paa Vestmandøe med gode og forsvarlige Købmandsvarer som fastsat i Taksten og med Vægt og Maal ligesom paa Island.

Hvad Ferrøe angaar, da skal Kompagniet ligeledes drive Handel paa samme Land og forsørge det med gode, uforfalskede Købmandsvarer, særlig Mel og Malt, saa at Almuen dér paa Landet kan faa til Nødtørft. Dersom det findes forsømmeligt heri, skal det staa Kongen til Rette og have forbrudt dette Brev.

Kompagniet maa ikke heller paa Ferrøe ubilligt opsætte eller forhøje sine Varer i Køb eller Salg med Almuen anderledes, end det fra gammel Tid har været og som Kongens Købmænd hidtil har brugt dér paa Landet efter gammel Landsens Vis og Brug, som har været befalet dem den Stund, de har været Købmænd dér. De maa i alt Køb og Salg, Indtægt og Udgift ikke bruge nogen anden Alen end ret ferrøesk Vægt og Alen, som de skal lade Laugmanden bese og som han med Laugrettesmændene kan kende at være ret.

Dersom der maatte være nogen paa Island, Ferrøe, Vestmandsøe og Nortland, som vil drage derfra og hid til Kongen for at klage deres Sager, skal nævnte Købmænd være pligtige til for en billig Fragt at lade dem komme ud af Landet hid paa deres Skibe.

Købmændene skal i alle Maader holde sig venlig og sagtmodig med god Omgængelse, baade mod verdslige og gejstlige, saa at ingen af Landsens Indbyggere med Rette kan klage over dem.

Kompagniet skal samtlig erlægge fornævnte Afgift og Told

til Kronen i rette Tid og betale dem i Rentekammeret. Det skal holde Landfogden sammesteds i Agt og Ære paa Kongens Vegne i de Sager, der maatte forefalde dér paa Landet, og i Bud og Forbud sammesteds være ham hørig og lydlig i Sager, der vedrører Kongen.

Det skal være forpligtet til aarlig at føre Kongens Foged fra København til Ferrøe og igen fra Ferrøe til København paa dets Skibe, dog at Kongen yder Underholdning af Mad og Øl.

Det skal i Nordlandene indkøbe Bunkefisk til Kongens Behov, saa meget som der behøves til Ballast, eller mere, saafremt det befales dem af Kongen, og overlade ham dem for en rimelig Pris.

Dersom nogen af Kompagniet eller nogen af dets Adhærenter har Tiltale, enten for Gældssag eller andet, mod nogen i ovennævnte Lande, da skal det ske for Kongens Lensmand, om han er til Stede, eller ogsaa for Laugmanden eller Sysselmændene efter hvert Lands Lov og Ret og ikke anderledes, og de skal have godt Forligelsemaal og Omgængelse med Almuen, saa at de ikke foruretter nogen mod Loven. Heller ikke maa Købmændene eller nogen af nævnte Kompagni paa noget af disse Lande opholdes med lang og ubillig Proces og Rettergang i deres Sager, da deres Lejlighed ikke kan taale at føre saadan lang Rettergang uden stor Skade for dem.

Bliver nogen af Kompagniets Tjenere Vinteren over paa noget af forskrevne Lande, hvilke dog ikke maa være flere end endelig Behov gøres, da maa de ikke forhøje deres Varer eller sælge og afhænde dem anderledes, end Taksten fastsætter, under tilbørlig Straf.

Kompagniets Udrustning skal ske her for København og ingen andre Steder. Det Gods og de Varer, som indskibes til forskrevne Lande og Steder, skal indkøbes enten her i Byen eller her i Riget, saavidt det er muligt; hvis de ikke kan faas her, maa de købes paa de Steder, hvor de bedst og bekvemmest er at faa.

Kompagniet skal være betænkt paa inden 5 Aar efter dette Brevs Datum at skaffe sig selv egne Skibe, saadanne og saa mange som er fornødne til samme Sejlads og Handel, for at Kongens egne Undersaatter kan nyde den Genant og Fordel af samme Handel, som fremmede og Udlændinge hidtil har haft, og

for at det, om der blev begaaet nogen Ubillighed af fremmede, da kan være i Stand til at styre dem og afværge saadant.

Kongen har bevilget, at alt det Gods, som Kompagniet tilforhandler sig paa Ferrøe og Vestmanøe, frit maa forhandles i Øster- og Vestersøen, eftersom det er bekvemtest for Kompagniet, derimod maa af alt det Gods, som Kompagniet tilforhandler sig i Island og Nordlandene, kun Halvparten forhandles i Øster- og Vestersøen, medens den anden Halvpart endelig skal føres til Sundet og til København.

For denne Benaadning skal Kompagniet foruden den sædvanlige Afgift og Told aarlig give Kronen 20 enkende Rdlr. af hvert Skib, der løber til Island, at levere i Rentekammeret til Mortensdag, og skal siden være forskaanet for al anden Told af det Gods, som skibes derhen og tilbage. For Vestmanøe skal det, bortset fra ovennævnte Afgift paa 800 Dlr., være toldfrit. Desuden skal Kompagniet være forpligtet til at besejle Bosant Havn¹ paa Island og forsyne den, ligesom de andre Havne, tilbørligt med alle nødtørftige Varer.

Kongen bevilger, at de Borgere her i København, som nu er i dette Kompagni, paa ovennævnte Vilkaar maa bruge Handelen i 20 samfælde Aar fra dette Brevs Datum at regne; de Borgere i Malmø og Helsingør, som nu er i Kompagniet og fremdeles vil blive deri, staar dette frit, men ingen anden maa tilstedes dertil uden Kompagniets Bevilling og Samtykke.

Kongen forbeholder sig at træffe de Forandringer heri, som maatte synes ham gavnlige for ovennævnte Lande og for samme Kompagni. N. R. 5, 210 b².

17. Juni (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Rigsraader i Sjælland og Skaane om at give Møde i København tilkommende 27. Juni, saa at de samme Dag kan være godt betids tilstede dér og videre erfare Kongens Vilje. Nemlig: Hr. Jørgen Urne, som desforuden nu er herovre i Landet, Hr. Claus Daa, Hr. Tagge Thott Ottesen, Hr. Christoffer Ulfeldt, Hans Lindenov og Jost Høg. Sj. T. 25, 309.

18. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Jørgen Vind til Gun-

¹ Båtsandar, Handelsplads i Rosmhvalanes Rhepp, Gullbringa Syssel.
² Tr. i Udt. (med Datum: 16. Marts) i Tidsskr. f. Fiskeri III. 231.

destrup, Rentemester og Befalingsmand i Herrisvad Kloster, der har berettet, at der i Ottersløf¹, hvor han har en Kronens Gaard, findes et Gadekær, som han vil lade reparere med en Dæmning, saa at det kan være tjenligt til et Fiskevand, faar Eneret paa at have Fiskeri i dette Gadekær, naar det er repareret, da det er gavnligt for Byen for Vandingsens Skyld, at det repareres, og der maa anvendes Bekostning derpaa. Sj. R. 19, 237 b.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle. Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Befalingsmand i Herrisvad Kloster, har berettet, at der paa den Gaard i Outersløff, som han har af Kongen, er nedfaldet 2 Længder Hus, som han igen vil opsætte af ny, og at de nedfaldne Huse ikke har været over 8¹/₂ Alen brede, medens de Huse, som han vil opsætte, skal være 11¹/₂ Alen i Bredden. Men denne Udvidelse kan ikke ske ud til Marken, fordi hans Nabos Jord løber tæt op til det gamle Hus Østen til, og han har derfor begæret at maatte faa 3 Skpr. Jord af hans Nabos Ager Øst for hans Huslængde mod at udlægge lige saa meget Jord paa et andet Sted i Marken straks derved, saa at der i alle Maader sker hans Nabo Fyldest. Kongen bevilger dette. Niels Trolle skal give Møde, naar Jørgen Vind gør sin Nabo Udlæg for de 3 Skpr. Jord, og paase, at alting gaar rigtigt til. Sj. T. 25, 309 b. K.

— Skøde til Bertel Smidt, Snedker og Indvaaner i København, paa den af ham nu beboede, Kronen tilhørende Vaaning bag den gamle Mønt i København. Sj. R. 19, 238. (Tr.: KD. III. 126).

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Bønderne i Carpe² Sogn i Helsingborg Len har klaget over, at det, naar de ikke er i Stand til at yde Smørlandgilden, paalægges dem at betale 10 Dlr. i Penge for hver Fjerding Smør, som han kan se af deres hosføjede Supplikation. Han skal undersøge Sagen og, hvis det forholder sig saaledes, lade dem, der har oppebaaret Pengene, tiltale ved Retten, tilbagegive Bønderne, hvad der er paalagt dem at give for hver Fjerding Smør ud over det rette

¹ Utterslev, Sokkelunds H. Skaane.

² Vester-Karup Sogn, Bjærge H.,

Landekøb, og siden staa til Rette for ulovlig Beskatning. Sk. T. 6, 72.

18. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Mogens Jensen, Byfoged i Rudkøbing, faar Bevilling paa for sin Bestilling at nyde Fjerdeparten af det Sagefald, som falder dér. F. R. 4, 35 b.

— Miss. til Mogens Kaas om, at han maa reparere det sønderste Kapel paa Dueholm Kloster. Det Bly, som er blæst af, maa han sælge og bruge de Penge, som han faar derfor, til Reparation af Kapellet. Udt. i J. T. 9, 118 b.

— Aab. Brev, hvorved det privilegerede islandske Kompagni i København og ingen anden (hverken indenlandsk eller udenlandsk) herefter faar Eneret paa at drive Hvalfangst under Island og Ferrøe og opsætte Trankedler dér. N. R. 5, 214¹.

19. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Rasmus Jensen til sit Bryllup maa skænke Vin og bede nogle flere Folk, end Forordningen bestemmer. Sj. R. 19, 238 b.

— Miss. til Fridrik Reedtz² om at tilholde Kasten Kok i Næstved at give Møde i København førstkommende 8. August og siden gøre Tjeneste i Kongens Køkken, medens Bilageret staar paa. Naar han ankommer, skal han søge videre Ordre hos Niels Krabbe til Skiellinge, Kongens Overskænk. Sj. T. 25, 309 b. K.³

¹ Tr. i Udt. i: Tidsskr. f. Fiskeri III. 231 f. glemte i Sj. T.

² Hans Navn er Ved K. ligger et Ark, paa hvilket der er optegnet følgende: Efterskrevne Personer vil fornøden gøres at forskrive og bestille at hjælpe Kong. Maj. Kokke i Prinsens Bilager: i Postekammeret 6 Personer, ved Stegene 6, ved den kolde Mad 3, ved fersk Fisk at affogge 4, ved Frokost, baade ved Stegene og i Postekammeret, 10. Hertil kan forskrives: Detleuf Kok i Flensborg, Hans Kok i Emmervad, Detleuf Kok, Johan Kok i Idtzehou (desuden Navnene paa de i Brevene ovenfor nævnte Kokke), her i København: Jørren Linnerdtsen, Melkor Kok og Niels Ulfeldt. — Vil endnu bestilles hos Kobberskriveren: 3 store Blaser, hver paa 2 Tdr., 3 store Blaser, hver paa 1½ Td., kan paa Bremmerholm bekommes; 2 lange Bradepander, kan bruges de, som er til Frederiksborg; 24 lange Bradespid, hvert 5½ Alen, 8 Par høje Krydsbradebukke, hver 1 Favne høje. — Vil bestilles hos Mester Casper Fincke: 12 Par Hakkøkne, 12 Par Kokkeskeer, 6 Kødøkser, 6 store Riste, hver 2 Alen lang og 1½ Alen bred. (Stykket om Bestillingerne hos Kobberskriveren er atter slettet).

19. Juni (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Tagge Thott Ott[esen] om Hendrik Kok i Lund, Hr. Christoffer Ulfeldt om Anders Kok i Helsingborg, Henning Valkendorf om Madts, Joen og Rasmus Kok i Odense, Jørgen Seefeld om Morten Kok i Ringsted, Ventsel Rotkirk om Hendrik Rydts- ser i Slagelse, Otto Marsvin om Morten Kok i Randers, Lauridts Ebbesen om Niels Kok i Skanderborg, Hr. Palle Rosenkrantz om Hans Mand og Hans Ridderkok til Nykø- bing, Niels Trolle om Hans Piber og Casten Kok i Køge. Udt. i Sj. T. 25, 310. K.

— Miss. til Otto Termo, Jægermester, om for Betaling at skaffe Rasmus Jensen 10 Harer til hans Bryllup. Udt. i Sj. T. 25, 311.

21. Juni (—). Ordinans om Ringrenden i København. Sj. R. 19, 239. (Tr.: CCD. IV. 609).

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen og Bispen i Skaane [Dr. Mads Jensen]. Kirkeværgerne til St. Peders Kirke i Malmø har berettet, at bemeldte Kirke er brøstfældig og i Længden ikke kan repareres af sin ringe, visse Indkomst, end- videre at der holdes nogen Uskikkelighed i Kirken, idet Mænd og Kvinder sidder blandt hverandre. Kongen anser det for rimeligt, at Stolestaderne til Forbedring af Kirkens Ind- komst herefter købes paany og bortfæstes for bestemte Penge- summer. Selvom nogen vil beraabe sig paa gamle Breve og Skøder, skal dette dog ikke agtes, da Kongen eragter, at saadant ikke kan ske uden Kongens særlige forudgaaende Anordning eller Tilladelse. Adressaterne skal med det allerførste sammen med Borgemestre og Raad fastsætte en god, bestemt Ordning om alt saadant, som Kongen siden vil stadfæste. De skal fast- sætte, hvad der skal gives i Fæste og aarlig Kendelse af Stole- staderne af dem, der vil have dem paa Livstid, eftersom samme Steders Lejlighed er, ligeledes hvor meget der skal gives for Be- gravelse i Kirkegaarden af hvert Lig, alt omtrentligt, ligesom der forholdes i St. Nikolai Kirke i København, og eftersom For- holdene i Malmø tillader. De skal lade Mændene faa deres Stole paa den ene Side for sig selv og Kvinderne for sig selv paa den anden Side, saa at de ikke mere som hidtil staar blandt hverandre. Sk. T. 6, 72 b.

21. Juni (Kalø¹). Kgl. Konfirmation paa et af Lauridts Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, med Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsløf, Rentemestre, som Vitterlighedsvidner paa Pergament udfærdiget Skøde, dateret København den 9. August 1632, ved hvilket Lauridts Ebbesen til Kongens Søn Valdemar Christian, Greve til Slesvig, Holsten, skøder Regstrup² Hovedgaard og 14³ Gaarde, 1 Bol og 8 Gadehuse i Lading By, 5 Huse og 2 Gadehuse i Hadstrup⁴ i Lading Sogn, Udstrup Gaard og Saubroe Mølle i Saubroe Sogn, 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Hadsten By og Sogn og 1 Gaard i Skioldeløuf, alt i Sabro Herred, 1 Gaard i Brabrand By og Sogn i Hasle Herred, Pederstrup Hovedgaard, 4 Gaarde og 1 Bol i Pederstrup By, 1 Gaard i Thulstrup, 1 Gaard og 1 Gadehus i Landkierd⁵, 3 Gaarde i Bøggeskof, alle i Thulstrup Sogn, Bøstrup⁶ i Trandberg Sogn, alt i Ning Herred, 1 Gaard og 1 Gadehus i Kalhaufve i Hornborg Sogn, 1 øde Gaard i Nim By og Sogn, alt i Nim Herred, Lyngballegaard, 11 Gaarde, 2 Bol, 2 Huse, 2 smaa Boliger og 6 Gadehuse i Voldbye i Gern Herred, 3 Gaarde og 2 Huse i Therpe, Therp Mølle og 2 Huse i Herskind, alle i Skibholmb Sogn i Framlev Herred, 1 Part i Skiern Mølle, 1 Gaard og 1 Hus i Thindbeck, 1 Gaard og 3 Huse i Løvskal, 1 Gaard og 1 Hus i Vester Velling By og Sogn, alt i Middelsom Herred, Thaastrupgaard, 7 Gaarde, 1 Bol, 1 Gadehus, 1 øde Gadehus og 1 øde Møllested i Thaastrup⁷ By i Øls Sogn, 2 Gaarde i Hofvidstrup⁸ i Hørbye Sogn, 1 Gaard og 2 Huse, hvoraf det ene kaldes Friisdalshus, i Knecteborg⁹, 1 Gaard i Thobberup, 2 Gaarde i Niegsdal¹⁰, 1 Gaard i Døstrup By og Døstrup Mølle i Døstrup Sogn, alt i Hindsted

¹ Orig. har: Aar 1634 den 21. Juni paa vort Slot Caløe for os var skikket Otte Marsvin til Dyebeck . . . hans Fuldmægtig med et velforvaret, underskrevet og forseglet Pergamentsskøde osv. De øvrige Kongebreve fra denne Tid er alle dateret: Kbhvn. ² Ristrup. ³ Gaardenes Antal er ikke altid sikkert, da der jævnlig i Stedet for Gaardantallet nævnes Gaardbeboernes Navne. ⁴ Formentlig Fejlskrift for: Fajstrup. ⁵ Formentlig Fejlskrift for: Løjenkær, Astrup S., Ning H. ⁶ Bjødstrup. ⁷ Tostrup. ⁸ Hostrup. ⁹ Læningen er usikker som Følge af et Hul i Pergamentet; maaske Fejlskrift for: Kierketerp? ¹⁰ Formentlig Fejlskrift for: Hegedal.

Herred, 1 Gaard og 1 Gadehus i Brøndumb og Brøndumb Mølle i Hornom¹ Sogn, Thofte i Valdtgaard² Sogn, alt i Vonsild³ Herred, Holmbgaard i Hyldeberg Sogn i Aars Herred, Haarslund⁴ i Vinding Sogn, 1 Gaard i Vistrup⁵ i Harderup Sogn i Harsyssel, 1 Gaard i Em By i Blistrup Sogn i Mors Sønder Herred i Dueholms Len, 1 Gaard i Gieding i Thielst Sogn, alt i Nørrejyland, 1 Gaard i Esterbølle i Seersløf Sogn, 1 Gaard i Morrød⁶ i Visløf Sogn og 1 Hus i Thurup⁷, alt i Skovby Herred i Fyen. Otto Marsvins Fuldmægtig fremlagde forseglede Tingsvidner fra de Herreds- og Landsting, under hvilke ovennævnte Gaarde og Gods hører, om at han paa Grev Valdemar Christians Vegne vilde forfølge dette Gods til Laas, hvorimod der ikke var rejst nogen Indsigelse. (Bagpaa: Paategninger om, at Brevet i Tiden fra 23. Juni til 30. Juli 1634 er tinglæst paa 16 Herredsting i Jylland og paa Fyen). Orig. paa Perg. i Korfits Ulfeldts Priv. Ark. i R. A.⁸

22. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at denne Brevviserske Ellene Giødsdatter, som for 6 Aar siden er blevet skilt fra sin Husbonde for Hors Skyld, igen maa indlade sig i Ægteskab med hvem der begærer hende til Ægte, da hun i Mellemtiden har skikket sig vel. Sk. R. 5, 113 b.

— Miss. til Peder Basse om at tilholde Borgerne i Rudkøbing at betale Peder Volter paa hans Stifbørns Vegne de Penge, som de har udlovet til Oprettelsen af det spanske Kompagni i Nyborg, og som hans Formand Anders Skriver har forstrakt dem med. [Ensydende med Miss. til Hr. Mogens Kaas af 22. Febr. 1634]. F. T. 4, 289.

23. Juni (—). Aab. Brev om, at Provsterne skal holde aarlig Visitats i Kirkerne i deres Provsti. Sj. R. 19, 239 b. Bilag til Kgl. Miss. af 23. Juli 1634 og trykt Ekspl. i Lands-

¹ Hornum S., Onsild H. ² Valsgaard, Hindsted H. ³ Onsild Herred. ⁴ Horslund. ⁵ Vivtrup, Haderup S., Ginding H. ⁶ Morud, Vigerslev S. ⁷ Maaske: Taagerod, Vigerslev S., Skovby H., eller: Turup, Baag H. ⁸ Ved Orig., som indeholder en Del Fejlskrivninger, ligger en tysk Oversættelse, der baade med Hensyn til Oversættelse og til Gengivelsen af Navnene er saa korrumperet, at den kun i ringe Grad kan anvendes til Forklaring af den danske Orig.

ark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 609 ff. Dsk. KL. III. 235 f.¹. Kirkehist. Saml. 3. R. III. 187 f. (begge med Datum: 26. Juni) og Rietz: Skånska Skolväsendets Hist. S. 125 f.).

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Dr. Jens Dinesen Jersie, Superintendent over Ribe Stift², om at lade ovenstaaende aabne Brev om aarlig Visitats i Kirkerne læse og forkynde og paase, at det efterkommes af Provsterne i hans Stift. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Bestalling for Hans Hansen, Borgemester i Korsør, som Tolder og Sisemester sammesteds med samme Løn som hans Forgænger, at betale af Rentemestrene. [Med Artikl. 1—6]. Sj. R. 19, 240 b.

— Aab. Brev, hvorved Frederik Pedersen, Tømmermand og Borger i Helsingør, faar Bevilling til herefter frit at handle med Rhinskvin, spansk Vin, fransk Vin og alle Slags Vin. Det er ved Forordning forbudt, at nogen, som handler med Rhinskvin, maa handle med nogen anden Slags Vin og indlægge og fortappe den i samme Kælder eller andetsteds, heller ikke maa den, der handler med spansk og fransk Vin, handle med Rhinskvin. Ovennævnte Frederik Pedersen, som bruger samme Trafik, har andraget om Tilladelse til frit at handle med adskillige Slags Vin, idet han har tilbudt selv at lade forskrive og hente fransk Vin fra Frankrig, hvorved den kan sælges til bedre Køb end nu, da den for det meste indføres fra Holland. Bevillingen gives ham paa Betingelse af, at han ikke maa have alle Slags Vin i samme Kælder eller Hus, men Rhinskvin og spansk Vin for sig i én Kælder eller ét Hus og fransk Vin i et andet Hus eller Kælder efter Forordningen. Dersom han vil holde Vinkælder paa to Steder i samme Gade, skal der mellem dem være Hus og Gaard, som tilhører andre og bebos af andre. Han maa ikke fordriste sig til at sælge fransk Vin for

¹ Dsk. KL. angiver fejlagtigt, at Forordningen i Sj. R. skulde være dateret 13. Juni.

² Et lignende Miss. maa sikkert være udsendt til alle Landets Superintendenter, men ses ikke at være indført i Brevbøgerne. Som Bilag til dette findes en Kopi af Forordningen, dateret 26. Juni, med et latinsk Brev fra Biskop Jersin til Dn. Michaëlis in Døstrup, præposito Lølensi (d. v. s. Sognepræst i Døstrup Mikkøl Jensen, Provst i Lø Herred).

Rhinskvin, men udtappe og sælge hver Slags Vin for sig, uforplumpet i alle Maader. Saafremt han handler herimod, skal han tiltales og straffes efter Forordningen. Kongens Fogder, Embedsmænd og Borgemestre og Raad i Helsingør skal nøje paase, at han forholder sig efter det ovenfor skrevne, og, dersom han handler derimod, lade ham tilbørligt straffe. Dersom Borgemestre og Raad findes forsømmelige og ikke lader ham straffe, hvis han handler derimod, skal Embedsmanden paa Kronborg Slot tiltale dem, fordi de ikke vil holde over Kongens Mandater. Sj. R. 19, 241 b.

23. Juni (Kbhvn.). Afskedspas for Frants Knudsen Horsens, der i 15 Aars Tid har tjent Kongen, først som Baadsmand, siden i andre Hverv og sidst som Skipper. Han maa herefter nyde de i Forordningen om Skibsfolk omhandlede Friheder. Sj. R. 19, 243.

— Aab. Brev, hvorved Kaptejn Jokim Speigelberg faar Bevilling til alene at holde frit Herberge og Losement i Lyckeby med Rostocker Øl, dansk Øl og Vin, da der ingen Herberger og Losementer er paa Alfarvejen mellem Rodneby og Fæstningen Christianopol, hvor den vejfarende Mand kan faa Mad, Øl og andet for Betaling. Han skal skaffe de vejfarende Folk, hvad de behøver, for en billig Pris, saa at ingen med Billighed kan beklage sig derover. Sk. R. 5, 113 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aabne Breve sagligt ordnede XIV.

— Miss.¹ til Hr. Claus Daa. Han skal i Dragsholm Len lade købe 200 gode Lam, 200 Par Høns og 30 Ol friske Æg og levere dem paa Frederiksborg Slot til 1. Aug. Udt. i Sj. T. 25, 311 og 304 b. K.

¹ Ordlyden til dette og de følgende Miss. findes i K. og er i Sj. T. indført i Udt. med Henviisning til pag. 304 (d. v. s. fol. 304 b—305 b), hvor der findes indført det udaterede: „Register paa Proviant, som blev forskrevet til Hans Fyrstelige Naade Prinsens Bilager“, som er gengivet ovfr. S. 635. Her er efter Registret i hvert enkelt Miss. indført, hvad vedkommende Lensmand skulde levere, i Overensstemmelse med de Koncepter til flere af Missiverne, der er bevaret. Ordlyden af disse Koncepter til Miss. er forskellig, men Forskellen er uden Betydning. I Udt. i Sj. T. er der da heller ikke taget Hensyn hertil.

23. Juni (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hans Lindenov om i Kalundborg Len at lade købe 100 Par Høns, 40 kalkunske Høns, 100 Lam og 40 Ol friske Æg og sende dem med de 50 Lam, som tilforn¹ er bestilt og skal være hos Moderen, til Københavns Slot til 21. Juli. Udt. i Sj. T. 25, 311 og 304 b. K.

— Lignende Miss. til Sifvert Urne om i Roskilde Len at købe 10 fede og vel mæstede Kalve, 4 eller 5 Uger gamle, og 20 gode Stegegrise og sende dem med de 25 tidligere bestilte Lam til Københavns Slot til den 16. August. Udt. i Sj. T. 25, 311 og 305. K.

— Lignende Miss. til Tygge Brahe om i Tryggevælde Len at købe 100 Par Skattehøns, 30 Ol Æg og 20 Stkr. kalkunske Høns og sende dem med de tidligere bestilte 50 Lam til Københavns Slot til den 10. August. Udt. i Sj. T. 25, 311 og 305. K.

— Lignende Miss. til Ventsel Rotkirk om i Antvorskov Len at købe 200 Par Høns, 20 Stkr. kalkunske Høns og 30 Ol Æg og sende dem med de tidligere bestilte 100 Lam og 100 gode Landgildelam til Københavns Slot til 1. August. Udt. i Sj. T. 25, 311 og 304 b. K.

— Lignende Miss. til Jørgen Seefeld om i Ringsted Len at købe 100 Par Høns, 50 kalkunske Haner og Høner, 50 Ol Æg og 50 Lam og sende dem med de tidligere bestilte 25 Lam til Københavns Slot til den 8. August og endvidere at sende 12 fede og vel mæstede Kalve, 4 eller 5 Uger gamle, og 20 gode Stegegrise til Københavns Slot til den 15. August. Udt. i Sj. T. 25, 311 og 305. K.

— Lignende Miss. til Hr. Fredrik Reedtz [Vordingborg Len] om at levere 200 Par Høns og de tidligere bestilte 100 Lam [paa Københavns Slot] den 12. August. Udt. i Sj. T. 25, 311 og 305. K.

— Miss. til Erik Krabbe. Han har berettet, at en Bonde, ved Navn Botved Pedersen, i Birkenis By i Torne² Sogn i hans Len [Kristianopel] menes at have 2 Ægtehustruer,

¹ 9. Jan. 1634 jvfr. 4. Juni 1634.

² Birkenæs, Forum S., Øster H., Skaane.

den ene et Steds i Sverrig, den anden i Birkenis. Han skal lade Sagen undersøge og, hvis det findes saaledes, tiltale Bonden ved Retten, tage Dom over ham og siden lade ham tilbørlig straffe efter den. Sk. T. 6, 73 b.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde. Maren Møllers i Ris¹ Mølle i Skovby Herred i Rugaards Len har berettet, at samme Mølle er meget brøstfældig, og navnlig paa Stenene, hvad hun kan bevise ved Syn, saa at hun ikke kan udrede Møllenskylden deraf, med mindre Møllen bliver forbedret med Sten og andet, hvad der fattes derpaa. Han skal lade Møllen reparere, saavidt det er fornødent, med den ringest mulige Bekostning og den mindst mulige Skovskade. Naar den er istandsat, skal han forhandle med Maren Møllers det nøjest mulige om, hvilket Afslag hun begærer paa Skylden, saaledes at hun selv fremtidig vedligeholder Møllen uden Tilskud fra Kronen, saa at hun kun faar Hjælp af Skoven, og sætter Borgen for, at hun fremtidig selv vil vedligeholde Møllen. Han skal snarest indsende Erklæring herom til Kongen. F. T. 4, 289 b.

— Aab. Brev, hvorved Sognepræsten i Rold Sogn og hans Efterfølgere faar bevilget nødtørftig Brændsel af Vindfælder og andre forraadnede Træer i Kronens nærmest liggende Skove; det skal aarlig udvises ham af Skovfogden. Sj. T. 25, 311. K. Orig. (meget medtaget) i Landsark. i Viborg.

— Privilegier for Bartskeererne i Aalborg. Efter Begæring af disse Brevvisere, nemlig Bendix Mortensen, Knud Pofvelsen, Pofvel Stahl og Steffen Calvile, Bartskeerere i Aalborg, bevilger Kongen, at der i Aalborg herefter skal være fire Mestre, som kan forestaa deres Embede vel. Naar nogen af de Bartskeerere, som nu er i Embedet, dør eller gaar af, skal den Mand eller Svend, som i hans Sted begærer Embedet, og som skal være ærlig og vel berygtet, for Bisidderne, Oldemanden og menige Lavsbrødre med sit Ægtebrev bevise, at han er født af ærlige Forældre. Dernæst skal han have sit Lærebrev og efter gammel Brug gøre sit Mesterstykke ustraffeligt. For sin Indgang i Embedet skal han betale 2¹/₂ Dlr. til Kongen, 2¹/₂ Dlr. til Byen og 5 Dlr. i Lavets Bøsse til Embedet². Den Mand eller

¹ Ryds Mølle, Vigerslev S., Skovby H.

² Lavet.

Svend, der vil vinde Bartskeerembedet, skal blive Borger i Aalborg og til sin Ægtehustru tage en ærlig og uberygtet Kvinde eller Mø, som kan holdes og agtes for en ærlig Lavssøster. Om nogen Mester eller Mesters Enke vil sælge deres Embede og Frihed, skal de gøre det med Bisiddernes, Oldermændens og menige Lavsbødres Vilje og Samtykke og afhænde det til de Personer, som er skikkelige¹ i deres Kunst og andre Vilkaar. Naar en Mester dør og efterlader sig Hustru og Børn, da maa hans Hustru bruge Embedet og holde gode, fornemme Svende derpaa, saa længe hun sidder ugift og skikker sig ærlig og vel, sig og sine faderløse Børn til Gode. Efter hendes Død skal et af hendes Børn arve Lavs- og Embedsfrihed. Naar nogen Mesterinde efter sin Husbondes Død vil fæste Svende til sit Værksted, skal hun gøre det for hele Embedet med Oldermændens og Brødrenes Samtykke, for at samme Svende kan blive eksamineret desto flittigere, om de er saa erfarne, at de kan forestaa et Værksted, for at hun eller hendes Patienter ikke skal blive forsømte som Følge af deres Uskikkeligheds Skyld. Den Enke, der handler herimod, skal, saa ofte det sker, bøde 3 gode Dlr. De menige Lavsbødre skal komme til Stede, naar Oldermænden tilsiger dem, for at forhandle om Lavets Bestillinger eller hver bøde 1 Ortdlr. for hver Gang de udebliver, hvis de da ikke har lovligt Forfald. Hvis en Lavbroder er Oldermænden ulydig og gør ham Bulder og Ulyd i hans Ord og Tale eller af vred Hu foragter ham haanligt og undsiger ham, skal han for hver Gang det sker bøde 3 Dlr. Kommer der Uenighed blandt Lavsbødrene og Oldermænden byder² at holde Fred under deres Faldsmaal, skal den, der handler imod Oldermændens Bud og ikke holder Fred, bøde 3 Dlr. for hver Gang. Dersom nogen Bartskeer fortaler eller beklaffer sin Embedsbroder og det skellig overbevises ham, skal han bøde derfor til Lavet efter alle Brødrenes Sigelse. Den Broder, som repeterer og opbryder de Sager, som er forligt inden Lavsdøre, skal, hver Gang det sker, give 2 Dlr. Oldermænden og Lavsbødrene skal med deres Bisidderes Vidende og Samtykke have Myndighed til at forlige den Trætte og Uenighed, der maatte opstaa mellem Brødrene indbyrdes, undtagen naar det

¹ Dygtige.

² J. R. har ved en Fejlskrift: bør, i Stedet for: bød.

gælder Ære og Lømp eller der sker Blodvide; disse Sager skal forhandles for deres tilbørlige Øvrighed: Borgemestre, Raad og Fogden. Findes nogen Mester hemmeligt at lokke eller fæste sine Lavsbødres eller Lavssøstres Svend eller Dreng, skal han bøde 3 Dlr. derfor og alligevel miste den, som han har lokket. Den Bartskeer, som vitterlig gaar paa nogen Embedsbroders Omraade og uden dennes Vidende og Vilje forbinder og heler hans Patienter, skal derfor bøde saa meget, som han kan tjene af samme Skade. Hvis nogen Mester vil antage og lære nogen Dreng Bartskeerembedet, skal han gøre det med Oldermændens og menige Lavsbødres Vidende og Samtykke. Samme Dreng skal nøjagtigt bevise, at han er ægtefødt af ærlige Forældre. Siden skal han tjene paa Embedet som Læredreng i 3 samfælde Aar. Naar en Læredreng har udtjent sine Læreaar, skal det foreholdes ham af hele Embedet og han forpligte sig for dem til at vandre i fremmede Lande paa sit Embede i 4 samfælde Aar, for at han desto bedre kan blive brugt og undervist i Lægekunsten, saafremt han vil have Arbejde hos nogen Mester i Aalborg. Disse Bartskeerere og deres Efterfølgere skal være rimelige i deres Bartskeerløn og ikke besvære deres Patienter ulideligt. Dersom nogen imod Bartskeerloven og Embedet busker¹, forbinder² eller heler Saar eller Skade, hemmeligt eller aabenlyst, og han kan overbevises derom, skal han, saa ofte han betrædes dermed, bøde 12 Dlr. Paa Grund af den store Falskhed og Bedrag, der almindelig findes hos Kvaksalvere og Landfarere, maa ingen herefter udstaa og udffi³ deres Varer i Aalborg førend deres Tiriac, Pulver, Olje og hvad de ellers har at sælge, som vedrører Medicin og Lægekunst, er beset og prøbet af en Doctor medicinæ med Oldermænden og nogle af Embedsbrødrene. Dersom deres Vare befindes god og uforfalsket, skal de efter gammel Sædvane bede Borgemestre, Raad og Fogder om Forlov til at udstaa dermed, men dersom der befindes nogen Falskhed ved deres Vare, skal det forbydes dem at udffi den eller sælge den til nogen; den, som handler herimod, skal bøde 6 Dlr. for hver Gang. Ingen Stensnider eller Landfarer maa understaa sig

¹ Forbinder. ² J. R. har ved en Fejlskrift: forbiuder. ³ Ud-
stille Varer til Salg.

at antage og kurere nogen med indvortes eller udvortes Medicin, uden at han tilforn har opladt sig for Doctores i Lægekunst og de har kendt ham duelig og bekvem dertil; findes nogen at handle herimod, skal han bøde 12 Dlr. derfor. Sker der noget Slagsmaal i Aalborg og Bartskeererne tilkaldes for at forbinde dem, der er saaret og har faaet Skade, da skal den Mester, til hvem man henvender sig derom, naar han har forbundet det første Baand, hemmeligt tilkendegive Byfogden eller Kæmneren det, for at ingen slige Sager skal dølges og Kongens og Stadens Sagefald forsømmes og undslaas, saafremt han da ikke vil have forbrudt saa meget, som han fortjener af samme Skade. De maa ikke indgive nogen indvortes Medicin, uden at det bliver forordnet af Medicus. Alle de Sagefaldspenge, som efter forskrevne Artikler forbyrdes og betales i Bartskeerembedet, skal deles i 3 lige store Dele, til Kongen, til Byen og til Embedet. Og har menige Bartskeerere, som nu er i Embedet, paa deres egne og deres Efterfølgeres Vegne lovet og tilsagt at holde disse Artikler og Lavrets fast og ubrydeligt og i alle Maader rette og skikke sig derefter. For at alting i forskrevne Bartskeerlav kan tilgaa saa meget desto skikkeligere og ordentligere og hver kan forholde sig tilbørligt deri, stadfæster Kongen ved dette aabne Brev denne Skraa i alle dens Ord og Punkter; dog forbeholder Kongen sig i Fremtiden efter Tidens og Undersaatternes Lejlighed at forandre samme Skraa, Lavrets og Artikler, formindske eller formere dem, eftersom det kan være Undersaatterne gavnligt og nyttigst og det synes Kongen at være godt. J. R. 9, 59 b. K.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand om at sælge de Faar og Lam, som er gaaende paa Skøde¹, og indlevere Pengene for dem til Renteriet. Udt. i J. T. 9, 118 b.

24. Juni (—). Forpagtningsbrev, fra 1. Maj 1634 at regne, til Johan Bøgvad, Indvaaner i Hillerød, og Hans Hansen, Foged paa Abrahamstrup Gaard, paa Abrahamstrup Gaard [og Len] mod en aarlig Afgift af 2500 gode enkende Rdlr. in specie, at betale aarlig til 1. Maj i Rentekammeret i København paa deres egen Bekostning. De maa oppebære den

¹ Skødegaard, Bække S., Anst H., hvor Kronen drev Faareavl.

visse Landgilde og Indkomst af de til Lenet og Gaarden liggende Bønder efter Jordebogens Lydelse saavel som Drobye Sogns Tiende, som aarlig ydes dér i Neget, samt al den uvisse Rente og Indkomst dér i Lenet, som Stedsmaal, Sagefald, Husbondehold, Drift, Forlov, Græsgangspenge af Skovene og anden uvis Indkomst, endvidere skal de have fri Olden til 100 Svin af deres egen Avl og Opfødning, naar Olden er. De maa beholde al Avlen, 300 Læs Ved om Aaret til frit Brændsel, 10 Træer beregnet til hvert Bondelæs, som skal udvises dem af Skovfogden og fremføres af Bønderne. Ligeledes skal Bønderne drive al Gaardens Avl og Høst, vedligeholde Gærder og Lukker og føre deres Landgilde til København eller nærmere, naar de tilsiges, saavel som gøre alt andet Arbejde, der kan forefalde ved Gaardens Avl, og som de hidtil har gjort. Derimod skal Johan Bøgvad og Hans Hansen aarlig underholde 12 af Kongens Foler, som Kongen sender dertil, baade Sommer og Vinter, og som skal gaa i en dertil særlig anordnet Vang. Naar det paa Grund af Vinterens Haardhed er nødvendigt, skal Folerne underholdes med Hø, saa at de ikke bliver forsømt. De skal have Indseende med Oldengælden og aarlig levere et Mandtal over den til Lensmanden paa Frederiksborg Slot, saa at denne paa Kongens Vegne kan modtage Oldengælden og føre Kongen den til Regnskab. De skal gøre Regnskab for alle Vindfælder, der aarlig falder i Lenet, underskrevet og besejlet af Skovfogden, og skal forsvare Bønderne, holde dem ved Lov, Skel og Ret og ikke i nogen Maade forurette nogen af dem imod Loven eller Jordebogen. Herfor bevilges der dem 50 Speciedlr., og for Regnskabet over Vindfælderne ligeledes 50 Speciedlr., som maa godtgøres dem af Rentemestrene i deres aarlige Afgift. De maa aldeles ikke befatte sig med Kronens Vildtbane, Fiskeri i Søerne eller Skovene, men nøje paase, at disse bliver vel fredet og holdt ved Magt. De maa heller ikke tilskrive Kronen noget Flikkeri, men Kongen vil selv vedligeholde Bygningen, hvorfor de ikke maa foretage nogen Bygning, uden at Kongen befaler det. Heller ikke maa de anmode om Afkortning for øde og forarmet Gods, med Undtagelse af den aarlige Landskyld af Herredsfogdens Gaard og af Skovfogdens Gaard, som Kongen har bevilget disse fri til Gengæld for deres Tjeneste. Men hvis Kongen efter dette Brevs Datum bortforlener noget af Jordebogens Indkomst til andre

eller eftergiver den, skal det aarlig godtgøres dem i deres Afgift efter det Køb og den Takst, til hvilken det nu er bevilget dem. Lensmanden paa Frederiksborg skal nu straks overlevere dem nævnte Len og Gaard med det Inventarium, som findes paa Gaarden, samt en underskrevet Jordebog og skal indsende en Genpart af den til Rentekammeret. Naar som helst Kongen ikke længer vil lade dem beholde Lenet paa Afgift eller de ikke længer ønsker at beholde Forpagtningen, skal den opsiges med et halvt Aars Varsel fra begge Sider. Sj. R. 19, 243¹. K.

24. Juni (Kbhvn.). Følgebrev for ovennævnte Johan Bøgvad og Hans Hansen til Bønderne i Abrahamstrup Len efter Frederik Urne til Brøndved², Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, at de skal svare Johan Bøgvad og Hans Hansen fra 1. Maj sidstforleden. Sj. R. 19, 244 b³.

— Miss. til Hr. Tage Thott og Vendsel Rotkirk om at sende Skudøksne⁴ til København. Udt. i Sk. T. 6, 73 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om at skaffe Jokum Beck Vildt til Thomas Nolls Begravelse. Udt. i Sk. T. 6, 73 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Frederik Ammerbach⁵, Borger i Odense, har begæret et Stykke Jord af Kronens Mark dér under Klostret, kaldet Kræmmermarken, der ligger næst op til hans Have, til Mageskifte for en anden Jord, kaldet Aalykke, mellem en anden til Klosteret liggende Kronens Jord og Odense Bys Hede næst op til Ladegaarden. Kongen har ladet Jorden besigte⁶ af 2 gode Mænd, og da det af deres Erklæring fremgaar, at den Jord, som Frederik Ammerbach begærer, er 15,741 Alen og den af ham tilbudte Jord 18,684 Alen, saa at der derved sker Kronen fuldkommen Fyldest, skal Adressaten paa Kronens Vegne skøde ovennævnte Jord til Frederik Ammerbach og igen modtage Skøde af ham paa det af ham tilbudte Stykke Jord. F. T. 4, 289 b. Orig. (medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense.

¹ Tr.: Annal. f. nord. Oldkynd. 1855, S. 141 ff.

² Bregentved.

³ Tr.: Annal. f. nord. Oldkynd. S. 144.

⁴ Udskudsøksne.

⁵ F. T.

har ved en Fejlskrift: Annerback.

⁶ Jvfr. Miss. af 30. Dec. 1632 og 9. Juni 1632.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da det berettes, at Dusin-Klæde¹ til Soldaterne i Skaane ikke kan faas, skal de købe andet Klæde til dem. Sk. T. 6, 73 b.

26. Juni (—). Miss. til Tolderne i Sundet. Der er til Øresund ankommet 6000 Stkr. gemene Soldaterdegener, som tilhører Dronningen af Sverrig og Sverrigs Krone, og der begæres Tilladelse til at lade dem passere. Da Kongen selv ikke behøver dem, bevilger han, at de maa passere frit. Sj. T. 25, 311 b.

— Miss. til Fredrik Urne. Fuldmægtigen for Morten Vevetzer², Rentemester i Sverrig, har berettet, at der i Sundet for nogle Dage siden har været 38 Stk. Vin, som tilhørte nævnte Rentemester, men da der intet Pas var paa dem, har Tolderne ikke villet lade Vinen passere toldfrit. Da Rentemesterens Fuldmægtig nu med nøjagtig Certifikation har bevist, at Vinen tilhører nævnte Rentemester, skal den erlagte Told tilbagebetales ham. K. Udt. i Sj. T. 25, 311 b.

— Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Hans Hansen, Sognepræst til Osby Kirke i Gyng Herred, der har berettet, at hans Kald er saa ringe, at han ikke vel kan underholde sig deraf, maa faa et andet Præstekald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. Sk. R. 5, 114.

— Miss. til Ifver Krabbe. Østergrønderup Sognemænd i Mariager Klosters Len har andraget om i nogen Tid at faa noget Afslag paa Afgiften af deres Tiende, da Sognet for en stor Del er øde. Gabriel Kruse til Hiulberg, der har været forlenet med samme Len, og som da har faaet Kongens Befaling til at undersøge Sagen og indsende Erklæring om den, har indsendt en Erklæring, af hvilken det fremgaar, at der i Sognet ialt kun findes 16 hele Gaarde og 2 Bol, baade øde og ved Magt, og at de i aarlig Tiende til Kronen skal give 8 Tdr. Rug, 4 Tdr. Byg og 6 Tdr. Havre. Af disse befindes nu, siden Fjenderne har forladt Landet, 6¹/₂ at være øde, af hvilke dog 3 nylig igen er bortfæstet. Disse 6¹/₂ Gaarde, mener han, vil i nogle Aar ikke komme til fuld Avling, saa at de kan give den fulde

¹ Dossin, groft Klæde, se ovfr. 24. Maj 1634.
ham: Urvitzer, Navneregistret dertil: Urutzer.

² Sj. T. kalder

Afgift efter Jordebogen. De Mænd, som er bosiddende paa de $9\frac{1}{2}$ andre Gaarde og paa de 2 Bol, kan efter hans Mening ikke give mere i Tiende end 6 Tdr. Rug, 3 Tdr. Byg og $4\frac{1}{2}$ Td. Havre. For at Gaardene kan blive ved Magt bevilger Kongen, at disse $9\frac{1}{2}$ Gaarde og 2 Bol i de næste 2 Aar maa give 6 Tdr. Rug, 3 Tdr. Byg og $4\frac{1}{2}$ Td. Havre og ikke mere; naar de 2 Aar er gaaet, skal de atter give Tiende efter Jordebogen. J. T. 9, 118 b.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Laurets Lindenov. Jacob Mickelsen, Borgemester i København, har berettet, at Volf Baltersen, Indvaaner i Aarhus, har leveret M. Morten Madsen, Bisp sammesteds, som er hans Prokurator i Aarhus Kapitel, 2 Haandskrifter som Betaling for 400 Tdr. Byg, som Bispen har solgt til Volf Baltersen. Den ene af dem er paa 300 Dlr., hvorfor Hans Dyster er Forlover, den anden paa 400 Dlr., og for denne er Jens Clemidsen Forlover. Disse Haandskrifter har M. Morten igen givet Jacob Mickelsen som Betaling, og da denne nu agter ved sin Fuldmægtig at gøre Anfordring paa sin Betaling, har han begæret Kongens Missive til Adressaten om at hjælpe hans Fuldmægtig til Rette. Adressaten skal hjælpe nævnte Fuldmægtig med denne Sag, saa at han uden lang Proces og langt Ophold kan komme til sin Betaling. J. T. 9, 119.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Axel Juel til Kongstedlund paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Synder Kongesløf Sogn og Kronens Part af Korntienden af Lyngbye Sogn, begge i Hellum Herred i Jylland. Af Synder Kongesløf Tiende skal der aarlig svares 6 Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre [til Kronen]¹ og ligesaa meget til Kirken, og af Lyngbye Sogns Tiende 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre. Udt. i Tb. 127.

27. Juni (—). Miss. til Rentemestrene om, at de Forleingsbreve, som herefter udstedes for Len i Danmark, der er sat for en vis Pengeafgift, skal affattes saaledes, at Lensmanden ikke faar godkendt nogen Afkortning for øde Gaarde, forarmede Bønder, Herredsfogder, Delefogder, Gaarde, som er udlagt til Officerer eller andre privilegerede Per-

¹ Dette mangler i Tb.

soner, som paa Livstid er forlenet med noget af Kronens Gods, ikke heller for Reparation af Møller; dog maa de Afslag, der i 1629, efterat de kejserlige havde forladt Jylland, af de tilforordnede Kommissarier er fastsat for forarmede Bønder for et vist Tidsrum, aarlig kortes i Afgiften, men ikke noget derudover. Rentemestrene skal rette sig herefter. Sj. T. 25, 311 b. K.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at befale alle dem, der bor i Byen, at istandsætte Gaden hver foran sin Dør, saa at Gaderne kan være saaledes istandsat, at man ikke har Spot deraf, naar de fremmede kommer. Det skal paalægges Byfogden med Kæmneren at gennemføre dette. K. Udt. i Sj. T. 25, 312.

— Miss. til Fredrik Urne. Den kurfyrstelig brandenborgske tilforordnede preussiske Regimentsraad hos Kongen har berettet, at Tolderne i Øresund har taget Told af den Vin, som har været bestilt til den preussiske Hofholdning og er passeret dér igennem, og har begæret igen at maatte nyde den gamle Frihed og faa denne Told erstattet. Frederik Urne skal lade Tolderne tilbagebetale ovennævnte Told, men der maa ikke passere mere toldfrit end sædvanligt. Sj. T. 25, 312. K.

— Miss. til Henning Valkendorf. Cornelius von der Hamsfort¹, Indvaaner i Odense, har berettet, at der er opstaaet stor Strid om Arven og Skiftet efter Magdalena von der Hamsfort, som har boet i Odense, mellem nogle af hans rette Medarvinger og andre formentlige Arvinger om en mellem dem oprettet Kontrakt. Derved er Skiftet blevet opholdt i lang Tid og han forhindret i at faa sin Arvelod og hvad han og andre Kreditorer billigt kan have at fordrø efter hende, til stor Skade for dem. Da nævnte Kontrakt og den deraf opstaaede Trætte ikke i nogen Maade vedrører ham eller hendes Kreditorer, har han andraget om, at det forseglede Bo snarest maa blive aabnet, al Boet vedkommende Gæld, saasom Betaling for nødvendig Alimantation, Begravelsesomkostninger og andre billige Fordringer, betalt og hans Andel tilskiftet ham. Saafremt det forholder sig

¹ Cornelius Hamsfort den yngste. Magdalena Hamsfort, Enke efter Dr. jur. Hieronymus Thenner, var Søster til hans Fader Cornelius Hamsfort den yngre († 1627).

saaledes, at nævnte Trætte ikke vedkommer ham, skal Henning Valkendorf fastsætte en bestemt Dag og Tid, paa hvilken alle Parterne skal møde, Boet aabnes, registreres og, efter at al rigtig Gæld er betalt, skiftes og deles, hans Arvepart udleveres til ham, men de andres Part hensættes i Forvaring indtil Sagens Afslutning, Kronens og Byens Rettighed af den Del af Arven, som de udenlandske faar, dog uforkrænket i alle Maader. Da der er bevilget Arrest¹ paa Arveparterne for en Del af Magdalena von der Hamsforts Arvinger, dog at de, der begærer Arresten, skal stille nøjagtig Kavtion efter Landsloven om at ville staa til Rette, dersom de taber Sagen, skal Henning Valkendorf fastsætte en bestemt Tid for dem, til hvilken de skal stille denne Kavtion, dersom de ikke allerede har gjort det. Hvis de ikke har stillet Kavtionen til den Tid, skal Arresten ophæves. F. T. 4, 290.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Laurets Ebbesen. Det berettes, at Fru Birgitte Brockenhuus, Enke efter Jacob Ulfeldt til Urup, for nogen Tid siden har faaet en Kronens Gaard, kaldet Birkenis, i Skanderborg Len til Mageskifte, og at den siden igen er mageskiftet til Kronen sammen med et Stykke Eng, som ligger paa Birkenis Mark. Sognepræsten² i Birk Sogn beretter nu, at han har haft dette Stykke Eng i Fæste, men da det laa paa nævnte Gaards Mark, har Laurets Ebbesen paa Kronens Vegne fæstet det til den Mand, som bebor Gaarden, for 10 Rdlr. Dette Stedsmaal er ført til Indtægt i Laurets Ebbesens Regnskab, men Fru Birgitte Brockenhuus mener, at da hendes Moder³ har fæstet denne Eng til nævnte Sognepræst, burde han have den paa Livstid for Afgiften. Laurets Ebbesen skal tage Dom i denne Sag. J. T. 9, 119 b.

29. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Jokim Moltken, Bogfører, og Melkior Madsen⁴, Bogtrykker, begge i København, faar Eneret til at trykke og sælge ugentlige Aviser paa dansk og tysk; dog skal det ikke hermed være andre forbudt at trykke og sælge hele Historier. Sj. R. 19, 246⁵.

¹ 14. Juni 1634.

² Jesper Povlsen, Præst i Østbirk, Vor H.

³ Karen Skram († 1625), Laurids Brockenhuus's.

⁴ Melkior Mart-

zan.

⁵ Tr.: Skand. Litterat. Selsk. Skrifter 1805. I. 229 f.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling vedrørende Ankomsten af de svenske Gesandter til Hertug Christian V's, Kongens Søns, Bilager. Det paalægges ham at udkvitte disse Gesandter og deres Følge frit. Sk. T. 6, 74.

— Lignende Miss. til Frederik Urne. Sj. T. 25, 212 b. K.

— Miss. til Erik Ottesen. Richard Hawiis har berettet, at han for nogen Tid siden har afkøbt M. David Balfart et Skib, kaldet Crocodilen, paa Vilkaar af, at samme Skib med al dets Tilbehør skulde leveres ham inden 3 Uger efter en skriftlig Forhandling, som er gaaet dem imellem. Denne Forhandling eller Kontrakt har M. David ikke efterkommet, hvorfor Richard Hawiis beklager, at han for sligt Opholds Skyld ikke kan holde det Køb, som han saaledes havde sluttet med ham, og har begæret Kongens Befaling til Adressaten om at forhandle mellem dem. Adressaten skal sammen med Holmens Retssiddere stævne de tvistige Parter for sig og forlige dem i Mindelighed eller afgøre Sagen ved Dom. Sj. T. 25, 312 b.

— Miss. til nedennævnte af Adelen. Da Kongen agter at gøre Brylluppet mellem Otto Thott til Næs, Kammerjunker og Embedsmand paa Bahus Slot, og Jomfru Judte Gyldenstjerne Mandagen efter Bartholomæi Dag, som er førstkommende 25. August, paa Københavns Slot og Kongen gerne vil have nogle af sine Undersaatter af Adelen til Stede paa samme Tid, skal de rette deres Lejlighed efter med deres Hustru og hendes Jomfruer at begive sig hertil, saa at de kan være til Stede Søndagen tilforn og siden med andre af Kongens Undersaatter, som Kongen formoder ogsaa vil være til Stede, hjælpe til at bepryde Brylluppet og overvære det. Nemlig: Rigsraaderne Hr. Christian Friis, Hr. Jørgen Urne, Hr. Claus Daa, Hr. Albret Skeel, Hr. Mogens Kaas, Hr. Tagge Thott, Christen Tommisen, Hr. Christoffer Ulfeldt, Otto Skeel, Hans Lindenov, Jost Høg og Christoffer Urne. Gifte Mænd: Christen Skeel, Manderup Due, Otto Skeel, Fredrik Rantzau, Hendrik Ramel, Holger Rosenkrantz til Ros[enholm], Gunde Rosenkrantz, Eyller Qvitzov, Henning Valkendorf, Jurgen Marsvin, Tygge Brahe,

¹ 24. Maj 1634.

Otto Gjøe, Jens Juel, Mouridts Aschersleben, Hr. Tagge Thott Andersen, Corfits Ulfeldt, Hans Casper v. Reibenitz, Hendrik Rantzau til Møgelkier, Malte Juel, Hr. Jørgen Brahe, Otto Brahe Stensen, Laxmand Gyldenstjerne, Sifvert Urne, Mogens Gyldenstjerne, Falk Lykke, Johan Rantzau, Knud Ulfeldt, Hr. Palle Rosenkrantz, Lauridtz Ulfeldt, Jost Høg til Biørnholm, Anders Bilde, Burkart Rud, Otto Brahe Pedersen, Eyller Urne, Christian Grubbe, Hendrik Gyldenstjerne, Knud Gyldenstjerne til Skoufsboe, Frandts Lykke, Jørgen Hondorf, Holger Rosenkrantz, Bornholm, Axel Gyldenstjerne, Mogens Sehested, Hr. Hendrik Hvitfeldt, Hendrik Lindenov, Tønne Friis, Johan Friis, Jesper Friis, Peder Lange, Envold Seefeld og Hr. Knud Gyldenstjerne. Ugifte: Niels Trolle, Niels Parsberg og Jens Bilde. Enkefruer: Fru Anne Sten Maltesens Enke, Fru Kirsten Ofve Ugerups Enke, Fru Sophia Brahe Erik Langes Enke, Fru Lisbet Oluf Rosensparres Enke, Fru Birgitte Axel Urnes Enke, Fru Birgitte Corfits Ruds Enke, Fru Jydte Hr. Jurgen Skeels Enke, Fru Karen Tygge Kruses Enke, Fru Anne Jesper Grubbes Enke, Fru Sophie Brahe Hr. Jørgen Lunges Enke. Sj. T. 25, 310.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel. Denne Brevviser Mattis Pedersen i Glimmagre i Gyng Herred i hans Len [Kristianstad] har berettet, at der tilkommer ham 73 Dlr. 2 Mark 2 Sk. for noget Tømmer, som han har forstrakt til Bygning af Præstegaarden i Christianstad, og har begæret at faa disse Penge udbetalt. Malte Juel skal betale ham disse Penge, saafremt det bevises, at han har leveret dette Tømmer, og saafremt der endnu fattes noget paa Præstens Residens, skal Malte Juel lade det udføre, forsaavidt det er nødvendigt, dog med saa ringe Bekostning som muligt, hvilket han skal føre til Regnskab. Sk. T. 6, 74.

— Kvittansiarum til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, paa hans Regnskab for Indtægten og Udgiften af Kierstrup paa Tosing fra 1. Maj 1631, da han sidst gjorde Regnskab derfor og fik Kvittans, til 1. Maj 1634, hvori er medregnet det, som han blev skyldig paa sit næstforrige Regnskab og som var i Behold hos ham. Ligeledes er i Regnskabet indbefattet Indtægten i rede Penge for Varer, som han har solgt (deriblandt for Dyrekødet og Dyreskindene af de Dyr, som han efter Kongens Befaling 1633 har

ladet skyde). Endvidere er ført til Indtægt de Varer, som han har ladet købe til Bygningen paa Gaarden, og det Korn, der er udtærsket og opmaalt af Gaardens Avl og af 3 Tiender dér paa Landet og ellers i adskillige Maader. Derimod er ført til Udgift, hvad der er anvendt til Opførelsen af en ny Kornlade og et andet Hus til Opholdssted for Folkene, Arbejdslønnen til adskillige Embedsmænd, endvidere hvad der er givet til Opfodring af Øksne paa Ladegaarden, hvorimod Pengene for disse er ført til Indtægt, fremdeles Løn og Maanedskostpenge til Gaardens daglige Folk og adskillige andre Udgifter. Indtægten lignet og lagt mod Udgiften bliver Henning Valkendorf skyldig 131 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 1 Ort 3 $\frac{1}{2}$ Sk. 1 Pend., som han har under Hænder til Indkøb af Øksne til Ladegaarden. Desuden er der i Behold paa Gaarden 41 Øksne, 1 Td. Ærter, 13 Skpr. Boghvede, 2 Skpr. Byg, 1500 Tagsten, 6500 Mursten, 31 Læster Kalk, 1 $\frac{1}{2}$ Tylt 5 Træer Fyrretømmer, 1 Tylt Deler, 4 Tylter Egeplanker, 650 Søm og 50 Stkr. Bastliner til videre Regnskab. F. R. 4, 35 b.

30. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1634 at regne, for Corfits Ulfeldt til Egeskof paa Stege Slot og Len og Ermelund Gaard paa Møen. [Enslydende med Forleningsbrevet af 4. Juni 1633 for Henrik Holck til Ravnholt med Undtagelse af, at der i Genanten er opført 4 $\frac{1}{2}$ Læst Rug i Stedet for 5 Læster i Rug]. Sj. R. 19, 246 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1634 at regne, for Niels Trolle til Trolholmb paa Københavns Slot og Len. [Enslydende med Forleningsbrevet af 12. Juni 1632 for Joakim Beck til Gladsakse]. Sj. R. 19, 251.

— Miss. til Rentemestrene. Borgemestre, Raad og en Del Borgere i Malmø har berettet, at de i 2 Terminer har betalt 2 Parter af den Gæld, som de er Kongen skyldig, og at de tilkommende Jul skal betale den tredje Part, og har gæret, at det Sølv, hvormed de i Aaret 1627 har forstrakt Kongen, maa kvitteres dem i den Sum, som er forfalden nu til førstkommende Jul. Rentemestrene skal i den nævnte Sum, som de skal betale til Jul, kvittere det Sølv, hvormed de i Aaret 1627 har forstrakt Kongen, efter de Obligationer, som Danmarks Riges Raad har udstedt til dem, hvilket Rentemestrene skal føre til Regnskab. Sj. T. 25, 313. K.

30. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at dømme i en Sag mellem M. Niels Mickelsen, Sognepræst til Holmens Kirke ved København, og Christoffer Ifversen, øverste Renteriskriver, om en Veksel. Sj. T. 25, 313. (Tr.: KD. V. 152 f.).

1. Juli (—). Miss. til Niels Trolle. Da der med det første kan ventes nogle fyrstelige Personer til Kongen og de tager deres Vej gennem Ringsted, skal han tilholde nogle af de mest formuende Borgersker i Køge til samme Tid at begive sig til Ringsted, tage med sig Sengklæder, Lagner, Duge, Tin, Kobber, Messing, Hynder, Bænkedyner, Bagstole og hvad der ellers hører dertil, og opvarte de fyrstelige Personer saavel paa Henreisen som paa Tilbagerejsen. K. Udt. i Sj. T. 25, 313 b¹.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da Fyrsterne Hr. Philip samt hans Gemalinde og Hr. Johan Christian med hans Brødre, alle Hertuger til Slesvig, Holsten, Stormarn og Ditmarsken, Grever i Oldenborg og Delmenhorst, agter at begive sig ind i Danmark til den udvalgte Prins Christian (V)'s, Kongens Søns, Bilager, skal han lade de nævnte fyrstelige Personer logere paa Kongens Gaard i Odense og deres Følge og deres Heste efter hosføjede 2 Furersedler faa Plads i Byen, saa at enhver kan blive tilbørlig akkommoderet efter sin Stands Kondition, og siden udkvitte dem. — Furerseddel for Hertug Philip: Hertug Philip, hans Gemalinde Fru Sophia Hedeveg, hans ældste Søn Hertug Hans. Fruentimmer: 2 Jomfruer, 1 Kammerfrue, 3 Piger. Herremænd: Hofmarskal Hans Georg von Mandteuffel, Staldmesteren Georg von Worgewitz, Wulf von der Wische, Moridts von Ahlefeldt, Pauvel Magnussen. Edelknaber og andre Tjenere: Fyrstens 4 Edelknaber, Marskallens Edelknabe, 1 Kammer skriver, 1 Kammertjener, 3 Trompetere, 2 Lakejer, 5 Stalddreng, Herremændenes 5 Stalddreng, Herremændenes 6 Dreng, 7 Kuske. Tilsammen 46 Personer. Rideheste og andre: Fyrsten 10 Rideheste, Hofmarskallen 3, Herremændene 11, Trompeterne 3, Fureren 1, Kuskheste 20. Tilsammen 48. — Furerseddel for Hertug Johan Christian: Hertug Johan Christian, Hertug Alex-

¹ Tr.: Petersen: Kjøge Byes Hist. Aktst. S. 58.

ander Hindrich, Hertug Ernst Gyndter. Herremænd: Hofmester Tommes Grote, Jokum von Friisenhausen, Otto von Wackerbart, Johan Christian de Lespine, Frandts von Kramb, Hans Huewerbs, Berider. Edelknaber og andre Personers Tjenere: 6 Edelknaber, 3 Kammertjenere, 1 Skrædder, 3 Lakejer, 1 Furer, 3 Sadelknægte, 5 Stalddrenge, 3 Kuske, 6 Herremænds Dreng. Ialt 40. Rideheste og Vognheste: Fyrsternes Rideheste 21, 6 Vognheste, Hofmesteren 3, Herremændene 10, Fureren 1. Ialt 41. Sj. T. 25, 313 b. K. (til Furersedlerne paa tysk og dansk).

1. Juli (Kbhvn.). Lignende Miss. til Ernst Normand (Koldinghus Slot og Kolding By), Gregers Krabbe (Hindsgavl og Middelfart), Hr. Mogens Kaas (Nyborg Slot og By), Ventzel Rotkirk (Slottene og Byerne i hans Len [Korsør og] Antvorskov), Jørgen Seefeld (Ringsted Gaard og By), Sifvert Urne (Roskilde Gaard og By). Sj. T. 25, 313 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster en af Borgemestre og Raad i Malmø oprettet Vedtægt om en Mølle ved Malmø. Kong Christian I har ved et aabent Brev skænket Borgemestre og Raad i Malmø en Grund, Sø og Dam ved Malmø til derpaa at sætte en Mølle til Nytte for Borgemestre og Raad. Paa Grund af den store Bekostning ved Bygningen af Møllen, Anlæg af Dæmninger, Diger og Grøfter, hvortil de samtlig havde gjort Udlæg paa 200 Sletdlr. hver, vedtog de, at hver ny Borgemester eller Raadmand, som traadte i Stedet for en anden, til Betaling af dette Udlæg skulde betale 200 Sletdlr., Daleren beregnet til 64 Sk., til den afdødes Hustru og Arvinger, mod at faa den Rettighed, der maatte falde af Møllen, hvilken Vedtægt er overholdt indtil denne Dag. Sk. R. 5, 114 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Christoffer Mortensen, bosat i Trelleborg i Skaane, faar Bevilling til at flytte til København, men ikke til noget andet Sted, med den Byg og Havre, som han kan have i Forraad, med de Tilgodehavender, som han kan faa ind, og med den Avling, som han nu har paa Stedet og som han kan høste til Høsten. Hvis han betrædes i at føre det andetsteds hen, skal han staa til Rette derfor. Sk. R. 5, 115.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Claus Bilde til Rosendal har berettet, at Adressaten har ladet en af hans Bønder, ved Navn Nels Olufsen, fængsle, fordi han skal have be-

gaaet Lejermaal med sin Farbroders Hustru, men da han ikke er blevet overbevist herom, mener Claus Bilde, at Fængslingen strider imod Lov, Ret og Haandfæstningen. Adressaten skal indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes det forholder sig hermed. Sk. T. 6, 74 b.

2. Juli (Kbhvn.). Skøde til Jens Hendriksen Bødker paa et Hus paa Gammelmønt. Sj. R. 19, 283. (Tr.: KD. III. 126).

3. Juli (—). Miss. til Hr. Claus Daa. Borgerne i Nykøbing i Ods Herred i Dragsholm Len har berettet, at deres Kirke er ganske brøstfældig og at de ikke selv formaar at lade den reparere, og har derfor begæret at faa nogen Hjælp til Reparationen af Kirkerne dér i Lenet. Kongen bevilger, at de Kirker i Lenet, som har Formue, maa komme Borgerne i Nykøbing til Hjælp med 200 Rdlr. in specie. Adressaterne skal lade Kirkerne, hver efter sin Formue, komme Nykøbing Borgere til Hjælp med disse 200 Rigsdlr. in specie, lade Pengene indsamle snarest, overlevere dem til Kirkeværgerne og paase, at Pengene ikke anvendes til andet Brug end til Kirkens Reparation. Sj. T. 25, 315 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland. Der er for rum Tid siden paa Gulland blevet forkyndt et aabent Brev om noget hamborger Gods, som fandtes i Handel dér, hvorefter de, som havde saadant Gods, skulde tilkendegive det. Da han nu beretter, at der findes noget saadant Gods hos Bønderne, skal han lade det indfordre, saavidt det kan ske uden Forarmelse for Bønderne, arrestere det og hensætte det ved en Ret. Sk. T. 6, 75.

— Miss. til Christian Holck. Han har forespurgt, om det store Stenhus paa Silkeborg Slot igen skal forfærdiges enten med Hvælvinger, som det tilforn har været, eller med Lofter og Bjælker med hvad der ellers behøves dertil, og om Stenhuset paa Vinderslefgaard skal forfærdiges med Sten og Kalk, for at Tømmeret ikke skal fordærves af Regn. Det skal bero hermed indtil videre. Endvidere har han forespurgt, om den Bro i hans Len, der kaldes Kongens Bro, som nu istandsættes, maa bortfæstes til en sikker Mand, som siden skal vedligeholde den mod en rimelig Afgift. Kongen godkender dette. J. T. 9, 120.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om i Købstæderne i

deres Len at lade udtage 3 Brolæggere og straks sende dem til Borgemestre og Raad i København, hvor der i nogen Tid skal anvises dem Arbejde for Betaling. Nemlig: Hr. Tagge Thott (Malmø), Hr. Hendrik Hvitfeldt (Landskrone), Hr. Christoffer Ulfeldt (Helsingborg), Fredrik Urne (Helsingør), Sifvert Urne (Roskilde) og Niels Trolle (Køge). Sj. T. 25, 315 b. K.¹

4. Juli² (Kbhvn.). Lignende Miss. til Frederik Urne, Slots-herre paa Frederiksborg, om straks at sende Brolæggeren i Slangerup til København. Dersom der dér findes mere end en Brolægger, skal han sende dem alle til København. K. Udt. i Sj. T. 25, 316. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Bestalling for Johan Lauridsen, Indvaaner i Christianshavn, som Byfoged i Christianshavn. Sj. R. 19, 256. (Tr.: CCD. IV. 611 ff. KD. III. 126 ff.).

— Oprejsningsbrev for Sibbiørn Jensen af Aagerup i Gyngø Herred i Skaane til at stævne og rejse Paatale i en Sag, som han har haft mod en Mand, ved Navn Peder Truilsen, hvem Herredsfogden i Gyngø Herred har givet Dom til at udtage 43 Mark i Sibbiørn Jensens Bo, fordi denne skulde have siddet Retten overhørig og ikke villet efterkomme en ham overgaaet Dom paa 3 Mark. Han mener, at Herredsfogden har gjort ham stor Uret ved denne Dom, da han allerede havde afsonet for samme 3 Mark hos Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg, og han har nu begæret Tilladelse til at rejse Paatale i denne Sag ved sin Fuldmægtig. Landsdommeren i Skaane skal i denne ene Sag meddele ham Stævning og dømme ham og hans Modpart imellem. Sk. R. 5, 115 b.

— Mageskifte mellem Fru Hilleborg Krafse, Enke efter Grev Hendrick Holck til Rafnholt, og Kronen. F. R. 4, 36 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Jørgen Mørgensen, Borgemester i Odense, der paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke længer kan betjene denne Bestilling, efter Ansøgning forløves fra den og paa Livstid fritages for Skat og al borgerlig og Bys Tyng. F. R. 4, 39.

¹ Paa K. har endvidere været skrevet: Hr. Frederik Reedtz, Næstved, der atter er slettet. ² K. har i Teksten ved en Fejlskrift: 4. Juni.

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Da Jørgen Mogensen, Borgemester i Nyborg, har berettet, at han paa Grund af Alder og Skrøbelighed ikke længer kan betjene denne Bestilling og derfor har begæret at forløves fra den, har Kongen bevilget ham hans Afsked. Henning Valkendorf skal forordne en anden, der er dygtig dertil, til denne Bestilling. F. T. 4, 291.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas om at lade Broen ved Slibshavn ved Nyborg istandsætte saaledes, at det Skib, som Kongen venter her til Landet, kan lægge til dér og indtage Varer. F. T. 4, 291.

—¹ Miss. til Claus Brockenhuus og Hr. Jørgen Brahe. Da Hendrik Rantzau til Møgelkier har berettet, at han med det allerførste agter at levere Værgemaalet for Jomfru Christense Rosenkrantz fra sig til Anders Bilde til Løsmuse, Befalingsmand paa Rugaard, skal de rette sig efter at være til Stede ved den Lejlighed og give beskrevet til hver af dem, hvad Hendrik Rantzau paa hendes Vegne overleverer til Anders Bilde. F. T. 4, 295 b.

— Miss. til Tønne Friis til Hesselager og Ernst Normand til Selsøe, Embedsmænd paa Stjærholm og Koldinghus Slotte. Da Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, paa Kongens Søn Grev Valdemar Christian til Slesvig og Holstens Vegne har begæret 5 Gaarde, deraf 2 Kirkegaarde, i Saubro By, 2 Gaarde, deraf 1 Selvejergaard, i Mundelstrup, 3 Gaarde, deraf 1 Selvejergaard, i Taarup², 2 jordegne Gaarde i Kvortrup, 2 jordegne Gaarde i Ginding³, 1 Gaard i Lading, alle i Sabro Herred, 3 jordegne Gaarde i Skibholm, 3 jordegne Gaarde i Sielløf, alle i Framlev Herred, alt i Skanderborg Len, til Mageskifte for andet godt Gods; fremdeles 4 jordegne Gaarde og 6 Fæstegaarde i Søften i Aarhusgaards Len, endvidere følgende Aarhus Domkirke og Kapitel tilhørende Gods: 9 Gaarde i Søften By i Vester Lisbjerg Herred, 1 Gaard i Herskind, 3 Gaarde i Skifholm og 1 Bolig sammesteds, som Hr. Christen

¹ Indført mellem 31. Juli og 4. Aug. Dateringsstedet er glemt.

² Fejlskrift i J. T. for: Faarup.

³ Kaldes i Miss. af 20. Marts 1634 om samme Sag: Gieding.

[Nielsen] har i Brug, alle i Framlev Herred, 4 Gaarde i Hindrup og Hinderup Mølle i Vester-Lisbjerg Herred, 6 Gaarde i Saubro og 1 Gaard i Mundelstrup i Sabro Herred, til Mageskifte for Pederstrup Hovedgaard og 4 Gaarde i Pederstrup By, 1 Gaard i Tulstrup, alle i Tulstrup Sogn, og 2 Gaarde i Bøgeskouf, alle i Ning Herred i Aarhusgaards Len, samt for andet og mere Gods i Aars Herred, Dronningborg, Stjernholms, Aalborghus, Skanderborg, Lundenæs og Dueholms Klosters Len samt for Gods i Fyen, og endelig en Aarhus Hospital tilhørende Gaard i ovennævnte Søften til Mageskifte for 1 Gaard i Pederstrup By i Tulstrup Sogn i Ning Herred, skal Adressaterne med det allerførste besigte alt det ovennævnte Gods, baade Kronens, Aarhus Domkirkes, Kapitlets og Aarhus Hospitals Gods. Og da det Gods, som er tilbudt Aarhus Domkirke og Kapitel til Vederlag og som ligger i Fyen, Lundenæs, Dueholms Klosters og Aalborghus Len, Aars Herred, Vonsild Herred og i Dronningborg, Skanderborg og Stjernholms Len, efter Kapitlets indsendte Erklæring falder dette ubelejligt, tillader Kongen, forsaavidt Grev Valdemars tilbudte Gods i Ning Herred i Aarhusgaards Len ikke kan løbe op til Domkirkens og Kapitlets Gods, at Adressaterne til Domkirken og Kapitlet udlægger nogle af Kronens Gaarde i Aakær og Dronningborg Len, som er dem velbeliggende og kan undværes fra nævnte Len. Siden skal de gøre Kronen Udlæg for disse i det af Grev Valdemars Gods, som ikke ligger Kapitlet belejligt, og dette skal da atter lægges til de Len, for hvilke det ligger belejligt. Da Lensmanden paa Aarhusgaard har berettet, at Lenet for sin Ringheds Skyld maa have noget Vederlag for Ægt og Arbejde, hvormed det dog desuden er højlig besværet, skal Adressaterne undersøge og indsende Erklæring om, hvorvidt Dronningborg, Kalø eller andre Len har Gods, som ligger langt fra dem og dog enten i Aarhusgaards Len eller næst op dertil, og som kunde lægges ind under dette Len. Da der endelig skal være nogen Skov til den begærede, Aarhus Hospital tilhørende Gaard i Søften, men ingen Skov til den Gaard, som er tilbudt til Gengæld, skal Adressaterne give Hospitalet Vederlag i en Skovpart af Kronens Skove, hvor det er Hospitalet belejligt og den kan undværes fra Kronen. For alt det ovennævnte Gods skal de modtage Fyldest af Grev Valdemars Gods i Harsyssel og andetsteds, som ovenfor omtalt, besigte Godset og indsende

Besigtelsen til Kancelliet. De skal advare de interesserede Lensmænd og Kapitlet om, naar Besigtelsen foretages, saa at de kan give Møde ved den. J. T. 9, 120.

5. Juli (Kbhvn.). Miss. til Laurets Lindenov [Lensmand paa Aarhusgaard] og Bispen i Aarhus [M. Morten Madsen] om at give Møde, naar Tønne Friis og Ernst Normand foretager ovennævnte Besigtelse mellem Kronen, Grev Valdemar og Aarhus Hospital. Udt. i J. T. 9, 122 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom. Udt. i J. T. 9, 122 b.

— Lignende Miss. til Laurets Lindenov. Udt. i J. T. 9, 122 b.

— Miss. til Kapitlet [i Aarhus] om at lade dets Fuldmægtig give Møde ved ovennævnte Besigtelse. I Stedet for Godset i Fyen og paa andre for Kapitlet ubejrlige Steder skal det faa Gods, som ligger det bejrligt, i Aakær og Dronningborg Len. Udt. i J. T. 9, 122 b.

— Forpagtningsbrev paa 3 Aar, fra 1. Maj 1634 at regne, til Niels Olsen, Slotsfoged paa Frederiksborg Slot, paa Hørsholmb Gaard med tilliggende Avl af Ager og Eng og Fodring af Staldøksne mod en aarlig Afgift af 400 gode enkende Rdlr., at betale aarlig i Rentekammeret i København paa hans egen Bekostning. Han skal aarlig have 300 Læs Ved til frit Brændsel, 10 Træer til hvert Bondelæs, som skal udvises ham af Skovfogden, og fri Olden, naar der er Olden, i Hørsholmb Skove til 100 Svin, som Lensmanden paa Kronborg Slot eller hans Fuldmægtig skal lade indbrænde til Olden paa Skovene. De tilliggende Bønder skal gøre alt Vaar- og Høstarbejde, vedligeholde Gærder og Lukker og føre det avlede Korn til nærmeste Købstad, naar han tilsiger dem. Han maa i de 3 Aar oppebære Kronens Part af Korntienden af Bierkerøed og Bløsterøed Sogne, som hidtil har været leveret i Negene, paa Hørsholmb, mod en aarlig Afgift af 6 Pd. Rug og 5 Pd. Byg af Bierkerøeds Tiende og 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg af Bløsterøed Tiende, hver Tønde Rug eller Byg beregnet til $1\frac{1}{2}$ enkende Rdlr. eller ialt 98 enkende Rdlr., at erlægge hver 1. Maj i Rentekammeret. Endvidere skal han til Gængæld herfor underholde Kongens Heste, der skal holdes paa Kongens Gaard

Roede¹, med nødtørftigt Hø og Strøelse, saa at de bliver vel forsynet dermed og ikke forsømmes i nogen Maade. Kongen vil selv vedligeholde Gaardens Bygning, hvorfor han ikke maa tilskrive Kongen nogen Folkeløn, Udspisning eller Flikkeri og endnu mindre foretage nogen Bygning, uden at Kongen befaler det. Han maa ikke i nogen Maade befatte sig med Kronens Vildtbane, Skovene eller Fiskeriet i Søerne, Dammene eller Gravene, men skal nøje paase, at de bliver fredede og holdt ved Magt. Lensmanden paa Kronborg Slot skal straks lade Gaardens Sæd og Inventarium besigte og beskrive, overantvorde ham det og indsende en rigtig Genpart deraf til Rentekammeret, hvorefter Niels Olsen skal være forpligtet til igen at levere det fra sig, ligesom han nu modtager det. Iøvrigt skal han rette sig efter den af ham derpaa udstedte Revers, saa at denne Bevilling og Forpagtning ikke bliver misbrugt i nogen Maade. Sj. R. 19, 259.

5. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Niels Pedersen som Rebslager paa Brømerholm, fra 2. Maj i indeværende Aar at regne. Han skal til Affald paa hvert Skippd. god rigask Hamp have 16 Skaalpd. Alle grove Tov, Kabeltov og Redskaber skal, naar de er slaaet sammen paa Banen, indskydes i Drøgstue² og ligger dér mindst 14 Dage og Nætter, inden de tjæres, for at Fugtigheden desto bedre kan uddrages af dem, hvis der da ikke skal foretages noget hastigt. Han skal i denne Tid have godt Tilsyn med, at der altid holdes god Varme i Drøgstuen, baade Vinter og Sommer. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen af 11. Marts 1626 for Hans Teigler, dog med den Ændring, at Betalingen for 1 Skippd. Liner, smaat Kabelgarn m. m. sættes til 18 Sletdlr. og at der efter Ordene: hvert Skippd. Seglgarn, indføjes: og smaat Kabelgarn til Arkens Redskab]. Sj. R. 19, 260 b.

— Skøde til Johanne, M. David Balfords Enke, paa en Grund paa Christianshavn. Sj. R. 19, 262. (Tr.: KD. III. 129).

— Miss. til Jost Høg om at optage en Søn af Hr. Giord Pedersen, Sognepræst i Horsens, og en Søn af Hr.

¹ Rude, Sællerød S., Sokkelunds H. ² Tørrestue.

Frands's Hansen, Sognepræst til Ørsted Sogn, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 316.

5. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Seefeld, [Landsdommer i Sjælland]. Denne Maren Madtsdatter har berettet, at Jens Block, forrige Byfoged i Ringsted, har forurettet hende, idet han har kastet hende uskyldig i Fængsel, holdt hende dér i langsommelig Tid og, medens hun ikke kunde svare for sig, erhvervet Dom over hende, at hun maatte rømme Landet. Hun har begæret Befaling til Jørgen Seefeld om at forordne hende en Fuldmægtig, som kan indstævne samme Dom for ham. Han skal forordne Maren Madtsdatter en Fuldmægtig, enten Jacob Kræmmer, Borger sammesteds, eller en anden dygtig Person, som lovlig kan stævne den af Jens Block over hende erhvervede Dom for Adressaten paa Sjællandsfar Landsting og lade dømme, om den bør blive ved Magt eller ikke. Sj. T. 25, 316.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne [Varberg], Erik Krabbe [Kristianopol] og Erik Rosenkrantz [Halmstad]. Bønderne i Blekinge har klaget over, at de ikke uden at bringes i stor Armod kan betale den paabudte Skat, og har begæret at faa nogen Forlindring i den. Kongen bevilger, at de maa forskaaes for Halvdelen af Skatten, hvilket Adressaterne skal føre til Regnskab. Sk. T. 6, 75 b.

— Beskærmelsesbrev for Christen Lange til Skrumsager, der har berettet, at han i disse Dage er kommet i Ulykke og har ihjelstukket en Person, der var Foged paa Faarevilde Gaard paa Lavend, hvortil han har været tvunget og stor Aarsag given, hvorpaa han agter at føre Vidnesbyrd. Han skal være sikker og fri og under Kongens Beskærmelse til Sagens Afslutning. F. R. 4, 39 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1634 at regne, for Jökum Beck til Gladsaxe paa Bøvling Len samt Hing Herred og Ulvborg Herred for en aarlig Afgift af 900 gode enkende Rigsdlr. uden al Afkortning i nogen Maade enten for øde Gaarde og forarmede Bønder, Herredsfogder, Delefogder, Gaarde, som er udlagt til Officerer eller andre privilegerede Personer, som før hans Tid er blevet forlenet med noget af Kronens Gods, ej heller for at reparere Møller, men de Afslag, som i 1629, efter at de kejserlige havde forladt Jylland, af de tilforordnede Kommis-

sarier er gjort paa en Del forarmede Bønders Landgilde paa en vis Tid, de maa aarlig kortes i Afgiften, men intet videre. Han maa oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 10. April 1631 for Jens Juel, dog med Udeladelse af Art. 7]. J. R. 9, 62 b.

5. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Da Ernst Normand har begæret Jus patronatus til Assens Kirke¹, som er Sognekirke til hans Gaard Palsgaard, skal han skaffe sig Underretning om Kirkens Indkomst og Herlighed og Præstens og Degnens Indkomst og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 122 b.

6. Juli (—). Livsbrev for Knud Pedersen, Kongens Kusk, paa Steinhold² Mølle i Frederiksborg Len uden Stedsmaal og Fæste, naar Enken, som nu bebor den, dør eller kommer derfra. Den aarlige Landgilde og Møllenskyld af Møllen, som hidtil har været 11 Pd. Møl, nedsættes med 1½ Pd. aarlig. Derimod skal han, naar Møllen nu bliver repareret og istandsat, paa sin egen Bekostning vedligeholde den med al dens Tilbehør. Sj. R. 19, 263.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Denne Abraham de Qvesne har andraget om Tilladelse til at passere gennem Øresund til Narven med sit Skib, kaldet Le petit saint André, som er ladet med Vin og andre Varer, og forskaanes for Tolden, indtil han kommer tilbage, hvorfor Peder Vibe, Kongens Resident i Frankrig, har sagt god, som de kan se af hans hosføjede Obligation. Kongen tillader, at Abraham de Qvesne maa forskaanes for Tolden af nævnte Skibsladning, indtil han kommer tilbage fra Narven, da han saa skal erlægge den tilbørlige Told. Dersom han da findes forsømmelig, skal de kræve Tolden hos Peder Vibe. Naar Tolden specificeres og likvideres, skal Peder Vibes Brev, der tilsendes dem hoslagt, igen tilstilles ham, hvorimod han skal give dem et andet Brev paa den Sum, hvortil Tolden er anslaaet. Sj. T. 25, 316. K.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Hr. Tage Thott Andersens. De har faaet Kongens Befaling³ til at være til Stede,

¹ As S., Bjerge H., Jylland. ² Sj. R. har i Teksten ved en Fejlskrift: Steen-Mølle. ³ 17. Maj 1634, jvfr. 11. Maj 1634.

naar afdøde Hr. Andres Bildes Arvinger overleverede Herrisvad Klosters Len til Rentemester Jørgen Vind. Da det berettes, at dette endnu ikke er sket, har Kongen ladet udgaa Befaling om, at Arvingerne til førstkommende 24. Juli endelig skal levere Lenet fra sig. Adressaterne skal møde paa Herrisvad Kloster førstkommende 24. Juli og da efterkomme Kongens tidligere Befaling. Dersom ingen af Arvingerne da giver Møde, skal de alligevel overlevere det Inventarium, som findes dér, til Jørgen Vind sammen med det andet, som nævnte Befaling omhandler. Særlig skal de have Agt paa de Kirkers Lejlighed, der vedrører Klostret. Sk. T. 6, 76.

6. Juli (Kbhvn.). Miss. til Claus Bilde og Hr. Andres Bildes andre Arvinger. Da det berettes, at Herrisvad Kloster endnu ikke er overleveret af dem til Rentemester Jørgen Vind til Gundestrup, skal de rette deres Lejlighed efter førstkommende 24. Juli uden videre Ophold at overlevere samme Len med dets Inventarium og andet Lenet vedkommende og straks i Rentekammeret fordrø Kvittansiarum. Sk. T. 6, 76.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Da Malte Juel til Gissinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, har begæret 11 hele og halve Gaarde i Syndersløf By og Sogn, 1 Gaard i Snatstrup, 1 Gaard, kaldet Øretorped, 1 øde Fæste i Toerød¹ og 1 Fæste i Aagerup, alle i Syndersløf Sogn i Gærs Herred i Christianstads Len, til Mageskifte for noget Gods paa Bornholm, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, skal Adressaten, da han tilforn har været forlenet med Christianstads Len, snarest indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 75.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup om at lægge $\frac{1}{2}$ Gaard (hvoraf Kronen har den anden halve Part) i Oensløf² i Nykøbing Len i Falster, ind under Nykøbing Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. Sm. T. 6, 392.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Kongen har for nogen Tid siden³ til Fru Birgitte Brockenhuus, Enke efter Jacob Ul-

¹ Sikkert Fejlskrift for: Goerod, d. v. s. Gærrød, Gærs H., som Skødet har. ² Ønslev, Falsters Nørre H. ³ 31. Marts 1634.

feldt til Urup, udlagt paa Livstid 6 Gaarde i Ellinge By i Ousted Sogn i Skanderborg Len for en Sum Penge, som hun havde laant Kongen. Iblant disse Gaarde er der 2, som Kongens Fader har givet Brev paa, at de paa Livstid skal være fri for Skyld, Landgilde, Ægt og Arbejde. Da hun nu har begæret i Stedet for disse 2 Gaarde at faa 2 Gaarde i Lundum By og Sogn i Skanderborg Len, skal han undersøge, om sidstnævnte Gaarde ikke ligger i Kongens Vildtbane, om de for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 123.

7. Juli (Kbhvn.). Bevilling for Hans Jensen, Raadmand i Varberg, til at antage en Prokurator til ved Retten at føre hans Sag i nogle ham paaførte Trætter, da han ikke selv er kyndig i Rettergang. Sk. R. 5, 116.

— Fredebrev for Laurits Pedersen, eneste Søn af Peder Nielssen i Brandsboe¹, der for 12 Aar siden har forset sig med Lejermaal med et Kvindfolk, der var beslægtet med ham i tredje Led. Faderen har paa Sønnens Vegne af sin yderste Formue betalt Bøder, og Sønnen er siden rømt til Sverrig. Kongen har nu givet Sønnen Laurits Pedersen hans Fred igen, saa at han maa komme ind i Landet igen og hjælpe Faderen i hans store Alderdom og Fattigdom, dog skal han betale Kongen 100 Rdlr., som han skal levere Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Embedsmand paa Varberg Slot. Sk. R. 5, 116.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne, hvorved ovennævnte Fredebrev kommuniseres ham. Udt. i Sk. T. 6, 77. Orig. i Varberg Lens Ark.

— Miss.² til samme. Det berettes, at han har tilskrevet Præsten i Varberg en Seddel og deri forbudt Præsten at tilstede Hans Jensen, Raadmand sammesteds, til Sakramentet paa Grund af en Ed, som Adressaten mener ikke er saa ret, som den burde være, hvorom der dog ikke er afsagt nogen Dom. Da det er Præstens Embede at have Indseende med, hvem der bør stedes til Sakramentet eller ikke, paalægges det Adres-

¹ Bramsbo, Morup S., Favraas H. ² Udenfor er skrevet: Dette Missive leverit Hans Jensen ind i Cantselliet, torde det inted fra sig levere.

saten at tilbagekalde sin Seddel og siden lade Præsten gøre heri, som han agter at forsvare. Sk. T. 6, 76 b.

7. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jost Frederik v. Pappenheim. Han skal rette sin Lejlighed efter at være til Stede paa Roskildegaard, naar de fyrstelige Personer og Gesandter, som Kongen venter her til Riget, ankommer dertil, og skaffe hver efter sin Stand, hvad de maatte behøve, da Sigvort Urne til Raarup, Befalingsmand dér, ikke kan være til Stede til den Tid, men er forhindret i andre Bestillinger. Sm. T. 6, 387.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Det berettes, at en Skipper af Ebeltoft, ved Navn Søfren Mortensen, som var fragtet til Jylland med noget Rug, der tilhørte Søfren Søfrensen, Borgemester i Maribo, er dømt til at have forbrudt Skib og Gods, fordi han ikke satte for Nyborg, men under Romsø. Da Grunden hertil var den, at det skete under en Storm, i hvilken Skipperen ikke vovede at sætte Skibet, fordi hans Anker og Tov ikke var saaledes beskaffen, at Skibet kunde holdes derved, og det tilmed af Adressatens Erklæring fremgaar, at Kornet var fortoldet i Lolland, har Kongen eftergivet denne Sag. Sm. T. 6, 388.

— Miss. til Chresten Thomesen om at rette sin Lejlighed efter at sendes til Fredsforhandlingerne i Tyskland og begive sig saa tidlig afsted, at han ved Mikkelsdag eller før kan være paa de Steder, hvor Fredsforhandlingerne holdes. Udt. i J. T. 9, 123¹.

8. Juli (—). Miss. til Frederik Urne. Da det berettes, at en Skovrider i Kronborg Len og en Mand, ved Navn Peder Lauritsen, i Melleby ved Ildebrand har mistet deres Gaarde med alt deres Kvæg og Formue og at de ikke selv er i Stand til at lade deres Gaarde genopbygge, skal Frederik Urne paa hver af deres Gaarde lade genopføre 8 Fag Hus. Hvad de videre behøver, skal de selv skaffe sig. Sj. T. 25, 316 b. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Denne Jens Madsen af Assens har berettet, at han kræves for nogen Gæld, hvor-

¹ Efter dette Brev findes i Marginen en Henvisning til det fol. 148 [b] indførte Miss. af 8. Juli.

ved han mener, at der sker ham Uret, som det kan ses af hans hosføjede Supplikation. Adressaten skal paase, at der ikke vederfares ham andet, end hvad der er Lov og Ret. F. T. 4, 291 b.

8. Juli (Kbhvn.). Miss. til Laurets Lindenov¹. Denne Peder Gjõe har berettet, at han har nogen Arv at fordre i Aarhus, og da han agter at begive sig derhen og kræve denne Arv og siden med det allerførste agter at begive sig videre til fremmede Steder, skal Laurets Lindenov hjælpe ham til Rette dermed, saavidt det er Lov og Ret, saa at han uden Vidtløftighed og Ophold kan faa, hvad der med Rette tilkommer ham. J. T. 9, 148 b.

9. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Lucas Olufsen, Degn i Hundslund Sogn, der af menneskelig Skrøbelighed har besøvet et Kvindfolk, som tjente ham, faar denne Forseeelse eftergivet og Tilladelse til at blive i sit Kald, dog skal han betale sine Bøder efter Forordningen og være forpligtet til at ægte det Kvindfolk, som han har besøvet. J. R 9, 64 b.

10. Juli (—). Miss. til Rentemestrene. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand paa Aalborghus Slot, maatte forstrække Bønderne i hans Len med 5 Læster Byg til Sædekorn, der igen skal betales med Korn. Adressaterne skal godtgøre ham dette i hans Regnskaber. Sj. T. 25, 317.

— Proklama for Erik Krabbe til Veybyvad, Befalingsmand i Fæstningen Christianopol, for de Domme, som han har afsagt i den Tid, da han var Landsdommer i Skaane. Kongen paabyder alle, som har at klage over hans afsagte Domme, at indstævne samme Domme for Danmarks Riges Raad til førstkommende Herredag i Danmark, og da at gaa derom, hvad der er Lov og Ret. Saafremt nogen forsømmer at tage Stævning, maa der ingen Stævning meddeles ham derefter. Sk. R. 5, 116 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at forordne en Person til at ligge i Slotsloven, medens han er til Bilageret. Udt. i Sk. T. 6, 77.

¹ Indført efter Slutningen af Aaret 1634. Udenfor er skrevet en Henviisning til fol. 123.

11. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen for nogen Tid siden har tillagt Universitetet i København noget gejstligt Gods i Roskilde Kapitel, bl, a. Præbenda Sigfridi, og at den tidligere, nu afdøde Indehaver af nævnte Præbende har haft en Eng, men at denne Eng ikke er specificeret i Kongens Foundation, hvorfor en Del af de Residerende finder det tvivlsomt, om den skal følge Universitetet eller ikke. Nævnte Eng skal herefter ligge til Universitetet og til evig Tid følge den nederste Professor Theologiæ, som sidst er forordnet. Sj. R. 19, 263 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Erstatning til Skipper Anders Mickelsen og flere Borgere i København for et dem af Danziger Udliggere frataget Skib. Sj. T. 25, 317. (Tr.: KD. V. 153).

— Miss. til Niels Trolle om en aarlig Afgift af Vandrenderne paa Christianshavn. Sj. T. 25, 317. (Tr.: KD. I. 649 og V. 153).

— Miss. til Corfits Ulfeldt. Det berettes, at Hr. Hans Andersen, forrige Sognepræst til Borre Sogn paa Møen, som for nogen Tid siden er dømt fra Kaldet for Løjermaal, paany har forset sig med et Kvindfolk, ved Navn Ingeborg Jensdatter, barnefødt i Køge, skønt det angives, at han for Retten har erklæret at være impotent, som det kan ses af Akterne i Sagen, der uden Tvivl er at faa hos Superintendenten her i Sjælland (og vel ogsaa af den paa sidste Herredag afsagte Dom, som han vel ogsaa selv fremviser, naar den fordres af ham). Corfits Ulfeldt skal lade Hr. Hans Andersen tiltale for hans Letfærdighed og ubodfærdige Løvned og udføre Sagen mod ham, saavidt Lov og Ret tilsteder. Sj. T. 25, 317 b.

— Miss. til Malte Juel. 2 af Kronens Bønder har for sig og nogle andre Bønder, der holder Officerer i Gyngø Herred i Christianstads Len, berettet, at han har ladet dem tiltale for nogle Aaringers Kongeskatter, uanset at de er blevet enige med Officererne om at give disse 30 Sletdr. aarlig og en Del mere, og at de er blevet frikendt for hans Tiltale. Da Officererne ikke har Kongens Benaadning paa at oppebære nogen Skat eller nyde mere end hvad de faar af de Gaarde, som de bebor, skal Malte Juel stævne Bønderne og Officererne for sig, forhandle dem imellem og faa dem forenede om, at Bønderne i

de Aaringer, i hvilke der paabydes Skat, faar deres Afgift til Officererne nedsat med samme Beløb, som de betaler i Skat, da de jo dog selv er pligtig at yde Skatten. Sk. T. 6, 77.

11. Juli (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel. Sognemændene i Melby og Tjørnerup har begæret at fæste deres Sogne-tiender, som afdøde Tomas Noll har haft, og har tilbudt at give 6 Pd. mere af Melby og 2 Pd. mere af Tjørnerup, end Tomas Noll har givet. Af Hensyn til Kirkens Bedste bevilger Kongen, at nævnte Bønder maa faa disse Tiender; men hvis afdøde Tomas Nolls Arvinger vil give mindst ligesaa meget, som Bønderne har tilbudt, da maa de beholde Tienderne. Han skal underrette Tomas Nolls Arvinger herom, og saafremt de ikke vil beholde Tienderne for den nævnte Afgift, skal han lade Bønderne faa dem. Sk. T. 6, 77 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Villum Mortensen, Tolder i Helsingør, og Peder Svendsen sammesteds har berettet, at de har faaet Dom for at skulle søge Udlæg for deres Forstrækninger til det gullandske Kompagni i dettes Gods og Restance dér paa Landet [Gulland], men at de befrygter, at Hendrik Pedersen, som var Købmand, vil opholde dem videre. Adressaten skal tilholde bemeldte Hendrik Pedersen og de andre, som det vedkommer, saafremt de findes forsømmelige heri, uden Ophold og Udflugt at efterkomme Dommen. Sk. T. 6, 78.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om at skaffe Trappegæs til Københavns Slot til Skouessen til Prinsens Bilager. Udt. i Sk. T. 6, 78 b.

— J. R. 9, 65 se 12. Juli.

— Miss. til Hr. Albert [Skeel]. Han har berettet, at Hofjunker Christian Rantzau til Bredenberg har en lille Avlsgaard, kaldet Høgsbro, straks ved Riberhus Slot, paa hvilken han nu vil sætte Bønder, og af hvis Bygninger han vil sælge en Del. Iblandt disse er der et Hus, der er vurderet til 166¹/₂ Rdlr. 16 Sk., men som efter Adressatens Beretning er over det dobbelte værd, hvorfor han har begæret at maatte købe det og anvende det som Ladehus til Riberhus Slots Ladegaard, der er ganske bygfældig. Da Ladegaarden behøver det, tillades det ham at købe dette paa Høgsbro staaende Hus for den nævnte Sum og sætte det paa Ladegaardens Grund. Han skal føre det til Regnskab. J. T. 9, 123 b.

12. Juli (Kbhvn.). Instruks for Corfits Ulfeldt til Tvis, Skibshøvedsmand, med Flaaden paa Elben. [Ensydende med Instruksen for Aksel Movat af 19. Aug. 1633, dog saaledes, at dennes Art. 3 og 4 er udeladt, de øvrige derefter betegnet med Nr. 1—11, og at den ny Art. 9 (Art. 11 i Aksel Movats Instruks) faar følgende Ordlyd:] 9. Han skal med Skibstømmermændene lade fli paa Skibene, saa vidt han kan afstedkomme med dem. Men naar noget Skib bliver saaledes, at det ikke længere kan ligge dér, skal han lade det sejle til København, saasart Vandet bliver aabent og man kan sejle. Dog skal han om Vinteren tilforn advare Rigens Admiral [Hr. Klavs Daa] derom, saa at et andet Skib kan blive gjort færdigt til at ligge paa Elben i dets Sted. Sj. R. 19, 263 b.

— Aab. Brev om, at denne Claus Søfrensen, Indvaaner i København, har berettet, at en Mand, ved Navn Johan Croen, i Amsterdam i Holland forholder ham 4 Stkr. rødt Skarlagen, som han for 3 Aar siden har leveret denne i Amsterdam, og at han hverken kan faa sin Ejendom tilbage eller faa Penge derfor, men holdes hen Tid efter anden. Nævnte Johan Croen af Amsterdam foregiver, at han har en Sum Penge staaende her i København hos Hans Fick¹, hvorfor Claus Søfrensen har begæret, at disse Penge skal blive staaende i Arrest hos Hans Fick, indtil Sagen mellem Claus Søfrensen og Johan Croen ved lovlig Proces bliver ført til Ende. Kongen bevilger, at disse Penge indtil Sagens Slutning skal blive i Arrest hos Hans Fick, som ikke maa levere disse Penge fra sig eller betale dem til nogen paa Johan Croens Vegne, førend Sagen er kommet til Ende. Sj. R. 19, 265.

— Miss. til Fru Jydte Gyldenstjerne Christian Grubbes om at være Dragefrue paa Ringsted Kloster og drage dér henimod de fremmede Herrers Ankomst. Udt. i Sj. T. 25, 317 b.

— Oprejsningsbrev for Søfren Olsen, Indvaaner i Lund, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen mod en Mand, ved Navn Hans Hendriksen, der for nogle Aar siden har ihjelslaaet Søfren Olsens Hustrus Fader

¹ Kaldes i Aab. Brev af 17. Sept. 1635 om samme Sag: Hans Fris.

Pofvel Degen, hvilken Sag ikke er forfulgt i rette Tid. Sk. R. 5, 117.

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt. Denne Søfren Olsen har berettet, at en Bonde, ved Navn Hans Hendriksen, for nogle Aar siden ynkeligt og uskyldigt og uden nogen given Aarsag har ihjelslaaet hans Hustrus Fader, ved Navn Poll Degn, fordum Sognedegn til Konge og Aske Sogne i Skaane. Drabet er sket paa Landskrone Marked, og Manddraberen løb bag paa ham og slog hans Hoved itu, saa at Hjernen flød ud. Poll Degn havde aldrig talt eller drukket med Manddraberen. Liget henstod i langsommelig Tid, førend man kunde faa opspurgt, hvem hans Drabsmand var. Nogle havde givet ham Tryg¹, uanset at 15 Mænd ikke havde gjort deres Tov efter Recessen. Dette Tryg blev underkendt af Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, forrige Landsdommer i Skaane, som det kan ses af Dommen, og Manddraberen gaar nu Søfren Olsen, hans Hustru og Børn trodsigt under Øjnene, hvilket Søfren Olsen mener er mod al Lov og Ret og ulideligt. Adressaten skal nøje undersøge, om Hans Hendriksen er skyldig, og, dersom det findes saaledes, lade ham anholde, hvor han antræffes. Dersom han findes paa Adelsgrund, skal han meddele det til den Adelsperson, hvem Grunden tilhører, for at saadan Gerning ikke skal gaa ustraffet hen. Sk. T. 6, 78 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Da han har erhvervet Dom over Jens Bertelsen Smed, som var med til at opbryde Toldkisten i Ystad², gaaende ud paa, at han skal sendes til København for at arbejde i Jern i Kongens Smedje, og da det berettes, at Smeden hellere vil rømme Landet, tillader Kongen, at han maa rømme Landet sammen med de andre, som har forset sig paa samme Maade, hvis han hellere vil vedtage dette end det, som Dommen lyder paa. Sk. T. 6, 79.

— Mageskifte mellem Fru Soffie Staverskov, Enke efter Otte Kruse til Balle, og Kronen. K. Orig. J. R. 9, 65 (med Datum: 11. Juli, Genbrevet dog med Datum 12. Juli). (Se Kr. Sk.).

¹ Trygd, Sikkerhed.

² Jvfr. 15. Jan. og 29. Maj 1634.

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange¹ om at lægge 1 Gaard, kaldet Skoufstedt, i Hillerslev² Sogn og Herred i Thy og 1 Bol, kaldet Bleyesberrig, i Vindbles Sogn i Gerlev³ Herred, begge i Ørum Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Sophia Staverskov, Otte Kruses Enke, ind under Ørum Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 9, 123 b og 124.

— Miss. til Hr. Albert Skeel. Kongen har sammen med Rigens Raad besluttet at stadfæste den Forening, som Adressaten med andre Rigsraader nylig har indgaaet i Kolding, og er nu paany anmodet om at fortsætte den Mægling og Fredsforhandling, som han efter Rigsraadets Raad og Begæring har paataget sig, men kan ikke nu besinde sig paa at gøre noget Forlæg dertil. Da Rigsraaderne, som nu senest var forsamlet her, har samtykt i til begge disse Nødvendigheder at optage Laan paa 40,000 Dlr. in specie, anmoder Kongen ham om at gøre sin yderste Flid for at faa disse Penge til Laans i Riget Danmark eller i Fyrstendømmet Holsten. Kongen og Rigens Raad vil gøre ham den Forsikring, at han i alle Maader skal være nøjagtig forvaret. J. T. 9, 124.

13. Juli (—). Miss. til Admiralitetet. Reinert Timsen, Skipper af Workum i Friesland, har berettet, at han har citeret Hendrik Joppe, Skipper af Pløgmont⁴ i England for Admiralitetet angaaende et Skib, kaldet Fire Heimbskinder, som i Aaret 1633 af en Dønkirker er erobret og frataget Reinert Timsens Svoger Bucke Sickes indenskærs ved Fleckerøen paa Rigens Strømme efter det skriftlige Vidnesbyrd derom. Dette

¹ I J. T. er først indført et Miss. af ovenstaaende Ordlyd til Iver Krabbe og dernæst Begyndelsen til et ligelydende Miss. til Gunde Lange, hvorefter der følger en tom Plads. Da det omhandlede Gods efter Skødet synes at ligge til Ørum Len, hvor Gunde Lange var Lensmand, medens Iver Krabbe var Lensmand over Mariager Klosters Len, til hvilket der ikke kom Gods ved Mageskiftet med Fru Sofie Staverskov, kan den sidste Indførsel (fol. 124 a) maaske betragtes som en Rettelse til den første (fol. 123 b), saaledes at der kun er udfærdiget et Miss. af ovenstaaende Indhold til Gunde Lange. ² J. T. har: Hidersløf. ³ J. T. har: Geyerløf. ⁴ Plymouth.

Skib har Hendrik Joppe siden tilforhandlet sig i Dønkirken og er for kort Tid siden ankommet med det til Nedenæs Len i Norge, hvor Reinert Timsen har belagt det med Arrest. I denne Sag har Admiralitetet afsagt en uendelig Dom, og Reinert Timsen har nu ansøgt om Kongens Befaling til Admiralitetet om at dømme endeligt i Sagen. Admiralitetet skal snarest igen optage denne Sag og afsige en endelig Dom i den. Dersom det agter at dømme i noget, som angaar Kongens Højhed, skal det tilforn advare Kongen derom, for at han kan lade svare dertil. Sj. T. 25, 317 b.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Morten Mormand. Denne Ingeborg Zakariasdatter beretter, at hun har en Trætte med en Præst i Skaane, ved Navn Hr. Asmund, og at hun efter Adressatens Begæring har ladet denne faa en Dom i samme Sag og hendes andre Breve og Dokumenter vedrørende Sagen, paa Betingelse af, at han skulde hjælpe hende til Rette i denne Sag og føre den for hende. Hun paaastaar nu, at Adressaten forholder hende Dommen og Brevene og ikke vil lade hende faa dem igen, og har begæret Kongens Befaling til ham om at udlevere dem til hende. Naar der sker Henvendelse til ham med dette Brev, skal han straks uden Ophold igen tilstille nævnte Ingeborg Zakariasdatter hendes Dom og Breve uraderet og ligesaa gode, som hun har leveret dem til ham, da det i sig selv er billigt og ret, for at Kongen kan blive forskaanet for hendes videre Overløb. Sk. T. 6, 79 b.

— Miss. til Falk Lykke. Lavrits Ditlefsen i Ringebeck Mølle har klaget over, at han er blevet forurettet af Falk Lykkes Ridefoged. Adressaten skal undersøge Klagen og indsende Erklæring om den til Kancelliet. Udt. i Sk. T. 6, 80.

— Miss. til Vincendts Stensen. Der er opstaaet Trætte mellem Fru Kirsten Norby til Skoufsgaard, Rubech Pors's Enkes Bonde i Hofbølle¹ paa den ene og Erik Bilde til Mølgaard, Landsdommer paa Langelands Bonde paa den anden Side om et Forslæt², hvortil førstnævnte Bondes Eng støder op. Da Erik Bilde er interesseret i denne Sag og derfor ikke selv kan dømme

¹ Havbølle, Langelands Sdr. H.; det hørte til Landsdommerlenet.

² Lille Jordstykke til Høslæt, liggende ved Enden af en Ager.

i den, skal Vincendts Steensen lovligt stævne Sagen for sig og dømme i den. F. T. 4, 291 b.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Det berettes, at en af Kronens Bønder i Mulderup i Antvorskov Len, ved Navn Christen Jensen, har en lille Gaard paa Kronens Grund i Mulderup, og at der i samme By er en øde Gaard, som han har i Brug og af hvilken der aarlig gives 6 Tdr. Byg i Landgilde. Christen Jensen har nu begæret at faa denne øde Gaard lagt til sin Gaard under én Tyngge med Skat, Ægter og Arbejde, hvorimod han tilbyder af samme øde Gaard aarlig at give 2 Tdr. Byg mere, end der tidligere er ydet af den. Kongen tillader, at Christen Jensen maa besidde denne øde Gaard saa længe, indtil Ventsel Rotkirk kan faa en anden Person, der kan besidde den og gøre Ægt og Arbejde af den som Kronens andre Tjenere. Christen Jensen skal saa længe gøre Ægt og Arbejde af den og tillige efter sit eget Tilbud give 2 Tdr. Byg mere af den, end der tilforn er givet af den. Sj. T. 25, 318. K.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Han skal alvorligt tilholde Henrik Pedersen, forrige Skriver paa Vordingborg Slot, straks at begive sig til København og paa Rentekammeret klarere, hvad der vedkommer ham af bemeldte Lens Regnskaber. Sj. T. 25, 318 b. K.

— Miss. til Fru Sophie Høg Hr. Frederik Reedtz's om at være en af Dragefruene paa Antvorskov Slot i Stedet for Fru Jydte Gyldenstjerne Christian Grubbes til Lystrup. Udt. i Sj. T. 25, 318 b. K.

— Miss. til Malte Juel. Han har berettet, at Bønderne under Christianstads Len besværer sig over det store Arbejde, de maa gøre ved Bygning af Fæstningen sammesteds, og har begæret, at Kronens, Kapitlets og andre gejstliges Bønder i nogle omkringliggende Herreder maa hjælpe dem med dette Arbejde. Da Bønderne i disse Herreder har betalt Penge til Fæstningens Reparation, kan man ikke besvære dem med Arbejde. Han skal derfor udelukkende bruge Kronens Bønder i Christianstads Len til dette Arbejde, men nøje paase, at de ikke besværes over Evne, og fremfor alting, at de ikke forsommer deres Høst. Sk. T. 6, 80.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til de 16 Fruer, som tilforn¹ har faaet Brev om at komme til København til den 7. Aug., om at indfinde sig med det første og ellers forholde sig efter det forrige Brev. Udt. i Sj. T. 25, 318 b.

— Miss. til Oluf Parsberg om noget Jord, kaldet Bahnen, og et Stk. Eng, hvoraf der gives $\frac{1}{2}$ Td. Smør, og som nu bruges under hans Gaarde Tulstrup og Nødgaard². Kongen ønsker ved Mageskifte at lægge dem til Valby og Beck, som ikke kan blive ved Magt, dersom denne Jord og Eng ikke lægges til dem. Oluf Parsberg skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 124 b.

— Miss. til Hertvig Bilde til Damsboe og Johan Brockenhuus til Leirbeck. Oluf Parsberg, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, har berettet, at der paa hans Gaard Hagesholm under Forsegling staar adskillige Ejendomsbreve paa Gods, som er tilfaldet samtlige Arvinger efter Manderup Parsberg efter dennes Død, og han har nu begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at aabne Forseglingen og levere hver af Arvingerne de ham tilkommende Breve. Adressaterne skal rette deres Lejlighed efter at give Møde paa Hagesholm førstkommende 14. Sept., til hvilken Tid de ogsaa skal tilskrive Arvingerne at møde dér. De skal da aabne Forseglingen, overlevere hver af Arvingerne de Breve, der hører til den Ejendom, som tilfalder dem paa Lod, give beskrevet, hvilke Breve der udtages og til hvem de leveres, lægge en Genpart deraf i Brevkisten og igen forsegle den. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og alligevel efterkomme denne Befaling. J. T. 9, 124 b.

16. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger Niels Helvad, at ingen mod hans Vilje maa lade eftertrykke en Bog, kaldet *Historiarum Sacrarum Encolpodion*³, som han

¹ 3. April 1634; Sj. T. har: vid. pag. 272. ² Dette og de 2 følgende Steder, der antagelig ligger nær ved Tulstrup, har ikke kunnet findes. ³ Sj. R. har ved en Fejlskrift: *Enclopodion*.

har ladet udgaa paa Prent og som er approberet og korrigeret af Professorerne, ej heller maa nogen, hvis den trykkes andetsteds, indføre den, alt i 18 samfulde Aar. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden til Niels Helvad. Sj. R. 19, 265 b.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Roland von Dickele, Fuldmægtig for de umyndige Arvinger i Wesel i Fyrstendømmet Cleve efter afdøde Heinrich Geilkarcken, Borger i Hamborg, har berettet, at nævnte Arvinger har en Sum Penge at fordrø hos Ippo Wedtzes Fries, Borger i Helsingør, for et Hus, som han har købt af dem. Disse Penge forholdes dem, fordi afdøde Heindrich Geilkarcken var Borger i Hamborg, uanset at denne døde før Udstedelsen af Kongens Mandat om Arrest paa Hamborger Gods og at de, hvem Arven tilfaldt, har hjemme i Wesel og ikke i Hamborg. Dersom det forholder sig saaledes, skal Adressaterne tilholde Ippo Wedtzes Fries at betale de umyndige Arvingers Fuldmægtig, hvad han billig har at kræve, uden Vidtløftighed, saa at Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. Sj. T. 25, 319.

— Miss. til Corfits Ulfeldt, Skibskaptejn. Han skal paa Vejen til Elben gøre sig Flid for at bemægtige sig de hamborger Skibe, som han møder mellem Øresund og Helligland, og sende dem til København. Sj. T. 25, 319.

— Miss. til Erik Ottesen om at lade Niels Kiulling modtage paa Bremerholm og slaa i Jern, naar Jørgen Seefeld sender ham dertil. Udt. i Sj. T. 25, 319 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Denne Herman von Beringen¹ har paa sin Husbonde Købmand Peder Jacobsen i Amsterdams Vegne berettet, at denne har betroet Knud Ottesen, Borger i Odense, et Parti Silkevarer for ialt 3036 Rdlr., som denne efter sin Forskrivning lovede at betale efter 12 Maaneders Forløb som Vekselspenge. Da dette ikke er sket, har hans Husbonde sendt ham her til Danmark for at kræve samme

¹ Han kaldes i Teksten en Gang: von Bringene, i senere Miss.: Bringen, Beringe og Bieringe.

Penge, men da han kom her til Landet, var Knud Ottesen rejst til Danzig. Han fulgte da efter denne og rejste siden tilbage hertil sammen med ham. Siden har Knud Ottesen holdt ham hen med det ene forgæves Løfte efter det andet, saa at han besluttede sig til at føre Sagen ved Retten. Knud Ottesen tilbød saa at betale ham med Guld og Sølv, hvad han gik ind paa, dog at hans Husbonde ikke skulde lide Skade derved. Knud Ottesen tilbød ham derefter noget Guld og Sølv, som dog ikke nær forslog til at betale Hovedstolen, de 3036 Rdlr., end mindre Renten eller Omkostningerne, og de, som havde vejjet og vurderet dette Guld og Sølv, vilde ikke give eller vedstaa nogen Erklæring om dets Vurdering¹. Herman von Berningen mener sig forurettet herved og har begæret Kongens Befaling til Henning Valkendorf om at hjælpe ham til Rette. Henning Valkendorf skal fordre saavel Hermand von Berningen og Knud Ottesen som dem, der har vurderet samme Guld og Sølv, for sig, anvende sin Flid paa at forlige Parterne og, dersom dette ikke kan ske, henvise dem til Retten og paase, at der kun vederfares denne fremmede, hvad der er Lov og Ret. F. T. 4, 292.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Fredrik Reedtz. Hr. Jacob Mortensen har berettet, at han for næsten 9 Aar siden af afdøde M. Jacob Andersen, forrige Præst i Langebeck, er blevet kaldet til Kapellan sammesteds i Haab om at faa Kaldet efter Sognepræstens Død, men at en anden Person² siden efter hans Død er blevet kaldet til Sognepræst i Langebeck Sogn, og at han vanskeligt kan underholde sig af sin Tjeneste som Kapellan. Han begærer derfor at faa bevilget Kalfvehafve Kirketiende mod den sædvanlige aarlige Afgift. Kirketienden er af Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, da han var forlenet med Vordingborg Slot, fæstet til nogle af Sognemændene dér under Forbehold af Kongens Godkendelse, og efter Fæstebrevets Lydelse staar det Kongen frit at bortfæste den til hvem han vil. Adressaten skal undersøge Sagen og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 25, 319 b.

¹ Stedet er forskrevet i F. T., Meningen maa dog være som ovfr., jvfr. Miss. af 3. Okt. 1634.

² Mag. Anders Jakobsen Langebek, Søn af Mag. Jakob Andersen, begge Sognepræster til Kallehave, Baarse H.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Fredrik Reedtz og Jørgen Seefeld. Det berettes, at der er opstaaet Trætte om Haslef og Brobye Sognes Præstekald, og at Frandts Lykke til Ofvergaard, som har Jus patronatus til Brobye Sogn, mod Forordningen understaar sig at opholde samme Kald udover den tilbørlige Tid. Adressaterne skal undersøge, om Frandts Lykke agter at annektere Brobye Sogn med hans andet derhos liggende Kald, hvad Kongen efter nærmere Undersøgelse kunde lade ske, og indsende Erklæring derom til Kongen. Sj. T. 25, 320.

— Miss. til Henning Valkendorf. Denne Peder Nielsen i Daugstrup har berettet, at Jørgen Rathlou til Østrupgaard, som kun ejer 1 Td. Korn i hans Gaard, har forbudt ham at høste sit Korn og sin Eng, fordi han agter at føre Reb paa Ejendommen, som Henning Valkendorf videre kan se af hosføjede Andragende. Endvidere har Jørgen Danielsen, Borge-mester, og Hans Mandixen, Borger i København, som ejer hele Resten af Gaarden, over 20 Tdr. Korn, ligeledes beklaget sig over Jørgen Rathlou, fordi han har forbudt at høste ogsaa paa deres Grund og Ejendom saavel som paa hans egen. Da saadant i sig selv er ubilligt, bevilger Kongen, at Bonden maa høste sit Korn og sin Eng. Henning Valkendorf skal meddele forbemeldte Jørgen Rathlou, at han skal tale med Lov og Ret og først vinde Ejendommen, førend han besværer de andre største Lodsejere, der ejer mere end 20 Gange saa meget som han i Gaarden, saavel som Bonden, der bor paa Gaarden, ved en saa usædvanlig Fremgangsmåde, og det desuden efter Recessens 42. Kapitel ikke bør forbydes Bonden at bruge sin Gaard, saa længe han ikke lovlig deles fra den og forbryder den efter Loven. F. T. 4, 293. Orig. (medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev om, at Fru Birgitte Brockenhuus, Enke efter Jacop Ulfeldt til Urup, for nogen Tid siden¹ har faaet i Pant 6 Gaarde i Elling By i Ousted Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len i Jylland. Blandt disse er der 2 Gaarde, paa hvilke Bønderne paa Livstid har Frihed for Skyld og Landgilde. I Ste-det for disse bevilges der hende efter hendes Begæring 2 Gaarde i Lundumb i samme Len paa samme Betingelser som

¹ 31. Marts 1634.

fastsat i det forrige Pantebrev, men da disse Gaarde i Lundumb beløber sig til $5\frac{1}{2}$ Td. $\frac{1}{2}$ Skp. mindre 1 Alb. Hartkorn højere i Landgilde end de 2 Gaarde i Ellinge, skal Fru Birgitte Brockenhuus være forpligtet til aarlig at levere dette Korn, Halvparten i Rug og Halvparten i Byg, til Lensmanden paa Skanderborg Slot, saa længe hun har samme Gods i Pant. J. R. 9, 67 b. K.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Laurets Ebbesen. Da Kongen har bevilget, at Fru Birgitte Brockenhuus, Enke efter Jacop Ulfeldt til Urup, i Stedet for 2 Gaarde i Ellinge By (hvor de paaboende Bønder har Frihed for Skyld, Landgilde, Ægt og Arbejde paa Livstid) maa faa 2 andre Gaarde i Lundumb, skal Laurets Ebbesen igen tage de førstnævnte 2 Gaarde i Ellinge By i Forsvar og i Stedet lade de 2 Gaarde i Lundumb være Fru Birgitte Brockenhuus følgagtige paa samme Vilkaar som angivet i Kongens sidste til hende udstedte Pantebrev. Da de 2 Gaarde i Lundumb beløber sig til $5\frac{1}{2}$ Td. $\frac{1}{2}$ Skp. mindre 1 Alb. Hartkorn højere i Landgilde end de 2 Gaarde i Ellinge By, har Kongen befalet Fru Birgitte Brockenhuus aarlig at levere disse Tønder Korn, Halvparten i Rug og Halvparten i Byg, til ham som Befalingsmand paa Skanderborg og til de efterfølgende Befalingsmænd dér, saa længe hun har dette Gods i Pant. Adressaten skal aarlig oppebære dette Korn og føre det til Regnskab. J. T. 9, 125 b.

— Miss. til Christen Holck. Kongen har for nogen Tid siden¹ forundt hans Skriver paa Silkeborg Slot Peder Christensen 1 Gaard, kaldet Bøgild, i Lysgaard Herred imod noget Bondeje, som han afstod til Kongen. De, som bor paa Gaarden, anholder nu om ikke mod Recessen at blive udvist af Gaarden, med mindre de forbyder den, og det berettes, at den ene af dem, Rasmus Pedersen, har faaet Kongens Fader Kong Frederiks Livsbrev paa Gaarden, og at den anden, som bor paa Gaarden, er Herredsfoged. Desuden er den Bevilling, som Peder Christensen har paa nævnte Gaard, ikke noget Mageskifte, men skal forstaas saaledes, at han ikke alene skal tilbagegive de derpaa boende Bønder deres Fæste, men at det skal afhænge af deres Minde og Vilje, om de vil fravige

¹ 8. April 1634.

Gaarden. Christen Holck maa ikke tillade, at de paa Gaarden boende forurettes mod Recessen, men da de er gaaet ind paa at yde Landgilden, maa Skriveren oppebære Landgilden, og det skal staa ham frit for at bo paa Gaarden, saafremt han ved Forhandling med Bønderne kan faa dem til godvilligt at afstaa den til ham. J. T. 9, 125 b.

18. Juli (Kbhvn.). Miss. til Fredrik Urne. Da der er opstaaet Trætte mellem Hr. Claus Daa til Rafnstrup, Rigens Admiral og Befalingsmand paa Dragsholm Slot, og Otte Brahe Stensen til Nesbyholm, og da Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, er interesseret i den paa Kongens Vegne, skal Fredrik Urne, naar denne Sag skal foretages, sidde i Landsdommers Sted og dømme Parterne imellem. Sj. T. 25, 320.

— Aab. Brev, hvorved Mads Raufn, Indvaaner i Køge, der ved lovlig Proces er indført i noget af afdøde Fru Anne Hansdatters Gods, faar Bevilling til at sælge dette Gods, forsaavidt han er lovlig berettiget dertil, til Otte Brahe Stensen til Nesbyholmb, dog at Pengene derfor bliver staaende in sequestro hos Otte Brahe Stensen indtil Afslutningen af den Sag, som Mads Raufns Gods nu staar i Arrest for. Sj. R. 19, 266.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om nogle Folks Tilgodehavende hos det ostindiske Kompagni. Sj. T. 25, 320 b. (Tr.: KD. V. 154).

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Kronens Bønder i Egelstad i Færs Herred i Malmøhus¹ Len har berettet, at afdøde Borkort von Weiden til Løfvisted for rum Tid siden paa Færs Herredsting har ladet opkræve Oldinge, som skulde gøre Skel mellem Løfvitsted Hovgaards Mark og deres Bymark, og at samme Oldinge paa Grund af vrang Undervisning har gaaet en ganske stor Skov samt Ager og Eng fra deres Gaarde, uanset at disse, før Oldingene gjorde deres Tov, med rigtige Vidnesbyrd havde bevist, at samme Skov og Ejendom, som Oldingene har fragaaet Bønderne, i over 80 Aar upaakæret har været brugt til deres Gaarde. Bønderne har derfor begæret

¹ Sk. T. har i Overskriften: Maglehus Len.

Kongens Befaling til Paatale af Oldingenes Tov. Adressaten skal lade Sagen nøje undersøge og, dersom han eragter, at der er sket samme Bønder for kort ved nævnte Oldingegang, rejse Paatale herpaa, saavidt det kan ske med Lov og Ret. Sk. T. 6, 80 b.

18. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe paa Laholm. Han skal i Hr. Tage Thott Andersens Sted sammen med Laxmand Gyldenstjerne overlevere Herrisvad Kloster til Jørgen Vind, hvilket skal ske den 24. Juli. Udt. i Sk. T. 6, 81.

— Miss. til Christian Thomesen om at indsende en udførlig Erklæring til Kancelliet, om det Gods, som Jørgen Kruse har begæret til Mageskifte, kan bortskiftes fra Kronen, da han har erklæret¹, at det vel kan bortskiftes, men ikke talt om de dertil liggende Skove, thi til Jørgen Kruses Gods hører der ingen Skov. Udt. i J. T. 9, 126.

19. Juli (—). Miss. til Niels Trolle om at indrette Byting og Arresthus paa Christianshavn og forordne en Kæmner og Bisiddere hos Byfogden sammesteds. Sj. T. 25, 320 b. (Tr.: KD. V. 154).

— Miss. til samme og Rentemestrene om, at Befalingsmanden paa Københavns Slot og Rentemestrene skal paakende de af Byfogden paa Christianshavn og Bisidderne afsagte Domme, som ønskes appelleret. Sj. T. 25, 321. (Tr.: CCD. IV. 614 f. KD. V. 154 f.).

21. Juli (—). Kgl. Konfirmation paa et af afdøde Holger Gagge, Domprovst til Roskilde Kapitel, udstedt Brev, ved hvilket han til Christoffer Nielsen Graae, Indvaaner i Slagelse, har fæstet Kirketienden af Slagelse Borgere og alle dem, der pløjer, saar og bruger Avl paa Slagelse Marker, paa Livstid mod en aarlig Afgift for alle Kornsorter til St. Mickels Kirke af 6 Pd. Byg i godt og ulasteligt Korn, at levere til Kirkeværgerne inden Mortensdag i det seneste. Sker dette ikke, skal han have dette Brev forbrudt. De tiendepligtige skal tiende retfærdigt og yde Tienden i Neget. Findes nogen at tiende uretfærdigt, skal Christoffer Graae have Ret til i Lensmandens eller hans Fuldmægtigs Nærværelse at lade deres

¹ Jvfr. 5. Juni 1634.

Korn kaste; dersom de saa befindes skyldige, skal de tiltales derfor og straffes efter Recessen. Sj. R. 19, 266 b.

21. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at denne Peder Nielsen Gad, Herredsfogd i Bjæverskov Herred, saa længe han er i denne Bestilling, maa være forskaanet for al Landskyld af den Gaard, som han nu bebor, uanset at samme Gaard ikke ligger i nævnte Herred. Sj. R. 19, 268.

— Miss. til Rentemestrene. Hans Madtsen, Borger i Christiania, har berettet, at hans Hustrus afdøde Husbonde Lauridts Christensen for nogle Aar siden fra Drammens Lade-
sted har forsendt 2 Skibsladninger Trælast til fremmede Steder. I Stedet for Told har han til Tolderen i samme Lade-
sted udstedt 2 Beviser for de 2 Skibsladninger, dateret Bragnis Aar 1629, det første, dateret 13. Juni, beløber sig til en Told af 19 Dlr. 3 $\frac{1}{2}$ Mark 8 Sk., det andet paa 18 Dlr. 3 Mark 16 Sk. Disse Lauridts Christensens Sedler er i Rentekammeret ført Tolderen i Drammen til Mangel, uanset at Borgerne i Christiania dengang havde Privilegium paa 6 Aar paa Frihed for Told og Skat, og da Hans Madtsen nu tiltales for denne Told, har han begæret at blive forskaanet for dette Toldkrav. Kongen bevilger dette. Adressaterne skal godtgøre Tolderen i Drammen disse Mangler og kvittere ham derfor, saa at Hans Madtsen kan blive forskaanet for videre Tiltale. Sj. T. 25, 321 b.

—¹ Aab. Brev til Kronens og Gøjstlighedens Bønder i Bjæverskov Herred i Tryggevælde Len. Da Kongen med det allerførste venter nogle fremmede fyrstelige Personer her til Riget, og da det berettes, at Ringsted Klosters Bønder ikke er i Stand til alene at føre dem med deres Folk og deres Gods, som de formodes at komme med, fra Ringsted til Roskilde, befales det Adressaterne, naar de tilsiges af Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, at give Møde ved Ringsted Kloster med deres Heste og Vogne og siden age de fremmede og andre, som maatte komme hertil, og som skal befordres med Vogne, til Roskilde.

¹ Sj. R. har, sikkert ved en Fejlskrift, 21. Juni. Det er indført blandt Brevene af 21. Juli; jvfr. ogsaa de følgende Missiver i samme Anledning.

Saafrømt nogen af dem viser sig forsømmelig og uhørsom og ikke møder efter Tilsigelsen, skal han tiltales derfor og straffes som ulydig. Sj. R. 19, 267 b.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jost Høg om at lade Sorø Klosters Tjenere møde i Ringsted, naar Jørgen Seefeld anmoder ham derom, og lade dem tage Læs dér og føre det til de tilberlige Steder. Udt. i Sj. T. 25, 321.

— Miss. til Rektor og Professorer i Universitetet i København. Da Kongen med det allerførste venter nogle fremmede og fyrstelige Personer ind i Riget til det forestaaende Bilager og mener, at Roskildegaards Bønder ikke er i Stand til at føre alle de fremmede med deres Folk og Bagage, som formodes at komme igennem Roskilde, frem og tilbage, anmodes Adressaterne om at lade deres Tjenere i nævnte Len møde paa Roskildegaard, naar Sigvard Urne til Raarup, Befalingsmand dér, anmoder dem derom, tage Læs paa dér og age paa Indrejsen til København og paa Tilbagerejsen til Ringsted. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 145. Udt. i Sj. T. 25, 322 b¹.

— Lignende Miss. til Kapitlet i Roskilde om at lade dets Bønder age frem og tilbage. Udt. i Sj. T. 25, 322 b.

— Miss. til nedennævnte Adelsmænd. Kongen har for nogen Tid siden anset det for godt at tilforordne dem Kongen af Frankrigs Gesandter, naar de ankommer. Da det berettes, at disse Gesandter nu er for Haanden, skal de straks berede sig paa at begive sig til København, for at de efter Kongens Ordinans betids kan indstille sig til Opvartning. — Fortegnelse over dem, som skal opvarte paa Kongen af Frankrigs Gesandters Gemak: Jesper Friis som Marskal, Johan Friis som Drikkemarskal, Mogens Høg skal skænke, Ifver Krabbe Tagesen skal staa for Borde, Hans Bilde skal hjælpe Disktjeneren, Eyller Bilde, Jørgen Kruse Enevoldsen, Falk Gjøe, Eyller Høg, Mogens Juel og Jørgen Marsvin skal bære Mad. Sj. T. 25, 322².

— Miss. til nedennævnte Marskaller om straks at begive sig til København og tage med sig de Tjenere og Personer, som med Troskab vil opvarte i Gemakkerne. Nemlig: Hr.

¹ Tr.: D. Mag. 5. R. I. 222.

² Tr. i Udt.: Vedel Simonsen: Bi-

drag til Rugaards Hist. II. 1. H. S. 132.

Fredrik Reedtz, Olluf Parsberg, Jesper Friis, Otto Brahe Pedersen, Tønne Friis, Corfits Ulfeldt Jacobsen, Gunde Lange til Bregning, Hr. Tagge Thott Andersen og Reinholt Heidenstrup. Udt. i Sj. T. 25, 322 b.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Da Jomfru Birritte Mormand har begæret 1 Gaard i Bontofte By i Fulstofte Sogn i Albo Herred i Christianstads Len til Mageskifte for 2 Gaarde i Ingelstrup By og Sogn i Ingelstad Herred i Malmøhus Len, skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 81.

— Aab. Brev om, at denne Knud Rasmussen, Borger i Maribo i Lolland, der for 9 Aar siden paa Landemodet er blevet skilt fra sin Hustru Volborig Pedersdatter for Hor, nu igen maa indlade sig i Ægteskab med hvilken Kvindeperson Gud vil tilskikke ham, da han af sin Sognepræst har faaet Skudsmaal om, at han siden den Tid i Liv og Levnet har forholdt sig skikkelig og vel. Sm. R. 5, 154.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at lade undersøge Bispgaard Huses Tilstand. Det er den Gaard, som Kongen har bevilget¹ Borgemestre og Raad i Holstebro at bruge under Byens Frihed mod en aarlig Afgift, og de har nu begæret at maatte nedbryde nogle gamle Huse dér og genopbygge dem til deres Nytte. Dersom de kan nedbrydes uden Skade for Kronen eller nogen anden Prætention eller Paatale, skal Adressaten tillade dem at nedbryde Husene og genopbygge dem til deres egen Nytte og Belejlighed. J. T. 9, 126.

22. Juli (—). Mageskifte mellem Fru Lisebet Bilde, Enke efter Sigvort Beck til Førsef, og Kronen. Sj. R. 19, 268 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

—² Bestalling for Laurits Bertelsen som Løjtnant [til Skibs] med Løn fra 8. Juni 1632 at regne. Udt. i Sj. R. 19, 221 b.

— Bestalling for Bastian Fenofchi³ som Løjtnant

¹ 23. Nov. 1630. ² I dette og det følgende Brev er Datoen rettet fra 16. Maj til 22. Juli. ³ Sebastian Fenotzsky. Han kaldes i Navne-registret til Sj. R.: Finoschi.

[til Skibs] med Løn fra 7. Jan. 1634 at regne. Udt. i Sj. R. 19, 222.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jost Høg. Af hans Indlæg har Kongen set, at følgende Kronens Byer og Bøndergaarde under Sorø Len er sat saa højt i Landskyld, at de ikke kan yde deres aarlige Landskyld, med mindre der bliver givet dem Afslag derpaa, nemlig 22 Gaarde¹ i Alsted, 11 i Topshøj, 13 i Krøgerup og 15 i Kirkefiennidtsløf. Jost Høg skal forordne 8 uvildige Dannemænd, som skal besigte samme Gaardes Lejlighed og sætte hver Gaard for den Landgilde, som Beboerne lideligen aarlig kan yde og dog blive ved Magt. Han skal være til Stede ved Besigtelsen og paase, at alt gaar billig og ret til. Sj. T. 25, 322 b.

— Miss. til Jokum Beck. Da Ofve Giedde til Tommerup, Befalingsmand over Eger og Brunlaug Len, som ellers skal være Værge for afdøde Tomas Noll til Mageløes 2 Sønner, ikke er personlig til Stede her, saa at han kan have Tilsyn med samme Børns Fremtarv efter deres Faders Død, skal Jokum Beck midlertidigt paatage sig at betale Omkostningerne ved Tomas Nolls Begravelse og lønne og siden afskaffe hans Tjenestefolk, hvilket Børnenes rette Lavværge siden skal erstatte og betale ham. Sj. T. 25, 323 b.

— Miss. til Erik Pors og Verner Parsberg. Da Sifvert Grubbe til Torup har tilkendegivet, at han gerne med det allerførste vil have sit Hus i Christianshavn her for København rydeligt efter afdøde Tomas Noll til Mageløe, som har boet i det, skal de registrere Tomas Nolls dér staaende Løsøre og Boskab og siden lade det altsammen sætte i ét Kammers og forsegle dette med deres Segl, indtil hans Sønners Lavværge Ofve Giedde til Tommerup, Befalingsmand over Eger og Brunlaug Len, kommer hened. Sj. T. 25, 323 b. K.

— Miss. til Jost Høg. Han har berettet, at Sorø Kloster altid har underholdt et Antal Børn, som ikke var af Adel, ud over det i den første Fundats fastsatte Tal, og har foreslaet,

¹ Der nævnes ikke Gaardene, men Gaardbeboernes Navne; blandt disse er Hr. Hieronymus Knopf, der var Sognepræst til Alsted og Fjenneslev; dog nævnes i Kirke-Fjenneslev: Aggermendsgaard.

at der herefter ialt maa blive underholdt 50. Kongen bevilger dette, saaledes at der dér paa Stedet herefter maa blive underholdt 50 uadelige Børn. Sj. T. 25, 324. K.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle om at forordne nogle fornemme Borgersker i Køge samt Præstekvinder og andre formuende Kvinder paa Landsbygden i [Københavns] Len, der skal skaffe Kongen til Laans en Del Træsenge, Dynner og Lagner til gemene Senge, som skal bruges til Prinsens Bilager her paa Slottet [København]. K. Udt. i Sj. T. 25, 324.

— Lignende Miss. til Sifvert Urne om Træsenge m. m., der skal bruges paa Roskildegaard, naar de fyrstelige Personer og Gesandter, som ventes til det forestaaende Bilager, ankommer dertil. K. Udt. i Sj. T. 25, 324.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt og Falk Lykke om at skaffe de svenske Gesandter de bedst mulige Vogne fra Grænsen og siden hvor de skal rejse igennem. Udt. i Sk. T. 6, 81 b.

— Miss. til Jonas Heinemarch, [Tolder i København]. Kongen har bevilget, at denne Abraham du Qvesne af Frankrig her for Byen maa losse en Del Vin af sit Skib, der er ført ind hertil, fordi det befandtes at være læk, og sælge af Vinen, hvad han ønsker, dog at han giver den tilbørlige Told og Rettighed deraf. Adressaten skal rette sig herefter. Sj. T. 25, 324. K.

— Miss. til Ifver Krabbe. Det berettes, at Corfits Mormand til Bøgesholm eftertragter nogle af Kronens Bønder, som tilforn har boet paa hans Stavn, for nogen Skovhugst, som er sket ikke i hans Tid og medens han raadede for Skoven, men i hans Formands Tid, og at han ikke vil give dem deres Stedsmaal tilbage. Ifver Krabbe skal svare for disse Bønder efter Lov og Ret, saa at der ikke vederfares dem nogen Uret. Sk. T. 6, 81 b.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup og Jost Frederik Pappenheim. Det berettes, at der i Landsbyer i Lolland holdes 3 Markeder, nemlig Oelstrup, Taagerup og Sedinge Markeder, der opgives at være mere til Skade end til Gavn for Undersaatterne baade i Købstæderne og paa Landet, og at der endog undertiden begaas adskillig Guds Fortørnelse. Adressaterne skal erkendte sig herom hos gamle og erfarne Folk saavel i Købstæderne som i Landsbyerne og snarest ind-

sende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt disse Markeder til Nytte for Undersaatterne kan afskaffes eller flyttes til de nærmeste Købstæder og hvor og til hvad Tid de da bekvemt kan holdes. Sm. T. 6, 389.

22. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Bernt Klott, Klædemager i Aarhus, faar Bevilling til i Stedet for den Mølleskyld, som han skal give af Møllen ved Aarhus, som han har i Brug, at give Penge, nemlig 5 Rigsort for hver Td. Mølleskyld. Han skal være forpligtet til for disse Penge aarlig at levere godt, rødt, krympefrit Dussin¹-Klæde, som skal have engelsk Bredde, hvert Stykke, der mindst skal holde 18 sjællandske Alen, for 13 Speciedlr. Klædet skal leveres i Kongens Klædekammer i København hver 1. Maj. Han skal tage Bevis for, hvad han leverer, af Klædekamret og levere dette Bevis til Befalingsmanden paa Havreballegaard. J. R. 9, 68. K.

23. Juli (—). Aab. Brev om Anholdelse og Afstraffelse af Løsgængere og fremmed løst Gesinde. Sj. R. 19, 273. (Tr.: CCD. IV. 615 f.).

— Miss. til Lensmændene² i Sjælland og Møen. Det be-
rettes, at nogle fremmede Gesinde, som efterhaanden be-
giver sig ind i Riget, saavel som andre herre- og tjenesteløse
Folk med Bøsser og andet Gevær opholder sig paa adskillige
Steder. For at saadant ryggeløst Gesinde kan blive afskaffet,
saa at enhver kan rejse fredeligt, hvor han lyster, skal Adres-
saterne, hver i sit Len, til to Terminer, første Gang den 31.
Juli og anden Gang den 4. August førstkommende, med al Flid
lade dem efterstræbe og paagribe og fratage dem det Ge-
vær, som de har. Saafremt der er nogen Tvivl om deres Person,
skal de lade anstille videre Undersøgelse derom og ellers lade
tage Dom over dem og siden sende dem velforvaret til Køben-
havn. For at de ikke skal forstikke sig paa Adelen og Gejst-
lighedens Gods, skal Adressaterne advare dem af Adelen og
Gejstligheden, der bor i deres Len, og for de andres Vedkom-
mende deres Fuldmægtige om at lade saadanne Folk eftersøge
paa samme Tid paa deres Omraade. Paa det Gods i deres Len,

¹ Et Slags groft Klæde, som fabrikeredes i England.

² De op-
regnes alle med deres Len.

hvor der ingen Fuldmægtig er, og paa Gejstlighedens Gods skal de lade saadant Selskab hæfte, hvor det findes, og blive paa Grunden, hvis deres Husbondes Tjenere vil holde dem til Stæde; hvis ikke, skal Adressaterne selv lade dem forvare og staa til Rette. Sj. T. 25, 325 b. K.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ i hele Danmark om at lade hosfølgende 2 aabne Breve, det ene om Provsternes aarlige Visitats og deres Tilsyn med Degnene og Børnenes Lærdom, det andet om det løse Gesinde, snarest læse og forkynde i deres Len, hvor det gøres Behov, og nøje paase deres Overholdelse. Sj. T. 25, 326. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Lensmændene¹ i Norge om at lade hosfølgende aabne Brev om Provsternes aarlige Visitats og deres Tilsyn med Degnene og Børnenes Lærdom snarest læse og forkynde i deres Len, hvor det gøres Behov, og nøje paase dets Overholdelse. Sj. T. 25, 327. K.

— Lignende Miss. til Bisperne² i begge Riger om at lade ovennævnte aabne Brev læse og forkynde. Udt. i Sj. T. 25, 327.

— Miss. til Gunde Lange. Jost Høg til Giorslef, Hofmester ved det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, har berettet, at Mogens Kaas til Lyngholm for sin afdøde Søn Claus Kaas, som har været paa Sorø Akademi fra 22. Juni 1626 til 22. Juni 1629, er blevet skyldig 600 Rdlr. for 3 Aar, 50 Rdlr. for en Hest, 144¹/₂ Rdlr. 1¹/₂ Ort 9 Sk. for Klæde og andet til hans Begravelse og 37 Rdlr. 3 Ort 4 Sk. for Vaabnet paa hans Ligkiste og andet, hvorpaa der er betalt 100 Rdlr. Gunde Lange skal med Lov og Ret tiltale Mogens Kaas og indkræve Resten af Gælden, hvis han ikke selv efter Fundatsen vil staa til Rette derfor. Dersom Mogens Kaas ikke erlægger rede Penge, men Gods, skal han afhænde det til Bedste for Akademiet og siden tilstille Jost Høg Pengene. Sj. T. 25, 324 b. K.

— Lignende Miss. til Christoffer Urne om Gunde Lange

¹ De opregnes alle med deres Len. Stifter.

² De opregnes alle med deres

til Søfde, som skylder Akademiet 134 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 8 Sk., til Otte Skeel om Jens Bildt, som skylder 138 Rdlr. 1 Ort, til Christian Holck om Jørgen Marsvin Pedersen, som skylder 98 Rdlr., til Lauridts Lindenov om Christoffer Skade, som skylder 113 $\frac{1}{2}$ Rdlr., til Henning Valkendorf om Fru Hildeborg Pors, som skylder 100 Rdlr., og til Christen Thommesen om Jost Høg til Biørnholm, som skylder 75 Rdlr. Udt. i Sj. T. 25, 324 b. K. (til Gunde Lange).

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel om at sælge det Gods, som er udlagt paa afdøde Erik Sinklars Vegne for 746 Rdlr., som han skyldte Sorø Akademi, og sende Pengene til Jost Høg. Udt. i Sj. T. 25, 325. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Denne Christoffer Nielsen Graa, Borger i Slagelse, har berettet, at afdøde Holger Gagge, forrige Domprovst til Roskilde Kapitel, med Kapitlets Samtykke har bortfæstet til ham Tienden af Slagelse Borgere og alle dem, som pløjer og saar paa Slagelse Marker og bruger Avl, hvoraf han aarlig til Mortensdag for alle Slags Korn skal give 6 Pd. Byg til Kirkeværgen for St. Mickels Kirke i Slagelse. Han klager over, at Borgerne dér ikke mere vil yde Tienden efter Recessen, som de burde, og har begæret Kongens Befaling til Adressaten om at tilholde nævnte Borgere at tiende til ham. Ventsel Rotkirk skal tilholde de Borgere i Slagelse, som bruger Avl og bør tiende, at tiende retfærdigt til Christoffer Nielsen efter Recessen i Kærven, og tilholde dem, der resterer med samme Tiende, straks at tilfredsstille ham for den, da han aarlig i rette Tid har leveret Rettigheden af samme Tiende til St. Mickels Kirkes Værge. Sj. T. 25, 325.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz. Da Kongen har forlenet Peder Basse til Sørup med Jungshoved Len, som i nogen Tid har ligget under Vordingborg Slot, skal Adressaten levere ham en rigtig, af ham selv underskrevet Jordebog paa de Bønder, som i hans og hans Formands Tid har ligget og svaret dertil og gjort Ægt og Arbejde. Sj. T. 25, 326.

— Miss. til Bispen i Skaane [Dr. Mads Jensen] om at tilholde denne Karne Hendriksdatters Sognepræst at give hende Adgang til Sakramentet, naar hun begærer det, og ikke paalægge hende noget aabenbart Skriftemaal. Sk. T. 6, 82.

— Miss. til Otte Skeel om at rette sin Lejlighed efter

sammen med Christian Thomesen at begive sig paa Rejse til Mikkelsdag eller før til Fredsforhandlingerne i Tyskland. Udt. i J. T. 9, 126 b.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om herefter og saa længe Kongens Søn Prinsens Bilager staar paa at lade holde nøje Tilsyn med, hvad for Folk der ankommer til N. N. Færgested og derfra vil til Lands. De maa ikke tilstede nogen at komme ind i Landet, med mindre de har Anseende for at være Adelsfolk, Købmænd eller andet godt og ærbart Folk eller har godt og nøjagtigt Pas og Kundskab om deres Forhold og Ærinde. — Nemlig: Fredrik Urne (Helsingør), Hans Lindenov (Kalundborg), Hr. Fredrik Reedtz (Vordingborg), Ventsel Rotkirk (Korsør), Hr. Jørgen Brahe (Assens) og Gregers Krabbe (Middelfart). K. Udt. i Sj. T. 25, 327 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Hr. Jahan Christian og hans to Brødre, Hertuger til Slesvig, Holsten etc., agter at begive sig til Danmark til Prins Christian (V)'s, Kongens Søns, Bilager og menes at rejse over Faaborg, hvor de vil være førstkommende Mandag efter Laurentii, den 11. August, skal han lade de fyrstelige Personer med deres Følge indlogere dér tilbørligt hver efter sin Stand og siden udkvittere dem. F. T. 4, 293 b.

24. Juli (—). Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Da Hr. Jahan Christian og hans to Brødre, Hertuger til Slesvig, Holsten etc., agter sig til Danmark til Prins Christian (V)'s Bilager og menes at sende deres Folk til Assens, skal han lade dem indkvartere i Assens og siden udkvittere dem. F. T. 4, 294.

25. Juli (—). Miss. til følgende Herremænd om straks at begive sig til København: Corfits Ulfeldt, Jokum Beck, Ifver Krabbe Tag[esen], Hendrik Lindenov, Vincents Bilde, Rønov Bilde, Otto Gjøe, Niels Lykke og Peder Wibe. Udt. i Sj. T. 25, 327 b.

26. Juli (—). Miss. til Hans Markdanner om at løslade Sognepræsten til Fieltring Sogn Hr. Oluf Jensens Hustru af Tugthuset, men hendes Datter skal indtil videre blive dér. Udt. i Sj. T. 25, 327 b.

— Miss. til Mavrits Podebusk. Hendrik Herman von Øynhausen har berettet, at Adressaten efter den af ham udstedte Obligation skylder hans afdøde Broder Maurits Herman

von Øynhausen 1000 ungerske Dukater, hvormed han har forstrakt Maurits Podebusk efter dennes Anmodning. De skulde have været betalt 1633, hvilket dog ikke er sket, og da Pengene ved Arv er tilfaldet Andrageren, har denne flere Gange anmodet ham om dem, men forgæves, hvorfor han har anmodet Kongen om et Missive til Maurits Podebusk om, at han skal betale ham disse Penge uden Vidtløftighed. Naar der sker Henvendelse til ham med dette Brev, skal han uden Ophold eller Vidtløftighed betale disse Penge, da de er forstrakt ham til stor Nytte, som det paastaas, og uden Rente, til Hendrik Herman von Øynhausen, for at Kongen ikke skal besværes videre hermed. Sk. T. 6, 82.

26. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Jørgen Pedersen, Borger i Assens, der har udlagt en Skude paa omtrent 7 Læster til en Mand, ved Navn Hans Brun, i Slesvig for sin Gæld til ham, faar Bevilling til at lade ham beholde denne Skude som Betaling for Gælden. F. R. 4, 39 b.

27. Juli (—). Miss. til Erik Ottesen om at have Tilsyn med, hvad for Folk der ankommer her for Byen [København], medens Bilageret staar paa. Udt. i Sj. T. 25, 327 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at have Tilsyn med, hvad for Folk der under Bilageret ankommer til Byen, og at tilholde Borgerskabet Nat og Dag i egen Person at holde god Vagt og have Indseende med, hvad for Folk der løber om paa Gaderne; dog skal de mod de fremmede opføre sig med al Diskretion. Udt. i Sj. T. 25, 327 b.

—¹ Miss. til Hr. Mogens Kaas og Bispen i Fyens Stift [Dr. Hans Mikkelsen]. Da det berettes, at Alsingerne imod Kongens Forbud ofte træffes i ulovlig Havn i Fyen, skal Adressaterne paa Kongens Vegne befale Sognepræsterne paa Alsø hver i sit Sogn efter Gudstjenesten at advare Menigheden om fremtidig at afholde sig fra at søge ulovlige Havne, saafremt de ikke vil have forbrudt saavel deres Baade som de deri værende Varer og Gods. F. T. 4, 294.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling om at tilholde Borgemestre og Raad i

¹ Stedet er glemt i F. T.

Kerteminde med det første at erlægge de Borgelejepege, hvormed de resterer eller, saafremt de fandtes forsømmelige dermed, da at afkræve dem denne Restance ved Retten. De har nu berettet, at de efter Befaling af afdøde Lensmand Jacob Ulfeldt paa Kongens Vegne i Aaret 1628 har holdt 8 kongelige Baadsmænd og Skibsfolk i Vinterlejr og givet dem fri Underholdning af Mad og Øl, og Bekostningen herved mener de løber op til det samme som nævnte Restance. Adressaten skal undersøge, om det forholder sig saaledes, og snarest indsende Erklæring derom til Kongen. F. T. 4, 294 b.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Herlof Mormand. Fru Magdalene Lindenov til Vindbygaard har berettet, at der i hendes Enkesæde paaføres hende nogle Trætter, og at hun ikke har nogen, der kan tage hende i Forsvar, hvorfor hun har begæret Kongens Befaling til Herlof Mormand om at forsvare hende. Han skal rette sin Lejlighed efter at svare for Fru Magdalene Lindenov, saavidt det kan ske med Lov og Ret. Sm. T. 6, 392.

— Mageskifte mellem Fru Øllegaard Pentz, Enke efter Jokim Barnewitz til Rubierregaard, og Kronen. Sm. R. 5, 154 b. Origg. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup om at lægge 1 Gaard i Emb, 1 Gaard i Tryerhus¹, 1 Gaard i Alminde, 2 Gaarde i Dannemare, 1 Gaard i Grøeshaupe², 1 Gaard i Lesøe, 2 Gaarde i Hielmb, 1 Gaard i Sielstø³, 1 Gaard i Bierne⁴, 1 Gaard i Buckehafv, 1 Gaard i Torslund, 1 Gaard i Sundby, alle i Lolland, og 1 Gaard i Gundesløfmagle i Falster, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Øllegaard Pentz, Enke efter Joakim Bernedsis til Rubegaard⁵, ind under Aalholms [og Nykøbing] Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sm. T. 6, 389.

— Mageskifte mellem Morten Pax til Bierre og Kronen. J. R. 9, 68 b. K. (Se Kr. Sk.).

¹ Tryghuse, Lollands Sønder H. ² Grøshave, Lollands Sønder H.
³ Sjelstofte, Fuglse H. ⁴ Bjernes, Fuglse H. ⁵ Joakim Barnewitz til Rubjærggaard.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Laurets Ebbesen om at lægge Halvparten af 1 Gaard i Saabye i Yding Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len, 1 Gaard i Nøfleuf By i Hads Herred og 1 Bol i Halderup By i Verre Sogn i Vor Herred i Aakær Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Morten Pax til Bierre, ind under nævnte Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 9, 126 b.

— J. R. 9, 70 b se 30. Juli.

— Miss. til Christian Thomesen og Bispen i Aarhus [M. Morten Madsen]. Peder Christensen, forrige Degn i Fielterup Sogn, som har betjent dette Kald i 28 Aar, er blevet saa ilde medfaren af de kejserlige, at han ikke kan betjene det, og har ligget under Bartskeer i en 5 Aars Tid. Adressaterne skal hjælpe ham til at faa noget af Kirken dér eller, hvis den ikke har noget, af de nærmest omliggende Kirker, som har Formue. Udt. i J. T. 9, 126 b.

28. Juli (—). Miss. til Fredrik Urne. Kongen har bevilget, at denne Løjtnant Dirik von Schaick maa passere frit og uhindret gennem Øresund med 47 medfølgende svenske Knægte. Sj. T. 25, 327 b. K.

29. Juli (—). Miss. til Hr. Tage Thott Andersen om aarlig at skaffe 1000 Tdr. Egebark af Sølvitsborg Skove til København, hvor de skal bruges i Garveriet til at barke og tilberede Læder med. Udt. i Sk. T. 6, 82 b.

— Miss. til Jost Frederig Pappenheim om at lægge 1 Gaard i Ullersløf By, 2 Gaarde i Høgerbye By, 3 Gaarde i Nybølle og 5 Gaarde i Glombslund¹, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Ølegaard Pentz, Enke efter Jokim Barneisk² til Ruberregaard, ind under Halsted Klosters Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sm. T. 6, 391.

30. Juli (—). Skøde til Skomagerne i København paa Vejrmøllen ved Verrebroe i Frederiksborg Len med Tiladelse til at flytte Møllen til en Plads udenfor Nørreport for København. Sj. R. 19, 274. (Tr.: KD. III. 132).

¹ Gloslunde.

² Joakim Barnewitz.

30. Juli (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle. Da Kongen til Villum Klinckhammer og Gert Hendriksen Skomager paa Skomagerne i Københavns Vegne har solgt en Vejrmølle, der staar ved Vere Bro, og har bevilget, at de maa flytte den og igen opsætte den paa et Sted udenfor Nørreport her for København, skal han anvise dem en Plads til Møllen. Sj. T. 25, 328.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Jørgen Urne, Hr. Tagge Thott, Hr. Christoffer Ulfeldt, Jost Høg og Hans Lindenov om at være i København førstkommende Mandag og afvente den franske Gesandts Ankomst. Udt. i Sj. T. 25, 328.

— Miss. til Erik Krabbe om at skaffe Kongens Skibe Ladning. Udt. i Sk. T. 6, 83.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at skaffe Bent Svensen, Skipper paa Victoria, en Skibsladning Bjælker, Lægter og Pipholt til Ladning i Sildehaufn paa Gulland. Udt. i Sk. T. 6, 83.

— Mageskifte mellem Fru Karen Sehested, Enke efter Tyge Kruse til Aastrup, og Kronen. Orig. K. J. R. 9, 70 b (med Datum: 27. Juli). (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Fru Karen Sehested, Enke efter Tyge Kruse til Aastrup, og Kronen paa Aarhus Kapitels Vegne. J. R. 9, 73. K. (Se Kr. Sk.).

—¹ Miss. til Laurets Lindenov om at lægge 4 Gaarde og 1 Gadehus i Veilby i Sønder Herred i Havreballegaards Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Karen Sehested, Enke efter Tyge Kruse til Aastrup, ind under Lenet [Aarhusgaard], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 9, 131 b.

— Lignende Miss. til Christen Thomesen om at lægge 1 Gaard i Tolstrup i Sønder Herred i Kalø Len, som Kongen ligeledes har faaet til Mageskifte af Fru Karen Sehested, ind under Lenet [Kalø]. Udt. i J. T. 9, 132.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Christopher Skade har begæret 1 Gaard, kaldet Tostrup², i Odum Sogn i Nørre

¹ Dette og det følgende Miss. er indført mellem 29. og 30. Aug. Udenfor er skrevet: Denne og den anden Kopi hører til den anden Maaned. ² Tøstrup, Aadum S., N.-Horne H.

Herred til Mageskifte for 1 Gaard og 2 Bol i Aells¹ By i Stellog Sogn, ligeledes i Nørre Herred, skal Adressaten indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Lundenæs]. Udt. i J. T. 9, 127.

30. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Knud Søfrensen til Tridie har begæret Søndergaard, Kiergaard og 2 Gaarde i Vestertridie i Lundenæs Len til Mageskifte for 1 Gaard i Stafning Sogn og 1 Halvgaard i Gullestrup i samme Len, skal Adressaten indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Udt. i J. T. 9, 127.

31. Juli (—). Bestalling for Christian Uldrik Gyldenløve, Hofjunker, som Kaptejn over Kongens Livgarde og Drabanter med en aarlig Løn af 300 Rdlr., 3 sædvanlige Hofklædninger og 30 Rigsdlr. om Maaneden til 3 Heste, alt fra den 26. Juli sidstforleden at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 274 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas, Hans Lindenov, Lauridts Lindenov og Ventsel Rotkirk om at lade anholde alle de Skuder og Færger, som ankommer i deres Len, og sende dem til Nyborg, hvorfra de skal føre Prinsessens Følge til Korsør. De skal siden paavare Fartøjerne om igen at afhente Følget derfra paa Hjemvejen. Udt. i Sj. T. 25, 328.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. En Mand, ved Navn Søfren Pedersen, har sendt Kapitularerne i Lund et Indlæg, der er M. Thorben Hasebarts Hustru for nær paa hendes gode Navn og Rygte, og har dermed søgt at rippe op i en aftalt og forliget Sag. Da Søfren Pedersen hverken er nogen gejstlig eller verdslig Øvrighedsperson, ikke er interesseret i Sagen og heller ikke befuldmægtiget af nogen anden, skal Adressaten tiltale ham for denne Utilbørlighed og efter Dommen lade ham staa til Rette. Sk. T. 6, 83.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt om hos Sømsmodene i Helsingborg By og Len at bestille 70,000 gode Forhudningssøm efter hosfølgende Prøve og forhandle med Sme-

¹ Formentlig: Asbøl, Strellev S.

dene om, at Sømmene endelig bliver færdige inden 2 Maaneder. Efterhaanden som de slaas, skal de sendes til Bremerholm. Sk. T. 6, 83 b.

31. Juli (Kbhvn.). Lignende Miss. til Malte Juel [Kristianstad] om at skaffe 40,000 Søm af samme Slags, til Ifver Krabbe [Laholm] og til Erik Krabbe [Kristianopol] om at skaffe 30,000 Søm hver. Udt. i Sk. T. 6, 83 b.

—¹ Miss. til Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Jahan Friis til Ørridsløf. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem Fru Soffi Friis, Enke efter Frederik [Munk]² til Harridskier, og hendes Børn efter deres afdøde Husbonde og Fader, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 295.

—³ Miss. til Niels Friis. Da Fru Sophia Friis, Enke efter Friderich Munk til Harritskier, med det allerførste agter at skifte med sine Børn efter sin afdøde Husbonde, skal han rette sin Lejlighed efter at være til Stede paa Skiftet, paatage sig Værgemaalet for hende, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er ret. J. T. 9, 127 b.

— Lignende Miss. til Jesper Friis om at være Væрге for Friderich Munks umyndige Sønner og til Knud Gyldenstjerne Præbiørns om at være Væрге for hans umyndige Døtre. Udt. i J. T. 9, 127 b.

1. Aug. (—). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne om at forhandle mellem Jomfru Karen Zitzewitz og Bønderne, der har været paa hendes Gaard Dall, som hun har faaet til Mageskifte af Kongen, om at hun skal tilfredsstille Bønderne for det Fæste, som de har givet deraf. Udt. i Sk. T. 6, 84.

¹ Dateringsstedet er glemt i F. T.

² Slægtsnavnet er glemt.

³ Udenfor er skrevet: 2 Kopier [af 30. Juli], som hid hører, findes in Aug.

2. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Giedske, Enke efter Hendrick Waldkierck, Borgerske i København, der vil lade M. Hans Thomesens Salmebog udgaa paany, da de forrige Eksemplarer nu næsten er opkøbt, hvis det maa ske med Kongens Bevilling, maa lade nævnte Bog prente paany, den kristne Kirke og Menighed her i Riget til Gode; dog skal hun gøre sig den største Flid, at den kan blive trykt korrekt. For at hun bedre kan faa sine Bekostninger dækkede, har Kongen bevilget, at ingen i de næste 12 Aar maa eftertrykke denne Bog eller, hvis den trykkes andetsteds, indføre den her i Riget til Salg. Hvis nogen gør det, inden forskrevne Aaremaal er forløbet, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til Giedske Hendrick Waldkiercks. Sj. R. 19, 275 b.

— Aab. Brev om, at Sagen mod Mads Raufn i Køge i Anledning af hans Datters Død udsættes til efter det forestaaende Bilager¹. Sj. R. 19, 276².

— Skøde til Hans v. Campen, Klædemager i Børnehuset, paa et Hus paa Gammelmønt. Udt. i Sj. R. 19, 283. (Tr. med fejlagtig Datum: 26. Aug. og urigtig Folioangivelse (280 i St. f. 283) i KD. III. 132 f.).

3. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Christoffer Bier, Bartskeer ved Bremerholm, Børnehuset og andre Steder ved Københavns Slot, fritages for Skat og al anden borgerlig og Bys Tynge, saa længe han beklæder denne Stilling. Sj. R. 19, 276 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om straks at lade undersøge hos Borgerne i København, hvilke Gæster de har. Udt. i Sj. T. 25, 328 b. (Tr.: KD. V. 155).

— Kvittansiarum til Holger Rosenkrantz til Frølinge, Hovedsmand over Gulland, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Island fra St. Hansdag 1620 til St. Hansdag 1633 og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. N. R. 5, 232 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Gers-

¹ Prins Christian (V)'s Bryllup. ² Tr.: Skand. Litterat. Selsk. Skr. 1816—1817, S. 378 f. A. Petersen: Kjøge Byes Hist. Aktst. S. 59.

dorff til Sæbygaard paa Kronens Part af Korntienden af Hørup, Lefvering og Vendeslef Sogne i Lysgaard Herred, hvoraf der aarlig til Randers Hospital skal svares 9¹/₂ Ørte Rug, 11 Ørte Byg og 10 Ørte Havre. Udt. i Tb. 127 b.

4. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Roskilde Kapitel om at lade dem af deres Tjenere, som bor i Antvorskov og Korsør Len, møde paa Antvorskov, naar Ventsel Rotkirk anmoder dem derom, tage Læs dér og age det til tilbørlige Steder. Udt. i Sj. T. 25, 328 b.

— Lignende Miss. til Universitetet i København om deres Tjenere i nævnte Len. Udt. i Sj. T. 25, 328 b. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 145.

— Miss. til Anders Bilde. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Christense Rosenkrantz. Da hun nu har berettet, at hun har adskilligt Strøgods, hvoraf hun ikke har den Gavn som ellers, fordi det ligger saa langt fra hinanden, skal han sælge dette Strøgods saa dyrt som muligt til hendes Bedste og i Stedet derfor købe andet samlet Gods til hende. F. T. 4, 295 b.

— Miss. til Chresten Thomesen og Otte Skeel. Naar de fyrstelige Personer, som de tilforn har faaet Kongens Befaling til at ledsage til København, ankommer til Nyborg, skal Adressaterne lade dem ligge over dér paa Slottet, indtil Rytteriet med Vognene og deres Heste er kommet over til Korsør, hvor disse skal blive, indtil de fyrstelige Personer kommer dertil. Rejsen skal indrettes saaledes, at de fyrstelige Personer samme Dag, som de kommer over, kan komme til Antvorskov Slot, da de paa Korsør Slot ikke kan blive akkommoderet, som det sig bør. J. T. 9, 128.

— Miss. til Ifver Krabbe. Da Axel Juul til Kongstedlund har begæret 1 Gaard i Vester Grønderup i Strandby Sogn i Himmersyssel, liggende til Mariager Kloster, til Mageskifte for 1 Gaard i Neisby² i Biørnsholmb Sogn i Slet Herred, skal Ifver Krabbe med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Mariager Kloster]. J. T. 9, 128.

¹ 13. Juni 1634.

² Næsby.

5. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Fredrik Urne om at antage denne Jacob Gleyer i Kongens Tjeneste som Konstabel paa Kronborg. Sj. T. 25, 328 b.

— Miss. til Rentemestrene. Holger Rosenkrantz til Frølinge, Embedsmand paa Visborg Slot, har berettet, at de har gjort Antegnelser i hans Regnskab for det øde og forarmede Gods paa Gulland, der er ført til Afkortning, og har begæret, at det maa godtgøres ham i hans Regnskab. De skal godtgøre ham det Gods, som han med rigtige Tingsvidner kan bevise er saa øde og forarmet, at Skatter og Landgilde ikke kan ydes deraf. Sj. T. 25, 328 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Efter Kongens Befaling er der gjort et Mageskifte mellem Slotspræsten paa Varberg Slot Hr. Peder Ebbesen og Varberg By. Det berettes nu, at Slotspræsten ikke vil rette sig efter det, ikke vil flytte bort fra deres Egn eller begive sig til den Gaard, der er udlagt til ham ved Mageskiftet. Adressaten skal tilholde ham at rette sig efter det Mageskifte, som Kommissarierne har gjort, og straks uden Forhaling begive sig til den Gaard, der er udlagt til ham, saafremt han da vil vedblive at være Slotspræst dér. Sk. T. 6, 84.

6. Aug. (—). Miss. til Niels Trolle om i [Københavns] Lens Skove straks at lade brænde saa mange Kul som muligt og med det første sende dem til København. Sj. T. 25, 329.

— Miss. til Frederik Urne om at sende alle de Kul, som han tilforn har faaet Befaling til at lade brænde i Frederiksborg Lens Skove, til København. Orig. i Landsark. i Kbhvn. Udt. i Sj. T. 25, 329.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz. Kronens Bønder i Backebøll Treding i Vordingborg Len har andraget om aarlig at faa bevilget nogen Hjælp af Skovene dér til Vogn-tømmer. Han skal aarlig lade dem faa nogen Hjælp af Skovene i Vordingborg Len, dog at han paaser, at det sker uden Skovskade, og at Bønderne ikke sælger eller afhænder det Tømmer, som de faar. Sj. T. 25, 329.

— Miss. til Dr. Hans Reisner. Saafremt M. Anders Hege-lund, Skolemester i København, lovlig kan befordres til et

andet Kald, skal Adressaten forsyne Skolen her med en dygtig Person, der er vel kvalificeret baade i Lærdoms Gaver og med Myndighed til at opretholde Disciplinen vel og føre Skolen i en god Stand. Sj. T. 25, 329.

6. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov om at være M. Anders Hegelund beforderlig til Fulede Kald, som formodes at være ledigt. Udt. i Sj. T. 25, 330.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottesen. Han skal straks i sit Len [Malmøhus] lade købe 200 gode Lam, 200 Par Høns, 20 kalkunske Høns og 40 Ol Æg og til førstkommande 18. August ufejlbarligt lade dem levere her paa Københavns Slot. Endvidere skal han sørge for, at der hver Uge kommer nogle ferske Laks fra Ystad til København. Sj. T. 25, 329 b.

— Lignende Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt [Helsingborg Len] om at levere til 18. August paa Københavns Slot 200 Lam, 200 Par Høns, 20 kalkunske Høns og 40 Ol Æg samt ferske Laks hver Uge fra Engelholm, til Hans Lindenov [Kalundborg Len] om at levere 100 Lam, 100 Par Høns og 50 Ol Æg til den 16. August, til Hr. Fredrik Reedtz [Vordingborg Len] om at levere 100 Lam til den 20. August foruden de tidligere bestilte, og til Mogens Pax [Holbæk Len] om at levere 100 Lam, 100 Par Høns, 30 kalkunske Høns og 40 Ol Æg til den 12. August. Udt i Sj. T. 25, 329 b.

7. Aug.¹ (—). Aab. Brev om, at Peder Vibe, der af Kongen af Frankrig for de mandige Gerninger, som han i 3 Aar har bevist mod Kongens Fjender, har faaet tildelt Skjold, Hjelm og adelig Frihed, efter nævnte Konges Begæring og for den tro Tjeneste, som han har bevist Kongen og Riget, for sig og sine ægte Børn og Afkom ogsaa i Kongens Riger og Lande maa nyde fri Frelse og saadan højadelig Frihed, som andre Riddere og Svende her i Riget Danmark nyder, med Skjold og Hjelm, som det staaer malet her i dette aabne Brev. Sj. R. 19, 255. K. (med farvelagt Vaabentegning)².

— Aab. Brev til alle Bisperne³, Universitetet, Kapitlerne,

¹ Indført efter 30. Juni. K. har først været dateret 31. Juli. ² Tr.: Geneal. Archiv Nr. 1—8. S. 79 f. ³ De opregnes alle med deres Stifter.

Borgemestre og alle, som har med Kirkebygninger at gøre, i Danmark, Norge og paa Gulland om Tilvejbringelse af Plads til Ungdommen under Gudstjenesten. Sj. R. 19, 276 b. Origg. (til Fyens Stift) i Landsark. i Odense og (til Ribe og Vendelbo Stifter) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 616 f. Dsk. KL. III. 236 f., jvfr. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 716 f. og (til Dr. Niels Paaske) i: C. Frimann: Stiftelser i Bergens St. I. 150 f.).

7. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Bisperne over alt Danmark om at sørge for Indrettelse af Pulpiturer i Kirkerne til Brug for Ungdommen. Sj. T. 25, 330. Origg. (til M. Morten Madsen, Aarhus Stift, Dr. Jens Dinesen Jersin, Ribe Stift, og M. Christen Hansen, Vendelbo Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 617).

— Lignende Miss. til Lensmanden paa Øsel [Frederik Rantzau] om sammen med Provsten paa Øsel at sørge for Indretning af et Pulpitur eller andet Stade til Skolebørnene i Kirkerne. Sk. T. 6, 84 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk [Antvorskov]. Han skal paa Kongens Vegne lade indkøbe 100 gode, staldfærdige Øksne, som Købmændene ikke har Aarsag til at sky, og lade dem opstalde dér paa Lenets Ladegaarde. Til Købet skal han paa Rentekammeret modtage 900 Rdlr.; dersom de ikke slaar til, skal han tage noget af Lenets Indkomst, saa at Tallet kan blive fuldt. Naar Øksnene er indkøbt, skal han til Rentekammeret indsende en Designation paa, hvad hvert Par kommer til at koste. Kongen har befalet Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, at indkøbe 20 Øksne og Sifvert Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildegård, at indkøbe 30 Øksne. De skal tilsendes Ventsel Rotkirk og opstaldes paa Antvorskov og dets underliggende Ladegaarde. Sj. T. 25, 330.

— Miss. til Jørgen Seefeld [Ringsted Kloster] om at indkøbe 20 Øksne, hvortil han paa Rentekammeret skal modtage 170 Rdlr., og til Sifvert Urne [Roskildegård] om at indkøbe 30 Øksne, hvortil han paa Rentekammeret skal modtage 260 Rdlr. Øksnene skal sendes til Antvorskov og opstaldes dér. Udt. i Sj. T. 25, 330 b.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz [Vordingborg] om at

indkøbe 40 Øksne og til Tygge [Brahe] [Tryggevælde] om at indkøbe 40 Øksne, der skal tilsendes Hr. Fredrik Reedtz og opstaldes paa Vordingborg. Udt. i Sj. T. 25, 330 b.

7. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tagge Thott Ottesen om at opstalde 300 Øksne paa Malmøhus's Ladegaarde og dertil modtage 2850 Rdlr. paa Rentekammeret. Sk. T. 6, 85. Udt. i Sj. T. 25, 330 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen agter at holde Vinterkvarter paa Koldinghus, skal han holde alt i godt Beredskab, lade Staldene og Gemakkerne reparere og indkøbe, hvad der er fornødent til Hofholdningen. Udt. i J. T. 9, 128 b.

— Miss. til Chresten Holck. Han skal tilholde Bønderne i sit Len [Silkeborg], naar Høsttiden er overstaaet og de ikke behindres med deres Høst eller Sædekorn, at køre 20,000 Mursten for Hendrik Rantzau til Smol fra Stranden til hans Gaard Hoelgaard, dog højst en Milsvej hver og særlig de Bønder, som ligger nærmest derved. Udt. i J. T. 9, 128 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rasmus Kieldsen i Veymose og Niels Frost i Kallehafve paa Kallehafve Sognemænds Vegne paa Kallehafve Sognetiende, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre, at levere paa de Steder, hvor det befales. Udt. i Tb. 18.

8. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Hans Ehm, Borger og Kobbersmed i København, faar Bevilling til at indrette en Kobbermølle og en Hammermølle i Vienbeck¹ i Københavns Len for sig og sine Arvinger paa sin egen Bekostning. Der bevilges ham og hans Arvinger Plads ved samme Mølle til en Kaalhave, som skal udvises ham af Niels Trolle til Trolholmb, Befalingsmand paa Københavns Slot. Han skal af Møllen aarlig give 4 Rigsdrl. in specie til Kronen, at betale til Lensmanden paa Københavns Slot. Sj. R. 19, 277.

— Miss. til Lensmændene i hele Danmark. De skal tilsige Adelen i deres Len at begive sig til København til Prinsens Bilager til den Tid, som de iforvejen er aviseret om, undtagen de, der er saa forarmede, at de ikke er i Stand til at udstaffere sig med Klæder. En Del af de tidligere ud-

¹ Vedbæk, Sællerød S., Sokkelunds H.

sendte Breve er ikke kommet Adelen i Hænde. (Nedenunder er skrevet:) Lensmændenes Navne vide pag. 326 [o: Miss. af 23. Juli S. 810]. K. Udt. i Sj. T. 25, 331. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

9. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Hans Kruse, Borgemester i Visbye, har berettet, at han har faaet Dom over sine Medbrødre Borgemester Baltser Smit og Raadmand Hans Olsen sammesteds for en Kavtion, som han har ydet dem for nogen Tid siden for en Sum Penge, som paa deres og deres Medkonsorters Vegne er optaget i det gullandske Kompagni i København paa Maanedsurente, hvorfor de har givet ham deres Skadesløsbrev. Efter dette er de dømt til at betale ham Hovedstolen med paaløbende Renter, men da de ikke har rettet for sig, begærer Hans Kruse at hjælpes til sin Gældsfordring. Holger Rosenkrantz skal tilholde Baltser Smit og Hans Olsen at rette sig efter Dommen, tilfredsstille Hans Kruse og være ham behjælpelig med uden vidtløftigt Ophold at komme til sin Gældsfordring. Sk. T. 6, 85.

— Miss. til Jørgen Orning. Da der er opstaaet Trætte mellem Peder Galskyt af Kornum og Jens Bang, Borger i Aalborg, Peder Munk i Giettrup, Bendit Pedersdatter¹ i Attrup og hendes 2 Døtre Daarette og Giertrud Munk, skal han forhandle mellem dem efter Recessen, saavidt det er billigt og ret. Udt. i J. T. 9, 128 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Afdøde Jens Juel har haft en Tiende, kaldet Oels² Sognetiende, som er tillagt Sognepræsten³ i Randers til hans Underholdning. Da denne nu er død, har Fru Ide Lange, Jens Juels Enke, begæret at faa samme Tiende til Fæste fremfor nogen anden af den, der maatte blive Sognepræst. Otte Marsvin skal forhandle med den, der bliver Sognepræst dér, om at forunde hende Tienden, saafremt hun vil give ligesaa meget i Fæste som nogen anden. Udt. i J. T. 9, 128 b.

10. Aug. (—). Aab. Brev om, at Kongen har befalet Erik Bilde til Møglegaard, Landsdommer paa Langeland, og Dr. Hans

¹ Benedikte Porsdatter Børialsen Oluf Munks.

² Ølst, Galten H.

³ Mag. Peder Thøgersen († 1634), Sognepræst til St. Mortenskirke i Randers.

Reisner¹, Superintendent over Sjællands Stift, at forhandle mellem Peder Basse til Sørup, Embedsmand paa Tranekær² Slot, og Hr. Peder Jørgensen, Sognepræst til Tranekær Sogn, om Præstetienden af Tranekær Slots Avling. De har fastsat, at Hr. Peder Jørgensen skal have den 30. Kærv af alle Slags Sæd, hvilket Kongen stadfæster. F. R. 4, 40.

12. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Roskilde Kapitel om at lade dets Bønder møde i Roskilde og age de fremmede frem og tilbage, saa ofte det gøres fornødent, og lade dem tage Indkvartering, eftersom det befales af Sivvert Urne. Udt. i Sj. T. 25, 331.

— Lignende Miss. til Universitetet i København om at lade dets Bønder i Roskilde Len møde, naar Sigvort Urne tilsiger dem. Udt. i Sj. T. 25, 331. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 145³.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Det berettes, at Kronens Bønder Mickel Joensen, Niels Bertelsen, Jens Nielsen, Oluf Matsen, Oluf Rasmussen, Anders Nielsen og Peder Søfrensen i Baastrup i Skanderborg Len har lidt Skade ved Ildebrand, og at deres Huse og Gaarde er fuldstændig nedbrændt. Laurets Ebbesen skal lade hver af dem faa noget Bygningstømmer til Hjælp til Genopbyggelse af deres Gaarde og lade dem være forskaanet for 1 Aars Landgilde og i nogen Tid for Ægt og Arbejde. Endvidere skal han til Mickel Joensen lade opsætte 6 Fag Hus foruden den Hjælp, som han faar i Lighed med de andre. J. T. 9, 129.

— Miss. til samme. Kirkens Part af Korntienden af Hylke Sogn i Skanderborg Len er for nogen Tid siden paa de menige Sognemænds Vegne fæstet til en Mand, ved Navn Otte Søfrensen, i Ustrup. Det berettes nu, at denne Otte Søfrensen er geraadet i Armod, kommet fra sin Gaard, ikke uden andres Hjælp kan opretholde sig og derfor ikke kan udrede den Rettighed, som burde gives af samme Tiende, og at Peder Christensen

¹ I Miss. af 10. April 1633 om denne Sag er som Adressater opført: Landsdommeren i Langeland og Bispen i Fyen; jvfr. ogsaa Miss. af 20. Nov. 1632 til Peder Basse. ² F. R. har ved en Fejlskrift: Landkier. ³ Tr.: D. Mag. 5. R. I. 334.

i Hiordbierg¹, Delefoged dér i Lenet, har begæret at faa samme Tiende for Fæste og Afgift. Laurets Ebbesen skal fæste samme Tiende for rimeligt Fæste til nævnte Peder Christensen Bye, som er i Stand til at yde Afgiften af den i rette Tid. J. T. 9, 129 b.

12. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck [Silkeborg]. Da han resterer med nogle Aars Regnskaber, skal han med det første lade dem klarere i Rentekammeret. Udt. i J. T. 9, 129 b.

13. Aug. (—). Miss. til Hr. Tage Thott og Ifver Krabbe om at skaffe Laks til Hofholdningens Fornødenhed. Udt. i Sk. T. 6, 85 b.

14. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Ditterick Albenhart² og Else Beckhausen, der er fordrevet fra deres Hjemsted³ i Westphalen, faar Bevilling til, naar de nedsætter sig enten i København eller i en anden Købstad her i Riget, at være fri for al kongelig og Bys Tyng. Dog maa de ikke bruge stort Købmandskab, men kun noget ringe Høkeri, hvorved de kan ernære sig. Sj. R. 19, 277 b.

— Miss. til Niels Trolle om, at de, der har bygget tvært overfor Børsen henimod Proviantgaarden, ikke maa tage Havnepenge. Sj. T. 25, 331. (Tr.: KD. V. 155).

— Miss. til Fredrik Urne om frit at udkvittere den polske Gesandt, som er ankommet i Øresund. Kongen har befalet, at en af hans Kuske skal føre Gesandten til København. Sj. T. 25, 331.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at lade sine Bønder i Fakse Herred age 1 Læs Kalk hver fra Køge til Ringsted, naar Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, begærer det. Udt. i Sj. T. 25, 331. K.

— Miss. til Tygge Brahe om at lade Bønderne i Fakse Herred age et Læs Kalk hver fra Køge til Ringsted, naar Jørgen Seefeld anmoder derom. Udt. i Sj. T. 25, 331. K.

¹ Jordbjærggaard, Hylke S., Vor H.
Albenhart og i Navneregistret til Sj. R.: Albenhort.

² Han kaldes Albenhatt,

³ Stedet er

forskrøvet i Sj. R.

15. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gul- land om at lade Grev Jacob Pontus de la Gardie faa 4000 Fod Sten, naar han anmoder derom. Udt. i Sk. T. 6, 85 b.

16. Aug. (—). Miss. til Ernst Normand, [Koldinghus]. Han har begæret at maatte blive forskaanet for at levere de 20 Læster Nødkød, som han har Befaling til at indkøbe aarlig og fremsende til Provianthuset ved København. Kongen tillader, at han maa være forskaanet for at købe dette Kød i indeværende Aar, for at han desto bedre kan indkøbe anden Fornødenhed til Hofholdningen og have den i Beredskab. Der tilsendes ham 1000 Rdlr., som han skal anvende paa Slottets Reparation. Endvidere har Kongen befalet, at der fra Køben- havn skal tilsendes ham en Skibsladning gullandske Fyrrebjæl- ker, 16 Alen lange, som skal bruges til Stalden dér. J. T. 9, 130.

17. Aug. (—). Miss. til Fredrik Urne. Han skal straks i Frederiksborg Len lade brænde 100 Læster Kul og sna- rest sende dem til København. Veddet dertil skal han særlig tage i Dyrehaven. Sj. T. 25, 331 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1634 at regne, for Ifver Krabbe Nielsen til Tostelund paa Mariager Klosters Len og Gislum Herred for en aarlig Afgift af 1500 gode enkende Rdlr. uden al Afkortning i nogen Maade enten for øde Gaarde og forarmede Bønder, Herredsfogder, Delefogder, Gaarde, som er udlagt til Officerer eller andre privilegerede Personer, som før hans Tid er blevet forlenet med noget af Kronens Gods, ej heller for at reparere Møller, derimod maa de Afslag, som i 1629, efter at de kejserslige havde forladt Jylland, af de tilforordnede Kom- missarier er gjort paa en Del forarmede Bønders Landgilde paa en vis Tid, aarlig kortes i Afgiften, men intet videre. Og da en Del Kirketiender hidtil har fulgt Lensmændene paa Mariager Kloster og de aarlige Intrader ikke er sat paa Kirkerne, saa at disse fast er blevet ruineret derved, skal der herefter forholdes saaledes dermed, at hver Kirke især skal beholde sin Tiende og Indkomst, hvormed de herefter skal vedligeholdes tilbørligt lige- som andre Kirker. Lensmanden skal have nøje Tilsyn med, at Kirkernes Korn og Indkomst anlægges til deres Nytte og Frem- tarv og skal aarlig lade Kirkernes Korn sælge til formuende Borgere i Købstæderne og til ingen anden. Lensmanden skal

aarlig til Rentekammeret sammen med sit Regnskab indsende en Designation, af hvilken man kan se hver Kirkes aarlige Indkomst og Forraad og at der omgaas tilbørlig dermed. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 12. Juni 1632 for Gabriel Kruse]. J. R. 9, 76 b.

17. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Fru Ide Lange. Denne Paaske Jensen, Borger i Ringkøbing, har berettet, at han er geraadet i Trætte med sin Nabo Mats Thomesen, Borger sammesteds, om nogle Skældsord, for hvilke Ord hans Modpart har erhvervet 2 uendelige Domme over ham. Hendes afdøde Husbonde [Jens Juel] har ved sin Foged Claus Nielsen taget Stævning i samme Sag til Landstinget, men medens Sagen hængte i Proces, døde hendes Husbonde, og der blev ikke foretaget videre ved Sagen, men Claus Nielsen beholdt hos sig Stævningen og de andre Breve, som hendes Husbonde havde ladet forhverve i samme Sag. Paaske Jensen har nu begæret at faa Stævningen og de andre Breve og Dokumenter om samme Sag tilstillet. Fru Ide Lange skal tilholde Claus Nielsen at udlevere de af hendes Husbonde erhvervede Dokumenter i denne Sag til Paaske Jensen, forsaavidt de vedkommer ham. J. T. 9, 129 b.

18. Aug. (—). Kontrakt mellem Johan Bram, Borger i København, og Kronen om det ved Trundhiem i Norge liggende Kobberværk, kaldet Gottis Gabe. 1. Han og hans Arvinger og Konsorter skal i Aarene 1635 til 1638 1. Maj have leveret alt det Garkobber, som i de nævnte Aar smeltes rent i dette Bjærgværk.

2. Dette Garkobber skal være godt Købmandsgods, støbt i Skiver og ikke slaet ud i Plader, aldeles efter de Prøver, hvoraf den ene er leveret i Rentekammeret og den anden til Johan Bram under Forsegling af Christoffer Urne til Aasmark, Statholder i Norge, og af Johan Bram. Dette Garkobber skal, naar det er renstøbt i Skiver, stemples med Kongens Krone eller Mærke, hvilket skal bekendtgøres uden Riget.

3. Dette Kobber skal hvert Aar om Vinteren eller henimod Foraaret leveres frit til Johan Brams Fuldmægtig i Yrkedals Ladested 12 Mil fra Kobberværket og dér tilvejes ham efter Københavns Vægt og efter ingen anden Vægt i Skippund. Siden skal det være Johan Bram tilladt at udskibe og forsende samme Kobber, hvorhen han vil.

4. Johan Bram alene skal i de nævnte Aar indtil 1. Maj 1638 have nævnte Kobber som Betaling for hidtidige eller fremtidige Leverancer og for, hvad han ellers har at fordre af Kronen, saa at alt dette Kobber betales med Leverancer, som paa Kongens Vegne bestilles hos ham. Saafremt Leverancerne ikke beløber sig saa højt som Kobberet i sig selv, skal Johan Bram eller hans Arvinger være forpligtet til hvert Aar at betale Resten til Kieler Omslag.

5. Johan Bram og hans Konserter skal indtil ovennævnte Termin have hvert Skippund af Kobberet til samme Pris, som Kontraktanterne faar Garkobber for i Sverrig efter den Akkord, der er gjort med samme Krone, i alle Punkter. Med Hensyn til Prisen, Leveringen, Friheden paa Told, Udførsel og Betalingen ellers skal der forholdes efter Punkt 4, derimod skal han selv løbe sin Risiko til Søs. Statholderen i Norge og Befalingsmanden over Trondhiems Len skal aarligt lade Kobberet være Johan Bram følgagtigt frit og uhindret og lade det blive leveret paa ovennævnte Steder mod hans Kvittering, der skal føres til Regnskab. Sj. R. 19, 278.

18. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Fredrik Urne. Til Udrustningen af St. Anne til Ostindien skal han i Øresund lade indkøbe 22 Lægger¹ fransk Vin, 2 Lægger Brændevin og 8 Lægger Vinedike, hver Lægger beregnet til 4 Amer. Pengene dertil skal han modtage af Toldkisten. Sj. T. 25, 331 b. K.

19. Aug. (—). Miss. til Tygge Brahe. Da Fru Lisbet Gyldenstjerne, Enke efter Olluf Rosensparre til Valløe, har begæret at faa til evindelig Eje den fælles Mur og Grund, som gjorde Skel mellem Øster-Valløe og Vester-Valløe Borgegaard, Længde og Bredde, Grund og Mur, eftersom den nu begreben og forefunden er, skal han undersøge, om Afsavnet af nævnte Mur og Grund, som hun begærer, kan være til nogen Skade for den Part af Valløe, som han har i Værgø, og indsende Erklæring derom til Kongen. Sj. T. 25, 331 b. K.

— Mageskifte mellem Hr. Claus Daa til Raunstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, og Kronen. F. R. 4, 40 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

¹ Et Fad paa 5 Tdr.

19. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas om at lægge 1 Gaard i Kiersedrup¹ By i Vindinge Herred, 1 Gaard i Vorre² By, 1 Gaard i Øxendrup, begge i Gudme Herred, og 1 Gaard i Mitskouf paa Hindsholm³, alle i Fyen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Claus Daa til Barrebye, Rigens Admiral og Befalingsmand paa Dragsholm Slot, ind under Nyborg Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. F. T. 4, 296.

— Miss. til Laurets Ebbesen om at indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorfor Jens Rasmussen i Rاندløf i Aakær Len er sat fra sin Gaard, og om de andre Punkter, som denne har angivet i sin Supplikation. Udt. i J. T. 9, 130.

20. Aug. (—). Miss. til Henning Valkendorf. Da Hr. Claus Daa til Raunstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, har begæret 3 til St. Hans Kloster liggende Gaarde i Fraude By og Sogn i Aasum Herred i Fyen, af hvilke den ene er en Kirkegaard, hvoraf han kun begærer den Landgilde og Rettighed, som Kronen har, til Mageskifte for 1 Gaard i Norup By og Sogn og 1 Gaard i Gundistrup⁴ By og Sogn, begge i Lunde Herred under St. Hans Klosters Len, skal han med det allerførste undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 296 b.

21. Aug. (—). Miss. til Frederik Urne. Han skal hver Dag, saa længe den franske Gesandt er her hos Kongen, sende $\frac{1}{2}$ Td. Vand af samme Slags, som Gesandten brugte til at komme i sin Vin, da han var i Helsingør, til København saa betids, at den kommer hertil, naar Porten aabnes. Endvidere skal han sende de ferske Laks, som kommer fra Laholm, og som tilsendes ham af Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot. K. Udt. i Sj. T. 25, 332.

¹ Kissendrup, Vindinge H. ² Ovre, Gudme H. ³ F. T. har ved en Fejlskrift: Huidtsholmb. ⁴ Saaledes i F. T. Skødet og Besigtelsen har: Gabstrup, Klavs Daas Ansøgning: Gunstrup, og Miss. af 31. Aug. 1634: Gundrup. Ment er efter Jordebogen: Gundstrup, Krogsbølle S., Skam H.

21. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt om at sende alle de Laks, som han kan faa ved Laholm, til Kronborg. Udt. i Sk. T. 6, 86.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Kongen har af to Mønstringer erfaret, at næsten ingen eller kun faa af den fynske Adel, da Kongen personlig mønstrede, red igennem eller siden indfandt sig ved Kompagniet. Adressaten skal lade hver af dem skriftlig meddele, hvilken Aarsag de mener at have haft dertil, for at Kongen deraf kan erfare, hvorvidt det bør bevilges hver af dem. J. T. 9, 130 b.

Aug. (U. D. og St.)¹. Aab. Brev, hvorved Nels Madsen, Landsdommer paa Gulland, faar Bevilling til at op-sætte en Savmølle paa Vefvelsgrund i Vesterad² Sogn paa Gulland og bruge den paa Livstid. Sk. R. 5, 117 b.

— Bevilling for Johan Krosmand, Stenhugger, til at købe 9000 Fod Sten paa Gulland og føre dem til København. Sk. R. 5, 117 b.

22. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Da Fru Magdalena, Fredrik Paslicks Enke, er blevet nogle Penge skyldig paa Rønnebecks Tiender efter hendes udgivne Breve, skal Adressaten lade gøre Arrest i, hvad der maatte tilfalde hende efter hendes afdøde Søn Claus Paslick, indtil hun betaler denne Gæld eller indtil Adressaten kan søge Gælden betalt ved Retten. Sj. T. 25, 333.

— Forleningsbreve, fra 1. Maj 1633³ at regne, for Hendrik Ramel til Beckeskouf, paa Froste Herred og paa Helnekirke Len. (Enslydende med Forleningsbrevene for hans Formand Erik Krabbe af 24. Marts 1630). Udt. i Sk. R. 5, 118.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt og Dr. Madts Jensen om at give Møde paa et Stykke Eng, som Hr. Anders Nielsen, Sognepræst til Barkagger Sogn i Helsingborg Len, vil ombytte

¹ Dette og det efterfølgende Brev er indført under Rubrikken August før 22. Aug.

² Sikkert: Vesterhøjde S., Gullands Sønder H.

³ Følgebrevet er udstedt 14. Juni 1633.

med et andet Stykke Eng, som Gabriel Kruses Bonde i Barkagger har. Og da baade Gabriel Kruse og Hr. Anders Nielsen var tilfreds med dette Skifte, blev det ogsaa bevilget dem. Udt. i Sk. T. 6, 85.

22. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel. Denne Hr. Niels Christensen, forrige Hospitalsforstander i Aalborg, har berettet, at han forrige Aar har erhvervet Kongens Missive til M. Christen Hansen, Superintendent over Aalborg Stift, og Borgemestre og Raad i Aalborg om at revidere 3 Aars Regnskaber for ham, men at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, da de nævnte ikke kan komme overens. Otte Skeel skal alvorligt tilholde Bispen samt Borgemestre og Raad hver for sig at give beskrevet fra sig de Mangler, som de har antegnet ved nævnte Regnskaber. J. T. 9, 130 b.

23. Aug. (—). Skøde til Fru Lisebet Gyldenstjerne til Valløe, Oluf Rosensparres Enke, paa den fælles Mur og Grund, som skiller Øster-Valløe og Vester-Valløe Borgegaard i Længden og Bredden, Grund og Mur, saaledes som den nu forefindes, dog at hun og hendes Arvinger alene skal holde den vedlige, og at Muren ikke maa flyttes videre ud, end den nu forefindes. Sj. R. 19, 279 b.

— Aab. Brev om, at M. Søfren Poulsen, Skolemester i Vordingborg, maa faa det Kald, som han lovligt efter Ordningen og Forordningerne kan blive kaldet til. Udt. i Sj. R. 19, 279 b.

— Aab. Brev, hvorved Niels Oelsen, som har forpagtet Hørsholm Ladegaard, faar Bevilling paa indtil videre aarlig at oppebære Kronens Part af Korntienden af Asminderød og Karleboe Tiender mod en aarlig Afgift af $8\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $8\frac{1}{2}$ Pd. Byg af Asminderød Tiende og af 6 Pd. Rug og 6 Pd. Byg af Karleboe Tiende, som han aarlig til 1. Maj skal betale med Penge, hver Tønde Rug og Byg beregnet til $1\frac{1}{2}$ Speciedr. Desuden skal han aarlig inden Jul af forskrevne 2 Tiender levere 25 Læs Strøelse paa Frederiksborg Slot, hvilke Bønderne skal føre derhen. Sj. R. 19, 280.

— Miss. til Tygge Brahe. Da der er opstaaet Trætte mellem Vincents Bilde til Valdbyggaard og hans Faster Jomfru Birgitte Bilde, og da de er gaaet ind paa kongelig

Befaling til gode Mænd om enten at forlige dem i Mindelighed eller afgøre Trætten ved Dom, og da han tilforn har faaet Kongens Befaling til at have Tilsyn med de Penge, som Jomfru Birgitte Bilde faar for det Gods, som hun sælger til Betaling af sin Gæld, skal han ogsaa i denne Sag forsvare hende mod Vincents Bilde, saavidt det er Lov og Ret. Sj. T. 25, 332.

23. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, har berettet, at de har regnet efterfølgende Poster til Mangel paa hans Regnskaber for Vordingborg Len: 1. for øde, forarmede og afbrændte Gaarde, 2. fordi han til forarmede Bønder i hans Len fra 1617 til 1618 har solgt deres Landgilde, $17\frac{1}{2}$ Pd. Rug for $17\frac{1}{2}$ slette Mark Pundet og $3\frac{1}{2}$ Læst 5 Pd. Byg for 5 slette Mark Pundet, 3. det Flikkeri, som er anvendt paa Slottet, 4. det, som er bekostet paa en Vejrmølle, paa Kornhuset ved Færgegaarden og paa nogle Huse, som er bygget ved Vildtbanen, 5. det, som er til Afkortning for Treningfogdens Landgilde i Sverborg Trening eller, som han ogsaa kaldes, Sognefogden, 6. at Hr. Palle Rosenkrantz har tilskrevet sig Tiendepenge af det, som Anders Hansen, Foged paa Leckinge, har udgivet til Sagefald, hvilken Tiendepart beløber sig til $34\frac{1}{4}$ Rdlr. 3 Sk. og 1 Okse, 7. det, som er bevilget Skovriderne og dem, som vogter Kongens Heste, hvilket aarlig for hver paa en Hest er 72 Tdr. Havre, 8. om Brød, som er blevet fordærvet paa Rejsen mellem Vordingborg og København, 9. at der er taget 5 Skpr. Rug til en Td. Brød, medens den anordnede Takst fastsætter, at der skal tages 3 Skpr. Rug og 2 Skpr. Byg, 10. om Udgær paa Malt, 11. om det, som er glemt i det ene Regnskab og siden er indført i det næste. Om disse Poster bestemmer Kongen følgende: 1. Der maa godtgøres ham for det Gods, om hvilket det med rigtige Tingsvidner kan bevises, at det har været øde, forarmet og afbrændt. 2. ligeledes maa det godtgøres ham, at der er taget Penge af forarmede Bønder i Stedet for Landgilde, fordi de ikke havde Korn at yde og ikke kunde give mere, om de ellers skulde blive ved Magt og ved Gaardene, 3. ligeledes maa godtgøres det Byggeri og Flikkeri paa Slottet, som absolut har været nødvendigt, Posterne 4 og 5 maa ligeledes godtgøres ham, 6. ligeledes Tiendeparten af, hvad Anders Hansen, Foged paa Leckinge, har udgivet

til Sagefald, da han har Tiendeparten af alt Sagefald, 7. Skovriderne og de, som vogter Kongens Heste, maa aarlig nyde 72 Tdr. Havre, som tilforn, 8. Det Brød, som er fordærvet paa Rejsen mellem København og Vordingborg, skal ikke godtgøres, thi det skal fremsendes i rette Tid, for at det ikke skal fordærves, 9. der maa godtgøres 5 Skpr. Rug til 1 Td. Brød i Stødet for 3 Skpr. Rug og 2 Skpr. Byg, da Rugen falder uren og Bygget gemenlig er dyrere end Rugen paa de Steder, 10. der maa godtgøres ham Udgær paa Malt, saavidt Bønderne har givet, 11. for det, som er glemt i det ene Regnskab og indført i det andet, maa der godtgøres ham en Snæs Dlr. eller to og ikke videre. Sj. T. 25, 332. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

23. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades Hr. Nels Søfrensen, Kapellan i Roblø¹, at faa det Præstekald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. Udt. i Sk. R. 5, 118.

24. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved det tillades M. Valentin, Notarius paa Børsen i København, at benytte den Stue, som er forordnet dér til Notariatet, mod at han aarlig til Kronen betaler en Femtepart af, hvad der tilkommer ham som Løn i samme Bestilling, efter rigtig Fortegnelse. Sj. R. 19, 280.

— Miss. til Rentemestrene. De skal skaffe sig at vide, hvem der har ladet bygge Huset ved Kongens Urtegaardsmands Vaaning, og tilholde dem at betale det, da det dertil anvendte Tømmer tilhører Kongen. Sj. T. 25, 333 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Professorerne i København. Kongen har bevilget, at de af de Eksemplarer af den sidste Udgave af den danske Bibel, som de har faaet Befaling om at sende til Kirkerne i Norge for de Penge, som disse Kirker har givet i Forskud til Trykningen af Bibelen, skal sælge for 300 enkende Rd. og siden levere denne Sum til Johan Bram, Borger i København, som straks pr. Veksel skal sende Pengene til Bygningen af

¹ Formentlig Raabelev, Fjelkestad S., Villands H.

den lutherske Kirke i Amsterdam, hvortil Kongen har foræret dem. Sj. T. 25, 333 b¹.

24. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Helsingørs Hospitalsforstandere. Da de fattige Skibsfolk i Helsingørs Hospital klager over, at deres Klæder fluks revne og er revet itu, har Kongen bevilget dem saa meget Vadmel, at deres Klæder kan istandsættes dermed; de, hvis Klæder er saa meget i Stykker, at de ikke kan udbedres, maa faa saa meget Vadmel og Tilbehør, som der behøves til en ny Klædning, der skal sys paa Hospitalets Bekostning. Sj. T. 25, 333 b.

— Miss. til Erik Ottesen om at løslade de 2 Soldater, som fra Laholm er sendt til Bremerholm for at arbejde i Jern, fordi de havde hjulpet en svensk Korporal med at paa-gribe en svensk Soldat, som var undveget fra Sverrig. Udt. i Sj. T. 25, 334.

— Miss. til Tolderen og Toldskriveren i Glückstadt. Det islandske Kompagni i København har klaget over, at saavel det som andre, der køber hos det, af Adressaterne besværes med mere Told end forleden Aar og imod de Kompagniet af Kongen meddelte Privilegier. De skal afskaffe dette, lade det forblive ved, hvad der tilforn er taget af det, og lade det nyde, hvad dets Privilegier giver det. Sj. T. 25, 334. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Hoslagt tilsendes dem Jens Jensen Bistrups Bekendelse om Mette Nielsdatter og Københavns Universitets Betænkning^a derom. De skal stille Sagen til Doms, saa at den skyldige kan blive tilbørlig straffet. Sj. T. 25, 334.

— Miss. til Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Hoslagt tilsendes ham Jens Jensen Bistrups Bekendelse samt Københavns Universitets Betænkning derom. Han skal dirigere Sagen til Doms, saa at den skyldige kan blive tilbørligt straffet. F. T. 4, 297. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. En Mand, ved Navn Søfren Pedersen, har for nogen Tid siden begyndt at rippe op i en forligt Sag i Lund vedrørende M. Torben Hasenbardt, Sognepræst sammesteds, og hans Hustru, og Kongen

¹ Tr.: Ny kirkeh. Saml. VI. 457 f.

^a Jvfr. 30. Maj 1634.

har derefter befalet¹ Hr. Tage Thott til Eriksholmb, Embedsmand paa Malmøhus Slot, at tiltale Søfren Pedersen ved Retten. Da det berettes, at han straks efter er draget bort fra Lund og nu opholder sig i Hendrik Gyldenstjernes Tjeneste, skal denne tilholde Søfren Pedersen snarest at begive sig til Lund og dér svare til samme Sag. Sk. T. 6, 86.

24. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Da Laurids Skinkel til Gelskouf har begæret nogen Jord, Eng og Skovkrat, kaldet Eghofvitsagger, liggende til nogle Kronens Bøndergaarde i Ørresløf By i Lunde Herred, til Mageskifte for anden ligesaa megen Jord, Eng og Skovkrat i samme By, skal Henning Valkendorf undersøge Sagen. Dersom Mageskiftet kan ske uden Skade for Kronen, bevilger Kongen Laurids Skinkel det. Henning Valkendorf skal efter foregaaende Ransagning² lovligt til Tinge lade opkræve 8 Dannemænd, som kan fuldføre dette Mageskifte, saa at bemeldte Kronens Bønder faar nøjagtigt Vederlag. F. T. 4, 297 b.

— Miss. til samme. Da det berettes, at en Mand, ved Navn Hertvig Lohmand, som tilforn i Hertugdømmet Holsten har været mistænkt for adskilligt Sværmeri, har nedsat sig i Odense, skal Adressaten sammen med Superintendenten og de menige Gejstlige i Odense kalde ham for sig. Saafremt han fragaar, hvad han har været beskyldt for, og uden al videre Tvivl bekender sig til vor Konfession, skal Adressaten raadføre sig med de Gejstlige, om det uden Forargelse kan tilstedes ham at blive, naar man har god Agt paa hans Idræt og Omgængelse. Men saafremt han holder fast ved noget, der kan være imod Guds Ord, eller der kan være nogen Mistanke mod ham, skal Adressaten tilholde ham inden en bestemt Tid at forlade Kongens Riger og Lande, for at al Forargelse og Uenighed i Guds Menighed kan undgaas. F. T. 4, 297 b. Orig. i Landsark. i Odense³.

— Aab. Brev, hvorved Ifver Krabbe til Albeck, Befalingsmand over Mariager Kloster, faar Bevilling paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Budderup Sogn og

¹ 31. Juli 1634.
for: Ransagning.

² F. T. har: Mænd segning, sikkert en Fejlskrift
³ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. V. 5 f.

Kirkens Part af Korntienden af Grafløf Sogn, hvilke Tien-der Ifver Lykke til Vindumb hidtil har haft i Fæste og nu har afstaaet og opladt til Ifver Krabbe. Han maa beholde Kirkens Part af Grafløf Tiende paa Livstid, men Kronens og Kirkens Part af Budderup Sogn kun saa længe, som Ifver Lykke lever, de tidligere udstedte Benaadningsbreve dog uforkrænket hermed. Han skal snarest tage Fæstebrev paa samme Tiender af Lensmanden paa Aalborghus Slot, udgive de sædvanlige Fæstepenge til ham og levere de sædvanlige aarlige Afgifter, af Kronens Part af Budderup Sogn til nævnte Lensmand paa Kongens Vegne og af Kirkernes til Kirkeværgerne for samme Sogne. J. R. 9, 79 b. K.

25. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Bispen i Sjælland [Dr. Hans Resen] om at tilsige Sognepræsterne i København og ellers i Stiftet, saa vidt det kan ske, at de, fra nu af til Prinsens Bilager og saalænge det holdes, efter endt Prædiken fra Prædikestolen beder en Forbøn for Prinsen og Bruden. Sj. T. 25, 334 b¹.

— Miss. til Niels Trolle. Denne Enke, ved Navn Bente, Enke efter Elias Kræmmer i Køge, har klaget over, at efterat hun ved Ildebrand og anden Nød er geraadet i Armod og Gæld, er hendes Jordegods ubilligt og for næsten halv Værdi blevet udvurderet til 2 af hendes Kreditorer, blandt hvilke den ene er hendes egen Væрге, som burde fordagtinge hende og ikke besvære hende. Ligeledes mener hun, at hun er blevet forurettet i Rettergangen med nævnte hendes Kreditorer. For at der skal vederfares samme fattige Enke, hvad der er ret og kristeligt, skal Niels Trolle med det allerførste selv begive sig til Køge, undersøge Sagen med al Flid og til Tinge lade opkræve andre uvildige Dannemænd, som paany skal vurdere hendes Gods billigt. Han skal nøje paase, at der deri og i alle andre Maader sker hende Ret. Sj. T. 25, 334 b.

26. Aug. (—). Skøde til Christen Jensen Skibstøm-

¹ Tr.: Dsk. KL. III. 237. I Landsark i Viborg findes et Miss. fra Kansleren Kristen Friis til Superintendent i Aalborg Stift M. Kristen Jensen, dateret 23. Aug., hvori ovenstaaende Miss. kommuniseres ham; Kristen Friis tvivler ikke paa, at han ogsaa saa vidt gør ligt vil lade dette gøre i sit Stift.

mermand paa et Hus paa Gammelmønt. Sj. R. 19, 280 b. (Tr.: KD. III. 132).

26. Aug. (Kbhvn.). Lignende Skøde til Boye Nans paa et Hus paa Gammelmønt. Udt. i Sj. R. 19, 281. (Tr.: KD. III. 133).

— Bevilling for Hans Krusse, Borgemester i Visby, til aarlig at udføre 4000 Fod Bloksten fra Gulland. Udt. i Sk. R. 5, 118.

— Aab. Brev, hvorved Fru Ingeborg Parsberg, Enke efter Ifver Juul til Villestrup, faar Bevilling paa, at hendes Søn Ofve Juul til Lundbeck efter hendes Død for sædvanligt Fæste og aarlig Afgift paa Livstid maa faa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Bisløf, Vogsløf og Veggerby Sogne i Hornum Herred i Jylland (som hun nu selv har i Fæste), da samme Tiender i langsommelig Tid har ligget til Lundbecks Hovedgaard. Dog skal han da tage Fæstebrev paa samme Tiender af Lensmanden paa Aalborghus Slot, udgive de sædvanlige Fæstepenge til ham og levere de sædvanlige aarlige Afgifter, Kronens til nævnte Lensmand paa Kongens Vegne og Kirkernes til Kirkeværgerne for samme Sogne paa Kirkernes Vegne. J. R. 9, 80.

27. Aug. (—). Miss. til Dr. Hans Reisner. Alle de Penge, som han og M. Johan Borckartsen har indsamlet til Løskøbelse af de Personer, der er fanget hos Tyrken, skal han straks levere til Villom Mortensen, Tolder i Helsingør, som skal sende dem paa Veksel til de tilbørlige Steder. Sj. T. 25, 335.

— Miss. til Villum Mortensen om straks at begive sig til København, hvor han videre skal erfare Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 25, 335.

28. Aug. (—). Skøde til Jørgen Brygger i Frederiksborg paa et Hus paa Gammelmønt. Udt. i Sj. R. 19, 281. (Tr.: KD. III. 133).

29. Aug. (—). Miss. til Roskilde Kapitel. Da Sifverdt Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildeggaard, har begæret 6 Kapitlet tilhørende Gaarde i Fløng¹ By og Sogn i Sømme Herred til Mageskifte for 3 Gaarde i Jersie By og Sogn, 1

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Fløg.

Gaard i Skiensved¹, alle i Tune Herred, og 1 Gaard i Ørsted² By og Sogn i Ramsø Herred, skal Kapitlet indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sj. T. 25, 335.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jost Høg om at optage 2 Sønner af Hr. Lauridts Ollufsen, Sognepræst i Rønne paa Bornholm, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 335 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Gabriel Kruse til Hiulberg har berettet, at der i disse Dage er sat Ild paa hans Gaard Engeltoft, og at han har Anders Nielsen i Tierup og hans Søn Niels Andersen, bosat i Helsingborg Len, mistænkt derfor. Adressaten skal lade de to Mænd paagribe og sende vel forvaret til København, Sk. T. 6, 87.

— Miss. til Jahan Friis og Frederik Markdanner om straks at begive sig til Fyen, dér modtage de 3 unge Herrere af Sønderborg og ledsage dem til København. Herrerne skal alle-vægne udkvitteres. F. T. 4, 298.

— Miss. til Keye von Ahlefeldt. Fru Maren Bølle, Thomes Juels til Estrup³, har berettet, at hun har en Sum Penge til Gode hos en Mand, ved Navn Ditrich Erholt, i Flensborg, og at hun for rum Tid siden har forfulgt denne Sag ved Retten, hvilket han dog ikke har agtet, men har brugt Praktiker og har forstukket sig, saa at hun hidindtil endnu ikke har kunnet faa sin Betaling. Hun har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaten om at hjælpe hende til at faa sit Tilgodehavende hos Ditrich Erholt betalt og, dersom han ikke vil betale godvilligt, da at bruge de tilbørlige Midler dertil. Adressaten skal hjælpe hende eller hendes Fuldmægtig til Rette, saa at hun uden videre Ophold faar sin Betaling hos Ditrich Erholt, og, saafremt denne ikke godvillig efter de af ham udstedte Breve og Segl og efter de over ham ergangne Domme vil tilfredsstille hende, skal Adressaten bruge de dertil tjenlige Midler. J. T. 9, 131.

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Skiensvell.

² Sj. T. har ved en

Fejlskrift: Østrelld.

³ J. T. har ved en Fejlskrift: Castrup.

30. Aug. (Kbhvn.). Bevilling for Frands Giselberck¹, Borger i Glückstadt, til ved det forestaaende Bilager her i København at holde en Lykkepotte. Sj. R. 19, 281 b. (Tr.: KD. III. 133 f.).

— Miss. til Mogens Pax til Torup, Embedsmand paa Holbæk Slot. Da Jørgen Urne til Alsløf, Marsk i Danmarks Rige og Befalingsmand i Vestervig Kloster, har begæret 1 Gaard i Soderup, 1 Gaard i Kvarmløse, 1 Gaard i Nør Jerløse og 2 Gaarde og en øde Gaards Jord i Alckestrup, alle i Holbæk Len, til Mageskifte for Vallestrup Gaard, skal Mogens Pax med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt nævnte Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 335 b. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. Lensbreve etc.

— Miss. til Søfren Søfrensen. Denne Peder Hansen Thrane har berettet, at der er tilfaldet ham og hans Søkende en lille Ejendom i Viborg efter deres afdøde Forældre og at den er saa brøstfældig, at der ikke kan opnaas saa meget i Husleje deraf, som der aarlig maa anvendes paa Bygningen, saa at det vil være gavnligere at sælge den end at beholde den. Kongen bevilger, at Adressaten som Formynder for Peder Thranes Søkende maa afhænde Ejendommen til den højstbydende og tilstille hver af de umyndige deres Part. J. T. 9, 132.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage en Søn af Hr. Jørgen Pind, Sognepræst i Karlbye, og Christen Svendsen, Søn af Svend Marckussen i Halmstad, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 335 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen [Sølvitsborg] om straks af dette Aars Smørlandgilde at levere 6 Læster Smør til Jacob Madtsen, Borger i København, mod hans Kvittering og føre det til Røgnskab. Sk. T. 6, 86 b.

— Lignende Miss. til Malte Juel [Kristianstad] om at levere Rasmus Jensen 7¹/₂ Læst Smør. Udt. i Sk. T. 6, 86 b.

31. Aug. (—). Miss. til følgende Lensmænd²: Laurets Eb-

¹ Kaldes Gisesberck, Gesebrech, Gisebeck og i Navneregistret til Sj. R.: Giseberg. ² J. T. har i Overskriften: i Jylland, men Miss. er ogsaa sendt til Lensmændene paa Fyen.

besen (Skanderborg), Tønne Friis (Stjærholm), Otte Marsvin (Dronningborg), Laurets Lindenov (Aarhusgaard), Christen Thomesen (Kalø), Hr. Mogens Kaas (Nyborg) og Henning Valkendorf (Odensegaard) om at levere Jacob Matsen, Borger i København, al den Byg og Rug, som i indeværende Aar bliver tilovers i deres Len efter Jordebogen ud over deres Genant, undtagen det, som skal forbages til Brød og formales til Gryn, hvilket skal sendes til Provianthuset sammen med Halvdelen af Rugen. Der er akkorderet saaledes med Jacob Matsen, at Bønderne skal levere ham det efter Landgildemaal frit i Skib inden førstkommende Mortensdag, da Kongen vil, at der ikke maa godtgøres Adressaterne noget i Regnskabet til Loftsleje eller anden slig Bekostning. De skal have i Agt, at han, dersom han ikke faar samme Korn inden nævnte Tid, da ikke gør Vanskeligheder ved at modtage Kornet til Foraaret og Kongen ikke skal kunne sælge det til andre til den Pris, som han giver derfor. Adressaterne skal føre det til Regnskab efter hans Kvittering, og Kongen vil ikke anse nogen Undskyldning, være sig enten at Bønderne vil undskylde sig med, at de ikke er i Stand til at yde Kornet eller med andet Paaskud efter Indskydelse af Skriveren paa Grund af dennes Profit eller i anden Maade, men Adressaterne skal strængt og alvorligt tilholde Bønderne i deres Len at levere deres Landgilde til ovennævnte Jacob Matsen som ovenmeldt. J. T. 9, 132. Orig. (til Henning Valkendorf, medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense.

31. Aug. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Jockom Beck [Bøvling], Otte Skeel [Aalborghus], Niels Friis [Sejlstруп], Hr. Ulrik Sandberg [Lundenæs], Hr. Knud Gyldenstjerne [Hald] og Christen Holck [Silkeborg] om at levere Kornet til Rasmus Jensen. Udt. i J. T. 9, 133.

— Lignende Miss. til Peder Basse [Jungshoved Len] om at levere ovennævnte Jacob Matsen al den Byg og Rug, som i indeværende Aar bliver tilovers af Indkomsten af hans Len ud over hans Genant. [Iøvrigt enslydende med ovenstaaende Miss. til Lavrids Ebbesen m. fl., dog med Udeladelse af den sidste Del af den første Sætning]. J. T. 9, 133.

— Lignende Miss. til Hr. Jørgen [Skeel]¹. Udt. i J. T. 9, 133.

¹ Efternavnet er glemt i J. T.

31. Aug. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Albert Skeel om at levere Kornet til Maren Hr. Nelauses. Udt. i J. T. 9, 133.

— Miss. til Malte Juel om snarest at skaffe 5 sjællandske Læster Sæderug af det, som faldt i Gærs Herred, til Sundby i Frederiksborg Len og lade det levere til Lensmanden sammesteds [Frederik Urne]. Udt. i Sk. T. 6, 86 b.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne om, at Kongen har anset det for godt, at han skal være Løjtnant under det skaanske Kompagni, hvorefter han skal rette sig. Sk. T. 6, 87.

— Lignende Miss. til Palle Urne om, at han skal være Kornet. Udt. i Sk. T. 6, 87.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas og Gregers Krabbe. Da Hr. Claus Daa til Borrebye, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, har begæret 3 Gaarde i Fraude By og Sogn i Aasum Herred i Fyen, af den ene, som er en Kirkegaard, dog kun den Landgilde og Rettighed, som Kronen har, til Mageskifte for 1 Gaard i Norup By og Sogn i Lunde Herred og 1 Gaard i Gundrup¹ By og Sogn, begge i Fyen, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, at overvære Besigtelsen. F. T. 4, 298 b.

— Miss. til Henning Valkendorf om at give Møde paa Kongens Vegne, naar han advares derom, ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 299 b.

1. Sept. (—). Miss. til Hendrik Aagesen. Fru Lene Daa til Øretorp og Fru Karne Daa til Dansted har berettet, at der tilkommer dem nogen Arv efter hans afdøde Hustru², og at han af den Grund for kort Tid siden har erhvervet Kongens Befaling til Christen Eriksen til Fligende og Eiler Holck til Gisholm om at forhandle mellem dem alle. Kongen erfarer nu, at han endnu tilbageholder samme Arv og at han endogsaa

¹ Gundstrup, Skam H., jvfr. ovfr. 20. Aug. 1634.

² Anne Daa

Jørgensdatter.

understaar sig at indhøste Sæden og Avlingen, uagtet dette Skifte endnu ikke er sluttet trods Kongens Befaling, af den Aarsag, at en af Medarvingerne ikke er ved Haanden, men opholder sig i Norge. Det befales ham med det allerførste at gøre hans Hustrus ovennævnte Arvinger, som er til Stede, paa alle Medarvingernes Vegne fuldt Udlæg for det, der efter Loven kan tilfalde dem som Arv, og ikke befatte sig med at afhænde noget Løsøre, Sæd eller Avling, indtil de bliver endelig forligt med ham om samme Arv, med mindre ovennævnte tilstedeværende Arvinger fremsender deres visse Bud, som kan varetage deres Interesser. Sk. T. 6, 105 b.

1. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup om at anordne, at alle Skuder og Færger, som findes i hans Len [Aalholm og Nykøbing], straks begiver sig til Færgestedet ved Haderslev By og overfører de fremmede, som agter sig over dér. Sm. T. 6, 391.

2. Sept. (—). Skøde til Jens Jyde, Bommesivæver, paa et Hus paa Gammelmønt. Sj. R. 19, 282. (Tr. KD. III. 134).

— Lignende Skøde til Johan Jandsen, Klædemager i Børnehuset, paa et Hus paa Gammelmønt. Udt. i Sj. R. 19, 283. (Tr.: KD. III. 134).

— Miss. til Hr. Claus Daa, Hr. Albret Skeel, Hr. Tagge Thott Ottesen og Jost Høg. Da der er opstaaet Trætte om adskillige Poster, som tilkommer det ostindiske Kompagni i forskellige Maader, og blandt andet om, at en Del vil likvidere og afbetale deres Gæld med Regnskaber og Varer, som de hævder at have forstrakt Kompagniet med, skal Adressaterne kalde disse Debitorer for sig, undersøge Sagen og træffe Afgørelse om, hvorvidt saadan Likvidation bør tilstedes, om der er Bevis for Leveringen af samme Varer med Sedler, der er underskrevet af Bewinthebberne, og om de er ført til Regnskab, da der er forløbet saa mange Aar siden den Tid. Da der endvidere er opstaaet Tvivl i Renteriet om, hvorvidt nogle af Kongen udlagte Poster er godtgjort denne og er indbefattet i den Sum, som Adressaterne senest har likvideret Kongen, skal de ligeledes undersøge denne Sag, erklære sig om den og fastsætte en bestemt Sum, for at Kongen kan vide, hvor højt han er interesseret i nævnte Kompagni. Sj. T. 25, 336.

2. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Holger Rosenkrantz, statistisk¹ Øverste, har berettet, at der ved hans Afregning er opstaaet Trætte om hans Ranson og om hans Gage for den Tid, da han sad fangen. Da han i Kongens Armé har forholdt sig saaledes, at han er blevet saaret med mange Saar og fanget, og da det Kompagni, som han havde i Nederlandene, er blevet frataget ham paa Grund af hans Udeblivelse, og da Kongen til Erstatning for hans Ranson skriftligt har overladt ham den fangne Reuschenberg, bevilger Kongen, at han maa faa godtgjort Traktement og Besolding for den Tid, da han sad fangen, og at hans Ranson, som han opgiver til 4000 Dlr., maa godtgøres ham, saafremt det findes, at den har kostet ham saa meget eller at han har kontraheret saaledes med Reuschenberg om dennes Ranson. Sj. T. 25, 336 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Da Oberst Rosenkrantz's Fuldmægtig har meddelt, at han ikke har Beviset for Oberstens Ranson med sig, tillader Kongen, at de gør endelig Afregning med ham og tager nævnte Fuldmægtigs Revers paa, at hans snarest vil fremskaffe Beviset for samme Ranson. De maa ikke lade ham faa Pengene, før Beviset bliver afleveret til dem. Sj. T. 25, 336 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas om at lade skyde noget Vildt i Dyrehaven og sende det til de Steder, der angives ham af Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot. F. T. 4, 300.

3. Sept. (—). Bestalling for Christoffer Mormand som Løjtnant til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en sædvanlig Hofklædning for sig selvanden fra Paaske 1634 at regne, at udrede af Rentemestrene. Sj. R. 19, 283 b.

— Miss.² til Ifver Krabbe. Da Axel Urup til Vagenør, Guvernør i Fæstningen Christianpris, har berettet, at Ifver Krabbe efter hans Anfordring har leveret ham en Del Kalk til nævnte

¹ D. v. s. i Generalstaterne.
hørte til den jydsk Bog.

² Udenfor er skrevet: Denne Kopi

Fæstnings Behov, og at der herefter behøves endnu mere Kalk til den, skal han lade Axel Urup herefter faa den Kalk, som han forlanger til Fæstningen Christianpris, og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 87 b.

4. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Gunde Lange til Seufde faar Bevilling paa et af ham i hans Sognekirke anlagt Begravelsessted for sig og sine Arvinger. Han har for nogen Tid siden ladet sin Sognekirke forlænge nogle Alen, saa at Koret er blevet større, end det tilforn har været, og har derunder ladet gøre en hvælvet Grav til et Begravelsessted for sig, sine Forældre og Arvinger, alt paa sin egen Bekostning. Sk. R. 5, 118 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Da Kongen erfarer, at der i Sandby By og Sogn i Torne [Herred] under Nunne Kloster ligger 2 Gaarde og 1 Mølle, som støder op til Vildtbanen i Malmøhus Len, skal Adressaten lægge dem ind under dette Len og til Gengæld fra samme Len udlægge saa meget Gods til Nunne Kloster, at det i Landgilde svarer til de 2 Gaarde og Møllen, og indskrive det i Jordebogen. Sk. T. 6, 87 b.

— Miss. til Falk Lykke [Lunde St. Peders Klosters Len], hvorved ovenstaaende Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen kommuniseres ham. Sk. T. 6, 88.

5. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Sundet. Det berettes, at en hollandsk Skipper, ved Navn Jacob Hermandsen, af Staveren er ankommet til Øresund og har angivet, at det Gods han har ombord, er svensk Gods, og vil befri det for Tolden ved en Certifikation fra Aaboe. Da der er raderet i denne og den ikke er saa rigtig, som den bør være, og da Skipperen selv tilstaar, at Summen 800 Gylden deri er rettet til 8000, skal Adressaterne oppebære samme Told af ham som af andre Hollændere, lade Skipperen give ovennævnte Bekendelse skriftligt og indsende den og Certifikationen til Kancelliet. Sj. T. 25, 337.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Hans Gregersen, Sognepræst i Stafning, paa Stafning Sogne-tiende, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørte Rug og 40 Ørte Byg, at levere inden Fastelavn til Lensmanden paa Lundenæs eller hvor det befales. Udt. i Tb. 127 b.

6. Sept. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Jost Høg til Giorsløf, Hofmester for det kongelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, og Kronen. Sj. R. 19, 384. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Christian Grubbe til Lystrop og Kronen. Sj. R. 19, 286. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at der i Næstved By maa oppebæres en Afgift til derfor at holde Sejladsindløbet ved Magt. Sj. R. 19, 287 b. (Tr.: CCD. IV. 617 f.).

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz. Kongen har bevilget, at Borgemestre og Raad i Næstved maa oppebære $\frac{1}{2}$ Sk. dansk af hver Dalers Værdi, der bliver ind- og udskibet i deres Bys Minde, til Forbedring og Vedligeholdelse af Indløbet for deres ringe Sejlads, hvorimod de har forpligtet sig til ikke at anvende denne Hjælp til andet end til samme Indløb. Denne Forpligtelse tilsendes ham hoslagt. Han og de efterfølgende Lensmænd paa Vordingborg Slot skal nøje paase, at dette overholdes; hvis der forholdes anderledes dermed, skal Bevillingen være forbrudt. Sj. T. 25, 337. K.

— Miss. til Tygge Brahe om at lægge 1 Gaard i Strøby og 1 Gaard i Thommestrup, begge i Stevns Herred i Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christian Grubbe til Lystrup, ind under Tryggevælde Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 25, 337 b.

— Miss. til Erik Ottesen om nu straks her for København at udtage alle aabne Skuder, der er at faa, og sende dem til Nyborg med en sikker Person, saa at de kan være dér til den 14. Sept. og overføre til Korsør, hvad der bliver befalet dem. Udt. i Sj. T. 25, 337 b. K.

— Miss. til Fredrik Urne om at tilholde Hammersmeden ved Kronborg ikke mere at lukke Vandet ud af Dammen, saa at Fiskene i denne kan blive ved Magt. Udt. i Sj. T. 25, 337 b. K.

— Miss. til Hr. Cristoffer Ulfeldt om at lade en Person, ved Navn Gudmand Andersen, vel forvare paa Helsingborg Slot, naar han bliver sendt dertil af Gabriel Kruse, mod hvem han har forset sig. Adressaten skal lade ham være Gabriel Kruses Fuldmægtig følgagtig til Tinge, naar denne be-

gærer det, og holde ham fængslet indtil Sagens Afslutning. Sk. T. 6, 88 b.

6. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Han har for rum Tid siden, nemlig i Aaret 1622, faaet Befaling til at erklære sig om, hvorvidt det vilde være til Gavn for Jomfru Edel Madsdatter, som er afgaaet ved Døden og hvis næste Værge han dengang var, at hun efter sin Begæring fik Tilladelse til at sælge sit Gods, da det ikke kunde forrente hendes Gæld, for dermed at betale Gælden, hvorpaa han erklærede, at han ikke vidste noget om, at det var nødvendigt for hende at sælge det, da hun ikke havde underrettet ham om sin Gæld, men at han skulde undersøge Sagen og siden indsende nærmere Erklæring om den¹. Han skal med det allerførste indsende en udførlig Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt afdøde Jomfru Edel Madsdatter ved de Tider har været i vidtløftig Gæld, saa at hendes Gods ikke kunde forrente den, og hvem hun paa de Tider var i Gæld til. F. T. 4, 300.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Fru Anne Bilde, Enke efter Eiler Brockenhuus til Nackebølle, har berettet, at hun er takseret til af sit Gods at holde 2 Heste under den fynske Fane, med hvilke hun skulde møde i Roskilde. Den ene af hendes Karle blev i Marken foran hele Kompagniet skældt paa sin Ære af en af hendes Brodersøns Tjenere, ved Navn Frans Skotte, og maatte derfor forlade Kompagniet, medens hendes anden Hest var blevet lam. Ingen af hendes Heste var derfor til Stede ved Mønstringen for København, da hun blev raabt op, men herom vidste hun intet, før hun kom til København. Hun har derfor begæret at faa dette tilgivet og ikke at lide Tiltale derfor. Adressaten skal undersøge, om alt dette forholder sig saaledes, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 133 b.

7. Sept. (—). Bevilling for Forstanderne for de husarme i København til ved det forestaaende Bilager her i København at holde en Lykkepotte. Sj. R. 19, 288. (Tr.: KD. III. 134 f.).

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Ellen Arenfeldt faar

¹ Jvfr. dog Miss. af 7. Sept. 1622.

Bevilling til at sælge sit Strøgods og igen tilforhandle sig et Stykke samlet Gods, som kan være hende belejligt, dog at alting sker med hendes nærmeste Værges Raad og Samtykke. J. R. 9, 81 b.

8. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Sognepræsten i Efvendrup¹ i hans Len [Vordingborg] har for nogen Tid siden henfulgt 3 Fanger, som er blevet uskyldigt henrettet ved Fakse Herreds Ting og som ikke vedkom ham. Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, der dengang var Befalingsmand paa Vordingborg Slot, lod ham tiltale derfor og fik Dom over ham, hvorefter han skulde give noget til de fattige. Da Kongen mener, at denne Straf er for ringe for saa stor en Forseelse, skal Hr. Frederik Reedtz indstævne denne Dom for den tilbørlige Dommer. K. Udt. i Sj. T. 25, 338.

— Forløningsbrev, fra 1. Maj 1634 at regne, for Sten Bilde til Kiersgaard, paa Rugaards Len. (Enslydende med Forløningsbrevet af 10. April 1631 for Anders Bilde). Udt. i F. R. 4, 43.

— Følgebrev for samme til Bønderne i Rugaards Len efter Anders Bilde til Damsboe, at de skal svare Sten Bilde fra denne Dag. F. R. 4, 43.

— Miss. til Henning Valkendorf til Glorup og Grøgers Krabbe til Tostelund, Embedsmænd paa Odensegaard og Hinds-gavl Slot. Da Kongen har forlønnet Sten Bilde til Kiersgaard med Rugaards Slot og Len, skal de være til Stede, naar Anders Bilde til Damsboe vil levere Slottet og Lenet fra sig, overlevere dem til Sten Bilde med Breve, Registre, Jordebøger, Inventarium og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaarden og de dertil liggende Skove og give alt beskrevet under deres Haand og Segl. F. R. 4, 43 b.

9. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. Claus Søfrensen, Borger i København, har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem ham og hans Fader Søfren Kræm-

¹ Jens Knudsen Helsingør, Sognepræst til Everdrup, Baarse H.

mer, Borger i Køge, om nogen Løn, som han mener Faderen er ham skyldig for nogle Aar, han har tjent Faderen som fremmed. Da han ikke gerne vil føre Proces til Ting eller paa Raadhuset mod sin Fader, har han begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at udnævne 4 Mænd, som kan afgøre Tvisten mellem dem. Adressaterne skal udnævne 4 Mænd dér i Byen, der skal kalde Parterne for sig og søge at faa dem forligt om denne Løn. Sj. T. 25, 338. Orig. i Landsark. i Kbhvn.¹

9. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisner og det teologiske Fakultet i København. Da M. Thomis Lund, tysk Præst i Helsingør, nu i 2 Prædikener i Kongens egen Nærværelse har fremsat adskillige mistænkelige Meninger og det berettes, at han tilforn har haft til Hensigt at publicere en Bog herom, som Adressaterne har misbilliget, skal de fordre M. Thomis Lund for sig, undersøge Sagen grundigt og indsende Erklæring derom til Kongen. Til bedre Underretning skal han indhente nærmere Oplysning om disse 2 Prædikener hos Dr. Christen Jensen, Kongens Hofprædikant. Sj. T. 25, 338².

— Miss. til Dr. Christen [Jensen], Hofprædikant, om at give Bispem og det teologiske Fakultet Underretning om de fremmede, mistænkelige og i Guds Ord ugrundede Meninger, som M. Thomis Lund har ladet sig mærke med i 2 af sine Prædikener. Udt. i Sj. T. 25, 338 b. K³.

— Miss. til Christen Eriksen til Fligende og Palle Urne til Bontofte. Da Jomfru Birgitte Mormand har begæret 1 Gaard i Bontofte By i Fultofte Sogn i Albo Herred til Mageskifte for 2 Gaarde i Ingelstrup By og Sogn i Ingelstad Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Tage Thott Ottesen til Eriksholm at overvære Besigtelsen. Sk. T. 6, 88 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i Sk. T. 6, 89.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Landskrone. Jost von

¹ Tr.: A. Petersen: Kjøge Byes Hist. Aktst. S. 59 f.
kirkehist. Saml. III. 202 f.

² Tr.: Ny kirkehist. Saml.
³ Tr. i Udt.: Ny kirkehist. Saml.

III. 203.

Böcken¹, Indvaaner i Landskrone, har berettet, at de efter hans Hustrus Død har ladet beslaglægge den Arv, der er tilfaldet hans 2 Sønner, som opholder sig udenlands i Krigen, efter deres Moder og har anbragt denne Arv hos en fremmed Mand, medens Jost von Böcken mener, at det tilkommer ham som deres Fader at forvare Arven og, naar de kommer hjem, svare dem for, hvad der maatte tilfalde dem. Han har begæret Kongens Missive til Adressaterne derom. De skal lade Jost von Becke faa nævnte Gods tilbage, dog saaledes at han afgiver en Fortegnelse over Godset og en af ham underskreven Revers om, at han, naarsomhelst hans Børn kommer hjem og gør Fordring derpaa, vil staa dem til Rette for Arven efter deres Moder. Sk. T. 6, 89.

9. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel. Hr. Peder Olufsen, Sognepræst til Arresløf Sogn i Gyngø Herred, har berettet, at samme Sogns Tiende, som han har i Fæste, siden Hr. Cristoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har ladet en Bondegaard i nævnte Arresløf Sogn opbygge og gøre til Hovedgaard og en egen Avlsgaard, er blevet saa forringet, at han ikke længer kan yde den sædvanlige Afgift deraf, hvorfor han har begæret at faa noget Afslag paa den. Malte Juel skal undersøge Sagen, saafremt den sædvanlige Afgift ikke kan gives deraf, og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor meget der kan gives i Afgift, saa at Præsten ikke besværes ubilligt. Sk. T. 6, 89 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen om at lade Fest Mickelsen, Skipper paa Den graa Hest, faa en Skibsladning Brændeved. Udt. i Sk. T. 6, 90.

— Miss. til Knud Gabrielsen. Han har berettet, at nogle af hans Børn har en Gaard i Haderslev, at Gaarden i den sidste Fejde er blevet afbrændt paa nær et Stenhus, som siden ogsaa er blevet ødelagt af de kejserlige, saa at der fra den Tid af ikke har været nogen Husleje at faa af samme Gaard, og at hans Børn heller ikke kan have nogen anden Nytte af den, fordi den ligger saa langt fra Haanden. Kongen bevilger, at han til Nytte for sine Børn maa sælge denne deres

¹ Løjtnant Just von Beck, jvfr. Miss. af 21. Okt. 1633.

Gaard, anvende Pengene paa deres Studeringer og anvende Resten, der bliver tilovers, til Køb af godt Jordegods til Bedste for dem. Sk. T. 6, 92 b.

9. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jesper Friis til Ørbecklund, Øverste i Jylland, fritages for Rostjeneste, saa længe han beklæder denne Bestilling. J. R 9, 81 b.

— Lignende aab. Brev for Christoffer Stensen, Øverste i Lolland, og Falk Lykke, Øverste i Skaane. Udt. i J. R. 9, 82.

— Aab. Brev, hvorved Hans Wulf von Ungern, som for nogen Tid siden har begivet sig hid til Danmark og befriet¹ med en Adelsperson², faar Bevilling for sig og alle sine rette Ægtebørn og Afkom paa at nyde alle de Privilegier og Friheder, som Adelen her i Riget nyder. J. R. 9, 82.

10. Sept. (—). Miss. til Fredrik Urne om frit at udkvittere³ den franske Gesandt, som er ankommet til Sundet, saavel paa Hidrejsen som paa Tilbagejrsen. Udt. i Sj. T. 25, 338 b.

12. Sept. (—). Bestalling for Andreas Plattenslager selvfemte som Taarnblæser paa Københavns Slot, naar Elert Skipmand dør. Sj. R. 19, 289. (Tr.: KD. III. 135 f.).

— Skøde til Andreas Hendriksen Brygger paa et Hus paa Gammelmønt. Udt. i Sj. R. 19, 290 b. (Tr.: KD. III. 136).

— Miss. til Hr. Claus Daa og Dr. Hans Reisner. Det berettes, at den til Løskøbelse af Fangerne i Tyrkiet af Kirkernes Forraad her i Riget indsamlede Sum beløber sig til 14,164 Rdlr. Da der nu er forhandlet med en Købmand, som har paataget sig deres Løskøbelse, saavidt 15,000 Dlr. kan forslaa, skal de af Forraadet hos de mest formuende Kirker i Sjælland indkræve endnu 836 Rdlr., saa at hele Summen kan blive 15,000 Rdlr., og siden sende Pengene til Villom Mortensen, Tolder i Øresund, som skal anvise dem til nævnte Brug til de behørige Steder. Sj. T. 25, 338.

— Miss. til Tygge Brahe om at lægge 1 Gaard og 3 Gadehuse i Fakse Herred, som Kongen har faaet til Mage-

¹ Giftet sig. ² Birte Kaas Klavsdatter. ³ Sj. T. har: udkvartere.

skifte af Fru Lisbet Bilde, Enke efter Sifvert Beck til Førsef, ind under Tryggevælde Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 25, 339. K.

12. Sept. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Sifvert Urne om at lægge 1 Gaard i Hvedstrup i Sømme Herred, 1 Gaard i Dalbye i Ramsø Herred, 2 Gaarde i Tolstrup i Voldborg Herred og 1 Gaard i Sterckinge i Tune Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Lisbet Sifvert Becks, ind under Roskildegaards Len. Udt. i Sj. T. 25, 339. K.

— Lignende Miss. til Ventsel Rotkirk om at lægge 2 Gaarde i Kvitslemark By og Sogn og 2 Gaarde i Jenstrup By i Hyllinge Sogn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Lisbet Sifvert Becks, ind under Antvorskov Len. Udt. i Sj. T. 25, 339 b. K.

— Lignende Miss. til Hans Lindenov om at lægge 1 Gaard i Uberup By i Tommerup [Sogn], som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Lisbet Sifvert Becks, ind under Kalundborg Len. Udt. i Sj. T. 25, 339 b. K.

— Lignende Miss. til Mogens Pax om at lægge 1 Gaard i Uglerup i Hørbye Sogn i Tudse Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Lisbet Sifvert Becks, ind under Holbæk Len. Udt. i Sj. T. 25, 339 b. K.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Denne Peder Hansen Thrane har berettet, at der er tilfaldet ham og hans Søkende en lille Ejendom i Viborg efter deres afdøde Forældre, at den er saa brøstfældig, at der ikke kan opnaas saa meget i Husleje deraf, som der aarlig maa anvendes paa Bygningen, saa at det vil være gavnligere at sælge den end at beholde den. Adressaten skal tilholde Formynderen for Peder Thranes Søkende Søfren Bierning at sælge Ejendommen til den højstbydende og anbringe Pengene til de umyndiges Bedste. J. T. 9, 133 b.

13. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Jaachim Moltche faar Privilegium som Universitetets Bogfører i København. Sj. R. 19, 290. (Tr.: KD. III. 136 f. H. Matzen: Kbh. Univ. Retshist. I. Tillæg S. 36).

— Miss. til Tygge Brahe om at lægge 2 Gaarde i Rode i Dalby Sogn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jost Høg til Giorslef, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø

og Befalingsmand i Børglum Kloster, ind under Tryggevælde Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 25, 340. K.

13. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle. Han skal paa Kongens Vegne lade indkøbe 10 Par gode, staldfærdige Øksne, som Købmændene ikke kan have Aarsag til at sky, og sende dem til Befalingsmanden paa Antvorskov Slot. Pengene til Købet skal han modtage paa Rentekammeret. Sj. T. 25, 340.

— Lignende Miss. til Fredrik Urne om at købe 10 Par Øksne og sende dem til Antvorskov. Udt. i Sj. T. 25, 340.

— Miss. til Ifver Krabbe, Erik Rosenkrantz og Dr. Mats Jensen. Da Kongen har bevilget, at den Jord, der ligger til Laholm Kirke og hvoraf der kun gives en ganske ringe aarlig Afgift, maa sælges til Betaling af den Gæld, der er opstaaet ved Kirkens Bygning, skal de taksere Kirkens Jord, som de eragter det billigt, saa at der kan ske Kirken Fyldest. Sk. T. 6, 90.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at erklære sig om en Ø, der ligger under Gulland, og som kaldes Gullands Sandø, hvilken Ø en Mand, ved Navn Knud Knudsen, har begæret til Forpagtning. Da det berettes, at Indbyggerne paa Farø altid har haft deres Fiskeri under denne Ø mod en aarlig Kendelse, og at de ikke kan undvære den uden den største Skade, skal de fremtidig beholde Øen mod den sædvanlige Kendelse og Afgift. Sk. T. 6, 90 b.

— Ekspektancebrev for Emmicke Petersen paa den første ledige Kronens Gaard i Fyen for maadeligt Fæste og den sædvanlige aarlige Afgift, som hans Formand har givet deraf, medens han ellers skal være forskaanet for al Skat, Tynge, Ægt og Arbejde. F. R. 4, 44.

— Miss. til Laurets Lindenov og Bispem i Aarhus [M. Morten Madsen]. Det berettes, at M. Bundi Nielsen, Sognepræst til Vor Frue Kirke i Aarhus, adskillige Gange har udskældt og offentlig fra Prædikestolen forbandet nogle

¹ 28. Maj 1634.

Personer uden Hensyn til, om de gjorde Pønitenz eller ikke, og, saavidt det kan eragtes, har han mere gjort det af personligt Had og Avind end af retsindig, kristelig Ivrigheid. Da han offentlig har fremsat denne Forbandelse, skal han ogsaa offentlig fra Prædikestolen tilbagekalde sin ubesindige Skælden og igen lyse Guds Velsignelse over dem, som han har ment dermed. Desuden skal han give 200 Rdlr. til de fattige og herefter afholde sig fra saadan utilbørlig Skælden og Bandsættelse, saafremt Kongen ikke skal bruge andre Midler. Dog forbyder Kongen ham ingenlunde at straffe Synden, saaledes som Guds Ord og hans Embede kræver det. J. T. 9, 134.

13. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Sehested. Hr. Morten Matsen, Sognepræst i Brøndum Sogn i Salling, har berettet, at adskilligt af den Jord og Eng, der hører til hans Præstegaard, ligger blandt Bøndernes Jord, at Bønderne derimod har deres Jord blandt Præstegaardens, og at Præstegaarden ligger i den Ende af Byen, omkring hvilken det meste af Bøndernes Jord ligger. Præsten begærer derfor, at det maa tillades ham at mageskifte sin Jord med Bøndernes. Dersom Mogens Sehested eragter, at det kan ske uden Skade for nogen af Parterne, skal han til Tinge opkræve uvildige Mænd til at afslutte dette Mageskifte; dog skal han selv nøje paase, at der sker begge Parter Fyldest. J. T. 9, 134.

— Miss. til samme om at lade istandsætte det østre Hus i Borggaarden paa Skivehus, i hvilket der er Bryggers, Borgestue og Køkken, og ligeledes det vestreste Hus, som er forfaldent, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Udt. i J. T. 9, 134 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Dr. Hans Vandal [Biskop i Viborg]. M. Christen Olufsen, Sognepræst til Graabrødre Kirke i Viborg, har forset sig ved Uddelingen af Sakramentet, idet han har meddelt 2 eller flere Kalken før Brødet. Han er derfor dømt til at betale 200 Rdlr. til de fattige i Hospitalet dér i Byen (med mere efter Dommens Ordlyd). Uanset at Sagen burde være forelagt Kongen inden den endelige Afgørelse, bevilger Kongen, at nævnte M. Oluf Christensen med det allerførste maa betale disse 200 Rdlr. til nævnte Hospital og afbede Gud sin Forseelse fra Prædikestolen offentlig i Menighedens Nærværelse. Desuden skal han være af-

sat fra sit Kald i et halvt Aar, i hvilken Tid Adressaterne skal paase, at Kaldet bliver betjent. J. T. 9, 134 b.

14. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel om at købe 200 Slagtenød og snarest sende dem til København til Kongens Provianthus. Pengene til at købe dem for skal han modtage i Rentekammeret. Udt. i Sk. T. 6, 90 b.

15. Sept. (—). Miss. til Fredrik Urne. Da der til det forestaaende Bilager ventes at komme nogle fremmede Personer gennem Roskilde og Borgerne dér ikke er i Stand til at udlaae Sengklæder, Bænkedyner og andet saadant ud over, hvad de skal bruge i deres egne Huse, skal han anmode Borgerne i Slingerup om at lade Sifvert Urne faa saa mange Sengklæder, Bænkedyner og deslige som muligt og som behøves paa Roskildegård, til Laans. K. Udt. i Sj. T. 25, 340 b.

— Miss. til Tygge Brahe om i sit Len [Tryggevælde] at indkøbe 100 Par Høns og 40 Ol Æg og straks sende dem til Københavns Slot. Udt. i Sj. T. 25, 340 b. K.

— Lignende Miss. til Jørgen Seefeld om i sit Len [Ringsted Kloster] at indkøbe 100 Par Høns og 40 Ol Æg. Udt. i Sj. T. 25, 340 b. K.

— Lignende Miss. til Hr. Fredrik Reedtz om i sit Len [Vordingborg] at indkøbe 200 Par Høns og 200 Lam¹. Udt. i Sj. T. 25, 340 b. K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Der tilsendes det til Efterretning en Forklaring paa det Gods, som Hans Ulrik Gyl-denløve til Vindinge, Hofjunker, har udlagt for det Gods, som han har faaet til Mageskifte af Kapitlet i Roskilde. Dette skal forholde sig saaledes dermed, at det paa alle Sider gaar ligeligt til. Sj. T. 25, 340 b. K.

16. Sept. (—). Miss. til Jonas Tolder². Kongen har bevilget, at Brødrene Johan og Gøttard Brahm, Borgere i København, som har Privilegium paa Hvalfiskeri under Kongens Lande, naar de engang har fortoldet deres Tran og andre Varer, ligesom det islandske Kompagni toldfrit maa udføre

¹ Sj. T. og K. har ved en Fejlskrift: 200 Par Lam. I en ved K. be-roende, af Jørgen Hondorf og Niels Krabbe underskrevet Fortegnelse er rigtig opført: 200 Lam.

² Jonas Heinemark, Tolder i København.

det deraf, som de ikke har faaet solgt, hvorefter han og de efterfølgende Toldere skal rette sig. Sj. T. 25, 340 b. K.

16. Sept. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd. De har faaet Befaling til aarlig til Provianthuset at fremsende N Skippd. Flæsk. Naar der er Landeolden og der kan faas Oldensvin af Kronens Skove, skal nedennævnte Flæsk ikke indkøbes, hvorefter de og de efterfølgende Lensmænd skal rette sig. — Nemlig: Niels Trolle (Københavns Len 30 Skippd. Flæsk), Ventsel Rotkirk (Korsør 20 Skippd.), Hr. Tagge Thott Ottesen (Malmøhus 50 Skippd.), Hr. Hendrik Hvitfeldt (Landskrone 20 Skippd.), Malte Juel (Christianstad 20 Skippd.), Hr. Mogens Kaas (Nyborg 50 Skippd.), Henning Valkendorf (Odensegaard 100 Skippd.), Sten Bilde (Rugaard 25 Skippd.), Gregers Krabbe (Hindsgavl 25 Skippd.), Hr. Jurgen Brahe (Hagenskov 120 Skippd.), Lauridts Ebbesen (Skanderborg 50 Skippd.) og Otto Skeel (Aalborg 50 Skippd.). Sj. T. 25, 341. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Anders Bilde. Da Kongen har bestemt, at Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, herefter skal forestaa Værgemaalet for Ulderik Christian Gyldenløve til Skindrup, som Adressaten hidtil har forvaltet, skal denne snarest overlevere Værgemaalet til Sten Bilde. Kongen har befalet Henning Valkendorf til Glorup og Gregers Krabbe til Tostelund, Embedsmænd paa Odensegaard og Hindsgavl Slot, at være til Stede, naar Værgemaalet overleveres til Sten Bilde. F. T. 4, 301.

— Miss. til Sten Bilde om at rette sin Lejlighed efter at paatage sig Værgemaalet for Ulderik Christian Gyldenløve til Skinderup, naar Anders Bilde til Damsboe, Embedsmand paa Arnsburg Slot, som hidtil har forestaaet det, leverer det fra sig. F. T. 4, 301¹.

— Miss. til Henning Valkendorf og Gregers Krabbe om at være til Stede, naar Anders Bilde overleverer Værgemaalet for Ulderik Christian Gyldenløve til Sten Bilde, og

¹ Tr. i Udt. i Vedel Simonsen: Bidrag til Rugaards Hist. II. 1. H. S. 120.

bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. F. T. 4, 301 b.

16. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at være Værge for afdøde Grev Holcks Børn¹ og for Hans Oldeland til Trellerups Datter² paa Skifterne. Da Kongen nu agter at bruge ham i andre Bestillinger, maa han være forskaanet for ovennævnte Hverv. F. T. 4, 300 b.

— Miss. til Christian Holck. Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Arnsborg Slot, har for nogen Tid siden faaet Befaling til at være Værge for afdøde Grev Holcks Børn. Da Kongen nu agter at bruge ham uden Riget, kan han ikke længer forestaa dette Værgemaal. Christen Holck skal derfor rette sin Lejlighed efter at paatage sig Værgemaalet for de nævnte Børn. J. T. 9, 135.

17. Sept. (—). Skøde til Jørgen Braske Drejer paa et Hus paa Gammelmønt. Udt. i Sj. R. 19, 290 b. (Tr.: KD. III. 137).

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Johan Oden- dal alene maa holde Apotek i Randers. Han skal være forpligtet til at holde gode ferske og ustraffelige Medikamenter og andre Varer, som bør findes paa et velordnet Apotek, og sælge dem til en rimelig Pris. Han skal vise sig flittig og ufor- trøden i det, som han præparerer til Patienter. For at alt kan have desto bedre Skik, skal han være forpligtet til altid at holde en god og velforfaren Apotekersvend og i alle Maader forholde sig, som det passer sig for en god og forfaren Apoteker, saa at ingen med Billighed kan beklage sig over ham eller hans Apo- tek, saafremt han ikke vil have denne Bevilling forbrudt. Dog skal det hermed ikke være de Undersaatter sammesteds, der holder fri Speceri, forment herefter at handle dermed som til- forn. J. R. 9, 82 b.

18. Sept. (—). Miss. til Rentemestrene om at lade levere 20 Skippd. Flæsk, 200 Tdr. Rug, 400 Tdr. Malt, 100 Tdr. Byg, 100 Tdr. Mel og 12 Tdr. Ærter til Skipperen paa Kon- gens Skib Gabriel. Provianten skal sendes til Ørkedals Havn i

¹ 4. Jan. 1634.

² 28. Nov. 1633.

Trondhjems Len i Norge og leveres til Bjærgskriveren paa Kobberværket Guds Gave, til hvis Fornødenhed han skal anvende det. Naar Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand paa Trondhjemgaard, herefter hos dem lader fordre videre Proviant til Kobberværkets Fornødenhed, skal de snarest lade den fremsende til Ørkedals Havn med de Skibe, som Kongen anordner dertil. De skal føre dette til Regnskab. Sj. T. 25, 341 b. K.

19. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Hans Kønning, Befalingsmand paa Vardhus Slot, har berettet, at han har 800 Dlr. til Gode hos Kongen, hvem han har laant dem, og har begæret, at denne Sum maa afkortes ham i hans Lensafgift. De skal afkorte disse 800 Dlr. i hans Lensafgift. Sj. T. 25, 341 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Sognemændene i Udbye¹ i Kalundborg Len har berettet, at deres Sognepræst er død, og at Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, som Patron til Kirken har tilsendt dem en Person, som skulde være Sognepræst dér. Kapitlet skal straks indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt Christen Holck har fuldt Jus [patronatus] til Kirken. K. Udt. i Sj. T. 25, 342.

— Kvittansiarum til Arvingerne efter afdøde Markor Bilde til Hvidkelde paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Rugaards Len fra 1. Maj 1616 til 1. Maj 1628 for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Kontributionsskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. De blev aldeles intet skyldig. F. R. 4, 44.

20. Sept. (—). Instruks for Kaptejn Oluf Glad paa Rejse med Kongens Skib Gabriel fra København til Trondhjems Len. Dersom han nogetsteds i Søen, paa Rigens Strømme eller Havne kan træffe paa hamborger Skibe eller andre, hvem det end er, som ikke har Kongens Pas eller handler imod Bergens og Trondhjems Byers Privilegier og Kongens Forordninger, skal han gøre sig den yderste Flid for at bemægtige sig dem og siden sende dem til København. Sj. R. 19, 291.

¹ Saaledes K., Sj. T. har Udbye; ment er Ubby, Arts H., hvis Sognepræst Jens Sørensen døde 18. Aug. 1634.

20. Sept. (Kbhvn.). Søpas for Kaptejn Oluf Glad med Kongens Skib Gabriel fra København til Trondhjems Len og siden tilbage igen. Sj. R. 19, 291.

— Miss. til David Lucht og Villom Martensen, Toldere i Øresund, om at lade denne Kongen af Englands Falkoner faa 12 Par Falke af dem, der føres gennem Sundet, som det hidtil har været sædvanligt. Betalingen for Falkene skal de føre til Regnskab. Sj. T. 25, 342. Orig. i Kgl. Miss. etc. til Toldere og Toldskrivere ved Øresundstoldkammeret.

— Miss. til Jost Høg om at optage Olluf Tordsen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 342.

— Miss. til Pros Mund. Naar han efter sit Forleningsbrev aarlig har leveret 6 Læster Fisk paa Provianthuset i København, skal det, som han leverer derudover, betales ham med den Pris, for hvilken Islands Kompagni sælger sin Fisk. N. T. 6, 37.

21. Sept. (—). Miss. til Fredrik Urne om at lade et Regiment vestgøttiske Knægte (som den unge udvalgte Dronning vil sende til Pommern) passere frit gennem Øresund, naar det ankommer dertil. K. Udt. i Sj. T. 25, 342.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Det berettes, at to Fogder i Varberg Len for nogen Tid siden har forset sig paa følgende Maade: Den første, ved Navn Marcus Lauritsen, i Valle har været med til at opbryde nogle forseglede Kister og Skrin og har derfra borttaget, hvad der lystede ham; for denne Sag har han optinget hos Svend Freds, Borger i København. Den anden, ved Navn Jens Jensen Munkeskouf, har skaffet sig et falsk Kongebrev paa bemeldte Munkeskouf Gaard og har dermed drevet Bønderne fra Gaarden; ogsaa han har siden aftinget med Bønderne. Men da ingen af Fogderne har afsonet for Kongsagen, skal Adressaten undersøge Sagen og, hvis deres Forseelser findes som ovennævnt, lade dem staa tilbørligt til Rette derfor. Sk. T. 6, 91.

— Miss. til Ifver Krabbe. Da Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, har begæret 2 Gaarde i Vragerup¹ i Skommisløf Sogn i Laholms Len til Mageskifte

¹ Vrangerup, Skummeslev S., Høgs H.

for 1 Gaard i Lye og 1 Gaard i Karup By, begge i Karup Sogn i Laholms Len, skal Ifver Krabbe undersøge dette Gods Løjlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 91.

21. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Da Jokim Grabow til N. har begæret 1 Gaard, kaldet Bierrebyegaard, paa Langeland til Mageskifte for 1 Gaard i Vindebye i Lindelse Sogn og hans Part i 1 Gaard i Magleby By og Sogn paa Langeland, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt ovennævnte Gaard for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 302.

— Miss. til Christen Holck. Da Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Embedsmand paa Lundens Slot, har begæret 6 Gaarde og 2 Boliger, deraf en jordeggen, i Tuorning By, 4 Gaarde, deraf en jordeggen, 1 jordeggent Bol, 1 Bol, kaldet Grodskouf¹, og 1 Bol, kaldet Oustrup, i Nørknudstrup By, alle i Tuorning Sogn i Lysgaard Herred i Silkeborg Len, til Mageskifte for 2 Gaarde, kaldet Raufnsvad, i Ikast Sogn i Hammerum Herred, 1 Gaard, kaldet Fastergaard, og 1 Bolig, kaldet Fygballe, i Faster Sogn i Bølling Herred, 1 Gaard i Fuorsom By i Egvad Sogn i Nørre Herred og (saafremt dette ikke er tilstrækkeligt) for yderligere 2 Halvgaarde sammesteds og endelig for yderligere 1 Gaard sammesteds, skal Adressaten undersøge, hvor meget af ovennævnte Hr. Uldrik Sandbergs Gods der ligger i Silkeborg Len eller hvor nær det ligger Silkeborg Slot, og indsende Erklæring til Kancelliet derom og om, hvorvidt det af Hr. Ulrik Sandberg begærede Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 135 b.

— Miss. til Tønne Friis og Ifver Krabbe. Da Niels Friis til Skomstrup har begæret 1 Gaard i Hadbjerg i Dronningborg Len, 2 Gaarde og 1 Ødegaard i Haldum og 1 Gaard i Sandbye i Haldum Sogn, 3 Stk. Jord, hvoraf et kaldes Rolpis Jord og et Tords Jord, paa Vetten Mark, 1 Gaard i Vetten, alt i Sabro Herred i Skanderborg Len, og 1 Gaard i Maarslet i Aarhusgaards Len, alt i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Vitten

¹ Graaskov.

By og Sogn i Sabro Herred i Skanderborg Len og 1 Gaard i Hollum By og Sogn i Ning Herred i Aarhusgaards Len og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Gods i Ning Herred, skal de med det allerførste besigte dette Gods og indsende Besigtelsen i Kancelliet. J. T. 9, 136.

21. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Laurets Ebbesen [Skanderborg Len] om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom. Udt. i J. T. 9, 136 b.

— Lignende Miss. til Laurets Lindenov [Aarhusgaards Len] om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse over Godset i Aarhusgaards Len. Udt. i J. T. 9, 136 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Jomfru Eline og Jomfru Anne Krag til Glimstrup¹ har begæret 4 Gaarde i Hvidberg By og Sogn i Mors, liggende til Dueholms Kloster, til Mageskifte for 1 Gaard i Emb, 1 Gaard i Møllerup², 1 Gaard og 2 Boliger i Øring³ og 1 Gaard i Faarup, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Dueholms Kloster]. J. T. 9, 135.

22. Sept. (—). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Da Jomfru Elline og Jomfru Ane Krag har begæret 1 Gaard i Hvidberg By og Sogn i Morsland til Mageskifte for noget Gods i Øring³ i samme Land, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Hald]. Udt. i J. T. 9, 136 b.

— Miss. til Hans Lindenov. Da Otto Brahe Pedersen til Torbenfeld har begæret 5 Gaarde og 1 Gadehus i Bundeboe⁴ og 5 Gaarde og 4 Gadehuse i Torbenved⁵ i Tudse Herred i Kalundborg Len til Mageskifte for 3 Gaarde i Kierby i Arilds⁶ Herred, 1 Gaard i Snertinge⁷ og 1 Gaard i Algidstrup i Skipinge Herred, som alle ligger i Kongens Vildtbane i Kalundborg Len og som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, skal Hans Lindenov indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt

¹ Glomstrup, Hvidbjærg S., Morsø Sdr. H. ² Møllerup. ³ Ørding.
⁴ Bennebo, Tudse H. ⁵ Tornved, Tudse H. ⁶ Kærby, Arts H.
⁷ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Suertinge.

ovennævnte Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Kalundborg]. Sj. T. 25, 342 b.

22. Sept. (Kbhvn.). Instruktion for Hendrik Mund til Serslefgaard, Skibshøvedsmand, paa den ham befalede Rejse til Danzig med Kongens Skib De 3 Kroner. Naar den polske¹ Ambassadør og hans medhavende Comitatus², som han har ombord, er kommet i Land, skal han straks begive sig tilbage igen. Dersom paa samme Rejse Sveriges Orlogsskibe møder ham paa Kongens Strømme, bør de straks skyde det svenske Løsen, siden affærdige en Esping til ham med deres Søbrev, give Oplysning om, hvorhen de gaar, og ikke siden besværes videre med Sejlfælding eller andet, men skal modtages venligt og beskedeligt. Dersom han paa Sveriges Strømme møder noget svensk Orlogsskib, skal han forholde sig paa samme Maade. Men dersom han kommer til Sverrigs Orlogsskibsflaade, skal han stryge sit Topsejl og i andre Maader forholde sig, som det har været sædvanligt. Dog dersom han træffer svenske Orlogsskibe ved Pomern eller Danzig, skal han hverken stryge for dem eller anmode dem om at stryge for sig denne Gang indtil videre Anordning. Sj. R. 19, 292 b.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz. Kronens Bønder i Ørslef, Fæbye, Renge³ og Snertinge i Vordingborg Len har berettet, at de har lidt stor Skade paa deres Korn i Bygmarken af den store Storm i August Maaned sidstforleden, idet meget af deres Korn blev slaaet ned, hvorfor de har begæret noget Afslag paa deres Byglandgilde, da de ellers ikke kan blive ved deres Gaarde. Kongen bevilger, at nævnte Kronens Bønder i indeværende Aar maa faa Afslag i deres Byglandgilde, eftersom hver af dem kan bevise at have lidt Skade. Adressaten skal nøje lade undersøge, hvilken Skade hver af dem har lidt, give dem Afslag derefter og føre det til Regnskab. Sj. T. 25, 342.

— Miss. til Hr. Claus Daa [Dragsholm] om at indkøbe 200 Par Høns og 100 Lam og til Hans Lindenov [Kalundborg] om at indkøbe 200 Par Høns, 100 Lam og 200

¹ Sj. R. har: Panske.

² Følge.

³ Ring, Hammer S. og H.

Gæs og straks sende dem til København. Udt. i Sj. T. 25, 342 b.

22. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Laurets Ebbesen om at forordne Jørgen Søfrensen til Glarmester ved Skanderborg Slot i hans afdøde Faders Sted og give ham samme aarlige Løn, som Faderen har haft. Udt. i J. T. 9, 137¹.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Albret Skeel². Participanterne i det ostindiske Kompagni, der er bosatte i N^o Land, har efter Kongens Begæring lovet til videre Fortsættelse af samme Kompagni for hvert Hundrede at indskyde endnu 10 Rdlr. Da det nu berettes, at denne Hjælp ikke er tilstrækkelig til Udrustningen af et Skib, skal de anmode de Participanter i Ostindisk Kompagni, der er bosat i Jylland, om yderligere af hvert Hundrede at bevilge i det ringeste 15 eller om muligt 20. Adressaterne skal gøre sig den største Flid for at faa dette Tillæg betalt med det allerførste og fremsende det. J. T. 9, 148 b.

23. Sept. (—). Miss. til Dr. Hans Reisner om at lade Rasmus Ibsen være Sognepræst i Ubye Sogn, saafremt han kender ham dygtig dertil. Udt. i Sj. T. 25, 343.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Der tilsendes ham en Supplikation fra Ofve Jensen til videre Efterretning om Aflivelsen af Skriveren paa Varberg Slot med Anmodning om at meddele bemeldte Ofve Jensen Afskrift af de Dokumenter, som han har i den Sag, og om at undersøge, om Ofve Jensen kan bevise, at nævnte hans Slægtning har gjort godt Regnskab for Overvægt og Overmaal, og om Ofve Jensen videre kan bevise sine Paastande. Sk. T. 6, 91 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Lauridts Nielsen Helvads Hustru Bodild Nielsdatter faar Bevilling til, dersom hun overlever ham, at beholde Kirkens Part af Korntienden i Ulbølle Sogn i Nyborg Len, som han nu har i Fæste, for billigt Fæste og sædvanlig Afgift. F. R. 4, 45.

¹ Efter dette Brev findes i Marginen en Henvisning til det fol. 148 [b] indførte Miss. af 22. Sept. ² Indført efter Slutningen af Aaret 1634. Udenfor er skrevet en Henvisning til Fol. 137. ³ Navnet er ikke angivet. Ment er Jylland.

24. Sept. (Kbhvn.). Bestalling for Patrick Dombar som Major over de af Landfolket udskrevne Bønderknægte i Skaane, med en aarlig Løn af 400 Speciedr. og det Traktement, som Kaptejnen for det Kompagni havde, som han nu selv fører, fra 1. Maj 1634 at regne. Han og hans Løjtnant skal 2 eller 3 Gange om Aaret, naar det ikke er i Bondens Saatid, med største Flid mønstre, eksercere og afrette [Landfolket] i Krigsbrug. [Iøvrigt væsentlig enslydende med Bestallingen for samme som Major over Landfolket i Skaane af 2. April 1631]. Sk. R. 5, 119.

25. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved det tillades Borger-skabet i Roskilde at udskibe Korn fra Kongens Bro ved Sundby. Sj. R. 19, 291 b. (Tr., med urigtig Datum: 24. Sept., CCD. IV. 618).

26. Sept. (—). Miss. til Dr. Hans Reisner om at lade Diderik Gottskalk beholde Fulede Kald, som han er kaldet til. Udt. i Sj. T. 25, 343.

— Miss. til Wulf Grib om at erklære sig om 3 Supplikationer, som hans Bønder har overleveret, og ellers forholde sig mod dem som andre Adelspersoner mod deres Bønder. Udt. i Sk. T. 6, 92 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Da det berettes, at Ejendommen ved Møllesteen i Aarhus Len¹, som ligger til Skanderborg Slot, med den paastaaende gamle, forfaldne Bygning ikke er til nogen Nytte, skal han lade Ejendommen med paastaaende Bygning taksere af uvildige Mænd, afhænde den efter Takseringen og føre Pengene til Regnskab. J. T. 9, 137.

27. Sept. (—). Mageskifte mellem Fru Hilleborg Pors, Enke efter Niels Gaas til Hiortholm, og Kronen. F. R. 4, 45 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Peder Basse om at lægge 2 Gaarde i Lisemose, 2 Gaarde i Løckebye, 1 Gaard i Stengade, alle i Tullebølle Sogn, en Part i en Gaard i Refsberg i Semmer-

¹ Fejlskrift i J. T. I Skanderborg Lens Rgsk. 1634—35, i Kopien af Skødet af 16. Nov. 1634 smstds. og i den kgl. Konfirm. herpaa af 23. Dec. 1634 staar rigtigt: en Ejendom ved Møllestien i vor Købstad Aarhus.

bølle Sogn, 1 Gaard paa Houf i Stofnse Sogn, 1 Gaard i Illebølle og 1 Gaard og 1 Part i en Gaard i Ennebølle, alle i Nørre Herred paa Langeland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Hilleborg Pors, Enke efter Niels Gaas til Hiortholm, ind under Tranekær Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. F. T. 4, 302.

27. Sept. (Kbhvn.)¹. Miss. til Holger Bilde. Han har berettet, at hans Hustru² er død, og har andraget om, at hendes Begravelse maa opsættes, indtil det forestaaende Bilager er overstaaet. Kongen tillader dette. Sm. T. 6, 393.

28. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Jomfru Birgede Bilde, der har berettet, at hun er geraadet i nogen Gæld, faar Bevilling til selv at raade over Indkomsten af sit Gods og til at sælge noget af sit Gods til Betaling af sin Gæld, dog at alting sker med hendes nærmeste Værges Samtykke. Sj. R. 19, 292.

— Miss. til Fredrik Urne. Denne Casper Kenning af Sverrig har noget Pladetekobber liggende i Helsingør. Naar han vil udskibe samme Kobber, skal Frederik Urne ubehindret lade ham passere dermed. Sj. T. 25, 343.

— Miss. til samme om at lade paagribe nogle Frantsoser, som er faldet ind i et Borgerhus i København, dér har overfaldet en Soldat, ved Navn Peder Mickelsen Lund, og berøvet ham hans Degen og Felttegn. Han skal indtil videre forvare dem i Fængsel. Udt. i Sj. T. 25, 343 b.

— Miss. til Nels Friis, Vincents Bilde og Ifver Krabbe Tagesen. Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard har efter Kongens Forordning været Væрге for Ifver Krabbe Monsen til Vegholm og hans Søskende og agter nu i København at levere dette Værgemaal fra sig og gøre Rede for det. Da Ifver Krabbe Monsen agter selv at overtage Værgemaallet og derfor ikke kan være sine Søstres Væрге, medens Regnskaberne revideres, ikke heller paa sine Søstres Vegne kan give Laxmand Gyldenstjerne tilbørlig Kvittering derfor, gives der Adressaten

¹ Dateringsstedet er glemt i Sm. T.

² Anne Juul Ovesdatter.

Befaling og Fuldmagt til paa Jomfru Anne Krabbes¹ Vegne at overvære Overleveringen af Regnskaberne, give Laxmand Gyldestjerne fuld Kvittering paa hendes Vegne og siden tilstille Ifver Krabbe Mogensen samme Værgemaal. Sk. T. 6, 92.

28. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Envold Sehested om, at han maa sælge noget af Jomfru Anne Urnes Gods, da han er hendes Væрге, dog kun saa meget, at han kan betale hendes Gæld dermed. Udt. i J. T. 9, 137.

29. Sept. (—). Oprejsningsbrev for Rasmus Lauridsen i Tiornehofvit i Vordingborg Len til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage en Sag i Anledning af, at hans Søn Niels Tiornehofvit for nogen Tid siden er kommet i Ulykke med en Person, ved Navn Laurids Erigsen, i Smidstrup og har dræbt ham, hvilken Sag ikke er paatalt i rette Tid. Da Rasmus Lauridsen ikke har Midler eller Raad til at forfølge denne Sag, tillader Kongen, at Embedsmanden paa Jungshoved [Peder Basse] maa rejse Paatale i Sagen og udføre den. Sj. R. 19, 292 b.

— Miss. til Hr. Claus Daa og Olluf Parsberg. Der er opstaaet Trætte mellem Axel Arenfeld til Basnes, Befalingsmand over Giedske Len, og Søfren Clemendsen, hans forrige Foged paa Basnesgaard, om Antegnelser, som Axel Arenfeld har gjort i Søfren Clemendsens Regnskaber. Da de har anmodet om, at Adressaterne skal dømme mellem dem i denne Trætte, befales det disse med det allerførste at stævne Parterne for sig, dømme om nævnte Antegnelser, hvilke af dem der bør betales og hvilke ikke, og give deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 25, 343 b.

1. Okt. (—). Miss. til Otte Marsvin om at tilholde Bønderne i Middelsom Herred i hans Len [Dronningborg] og i Birket i Middelsom Herred at køre de til Opførelsen af Bispens Residens i Viborg nødvendige Deler fra et Sted, kaldet Biering Mølle, til Viborg, hvilket er 1½ Mil. Udt. i J. T. 9, 137 b.

¹ Iver Krabbe Mogensen havde 3 Søstre: Anne, Lisbet og Birte. Antagelig er der udstedt ét Brev til hver af Adressaterne om at paatage sig Værgemalet for én af de 3 Søstre, men Indførelsen i Sk. T. oplyser intet herom.

1. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at lade forfærdige fra ny de 2 Færger mellem Saling og Mors og mellem Mors og Thy, da Kongen selv skal holde dem, eftersom han faar Brokornet, og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 137 b.

— Miss. til samme. Han har berettet, at en af Kronens Tjenere til Hald, ved Navn Clemen, i Lysgaard er paatruffet selvtredje med Bøsser i Vildtbanen sammen med sin Søn og en af Jørgen Marsvin til Faareveiles Tjenere, som Tingsvidnerne udviser, men nævnte Clemen i Lysgaard har inden Tinge svoret ved sin højeste Ed, at det hverken var ham eller hans Søn, uanset at baade han og hans Søn er blevet set af begge Dyrevogterne og det tilmed var hans egne Heste og Vogne, som de kørte paa. Hr. Knud Gyldenstjerne har begæret at faa at vide, hvorledes der skal forholdes dermed. Kongen bestemmer, at han skal tage Dom over nævnte Clemend og derefter lade ham straffe. J. T. 9, 137 b.

— Miss. til Kapitlet i Viborg om, at dets Tjenere skal [age]¹ Grus fra Residensen og Sand til Murmesteren, da det er stakket [for dem], men vilde falde Bønderne i Hald, hvoraf der kun er 18 i det Herred, hvori Slottet ligger, meget besværligt, da de ligger langt borte fra Byen. Udt. i J. T. 9, 138.

3. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Claus Brockenhuus til Broholm, Landsdommer i Fyen, paa egne og sin Medforlover Anders Friis til Vreløfs Vegne faar Bevilling til, saavidt Lov og Ret tilsteder, at forsikre sig i Claus Bilde til Rosendals Gods for en af dem udstedt Kavtion. De har paataget sig denne Kavtion efter en Fuldmagt, som Claus Bilde har udstedt til sin Hustru², som ved Hjælp af denne Kavtion har indfriet sin Husbondes Hovedgaard³ med tilliggende Bønder og derimod forpligtet sig til at skaffe bemeldte Forlovere deres Haand og Segl igen. Claus Bilde har siden erhvervet Arrest paa samme Gæld for ubillig og i Recessen utilladt Rente. Da det ikke vides,

¹ Indførslen er unøjagtig og uklar; der er formentlig Tale om Kørsel til Bisperesidensen i Viborg. ² Ingeborg Parsberg Nielsdatter. ³ Rosendal, Luggude H.

hvilken Udgang Sagen kan tage, har Kongen bevilget dem ovennævnte Forsikring. F. R. 4, 45.

3. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Knud Ottesen, Handelsmand i Odense, er blevet denne Herman von Bringen paa hans Husbondes Vegne 3036 Rdlr. skyldig og har, efterat denne Kreditor havde søgt ham for Betalingen, tilbudt at erlægge den i Klenodier eller saadanne Varer. Laurids Jensen og Laurids Gregersen, Guldsmede i Odense, har derefter overværet dette Udlæg, men hævder nu, at de ikke har været til Stede for at taksere Varerne til en billig Pris for Kreditor, og det befindes nu, at Sagerne ikke er over 1000 Dlr. værd i det højeste. Da dette i sig selv er utilbørligt og ikke bør eller kan tilstedes, skal Adressaten nøje undersøge Sagen og dens Forløb og, saafremt Knud Ottesen ikke nøjagtigt tilfredsstillende samme Købmand, straks indsende en udførlig Erklæring om Sagen til Kancelliet. F. T. 4, 304. Orig. (medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Niels Friis og Viffert Seefeld. Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, har berettet, at hans afdøde Broder Jørgen Kaas, som med hans Tilladelse i nogen Tid har haft Ophold paa hans Gaard Guddomblund, har efterladt sig noget ringe Løsøre dér, og at Værgen for Jørgen Kaas's Børn ikke har vedgaaet Arv og Gæld efter ham. Adressaterne skal med det allerførste begive sig dertil, registrere det Løsøre, som findes efter Jørgen Kaas, lade det vurdere og tilstille Hr. Mogens Kaas de Breve, særlig vedkommende Guddomblund Gaard, Gods og Bønder, og andet, som bevisligt tilhører ham og var i hans Broders Forvaring, da denne døde, og som nu er under Forsegling. J. T. 9, 138.

4. Okt. (—). Miss. til Rentemestrene. Borgemestre, Raad og Borgere i Kerteminde har berettet, at de i Aaret 1628 efter Befaling af afdøde Jacob Ulfeldt til Urup har holdt 8 Baadsmænd i Vinterleje med fri Underholdning, og har bevist Rigtigheden heraf. De har nu begæret, at dette maa blive godtgjort dem og kvitteret dem i deres Restance af Borgeleje- penge. Rentemestrene skal kvittere dem for Underholdningen af disse 8 Baadsmænd. Sj. T. 25, 344.

5. Okt. (—). Miss. til Hr. Christian Friis, Kansler, Hr.

Claus Daa og Hr. Hans Lindenov¹ om at revidere nogle Aars Regnskaber for Sorø Akademi og Skole, som Hr. Jost Høg til Giorsløf, Hofmester paa Akademiet, staar tilbage med og vil klarere. K. i D. Kanc. Uindf. Konc. t. sjæll. Miss.

7. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Boje Festersen som Kaptejn til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra 5. Maj 1632 at regne. Sj. R. 19, 294.

11. Okt. (—). Miss. til Niels Trolle om at skaffe dem af Adelen, som henvender sig til ham derom, fri Befordring med Heste og Vogne paa Hjemrejsen fra Bilageret gennem hans Len [København]. Udt. i Sj. T. 25, 344.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at skaffe dem af Adelen, som paa Hjemrejsen fra Bilageret kommer gennem deres Len, fri Befordring med Heste og Vogne. — Næmlig: Sifvert Urne [Roskildegaard], Jørgen Seefeld [Ringsted Kloster], Ventsel Rotkirk [Antvorskov og Korsør], Mogens Pax [Holbæk], Hr. Mogens Kaas [Nyborg], Henning Valkendorf [Odensegaard], Ernst Normand [Koldinghus], Hr. Christoffer Ulfeldt [Helsingborg], Hr. Tagge Thott Otsen [Malmøhus], Ifver Krabbe [Laholm] og Lauridts Lindenov [Aarhusgaard]. Udt. i Sj. T. 25, 344. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

14. Okt. (—). Instruktion for Pros Mund paa Kongens Skib Oldenborg med den polske Ambassadør til Danzig. (Ensydende [mutatis mutandis] med Instruksen for Hendrik Mund af 22. Sept. 1634). Udt. i Sj. R. 19, 293.

— Søpas for samme med Kongens Skib Oldenborg fra København til Danzig, hvortil han skal føre den polske Ambassadør, og tilbage. Sj. R. 19, 294 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om at lade Taget paa Visby Slot istandsætte og føre det til Regnskab. Udt. i Sk. T. 6, 93.

15. Okt. (—). Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt og Hr. Tage

¹ Paa K. har oprindeligt staaet Laurits Lindenov, hvilket er rettet til Hans Lindenov, og Hr. Christopher Ulfeldt, der atter er slettet.

Thott Andersen. Da Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard med det allerførste agter at levere Værgemaalet for afdøde Mogens Krabbes Børn fra sig, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Overleveringen og bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Sk. T. 6, 93.

15. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om at lade en Pram bygge dér paa Gulland, og blev der sendt en Mestersvend dertil for at bygge Prammen. Udt. i Sk. T. 6, 94 b.

— Miss. til Jørgen Arenfeldt. Hans Søster Jomfru Helvig Arenfeldt har berettet, at hun af Reinholt Heidenstrup har købt dennes Gaard Ruballegaard med tilliggende Gods, men da hun ikke saa hastigt kan betale ham for Gaarden med rede Penge, maa hun sætte Gaarden i Pant til Sælgeren, indtil den sidste Termin kan blive erlagt til denne, og har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaten om at gøre dette. Da denne er sin Søsters næste Værge, skal han pantsætte nævnte Gaard og Gods til Reinholt Heidenstrup. J. T. 9, 138 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Verner Parsberg. De skal med det allerførste skifte mellem Jørgen Grubbe til Tostrup og Falk Gjøe til Broudskouf det Gods, som Jørgen Grubbe har faaet af afdøde Fru Dorette Krabbe, saa at hver af dem kan vide, hvad der af samme Gods efter Lodden kan tilkomme ham. Dersom nogen af Parterne, efter at være lovlig citeret, ikke møder, skal de alligevel udføre denne Befaling, for at de nu engang kan komme til en endelig Ende hermed. J. T. 9, 138 b.

U. D. og St.¹ Sk. T. 6, 93 b se 22. Okt.

16. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Corfits Ulfeldt, Admiral paa Elben. Han skal blive liggende paa Elben med Skibet Nældebladet denne Vinter over; de andre Skibe, Hummeren, Havhesten og Kronegalejen, skal han straks sende til København. Han vil med det allerførste faa tilsendt Skeen Galej,

¹ Indført mellem 15. og 22. Okt.

som i Vinter skal blive liggende hos Nældebladet. Sj. T. 25, 344 b.

17. Okt. (Kbhvn.). Instruktion for Stendsel von Jasmund paa Kongens Skib Lindormen med den franske Ambassadør til Sverig. (Enslydende [mutatis mutandis] med Instruktionen for Hendrik Mund af 22. Sept. 1634). Udt. i Sj. R. 19, 293 b.

— Søpas for samme paa Kongens Skib Lindormen med den franske Ambassadør til Sverig. (Enslydende med Søpas for Pros Mund af 14. Okt. 1634). Udt. i Sj. R. 19, 294 b.

— Miss. til Hr. Claus Daa om at lade al Dragsholms Lens Indkomst af Havre i indeværende Aar levere paa Antvorskov ved Bønderne i hans Len. Sj. T. 25, 344 b.

— Lignende Miss. til Hr. Hans Lindenov om at lade al Havren af hans Len [Kalundborg] levere paa Antvorskov. Udt. i Sj. T. 25, 344 b.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz om at lade Kronens Bønder i Koestrede, Kiøng, Blangsløf og Grumløse samt Jøp Christoffersen i Hammerstrup¹, alle i Vordingborg Len, der har lidt stor Skade paa deres Korn i Bygmarken af den store Storm i August Maaned sidstforleden, faa Afslag i deres Byglandgilde i indeværende Aar. (Enslydende med det, der er indført fol. 342 [d. v. s. Miss. til samme af 22. Sept.]). Udt. i Sj. T. 25, 344 b. K.

— Miss. til Hendrik Podebusk og Gregers Høg. Palle Rodsten til Lundsgaard har forhandlet med Staller Kaas til Fadersbølle paa Niels Kaas's Vegne, for hvem han er Værge og Formynder, om et Mageskifte af 2 Gaarde, den ene i Kalstrup² Sogn, i hvilket Niels Kaas's Hovedgaard³ ligger, den anden i Refninge Sogn, i hvilket Palle Rodstens Hovedgaard ligger. Da Staller Kaas erklærer, at Mageskiftet vil være til Gavn for Niels Kaas, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at besigte begge Parters Gods og give Stalder Kaas Besigtelsen beskrevet, saa at Mageskiftet kan udfærdiges derefter. F. T. 4, 304 b.

¹ K. har: Hammerstorup. Ment er Torup, Hammer S. og H. ² Fejlskrift for: Kølstrup. ³ Østergaard, Kølstrup S.

17. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Otte Pogwisch. Han har berettet, at hans Brodersøn¹ er død i Roskilde, og har begæret, at hans Lig maa henstaa nogle Uger ubegravet, for at den Afdødes Fader kan faa det at vide og tage Bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes med Begravelsen. Kongen bevilger, at Liget maa henstaa ubegravet i en 3 Ugers Tid. Sm. T. 6, 393.

18. Okt. (—). Miss. til Henning Valkendorf. Han har paa Kongens Vegne faaet Indførsel i en af afdøde Erik Urnes Gaarde i en By, kaldet Bregner, i Dristrup Sogn i Bjærg Herred i Fyen, for nogen Gæld, som han var Kongen skyldig. Da Palli Rodsten til Lundsgaard nu begærer at faa den til Købs efter Indførselens Formelding, skal Henning Valkendorf overlevere Indførslen i nævnte Gaard til Palli Rodsten og af ham tage ligesaa meget for hver Td. Hartkorn, som han selv paa Kongens Vegne har faaet det for ved Indførslen. F. T. 4, 305. Orig. i Landsark. i Odense.

—² Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Casper v. Reibnitz paa Romb, Lomborg og Nees Sognetiender, hvoraf der aarlig til Skolen i Lemvig skal svares af Lomborg saa meget, som hans Formænd plejer at give, af Romb Sogn 6 Tdr. Rug og 12 Tdr. Byg og af Nees Sogn 3 Tdr. Rug og 3 Tdr. Byg, at levere dér paa Slottet [Aalborghus] eller hvor det befales ham. Udt. i Tb. 127 b.

— Stadfæstelsesbrev for samme paa Kronens Part af Tienden af Ølbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørte Rug og 6 Ørte Byg i Afgift, at levere paa Lundenæs Slot. Udt. i Tb. 127 b.

19. Okt. (—). Miss. til Fredrik Urne. Det berettes, at en Skipper af Amsterdam, der er ankommet til Øresund, er blevet anholdt, fordi han havde nogle Kugler ombord, men at han ikke havde anden Ammunition med sig. Dersom han ikke havde anden Ammunition med sig og ikke er anholdt

¹ Markvard Pogwisch, Søn af Hans Pogwisch og Margrete Rantzau.

² Dette og det følgende Stadfæstelsesbrev er i Tb. indført under 1634, men formentlig urigtigt dateret 1635.

af nogen anden Grund, skal Fredrik Urne sørge for, at han ikke ydermere forbliver anholdt. Sj. T. 25, 345.

19. Okt. (Kbhvn.). Beskærmelses- og Lejdebrev¹ for N. N., der har berettet, at han er geraadet i Ulykke og har begaaet et Manddrab, hvorfor han skal være landflygtig, men mener, at han ved Tingsvidne og ellers kan bevise, at han har begaaet det af Vaade (Nødværge, Uagtsomhed), saa at han ved Lov og Ret kan naa sin Fred. Der gives ham sikkert Lejde til frit at komme til Stede i Retten og uhindret begive sig ind i Riget, dog at han udfører Sagen inden et Fjerdingsaar efter dette Brevs Datum, med mindre der allerede er gaaet Dom i Sagen og denne skal indstævnes for Rigsraadet, da han saa maa være fri til næste Herredag, saafremt han snarest indstævner Sagen for Retten. — Nemlig for:

Hemming Smed, forrige Borger i København, der har ihjelslaaet Niels Kruger paa Amager.

Laurids Biørnsen, forrige Skibsskriver paa S. Sophie, der har ihjelstukket en Mand, ved Navn Abraham Mønicke, med en Pennekniv.

Rickmar Ronden af Fordeland², der for nogen Tid siden er kendt landflygtig af Underretten sammesteds, fordi han har ombragt en Mand, ved Navn Rovert Rovertsen, som havde givet ham en Ørefigen.

Eskel Hennings paa bemeldte Fordeland, som har saargjort Oluf Knudsen i Hovedet, hvilket en gammel Kvinde har helet paa en 14 Dages Tid, men faa Dage efter at Saaret var helet, faldt han i en hidsig Feber, hvoraf han døde; Eskel Hennings blev af Underretten dér dømt til Landflygtighed.

Frudde Nommens sammesteds, der i 9 Aar har været landflygtig efter Underrettens Kendelse, fordi han stak en Boje Revertsen i Armen; denne døde nogen Tid efter.

Tygge Pedersen i Riberhus Len, der i Nødværge har dræbt

¹ Under Overskriften: Nogle, som haver bedrevet Manddrab, fik Op-
rejsning udi Sagen at procedere, er først anført Brevets Ordlyd, dernæst
anføres under Overskriften: Disse Personer [fik] forskrevne Oprejsning,
og derpaa vedkommende Personers Navne med korte Uddrag af Sagerne.

² Fördeland, Föhr.

sin Broder Anders Pedersen, som jog efter ham med en Kniv; han har sin Faders og sine andre Brødres Eftergivelsesbrev.

En Søn af en Enke i Skandrup¹, ved Navn Maren sal. Jens Iversens, der havde skudt en Klejnsmed Mathias Pedersen, da denne ikke vilde betale ham nogle af de Penge, om hvilke Klejnsmeden var forligt med Arvingerne efter Jens Iversen, fordi han havde ombragt denne.

Mads Hansen af Seem i Riberhus Len, som for nogle Aar siden i Nødværge har ihjelslaaet en Bonde Simon Pedersen i Ludstrup.

Laurids Hansen af København, en Soldat, der i Nødværge har ombragt en anden Soldat.

Jens Handsen i Døstrup i Sønderjylland, der med en Kniv har ihjelstukket en Hans Pedersen i Onbye og med Tingsvidner vil bevise, at det er sket i Nødværge.

Niels Jepsen i Onsenø, der er kendt fra sin Fred for et Manddrab, som han har begaaet.

Maren Jørgensdatter af Egeskouf i Fyen for sin Datter, som tjente i Køge og som i Stegerset uafvidende med en Kniv ramte en Dreng, der nogen Tid efter døde.

Peder Jørgensen, der er flygtig, fordi han en Aften, da han sammen med nogle andre havde siddet og drukket hos Tygge Murmester i Lund og blev overfaldet, uforvarende ihjelstak Tygge Murmesters Kvinde, da hun vilde stifte Fred.

Hands Jensen i Ribe, der i Selvforsvar mod én, som søgte ham med 2 Knive, i Nødværge stak denne ihjel; han har forligt sig med den dødes Venner.

Anders Søfrensen Snedker af Broe Bierby² i Antvorskov Len, som i Nødværge har dræbt en Tømmermand Niels Pedersen i Bøstrup, der havde væltet sig ind paa ham.

Rasmus Handsen af Barløes i Fyen, der har dræbt en Mand, ved Navn David Simensen, i Nes; her meldes intet, at det skete af Nødværge eller Vaade.

Maren Brembs fra Gulland ansøger for sin Mand, som hun skriver har forsyndet sig mod det 5. Bud.

¹ Sj. R. har: Skandup.

² Sj. R. har: Broe Bierry; antagelig er ment: Brødre-Bjærgby, d. v. s. Slots-Bjærgby, Slagelse H.

Chirsten Andersdatter af Skaane ansøger for sin Mand Jens Madsen i Krogerup, som med et Stykke Træ havde slaaet en anden, saa at han døde deraf. NB. har Fredsbrev af den dødes Slægt.

Maren Christensdatter ansøger for sin Broder Zacharias N., Trompetær, der har begaaet Mordslet i Nødværge; han har tjent afdøde Hertug Uldrig i Krigen derude.

Anders Poulsen Nordverd, der er landflygtig, fordi han med en Økse huggede til Døde en Mand, som med sin Broder med Knive søgte ham og hans Fader.

Frands Dirigsen¹, der er landflygtig, fordi han i Mørke om Natten med et Spyd ihjelslog én, som tog et Bræt eller en Fjæl af en Krambod, som han bevogtede, og fordi der kun var et Vidne og han ikke biede og forsøgte Retten.

Erick Skouf i Christianopels Len, der ihjelstak én, der havde bedrevet Horeri med hans Kone, da Horkarlen havde bemægtiget sig ham og laa ovenpaa ham og vilde myrde ham.

Agnede, en Kvinde, for sin Mand Peder Grøders, en Instrumentist i Christiania i Norge, som i Nødværge skal have stukket en af sine Kammerater, som siden døde paa Grund af Bartsøkærens Forsømmelse.

Christen Madsen, der tjente hos en Bonde, ved Navn Laurids Blanck; da han skulde med ham hjem fra Odense, kom Laurids Blanck paa Vejen i Klammeri med en anden Bonde, ved Navn Jørgen Nielsen, og Christen Madsen forsøgte da at stifte Fred. Han mener, at det skete af Vaade og i Nødværge, men er dog svoret fredløs derfor. Sj. R. 19, 295. Orig. (for Maren Jørgensdatter i Egeskov og for Zacharias N., Trompetær) i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Bestall. etc. 1.

19. Okt. (Kbhvn.). Lignende Brev for Jens Andersen af Ribe, som i Nødværge har dræbt sin Broder Hans Andersen. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Bestall. etc. 1.

20. Okt. (—). Aab. Brev om Borgeleje penge for Tiden fra 1. Nov. 1634 til Paaskeaften den 29. Marts 1635. [Enslidende med Brevene af 8. Okt. 1633, dog at Nykøbing Sj. er

¹ Sj. R. har først haft: Erigsen; dette er rettet utydeligt, vistnok til Dirigsen.

sat til 10 i Stedet for 9, Korsør til 4 i Stedet for 7 og Maribo til 7 i Stedet for 14]. Sj. R. 19, 297.

20. Okt. (Kbhvn.). Pas for Budene, der affærdiges for at hente Borgelejepengene. [Enslýdende med Passene af 8. Okt. 1633]. Sj. R. 19, 298.

21. Okt. (—). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Claus von Buchwald, en af afdøde Daniel von Buchwalds Sønner, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 344 b.

— Oprejsningsbrev for denne Peder Nielsen af Ringsebye i Lolland til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen mod hans Nabo Niels Madsen, der for nogen Tid siden har gjort ham Vold i hans egen Gaard. Peder Nielsen har ladet ham stævne til Nørre Herreds Ting sammesteds, hvor han for denne Gerning er voldsvoren af 12 Mænd, som da blev opkrævet til Ting og skulde begive sig til Aastederne for dér at bese, hvad Niels Madsen havde begaaet i Peder Nielsens Gaard. Peder Nielsen har ikke forfulgt denne Sag saa lovligt, som han burde. Sm. R. 5, 161 b.

— Oprejsningsbrev for Mandrup Due til Haldkier til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Liget af en Kvinde, der er trukket op af en Aa paa hans Grund, uden at man har kunnet opdage, hvad der har været Aarsag til hendes Bane. J. R. 9, 83¹.

22. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Jomfru Margrette Rosenkrantz faar Bevilling til at være sin egen Værge og være raadig over sit Gods, dog, hvis hun vil afhænde noget af sit Gods, at det da sker med 2 gode Mænds Raadføring og Underskrift. Sj. R. 19, 298 b.

— Miss. til Hans Markdanner om Recepter for de syge i Tugthuset. Sj. T. 25, 345. (Tr.: KD. V. 155 f.).

— Aab. Brev, hvorved denne Peder von Eghen², Gert Smed og Peder Kran, Stenhuggere paa Gulland, faar Bevilling til indtil videre aarlig hver at udføre 3000 Fod Bloksten fra Gulland, dog mod den tilberlige Told og Rettighed.

¹ Udenfor er skrevet: Hans Langes Skrift anni 1634 10. Julii. ² Peter von Eigen; jvfr. Bevilling for samme af 30. Maj 1632.

Ligeledes bevilges det dem, at de maa have deres Gaarde, som de nu bebor, kvit og fri for Ægt, Arbejde og al anden kongelig Tyng. Sk. R. 5, 120. Udat. Udt. i Sk. T. 6, 93 b.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget Hertuginde til Kurland Fru Elisabet Magdalena, at hun maa tilforhandle sig 50 Køer paa Gulland og udføre dem derfra, maa han, naar der sker Henvendelse til ham hermed, ikke lægge hende nogen Hindring i Vejen. Sk. T. 6, 93 b.

— Miss. til Niels Lange og Jørgen Kruse om at begive sig til Aastrupgaard, tage med sig en Tømmermester og en Murmester, undersøge, hvad der er nødvendigt til Bygningen, takser, hvad det vil koste, og indsende Takseringen beskrevet til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 139.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen har anset det for godt at lade anvise Kongens Søns Gemalinde hendes Livgeding, skal han rette sig efter nu straks inden 8 Dage efter dette Brevs Datum at være til Stede paa Dronningborg Slot, naar Kongens Mænd [og] de kursachsiske Kommissarier ankommer dertil, hvor han da vil faa nærmere Underretning om Kongens Vilje. J. T. 9, 139.

— Lignende Miss. til Tønne Friis om at give Møde paa Stjernholm til samme Tid. Udt. i J. T. 9, 139.

23. Okt. (—). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Laxmand Gyldenstjerne til Giersgaard(!). Da Holger Rosenkrantz til Demstrup, Befalingsmand paa Bornholm, har begæret 2 Gaarde i Vrangrup By i Skammesløf Sogn i Laholms Len til Mageskifte for 1 Gaard i Karup By og 1 Gaard i Lye, begge i Karup Sogn, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods, dog at de i Stedet for den tilbudte Gaard i Karup By udlægger en bestemt anden Gaard i Karup By til Kongen, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Ifver Krabbe til Jordberg, Embedsmand paa Laholm Slot, at overvære Besigtelsen. Sk. T. 6, 94 b.

— Miss. til Ifver Krabbe om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i Sk. T. 6, 95 b.

— Miss. til Mogens Pax og Tygge Brahe. Da Sifvert Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildegaard, har begæret

6 Gaarde i Fløng By og Sogn i Sømme Herred, tilhørende Roskilde Kapitel og Domkirke, til Mageskifte for 3 Gaarde i Jersie By og Sogn, 1 Gaard i Skendtsved i Tune Herred og 1 Gaard i Ørsted By og Sogn i Ramsø Herred, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Naar Mageskiftet er sluttet, skal de fordele det Gods, som udlægges til Kapitlet og Domkirken, blandt Participanterne, saa at enhver kan vide, hvad der tilkommer ham. Kongen har befalet Kapitlet at lade en Fuldmægtig være til Stede ved Besigtelsen. Sj. T. 25, 345 b. K.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde om at lade en Fuldmægtig give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i Sj. T. 25, 346. K.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen. Da Sten Rodstøns Gaard er næsten helt afbrændt med Størsteparten af hans Løsøre og en stor Part af hans Brøve, skal Adressaten meddele ham en rigtig Kopi med Rigens Segl under af de Domme, som han selv og andre har erhvervet i Sager, der kunde vedrøre ham, siden Herredagen 1620. Udt. i J. T. 9, 139.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz. Da Kongen har bestemt, at hans Døtre, de unge Frøkener, en Tid lang skal forblive paa Nykøbing Slot, skal han sende 2 eller 3 Skuder med Ved¹ dertil, eftersom han eragter, de har fornøden; han skal endvidere hver Uge skaffe noget Vildt til deres Taffel efter Behov. Sj. T. 25, 345.

24. Okt. (—). Skøde til Felix Fux, Rotgiter² i København, paa et Hus i Strædet mellem Holger Rosenkrantz's Gaard og Giethuset. Sj. R. 19, 298 b. (Tr.: KD. III. 137).

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Keye Nielsen og Fredrik Clausen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 346.

— Miss. til Sifvert Urne. Madts Ollufsen, Borger i Roskilde, har klaget over, at han højlig forurettes af Byfogden i Roskilde Marcus Madtsen, idet denne, da Klageren i sit ærlige Hverv var paa Rejse i Jylland, med 4 Mænd ulovligt er

¹ Sj. T. har: hued; se herom ndfr. S. 785 L. 23 f. Roetkiert.

² Sj. R. har:

faldet ind i hans Bo og ladet alt hans Gods udvurdere deraf, som det videre kan ses af hans hosliggende Supplikats. Sifvert Urne skal nøje undersøge denne Sag og skaffe Madts Ollufsen Ret. Sj. T. 25, 346.

24. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene Fredrik Urne, Sifvert Urne, Jørgen Seefeld, Ventsel Rotkirk og Hr. Fredrik Reedtz om at sende deres Postvogne med Heste og andet Tilbehør til Koldinghus, saa at de kan være dér til den 5. Nov. Udt. i Sj. T. 25, 346 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen om at lade denne Peder Madtsen, Kongens Bødker, som nu fremsendes, faa nødtørfdig Hjælp til at lade hugge 40,000 Favne Knapholt, som er fornødent til Kongens Bødkerhus i det store Bryggers, og 10,000 Stkr. Knapholt til Bunde og siden lade Tømmeret befordre til bekvemme Ladesteder, hvorfra det til Foraaret kan føres til København. Sk. T. 6, 93 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Clemmet Hansen, Bøssemager og Soldat i Halmstad, har berettet, at Jacob Knudsen, hans Kaptejn dér sammesteds, da Clemmet Hansen var udkommanderet til Wolgast, har ladet tage al den Fattigdom, som han havde, ud af hans Hus for nogen Gæld, som Klageren skulde være ham skyldig, som det videre kan ses af hosliggende Supplikation. Adressaten skal nøje erkyndige sig om, hvorledes det forholder sig hermed, og skaffe Clemmet Hansen Ret, saavidt det er billigt. Sk. T. 6, 94.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. En Enke af Haderslev By, ved Navn Marren, Enke efter Bartram von Buchwald, har berettet, at hendes afdøde Husbonde efter Kongens Tilladelse¹ for nogle Aar siden har faaet Indførsel i Sandbygaard i Skaane, som Fru Vivike Griis, Enke efter Peder Mund, havde i Forlening, for nogen Gæld, som han havde at fordrø hos hende, og at han havde givet en Mand, ved Navn Jørgen Nielsen, nu bosat i Ystad, Fuldmagt til at forvalte samme Gods og skaffe Betalingen, men at denne har forholdt ham Betalingen og ikke vil aflægge Regnskab. Andragerinden har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaten om at til-

¹ 17. Marts 1622 og 25. Sept. 1623.

holde Jørgen Nielsen at gøre Regnskab for, hvad han i saa Maade paa hendes og hendes Børns Vegne har oppebaaret, og levere det fra sig. Adressaten skal strængt tilholde Jørgen Nielsen at gøre hende Regnskab for, hvad han har oppebaaret af Sandbygaard, og levere Oppebørslen fra sig, saafremt der ikke skal optænkes andre Midler dertil. Sk. T. 6, 96.

24. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Fru Vivike Griis. Den i det foregaaende Missive omhandlede Klage fra Bartram von Buchwalds Enke Maren i Haderslev kommuniseres hende med Tilføjelse af, at nævnte Jørgen Nielsen har paastaaet, at Fru Vivike Griis selv har modtaget en Del af Oppebørslen af Sandbygaard. Dersom det forholder sig saaledes, skal hun levere det, som hun har oppebaaret, til nævnte Enkes Fuldmægtig, for at al Vidtløftighed og unødigt Trætte kan forekommes. Sk. T. 6, 96 b.

— Miss. til Ernst Normand og Johan Brockenhuus. Corfits Ulfeldt til Tvis, Skibshøvedsmand, har berettet, at han for nogen Tid siden har faaet Indførsel i Sandbygaard i Skaane, som Fru Vivike Griis, Peder Munds Enke, har i Forledning, for en Sum Penge, som han har at fordre hos hende. Denne Indførsel gaar ud paa, at naar en Enke af Haderslev, ved Navn, Maren Bartrams Enke, har faaet, hvad der tilkommer hende efter den Indførsel, som hendes afdøde Husbonde har faaet i samme Gods, skal han træde til. Han har derfor begæret Kongens Befaling til 2 gode Mænd om at stævne denne Enke for sig med Bevis for, hvad hun har faaet af Sandbygaard, for at man deraf kan se, om hun har faaet, hvad der med Rette tilkommer hende, eller ikke, for at han kan vide, naar han kan træde til. Adressaterne skal med det allerførste stævne nævnte Enke for sig, fordre Rigtighed af hende for den Oppebørsel, som hun har faaet af Sandbygaard og Gods, og give det skriftligt til Corfits Ulfeldt, for at han kan vide at rette sig derefter. J. T. 9, 139 b.

— Miss. til Christoffer Stensen. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem Fru Ølegaard Pentz, Jaakim Bernesis¹ Enke, og hendes Søn Frederik Bernesis, skal

¹ Joakim von Barnewitz († 1626).

Adressaten rette sin Lejlighed efter at være til Stede paa dette Skifte og, endskønt Boet efter Kongens Moder den afdøde Dronnings Befaling ikke er registreret, saa skal dette dog ikke hindre, at Skiftet foretages. Han skal paatage sig Værgemaal for Fru Ølegaard Pentz, medens Skiftet staar paa. Sm. T. 6, 394.

24. Okt. Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup om paa ovennævnte Skifte at paatage sig Værgemaal for Frederik Barnesis. Sm. T. 6, 394.

— Forleningsbrev for Jørgen Rasch, Kongens Luttenist, der tilforn¹ har faaet Ekspektancebrev paa det første ledige Vikarie i Aarhus Domkirke, paa det efter afdøde Laurits Jørgensen, forrige Renteriskriver, ledige Vikarie i Aarhus Domkirke, kaldet S. Margaritæ Alters Vikarie. Han skal gøre sig Tyng og Tjeneste inden og uden Kirken som andre residerende Kanniker der sammesteds og være den gejstlige Ordinans om Religionen og Kapitlets Statuter aldeles undergivet. [Iøvrigt med Art. 2]. J. R. 9, 83.

— Miss. til Hr. Otte Skeel og Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal]. Det berettes, at nogle Sogne i Aalborg Len, som betjenes af Sædedegne, ligger saa nær omkring Hobro, at de efter Ordinansen kan betjenes af Skolen og Degnene sammesteds. For at Skolens Gavn kan søges desto bedre, har Kongen bevilget, at de Sogne, som ligger saa nær ved Hobro Skole, som Ordinansen indeholder, maa forsynes med Degne af Skolen, naar de Sædedegne, som nu betjener dem, dør, saafremt Skolen har dygtige Personer baade til at undervise Ungdommen og til at forrette Kirketjenesten, saa vidt en Degn bør. Naar samme Sædedegne dør, skal Adressaterne gøre den Anordning, at Degnekaldene betjenes af Skolens Personer, som skal nyde Degnerenten paa ovennævnte Vilkaar. J. T. 9, 139 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Christen Skeel til Holbekgaard har berettet, at Udby Sogns Kirke er ganske brøstfældig og paa Grund af sin ringe Indkomst er kommet i en Gæld paa 300 Dlr. Deraf skylder Kirken ham 150 Dlr., og han tilbyder nu at eftergive Kirken denne Gæld, saafremt den af en

¹ 2. Febr. 1632.

anden formuende Kirke kan faa saa megen Hjælp, at Resten af Gælden kan betaales dermed. Kongen bevilger, at der af Ørsted Kirkes Forraad maa anvendes 150 Dlr. til Betaling af Udby Kirkes Gæld, men denne skal derefter vedligeholdes af sin egen Indkomst. J. T. 9, 140.

24. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Urne om at give Møde, naar Prinsens Gemal faar anvist sit Livgeding, hvilket skal være paa Dronningborg, og forholde sig efter hosliggende Dokument med Anvisning paa Livgedinget. Udt. i J. T. 9, 140 b.

25. Okt. (—)¹. Miss. til Rentemestrene. Kongen sender dem en Fortegnelse paa en Del Udgifter ved de Komedier, som blev opført ved Kongens Søns Bilager, og som Dr. Johannes Lauremberg har ladet levere Kongen. De skal betale disse Udgifter efter Fortegnelsen, naar der indgaar Penge. Hans Søfrensen, Borger i Randers, har andraget om til sig og sine Konsorter at faa udlaant 10 eller 12 Gøtlinger² til dermed at udruste et Skib, som de vil udsende til Sejlads paa Spanien. Rentemestrene skal tage nøjagtig Kavtion af dem for, at de enten vil tilbagelevere samme Stykker eller deres Værd, naar paaæskes, og siden lade dem faa samme Gøtlinger fra Kongens Tøjhus. Sj. T. 25, 346 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Tage Thott. Da Sigvord Grubbe til Torup har begæret 4 Gaarde i Munkerup, 1 Gaard i Nyrup, 1 Gaard i Maglesede og 1 Gaard i Lilleseede, alle i Froste Herred i Malmøhus Len, til Mageskifte for 2 Gaarde i Ørmelle, 1 Gaard i Ønnerup, 1 Gaard i Lille Svedalle ved Lindholm, alle i Vemmenhøgs Herred, og 1 Gaard i Stefvie i Torne Herred og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere for 1 Gaard i Kirkekøbing i Skyts Herred, 1 Gaard i Tyelse i Oxie Herred og 1 Gaard i Hogserød i Froste Herred, skal Adressaten snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt ovennævnte Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 97 b.

¹ Orig. er dateret: København, i K. og Sj. T. er Dateringsstedet: Frederiksborg. ² En Slags Skibskanon.

25. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe. Da Ifver Lykke har begæret 2 Gaarde i Ersløf By og Sogn i Mors Land til Mageskifte for 1 Gaard i Lund paa Hannes, 1 Gaard i Møllerup paa Mors og hans Part i Midom¹ Mølle, der ellers tilhører Kronen, skal Ifver Krabbe indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Mariager Kloster]. Udt. i J. T. 9, 140 b.

— Miss. til Niels Friis. Da Ifver Lykke har begæret 1 Gaard i Hundborg By og Sogn og 1 Gaard i Siøring By og Sogn i Hundborg Herred til Mageskifte for 1 Gaard Skifverklet i Hiermal² Sogn i Hillerslev Herred i Thy, skal Niels Friis indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Sejlstруп]. Udt. i J. T. 9, 140 b.

26. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Rentemestrene. Denne Brevviser Marcus Jørgensen, Borger i Slagelse, har berettet, at han en Tid lang har ladet brygge Øl til Hr. Volde-
mar Christian, Greve til Slesvig, Holsten etc., Kongens Søn, til hans Fornødenhed paa Sorø. Efterhaanden som der kommer Penge i Renteriet, skal de betale ham det, som han kan bevise at have brygget og leveret til Grev Voldemars Fornødenhed, dog skal han efter denne Dag ikke mere brygge til Greven. Sj. T. 25, 347. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at sende N. Læster Malt til Provianthuset. — Næmlig Fredrik Urne (Kronborg 60 Læster), Sifvert Urne (Roskilde 5 Læster), Jørgen Seefeld (Ringsted 8 Læster), Hr. Hans Lindenov (Kalundborg 40 Læster), Ventsel Rotkirk (Antvorskov 50 Læster), Hr. Claus Daa (Dragsholm 10 Læster) og Hr. Fredrik Reedtz (Vordingborg 10 Læster). Udt. i Sj. T. 25, 347. K.

— Miss. til Rentemestrene om at skaffe Skifferdækkeren 50 Ris Skiffersten til Istandsættelse af Brøstfældigheden paa Taget paa Husene paa Koldinghus Slot og en Skude, som kan føre Stenene til Kolding. De skal tilholde Skiffertæk-

¹ Formentlig: Mydam, V. Assels S., Morsø Sdr. H.

² Hjørdemaal.

køren straks at begive sig til Kolding og udføre nævnte Arbejde. Sj. T. 25, 347 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

26. Okt. (Frøderiksborg). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Da Kongen nu ikke har nogen Hofmesterinde for sine Døtre, de unge Frøkener, og i en Hast ikke kan finde nogen, som er tjenlig dertil, anser Kongen, som tilforn har talt med ham derom, det for godt en Tid lang at lade sine Døtre forblive til Opvartning hos Kongens Søn, den udvalgte Prins [Christian V] og hans Gemal. For at de af disses Hofmesterinde kan holdes til det, som de hidtil altid har været holdt til at gøre, og for at deres Opvartning og Nærværelse ikke skal blive Prinsen eller hans Gemal til Molest i en eller anden Maade, vil Kongen, at der skal forholdes saaledes: Adressaten skal efter Kongens forrige Befaling gøre den Anordning, at nævnte Kongens Børn paa Kongens Bekostning faar 8 Retter til Middagsmaaltid og ligesaa mange til Aftensmaaltid med 3 Potter Vin til begge Maaltider og nødtørfigt Øl, som det er dem tjenligt. De skal beholde hos sig 2 Piger og 2 Dreng, som skal bespises med den Mad, der kommer af Frøknernes Taffel. De Sengklæder, som samme Piger og Dreng skal ligge paa, skal tages med fra København. Deres Linklæder skal toes i Byen for Penge, eftersom han kan akkordere med en eller anden derom. Ved til Brændsel og Vildbrad skal skaffes fra Vordingborg, eftersom der allerede er befalet derom. Diskduge og Servietter, Fade og Tallerkner skal tages med fra København. Skolemesteren, Danseren og Organisten skal logeres i Byen og have samme Kostpenge som Organisten. De skal holde deres bestemte Timer i alting, eftersom det altid har været sædvanligt. Han skal tale med Prinsen og Prinsessen om, at de disponerer Hofmesterinden dertil, saafremt hendes Alder ikke er for høj, saa at hun kunde gøre større Skade end Gavn, idet hun ikke kunde holde Øjnene aabne om Aftenen, muligvis heller ikke staa saa tidligt op om Morgenen, hvilket kunde causere allehaande hos de unge Folk, om man ikke ser til i Tide; for vi er fast udi den Mening, at den Frue, som har Prinsessens Hofmester, at hun skulde saa vel og muligt bedre forestaa Værket, og kunde lettelig samme Hofmester faa et Kammer paa Slottet, som var noget nær hos Frøkerne. Sm. T. 6, 395.

27. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Erik Ottesen. Da det berettes, at Kongens Skibe, som skal føre de franske og de polske Gesandter bort, paa Grund af Modbør endnu ligger for København, og da Vinteren nærmer sig stærkt, da saadanne Skibe ikke uden den største Fare kan føres over Søen, skal han straks lade 2 Pinasser gøre færdige til at føre Gesandterne hver til sit Sted. Den Proviant, som nu findes i de store Skibe, skal udtages og leveres til de smaa, for at der ikke skal gøres yderligere Omkostning derpaa. K. Udt. i Sj. T. 25, 347 b.

— Miss. til Rentemestrene. Da en Del af de sachsiske Folk drager til Roskilde og ikke kommer til Frederiksborg, skal Adressaterne skaffe til Roskilde, hvad der kan tænkes ikke at være i Forraad dér. Kongen mener, at de, som rejser den Vej, vil blive liggende dér 2 eller 3 Dage, indtil Kurfyrstinden kommer fra Frederiksborg dertil. Udt. i Sj. T. 25, 347 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Ramel, [Landsdommer i Skaane]. Kongen har befaleet Lensmændene i Skaane og Kapitlet i Lund at indkræve $1\frac{1}{2}$ slet Mark af hver af deres Bønder og tilsende ham Pengene med rigtigt Mandtal. Han skal anvende Pengene til Reparation af hans Residens i Helnekirke, saa vidt det endelig er fornødent, og ellers ordne det saaledes, at hvad der fattes, nødtørftig repareres uden videre Begæring om Hjælp. Sk. T. 6, 97.

— Miss. til Lunde Kapitel. Da Helnekirke er meget brøstfældig, saa at Landsdommeren i Skaane ikke vel kan have sin Residens dér, med mindre den repareres nogenlunde, og da der til en saadan Reparation behøves Penge, skal Kapitlet lade sine Bønder kontribuere dertil, indsamle 2 eller $1\frac{1}{2}$ Mark af hver Bonde og tilstille Hendrik Ramel, Landsdommer i Skaane, Pengene og rigtigt Mandtal over dem. Sk. T. 6, 100.

— Lignende Miss. til Lensmændene i Skaane om af Kronens og Gejstlighedens Bønder (undtagen Kapitlets, hvem Kongen selv har tilskrevet derom) at opkræve $1\frac{1}{2}$ Mark til Reparation af Helnekirke. Sk. T. 6, 101.

27. Okt.¹ (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse om at lægge 2 Gaarde i Lidsemose, 2 Gaarde i Løckeby, 1 Gaard i Stengade, alle i Tullebølle Sogn, en Part i 1 Gaard i Refberg i Semmerbølle Sogn, 1 Gaard paa Houf i Støfnse² Sogn, 1 Gaard i Illebølle og 1 Gaard og en Part i 1 Gaard i Ennebølle, alle i Nørre Herred i Langeland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Hilleborg Pors, Enke efter Niels Gaas til Hiortholmb, ind under Tranekær Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. F. R. 4, 49 b.

28. Okt. (—). Miss. til Jost Høg om at optage Hans Ebbesens Søn Ebbe Hansen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 348.

— Miss. til Erik Pors og Verner Parsberg om at aabne afdøde Thomes Nolls Bo, deraf udtage et Forpagtningsbrev paa Lyse Klosters Len, hvormed han har været forlenet, levere det til Jacob Tøjhuskriver, og i Stedet indlægge en Meddelelse under deres Hænder om, at Brevet er udtaget og hvem det er tilstillet. Sj. T. 25, 348.

—³ Miss. til Hr. Hans Lindenov om at lægge 1 Gaard, kaldet Fosinge⁴, en Part af en Gaard i Kierby og 1 Gaard i Bastrup i Kalundborg Len, som Kongen har faaet til Mageskifte⁵ af Hr. Jørgen Brahe, ind under Lenet, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt af dem. Udt. i Sj. T. 25, 360.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Da der er opstaaet Trætte om en Arv efter afdøde Hermand Tommesen, fordum Indvaaner i Malmø, og den, som mener at kunne optræde paa de rette Arvingers Vegne, er blevet opholdt af Vind og Vejr, men dog er kommet til Stede samme Dag, da der gik Afsked i Sagen, førend Raadhuset⁶ er afholdt, skal de paany tage Sagen for sig og efter de Breve og Dokumenter, der

¹ F. R. har først haft: 27. Sept. (samme Dag som Mageskiftet) 1635, men dette er rettet til: 27. Okt. Aarstallet maa være en Fejlskrift.
² Stoense. ³ Indført mellem 26. og 30. Nov. 1634. ⁴ Forsinge, Arts H. ⁵ 18. Juni 1632. ⁶ Raadsmødet eller Ting.

lægges i Rette for dem, afsige endelig Dom om, hvem der er mest berettiget til samme Arv. Sk. T. 6, 99 b.

28. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Fredrik Reedtz om at sende Rasmus Jensen Norbage, der for sin Forseelse med et Kvindfolk er dømt til Kagen, til Holmen, hvor han skal gaa i Jern. Udt. i Sj. T. 25, 347 b.

— Miss. til samme om at tage Hans Fisker af Kundby, som er geraadet i vidtløftige Trætter og ikke har Formue til at føre sine Sager ved Retten, i Forsvar og hjælpe ham til Rette, saa vidt det er i Overensstemmelse med Lov og Ret. Udt. i Sj. T. 25, 347 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om ostindisk Kompagnis Tilgodehavende til Betaling af 4 udenbys Enker. Sj. T. 25, 348. K. (Tr.: KD. V. 156).

— (Kbhvn.). Miss. til H[olger] Rosenkrantz paa Gulland. Da det berettes, at 5 eller 6 af Bønderne i Vald og Houfgren Sogne paa Gulland, som Hr. Hans Nielsen er Sognepræst til, kan undværes fra Ladegaardens Avl dér, bevilger Kongen, at Sognepræsten maa nyde deres Arbejde, hvilket Adressaten skal anordne. Sk. T. 6, 98 b.

— [U. St.]. Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Da det berettes, at en Del af Præsterne i Malmø har meget lidt til Underholdning, saa at de, deres Hustruer og Børn ikke kan leve af deres Genant, skal han tilholde Borgerne i Malmø efter Ordinansen og Ribe Artikel, som befaler Borgerne at forbedre deres Sognepræsters Løn, at forsyne deres Sjælesørgere med tilbørlig Underholdning, hvor de ikke er tilbørligt forsynede. Sk. T. 6, 98 b.

— (Frederiksborg). Miss.¹ til samme. Byfogden i Lund² og Søfren Pedersen sammesteds har for nogen Tid siden³ faaet Bevilling til at indrette en Vinkælder. Af Adressatens Beretning fremgaar det, at Vinhandelen dér i Byen endnu er i samme Tilstand, som den var tilforn, uden nogen Forbedring, og at samme Privilegium er til Skade for andre, som hidtil har brugt samme Haandtering og som er øvede i og vant til Vin-

¹ Overskriften lyder: Brev Ungdommen i Lund anlangende. ² Kristen Simonsen. ³ 29. Maj 1634.

handelen. Da Privilegiet kun er bevilget indtil videre, skal Adressaten tage Privilegiet til sig og siden tilstede enhver (som bekvemmeligt kan forrette det) uhindret at udtappe og falholde Vin og anden Drik. Sk. T. 6, 99.

28. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Knud Gabrielsen om, at det tillades ham at rejse til Jylland, dog at han kommer tilbage med det allerførste. Udt. i Sk. T. 6, 99 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand paa Aalborghus Slot, faar Bevilling til at lade bygge en Kirke paa Hersholmens Ø¹, da Øens Indvaanere tit og ofte er blevet forsømte i deres Saligheds Sag, fordi Præsten i Elling ikke har kunnet komme saa hurtigt over Vandet til dem, som det burde være sket, saa at smaa Børn ofte er døde uden Daaben, andre uden Nadverens Meddelelse, somme har staaet ubegravet over Jorden i nogle Uger og megen anden Ulejlighed, som de derom optagne Tingsvidner oplyser. Til Kirken maa der efter Ordinansen beskikkes en Præst med Bolig paa Øen. Foruden det, som Otte Skeel selv tillægger ham, maa han nyde den Præsterettighed, der kan falde paa Øen. Han skal i alle Maader forholde sig som en retsindig Guds Ords Tjener efter Ordinansen og Kongens Forordning. J. R. 9. 83 b. K.

— Miss. til Hr. Christen Thomesen. Det berettes, at Grindaa² Mølle for rum Tid siden er blevet fordærvet af Sandflugt og blevet øde. Dersom der er Haab om, at den igen kan blive ved Magt, skal han lade den genopbygge og lade det fornødne Tømmer dertil hugge i Kronens Skove, men dersom der er nogen, som paa egen Risiko vil paatage sig at bygge Møllen op igen, naar der skaffes fornødent Tømmer og andre Materialier dertil, skal Adressaten akkordere med ham derom og give ham nogen Forskaansel paa Landgilden, dog saaledes, at der ydes Landgilde af Møllen, saa snart det er muligt. J. T. 9, 141.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Randers. De har erhvervet Kongens Bevilling paa at holde et Marked, men da det falder paa samme Dag som Æbeltoft Marked, skal de med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor-

¹ Hirtsholmene, Horns H., Jylland.

² Grenaa.

vidt det er gavnligst for Borgerne i Randers, at Markedet holdes 8—10 Dage før eller efter Æbeltoft Marked. J. T. 9, 141.

28. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Otte Skeel og Hr. Knud Gyldenstjerne. Jens Bang, Borger i Aalborg, har berettet, at Kommissarierne har kendt, at han skal gøre sine Medparticipanter i det spanske Kompagni Regnskab, hvorimod det er ham forbeholdt at fordrø Regnskab af sine Meddirektører. Da denne Kommissariernes Kendelse endnu ikke er efterkommet, skal Adressaterne til bestemt Tid og Sted indstævne for sig Jens Bang, dem af hans Meddirektører, der endnu lever, samt de afdødes Arvinger med deres egne og de afdødes Regnskaber, Antegnelser og andre Dokumenter paa Indtægt og Udgift paa nævnte Kompagnis Vegne. Endvidere skal de lade nogle forstandige, upartiske Skrivere og Købmænd revidere Regnskaberne, efter Regnskabernes Revision bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 9, 141 b¹.

30. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne M. Pouel von Støcken² faar Bevilling paa at faa en Vandmølle³ ved Slangerup for billigt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift, naar den Kvinde, som nu har den, dør eller godvilligt vil afstaa den. Sj. R. 19, 299.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Ventsel Rotkirk. Kongen har til Eyller Urne til Gundersleholm, Befalingsmand over Bradsberg Len, udlagt noget af Kronens Gods i Antvorskov Len til Pant for en Sum Penge, som han har forstrakt Riget med. Da det berettes, at Fru Lisbet Bilde til Førsef, Sifvert Becks Enke, har faaet noget af dette Gods til Mageskitte, skal han skaffe sig at vide, hvilket Gods hun har faaet af det, som er udlagt til Eyller Urne, og i Stedet derfor til denne udlægge andet Gods, som for Belejligheds Skyld kan undværes fra Slottet, og som i Landgilde beløber sig til ligesaa meget som det han har mistet. Sj. T. 25, 348 b.

— Miss. til Fredrik Urne om at forskaane Mickel Møl-

¹ Tr.: D. H. Wulff: Jens Bang S. 17 f. ² Sj. R. har: Stocket, og i Navneregistret: Stocken. ³ Saaledes i Overskriften; Teksten har: ha . . . Mølle.

ler i Fauерholms Mølle for noget af hans Landgilde i indeværende Aar, svarende til den Tid, i hvilken han ikke kan komme til at male, da Dammene er „udbrødne“, fordi Fiskemesteren har ladet fiske deri. Udt. i Sj. T. 25, 348 b.

30. Okt.¹ (Frederiksborg). Miss. til Hendrik Ramel om at lægge 1 Gaard i Gummerup i Sollerup² Sogn i Froste Herred i Skaane, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Anne Brahe, Enke efter Sten Maltesen til Løberød, ind under Froste Herreds Løn, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den, Sk. T. 6, 100 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe om at føre Kurfyrstinden³ med hendes Følge den Vej henad Assens. F. T. 4, 305 b.

— Miss. til Hr. Mogens [Kaas]⁴ om at lade Skuderne og Færgerne løbe om til Assens, naar de har ført de fremmede til Nyborg, og ligeledes lade dem overføre de fremmede dér. F. T. 4, 305 b.

— Miss. til Christian Normand. Da Fru Anne Bilde til Nakebølle, Eiler Brockenhuus's Enke, har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem hende og hendes Brodersøn Eiler Bilde til Nakebølle, skal Christian Normand rette sin Lejlighed efter at svare for Fru Anne Bilde mod nævnte hendes Brodersøn i den Trætte, der er eller kan falde mellem dem. F. T. 4, 306.

— Miss. til Gunde Lange om at sætte en anden i Stedet for den Person, som har oppebaaret Kommissarietolden i Thisted og som er afgaaet ved Døden. Udt. i J. T. 9, 142.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne, Hr. Jørgen Brahe, Claus Brockenhuus og Knud Ulfeldt. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at taksere Bygningerne paa alle afdøde Hofmester Frants Rantzaus Hovedgaarde paa Sjælland og Fyen. Da det berettes, at de endnu ikke har efterkommet denne Befaling, skal de med det allerførste foretage denne Taksering og give den beskrevet. Dersom de ikke alle

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: 1639. ² Sallerup. ³ Magdalena Sibylla, Kurfyrstinde af Sachsen, Moder til Prins Christians Gemalinde Magdalena Sibylla. ⁴ Slægtsnavnet er glemt i F. T.

kan enes om denne Taksering, skal de to ældste blandt dem give beskrevet, hvor højt disse Gaarde takseres. J. T. 9, 142.

1. Nov. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Laurits Skinkel paa det efter Dr. Jen[s] Dynesen ledige Kannikedomme i Ribe Domkirke efter et Ekspektancebrev¹, som han havde, „lydende som det, Jørgen Rasch fik, Hafn. den 24. Okt. 1634“. Udt. i J. R. 9, 84 b.

3. Nov. (—). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Gunde Lange til Søfde af Renteriet maa faa udstedt Kvittansiarum for Tønsberg Len mod et nøjagtigt Pantebrev paa hans Gaarde i Norge Fosesholm og Fritzøe med Tilliggende, over hvilke der tilsendes dem en af ham underskrevet Jordebog. Dog skal han give simpel Rente af den Skat, der er paabudt, medens han havde Lenet, og som ikke er erlagt i rette Tid i Rentekammeret, og han skal kun være forskaanet for Renten af Lenets Indkomst fra 1. Maj 1634. Desuden skal Gunde Lange aarlig af det, som han skylder, give 6 Procent i Rente fra 1. Maj 1634 at regne; efterhaanden som han betaler Hovedstolen, skal det ogsaa paases, at Renten fordres. Sj. T. 25, 349.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, og Tygge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard. Jomfru Birgitte Bilde har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem hende paa den ene og hendes afdøde Broder Henning Bilde's Børn paa den anden Side, fordi deres afdøde Fader ikke har underskrevet den Bevilling, som de andre Søkende havde givet afdøde Jomfru Lisbet Bilde Brev paa, og har begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at være til Stede paa Skiftet og (naar Gælden efter Loven først er betalt) skifte mellem dem og udvise hver sin Lod og Part af nævnte Arv. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at samles paa belejlig Tid og Sted, indstævne begge Parterne for sig, nøje undersøge Sagen og siden (naar Gælden først er betalt af den efterladte Arv) skifte dem imellem, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 25, 349 b.

¹ 19. Okt. 1629.

3. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Jens Bilde om paa ovennævnte Skifte mellem Jomfru Birgitte Bilde og hendes afdøde Broder Henning Bildes Børn at paatage sig Værgemaalet for Henning Bildes Børn og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er ret. Sj. T. 25, 350.

4. Nov. (—). Aab. Brev om Forebyggelse af Sandflugten i Laholms Len. Sk. R. 5, 120 b. (Tr.: CCD. IV. 618 f.).

— Miss. til Rentemestrene. De skal straks forhandle med Købmænd, som inden Februar Maaned til den ostindiske Udrustning kan levere i København for 4000 Rdlr. Bly, for 4000 Rdlr. Kviksølv, for 4000 Rdlr. Zinnober eller Vermilion¹, for 400 Rdlr. Bernstein² eller Rav og for 800 Rdlr. af det bedste Allun. Sj. T. 25, 350. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Niels Trolle om at lægge 1 Gaard i Vredsløselille, som Kongen for nogen Tid siden har faaet til Mageskifte af Eyller Urne til Gunderslevholm, Befalingsmand over Bratsberg Len, ind under Københavns Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede og Regnskab for den visse og uvisse Indtægt af den. Sj. T. 25, 350 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om en Gældssag mellem Claus Søfrensen, Borger i København, og Jan van Goettem. Sj. T. 25, 350 b. (Tr.: KD. V. 156).

— Miss. til Hr. Claus Daa, Hr. Hans Lindenov og Hr. Jost Høg. Da der er opstaaet Trætte mellem Hr. Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, og hans forrige Skriver Jacob Pedersen om Mangler i dennes Regnskab, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest at indstævne Parterne for sig efter den Stævning, der er udtaget i Sagen til næstkommende Herredag, undersøge Sagen og dømme i den. Sj. T. 25, 351.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt og Hr. Hendrik Hvitfeldt. Kongens Renteskriver Christoffer Ifversen og David Pedersen, Borger i Helsingborg, har berettet, at de er

¹ Vermillon = Zinnober.
Bornstehn.

² Orig. og K. har Barnsted, Sj. T.

Participanten i et Skib, kaldet Croneborg, hvormed Skipper Jacob Smid i nogle Aar har sejlet paa Strædet og hvormed der er indbragt en anselig Sum Penge. Disse Penge har Villum Mortensen, Tolder i Helsingør, Peder Svendsen, Borgemester sammesteds, og Bartholomeus Hogensen, Borger i København, trukket og har saaledes beholdt hele Kapitalen hos sig uden noget Tilbud om at tilfredsstille deres Medredere for deres Kvota, som de efter al Rimelighed burde have gjort. Christoffer Ifversen og David Pedersen formener at være storlig forurettet derved af dem, og at Villum Mortensen, Peder Svendsen og Bartholomeus Hogensen er pligtige at erstatte dem deres tilfaldne Hovedstol med Rente, Skadegæld og al Interesse, som kunde tilfalde dem af Kapitalen. Andragerne har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at stævne de nævnte 3 Mænd i Rette for sig med rigtig Forklaring og Regnskab og dømme Parterne imellem om deres Regnskab og Tvi-stighed. Adressaterne skal stævne begge Parter for sig med Forklaring og Regnskab til 6 Uger efter dette Brevs Datum, dømme i deres Trætte og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Sk. T. 6, 101 b.

4. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt. Kongen erfarer af adskillige Dokumenter, at Johanna Peder Søfrens i Hersløf højlig forurettes af Jens Pedersen sammesteds. Da hun paa Grund af sin Fattigdom ikke kan faa sin Ret af Jens Pedersen, skal Adressaten antage sig hendes Sag og hjælpe hende, saa meget det er i Overensstemmelse med Retten. Sk. T. 6, 102.

— Miss. til Malte Juel. Da Kongen har bevilget Patrick Dombur, Major i Skaane, 400 Speciedlr. og det Traktement, som Kaptejnen for det Kompagni, han selv fører, havde, skal Malte Juel lade Majoren faa den Gaard i hans Len [Kristianstad], som Kaptejnen tilforn har haft, fra 1. Maj sidstforleden at regne og saa længe han bliver i Kongens Tjeneste. Sk. T. 6, 102 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt og Hr. Hendrik Hvitfeldt om at anholde de Skuder og Færger, som findes for Helsingborg og Landskrone, og sende dem til Helsingør med Kampesten til Brug til Brokarrene sammesteds. Udt. i Sk. T. 6, 102 b.

4. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Palle Rodsten, Henning Valkendorf og Hendrik Podebusk. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at afslutte Skiftet mellem Hans Oldeland til Trellerup og hans Børn, som de er Værger for, efter hans afdøde Hustru Fru Sophie Hvas. Da det berettes, at dette endnu ikke er sket, paalægges det dem at møde til den Tid og paa det Sted, hvortil de lovligt citeres af de tilforordnede Kommissarier Claus Brockenhuus til Brockholmb (!), Landsdommer i Fyen, og Frederik Markdanner til Rønninge Søgaard. Hver af dem skal modtage den Del af Jordegodset og Løsøret, der ved Skiftet bliver tildelt Børnene, som de er Værger for, efter Danmarks Riges Raads sidste derom afsagte Dom og nøje paase, at de umyndige Børn ikke forures i nogen Maade og at Skiftet tilendebringes allersenest inden Jul. F. T. 4, 306.

— Miss. til Claus Brockenhuus til Broholm og Frederik Markdanner. De har for rum Tid siden faaet Befaling til at dømme i de muligt opkommende Tvistigheder paa Skiftet mellem Hans Oldeland til Trellerup og hans Børn og deres tilforordnede Værger efter hans afdøde Hustru Fru Sophia Hvas, deres Moder. Da det berettes, at dette Skifte endnu ikke er afsluttet, befales det dem til bestemt Tid og Sted at indstævne Parterne for sig, nemlig Hans Oldeland og hans Børn eller deres forordnede Værger, Palle Rodsten til Lundsgaard, Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, Gregers Høg til Rørbeck, tiltaget i Stedet for Anders Bilde til Dambøe, Befalingsmand paa Rugaard, og Hendrik Podebusk til Kjørupgaard, samt Melker Oldeland til Trellerup, bringe Skiftet til en endelig Ende senest inden Jul og skifte mellem Fader og Børn baade Jordegods og Løsøre efter den af Danmarks Riges Raad sidst afsagte Dom, for at hver af dem kan vide den Anpart, der paa Skiftet med Rette kan tilkomme dem. De skal nøje paase, at alting paa Skiftet gaar ligelig og ret til og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. F. T. 4, 306 b.

— Miss. til Hans Oldeland. Han har nogle Gange² faaet Befaling til at tilendebringe Skiftet mellem ham og hans Børn efter hans afdøde Hustru Fru Sophia Hvas, deres

¹ 28. Nov. 1633.

² Se 25. Juni 1632 og 28. Nov. 1633.

Moder. Da det berettes, at dette endnu ikke er sket, befales det ham alvorligt at faa Skiftet sluttet inden Jul allersenest, saa at baade Jordegods og Løsere efter Danmarks Riges Raads Dom skiftes mellem ham og hans Børn til den Tid, da de citeres af de tilforordnede Kommissarier Claus Brockenhuus til Broeholm, Landsdommer i Fyen, og Frederik Markdanner til Rønningesøgaard, saa at enhver kan vide, hvad der med Rette tilkommer ham. Han skal derved forholde sig forsvarligt mod sine Børn. F. T. 4, 307 b.

4. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Gregers Høg om at paatage sig Værgemaalet for Hans Oldeland til Trellerups Datter Jomfru Rigitse Oldeland, medens Skiftet efter hendes afdøde Moder Fru Sophia Hvas staar paa, modtage hendes Andel og nøje paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. Han skal give Møde, naar de i de foregaaende Breve nævnte Kommissarier tilsiger ham, og, naar Skiftet er sluttet, overløvere Værgemaalet til hendes rette Lavvæрге. F. T. 4, 308.

— Miss. til Henning Valkendorf om at lægge 1 Bol paa Tosing, som Hr. Jørgen Brahe til Hvedholmb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, har udlagt til Kronen for Vederlag, ind under sit Len og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. F. T. 4, 308 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Karen Lykke faar Bevilling til at sælge sit Gods i Jylland, dog at saadant sker med hendes Værges Raad og Samtykke, og at de Penge, som hun faar derfor, anvendes til at købe andet godt belejligt Jordegods i Stedet derfor til hende. J. R. 9, 84 b.

— Aab. Brev, hvorved det befales Kronens og Gejstlighedens Bønder i Nørrejylland i en Omkreds af 8 Mils Vej omkring Aalborg hver endnu i 3 Aar at arbejde paa Befæstningen af Aalborg, som de har gjort det i de forløbne 3 Aar, for at den kan bringes til Ende, da nævnte Befæstning ikke har kunnet forfærdiges i den nævnte Tid. J. R. 9, 84 b. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Otte Skeel. Da Befæstningen omkring Aalborg ikke har kunnet gøres færdig saa hurtigt, som Kongen havde ventet, skal de paany forhandle med Adelen i Nørrejylland i en Omkreds af 8 Mil omkring Aalborg om at bevilge, at dens Bønder endnu i 3 Aar ud-

over det tidligere fastsatte maa arbejde paa denne Befæstning og, ligesom det er sket i disse Aar, hjælpe Kronens Bønder med det som mangler i Fuldførelsen. J. T. 9, 142 b.

5. Nov. (Kbhvn.). Pas for Peder Vibe, Resident i Stockholm i Sverrig, til Stockholm og, naar han af tilfældende Aarsag maa begive sig til Danmark, tilbage igen. Der skal skaffes ham de nødvendige Heste og Vogne til ham og hans Ledsagere og fri Færger over Færgestederne, saa at han kan komme afsted uden al Forsømmelse. Passet skal gælde, saa længe han beklæder Stillingen som Resident i Sverrig. Sj. R. 19, 299.

— Pas for ovennævnte Peder Vibes Tjener fra Stockholm til Danmark og tilbage igen, naar Peder Vibe forarsages at sende en saadan. Der skal skaffes ham en Vogn og 2 Heste og fri Færge over Færgestederne, saa at han kan komme afsted uden al Forsømmelse. Passet skal gælde, saa længe Peder Vibe er Resident i Sverrig. Sj. R. 19, 299 b.

— Aab. Brev, hvorved der aarlig bevilges Else Eriksdatter følgende Proviant af Provianthuset: 1 Pd. Rug, 1½ Pd. Byg, 1 Slagtenød, 10 Lam, 1 Fjerd. Smør, 3 Svin, 1 Td. Torsk, 1 Td. Sild, ½ Td. Ærter, 5 Lispd. Bergfisk, 18 Skpr. Humle og ½ Td. Gryn, at udlevere hver Mortensdag af Proviantskriveren. Sj. R. 19, 300.

— Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup følgende Poster i hans Regnskab af Vordingborg Len: 1. 40 Dlr., 1 Pd. Malt og 1 Otting Smør, som han har givet Murmesteren efter den derom gjorte Kontrakt for Vedligeholdelse af Vordingborg [Slot] og de underliggende Ladegaarde med Flikkeri, 2. 12 Dlr. for at nedbryde en Bagerovn og opsætte en ny, 3. Afkortning paa Madskatten i Stensbye Kirke, 4. Afkortning for Leckinge Lens Bønders Tærskerkorn fra 1628 til 1630, som er ført til Indtægt i de 2 Aar, 5. 600 Sletdlr., som afdøde Grev Holck efter den afdøde Hofmester [Frans Rantzaus] Ordinans har faaet i 1629, da han laa i Vordingborg Len med sine Folk, dog mod hans Revers, 6. 15½ Td. Brød, som erullet og fordærvet. 7. Da Hr. Palle Rosenkrantz har leveret 3 Tdr. 1 Fjerd. ½ Otting flere Kobberkugler, end han har annammet til Inventarium, og godt nyt Kobber i Stedet for det, som han fik i 1616, og som

var gammelt og for en Del ubrugeligt, maa dette Kobber passere imod det, som mangler i det gamle Inventarium, som han har faaet. Sj. T. 25, 351.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Da det berettes, at han har ladet nogle Bønder i Vordingborg Len i deres Landgilde give 6 Kurantdlr. for 1 Td. Aal, 1 Kurantdlr. for Stykket af Fodernød og 15 Sletdlr. for 1 Td. Honning, hvilket er ført ham til Mangel i Renteriet, idet der skulde gives 6 Rdlr. for 1 Td. Aal, 1 Rdlr. for 1 Fodernød og 18 Rdlr. for 1 Td. Honning, skal han i Renteriet betale Differencen mellem disse Priser og igen kræve den af Bønderne. Sj. T. 25, 351 b. K.

— Miss. til Jørgen Vind. En Mand, ved Navn Kort Helmens, Messingsmed, har andraget om at faa bevilget den Kobber- og Messingmølle med Huse og Plads, der ligger i Herrisvad Klosters Len, og har tilbudt at give ligesaa meget af den som nogen anden, selv at ville reparere og istandsætte den mod at faa noget Bygningstømmer til Hjælp og mod at han mod en nøjagtig Revers maa faa det Redskab, der er sendt derfra til Bremerholm. Da det berettes, at den, der nu bor paa Møllen, ikke har betalt Afgiften i rette Tid og ikke heller har nogen Formue til at fortsætte Værket med, skal Jørgen Vind lade nævnte Kort Helmens faa denne Mølle og noget Bygningstømmer og tilstille ham det Redskab, som derfra er kommet til Bremerholm, dog mod nøjagtig Kavtion for, at dette igen vil blive tilbageleveret ligesaa godt og at Afgiften vil blive ydet aarlig i rette Tid. Sj. T. 25, 352. K.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Madts Johansen og Morten Pofvelsen, Pofvel Mortensens Søn, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 352.

— Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Hr. Jørgen Urne 45 $\frac{1}{2}$ Rdlr., som han har forbygget paa den Gaard i Christianstad, i hvilken Lensmanden holder Hus, hvilke Penge de ikke har villet godtgøre ham i hans Regnskab. Udt. i Sj. T. 25, 352 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om den nye Vej og Port til Holmen, om Børnehuset, om Knud Christensens og Lauridts Eskildsens Regnskaber og om Uddelingen af Maaned-

kosten paa Holmen og Arkeliet. Sj. T. 25, 352 b. K. (Tr.: KD. V. 157 f.).

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Denne Herman von Beringen har berettet, at Knud Ottesen, Handelsmand i Odense, skylder hans Husbonde 3036 Rdlr., som Knud Ottesen har tilbudt at betale i Klenodier og deslige Varer, og at de Guldsmede i Odense, som har overværet dette Udlæg, ikke vil vedgaa at have takseret dem til nogen bestemt Pris. Adressaterne skal befale 2 fornemme Guldsmede i København, som har god Forstand paa saadant, at vurdere samme Klenodier og Varer og give Herman von Beringen denne Vurdering beskrevet. Dog skal de tilforn advare Knud Ottesen derom, for at han selv eller hans Fuldmægtig kan overvære Vurderingen. Sj. T. 25, 353.

— Miss. til Sifvert Urne. Hans Knudsen, Møller i nederste Verbro Mølle i Roskilde Len, har berettet, at denne Mølle har staaet stille næsten 3 Fjordingaar brøstfældig og under Bygning, men at Skriveren paa Roskildegaard dog kræver ham for den fulde sædvanlige Landgilde. Sifvert Urne skal undersøge Sagen og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 25, 353 b. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis, Kansler, Hr. Claus Daa og Hr. Hans Lindenov om at revidere Sorø Akademis og Skoles Regnskaber og efter deres Befindelse kvittere derfor. Udt. i Sj. T. 25, 353 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne og Provsten. Da Kongen af adskillige Grunde ønsker at faa Hr. Peder Ebbesens Præstegaard, der ligger i Tresløf By, og Præsten derimod begærer Nørregaard i Tresløf By, som bebos af 2 Bønder og en Enke og aarlig skylder 1 Pd. Smør, samt $\frac{1}{2}$ Gaard sammesteds, som aarlig skylder 2 Pd. Smør til Kirken, skal Adressaten kalde Hr. Peder for sig, forhøre ham og, dersom hans Begæring er uden Skade for Kronen, i Stedet for hans forrige Gaard udlægge ham de $1\frac{1}{2}$ Gaarde, der er ringere i Landgilde, og lade Kirken faa sin Landgilde af den ham tidligere tillagte Gaard. Han skal lade de Bønder, som bor derpaa, faa deres Leje igen eller andre Gaarde, saa gode som de kan nøjes med, og straks bortleje Hr. Peders ovennævnte Gaard. Sk. T. 6, 103.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe. Han har indsendt Andragende om Penge til Opbygning af Fossebroen ved Laholm og om en Ordinans til Adelens Tjenere dér i Lenet om at hjælpe med Kørslen af Tømmeret og med Broens Opbygning. Det befales ham at tilholde alle Bønderne dér i Herredet efter Recessen at hjælpe med til at køre Tømmeret dertil, til at bygge Broen og at betale Omkostningerne derved. Derksom nogen vægrer sig derved, skal han tiltale dem ved Lov og Ret. Sk. T. 6, 103 b.

— Miss. til Henning Valkendorf og Gregers Krabbe. Da Tønne Bilde til Billeskouf har begæret 1 Gaard i Hieruppe By i Kierte Sogn og 1 Gaard i Stubberup By i Sandager Sogn, begge i Baag Herred i Hagenskov Len i Fyen, til Mageskifte for 3 Gaarde i Skarupe By i Dresles¹ Sogn, ligeledes i Baag Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, at overvære Besigtelsen, naar han advares derom. F. T. 4, 309.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Mageskifte, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 308 b.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Han skal straks efter Mortensdag lade den Tønde, som ligger paa Gedsø Ref, optage og skal forhandle med en, som hvert Aar skal lægge den ud og tage den op. Den skal udlægges om Foraaet, saasnart som Isen gaar bort. Han skal straks indsende Erklæring til Kancelliet om, hvad det kan koste om Aaret at lade den udlægge, optage og vedligeholde, og hvilke Købstæder og Havne, der søges af dem, der sejler forbi denne Tønde. Sm. T. 6, 397.

— Kgl. Beskærmelsesbrev for denne Pofvel Christensen, der har berettet, at han har begaaet et Drab, for hvilket han er dømt fredløs, og som mener at kunne rense sig ved Retten saavidt, at det kan kendes at være sket i Nødværge. Han faar frit Lejde og Beskærmelse til Retten, saa at han

¹ Skaarup, Dreslette S., Baag H.

kan indstævne sin Sag til førstkommende Herredag og udføre den dér. J. R. 9, 85.

5. Nov. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Jens Mogensen til Sindinggaard og Kronen paa Aarhus Kapitels Vegne. J. R. 9, 85. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Da det af hans Beretning fremgaar, at Bønderne i Christianstads Len endnu har hos sig de Spindepenge, som de skulde have betalt dengang, da han var forlenet med dette Len, skal han kræve denne Restance af Spindepenge hos Bønderne og klarere derfor i Rentekammeret. J. T. 9, 142 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen om straks ufortøvet at sende Ernst Normand [Koldinghus] alt det Boskab, som blev tilsendt ham fra København, og igen afkræve ham det og modtage det, naar Hofholdningen til Foraaret begiver sig fra Kolding. J. T. 9, 142 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Christian Thomesen. De skal straks begive sig til Dronningborg og Stjernholm Slotte og dér efterkomme Kongens for nogen Tid siden¹ til dem udstedte Befaling om Livgedinget til Kongens Søns Gemalinde. De kursachsiske Kommissarier er allerede draget derhen. J. T. 9, 143.

— Miss. til Hr. Jost Høg. Det berettes, at nogle Kroens Bønder i hans Len [Børglum Kloster], nemlig Peder Hansen i Kallum, Anders Jensen i Grønderup, Jens Kiildsen i Underaare, Helle Andersen i Hielmsted, Pofvel Søfrensen i Harritslef, Peder Hansen i Brønderslef, Jens Hansen i Hielmsted og Jens Jensen i Holt, ved Nattetide har røvet og borttaget en Del Ting fra en Mands Gaard, (om hvilke det nu berettes, at de tilforn har tilhørt dem selv), for hvilken Gerning de er dømt at have handlet imod Landfreden og at staa tilbørligt til Rette derfor. Adressaten skal afdringe med disse Mænd for samme deres Vold og Røveri, men dem, som ved deres Ed har benægtet at have deltaget heri, skal han lade tiltale, hænde Dom over dem og lade dem straffe efter Dommen. J. T. 9, 143.

¹ 24. Okt. 1634 til Hr. Jørgen Urne og 22. Okt. 1634 til Otte Marvsvin og Tønne Friis.

5. Nov. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Jørgen Orning [Aastrup Len]. Udt. i J. T. 9, 143 b.

6. Nov. (—). Miss. til Erik Pors og Christian Sinklar om at revidere følgende Regnskaber: 1. Knud Christensens og hans Formands Regnskab, ligeledes Klædekompaniets, 2. Lauridts Eskildsens og hans Formands Regnskaber, 3. Gotfrid Mickelsens, 4. Kommissariernes, 5. Smedjens Regnskab, 6. Delehavens Regnskab, der først skal revideres, hvorefter Delehavens Administration skal befales Gotfrid Mickelsen, 7. St. Annæ Bros Regnskab med Tilbehør, 8. Tugthusets Regnskab, 9. Tøjhusets Regnskab med Rotgiternes, endvidere Regnskabet for den Ammunition, som paa forskellige Tider er laant Borgerne; naar dette er gjort, skal en Designation derpaa leveres Byfogderne i de Købstæder, i hvilke de, der har faaet den, bor, for at Byfogderne kan tiltale dem eller deres Arvinger, 10. Bygningsregnskabet. Adressaterne skal snarest muligt gennemse disse Regnskaber og begynde derpaa med det allerførste. Sj. T. 25, 354. K.

— Miss. til Rentemestrene om Forholdsregler i Anledning af ovennævnte Revision af Tugthusets Regnskab. Sj. T. 25, 354. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 158).

— Miss. til Axel Urup om snarest at indlevere sit Forleningsbrev paa Christianpris i Kancelliet, da Kongen vil have noget forandret deri. Udt. i Sj. T. 25, 354 b. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Han skal med det allerførste underrette Kongen om, 1. hvor mange Læs Hø der kan avles til Sæbygaard, 2. hvilke Tiender der ligger til den, 3. hvilken Græsgang der er til den, 4. hvor meget Korn af alle Slags der aarlig kan saas, 5. hvor mange Bønder der bekvemt kan drive Avlen dertil. Sj. T. 25, 354 b.

— Miss. til Sifvert Urne. Da det berettes, at de fremmedes Fortæring løber temmelig højt op i Penge, skal han snarest til Kancelliet indsende et rigtigt med hans egen Haand underskrevet Register paa, hvad de fremmede har fortæret, hvorefter Kongen vil gøre Anordning om, hvorfra Betalingen skal tages; ti intet Korn maa afhændes til at betale saadant, men Kornet skal leveres paa de anordnede Steder. Sj. T. 25, 354 b.

6. Nov. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Jørgen Brahe, Henning Valkendorf, Sten Bilde, Ernst Normand, Ventsel Rotkirk og Jørgen Seefeld. Udt. i Sj. T. 25, 355. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til David Luft og Villom Mortensen, [Toldere i Øresund], om at lade 7000 Undergevær og 80 Skippd. Lunter, som er forskrevet fra Holland til Sverrig, passere frit og uhindret gennem Sundet. Udt. i Sj. T. 25, 355.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen om at lade det Tømmer, som er hugget i hans Len, føre til de nærmeste Havne og Ladesteder og ellers være den Tømmermand, som blev sendt derop, beforderlig. Udt. i Sk. T. 6, 103 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Da en Del Bønder, som Kongen for nogen Tid siden¹ har forundt Jomfru Karen Zitzewitz til Mageskifte, har berettet, at de behandles ubilligt af hende og forvises fra deres Gaarde uden at faa deres Stede² igen, med flere Omstændigheder, som han kan erfare af dem, skal han med det første fordre hende og de nævnte Bønder for sig og forhøre sig om, hvilke Bønder der har faaet deres Stede igen, enten i Penge eller andre Gaardsparter, og om den ene Bonde ikke selv har været Aarsag til sin Gaards Opsigelse. Dersom nogen har noget til Gode, skal Adressaten forhjælpe dem dertil, idet hun er villig til at erlægge dem det, naar de rydder Gaarden, hvilket han skal tilholde dem at gøre. Dernæst har Jomfru Karen Zitzewitz berettet, at der til hendes 5 Gaarde i Limmenes ligger en lille Have, som Bønderne ikke har slaaet eller høstet i mange Aar før i Aar, men som de om Sommeren har brugt til deres Kvæg. Denne Have ligger straks op til en Have, som hun har i Brug til sin Gaard Dall. Da hun gerne vil gøre sig en Have af dem begge og derimod igen give Bønderne ligesaa meget Ejendom et andet Sted eller ogsaa kvittere dem for Haven i deres Landgilde, saa meget der kan eragtes billigt, skal Adressaten efter hendes Begæring blive enig med Bønderne herom, eftersom han eragter det billigt, saa at Bønderne ikke skal kunne beklage sig. For det tredje har Jom-

¹ 28. Juni 1631.

² Stedsmaal.

fru Karen Zitzewitz faaet Kongens Tilladelse¹ til at tilforhandle sig Ejendomsretten til de jordegne Gaarde, som hun har faaet til Mageskifte af Kongen, og hun beretter nu, at Bønderne gør hende Indpas og ikke vil afhænde til hende, hvad der er fald² og usolgt. Han skal tilholde Bønderne, at saafremt nogen vil afhænde sin Arvepart, maa de ikke sælge den til andre end til hende for, hvad der er rimeligt efter Landsens Vis og Køb. Sk. T. 6, 104.

6. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da det berettes, at Svinene i hans Len [Nyborg] ikke er gode og tjenlige til at slagtes, skal han tage Penge for Oldengælden. Da de fremmedes Fortæring løber temmelig højt op i Penge, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende en af ham underskrevet rigtig Fortegnelse over, hvad de fremmede har fortæret. Kongen vil siden gøre Anordning om, hvor Betalingen skal erlægges, thi der maa ikke afhændes noget Korn til Betaling heraf, men Kornet skal leveres andre Steder. F. T. 4, 310.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup om sammen med Gejstligheden og Borgemestre og Raad i Nakskov at gøre en Anordning om Stolestaderne i Nakskov. Sm. T. 6, 398. (Tr.: CCD. IV. 619).

— Gældsbrief til Vogn Vognsen til Stenshede for 1000 Rdlr. in specie, at betale til Vogn Vognsen eller hans Arvinger Aarsdagen efter dette Brevs Datum. J. R. 9, 87. K.

— Miss. til Ernst Normand. Han skal straks lade gøre et Skrivekammer i Kongens Stue paa Koldinghus Slot i det mellemste Vindue og lade istandsætte det Skab, der staar i samme Stue, og [det, som staar] dér, hvor Kvindfolkene plejer at ligge³. Det i Stuen skal siden anstryges, saa at man ikke kan se, hvor der er fikket. J. T. 9, 143 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Mogens Kaas. De har for kort Tid siden⁴ faaet Befaling til at indsende Erklæring om, hvorvidt 4 Gaarde i Hvidberg By og Sogn i Mors, som ligger til Dueholm Kloster, og 1 Gaard sammesteds, som ligger

¹ 15. Juli 1631. ² Forbrudt til Kronen. ³ J. T. har: „saa oc dersom quindfolchen pleyer at ligge“, d. v. s. i Fruerstuen. ⁴ Henholdsvis 22. og 21. Sept. 1634.

til Hald Len, og som Jomfru Elline og Jomfru Anne Krag har begæret til Mageskifte for 1 Gaard i Emb, 1 Gaard i Møllerup, 2 Gaarde og 3 Bol i Øring og 1 Gaard i Faarup, for Belejligheds og anden Hørligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenene. Herpaa har de erklæret, at de ikke vidste andet end at samme Gaarde nok kan bortskiftes fra Lenene, saafremt Kongen kan faa andet godt Gods i Stedet i nævnte Len. De skal indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt ovennævnte Gods kan bortskiftes fra Lenene for det Gods, som tilbydes til Gengæld derfor. J. T. 9, 143 b.

7. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hans N.¹, Skovrider i Frederiksborg Len, faar bevilget en grøn Plads, der ligger ved hans Gaard i Hillerød, ud til Grøbet², med Ret til at indhegne og omgærde den sammen med den Plads, som Kongen tidligere har afhændet til ham. Sj. R. 19, 300 b.

— Miss. til Fredrik Urne om at lade Bønderne i Frederiksborg Len istandsætte den Brøstfældighed, der findes paa Øksenstalden og Ladegaarden paa Hørsholm. Udt. i Sj. T. 25, 355.

— Miss. til Rentemestrene. De har i Juni Maaned sidstforleden³ faaet Missive om, at Kongen har bevilget, at Borgemestre, Raad og en Del af Borgerne i Malmø maa faa det Sølv, hvormed de i Aaret 1627 har forstrakt Kongen, kvitteret i den Del af deres Gæld til Kongen, som de skulde betale til førstkommende Jul. Men da Kongen nu erindrer, at der er gjort Indvisning i disse Terminspenge, og det altsaa ikke kan ske, har Kongen bevilget, at det nævnte Sølv maa kvitteres dem i den 4. Termin af de Penge, som de skal erlægge til Kongen. Rentemestrene skal meddele dem dette og rette sig derefter. Sj. T. 25, 355. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om at fremme det ostindiske Skibs Udrustning, saa det endelig kan blive færdigt til rette Tid. Udt. i Sj. T. 25, 355 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

¹ Hans Kasperling.

² Grøb, en Grøft.

³ 30. Juni 1634.

7. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. De har gjort Antegnelse i det af Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, aflagte Regnskab af Antvorskov og Korsør Len fra 1. Maj 1623 til 1624, fordi der samme Aar til hver Td. Brød er taget 5 Skpr. Rug eller i Stedet derfor 6 Skpr. Byg, og har ført ham 1 Skp. Byg til Mangel paa hver Td. Brød. Da han beretter, at Forordningen om Brødbagning dengang ikke var udstedt, og da det kun drejer sig om et Aar, skal de godtgøre ham dette. Ligeledes har de ført ham forarmet Gods til Mangel i hans Regnskab. Saafremt der ved hvert Aars Regnskab findes Tingsvidner om, at det har været forarmet paa de Tider, maa det godtgøres ham. Sj. T. 25, 355 b. K.

— Miss. til Bispem i Sjælland [Dr. Hans Reisner] om at lade Hr. Jacob Laurisen, Sognepræst til Hullufmagle¹, hvis Gaard er brændt, faa nogen Hjælp af de mest formuende Kirker i Sjælland og tilholde Gejstligheden ogsaa at anse hans sørgelige Tilstand. Udt. i Sj. T. 25, 355 b.

— Aab. Brev om, at der skal holdes Herredag i København anden Mandag efter Paaskehelligdage, som er førstkomende 13. April 1635. Sj. T. 25, 355 b.

— Miss. til Stiftslensmændene Hr. Albert Skeel (Ribe Stift), Hr. Knud Gyldenstjerne (Viborg Stift), Hr. Otte Skeel (Vendelbo Stift), Lauridts Lindenov (Aarhus Stift), Henning Valkendorf (Fyens Stift), Sifvert Urne (Sjællands Stift) og Hr. Tagge Thott Otsen (Skaane Stift) om at lade hosfølgende aabne Brev om Herredagen læse og forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stift, for at Undersaatterne kan rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger i de Sager, som de vil have for Kongen og Rigsraadet. Sj. T. 25, 356 b.

— Miss. til Landsdommerne Niels Krag og Erik Juel (Jylland), Claus Brockenhuus (Fyen), Erik Bilde (Langeland), Holger Bilde (Lolland og Falster), Jørgen Seefeld (Sjælland), Hendrik Ramel (Skaane), Knud Gabrielsen (Halland), Villum Tommesen (Blekinge) og Mats Koefod (Bornholm) om straks at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede ved Landstinget. Sj. T. 25, 357.

¹ Herlufmagle, Tybjerg H.

7. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne Hr. Jørgen Urne, Hr. Claus Daa, Hr. Albret Skeel, Hr. Tagge Thott [Ottesen], Hr. Christoffer Ulfeldt, Hr. Otte Skeel, Hr. Mogens Kaas, Hr. Christen Thommesen, Hr. Jost Høg og Hr. Hans Lindenov om at møde hos Kongen til den Tid, da Herredagen skal holdes, for at sidde Retterting og raadslaa med Kongen om Rigets Anliggender. Sj. T. 25, 356.

— Miss. til Jørgen Mund. Hans Søster Jomfru Else Mund har berettet, at han i nogen Tid har forestaaet Værgemaal for hende, men at hun ikke har faaet nogen Underretning om dette Værgemaal, hvorfor hun har begæret, at han skal tilholdes at gøre Regnskab for det i Overværelse af Tønne Friis til Hesselager og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmænd paa Stjerniholt Slot og i St. Hans Kloster, som skal have Fuldmagt til at bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Han skal rette sin Lejlighed efter i Overværelse af fornævnte gode Mænd at gøre sin Søster Jomfru Else Mund Regnskab for hendes Værgemaal, saa at hun kan vide, hvad der tilkommer hende med Rette efter hendes afdøde Forældre, og levere hende underskrevne og forseglede Lodder. J. T. 9, 144.

— Miss. til Tønne Friis og Henning Valkendorf, hvori ovenstaaende Befaling til Jørgen Mund til Tisselholt kommuniseres dem. De skal fastsætte en bestemt Tid for ham, da han skal gøre hende Rede for hendes Værgemaal og tilstille hende en rigtig underskreven Lod. De skal advare hende om at give Møde til nævnte Tid, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. J. T. 9, 144 b.

8. Nov. (—). Aab. Brev, hvorved Daarette Brunds, Jackim Brunds Enke, faar Bevilling paa en til Besse Kirke liggende Tiende for billigt Fæste og sædvanlig Afgift, naar M. Elias Isemberg¹, som nu har den i Fæste, dør. Hendes afdøde Husbonde havde den i Fæste, da han levede og boede paa Søllismark Gaard, men efter hans Død blev den fæstet til M. Elias Isemberg. Sj. R. 19, 300 b.

¹ Mag. Elias Eisenberg, Domprovst i Roskilde.

8. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Hr. Olluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand over Trondhjems Len, 141 Rdlr., som de har ført ham til Mangel i hans Regnskab for Bergenhus Len, og som han har anvendt til nødvendigt Flikkeri paa Bergenhus Slot. K. Udt. i Sj. T. 25, 357 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Tygge Brahe til Tostrup, Befalingsmand over Tryggevælde Len, har paa egne og andre af afdøde Eske Bildes Arvingers Vegne faaet Kongens Befaling til at fordre Kvittansiarum paa Mariager Klosters Len, hvorved Eske Bilde har været forlenet, men paa Grund af adskillige Mangler, som er antegnet i Regnskabet, har han ikke kunnet komme til Ende dermed. Disse Mangler er: 1. Renten af de antegnede Mangler, 2. det Byggearbejde, der er udført paa Klostret og paa Ladegaarden, 3. Afkortning for øde Gaarde, hvilke Mangler han har begæret at faa godtgjort. Kongens Resolution herpaa er følgende: ad 1. Der skal betales Rente af de antegnede Mangler fra den Tid, da Kongens Anordning udgik om, at Lensmændene skulde betale Rente af det, som de blev skyldige i deres Regnskab. ad 2. Det, der er bekostet paa Bygningen, maa godtgøres. ad 3. Det øde Gods maa godtgøres Arvingerne, fordi Lenet haves for en vis aarlig Afgift. Rentemestrene skal rette sig herefter. Sj. T. 25, 357 b. K.

— Miss. til samme. Participanterne af Adel og Borgerkab i det ostindiske Kompagni i Danmark har bevilget 15 Rdlr. af hvert Hundrede af deres første Indlæg til den nye ostindiske Udrustning, og Kongen formoder, at Participanterne i Norge vil gøre det samme. Kongen har befalet, at alle de Penge, som bevilges paa den Maade, og de, som nu først bevilges dertil, skal tilsendes Rentemestrene senest inden Slutningen af Januar Maaned. Naar disse Penge ankommer, skal Rentemestrene modtage og henlægge dem og ikke bruge dem til noget andet, saa at de kan komme kontant med paa Rejsen til Ostindien. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Henning Valkendorf om at indkræve det nye Udlæg til Ostindisk Kompagni, nemlig 15 af 700 Daler, hos Participanterne i Odense. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Gunde Lange, Morten Pax, Jehan Brockenhuus og Ifver Krabbe Nielsen. Der er opstaaet Trætte mellem

Jomfru Lisbet Friis Albretsdatter til Vosnesgaard og Arvingerne efter afdøde Friderich Munk, om Værgemaal for hende, som Friderich Munk har haft. Værgemaalets Mangler og Beskyldninger er af Danmarks Riges Raad henvist til Samfrænder, hvorefter der er erhvervet Befaling til gode Mænd, men da denne ikke er efterkommet, har man begæret Kongens Befaling til dem om at foretage disse Tvistigheder paa Skiftet efter afdøde Friderich Munk og kende deri efter nævnte Doms Indhold. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til, naar Skiftet efter afdøde Friderich Munk foretages, at forhandle mellem Jomfru Lisbet Friis og hans Arvinger om disse Tvistigheder, bilægge dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted og alligevel efterkomme denne Befaling. J. T. 9, 144 b.

8. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde. Da Frederik Budde Mattisen til Tolist¹ har begæret et Adelsgods Nyenhof paa Øsel, som for nogle Aar siden er hjemfaldet til Kongen, i Forpagtning for en aarlig Afgift, skal han undersøge Forholdene og hvad han vil give i Afgift af det, og siden indsende Erklæring derom til Kongen. Sk. T. 6, 103.

9. Nov. (—). Bestalling for Gregorio Chelli fra Verona som Kongens Sanger med en aarlig Løn af 300 Rigsdlr., fra 1. Aug. sidstforleden at regne, at udrede af Rente-mestrene. Han skal undervise Kapelknaberne i at synge paa italiensk Maner og ellers forrette i Kongens Kantori, hvad der befales ham. Sj. R. 19, 301.

— Bestalling for Johannes Lange som Bassist med en aarlig Løn af 200 Rigsdlr., fra 30. Juni sidstforleden at regne, „og lyder hans Bestallingsbrev Ord fra Ord som dette forskrevne, undtagen at lære Kapelknaberne paa italiensk Manering at synge“. Udt. i Sj. R. 19, 301 b.

— Aab. Brev om den Orden, i hvilken Sagerne skal fore-

¹ Tøllist p. Øsel.

tages ved Herredagene. Sj. T. 25, 358. (Tr.: CCD. IV. 619 f.).

10. Nov. (Roskilde). Miss. til Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsløf, Rentemestre, og Frederik Urne til Brentved, Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte. Da det berettes, at en Del af dem, som har deres Vaaninger imellem begge Portene paa Frederiksborg Slot, kræver deres Brændsel fast uordentligt, skal Adressaterne med det allerførste forføje sig derhen og dér gøre en bestemt Anordning om, hvad hver af dem, Doctorer og andre, saa mange som faar deres Brændsel af Kongen, aarlig skal have, naar de residerer dér. Samme Anordning skal de levere skriftlig til Fogden, som skal rette sig efter den. Orig.¹ i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. K. Udt. i Sj. T. 25, 349 (begge disse u. D. og St.).

— Miss. til Rektor, Biskoppen, Professorerne og menige Lærde i København. Kongen har bevilget, at der til Fortsættelse af det danske Ostindiske Kompagni for en vis Fragt maa udrustes et af Kongens Orlogskibe. Da andre Participanter er gaaet ind paa at udlægge 15 Rdlr. af hvert Hundrede af deres første Indskud til denne Udredning, skal Adressaterne ligeledes yde lige saa meget, saaledes at Pengene senest sidst i førstkommende Januar kan tilstilles Rentemestrene, som skal levere dem paa det ostindiske Skib, som Kongen agter at lade udløbe for Seiglationen i førstkommende Februar. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 199².

12. Nov.³ (Antvorskov). Miss. til Fredrik Urne. Kongen

¹ Vedlagt en Kopi af den under 7. Dec. 1634 i Frederiksborg udfærdigede Anordning, hvorefter der skulde tildeles følgende Personer de vedføjede Bønderlæs Brænde: Dr. Christen Jensen, Hofprædikant, og Dr. Henningius Arnisæus, Medicus, hver 6, Rasmus Melkersen, Johan Organist, M. Salomon, Livbartsvær, Jacob Øren, Sanger, Jacob Glarmester, Augustus Ucker, Drejer, og Andres Saddelmager hver 1 Bondelæs, alle om Ugen, naar de er til Stede, endvidere Hendrik Smed, Hans Bøsemager og Staffen Sporemager hver 3 om Maanednen, naar de er til Stede.

² Tr.: D. Mag. 5. R. I. 336.

³ K. er under Teksten dateret: 11. Nov., bagpaa 12. Nov. I Sj. T. er Datoen rettet fra 11. til 12. Nov.

har affærdiget denne Bøsseskytte for at han i Frederiksborg og Kronborg Len skal lade hugge et Antal Hassel- og Benvedtræer til Kul til Kongens Krudtmølle. Fredrik Urne skal skaffe ham Folk til at hugge disse Træer og siden lade Bønderne i hvert af Lenene føre Træerne til de tilbørlige Steder. Sj. T. 25, 358 b. K.

12. Nov. (Antvorskov). Lignende Miss.¹ til Niels Trolle om at skaffe samme Slags Ved i Københavns Len. Udt. paa K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Det falder enhver i Øjnene, at Dele af Domkirken dér i Roskilde Tid efter anden forfalder, og at dette ikke straks repareres, som det burde, hvilket for en Del menes at komme af, at det tilstedes saavel de sammesteds residerende Kanniker som de fraværende at blive Kirkeværger. Kongen bestemmer derfor, at de Kapitulærer, som residerer dér, i Fællesskab skal oppebære den Indkomst, der er bestemt til Kirkens Vedligeholdelse, indtil den er saaledes istandsat med Tag, Vinduer og anden Fornødenhed, at Kongens Bygmestre finder det godt. Siden skal nogle af Kapitulæerne hvert Aar i Bygmestrenes Nærværrelse bese Kirken; hvad der befindes brøstfældigt, skal repareres. Vinduernes Reparation skal straks fortinges til Istandsættelse hos en god Mester og ikke hos nogen Kludrer. Sj. T. 25, 358 b. K.

— Miss. til Mogens Pax om at paase, at Borgemestre og Raad i Holbæk, naar der paabydes Skat, ikke besværer Hermand Eggerts og sætter ham højere i Skat, end hans Formue er. Udt. i Sj. T. 25, 359.

— Miss. til Sifvert Urne om at dømme i en Sag mellem Landstingskriveren til Sjællandsfar Landsting og 2 Personer, ved Navn Thomas Hansen og Peder Jurgensen, som har tjent ham; Jurgen [Seefeld]² kan ikke dømme i Sagen, da han er interesseret i den. Udt. i Sj. T. 25, 359.

— Miss. til Henning Valkendorf om dér i Landet at lade forfærdige 100 Par Træsko, Halvparten til smaa og Resten til halvvoxne Dreng, og sende dem til Børne- og Tugt-

¹ Dette Miss. er i Udt. skrevet paa Koncepten til det foregaaende, men er ikke indført i Sj. T. ² Efternavnet er glemt i Sj. T.

huset i København. Orig. i Landsark. i Odense. F. T. 4, 304 b¹.

12. Nov. (Antvorskov). Lignende Miss. til Hr. Mogens Kaas. F. T. 4, 304 b.

— Pas for Henrik von Qualen, Kongens Omslagsforvalter, til Nørrejylland og siden straks tilbage igen til København efter Lejligheden. K. i D. Konc. t. sjæll. aab. Br.

14. Nov. (Nyborg). Miss. til Hr. Jost Høg. Han skal paa Sorø lade brygge saa meget Øl, som der behøves til Husholdningen for Grev Valdemar Christian, Greve til Slesvig, Holsten etc., hvorimod Ventsel Rotkirk, Embedmand paa Antvorskov Slot, igen skal levere Adressaten, hvad der gaar med dertil af Malt og Humle. Sj. T. 25, 359. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk om af Avlen paa Antvorskov at levere saa meget Malt til Hr. Jost Høg, som behøves til Husholdningen for Grev Valdemar Christian, samt den fornødne Humle, som han skal købe paa de Steder, hvor Hr. Jost Høg køber Humle til Akademiets Behov. Udt. i Sj. T. 25, 359. K.

— Miss. til Hr. Hans Lindenov om at skaffe saa mange Faar, Lam, Høns og andet Smaakvæg, som behøves til Grev Valdemar Christians Køkken, naar Hr. Vichmand Hasebart, Grevens Tugtemester, anmoder derom. Udt. i Sj. T. 25, 359. K.

18. Nov. (Haderslev). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Balthasar Klöditz i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 359 b.

— Pas for ovennævnte Balthasar Klöditz paa en Vogn og fri Underholdning af Mad og Øl fra Kolding til Sorø. Udt. i Sj. T. 25, 359 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense om, at Kongen har tilladt Abigael, Otte Knudsens Enke, Borgerske i Odense, at gøre sin Datters Bryllup paa Raadhuset sammesteds og med Gæsternes Antal og Traktement at gaa noget videre end Forordningen bestemmer. F. T. 4, 310 b.

¹ Med Datum: 19. Nov. og indført under ét for begge Adressaterne mellem 3. og 17. Okt.

18. Nov. (Haderslev). Miss. til Hr. Albert Skeel [Ribershus] om straks eller saa snart som muligt til Hofholdningens Fornødenhed at levere 10,000 tørre Flyndere og 80 Vorder Rokker paa Koldinghus. Hvis de ikke kan faas af Lenets Indkomst, skal han købe dem for Penge og, naar de leveres, avisere om, hvad de koster, da de straks skal blive betalt af Kongens Køkkenskriver. J. T. 9, 145.

— Lignende Miss. til Christen Holck [Silkeborg] om den 12. December at levere 16 Skippd. godt, røget Flæsk, 100 gode Faar og Lam og 200 saltede Gæs med Kraasen paa Koldinghus. Udt. i J. T. 9, 145 b.

— Lignende Miss. til Hr. Uldrik Sandberg [Lundenæs] om til den 1. Marts at levere 100 gode Beder og Lam og til den 20. Marts ligesaa mange. Udt. i J. T. 9, 145 b.

— Lignende Miss. til Laurets Ebbesen [Skanderborg] om til den 20. Jan. at levere 16 Skippd. godt, røget Flæsk og 100 Stkr. gode Faar og Lam og til den 20. Febr. N.¹ gode Faar og Lam og 200 saltede Gæs med Kraasen. Udt. i J. T. 9, 145 b.

19. Nov. (Antvorskov). F. T. 4, 304 b se 12. Nov.

20. Nov. (Flensborg). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland. Naar der sker Henvendelse derom fra Jørgen von Ahlefeldt, Embedsmand paa Haderslevhus, skal han paa Gulland lade hugge 150 Render til Brøndværket paa Haderslevhus Slot og sende dem til Skibs ind i Haderslev Fjord. Sk. T. 6, 104 b.

22. Nov. (—). Miss. til Rentemestrene. Hvad Kurfyrsten af Sachsens Deputerede har ansøgt om hos Kongen angaaende Indkomsten af Dronningborg og Stjernholm Len, som Kongen har assigneret Fru Magdalænæ Sibyllæ, Prinsesse af Danmark og Norge etc., Kongens Datter, til Livgeding, kan de se af deres overleverede og hosføjede Memorial. De skal med det allerførste til Kancelliet indsende en særlig Fortegnelse over Indkomsten af disse Len og et rigtigt Overslag over, hvad det kan beløbe sig til i Penge, begge Dele under deres Hænder. Sj. T. 25, 359 b.

¹ Tallet er glemt i J. T.

22. Nov. (Flensborg). Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Christian Thomesen. Hvad Kurfyrsten af Sachsens Deputerede til Kongen har andraget om med Hensyn til et skriftligt Bevis paa den Indvisning, som Adressaterne har gjort dem i de Len, som Kongen har assigneret Fyrstinden Fru Magdalena Sybilla, Danmarks og Norges etc. Prinsesse, Kongens Datter, til Livgeding, kan de se af deres overleverede, hoslagt følgende Memorial. Adressaterne skal til Fyldestgørelse af deres Begæring lade udfærdige et skriftligt Bevis under begge Haand og Segl om, at de efter Kongens Befaling har gjort Kurfyrstens Deputerede Indvisning i Dronningborg og Stjernholms Len, med hvad de videre eragter det nødvendigt at indføre i samme Bevis og siden indsende det til Kancelliet. J. T. 9, 145 b.

26. Nov. (—). Bestalling for Ifver Jacobsen, Indvaaner i København, som Børsmester for Københavns Slot og Postmester sammesteds fra førstkommende 1. Maj at regne. Sj. R. 19, 301 b. (Tr.: KD. III. 137 f. G. F. Lassen: Bidrag til Børsens Hist. S. 40 f.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at lade Dr. Peder Stures Søn Anckar Pedersen blive i Sorø Skole 1, 2 eller 3 Aar, indtil han kan komme til København paa Akademiet. Udt. i Sj. T. 25, 360.

— Miss. til Hr. Christian Friis, Kansler, Hr. Claus Daa, Hr. Hans Lindenov og Hr. Jost Høg om at dømme i Sagen om Albret Baltzar Berns Sjette- og Tiendepenge af Arven efter hans Moder Nille Baltzers. Sj. T. 25, 359 b. (Tr.: KD. V. 158).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Hvis Albert Baltzar Berns dømmes til at betale ovennævnte Sjette- og Tiendepenge, maa disse afkortes i de Penge, som hans Hustrus Fader Gabriel Marsellis har at fordre hos Kongen. Sj. T. 25, 360. (Tr.: KD. V. 159).

27. Nov. (—). Miss. til Ernst Normand. Han skal lade det Ridehus, som med det allerførste ankommer til Koldinghus, opsætte paa den Plads i Slottets store Urtehave, som han har udset nedenfor Bakken mellem den øverste Gang, hvor Porten gaar ind i Haven, østenfor mellem Banken og det Sted, hvor Kongens lille Livstald plejede at staa, og saaledes at den ene

Ende af Ridehuset med Gavlen staaer paa den sønderste Ende i Gærstedet¹ ud til Porten, som gaar bag fra Slottets Staldgaard ned til Byen, og at Indgangen til Ridehuset gøres dér. Thi Kongen vil ikke have nogen Indgang gennem Ridehuset ind i Haven, men kun sin egen Indgang fra Slottet til Ridehuset gennem en Dør paa den anden Ende af Ridehuset, hvilken Dør Kongen selv vil kunne lade lukke op med Hovednøglen, naar han vil ind i Ridehuset. De Tagsten, som er fornødne dertil, skal han lade forskrive fra Lübeck. J. T. 9, 146.

30. Nov. (Flensborg). Miss. til Sifvert Urne om at lade Hans Knudsen Møller, hvis Mølle en Tid lang har staaet brøstfældig, være forskaanet for $\frac{1}{2}$ Aars Landgilde, dog at han straks aflægger den [anden Del af Landgilden]; dersom han findes forsømmelig, skal Sifvert Urne fæste Møllen til en anden. Udt. i Sj. T. 25, 360.

6. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Hr. Frederik, Arving til Norge, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn og Ditmarsken, Greve til Oldenburg og Delmenhorst, Kongens Frænde etc., faar Bevilling til ved sin Fuldmægtig til sin egen Nytté at købe nedennævnte gullandske Materialier og udføre dem toldfrit fra Gulland, nemlig: 50,000 Fod hugne Sten, 3000 Træer, hvert paa 18 eller 20 Alen, 600 store Bjælker, 2000 Lægter og 100 Tylter huggen Bord. Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand sammesteds, skal være hans Fuldmægtig behjælpelig med at faa disse Materialier for billigt Køb og forordne, at de passerer toldfrit. Sk. R. 5, 121.

7. Dec. (—). Miss. til Axel Ugerup om at lade Hans Boye, Hofmønsterskriver, faa de Post- og Rustvogne, som findes dér, til de Penge, som han har med sig til Kieler Omslag; dersom disse Vogne ikke er tilstrækkelige, skal han skaffe ham Bøndervogne. De skal tage Læs ved Mitsund og føre det til Kiel. Endvidere skal han fra Fæstningen Christianpris skaffe saa mange Soldater, at de kan konvojere Hofmønsterskriveren godt til Kiel. J. T. 9, 146 b.

12. Dec. (—). Miss. til Corfits Ulfeldt, Admiral paa Elben.

¹ Maaske: Gærdestente, Stente i et Gærde.

² Formentlig ved Fæstningen Christianspris.

Det berettes, at en Smakke, ladet med Ved og hjemmehørende „in der Oste“¹, er opfanget paa Elben, hvor den ved Nattetide forsøgte at forløbe Tolden. Han skal konfiskere Ladningen og føre den til Fæstningen Glückstadt, hvor den skal forbruges til Kongens Fornødenhed. Skibet med Folkene maa passere frit. Endvidere skal han til Hr. Christian Pentz til Neuendorf, holstensk Raad, Embedsmand paa Rendsborg Slot og Guvernør i Fæstningen Glückstadt, levere en Fortegnelse over, for hvor lang Tid Kongens Skibe og Udliggere paa Elben har været provianteret og hvor meget der endnu er i Forraad af samme Proviant. Endvidere skal han tilstille Hr. Christian Pentz en Fortegnelse over, hvor meget Kongens Skibsfolk, hver efter sin Stand, plejer at faa i Kostpenge af Rentekammeret, hvorom han kan erkyndige sig hos Tolderne for Glückstadt og hvem der ellers kan formodes at have nogen Kundskab derom, for at Kongen, naar alt er udførlig oplyst, kan gøre Anordning om, hvorledes der fremdeles i Vinter skal forholdes med Skibsfolkernes Spisning. Sj. T. 25, 361.

12. Dec. (Flensborg). Miss. til Axel Ugerup. Da det berettes, at der i Skovene ved Fæstningen Christianpris er hugget adskilligt Tømmer uden Kongens Befaling til andet Brug end til Kongens, skal han lade undersøge, hvad der er hugget i disse Skove ud over det, der er brugt til Broer og anden Fornødenhed dér, og navnlig hvor det Tømmer er kommet fra, som den forrige Husfoged sammesteds har bygget det nye Hus af. Han skal med det allerførste indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 146 b.

— Sj. T. 25, 361 se 16. Dec.

16. Dec. (—). Miss. til Rentemestrene om til Kancelliet at indsende en særlig Fortegnelse over de Lønsmand, Byfogder, Toldere eller andre, som er i Restance med Skat, Afgift, Regnskaber eller i andre Maader. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. Udt. (med Datum: 12. Dec.) i Sj. T. 25, 361.

18. Dec. (Kolding). Miss. til M. Christen Hansen, [Biskop

¹ Oste, Biflod til Elben med Udløb Øst for Kuxhaven.

i Aalborg], om at tilholde M. Niels¹, Sognepræst i Aalborg, straks at begive sig til Koldinghus, hvor han videre skal erfare Kongens Vilje. Udt. i J. T. 9, 146 b.

19. Dec. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Peder Johansen, Bager og Borger i Helsingør, hvem de andre Bagere i Helsingør formener at bruge nogen anden Handel eller Købmandskab end Bagerembedet alene, faar Bevilling til indtil videre tilligemed Bagerembedet at bruge Købmandsskab og Handel med Skibsparter² og saadan stor Handel, som han hidtil har brugt; dog maa han ikke holde nogen Bod med andre Varer end med Brød. Sj. R. 19, 302 b.

— Miss. til Stiftslensmændene³ om at lade Forordningen⁴ om den Orden, i hvilken Sagerne skal foretages ved Herredagene, læse og forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stifter. Udt. i Sj. T. 25, 361 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Lignende Miss. til Landsdommerne⁵ i Danmark om at lade nævnte Forordning læse og forkynde paa Landstingene og siden holde den til Stede ved Landstingene. Udt. i Sj. T. 25, 361 b.

— Miss. til Hr. Jost Høg til Giorslef, Hofmester paa det kongelige adelige Akademi Sorø, Hr. Fredrik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmænd paa Børglum Kloster og paa Vordingborg Slot, Jørgen Grubbe til Tostrup og Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Aalholm Slot. Da der er opstaaet Trætte mellem Otte Brahe Stensen til Nesbyholm og Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, om Skellet mellem Kirkens og Otte Brahes Bønders Jord i Husherrestrupmark⁶ saavel som om, hvorvidt den Eg, som Lavridts Jensen i Nordrup har ladet fælde mellem Overdrevet og samme Mark, stod i Skellet eller ikke, samt om de 8 dertil opkrævede Mænds Afsigt herom er saa lovlig og retmæssig, saa den bør staa ved

¹ Mag. Niels Povlsen Schandorph, Sognepræst til Budolfi Kirke i Aalborg. ² Formentlig Skibsforsyning i Partier. ³ De opregnes alle med deres Stifter; jvfr. 7. Nov. 1634. ⁴ 9. Nov. 1634. ⁵ De opregnes alle; jvfr. 7. Nov. 1634. ⁶ Ment maa være Herrestrup Huse, Nordrup S., Slagelse H.

sin fulde Magt, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at begive sig til Aastederne, stævne Parterne i Rette for sig, undersøge Sagen nøjagtigt, afgøre Sagen ved en endelig, retmæssig Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted og alligevel fuldøre denne Befaling uden Opsættelse. Det befales Parterne at møde for dem, naar de tilsiges, og medtage deres Breve og Bevisligheder. Sj. T. 25, 362.

19. Dec. (Kolding). Miss. til Hr. Jost Høg. Da det berettes, at han med det første venter en skikkelig Person¹, som er anbefalet ham til Tugtemester for Hertug Hans, skal han, naar samme Person ankommer, overdrage ham denne Bestilling, akkordere med ham om hans Løn og straks afskedige den anden, som nu er hos Hertugen. Sj. T. 25, 362 b.

— Miss. til Stie Pors. Han har berettet, at en af hans Arbejdsdrengene, ved Navn Peder Tønder, i Stie Pors's Fraværelse er gaaet ind i hans Tjeners Kammer, har taget en Bøsse dér, baaret den ned i Stalden, spændt den og sat Hanen derpaa uden at vide, at den var ladt, og af Gækkeri skudt dermed ind i Loen til Tærskerne og ramt to af dem, den ene til Døde. Sandemændene har for denne Gerning forset ham til at lide paa sin Hals, men Stie Pors er betænkelig ved at lade ham rette, da han mener, at det er sket af Vaade, og den dødes Fader vil heller ikke have med Fangen at bestille. Stie Pors har derfor begæret Kongens Tilladelse til, at han maa sendes til Holmen i Jern, for at hans Forseelse ikke skal forblive ustraffet. Stie Pors skal snarest sende ham til Bremerholm, hvor han skal arbejde i Jern indtil videre. F. T. 4, 310 b.

— Miss. til Rentemestrene. De har for kort Tid siden² faaet Kongens Missive om at fremme Udrustningen af de ostindiske Skibe, saa at de i Tide kan være sejlfærdige, og har i den Anledning forespurgt, om de til Villom Leyel skal

¹ Formentlig Johannes Mejer, som 24. April 1635 fik Bestalling som Tugtemester for Hertug Hans af Glücksburg. ² 7. Nov. 1634.

levere baade de Varer, som allerede er bestilt, og dem, der endnu skal bestilles, samt andre Smaaudgifter, baade i Penge og andet, mod hans Kvittering. Kongen besvarer dette bekræftende. Sj. T. 25, 361 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

20. Dec. (Kolding). Miss. til Rentemestrene og Hr. Claus Daa. Da Kongen har forordnet, at Villom Leyel skal have leveret de til de ostindiske Skibes Udrustning bestemte Varer og andre Smaaudgifter, skal de nøje paase, at de Penge og Varer, som han modtager, ikke bliver anvendt til andet Brug end til de ostindiske Skibe, og at der omgaaes tilbørligt dermed. Sj. T. 25, 363.

— Miss. til Otto Termo, Jægermester, om at lade Jacob Grubbe Lauridtsen til sit Bryllup for Betaling faa 4 Raadyr og 2 store Dyr. Udt. i Sj. T. 25, 362 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk om at tilholde Bendix Sehested og Jokum Normand at betale Pengene for deres Lejermaalsforseelse eller staa aabenbart Skrifte. Dersom de ikke vil gøre nogen af Delene, skal han tage Stævning over dem, om de ikke bør lide som Foragtere og Overtrædere af Kongens Mandat. Udt. i Sj. T. 25, 363.

22. Dec. (—). Miss. til Frederik Urne om at tilholde Borgemestre og Raad i Helsingør at klarere deres Regnskab. Dersom de ikke gør det, skal han tiltale dem som Overtrædere af Kongens Mandat. Udt. i Sj. T. 25, 363.

— Miss. til Jørgen Vind. Da det berettes, at Herrisvad Klosters Bygning er meget forfalden og der til dens Reparation behøves en god Del Fyrretømmer, skal han tilholde Klosters Bønder i Vinter at hente saa meget Fyrretømmer i Fyrreskoven, som behøves dertil. Han skal gøre Overslag over, hvad det vil koste at reparere Klostret overalt i Husene og Kamrene, dog ikke mere end der er strængt nødvendigt, saa at det kan ske med den ringest mulige Bekostning, og indsende Overslaget til Kancelliet. Sk. T. 6, 105.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Da en Mand, ved Navn Jan von Gent, skal levere en Del Kugler til Kongens Behov, skal han modtage Kuglerne, naar de er ført til Grænserne af hans Len [Sølvitsborg] og siden af Lenets Bønder lade dem føre til Bokulde. Sk. T. 6, 105.

22. Dec. (Kolding). Miss. til Sten Bilde. Han har berettet, at Anders Bilde til Damsboe, Embedsmand paa Arnsborg Slot, som en Tid lang har været Værge for Uldrik Christian Gyldenløve, har leveret Adressaten en Sum Penge, som er Indkomsten af Uldrik Christian Gyldenløves Gods. Han skal sætte Pengene paa Rente hos sikre Folk med sikre Kavtionister og siden sende Hovedbrevet ind til Kongens eget Kammer. F. T. 4, 311.

— Miss. til Claus Brockenhuus og Jørgen Vind. Hendrik Lange til Rønnovholm har berettet, at hans Jomfrus¹ Søster Mergret von Ahlefeldt for nogen Tid siden er bortdragen med en andens Ægteemand, og at Staller Kaas til Fadersbølle, der er Værge for afdøde Hans Kaas² til Østergaards Søn Niels Kaas, mener, at denne har Ret til en Fjerdepart af Rygaard Hofgaard, som er tilfaldet dem begge ved Arv. Han har derfor begæret Kongens Befaling til gode Mænd om at taksere og fastsætte, hvad han skal udgive af den Fjerdepart af Rygaard, indtil der gaar endelig Døm i Sagen om, hvorvidt Niels Kaas bør beholde den Fjerdepart eller ikke, da han med det første agter at gøre Bryllup og holde Hus dér. For at forebygge al Vidtløftighed skal Adressaterne snarest taksere, hvor meget Hendrik Lange skal give i Afgift af samme Fjerdepart indtil Sagens Afgørelse, saafremt Niels Kaas skulde faa den tilkendt. F. T. 4, 313.

— Aab. Brev, hvorved M. Peder Pedersen, Sognepræst til Sortebrødre Sogn i Viborg, som for kort Tid siden har tilforhandlet sig en Bondegaard, kaldet Tostrup, i Hald Len i Jylland, for sig og sin Hustru for begges Livstid faar bevilget den Herlighed af Ægt og Arbejde, som aarlig plejer at gaa af nævnte Gaard til Hald Slot. J. R. 9, 87.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Hvad denne Rasmus Jensen i Smerup i Hads Herred har klaget over ham med Hensyn til sin Halvgaard, som er frakommet ham, kan han se af hosfølgende Supplikation. Han skal med det allerførste indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet. J. T. 9, 146 b.

¹ Anne Ahlefeldt Asmusdatter til Rygaard (Gudme H.), g. 18. Jan. 1635 m. Henrik Lange. ² Hans Kaas († 1632) havde været g. m. den tredje Søster Vibeke von Ahlefeldt († 1628).

22. Dec. (Kolding). Miss. til Hr. Albert Skeel, Hr. Mogens Kaas og Hr. Christian Thomesen om at begive sig til Kolding, hvor de skal erfare Kongens Vilje. Udt. i J. T. 9, 147.

23. Dec. (—). Miss. til Anders Bilde. Det berettes, at den Foged, der var paa Skinderup, medens Anders Bilde havde det i Forsvar, endnu ikke fuldstændigt har klareret sine Regnskaber. Da han fremdeles forbliver i sin Bestilling, skal Anders Bilde tilholde ham at klargøre de Regnskaber, hvormed han staar tilbage fra den Tid, Gaarden blev betroet ham, og til nu, inden Anders Bilde begiver sig her fra Landet til sit Len [Øsel]. F. T. 4, 311 b.

— Miss. til Otte Pogwisch. Brødrene Laurids, Henning og Otte Pogwisch har berettet, at han har kaldt dem hjem fra fremmede Lande for at modtage deres Værgemaal, som han hidtil har forestaaet, men at han endnu ikke har overleveret det til dem. Han skal med det allerførste levere samme Værgemaal fra sig til nævnte hans Brodersønner med rigtige Lodder og Regnskab, for at de kan vide, hvad der tilfaldet hver af dem i Arv efter deres afdøde Moder¹ og Mormoder. Sm. T. 6, 399.

— Kgl. Konfirmation paa et af Laurets Ebbesen, Befalingsmand paa Skanderborg Slot, i Henhold til Kongens Befaling² udfærdiget Skøde, dateret Skanderborg i November³ 1634, hvorved han under Forbehold af Kongens Approbation sælger en Ejendom ved Møllestien i Aarhus, der hidtil har ligget til Skanderborg Slot, med paastaaende Bygninger og alle tilliggende Huse og Grunde til Hans Pedersen, Skriver paa Skanderborg Slot, for 300 Sletdlr., hvortil den er takseret af uvildige Dannemænd. J. R. 9, 87 b.

24. Dec. (—). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage 2 Sønner af Hr. Giord Pedersen, Sognepræst i Horsens, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 363.

¹ Karen Brockenhuus († 1618), Hans Pogwisch's, Datter af Lavrids Brockenhuus († 1604) og Karen Skram († 1625). ² 26. Sept. 1634.

³ I J. R. er der en aaben Plads til Datoen. Efter en Kopi i Skanderborg Lens Regnsk. 1634—35 Bil. Nr. 23 var Skødet dateret 16. Nov. 1634.

24. Dec. (Kolding). Miss. til Tolderne i Sundet om at lade følgende Kongen af Polen tilhørende Gevær, nemlig: 3000 Musketter, 1000 Piker, 1100 Korseletter¹, 1000 Potter² og 250 Karabiner, passere toldfrit gennem Sundet. Udt. i Sj. T. 25, 363.

— Miss. til Niels Trolle om at paase, at Forordningen³ om Vognenes Bredde overholdes i hans Len [Københavns Len]. Sj. T. 25, 363. (Tr.: KD. V. 159. CCD. IV. 621).

— Lignende Miss. til Frederik Urne [Kronborg Len] og Sivvert Urne [Roskildegaaards Len]. Udt. i Sj. T. 25, 363 b.

— Lignende Miss. til Borgemestre og Raad i København. Udt. i Sj. T. 25, 363 b. Tr.: KD. V. 160. CCD. IV. 621).

— Miss. til Christen Jacobsen Enspænder. Han skal straks begive sig fra Kolding til København og undersøge, om Forordningen om Bredden af Vogne og Slæder overholdes. Sj. T. 25, 363 b. (Tr.: KD. V. 160).

— Miss. til Iver Vind [Oversekretær i danske Kancelli], om Kancelli- og Hofjunkernes indbyrdes Rang og Gang. Sj. T. 25, 364. (Tr.: CCD. IV. 620).

— Lignende Miss. til Niels Krabbe [Kongens Overskænk] om Kancelli- og Hofjunkernes indbyrdes Rang og Gang med Anmodning om at paalægge Hofjunkerne at rette sig heretter. Sj. T. 25, 364. (Tr.: CCD. IV. 621).

— Miss. til Sten Bilde. Kongen har bevilget, at Anders Bilde til Damsboe, da han var forlenet med Rugaard, maatte anvende 400 Rdlr. til Byggearbejder paa Rugaard. Da han kun har brugt 250 Rdlr. heraf og Husene endnu er brøstfældige, skal Sten Bilde anvende Resten af de 400 Rdlr. til Byggearbejder derpaa og føre det til Regnskab. F. T. 4, 312.

25. Dec. (—). Miss. til Otto Termo, Jægermester, om at lade Fru Birgitte Lindenov, Hr. Otte Skeels Enke, for Betaling faa 4 Raadyr og 3 store Dyr fra Skovene i Hald Len til hendes afdøde Husbondes Begravelse. Udt. i Sj. T. 25, 364 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmænd paa Hagenskov og Odense-

¹ Brystplader.

² Jørnhatte.

³ Miss. af 13. Febr. 1632.

gaard. Der er opstaaet Trætte mellem Niels Gyldenstjerne til Nellesø og Jomfru Lisbet Friis til Vosnesgaard om noget Gods, som han har solgt til hende og hvorved hun mener at være storlig forfordelt, idet han skal have solgt hende 5 Rigsort Gæsteri for at være Erridspenge¹ og anslaaet det i Hartkorn, uanset at Gæsteri ikke regnes i noget Køb. Hun har derfor begæret Kongens Befaling til gode Mænd om at bilægge det omtvistede Punkt i Mindelighed eller afgøre det ved Dom. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at indstævne Parterne for sig, bilægge det ovennævnte Punkt i Mindelighed eller afgøre det ved endelig Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 312.

26. Dec. (Kolding). Miss. til Fredrik Urne. Da Christen Davidsen og Abraham Meckelborg, Toldskrivere i Øresund, skal betale Kongen for nogle Øksne og Christen Davidsen, som for nogen Tid siden har forstrakt Kongen med noget Sølv, har andraget om, at dette maa kvitteres ham i Betalingen for disse Øksne, skal Fredrik Urne afkorte ham dette Sølv i de Penge, som han for sin Part skal betale for samme Øksne. Sj. T. 25, 364 b.

— Forleningsbrev for M. Hans Hansen, Sognepræst til Kirken² i Viborg, paa det efter afdøde Mag. Vellemb Palludanus ledige Kannikedømme i Viborg Domkirke. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 9, 88 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen om til Foraaret, naar Vandet bliver aabent, at sende sin Landgildehavre til København. Udt. i J. T. 9, 147.

27. Dec. (—). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Han skal med det allerførste til Kongens Kammer indsende Fortegnelse og Regnskab over, hvad de unge Frøkener, der nu er paa Nykøbing Slot, har faaet til For-

¹ Errids- eller Ervidspenget: Penge, der betales i Stødet for Arbejdsydelse. ² Mag. Hans Hansen v. Echten, Sognepræst til Viborg Domkirke efter Mag. Vilhelm Paludan († 20/11 1634).

tæring, og stykkevis lade specificere, hvortil de Penge, der allerede er udleveret, er anvendt. Sm. T. 9, 399.

28. Dec. (Kolding). Miss. til Fru Sophia Friis m. fl. Kongen har bevilget, at Jomfru Lisebet Friis til Vosnesgaard maa være sin egen Værge. Da hun nu har berettet, at Adressaternes afdøde Husbonde og Fader Frederik Munk ikke har gjort hende Rede for hendes Værgemaal, som han en Tid lang har forestaaet, skal de i Overværelse af de dertil forordnede Kommissarier, nemlig Morten Pax til Bierre, Gunde Lange til Breninge, Embedsmand paa Ørum Slot, Johan Brockenhuus til Lerbeck og Ifver Krabbe til Vesen¹, Befalingsmand i Mariager Kloster, gøre Jomfru Lisbet Friis fuldkomment Regnskab for dette Værgemaal og det uden Udsættelse, for at Kongen kan være forskaanet for hendes Overløb. J. T. 9, 147.

— Miss til Morten Pax til Biere, Gunde Lange til Breninge, Embedsmand paa Ørum Slot, Johan Brockenhuus til Lerbeck og Ifver Krabbe til Albeck, Befalingsmand i Mariager Kloster. Kongen har for kort Tid siden bevilget, at Jomfru Lisebett Friis til Vosnesgaard maa være sin egen Værge, og derhos udstedt Befaling til 4 gode Mænd om at være til Stede, naar hendes Værgemaal, som afdøde Friderich Munk tilforn² har forestaaet, blev overleveret af ham og naar der blev gjort hende Regnskab for, hvad han har oppebaaret af hendes Ejendom, og bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Da denne Befaling endnu ikke er efterkommet, fordi en af de gode Mænd, ved Navn Markvor Bilde er død, og af andre Grunde, har Jomfru Lisebet Bilde igen begæret Befaling til Adressaterne om at forrette den forrige Befaling. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at tilholde afdøde Frederik Munks Enke Fru Sophia Friis samt hans andre Arvinger til en bestemt Tid at gøre Jomfru Lisebet Friis Rede for nævnte Værgemaal og skaffe hende igen, hvad nævnte deres Husbonde og Fader har solgt og pantsat af hendes. Naar dette foretages, skal Adressaterne være til Stede, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller

¹ Maaske: Vesløgsgaard, V. Han H. I det næste Miss. er Navnet rettet til Albeck. ² J. T. har ved en Fejlskrift: til Ferne.

afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted og alligevel endelig efterkomme Kongens Befaling. J. T. 9, 147 b.

29. Dec. (Kolding). Miss. til Rentemestrene. Da Morten Rosenstjerne, Rentemester i Sverrig, har andraget om at faa udbetalt en Sum Penge, som han har at fordre hos Kongen, skal de gøre Afregning med ham og efter denne betale ham, hvad der røsterer ham, naar de faar Penge i Rentekammeret. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene og (med Datum: 28. Dec.) Sj. T. 25, 364 b.

— Miss. til Sifvert Urne. Det berettes, at Mogens Pax til Torup, Befalingsmand paa Holbæk Slot, og han efter Kongens Befaling under Forbehold af Kongens Godkendelse har forhandlet med Møllerne under Roskildegaaards Len om et lideligt Afslag paa Afgiften af deres Møller, nemlig saaledes, at der for hver af dem skal afkortes 6 Skpr. Mel af hvert Pd. Mel, der gives i aarlig Landgilde, at hver af dem siden skal vedligeholde sin Mølle uden videre Omkostning for Kongen i nogen Maade., med god Hævd og Bygning udvendig og indvendig, med hvad dertil hør og bør, saa at hver af dem ved sin Død efterlader sig Møllen saaledes, at den i alle Maader kan udstaa og fyldestgøre uvildige Synsmænds Granskning, hvorfor de skal stille nøjagtig Borgen til ham paa Kongens Vegne; denne Afkortning med deres Borgen skulde træde i Kraft, naar Kongen har ladet istandsætte den Brøstfældighed, der efter uvildige Mænds Afsigt paa Tinge nu findes paa Møllerne. Kongen er tilfreds med, at der med Møllerne i hans Len forholdes efter denne Ordinans. Han skal straks lade dem istandsætte, saa at Afgiften kan begynde at løbe af Møllerne efter denne Ordinans fra førstkommende 1. Maj, hvilket han skal føre til Regnskab. Sj. T. 25, 365.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd¹. Da der aarlig anvendes stor Bekostning paa Vedligeholdelsen af Møllerne i

¹ Frederik Urne, Niels Trolle og Mogens Pax er nævnet i Overskriften, de øvrige — med deres Len — under Missivet.

deres Len, har Kongen, for at dette kan forekommes og Møllerne holdes desto bedre vedlige, fastsat, at der herefter skal forholdes med Møllerne i deres Len paa samme Maade som fastsat i ovenstaaende Missive til Sivert Urne for Møllerne i Roskildegaard's Len. — Nemlig: Fredrik Urne [Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup Len], Niels Trolle [Københavns Len], Mogens Pax [Holbæk], Hr. Claus Daa (Dragsholm), Hr. Hans Lindenov (Kalundborg), Hr. Jos Høg (Sorø), Hr. Corfits Ulfeldt (Møen), Hr. Fredrik Reedtz (Vordingborg), Tygge Brahe (Tryggevælde), Ventsel Rotkirk (Antvorskov) og Jørgen Seefeld (Ringsted Kloster). Sj. T. 25, 365.

Rettelser og Trykfejl.

1621—23.

Fra 1621 af er Malte Juul i Navnregistrene opført som hørende til Stjerne-Juel'erne; han hører til Lilje-Juul'erne og skal altsaa opføres under Juul.

1630—32.

- S. 357 L. 7 f. n.: Vramb, læs: Ørumb.
S. 737 L. 2: efter Ordene: i Nørrejylland, tilføj: som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Birgitte Brockenhuus, Enke efter Jacob Ulfeldt til Urup, . . .
S. 738 L. 7 f. n.: Gunde Jakobsen, Fejlskrift i F. T. for: Bunde Jakobsen.
S. 998 Sp. 2 L. 2 indsættes: Hans Bentsen, Præst i Grimeton og Rolstrup, 822.

1633—34.

- S. 31 L. 10 f. n.: Dronningens Moders, læs: Dronningens, Kongens Moders.
S. 49 L. 3—4: Mogens Sehested, Fejlskrift i J. T. for: Mogens Kaas [til Fristrup, Lensmand paa Dueholms Kloster].
S. 91 L. 10: Hilleborg Grubbe, Fejlskrift i Sk. T. for: Else Grubbe.
S. 97 L. 5: Humlemager, læs: Humlefører.
S. 160 L. 7: Jørgen Antoni, læs: Jørgen, Antoni.
S. 264 Note 1 L. 4: Jost Høg, læs: Gert Bryskes.
S. 267 L. 17: Sundbye, sikkert Fejlskrift i Sk. R. og Orig. for Sandbye.
S. 275 L. 10—11: [Kristianopel], læs: [Laholm].
S. 321 L. 14 f. n.: [Stjernholm], læs: [Silkeborg].
S. 344 L. 19: Christen Jensen, læs: Christen Hansen.
S. 391 L. 15 f. n.: Skanderborg, Fejlskrift i F. T. for: Silkeborg.
S. 414 L. 7—6 f. n.: Hr. Albret Skeel, læs: Adressaten.
S. 516 L. 8: Anne Bildt, læs: Anne Bild.
S. 517 L. 3: Helvig Lindenov, Fejlskrift i Sj. T. for: Rigborg.
S. 559 Note 2: Hedebo, læs: Hedeby.

- S. 612 L. 10 f. n.: **Predbjærn Bildes**, Fejlskrift i Sj. T. for: **Predbjærn Bilds**.
- S. 614 L. 1: **Niels Kaas's**, Fejlskrift i Sj. T. for: **Niels Gaas's**.
- S. 617 L. 22: **afdøde Helvig Urup Thammis Nolls**, Fejlskrift i Sk. T. for: **Helvig Urup afdøde Thammis Nolls**.
- S. 662 Note 2: **Forum**, læs: **Torrum**.
- S. 680 L. 2: **Nyborg**, læs: **Odense**.
- S. 738, Noten, L. 3 f. n.: **Jensen**, læs: **Hansen**.
- S. 742 L. 1 f. n.: **[Skeel]** læs: **[Orning, Aastrup Len]**.
- S. 755 L. 10 f. n.: **M. Christen Olufsen**, læs: **M. Oluf Christensen**.
- S. 773 Note 1: **Margrethe Rantzau**, læs: **Karen Brockenhuus**.

Navneregister.¹⁾

H. ∅: Herred, S. ∅: Sogn. Dat. ∅: at Stedet forekommer som Dateringssted for Kongebreve paa de anførte Steder. — Parenthes om Tallet betyder, at vedkommende Person eller Sted omtales paa Siden, uden at selve Navnet nævnes.

Aabenraa 330.

Aabo 746.

Aabobygget se Albobygget.

Aaby, N.-, Vemnehøgs H., 85.

Aadum, N.-Horne H., 716.

Aagerup, V.-Gynge H., 679.

—, **Gærs H., 686.**

—, **Merløse H., 297.**

Aakær Slot og Len 43, 681 f., 715. —

Delefoged se **Jesper N., Niels Rasmussen.** — Ridefoged se **Jakob Jensen.** — Skriver se **Peder Pedersen.**

— **Ladegaard 164.**

Aal, V.-Horne H., 379.

Aalborg, Jens Kristensen, Mag., Slotspræst i København, (1634 ¹²/₈ Præst i Storehedinge) 80. — Niels Nielsen, Skibstømmermand i Aalborg, 150. — Peder Ovesen, Skibstømmermand i Aalborg, 150.

Aalborg 30, 62, 75, 146, 259, 268, 457, 601, 796; nævnes 394, 519, 650.

— **Borgemestre se Hans Sørensen, Lavrids Hansen.** — Byfoged se **Mogens Jespersen.** — Hospitalsforstander se **Niels Kristen-**

sen. — Raadmand se **Jens Sørensen.** — Tolder se **Hans Sørensen.** — Borgere 75, 118, 133 f., 150, 171, 320 f., 374, 394, 450, 453, 458, 464, 467, 519 f., 527, 536, 663 —66, 725, 733, 790, 817. — Hospital 133, 171, 329, 389, 491, 536, 562 f. — Budolfi Kirke 458, 817.

Aalborg (Vendelbo) Stift 25, 62, 344, 413, 505, 507, 723, 738, 806. —

Superintendent se **Kristen Hansen.**

Aalborghus Slot og Len 17, 22, 69, 102, 166, 240, 279, 321, 390, 403, 442, 470 f., 486, (508, 536), 681, 689, 742, 757, 773, 782.

Aalbæk Gaard, Lime S., Rødding H., 168.

Aale, Slet H., 545.

— **Birk 562.**

Aalholm Slot og Len 17, 26, 207, 259 f., 303, 714, 744.

Aalsrode, Sønder H. Dyrs, 388.

Aalsø, Sønder H. Dyrs, 332, 388, 453.

Aarhus 30 f., 75, 81, 249, 259, 268, 281, 366, 375, 555; nævnes 98, 248, 295, 318, 322, 325, 359, 397, 432, 457, 494, 598, 631, 689, 765. — By-

¹⁾ Ved Personer eller Steder, som forekommer tit, anføres først de Steder, der er af særlig Betydning, derefter de Steder, hvor paagældende Person eller Sted kun nævnes. — Kun hvor man ved Personer med samme Navn har ment at have fuld Sikkerhed for deres Identitet, er de ført sammen i Registret. — Ved de mindre kendte Herregaardes Navne er anført alle de Steder, hvor de forekommer; derimod er der som Regel ikke henvist til de Steder, hvor en Person skrives til en almindelig kendt Gaard, til hvilken han plejer at skrives.

- foged 82. — Borgere 48, 98, 131, 150, 176, 200 f., 258, 345 f., 364 ff., 379, 390 f., 397, 462, 510 f., 513, 562, 577, 670, 709. — Apotek 200. — Apoteker se Folmer Thomsen. — Bispegaard 621. — Domkapitel 179, 189, 230, 253, 276, 416, 449, 459, 465, 509, 513, 523 f., 529, 585, 570, 585, 642, 670, 680 ff., 716, 801. — Domkirke 21, 35, 230, 253, 416, 513, 523, 642 f., 680 f., 782; Vicariatus Corporis Christi 573; Vicariatus Erasmi 25; Vicariatus Magdalenæ 416; Vicariatus St. Margaritæ 782. — Havn 462. — Hospital 179, 319 f., 324, 339 f., 345 f., 358, 382 f., 390, 412, 424, 490, 513 f., 524, 586, 681 f. — Vor Frue Kirke 416, 754; Underdegn se Anders Sørensen Sørup. — Klædegøroeri 258. — Kornmølle 258, 278, 324, 709. — Valkemølle 258. — Møllestien 765, 821. — Skanse 248. — Skole 189, 642. — Teglhavn (Teggild Have) ved Aarhus 131. — Stift 135, 344, 375, 413, 474, 505, 507, 723, 806. — Superintendent se Jens Gødesen, Morten Madsen.
- Aarhusgaard og Len (Havreballegaard)** 17, 22, 81, 87, 216, 230, 238, 253, 259, 319, 321, 353, 357, 366, 370, 375, 389, 498, 509, 557, 681, 716, 742, 762, 765, 770. — D a t. 318.
- Aarloug, Peder, Svinesnider i Ribe,** 275.
- Aarløse, Terslev S., Ringsted H.,** 104, 312.
- Aars Herred** 681.
- Aarsleff, Hans Hansen, Præst til Mariæ Magdalenæ Sogn,** 557.
- Aarslev, Hasle H.,** 544, 585.
- Aarup, Hovlbjærg H.,** 555 f.
- Aas, Ø.-Egede S., Fakse H.,** 42.
- Aas, Gørding S. og H. (?),** 177.
- Aas Mølle, Refsvindinge S., Vinding H.,** 252.
- Aasedam, Refsvindinge S., Vinding H.,** 252.
- Aasen, Refsvindinge S., Vinding H.,** 252.
- Aastrup, Bjærg H., Jylland,** 550.
- , Vennebjerg H., 407.
- Gaard og Len 17, 166, 259 f., 279, 778, 802.
- Abborremaale, Lister Len,** 284, 633.
- Abigaël, Otte Knudsens Enke, i Odense,** 812.
- Abildgaard, Dorte, Stig Pors's,** 266. — Manderup 612; jvfr. Else Juel.
- Abrahamstrup Slot og Len** 16 f., 102 f., 154, 190, 502, 606, 666 ff., 826. — Foged se Hans Hansen. — Forpagtere se Johan Bøgvad, Hans Hansen.
- Addit, Tyrsting H.,** 364.
- Adsbøl, N.-Horne H.,** 64, 144.
- Adslev, Hjelslev H.,** 543, 560.
- Agaske, Berner Hanses Enke, p. Gulland,** 78.
- Agedrup, Bjærg H., Fyen,** 212, 281.
- Agernæs, Skam H.,** 206.
- Agersnap, Ø.-Horne H.,** 201.
- Agerup, V. Gyng H.,** 112.
- Aggelstrup, Holbæk Len,** 520.
- Aggermendsgaard, Kirke-Fjenneslev, Fjenneslev S., Alsted H.,** 707.
- Aggersund, Limfjorden,** 136.
- Aggersvold, Tudse H.,** 138.
- Agnete Peder Grøders i Kristiania** 776.
- Agri, Mols H.,** 109.
- Agtrup, N. Tyrstrup H.,** 49, 342.
- Ahlefeldt, Jfr. Anne, g. 1635 m. Henrik Lange,** 94, 142, 198, 428, 608, 820. — Diderik, Amtmand over Svavested Amt, 5 f. — Ditlev se Apollonia von Buchwald. — Jørgen, Lensmand p. Haderslevhus,

- nævnes 22, 177, 330, 341 f., 387, 446, 532, 552, 813. — Kaj, Lensmand p. Flensborghus, nævnes 97, 740. — Jfr. Margrete 142, 198, 428, 608, 820. — Morits 676. — Vibeke († 1628), Hans Kaas's, 178, 820.
- Aitrup, N. Tyrstrup H., 22.
- Aix (Ys), Jakob van, Ejer af Kobbermøllen i Stakkerup, 20.
- Akeleje, Ejler Gabrielsen, Kaptejn, 431. — Knud Gabrielsen, Landsdommer i Halland, 33, 267, 616, 789; nævnes 90, 454, 618, 751, 806; jvfr. Dorte Munk. — Korfits Gabrielsen 616; jvfr. Bente Mikkelsdatter Gyngge. — Magdalene Gabrielsdatter, Frederik Paslicks, 732. — Sivert Gabrielsen, Lensmand i Vernø Kloster, 126, 553; jvfr. Else Galde. — Torben Gabrielsen 156 f., 206 f., 265, 613; jvfr. Elisabet v. Korff.
- Akselvold, Rønnebjærg H., 276.
- Albenhart, Dietrich, fra Westfalen, 727.
- Albjærg, Gudme H., 308.
- Albobygget (Aabobygget, Labobygget, Sabobygget), Gyngge H., 80.
- Albrekt Jakobsen se Wilstrup.
- Albuen se Nakskov.
- Albæk, Støvring H., 556.
- Aldum, N., Hatting H., 449.
- Aleksander Henrik, Hertug af Sønderborg, 676 f., (712, 740).
- Algier 299.
- Alkestrup, Asminderup S., Merløse H., 741.
- , Skippinge H., 762.
- Allerup, Aasum H., 56.
- , Onse H., 197.
- , Tudse H., 298.
- Allestrup, Sønderhald H., 465, 509.
- Alling, Gern H., 119, 171.
- Vandmølle, Hids H., 494.
- Alminde, Lollands Sønder H., 207, 303, 714.
- Almtofte, Hørup S., Lysgaard H., 502.
- Alrø, Hads H., 456, 569.
- Als 330, 530, 713.
- , Hindsted H., 412 f.
- Alslev, Fakse H., 42.
- , Skads H., 639.
- Alsted, Alsted H., 707.
- Alsø se Aalsø.
- Alter, Johannes, Instrumentist, 164.
- Amager 66, 136, 616, 774.
- Ammerbach, Frederik, i Odense, 668.
- Ammermøller (Annemøller), Hans, kgl. Mestertømmermand, 612.
- Amrum 262.
- Amsterdam 66, 646, 692, 698, 773. — Luthersk Kirke 736.
- Amtoft, V. Han H., 515.
- Anders (Andreas) Bartskeer 297. — Kok i Helsingborg 657. — Sadelmager, p. Frederiksborg, 810. — Skomager i Slagelse 317. — Skriver i Nyborg 464, 659. — Slagter i København 102. — Vintapper (i Helsingør) 83. — Aagesen, Kapellan i Kristianstad, 499. — Andersen, Præst i Henne, se Ringkøbing. — Bentsen, Tingfoged i Tønnersø H., 442. — Børresen i Lundby 336 f. — Eskesen i St. Valby 316. — Evertsen, Skipper, 37, 39. — Gertsen i Rye 188, 362. — Hansen, Foged p. Lekkinge, 734. — Hansen, Skriver p. Koldinghus, 558. — Henriksen, Brygger i København, 752. — Ibsen, Hospitalspræst i Randers, 557. — Ibsen i Vedslet 381. — Jensen, Kapellan p. Ørum Slot, 410. — Jensen, Baadsmænd, i Roskilde Duebrødre Hospital, 636. — Jensen i Tønning, Herredsfoged i Tyrsting Herred, 534. — Jensen i Grønnerup 512, 597, 801.

— Jensen i Lindbjærg 556. — Jensen af Sørup 595. — Jørgensen i Farsbølle 581. — Karstensen, Skipper, 42. — Klavsen i Slangstrup 108. — Knudsen, Herredsskriver i Himle Len, 335, 337. Knudsen i Haarslev 581. — Kristen, Møller i Alling, 494. — Kristensen i Fordrup (Faarup?) 228. — Kristensen i Hald 556. — Kristensen (i Himle H.?) 337. — Kristensen, i Randers Hospital, 368. — Kristensen af Randers, i Tugthuset, 472. — Kristensen af Rostrup, i Randers Hospital, 424. — Kristensen i Saksild 515. — Kristensen se Sandberg. — Laursen i Resendal 352 f. — Lavridsen i Farsbølle 581. — Lavridsen i Varberg Len (Himle H.?) 335, 337. — Lydiksen (Lyriksen) i Aarhus 81, 98, 131. — Madsen, Præst i Rind, 496. — Madsen i Over Hornbæk 555. — Mikkelsen, Skipper i København, 291, 633, 690. — Nielsen, Præst i Barkager, se Engelsbeck. — Nielsen, Vandkunstner p. Koldinghus, 385. — Nielsen i Bastrup 726. — Nielsen i Biersted 174. — Nielsen i Greve 239. — Nielsen i Karup 169. — Nielsen i Smollerup 531. — Nielsen i Tirup 740. — Nikkelsen, Borgemester i Kristianstad, 81, 197, 234. — Olsen i Mejlbj 556. — Olufsen, Klædekammerskriver, 472. — Olufsen, Møller, Hjortbjærg Mølle, 491. — Olufsen, Raadmand i København, 307, 415, 422. — Olufsen i Lindved 238. — Pedersen i Dyngby 324. — Pedersen i København 283. — Pedersen i Ribarhus Len (Drabssag) 775. — Pedersen i Sallinge 626. — Pedersen se Hegelund. — Povlsen i

Augdesiden 371 f. — Rasmussen i Aalborg 118, 325. — Rasmussen, Foged i Nordhordlen, 121. — Sejersens i Enslev, Herredsfoged i Hovbjærg H., 474; jvfr. Elline Jensdatter. — Sørensen, Borgemester i Holstebro, 482. — Sørensen, Snedker i Slots-Bjærgby, 775. — Sørensen i Ulvhøj 512, 597. — Terkildsen i Tustrup 518. Andersen, Jfr. Dorothea Andreasdatter von, 308, 404, 493 f., 574. — Klavs Andreasen († 1632), 120, 177, 308, 404, 494, 574; jvfr. Kartrine von Kahlen.

Anholt 560.

Ankelbo, Grene S., Slavs H., 559.

Anker Sørensen i Kolding 421.

Anna Katharina, Christian IVs Datter, 264.

Anne (Anna, Ane), Amme hos Otte von Termo, 328. —, gamle, i Bollerslev, 330. — Hans Holstes i København 2, 12, 476. — Kristens i Rue, Tørrild H., 222 f. — Niels Knudsens (i Tønning?) 286 f. — Oluf Heegaards i Kalundborg 48. — Svend Knudsens Enke, i København, 351. — Falksdatter, Povl Bysers, 388. — Hansdatter se Baden. — Henriksdatter i Ødsted 433. — Iversdatter i Varde 468 f. — Jensdatter i Asferg 556. — Jensdatter af Tovstrup 462. — Jensdatter, i Vejle Hospital, 389. — Knudsdatter i Træden 550. — Lavridsdatter, Hr. Simons Enke, 233. — Nielsdatter, Niels Andersens Enke, i Varde, 497. — Nielsdatter i Tovstrup 439. — Nielsdatter se Mule. — Olufsdatter i Smerup 514. — Pedersdatter, g. m. Palle Pedersen Vendel, Præst i Linaa, 482. — Pedersdatter, Enke efter Kromanden ved Silke-

- borg Slot, 322, (387). — Pedersdatter af Boring, i Randers Hospital, 387. — Pedersdatter p. Kalbygaard 461. — Pedersdatter af Ring 532. — Rasmusdatter i Tulstrup 402. — Svensdatter Lavrids i Falkenberg 243. — Thomesdatter af Hostrup 330 f. — Villumsdatter, Dr. Jens Mules, i Odense, 619 f.
- Annemøller, Hans, se Ammermøller.
- Anrep, Johan († 1634), 452; se Tale Kaas.
- Ansager, Ø. Horne H., 57, 582.
- Anst, Anst H., 554.
- Herred, Skovrider, se Mads Jensen, Henrik Wichmand.
- Antoni Johansen (Drabsmand) 323.
- Antvorskov Birk 597.
- Slot og Len 1, 10, 13, 17, 26, 39, 59 f., 66, 76, 110 f., 119, 124 f., 129, 149, 174, 180, 182, 190, 238, 240, 259, 270, 281, 299, 313, 394, 399, 436, 480, 489, 503, 564, 576, 591, 634 f., 662, 677, 696, 720, 723, 753 f., 770, 772, 784, 790, 806, 812, 826. — Slotskirke 425. — D a t.: 810—13.
- Apollonia Lavridsdatter (i Gylling?) 391.
- Archonius, Jonas, Præst i Vatnsfjord, 621.
- Arctander, Henrik Nielsen, Mag., Præst i Selde, 405.
- Arden, Store, Hindsted H., 513.
- Arenfeldt, Aksel, Lensmand over Giske Len, 285, 487, 517, 615, 767; nævnes 26, 592; jvfr. Maria Ulfeldt. — Jfr. Elline 748 f. — Jfr. Helvig 771. — Ingeborg, Ernst Normands, 517, 564, 611. — Jørgen 517, 601, 611, 771; jvfr. Rigborg Lindenov. — Karen, Frederik Urnes, 517, 565, 614. — Mogens 134, 517, 612; jvfr. Else Bülow. — Niels 517, 601, 611; jvfr. Karen Dyre, — Rigborg, Aksel Juuls, 517.
- Areslev, Ø.-Gynge H., 751.
- Arild Nielsen, Kapellan til Skovlænge, se Kæmpe.
- Arkel Lavridsen (Horsag) 217.
- Armus, Peiter, i Glückstadt, 257.
- Arnborg, Hammerum H., 405.
- Arne Mogensen p. Island 624. — Ottsen, Laugmand p. Island, 304, 588.
- Syssel p. Island se Arnæs.
- Arninge, Lollands Sønder H., 386.
- Arnisæus, Henning, Dr., Hofmedikus, 810.
- Arnsborg Slot og Len p. Øsel 260, 757.
- Arnt Ottesen, Laugmand i Borgefjord Syssel p. Island, 296.
- Arnæs, Arnæs Syssel p. Island, 627.
- (Arne) Syssel 578.
- Arritskovgaard, N.-Snedede S., Vrads H., 478.
- Arup, Froste H., 85.
- , V. Han H., 403.
- As, Bjærge H., Jylland, 570, 648, 685.
- Asbo Herred, Nørre-, 251, 278.
- Asbøl, Strellev S., N.-Horne H., 717.
- Aschersleben, Anders 613. — Jfr. Birgitte 187. — Jørgen († 1625) 187, 246 f., 266, 442; jvfr. Maren Brockenhuus. — Jfr. Margrethe Jørgensdatter 246 f., 442. — Morits 245, 266, 517, 613, 674; jvfr. Ellen Gjæe.
- Asferg, Nørhald H., 295, 556.
- Ask, Onse H., 197, 693.
- Askær, Hejnsvig S., Slavs H., 539.
- Asmild Kloster og Len 49 f., 342.
- Asminderød, Lyng-Kronborg H., 783.
- Asmindrup, Merløse H., 61.
- Asmund, Præst i Skaane, 695.
- Asmuntorp, Rønnebjærg H., 33.
- Asp, Hjerm H., 378, 423, 455, 450.
- Assels, V.-, Mors, 784.

Assens, 17 f., 75, 420, 628, 712, 791.
 — Borgemester se Jens Bang. —
 Toldskriver se Arnt Stark. — Bor-
 gere 187, 281, 420, 522, 640, 688,
 713. — Kapelsmark v. Assens 522.
 — Provsti 640.
 Assens, Bjærge H., Jylland, 491 f.,
 494.
 Assentoft, Sønderhald H., 555.
 Asser Rasmussen (Drabsmand) 36.
 Astrup, Hindsted H., 513.
 —, Ning H., 523, 658.
 —, Vennebjerg H., 511.
 Atterup, Vindinge H., 511.
 Attrup, Kær H., 725.
 —, Sønderhald H., 415, 461.
 Augdesiden, Norge, 371.
 Aunslev, Vindinge H., 251, 465.
 Avlum, Hammerum H., 123, 331 f.

Baahus Slot og Len 579 f.
 Baar p. Island 533.
 Baastad 633.
 — Len, Skaane, 278, 633.
 Baastrup, Vor H., 412, 726.
 Baden, Anne Hansdatter, Eustachius
 von Thümens, 2, 12, 265, 596, 598,
 613, 615, 702. — Emerentse Pe-
 dersdatter, Klavs Brockenhuus's
 564, 613. — Margrete Hansdatter,
 Sten Madsen Laxmands, 596.
 Bakke, Gaard p. Kjalarnæs, Island,
 533.
 Bager, Oluf, Ejer af Kobbermøllen i
 Stakkerup, 20.
 Bagterp, St. Hans S., Vennebjerg
 H., 500.
 Bakkebølle Treding, Vordingborg
 Len, 721.
 Bakkendrup, Løve H., 211.
 Baldersbrønde, Smørum H., 42, 129.
 Balfour, David († 1634), Kongens
 Skibsbygmester, 673; jvfr. Johanne.
 Balle, Ø.-Lisbjerg H., 518 f.

Balle, Tørrild H., 221 f.
 — Hovedgaard, Onsild H., 87 f.
 Ballegaard, Heldum S., Skodborg H.,
 194.
 Ballerup, Smørum H., 287, 328, 362,
 367, 650. — Jvfr. Kort.
 Balling, Rødding H., 169, 341, 358.
 Balthasar (Baldser) Tømmermand i
 Højaggerskrog 589. — Ottesen,
 Skovrider i Hids Herred, 201 f.
 Bandholm, Fuglse H., 629.
 Banen, Hovlbjærg H., 697.
 Bang, Hans, Borgemester i Bogense,
 159, 170 f., 481. — Jens, i Aalborg,
 320 f., 467, 519 f., 725, 790. — Jens,
 Borgemester i Assens, 93. — Mads,
 i Ribe, 127.
 Banner, Dorte, Kristoffer Krases,
 165, 265, 565. — Otte se Jytte
 Bild. — Pernille, Eske Krases,
 265.
 Barbara, Villum Lukassens, i Odense,
 352.
 Barbariet 300, 459, 646.
 Bardt, Heinrich, 159.
 Barfoed, Lavrids Sørensen, Præst
 i Lydum, 639.
 Barkager, Bjærge H., Skaane, 98,
 732 f.
 Barke, Frederik, tysk Skolemester
 i København, 55.
 Barler, John, Englænder, 645.
 Barløse, Baag H., 775.
 Barnekow, Anne, Henning Valken-
 dorfs, 516, 564, 613. — Lene,
 Tønne Friis's, 516, 611.
 Barnewitz, Frederik 781 f. — Joa-
 kim († 1626), 207, 266, 303, 781;
 jvfr. Øllegaard Pentz.
 Barrit, Bjærge H., Jylland, 427.
 Bartelstrup, Albo H., 293.
 Bartholomæus Haagensen (Hogen-
 sen), [Proviantskriver], i Køben-
 havn, 54, 114, 132, 157, 165, 521,

- 633, 794. — Jensen i Tostrup 557.
— Jonsen i Albæk 556.
- Basballe, Agri S., Mols H., 109.
- Basnæs, Hammer H., 767.
- Basse, Anne, Kristen Prips, 616. —
Anne, Korfits Thotts, 267. — Hans
612. — Kristoffer 266, 613; jvfr.
Abel Norby. — Peder, Lensmand
p. Tranekær og Jungshoved, 266,
283, 305 f., 605, 610, 613, 711; næv-
nes 13 f., 17, 86, 98, 105, 213, 268,
315, 464, 603, 623, 659, 726, 742,
748, 761, 765, 767, 787; jvfr. Sofie
Parsberg. — Sofie, Jørgen Or-
nings, 611.
- Basseliers, Nikolaus 53.
- Bastian Povlsen, Skipper, af Hoorn,
589 f.
- Bastrup, Aarby S., Arts H., 787.
- Båtsander, Gullbringa Syssel p. Is-
land, 654.
- Bavelse, Tybjærg H., 108, 253. —
Gaard, Tybjærg H., 108.
- Beck, Anne, Kristian Bülows, 516 f.
— Jfr. Hilleborg 90 f. — Jakob (†
1622) se Helle Marsvin. — Joakim,
Lensmand i Københavns Len, 1634
Lensmand i Bøvling Len, 80, 90 f.,
131, 265, 272, 301, 335, 507, 517,
579 f., 603, 614, 675, 684, 712; næv-
nes 16 f., 29 f., 45, 66, 76, 90, 107,
113, 128, (136), 138, 140, 154, 160,
190, 239, 249, 268, 277, 285, 287,
306, 313, 320, 328, 338, 361 f., 367,
399, 406, 419, 426, 443, 454, (474),
502 f., 528, 634, 668, 707, 742; jvfr.
Else Friis, Else Grubbe. — Sivert
(† 1623), 265, 400; jvfr. Lisbet
Bilde. — Sten Sivertsen, Rente-
mester, 177, 265; nævnes 4, 6, (10,
15, 22, 28), 29, (31, 42, 48, 51), 66,
(71, 73—76, 79, 83 f., 90, (110 f.,
124 f., 137 ff., 152, 154, 167, 172,
180, 182, 191, 200, 211, 236 f.,
239 f.), 248, (250, 253, 257, 261,
269 f., 274, 280, 283, 286, 292, 299),
304, (306, 309 f., 312, 323, 339 f.,
342, 346 f., 357 f., 370), 371, (375,
377, 384 ff., 396 f., 406, 417, 422),
426, (431, 435, 439 ff., 443 f., 462 f.,
472 ff., 476 f., 479 f., 488, 503, 515),
527, (530, 537, 542, 549, 560, 571 f.,
582, 591, 593, 621, 624, 627, 631 ff.,
645), 658, (660, 667, 670 f., 675, 689,
703 f., 717, 721, 734 f., 745, 758 f.,
769, 783 f., 786, 792 f., 797 f., 802,
805 f., 808 f.), 810, (813, 816, 818 f.,
825).
- Beck (Bøcke) (ikke adelig), Jost von,
Løjtnant, 94, 109, 243, 288, 750 f.
- Beckhuusen, Else, fra Westfalen 727.
- Beder, Ning H., 179.
- Bedinge, L., Vemmenhøgs H., 85.
- Beets, Holland, 589.
- Beldringe Gaard, Baarse H., 137.
- Belov, Jørgen († 1628), 162, 249,
583; jvfr. Kristense Fasti. — Klavs
(† 1620) se Karen Lange. — Ma-
ren (Maria), Kristen Holcks, 564,
611. — Sofie, Kristen Thotts, 162,
266, 398, 564, 570, 583, 613.
- Bendix Mortensen, Bartskeer i Aal-
borg, 663.
- Bendstrup, Ø.-Lisbjærg H., 475.
—, Sønderhold H., 445.
- Benedikte Pedersdatter (Porsdatter)
se Børialsen.
- Benløse, Ringsted H., 599.
- Bennebo, Tudse H., 762.
- Bennerup, Espinge S., Froste H., 92.
- Bent Bartskeer i Slagelse 317. —
Andersen (i Himle H.?) 336. —
Børgesen i Himle Herred 278. —
Gundersen, Skibstømmermand i
Halmstad, 151. — Hogensen, fhv.
Lagmand paa Øsel, 573. — Jonsen
i Maglebøge 166. — Mogensen i
Hjortørød 166. — Pedersen se von
Deden. — Rasmussen i Valby 120.
— Svendsen, Skipper, 63, 716. —

Tollefaen (Tolsen) i Næs, Himle H., 164, 337.

Bente Elias Kræmmers i Køge 738.

— Kristen Remsniders i Kristianstad 234. — Mikkelsen se Gyng.

Bergen 37 ff., 123, 159, 217, 505, 507, 528, 571, 651, 759. — Borgere 75, 217, 307.

— Stift 506 f., (732). — Superintendent se Dr. Niels Paaske.

Bergenhua Slot og Len 239, 433, 898.

Beringen, Herman von, se Beringen.

Bernhard N., Præst til Grimastadir, Island, 71.

Beringen (Beringen), Herman von, 698 f., 799.

Berner, Hans, se Agaske.

Bernt Jakobsen i Slagelse 284. — Pedersen se von Deden.

Bernts, Albert Baltzar, i København, 814. — Baltzar se Nille.

Bertel Rokkemager i Ballerup 328 f.; jvfr. Kirsten. — Snedker i København 646. — Hansen, Hospitalsførstander i Roskilde, 27, 331, 594, 636. — Jensen, Præst i Tranebjerg p. Samsø, 482. — Jensens Enke i Tulstrup 526. — Jepsen i Vandfuld Herred 439. — Jespersen, Klejnsmed i Ystad, 618. — Lavridsen, Præst i Kristianspris, 616. — Markussen i Gudsø Mølle 163.

Bessastadir, Gullbringa Syssel p. Island, 90.

Besser, Samsø, 807.

Bexdal se Bækdal.

Beyer, Jørgen, Toldskriver ved Øresundstolden, 132.

Bi, Peder, i Hjordbjerg, Delefoged i Vor H., se Bye.

Bidstrup, Jens Jensen, Præst i Sandager, 626, 736.

Bier, Kristoffer, Bartskaar ved Bremerholm, Børnehuset osv., 719.

Biergaard se Bjærgegaard.

Biersted se Bjærgsted.

Bild, Anne, Otte Brahe Stensens, 516, 546, 564, 614, 827. — Jytte, Otta Banners, 517. — Preben († 1602) 828; jfr. Anne Kaas. — Vibeke, Erik Rantzans, 517, 612.

Bilde, Anders Eriksen, Lensmand p. Rugaard, 1634. Lensmand p. Arnsborg i Slot (Øsel), 134, 186, 167, 257, 285, 278, 282, 613, 674, 749; nævnes 17, 34, 178, 183, 198, 244, 246, 252, 281, 289, 294, 315, 330 f., 338, 391, 398, 401, 455, 474, 481, 521, 537, 581, 647, 663, 680, 720, 757 f., 795, 809, 820 ff.; jvfr. Sofie Rosenkrantz. — Anders Stensen († 1633), Lensmand p. Herrisvad Kloster, 3, 215, 266; 580, 593, 595, 686; nævnes 7, 20, 46, 85, 129, 204, 315, 317, 368; jvfr. Karen Henriksdatter. — Anne, Ejler Brockenhuus's, 206, 275, 307, 331, 748, 791. — Jfr. Birgitte 189, 250, 309, 399, 733 f., 766, 792 f. — Birgitte, Jens Mogensen Harbous, 183, 516. — Birgitte, Jørgen Hartvigsens, 613. — Jfr. Dorte 330 f. — Ejler Markvardsen 134, 189, 206, 266, 275, 307 f., 480, 613, 705, 791. — Jfr. Ellsabet 92. — Elline Dortesdatter, uægte Barn, 330 f. — Erik Mogensen, Landsdommer p. Langeland, 13, 105, 170 f., 266, 613, 695, 725, 806; jvfr. Elline Rosen-giedde. — Erik Stensen 205, 231, 266, 613. — Esge Pedersen († 1619) 8, 86, 99, 808. — Hans 612, 616, 705. — Hartvig 171, 452, 516; nævnes 62, 142, 198 f., 388 f., 697; jvfr. Anne Kaas. — Henning († 1615) 792 f. — Henrik, Lensmand i Stavanger Len, 352, 475, 516, 579, 611; jvfr. Lisbet Bryske. —

- Hilleborg († 1602), Ejler Krafses, 165. — Holger, Landsdommer i Lolland og Falster, 266, 279, 489, 516, 614, 766; nævnes 79, 285, 806; jvfr. Anne Juul. — Jens 276, 602, 616, 674; jvfr. Sofie Thott. — Jfr. Karen 178, 412. — Karen, Falk Gjøes, 516, 613. — Klavs, 593, 616, 677 f., 686, 768; jvfr. Ingeborg Parsberg. — Lage, Kancellisekretær, 386, 614, 640. — Jfr. Lisbet († 1633) 255, (277), 399, 792 f. — Lisbet, Sivert Becks, 265, 400, 565, 593, 603, 706, 753, 790. — Jfr. Margrethe 468. — Markvart Jensen († 1631), Lensmand p. Rugaard, 231, 250, 759, 824. — Mette Stensdatter, Niels Skinkels, 266, 614. — Oluf († 1602) 513; jvfr. Margrete Rosenkrantz. — Peder 34, 192, 266; jvfr. Kirsten Skeel. — Rigborg, Ejler Hølecks, 616. — Rønnov 265, 277, 615, 712; jvfr. Lisbet Krabbe. — Sten Eriksen, Hofjunker, 1634 Lensmand over Rugaards Len, 231, 517, 527, 615, 749; nævnes 757, 803, 820, 822. — Sten Jensen († 1629) 178; jvfr. Rigborg Lindenov. — Tønne 142, 156 f., 179, 198, 265, 516, 608, 613, 800; jvfr. Margrete Norby. — Vincents, Kancellisekretær, 83, 136, 255, 265, 309, 615, 712, 733; nævnes 11, 164, 177, 188 f., 250, 766; jvfr. Karen Grubbe.
- Bildt, Blanceflor, Børge Juels, 615. — Daniel 553. — Henrik († 1618) se Maren Prip. — Jens 711.
- Billebjærg, Ronnebjærg H., 276.
- Billinge, Onsjø H., 182.
- Billum, V.-Horne H., 478.
- Birgitte Kristen Jensens i Fakse 211. — Klavs datter se Mylting. — Kristensdatter i Faarup 556.
- Birk Herred (Vestbirk, Østbirk) 569.
- Birkenæs, Østbirk S., Vor H., 529, 542, 672.
- , Torum S., Østerherred, Skaane, 662 f.
- Birkerød, Færs H., 82.
- , Lyngé-Kronborg H., 682.
- Birkholm (nu Løvenborg), Merløse H., 202, 631.
- Birkum, Aasum H., 56.
- Birte (Margrete) Jensdatter i Kristianstad 196.
- Bisgaard, Malling S., Ning H., 391, 706.
- Biskopstorp, Langeland, 13.
- Bislev, Hornum H., 739.
- Bjelke, Jens, Norges Kansler, Lensmand p. Nunne Kloster og over Onsjø Len, nævnes 75, 307, 433. — Kristian, i Sorø Skole, 133.
- Bjerke, Færs H., 606.
- Bjerne Mølle, Rønninge S., Aasum H., 251, 465.
- Bjerring, Søren Sørensen, i Viborg 741, 753.
- Bjerrebygaard, Langeland, 761.
- Bjerregrav, Rinds H., 57.
- Bjerring, Middelsom H., 767. — Mølle 767.
- Bjert, N.-Tyrstrup H., 342.
- Bjerte, Salling H., 192.
- Bjuf, Luggude H., 638.
- Bjærgby, Slots- (Brødre-), Slagelse H., 775.
- Bjærg Herred, Fyen, 98. — Herredsfoged se Jens Olulsen.
- Herred, Jylland, 356, 407, 416, 427, 550.
- Herréd, Skaane, 251, 278, 683.
- Bjærggaard, Nørlem S., Skodborg H., 194.
- Bjærgsted (Biersted), Skippinge H., 174, 211.
- Bjærnes, Fuglse H., 714.
- Bjært, N.-Tyrstrup H., 22, 49.

- Bjæverskov Herred 104, 312, 704. —
Herredsfoged se Peder Gad.
- Bjødstrup, Hammerum H., 468.
- , Ning H., 523, 658.
- Bjørn Jensen i Krarup 346. — Sne-
bjørnsen fra Island, Teolog, 65. —
Tausen (Tollefsen, i Himle H.?)
337.
- Bjørnsholm, Slet H., 57, 62, 208,
390, 508, 720.
- Bjørnskov, Kalø Len, 15.
- Bjørnstrup, Ning H., 35, 106.
- Blanck, Lavrids, i Egeskov (?), 776.
- Blanckfort, Boldevin, i København,
132, 157.
- Blangs, Stokkemarke S., Lollands
Sønder H., 629.
- Blangslev, Hammer H., 772.
- Blegind, Hjelmslev H., 486.
- Blekinge 30, 40, 75, 169, 275, 352,
367, 460, 604, 615 f., 684, 806.
- Landsting 460. — Landsdommer
se Villum Thomsen.
- Blichfeldt, Kristen Henriksen, Præst
til Lyngaa og Skød, 483.
- Blick, Anders, i Skibet (?), 229.
- Blidstrup, Mors, 523, 659.
- Block (Bloch), Jens, Byfoged i Ring-
sted, 217, 621, 684. — Jens, Præst
til Lem og Vejby, 549; jvfr. Edel
Kristensdatter. — Jens, i Lund,
121. — Søren, i Hobro, 447.
- Blome, Kaj, 408.
- Bloustrød, Lyng-Kronborg Herred,
682.
- Blære, Aars H., 508.
- Blæsbjærg, Vindblæs S., Gerlev H.,
694.
- Bo Pedersen i Høby 65. — Sivertsen
i Taastrup 276.
- Boalt, Ø.-Gyng H., 284.
- Bode, Rougsø H., 290, 295.
- Bodekul (Bokul, nu Karlshamn) 285,
819.
- Bodil (Boel), Kort Bartskaers, 187.
- Nielsdatter, Lavrids Nielsen
Heldvads, 764.
- Boel, Lavrids, i Højby, 378.
- Boes, Dover S., Hjelmslev H., 383.
- Boeslum, Draaby S., Mols H., 114.
- Bogense 75, 268, 480. — Borgere 159,
170 f., 473 f.
- Bogensholm, Mols H., 214.
- Boje Festersen, Skibskaptejn, 770. —
Revertsen p. Før(?) 774.
- Bokul se Bodekul.
- Bolderup (Ballerup?, Bolderwis),
Kort v., Skovrider i Københavns
og Roskildegaard's Len, 328 f., 338,
362, 367, 528.
- Boller, Bjærg H., Jylland, 513.
- Bollerslev, Ris H., 330 f.
- Bollerup, Hind H., 471.
- , Ingelstad H., 7.
- Bomrød se Bonnerød.
- Bonde (af Adel), Jens se Lene Daa.
- Bonde Jakobsen i Assens 827. —
Jørgensen i Sal 228. — Nielsen,
Mag., Præst ved Vor Frue Kirke
i Aarhus, 754.
- Bonderup, Merløse H., 297.
- , Rinds H.(?), 133.
- , Torne H., 199.
- Bonderupgaard, Rinds H.(?), 133.
- Bonnerød (Bomrød), Gyng H., 80.
- Bontofte, Albo H., 706, 750.
- Borchgrevinck, Melkior, kgl. Kapel-
mester, 297, (452), 640. — Melkior
Melkiorsen, i Sorø Skole, 297.
- Bording, Kristen, Dr. med., Provin-
sialmedikus i Ribe, 581 f., 586;
jvfr. Ingeborg Andersdatter Klyne.
— Søren, i V.-Bording, 159.
- , V.-, Hids H., 159.
- Bordt, Peter, i Helsingør, 621.
- Bordum, Kristen, Dr., se Bording.
- Borge, Mads, i Assens, 628.
- Boring, Nim H., 387.
- Bork, N.-, N.-Horne H., 54, 58, 499.
- , Sdr.-, N. Horne H., 54, 58, 499.

- Bornholm 13, 18, 213, 238, 256, 260, 631, 686, 806. — Landsdommer se Mads Koefoed.
- Borre, Hovlbjærg H., 494.
— p. Møen 28, 66, 690.
- Borreby, Jerrestad H., 203, 294.
—, Torne H., 146.
- Borris, Skads H., 110.
- Borum, Framlev H., 534.
- Borup, Dalby-, Fakse H., 42, 128, 250.
—, Hav-, Merløse H., 148.
- Bosant se Båtsandar.
- Botn, Store, Borgefjords Syssel p. Island, 296.
- Bottrup, Hatting H., 430.
- Botved Pedersen i Birkenæs 662.
- Boye, Hans, Hofmønsterskriver, 815.
- Brabrand, Hasle H., 179, 658.
- Brabandt, Baltser, Apoteker i Kolding, 118, 236, 578.
- Brabant 300, 334.
- Braem, Gødert, i København, 158 f., 306, 609, 756. — Johan, i København, 158 f., 170 f., 277, 357 f., 370, 608 f., 729 f., 735, 756.
- Bagnæs 704.
- Brahe, Aksel Ottesen († 1616) 294, 302; jvfr. Kirsten Hardenberg. — Jfr. Anne 546. — Anne, Otte Lindenovs, 267, 517. — Anne († 1633), Mandrup Parsbergs, til Sonnerup, 10, 188. — Anne, Ejler Qvitzovs, 516, 613. — Anne, Sten Maltesen Sehesteds, 91, 168, 267, 375, 517, 563, 616, 674, 791. — Birgitte, Niels Sehesteds, senere Johan Kaspar von Reibnitz's, 85, 516, 527. — Helvig, Falk Gjøe Falksens, 516, 611. — Jørgen Stensen, Lensmand p. Hagenskov, 112, 197, 212 f., 265, 288, 373, 430, 464, 516, 532, 603, 613, 674, 787, 796; nævnes 15, 17 f., 61, 85, 93, 152, 167, 187, 249, 256 f., 271, 281 f., 315, 360, 416, 433, 496, 522, 599, 607, 626, 647, 680, 688, 712, 718, 745, 757, 791, 800, 803, 822; jvfr. Anne Gyldenstjerne. — Jfr. Margrete 546. — Mette, Otte Marsvins, 516, 564, 611. — Otte Pedersen 10, 234, 265, 516, 614, 674, 706, 762; jvfr. Mette Rosenkrantz. — Otte Stensen til Næsbyholm 129, 167, 178, 205, 235, 265, 282, 516, 603, 614, 674, 702, 817; jvfr. Anne Bild. — Sofie, Holger Rosenkrantz Jørgensens, 516, 564, 611. — Sofie, Erik Langes, 674. — Sofie, Malte Sehesteds, 502, 517, 564, 582, 612. — Sofie, Jørgen Lunges, 563, 602, 612, 674. — Sten († 1620) 204; jvfr. Sofie Rostrup. — Tyge Akselsen, Lensmand p. Tryggevælde, 84 f., 139, 142, 265, 516, 603, 615, 673; nævnes 2, 17, 32, 42, 66, 76, 84, 86, 96 f., 103, 129, 139, 145, 156, 190, 195, 203, 211, 216, 235, 250, 257, 278, 281, 284, 299, 306, 312, 320, 394, 399, 503 f., 578, 593, 605 f., 609, 634, 636, 662, 724, 727, 730, 733, 747, 752 f., 756, 778, 792, 808, 826; jvfr. Birgitte Brock.
- Bramsbol, Morup S., Favraas H., 687.
- Bramstedt 373, 433.
- Brande, Nørvang H., 484.
- Brandenburg, Mark, 131, 671.
- Braske, Jørgen, Drejer i København, 758.
- Bratsberg Len 253.
- Bredmose, Ho S., V. Horne H., 44.
- Bredow, Achim v., Oberstløjtnant i Jylland og Fyen, 219, 242, 359, 494, 535, 544, 576, 598.
- Bredsten, Tørrild H., 221, 224.
- Bredstenlund, Tørrild H., 354.
- Bredts, Inger, i Helsingborg Len, 218.
- Bregnet, Ø.-Lisbjærg H., 501.

- Bregner, Drigstrup S., Bjærge H., Fyen, 773.
- Breide, Bendix, 265, 614; jvfr. Magdalene Grubbe.
- Bremen 133.
- Brems, Maren, fra Gulland, 775.
- Brendegaard, Baag H., 271.
- Brenderup, Vends H., 521.
- Brigsted, Vor H., 382, 495, 538.
- Bringen, Herman von, 769.
- Bringstrup, Alsted H., 287.
- Bro, Gulland, 217.
- Brobjerg Gade ved Aarhus 81.
- Broby, Sdr.-Asbo H., 166.
- , Ringsted H., 700.
- Brochmand, Jesper Rasmussen, Dr. theol., Professor ved Universitetet, 159.
- Brock, Birgitte, Tyge Brahes, 516, 546, 565, 615. — Jytte, Jørgen Skeels, 255, 392, 462, 524, 529, 564, 602, 612, 674. — Lage Nielsen († 1565) 221. — Lisbet, Frans Lykes, 516, 611.
- Brockenhuus, Anne, Henning Valkendorfs, 266, 517, 613. — Birgitte, Jakob Ulfeldts, 417, 517, 529, 542, 545, 553 f., 561, 563, 600, 613, 672, 686 f., 700 f., 827. — Ejler († 1602) 275, 331; jvfr. Anne Bilde. — Frans († 1616) se Anne Thott. — Ingeborg (Inger), Morten Mormands, 616. — Johan (Jokum) 3, 254, 262, 375, 407, 411, 424, 469, 525, 532, 535, 545, 554, 561 f., 601; nævnes 11, 65, 100, 162, 539, 583, 697, 781, 808, 824. — Just 408, 545. — Jørgen, Lensmand p. Halsnø Kloster, 1634 Lensmand i Stavanger Len, 579 f., 640. — Karen († 1612), Otte Krags, 408. — Karen, Kristen Langes, 612. — Karen († 1618), Hans Pogwisch's, 821, 828. — Keld († 1616) 375; jvfr. Edel Ulfeldt. — Klavs, Landsdommer p. Fyen, 121, 207, 265, 292, 561, 613, 768; nævnes 56, 95, 152, 187, 212, 245, 249, 307, 338, 344, 360, 363, 400, 460, 600, 608, 647, 680, 791, 795 f., 806, 820; jvfr. Emerentse Baden. — Lavrids († 1604) 821; jvfr. Karen Skram. — Maren, Jørgen Ascherslebens, 231, 246 f., 266, 614. — Oluf, Kancellisekretær, 164. — Peder Johansen († efter 1505) 229.
- Brockmand, Thomas, i Tønning, 286f.; jvfr. Margrete.
- Brokkerup, Hans, 68.
- Bror Jensen, Vamdrupgaard, 433. — Pedersen, Landstingskriver, By-skriver og Herredsskriver p. Langeland, 623.
- Brun (af Adel), Bodil, Kristoffer Skades, 612. — Hartvig († 1629), 20. — Johanne, Theodor de Longuevilles, 20.
- (ikke adelig), Hans, i Slesvig, 713. — Jakob, Foged p. Samsø, 807; jvfr. Dorte Hansdatter. — Jens, Herredsfoged, 72. — (Grum), Jens, Kaptejn, 113 f. — Kristen, p. Amtoft, 515. — Kristen Madsen, Præst i Hillested, 193. — Niels Frandsen, Præst i Magleby, Møen, 636. — Niels Pedersen, i Kelstrup, 597.
- Brunhuset, Fabjærg S., Skodborg H., 552.
- Brunlaug Len, Norge, 488.
- Brunsgaard, N.-Lem S., Rødding H., 168.
- , Nissum S., Skodborg H., 35, 200.
- Brunsvig 71.
- , Hans, Skovrider i Vrads Herred, 339, 360, 399.
- Brusk Herred 214. — Skovrider, se Jens Lyneborg.

- Bryde, Rasmus, i Kirke-Eskildstrup 297.
- Bryrup, Tyrsting H., 382, 535.
- Bryske, Gert, 109, 205, 214, 264, 827; jvfr. Kirsten Sandberg. — Lisbet, Henrik Bildes, 516, 611. — Truid 220, 222—26, 228, 516; jvfr. Karen Friis.
- Bryssel 300, 307, 334.
- Brændgaard, Vandborg S., Vandfuld H., 458.
- Brønderslev, Børglum H., 801.
- Brøndum, Jens, i Ribe, 532.
- , Helligum H., 439, 442, 466.
- , Hindborg H., 49, 169, 341 f., 358, 755.
- , Onsild H., 523, 659. — Gaard 353. — Mølle 523, 659.
- Brørup, Malt H., 121 f.
- Buchwald, Apollonia von, Ditlev Ahlefeldts, 620. — Bertram Kasper- sen von, 780 f.; jvfr. Maren. — Daniel von († 1634) 777. — Kaspar, Amtmand p. Segeberg, 431. — Klavs Danielsen von, i Sorø Skole, 777. — Klavs Lorenzen 256, 460, 518. — Ove († 1627) 460.
- Buckerup se Butterup.
- Budde, Jfr. Anne Katrine 546. — Dorte, Iver Friis's, 27, 99, 612. — Frederik 517, 809; jvfr. Karen Ugerup.
- Buderup, Hornum H., 451, 486, 737 f.
- Bugge, Søren, Kaptejn, 102, 239.
- Bukkehave, Fuglse H., 714.
- Bunkeflod, Oxie H., 54.
- Bur, Hjerm H., 63.
- Bursvig p. Gulland 77.
- Busch, Karsten 649. — Klavs von, Raadmand i Helsingør, 633. — Mathias Achatius von, 495.
- Butterup (Buckerup), Merløse H., 202, 297.
- Bye (Bi), Peder Kristensen, i Hjord- bjærg, Delefoged i Vor Herred, 484, 534, 726 f.
- Bygholm Mølle, Hatting H., 358 f., 361, 392. — Møller, se Niels Lav- ridsen.
- Bülów, Beate, Jørgen Kruses, 516, 611. — Else, Mogens Arenfeldts, 517. — Kristian (Kristen), Løjtnant, 267, 276, 301, 314, 516; jvfr. Anne Beck.
- Bylykke (Bøgelykke), Svenskøb S., Froste H., 32.
- Byser, Povl, Ingeniør, 388; jvfr. Ane Falksdatter.
- Bæk, Hovlbjærg H., 697.
- Bækdal (Bexdal), Ramme S., Vand- fuld H., 35, 200, 539.
- Bække, Anst H., 666.
- Bækkeskov, Baarse H., 126, 281, 304.
- Bæltet se Storebælt.
- Bække, Just von, se Beck.
- Bødtker, Adolf Frederik v., se Lis- bet Mortensdatter.
- Bøgebæk ved Middelfart 420.
- Bøgelykke se Bylykke.
- Bøgeskov, Astrup S., Ning H., 523, 658, 681.
- Bøgested, Linaa S., Gern H., 583.
- Bøgild Gaard, Torning S., Lysgaard H., 582, 701.
- Bøgsted Hovedgaard, Astrup S., Vennebjærg H., 511.
- Bøgvad, Hans Jepsen, i Kolding, 395. — Johan, i Hillerød, Forpag- ter af Abrahamstrup, 666 ff.
- Bølle, Maren, Thomes Juels, 546, 611, 740.
- Bønstrup, Anst H., 433.
- Børglum Klosters Len 801.
- Børialsen, Benedikte Porsdatter, Oluf Munks, 725.
- Børstinge, Ø., Fjends H., 233, 345, 458.
- Bøstrup, Fakse H., 238.
- , Løve H., 775.

- Bøvling, Skodborg H., 252.
— Slot og Len 17, 110, 249, 259, 279, 289, 321, 332, 421, 457, 493, 539, 542 579 f., 684, 742.
- Calendrin, Marcus, i Hamburg, 22.
Callats, David, i Vestervig Len, 195.
Calvile, Steffen, Bartsvær i Aalborg, 663.
Campen, Hans v., Klædemager, 719.
Caput bonæ spei se Gode Haabs Forbjærg.
- Chelli, Gregorio, fra Verona, Kongens Sanger, 809.
Christian I, Konge, 677.
Christian II, Konge, 221.
Christian III, Konge, 34, 40.
Christian (V), Prins, 272, 306, 384, 410, 447, 492, 503, 531, 545 f., 563—66, 592, 596, 601—5, 610, 622, 635, 656, 661, 673, 676, 708, 712, 719, (724, 738, 783), 785, 791; jvfr. Magdalene Sybille.
- Christian II, Kurfyrste af Sachsen, 446.
Cleve, Fyrstendømme, 698.
Coln, Henrik von, se Køln.
Conradi (Cunradi), Andreas 649.
Croen, Johan, i Amsterdam, 692.
Cunningham (Køning), John (Hans), til Gierdrup, Lensmand paa Vardøhus, 288, 759; jvfr. Ellen Hundermark.
Custerus, Henricus, Dr., se Henrik Køster.
- Daa, Anne, Henrik Aagesen Geres, 743. — Hilleborg, Enevold Seefelds, 323, (359). — Karen, Klavs Pors's, 44, 79, 266, 614, 743. — Klavs, Rigsadmiral, Lensmand p. Dragsholm Slot, 56, 149, 264, 281, 400, 492, 515, 572, 595, 603, 614, 620, 654, 673, 702, 730 f., 743; nævnes 15, 17, 29, (38), 50, 84, 98, 125, 132, 161, 177, 216, 234, 254, 257, 261, 267, 270, 287 f., 298, 304, 313, 347, 377, 384, 395 f., 422, 426, 433 f., 476, 498, 511, 527, (548), 572, 645, 661, 678, 692, 744, 752, 763, 767, 770, 772, 784, 793, 799, 807, 814, 819, 826; jvfr. Ingeborg Parsberg. — Lene, Jens Bondes, 743. — Lisbet, Jakob Ulfeldts, 10, 265, 595.
- Dagsaas, Favraas H., 314.
Dahl, Oluf, Skibskaptejn, 37 f.
Dal, Fjæraas S., Fjære H., 718, 803.
—, Bjærge H., Jylland, 230, 389.
—, Fakse H., 42, 128, 593, 753.
—, Ramsø H., 753.
— Gaard, Skanderup S., Gern H., 355.
— Kloster 93.
Dalbyover, Gerlev H., 556.
Dale Marked ved Hobro 540.
Dallerup, Gern H., 342, 482.
Dalum Kloster og Len 238, 581.
Danklieb, Eberhard, v. Lech, Rigens Profos og Hofprofos, 643 f.
Dannemare, Lollands Sænder H., 207, 303, 714.
Dannen, Gabriel von der, Perlestikker, 286.
Danzig 51, 291, 560, 633, 690, 699, 763, 770.
Darum, Gørding H., 201.
Daugstrup, Østrup S., Lunde H., 482, 700.
Davding, Tyrsting H., 86.
Davgaard, Hatting H., 395.
David Pedersen i Helsingborg 793 f. — Simonsen i Næs 775.
Debel, V. Horne H., 63.
Decken, Herman von der, Foged paa Kronborg Slot, Fiskemester i Kronborg Len, 102 f., 182.

- Deden, Bernt Pedersen von, 79, 266, 613; jvfr. Karen Pors.
- Dellen, Antoni van, 160, 173, (241), 286, 357, 827; jvfr. Sofie Davidsdatter. — Johan, fra København, 160, 241, 264, 286, 309, 356 f., 383, 435. — Jørgen, fra København, 160, (241), 357, 827. — Mechtel 650.
- Demstrup, Lysgaard H., 232, 345, 458.
- Detlev (Ditlev) Kok i Flensborg 656. — Kok i Itzehoe 656. — Andersen, i Sorø Skole, 297. — Hansen, Brygger i København, 115.
- Dickele, Roland von, 698.
- Didrik Hansen i Søllerød 239. — Henriksen i Tessebølle 234.
- Dieppe 351.
- Dirk (Dirik) Pedersen, Lægger i Hollænderbyen paa Amager, 616; jvfr. Sasse Peders.
- Dolby se Dølby.
- Dolling, Evert, Købmand i Amsterdam, 66.
- Dolmer, Nørre H. Dyrs, 62, 333.
- Donneruplund, Nørvang H., 478.
- Dons, Brusk H., 477.
- Donsgaard, Dons By, Almind S., Brusk H., 477.
- Dorte Hansdatter, Jakob Bruns, p. Samsø, 511, 807. — Jensdatter se Arnold Hansen Munthe, Wolfgang Rhuman. — Mortensdatter i Asferg 556. — Rasmusdatter i Linde 556.
- Dover, Refs H., 9.
- Draaby, Horns H., Sjælland, 667.
- , Mols H., 114.
- Dragsholm Slot og Len 17, 26, 84, 238, 259, 270, 313, 498, 635, 661, 678, 763, 772, 784, 826.
- Drammen 96, 704.
- Dresden 431.
- Dreslette, Baag H., 800.
- Dresselberg, Anders († 1613), Domprovst i Ribe, 294. — Mette, Frederik Parsbergs, 614.
- Drigstrup, Bjærge H., Fyen, 773.
- Dronningborg, Randers St. Mortens Sogn, 438.
- Slot og Len 17, 50 f., 101, 181, 207 f., 230, 238, 253, 255, 259 f., 268, 318, 321, 353, 357, 367, 370, 390, 393, 418, 421, 438, 457, 467, 483, 510, 536, 542, 681 f., 742, 767, 778, 783, 801, 813 f. — Fændrik se Augustinus Miller. — Slotskirke 569. — Slotsmølle 457. — D a t. 437 ff.
- Drugelstrup (Druestrup?), Fakse H., 238.
- Dubbineck, Albert 649.
- Duck, Villum, i Trondhjem, 589.
- Due, Manderup 112, 117, 208, 612, 673, 777; jvfr. Anne Skeel.
- Dueholms Kloster og Len 178, 316, 322, 498, 656, 681, 762, 804.
- Dumbar (Donbar), Patrick, Major 19 f., 242, 765, 794.
- Dundej, Villum, Kaptejn paa Gulland, 641.
- Dunkerque 37 f., 289, 511, 548, 694 f.
- Dyckov, Jakob 97.
- Dyngby, Hads H., 324.
- Dyrby, Nørhald H., 295, 556.
- Dyre, Frans († 1569) se Kirsten Kaas. — Karen, Niels Arenfeldts, 517, 611. — Kristense, Jørgen Kruses, 611. — Thomas, Kancellisekretær, 612.
- Dyrhola, Gaard i Skaptafells Syssel p. Island, 533.
- Dyster, Hans, i Aarhus, 81 f., 670.
- Dølby (Dolby), Hindborg H., 49, 341, 486.
- Døstrup, Lindsted H., 658. — Mølle 658.
- , Lø H., 660, 775.

- Ebbe Hansen, i Sorø Skole, 787. — Lassen i Ribe 415.
- Ebbeler, Augustinus, i Odense, 623.
- Ebbeskov, Stautrup, Koldt S., Ning H., 179.
- Ebdrup, Sønder H. Dyrs, 534.
- Eberhard, Johan, i Helsingør, 51.
- Echten, Hans Hansen v., Præst til Viborg Domkirke, 823.
- Edderup, Onsild H., 556 f., 563.
- Edel Kristensdatter, Enke efter Jens Block, Præst i Lem og Vejby, 549. — Madsdatter se Laxmand.
- Egby, Luggude H., 85, 638.
- Egebjærg, Ods H., 80.
- , Sunds H., 307.
- Egede, V.-, Fakse H., 241.
- , Ø.-Egede S., Fakse H., 42, 128, 504, 593.
- , Ø.-, Fakse H., 42, 128, 241.
- Egers, Herman, i Holbæk, 42.
- Egesborg, Ø.-, Baarse H., 362.
- Egeskov, Sunds H., 775 f.
- Egeslev, V. Flakkebjerg H., 41, 203.
- Eggebjerg, Birgitte, i Vaterland, 430.
- Eggebrecht, Nicolaus, tysk Kancelliforvalter, 595.
- Eggelstad, Færs H., 702.
- Eggerts, Herman, i Holbæk, 811.
- Egholm, Horslunde S., Lollands Nørre H., 629.
- Eghovedsager, Ørridslev By, Otterup S., Lunde H., 737.
- Egtved, Jerlev H., 348, 421, 490. — Foged se Jens Lyneborg.
- Egvad, N. Horne H., 761.
- Ehm, Hans, Kobbetsmed, i København, 724.
- Eigen, Peter von, Stenhugger p. Gulland, 777.
- Eigsted, Max von, Hovedsmand p. Ückeründe, 199.
- Einsiedel af Brandstein, Sidonie Marie Abrahamsdatter, Friherreinde, Henrik Podebusks, 186, 613.
- Eisenberg, Elias, Mag., Domprovst i Roskilde, 807.
- Ejdersted 286, 649.
- Ejer, Vor H., 392, 422 f.
- Ejlby (Ejlbylunde), Skovby H., 599.
- Ejler Gabrielsen se Akeleje.
- Ejlstrup, Ringsted H., 599.
- Ejsing, Ginding H., 497.
- Ejstrup, Rødding H., 213.
- Elben 38 f., 260 f., 422, 425, 427 f., 431, 447, 549, 692, 698, 771, 815 f.
- Eldrup, Tolstrup S., Vor H., 179 f.
- Elfsborg Slot og Len 290.
- Elias Kræmmer i Køge se Bente. — Einarsson, Præst i Vatnsfjord, 621. — Jensen, Diskantist, i Sorø Skole, 287.
- Elisabet, Enke efter Søren Jensen, Præst i Tønning og Træden, 581.
- Elisabet Magdalena, Hertuginde til Kurland, 778.
- Elle, Gyng H., 80.
- Elleholm Mose ved Kronborg 83.
- Ellen (Eline, Eline, Elle), Bjørn Bentsens Enke, i Varberg Len, 166. — Giødsdatter (fraskilt) 659. — Jensdatter, Anders Sejersens, i Enslev, 474. — Mikkelsdatter 55. — Pedersdatter i Øster Lyngby 317.
- Ellensborg (nu: Holckenhavn), Vindinge H., 428.
- Ellested, Vindinge H., 511.
- Elling, Horns H., Jylland, 789.
- , Vor H., 417, 553, 561, 687, 700 f.
- Ellinge, Vinding H., 15, 251.
- Elmelundegaard, Møen, 145, 148, 578 f., 675.
- Elmue, Fakse H., 103.
- Else Badsckærs 531. — Eriksdatter (i København) 797. — Hansdatter, Dr. theol. Kristen Jensens, 296.
- Elsø p. Mors 9, 72.
- Elvedgaard, Skovby H., 303, 581.
- Elvid, Vindinge H., 465.

- Ena, Børglum H.**, 512.
 —, **Blidstrup S.**, Mors, 523, 659, 762, 805.
Emb, Lollands Sønder H., 207, 303, 714.
Emdrup Sø, Sokkelunds H., 282.
Emmentse/Pedersdatter se **Baden**.
Emmerlev, Højer H., 524.
Emmervad se **Immervad**.
Emmike Petersen 470, 754.
Emmiksén, Emmike, i **Sorø Skole**, 470. — **Hartvig Otte**, i **Sorø Skole**, 470. — **Johan Erik**, i **Sorø Skole**, 470. — **Klavs Albrektsen** 227.
Enderslev, Bjæverskov H., 96, 103.
Enevold Nielsen, Mag., se **Randulf**. — **Rasmussen**, **Borgemester** i **Køge**, 92.
Engbjærg, Vandfuld H., 35, 64, 200, 219, 252 f., 539.
Engelsbeck, Anders Nielsen, Præst i **Barkager**, 732 f.
Engeltøfte, Bjærgé H., **Skaane**, 740.
England 59, 96, 132, 604, 645. — **Konge** se **Karl I**.
Ennehølle, Langeland, 360, 766, 787.
Enok Jakobsen, Præst i **Jyllinge**, 31.
Enslev, Hovlbjærg H., 474, 555.
Erholt, Dietrich, i **Flensborg**, 740.
Erik Jansen i **Tjørntved** 297. — **Jepsen** (i **Tagsted**?) 63. — **Ottesen** se **Orning, Rosenkrantz**. — **Styggesen** se **Rosenkrantz**. — **Sørensen** i **Skanderup** 551 f.
Erland Pedersen i **Froste H.**, 72.
Ermelund se **Elmelunde**.
Ernst Ernstsén, Borgemester i **Horsens**, 536.
Ernst Gynter, Hertug af **Sønderborg**, 677, (712, 740).
Errindlev, Fuglse H., 629.
Erslev p. Mors 485, 784.
Esbach, Peiter 154.
Esben Andersen i **Mandals Len** 75.
Eske (Eskil) Hansen i **Jennum** 228. — **Hennings p. Før** 774. — **Jensen**, **Byfoged** i **København**, 217, (286), 495, (671). — **Jensen, Præst** i **Rørbæk**, se **Gyntelberg**. — **Jensen** i **Hornstrup** 220. — **Knudsen** i **Tofthøj** 221, 223. — **Olufsen**, **Borgemester** og **Tolder** i **Skelskør**, 10. — **Olufsen**, i **Sorø Skole**, 572. — **Sørensen** i **Stensgaarde** 221, 223.
Eskildstrup, Merløse H., 297. — **Kirke**, **Merløse H.**, 297.
Eskær, Nørre H., **Salling**, 448 f.
Espergærde, Lynge-Kronborg H., 155.
Espholt, Gæré H., 6.
Espinge, Frøste H., 32, 91 f., 168.
Esrom, Holbø H., 102.
Esterhølle, N., **Skovby H.**, 599. — **Sdr.**, **Skovby H.**, 523, 659.
Estruplund, Rougsø H., 208.
Everdrup, Baarse H., 749.
Evert Hansen, Præst (i **Skaane**), 288.
Faaborg 75, 464, 712. — **Borgere** 86, 213, 244.
Faanbæk, V., **Han H.**, 403.
Faarevejle, Ods H., 127, 768. — **Gaard**, **Langeland**, 684.
Faarup p. Mors 762, 805. — **Nørhald H.**, 556. — **Sabro H.**, 524, 680. — (**Fordrup**), **Jelling S.**, **Tørrild H.**, 228, 570.
Faarø ved Gulland, 754.
Fabjærg, Skodborg H., 552.
Fadder Madsen († 1634), **Borgemester** i **Makne**, 507 f.
Fajstrup (Feistrup), Sabro H., 551, 658.
Fakse, Fakse H., 115, 211. — **Herred** 238, 727, 749, 752.

- Falenkamp, Bernt, Præst i Pjedsted, 361.
- Falk Olsen 42. — Olufsen, Borgemester i Slangerup, 108 f.
- Falkenberg 30, 74, 175, 269, 340. — Borgere 151, 185, 243.
- Falster 11, 17 f., 62, 73, 260, (264), 266, 268, (270), 272, 279, (281), 499, 503, 546, 571 f., 582, 629 f., 806.
- Landsting 285, 555.
- Falsterbo 67, 269.
- Fanøe, Peder Klavsen, Præst i Aal, 379.
- Farholt, Gærs H., 82.
- Farringløse, Ringsted H., 610.
- Farsbølle, Skovby H., 581.
- Farup, Ribe H., 439, 441.
- Faster, Bølling H., 761.
- Fastergaard, Faster S., Bølling H., 761.
- Fasti, Kristense, Jørgen Belovs, 162, 583.
- Favraas, Favraas H., 606.
- Favrholm Mølle, Lyng-Frederiksborg H., 791.
- Fegræus, Johannes, svensk Resident i Helsingør, 42, 249, (275).
- Feistrup se Fajstrup.
- Feldballe, Sønder H. Dyrs, 514.
- Felding, Svend 438.
- Fenotzsky, Sebastian, Skibsløjtnant, 706.
- Fensmark, Tybjerg H., 241.
- Fensten, Gosmer S., Hads H., 339, 377.
- Ferritslev, Aasum H., 85.
- Ferslev Mikkelsen i N.-Onsild 557.
- Fest Mikkelsen, Skipper, 751.
- Fick (Fris), Hans, i København, 692.
- Fierringtoft se Færingtofte.
- Filborne, Luggude H., 64.
- Filested, Rønnebjerg H., 33.
- Fillerup, Neder-, Odder S., Hads H., 173.
- Fincke, Kasper, kgl. Klejnsmed, 656.
- Thomas, Dr., Professor med., 132, 157.
- Fine, Arnoldus de, i Sorø Skole, 360. — Arnoldus Arnoldi, de, 360.
- Fireaas se Fjæraas.
- Fischer, Kristen Jensen, Mag., Præst i Gerrild og Hemmet, 414.
- Fjaltring, Vandfuld H., 147, 432, 457.
- Fjelkestad, Villands H., 735.
- Fjellelose, Vends H., 455.
- Fjellerup, Nørre H. Dyrs, 715.
- Fjelsted, Vends H., 428 f.
- Fjends Herred 121, 174, 346.
- Fjenneslev, Alsted H., 707.
- , Kirke-, (Fjenneslevlille), Alsted H., 707.
- Fjæraas, Fjære H., 645.
- Flade p. Mors 485.
- Flakkebjerg, Flakkebjerg H., 149.
- Flamlændere 38.
- Flejsborg, Aars H., 582.
- Flekkerø 38 f., 53, 95, 156, 241, 548, 694.
- Flensborg 85. — Borgere 97, 589, 656, 740.
- Flensborg Slot og Len 85. — D a t.: 813—16.
- Flensted, Gern H., 409.
- Flerup (?), Aakær Len, 534.
- Fligende, Sandby S., Torne H., 267, 284, 504.
- Floustrup se Fløjstrup.
- Fly, Fjends H., 346.
- Flødstrup, Vindinge H., 251, 465.
- Fløjstrup, Beder S., Ning H., 179.
- (Floustrup), Mallings S., Ning H., 524, 529.
- Fløng, Sømme H., 739, 779.
- Fock, Oluf, Superintendent paa Gul-land, se Stafrofski.
- Fodsllette, Langeland, 12.
- Fog (Fogh), Lavrids 526. — Niels Nielsen, Præst i Ødum, 69, 380.
- Foldby, Sabro H., 56.

- Folmer Thomsen, Apoteker i Aarhus, 200.
- Folskær, N.-Horne H., 499.
- Foppius, Købmand i Hamburg, 368.
- Fordrup se Faarup.
- Forsinge, Arts H., 787.
- Forsom, Egvad S., N.-Horne H., 761.
- Forum se Torum.
- Fossesholm, Buskerud Amt, Norge, 792.
- Framlev, Framlev H., 56, 584 f.
- Herred 172. — Delefoged se Just Andersen. — Herredsfoged se Peder Olufsen.
- Frankerup, V. Flakkebjærg H., 67, 139.
- Frankrig 96, 132, 299, 548, 660, 705, 708, 716, 731, 752, 766, 772, 786.
- Konge se Ludvig XIII. — Dansk Resident se Peder Vibe.
- Frans Andersen i Rue 221, 223. — Didriksen (Drabsmand) 776. — Hansen, Præst i Ørsted, 684. — Jørgensen, Mag., Lector theol. i Roskilde, 184. — Mortensen i Vejle 356, jfr. Mette Olufsdatter. — Nielsen, Skibsløjtnant, 631. — Nielsen se Munk. — Pedersen i Skovby 550. — Rasmussen, Mag., Lector theol. i Roskilde, 184.
- Fravde, Aasum H., 56, 731, 743.
- Fravdegaard, Fravde S., Aasum H., 281, 621.
- Fravsing, Lysgaard H., 480.
- Frederik II, Konge, 69, 375, 409, 501, 507, (686), 701.
- Frederik, Hertug af Gottorp, 524 f., 815.
- Frederik, Hertug til Kurland og Semgallen, (517).
- Frederik Andersen, (kgl. Bud?), 295. — Jørgensen, Skovrider i Hids H., 101, 214. — Klavsen, i Sorø Skole, 779. — Kristoffersen i Nim, Birkefoged og Delefoged i Nim Birk, 534. — Petersen, Tømmermand og Vinhandler i Helsingør, 660. — Villumsen se Rosenvinge.
- Frederiksborg Slot og Len 16 f., 26, 29, 103, 154, 190, 231, 237, 259, 270, 283, 313, 399, 502, 590, 606, 634 f., 661, 721, 728, 733, 739, 805, 810 f., 826; nævnes 14, 27, 138, 160, 182, 357, 410, 520, 656, 667 f., 786.
- Fiskemester se Nickel von Schiernhausen. — Foged se Niels Olufsen. — Skovrider se Hans Kasperling. — Slotsgartner se Henrik Hermansen. — Dyrehave 728. — Skole se Hillerød. — Slotskirke 264. — D a t.: 1, 4—9, 14, 25 ff., 37—40, 44 f., 51 f., 59, 64 f., 94, 124 ff., 131, 280 f., 784 ff., 788—791, 810.
- Frederikstad, Norge, 433.
- Freds, Svend, i København, 760.
- Fregerslev, Hjelmlev H., 534.
- Frembløv se Framlev.
- Fries, Ippo Wedtzes, i Helsingør, 698.
- Friis (Vaaben: Skaktavl), Albert († 1601), 226, 228. — Anders Jørgensen, Lensmand p. Sejlstrup, 611, 768; jvfr. Ide Munk. — Anders Nielsen († før 1515) 220 f., 225, 227 ff.; jvfr. Bodil Stenfeldt. — Anne († 1512), Tord Roeds, 220. — Anne, Lavrids Lindenovs, 516, 564, 611. — Else, Joakim Becks, 565, 614. — Iver Andersen († 1557) 220. — Iver Jørgensen († 1623) 194; jvfr. Dorte Budde. — Jep († 1547) 227. — Jørgen Andersen († 1631) 194. — Jfr. Karen 194. — Karen, Truid Bryskes, 220, 516. — Kristen Andersen († 1561) 220. — Kristian Jørgensen, Kongens Kansler, Lensmand p. St. Knuds og Munkeliv Kloster, 215 f., 264, 326,

- 374, 452, 492, 515, 572, 614, 673; nævnes 15, 45, 128, 140, 177, 243, 287, 304, 428, 452, 498, 537, 596, 738, 769, 799, 814; jvfr. Barbara Wittrup. — Jfr. Lisbet Albertsdatter 170, 199, 451, 809, 823 f. — Jfr. Lisbet Kristiansdatter 546. — Jfr. Margrete 194. — Margrete, Laxmand Gyldenstjernes, 516, 615. — Niels Andersen († 1557), Mag., Kantor i Viborg, 220. — Niels Jørgensen til Krastrup, Lensmand p. Sejlstrup, 517, 582, 611; nævnes 17, 22, 99, 152, 254, 256, 268, 279, 471, 505, 518, 520, 539, 718, 742, 766, 769, 784; jvfr. Susanna Krabbe. — Sidsel, Mogens Kaas's, 515, 564, 613. — Sofie, Frederik Munks, 718, 824.
- Friis (Vaaben: 3 Egern), Birte, Albrekt Skeels, 515, 564, 611. — Jesper, Oberst 95, 117, 208, 241 f., 252, 265, 294, 390, 511 f., 516, 613, 674, 705 f., 718, 752; jvfr. Elsebet Ulfeldt. — Johan, Lensmand p. Tranekær Slot, 516, 613, 674, 705, 740; nævnes 178, 231, 247, 417, 465, 718; jvfr. Karen Krabbe. — Lisbet, Peder Langes, 516, 611. — Tønne, Lensmand p. Stjernholm, Ritmester 134, 136, 166, (253), 582, 601, 611, 674, 706; nævnes 11, 17 f., 22, 50, 65, 86 ff., 167, 230, 254, 268, 295, 304, 321, 327—30, 345, 353—56, 358 f., 361, 370, 375, 390, 392, 395 ff., 402, 407, 416, 419, 424, 427, 430, 451, 457, 472, 475, 490 ff., 494, 506, 529, 538, 557, 559, 568, 570, 680, 682, 685, 742, 761, 778, 801, 807; jvfr. Lene Barnekow, Anne Podebusk.
- (Vaaben: Et Egern), Dorte, Mogens Godskes, 93. — Just Jørgensen 424, 453, 457 f., 525, 569, 612. — Kristoffer Jørgensen til Astrup 49 f., 341, 452, 611; jvfr. Vibeke Juel. — Lavrids 459. — Niels Jørgensen 179, 319f., 345, 358, 449, 535, 611, 761; jvfr. Dorte Gyldenstjerne. — Niels Pallesen 126, 143, 459, 559.
- Friis (ikke adelig), Niels, i Ravning, 228. — Tue Pedersen, Præst i Tved, 497.
- Friisenhausen, Jokum von, 677.
- Fris, Hans, se Fick.
- Frisdalshus, Hørby S., Hindsted H., 658.
- Fritzen, Kristen, Kaptajn p. Gulland, 641.
- Fritzø, Laurvigen, Norge, 792.
- Frost, Kristen, Herredsfoged i Vor Herred, 517. — Niels, i Kallehave, 724.
- Froste Herred 91, 155, 191, 368, 618, 732, 791. — Herredsfoged se Jens Brun.
- Frudde Nommens p. Før 774.
- Fruerlund, Vinderslev S., Lysgaard H., 502.
- Frær, Hellum H., 57.
- Frøjk, Hjerm H., 63.
- Frørup, Vindinge H., 465.
- Fuglede, Arts H., 722, 765.
- Fuglevad Mølle, Sokkelunds H., 309.
- Fuglevig, Lavrids Andersen († ca. 1632), Præst i Vissenbjærg, 640.
- Fuglsbølle, Langeland, 13.
- Fuglse Herred 629.
- Fulbro, Skanderup S., Hjelmlev H., 173.
- Fultofte, Albo H., 706, 750.
- Funder, Hids H., 583.
- Fur, Harre H., 349.
- Fusø (nu: Fusager), Gammelstrup S., Fjends H., 395, 448.
- Fux, Felix, kgl. Rotgieter i København, 779.
- Fyen 17 f., 30, 56, 85 f., 96, 157, 251, 264 f., 268, 270, 281, 330, 352, 367,

- 384, 433, 498, 528, 530, 546, 571 f., 603, 613 f., 659, 681 f., 713, 732, 740 f., 754, 791, 806. — Oberstløjtnant se Achim v. Bredow. — Ritmester se Anders Bilde.
- Konsistoriet 567.
- Fyenbo Landsting 45, 555. — Lands­tingsskriver se Hans Nielsen.
- Stift 61, 135, 507, 607, 723, 806.
— Superintendent se Dr. Hans Mikkelsen.
- Fygballe, Faster S., Bølling H., 761.
- Fæby, Baarse H., 763.
- Færingtofte (Fierringtofte), N.-Asbo H., 595.
- Færøerne 95, 609, 644, 651—54, 656.
— Foged se Mads Kristensen.
- Før 262, 774.
- Førslev, Bjørge H. Skaane, 98.
- Føvling, Tyrsting H., 229.
- Gaabense, N.-Vedby S., Falsters**
Nørre H., 629. — Færgested 14.
- Gaardstange, V.-, Froste H., 91.
- Gaas, Niels († 1623), 828; se Hilleborg Pors.
- Gaaser, Kær H., 353.
- Gad, Peder Nielsen i Aarløse, Herredsfoged i Bjæverskov H., 104, 312, 704.
- Gadbjærg, Tørring H., 369.
- Gadder, Hans, i Sierslev, 96.
- Gadegaard, Fjaltring S., Vandfuld H., 457.
- Gagge, Holger († 1630) 703, 711. — Klavs Holgersen, 145, 616; jvfr. Sofie Pors.
- Galde, Else, Sivert Gabrielsen Akelejes, 126. — Gude († 1626) se Helvig Marsvin. — Morits 517.
- Gallevangen i Helsingborg 204.
- Galskyt, Peder 725.
- Galt, Gjord 116. — Ingeborg, ufri Niels Grøns, 254. — Knud 408. —
- Peder Nielsen 65, 265, 615, 648. — Jfr. Sidsel 179, 391 f., 397.
- Galten, Galten H., 420, 444, 531, 627.
- Gammel Sogn (Grenaa Sogns Landkommune), se Grenaa.
- Sogn, Hind H., 421, 444, 542.
- Gammelby, Bjørge H., Jylland, 356, 407, 418 f.
- , Nørvang H., 559.
- Gammelgaard, Peder Olufsen, Præst i Galten, Vissing og Hadbjærg, 531.
- Gammelkobbel, Skanderup S., Hjelmslev H., 538, 589.
- Gammelstrup, Tyrsting H., 534.
- Gamst, Anst H., 554.
- Gangsted, Vor H., 462, 501.
- Gardie, Jakob Pontus de la, Greve, 728.
- Gassum, Nørhald H., 101, 295, 455 f.
- Gatten, Aars H., 582.
- Gedesby, Falsters Sønder H., 629.
- Gedesgaard, Falster, 376.
- Gedestrup, Vankive S., V.-Gyngø H., 479.
- Geding, Hasle H., 524, 659, 680.
- Gedser, Gedesby S., Falsters Sønder H., 629. — Rev 476, 800.
- Gedske Henrik Waldkirchs, Boghandlerenke, 719.
- Geilkarcken, Heinrich, i Hamburg, 698.
- Geiser Torkilsen paa Island se Gissur Thorkelsson.
- Gellerup, Hammerum H., 468.
- Gelstrup, Hornum H., 57.
- Gent, Jan von 819.
- Gerding, Hellum H., 57.
- Gere, Henrik Aagesen 13, 743; jvfr. Anne Daa.
- Gerlev, Slagelse H., 67.
- Gern, Gern H., 393.
— Herred, Herredsfoged se Jesper Pedersen.
- Gerning, Hovlbjærg H., 474.

- Gerrild, Nørre H. Dyrs, 414.
- Gersdorff, Dorte, Johan Rantzaus, 612. — Joakim 248, 411. — Kristoffer, Lensmand p. Lønborg Bispegaard, 57, 232 f., 248 (?), 326 f., 345, 455, 458, 468, 517, 612; nævnes 99, 319 f., 484. — Peder 719 f.
- Gert Smed, Stenhugger p. Gulland, 777. — Albrechtsen i Malmø 243; jvfr. Katrine Davidsdatter — Henriksen i København 716. — Johansen (Drabsmand) 323.
- Gertrud Klavses p. Amager 136. — Bertelsdatter af Ronneby 197. — Kristensdatter i Randers Hospital 376. — Lavridsdatter i Næstved 163. — Rasmusdatter, Kornelis Hermansens, i København, 216.
- Gerup, Hassing H., 9.
- Gettrup, Kær H., 725.
- Gevninge, Voldborg H., 633.
- Gibraltar, Strædet ved, 794.
- Giese, Erik, Raadmand i Kristianopel, 244.
- Giesing, Niels, i Ribe, 415.
- Gildeskaal Præstegæld, Salten Fogderi, Norge, 610.
- Gilow, Hans, kgl. Instrumentist, 237.
- Gimling, Niels Lavridsen, Præst i Vallø By, 278.
- Gimlinge, V. Flakkebjærg H., 174, 429.
- Gimsing, Hjerm H., 291.
- Giselberck (Giseberg osv.), Frans, i Glückstadt, 741.
- Gisli Hakonsson, Laugmand p. Island, 304, 588. — Oddurson, Superintendent i Skalholt Stift, Island, 23, 70, (533, 627).
- Gislinge, Tudse H., 297.
- Gislum, Gislum H., 57, 208. — Herred 728.
- Gissarius, Jonas, Skolemester paa Island, se Jon Grimursson.
- Gissur Thorkelsson p. Island 304, 588.
- Gjedde, Ove, Lensmand over Eger og Brunlaug, 488, 600, 615, 707.
- Gjesing Mølle, Fruering S., Hjelmslev H., 462.
- Gjessinggaard, Nørhald H., 594.
- Gjord Pedersen, Præst i Horsens, 683, 821.
- Gjõe, Jfr. Anne 318. — Jfr. Beate 512. — Jfr. Dorte Albrechtsdatter († 1616) 228. — Ellen, Morits Ascherslebens, 517, 613. — Eskil 95, 368, 516, 601, 611; jvfr. Emmarentse Rosenkrantz. — Falk Falksen 143, 232, 516, 559, 608, 611, 705, 771; jvfr. Helvig Brahe. — Falk Henriksen 265, 294 f., 516, 613; nævnes 34, 87, 189, 192, 206, 244, 318, 398, 455, 481; jvfr. Karen Bilde. — Ide, Jens Juels, 517. — Jesper 267; jvfr. Johanne Sinklar. — Karen Stensdatter († efter 1527), Niels Høgs, 250. — Kristoffer, Lensmand i Lister, Nedenæs og Mandals Len, 440 f., 517, 615; jvfr. Karen Lange. — Margrete, Jørgen Høgs, 517. — Jfr. Mette 550. — Otte Henriksen, Hofsinde, 11, 45, 95, 265, 516, 603, 615, 674, 712; jvfr. Birgitte Thott. — (ikke adelig), Peder 689.
- Glad, Oluf, Skibskaptejn, 37 f., 269, 540, 549, 759 f.
- Gladsakse, Jerrestad H., 301. — Len 591.
- Glabek, Klavs († 1591), Lensmand p. Skanderborg Slot, 385. — Niels († 1564) 227. — Sidsel, Morten Pax's, 612.
- Glasbjærg, Tørrild H., 222 f.
- Glatved, Sønder H. Dyrs, 332, 389, 560.
- Glenstrup, Nørhald H., 412 f.
- Gleyer, Jakob, Konstabel, 721.

- Glibstrup, Anst H., 209.
 Glimager, Ø.-Gyng H., 594, 674.
 Glimminge, Luggude H., 146.
 Glomstrup, Hvidbjærg S. p. Mors, 762.
 Gloslunde, Lollands Sønder H., 207, 303, 386, 715.
 Glostrup, Niels Simonsen, Mag., Biskop i Oslo Stift, 507.
 Glud, Bjærg H., Jylland, 541, 550, 559.
 Glumslev, Rønneberg H., 94.
 Glumsø, Tybjærg H., 253.
 Glückstadt 63, 79, 84, 96, 129, 163, 257, 260, 262, 267, 295, 444, 467, 477, 514, 816. — Guvernør se Kristian Pentz. — Tolder se Hans Jensen. — Toldskriver 736. — Borgere 257, 443, 741. — D a t.: 121, 146 f., 257—267, 589 f.
 Glæsborg, Nørre H. Dyrs, 62, (396).
 Goa, Ostindien, 587.
 Gode Haabs Forbjærg (Caput bonæ spei) 404, 587.
 Godske Godskesen, Skibskaptejn, 6.
 Godske (Bjelke), Godske Mogensen († 1619) 350; jvfr. Margrethe Hvitfeldt. — Jfr. Karen 350. — Jfr. Lisbet 350. — Mogens († 1631) 93, 137; jvfr. Dorte Friis.
 Gordon, Frans, dansk Udsending til Polen, 593.
 Goris Svendsen, Raadmand i Kristianstad, 637.
 Gorm, Lavrids Lavridsen († 1632), Præst i Ringe, 52 f.; jvfr. Inger Nielsdatter og Anna Nielsdatter Mule.
 Gosmer, Hads H., 339, 376 f.
 Gotfred Mikkelsen, Skriver pr. Bremerholm, 802.
 Gotskalk, Diderik, Præst i Fuglede, 765.
 Gottes Gabe (Guds Gave), Kobberværk ved Trondhjem, 729 f., 759.
 Gottorp, Hertug se Frederik.
 Graa, Jens, i Slagelse, 174, 641. — Kristoffer Nielsen, i Slagelse, 703, 711.
 Graadyb ved Varde 530.
 Graaskov, N.-Knudstrup By, Torning S., Lysgaard H., 761.
 Grabow, Joakim († 1634 ^{15/11}) 13, 79, 205, 213, 266, 614, 761; jvfr. Maren Stensen. — Kjøn Joakim, Skibskaptejn, 37, 39.
 Grandløse, Merløse H., 61. — St., 297.
 Graverød, Gyng H., 80.
 Gravlev, Hornum H., 738.
 Gredstedbro, Jernved S., Gørding H., 446, 532.
 Gregers Keldsen i True 368. — Kristensen, Præst i Næstved, 241. — Thomsen, Præst i Vitten og Haldum, 437.
 Grejsdal Skov, Jelling S., Tørrild H., 570.
 Gremastad se Grimastadir.
 Grenaa 75, 161, 457. — Mølle 789. — Sogns Landkommune (Gammel Sogn), Nørre H. Dyrs, 62, 333.
 Grene, Slavs H., 411.
 Greve, Tune H., 239.
 Grib (Straale), Ulh, 169, 185, 765.
 Griff, Morten Hansen, Præst i Faaborg, 86, 244.
 Griis, Anne, Barwaldt Hunoldts, 111. — Arild († 1633) 111. — Bagge 353. — Vibeke, Peder Munds, 111, 267, 616, 780 f. — (ikke adelig), Hans, i Aagerup, 297. — Jens, i Gudmandstrup, 297.
 Grim, Lavrids, i Keldkær, 222.
 Grimastadir (Gremastad), Borgafjords Syssel p. Island, 71.
 Grimeton, Himle H., 156, 827.
 Grimsson, Jon, se Jon Grimurson.
 Grimstrup, Skads H., 57.

- Grinderslev, Nørre H. Salling, 49.
 Grindløse, Skam H., 85.
 Grot, Peiter, af Gammel Stettin, 447 f.
 Grote, Thomas, Hofmester hos Hertug Johan Christian, 677.
 Grove, Hindborg H., 169, 358.
 Grovgaard, Brøndum S., Hindborg H., 169, 358.
 Grubbe, Else, Joakim Becks, 90, 517, 827. — Helle, Lavrids Skinkeles, 613. — Hilleborg († 1613), Sivert Grubbes, 91, 616, 827. — Jakob 616, 819. — Jesper († 1622) 266; jvfr. Anne Witttrup. — Jørgen, Lensmand p. Vestervig Kloster, 118, 232, 265, 447, 596, 603, 608, 614, 771, 817; jvfr. Lene Rud. — Karen, Vincents Bildes, 615. — Kristian 31, 202, 265, 282, 516, 614, 674, 747; jvfr. Jytte Gyldenstjerne. — Lavrids, Lensmand p. Halsted Kloster, 266, 614; nævnes 11, 79, 303, 642; jvfr. Anne Sparre. — Magdalene, Bendix Breides, 614. — Merete (Margrete), Knud Urnes, 265, 304. — Mette, Aksel Rosenkrantz's, 203, 215, 267. — Jfr. Regitse 596. — Regitse, Aleksander Raab v. Pappenheims, 16, 131, 265, 603, 614. — Sivert 33, 80, 91, 214, 234, 264, 266, 300, 616, 707, 783; jvfr. Hilleborg Grubbe.
 Grum, Jens, se Brun. — Niels Mortensen, Præst til Anst, 554. — Povl Nielsen, i Sorø Skole, 554.
 Grumløse, Baarse H., 772.
 Grund se Køng.
 Grunderup, Fakse H., 103.
 Grundfør, V.-Lisbjerg H., 562.
 Grynderup, (Ø.-), Gislum H., 449 f., 669.
 Græse, Lyng-Frederiksborg H., 101, 277.
 Græshave, Lollands Sønder H., 714.
 Græsryd, Høgs H., 169.
 Groeben, Jfr. Anne Lisbet von der, 596. — Kristoffer von der, 151, 596; jvfr. Jytte Gyldenstjerne.
 Grøder, Peder, Instrumentist, i Kristiania, 776; jvfr. Agnete.
 Grøn, Niels Eriksen 14. — Peder, Skibskaptejn, 37, 39.
 Grønkær 452.
 Grønland 158, 277, 351, 357 f., 608.
 Grønnerup, Børglum H., 512, 597, 801.
 —, V.-, Gislum H., 508, 720.
 Grønning, V.-, Nørre H. Salling, 49.
 Guanoe, Thomas, se Quesne.
 Gudbrand Torlakson, Biskop over Nordisland, 624.
 Gudmand N., Præst til Grimastadir, 71. — Andersen, Fange p. Helsingborg Slot, 747. — Olsen af Sølvitsborg, Skibstømmermand p. Bremerholm, 594.
 Gudmandstrup, Tudse H., 297.
 Gudmundtorp, Froste H., 91, 168.
 Gudsø Mølle, Tavlov S., Elbo H., 163, 174.
 Gudsgave, Kobberværk, se Gottes Gabe.
 Gudum, Skodborg H., 377 f., 423, 552.
 — Kloster og Len 189, 423, 552.
 Gudumlund, Fleskum H., 769.
 Guldborg, Brarup S., Falsters Nørre H., 629.
 Gulland 18, 43, 51, 76 ff., 137, 141, 163, 199, 204, 217 f., 235, 243 f., 257, 259, 262, 396 f., 440, 480, 543, 549, 560, 566, 617, 632 f., 641, 678, 691, 716, 721, 723, 728, 732, 739, 754, 771, 775, 777 f., 813, 815. — Kaptejner se Villum Dundej, Kristen Fritzen. — Kommissarier, 300. — Landsdommer se Niels

- Madsen. — Middel-Treding p. Gulland 256.
- Gullands Slot og Len se Visborg.
- Stift 161; — Superintendent se Stafrofski.
- Gullandsfar, Hans, i Nysted, 303.
- Gullestrup, Hammerum H., 717.
- Gullev, Hovlbjærg H., 474.
- Gummerup, Froste H., 168, 791.
- Gunde Skriver i Lunde Domkapitel 33, 254. — Torsen (i Ludstrup) 495.
- Gunderslev, Ø. Flakkebjærg H., 108.
- Gundestrup, Sdr.-Asbo H., 204.
- Gundslevmagle, Falster, 714.
- Gundstrup, Skam H., 731, 743.
- Gundsølille, Sømme H., 120, 216.
- Gundsømagle, Sømme H., 127.
- Gurede, Tudse H., 298.
- Gurreby, Lollands Sønder H., 236, 289, 647.
- Gustav Adolf, Konge af Sverig, (42), 248, (249 f., 342).
- Gyldenhjelm, Karl Karlsson, svensk Rigsadmiral, 284 f., 633 f.
- Gyldenløve, Christian Ulrik, Christian IV's Søn, Hofjunker, Kaptejn, 170, 645, 717. — Hans Ulrik, Christian IV's Søn, Hofjunker, 26 f., 66 f., 84, 86, 139, 151, 371, 644, 756. — Ulrik Christian, Christian IV's Søn, 183, 757, 820. — Ulrik Frederik, Christian IV's Søn, 281.
- Gyldenstjerne, Aksel, Løjtnant, 422 f., 674, 743. — Jfr. Anne 546. — Anne, Jørgen Brahes, 516, 546, 564, 613. — Anne, Frederik Markdanners, 516, 613. — Anne, Ulrik Sandbergs, 517, 564, 611. — Anne Helvig, Jørgen Marsvins, 516, 613. — Birgitte, Aksel Urnes, 265, 615, 674. — Dorte, Niels Friis's, 611. — Hannibal († 1608), se Helvig Kaas. — Jfr. Helvig 390.
- Henrik Knudsen († 1517) 228.
- Henrik Prebensen, Lensmand p. Kristianopel, 1633 p. Varberg, 40, 141, 145, 172, 186, 191, 210, 233 f., 267, 368, 516, 547, 592, 615, 674; nævnes 10, 17, 33, 69, 148, 150, 161, 164, 166, 173, 175, 243, 259, 269, 271, 275 ff., 293 f., 313 f., 334 ff., 340, 419, 436 f., 454, 495 f., 599, 607, 618, 622, 631, 684, 687, 693, 718, 721, 736 f., 764, 799, 803; jvfr. Lisbet Podebusk. — Ingeborg, Hans Oldelands, 516, 613. — Jytte, g. m. 1) Kristoffer von der Groeben, 2) Ejler Urne, 265, 516, 596. — Jytte, Kristian Grubbes, 516, 565, 614, 692, 696. — Jytte, Tage Thott Ottesens, 516, 563. — Karen, Godske Lindenovs, 265. — Karen († 1628), Tage Thott Ottesens, 260. — Knud Akselsen til Tim, Lensmand p. Hald, 240, 250, 420 f., 443 f., 488, 516, 538, 542, 612, 627, 674; nævnes 9, 12, 17, 24, 31, 69, 73, 88, 105, 121 f., 135, 178, 183, 208 f., 232 f., 249, 260, 268, 271, 279, 317, 321, 329, 345 f., 366 f., 376, 390, 392 f., 395, 404 f., 413, 416, 438, 445, 448, 458 f., 466, 471, 485, 490, 498, 500 f., 510, 515, 518, 531, 540, 543, 545, 552 f., 570 f., 578, 608, 634, 648, 742, 753, 755, 762, 768, 771, 790 f., 804, 806. — Knud Henriksen († 1627), Lensmand p. Bergenhus, 528 f., 648; jvfr. Sofie Lindenov. — Knud Prebensen 516, 611, 674, 718; jvfr. Kristense Juul. — Kristen († 1617) se Dorte Rud. — Laxmand 266, 516, 615, 674; nævnes 85, 147, 197, 205, 315, 593, 595, 638, 685, 703, 766 f., 771, 778; jvfr. Margrete Friis. — Lene, Holger Rosenkrantz Akselsens, 516, 565, 615. —

- Lisbet, Oluf Rosensparres, 97, 180, 234, 265, 304, 306, 517, 563, 603, 674, 730, 733. — Lisbet, Mogens Sebesteds, 564, 611. — Mogens Mogensen til Fultofte, Lensmand p. Varberg, 104, 111, 204, 234, 265, 314, 335 ff., 516, 603, 615, 618, 636, 674; nævnes 3, 17, 19 f., 30, 67 f., 91, 495 f.; jvfr. Sofie Rantzau. — Niels Henriksen til Gelskov 516, 823; jvfr. Margrete Straale. — Niels Kristoffersen til Restrup 266, 390. — Jfr. Sofie († 1627) 170, 390.
- Gylling, Hads H., 391, 437.
- Gynge, Bente Mikkelsdatter, Korfits Gabrielsen Akelejes, 616.
- Gynge Herred 690 f.
- Gyntelberg, Eske (Eskil) Jensen, Præst i Rørbæk og Grynderup, 450, 502.
- Günther, Frederik, Sekretær i Tyske Kancelli, 299 f., 645.
- Gyrstinge, Oluf Mortensen 228.
- Gysle Odsen se Gisli Oddurson.
- Gærs Herred 743.
- Gødestad, Himle H., 336 f.
- Gødstrup, Mads Kristensen, Præst i Avlum, 123, 332.
- Gørding S., Gørding H., 177.
- Gørerup, Luggude H., 638.
- Gørlev, Løve H., 211.
- Gørrød, Gærs H., 686.
- Gøteborg 274.
- Goettem, Jan van 793.
- Gøtzen, Anne Margrete v., Jørgen Schults, 615.
- Haa** (Haagaarde), Sønderhaa S., Hassing H. 9.
- Haagen Nielsen i Sølvitsborg Len 155 f.
- Haakon Gislason p. Island 533.
- Haar, Anders, Smedjeskriver p. Bremerholm, 422.
- Haarby, Baag H., 282.
- Haarbye, Søren, i True, 368.
- Haarslev, Skovby H., 15, 581.
- Haarup (?), Silkeborg Len, se Paarup.
- Hackmeister, Bernhard, lic. utr. jur., 416 f.
- Hadbjærg, Galten H., 531, 761.
- Haderslev 127, 566, 744, 751. — Borgere 127, 589, 780 f. — Fjord 813.
- Haderslevhus Slot og Len 238, 261, 306, 342, 387, 813. — D a t: 812 f.
- Haderup, Ginding H., 474, 523, 659.
- Hads Herred 147. — Herredsfoged se Just Eriksen.
- Hadst, Peter, Bøsemager i Helsingør, 95.
- Hadsten, Sabro H., 459, 658.
- Hagenby (?), Langeland, 13.
- Hagenskov Slot og Len 17, 259, 315, 464, 608, 757.
- Hagenæs, Froste H., 71.
- Hagesholm, Hovlbjærg H., 188, 697.
- Hald, Nørhald H., 556.
- Slot og Len 9, 12, 17, 25 f., 73, 123, 183, 233, 240, 259, 279, 321, 345, 366, 390, 458, 488, 490, 498, 510, 552, 555, 634, 742, 762, 768, 805, 822. — Løjtnant se Jørgen Navel. — Skovrider se Niels Movridsen.
- Haldagermagle, Ø. Flakkebjærg H., 435.
- Haldrup, Vor H., 715.
- Haldum, Sabro H., 437, 761.
- Halland 30, 75, 169, 275, 278, 352, 367, 581, 604, 615 f., 633, 806. — Ritmester se Iver Krabbe Tagesen. — Landsting 555.
- Hallenslev, Løve H., 60.
- Hallgrímur Jonsson, Præst i Høskuldsstadir p. Island, 23.
- Halmstad 14, 30, 74, 102, 111, 259.

— Kaptejn se Jakob Knudsen. —
 Borgere 151, 741, 780.
 — Gaard og Len 17, 150, 238, 259,
 275, 367, 684.
 Hals, Kær H., 133.
 Halsnø Klosters Len 579 f.
 Halsted Kloster og Len 17, 35, 207,
 259, 303, 625, 642, 715.
 Hamb, Hermand von, 5. — Jør-
 gen 5.
 Hamburg 22, 53, 75, 249, 260, 267,
 308, 328, 358, 368, 548 f. — Bor-
 gere 38, 262, 358, 368, 510 f., 678,
 698.
 Hamelton, Hans Kristensen 155.
 Hammel, Gern H., 536.
 Hammer, Lavrids, i København, 111 f.
 — Hammer H., 763.
 Hammerum Herred 468. — Herreds-
 foged se Jakob Mortensen.
 Hamsfort, Kornelius, d. Æ., 649. —
 Kornelius d. yngre († 1627), 671.
 — Kornelius, d. yngste, 671. —
 Magdalene von der, Dr. Hierony-
 mus Tenners Enke († efter 1631),
 147, 372, 649, 671 f.
 Han Herreds Provsti 62.
 Handermelle, V. Ulslev S., Musse
 H., 629.
 Handest, Nørhald H., 50, 556.
 Hanerau Slot 491.
 Hannæs 403, 784.
 Hans, Konge, 420.
 Hans, Hertug af Glücksborg, 818.
 Hans, Hertug af Sønderborg, 676.
 Hans Bøsse-maker, p. Frederiksborg,
 810. — Fisker af Kundry 788. —
 Kok i Immervad 656. — Møller i
 Vejle 143. — Ridderkok p. Ny-
 købing Slot 657. —, Præst p. Fyen,
 330. — Smed i Slagelse 317. —
 Andersen, Præst i Borre, 66, 690.
 — Andersen, Præst i Melby, Strø
 H., 24. — Andersen i Haved 552.
 — Andersen af Ribe 776. — Balt-

sersen, Præst til Næraa og Høj-
 rup, 167. — Bentsen, Præst i
 Grimeton og Rolstrup, (3), 156,
 827. — Bonde i Oddersted 536. —
 Bondesen, Præst i Roager, 209. —
 Boyesen, Hofmønsterskriver, 111,
 160, 477. — Børgesen, kgl. Skip-
 per, 96. — Ebbesen 787. — Ene-
 voldsen i Tørrild H., 221. — Eri-
 ksen i Randlev 411. — Gregersen,
 Præst i Stavning, 746. — Han-
 sen, Borgemester og Tolder i
 Korsør, 660. — Hansen, Præst i
 Osby, se Winsløw. — Hansen,
 Præst i Rislev og Fensmark, 241.
 — Hansen, Præst i Viborg, s. v.
 Echten. — Hansen, Foged p. Abra-
 hamstrup, 666ff. — Hansen i Kirke-
 Eskildstrup 297. — Hansen i Skær-
 bæk 536. — Hansen, gamle, i Skæ-
 rup 88, 395 f., 506. — Hansen,
 unge, i Skærup, 395, 506. — Hen-
 riksen (Drabsmand) 692 f. — Ib-
 sen i Allerup 298. — Jakobsen,
 Præst i Haraldsted, 606. — Jakob-
 sen, Student, 409. — Jakobsen,
 Skibstømmermand i Kolding, 150.
 — Jakobsen, Matematiker, fra Kø-
 benhavn, 337 f. — Jensen, Præst
 i Vallensved, († 1632), 61; jvfr.
 Margrete. — Jensen, Raadmand i
 Varberg, 166, 314, 496, 687. —
 Jensen, Tolder i Glückstadt, 477.
 — Jensen af Gangsted 462. — Jen-
 sen i København 299. — Jensen i
 Odense 460, 649. — Jensen i Ribe
 775. — Jon i Ballerup 328. —
 Justsen, Mogens Høgs Foged, 547.
 — Jørgensen, Mag., Præst i Ron-
 neby, 210. — Jørgensen i Sta-
 rup 208 f. — Knudsen, Møller i
 nederste Værebros Mølle, 799, 815.
 — Knudsen, Skibskaptejn, 116. —
 Kristensen, i Sorø Skole, 572. —
 Kristoffersen i Vesterby 568. —

Lavridsen, Mag., Skolemester for Kongens Døtre, 48, 785. — Lavridsen i Rode 238. — Lavridsen i Ø-Stillinge 597. — Lavridsen (dræbt) 13. — Lydersen, Skibskaptejn, 123. — Madsen i Ilstrup 619. — Madsen i Jyderup 298. — Madsen i Kristiania 704. — Madsen i Odense 235 f.; jvfr. Maren. — Mandixen i København 132, 157, 530, 700. — Markussen i Horsens 394. — Mikkelsen, Dr., Biskop i Fyens Stift, nævnes 15, (40), 52, 61, (62), 86, 105, 121, 135, 192 f., 205, 281 f., 289, 401, 507, 521, 567, 600, 607, 619 f., 626, 713, (726), 736 f. — Mikkelsen, Præst i Favraas, 606. — Mikkelsen, Raadmand i Odense, 45. — Nielsen, Borgemester og Tolder i Sæby, 505, 518. — Nielsen, Landstingskriver i Fyen, 212. — Nielsen, Provst i Middel-Treding, Præst til Valmar, Gulland, 256, 788. — Nielsen i Hobro 69, 471. — Nielsen, Byens Tjener i Slagelse, 316. — Olsen, Raadmand i Visby, 725. — Olsen, Skibstømmermand i Kolding, 150. — Olufsen, i Sorø Skole, 572. — Ottesen, Kannik i Lund, 167. — Pedersen, Præst i Slangerup, 352. — Pedersen, Kapellan i Stege, Præst i Borre, 66. — Pedersen, Postbud mellem Danmark og Sverrig, 263. — Pedersen, Slotsskriver p. Skanderborg, 821. — Pedersen i Bønstrup 433. — Pedersen i Hillerød 14. — Pedersen i Langsted 212. — Pedersen i Overby (Onby) 775. — Pedersen i Ørby 511. — Povlsen, Skibstømmermand i Præstø, 151. — Rasmussen i Bolderslev 331. — Simonsen, Præst i Snodstrup, se Hoff. — Staphensen se Stephanus. — Stolpisen i

Helsingborg Len 256. — Svendsen i Kristianstad 185. — Svendsen, Præst til Vallø, 234. — Sørensen, Borgemester og Tolder i Aalborg, 118, 450, 453, 519 f. — Sørensen, Præst i Ølgod, 144, 214. — Sørensen i København 593. — Sørensen p. Mørup 476. — Sørensen i Oddersted 536. — Sørensen i Randers 783. — Thomesen († 1573), Mag., Præst, Salmedigter, 719. — Truidsen i Skummeslev 646. — Turesen, Præst i Billinge og Røstange 182. — Tygesen i Bolderslev 330 f.

St. Hans Kloster se Odensegaard, Viborg.

Hansted, Vor H., 261, 561.

Haraldskær, Tørrild H., 219—229, 254. — Mølle 221.

Haraldsted, Ringsted H., 606.

Harboe, Niels 430. — Niels Povlsen, Præst i Ringe, 52.

Harbou, Jens Mogensen 183, 255, 352, 449, 452, 516, 535, 801; jvfr. Birgitte Bilde. — Jfr. Karen 519. — Kristen Jørgensen til Holris († 1630) 519. — Jfr. Maren 519. — Niels Kristensen 519.

Harboøre, Vandfuld H., 64, 252.

Hardenberg, Kirsten, Aksel Brahes, 266, 294, 302, 564, 603, 614.

Hardenburg se Horneburg.

Harlev, Framlev H., 584 f.

Harlevholm, Harlev S., Framlev H., 584.

Harløse, Froste H., 33.

Harndrup, Vends H., 428 f.

Harridslev, Støvring H., 556, 801.

Harrildsmark, Ødum S., Galten H., 69.

Harring, Hassing H., 9.

Harsyssel 681.

— Provsti 569.

- Hartvig Andersen, Tolder i Ystad, 40, (414).
- Hasebard, Jakob, Dr., 296; jvfr. Kirsten Paaske. — Torben, Mag., Præst v. Domkirken i Lund, 717, 736. — Wichmand, Mag., Grev Valdemar Christians Tugtemester, 812.
- Haskutstadt se Høsskultsstadir.
- Hasle, Hasle H., 382, 570.
- , Ringsted H., 168.
- Haslev, Ringsted H., 700.
- Haslum, Galten H., 420, 444.
- Hasselt, Johan, Altist, 28.
- Hassing, Hassing H., 9.
- , V-, Kær H., 415, 461, 534.
- Hastrup, Nørhald H., 200.
- Hatting, Hatting H., 536.
- Havborup se Borup.
- Havbro, Aars H., 582.
- Havbølle, Langeland, 695.
- Haved, Rejsby S., N.-Rangstrup H., 552.
- Hawiis, Richard, 673.
- Havlykke (Havrelykke), Fuglse H., 386, 640.
- Havlykkegaard (Havrelykkegaard), Fuglse H., 386.
- Havreballegaards Len se Aarhusgaard.
- Havrelykke se Havlykke.
- Havrum, Hovlbjærg H., 143, 256.
- Hebo, Janderup S., V.-Horne H., 497.
- , St.-, Janderup S., V.-Horne H., 497.
- , Sdr.-, Janderup S., V.-Horne H., 497.
- Hede Mølle, Sømme H., 125.
- Hedebo, Povl, i Høed, 298.
- Hedeby, Ringive S., Nørvang H., 559, 827.
- Hedegaard, Glæsborg S., Nørre H., Dyrs, 396.
- Hedensted, Hatting H., 183.
- Hedinge se Storehedinge.
- Hedvig, Kurfystinde af Sachsen, 446, (601, 786).
- Hee, Ning H., 421, 443.
- Heegaard, Oluf, se Anne.
- Heest, Henrik 266, 614.
- Hegebøl se Hejbøl.
- Hegedal, Hørby S., Hindsted H., 658.
- Hegelund, Anders Pedersen, Mag., Degn i Ballerup, Skolemester i København, 287, 721 f. — Jens Pedersen, Præst i Romdrup og Klarup, 453. — Søren, Præst i Skærbæk, 552.
- Heidenstrup, Anne 156 f. — Erik († 1626) 156 f. — Niels 156 f. — Reinhold, Lensmand paa Sejlstrup, 11, 156 f., 612, 706, 771; nævnes 1, 13, 520.
- Heiligenhafen 261, 573.
- Heinemark, Jonas, Tolder i København, 255, 708, 756.
- Hejbøl (Hegebøl), Ø.-Horne H., 201.
- Heldum, Skodborg H., 219, 457.
- Heldvad, Lavrids Nielsen, Præst til St. Nikolaj Kirke i Svendborg, 764; jvfr. Bodil Nielsdatter. — Niels, kgl. Kalendariograf, 290, 297, 697 f.
- Helgoland 38, 53, 549, 698.
- Helle Andersen i Hjemsted 512, 597, 801. — Stensdatter se Laxmand.
- Hellegaard, Borriss S., Skads H., 110.
- Hellekande, Rasmus Jensen, i København, 87, 102, 279, 357.
- Hellested, Stevns H., 276.
- Helmens, Kort, Messingsmed i Herisvad Kloster, 798.
- Helnekirke Gaard og Len 19, 32, 155, 191, 368, 374, 618, 732, 786.
- Helsingborg 3, 30, 73, 259, 604, 641, 679, 794. — Raadmand se Niels Skrifer. — Borgere 2, 74, 204,

- 641, 657, 717, 793 f. — Hospital 606.
- Slot og Len 17, 51, 113 f., 123, 147, 166, 204, 238, 259, 315, 521, 565, 606, 717, 722, 740, 747, 770.
- Helsingør, Jens Knudsen, Præst i Everdrup, 749.
- 12, 29, 73 f., 83, 237 f., 259, 565, 641, 646, 651, 654, 679, 712, 794; nævnes 116, 132, 503, 621, 731, 766.
- Borgemester se Peder Svendsen. — Raadmand se Klavs von Busch. — Toldere osv. se Øresund. — nederlandske Resident se Jakob Hybertsen. — Borgere 12, 14, 42, 51, 73, 75, 95, 136, 156, 164, 277, 371, 503, 530, 633, 641, 645, 660 f., 691, 698, 739, 750, 794, 817, 819. — Byting 621. — Hospital 288, 736. — Kobbermøllen ved, 231.
- Helsted, Støvring H., 556.
- Helstrup, Middelsom H., 556.
- Heltborg, Refs H., 72.
- Helvig Olufsdatter i Fjaltring 147.
- Hem, Hindborg H., 49, 341.
- Hemmershøj, Slagelse H., 597.
- Hemmet, Iver Gregersen, Præst i Skern, Slotspræst p. Lundenæs Slot, 432, 512. — Mogens Gregersen, Præst i Skern, 181.
- , Nørre H., Dyrs, 414.
- Hemming Smed i København (Drabsmand) 774.
- Henne, V.-Horne H., 153, 401.
- Hennetved, Langeland, 13.
- Henning Justsen, Diskantist, i Sorø Skole, 287. — Olufsen i Butterup 297.
- , Simon, Mag., Kapellan ved St. Petri Kirke, København, 128.
- Sø (Lille Sø) ved Skanderborg Slot 385.
- Henrik Kok i Lund 657. — Lygte-mager i Flensborg 97. — Smed, p. Frederiksborg, 810. — Aagesen se Gere. — Hansen i Varberg Len 164. — Hermansen, kgl. Gartner ved Frederiksborg Slot, 39; jvfr. Johanne Jensdatter. — Knudsen se Gyldenstjerne. — Kristoffersen i Vejle 408, 545; jvfr. Ingeborg. — Nielsen, Præst i Selde, se Arc-tander. — Pedersen, Delefoged, 117. — Pedersen, Skriver p. Vordingborg Slot, 696. — Pedersen i Rude 31. — Pedersen i Visby 133, 300, 691. — Pedersen se Prip. — Sørensen, Tolder i Kerteminde, 105.
- Herbert, Hans, Skrædder, 28. — John, Englænder, 624.
- Herfølge, Bjæverskov H., 234.
- Herlufmagle, Tybjerg H., 806.
- Herman Hansen, Møller i Rye, 410. — Thommesen i Malmø 787.
- Herrested, Ø.-, Villands H., 146, 610.
- , Vindinge H., 15.
- Birk, Vindinge H., 15; jvfr. Ravn-holt Birk.
- Herrestrup Huse, Nordrup S., Slagelse H., 817.
- Herringe, Gudme H., 121.
- Herrisvad Kloster og Len 2, 46, 85, 197, 238, 317, 368, 580, 593, 595, 686, 703, 819. — Kobber- og Mes-singmølle 20, 798.
- Herskind, Framlev H., 523 f., 560, 658, 680.
- Herslev, Rønneberg H., 253, 794.
- Heslunde, Luggude H., 638.
- Hess, Markus, Skibskaptejn, 89.
- Hessel, Didrik, Visitør i Norge, 511.
- Hesselgaard, Funder S., Hids H., 583.
- Hesselhøj, Assens S., Bjærg H., Jylland, 491.
- Hestbæk, Gudum S., Skodborg H., 377, 423.

- Hestehaven se Skibbinge Hestehave.
 Hesteris Skov, Vejrum S., Sønderlyng H., 207.
 Hestholm, Aarslev By og S., Hasle H., 585.
 Hettestrud, Heldum S., Skodborg H., 21.
 Hids Herred 101, 214. — Skovrider se Balthasar Ottesen, Frederik Jørgensen, Mads Ebbesen.
 Hillerslev, Hillerslev H., 412 f., 694. —, Salling H., 179.
 Hillerød 264, 805. — Borgere 14, 39, 666. — Skole 81, 138, 314 f., 410, 520, 584. — Skolemester se Niels Jørgensen. — Jvfr. Frederiksborg Slot.
 Hillested, Fuglse H., 193, 386, 640.
 Hilliken Timmermands i Helsingør 51.
 Himle Herred 278, 335 ff. — Herredsskriver se Anders Knudsen.
 Himmelev, Sømme H., 120, 127.
 Himmersyssel 508.
 Hind, Jens, i Tingjellinge, 436. — Mads Andersen, i Roskilde Hospital, 594.
 — Herred 684.
 Hindholt, Kristian, Okulist og Brok-snyder i Rye, 373.
 Hindsgavl Slot og Len 17, 259, 401, 470, 498, 677, 757.
 Hindsholm 731.
 Hinge, Lysgaard H., 230, 473, 502, 573.
 Hinnerup, V.-Lisbjerg H., 522, 681. — Mølle 522, 681.
 Hirtsholmene, Horns H., Jylland, 789.
 Hisholte Birk og Len, Høgs H., 165.
 Hitardalr, Myra Syssel, Island, 70.
 Hjardemaal, Hillerslev H., 784.
 Hjelm, Hover S., Hind H., 421, 444. —, Musse H., 207, 303, 714.
 Hjelmager, Ø.-Lisbjerg H., 562.
 Hjelmdrup, Jerlev H., 86.
 Hjelmerød, Albo H., 218.
 Hjlemslev Herred 585. — Herredsfoged se Peder Andersen.
 Hjelmsted, Børglum H., 512, 597, 801.
 Hjembæk, Tudse H., 138, 298.
 Hjerck, Harre H., 49, 341.
 Hjernerup, Bjørge H. Skaane, 180.
 Hjerup, Baag H., 800.
 Hjordbjærg, Vor H., 534.
 Hjort (Hiort), Henning, (i Stege), 636. — Lavrids, i Assens, 187.
 Hjortbjærg Mølle, Højen S., Jerlev H., 491.
 Hjorterød, V.-Gyng H., 166.
 Hjortlund, Peder Pedersen, Præst i Medolden, 122.
 Hjørring 62, 75.
 Ho, V.-Horne H., 8, 28, 43 f., 118 f.
 Hoborg p. Gulland 77.
 Hobro 75, 416, 448, 453, 540, 782. — Borgemester se Lavrids Nielsen, Søren Nielsen. — Borgere 69, 382, 447 f., 453, 471, 540. — Kirke 448. — Skole 382, 416, 448, 782. — D a t. 438.
 Hoch (Hock), Jørgen, i Svendborg, 289, 607.
 Hoed, Sønder H. Dyrs, 332.
 Hoff, Hans Simonsen, Præst i Snodstrup, 173.
 Hofft, Kren, i Bergen, 307.
 Hofgaard, Jesper, i Vejlbj (dræbt), 433, 466.
 Hofmand, Søren Kristensen, Livsfange, 294. — Maren, i Nysted, 303.
 Hogenwald, Daniel, Kongens Livbarber, 296.
 Hogråne p. Gulland 788.
 Hogserød se Høgseregød.
 Holbæk 29, 74, 137, 161, 196, 202. — Raadmand se Peder Jensen. — Borgere 42, 196, 202, 811.

- Holbæk Slot og Len 17, 54, 137, 149, 182, 202, 259, 297 f., 350, 435 f., 487, 722, 753, 770, 826.
- Holck, Anne, Vincens Stensens, 613. — Ditlev 266, 613; jvfr. Margrete Krabbe. — Ejler 165, 267, 602, 616, 743; jvfr. Rigborg Bilde. — Henrik Ditlevsen († ³⁰/₈ 1633), Rigs-greve, Oberst, 1633 Lensmand p. Møen, 14, 145, 148, 181, 266, 283, 391, 536, 579 f., 675, 797; jvfr. Hilleborg Krafse. — Kristen, Lensmand p. Silkeborg Slot, 162, 213, (253), 391, 544, 583 ff., 611, 727; nævnes 17, 22, 25, 153, 157, 159, 177, 201, 230, 232 f., 248, 279, 319, 321—27, 339, 345, 349 f., 353, 355, 360, 368—70, 375, 387, 393, 399, 407 f., 418, 423 f., 432, 456, 458, 461, 467, 471, 473, 478, 482, 484, 487, 494, 502, 509, 544, 551, 563, 569, 582, 678, 701 f., 711, 724, 742, 759, 761, 758, 813; jvfr. Maren Belov. — Margrete, Jens Høgs, 615.
- Holger Gabrielsen, Præst i Stovby og Hornum, 356, 407, 418 f., (429).
- Holland se Nederlandene.
- Hollandsbjærg, Rougsø H., 50, 290, 295.
- Hollum, se Holme.
- Hollænderbyen p. Amager 136, 616.
- Holløse, V.-Flakkebjærg H., 61.
- Holm, Velle S., Hovlbjærg H., 536 (?).
- Mølle, Serup S., Hids H., 248, 349.
- , Sdr.-, Ny S., Hind H., 177.
- Holmbo, Jep 6.
- Holmby, Froste H., 91, 168, 375.
- Holme (Hollum), Ning H., 179, 319, 762.
- Holmgaarde, Hyllebjærg S., Aars H., 523, 659.
- Holmstoel Gaard, Skannerup S., Gern H., 355.
- Holst, Hans, se Anne — Henrik, af Holsten, 620. — Herman, Renteskriver, 292 f. — Lavrids Andersen, Kaptejn i Silkeborg Len, 327, 554, 569; jvfr. Kirsten.
- Holstebro 75, 249, 482. — Borgemester se Anders Sørensen. — Byfoged se Jens Jensen Risum. — Borgere 482, 706.
- Holstein, Jørgen, Kaptejn, 72.
- Holsten 22, 115, 138, 530, 555, 578, 620, (623, 646), 694, 737.
- Holstrup, Rødeby S., Øster H., Blekinge, 69.
- Holte, Børglum H., 801.
- Holtug, Stevns H., 299, 504, 592.
- Holum p. Island, 71.
- Hondorf, Jørgen, Lensmand til Jerrestad H., 266 f., 294, 596, 615, 674, 756; jvfr. Helle Laxmand.
- Hoorn, Holland, 589.
- Hornborg, Nim H., 523, 658.
- Hornbæk, Nørhald H., 50.
- , Over-, Hornbæk S., Sønderlyng H., 555 f.
- Horne, Ø.-Horne H., 144.
- Herred, Nørre-, Herredsfoged se Lars Lavridsen.
- Herred, Øster-, 144, 214.
- Horneburg (Hardenburg) ved Stade, Hannover, 16.
- Hornstrup, Nørvang H., 484.
- Tørrild H., 220, 227.
- Hornum, Bjærg H., Jylland, 407.
- , Hornum H., 401, 451.
- Herred 133.
- Horsens, Frans Knudsen, kgl. Baadsmænd og Skipper, 661.
- Horsens 75, 161, 259, 268, 375, 487, 512, 631; nævnes 17 f., 228, 272, 327, 441, 475, 479, 529, 576, 598. — Borgemester se Ernst Ernst-

- sen. — Raadmand se Peder Pedersen. — Borgere 43, 354 f., 375, 380, 394, 451, 487, 514, 536, 540, 683, 821. — Hospital 324, 355, 361, 380, 491, 532, 545, 559. — Skole 569.
- Horslund, Vinding S., Ulvborg H., 523, 659.
- Horslunde, Lollands Nørre H., 387, 629.
- Hosby, As S., Bjærge H., Jylland, 570.
- Hostrup, Hindsted H., 658.
—, Sdr. Rangstrup H., 330.
—, Skads H., 639.
- Hov, Langeland, 766, 787.
- Hoved (Gaard), Ørridslev S., Vor H., 321, 346 f.
- Hover, Hind H., 421, 444.
—, Tørrild H., 3, 369, 383, 469, 561.
- Hoverdal, Hover S., Hind H., 421, 444.
- Hovlbjærg, Hovlbjærg H., 429.
— Herred, Herredsfoged se Anders Sejersen.
- Huewerbs, Hans, Berider hos Hertug Johan Christian, 677.
- Hugdrup, Dronninglund H., 87.
- Hulegaard, Ø.-Flakkebjærg H. (?), 129.
- Humble, Langeland, 13.
- Hummelure, Sabro H., 544, 551.
- Hundborg, Hundborg H., 784.
- Hundermark, Anne, Frans Kaas's, 288. — Ellen († 1633), John Cunningham's, 288.
- Hunderup, Gørding H., 106.
- Hundshoved, Vestenskov S., Lollands Sønder H., 207, 303.
- Hundslund, Hads H., 689.
- Hundstrup, Skam H., 205 f.
- Hunnestad, Himle H., 336 f.
- Hunoldt, Barwaldt (Barwart), Løjtnant, 111.
- Hursmieder, Thomes 649.
- Hurve, Froste H., 32, 91, 168.
- Husum, Daniel Hansen von, Skibskaptejn, 540, 549.
- Hvalinge, Himle H., 336.
- Hvas, Ingeborg, Iver Langes, 611.
— Jens Sørensen 528. — Kristoffer, Ritmester, 56, 58, 64, 134 ff., 601, 611; jvfr. Anne Staverskov. — Sofie († 1615), Hans Oldelands, 245 f., 338, 795 f.
- Hvedstrup, Sømme H., 753.
- Hvejsel, Nørvang H., 484.
- Hven 605.
- Hvid, Gregers, Forvalter p. Skærso, 234, 408.
- Hvidbjærg p. Mors 762, 804.
- Hvidsten, Gassum S., Nørhald H., 456.
- Hvilsted, Hads H., 562.
- Hvingel, Ning H., 421, 443.
- Hvirring, Nim H., 557.
- Hvit, Markus, se White.
- Hvitfeldt, Ejler Jakobsen 5. — Jfr. Elisabeth 622. — Hartvig, Befalingsmand over Mariæ Kirkes Provsti i Oslo, 177, 612. — Henrik, Lensmand p. Landskrone, 239, 241, 266, 602, 615, 622, 674; nævnes 5, 7, 17, 19, 63, 85, 94, 109, 119 f., 129 f., 146, 155, 165, 168, 185, 210, 212, 243, 249, 253, 275, 300, 306, 367, 388, 547, 566, 619, 679, 693, 708, 757, 770, 793 f.; jvfr. Margrete Rosenkrantz. — Jakob 5. — Margrete, Godske Mogensens Godskes, 350.
- Hvolgaard, Nørvang H., 262, 724.
- Hvornum (Hornum), Onsild H., 353, 523, 659.
- Hvorslev, Hovlbjærg H., 555, 557.
- Hygum, Skads H., 478.
—, Vandfuld H., 219, 474.
- Hylke, Vor H., 412, 415 f., 726 f.
- Hyllebjærg, Aars H., 523, 659.
- Hyllede, Fakse H., 103.

- Hyllinge, Ø.-Flakkebjærg H., 753.
 Hæglinge, Gyngø H., 80.
 Høby (Skaane?) 65.
 Høchst, Anders 470. — Peder Andersen, i Sorø Skole, 470.
 Høed, Tudse H., 298.
 Høfding, Hans Dinesen, Præst i Maribo, 193.
 Høg, Anne, Aksel Rosenkrantz, 486. — Ejler 266, 481 f., 516, 613, 705; jvfr. Else Krabbe. — Else, Jakob Vinds, 612. — Gregers 266, 460, 613, 772, 795 f.; jvfr. Lisbet Rodsten. — Jens Styggesen til Vang, Lensmand p. Visborg, 145, 612, 615; nævnes 26, 43, 51, 76, 133, 141, 251; jvfr. Margrete Holck. — Johanne, Mogens Jensen Kaas's, 57, 486, 564, 611. — Just Jakobsen 72, 110, 248, 451, 517, 612, 674, 711; jvfr. Anne Rantzau. — Just Styggesen, Hofmester for Sorø Akademi, 103, 107, 214, 234, 263 f., 299, 492, 503 f., 516, 572, 592, 603, 614, 654, 673 f., 716, 747, 753, 827; nævnes 5, 36, 54, 61, 92, 129, 132 f., 159, 167, 191, 199, 217, 277, 287, 297, 313, 339, 351, 360, 377, 431, 448, 452, 469 f., 476, 498, 514, 521, 554, 572, 581, 596, 606, 683, 705, 707, 710 f., 740 f., 744, 760, 770, 777, 779, 787, 793, 798, 801, 807, 812, 814, 817 f., 821, 826; jvfr. Anne Lunge. — Jytte, Niels Krags, 564, 611. — Jørgen 134, 142, 517, 612; jvfr. Margrete Gjõe. — Kristen 612. — Lisbet, Erik Kaas's, 612. — Mette, Jakob Trolles, 451. — Mogens Styggesen, Lensmand p. Lundgaard p. Mors, 152, 517, 547, 601, 611, 705; nævnes 9, 322, 376, 498; jvfr. Helvig Lindenov. — Otte († 1631) 248, 417. — Peder 250. — Sidsel, Ebbe Munks, 266, 564, 613. — Sofie, Frederik Reedtz's, 527, 696. — Thomes († 1631) 248, 417.
 Høgholt, Harløse S., Froste H., 32.
 Høgs Herred 251, 278.
 Høgsbrogaard, Hviding H., 691.
 Høgsrød (Høyserid, Hogserød), Froste H., 91, 168, 783.
 Høgsholm 335.
 Høien (Prip), Søren Pedersen, Præst i Urlev, 230.
 Højjagerskrog, Skanderup S., Hjelmlev H., 589.
 Højby, Framlev S. og H., 585.
 —, Hads H., 378.
 Højbygaard, Fuglse H., 40, 262.
 Høje, Sdr. Asbo H., 2.
 —, Sunds H., 553 f., 600.
 Højelse (Høvelse), Ramsø H., 90, 127, 399.
 Højen, Jerlev H., 478.
 Højreby, Lollands Sønder H., 207, 303, 715.
 Højrup, Skam H., 167.
 Højsten (Høsten), Fakse H., 168.
 Højstrup, Stevns H., 284.
 Høllund, Ødsted S., Jerlev H., 225, 229.
 Høm, Ringsted H., 103, 610.
 Hørby, Froste H., 91 f., 168.
 —, Hindsted H., 350, 658.
 —, Tudse H., 753.
 Hørning, Hjelmlev H., 452, 486, 541.
 Hørholmgaard, Lyngø-Kronborg H., 682 f., 733, 805.
 Hørup, Lysgaard H., 720.
 Høskuldsstadir, Dala Syssel p. Island, 23.
 Høsten se Højsten.
 Høstrup, Ginding H., 350, 504, 523.
 Høvelse se Højelse.
 Høver, Framlev H., 528.
 Høyer, Hans Adolf 649. — Herman, af Ejdersted, 649.
 Høyserid se Høgsrød.

Ibsen, Anders, i Verlinge, 257.
 Idom, Ulvborg H., 432.
 Ikast, Hammerum H., 332, 468, 761.
 Ilbjærg, Nørre H. Salling, 49.
 Illebølle, Langeland, 766, 787.
 Illerup, Arts H., 163.
 Ilstrup, Færs H., 619.
 Immervad (Emmervad), Gram H., 656.
 Indyr, Gildeskaal Præstegæld, Salten Fogderi, Norge, 610.
 Ingeborg Henrik Kristoffersens i Vejle 408. — Mathias Hansens (i København?) 503. — Andersdatter se Klyne. — Jensdatter af Køge 690. — Zakariasdatter i Skaane 695.
 Ingelstrup, Ingelstad H., 706, 750.
 Inger Smeds i Rødby 561. — Larsdatter 55. — Mortensdatter i Vordingborg Len 108. — Nielsdatter, Hr. Lavrids Lavridsen Gorms, 52 f.
 Ingermose, Skibet S., Tørrild H., 229.
 Ingvor Jensen, Herredsfoged i Ringsted Len, 100.
 Isabella, Infantinde i de spanske Nederlande, 300.
 Isak Haagensen i Bartelstrup 293. — Pedersen se Maaneskjold.
 Island 37, 59, 65, 70 f., 89 f., 295 f., 304, 310 ff., 425, 533, 540, 547, 578, 588, 608, 621, 645, 651—54, 656, 719, (760). — Biskop over Nordisland se Gudbrand Torlakson. — Biskop p. Skálholt se Gisli Oddurson, Torlak Skulesson. — Foged, se Oluf Pedersen. — Syssemand se Mogens Remundsen, Vigfus Gislason.
 Itzehoe 44, 261. — Borgere 656.
 Iver Gregersen, Præst i Skern, se Hemmet. — Hansen, Skibstømmermand af Falkenberg, 151. — Jakobsen, Børmester og Post-

mester i København, 814. — Jensen i Ravning 228. — Nielsen (i Vemb) 122. — Pedersen i Vilstrup 229. — Thommesen i Merløse 297.

Jakob Glarmester, p. Frederiksborg, 810. — Kræmmer i Ringsted 605, 684. — Smed i Ravning 228. — Tøjhusskriver 787. — Andersen, Mag., Præst i Kallehave, 699. — Andersen, Skibsløjtnant, 263, 269. — Ankersen (i København) 31. — Broders 403. — Enevoldsen, i Sorø Skole, 92. — Feddersen, Skriver p. Helsingborg Slot, 472, 521. — Frederiksen, Skriver paa Svenstrup, 147. — Hansen, Præst i Magleby, 279. — Hansen, Skibsløjtnant, 53. — Hansen i København 291, 337 f. — Hermansen, Skipper fra Stavoren, 746. — Hybertsen, nederlandsk Resident i Helsingør, (132, 371). — Jensen, Præst i Korsør, 41. — Jensen i Kanne, Ridefoged i Aakær Len, 533. — Jensen fra Roskilde 240. — Knudsen, Kaptejn i Halmstad, 780. — Laursen i Randlev 36. — Lavridsen, Præst i Herlufmagle, 806. — Madsen i København 554, 560, 566 f., 581, 741 f. — Madsen i Boeslum 114. — Mikkelsen, Borgemester i København, 35, 158, 609, 644, 670. — Mikkelsen i København 283. — Mortensen i Bjødstrup, Herredsfoged i Hammerum H., 468. — Mortensen, Kapellan i Kallehave, 699. — Mortensen i Bjørnstrup 35, 106 f. — Nielsen i Vorning 556. — Pedersen, Kaptejn, 78. — Pedersen, Raadmand i København, 132, 157. — Pedersen, Skolemester i Thisted, 290.

- Pedersen, Skriver (p. Helsingborg Slot?), 793. — Povlsen, Skipper, i København, 372. — Rasmussen p. Højaggerskrog 589. — Smid, Skipper, 794.
- Janderup, V. Horne H., 497.
- Jannerup, Hundborg H., 72.
- Jasmund, Stentsel von, Skibskaptejn, 772.
- Javngyde, Gern H., 388, 409.
- Jebjærg, Galten H., 420, 444.
- , Nørre H. Salling, 169, 358.
- Jelling, Tørrild H., 369 f., 380, 398, 411, 469, 570.
- Stift (Provsti) 483. — Provst se Klemens Sørensen.
- Syssel 56, 354.
- Jelstrup, Aars H., 582.
- Jemtlands Len 280.
- Jennum, Tørrild H., 220, 224, 228, 254.
- Jens Smed i Slagelse 317. — Urtegaardsmand p. Koldinghus 385. — Aaridsen i Killinge 284. — Andersen, Skibstømmermand i Ronneby, 151. — Andersen (Drabsmand) 191. — Andersen i Fjæraas 645. — Andersen i Mejlbj 556. — Andersen af Ribe 776. — Andersen i Sal 557. — Andersen i Sleps 67 f. — Arnoldisen, i Sorø Skole, se Munthe. — Anskarissen (Anscharis), Byfoged i Odense, 201, 231 f., (233, 363). — Baltersen p. Skanderborg Slot 385. — Bentsen i Helsingborg Len 218. — Bertelsen, Smed i Ystad, (414), 693. — Bertelsen i Tranebjærg p. Samsø 482. — Dinesen, Biskop, se Jersin. — Eskesen i Frøjk 63. — Eysen i Tørrild H., 222. — Gertsen, Foged p. Bjørnsholm, 248. — Gødesen, Mag., Biskop i Aarhus († 1626), 416. — Hansen, Skibslejtant, 172. — Hansen, Skibspræst, 66, 160. — Hansen i Aagerup 297. — Hansen i Døstrup 775. — Hansen i Kalum 597; jvfr. Niels Hansen. — Hansen i Hjemsted 801. — Hansen i Skærbæk 536. — Henriksen Bødker i København 678. — Ibsen i Merløse 297. — Iversen i Skanderup 775; jvfr. Maren. — Jakobsen († 1634), Præst i Skovlænge og Gurreby, 236, 289, 647. — Jensen i Kongens Sangeri 154. — Jensen p. Munkeskov, Ridefoged p. Varberg Slot, 496, 760. — Jensen i Ry, Delefoged i Ry Birk, 534. — Jensen, Præst i Sandager, se Bidstrup. — Jensen i Aarhus 364 f. — Jensen i Asferg 556. — Jensen i Holt 801. — Jensen i Knabberup 221. — Jensen i København 291. — Jensen i Rindelev, Delefoged i Skanderup Birk, 421, 534. — Jensen i Ring 514, 560. — Jensen i Solbjærg 316, 388. — Jensen i Lille Tokkerup 42. — Jensen i Tørrild H. 222. — Jensen i Uderaare 512, 597. — Jensen i Høllund 228 f. — Jørgensen, Ridefoged i Mariager Klosters Len, 402, 526; jvfr. Margrete Lambrechtsdatter. — Jørgensen i Boeslum 114. — Keldsen i Kalum 512, 597. — Keldsen i Uderaare 801. — Klemensen i Aarhus (?) 670. — Knudsen, Præst i Everdrup, se Helsingør. — Knudsen i Saaby 320. — Knudsen i Tørrild H., 222. — Kristensen, Mag., Slotspræst, se Aalborg. — Kristensen, Præst paa Fur, se Ørum. — Kristensen, i Sorø Skole, 514. — Kristensen i Jerlev H. (?) 226. — Kristensen i Tudved 222. — Kristensen i Vitved 326. — Lassen i Tørrild H., 222. — Lavridsen Skinder, Fange p. Bremerholm, 599. — Lavridsen

i Antvorskov Len 253. — Lavridsen i Balle 518 f. — Lavridsen i Ø.-Stillinge 597. — Madsen, Præst i Barrit og Vrigsted, 427. — Madsen, Præst i Hygum, 474. — Madsen, Degn i Skanderborg, 385. — Madsen i Assens 688. — Madsen i Enslev 555. — Madsen i Knabberup 223. — Madsen i Krogerup 776. — Madsen i Saaby 320. — Madsen i Svansø 250. — Mikkelsen, Salpetersyder, 368. — Mikkelsen af Gangsted 501. — Mikkelsen i Mesing 514. — Mogensen se Harbou. — Mortensen i Kølvråa 478. — Mortensen i Lund 622. — Mortensen i Stensgaarde 221. — Nielsen, Klejnsmed p. Skanderborg Slot, 432. — Nielsen, Urtegaardsmand i Odense, 363. — Nielsen i Baastrup 726. — Nielsen i Sandby 298. — Nielsen i Sørup (?), (Drabsmand), 595. — Nielsen i Ustrup 585. — Nielsen i Vorning 556. — Nilausen i Gurrede 298. — Olufsen i Kærby, Herredsfoged i Bjærgø H. Fyen, 98. — Olufsen, Borgemester i Ringkøbing, 252. — Olufsen i Aarhus 510 f.; jvfr. Maren Madsdatter. — Olufsen i Ebdrup 534. — Olufsen i Viverup 238. — Pedersen, Underskriver p. Visborg Slot, 480, 549. — Pedersen i Antvorskov eller Korsør Len 172. — Pedersen i Fensten 377. — Pedersen i Herslev 253 f., 794. — Pedersen i N.-Onsild 557. — Povlsen, Præst i Snedsted, 249. — Rasmussen, Kaptejn, 86. — Rasmussen, Skolemester i Hobro, 382. — Rasmussen, Klejnsmed p. Skanderborg Slot, 379. — Rasmussen, Teglblænder i Lundeberg, 308,

310. — Rasmussen af Baastrup, i Aarhus Hospital, 412. — Rasmussen i Randlev 37, 731. — Rasmussen i Skanderup 589. — Sandersen, Præst ved Hospitalet for København, 28. — Sørensen († 1634), Præst i Uby, 759. — Sørensen, Raadmand i Aalborg, 464. — Sørensen i Adslev 560. — Sørensen i Stilling 446. — Sørensen i Taanum 556. — Sørensen i Tustrup 518. — Sørensen se Hvas. — Terkildsen i Vork 229. — Thomsen, Slotsskriver paa Kronborg Slot, 274. — Thomsen i Risager 484. — Thøgersen p. Lindetorp Gaard 459.

Jenstrup, Ø.-Flakkebjerg H., 753.

Jep Giversen i Vinstrup 555. — Hansen i Skaarup 257. — Jensen i Skærbæk 536. — Kristensen i Mesinge 345. — Kristoffersen i Torup, Hammer S., 772. — Madsen se Præst. — Nielsen i Jennum 220. — Olsen i Rerslev 6. — Pedersen i Hallenslev 60. — Pedersen i Kringel, Harboøre S., 64, 253. — Pedersen i Mejsling 225. — Pedersen i Sierslev 96. — Pedersen i Tjørnede 297. — Sørensen i Tørrild H. 223.

Jerlev, Jerlev H., 225, 229.

— Herred 220, 225, 229, 490. — Herred, Skovrider se Jens Lyneborg.

Jernit se Jernved.

Jernløse, N.-, Merløse H., 202, 631, 741.

Jernved (Jernit), Gørding H., 522.

Jerrestad Herred 260.

Jersie, Tune H., 739, 779.

Jersin, Jens Dinesen († 1634), Mag., Dr., Biskop i Ribe Stift, 274, 522, 573 f., 792; nævnes 64, 135, 153,

- 161, 209, 248, 258, 276, 398, 401, 410, 413, 432, 459, 474, 483, 505, 507, 632, 639, 660, 723.
- Jerslev, Børglum H., 501 f., 582.
- Jes Esbensen i Jerlev Herred 225. — Jonsen i Høllund 225. — Pedersen i Lildfrost 222.
- Jesper N. i Flerup, Delefoged i Aakær Len, 534. — Hansen, Præst, 48. — Lavridsen, i Ørum Len, 324. — Nielsen i Hjembæk 297. — Pedersen i Ovstrup, Herredsfoged i Gern Herred, 534. — Pedersen til Aastrup 407 f. — Pedersen i Ovstrup 476. — Povlsen, Præst i Østbirk, 672.
- Jested, Gørding H., 177, 446, 532.
- Jestrup, Lyng S., Refs H., 353.
- Jetsmark, Hvetbo H., 27, 99.
- Johan, Ejer af Hammermøllen i Herrisvad Klosters Len, 20. — Kok i Itzehoe 656. — Organist se Johan Lorents. — Urtekræmmer i Slagelse 316. — Borkersen se Karen. — Borkertsen, Mag., Præst til Vor Frue Kirke i København, 739. — Eriksen (i Rødby) 261, 573. — Erttersen i København 116. — Folkersen, kgl. Skipper, 96. — Hansen, Præst i Øster-Lyngby og Kelne, 182. — Henriksen, Statholder p. Elfsborg, 290. — Jansen, Klædemager i Bernehuset, 744. — Karstensen, Skiferdækker p. Koldinghus Slot, 406. — Lavridsen, Byfoged p. Kristianshavn, 679. — Nettersen i København 503. — Peitersen i Hollønderbyen p. Amager 136. — Siebrandt (i København) 31. — Simonsen, Skipper i Bremen, 133. — Villumsen i Helsingør 503.
- Johan Christian, Hertug af Sønderborg, 676, 712, (740).
- Johan Georg I, Kurfyrste af Sachsen, 447, 492, 565, (813 f.).
- Johanne (Johanna) David Balfours 683. — Peder Sørensens i Herslev (253 f.), 794. — Jensdatter, Henrik Hermansens, 39. — Trudsdat-ter i Vordingborg Len 592.
- Jon Kok i Odense 657. — Andersen, Skovrider i Vrads Herred, Silkeborg Len, 339, 360, 399. — Grimurson, Skolemester p. Island, 23, 71. — Hansen p. Island 296. — Monsen i Magleboe 166.
- Jonas Andersen, Skibspræst, 607. — Lavridsen, Præst i Viby, 600.
- Jonstrup, Merløse H., 109, 182. — Vang, Værløse S., Smørum H., 650.
- Joppe, Henrik, Skipper af Plymouth, 694 f.
- Jordbjærg, Tem S., Vor H., 354.
- Jordbjærggaard, Hylke S., Vor H., 727.
- Juel (Vaaben: en Stjerne), Aksel 164, 612, 670. — Børge, Skibshovedsmand, 16, 31, 37 f., 309, 615; jvfr. Blanceflor Bildt. — Else, Manderup Abildgaards, 612. — Erik Pedersen, Lensmand p. Gudum Kloster, Landsdommer i Nørrejylland, 611; nævnes 1, 81, 100, 162, 168, 194, 249, 320, 354, 359, 377 f., 423, 433, 552, 806; jvfr. Sofie Sehested. — Jens Hermansen († 1634 ^{26/3}), Lensmand p. Bøvling, 112, 240, 252 f., 257, 452, 492, 515, 528, 542, 571, 574, 685, 725, 729; nævnes 17, 35, 64, 110, 119 f., 122, 147, 189, 195, 200, 219, 279, 289, 321, 332, 389, 421, 432, 439, 444, 447, 457, 492 f., 515, 539, 542, 622; jvfr. Ide Lange. — Jens Pedersen, Lensmand p. Bergenhus, 181, 201, 329, 517, 612, 674;

- jvfr. Ide Gjøe. — Kristense, Knud Gyldenstjernes, 516, 611. — Mogens Jensen 705; nævnes 112, 120, 177, 200, 308, 404, 612; jvfr. Margrete Ulfstand. — Thomes 201, 559, 611; jvfr. Maren Bølle. — Vi-beke, Kristoffer Friis's, 611.
- Jungshoved Slot og Len 305, 605, 711, 742.
- Just Andersen i Søballe, Delefoged i Framlev Herred, 534. — Erik-sen i Loverstrup, Herredsfoged i Hads Herred, 534. — Lavridsen, Præst i Gylling, 437. — Lavridsen i Slagelse 317.
- Juul (Vaaben: en Lilje), Aksel Iver-sen, Kancellisekretær, 45. — Aksel Nielsen 15, 508, 517, 720; jvfr. Rigborg Arenfeldt. — Anne, Hol-ger Bildes, 516, 614, 766. — Dorte, JørgenKaas's, 62, 332 f., 612. — Frans († 1626) 234; jvfr. Karen Rostrup. — Iver († 1627) 220; jvfr. Ingeborg Parsberg. — Malte, Lensmand p. Kristianstad, 82, 107, 109, 168, 172, 178, 182, 202, 243 f., 266, 517, 594, 615, 631, 674, 686, 827; nævnes 17, 19 f., 27, 81, 84 f., 102, 112, 149, 160, 185, 197, 210, 234, 242, 269, 281, 301, 367, 385 f., 410, 610, 631, 638, 674, 690 f., 696, 711, 718, 741, 743, 751, 756 f., 794; jvfr. Anne Ramel. — Ove, Kancellisekretær, 739.
- Jyde, Jens, Bommesivæver i Køben-havn, 744.
- Jyderup (Yderup), Tudse H., 148, 298.
- Jydstrup, Ringsted H., 605.
- Jylland (Nørrejylland) 17 f., 22, 26, 30, 117, 121, 146, 167, 219 f., 242, 252, 268, 271, 362, 433, 490, 546, 572, 575, 577, 590, 601 ff., 610—13, 659, 671, 741 f., 764, 796, 806; nævnes 15, 20, 27, 34, 37 f., 45 f., 96, 279, 365, 384, 427 f., 454, 457, 460, 497 f., 548, 555, 684, 688, 728, 779, 789, 796, 812. — Kommissa-rier 126, 671. — Major se Jesper Lunov. — Oberstløjtnant se Achim v. Bredow. — Ritmestre se Tønne Friis, Kristoffer Hvas, Iver Krab-be Nielsen. — Øverste se Jesper Friis.
- Jyllinge, Sømme H., 31.
- Jørgen Brygger i Frederiksborg 739. — Degn i Hvorslev 555. — Mu-rermester paa Vallø 284. — Skytte i Assens 628. — Andersen, Præst, se Riber. — Andersen, Møl-ler i Skovdal Mølle, 381. — An-dersen, Skrædder, i Jylland, 561. — Danielsen, Borgemester i Kø-benhavn, 26, 700. — Hansen, Præst i Oppe- og Ude-Sundby, 103. — Hartvigsen, Kaptejn, 248, 613; jvfr. Birgitte Bilde. — Jen-sen i Holm 536. — Jensen i Skanderborg Len 195. — Kristen-sen, i Sorø Skole, 167. — Lassen i Tørrild H., 222. — Linnertsen, Kok i København, 656. — Mogen-sen, Borgemester i Odense, 679 f., — Mortensen, Degn i Assens og Klakring, 494. — Nielsen, Borge-mester i Odense, 212. — Nielsen p. Fyen 776. — Nielsen i Færge-gaarden (Thisted?) 12. — Nielsen i Tebstrup 562. — Nielsen i Ystad 210 f., 780 f. — Pedersen, Præst i Jelling, se Lemvig. — Pedersen, Mag., Slotspræst, se Obel. — Pe-dersen Kandestøber af Kristian-stad 196. — Pedersen i Assens 713. — Pedersen i Stovrup 550. — Povlsen, Præst i Torstrup og Horne, 144. — Sørensen, Glar-mester p. Skanderborg Slot, 764.

- Sørensen, Skibsbygger i Kolding, 328. — Villumsen af Flekkerø 156.
- Jørsby p. Mors 9, 376.
- Kaas** (Vaaben: en Sparre), Anne Eriksdatter, Preben Bilds, 612. — Birte, Hans Wulf von Ungers, 752. — Erik Nielsen 142, 403. — Jfr. Helvig († 1634) 484, 559. — Helvig, Hannibal Gyldenstjernes, 121, 320 f., 517, 612. — Jørgen († 1634) 769. — Kirsten Bjørnsdatter, Ove Ugerups, 267, 674. — Kirsten Eriksdatter († 1633), Anders Sinklars, 185 f. — Klavs Eriksen 559. — Klavs Mogensen († 1629) 710. — Markvor 377, 612; jvfr. Anne Stygge. — Mogens Eriksen til Aas og Tidemandsholm 559, 611; jvfr. Agata v. Mehlen. — Mogens Eriksen til Lyngholm 559, 612, 710. — Mogens Eriksen til Støvringgaard, Lensmand p. Nyborg, 86, 265, 492, 515, 613, 673, 743, 769; nævnes 7 f., 17, 30, 52, 56, 74, 85, 105, 121, 251 f., 275, 279 ff., 289, 307 f., 313, 318, 337, 343, 384, 433, 464 f., 498, 511, 530, 565, 572, 600, 607, 626, 628, 659, 677, 680, 712 f., 717, 731, 742, 745, 757, 770, 791, 804, 812; jvfr. Sidsel Friis. — Mogens Jensen til Frøstrup og Krabbesholm, Lensmand p. Dueholm, 57, 315 f., 485 f., 601, 611, 821, 827; nævnes 9, 194, 268, 322, 376, 388, 423, 485, 487, 559, 656, 762, 807; jvfr. Johanne Høg. — Niels Nielsen († 1594) 226. — Otte 153, 484 ff., 559. — Thomes Jensen 484, 611; jvfr. Anne Vind.
- Kaas** (Vaaben: en Mur), Jfr. Anne Emmiksdatter 171. — Anne Mogensdatter 611; jvfr. Iver Lykke. — Anne Nielsdatter, Hartvig Bildes, 516. — Erik Hansen 171, 612; jvfr. Lisbet Høg. — Frans Hermansen, Lensmand i Nordlandene, 21, 171, 288, 478, 610; jvfr. Anne Hundermark. — Hans Andersen († 1632) 142, 171, 178, 360, 820; jvfr. Vibeke Ahlefeldt, Birgitte Norby. — Hartvig Eriksen († 1625) 171, 452. — Iver Hermansen 21, 171, 478. — Jørgen Eriksen († 1619) 332 f.; jvfr. Dorte Juul. — Jørgen Hansen 142, 171. — Kirsten, Frans Dyres, 21. — Kristen 171, 612. — Jfr. Magdalene († 1632) 171. — Niels 142, 171, 178, 772, 820. — Sofie Kirstine, Rudbeck Pors's, 171, 614. — Staller Hermansen, Skibshøvedsmand, 9 f., 72 f., 171, 178, 288, 772, 820. — Tale, Johan Anreps, 21, 171.
- Kaastrup**, Hillerslev H., 25, 412 f.
- Kabuse**, Store Købinge S., Herrestad H., 477.
- Kagerup**, Merløse H., 297.
- Kahlen**, Katrine Johansdatter von, Klavs von Andersens († 1630), 120.
- Kaj Nielsen**, i Sorø Skole, 779.
- Kalbygaard**, Laasby S., Gern H., 461.
- Kalhve**, Hornborg S., Nim H., 523, 559, 658.
- Kalkærgaard**, Sønderhaa S., Hasing H., 9.
- Kallehave**, Barse H., 699, 724.
- Kalmar** 120.
- Kalum**, Børglum H., 512, 597, 801.
- Kalundborg** 29, 74, 259, 281, 318, 331, 338, 577, 712. — Bytingskriver se Søren Hansen. — Borgere 48, 75, 139, (449?).
- Slot og Len 17, 26, 76, 139, 211, 238, 259, 270, 281, 299, 313,

- 318, 322 f., 335, 394, 399, 634 f., 662, 722, 762 f., 772, 784, 787, (812), 826. — Folen 335.
- Kalø Slot og Len 15, 17, 22, 87, 109 f., 114, 200, 230, 238, 253, 259, 321, 333, 357, 378, 380, 383, 422, 433, 462, 465, 509, 513, 560, 567, 658, 681, 716, 742, 753, 826. — Slotspræst se Niels Sørensen.
- Kanne (nu: Rantzau-gave), Hvilsted S., Hads H., 533.
- Kappel, Lollands Sønder H., 629.
- Karby (Kardyb?), Fjends H., 346. — p. Mors 485.
- Karen (Karine), Johan Borkersens Enke, i Odense, 344, 638. — Hr. Kristens Enke i Landskrone 276. — Hr. Mads's, i Brenderup, 521. — Andersdatter, i Vartov Hospital, 609. — Gregersdatter, Lavrids Lavridsens, i Vejle, 372. — Henriksdatter 3; jvfr. Anders Bilde Stensen. — Henriksdatter i Lahlolms Len 617, 711. — Ibsdatter i Vordingborg Len (Forskrivning) 591. — Jensdatter 468; jvfr. Rasmus Klavsen. — Knudsdatter p. Aakær Ladegaard 164. — Kristensdatter i Velling 550. — Mortensdatter i Faaborg 86, 244. — Nielsdatter, Svend Rasmussens, i Davgaard, 395, 506. — Stensdatter se Gjøe.
- Karl I, Konge af England (760).
- Karl Karlsen se Gyldenhjelm.
- Karlby, Nørre H. Dyrs, 741.
- Karlebo, Lyng-Kronborg H., 733.
- Karsten Kok i Køge 657. — Kok i Næstved 656. — Andersen se Marren Andersdatter i Aalborg.
- Karup, Høgs H., 169, 761, 778. —, Lysgaard H., 249. — Aa 478. —, V., Bjærge H., Skaane, 655.
- Kasperling, Hans, Skovrider i Frederiksberg Len, 805.
- Kastager, Lollands Nørre H., 387.
- Kastbjerg (Kostbjerg), Nørre H. Dyrs, 62, 333.
- Kastelstrup, Langeland, 13.
- Katholm, Sønder H. Dyrs, 109, 424.
- Katrine Davidsdatter, Gert Albrektsens, i Malmø, 243. — Henriksdatter i Tønnersø H. 442.
- Kavslunde, Vends H., 420.
- Kedelsmed, Oluf Kristensen, Mag., Præst ved Viborg Graabrødre Kirke, 578, 755, 828.
- Keld Jørgensen, Skolemester p. Island, 71. — Kristensen i Troelstrup 329. — Madsen i Tagsted 63. — Olsen i Taarum 556.
- Keldkær, Tørrild H., 222, 228.
- Keldskov (Keldkær?), Tørrild H., 354.
- Keldstrup, Slagelse H., 597. —, (Hindsted H.), Silkeborg Len, 349.
- Kelne, N.-Asbo H., 182.
- Kempinge, Skyts H., 67.
- Kenning, Kasper, af Sverrig, 766.
- Kerte, Baag H., 800.
- Kerteminde 75, 268. — Tolder se Henrik Sørensen. — Borgere 105, 713 f., 769.
- Kiel 815. — Borgere 286.
- Kieldergaard se Killegaard.
- Kiellernæs (Kjalarnæs) 533.
- Kierberg, Statius 154.
- Kildemølle, Ellinge S., Vindinge H., 15.
- Kilderød, Ø.-Flakkebjerg H., 129.
- Killegaard (Kildergaard), Hesnunde By og S., Luggude H., 638.
- Killinge, Ø.-Gyngø H., 284.
- Kirkegaard, Hover S., Hind H., 421, 443.
- Kirkekøbinge, Skyts H., 783.
- Kirkerup, Sømme H., 127.
- Kirketerp, Hørby S., Hindsted H., 658.

- Kirsten Bertel Rokkemagers i Ballerup 328 f. — M. Hanses i Helsingborg 2. — Enke efter Præst i Viborg Søren Jensen Klimp 518. — Andersdatter i Harridslev 556. — Andersdatter af Skaane (Krogerup) 776. — Hansdatter, Niels Hansens, i Stege, 173. — Kristensdatter, Jørgen Krags, i Aalborg, 325. — Lavrids Andersen Holsts 554. — Mogensdatter se Kaas. — Nielsdatter i Snedstrup 380. — Nielsdatter i Svejstrup 471. — Olufsdatter, i Aarhus Hospital, 514. — Pedersdatter, Peder Klavsens, i Aarhus, 364 ff. — Pedersdatter i Langsted 212. — Rasmusdatter i Helstrup 556. — Sørens datter, g. m. Oluf Jensen, Præst i Fjaltring, 147, (712). — Thomesdatter i Torning 25.
- Kissendrup, Vindinge H., 56, 251, 465, 731.
- Kitteroed, Bent Thormondsen, Baadsmænd, 296.
- Kjeldorph, Kristen Klemensen, Mag., 2. Compastor ved Viborg Sortebrødre (Søndresogns) Kirke, 404.
- Kjær (Kier), Iver, Perlestikker, 308. — Kristen Nielsen, Præst i Navr, (405).
- Klakring, Bjærg H., Jylland, 492, 494, 568, 648. — Færg 568.
- Klarup, Fleskum H., 453.
- Klavs Albrektsen se Emmiksen. — Lavridsen, Lagmand i Jemteland, 280. — Lydersen, Salpetersyder, 15. — Nielsen, Foged hos Jens Juel, 729. — Pedersen i Sædding 107. — Sørensen i København 692, 749, 793.
- Klemens i Lysgaard 768. — Hansen, Bøsemager og Soldat i Halmstad, 780. — Hemmesen i Lindet 238. — Sørensen, Borgemester i Vejle, Provst over Jelling Sysselev Provsti, 56, 353 f., 373, 483, 570.
- Kleve, Emmerlev S., Højer H., 524.
- Klim, V. Han H., 403.
- Klimp, Søren Jensen († 1623), Præst til Graabrødre (Nørresogns) Kirke i Viborg, 518; jvfr. Kirsten.
- Klinckhammer, Villum, i København, 716.
- Klitten, Skallerup S., Vennebjerg H., 8.
- Klock, Mathias, Guldsmed i Næstved, 163, 327.
- Klod (Klott, Kloed, Kloedt), Hans, Klædemager i Aarhus, 258, 278, 324, 709.
- Kloumann, Verner, i København, 132, 157.
- Klyn (Klye), Herman, Kromand, 317, 338.
- Klyne, Ingeborg Andersdatter, Dr. med. Kristen Bordings, 581.
- Kløditz, Balthasar, fra Kolding, 812.
- Kløven, Dronningborg H., 87.
- Knabberup, Skibet S., Tørrild H., 221, 223 f.
- Knebel, Mols H., 332.
- Knelstrup (?), Fakse H., 238.
- Knislinge, Ø.-Gyng H., 149.
- Knopf, Hieronymus, Præst til Alsted og Fjenneslev, 707.
- Knud Bonde i Eskildstrup 297. — Andersen i Vengegaard, Birkefoged i Skanderup Birk, 534. — Gabrielsen se Akeleje. — Greger sen af Vinkel 219. — Hansen, Møller p. Fuglevads Mølle, 309. — Ibsen i Nørby 550. — Jensen, Kongens Sanger, Skolemester, 65. — Jørgensen, Ridefoged i Ballerup, 328. — Knudsen i Visby 617, 754. — Kristensen, Præst til Ho og Oksby, 8, 118. — Kristensen, Klædekammerskriver, 798, 802. — Kristensen i Porsborg Gaard 376.

- Lavridsen i Horsens 354 f. — Madsen i Sverrig 627. — Nielsen, Skriver hos Tage Thott Andersen (p. Sølvitsborg Slot), 205. — Nielsen, Skriver p. Vestervig Kloster, 447. — Nielsen i Ø.-Velling, 556. — Ottesen, Handelsmand i Odense, 698 f., 769, 799. — Pedersen, kgl. Kusk, Møller i Stenholt Mølle, 685. — Pedersen i Krøjerup 297. — Povlsen, Bartskeer i Aalborg, 663. — Rasmussen i Bisgaard, Delefoged i Ning Herred, 391. — Rasmussen i Maribo 706; jvfr. Valborg Pedersdatter. — Sørensen se Tredje. — Sørensen (i Odder Sogn ?) 414.
- Knudshoved 96.
- Knudstrup, N., Torning S., Lysgaard H., 761.
- Kock, (Kok, Koch), Anders, kgl. Bogtrykker i Glückstadt, 84. — Hans Møller, Ridefoged i Malmøhus Len, 477. — Nickel, i København, 395 f. — Oluf Sørensen, Præst i Asmindrup og Grandløse, 61. — Peder, i Gudmandstrup, 297. — Peder Kristensen, i Randers, 455, 558.
- Koed, Sønderhald H., 415, 461.
- Koefoed, Mads, Landsdommer p. Bornholm, 13, 806.
- Kolding, Hans Jensen, Præst i Vester Egede, 241. — Henrik Tygesen, Præst i Bringstrup og Sigersted, 287. — Klavs Jensen, Præst i Fjelsted og Harndrup, 428 f.
- Kolding 31, 75, 161, 259, 268, 324, 328, 394, 510, 547, 566, 578, 601, 623, 631, 677, 694, 784 f., 801, 812, 821 f. — Borgere 75, 118, 150, 236, 328, 347, 389, 395, 510. — Apotek 236. — Apoteker se Baltser Brandt. — Hospital 389, 510.
- Koldinghus Slot og Len 11, 17, 22, 26, 46 f., 57, 59, 83, 86 f., 99, 119, 208 f., 226, 238, 240, 259, 272, 319, 321, 347, 353, 357, 372 f., 376, 385, 387, 390, 393, 406, 433, 452, 487, 494, 501, 510, 558, 564, 573, 576, 677, 724, 728, 770, 780, 784, 801, 804, 813 ff., 817. — Skiferdækker se Johan Karstensen, Niels Jensen. — Skriver se Anders Hansen. — Slotsskriver se Hans Split. — Løjtnant se Kristen Iversen. — Rørmester se Peder Jensen. — Ladegaard 510. — D a t.: 816—26.
- Konge, Onse H., 693.
- Kongerslev, N.-, Hellum H., 466, 508. —, Sdr.-, Hellum H., 466, 670.
- Kongsbak 175, 269, 340.
- Kongsberg, Norge, (488).
- Kongsted, Fakse H., 31.
- Kongstedlund, Kongerslev S., Hellum H., 670.
- Konner, Peder Jørgensen, se Kosmer.
- Korff, Elisabeth v., Torben Gabrielsen Akelejes, 613.
- Korfits Gabrielsen se Akeleje.
- Kornelis Hermansen 216; jvfr. Gertrud Rasmusdatter.
- Kornerup, Sømme H., 18, 41, 127.
- Kornumgaard, Børglum H., 725.
- Korsør 29 f., 39 f., 73, 269, 281, 318, 480, 576, 712, 717, 720, 747. — Borgemester og Tolder se Hans Hansen. — Borgere 74, 272, 318, 567, 660, 777. — Kirke 292, 449. — Slot og Len 17, 60 f., 66, 76, 196, 211, 399, 503, 564, 634, 677, 720, 757, 770, 806.
- Kort Bartskeer, Kongens Barber, 187; jvfr. Bodil. — i Ballerup se Kort v. Bolderup.
- Kortegaarde, Hillerslev S. og H., 119, 535.
- Kosmer (Konner), Peder Jørgensen, i Slagelse, 174.

Kostbjærg se Kastbjærg.

Kostræde, Køng S., Hammer H., 772.

Kovdal, Hovlbjærg H., 555.

Krabbe (Vaaben: en Bjælke), Jfr.

Anne Mogensdatter, 767. — Anne,

Gunde Langes, 564, 611. — Jfr.

Birte Mogensdatter 767. — Dorte

(† 1623), Erik Lykkes, 608, 771. —

Else, Ejler Høgs, 516, 613. — Erik,

kgl. Sekretær, Landsdommer i

Skaane, Lensmand over Froste H.

og Helnekirke, 1633 over Kristia-

nopel, 142, 145, 148, 615, 689, 732;

nævnes 19, 32 f., (72), 82, 92, 104,

131, 155, 243 f., 275, 300 f., 368,

477, 507, 662, 684, 716, 718; jvfr.

Maren Kruse. — Gregers, Lens-

mand p. Hindsgavl, 113, 134, 265,

289, 516, 599 f., 613; nævnes 17,

268, 302, 344, 401, 429, 470, 498,

565, 638, 677, 712, 743, 749, 757,

800; jvfr. Helvig Rud. — Hans

87 f., 177. — Iver Mogensen 766 f.

— Iver Nielsen, Kancellisekretær,

Ritmester, 1634 Lensmand i Ma-

riager Klosters Len, 134 ff., 267,

279, 669, 728, 737 f.; nævnes 208,

694, 720, 808, 824. — Iver Tage-

sen, Lensmand p. Laholm, Rit-

mester i Halland, 136, 516, 615,

705, 712; nævnes 17, 52, 55, 63,

169, 210, 269, 275 f., (278), 309,

322, 367, 573, 617 f., 646, 703, 708,

718, 727, 745, 754, 760 f., 766, 770,

778, 784, 800; jvfr. Karen Marsvin.

— Karen, Johan Friis's, 516, 613.

— Jfr. Lisbet Mogensdatter 767. —

Lisbet, Rønno v Bildes, 615. — Mar-

grete, Ditlev Holcks, 613. — Mo-

gens († 1614) 771. — Niels Mogen-

sen († 1584) se Berete (Birgitte)

Skave. — Niels Tagesen, Kongens

Overskænk, 2, 516, 656, 756, 822.

— Susanne, Niels Friis's, 564, 611.

Krabbe (Vaaben: 2 skraa Bjælker),

Jakob 162, 304, 369, 479, 486, 576 f.

— Oluf († 1633) 162, 304, 350, 369,

576 f.; jvfr. Birgitte Krag, Ide

Lange.

— (ikke adelig), Mikkel, Præst i

Ramme, 189.

Krabbesholm, Resen S., Hindborg

H., 57, 315, 485 f.

Krafse, Ejler († 1599) 165; jvfr. Hil-

leborg Bilde. — Eske († 1627) se

Pernille Banner. — Hilleborg,

Henrik Holcks, 266, 283, 369, 443,

579, 614, 679. — Kristoffer († 1620)

165, 265; jvfr. Dorte Banner. —

Otte Kristoffersen 165, 614; jvfr.

Birgitte Ulfeldt.

Krag, Jfr. Anne 762, 805. — Birgitte,

Oluf Krabbes, 162, 350. — Jfr. El-

len 762, 805. — Else, Erik Heiden-

strups, 157. — Jørgen 601, 611;

nævnes 162, 181, 249, 350, 532;

jvfr. Anne Vind. — Kristen 57, 64,

143 f., 176, 219, 611; jvfr. Ellen

Vind. — Kristense, Fasti Staver-

skovs, 612. — Niels Mogensen,

Landsdommer i Nørrejylland, 168,

170, 230, 358, 393, 611; nævnes 50,

81, 99, 106, 171, 194, 320, 341, 359,

423, 433, 519, 582, 648, 806; jvfr.

Jytte Høg. — Otte († 1611) 408;

jvfr. Karen Brockenhuus.

— (ikke adelig), Anders Jensen, i

Aalborg, 118. — Jørgen, i Aal-

borg, 118, 325; jvfr. Kirsten Kri-

stensdatter. — Knud Gregersen,

Præst i Stenstrup, 36. — Niels

Knudsen, i Sorø Skole, 36.

Kragerup, Løve H., 536.

Krakowitz, Mikkel, Organist, i Kon-

gens Kantori, 236.

Kramb, Frans von, 677.

Kran, Peder, Stenhugger p. Gul-

land, 777.

Krarup, Fjends H. (?), 346.

Krastrup, Slet H., 220.

Kratz, Wolf Hieronymus v., Oberstløjtnant i Skaane, 219, 241, 581.

Krejbjærg, Rødding H., 291.

Krempe, Fæstning, 476.

Kringel, Harboøre S., Vandfuld H., 252.

Kristen (Kristian), Præst i Landskrone, 276; jvfr. Karen. — Færgemand i Mellerup 556. — Remsnider i Kristianstad 234. — Andersen i Tustrup 518 f. — Bentsen i København 290. — Bentsen p. Offemaale 69. — Bogsen i Ure 223. — Davidsen, Toldskriver i Helsingør, 132, 152, 823. — Eriksen til Fli-gende, Oberst, 19, 92, 204, 266, 284, 616; nævnes 147, 210, 218, 484, 504, 638, 743, 750. — Eriksen, Præst til Hinge og Vinderslev, 473, 502, 573. — Hansen, Mag., Biskop i Aalborg Stift, 99, 344, 827 f.; nævnes 27, 88, 171, 233, 290, 413, 458 f., 507, 723, 733, 738, 816 f. — Hansen (overlader Kongen Gods) 453. — Henriksen, Præst til Lyngaa og Skød, se Blichfeldt. — Ibsen, Truid Bryskes Foged (?), 223 f., 226, 228 f. — Ibsen i Ø-tørslev 555. — Iversen, Løjtnant i Koldinghus Len, 208 f. — Jakobsen, Enspænder, 822. — Jensen, Dr. theol., Hofprædikant, 25, 101, 277, 296, 344, 415, 417, 584, 750, 810, 827 f.; jvfr. Else Hansdatter. — Jensen, Mag., Præst i Gerrild, se Fischer. — Jensen, Præst i Silkeborg Len, 450. — Jensen, Skibstømmermand, 738 f. — Jensen, Stenhugger i Aarhus, 397. — Jensen i Fakse 211; jvfr. Birgitte. — Jensen i Mullerup 696. — Jensen i Vilstrup 225. — Jespersen p. Langeland (?) 12. — Jørgensen, Skibsbygger i Kolding,

328. — Jørgensen i Bøvling Len 515. — Keldsen i Assentoft 555. — Klavsen, Skibskaptejn, 10. — Klavsen i Nyborg 567; jvfr. Maren Sørens-datter. — Kristensen, Præst i Bøvling, 252. — Kristensen, Præst i Sdr.- og N.-Kongerslev, 466. — Kristensen i Hugdrup 87. — Lambertsen, Skolemester i Hobro, 69, 471. — Lavridsen, Præst i Græse, 101, 277. — Lavridsen i Jennum 224. — Lavridsen, i Randers Hospital, 324. — Madsen, i Egeskov (?), (Drabsmand), 776. — Mik-kelsen († 1633), Præst til Torstrup og Horne S., 144. — Mikkelsen i Bonderup 297. — Nielsen, Præst, 514. — Nielsen, Præst til Naur og Sir, 289 f. — Nielsen, Præst til Sald og Torsø, 414 f. — Nielsen, Præst i Skivholme, 523, 680 f. — Nielsen i Kristrup 556. — Nielsen i Møldrups 402. — Nielsen i Tustrup 518. — Olufsen (Kok) i Sorø Skole 61. — Olufsen i Harboøre 65. — Pedersen i Hald 556. — Pedersen i Hobro 69. — Pedersen i Ravning 228. — Pedersen i Skern 512. — Pedersen (i Torning) 25. — Povlsen i Linde 556. — Povlsen af Sønderholm 487. — Simonsen, Byfoged i Lund, 622, 788. — Svendsen, i Sorø Skole, 741. — Sørensen, Toldskriver i Helsingør, 152. — Sørensen i Enslev 555. — Sørensen i Handest 556. — Sørensen i Odenses Enke 233. — Thomesen se Sehested.

Kristiania 118, 433, 507. — Borgere 704, 776. — Jvfr. Oslo.

Kristianopol By og Fæstning 40, 74, 145, 148, 260, 661. — Borgemester se Niels Hansen. — Raadmænd se Erik Giese, Steffen Skomager. — Tolder se Kristoffer Pedersen,

- Niels Hansen. — Borgere 145, 244, 718.
- Kristianopel Slot og Len 17, 145, 172, 178, 234, 243 f., 260, 275, 368, 397, 607, 684, 718, 776, 827. — Skriver se Niels Hansen.
- Kristiansberg p. Grønland 351, 357, 608.
- Kristianshavn 215, 255, 683, 690, 703, 707. — Byfoged se Johan Lavridsen. — Borgere 679.
- Kristianspris, Fæstning i Holsten, 17 f., 107, 136, 260, 262 f., 295, 467, 476, 616, 745 f., 802, 815 f. — Guvernør se Aksel Ugerup.
- Kristianstad 74, 259, (479), 617, 637 f., 741, 798. — Borgemester se Ole Svendsen. — Raadmænd se Goris Svendsen, Lage Madsen. — Borgere 81, 185, 196 f., 234, 637, 718. — Hospital 197. — Kirke 43. — Præstegaard 674.
- Slot og Len 17, 19, 27, 102, 204, 259, 367 f., 386, 410, 479, 594, 610, 637 f., 686, 696, 718, 757, 794, 810. — Krudtmølle 472.
- Kristina, Dronning af Sverrig, 669, (760).
- Kristoffer Bartskeer i Helsingør 14. — Præst se Marine. — Danielsen, Præst i Hovlbjærg, 429. — Dideriksen i København 137. — Hansen, Mag., Præst i Kristianstad, 499. — Iversen, øverste Renteskriver, 141, 230 f., 287, 676, 793 f. — Keldsen, Tolder i Ribe, 600. — Kristensen, Mag., 1634 Præst i Stege, 163, 650. — Mortensen fra Trelleborg, i København 677. — Nielsen i Slagelse se Graa. — Pedersen, Tolder i Kristianopel, 10 f., 147. — Tollesen, Baadsmand, 296.
- Kristrup, Sønderhald H., 556.
- Krog, Grene S., Slavs H., 411.
- Krogerup, Ljunits H., 146, 776.
- Krogsbølle, Skam H., 731.
- Krollerup, Nørvang H., 559.
- Kronborg Slot og Len 16 f., 26, 51, 83, 102 f., 154, 182, 190, 195, 237, 259, 270, 283, 313, 399, 502, 581, 591, 606, 634, 661, 682, 721, 732, 747, 784, 811, 822, 826. — Fiskemester se Herman von der Decken, Nickel von Schiernhausen. — Foged se Herman von der Decken. — Konstabel se Jakob Gleyer. — Skriver se Jens Thommesen. — Kobbermøllen 274.
- Kropjord, Øremølle, Vemmenhøgs H., 104.
- Krosmand, Johan, Stenhugger, 732.
- Kruckow, Ejler († 1621) se Magdalene Lindenov.
- Kruger, Niels, p. Amager, 774.
- Krummerup, Hans Mortensen, Præst i Lidemark, 97; jvfr. Pernille.
- Kruse, Slægten, 460. — Jfr. Birgitte 100. — Enevold Enevoldsen († efter 1612) 220. — Enevold Kristoffersen († 1626) 57; jvfr. Sofie Sandberg. — Enevold Tygesen († 1621) 100, 188; jvfr. Else Marsvin. — Gabriel, Admiral, Lensmand p. Mariager Kloster, 98, 342 ff., 579 f., 591, 603, 611, 740, 747; nævnes 8, 17, 25, 31, 87, 100, 143, 189, 210 f., 263, 295, 319 f., 321, 353, 383, 393, 403, 412 f., 415, 444, 449 f., 456, 461, 478, 498, 508, 510, 526, 534, 539, 543, 549, 585, 669, 729, 733; jvfr. Agnete Thott. — Jfr. Ingeborg 100, 188. — Jørgen Enevoldsen 415, 449, 461, 509, 516, 531, 534 f., 611, 639, 703, 705; jvfr. Beate Bülow. — Jørgen Kristoffersen 8, 271, 500, 526, 601, 611, 778; jvfr. Kristense Dyre. — Karen, Oluf Parsbergs, 516, 611. — Maren, Erik Krabbes, 565, 604, 615. — Otte Mogensen († 1628) 87;

- jvfr. Sofie Staverskov. — Tyge Enevoldsen († 1629) 100; jvfr. Karen Sehested. — Tyge Ottesen 87. — Tyge Tygesen 100.
- Kruse (ikke adelig), Hans, Borgemester i Visby, 145, 725, 739.
- Krøger, Albrekt, i Vestervig, Sverrig, 394.
- Krøjerup, Alsted H., 707.
- , Merløse H., 297.
- Kuditse, Lollands Sønder H., 386.
- Kundby, Tudse H., 148, 788.
- Kurland, Hertug, se Frederik. — Hertuginde se Elisabet Magdalena.
- Kuxhaven 816.
- Kvandløse, Merløse H., 297.
- Kvarnløse, Merløse H., 741.
- Kvislemark, Ø.-Flakkebjærg H., 753.
- Kvistofte, Rønneberg H., 94.
- Kvotrup (Kvortrup), Faarup S., Saboro H., 524, 680.
- Kylling, Niels, Fange p. Bremerholm, 698.
- Kædeby, Langeland, 13.
- Kæmpe, Arild Nielsen, Kapellan til Skovlænge og Gurreby, 236, 647.
- Kærby, Arts H., 41, 203, 762, 787.
- , Skovby H., 98.
- Kærbølling, Tørrild H., 222 f.
- Kærgaard, Strellev S., N.-Horne H., 64, 144.
- Kærgaarde, Lem S., Bølling H., 717.
- Kærsgaard, Vends H., 231.
- Kærstrup p. Taasinge 69, 117, 247, 674 f.
- , Ø.-, Færs H., 91.
- København 3, 25, 30, 46, 74, 158, 190 f.; 406, 446 f., 492, 641, 646, 657, 713, 736, 748; nævnes 4, 11, 13, 17, 29, 36 ff., 53, 63, (67), 84, 89, 95 f., 107, 110, 112, 123, 132, 141, 148 f., 152, 156, 160, 165, 177 f., 186, 195, 216 f., 257, 260, 267, 270, 281, 284, 290, 308, 310 f., 313, 317 f., 320, 323, 337 f., 343, 346, 362, 371 f., 380, 385, 425, 431, 443, 476 f., 515, 546 ff., 561, 563—66, 571 f., 576 f., 581, 587, 589 f., 592, 594, 596, 599, 601 f., 604, 606, 610, 621 f., 624 f., 630 f., 634, 648 ff., 651, 653 f., 656, 658, 667 f., 677, 682, 692 f., 696 ff., 705, 707 ff., 712 f., 715 f., 720 f., 724., 727 ff., 731 f., 734 f., 739 ff., 747, 759 f., 763, 766, 770f., 779 f., 785 f., 793, 801, 806, 812, 822 f. — Borgemester se Jakob Mikkelsen, Jørgen Danielsen. — Byfoged se Eske Jensen. — Børsmester se Iver Jakobsen. — Postmester se Iver Jakobsen, Niels Frandsen. — Raadmænd se Anders Olufsen, Jakob Pedersen, Niels Villumsen, Peder Matthiesen. — Tolder se Jonas Heinemark. — Borgere 2, 4, 12, 28, 31, 40, 48, 54 f., 72, 75, 94, 102, 110, 112—116, 120, 128, 132, 138, 155, 157 f., 163, 165, 170, 173, 180, 185, 190 f., 217, 231, 238, 243, 255, 276 f., 279, 287, 421 f., 290 ff., 299 f., 307 f., 312, 337 f., 340, 351, 357, 366, 370, 395, 397, 410, 415, 419, 422, 435, 443, 447, 462 ff., 470, 472, 476, 485 f., 495, 503, 521, 530, 554, 560, 566, 572, 581, 591, 593, 608 f., 616 f., 624, 633, 644, 648, 655 f., 670 ff., 676—79, 690, 692, 700, 702, 713, 715 f., 719, 721, 724 f., 735 f., 738 f., 741 f., 744, 749, 752, 756, 760, 774 f., 788, 793 f., 799, 802, 814, 822. — Akademi 241, 814. — Baadsmandsboligerne (Nyboder), 50, 270 f., 590, 594. — Amagerbro, Toldboden paa, 255. — St. Annæ Bygning (Bro) 138, 140, 270 f., 285, 343, 351, 589 f., 648, 802. — Højbro 277, 443, 464. — Nybro 406, 443. — Kongens Bryggers 780. — Børnehuset se Tugthuset. — Børsen 650, 727, 735. —

- . . Børsmester se Iver Jakobsen. —
 Notarius se Valentin. — Kristof-
 fer Dideriksens Gaard 137. — Mo-
 gens Godskes Gaard 137. — Hans
 . . Ulrik Gyldenløves Gaard 26. —
 . . Frans Rantzaus Gaard 128, 180,
 257. — Holger Rosenkrantz's Gaard
 779. — St. Klemensstræde 521. —
 Købmagergade 6. — Møntergade
 184, 397. — St. Pederstræde 137.
 — Gammelmønt 655, 678, 719, 739,
 744, 752, 758. — Giethuset 779. —
 Havn 115, 463 f. — Holmen ved
 Københavns Slot (Bremerholm) 4,
 6, 20 f., 115, 122, 141, 147, 150,
 154, 269, 277, 296, 311, 313, 377,
 388, 422, 436, 440 f., 460, 467 f.,
 500 f., 511, 578, 591, 594, 599, 618,
 648 f., 656, 698, 719, 736, 788,
 798 f., 818. — Bartskeer se Kristof-
 fer Bier. — Rebslagere se Niels
 Pedersen, Hans Teigler. — Skri-
 ver se Gotfred Mikkelsen. — Vejer,
 Vraget m. m. se Frans Mogensen,
 Lavrids Nielsen. — Delehaven 802.
 — Administrator se Gotfred Mik-
 kelsen. — Smedjen 802. — Smedje-
 skriver se Anders Haar, Peder
 Thomsen. — Holmens Ret 673. —
 Helliggejst Hospital se Vartov. —
 Vor Frue Kirke 165, 283, 520, 571.
 — Holmens Kirke 287, 606, 643,
 676. — St. Nikolaj Kirke 606, 657.
 — St. Petri Kirke 128. — Kirken
 udenfor Nørreport 449. — Nørre-
 port 292, 499, 715 f. — Vejrmøllen
 udenfor Nørreport 292. — Pro-
 vianthuset 8, 13, 16, 28, 71, 105,
 116, 148, 270, 279, 357 f., 373, 609,
 727 f., 742, 756 f., 760, 784, 797. —
 Proviantmester se Cort Ulrichs. —
 Proviantskriver se Lavrids Eskild-
 sen. — Vejer, Vraget m. m. se
 . . Frans Mogensen, Lavrids Niel-
 sen. — Rosenborg Slot 195, 272. —
 — Rosenborg Have 272, 417. —
 Silkeværket 530. — Skyttehuset
 239. — Toldboden 138, 530. —
 Amagertorv 2, 138. — Tugthuset
 (Børnehuset) 117, 147, 178, 277,
 282, 344, 431, 439, 472, 577, 580,
 712, 719, 777, 798, 802, 811 f.
 — Inspektør se Hans Markdan-
 ner. — Bartskeer se Kristoffer
 Bier. — Klædemager, se Hans v.
 Campen, Johan Jansen. — Tøj-
 huset 313, 595, 783, 802. — Tøj-
 husskriver se Jakob. — Vejer,
 Vraget m. m. se Frans Mogen-
 sen, Lavrids Nielsen. — Univer-
 sitetet (de højlerde) 8, 27, 65, 70,
 94, 137 f., 157, 160, 272 ff., 285,
 297, 337 f., 391, 405 f., 409, 426,
 430, 435, 449, 476, 503, 520, 572,
 586, 626, 690, 705, 720, 722, 726,
 735 f., 750, 753, 810. — Valkemøl-
 len 503. — Vandkunsten 116. —
 Vartov (Helliggejst) Hospital (28),
 101, 113, 155, 160, 163, 288, 406,
 609. — Forstander se Mikkel Sø-
 rensen. — Nørrevold 276. — Øster-
 vold 397.
 — Slot og Len 16 f., 26, 29, 76, 138,
 140, 154, 156, 165, 184, 190, 216,
 237, 259, 280, 313, 338 f., 399, 446,
 502 f., 571, 579 f., 590, 634 f., 675,
 708, 719, 721 f., 724, 752, 793, 811,
 822, 826; nævnes 27, 141, 148, 150,
 233, 386, 443, 566, 662, 673, 691,
 756 f., 770. — Fiskemester se
 Nickel von Schiernhausen. —
 Taarnblæser se Andreas Platten-
 slager, Eberhardt Schipman. —
 Raadstuen 151. — Danske Kan-
 celli 274. — Tyske Kancelli 274.
 — Ladegaard 140. — Slotskirke
 571 f. — Skovrider se Kort v. Bol-
 derup, Fidt Lindener. — D a t.:
 2 f., 10—25, 27—37, 39—51, 53—
 123, 126—146, 147—256, 260, 263,

- 268—317, 320, 362, 386, 590—784, 786 ff., 790, 792, 809.
- Køge 29 f., 74, 110, 259, 268, 272, 317, 338, 362, 399 f., 419, 503, 565, 625, 679, 727, 738. — Borgemester, se Enevold Rasmussen, Mads Ravn. — Byfoged 90. — Borgere 90, 110, 150 f., 163, 272, 285, 306, 400, 419, 454, 657, 676, 690, 702, 708, 719, 738, 749, 775.
- Køge (?), Harløse S., Froste H., 33.
- Køholdt, Søren Knudsen, Byfoged og Tolder i Vejle, 401, (558).
- Kølholt, Skibet S., Tørrild H., 221, 223 f.
- Køln (Coln), Henrik von, i Visby, 78.
- Kølstrup, Bjørge H., Fyen, 40, 281, 537, 772.
- Kølvraa, Ginding H., 478.
- Køncken, Hans, Kaptejn i Malmø, 83. — Povel, i Lund, 83.
- Køng(Grund), Baag H., 496. —, Hammer H., 772.
- Køning, Hans, se John Cunningham.
- Kørup, Nim H., 382, 402, 569. —, Skam H., 205 f.
- Køster (Custerus), Henrik, Dr., Medicus i Odense, 619 f.
- Køsters (Køsto), Luttemelle, Henrik Splits, 456, 477.
- Laasby, Gern H., 524, 529.
- Labobygget se Albobygget.
- Lading, Sabro H., 56, 524, 544, 658, 680.
- Lage (Lave) Kristensen i Helsted 556. — Madsen, Raadmand i Kristianstad, 637. — Madsen i Jerlev H. 226. — Mogensen i Broby 166.
- Lahald, Værø S., Viske H., 496.
- Laholm (By) 55, 74, 259, 269, 731 f., 736. — Borgere 55, 117, 322, 718. — Bro, Fossebroen, 195, 309, 400, 800. — Kirke 55, 322, 754.
- Laholm Slot (Fæstning og Len) 17, 195, 238, 259, 367, 573, 625, 718, 770, 793, 827.
- Lancken, Egidius von der, hrtgl. gottorpsk Gehejmemaal og Amtmand, 524.
- Landskrone 74, 253, 259, 641, 679, 693, 794. — Fattigforstander : se Tulle Stensen, — Borgere 276, 288, 306, 641, 750 f. — Hospital 33. — Slot og Len 17, 197, 239, 259, 367, 757.
- Langaas, Morup S., Favraas H., 314.
- Lange (Vaaben: 3 Roser), Erik († 1613) se Sofie Brahe. — Gunde Frederiksen, Lensmand p. Tønsberg, 600, 710, 746, 792. — Gunde Hansen, Lensmand p. Ørum, 99, 178, 292 f., 312 f., 347, 488, 560 f., 611, 706; nævnes 1, 9, 12, 17, 49, 72, 119, 168, 181, 194, 208, 249, 267, 321, 324, 353 f., 417, 440 f., 443, 500, 514, 535, 694, 710, 791, 808, 824; jvfr. Anne Krabbe. — Hans Gundesen, Kancellisekretær, 410, 777. — Ide, Jens Juels, 515, 553, 564, 570 f., 579, 603, 612, 725, 729. — Karen, Kristoffer Gjoes, 517, 615. — Karen, Klavs Belovs, 291, 592. — Peder Hansen 64, 106, 176, 414, 516, 611, 764; jvfr. Lisbet Friis. — (Vaaben: 1 Rose), Hans Kristensen 532 f. — Henrik Kristensen, Domprovst i Ribe, nævnes 64, 112, 122, 177, 200 f., 369, 446, 568 f., 579, 612. — Henrik Nielsen 820; jvfr. Anne Ahlefeldt. — Ide, Oluf Krabbes, 162, 369. — Iver 176, 611; jvfr. Ingeborg Hvas. — Kristen Nielsen, Kancellisekretær, 532, 608, 612, 684; jvfr. Karen Brockenhuus. — Niels 152, 162, 576 f., 611, 778; jvfr. Joland Vogensen.

- Lange (ikke adelig), Johannes, kgl. Bassist, 809.
- Langebek, Anders Jakobsen, Mag., Præst i Langebæk, 699.
- Langebæk, Kallehave S., Baarse H., 699.
- Langeland (Lavind) 12, 17, 86, 213, (264), 266, 546, 571 f., 613, 622, 806. — Herredsskriver se Bror Pedersen. — Jvfr. Tranekær Slot og Len.
- Landsting 555. — Landsdommer se Erik Bilde. — Landstingsskriver se Bror Pedersen.
- Langkær, Assens S., Bjærg H., Jylland, 492.
- , Stavning S., Bølling H., 64.
- Langskov, Nørvang H., 262.
- Langsted, Odense H., 212.
- Langvaddam (Damhussøen), Sokkelunds H., 156, 320.
- Langvads Eng, [Gern H.], 461.
- Largrafbøgget se Lergravsbygget.
- Lasby se Laasby.
- Lasse i Holstrup 69. — Nielsen af Sundby 267.
- Latern, Herman, Dr., 649.
- Lauremberg, Hans, Dr., Professor i Geografi og Matematik i Sorø, 452, 783.
- Laurvigen 600.
- Lausitz, Nieder-, Markgrevskaab, 527.
- Lautersporn, Steffen, p. Kobbermøllen ved Helsingør, 231.
- Lave se Lage.
- Lavrids (Laurs, Lars) se Ane Svendsdatter — Bonde i Næstved 115. — Præst i Holtug, se Lavrids Christensen Winther. — Teglbærder i Kragerup 537. — Andersen, Kaptejn i Silkeborg Len, se Holst. — Andersen, Præst i Vissenbjærg, se Fuglevig. — Bertelsen, Skibsløjtnant, 706. — Bjørnsen, Skibsskriver, 774. — Ditlevsen, Møller i Rinnebæk, 695. — Ebbesen se Ud- sen. — Eriksen i Smidstrup 767. — Eskildsen, Proviantskriver ved Proviandhuset, (797), 798, 802. — Gregersen, Guldsmed i Odense, 769. — Gudmandsen i Skummeslev 646. — Hansen, Borgemester i Aalborg, 118. — Hansen, Soldat, af København, 775. — Hansen i Sandby 298. — Jakobsen i Aarhus Mølle 324; jvfr. Maren Andersdatter. — Jellevsen i Jerlev 225. — Jensen, Borgemester i Varde, 530. — Jensen, Guldsmed i Odense, 769. — Jensen, Murmester ved Skanderborg Slot, 585. — Jensen, Faarehyrde p. Skøde, 385 f. — Jensen i Boalt 284. — Jensen i Høstrup 350. — Jensen i Karby (Kardyb?) 346. — Jensen i Nordrup 817. — Jensen i Nørre Val- lingerød 297. — Jensen i Ølsted 88. — Jørgensen, Renteskriver, 782. — Jørgensen i Skanderup 540. — Kristensen (i Edderup) 563. — Kristensen i Gislinge 297. — Kristensen i Holbæk 196. — Kristensen i Kristiania 704. — Kristensen af Randers, i Tugt- huset, 472. — Kristensen i Tørrild H., 222. — Lavridsen i Vester- gaard, Herredsfoged i N.-Horne H., 499. — Lavridsen, Raadmand i Vejle, 372; jvfr. Karen Gregers- datter. — Lavridsen, Skibsløjtnant, i Vejle, 355. — Lavridsen i Edderup 556. — Lavridsen se Gorm. — Madsen i Hvidsten 406. — Madsen i Ring 545. — Mark- vardsen, Byfoged i Bergen, 75, 217. — Mikkelsen, Præst i Nibe, Provst i Hornum H., 133. — Mik- kelsen, Toldskriver i Helsingør, 152. — Nielsen, Vejer, Vragel, Tolder og Maaler paa Bremer-

- holm, ved Provianthuset og Tøjhuset, 591. — Nielsen, Præst i Glæsborg, 396. — Nielsen, Borgemester i Hobro, 447, 453. — Nielsen, Guldsmed i København, 31. — Nielsen, Præst i Skarrild og Arnborg, 405. — Nielsen i Hjembæk 297. — Nielsen i Sdr. Onsild 556. — Nielsen i Sandby 298. — Nielsen i Varberg Len 164. — Nielsen i Vestrup 556. — Olsen i Himle Herred 278. — Olsen i Næsby 317. — Olufsen, Præst i Rønne, 740. — Ottesen i Rye 188, 361. — Pedersen i Bramsøl 687. — Pedersen, Peder Jensens Søn, i Fjaltring, 147. — Sørensen, Præst i Lydum, se Barfoed. — Sørensen af Hedegaard 396. — Sørensen i Kelstrup 349. — Sørensen i Taanum 556.
- Laxmand, Jfr. Edel Madsdatter († ca. 1632) 748. — Gabriel Pedersen 265. — Margrete, Henrik Vinds, 138, 265. — Helle, Jørgen Hondorfs, 596, 615. — Sidsel, Klavs Urnes, 616. — Sten Madsen 596; jvfr. Margrete Baden.
- Le, Middelsom H., 290.
- Lebeck, Niels, i Næsborg, 112.
- Legerupsgaard, Voldborg H., 215.
- Leipzig 101.
- Lekkinge, Baarse H., 362, 734. — Len 797.
- Lem, Rødding H., 549. — N., Rødding H., 168.
- , Støvring H., 556.
- Lemming, Hids H., 393.
- Lemtorp, Nørlem S., Skodborg H., 176.
- Lemvig, Jørgen Pedersen, Præst i Jelling og Hover, 369, 380, 469. — 75, 176, 493. — Borgemester se Simon Kristensen. — Borgere 175 f., 194, 493, 568 f. — Hospital 493. — Kirke 446, 568 f. — Skole 773.
- Lergravsbygget (Largrafbøgget), Gynge H., 80.
- Lespine, Johan Christian de 677.
- Let, Jørgen Pedersen i Tostrup 557.
- Levetofte, Ringsted H., 41.
- Levring, Lysgaard H., 232 f., 345, 720.
- Leyel, Villum 404, 434, 818 f.
- Lidemark, Bjæverskov H., 97.
- Lidsmose, Tullebølle S., Langeland, 765, 787.
- Lildfrost, Bredsten S., Tørrild H., 222.
- Lillering, Framlev S. og H., 584 f.
- Lillesæde, Froste H., 783.
- Lilletorp, Asp S., Hjern H., 459.
- Lime, Morten, Borgemester, Tolder og Sisemester i Ribe, 600. — Rødding H., 168.
- Limfjorden 133.
- Limskov, Nørup S., Tørrild H., 390.
- Limmernæs, Fjæraas S., Fjære H., 803.
- Linaa, Gern H., 342, 393, 482, 583.
- Lindberg, Himle H., 166, 314, 336 f.
- Lindbjærg, Støvring H., 556.
- Linde, Nørhald H., 556.
- Lindeballe, Tørrild H., 369.
- Lindelse, Langeland, 13, 761.
- Lindener, Fidt (Veit), Skovrider i Københavns og Roskildegaardss Len, 338 f.
- Lindenov, Birgitte, Otte Skeels, 516, 564, 611, 822. — Godske til Lindersvold († 1612), 265; jvfr. Karen Gyldenstjerne. — Hans Johansen († 1595) 612; jvfr. Margrete Rosenkrantz. — Hans Johansen til Hundslund og Gavnø, Lensmand p. Kalundborg, 45 f., 128, 140, 258, 264, 492, 516, 572, 603, 614, 654, 673, 716; nævnes 4,

- 15, 17, 29, 48, 76, 87, 107, 139 f., 163, 167, 174, 177, 187 f., 190, 211, 270, 281, 291, 298, 304, 313, 318, 322 f., 334, 377, 399, 433, 449, 476, 511, 634, 662, 712, 717, 722, 753, 762 f., 770, 772, 784, 787, 793, 799, 807, 812, 814, 826; jvfr. Elisabet Sofie Rantzau. — Hartvig 602. — Helvig († $\frac{1}{4}$ 1634), Mogens Høgs, 611. — Helvig, Sivert Urnes, 614. — Henrik 155, 267, 517, 615, 674, 712; jvfr. Beate Ulfeldt. — Holger Hansen til Gavne 265, 516, 615. — Jfr. Ide 546. — Lavrids Johansen, Lensmand p. Aarhusgaard (Havreballegaard), (253), 516, 601, 611; nævnes 17, 22, 30, 48, 81 f., 98, 135, 176, 179, 209, 216, 230, 248 f., 258, 268, 278, 281, 318 f., 321 f., 324, 329, 337, 341, 344, 353, 359, 364 ff., 368, 370, 382, 387 ff., 397, 402 f., 407, 413, 432, 444, 450, 459, 466 f., 469, 490, 494, 498, 509, 514, 522, 524, 526, 529, 532, 534 f., 538, 557, 562, 577, 579, 584, 621, 642, 670, (681), 682, 689, (709), 711, 716 f., 742, 754, 762, 770, 806; jvfr. Anne Friis. — Magdalene, Ejler Kruckows, 714. — Otte Hansen † 1618) se Anne Brahe. — Otte Ottesen, til Borreby († 1632) se Vibeke Podebusk. — Rigborg, Jørgen Arenfeldts, 517, 611. — Rigborg, Sten Bildes, 178, 827. — Sofie, g. m. 1) Knud Gyldenstjerne, 2) Henrik Rantzau, 528, 613, 648. — Sofie, Kristoffer Urnes, 516, 563.
- Linderup, Voldborg H., 374.
 Lindet (?), Fakse H., 238.
 Lindetorp, Asp S., Hjerm H., 459.
 Lindgaard, Skød S., Hovlbjærg H., 143.
 Lindholm, Vemmenhøgs H., 783.
 —, Voldborg H., 215, 374.
- Lindknud, Malt H., 122.
 Lindved (?), Fakse H., 238.
 Linnerup, Vrads H., 153.
 Lisbet Andersdatter (i Glud?) 541.
 — Henriksdatter, Bager i Næstved, 359. — Jensdatter, i Frederiksborg Len, 637. — Mortensdatter, Adolf Frederik von Bødkers, i København, 2.
 Lisbjerg, Hasle H., 382, 570.
 —, V. Lisbjerg H., 98, 467.
 — Herred 98.
 —, Øster-, Herred 470.
 List 262.
 Lister Dyb 44.
 Ljung, Mols H., 560.
 Lockerup, Oxie H., 146.
 Lodbjærg, Ny S., Hind H., 421.
 Lohmann, Dietrich 649. — Hartvig, i Odense, 737.
 Lolland 11, 17 f., 62, 73, 75, 112, 131, 260 f., (264), 266, 268, (270), 272, 279, (281), 315, 318, 499, 503, 546, 561, 571 f., 578, 614, 629 f., 647, 688, 806. — Øverste se Kristoffer Stensen.
 — Landsting 555.
 — Nørre Herred 629. — Ting 777.
 — Sønder Herred 629.
 Lomborg, Skodborg H., 539, 773.
 Longelse, Langeland, 13.
 Longueville, Theodor de 20; jvfr. Johanne Brun.
 Lorck, Thomes, Raadmand i København, 158.
 Lorents, Johan, Organist, 810.
 Loverstrup (nu: Rathlousdal), Hads H., 534.
 Lubomirski, Stanislavs, Greve af Wismitz, 151.
 Lucht, David, Tolder i Helsingør, 760, 803.
 Lucie Peder Bondes i Sengeløse 113.
 — Madsdatter Jens Jensens i Lille Tokkerup 43.

- Ludvig XIII, Konge af Frankrig, (351, 705, 722).
- Lukas Olufsen, Degn i Hundslund, 689.
- Lund, Mads Jørgensen, Præst i Hylke, 415 f. — Peder Mikkelsen, Soldat, 766. — Thomas, Mag., tysk Præst i Helsingør, 750.
- Lund 74, 221, 267, 737. — Byfoged se Kristen Simonsen. — Borgere 34, 68, 83, 121, 622, 642, 657, 692, 736 f., 775, 788. — Domkapitel 7, 25, 33 f., 43, 82, 129 f., 156, 167 f., 175, 294, 415, 507 f., 595, 644, 646, 650, 717, 786. — Vicariatus altaris sacerdotum 175. — Domkirke (St. Laurentii Kirke) 7, 25, 33, 130. — Gymnasium 175, 507. — Professor se Mikkel Movridsen. — Hospital 642, 644, 650. — Skole 646.
- Gaard og Len p. Mors 322, 498.
- St. Peders Kloster og Len (Nunne Kloster) 428, 746.
- , Lild S., V.-Han H., 784.
- , Ansager S., Ø. Horne H., 57.
- Lundager, Baag H., 213.
- Lundby, Hammer H., 298.
- , Himle H., 336.
- Lundbæk Hovedgaard, Hornum H., 739.
- Lunde, Sunds H., 553 f.
- Lundeborg, Gudme H., 308, 310.
- Lundenæs Slot og Len 17, 73, 110, 144, 249, 259, 279, 290 f., 321, 421, 432, 468, 471, 506, 512, 681, 717, 742, 746, 773, 813. — Slotskirke 432.
- Lundergaard, Hvetbo H., 126, 559.
- Lundforlund, Slagelse H., 597.
- Lundsgaard, Revninge S., Bjærg H., Fyen, 772.
- Lundum, Vor H., 687, 700 f.
- Lunge, Anne, Just Høgs, 516, 564, 614. — Ide, Otte Skeels, 612. — Iver Ovesen († 1587) 227. — Jørgen († 1619), se Sofie Brahe. — Lisbet, Palle Rosenkrantz's 516, 564, 614.
- Lunov, Enevold 36. — Erik 408. — Jesper, Major, 242. — Otte 36, 207.
- Lusborg, Skanderup S., Hjelmslev H., 538, 589.
- Lustrup, Ribe H., 775.
- Lutterbeck, Staffen 649.
- Lybeck 510, 526, 628, 815.
- Lyby, Nørre H. Salling, 49, 169, 358. — Ø., Nørre H. Salling, 49, 486.
- Lydum, V. Horne H., 64, 219, 639.
- Lydumgaard, V.-Horne H., 219.
- Lye, Karup S., Høgs H., 761, 778.
- Lykke, Anne Eriksdatter, Frederik Qvitzovs, Hofmesterinde for Kongens Døtre, 93, 151, 235, 266, 398, 481 f., 614. — Anne Fransdatter, Knud Ulfeldts, 516, 613. — Anne Nielsdatter, Klavs Maltesen Sehesteds, 517. — Erik Hansen, Kancellisekretær, 391. — Erik (Iversen?, † 1626) 174. — Erik Jørgensen 454 f. — Falk Eriksen, Lensmand p. St. Peders Kloster i Lund, 50, 146, 243 f., 266, 397, 411, 481 f., 516, 602, 615, 620, 674, 746; nævnes 6, 92, 294, 428, 455, 477, 566, 695, 708; jvfr. Kirsten Rantzau. — Frans Henriksen til Overgaard 99, 208, 473, 516, 601, 611, 674, 700; jvfr. Lisbet Brock. — Hans Eriksen 610. — Iver Eriksen til Eskær 183, 366, 448 f., 452(?), 478(?), 784(?). — Iver Kristoffersen 21, 171, 452(?), 478(?), 486, 611, 738, 784(?); jvfr. Anne Kaas. — Jfr. Johanne Eriksdatter 172, 448 f. — Jørgen Eriksen († 1633) 244 ff., 398, 454 f., 481, 613, 620; jvfr. Regina v. Rindschat. — Jørgen Pedersen († 1583) 226. — Jfr. Karen 796. — Jfr. Margrete Jørgensdatter 454. — Niels, Løjt-

- nant, 134, 411, 612, 712; jvfr. Helle
· Ulfstand.
- Lykkeby, Langeland, 765, 787.
- , Medelstad H., 661.
- Lykkeshus, Salling H., 532.
- Lyneborg, Jens, Skovrider i Jerlev
og Brusk H., Foged p. Nygaard
og Egtved, 490.
- Lyngaa, Sabro H., 483.
- Lyngballegaard, Lading S., Sabro
H., 538, 544 f., 576, 658.
- Lyngby, Gern H., 143.
- , Helligum H., 670.
- (Kongens), Sokkelund H., 309.
- , Sønder H. Dyrs, 639.
- , Voldborg H., 50.
- , Ø.-, N.-Asbo H., 182, 317.
- Lyng, Knebel S., Mols H., 332, 389.
- Lyngsø, Gærs H., 637 f.
- Lyse Kloster og Len 787.
- Lysgaard, Lysgaard H., 768.
— Herred 461.
- Lystager, Krummerup S., Ø. Flakke-
bjærg H., 435 f.
- Lystrup, Jens Sørensen, i Hasle, 570.
Læsø 6.
- , Lollands Sønder H., 714.
- Lø Herred 660.
- Løgerød, N.-, Albo H., 218.
- Løgismose, Baag H., 282.
- Løgsted, Slet H., 450 f., 453 f., 508 f.
- Løgstør 136.
- Løjenkær, Ning H., 523, 658.
- Lønborg, N.-Horne H., 418.
- Lønne, V.-Horne H., 58, 219.
- Lønsgaard, Vrads H., 486.
- Løsning, Hatting H., Kirke 513.
- Lötzsch, Mikkil, Bassist, 28.
- Løvenbalk, Peder Pedersen, Mag.,
1. Compastor ved Viborg Sorte-
brødre (Søndersogns) Kirke, 366 f.,
405, 820.
- Løvested Hovgaard, Færs H., 702.
- Løvetoft, Ringsted H., 203.
- Løvskaal, Middelsom H., 658.
- Maabjerg, Hjerm H., 63.
- Maaneskjold, Isak Pedersen til Tid-
selholt, se Karen Urne.
- Maare, Herrested S., Vindinge H.,
15.
- Maarslet, Ning H., 761.
- Maderup, Skovby H., 85.
- Mads Guldsmed i Slagelse 316. —
Kok i Odense 657. — Møller se
Mads Ibsen. — Præst i Brende-
rup, se Karen. — Skrædder i
Tyvkær 573. — Ebbesen, Skovri-
der i Hids H., 202, 213 f. — Han-
sen, Præst i Egebjerg, 80. —
Hansen, Præst i Varde, se Trane.
— Hansen i København 370. —
Hansen af Sem 775. — Hemming-
sen i Orup 238. — Ibsen i Ving-
sted Mølle 222. — Jakobsen,
Præst i Storring, se Riber. — Ja-
kobsen i Nykøbing Sj. 283 f. —
Jensen, Biskop, se Middelfart. —
Jensen, Skovrider i Anst Herred,
531. — Jensen i Fly 346. — Jen-
sen i Stensgaarde 221. — Jensen
i Tørrild H., 222. — Jensen af
Vitved, i Horsens Hospital, 380.
— Johansen, i Sorø Skole, 798.
— Jørgensen, Præst i Hylke, se
Lund. — Kastensen (i Nyborg
Len) 628. — Kristensen, Præst i
Avlum, se Gødstrup. — Kristen-
sen, Præst i Bøvling Len, 515. —
Kristensen, Foged p. Færøerne,
609, 644. — Lavridsen, i Horsens
Hospital, 545. — Madsen i Sælle-
rød 239. — Mortensen i Højen
478. — Nielsen i Keldkær 228. —
Nielsen i Skivehus Len 183. —
Olsen i Valkærre Torn 19. —
Olufsen i Roskilde 779 f. — Oluf-
sen (Kok) i Sorø Skole 61. —
Pedersen, Foged, 65. — Peder-
sen, Præst i Sengeløse, 113. —
Povlsen i Randers 127, 519. —

- Rasmussen, Borgemester i Varberg, 454. — Rasmussen (i Hunnestad?) 336. — Sørensen i Edderup 556. — Sørensen i Rude 562. — Sørensen i Skærbæk 536. — Sørensen i Tørskind 224. — Thomsen i Ringkøbing 729. — Thomsen i Vejle 127.
- Magdalene Gabrielsdatter se Akeleje.
- Mogensdatter, Nikolaus Schwabes, 249.
- Magdalene Sybille, Prinsesse (Kurfyrstinde) af Sachsen, Prins Christian (V)s Gemalinde, 492, 545 f., 563—66, 601—4, 610, (626, 738, 778, 783, 785), 791, (801), 813 f.
- Magdalene Sybille, Kurfyrstinde af Sachsen, 447, 791; jvfr. Johan Georg.
- Magdeburg 83.
- Magleby, Langeland, 13, 213, 279, 761.
- , Møen, 636.
- , Stevns H., 636.
- Maglebøge, V.-Gyngø H., 166.
- Maglerup, Skyts H., 507, 646.
- Maglesæde, Froste H., 783.
- Magnus Jusseson, Præst i Hösskuldstadir p. Island, 23.
- Majbølle, Musse H., 629.
- Majlund, Lysgaard H., 202.
- Malle, Hillerslev H., 72.
- Malling, Ning H., 391, 407, 524, 554, 561.
- Malmø 74, 114, 129, 165, 260, 268, 294, 641, 651, 654, 679. — Borgemester se Fadder Madsen. — Borgere 7, 83, 185, 243, 507 f., 641, 657, 675, 677, 787 f., 805. — St. Peders Kirke 657. — Mølle 677.
- Malmøhus Slot og Len 17, 51, 54, 76, 85, 93, 104, 165, 190, 204, 238, 260, 300, 367, 374, 504, 515, 521, 591, 722, 724, 746, 757, 770. — Ridefoged se Hans Møller Kock.
- Malte Sonesen († 1633), Præst i Øster-Skerninge, 480.
- Maltitz, Christian, 352.
- Mammen, Middelsom H., 208.
- Mand, Hans, Kok i Nykøbing F., 657. — Jørgen, i Assens, 522.
- Mandals Len, Norge, 75.
- Mandern, Karel van, Kontrafejer, 384.
- Manley (Mandlien), Nikolaus, Skibskaptejn, 269.
- Manteuffel, Hans Georg von, Hofmarskal hos Hertug Philip af Sønderborg, 676.
- Marebæk, Peder Kristensen, Præst i Vorbasse, 153.
- Maren, Bertram Kaspersen von Buchwalds, 780 f. — Møllers i Ryds Mølle 663. — Jepes i Glasbjærg 221, 223. — Enke efter Hr. Nilaus, 315, 743. — Enke efter Hans Madsen i Odense, 235 f. — Enke efter Jens Iversen i Skanderup, 775. — Niels Jakobsens i Randers 127. — Oluf Andersens p. Sjælland 327. — Andersdatter af Stege 636. — Andersdatter, Karsten Andersens Enke, i Aalborg, 536. — Andersdatter, Lavrids Jakobsens, i Aarhus Mølle, 324. — Fransdatter, Jfr., se Munk. — Hansdatter af Rostock 277. — Jensdatter i Haarup (Paarup?) 510. — Jensdatter (i Kalundborg?) 449. — Jensdatter af Skanderborg 453. — Jepsdatter i Fjaltring 147. — Jørgensdatter af Egeskov 775 f. — Jørgensdatter (i Lund?) 156. — Kristensdatter 776. — Lavridsdatter i Næstved 163. — Lavridsdatter, i Randers Hospital, 427. — Lavridsdatter, Oluf Hansens i Vollerupgaard, 429. — Madsdatter i Ringsted 217, 621, 684. — Madsdatter, Jens Olufsens

- Enke, i Aarhus, 510 f. — Nielsdatter, g. m. Peder Pedersen, Skriver p. Aakær Slot, 414, 432, 514. — Pedersdatter i Aalborg (?) 320. — Pedersdatter i Bonderup 133. — Pedersdatter i Edderup 557. — Rasmusdatter i Vejlbj 403. — Sørens datter, Kristen Klavsens i Nyborg, 567. — Vilumsdatter i Aarup 556.
- Margrete, Bagge Pedersens Enke, i Ribe, 153. — Enke efter Hans Jensen, Præst i Vallensved, 61. — Thomas Brockmands i Tønning 286 f. — (Birte) Jonsdatter af Kristianstad 196. — Knudsdatter, i Aarhus Hospital, 586. — Kristensdatter, i Vestervig Len, 405. — Lambrechtsdatter, Jens Jørgensen Ridefogeds, 402. — Olufsdatter i Fjaltring 147.**
- Maria Eleonora, Enkedronning af Sverrig, 480.**
- Mariager, Hans Mortensen, Bøsseskytte, 331. — Jens, Præst i Asp, 455.**
- 75, 259, 526, 549. — Borgere 343 f., 403, 526. — Kirke 8, 99, 343, 412 f. — Skole 8. — Fjord 344.
- Mariager Kloster og Len 8, 17, 25, 86, 146, 319, 321, 342 ff., 383, 412, 457, 478, 498, 508, 534, 543, 579 f., 720, 728, 784, 808. — Ridefoged se Jens Jørgensen.**
- Maribo 73 f., 193, 268, 565. — Borgemester se Søren Sørensen. — Borgere 193, 688, 706, 777. — Kirke 193.**
- Marine, Enke efter Præst Kristofer, 351. — Amdis i Vejlbj 557.**
- Mariæ Magdalænæ Sogn, Sønderhald H., 531, 557, 639.**
- Markdanner, Frederik 251, 266, 516, 537, 613, 740; nævnes 95, 142, 151, 178, 245, 251, 281, 338, 454, 460, 465, 795 f.; jvfr. Anne Gyldenstjerne. — Hans, Skibskaptejn og øverste Inspektør over Tugthuset og Børnehuset i København, 85, 183, 266, 282, 613, 777; nævnes 142, 360, 431, 439, 472, 577, 580, 712. — Kasper († 1618) 220, 222, 266; jvfr. Sofie Oldeland.**
- Markerød, Sunnerbo H., Sverrig, 565 f., 604.**
- Markus Kromand v. Silkeborg Slot 387. — Jørgensen i Slagelse 784. — Lavridsen, Slotsskriver paa Varberg Slot, 67 f., 760. — Madsen, Byfoged i Roskilde, 779.**
- Markus, Klavs, i Glückstadt, 257.**
- Marseille 299, 646.**
- Marselis, Gabriel, i Hamburg, 53, 814.**
- Marstrand, Hans Rersen, Baadsmænd, 296.**
- 31, 422, 425.
- Marsvin, Ellen, Knud Ruds, Lensmand p. Dalum Kloster, 266, 428, 517, 603, 614. — Else († 1632), Enevold Kruses 99 f., 188, 295. — Helle, g. m. 1) Jakob Beck, 2) Mathias von der Recke, 267, 517, 616. — Helvig, Gunde Galdes, 267, 517, 612. — Jørgen Pedersen 192, 266, 516, 613, 673, 705, 711, 768; jvfr. Anne Helvig Gyldenstjerne. — Jfr. Karen Pedersdatter 192. — Karen, Iver Krabbes, 516, 565, 604, 615. — Margrete, Jørgen Urnes, 265, 515, 564, 611. — Otte, Lensmand p. Dronningborg, (253), 267, 292, 516, 603, 611; nævnes 17, 50 f., 93, 193, 199, 207 f., 230, 236, 254, 256, 259, 268, 290, 295, 319, 321, 333, 349, 353, 358, 367 f., 370, 390, 414 f., 418,**

- 420, 429, 438, 444, 450, 453, 455
—58, 461 f., 468, 471, 473, 483, 490,
510, 522 ff., 532, 535 f., 540, 542,
544, 555, 557 f., 569, 576, 579, 585,
598, 627, 640, 657 ff., 679 f., 725,
742, 767, 778, 782, 801; jvfr. Mette
Brahe.
- Martzan, Melkior, Bogtrykker i Kø-
benhavn, 94, 672.
- Marvede, Ø. Flakkebjærg H., 61.
- Mathias Hansen (i København?) 503;
jvfr. Ingeborg. — Nielsen i Jerlev
225. — Pedersen, Klejnsmed, i
Skanderup (?), 775. — Pedersen i
Glimager 674. — Petersen (i
Odense?) 649.
- Matterød, V.-Gyng H., 166.
- Mechell, Gregorius, kgl. Instrumen-
tist, 237.
- Meckelborg (Meckelenburg), Abra-
ham, 1633 Toldskriver i Helsing-
ør, 12, 152, 823. — Hans, Tolder
i Helsingør, 12.
- Mehlen, Agatha v., Mogens Kaas's,
611.
- Meklenburg 272.
- Medolden, Lø H., 122.
- Meinert Diriksen i Odense 45.
- Mejer, Bernhard Johannes, Præst
ved St. Petri Kirke, København,
128. — Johannes, Tugtemester for
Hertug Hans af Glücksborg, 818.
- Mejlby, Støvring H., 556. — se
Melby.
- Mejls, Varde Sogns Landkommune,
V. Horne H., 64.
- Mejsling (Mesling), Jerlev H., 225.
- Melby, Albo H., 82.
— (Mejlby), Baag H., 213.
—, V. Gyng H., 691.
—, Strø H., 24, 688.
- Melkelange, V. Gyng H., 80, 131.
- Melkior Kok i København 656. —
Melkiorsen se Borchgrevinck
- Mellemølle, Rønninge S., Aasum
H., 251, 465.
- Mellerup, Støvring H., 556.
- Merløse, Merløse H., 297.
— Herred 350, 435 f.
- Mesing, Hjemsløv H., 355, 363 f.,
514, 543.
- Mesinge, Bjærg H., Fyen, 345.
- Mesling se Mejsling.
- Mette Søren Bertelsens Enke i Dons
477. — Jensdatter p. Ringsted Klo-
ster 100. — Nielsdatter i Fjaltring
147. — Nielsdatter i København
736. — Olufsdatter i Fjaltring 147.
— Olufsdatter i Vejle 356, (429);
jvfr. Frans Mortensen. — Peders-
datter, i Kolding Hospital, 389. —
Thomesdatter se Orning.
- Meulengracht, Laurentz (Lavrids)
van, hans Enke, 62, 281.
- Middelburg, Zeeland, 593.
- Middelfart, Mads Jensen, Dr., Bi-
skop i Lund, 275, 670; nævnes
(43, 52), 55, 94, 135, 154, 293, 306,
322, 499, 507, 618, (650), 657, 711,
732, 754.
— 75, 268, 417, 420, 530, 564, 677,
712. — Borgere 417, 420.
- Middelsom Herred 767.
- Midskov, Bjærg H., Fyen, 731.
- Mikkel Foged i Slagelse 317. —
Møller i Favrhøls Mølle 790 f. —
Soldat i Gevninge 633. — Ander-
sen i Kvandløse 297. — Berntsen,
Toldskriver i Helsingør, 152. —
Jensen, Præst i Døstrup, Provst i
Lø Herred, 660. — Jensen se Mus-
holm. — Jønsen i Baastrup 726.
— Mortensen, Skibskaptejn, 53,
95 f., 641. — Movriden, Mag.,
Professor i Lund, 175. — Ras-
mussen, Snedker p. Skanderborg
Slot, 499. — Sørensen, Forstander
for Vartov (Helliggejst) Hospital,

- 113, 288. — Sørensen i Mejsling 225. — Sørensen i Mesing 363.
- Mikkels Landsogn, St., Slagelse H., 316.
- Miller, Augustinus, Fændrik i Dronningborg Len, 483, 536.
- Mitsund se Mysunde.
- Mogens Gregersen, Præst, se Hemmet. — Hogensen 13. — Jensen, Byfoged i Rudkøbing, 656. — Jespersen, Byfoged i Aalborg, 519. — Nielsen i København 291. — Nielsen, Tolder i Randers, 181 f. — Nielsen i Varberg Len 164. — Olsen i Enderslev 96. — Olufsen, Militær, 431. — Pedersen, Præst i Vesteraalens Fogderi, 164. — Remundsen, Sysselemænd p. Island, 59.
- Mogenstrup (Monstrup), Oxie H., 249.
- Moldvad (Moldau), Hans, under Kærgaard, 414.
- Mollerup p. Mors 73, 762, 784.
- Mols Herred 445, 470.
- Moltke, Joakim, Bogfører i København, 672, 753.
- Monstrupgaard se Mogenstrup.
- Mormand, Barbara, Erik Stensens, 614. — Jfr. Birgitte 706, 750. — Birgitte, Kristoffer Stensens, 614. — Bjørn 602. — Herluf 266, 614, 714. — Korfits, Skibsløjtnant, 625, 708. — Kristoffer, Skibsløjtnant, 266, 745. — Morten Mogensen 616, 695; jvfr. Ingeborg Brockenhuus.
- Mors 12, 24, 123, 559, 768. — Provsti 62, 89.
- Morten Kok i Randers 657. — Kok i Ringsted 657. — Møller i Ravnsort Mølle 597. — Frandsen i Lildfrost 222. — Hansen, Præst i Faaborg, se Griff. — Hansen i Søllerød 239. — Hierresen i Medolden 122. — Jakobsen i Bjørnstrup 106. — Jørgensen i Korsør 272. — Knudsen i Haraldskær Mølle 221. — Lavridsen i Nejlunge 120. — Madsen, Mag., Dr., Biskop i Aarhus, 428 f.; nævnes 8, 135, 153, 179, 295, 319, 344, 356, 382, 396, 403, 407, 413, 416—19, 441, 450, 453, 456, 459, 473 f., (482); 486 f., 491, 507, 524, 544, 557, 559, 569, 682, 715, 723, 754. — Madsen, Præst i Brøndum, 755. — Mogensen i Varberg Len 314. — Mogensen se Mormand. — Nielsen i Gislinge 297. — Nielsen i Kolding 118. — Pedersen, Præst i Falsterbo og Skanør, 67. — Pedersen i Gassum 456. — Povlsen, i Sorø Skole, 798. — Povlsen i Vitved 326. — Svendsen 55. — Svendsen se Orning. — Villadsen i Rørby 139.
- Morud, Skovby H., 523, 659.
- Morup, Favraas H., 314, 687.
- Mosdal, Assens S., Bjørge H., Jylland, 492.
- Mose, Kristen (Falsk) 181.
- Moserup, Froste H., 91, 168.
- Moubjerg, Jens Kristensen, i Ring, 514.
- Mov, Fleskum H., 412 f.
- Movat, Aksel, Skibshovedsmand, 37, 53, 123, 260 f., 263, 425, 428, 431, 443 f., 447, 615, 692. — Karen, Erik Ottesen Ornings, 615.
- Movrids Jensen ved Strand 189. — Kristensen, Skibstømmermand i Nykøbing Mors, 150.
- Mule, Anne Nielsdatter, Hr. Lavrids Lavridsen Gorms, 52, 121. — Jens († 1633), Dr., Medikus i Odense, 619 f.; jvfr. Anne Villumsdatter.
- Mullerup, Løve H., 696.
- Mund, Birgitte, Mogens Pax's, 565, 614. — Bodil († 1631), Albrekt Kristoffersen Serlins, 475, 479. —

- Jfr. Else 807. — Henrik, 200, 367, 381, 402, 413, 514, 569, 612, 763, 770, 772. — Iver 475. — Jørgen 367, 807. — Peder († ca. 1608), Lensmand p. Skanderborg, 363; jvfr. Vibeke Griis. — Pros, Skibskaptejn, 1633 Lensmand p. Island, 37 ff., 44, 145, 310 ff., 540, 547, 770; nævnes 295 f., 304, 425, 533, 578, 588, 624, 627, (651), 760, 772.
- Mundelstrup, Sabro H., 523, 680 f.
- Munk (Vaaben: en Vinranke), Jfr. Lisbet († 1634) 475. — Niels Lavridsen 475. — Niels Pedersen, Løjtnant, 321, 346 f., 408. — Søren 475.
- (Vaaben: 3 Roser), Anne Povlsdatter, Børge Trolles, 517. — Dorte, Knud Gabrielsen Akelejes, 616. — Dorte, Kristoffer Parsbergs, 517, 612. — Frederik Jørgensen († 1634) 181, 219, 254, 718, 809, 824; jvfr. Sofie Friis. — Ide, Anders Friis's, 611. — Jørgen 45. — Kirsten Ludvigsdatter, Christian IV's Hustru, 368, 417. — Oluf Maltesen († efter 1493) 228. — Peder († 1623), Rigsadmiral, 166, 408.
- (Vaaben: 3 Kugler), Frans Nielsen († før 1625) 35, 200; jvfr. Mette Thomesdatter Orning. — Jfr. Maren Fransdatter 21.
- (Vaaben: en Bjørnelab), Ebbe († 1622) 266; jvfr. Sidsel Høg.
- (ikke adelig), Jfr. Dorte Olufsdatter 725. — Jfr. Gertrud Olufsdatter 725. — Niels, i Næsborg 582. — Oluf, se Benedikte Børial-sen. — Peder, i Gettrup, 725.
- Munkebo, Bjørge H., Fyen, 372.
- Munkegaard, Magleby S., Langeland, 13.
- Munkerup, Froste H., 783.
- Munkeskov, Toager S., Himle H., 760.
- Munklund Skov, Vejrum S., Sønderlyng H., 207.
- Munthe, Arnold Hansen, Mag., 54; jvfr. Dorte Jensdatter. — Jens Arnoldisen, i Sorø Skole, 54. — Ludvig, Mag., Slotspræst p. København Slot, 635, 644, 650.
- Musholm, Mikkel Jensen, i Fjaltring S., 147.
- , Fjaltring S., Vandfuld H., 147.
- Musse Herred 629.
- Mydam, V. Assels S., Mors, 784.
- Mygind, Sønderhald H., 378.
- Müller, Henrik, kgl. Kammerskriver, 505.
- Mylting, Birgitte, Emmike Sparres, 615.
- Mysunde (Mitsund) ved Slien 815.
- Møen 26, 145, 260, 283, 443, 579 f., 636, 650, 709, 826; jvfr. Stege Slot og Len.
- Møgeltønderhus og Len 505, 525.
- Møldrups, Tyrsting H., 402.
- Mølhavn Gaard, Skanderup S., Gern H., 554.
- Møllegaard, Sølvitsborg Len, 284.
- Møllengraft, Lavrids, se Meulengracht.
- Møller, Bertel, Snedker i København, 184. — Ernst, Hofskrædder, 32. — Henrik, Murermester, 69.
- Møllerup, Mols, 452, 805.
- Møncke, Abraham 774.
- Mørk, Niels, i Bagterp, 500.
- Mørshøj, Bjuf S., Luggude H., 33.
- Mørupgaard, Fjenneslev S., Alsted H., 277, 476.
- Nab, Kristen, i Halds Len 183.
- Nagelsti, Musse H., 303.
- Nakkebølle, Salling H., 275, 307, 480.
- Foged se Rasmus Knudsen.

- Nakskov 73 f., 131, 188, 193, 268, 547, 565, 804. — Borgere 193, 804. — Slotsøen 385. — Albuén ved, 629.
- Nandrup, Nørre H., Mors, 484 f.
- Nans, Boje, i København, 739.
- Narva 66, 685.
- Nas, Jørgen 649.
- Navel, Jørgen, Løjtnant i Hald Len, 515.
- Navr, Hjern H., 63, 290, 405.
- Nebbelunde, Fuglse H., 44.
- Nebel, Brusk H., 209, 258, 412.
- , Skads H., 478.
- , Vor H., 200, 367, 381, 402, 413.
- , N.-, V.-Horne H., 219.
- Nebler (Nøbølle), Sværdborg S., Hammer H., 298.
- Nebst Mølle, Ringsted H., 605.
- Nedenæs Len (Augdesiden), Norge, 10, 695.
- Nederlandene (Holland, Generalstaterne, Staterne) 38, 44 f., 116, 158 f., 196, 239, 249, 255, 277, 299 f., 308, 431, 537, 548, 650, 660, 745 f., 803. — Resident i Helsingør se Jakob Hybertsen.
- , de spanske, 300. — Infantinde se Isabella.
- Neder Mølle, Hatting S. og H., 361, 392. — Møller se Niels Jensen.
- Nejlinge, Holbo H., 120.
- Nejlsborg se Næsby.
- Nemsted, (Stevns H.), 636.
- Nes, Skodborg H., 773.
- Nestby se Næsby.
- Nestelsø, Hammer H., 127.
- Nibe Borgere 133.
- Niels Bartskeer (i Ringsted) 621. — Kok, kgl. Kok, 385 f. — Kok i Skanderborg 657. — Skriver, Raadmand i Helsingborg, 204. — Urtegaardsmand p. Koldinghus 385. — Aagesen, Præst i Varberg, 293. — Aagesen i København 110. — Andersen (i Glud?) 541. — Andersen i Helsingborg Len 740. — Andersen i Horsens Hospital 361. — Andersen i Varde 497; jvfr. Anne Nielsdatter. — Bertelsen i Baastrup 726. — Findsen, Præst i Stovby og Hornum, 356, 407, 418 f., (429). — Findsen i Sødinge 289. — Frandsen, Postmester i København, 291. — Frandsen, Præst i Magleby, se Bruun. — Hansen, Skriver paa Kristianopol Slot, Borgemester og Tolder i Kristianopol, 11, 145, 607. — Hansen, Tolder i Stege, 173; jvfr. Kirsten Hansdatter. — Hansen i Aagerup 297. — Hansen i Bøstrup 238. — Hansen i Kalum 512; jvfr. Jens Hansen. — Ibsen i Skærbæk 536. — Jakobsen, Skibspræst, 213. — Jakobsen i Holmstoel 355. — Jakobsen i Randers se Maren. — Jakobsen i Smøllerup 501. — Jensen, Skifferdækker p. Koldinghus, 385, 406. — Jensen, Skriver p. Ørum Slot, 1, 11. — Jensen, Møller i Neder Mølle, 361, 392. — Jensen i Karby (Kardyb?) 346. — Jensen i Lem 556. — Jensen af Lund 68. — Jensen i Sdr. Onsild 556. — Jensen, i Viborg Hospital, 535. — Jensen i Veel, i Viborg Hospital, 535. — Jensen i Vitved 326. — Jepsen i Onsenø (?), Drabsmand, 775. — Jørgensen, Skolemester i Hillerød, 94. — Jørgensen i Gudmandstrup 297. — Kjeldsen i Aarhus 48. — Knudsen, Toldskriver i Helsingør, 152. — Knudsen (i Tønning ?) 286 f. — Knudsen se Krag. — Kristensen, Præst i Idom, 432. — Kristensen, Hospitalsforstander i Aalborg, 171, 733. — Kristensen i Bottrup 430. — Lavridsen, Præst i Vallø By, se

Gimling. — Lavridsen, Møller i Bygholm Mølle, 361, 392. — Lavridsen i Hjelmsted 512, 597. — Lavridsen paa Lahald 496. — Lavridsen i Sengeløse 113. — Lavridsen i Tofte 378. — Madsen i Volder, Herredsfoged i Vandfuld H., 439. — Madsen, Landsdommer paa Gulland, 560, 566 f., 732. — Madsen i Grundfør 562. — Madsen i Merløse 297. — Madsen i Ringseby 777. — Madsen i Skærbæk 536. — Mikkelsen, Mag., Præst til Holmens Kirke, 287, 606, 643, 676. — Mikkelsen, Degn i Haderup, 474. — Mikkelsen i Fusø 395. — Mikkelsen i Medolden 122. — Milertsen i Stagshede 290. — Mogensen i Aagerup 297. — Movridsen, Skovrider i Halds Len, 531. — Nielsen, Præst i Ødum, se Fogh. — Nielsen, Skolemester i Nykøbing p. Mors, 88. — Nielsen, Skibstømmermand i Ronneby, 151. — Nielsen i Dronningborg Len 557. — Nielsen se Aalborg. — Olufsen, Foged paa Frederiksborg Slot, Forpagter af Hørsholm Ladegaard, 56, 682 f., 733. — Olufsen (under Rosendal?) 677 f. — Palle- sen i Ødum 69. — Pedersen Kræm- mer i Helsingør 156. — Pedersen, Møller i Vor Kloster Mølle, 364. — Pedersen, Rebslager p. Bremerholm, 683. — Pedersen, Tøm- mermand, i Bøstrup, 775. — Pe- dersen i Balle 222. — Pedersen i Kovdal 555. — Pedersen, i Viborg Hospital, 387. — Povlsen, Præst i Aalborg, se Schandorph. — Povl- sen i Aarhus 48. — Povlsen i Over Hornbæk 556. — Povlsen se Harboe. — Rasmussen i Odder, Delefoged i Aakær Len, 534. — Rasmussen i Allerup 298. — Ras-

mussen ved Gredstedbro 446. — Rasmussen i Gudmandstrup 297. — Rasmussen i Hjelmager 562. — Rasmussen i Jested 177. — Ras- mussen i Træden 514. — Simon- sen i Vellev 555. — Sørensen i Gammelstrup, Delefoged i Tyrsting Herred, 534. — Sørensen, Kapel- lan i Raabelev, 735. — Sørensen, Slotspræst p. Kalø Slot, Kapellan til Torsager og Bregnet, 501. — Sørensen, Skriver paa Varberg Slot, 68. — Sørensen i Laholm 117. — Villumsen, Raadmand i København, 591. — Vognsen i Hel- strup 556.

Nienhof p. Øsel 809.

Nilaus, Hr. 315; jvfr. Maren. — Ib- sen i Gislinge 297. — Sørensen i Hjembæk 297.

Nille Baltzar Bernts, i København, 814. — Madsdatter i Broby 166.

Nim, Nim H., 523, 534, 551, 658.

— Birk, Delefoged og Birkefoged, se Frederik Kristoffersen.

Nimtofte, Nørre H. Dyrs, 639.

Ning Herred 401, 681, 762. — Dele- foged se Knud Rasmussen.

Ninnicke, Johan, kgl. Vokalist, 237.

Nis Jensen i Østengaard 221. — Madsen i Keldkær 222. — Madsen i Kølholt 221, 223. — Olufsen i Kærbølling 222. — Sørensen i Sø- skov 221, 223. — Sørensen i Tør- rild 221.

Nisset, Lemming S., Hids H., 393.

Nissum, N.-, Skodborg H., 35, 200, 378, 423.

Nittrup, Rødding H., 341.

Nivaa, Lyng-Kronborg H., 155.

Noll, Thomas († 1634), Lensmand p. Lyse Kloster, 28, 265, 292, 368, 383, 442, 472, 517, 615, 617, 668, 691, 707, 787, 828; jvfr. Helvig Ugerup.

- Non, Joris, i Trondhjem, 437.
- Norbagge, Rasmus Jensen, Fange p. Bremerholm, 591, 788.
- Norby, Abel, Kristoffer Basses, 613.
— Birgitte, Hans Kaas's, 178. — Kirsten, Rubeck Pors's, 266, 613 f., 695. — Margrete, Tønne Bildes, 516, 613.
- Nordborg p. Als 330.
- Nordenbjærg, Møborg S., Skodborg H., 233, 345.
- Nordhordlen i Norge 121.
- Nordkap 158.
- Nordlandene 158, 164, 608, 632, 651 ff.
- Nordpolen 609.
- Nordrup, Slagelse H., 817.
- Nordsøen 37, 44 f., 53, 158, 427, 540, 548, 654.
- Nordverd, Anders Povlsen (Drabsmand) 776.
- Norge 4, 22 f., 30 f., 63, 76, 145, 164, 273 f., 280, 325, 334, 347, 425, 441, 505 ff., 528, 572, 587—90, 631 f., 645, 710, 723, 735, 808; nævnes 37 f., 45, 53, 116, 123, 208, 425, 467, 542, 548, 561, 744. — Søndenfjælds 433. — Visitør se Didrik Hessel.
- Normand, Ernst, Lensmand p. Koldinghus, 65 ff., 83 f., 86, 110 f., (119), 124 f., 240, 253, 394, 488 f., 491 f., 517, 570, 611, 685, 806; nævnes 1 f., 11, 17, 22, 27, 31, 39, 47, 57, 59 f., 87, 99, 139, 143, 156, 163, 174, 182, 209, 214, 240, 254, 268, 272, 319, 321, 328, 332, 347 ff., 353, 355, 371, 373, 378, 380 f., 385, 390, 398, 401 f., 411, 433, 452, 469, 477 f., 483, 489, 494, 501, 505, 510, 526, 531, 535 f., 539, 541, 558 f., 565, 573, 576, 648, 666, 677, 680, 682, 724, 728, 770, 781, 791, 801, 803 f., 814; jvfr. Ingeborg Arenfeldt. — Jokum Mikelsen til Gundetved, 138, 208, 819. — Kristen 266, 302, 344 f., 455, 638; jvfr. Kirsten Oldeland.
- Norre, Nebbelunde S., Fuglse H., 44.
- Norring, Folby S., Sabro H., 544. — Ris 544.
- Nortvig Gaard, N.-Snedede S., Vrads H., 478.
- Norup, Lunde H., 731, 743.
- Numedalens Len, Norge, 488.
- Nunne Kloster se Lunde St. Peders Kloster.
- Ny Sogn, Hind H., 177, 444, 542.
- Nyborg 73, 75, 96, 191 f., 260, 268, 280 f., 285, 318, 464, 488 f., 619, 677, 680, 688, 717, 720, 747, 791, 828. — Apoteker se Knud Wulf. — Borgemester og Tolder se Peder Nielsen. — Borgere 74, 105, 191 f., 254, 464, 488 f., 493, 511 f., 619, 659. — Skole 511.
- Landsogn, Vinding H., 307.
- Slot og Len 8, 17, 105, 212, 251 f., 260, 279, 281, 307, 313, 337, 400, 487, 521, 530, 554, 564, 581, 626, 628, 677, 720, 731, 742, 757, 770, 804, (812). — D a t.: 812.
- Nyby, Rødding H., 169, 358.
- Nybølle, Salling H., 179.
- (Nøbølle), Lollands Sønder H., 207, 303, 715.
- se Nøbølev.
- Nygaard, Brusk H., 240, 348 f., 490, 494.
- Nykirke, Nørvang H., 483 f.
- Nykøbing p. Falster 73 f., 260, 283, 285, 303. — Borgere 657. — Hospital 11.
- p. Mors 31, 75, 268, 648. — Borgere 88, 150, 648.
- p. Sjælland 29, 74, 645. — Borgere 283, 678, 776. — Kirke 678.
- Slot og Len 282, 686, 714, 744, 779, (785), 823.

- Nymølle (Skibet S.), Tørrild H., 224.
- Nürnberg 184.
- Nyrup, Froste H., 783.
- Nysted 73f., 268. — Borgere 303.
- Næraa, Skam H., 167.
- Sdr., Aasum H., 215.
- Næs, Baag H., 775.
- Himle H., 337.
- p. Mors 485.
- Næsborg (Nejsborg), Slet H., 112, 582.
- Næsby (Nestby), Sorterup S., Slagelse H., 317.
- , Bjørnsholm S., Slet H., 508, 562, 720.
- , Ranum S., Slet H., 545.
- Sø se Tjustrup.
- Næsbyholm, Tybjærg H., 129.
- Næstved 29, 74, 115, 238, 565, 679, 747. — Byfoged se Mogens Raaer.
- Borgere 114, 163, 241, 327, 359, 656, 747. — Skole 108.
- Nøbbelev (Nybølle), Gærs H., 82.
- Nøbølle se Neble, Nybølle.
- Nødager, Sønder H. Dyrs, 534.
- Nødgaard, Hovlbjerg H., 697.
- Nølev, Hads H., 382, 430, 495, 538, 715.
- Nørager, Sønderhald H., 518 f.
- Nørby, Bjærg H., Jylland, 550.
- , Hjerm H., 378, 423.
- Nørbæk, Sønderlyng H., 256.
- Nordenberg se Nordenbjærg.
- Nørlev se Nølev.
- Nørlyng Herred 543.
- Nørregaard, Treslev S., Himle H., 799.
- Nørre Herred Dyrs 470.
- Nørrejylland se Jylland.
- Nørup, Tørrild H., 390.
- Nørvang Herred 381, 395. — Herredsfoged se Peder Povlsen.
- Obel, Jørgen Pedersen, Mag., Slotspræst p. Skanderborg, 573.
- Odder, Peder Pedersen, i Østen Egesborg, 362.
- 534.
- Sogn, Hads H., 173, 414.
- Odderbæk, Tyregod S., Nørvang H., 381.
- Odderskær, Bølling H., 110.
- Oddersted, Tavlov S., Elbo H., 536.
- Odendal, Johan, Apoteker i Randers, 758.
- Odense 75, 128, 161, 420, 619, 737, 828; nævnes 98, 142, 187, 198, 234, 352, 449, 621, 623, 776. — Borgemester se Jørgen Mogensen, Jørgen Nielsen. — Byfoged se Jens Anskarissen. — Medikus se Henrik Køster, Dr. Jens Mule. — Borgere 2, 45, 75, 124, 147, 197, 201, 205, 212, 231 ff., 235, 344, 348, 352, 363, 420, 449, 460, 619 f., 622, 638, 649, 657, 668, 671 f., 679 f., 698 f., 737, 769, 799, 808, 812. — Aalykke 668. — Bispegaard 213. — Bys Hede 668. — Domhus 187. — Gymnasium 147, 449. — Hospital 2, 40, 179, 294 f. — Kirke 3. — Klostermarken 2. — Kræmmermarken 668. — Ladegaard 668. — Møllebro 619.
- St. Knuds Kloster og Len 128, 213, 238, 506, 619, (668?).
- Odensegaard Slot og Len (St. Hans Kloster) 3, 17 f., 160, 212 f., 238, 244, 259, 279, 397 f., 564, 581, 620, 623, 626, 668 (?), 676, 731, 742, 757, 770, (796, 811).
- Oderslev, Ø., Torne H., 146.
- Odgaarde, Ljørslev S., Mors, 9, 376.
- Ods Herred 645.
- Oenonst, Henrik Mikkelsen, Baadsmand, 296.
- Offemaale, Rødby S., Øster H., Blekinge, 69.

- Oksby, V. Horne H., 8, 28, 43 f., 118 f.
- Olafsey, Snefellsnæs Syssel, 533.
- Oldeland, Hans 245 ff., 266, 338, 442, 516, 613, 758, 795 f.; jvfr. Ingeborg Gyldenstjerne, Sofie Hvas. — Henrik 239. — Jfr. Kirsten 246. — Kirsten, Kristen Normands, 302. — Melkior, Kancellisekretær, 338, 795. — Jfr. Regitse 796. — Sofie, Kaspar Markdaners, 266, 614.
- Olinge (Ølinge), Ø.-, Ø.-Gyng H., 149.
- Ollerup, Tørrild H., 162, 249, 583.
- Olstrup, Musse H., 708.
- Oluf Andersen p. Sjælland 327; jvfr. Maren. — Bentsen i Lindbjærg 556. — Engelsen af Frederiksborg 160. — Hansen, Borgemester i Horsens, 451, 487. — Hansen i Vollerupgaard 429; jvfr. Maren Lavridsdatter. — Hogensen 13. — Jakobsen, Dr. med., prakt. Læge i Odense, 480. — Jensen, Præst i Fjaltring, 147; jvfr. Kirsten Sørensdatter. — Jensen i Fly 346. — Jensen i Kagerup 297. — Jensen p. Knelstrup 238. — Jørgensen, Præst i Alslev, se Riber. — Klavsen, Præst i Bork, 54. — Knudsen p. Før (?) 774. — Kristensen, Kapellan i Korsør og Taarnborg, 41. — Kristensen, Præst til Roskilde Vor Frue Kirke, 184. — Kristensen, Mag., Præst i Viborg, se Kedelsmed. — Kristensen, i Sorø Skole, 167. — Lavridsen i Gislinge 297. — Madsen i Baastrup 726. — Mortensen se Gyrstinge. — Olsen, Præst ved Randers Graabrodre Kirke, Slotspræst p. Dronningborg, 431, 438. — Olufsen, Præst, 572. — Olufsen se Rhuman. — Pedersen, Foged p. Island, 23. — Pedersen i Nørre Vallingerød 297. — Rasmussen, Skibstømmermand i Køge, 151. — Rasmussen i Baastrup 726. — Steffansen i Horsens 514. — Svendsen, Borgemester i Kristiansand, 185, 637 f. — Svendsen i Boalt 284. — Sørensen, Præst, se Kok. — Sørensen i Hoved 321, 346 f. — Tordsen, i Sorø Skole, 760.
- Olufsholm, St., Gulland, 566.
- Omme, Sdr., Nørvang H., 484.
- Onby (?) se Overby.
- Onsenø (?) 775.
- Onsild (Vonsild) Herred 681. —, N.-, Onsild H., 557. —, Sdr.-, Onsild H., 556.
- Opmand, Villands H., 160.
- Ore, Skovby H., 401.
- Oretorp (Øretorped), Sønderslev S., Gærs H., 686.
- Orm Nielsen i Kærbølling 223.
- Ormslev (Vormslev), Ning H., 179, 319, 450.
- Ormstrup, Langeland, 13. —, Sal S., Hovlbjærg H., 393.
- Orning, Erik Ottesen, Holmens Admiral, 1634 Lensmand paa Halsnø Kloster, 265, 579 f., 615; nævnes 21, 277, 288, 292, 371 f., 377, 422, 433, 440, 467, 476, 554, 599, 673, 698, 713, 736, 747, 786; jvfr. Karen Movat. — Jørgen, Lensmand p. Aastrup, 611, 828; nævnes 8, 17, 143, 279, 500, 559, 725, 802; jvfr. Sofie Basse. — Mette Thomesdatter, Frans Nielsen Munks, 35, 200, 538 f. — Morten Svendsen († 1554) 226 ff.
- Orup, Fakse H., 238.
- Osby (Os?), Froste H., 85. —, Ø.-Gyng H., 669.
- Oslo Stift 507, 528, 571. — Super-

- intendent se Mag. Niels Simon-
sen Glostrup.
- Osserin, Gert, Kongens Perlestik-
ker, 645.
- Ossolinski, Georgius, Greve af Te-
nezin, 151.
- Oste, Biflod til Elben, 816.
- Ostindien 403 f., 433 ff., 586 ff., 730,
808.
- Otte Jensen, Skibsløjtnant, 263. —
Knudsen i Odense se Abigael. —
Sørensen i Balle 221. — Sørensen
i Ustrup 726.
- Otting, Hindborg H., 353.
- Ousby, Hørby S., Froste H., 92.
- Oustrup, N.-Knudstrup By, Torning
S., Lysgaard H., 761.
- Ovdrup, Slet H., 508, 582.
- Ove Jensen i Varberg (?) 764. —
Nielsen, i Aalborg Hospital, 389.
- Overby, Assens S., Bjærg H., Jyl-
land, 491.
- (Onby), Døstrup S., Lø H., 775.
- Oversmak Mølle, Gatten By, Flejs-
borg S., Aars H., 582.
- Ovre, Gudme H., 56, 308, 731.
- ved Dammen se Rødovre.
- Ovsted, Vor H., 441, 553, 560, 687,
700.
- Ovstrup, Gern H., 476, 534.
- Ovtrup, V. Horne H., 63.
- Oxenstierna, Gabriel Gustafsson,
svensk Rigsraad, 159.
- Oxford 417.
- Paarup (Haarup?), Hids H., 510.**
- Paaske, Kirsten Nielsdatter, Enke
efter Dr. Jakob Hasebard, 296. —
Niels, Dr., Biskop i Bergens Stift,
nævnes 507, 528 f., (571), 723. —
Rasmus, i Skanderup, 589.
- Jensen i Ringkøbing 729.
- Palle Pedersen, Præst, se Vendel.
- Palsgaard, Assens S., Bjærg H.,
Jylland, 491 f., 685.
- Palstrup, Lysgaard H., 327.
- Paludan, Vilhelm († 1634), Præst
til Viborg Domkirke, 823.
- Pancratius, Soldat, fra Leipzig, 101.
- Pappenheim, Aleksander Raab v.
(† 1631) 16, 265, 614; jvfr. Regitse
Grubbe. — Frederik v., se Jost
Frederik v. Pappenheim. — Jost
Frederik v., 1633 Lensmand p.
Halsted Kloster, 134, 266; nævnes
17, 35, 112, 188, 193, 207, 303, 386,
625, 640, 688, 708, 715; jvfr. Re-
gitse Urne.
- Paris. Kgl. Agent se Peder Vibe.
- Parsberg, Frederik, 84, 265, 488,
614; jvfr. Mette Dresselberg. —
Ingeborg, Klavs Bildes, 616, 768.
- Ingeborg, Klavs Daas, 515, 564,
614. — Ingeborg, Iver Juuls, 63,
517, 563, 612, 739. — Kristoffer
(† 1600) se Dorte Munk. — Man-
drup († 1626) 374, 697; jvfr. Anne
Brahe. — Niels 674. — Oluf,
Lensmand p. Trondhjemgaard,
142 f., 188, 239, 256, 268, 276, 392,
426, 467, 516, 545, 611, 697, 706,
808; nævnes 433, 437, 483, 535,
627, 697, 759, 767; jvfr. Karen
Kruse. — Sidsel, Jens Sparres,
41 f., 104, 128, 149, 203, 236, 251,
255, 265, 306, 603. — Sofie, Peder
Basses, 305, 564, 613. — Verner
Kristoffersen til Sodal, Kanc-
Skr., nævnes 21, 163, 174 (?),
232, 408, 448 f., 608, 707, 771. —
Verner Nielsen til Lynderup 206,
611; nævnes 171, 174 (?), 194, 214,
323, 354, 787; jvfr. Agathe Sehe-
sted.
- Paslick, Frederik († 1627) se Mag-
dalene Akeleje. — Klavs († 1634)
732.
- Pax, Karen, Erik Vasspyds, 18, 41,
265, 615. — Kristoffer Mogensen
604. — Mogens, Lensmand p.

Holbæk Slot, 265, 295, 487, 603, 614; nævnes 17, 29, 42, 54, 120, 125, 136 ff., 148, 182, 188, 196, 202 f., 250, 297 f., 318, 350, 394, 400, 488, 497, 599, 722, 741 753, 770, 778, 811, 825 f.; jvfr. Birgitte Mund. — Morten, 184, 295, 382, 479, 486, 495, 505, 538, 612, 714 f., 808, 824; jvfr. Sidsel Glambek.

Payngk, Peter, Dr. med., Kongens Destillierer, 21, 43, 169.

Peder (Peter, Pieter) N., Teolog, 59. — N. i Volstrup 167. — Bonde i Sengeløse 113; jvfr. Lucie. — Kræmmer i Slagelse 641. — Skriver i Stagshede 290, 405. — Toldskriver i Ribe 112. — Andersen, Borgemester i Stege, 173. — Andersen, Foged p. Fligende, 267. — Andersen i Fregerslev, Herredsfoged i Hjelmlev Herred, 534. — Ankersen, Borgemester i Randers, 188, 519. — Andersen i Dyrby 556. — Bentsen i Ribe 348. — Ebbesen, Slotspræst p. Varberg Slot, Præst i Treslev, (19), 52, 67, (454), 618, (622 f.), 721, 799. — Ebbesen i Ø.-Stillinge 597. — Enevoldsen, i Sorø Skole, 92. — Gregersen i Vorning 556. — Hansen, Skibstømmermand i Vordingborg, 151. — Hansen i Brønderslev 801. — Hansen i Kalum 801. — Hansen i Kirke-Eskildstrup 297. — Ibsen i Knabberup 224. — Jakobsen i Amsterdam 698. — Jensen, Kapellan i Rødding, 367. — Jensen, Raadmand i Holbæk, 202. — Jensen, Rørmester p. Koldinghus, 332. — Jensen, Skibstømmermand i Vordingborg, 151. — Jensen i Edderup 563. — Jensen i Fjaltring 147. — Jensen i Fyen (Drabsmand) 251. — Jensen i Hjelmager 562. — Jensen i Kar-

by (Kardyb?) 346. — Jensen i Tjæreby 556. — Jensen i Tue 469. — Johansen, Bager i Helsingør, 817. — Jørgensen, Præst i Bonderup, 199. — Jørgensen, Præst i Tranekær, 726. — Jørgensen i Lund 775. — Jørgensen i Merløse 297. — Jørgensen, p. Sjælland, 811. — Klavsen, Præst i Aal, se Fanøe. — Klavsen i Aarhus 365; jvfr. Kirsten Pedersdatter. — Kristensen, Degn i Fjellerup, 715. — Kristensen, Delefoged i Vor H., se Bye. — Kristensen, Præst i Falkenberg, 185. — Kristensen, Skriver p. Silkeborg Slot, 582 f., 589, 701 f. — Kristensen i Skorup 583. — Lassen (dræbt) 36. — Lassen i Mejlbj 556. — Lassen i Torrild H., 222. — Lavridsen, Præst paa Anholt, 560. — Lavridsen, Præst i Øster-Egesborg, 362. — Lavridsen i Aagerup 297. — Lavridsen i Helsingborg 204. — Lavridsen i Høed 298. — Lavridsen i Javn-gyde 388. — Lavridsen i Jyderup 298. — Lavridsen i Melby 688. — Madsen, kgl. Bødker, 780. — Mortensen (Mortensen), Hospitalsforstander i Slagelse, 39, 60. — Matthiessen, Raadmand i København, 591. — Mickaelsen, Regnskabsfører (?) paa Holmen, 377. — Mikkelsen, (Skibskaptejn) 261, 377. — Mikkelsen i Boeslum 114. — Mikkelsen i Borre 494. — Mikkelsen i Harridslev 556. — Mikkelsen i Torrild 477. — Mogensen i Bjerke 606. — Mortensen, Hospitalsforstander i Slagelse, 39, 489. — Mortensen i Mejlbj 556. — Mortensen i Vork 225. — Nielsen, Borgemester (og Tolder) i Nyborg, 7 f., 105, (619). — Nielsen, Hospitalspræst i Randers, 438. —

- Nielsen, kgl. Renteskriver (p. Visborg Slot) 549. — Nielsen i Brams-bol 687. — Nielsen i Daugstrup 700. — Nielsen i Jerlev 225. — Nielsen i Kølholt 224. — Nielsen i Merløse 297. — Nielsen i Mesing 355. — Nielsen af Ringseby 777. — Nielsen i Skaarup 416. — Nielsen i Tulstrup 408. — Olsen, Præst i Areslev, 751. — Olufsen i Borum, Herredsfoged i Framlev Herred, 534. — Olufsen, Præst i Galten, se Gammelgaard. — Olufsen, Skibstømmermand i Sølvits-borg, 151. — Olufsen i Drugel-strup 238. — Olufsen i Kirke-Eskildstrup 297. — Ovesen se Aal-borg. — Pedersen, Mag., se Lø-venbalk. — Pedersen, Møller i Holms Mølle, 248, 349. — Peder-sen, Raadmand i Horsens, 540. — Pedersen, Skriver p. Aakær Slot, 414, 431 f., 514; jvfr. Maren Niels-datter. — Pedersen i Dronning-borg Len 557. — Pedersen i Ge-destrup 479. — Pedersen i Her-skind 560. — Pedersen i Nyborg Len 628. — Povlsen, Herredsfoged i Nørvang Herred, 381, 477. — Rasmussen, Klejnsmed i Slagelse, 317. — Rasmussen i Boes-lum 114. — Rasmussen i Lisbjerg 467. — Rasmussen p. Lystager 436. — Svendsen, Borgemester i Helsingør, 691, 794. — Sørensen, Raadmand i Ribe, 439, 442. — Sørensen i Baastrup 726. — Sørensen i Boeslum 114. — Sørensen i Herslev 253, 794; jvfr. Jo-hanne. — Sørensen i Kalø Len 440. — Sørensen i Kærbølling 222. — Sørensen i Vellev 555. — Ter-kelsen, Tolder i Stege, 10. — Ter-kelsen af Føvling, Væbner, 229. — Thammesen i Jylland (fredløs) 379. — Thomsen, Smedjeskriver p. Bremerholm, 421 f. — Thom-sen i Aarhus 345 f. — Truelsen i Gyng Herred 679. — Thøgersen († 1634), Mag., Præst i Randers, 25, 438, 725. — Villumsen i Skan-derup 537.
- Pederstrup, N. Asbo H., 104, 149. —, Ning H., 523 f., 658, 681. — (Pierstrup), Nørlyng H., 553. — Hovedgaard, Ning H., 523, 658, 681.
- Peltser, Peder, Humlefører, 97.
- Pentz, Kristian, Amtmand i Rends-borg, Guvernør i Glückstadt, 418, 515, 816. — Øllegaard, Joakim v. Barnewitz's, 207, 266, 303, 614, 642, 714 f., 781.
- Pernille, Hans Mortensen Krumme-rups (Præst i Lidemark), 97. — Andersdatter, Anders Ibsens i Ver-linge, 257.
- Philip, Hertug af Sønderborg, 564, 676; jvfr. Sofie Hedvig.
- Piber, Hans, Kok i Køge, 657.
- Pierstrup se Pederstrup.
- Pind, Jørgen Kristensen, Præst i Karlby, 741.
- Pindstrup, Sønderhald H., 639.
- Piper, Hans, Visitør ved Øresunds-tolden, 426, 498.
- Pjedsted, Holmans H., 361.
- Plattenslager, Andreas, Taarnblæser p. Københavns Slot, 752.
- Platti, Asmus 649.
- Pless, Hieronymus von, Oberst, 257, 340.
- Plum, Klavs, Dr. jur., Professor ved Københavns Universitet, 132, 157, 282 f., 372.
- Plymouth, England, 694.
- Podebusk, Anne († 1626), Tønne Friis's, 186. — Henrik 167, 187, 205 f., 266, 390, 613; nævnes 186, 192, 198, 246, 390, 460, 620, 772,

- 795; jvfr. Sidonia Maria von Ein-siedel. — Lisbet, Henrik Gyldenstjernes, 186, 516, 565, 604, 615. — Movrids, kejserlig Oberst, 186, 712 f. — Vibeke, Otte Lindenovs, 186, 517, 607, 616.
- Pogwisch, Frans Hansen 199. — Hans Henningsen († 1630) 199, 254, 489, 773, 821; jvfr. Karen Brockenhuus. — Henning Hansen, Kancellisekretær, 199, 388, 821. — Lavrids Hansen 199, 821. — Magdalene Hansdatter (199). — Markvard († 1634) 773. — Otte Hansen 199, 821. — Otte Henningsen 188, 199, 247, 254, 489, 773, 821.
- Polen, Konge, se Vladislavs Sigismund. — Gesandt se Johan Weither.
- Pommern 272, 447, 529, 760, 763.
- Pop, Povl, Tolder p. Ruden, 79, 640.
- Pors, Erik, Kancellisekretær, 79, 164, 644, 650; nævnes 288, 707, 787, 802. — Hilleborg, Niels 266, 289, 614, 626, 711, 765 f., 787. — Jfr. Karen 79. — Karen, Bernt Pedersen von Dedens, 613. — Jfr. Kirsten 79. — Klavs († 1617) se Karen Daa. — Klavs Klavsen 79. — Otte Klavsen 79. — Rudbek til Øllingsø 266. — Rudbek Klavsen 98, 134, 142, 171, 614; jvfr. Sofie Kirstine Kaas. — Rudbek Stigsen († 1609) 266; jvfr. Kirsten Norby. — Sofie, Klavs Gaggés, 616. — Stig, Kancellisekretær, dansk Resident i Stockholm, 79, 86, 174, 263, 266, 342, 346, 818; jvfr. Dorte Abildgaard.
- Porsborg Gaard, Gosmer S., Hads H., 376.
- Portugal. — Portugisere (i Hamborg) 267.
- Povl, Degn til Konge og Ask, 693. — Præst i Rye, se Sorte. — Andersen, Mag., Præst i Assens, 628, 640. — Andersen, Præst til Astrup, Rostrup og Store Arden, 513. — Andersen i Kløven 87. — Baltersen, Hospitalsforstander i Randers, 236, (368, 558). — Kristensen, Drabsmand, 800. — Magnusen, hos Hertug Philip af Sønderborg, 676. — Mikkelsen, Salpetersyder, 15. — Mortensen 798. — Movridsen, Skibstømmermand i Køge, 150 f. — Nielsen, i Sorø Skole, se Grum. — Pedersen i Bjerte 192. — Pedersen i Græstryd 169. — Povlsen i Hillerød 14. — Rasmussen af Vester Skerlinge 480. — Sørensen i Harridslev 801.
- Prang, Kristen, i Mejlby, 556.
- Preetz Kloster 331.
- Preussen 671; jvfr. Brandenburg.
- Prip (af Adel), Henrik Pedersen 229. — Iver, Kancellisekretær, 164, 326. — Kristen († 1622) se Anne Basse. — Maren, Henrik Bildts, 271.
- (ikke adelig), Søren Pedersen se Høien.
- Præst, Jep Madsen, i Kabuse, 477.
- Præstkær, Brørup S., Malt H., 121 f.
- Præstø 29 f., 74. — Borgere 151.
- Pull, Jens, i Hjembæk 297.
- Purup, Østbirk S., Vor H., 529, 545.
- Qualen, Henrik von, Omslagsforvalter, 812.
- Quene (Guanoe), Thomas, Franskmand, 107 f.
- Quesne, Abraham de 685, 708.
- Qvist (Quist), Søren Jensen, Præst i Vejby, (433), 466. — Søren Nielsen, Præst i Mygind, 378. — Sø-

- ren Sørensen, Præst til Veterslev og Høm, 103.
- Qvitzov, Ejler, Lensmand p. Ruggaard, 15, 45, 95, 117, 235, 266, 516, 581, 613, 673; jvfr. Anne Brahe. — Frederik († 1624) 151, 266, 398, 481; jvfr. Anne Lykke Eriksdatter. — Otte 266.
- Raabelev, Villands H., 735.
- Raaby, Froste H., 91, 168.
- , Stevns H., 504, 592.
- Raaer, Mogens, Byfoged i Næstved, 114 f.
- Raarup, Bjørge H., Jylland, 491.
- Raastrup (Roerstrup), Gudme H., 252.
- Radebant, Markus, Kongens Kammerhjener, 72, 515.
- Raflunde, Albo H., 203.
- Ragnhild, Datter af Gunde Torsen (i Ludstrup) (496).
- Ramel, Anne, Malte Juuls, 517, 565, 615. — Henrik, 1633 Landsdommer i Skaane, 1634 Lensmand i Froste Herred og Helnekirke Len, 92, 155, 266, 300 ff., 516, 616, 673, 732; nævnes 33, 82, 104, 141, 149, 168, 185, 197, (204), 218, 249, 315, 368, 618, (679), 786, 791, 806; jvfr. Margrete Skeel. — Jfr. Lene 92.
- Ramme S., Vandfuld H., 35, 189, 200, 539.
- Randers 75, 98, 188, 193, 268, 375, 540, 557, 598. — Borgemester se Peder Ankersen. — Byfoged se Søren Knudsen. — Tolder se Mogens Nielsen. — Borgere 75, 127, 181, 188, 193 f., 236, 333, 345, 415, 431, 437 ff., 450, 455, 459, 468, 505, 514, 519, 557 f., 657, 725, 758, 783, 789 f. — Apotek 758. — Dyttersken Stræde 557. — Hospital 324, 368, 376, 383, 387, 424, 427, 441, 453, 455, 490, 514, 558, 574, 720. — Hospitalsforstander se Povl Baltersen. — Frue Kirke (Slotskirke) 574. — Graabrødre Kirke (Slotskirke) 431, 459 (?), 574. — St. Mortens (Dronningborg) Kirke 25, 193, 438, 459 (?), 725.
- Randlev, Hads H., 36 f., 411, 731.
- Randulf, Enevold Nielsen, Mag., Præst ved Roskilde Domkirke, 102, 639.
- Rantzau, Anne, Just Høg Jakobsens, 517, 612. — Breide († 1618) 187, 408. — Elisabet Sofie, Hans Lindenovs, 516, 546. — Erik († 1627) se Vibeke Bild. — Frans († 1632), Rigens Hofmester, 22, 30, 46, 117, 128, (137), 140 f., 151, 173, 257, 307, 310, 313, (518), 791. — Frederik, Lensmand paa Arnsborg, 141, 516, 615, 673, 723; jvfr. Ide Skeel. — Henrik, Amtmand p. Rendsborg Slot, 40, 261 f., 452, 472, 516, 528, 570 f., 573, 578, 613, 648, 674, 724; nævnes 208, 559, 647, 680, 797; jvfr. Sofie Lindenov. — Johan 612, 674; jvfr. Dorte Gersdorff. — Kirsten, Falk Lykkes, 516, 565, 604, 615. — Kristian, Hofjunker, 603, 691. — Lisbet, Erik Urnes, 187. — Lisbet Sofie, Hans Lindenovs, 563, 614. — Markvart, Amtmand p. Hanerau, 491. — Sofie, Mogens Gyldenstjernes, 516, 615. — Sofie, Lavrids Ulfeldts, 516.
- Rantzauholm (nu Brahetrolleborg), Salling H., 249, 271.
- Ranum, Slet H., 57, 208, 390, 545.
- Rask, Jørgen, Luttenist, 782, 792.
- Rasmus Kok i Odense 657. — Skrædder i Rødby 561. — Andersen, i Lunde Hospital, 642. — Andersen i Møldrup 402. — Andersen af Nølev 430. — Hansen af Barløse 775. — Henriksen, p. Gulland, 77.

- Ibsen, Præst i Ubby, 764. — Ibsen, Kongens Sadelknægt, 476. — Ibsen i Slumstrup 506. — Jakobsen i Gylling 391. — Jensen, Møller i Nebs Mølle, 605. — Jensen, Præst i Skuldelev, 286. — Jensen, Teglblænder i Lundeberg, 310. — Jensen i Hvilsted 562. — Jensen i København 470 f., 656 f., 741 f. — Jensen af Skovsrød 461. — Jensen i Smerup 820. — Jensen i Tustrup 518. — Jensen se Hellekande. — Jepsen af Tolum, i Randers Hospital, 441. — Jørgensen af Hover, i Aarhus Hospital, 383. — Keldsen i Vejmos 724. — Klavs 468; jvfr. Karen Jensdatter. — Knudsen, Foged p. Nakkebølle, 481. — Knudsen, i Aarhus Hospital, 324. — Kristensen i Jydstrup 605. — Kristensen i Nørager 518 f. — Lassen i Storrिंग 550. — Lavridsen p. Bornholm 256. — Lavridsen i Tjørnehoved 767. — Melkiorsen, Kromand i Hillerød, 810. — Mikkelsen, Ridefoged i Roskildegaard's Len, 125 f. — Mortensen Bund (Bonde?) i Vitved 326. — Nielsen, Soldat i Halmstad, 102. — Nielsen i Aastrup 550. — Nielsen, i Randers Hospital, 514. — Nielsen i Ølsted 216 f. — Olsen i Dalby, i Viborg Hospital, 389. — Pedersen p. Bøgilgaard 701. — Pedersen i Feldballe 514. — Pedersen i Hammel 536. — Povlsen i Vester Skerlinge 480. — Rasmussen i Boeslum 114. — Rasmussen af Torrild 340. — Svendsen, Mag., Sognepræst i Fakse, 115. — Sørensen, Kapellan til N.-Vram, 204. — Sørensen i Mesing 363. — Sørensen i Svejstrup 550. — Sørensen i Tvenstrup 430. — Sørensen se Sam-sing. — Tøgersen i Porsborg Gaard 376.
- Rathlou, Godske 403. — Jørgen 700.
- Ravn, Mads, Borgemester i Køge, 306, 592, 624 f., 702, 719. — N. N. Madsdatter (306, 592, 624 f.); jvfr. Gødert Braem.
- Ravnholt, Mikkel Jensen 461.
- , Herrested S., Vindinge H., 14 f. — (Herrested) Birk 15.
- Ravning, Bredsten S., Torrild H., 228.
- Ravnsborg Ladegaard, Skibet S., Torrild H., 225.
- Ravnsbæk, Rom S., Skodborg H., 35, 200, 539.
- Ravnsbøl, Jep, i Skibet, 220.
- , Skibet S., Torrild H., 225, 229. — Ladegaard 225, 229; jvfr. Ravnsborg Ladegaard.
- , Gl.-, Skibet S., Torrild H., 225.
- , V.-, Skibet S., Torrild H., 225.
- , Ø.-, Skibet S., Torrild H., 225.
- Ravnsort Mølle, Lundforlund S., Slagelse H., 61, 597.
- Ravnstrup, Løgsted S., Slet H., 508 f.
- Ravnsvad, Ikast S., Hammerum H., 761.
- Rebild, Skørping S., Hellum H., 57.
- Recke, Mathias von der, se Helle Marsvin.
- Reedtz, Frederik, Lensmand p. Vordingborg, 234, 264, 305, 516, 520, 527, 603, 615, 706; nævnes 2, 14, 17, 29 ff., 36, 51, 74, 76, 107 f., 116, 120, 124 ff., 128, 136, 141, 143, 145, 165, 190, 202, 249, 270, 281 f., 292, 298 f., 313, 327, 394, 399 f., 441, 503, 561, 568, 578, 591, 598, 605, 609, 634, 656, 662, 679, 696, 699 f., 711 f., 721—24, 747, 749, 756, 763, 772, 779 f., 784, 788, 817, 826; jvfr. Sofie Høg. — Kirsten, Vent-

- sel Rotkirks, 564. — Peder († 1607) 265; jvfr. Karen Rostrup.
- Reibnitz, Hans Kaspar von 516, 527, 674, 773; jvfr. Birgitte Brahe.
- Reinert Timsen, Skipper af Wor-kum, 694 f.
- Reinholt Hansen i København 120.
- Reinsperger (Rensberger), Gabriel, Oberstløjtnant, 242.
- Reisner, Mads, Skovrider i Ringsted Len, 339.
- Rejnstrup, Ø. Flakkebjerg H., 61.
- Rejstrup, Vindinge H., 465.
- Rendsborg Borgere 338.
— Slot og Len 472.
- Rensberger, Gabriel, se Reinsperger.
- Rerslev, Tune H., 6.
- Rerup, Nørre H. Salling, 49.
—, V. Horne H., 64.
- Resen, Hans Povlsen, Dr. theol., Biskop i Sjællands Stift, nævnes 39 f., 103, 108, 111, 120, (128), 135, 154, 159, (191, 202), 277, (300), 362, 454, 506, 606, 636, 643, (690), 721, 725 f., 738 f., 750, 764 f., 806, (810).
- Resen, Hindborg H., 315, 486.
— Bro, Gern H., 352 f.
- Resendal, Hids H., 352 f.
- Rettrup, Hindborg H., 49, 341.
- Reuschenberg, tysk, fangen Officer, 745.
- Revbjærg, Simmerbølle S., Lange-land, 787.
- Revelsby, Jon Halvorsen, Baads-mand, 296.
- Reventlow, Dorte, Klavs v. Oert-zens (?) 530.
- Revn, Sønder H. Dyrs, 332, 388, 466, 509.
- Revninge, Bjærg H. Fyen, 192, 772.
- Rhuman, Oluf Olufsen, i Sorø Skole, 54. — Wolfgang (Oluf), Mag., Pro-fessor i Sorø, 54; jvfr. Dorte Jens-datter.
- Ribe 75, 153, 161, 259, 268, 505, 530, 631. — Borgemester se Morten Lime. — Raadmænd se Mads Roed, Peder Sørensen. — Svine-snider se Peder Aarloug. — Tol-der se Kristoffer Keldsen, Morten Lime. — Toldskriver se Peder. — Borgere 75, 112, 127, 153, 232, 247, 275, 348, 415, 439, 442, 530, 532, 581, 775 f. — Domkapitel 161, 177, 201, 209, 329, 478 f., 574, 581. — Domkirke 574, 582, 586, 792. — Hospital 414. — Katrine (Sorte-brødre) Kirke 275. — Skole 248. — Stift 135, 161, 209, 248, 410, 413, 459, 505, 507, 631, 639, 660, 723, 806. — Superintendent se Jens Dinesen Jersin.
- Riber, Jørgen Andersen, Præst til Engbjærg og Harboøre, 64, 252. — Mads Jakobsen, Præst i Storrिंग, 453. — Oluf Jørgensen, Præst i Alslev og Hostrup, 639.
- Riberhus Slot og Len 17, 64, 106 f., 211, 259, 262, 276, 321, 442, 505, 691, 774, 813. — Ladegaard 691.
- Rickers, Elias, i Glückstadt, 257.
- Rifbjærg, Simmerbølle S., Lange-land, 765.
- Rikkelsbøl, Viding H., 524.
- Rind, Hammerum H., 468, 496.
- Rindelev, Hjelmslev H., 421.
- Rindelevgaard (nu: Sofienlund), Hjelmslev H., 534.
- Rinds Herred 250.
- Rindschat, Regina Sigvardsdatter v., Jørgen Lykkes, 245, 398, 454 f., 613.
- Ring (Ringeby), Hammer S. og H., 61, 763.
—, Tyrsting H., 514, 532, 545, 560.
— Kloster, Vor H., 415, 421.
- Ringø, Gudme H., 52, 121, 289.
- Ringeby se Ring.
- Ringive, Nørvang H., 478, 539, 559.

- Ringivegaard, Ringive S., Nørvang H., 559.
- Ringkøbing, Anders Andersen, Præst i Henne, 153.
— 75, 119, 252, 447. — Borgemester se Jens Olufsen. — Borgere 119, 252, 729.
- Ringseby, Lolland, 777.
- Ringsted 29, 259, 676, 704 f., 727. — Byfoged se Jens Block. — Borgere 217, 657, 684. — Byting 621. — Kloster og Len 17, 26, 100, 116, 190, 270, 281, 339, 399, 565, 605, 610, 634 f., 662, 677, 692, 704, 723, 756, 770, 784, 826. — Herredsfoged se Ingvor Jensen. — Salpetersyder se Povl Mikkelsen. — Skovrider se Mads Reisner.
- Ringstedgaard, Aasum H., 517.
- Rinnebæk Mølle, Harrie S., Harjagers H., 695.
- Ris, Vor H., 392, 545.
- Risager, Nørvang H., 484.
- Risbøltorn, Skibet S., Tørrild H., 229.
- Riseberg, N.-Asbo H., 595.
- Risekatsløse, Luggude H., 638.
- Rislev, Tybjærg H., 241.
- Ristrup (Restrup) Hovedgaard, Sabro S. og H., 535, 538, 544 f., 576, 586, 598, 623, 658.
- Risum, Jens Jensen, Byfoged i Holstebro, 482. — (Rysom), Lars, Herredsfoged i Tørrild Herred, 227.
- Roager, Hvidding H., 209.
- Robdrup (Rudtrup), Ølst S., Galten H., 420, 444, 542, 627.
- Robert Oleson (Olsen, Olufsen) p. Island 296, 304, 588. — Robertsen (Rovert Rovertsen) af Fær 774.
- Rock, Peder Kristensen 299, 646.
- Rode, Steffen, i København, 180.
—, Dalby S., Fakse H., 238, 504, 593, 753.
- Rodegaard, Støvring S., Framlev H., 584.
- Rodsborg, Skibet S. (?), Tørrild H., 221, 226 ff., 355, 372.
- Rodskov, Kristen, i Helsted, 556.
- Rodskær (senere Kærsgaard), Skibet S., Tørrild H., 226 f., 373.
- Rodsten, Anne, Aksel Urnes, 612. — Knud 152, 611; jvfr. Else Vind. — Lisbet, Gregers Høgs, 613. — Palle 34, 152, 192, 266, 613, 773; nævnes 245 f., 338, 360, 451, 454, 460, 772, 795. — Sten 192, 611, 779; jvfr. Margrete Urne.
- Roed (af Adel), Tord 220; jvfr. Anne Friis.
— (ikke adelig), Mads, Baadsmænd i Ribe, 232.
- Roede se Rude.
- Roerstrup se Raastrup.
- Rogies, Sofie 14.
- Roholte, Fakse H., 103.
- Rold, Hindsted H., 663.
- Rolpis Jord, Vitten S., Sabro H., 761.
- Rolstrup, Himle H., 3, 827.
- Rom S., Skodborg H., 35, 200, 389, 539, 773.
- Romdrup, Anders Pedersen, Mag., Rektor i Ribe, 247.
—, Fleskum H., 453, 508.
- Romeg se Romviggaarde.
- Romsø 688.
- Romviggaarde (Romeg), Ørre S., Hammerum H., 73.
- Ronden, Rickmar, af Fær, 774.
- Ronneby 30, 74, 269, 459, 628, 661.
— Borgere 69, 151, 197, 210.
- Rorslev se Roslev.
- Rosendal, Tobias, Byfoged i Slagelse, 641.
—, Luggude H., 204, 768.
- Rosengiedde, Elline, Erik Bildes, 613.
- Rosenholm, Ø. Lisbjærg H., 337.

Rosenkrantz, Aksel Eriksen til Glimminge († 1630), 203, 215, 267; jvfr. Mette Grubbe. — Aksel Nielsen († 1623) 487; jvfr. Anne Høg. — Jfr. Anne 208. — Emmerentse, Eskil Gjões, 516, 611. — Erik Akselsen, Lensmand p. Halmstad Slot, 149, 267, 615; nævnes 17, 30, 52, 102, 111, 145, 150, 275, 309, 367, 400, 618, 646, 684, 754, 780. — Erik Ottesen († 1503) 228. — Erik Styggesen († ca. 1535) 228. — Gunde 134, 315, 398, 516, 603, 612, 673; jvfr. Pernille Rosenkrantz. — Jfr. Helle 596. — Helvig, Borkart Ruds, 516, 614. — Holger Akselsen, Lensmand p. Hammershus, 80, 149, 306 f., 314 f., 345, 516, 596, 615, 674, 760, 778; nævnes 13, 256, 260, 779; jvfr. Lene Gyldenstjerne. — Holger Børgesen, Admiral, Befalingsmand p. Island, 1633 Lensmand p. Gulland, 37, 89, 145, 163, 235, 251, 615, 689, 719, 721; nævnes 23, 59, 65, 70 f., 76, 96, 161, 218, 262, 300, 384, 400, 480, 510, 543, 548 f. 617, 622, 632, 641, 646, 678, 691, 716, 725, 728, 754, 770 f., 778, 788, 813, 815; jvfr. Vibeke Thott. — Holger Frederiksen, Oberst, 116, 239, 431, 537, 745. — Holger Holgersen († 1534) 226. — Holger Jørgensen 212, 248, 337, 468, 513, 602, 611, 673; jvfr. Sofie Brahe. — Jørgen Ottesen († 1596) 226. — Jfr. Kristense Jakobsdatter 647, 680, 720. — Jfr. Margrete Pallesdatter 546, 777. — Margrete Akselsdatter, Henrik Hvitfeldts, 565, 615. — Margrete Jørgensdatter († 1615), Oluf Bildes, 513. — Margrete Ottesdatter, Hans Lindenovs († 1596), 517, 612. — Mette, Otte Brahe Pedersens, 516, 564, 614. — Mette, Kristen Thomsen

Sehesteds, 516, 563, 611. — Otte Holgersen († 1525) 513. — Palle Akselsen, Lensmand p. Aalholm og p. Nykøbing Falster, 11, 141, 215, 266, 430, 516, 614, 674, 734, 744, 797 f.; nævnes 14, 17 f., 26, 73, 124, 131, 137, 193, 207, 262, 268, 272, 285, 295, 303, 315, 385 f., 437, 464, 499, 503, 561, 582, 625, 640 f., 647, 657, 686, 688, 699, 708, 714, 732, 749, 782, 785, 792, 800, 804, 817, 823; jvfr. Lisbet Lunge. — Palle Børgesen, Lensmand paa Augdesiden, 294, 482, 546. — Pernille, Gunde Rosenkrantz's, 516, 612. — Sofie, Anders Bildes, 516, 564, 613.

Rosenparre, Birgitte, Korfits Ruds, 266, 517, 564, 614, 626, 674. — Oluf († 1624) 8; jvfr. Lisbet Gyldenstjerne.

Rosenstjerne, Morten Wewitzer, svensk Generalrigsrentemester, 669, 825.

Rosenvinge, Frederik Villumsen 645. — Villum Mortensen, øverste Toldskriver ved Øresundstolden, 83, 132, 645, 691, 739, 752, 760, 794, 803.

Roskilde 29, 74, 76, 97, 259, 296, 318, 679, 704 f., 726, 748, 756, 773, 786. — Byfoged se Markus Madsen. — Borgere 102, 154, 184, 203, 240, 296 f., 639, 756, 765, 779 f. — Domkapitel 16, 27, 31, 41, 66 f., 80, 120, 127, 131, 139, 167 f., 184, 203, 215 f., 235, 241, 270, 272, 283 f., 306, 309 f., 320, 326, 374, 399, 406, 498, 639, 644, 690, 703, 705, 711, 720, 726 f., 739 f., 756, 759, 779, 811. — Præbenda Sigfridi 690. — Domprovst se Elias Eisenberg, Holger Gagge, — Domkirke 80, 127, 282, 370, 377, 639, 779, 811. — Duebrødre Hospital 27, 331, 594,

636. — Forstander se Bertel Hansen — Vor Frue Kirke 184. — Skole 184.
- Roskildebæk ved Middelfart 420.
- Roskildegård og Len 16 f., 26, 31, 50 f., 76, 97, 109, 125, 156, 191, 216, 238 f., 338 f., 362, 399, 406, 502, 521, 565, 599, 634 f., 662, 688, 705, 708, 723, 726, 753, 756, 770, 784, 799, 822, 825. — Ridefoged se Rasmus Mikkelsen. — Salpetersyder se Povl Mikkelsen. — Skovrider se Kort v. Bolderup, Fidt Lindener. — D a t.: 810.
- Roslev (Rorslev), Froste H., 91, 168. —, Harre H., 49. — Mølle 49 f.
- Rosmhvalanes Rhepp, Gullbringa Syssel, Island, 645.
- Rostock 165, 277. — Borgere 406.
- Rostrup, Albrekt 234, 256, 354, 478, 518, 555. — Gunde 234. — Karen, Frans Juuls, Lensmand over Saltø Len, 61, 234, 487, 613. — Karen Jørgensdatter, Peder Reedtz's 265. — Sofie († 1632), g. m. 1) Mads Sandberg, 2) Sten Brahe, 214, 234 f., 264, 354.
- , Hindsted H., 424, 513.
- Rotkirk, Ventsel, Kongens Staldmester, Hofmarskal, Lensmand p. Antvorskov og Korsør, 84, 86, 265, 603, 615, 817; nævnes 10 f., 13, 17, 29 f., 39, 50, 60 f., 66, 74, 76, 107, 110 f., 124, 129, 138, 149, 151, 172, 174, 180, 190, 196, 211, 235, 240, 253, 270, 281, 284, 292, 299, 313, 318, 371, 394, 399, 425, 429, 435 f., 449, 472, 480, 488 f., 503, 565, 576, 591, 597, 605, 634, 641, 657, 662, 668, 677, 696, 711 f., 717, 720, 723, 753, 757, 770, 780, 784, 790, 802 f., 812, 819, 826; jvfr. Kirsten Reedtz.
- Rotterdam 255.
- Rouen 351.
- Rovert Roversen se Robert Robertsen.
- Rovsthøje, Skads H., 57.
- Rud, Birgitte, Kristen Skeels, 516, 611. — Borkart 16, 266, 516, 614, 674; nævnes 13, 40, 79, 279, 640; jvfr. Helvig Rosenkrantz. — Dorte, Kristen Gyldenstjernes, 265, 617. — Helvig, Gregers Krabbes, 516, 564, 613. — Knud Eriksen († 1611) se Ellen Marsvin. — Korfits († 1630) 266, 517; jvfr. Birgitte Rosensparre. — Lene, Jørgen Grubbes, 564, 614.
- Rud, Galten H., 349.
- Rude, Lyng-Kronborg H., 31, 683. —, Hads H., 562.
- Ruden, Ø ved Pommerns Kyst, dansk Toldsted, 79 f., 640. — Tolder se Povl Pop, Daniel Throy.
- Rudkøbing 268, 464. — Byfoged se Mogens Jensen. — Borgere 656, 659.
- Rudtrup se Robdrup.
- Rue, Tørrild H., 221, 223, 229.
- Rugaard Slot og Len 117, (167), 238, 260, 315, 401, 564, 600, 749, 757, 759, 822.
- Rugballe, Tørrild H., 411, 469.
- Rugballegaard, Tørrild H., 771.
- Rusland 76.
- Ry, Froste H., 33.
- , Hjelslev H., 534.
- , Tyrsting H., 544.
- Birk, Hjelslev H., Delefoged se Jens Jensen.
- Rybjærg, Nørre H. Salling, 49.
- Ryd, Sandby S., Torne H., 146.
- Ryde, Lollands Sønder H., 289, 647.
- Rydhave, Ginding H., 517.
- Ryds Mølle, Vigerslev S., Stovby H., 663.
- Rydtser, Henrik, Kok i Slagelse, 657.
- Rye, Luggude H., 85.

- Rye, Tyrsting H., 188, 361, 373. —
Mølle 410.
- , Voldborg H., 24.
- Rygaard, Gudme H., 94, 608, 820.
- Ryomgaard, Sønderhald H., 99 f.,
531.
- Ryslinge, Gudme H., 289.
- Rysom se Risum.
- Rytter, Klavs, Kongens Herold, 173.
- Ryttinge, St., se Røttinge.
- Rødby 11, 124, 295, 561, 573, 629. —
Borgere 262, 430.
- Rødning, Rødning H., 291, 367.
- Rødninglund, Vildbjerg S., Hamme-
rum H., 233, 345.
- Rødeby, Øster H., Blekinge, 69.
- Rødkilde, Salling H., 249, 271.
- Rødovre (Ovre ved Dammen), Sok-
kelunds H., 127.
- Rødstens Mark, Stege Bys Mark,
173.
- Røgen, Gern H., 474, 476, 544.
- Røgil, Iver, i Vilstrup, 225.
- Røjkjær, Vind S., Ulvborg H., 421,
444, 542.
- Rølv Mose, Skanderup S., Hjelms-
lev H., 537, 589.
- Rønaas, Ø.-Kærstrup S., Færs H.,
91, 168.
- Rønde, Ø.-Lisbjerg H., 501.
- Rønne p. Bornholm 740.
- Rønnebæk, Hammer H., 732.
- Rønnede, Tybjerg H., 103.
- Rønninge, Aasum H., 251, 465.
- Rønningesøgaard, Aasum H., 251,
281.
- Rørby, Arts H., 139.
- Rørbæk, Gislum H., 450, 502.
- , Nørvang H., 231.
- Rørgaard, Ø.-Børtinge, Smøllerup S.,
Fjends H., 233, 345, 458.
- Rørum, Sdr., Froste H., 91, 168.
- Rørup, Vends H., 271.
- Røstange, Onsjø H., 182.
- Røstofte, Baarse H., 292.
- Røttinge (Ryttinge), St., Snesere S.,
Baarse H., 50.
- Saaby, Yding S., Vor H., 320, 382,
495, 538, 545, 715.
- Saaderup, Vindinge H., 251, 465.
- Sabobygget se Albobygget.
- Sabro, Sabro H., 56, 523, 544, 658,
680 f. — Mølle 658.
- Sachsen 447, 565, 786. — Kurfyrste,
se Christian II, Johan Georg I.
— Kurfyrstinde, se Hedvig, Mag-
dalene Sybille. — Kommissarier
778.
- Sakshøj Skanse ved Rosenholm 337.
- Saksild, Hads H., 514 f.
- Sakskøbing 73 f., 268.
- Sal (Salling?, Tørrild H.), 228.
- , Hovlbjærg H., 393, 556.
- Sald, Hovlbjærg H., 414, 438, 557.
- Sallerup, Froste H., 791.
- Salling 768.
- Herred 24, 49 f.
- Sallinge, Salling H., 626.
- Salomon, Mag., kgl. Livbartsvær,
810. — Olsen (Hjernerup) 180.
- Saltø (Solte) Slot og Len 488.
- Salvion, Jakob, p. Gulland, 77.
- Sammelgaard(?), Sindbjerg S., Mors,
376.
- Samsing, Rasmus Sørensen, Over-
skipper p. Bremerholm, 269.
- Samsø 291, 511.
- Sandager, Baag H., 179, 626, 800.
- Sandberg, Anders Kristensen, Lands-
dommer i Nørrejylland, 228. —
Kirsten, Gert Bryskes, 214, 264,
533. — Mads († 1597) 264; jvfr.
Sofie Rostrup. — Sofie, Enevold
Kruses, 56 f., 612. — Ulrik, Lens-
mand p. Lundenæs, 511, 517, 611,
761; nævnes 17, 64, 73, 110, 122,
144, 181, 214, 249, 263 f., 279, 289,
321, 405, 453, 470, 474, 478, 579,

706, 716 f., 742, (746), 813; jvfr. Anne Gyldenstjerne.
 Sandby, Sabro H., 761.
 — (Sundby), Torne H., 146, 267, 746, 827.
 —, Tudse H., 148, 298.
 Sandbygaard, Gyngø H., 210, 780 f.
 Sandgaard, Redsted S., Mors, 9.
 Sandsvær Præstegæld, Norge, 488.
 Sandø ved Gulland 617, 754.
 Sasse Peders i Hollænderbyen p. Amager 616; jvfr. Dirk Pedersen.
 Sasserup (Satsrup), Hammerlund S., Froste H., 32.
 Schaick, Didrik von, Løjtnant, 715.
 Schandorph, Niels Povlsen, Præst til Budolfi Kirke i Aalborg, 458, 817.
 Schiernhausen, Nickel von, Fiskemester i Københavns, Kronborg og Frederiksborg Len, 237.
 Schipman, Eberhardt, Taarnblæser p. Københavns Slot, 752.
 Schmoel, Holsten, 578.
 Schrøder, Anker, i Haderslev, 127.
 Schucher, Jørgen (Georg), Kaptejn, 15.
 Schult, Jørgen, Lensmand p. Udsten Kloster og Alle Helgens Gods, 16, 265, 615; jvfr. Anne Margrete v. Gøtzen.
 — (ikke adelig), Andreas Frandsen, i Sorø Skole, 191. — Frans, Skrædder i Sorø, 191. — Henrik Frandsen, i Sorø Skole, 191.
 Schwabe, Nikolaus († 1629), Møntmester, 249; jvfr. Magdalene Mogensdatter.
 Schønefelder (Schönfeldt, Skonefelder), Steffen, Skibskaptejn, 263.
 Sebberup, Høgserød S., Froste H., 168.
 Sebstrup, Tem S., Vråds H., 339.
 Seckemæe (Sneckemæe), Tørrild H., 221, 228.

Sedning se Sædding.

Seefeld, Agatha, Verner Parsbergs, 611. — Enevold Jakobsen 323, 359, 437 f.; jvfr. Hilleborg Daa. — Enevold Kristoffersen 21, 87, 101, 437, 456, 612, 674. — Jakob 612. — Jørgen, Landsdommer i Sjælland, 265, 309, 615; nævnes 2, 17, 29, 84, 100, 103 f., 108, 116, 124, (129), 167, 188, 190, 235, 250, 270, 281, 287, 327, 399, 488, 565, 598, 605, 609, 621, 634, 657, 662, 677, 684, 698, 700, 702, 704 f., 723, 727, 756, 770, 780, 784, 803, 806, 811, 826. — Knud 323. — Peder 323. — Jfr. Sofie Enevoldsdatter 323. — Viffert 87, 437, 612, 769.
 Seguld (Sefgud) Nielsen, Guldsmed, Tolder i Ystad, 504, 596.
 Sehested (dansk Slægt), Jfr. Anne Klavsdatter 9, 376. — Enevold 767. — Karen, Tyge Kruses, 9, 290, 465 f., 509, 517, 615, 674, 716. — Klavs Maltesen se Anne Lykke. — Kristen Thomsen, Rigens Kansler, Lensmand p. Kalø, 62, 73, 123, (253), 452, 492, 516, 601 f., 611, 673, 688, 712, 821, (827); nævnes 15, 17, 22, 63, 87, 109, 200, 230, 256, 268, 285, 315, 318, 321, 332 f., 359, 378, 380, 389, 396, 398, 414, 416, 422, 428, 440, 445, 452 f., 462, 465 f., 475, 501, 509, 513, 518 f., 531, 557, 560, 562, 565, 567, 577, 601, 623, 639, 642, 703, 711, 715 f., 720, 742, 779, 789, 801, 807, 814; jvfr. Mette Rosenkrantz. — Malte Klavsen 501 f., 517, 612; jvfr. Sofie Brahe. — Mogens Klavsen, Lensmand p. Skivehus, 154, 184, 377 f., 423, 485, 549, 552, 611, 674; nævnes 17, 50, 57, 157, 169, 175, 183, 210 f., 214, 321, 341, 358, 405, 423 f., 443, 498, 574, 755, 827; jvfr. Lisbet Gyldenstjerne. — Niels

- Klavsen († 1627), 84; jvfr. Birgitte Brahe. — Sofie, Eriks Juels, 564, 611. — Sten Maltessen († 1611) se Anne Brahe.
- (holstensk Slægt), Bendix 138, 265, 404, 615, 819.
- Seigling, Kristen, i Aarhus, 366.
- Sejlstrup Slot og Len 17, 22, 259, 279, 471, 520, 742, 784.
- Sejnhus, Storehedinge Landsogn, Stevns H., 83.
- Selde, Nørre H. Salling, 405.
- Sem, Ribe H., 775.
- Sem Gaards Len, Norge, 488.
- Sengeløse, Smørum H., 113.
- Sennels, Hillerslev H., 72.
- Serdrup se Sødrup.
- Serridslev, Vor H., 200, 381, 402.
- Serridslevgaard, Vor H., 367, 413.
- Sickes, Bucke 694.
- Sidsel Mogensdatter i Bjerke 606. — Pedersdatter i Sald 438. — Stensdatter se Laxmand. — Sørensdat- ter, Enke efter Mag. Hans Stephanus, 159.
- Sierslev, Stevns H., 96.
- Sigbjørn Jensen af Aagerup 679.
- Sigersted, Alsted H., 287.
- Sildehavn p. Gulland 716.
- Silkeborg Slot og Len 17, 22, 26, 101, 153, 230, 232 f., (253), 260, 279, 319, 321 f., 325, 342, 345, 353, 370, 387, 393, 418, 423 f., 432, 450, 456, 458, (461), 467, 471, 482, 487, 509, 536, 678, 724, 727, 742, 761, 813, 827. — Fændrik se Tyge Tagesen. — Kaptejn se Lavrids Andersen Holst. — Skovridere se Hans Vorm, Jon Andersen. — Skriver se Peder Kristensen. — Kro 322, 387.
- Slotssogn 583.
- Simmerbølle, Langeland, 13, 765 f., 787.
- Simmershavn se Sømmerhavn.
- Simon, Præst, se Anne Lavridsdatter. — Andersen, Skriver p. Antvorskov, 1, 65. — Hansen i Fod- slette 12. — Kristensen, Borge- mester i Lemvig, 175 f. — Lavrid- sen i Aarhus 365, 562. — Peder- sen i Lustrup 775. — Thommesen i Vitved 326.
- Sindbjærg, Redsted S., Mors, 9, 376. —, Nørvang H., 505.
- Sindbjærggaard, Redsted S., Mors, 9, 376.
- Sindrup, Refs H., 72.
- Sinklar, Anders († 1625), Oberst, Lensmand i Gladsakse Len, 185, 591; jvfr. Kirsten Kaas. — Daniel, Kongens Skibsbygmester, 112, 188, 193. — Erik († 1631) 711. — Jak- kob 186. — Johanne Andersdatter, Jesper Gjoes, 267, 616. — Kristen 134, 185, 266, 616, 802.
- Sir, Hjerm H., 290.
- Sivert Gabrielsen se Akeleje.
- Sjelle, Framlev H., 143, 524, 680.
- Sjælland 17, 26, 29 f., 34, 67, 73, 76, 80, 96, 131, 136, 178, 182, 192, 195, 242, 264, 268, 270, 281, 294, 322, 368, 384, 433, 498, 546, 571 f., 603, 614 f., 630, 709, 791, 806. — Major se Jørgen Ugerup. — Ritmester se Sivert Urne.
- Sjællandsfar Landsting 555, 605, 684, 811.
- Sjællands Stift 154, 738, 806. — Bi- skop se Dr. Hans Resen.
- Sjælstoft, Fuglse H., 629, 714.
- Sjørring, Hundborg H., 784.
- Sjørlev, Lysgaard H., 232, 458.
- Sjørup (Sørup), Fjends H., 233, 345, 458.
- , Lille, Aars H., 582.
- Skaade, Holme S., Ning H., 179, 319.
- Skaane 5, 17, 30, 76, 80, 94 f., 109, 155, 178, 204, 218 f., 264, 266, 268, 270 f., 288, 294, 301 f., 367, 384,

- 422, 425, 433, 443, 546, 571 f., 581, 594, 603 f., 615 ff., 637, 669, 689, 776, 786, 806. — Kommissarier 5, 145, 175, 196, 270 f., 278, 359, 411, 436, 494, 592, 594, 604, 607, 617, 630, 648, 699; se ogsaa Henrik Hvitfeldt, Tage Thott Ottesen, Kristoffer Ulfeldt. — Ritmester se Niels Trolle. — Øverste se Falk Lykke.
- Landsting 477, 555, 605. — Landsdommer se Henrik Ramel.
- Stift 135, 154, 507, 806. — Superintendent se Dr. Mads Jensen Middelfart.
- Skaaning, Hans Hansen, Bogtrykker i Aarhus, 379 f., 391.
- Skaarup, Baag H., 257, 800.
- , Sønder H., Dyrs, 416.
- Skade, Erik, i Sorø Skole, 313. — Hans 313, 408. — Kristoffer Hansen, i Sorø Skole, 313, 711 (?). — Kristoffer Rasmussen 217, 443, 612, 711 (?), 716; jvfr. Bodil Brun. — Movrids, Edelknabe paa Sorø Akademi, 217. — Niels, i Sorø Skole, 313. — Ove 265. — Rasmus, 227.
- (ikke adelig), Jep Rasmussen, i Vejlbj, 433, 466.
- Skagbo (Skaboe), Søren Rasmussen, kgl. Skibstømmermand, 397.
- Skagen 96.
- Skálholt Domkirke 23 f., 627.
- Stift, Island, Superintendent se Gisli Oddurson.
- Skalkendrup, Vindinge H., 465.
- Skallerup p. Mors 353.
- , Vennebjærg H., 8.
- Skamby, Skam H., 345.
- Skammeslev se Skummeslev.
- Skanderborg Slot og Len 17, 22, 26, 43, 81, 87, 177, (180), 189, 195, 230, 238, 253, 259, 270, 272, 280, 318 f., 321, 323, 325—28, 344, 346, 349 f., 353, 358 f., 362, 368, 370, 373, 379, 384 f., 388, 402, 416, 420 f., 423, 432, 434 f., 451 ff., 467, 496 ff., 509 f., 524, 529, 536 f., 540 f., 549 ff., 553, 561 f., 569, 584 f., 587 f., 591, 630, 657, 681, 742, 757, 762, 765, 813, 821, (823 f.), 827. — Glarmester se Jørgen Sørensen. — Skriver se Hans Pedersen. — Slotsfoged se Henrik Split. — Slostpræst se Jørgen Pedersen Obel. — Fisker se Jakob Staal. — Klejnsmed se Jens Nielsen. — Kok se Niels Kok. — Kældersvend se Søren Kældersvend. — Murmester se Lavrids Jensen. — Snedker se Mikkell Rasmussen. — Fattighus 497. — D a t. 272, 317—590, 821.
- Sø 541.
- Skanderup, Anst H., 775.
- , Gern H., 432, 486 f., 543, 551.
- , Hjelmslev H., 173, 339, 431, 537, 540, 589.
- Birk, Birkefoged se Knud Andersen. — Delefoged se Jens Jensen.
- Skånør 67, 269.
- Skarresø, Ø.-Lisbjærg H., 531.
- Skarrild, Hammerum H., 405.
- Skav, Reinholt, i Randers, 468.
- Skave, Berete (Birgitte), Niels Krabbes, 265.
- Skeel, Albrekt Andersen 228. — Albrekt Kristensen, Lensmand p. Riberhus og Møgeltoender, 57, 332, 388, 424, 433, 452, 492, 512, 515, 524, 539, 560, 602, 611, 673, 694, 821, 827; nævnes 8, 17 f., 35, 43, 45, 63 f., 106, 112, 118, 123, 132, 135, 143, 167, 188, 211, 233, 250, 268 f., 275 f., 321, 333, 347, 384, 389, 403 f., 410, 413 f., 441 f., 459, 505, (522), 524, 526, 532, 547, 590, 623, 639, 691, 743 f., 764, 806 f., 813; jvfr. Birte Friis. — Anne, Manderup Dues, 612. — Ide, Fre-

- derik Rantzaus, 516, 615. — Iver Andersen 227 f. — Jørgen († 1631), Rigens Marsk, Lensmand p. Vestervig Kloster, 255, 375, 392, 462, 828; jvfr. Jytte Brock. — Kirsten, Peder Bildes, 34. — Kristen 509, 516, 611, 673, 782; jvfr. Birgitte Rud. — Margrete, Henrik Ramels, 516, 565, 616. — Otte Albrektsen 109, 612, 673; jvfr. Ide Lunge. — Otte Kristensen († 1634 ^{7/12}), Lensmand p. Aalborghus, 129, (143), 344, 390, 452, 492, 516, 601 f., 611, 673, 711 f.; nævnes 15, 17, 22, 30, 56 f., 62, 69, 88, 99, 102, 118, 133, 194, 208, 233, 268, 279, 321, 325, 374, 378, 394, 403, 413, 442, 447, 450 f., 453, 458 f., 466, 470, 487, 491, 505, 508, 512 ff., 519 f., 525 f., 539 f., 562, 565, 582, 597 f., 601, 623, 650, 689, 711, 720, 733, (738 f.), 742, 757, 782, 789 f., 796, 806 f.; jvfr. Birgitte Lindenov.
- Skejby, Hasle H., 382.
 Skelby, Tybjerg H., 108.
 Skellerup, Gern H., 569.
 —, Vindinge H., 251.
 Skelskør 10, 29 f., 74, 161. — Borgemester og Tolder se Eske Olufsen. — Borgere 10.
 Skensved, Tune H., 740, 779.
 Skern 181.
 —, Bølling H., 512.
 — Gaard, Middelsom H., 462. — Mølle, Middelsom H., 658.
 Skerninge, V., Salling H., 480.
 —, Ø., Sunds H., 480.
 Skibbinge, Baarse H., 61.
 Skiberød, Froste H., 91.
 Skibet, Tørrild H., 219, 221, 225, 369, 535. — Kirke 228. — Aa 220, 226, 228.
 Skiby Gaard, Harlev S., Framlev H., 584 f.
- Skiellerup, Peder, Mag., Biskop i Trondhjems Stift, nævnes 507.
 Skien 433.
 Skiflund Mark se Skævlund Mark.
 Skifvinge se Skibbinge.
 Skindbjærg, Nørre H. Dyrs, 62, 333, 465, 509.
 Skinkel, Helvig, Iver Vinds, 565. — Lavrids Nielsen, Kancellisekretær, 265, 613, 737, 792; nævnes 245, 390, 398, 481; jvfr. Helle Grubbe. — Morten († 1617) 482. — Niels Hansen († 1617) 266; jvfr. Mette Bilde. — Niels Mortensen († 1597) se Mette Bilde. — Niels Mortensen 455. — Povl 482.
 Skinnerup (nu: Ulriksholm), Bjærg H., Fyen, 40, 183, 281, 474, 537, 821.
 Skive 57, 75, 259, 405. — Borgere 57, 485. — Kirke 57, 485.
 Skivehus Slot og Len 17, 139, 142, 157, 183, 227, 291, 321, 341, 358, 423 f., 498, 755.
 Skiver Klit Gaard, Hjørdemaal S., Hillerslev H., 784.
 Skiverup, Vemmenhøgs H., 146.
 Skivholme, Framlev H., 56, 523 f., 658, 680.
 Skivinge se Friheden Vordingborg.
 Skivholme, Framlev H., 497, 523.
 Skjolddelev, Sabro H., 551, 658.
 Skodborg, Frøs H., 341.
 — Herred 378.
 Skonefelder se Schönefelder.
 Skorup, Gern H., 583.
 Skotland 132.
 Skott, Thomas, i Kristianstad, 637.
 Skotte, Frans 748.
 Skotten, Klavs Børgesen, Baadsmand, 296.
 Skov (Skou), Erik, i Kristianopels Len (Drabsmand), 776. — Karen, i Randers, 472. — Reinholt, i Randers, 557 f.

- Skovby, Framlev H., 550.
 Skovbygget, Gyngø H., 80.
 Skovdal Mølle, Skibet S., Tørrild H., 381.
 Skovgaard, Anne, Holger Ulfstands, 204, 267, 616.
 —, Ølsted S., Hatting H., 209.
 Skovlænge, Lollands Sdr. H., 236, 289, 647.
 Skovsrod Gaard, Tulstrup S., Gern H., 461.
 Skovsted, Hillerslev H., 478, 539, 694.
 Skram, Jr. Ellen 622. — Hans († 1631) 142. — Karen († 1625), Lavrids Brockenhuus's, 489, 672, 821.
 Skrave, Frøs H., 341.
 Skre, Aarstad H., 78.
 Skrillinge, Vends H., 420.
 Skuldelev, Horns H., 286.
 Skummeslev (Skammeslev), Høgs H., 646, 760, 778.
 Skydebjærg, Baag H., 252, 307, 465.
 Skytt, Lavrids (fredløs) 368.
 Skytte, Jens Knudsen, Mag., Præst i Lønborg, 418.
 Skæggeskov, Tulstrup S., Gern H., 409. — Mølle 409.
 Skærbæk, Elbo H., 536.
 —, Hvidding H., 552.
 Skærsø, Draaby S., Mols H., 408.
 Skærup, Holmans H., 88, 395 f., 506.
 Skævlund (Skiflund) Mark, Raarup S., Bjærgø H., Jylland, 491.
 Skød, Hovlbjærg H., 143, 256.
 —, Sabro H., 483.
 Skødegaard, Skøde [By], Bække S., Anst H., 385 f., 491, 666.
 Skørby ved Varberg Slot 68.
 Skørping, Helligum H., 57.
 Skørting, Framlev H., 143.
 Slagelse 29, 39, 74, 703, 711. — Byfoged se Tobias Rosendal. — Borgere 174, 235, 284, 312, 316 f., 641, 657, 703, 711, 784. — Hospital 39, 284, 394, 489. — Hospitalsforstander se Peder Mortensen. — St. Mikkel's Kirke 235, 703, 711. — St. Peders Kirke 235.
 Slangstrup 29, 73 f., 679. — Borgemester se Falk Olufsen. — Borgere 73, 108, 352, 756. — Mølle 790. — D a t.: 420.
 —, Ringsted H., 599.
 Sleps, Fjære H., 67.
 Slesvig 346. — Borgere 713.
 —, Hertugdømme, (623, 646).
 Sletterød, V. Gyngø H., 112.
 Slipshavn, Vindinge H., 680.
 Slumstrup, Sæding S., Bølling H., 506.
 Smerup, Hads H., 820.
 —, Refs H., 514.
 Smidstrup, Baarse H., 767.
 — (Sneidstrup), Holmans H., 380(?), 573.
 —, Lyngø-Kronborg H., 155.
 —, Tørrild H., 354, 380(?).
 Smidt, Balthasar, Borgemester i Visby, 145, 725. — Bertel, Snedker i København, 655. — Volf, Vantmager, i København, 113.
 Sminge, Voel S., Gern H., 482.
 Smøllerup, Fjends H., 458, 501, 531.
 Smørpot, Nissum S., Skodborg H., 377, 423.
 Snatterup, Gærs H., 686.
 Sneckemæ se Seckemæ.
 Snede, N.-, Vråds H., 512.
 —, Ø.-, Nørvang H., 484.
 Snedkergaard, Hvingel By, Hee S., Ning H., 421, 443.
 Snedsted, Hassing H., 9, 249.
 Snedstrup Hede, Sabro H., 420.
 Sneidstrup se Smidstrup.
 Snerthinge, Hammer H., 763.
 —, Skippinge H., 762.
 Snesere, Baarse H., 50, 127.
 Sneslev, Ø. Flakkebjerg H., 61.

- Snitloug, Hybert, i Aalborg, 118.
 Snodstrup, Ølstykke H., 5, 173.
 Snogerup, Gynge H., 80.
 Snogerød, Gudmundstorp S., Froste H., 91, 168.
 Snøde, Langeland, 360.
 Soderup, Merløse H., 741.
 Soeling, Morten, Færgemand ved Vordingborg, 641.
 Soesmarke, Majbølle S., Musse H., 629.
 Sofie, Frederik IIs Dronning († 1631), (31, 406, 782, 827).
 Sofie Davidsdatter, Antoni van Dellens, 173. — Hansdatter, Præstedatter fra Fyen, 330.
 Sofie Elisabeth, Christian IVs Datter, 515.
 Sofie Hedvig, Hertug Philip af Sønderborgs Gemalinde, 676.
 Solbjærg p. Mors 3, 316, 388.
 Solte Slot og Len se Saltø.
 Sommer, Søren Pedersen, Præst i Hvirring, 557.
 Sonnerup, Voldborg H., 24, 411.
 Sorg, Morten, Kongens Vinskænk, 132.
 Sorte, Povl Sørensen, Præst i Rye og Sonnerup, 24.
 Sorø Borgere 191.
 — Akademi og Skole (Kloster) 66, 129, 159, 273, 277, 705, 707, 710 f., 799, 812, 826; nævnes 5, 36, 54, 61, 92, 133, 167, 174, 191, 217, 288, 297, 313, 339, 360, 431, 448, 470, 498, 514, 521, 554, 573, 581, 596, 606, 684, 740 f., 760, 770, 777, 779, 784, 787, 798, 812, 814, 821. — Hofmester se Just Høg. — Professor se Hans Lauremberg.
 Spanderup, Himle H., 335.
 Spanien 783.
 Sparre, Anne, Lavrids Grubbes, 614. — Emmike 265, 615; jvfr. Birgitte Mylting. — Jens († 1632) 41 f., 104, 128, 203, 236, 255, 265, 306; jvfr. Sidsel Parsberg. — Klare, Tage Thott Andersens, 516, 564, 615.
 Spiegelberg, Jokum, Kaptejn i Lykkeby, 661.
 Spejl, Hans († 1599), Lensmand i Gladsaxe Len, 591.
 Spentrup, Nørhald H., 200.
 Sperling, Jakob, Mag., Præst til St. Knuds Kirke i Odense, 372.
 Split, Henrik, Skriver p. Koldinghus Slot, Slotsfoged p. Skanderborg, 46 f., 348, 456, 477, 518; jvfr. Luttemelle Køsters.
 Sprogø 96.
 Staagerup (Støgerup), Sunds H., 307.
 Staal, Jakob, Fisker ved Skanderborg Slot, 540.
 Stade, Tyskland, 16.
 Stadr á Ølduryg, Snefellsnes Syssel p. Island, 71.
 Stadsgaards Eng, [Gern H.], 461.
 Staffen, Kaptejn, se Thin.
 Stafrofski, Oluf Fochsen (Fock), Biskop p. Gulland, 141, (161), 217, (218, 400, 632 f.).
 Stagshede, Hjerm H., 290, 405.
 Stagstrup, Hassing H., 9.
 Stahl, Povl, Bartskeer i Aalborg, 663.
 Stakkerup, Sdr. Asbo H., 20.
 Stangby, Torne H., 146.
 Stangerum, Gerlev H., 556.
 Stark, Arnt, Toldskriver i Assens, 628.
 Starup, Brusik H., 209, 258, 412.
 —, Gørding H., 208.
 Stautrup, Holdt S., Ning H., 179.
 Stavanger Len 579 f.
 — Stift 507. — Superintendent se Mag. Thomas Kortsen Wegner.
 Staverskov (Glambæk), Anne, Kristoffer Hvas's, 611. — Fasti († 1607) se Kristense Krag. — Sofie, Otte Kruses, 478, 539, 693 f.
 Stavning, Bølling H., 64, 717, 746.

- Stavoren (Staveren) i Holland 746.
 Stavrbj, Vends H., 420.
 Stavrød, Froste H., 91, 168.
 Steffen Kobbersmed paa Kronborg
 Kobbermølle 274. — Skomager,
 Raadmand i Kristianopol, 244. —
 Sporemager, p. Frederiksborg, 810.
 — Nielsen, Borgemeſter i Thisted,
 12.
 Stege 10, 30, 66. — Borgemeſter ſe
 Peder Andersen. — Tolder ſe Niels
 Hansen, Peder Terkelsen. — Bor-
 gere 173, 436, 636.
 — Slot og Len 145, 148, 578 ff., 675.
 Jvfr. Møen.
 Stehag, Onsjø H., 257.
 Stehr, Jakob 379.
 Steinbrecher, Abraham, Kongens
 Trompeter, 621.
 Sten Maltesen ſe Sehested.
 —, Johan Frederik, i Sorø Skole,
 521. — Just 521.
 Stenalt, Rougſø H., 99.
 Stenderup, Bjørge H., Jylland, 230.
 —, Hatting H., 209, 329 f., 449.
 Stenfeldt, Bodil Kristensdatter, An-
 ders Friis's, 227.
 Stengade, Langeland, 765, 787.
 Stenholt, Hids H., 202.
 — Mølle, Holbo H., 685.
 Stenløse, Ølstykke H., 127.
 Stensaaen, (Stenstrup Aa), Høgs H.,
 251, 278, 633, 646.
 Stensballe, Vær S., Vor H., 295. —
 Kirke ſe Vær.
 Stensby, Baarse H., 797.
 Stensen, Erik 40, 79, 266, 614; jvfr.
 Barbara Mormand. — Knud, Skibs-
 kaptejn, 37, 39, 333. — Kristoffer,
 Oberst, 11, 241 f., 266, 303, 614,
 642, 752, 781; jvfr. Birgitte Mor-
 mand. — Maren, Kjøen Jokum Gra-
 brows, 614. — Vincents 266, 360,
 613, 695 f.; jvfr. Anne Holck.
 Stensgaard, Bredsten S., Tørrild
 H., 221, 223.
 Stenstrup, Sunds H., 36, 289, 607.
 Stenumgaard, Raasted S., Ulvborg
 H., 112.
 Stenwinckel, Hans (Johan), General-
 bygmester, 110, 231, 240, 362, 370,
 377, 506. — Lorents († 1619), Byg-
 mester, 370.
 Stephanus, Hans († 1625), Forſtan-
 der for Sorø Skole, 159; jvfr. Sid-
 sel Sørensdatter.
 Sterck, Erhart, Kongens Trompeter,
 621, 636. — Jens Knudsen, i Fjal-
 tring, 147. — Kristen, Foged i
 Mandals Len, 75.
 Stettin, Gammel, 447.
 Stevad, Vinding S., Ulvborg H., 332.
 Stilling, Hjelmslev H., 446.
 Stillinge, Slagelse H., 127.
 —, Ø., Slagelse H., 597.
 Stirm, Niels Nielsen, kgl. Bassist,
 237.
 Stjernholm Slot og Len 17, 22, 86 ff.,
 230, 253, 259, 321, 328 f., 353,
 358 f., 370, 375, 390, 396, 540, 559,
 681, 742, 778, 801, 813 f., 827.
 Stockerup ſe Stækkerup.
 Stockholm 263, 797. — Dansk Resi-
 dent ſe Stig Pors, Peder Vibe.
 Stoense, Langeland, 766, 787.
 Stokkemarke, Lollands Sønder H.,
 629.
 Storebælt (Bæltet) 45, 96. — Toldere
 580, 594. — Viſitor ſe Svend Povl-
 sen.
 Storehedinge (Hedinge) 29, 32, 80,
 127.
 — Landsogn, Stevns H., 83.
 Storning, Framlev H., 453, 528, 550.
 Stovby, Bjørge H., Jylland, 407,
 412 f., 419.
 Stovrup, Bjørge H., Jylland, 550.
 Straale, Margrete, Niels Gyldenstjer-
 nes, 516. — Se Grib.

- Stralsund 66.
 Strand, Vandborg S., Vandfuld H., 189.
 Strandby, Gislum H., 508, 720.
 Strellev, N.-Horne H., 64, 144, 717.
 Strøbelstrup, Sdr. Asbo H., 85.
 Strøby, Stevns H., 32, 96, 747.
 Stubbekøbing 74.
 Stubberup, Baag H., 179, 800.
 Stude, Hemmershøj S., Slagelse H., 597.
 Studstrup, Ø.-Lisbjerg H., 359.
 Sture, Anker Pedersen, i Sorø Skole, 814. — Peder († 1624), Dr., Hofprædikant, 814.
 Stygge, Anne, Markvor Kaas's, 377.
 Styvel, Jellinge S., Tørrild H., 398 f., 469.
 Styvelgaard, Jelling S., Tørrild H., 570.
 Stærkinge, Tune H., 753.
 Stævie, Torne H., 783.
 Støby, Lollands Sønder H., 207, 303.
 Støcken, Povl von, 790.
 Støefken, Paul, af Hamburg, 262.
 Støgerup se Staagerup.
 Støvring, Framlev H., 584.
 Sundby, Kær H., 536. — Færge 242.
 —, Lyng-Frederiksborg H., 743, 765.
 —, Oppe-, Lyng-Frederiksborg H., 103.
 —, Ude-, Lyng-Frederiksborg H., 103.
 — p. Mors 3.
 —, Musse H., 714.
 — se Sandby.
 Sundbygaard, Stagstrup S., Has-sing H., 9.
 Sunds Herred 307.
 Svaløv, Rønneberg H., 595.
 Svanholm, Horns H., 249.
 Svanninge, Salling H., 212.
 Svansø, Hindborg H., 250.
 Svave, Jørgen 33, 218.
 Svedal, L., Vemmenhøgs H., 783.
 Svejstrup, Hjelmlev H., 471.
 —, Sabro H., 550. — Hede, Sabro H., 538.
 Svend Bentsen i Falkenberg 243. — Frandsen, i Aarhus Hospital, 424. — Jyde i Gevninge 633. — Knudsen i København 351; jvfr. Anne. — Markussen i Halmstad 741. — Pedersen, Mag., Konrektor, Professor i Odense, 147, 372, 449. — Povlsen, Visitør i Storebælt, 619. — Rasmussen i Davgaard 395, 506; jvfr. Karen Nielsdatter.
 Svendborg 30, 75, 78, 464, 530. — Borgere 289.
 Svenning Pedersen i Fusø 448.
 Svenske, Bent Hagensen, ved Aarhus Domkirke, 416.
 Svenskøb, Froste H., 32.
 Svenstrup Gaard og Len, Sjælland, 147. — Salpetersyder se Povl Mik-kelsen.
 Sverin, Hans Davidsen 553.
 Sverrig 27, 76, 250, 263, 275, 342, 346, 386, 459, 480, 546, 565 f., 573, 602, 604, 628, 663, 669, 673, 687, 708, 715, 730, 736, 760, 763, 766, 771, 797, 803. — Konge se Gustav Adolf. — Dronning se Kristina. — Enkedronning se Maria Eleonora. — Agent se Johannes Fegræus. — Rentemester se Morten Wewitzer Rosenstjerne.
 Svolgaard, Kristen Lassen, i Holstebro, 482.
 Sværdborg, Hammer H., 298.
 Sværdborg Treding, Vordingborg Len, 734.
 Sæby 75, 268, 506, 518, 539. — Tolder og Sisemester se Hans Nielsen. — Borgere 473, 505.
 Sæbygaard og Len (Sjælland) 503, 802.
 Sædding (Sedning), V. Horne H., 35, 106.

- Sæding, Bølling H., 506.
 Sædinge, Fuglse H., 44, 708.
 Særkær, Maarbjerg S., Hjerm H., 482.
 Særsløv, Skovby H., 523, 659.
 Søballe, Veng S., Hjemslev H., 534.
 Søby, Gosmer S., Hads H., 339.
 Søbysøgaard, Aasum H., 187.
 Sødinge, Gudme H., 289.
 Søften, V.-Lisbjerg H., 522, 524,
 532, 680 f.
 Søgaard se Rønningesøgaard.
 Søllemarksgaard (nu: Brattingsborg)
 p. Samsø 807.
 Søllerød, Sokkelunds H., 127, 239,
 683, 724.
 Søllested, Lollands Sønder H., 289,
 647.
 Søllestedgaard, Lollands Sønder H.,
 79.
 Sølvitsborg 30, 74, 259. — Borgere
 151, 594.
 — Slot og Len 17, 238, 259, 275,
 367, 395, 634, 715, 741, (803), 819.
 — Skriver se Knud Nielsen.
 Sømmershavn (Simmershavn) 269.
 — Borgere 242, 301, 507.
 Sønderborg, Hertugerne af, 42, 447,
 564; jvfr. Alexander Henrik, Ernst
 Günther, Johan Christian, Philip.
 Sønderby, Bjerger H., Jylland, 492.
 —, Vandfuld H., 147.
 Søndergaard, Lem S., Bølling H.,
 717.
 —, Espinge S., Froste H., 32.
 —, Fyen, 249, 271.
 —, Hesnunde By og S., Luggude H.,
 638.
 —, Hvingel By, Hee S., Ning H.,
 421, 443.
 Sønderhald Herred 470.
 Sønderho, Skads H., 276.
 Sønderholm, Holmsland, Hind H.,
 421, 444, 542.
 —, Hornum H., 487.
 Sønderslev, Gærns H., 686.
- Sørby, V. Gyng H., 112.
 Sørdrup (Serdrup), Slagelse H., 67,
 139.
 Søren Kræmmer i Køge 749 f. —
 Kældersvend p. Skanderborg Slot
 496. — Løber i Skanderup 431. —
 Tømmermand p. Skanderborg Slot
 585. — Andersen, Præst i Glud,
 541. — Andersen i Illerup 163. —
 Andersen i Lindbjerg 556. — Ber-
 telsen, Præst til Lisbjerg, Skejby
 og Hasle, 382, 570. — Bertelsen i
 Dons se Mette. — Hansen, Bytings-
 skriver i Kalundborg, 139 f. —
 Hansen i Jennum 228. — Jensen,
 Præst i Ejsing, se Vildberg. —
 Jensen († 1626), Præst i Tønning
 og Træden, 581; jvfr. Elisabeth. —
 Jensen, Præst i Vistofte, 445. —
 Jensen fra Skanderup, i Sorø
 Skole, 339. — Jensen 136. — Jen-
 sen i Aalborg 118. — Jensen i
 Boeslum 114. — Jensen i Dalby
 355. — Jensen i Feldballe 514. —
 Jensen i Gjelsing Mølle 462. —
 Jensen i Jyderup 298. — Jensen
 i Olderup 249. — Jensen p. Sejn-
 hus 83. — Jensen i Skanderborg
 Len 195. — Jensen p. Skander-
 borg Slot 584. — Jensen i Stan-
 gerum 556. — Jensen i Viuf 648.
 — Klemendsen, Foged paa Bas-
 næsgaard, 767. — Knudsen, By-
 foged i Randers, 333. — Knudsen
 i Hørning 541. — Kristensen i
 Nørager 518 f. — Mikkelsen i
 Aalsø 453. — Mortensen, Skipper
 af Æbeltoft, 688. — Mortensen i
 Vitved 326. — Nielsen, Borgeme-
 ster i Hobro, 448. — Nielsen,
 Præst i Mygind, se Quist. — Niel-
 sen i Fjaltring 147. — Nielsen i
 Hvorslev 557. — Nielsen i Volle-
 rup 512, 598. — Olsen i Lund
 692 f. — Olsen (Drabssag i Vejle)

558. — Olufsen i Studstrup 359.
 — Pedersen, Præst i Brørup, 121.
 — Pedersen af Fravsing 480. —
 Pedersen i Lund 622, 717, 736 f.,
 788. — Pedersen i Ollerup 162,
 583. — Povlsen, Degn i Skanderup,
 486, 542 f. — Povlsen, Præst
 i Egtved, 421. — Povlsen, Skole-
 mester i Vordingborg, 733. — Ras-
 mussen i Aarup 555. — Rasmus-
 sen i Boeslum 114. — Rasmussen
 i Svejstrup 471. — Sørensen, Borg-
 gemester i Maribo, 688. — Søren-
 sen i København 2, 12, 285. —
 Sørensen i Viborg se Bjerning. —
 Therkildsen af Nørre-Snede 512.
 — Torkelsen (i Glückstadt?) 514.
 — Tuesen i Tavlov-Nebel 536.
- Sørup, Anders Sørensen, Underdeg
 n i Vor Frue Kirke i Aarhus, 416.
 —, Østofte S., Fuglse H., 386, 640.
 —, Toksværd S., Hammer H.(?),
 595.
 —, Maaløv S., Smørum H.(?), 595.
 — se Sjørup.
- Søsdale, Gyngø H., 80, 131.
 Søskov, Bredsten S., Tørrild H., 221,
 223.
 Søvind, Vor H., 367, 382, 413, 441,
 495, 538.
- Taagerudsgaard, Fuglse H., 386.**
Taagerup, Fakse H., 42.
 —, Fuglse H., 262, 708.
 Taagerød, Vigerslev S., Skovby H.,
 523, 659.
 Taanum, Sønderlyng H., 556.
 Taars, Sandby S., Lollands Nørre
 H., 629.
 Taarupgaard se Torpegaard(?).
 Taarnborg, Slagelse H., 41.
 Taasinge 78, 117, 182, 213, 247, 310,
 398, 796; jvfr. Kærstrup.
 Taastrup (Tostrup), Merløse H., 148.
 —, Stevns H., 276.
- Tagsted (Tarsted?), Tirup S., Røn-
 neberg H., 63.
 Tambjærg, Hind H., 421, 444, 542.
 Tamdrup, Nim H., 382.
 Tammestrup, Tolstrup S., Vor H.,
 179 f., 421.
 Tarm, Egvad S., N.-Horne H., 421,
 444, 542.
 Tarp (Torp), Bølling H., 110.
 — (Torp), N., N.-Horne H., 64, 144.
 Tavlov, Elbo H., 163, 536.
 — -Nebel, Tavlov S., Elbo H., 536.
 Tebstrup, Vor H., 545, 562.
 Teglhøve (ved Aarhus?) 81.
 Teigler, Hans, Rebslager p. Bremer-
 holm, 683.
 Tejste, Trond, Skibsløjtnant, 540,
 549.
 Tem, Vor H., 354.
 —, Vradts H., 339, 360.
 Tenezin, Greve af, se Georgius Os-
 solinski.
 Tenner, Hieronymus († 1570), Dr.,
 Kansler i Tyske Kancelli, se Mag-
 dalene von der Hamsfort.
 Terkel Jensen i Sald 557. — Kri-
 stensen i Fordrup (Faarup?) 228.
 — Pedersen i Mejsling 225.
 Termo, Otto v., Kongens Jægerme-
 ster, 265; nævnes 10, 326, 328, 362,
 367, 443, 487, 527 ff., 657, 819,
 822.
 Terslevgaard, Terslev S., Ringsted
 H., 234 f.
 Terp, Skivholme S., Framlev H.,
 658. — Mølle 658.
 Terslev, Ringsted H., 104.
 Tersløse, Merløse H., 167.
 Tesseballe, Bjæverskov H., 234.
 Testmand, Jokum, Kongens Livkarl,
 495.
 Theodorus Jonæ (Jonsson), Præst i
 Hitardalr, 70.
 Thin, Steffen, Kaptejn, 29, 145.
 Thisted 75. — Borgemester se Stef-

- fen Nielsen. — Skolemester se Jakob Pedersen. — Borgere 290, 791.
- Thomes Gertsen, i Aalborg, 519. — Hansen, p. Sjælland, 811. — Hansen i Ystad 55. — Ibsen i Vilstrup 225. — Jakobsen (i Odense?) 649. — Jensen, Lagmand i Skien, 75. — Jensen i Skanderborg Len 195. — Kristensen, i Sorø Skole, 514. — Mikkelsen i Tvenstrup 430. — Nielsen i Vitved 326. — Povlsen paa Vosnæsgaard 359. — Svenningen p. Amtoft 515. — Tordsen, Skibstømmermand i Køge, 151.
- Thonner, Mikkel Jensen, kgl. Skibstømmermand, 397.
- Thott, Agnete, Gabriel Kruses, 564, 611. — Anne, Frans Brockenhuus's, 615. — Birgitte, Otte Gjoes, 516, 615. — Henrik, Kancellisekretær, 163. — Korfits († 1616) 267; jvfr. Anne Basse. — Kristen († 1617) 162, 266, 398; jvfr. Sofie Belov. — Otte, Kongens Kammerjunker, 1634 Lensmand p. Baahus, 46, 128, 529, 579 f., 616, 673; jvfr. Jytte Gyldenstjerne. — Ove 260. — Sofie († 1628), Jens Bildes, 616. — Tage Andersen, Lensmand p. Sølvitsborg, 85, 121(?), 124, 145 f., 205, 266, 516, 603, 605, 615, 638, 674, 706; nævnes 17, 30, 111, 155, 203(?), 210, 269, 272, 275, 301, 320, 367, 372, 459 f., 593, 595, 618, 627, 633 f., 685, 703, 715, 741, 751, 770 f., 780, 803, 819; jvfr. Klare Sparre. — Tage Ottesen, Lensmand paa Malmøhus, 121(?), 204, 266, 326, 492, 515 f., 603, 615, 654, 673, 716; nævnes 5, 7, 11, 17, 19, 34, 40, 43, 51, 55, 68, 72, 76, 85, 92, 94, 104, 109, 114, 119, 129, 132, 135, 165 f., 185, 188, 190, 199, 203(?), 242 f., 250 f., 268, 275, 284, 293, 300 f., 314, 367, 374, 377, 384, 388, 415, 425, 433, 436, 504, 507, 521, 537, 572, 591, 593, 622, 625, 646, 657, 668, 679, 691, 693, 702, 706, 717, 722, 724, 727, 737, 744, 746, 750, 757, 770, 780, 783, 788, 806 f.; jvfr. Jytte Gyldenstjerne. — Vibeke, Holger Rosenkrantz Børgesens, 615.
- Thottebjærg, Rasmus Pedersen, Skibstømmermand i Aarhus, 150.
- Thrane, Keld Jensen, Præst i Hornum, 401. — Lavrids Jensen, Kapellan ved Viborg Domkirke, Forstander for Viborg Hospital, 586.
- Throy (Trøye), Daniel, Tolder p. Ruden, 8, 79, 149.
- Thy 9, 25, 62, 89, 500, 768.
- Thyholm, Refs H., 9.
- Thümen, Eustachius von, 265; jvfr. Anne Hansdatter Baden.
- Tia, Hans 649.
- Tidemand, Matthias, i Ronneby, 69.
- Tillitse, Lollands Sønder H., 207, 303.
- Tilst, Hasle H., 659.
- Tingjellinge, V., Flakkebjærg H., 436.
- Timand Jakobsen, Købmand i Amsterdam, 66.
- Tindbæk, Middelsom H., 658.
- Tirstrup, Sønder H. Dyrs, 639.
- Tirup, Bjærg H., Skaane, 740. —, Vennebjærg H., 511.
- Tise, Nørre H. Salling, 49. —, Sdr., Nørre H. Salling, 49.
- Tiset, Ning H., 341.
- Tjele, Sønderlyng H., 592.
- Tjustrup, Ø. Flakkebjærg H., 129. — Sø 129.
- Tjæreby, Strø H., 127. —, Støvring H., 556.
- Tjørnede, Merløse H., 297.
- Tjørnehoved, Niels (Rasmussen) 767.

- Tjørnehoved, Baarse H., 767.
 Tjørnerup, V. Gyng H., 112, 691.
 Toager, Himle H., 314, 335.
 Tobberup, Hørby S. Hindsted H., 658.
 Tofte, Nebbelunde S., Fuglse H., 44.
 —, Als S., Hindsted H., 378.
 —, Valsgaard S., Hindsted H., 659.
 Tofthøj, Tørrild H., 221, 223.
 Tokkerup, Lille, Torup S., V. Gyng H., 42.
 —, Fakse H., 103.
 Toksværd, Hammer H., 41, 203.
 Tollerup, Luggude H., 638.
 Tolstrup, Slet H., 582.
 —, Sønder H. Dyrs, 509, 716.
 —, Voldborg H., 753.
 —, Vor H., 179, 391, 397.
 Tolstrupgaard, Rettrup, Brøndum S., Hindborg H., 341.
 —, Vejlbjby S., Sønder H. Dyrs, 465 f.
 Tolstrupgaard, Dølby S., Hindborg H., 49.
 Tolum, Søvind S., Vor H., 441.
 Tomeholm, V.-Gyng H., 167.
 Tommerup se Tømmerup
 Tommerød se Tømmerød.
 Tommestrup, Stevns H., 32, 747.
 Topgaard, Strellev S., N.-Horne H., 64, 144.
 Topshøj, Lyng H., Alsted H., 707.
 Tor Pedersen, Brygger i København, 366.
 Torben Gabrielsen se Akeleje.
 Tordal, V. Grønning S., Nørre H. Salling, 49.
 Tords Jord, Vitten S., Sabro H., 761.
 Torgrimsstadr, Olafsey(?), Snefellsnæs Syssel, 533.
 Torlak Skulesson, Superintendent paa Holum, Island, 71.
 Tornemark, Ø.-Flakkebjerg H., 27.
 Torning, Lysgaard H., 25, 582, 761.
 Tornved, Tudse H., 762.
 Torp se Tarp.
 Torpe, Himle H., 166, 314, 336 f.
 Torpegaard (Taarpgaard), Aasum H., 206 f., 215.
 Torrild, Hads H., 340, 477.
 Torsager, Ø.-Lisbjerg H., 501.
 Torslunde, Fuglse H., 714.
 Torstholmen, Sengeløse S., Smørum H., 285.
 Torstrup, Ø.-Horne H., 144, 214.
 Torsø, Gyng H., 80.
 —, L.-, Gyng H., 80.
 —, Hovlbjerg H., 414.
 Torum (Forum), Øster H., Skaane, 662, 828.
 Torumkær, N.-Horne H., 499.
 Torup, Bare H., 783.
 —, V. Gyng H., 43.
 —, Hammer S. og H., 772.
 —, Hatting H., 449.
 —, Skam it., 345.
 — Ladegaard (nu: Frisenvold), Galten H., 181.
 —, Skov-, Fakse H., 31.
 Torvard Mogensen, Præst i Arnæs, 627.
 Tosseholm (Tudseholm), Pederstrup S., N.-Asbo H., 104, 149.
 Tosteholmen, Sengeløse S., Smørum H., 160.
 Tostrup, Hindsted H., 658.
 —, Hovlbjerg H., 557.
 —, Ingelstad H., 294.
 — se Taastrup.
 Tostrupgaard, Hindsted H., 658.
 —, Tostrup S., Rinds H., 820.
 Tovstrup, Dallerup S., Gern H., 439, 462.
 Trabjærg, Gudum S., Skodborg S., 423, 552.
 — Rømme, Gudum S., Skodborg H., 378, 423, 552.
 Tranbjærg, Ning H., 523, 658.
 Trane, Mads Hansen, Præst i Varde, 144. — Peder Hansen 741, 753.

- Tranebjerg p. Samsø 482.
 Tranekær, Langeland, 726.
 — Slot og Len 17, 105, 174, 259, 315, 464, 581, 726, 766, 787.
 Trans Kirkeby, Trans S., Vandfuld H., 457.
 Tranum, Ø. Han H., 403.
 Tredje, Knud Sørensen 717.
 —, V.-, Bølling H., 717.
 Tregaard, Aleksander, Guldsmed i København, 184. — Hans, i København, 132, 157.
 Trelleborg, Kristen Pedersen, Baadsmænd, 296.
 — 110. — Borgere 185, 677.
 Treslev, Himle H., 52, 618, 799.
 Troels Bentsen (Truels Nielsen) i Skørby 68. — Pedersen i Farsbølle 581.
 Troelstrup, Aars H., 508.
 — (Trølstrup), Froste H., 91, 168.
 —, Tyrsting H., 329.
 Troldborg, Engbjærg S., Vandfuld H., 35, 200, 539.
 Trohorten, Vallebærg By(?), Egby S., Luggude H., 638.
 Trolle, Børge († 1610) se Anne Munk. — Jakob († 1601) 451; jvfr. Mette Høg. — Niels, Ritmester, 1634 Lensmand i Københavns Len, 134, 136, 265, 276, 291, 516, 579 f., 603, 614, 674 f.; nævnes 590, 592, 599, 624 f., 634, 650, 655, 657, 676, 679, 690, 703, 708, 721, 724, 727, 738, 754, 757, 770, 793, 811, 822, 825 f.
 Trondhjem 159, 437, 505, 507, 651, 729, 759. — Borgere 437, 589. — Kobberværk se Gottes Gabe.
 — Gaard og Len 433, 437, 627, 730, 759 f.
 — Stift 506 f. — Superintendent se M. Peder Skiellerup.
 True, Hasle H., 368.
 Tryggelev, Langeland, 13.
 Tryggevælde Slot og Len 17, 76, 103, 190, 195, 250, 260, 399, 606, 609, 634 f., 662, 724, 747, 753 f., 756, 826.
 Tryghus, Lollands Sønder H., 714.
 Træden, Tyrsting H., 514, 550, 581.
 Trølstrup se Troelstrup.
 Trønner, Kristoffer, i København, 132, 157, 283, 370.
 Trøye, Daniel, se Throy.
 Tudse, Tudse H., 318, 350.
 Tudseholm se Tosseholm.
 Tudsholt se Tysholt.
 Tudvad, Ølsted S., Tørrild H., 222.
 Tue Pedersen, Præst i Tved, se Friis. — Pedersen af Sletterød 112.
 —, Katstrup S., Vor H., 469.
 Tulle Stensen, Fattigforstander i Landskrone, 306.
 Tullebølle, Langeland, 765, 787.
 Tulstrup, Gern H., 382, 402, 408 f., 526.
 —, Hovlbjærg H., 697.
 —, Ning H., 523 f., 658, 681.
 Turup, Baag H., 659.
 Tusholt, Vinding S., Ulvborg H., 388 f.,
 Tustrup, Sønderhald H., 518.
 Tved, Mols H., 497.
 —, Skodborg H., 35, 200.
 Tvenstrup, Hads H., 430.
 Tvindelstrup, Ringsted H., 609 f.
 Twist, Jens Kristensen, i Fjaltring, 147.
 Tybjærg Herred 129.
 Tybrind, Vends H., 249, 271.
 Tyelse, Oxie H., 783.
 Tyge Murmester i Lund 775. — Kristensen, Kaptejnltjnant, 89. — Nielsen, Bogtrykker i København, 616 f. — Pedersen i Riberhus Len (Drabsmand) 774. — Tagesen, Fændrik i Silkeborg Len, 536.
 Tyregod, Nørvang H., 381.
 Tyrestrup, Ning H., 179, 319.

- Tyringe (Tørringe), Gyng H., 80. — Mølle 80.
- Tyrkiet 95, 135, 295, 448, 459, 739, 752.
- Tyrsting Herred, Delefoged se Niels Sørensen. — Herredsfoged se Anders Jensen.
- Tysholt (Tudsholt), Vinding S., Ulvborg H., 332.
- Tyskland 129, 143, 272, 369, 688, 712.
- Tyvkær, Smidstrup S., Holmans H., 573.
- Tødse p. Mors 9, 376.
- Tøger Pedersen, Student, 25.
- Tøllist p. Øsel 809.
- Tømmerup (Tommerup), Arts H., 753.
- Tømmerød (Tommerød), Svanninge Mark, Salling H., 213.
- Tønder, Peder, Arbejdsdreng hos Sti Pors, 818.
- Tønnersø Herred 278. — Tingfoged se Anders Bentsen.
- Tønning 286.
- , Tyrsting H., 534, 581.
- Tønsberg 433.
- Len 313, 560, 792.
- Tørre Monsen, Baadsmand p. Bremerholm, 277.
- Tørrild, Tørrild H., 221.
- Herred 220—224, 445. — Herredsting 220 f., 228.
- Tørring, Vrads H., 119, 171, 456, 569.
- Tørringe se Tyringe.
- Tørskind, Bredsten S., Tørrild H., 224.
- Tørslev, Rougsø H., 50.
- , Ø-, Gerlev H., 555.
- Tøstrup, Aadum S., N.-Horne H., 716.
- Ubberup**, Arts H., 753.
- Ubby, Arts H., 127, 759, 764.
- Ucker, Augustus, Drejer, p. Frederiksborg, 810.
- Udby, Rougsø H., 782 f.
- Udsen, Lavrids Ebbesen, Lensmand p. Skanderborg og Aakær, 56, (253), 453, 517, 611; nævnes 17, 22, 36 f., 43, 81, 86 f., 119, 147 f., 164, 171 f., 176 f., 179 f., 184, 189, 195, 200, 209, 230, 254, 255, 270, 272, 295, 320 f. 326, 329, 332, 339, 344, 346 f., 358, 364, 367, 370, 373, 379, 381 ff., 388, 391, 397, 402 f., 407—11, 415 f., 420 f., 423, 430, 432, 437, 446, 451, 453, 456, 461 f., 471, 474, 483, 495, 497 f., 501, 505, 514, 518, 523 f., 526, 529, 534, 537 f., 540, 544, 550 f., 560 ff., 569, 577, 584 f., 589, 591, 630, 657 f., 672, 682, 686, 701, 715, 726 f., 731, 741 f., 757, 762, 764 f., 801, 813, 820 f., 823.
- Udstrup, Sabro S. 658.
- Ugerup (Urup), Aksel, kgl. Ingeniør, Guvernør i Kristianspris, 107, 131, 136, 438, 517, 616, 745 f., 802, 815 f. — Helvig, Thomes Nolls, 442, 517, 546, 565, 615, 617, 828. — Jørgen, Major, 90, 242, 266, 281, 517, 616; jvfr. Anne Ulfstand. — Karen, Frederik Buddes, 517. — Maren, Kristoffer Ulfeldts, 516, 565, 615. — Ove († 1622) se Kirsten Kaas.
- Uggerløse, Merløse H., 109, 182.
- Uggerslev, Skam H., 160, 252.
- Uglerup, Tudse H., 753.
- Uhe, Ringive S., Nørvang H., 478, 539, 559.
- Ulbølle, Salling H., 764.
- Ulfeldt, Beate, Henrik Lindenovs, 517, 615 f. — Birgitte, Otte Krafes, 615. — Edel († 1633), Keld Brockenhuus's, 262, 376, (545). — Elsebet, Jesper Friis's, 516, 613. — Frans 358. — Jfr. Helvig 105, 407, 424, 525. — Jakob Jakobsen, Ri-

- gens Kansler, Lensmand p. Nyborg († 1630) 553 f., 714, 769; jvfr. Birgitte Brockenhuus. — Jakob Korfitsen († 1630), Befalingsmand over Augdesiden, 10, 75, 254, 265, 473; jvfr. Lisbet Daa. — Jfr. Kirsten († 1632) 407. — Knud 46, 266, 516, 603, 613, 674; nævnes 34, 167, 249, 344, 416, 638; jvfr. Anne Lykke. — Knud Kristoffersen, Hofjunker, 529. — Korfits, Lensmand p. Baahus, 1634 Lensmand p. Stege, 267, 578 ff., 595, 673, 675, 705; nævnes 31, 433, 636, 650, 659, 690, 791, 815, 826. — Korfits Mogensen, Skibskaptejn, Admiral, 189 f., 210, 261, 692, 698, 771, 781. — Kristoffer Knudsen, Lensmand p. Helsingborg, 33, 129, (143), 146 f., 266, 325, 346, 492, 516, 595, 610, 615, 654, 673, 712, 716, 793; nævnes 5, 7, 15, 17, 19, 30, 43, 51, 64, 72, 74, 76, 80, 109, 119, 169, 216, 218, 243, 255, 301, 314 f., 374, 377, 388, 433, 436, 472, 521, 593, 604, 625, 633, 638, 655, 657, 673, 677, 679, 717, 722, 731 f., 740, 747, 751, 770, 778, 794, 807; jvfr. Maren Ugerup. — Lavrids, Løjtnant, 46, 258, 266, 289, 302, 516, 603, 674; jvfr. Sofie Rantzau. — Maria, Aksel Arenfeldts, 615.
- (ikke adelig), Niels, Kok i København, 656.
- Ulfstand, Aksel 266, 275 f. — Anne, Jørgen Ugerups, 517, 616. — Else († 1634), Jørgen Urnes, 484. — Helle, Niels Lykkes, 612. — Holger († 1609) se Anne Skovgaard. — Ingeborg, Jørgen Vinds, 565. — Margrethe, Mogens Juels, 612. — Tale, Palle Urnes, 615.
- Ulsund, Skodborg H., 120, 404, 574.
- Ulkendrup, Lunde S. og H., 460.
- Ullerslev, Lollands Sønder H., 207, 303, 715.
- , Vindinge H., 465.
- Ullerup, Refs H., 72.
- Ulrichs, Cort, af Brunsvig, 71.
- Ulrik, Hertug, Christian IVs Broder († 1624), 31.
- , Hertug, Christian IVs Søn († 1633) 431, 571 f., 776.
- Ulslev, V., Musse H., 629.
- Ulstrup, Arts H., 61.
- Ulvborg Herred 684.
- Ulvhøj, Børglum H., 512, 597.
- Underaare, Børglum H., 512, 597, 801.
- Unger, Hans Wulf von 752; jvfr. Birte Kaas.
- Urban Jakobsen, i Aalborg, 118, 325.
- Ure, Tørrild H., 223, 228.
- Urlev, Bjærge H., Jylland, 230.
- Urne, Aksel Eriksen 192. — Aksel Jørgensen 461, 612; jvfr. Anne Rodsten. — Aksel Knudsen († 1626) 265; jvfr. Birgitte Gyldenstjerne. — Jfr. Anne Akseldatter 437 f., 767. — Dorte, Ove Gjeddes, 615. — Ejler Knudsen, Lensmand i Bratsberg Len, 61, 151, 253, 265, 516, 603, 674, 790, 793; nævnes 63, 444, 551; jvfr. Jytte Gyldenstjerne. — Jfr. Ellen 180. — Erik Akselsen († 1631) 85, 151, 187 f., 235 f., 235 f., 251, 773. — Frederik til Alslev og Bregentved, Lensmand p. Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup, 265, 283, 517, 603, 614; nævnes 5, 12, 14, 16 f., 24, 29, 31, 42, 47, 51 f., 73, 95, 101 ff., 108 f., 131, 138, 152, 154, 164, 169, 182, 190, 195, 231, 270, 274, 277, 280, 313 ff., 351, 370 f., 399, 410, 425 f., 498, 502, 579, 590, 606, 621, 624, 633 f., 637, 645 f., (661, 667), 668 f., 671, 673, 679, (683), 688, 702, 712, 715, 721, 727 f., 730 f., 743, 747, 752,

- 754, 756, 760, 766, 773 f., 780, 784, 790, 805, 810 f., 819, 822 f., 825 f.; jvfr. Karen Arenfeldt. — Johan 484, 616; jvfr. Else Ulfstand. — Jørgen Knudsen, Rigens Marsk, Lensmand p. Vestervig Kloster, 102, 452, 488, 492, 515, 546, 603, 611, 654, 673, 716, 741, 798; nævnes 9, 15, 17, 94 f., 126 f., 167, 195, 289, 321, 366, 384, 405, 433, 437 f., 458, 479, 500, 547, 572, 590, 686, 732, 748, 764, 783, 796, 801, 807, 814; jvfr. Margrete Marsvin. — Karen Hansdatter, Isak Pedersen Maaneskjolds, 266, 614. — Klavs Lagesen 616; jvfr. Sidsel Laxmand. — Knud Akselsen († 1622) 265, 304; jvfr. Merete Grubbe. — Kristoffer Knudsen, Statholder i Norge, Lensmand p. Aggershus, 141, 492, 516, 673; nævnes 10, 76, 425, 433, 572, 578, 710, 729 f.; jvfr. Sofie Lindenov. — Margrete, Sten Rodstens, 611. — Palle Johansen, Kornet, 185, 212, 267, 615, 619, 743, 750; jvfr. Tale Ulfstand. — Regitse, Jost Frederik Pappenheims, 564, 614. — Sivert Knudsen, Lensmand p. Roskildegaard, 134, 136, 265, 603, 614, 674, 688, 739, 778; nævnes 6, 16 ff., 24, 29, 31, 41, 51, 66, 76, 90, 97, 100, 109, 120 f., 128, 131, 135, 139, 154, 156, 167, 184, 190 f., 202 f., 212, 216, 235, 240, 282, 300, 318, 320, 362, 374, 399, 497, 502, 521, 565, 579, 592, 599, 605, 619, 633 f., 662, 679, 705, 708, 723, 726, 753, 756, 770, 779 f., 784, 799, 802, 806, 811, 815, 822, 825; jvfr. Helvig Lindenov.
- Urup se Ugerup.
- Ustrup, Sabro H., 544, 586.
—, Vor H., 726.
- Utterslev, Lollands Nørre H., 387.
—, Sokkelunds H., 655.
- Vaagens Fogderi, Nordlands Amt, Norge, 75.
- Vaarst, Fleskum H., 220.
- Wackerbart, Otto von, 677.
- Vadsby, Smørum H., 160, 285.
- Vadskærgaard, Tørring S., Vrads H., 569.
- Valborg Jensdatter i Fjaltring 147, 431. — Pedersdatter, Knud Rasmussens i Maribo, 706.
- Valby, Holbo H., 120.
—, Hovlbjærg H., 697.
—, Jerrestad H., 203.
—, Sokkelunds H., 156. — Bjærg 239.
—, St., Slagelse H., 316.
- Waldamar, Henrik 542.
- Valde, Fjære H., 760.
- Waldkirch, Henrik († 1629), Boghandler, se Gedske.
- Valdemar Christian, Christian IV's Søn, 56, 93, 102, 217, 453, 522 ff., 532, 544, 576, 598, 658 f., 680 ff., 784, 812.
- Valentin, M., Notarius p. Københavns Børs, 735.
- Valkendorf, Henning Henningsen til Brangstrup og Glorup, Lensmand p. Odensegaard, 3, 167, 265, 516, 603, 613, 673 ff.; nævnes 2, 17 f., 34, 40, 56, 69, 78, 85 f., 98, 117, 121, 124, 135, 151, 170 f., 179, 182, 187, 192, 197 f., 201, 205 f., 212, (215), 231, 235, 246 f., 251 f., 259, 268, 271, 275, 279 f., 302, 338, 372, 397, 400, 449, 465, 481, 499, 560 f., 565, 589 f., 592, 599, 620, 623, 626, 631, 649, 657, 668, 671 f., 676, 680, 698 ff., 710 f., 725, 731, 737, 742 f., 749, 757, 769 f., 773, 795 f., 800, 802, 806 ff., 811, 817, 822; jvfr. Anne Barnekow. — Henning Jørgensen til Glorup († 1626) se Anne Brockenhuus.
- Valkærre Torn, Torne H., 19.

- Valle p. Gulland 788.
 —, Varberg Len, 760.
 Vallebjærg, Luggude H., 638.
 Vallensved, Ø. Flakkebjærg H., 60 f., 211.
 Vallestrup, Asminderup S., Merløse H., 741.
 Vallingerød, N.-, Merløse H., 297.
 Vallø By, Bjæverskov H., 234, 273.
 — Hovedgaard, Bjæverskov H., 97, 284, 304, 306, 730, 733. — D a t.: 26.
 Valmar, Gulland, 256.
 Valsgaard Sogn, Hindsted H., 659.
 Walter (Volters), Peder, i Nyborg, 464, 659.
 Vamdrup, Anst H., 433.
 Vamdrupgaard, Vamdrup S., Anst H., 433.
 Vandal, Hans, Dr., Biskop i Viborg Stift, 59; nævnes 62, 106, 135, (209), 349, 367, 404 f., 413, 438, 451, 459, 507, 518, 553, 577 f., 755, 782.
 Vandborg, Vandfuld H., 189, 458.
 Vandel, Jens, i Ure, 228.
 Vandfuld Herred, Herredsfoged se Niels Madsen.
 Vandstadstorp, Færs H., 484.
 Vanterød, Albo H., 82.
 Varberg 74, 259, 269, 314, 340, 617, 721. — Borgemester se Mads Rasmussen. — Raadmand se Hans Jensen. — Borgere 19, 52, 166, 175, 293, 314, 340 f., 454, 687. — Ladegaardsgærdet 52.
 — Slot og Len 17, 67, 78, 91 f., 94 f., 109, 111 f., 141, 145, 150, 160 f., 173, 175, 233, 259, 269, 271, 275 f., 314, 335 ff., 340, 368, 436 f., 454, 515, 599, 631, 684. — Ridefoged se Jens Jensen. — Slotspræst se Peder Ebbesen. — Slotskriver 336, 764; se ogsaa Markus Lavridsen, Niels Sørensen.
 Varde 75, 161, 268, 333, 468, 530. — Borgemester se Lars Jensen. — Borgere 144, 333, 468 f., 497, 499 f., 530. — Bro 500. — Mølle 532 f. — Sogns Landkommune, V. Horne H., 64.
 Vardøhus Len 651.
 Varpelev, Stevns H., 636.
 Vasspyd, Erik (var † 1625) se Karen Pax.
 Vaterland 430.
 Vatsnfjord, Isefjord Syssel, Island, 621.
 Vedby, N.-, Falsters Nørre H., 629.
 Vedbæk, Sokkelunds H., 155, 724.
 Vedhygge, Gyngø H., 80.
 Vedslet, Vor H., 381.
 Veggerby, Hornum H., 739.
 Wegner, Thomas Kortsen, Mag., Biskop i Stavanger Stift, 507.
 Wehrkamp, Bernt 649.
 Weide, Borkart von der († før 1627) 702.
 Weiher (Veyer), Johan (Hans), polsk Gesandt, 4, (727, 763, 770, 786).
 Weisell, Matthias, kgl. Instrumentist, 237.
 Vejby, Rødding H., 549.
 Vejlbj, Hasle H., 403, 557.
 —, Sønder H. Dyrs, 466, 509, 716.
 —, Sønderhald H., 465 f. 509.
 Vejle 75, 161, 268, 349, 401, 526, 558. — Borgemester se Klemens Sørensen. — Byfoged se Søren Knudsen Kølholdt. — Raadmand se Lavrids Lavridsen. — Tolder se Søren Knudsen Kølholdt. — Borgere 56, 127, 143, 255, 347, 352, 354 ff., 372 f., 408, 483, 526, 545. — Hospital 389.
 Vejlinggaard (Vellinggaard), Dybe S., Vandfuld H., 110.
 Vejmosse, Baarse H., 724.
 Vejrs, Oksby S., V. Horne H., 44.

- Vejrum, Sønderlyng H., 207, 256.
 Velds, Sønderlyng H., 295.
 Vellev, Hovlbjærg H., 256, 458, 474, 555, 557.
 Velling, Tyrsting H., 535, 550.
 —, V.-, Middelsom H., 658.
 —, Ø.-, Middelsom H., 556.
 Vellinggaard se Vejlinggaard.
 Vemb se Vium.
 Vendel, Palle Pedersen, Præst i Linaa og Dallerup, 342, 482; jvfr. Anne Pedersdatter.
 Vendelbo Stift se Aalborg Stift.
 Vendsyssel 62, 520.
 Vengegaard, Hjelmlev H., 534.
 Vennebjerg, Vennebjerg H., 8.
 Wensin, Anne, Hans Markdanners, 613.
 Venø, Skodborg H., 291.
 Werckmand, Ernst, tysk Sekretær, 102.
 Verlinge, Stehag S., Onsjø H., 257.
 Verona, Italien, 809.
 Verum, Peder, i Kalø Len, se Vorm.
 Wesel i Cleve 698.
 Vesling, Johan, i Ringkøbing, 119 f.
 Vespenø (Vestmannæerne) 96, 295 f., 588, 651—54.
 Vestbirk, Vor H., se Birk.
 Vestenskov, Lollands Sønder H., 207, 303.
 Vester Sogn, Nørvang H., 483 f.
 Vesteraalens Fogderi, Norge, 164.
 Vesterby, Bjærg H., Jylland, 568.
 —, Froste H., 91, 168.
 —, Langeland, 13.
 Vestergaard, N.-Horne H., 499.
 —, Vallebærg By, Egby S., Luggude H., 638.
 Vesterhavet se Nordsøen.
 Vesterheide, Gullands Sdr. H., 732.
 Vesterlykke, Assens S., Bjærg H., Jylland, 491.
 Vesterstad, Færs H., 91.
 Vestersøen se Nordsøen.
 Vestervig, Sdr., Tjust H., Sverrig, 394.
 Vestervig Kloster og Len 9, 17, 118, 255, 259, 321, 325, 458, 488. — Skriver se Knud Nielsen.
 Westfalen 727.
 Vestkinde, Gulland, 217.
 Vestmandø (Vestmannæerne) se Vespenø.
 Vestorp, Haderup (nu: Grove) S., Ginding H., 523.
 Vestrup, Støvring H., 556.
 Wewitzer, Morten, se Rosenstjerne.
 Vettterslev, Ringsted H., 103.
 Vevelsgrund, Vesterheide S., Gullands Sdr. H., 732.
 Veyer, Johan se Weiher.
 White (Hvit), Markus, Skibskaptein, 260.
 Vibe, Peder, kgl. Agent (Resident) i Paris, 1634 Resident i Stockholm, 351, 685, 712, 722, 797.
 Viborg 75, 259; nævnes 171, 324 f., 367, 648, 741, 753, 767. — Borgere 75, 106, 122, 220, 366 f., 405, 438, 518, 578, 586, 755, 820, 823. — Bisperesidens 105, 122, 209, 455, 543 f., 552, 767 f. — Domkapitel 105, 152, 438, 508 f., 543 f., 586. — Domkirke 21, 106, 172, 586, 768, 823. — Kantor se Niels Friis. — Graabrødre (Nørresogns) Kirke 518, 578, 755. — Sortebrødre (Søndresogns) Kirke 404, 820. — Hospital 152, 387, 389, 438, 490, 508 f., 535, 755. — Hospitalsforstander se Lavrids Thrane. — St. Hans Kloster 250.
 — Landsting 220, 355, 555.
 — Snapsting 408, 555.
 — Stift 62, 135, 413, 466, 507, 806.
 — Superintendent se Dr. Hans Vandal.
 Viby, Bjærg H., Fyen, 600.

- Wichmand, Henrik, Skovrider i Anst Herred, 531.
- Viderup, Mols H., 445, 475.
- Viffert, Aksel Tønnesen († 1580) 226.
- Vigerslev, Skovby H., 523, 659, 663.
- Vigerum, Fers H., 293 f.
- Vigfus Gislason, Sysselmand p. Island, 533.
- Vildberg, Søren Jensen, Præst i Ej-sing, 496 f.
- Vildbradt, Jens, i Stege, 436.
- Vile, Harre H., 341.
- Villads Nielsen i Nørager 518 f.
- Villerslev, Hassing H., 9.
- Villie, Sdr., Ljunits H., 85.
- Villum Adriansen, Skipper, 322. — Evertsen, Skibskaptejn, 53, 540, 549. — Lukassen i Odense 352; jvfr. Barbara. — Mortensen se Rosvinge. — Thomsen, Landsdommer i Blekinge, 145, 806.
- Willum, Johan de, i København, 6. — Povl de 645 f.
- Vils, Vejerslev S. p. Mors, 9, 376.
- Vilsgaard, Vejerslev S. p. Mors, 9, 376.
- Wilstrup, Albrekt Jakobsen, Præst i Starup og Nebel, 209, 258, 411 f.
- Vilstrup [N.-], Skibet S., Tørrild H., 225, 229.
- Vinbjærg, Favraas H., 20, 606.
- Winckler, Melkior, i København, 495.
- Vind, Anne Jakobsdatter, Thomes Jensen Kaas's, 611. — Anne Kristensdatter, Jørgen Krags, 611. — Ellen, Kristen Krags, 611. — Else, Knud Rodstens, 611. — Henrik († 1633), Admiral, Lensmand p. Bakke Kloster, 138; jvfr. Margrete Laxmand. — Iver, øverste Kancellisekretær, Lensmand over Lister Len, 48, 57, 144, 210 f., 215, 532 f.; nævnes 45, 128, 140, 350, 822; jvfr. Helvig Skinkel. — Jakob († 1607) se Else Høg. — Jørgen, Rentemester, 1634 Lensmand i Herrisvad Klosters Len, 33, 265, 317, 580, 593, 595, 644 f., 654 f., 686, 703; nævnes 4, 6, (10, 15, 22, 28, 31, 42), 45, (48, 51), 66, (71, 73, 74—76, 79, 83 f., 90, 110 f., 124 f.), 128 (137 ff., 152, 154, 167), 170, (172), 177, (180, 182, 191, 200, 211, 236 f., 239 f), 248, (250, 253, 257, 261, 269 f., 274, 280, 283, 286, 292, 299), 304, (306, 309 f., 312, 323, 339 f., 342, 346 f., 357 f., 370), 371, (375, 377, 384 ff., 396 f., 406, 417, 422), 426, (431, 435, 439 ff., 443 f., 462 f., 471 ff., 476 f., 479 f., 488, 503, 515), 527, (530, 537, 540, 549, 560, 571 f., 581, 591, 593, 621), 622, (624, 627, 631 ff., 645), 658, (660, 667, 670 f., 675, 689, 703 f., 717, 721, 734 f. 745, 758 f., 769, 783 f., 786, 792 f., 797), 798, (802, 805 f., 808 f.), 810, (813, 816, 818), 819 f., (825); — jvfr. Ingeborg Ulfstand.
- Vind, Ulvborg H., 421, 444, 542.
- Vindblæs, Gerlev H., 403, 412 f., 694.
- , Slet H., 582.
- Vindeby, Langeland, 13, 761.
- Vinderslev, Lysgaard H., 157, 248, 326 f., 411, 473, 502, 573, 720.
- Vinderslevgaard, Vinderslev S., Lysgaard H., 678.
- Vindfælde, Ask S., Onse H., 197.
- Vinding, Ulvborg H., 332, 388 f., 523, 659.
- Vindinge Gaard, Ø. Flakkebjærg H., 67, 84, 371.
- Vindos, Kjøse Syssel p. Island, 533.
- Vingaardsjorden, Sengeløse S., Smørum H., 113.
- Vingsted Mølle, Tørrild H., 222—26.
- Vinkel, Skodborg H., 219.

- Vinkelgaard, Heldum S., Skodborg H., 194.
- Winsløw, Hans Hansen, Præst i Osby, 669.
- Vinstrup, Ø.-Flakkebjærg H., 129. —, Gerlev H., 555.
- Vinter, Mads Jensen, i Fjaltring, 147. — Mads Pedersen, i Sønderby, 147.
- Winther, Lavrids Kristensen, Præst i Holtug, 299.
- Virum, Sokkelunds H., 650.
- Visborg Slot og Len 78, 145 f., 163, 218, 243 f., 251, 384, 549, 622, 721, 770. — Underskriver se Jens Pedersen. — Jvfr. Gulland.
- Visby, Gulland, 163, 217, 400. — Borgemestre se Hans Kruse, Baltasar Smidt. — Raadmand se Hans Olsen. — Borgere 135, 145, 218, 300, 617, 646 f., 725.
- Visby, Hassing H., 9.
- Wisch, Wulf von der, 676.
- Viskum, Sønderlyng H., 207.
- Wismar 274.
- Wismitz, Greve af, se Stanislaus Lubomirski.
- Wisniovetz, Hertug Janusius af, 151.
- Vissenbjærg, Baag H., 640.
- Vissing, Galtén H., 179, 319, 531. —, Sdr.-, Tyrsting H., 364.
- Vistofte, Mols H., 445.
- Vitten, Sabro H., 420, 437, 538, 551, 761.
- Wittrup, Anne, Jesper Grubbes, 266, 354, 614, 674. — Barbara, Kristian Friis's, 515, 545, 563, 614.
- Vitved, Hjelmslev H., 326, 380.
- Viuf, Brusk H., 648.
- Vium (Vemb), Nørre Horne H., 122.
- Viverup, Fakse H., 238.
- Vivtrup, Haderup S., Ginding H., 659.
- Vladislavs (IV) Sigismund, Konge af Polen, (4, 151, 593, 822).
- Vognsen, Jfr. Anne 112, 176. — Joland, Niels Langes, 611. — Jfr. Margrete 112, 176. — Vogn. 804.
- Vokslev, Hornum H., 57, 739.
- Voldby, Gern H., 544, 658. —, Nørre H. Dyrs, 56.
- Volder, Ramme S., Vandfuld H., 439.
- Volderslev, Odense H., 307.
- Volf Baltersen i Aarhus 670.
- Wolgast 780.
- Vollerup, Børglum H., 512, 598.
- Vollerupgaard, Gimlinge S., V. Flakkebjærg H., 429.
- Volling, Hindborg H., 168.
- Volstrup (Jylland?) 167.
- Volters, Peder, i Nyborg, se Walter.
- Vonsild Herred se Onsild.
- Vor, Rougsø H., 473.
- Vor Herred 484, 518. — Delefoged se Peder Kristensen Bye. — Herredsfoget se Kristen Frost.
- Vor Klostermølle, Tyrsting H., 364.
- Vorbasse, Slavs H., 153, 403, 539.
- Vordingborg 29 f., 74, 124, 260, 503, 565, 631, 712, 734 f. — Skolemester se Søren Povlsen. — Borgere 14, 151, 733. — Færge 14, 641.
- Vordingborg Slot og Len 17, 26, 36, 50 f., 76, 116, 136 f., 141, 143, 151, 165, 190, 238, 260, 270, 313, 399, 441, 503, 591 f., 598, 605, 609, 634 f., 662, 696, 699, 711, 721—24, 734, 747, 749, 756, 484 f., 797 f., 826. — Skriver se Henrik Pedersen.
- Worgewitz, Georg von, Staldmester hos Hertug Philip af Sønderborg, 676.
- Vork, Jerlev H., 225, 229.
- Workum (Borkum?), Friesland, 694.
- Vorkær Eng, Tiset S., Ning H., 327.

- Vorm, Hans, Skovrider i Silkeborg Len, 393. — (Verum), Peder Hansen, i Vejlbj, 433, 466.
- Vormslev se Ormslev.
- Vorning, Sønderlyng H., 556.
- Vosnæsgaard, Ø.-Lisbjærg H., 170, 359.
- Vrads Herred 339, 360. — Skovrider se Hans Brunsvig, Jon Andersen.
- Vram, N.-, Sdr.-Asbo H., 204.
- Vrangerup, Skummeslev S., Høgs H., 760, 778.
- Vridsløselille, Smørum H., 793.
- Vrigsted, Bjærg H., Jylland, 427, 491.
- Vrove, Fjends H., 458.
- Wulf, Knud, Apoteker i Nyborg, 191.
- Vust, Herman, Knivsmed, 132, 153, 157. — Johan, Knivsmed, 154.
- Vær, Vor S., 184, 295, 715.
- Værebros Mølle, Sømme H., 715 f. — Nederste Mølle 799.
- Wckermünde, Tyskland, 199.
- Ydby, Refs H., 72.
- Ydernæs, Ø. Flakkebjærg H., 138.
- Yderup se Jyderup.
- Yding, Vor H., 382, 392, 462, 495, 524, 529, 538, 715.
- Ynglingerum, Gyng H., 80.
- Yrkedals Ladested, Norge, 729.
- Ys, Jakob von, se Aix.
- Ystad 74, 165, 268, 388, 414, 693, 722, 780. — Tolder 622; se ogsaa Hartvig Andersen. Seguld (Sefgud) Nielsen. — Toldskriver 622. — Borgere 210 f., 504, 596, 618, 622.
- Zakarias N. (Kristensen?), Trompetter, 776.
- Zamoiski, Thomas, polsk Kansler, 151.
- Zeeland, Provins i Nederlandene, 593.
- Zitzevitz, Jfr. Karen 645, 718, 803 f. — Mathias 616.
- Æbeltoft 75, 259, 268, 457, 789. — Borgere 366, 688.
- Æbelø, Hjelslev H., 518.
- Ægidius Jensen, Dr. med., prakt. Læge i Randers, 437.
- Øby, Viskum S., Sønderlyng H., 207.
- Ødegaard se Odgaarde.
- Ødsted, Jerlev H., 433.
- Ødum, Galten H., 69, 380.
- Øksendrup, Gudme H., 731.
- Økær, Malmøhus Len, 216.
- Ølby, Hjerm H., 773.
- Ølgod, Ø.-Horne H., 144, 214.
- Ølinge, Ø.-, se Olinge.
- Øls, Hindsted H., 523, 658.
- Ølseagle, Ramsø H., 90.
- Ølst (Ølsted), Galten H., 350, 420, 444, 542, 627, 725.
- Ølsted, Hatting H., 88, 209, 329, 395, 506.
- , V.-Lisbjærg H., 216.
- , Salling H., 307, 344 f. — se Ølst.
- Ønnerup, Vemmenhøgs H., 783.
- Ønslev, Falster, 282, 686.
- Ørbecks, Margrete, i Horsens, 354 f.
- Ørby, Luggude H., 638. — p. Samsø 511.
- Ørbækklunde, Ørbæk S., Vinding H., 252.
- Ørding p. Mors 485, 762, 805.
- Øremølle se Ørmelle.
- Øresund 47, 51, 53, 96 ff., 103, 107, (131), 151, 159, 267, 274, 291, 425, 604, 621, 633, 654, 698, 715, 727, 730, 746, 752, 760, 773, 803, 822.

- Tolderne 47, 97, 101, 107, 132, 151, 159, 196, 241, 249, 580, 590, 593 f., 669, 671, 685, 746, 822; se ogsaa David Lucht, Hans Meckelborg. — Toldskrivere 241, 249; se ogsaa Jørgen Beyer, Kristen Davidsen, Abraham Meckelborg, Vilum Mortensen Rosenvinge. — Visitererne 370 f.; se ogsaa Hans Piper.
- Øretorped se Oretorp.
- Ørkedal, Sdr., Trondhjems Amt, 758 f.
- Ørkenet, Ø.-Gynge H., 594.
- Ørmelle (Øremølle), Vemmenhøgs H., 104, 146, 149, 783.
- Ørn, Jakob, kgl. Sanger, 810.
- Ørre, Hammerum H., 73.
- Ørridslev, Lunde H., 737.
- , Vor H., 179, 391, 397.
- Ørslev, Baarse H., 292, 763.
- Ørsted, Baag H., 61.
- , Ramsø H., 684, 740, 779.
- , Rougsø H., 290, 295, 473, 783.
- Ørum, Jens Kristensen, Præst p. Fur, 349.
- , Sønderlyng H., 295, 827.
- Ørum Slot og Len 1, 9, 13, 17, 72, 124, 145, 227, 260, 322, 410, 488, 694. — Kapellan se Anders Jensen.
- Øsel 141, 723, 821. — Lagmand se Bent Hogensen. — Jvfr. Arnsborg Slot og Len.
- Østbirk, Vor H., 441, 672. Jvfr. Birk.
- Østengaard, Skibet S., Tørrild H., 221.
- Østenkøb, Svenskøb S., Froste H., 32.
- Østerby, Ning H., 562.
- Østergaard, Munkebo S., Bjærg H., Fyen, 281, 537, 772.
- , Tulstrup S., Ning H., 407.
- , Heldum S., Skodborg H., 457.
- Østersøen 53, 633, 654.
- Østofte, Fuglse H., 386, 640.
- Østrupgaard, Østrup S., Lunde H., 700.
- Øve, Færs H., 165.
- Øynhausen, Henrik Herman von, 712 f. — Morits Herman von, Oberst, 712 f.
- Øxenholt, V. Gynge H., 602.

Sagregister.

Aa, Tilsanding af, 646; —, Oprensning af, 176, 251, 278.

Adel. Adelsbrevs Tildeling 527, 722, 752; Revers 527. Adelen tilsiges til fyrstelig Begravelse 264—67, 571; til fyrsteligt Bryllup 610—16, 724 f.; udlaaner Sølvtoj til fyrsteligt Bryllup 384, 602 f. Adelsmænd skal opvarte fremmede Gesandter 705 f. Adelen faar fri Befordring paa Hjemrejsen fra Prins Christians Bryllup 770. Kongen gør Adelsmands Bryllup 673 f. Adelsmand skal begive sig til København 141, 712. Adelen skal personlig møde til Mønstring 136. Adelsmænd skal kavtionere for Kongens Laan 377. Adelen lover Kronen Hjælp af Penge og Korn 572, 588 f. Adelsmand skal forsvare Adelsenke i de hende paaførte Trætter 714. Adelsmand skal tilbagebetale Betalingen for en af ham solgt, men senere ham fradømt Gaard 469; maa sælge sin Hustrus Jordegods til Betaling af Gæld 302; maa sælge sin Søsters Gaarde til Gavn for hende 192, 318; skal raade sin Myndling, en Adelsjomfru, ved Salg og Mageskifte af hendes Gods 424; maa sælge sin Myndlings, en Adelsjomfrus, Gods 720, 767; maa udstede Skøde for sin Datter 390;

maa udstede Skøde for en ar Adelsmand 143, 559. Adelsjor maa være sin egen Værg 176, 350, 392, 777. Adelsdame være raadig over sit Gods 777. Adelsdame maa ikke se sit Gods 271 f. Adelsjomfru sælge eller mageskifte sit (21, 92, 94, 170, 188, 428, 512, 748 f., 796. Adelsjomfru (Ad frue) maa sælge eller pants sit Gods til Betaling af sin (112 f., 172, 180, 350, 592, 748, 771. Adelsdame faar Erstat for Udsæden paa bortsolgt Jo gods 126; handler imod Indfe i hendes Gods 206; faar Indfe i sin Broders Gods 448 f. Ad jomfru maa forestaa Umynd Gods 308, 404, 574. Adelsd maa tage sine Broderbørn til 493 f. Adelsdame, gift med Ufri, kræver Arv efter sin S 156 f. Adelsfrue maa sælge Arvepart 20 f.; forarmet, faar derholdning 93. Adelsjomf danser i en Ballet 545 f., Adelsjomfru maa gifte sig i Udlænding paa visse Betinge 111; drager bort med en an Ægtemand 820; beskyldes for l sel i Dølgemaal 330 f.; død i landet 255, 277. Adelsmænd i Kongen Laan se Gældsbr

Pantebreve; giver Forskrivning i Arv 354; skal revidere sin Fogeds Regnskab inden en bestemt Tidsfrist 248; der agter at føre Reb paa en Ejendom, forbyder Bonden at høste 700. Adelsmands Gæld til Kongen 84 f.; til Kirke, Hospital m. m. 99, 394; i Udlandet 416 f. Indførsel i Adelsmands (Adelsdames) Gods 2 f., 11 f., 45. Adelsmand, der ikke vil holde Maning, sættes i Fængsel, 183, 205. Adelsmand tilskøder sine uægte Børn Købstadgods 3. Adelsmand gør sig skyldig i Lejermaal 15, 819. Adelens Forseelser, Bøder herfor 211. Trætte mellem Adelige 45 f., 232, 254, 275, 725, 733 f., 791, 822 f.; mellem Adelsmand og Kronen 252; mellem Adelsmand og hans Folk, 1, 11, 767; mellem Adelig og Borger 68 f., 185, 320 f., 344, 507, 638; mellem Adelige og Bønder 57 ff., 136, 500, 625, 803 f. Adelsmand, fraværende i Rigens Bestillinger, maa ikke paaføres Trætte 595. Jvfr. Indlager, Mønstring, Rustning, fyrsteligt Bryllup, Dragefruer.

Adelsgods, Forpagtning af, 809; Trætte om, 822 f.

Agent i Bryssel 307; svensk, i Helsingør, se Johan Fegræus. Jvfr. Gesandt, Resident.

Akademi i København 241, 814.

Akademi i Sorø. Hofmester se Just Styggesen Høg. Forstander se Hans Stephanius. Professorerne skal gennemse de nye Skolebøger 272 f.; skal forfærdige en Komedie til Prinsens Bryllup 452. Adelsbørn fra Akademiet skal bruges til Ballet 596. Edelknaber til Kongens Søn Grev Valdemar 217. Optagelse i Sorø Akademi og Skole

5, 36, 54, 61, 92, 133, 167, 191, 288, 297, 313, 339, 360, 431, 448, 469 f., 514, 521, 554, 572 f., 581, 606, 683 f., 740 f., 760, 777, 779, 787, 798, 812, 821. Akademiet skal optage et Antal uadelige Børn 707 f. Tilladelse til at blive i Skolen ud over Tiden 814. Restancer af Skolepenge 174, 710 f. Ølbrygning paa Akademiet 812. Revision af Akademiets Regnskaber 769 f., 799.

Akcise se Sise.

Allun 793.

Almanakker 297, 306, 334.

Ammunition 281; Regnskab herfor 71, 802. Ammunition udlaant fra Tøjhuset 802. Ulovlig Ammunition 773 f.

Apoteker 758. Indgreb i Apotekerprivilegier 191, 200 f. Apotekere 236. Apoteker skal vedligeholde sit Apotek og Vinkælderen 578; afstaar Vinkælder 118.

Arbejdsløse anvendes til Fæstningsanlæg 16 ff.

Arkeli. Kongens Arkeli paa Holmen 799. Jvfr. Skyts, Vaaben.

Arkiv, Kongens. Registranter 376. Lensarkiv 128. Private adelige Arkiver 21, 88, 151, 165, 187 f., 219—29, 235, 251, 294, 303, 309, 452, 481, 648, 697, 769, 787. Registrering af Arkiver 128, 251, 452.

Arrestation af Skibe se Beslaglæggelse.

Arresthus 703.

Artilleri se Skyts.

Arv. Arvesager efter Adelige 16, 20 f., 45 f., 99, 120, 128, 140 f., 156 f., 162, 170 f., 214 f., 234, 249, 258, 263 f., 302 f., 354, 475, 484, 486, 519, 689, 697, 743 f., 820; efter Uadelige 80, 240, 275, 286 f., 327 f., 364, 394, 480, 487, 552, 624,

- 649 f., 671 f., 698, 750 f., 787. Overlevering af Arv 475. Arv tilbageleveres 286 f. Arv udleveres til de Umyndiges Fader 288, 751. Forskrivning i Arv 354. Arrest i Arv 649, 732. Fællesboet tilfalder den længstlevende Ægtefælle 484. Sjette- og Tiendepenge af Arv 814. Trætte om Arv 128, 171, 327 f., 519, 552, 619 f., 671 f., 743 f., 787 f., 820. Taksation af Hovedgaard i Anledning af Arv 486, 820; af Købstadgaard 128. Udlændinges Arv 698. Jvfr. Skifte, Værgemaal.
- Aviser, ugentlige, 672.
- Baad 651 f.
- Baadsmænd se Flaaden.
- Baandstager 16, 35.
- Bad. Badkedel 630.
- Bageri. Bestemmelser for Retten til at drive Bageri 555. Bevilling dertil, 359. Bager faar tillige Bevilling paa Købmandsskab og Skibshandel 817. Bagerovn 797.
- Bagvaskelse 617, 717, 736 f.
- Ballet se Hoffester.
- Banlysning 362.
- Bartskærere 14, 30, 297, 567, 719, 776. Privilegier for Bartskærere (Lavsskraa) 663—66. Kongens Livbarber 187; se ogsaa Daniel Hogenwald, Kort Bartskær, Salomon Livsbartskær.
- Bast (Næver) 272.
- Bededage 405.
- Bedrageri 51 f.
- Beg 440.
- Begravelse, fyrstelig, 31, 264—67, 431, 571 f.; adelig 10, 138, 202, 255, 277, 315 f., 513, 553, 707, 766, 773, 822. Begravelse udsættes 773. Begravelser i Kirken 343, 569; paa Kirkegaarden 569. Æreløs Begravelse 197. Begravelsessted, kgl., 370, 377. Begravelseskapel for Adelige 3, 202, 399, 631, 746. Tilladelse til at flytte Lig til et andet Begravelsessted 513. Gravsten 569.
- Benvedtræ 811.
- Besigtigelser i Anledning af Mageskifter 13 f., 31—34, 49 ff., 56, 62 ff., 82 f., 85, 92, 120 f., 128 f., 131, 149, 167 ff., 200—203, 208, 210, 216, 255 ff., 284, 294 f., 300 f., 303, 319 f., 345, 376, 388 f., 397, 400, 402, 423, 443 f., 449, 461 f., 465, 472 f., 485, 509, 524, 529 f., 538 f., 547, 592 f., 619, 626, 638, 640 ff., 680 ff., 743, 750, 761 f., 772, 778 f., 800. Besigtelser ved Overlevering af Gaard, Inventarium o. lign., 574 f.
- Beskærmelsesbreve, kgl., 36, 192, 363, 442, 684, 774, 800 f.
- Beslaglæggelse af Jordegods og Løsøre 39. Arrestation af Skibe eller Gods 154, 160, 241, 291, 633, 695, 698. Løsgivelse 232. Beslaglæggelse af Penge, Formue o. lign. 16, 170 f., 451, 692, 702.
- Bigami 662 f.
- Birk, Omlæggelse af, 14 f. Birkefogder; fritages for Afgift og Tynge af deres Gaarde 534 f. Birkeret 420.
- Biskop se Superintendent.
- Bispegaard; Vinduerne knuste 275. Bispegaards Istandsættelse 105, 122, 209, 445, 528, 543 f., 552, 621.
- Bissekræmmere 292.
- Blasfemi 297.
- Blodskam 197, 303 f.
- Bly 793.
- Boder 93.
- Bogtrykkere (Bogførere) 84, 94, 753. Bogtrykkeri, Oprettelse af, 616 f.

- Bogvæsen.** Eneret paa Trykning og Forbud mod Eftertryk 94, 256, 379, 391, 616 f., 697 f., 719. Eneret paa Trykning og Salg af Aviser 672. Den nye Udgave af Bibelen 735. Ny Udgave af Hans Thomesens Salmebog 719. Ny Udgave af Kirkegradualen 379. Oversættelse af Bøger 391.
- Borde.** Skænkebord 140. Svendebord 140.
- Borgeleje.** Købstæder skal udgive Borgeleje penge 269, 776 f. Laan til Kronen fradrages heri 527. Skibsfolks Underholdning fradrages i Borgelejepengene 417, 474, 488, 713 f., 769. Restancer 268 f., 375, 488; Borgere se Købstæder.
- Brandlitte.** Brandlitte Borgere fritages for Skat og Tyng 285 f.; hjælpes af de andre Købstæder 272, 419; forures 738. Brandlitte Bønder fritages for Landgilde og hjælpes med Bygningstømmes 6, 36, 163, 172, 174, 183 f., 195, 320, 368 f., 381, 383, 402, 416, 462, 469, 478, 600, 648, 650, 726; faar Hjælp til Genopførelse af Gaard 688. Brandlitte Gejstlige 528 f.; jvfr. Præstegaard. Brandlidt Skovrider 688.
- Brandstiftelse** 284, 740.
- Breve** se Arkiv.
- Broer:** i København: Højbro 277, 443; Nybro 406, 443; i Sjælland 83, 110, 320, 606; i Skaane, Halland og Blekinge 40, 195, 309, 400, 800; i Fyen og Smaalandene 530; i Jylland 24 f., 43, 98, 173, 325, 447, 456, 478, 499 f., 678. Istandsættelse (Anlæg) af Broer 24 f., 43, 110, 173, 195, 277, 309, 320, 325, 456, 478, 499 f., 530, 606, 678, 800. Skibsbro se Havn.
- Brokorn (Penge)** til Istandsættelse og Vedligeholdelse af Broer 24, 98, 447, 499 f.; af Færger 768. Livsbrev paa Broafgift mod at vedligeholde Bro 98, 352 f.
- Brofjæl** se Rettergang.
- Broksnider** 373.
- Brolægning** 50. Stenpikkere 543.
- Brygning, Bevilling** til, 115. Brygning af Øl til Kongens Børn 784. Bryggeredskaber 543. Bryggerkar 530.
- Bryggere.** Se Lav.
- Bryllup.** Prins Christian (V)s Bryllup 384, 410, 446 f., 452, 492, 502 f., 545 ff., 561, 563—66, 592, 596, 600—4, 610—16, 622, 635, 656, 661, 671, 673, 676 f., 689, 691, 697, 704 ff., 708, 712 f., 719, 724, 738, 741, 748, 756, 766, 770, 783. Se Ballet, Drabant, Hoffester, Komedier. Andre fyrstelige Bryllupper 515 ff. Adelige Bryllupper 86, 98, 443, 673 f., 819 f. Borgerlige Bryllupper 153, 187, 230 ff., 623, 656, 812. Overtrædelse af Forordningen om Bryllupper 187, 628. Dispensation fra Forordningen om Bryllupper 153, 231 f., 623, 656, 812.
- Brændevin** 651, 730.
- Brødbagning** 380, 806; Fritagelse herfor 104, 551.
- Brønd.** Jvfr. Vandkunst.
- Bulhus** 285.
- Byfogder** 114, 401, 624. Bestalling 679. Byfoged faar en Del af Sagesfaldet 656; fritages for borgerlig Tyng 333; gør sig skyldig i Underslæb 641. Klage over Byfoged 217, 779 f. Appel af hans Domme 703. Byfoged skal føre Trolddomssag, der er rejst mod hans Hustru, 217.
- Byggeri.** Pligtsfogeds Tilsyn med Arbejdsfolkene 138. Generalbyg-

mester se Hans Stenwinckel. Bygmester se Lorents Stenwinckel. Bygningsskriver 138. Bygningsregnskaber 802. Se Fæstningsarbejder, Kirker, Slotte, Bispegaarde.

Byting, Oprettelse af, 703. Bytingsdom skal gives beskrevet 363. Bytingsskriver 623; Bytingsskriver tillige Landstings- og Herredsskriver 623. Bytingsskriver, som har gjort sig skyldig i Embedsforseelse, genindsættes i Bestillingen 140.

Bænkedyner 116, 676.

Bøddel (Cludit) 644. Lig begravet af Bøddelen 81.

Bøder 59 f., 232, 414, 437, 468, 474, 493, 584; eftergives helt eller delvis 201, 518, 588.

Bønder skal gøre Ægt og Arbejde 18, 32 f., 41, 81, 105 f., 165, 249, 320, 358 f., 406, 435 f., 451 f., 599, 620, 724, 727, 767, 796, 800, 819; tilsiges til Holdsægt 350; skal age Hoffets Gæster 704 f., 720, 726; skal gøre Arbejde for Sognepræsten 788. Klager over Ægt og Arbejde 6 f., 12, 88, 178, 316, 515, 696. Bønder nægter at gøre Ægt og Arbejde 195. Fritagelse for Ægt og Arbejde 76, 123, 373, 436, 461, 476 f., 634, 778. Bønder skal bidrage til Oprensning af en Aa 278; skal bage Brød 380; fritages for Brødbagning og Grynmalning 551; skal gøre Malt 270, 322, 325; skal anlægge og vedligeholde Grøfter og Gærder 494, 633; skal føre Salpeterjord til Salpeterladen 418; fritages for Levering af Ymper, Pil m. m. 91; skal bidrage til Istandsættelse af Landsdommers Residens 301 f. Adelen Bønder skal hjælpe Kronens Bønder med at gøre Ægt og Arbejde 796 f.,

800. Gejstlighedens og Kapitelsbønder skal hjælpe Kronens Bønder med at gøre Ægt og Arbejde 543 f., 796; klager over Paalæg 47, 341; klager over ulovlige Bygninger 408. Fritagelse for Hoveri 373. Bønder skal hjælpes med Sædekorn 84, 93, 97, 504, 689; med Brændsel, Bygnings- og Hjul-tømmer 299, 394, 544, 721. Bønder, forarmede under Krigen, 37, 124. Bønder er i Restance 1, 200; maa yde Penge i Stedet for Korn 171 f.; skal rømme deres Gaarde 459, 803. Bonde sat fra sin Gaard 645, 731; ulovligt sat ud af sin Gaard 317; skal yde Erstatning for Gaardens Forfald 346 f. Bønder klager over Forurettelse 578; ved det adelige Herskab 6 f., 19, 625 f., 765, 803 f., 820; ved Foged 12, 65, 695; ved Slotsskriver 67 f. Bønder viser sig modvillige 20, 316, 460, 618, 625. Dom over en Bonde skal indstævnes for Herredagen 495 f. Strid mellem Bønder 63, 149, 214, 253 f., 284, 395 f., 409, 563; mellem Bonde og Adelsmand 500, 700; og Borgere 629 f.; og Officerer 208 f., 239, 346 f.; og Præst 3; og Sandemænd 159; og Skytte 558. Fritagelse for at deles til Stavns 195. Bønder maa ikke have Bøsser i deres Huse; Angivelse heraf belønnes 26. Bønder skal holde Musketter 139. Bevæbning af Bønderne 575, 590. Mønstring af Bønderne 578. Bønder faar Skattelettelse 28, 43 f., 550; skal holde Soldater 426, 500. Skattepligten for Bønder paa Officersgaarde 239, 396, 470, 498 f., 690. Bønder, som har forstrakt Kongen med Sølv, faar dette afkortet i Landskyld m. m.

- 22 f. Bondelensmand, Undersøgel-
se imod, 336 f. Bondelensmand
fritages for al kongelig Tynge
92. Se Brandlidte Bønder, Brød-
bagning.
- Bøndergods.** Jordegent Gods, Strid
herom, 35, 395 f. Afstaaelse af
jordegent Gods til Kronen 393,
468, 582 f. Jordegent Gods udle-
veres til Panthaveren 106 f. Klage
over Skatteansættelsen for jord-
egent Gods 346. Bondeskyld, Strid
herom, 395 f.; Afstaaelse heraf,
439, 442. Bøndergods lægges til
en Herregaard 435, 511, 544, 585 f.
Livsbrev paa Krongods 133, 204,
461, 476, 506, 533, 537 f., 554 f.,
582 f., 589, 701. Krongaard kræves
nedlagt 446, 532; Syn optages over,
491. Enke, som Manden har for-
ladt, maa beholde Gaarden 211 f.
Enke efter en Borger faar Gaard
i Fæste 497. Bonde faar det ud-
lovede Stedsmaal eftergivet 293;
faar Indfæstning tilbage 321, 459.
Salg af Bøndergods 81. Forpagt-
ning af Bøndergods 348 f. Bort-
fæstning af Bøndergods 421, 501.
Strid om Fæstegods 605. Øde
Gaard lægges til Bondegaard 696;
jvfr. Ødegaarde. Bøndergods for-
deles efter Landgilden 326. Afgift
af Lej jord 443.
- Børneforsorg.** Barn, født udenfor
Ægteskab, dør af Forsømmelse,
430. Børnehuset se Tugthuset.
- Børsen.** Børsmester 814.
- Bøsseskytter** 331, 441, 811.
- Dansemester for Kongens Døtre** 785.
- Degne** 206, 287, 385, 507, 530. Un-
derhold 486, 542 f. Degn faar
Kirkejord 494, 568. Degn afsat
174. Degn, der har gjort sig skyl-
- dig i Utugt, faar Tilladelse til at
blive i sit Kald, 689. Degn sat
paa Træhesten 174; mishandlet af
Fjenden, faar Hjælp, 715; dræbt
693. Sædedegne 167, 382, 441,
568 f.; afløses af Skolepersoner
416. Degneembede besørger af
Løbedegne 108; af Skolepersoner
416; af Substitut 287. Degnekald
maa ikke besættes med udygtige
111. Degnekald, annekterede, se-
pareres 108. Degnerente 543.
Degnebolig 474 f.; Strid herom
287. Jvfr. Skoler.
- Delefogeder** 112, 117, 484; fritages
for Afgift og Tynge af deres
Gaarde 47, 391 f., 534 f., 585; faar
Tiende 227.
- Destillere**, Kongens, se Peter Payngk.
- Dige**, Anlæg af, 524 f.; opgivet 524 f.
- Domkapitler** se Kapitler.
- Drab** paa Uadelige 12 f., 36, 72, 96,
120 f., 123, 154, 166 f., 191 f., 212,
239, 251, 267, 272, 276 f., 391, 433,
439, 466, 476, 480, 537, 549, 558 f.,
573, 592, 595, 597, 684, 692 f., 764,
767, 774 ff., 800, 818; begaaet af
en Sindssyg, 476.
- Drabanter**, kgl., 717. Kgl. Drabant
begaar Tyveri 529. Soldater an-
vendes som Drabanter 581, 592.
Kaptejn se Christian Ulrik Gyl-
denløve.
- Dragning af Gemakker** 563, 604, 692,
696 f. Dragefruer 563 ff., 604, 692,
696 f.
- Drukkenskab** 363.
- Duge** 140, 313, 676.
- Dyr.** Dyrevildt leveres til Kongens
Døtre 779; overlades til Adelige 10,
86, 98, 443, 487, 527, 553, 657,
668, 819, 822. Dyrebestand, der
har formeret sig for stærkt, ind-
skrænkes, 182 f. Dyrehave 182 f.,
510, 745.

Dyrtid, i Norge, Forholdsregler herimod, 505 ff.

Dæmning, Anlæg af, 213.

Dødsstraf se Livsstraf.

Døvstumme 380, 510.

Edelknaber, Kongens Søns, 217.

Efterlysning af Forbrydere 323 f.

Ejendomssager. Ejendomsbreve, Udlivering af, 648. Stadfæstelse paa bortkomne Ejendomsbreve 219—230.

Ekspektancebreve paa Kannikedømmer og Vikarier 25, 163 f., 416, 573 f., 792; paa Krongaard 754; paa Provsti 56, 163 f.; paa Prælatur 163 f.; paa Tiender 147, 296, 414, 428, 453, 484, 486, 496 f., 512, 540, 581 f.

Enebærstager (Enebærtræer) 11, 372, 605.

Engjord, ulovlig Opgravning af, 597.

Engslæt, Strid herom 57 ff.

Erridspenge 823.

Faar 319, 373, 467, 491, 666, 812 f. Beder 813. Lam 399, 467, 634 f., 661 f., 666, 722, 756, 763, 812 f. Gimmerlam 319. Gældvædere 319, 467.

Faldsmaal 227.

Falke 760; hvide, 425. Falkefangst paa Island 425; i Norge 425; i Skaane 425. Falkefængere 425. Falconerer 760.

Falsk 12, 181, 746, 760.

Faner. Kornetter (Rytterfaner) 546.

Fanger. Indsættelse paa Bremerholm 115, 122, 147, 388, 436, 460, 500 f., 511, 578, 693, 698, 788, 818; paa Helsingborg Slot 747 f.; hos Slutteren i København 472; paa Malmøhus Slot 204; paa Skanderborg Slot 388, 536; se Tugthuset.

Fanger løslades midlertidigt 521; rømt 115; frigives 294, 599, 634, 736; uskyldigt henrettede se Livsstraf. Fanger i Tyrkiet (Algier, Barbariet); disses Udløsning 135, 299 f., 448, 459, 645 f., 739, 752; disses Ægtefæller paa Island be-gaar Lejermaal 295 f.

Farveri 116.

Fattigforsørgelse. Fattigvæsen, Til-syn dermed 300; Trætte om Bi-drag hertil 124, 205. Gaver til Fattiges Underhold 489. Bøder tillægges de Fattige 214. Udlaan af de Fattiges Penge 40, 255; Til-bagebetaling heraf 254, 352, 489. Genopbyggelse af Fattighus 497. Fattigforstanders Regnskaber, Revision af, 306. Fattigforstanderne maa holde en Lykkepotte 748. Se Hospital.

Finanser se Pengevæsen.

Fisk 760. Fisk, islandske, Forhand-ling og Udførsel heraf 310 f. Saltede Aal 482. Spegelaks 319. Enkelte Arter af Fisk; Aal 526; Brasen 541; Flyndere 118, 813; Helt 319; Karper 541; Laks 722, 727, 731 f.; Laksørred 319; Rokker 813; Sild 426 f.; Smerling 541; Torsk 427; Ørred 319, 541.

Fiskedamme 541.

Fiskere 182, 540. Fiskere maa give Præsten en Part af deres Fiske-fangst 133. Fiskere forskrives fra Udlandet 131. Fiskerhus 551.

Fiskeri, Kronens, 420, 541, 667; Ene-ret paa, 654 f., 754. Privilegium paa Fiskeri og Hvalfangst ved Grønland etc. 608 f. Bevilling til Fiskeri i Stranden 114; i Kronens Søer 237. Strid om Fiskeri 129, 301, 507, 600. Laksefiskeri 243, 477, 600. Madfiske 8. Fiskeredskaber 103, 237. Ruser 541. Togger 541.

- Vaad 237, 541. Fiskebaade 237. Fiskedamme (Fiskeparke) 747. Fiskegaard 220 f., 224, 226 ff. Aalegaard 482. Aalekiste 530. Ørredgaard, Ørredfang, 222 f., 226, 228, 335, 482. Livsbrev paa Ørredgaard 372 f. Springpotter 223. Fiskevogn 182. Se Saltere.
- Fiskemester 102 f., 237, 791. Se Hermanden von der Decken, Nickel von Schiernhausen.
- Fjerkræ. Gæs 319, 763 f., 813. Høns 319, 635, 661 f., 722, 756, 763, 812. Kalkuner 319. Kalkunske Høns 319, 635, 662, 722. Fjervildt 27.
- Flaaden. Skibes Bygning, Istandsættelse og Udstyring 422. Indkøb og Leverancer af Skibsrekvisitter (Master, Tømmer, Tov, Sejl, Søm etc.), 395 ff. Leverancer og Indkøb af Fetalje etc. til Flaaden og Holmen 440 f., 816. Kostpenge til Skibsfolkene 816. Kornskat til Flaaden 18. Ladning til Flaadens Skibe 716, 759. Flaadens Virksomhed 425—28, 692. Skibes Udrustning og Udsendelse 347 f., 431. Orlogsskibe overlades til Handelskompagnier 587, 810. Baadsmænd 296; Indvartering af, 473 f., 488, 714; Udskrivning af, 48, 78; Fritagelse herfor 4; Kontribution i Stedet herfor 258 ff. Rigens Admiral se Klavs Daa. Admiraler se Holger Rosenkrantz, Korfits Ulfeldt. Søofficerer 10, 31, 37 ff., 53, 89, 95, 123, 172, 189 f., 263, 269, 282, 355, 367, 631, 706 f., 745, 770, 772. Jvfr. Lønninger. Overskipper 269. Kgl. Skipper 96, 372, 432, 444, 661. Styrmand 432. Admiralitetet skal afsige endelig Dom i Sagen om et beslagnat Skib 694 f. Bremerholm. Admiral se Erik Ottesen Orning. Bremerholms Regnskaber 802; Baadsmandsboliger se Skat; Port og Vej 798; Maanedskostens Uddeeling 798 f. Rebslagere 683; se Niels Andersen, Hans Teigler. Skibsbygmester, kgl., se Daniel Sinklar. Mestersvend 771. Skibstømmermænd 150 f., 397, 594, 648 f. Antagelse af Skibstømmermænd i Købstæderne 30 f. Skibsbygger forløves 328. Delehavens Regnskab 802. Brabæk 385. Skriver paa Bremerholm se Gotfred Mikkelsen. Skibsskriver 774. Provianthuset 8, 18, 426. Udspisning paa Holmen 426. Levering af Proviant til Provianthuset 373, 426 f., 760, 784; Betalingen herfor 760. Ydelse af Genant fra Provianthuset 28, 797. Levering af Proviant til Norge 758 f. Udlaan af Proviant til Grønlandsfarere 357 f. Proviantskriver 427; se Lavrids Eskildsen. Proviantskivers Regnskaber 798, 802. Den store Smedje 421 f. Smeden 20. Smedjeskriver 421 f.; se Peder Thomsen. Smedjens Regnskab 802. Leverance af Forhudsningssøm 717 f. Regnskabs Revision 377. Regnskabsfører paa Holmen (?) se Peder Mickaelen. Kgl. Skibe: St. Anna 434, 730; Biskayer Slup 443, 447; Den store Bøsse 476; Delmenhorst 313, 467; Fides 37, 39; Gabriel 53, 96, 758 ff.; Graa Hest 751; Gribben 96, 476; Havhesten 89, 260, 425, 427 f., 771; Hjorten (Galej) 540, 549; Hummeren 260, 771; Krigsmanden, Koffardiskib, 444; Kronede Fisk 37 f.; Kronede Galej 37, 39, 116, 425, 427 f., 771; Tre Kroner 763; Lammet 37, 39, 422, 425, 428, 443; Lindormen 772; Lille Lykkepotte 37, 39, 467; Store Lykkepotte 37,

- 39, 443, 467; Marekatten 540; Norske Løve 112; To Løver 37 f.; Tre Løver 37; Nældebladet 476, 771 f.; Oldenborg 89, 547, 770; Rafael 53, 95 f., 540, 549; Rosen (Galej) 96, 540, 549; Samson (Galej) 540, 549; Skien Galej 37, 39, 771; St. Sofie 774; Svanen 123, 260; Victor 63; Victoria 716. Espinger 763. Jagter 260. Pinasser 786. Pramme 320, 771. Smakker 318, 322. Jvfr. Skibe.
- Fogder. Foged skal aflægge Regnskab 821. Fogder begaar Falsk og Tyveri 760.
- Forbud se Handel, Indførselsforbud, Udførselsforbud.
- Forskrivning med Blod 591 f.
- Forsvarsforanstaltninger se Fæstninger.
- Fortov 12.
- Fragt, Strid om, 467.
- Fredebrev 191, 212, 251, 439, 687, 776.
- Fredløshed 368, 379, 391, 775 f., 800.
- Fredsforhandling 688, 694, 712.
- Fremmede. Tilsyn med, 712 f., 719. Se Udlændinge.
- Fribyttere 37, 53, 95, 116, 347 f., 511, 548.
- Fuglefangst, Bevilling dertil 216.
- Fuglevildt. Agerhøns 367 f.; Fjerhøns 386; Trapgæs 691; Urfugle 386, 510.
- Fædrift 510. Se ogsaa Græsgang.
- Fæled, Trætte herom, 507.
- Færgævæsen. Færger 14, 242, 280. Bevilling paa Færger 641. Forfærdigelse af nye Færger 768. Færger samles i bestemte Havne 124, 744, 794. Tilsyn med de Rejsende ved Færgstederne 712. Fri Overførelse af Embedsmænd, Hof-tjenere o. a. 74, 295, 318, 717, 791, 797. Færgebro 530. Færgeløn 318.
- Færgemand faar tillagt Kirkejord for at kunne herbergere Rejsende 568.
- Fæstninger. Anlæg af 16 ff., 107, 131, 136, 146, 262 f., 601, 696, 745 f., 796 f.; Istandsættelse af 40, 76, 257, 436 f., 444, 617 f., 634; Skat dertil 5, 91 f., 167, 617; Nægtelse af at betale denne 460, 634 f. Soldater fra Fæstningerne anvendes som Drabanter 581, 592, 594. Grænsefæstning 592, 594.
- Gadekær 655.
- Galgen, Begravelse under, 197.
- Gafler se Spiseredskaber.
- Garveri. Egebark dertil fremskaffes 715'.
- Geder 339.
- Gejstlighed. Gejstlige Residenser 571. Gejstliges Indskud i Ostindisk Kompagni 586 ff. Jfr. Kapellan, Provst, Præst, Superintendent.
- Gesandter til Polen 593; til Sverig 248; til Tyskland 129, 143, 688, 712; til Prins Christian (V)s Bryllup 446 f., 546 f., 561, 563—66, 601 f., 604, 688, 716; fra den tyske Kejser 446; Kursachsen 446 f., 601 f.; England 446; fra Frankrig 446, 705, 716, 731, 752, 772, 786; fra Polen 4, 446, 727, 763, 770, 786; fra Spanien 446; fra Sverige 446, 602, 673, 708; Foræring til fremmede Gesandter 4. Jvfr. Agent, Resident.
- Gesinde, fremmed, se Løsgængere.
- Giftmord 624 f.
- Gilder se Lavsvæsen.
- Gravsten se Begravelser.
- Grynmaling, Fritagelse herfor, 551.
- Grænsen mellem Danmark og Sverrig 284, 633 f. Svensker bortført over Grænsen 573.
- Græsningsret 102, 197, 420. Græs-

gang, Strid herom, 58 f., 124, 177, 301, 409, 446, 497. Græstørv, Fjær-nelse af 597.

Grøfter, Indhegning med, 58 f.; Ved-ligeholdelse af, 494. Grøftestolper 597.

Gudstjeneste skal forrettes af Skibs-præst eller Student 606, 643. Dag-lig Andagt i Kirken 106. Kirke-bøn for Prinsen og Bruden 738. Ungdommens Undervisning i Kir-ken 106. Adgang til Sakramentet 711; formenes 120, 687 f. Præst for-ser sig ved Uddeling af Sakra-mentet 474, 577 f., 755 f. Forstyr-relse af Gudstjenesten 122. Uskik-kehighed i Kirken 657.

Guld. Guldtraad 308.

Gæld, Kongens, se Pengevæsen.

Gældssager. Adelige Skyldnere 84 f., 92, 95, 99, 112 f., 170, 182, 205 f., 254, 292, 302, 307, 344, 366, 369, 394, 417, 448 f., 451, 460, 481 f., 488 f., 545, 596, 610, 712 f., 732, 748, 768, 773, 780 f. Uadelige Skyld-nere 53, 108, 153 f., 160, 163, 173, 241 ff., 264, 286, 356 f., 415, 510 f., 514, 583 f., 620, 670, 688 f., 692, 698 f., 713, 725, 740, 769, 780, 793, 799. Ret til at arrestere Skyld-neren 53, 160, 241, 610. Skyldner skal stille Kavtion indtil Rets-sagens Afslutning 583 f.; skal ind-til videre være utiltalt af Kredi-torerne 369; faar frit Lejde 264, 356 f. Skyldners Enke fritages for Kreditorernes videre Tiltale 173; faar Tilladelse til at sælge Boet, saafremt de udenlandske Kredito-erer ikke møder rettidigt, 510 f. Kavtionister faar Sikkerhed i Skyldnerens Gods 768. Taksation af Gods i en Gældssag 112 f., 206 f., 799. Overdragelse af Gods for Gæld 84 f., 243, 713. Udlæg i

Gods for Gæld 691; Strid herom 769; Udlæg kendt magtesløst 218 f. Trætte om pantsat Gods 344. Li-kuvidation mellem Adelige 181, 206 f., 254, 292, 482. Indkrævning af Tilgodehavende 712 f., 740. Kredi-tors Tilgodehavende afkortes i Skyldnerens Tilgodehavende hos Kronen 514. Arrest paa Penge for Gæld 620. Gældsbreve 570 f., 670. Gældsbrev bortkommet 352, 645. Jvfr. Indførsel, Proklama.

Gærder, Opsættelse og Vedligehol-delse af, 374, 476, 480, 494, 554, 667.

Gæsteri 86, 169, 230, 253.

Haandværk. Klager over ulovlig Udøvelse af Haandværk 77. Haand-værk maa ikke drives i Militær-lejr 340. Haandværkere klager over Marked 450; klager over Paalæg 124. Haandværkere o. a. sendes til København i Anledning af Prinsens Bryllup 646, 678 f. For-skellige Haandværkere, Arbejdere og Industridrivende [Betegnelsen er for nogles Vedkommende maa-ske kun et Navn]: Bager 359, 529, 817; Billedhugger 444; Brolægger 678 f.; Brygger 351; Bødker 4, 780; Bøsemager 95, 139, 780; Gar-ver 292; Glarmester 239, 764; Gra-ver 131; Guldsmed 163, 184, 769, 799; Klædemager 719, 744; Kontra-fejer 384; Lygtmager 97; Mes-singsmed 798; Murer 284, 585, 641; Murmester 775, 778; Posse-mentmager 308; Perlestikker 308; Rebslager 683; Remsnider 234; Rokkemager 328 f.; Rotgieter 779, 802; Sadelmager 357; Skibsbygger 328; Skibstømmer 30 f., 150 f., 397, 594, 648 f.; Skinder 599; Skoma-ger 77, 244, 715 f.; Skrædder 28, 77, 591; Slagter 102; Smed 20,

- 239, 693, 774, 777; Klejnsmed 379, 385, 618, 775; Kobbersmed 274; Sømismed 717 f.; Snedker 184, 239, 499, 646, 775; Tømrer 195, 312, 585; kgl. Tømmermester 778; Kongens Overtømmermester 340, 377; Tømmermand 775; Vantmager (Klædemager) 278. Væver, Bommesivæver 744.
- Hagelskade 292, 298.
- Hammermølle se Møller.
- Hamp 47 f., 97. Hampefrø 590 f.
- Handel. Privilegium paa, 651—54. Bevilling paa Købmandshandel 188, 361 f., 817. Klager over ulovlig Handel 77, 185, 291 f. Forprang 629. Skibshandel 817. Handel paa Brabant 334; paa Færøerne 651—54; paa Grønland 357 f.; paa Island 651—54; paa Vestmannø 651—54. Handelskompagnier: Gullandske Kompagni 691, 725. Islandske Kompagni 4, 75, 530, 608, 624, 644, 651—54, 656, 736. Klædekompaniet 802. Ostindiske Kompagni 155, 299, 702, 788; der skal foretages ny Udrustning 403 f., 433 ff., 730, 793, 805, 808, 810, 818 f.; faar overladt et Orlogsskib 810; Trætte om dets Tilgodehavende 744; Kongens Indskud og Modregning 157 f., 435, 624, 744; nye Indskud i samme 586 ff., 764; det maa optage fremmede Købmænd 158; dets Mandskab fritages for Kronens og Byens Rettighed 158; dets Regnskaber 155, 435. Forhøring af de ostindiske Bewinthebberes Regnskab 132. Silkekompaniet 281. Spanske Kompagni 464, 659, 790. Se Hvalfangst.
- Harer 66, 339.
- Hasseltræ 811.
- Haver 131, 432, 532, 589, 619, 803. Kongens Have ved København 272. Kaalhaver 309, 599, 724. Kornhaver 589. Lysthave 372. Urtehave 814. Gartnere (Urtegaardsmænd) 319, 363, 385, 735. Kgl. Urtegaardsmænd se Henrik Hermansen. Køkkenurter 319. Nellikebuske 196. Rosentræer 196. Provenceroser 196. Rosmarintræer 196. Urtefrø 363.
- Havne. Anlæg og Istandsættelse af Havn 115, 176, 242, 340, 462, 506, 647. Indskrænkning af Havnenes Antal 78. Fastsættelse af Havne til Ind- og Udskibning 629 f. Besejling af Havne 654; af ulovlige Havne 713. Skibsbro (Brygge), Anlæg og Istandsættelse af, 340 f., 567, 647, 680, 794. Havneindløb, Vedligeholdelse af, 747. Havnepenge 237 f., 463 f., 647, 747; Forbud mod Opkrævning heraf, 727. Kontrol med Havneindtægter 463. Heder 339, 540; Afgift af, 538.
- Herberger 249, 661. Færgemand holder Herberge for Rejsende 568. Herberge til fyrstelige Bryllupsgæster 410. Udkvitning af Herberger 673, 727, 740, 752, 802 ff.
- Herredag 806 f., 809 f. Herredagsorden 817. Indstævning af Adelsmand for Herredagen 618; af andre 156, 454, 458. Landstingsdom over en Bonde indstævnes for Herredagen 495 f. Stævning, indlagt paa Herredagen, skal igen udleveres 398. Rigens Skriver 398.
- Herredsfogder 112, 312, 335; fritages for Afgift og Tyng af deres Gaarde 47, 92, 104, 534 f., 667, 704; for Ægt og Arbejde 499; faar Gaard for sin Bestilling 381. Strid om dennes Gaard 701. Herredsfogder faar Genant 477; maa bo udenfor Herredet 98. Herredsfogders Enke faar Tienden 499.

Herredsskriver 335, 337, 623. Herredsskriver tillige Bytings- og Landstingsskriver 623.

Herredsskel 220.

Hertugdømmerne. Deres Stilling til Kongeriget 623 f.

Heste. Kongens Heste 90, 191, 576, 605, 734 f. Kongens Foler 667. Indkøb af Heste til Kongen 76, 107. Stald til Kongens Heste 369 f. Udførsel af Heste 629. Hestetøj 286.

Hoffet. Hoflejren flyttes 189, 349, 724. Leverance og Indkøb af Fødevarer o. lign. til Hoffet 47, 150, 165, 272, 315, 319, 327, 399, 497, 509 f., 541, 634 f., 661 f., 722, 727 f., 731 f., 756, 763 f., 779, 813. Transport af Kongens Bagage, Tøj, Tjenere o. a. 318, 704 f. Kongens Døtres Uddannelse 785; deres Hofholdning, Regnskab herfor, 823 f. Kongens Børns Husholdning 812. Indkvartering, Underhold m. m. af Hoffets Gæster 446 f., 604, 676 f., 688, 705 f., 708, 712, 720, 731, 740, 786, 791, 802 ff. Kongens Fadebur 90. Marskaller ved Prins Christian (V)s Bryllup 546, 705 f. Drikkemarskal 705.

Hofmester se Frans Rantzau; hos Prins Christian (V) 785.

Hofmesterinde hos Prins Christian (V) 785; for Kongens Døtre se Anne Lykke.

Hofjunkere se Rang.

Hoftjenere; Herold se Klavs Rytter. Hoffurer 446. Hofmønsterskriver se Hans Boyesen. Hofskrædder se Ernst Møller. Solvpop 626. Tugtemester for Kongens Søn Valdemar Christian se Wichmann Hasebart.

Hoffester. Komedier opført ved Prinsens Bryllup 452, 783. Ballet opføres af Adelsjomfruer og unge Adelsmænd 545 f., 596, 603 f., 622.

Honning 349, 551.

Hospital. Oprettelse af, 493; Prokuration over, 644, 650. Bøder, Gaver o. lign. til Hospital 414, 468, 474, 493, 606. Hospitalers Tilgodehavende 394, 489. Tiender lagt til Hospital 40. Udlaan af Hospitalers Penge 288. Hospital skal tilbagebetale Korn, som i Ufredstid er laant de Fattige, 455. Under søgelse af Hospitals Gæld m. m. 489, 558. Optagelse i Hospital 101, 113, 155, 160, 284, 296, 324, 329, 331, 339 f., 345 f., 355, 361, 368, 376, 380, 382 f., 387, 389, 412, 424, 427, 439, 441, 453, 490 f., 510, 513 f., 532, 535, 545, 586, 594, 609, 636, 642. Hospitalslemmernes Beklædning 27, 736. Udmønstring af Hospitalslemmer 389 f., 438, 650. Hospitalsforstandere 39, 288. Hospitalsregnskaber 236, 558; Restance 39: Revision 171, 586, 733. Hospitaler se Aalborg, Aarhus, Helsingør, Horsens, Kolding, København (Vartov), Landskrone, Lemvig, Lund, Odense, Randers, Ribe, Roskilde, Slagelse, Vejle, Viborg.

Hospitalsgods mageskiftes bort 152, 358; jvfr. Mageskifte.

Hovedgaard. Kgl. Stadfæstelse paa Skøde derpaa 658 f. Afstaaelse af Hovedgaard mod Bøndergods 462. Overtagelse af Hovedgaard 304, 574; Bortforpagning af, 544 f., 576, 598, 682 f.; Taksation af, 40, 87, 99 f., 120, 249, 271, 281, 455, 486, 791 f. Gaard bruges som Ladegaard ved samme 511. Hovedgaard ligger i 2 Sogne og 2 Herreder 531. Hovedgaards Regnskab 623.

Hoveri se Bønder.

Hudstrygning 100.

Humle 91, 812. Humlefører 97.

Hunde 339.

Hungersnød se Dyrtid.

Hus nedbrydes og skænkes fattige Bønder 650.

Hval 608 f. Hvalrav 311. Hvaltænder 311. Hvalfangst 4, 756 f. Hvalfangstkompani 3 f., 158 f., 277, 608 f., 656. Hvalsneider 277.

Hæren. Kompagnier bruges paa Flaaden 29. Garnisonerne sendes til København til Fyrstebryllup 604. Indkvartering af Soldater 29 f., 488, 510. Kost og Kostpenge ved Indkvartering (Servicepenge) 29 f., 39, 340. Kongens Livgarde 717; Kaptejn se Christian Ulrik Gyldenløve; Øverster se Hieronymus von Pless, Holger Rosenkrantz. Andre Officerer 29 f., 72, 134, 289, 743. Officerers Ranson 745. Hoffanen 39, 60, 125. De adelige Faner: Fynske Fane 748. Ritmestre over de adelige Faner se Anders Bilde, Tønne Friis, Kristoffer Hvas, Iver Krabbe Nielsen, Iver Krabbe Tagesen, Niels Trolle, Sivert Urne. Adalburser 30, 272. Capitaine des armes 30. Soldater anvendes som Drabanter og i Livgarden 581, 592, 594. Landeværn (staaende Hær), dets Oprettelse 272. Udskrivning af Bøndersoldater 500; Fritagelse herfor 13. Landfolket skal afløse Garnisonerne under Fyrstebrylluppet 604. Bevæbning og Mønstring af Borgerne 333, 575; af Bønderne 334, 575, 590. Sjællandske Regiment 136, 241 f., 281. Skaanske Regiment 241. Jyske Regiment 499. Kompagni aftakkes 145. Mønstring af Kompagnier m. m. 29. Øverster se Jesper Friis, Kristoffer Stensen, Falk Lykke. Oberst-

løjtnanter se Achim von Bredow, Wolf Hieronymus von Kratz, Gabriel Rensberger. Majorer se Patrick Dumbar, Jesper Lunov, Jørgen Ugerup. Andre Officerer ved Landeværnet 113, 272, 276, 333 f. Officer skal befordres til Kompagnichef 15. Officerernes Lønning betales af Lensmændene 321 f. Officerer faar Lønforbedring 641; faar tillagt Tiende 569; fritages for Skat og borgerlig Tyngte 366. Klage over en Officer 780. Klager over Garnisonen 175. Officerer paa Vartpenge 145; aftakkes 145. Fændrikker 29 f., 94, 109. Fændrik afskediges 243; faar tillagt en Gaard 483, 536. Kornetter 276, 473. Underofficerer 29 f. Gefrejttere 29. Piber 29 f. Trommeslager 29 f. Bønderkompagnier deles 136. Servicepenge 78, 175. Udvisning af Gaarde til Officerer og Soldater 49, 113 f., 321, 483, 515, 520, 536, 794. Strid om Officersgaarde 94, 109, 208 f. Officersgaarde forfaldne 346 f. Udbedring af Officersgaarde 248, 327. Se Skat. Krigskommissærer i Skaane 5, 278; se ogsaa Anders Bilde Stensen, Tage Thott Ottesen, Kristoffer Ulfeldt; Krigskommissærer i Jylland 126; skal foretage Taksationer 126 f. Mønsterskrivere 30. Optagelse i udenlandsk Regiment 116, 239. Svenske Krigsfolk 42.

Hærværk 112.

Hø 400, 503.

Højhedsret paa Kongens Strømme 37 f., 53, 95, 274 f., 351, 425—28, 548; Krænkelser af denne 573. Strygning af Topsejl, Løsen o. lign. 763. Svenske Krigsfolk maa passere gennem Øresund 274 f., 715, 760. Svenske Vaaben maa pas-

- sere gennem Øresund 669, 803, 822.
- Høkeri 340.
- Hør 47 f., 55, 66, 97, 132, 141, 551.
Hør spindest 76.
- Ildebrande, i Købstæder: Bergen 528; Køge 272, 285, 399, 419; p. Adelsgaard 779.
- Impotens 567, 690.
- Indfæstning (Stedsmaal) 307, 336 f., 539; Fritagelse for, 293, 360, 476; tilbagebetales 436, 459, 471 f., 501, 515, 625 f., 718; bevilges Præst og Kirke 293; af Kirkes Jordskyld 446. Indfæstningsbreve 618.
- Indførsel i Gods, Penge og Tiender for Gæld 2, 11 f., 45, 95, 151, 185, 206, 210 f., 234 f., 307, 352, 448, 460, 478, 482, 532, 545, 702, 773, 780 f. Indførsel ophæves 360. Indførsel forbrudt 256. Strid om Oppøbørslen af en Gaard, hvori der er gjort Indførsel, 780 f. Indførselsbreve skal udtages af Forsegling 235 f., 292 f.; skal gives beskrevet 408, 448, 461, 478.
- Indhegning af Enge, Strid herom, 58 f.
- Indlager (Indmaning) 183. Adelsmand, der ikke vil holde Indmaning, skal fængsles, 205. Indmaningsbrev kan ikke afleveres 366.
- Ingeniører. Kongens Ingeniør se Povl Byser, Aksel Ugerup.
- Instrukser: for Admiral paa Rejse til Island 89, 547 f.; til Vestersøen (Elben) 260, 548 f., 692, 771 f.; paa Rejse til Vestersøen 37 ff., 44 f., 53, 95 f., 116, 123, 427 f., 759; paa Rejse til Østersøen 763, 770, 772: for Hofmesterinde for Kongens Døtre 93; for Rentemester til at mønstre et Kompagni 29.
- Instrumentister (Musikanter) 164, 237, 776. Taarnmænd (Taarnblæsere) 752. Trompetere 621, 636, 776. Kongens Trompete se Erhart Stercker (Sterch).
- Inventariums Besigtelse (Optagelse) paa kgl. Slotte og Gaarde 683; paa Adelsens Gaarde 486. Inventariums Fastsættelse 140. Genpart af Inventarium 86. Forsendelse af Inventar 116, 801. Ubrugeligt Inventar 323, 337, 384. Salg af Inventar 428. Ses Duge, Lagener.
- Islandske Kompagni se Handelskompagnier.
- Jagt, Kronens, 338 f. Ulovlig Jagt 66, 362 f., 367; jvfr. Vildtbane, Kongens. Kongens Jagtgaard 277, 551. Kongens Jagthus 551. Skytter 558. Vildtskytte 339. Skytthus 239. Jægergaard 585.
- Jern 651; til Flaaden 313. Bolte 313.
- Jordebøger. Affattelse af Jordebøger over Hovedgaardens Jorder 282, 453; over Kirkegods og gejstligt Gods 105. Jordebøger skal indsendes til Krigskommissarierne, Unkladelse heraf 126 f.
- Jordskyld 34, 88, 137.
- Jægermester, kgl. se Otto Termo.
- Kagstrygning 442, 591, 617, 788.
- Kalendariograf, kgl., 290; jvfr. Niels Heldvad, Almanakker.
- Kalk 87, 93, 137, 143, 165, 239, 263, 343, 510, 543, 549, 552, 585, 727. 745 f. Kalkmaaling 344; Privilegium paa, 402; ophæves 526 f. Kalkmaal, Tøndemaal, 402. Kalkovne 54 f., 165, 189, 344, 402, 566 f.
- Kalkhavn 114.
- Kammer, Kongens, se Pengevæsen.

- Kancelli, danske og tyske, Istand-sættelse af, 274. Øverste Sekretær se Iver Vind. Kancelliforvalter i tyske Kancelli se Nikolaus Eggebrecht. Kancellijunkere se Rang. Kanevas 439.
- Kansler, Kongens, se Kristian Friis. Rigens Kansler se Kristen Thomsen Sehested. Norges Riges Kansler se Jens Bjelke.
- Kantori (Sangeri), Kongens, 28, 154, 164, 236 f., 809. Sangere 65, 809; Vokalist 237; Altist 28; Bassist 28, 237, 809; Diskantist 287; Diskantister optages i Sorø Skole 287 f. Jvfr. Instrumentister.
- Kapel, Kongens, 237. Kapelknaber 809. Kapelmester se Melkior Borchgrevinck.
- Kapel ved Kirke nedbrydes 425. Slotskapel istandsættes 656.
- Kapellan, Kaldelse af; Strid herom 23; Underhold 501, 586. Kapellan maa betjene Sognekald for Superintendenten 217; maa tillige være Hospitalspræst 574; maa befordres til et andet Kald 410. Kapellan, som ikke længer kan forestaa sin Bestilling paa Grund af Alder, skal have til sit Livsophold 367. Kapellan faar tillagt Sogn 403; faar tillagt Tiende 505, 522, 699. Kapellan gjort sig skyldig i Embedsforsæelse 128; i forargeligt Levned 204. Kapellans Residens 501; Vandledning dertil 282 f.
- Kapitler se Aarhus, Lund, Ribe, Roskilde, Viborg. Kapitel faar Privilegium paa Herligheden af sit Gods 230. Forlening med Kannedømme: i Lund 25, 415, 644; i Ribe 573 f., 792; i Viborg 823; med Prælatur i Aarhus 35; i Lund 644; med Provsti i Lund 650. Residens, overleveres 102; forfalden, sælges 16, 309, 586. Boder, hørende til Vikarie, sælges, 184. Kantordømme 639 f. Kantorresidens 640. Kapitel skal gøre Rede for Anvendelsen af Domkirken Indkomst 642 f. Kapitlers Kirker og Tiender 130, 241, 276, 581 f. Kapitel skal sende Munkepergament og Papir til Tøjhuset 595. Trætte om Portiones 31. Trætte mellem Kapitel og Borgere 34; mellem Kapitel og Præst 570. Kannik, der er i Kongens daglige Tjeneste, maa nyde samme Ret med Option og andet som de residerende Kanniker nyder 43. Kapitelsbønder skal gøre Ægt 727, 768; skal age Hoffets Gæster 705, 720, 726.
- Kapitelsgods mageskiftes bort 215, 272, 329, 644; sælges 283 f.; Herligheden deraf tillægges Kapitlet 230, 253; fordeles mellem Kannikerne 374, 497 f.
- Karnap 239.
- Kemiker, Kongens, se Peter Payngk.
- Kirker. Henlæggelse fra en Kirke til en anden 511. — Opførelse af Kirker: i Hirtsholmene (Horns H., Jylland) 789. — Istandsættelse af og Bygningsarbejder paa Kirker: Aarhus Domkirke 643; Aarslev (Hasle H.) 544; Agernæs (Skam H.) 206; Als (Hindsted H.) 412 f.; Antvorskov Slotskirke 425; Bjørnsholm (Slet H.) 62; Buderup (Hornum H.) 451; Glenstrup (Nørhald H.) 412 f.; Hadsten (Sabro H.) 459; Hillerslev (Hillerslev H.) 412 f.; Hobro 448; Hunderup (Gørding H.) 106; Kaastrup (Hillerslev H.) 25, 412 f.; Korsør 292, 449; Kristianstad 43; Laholm 55, 322, 754; Lemvig 569; Linnrup (Vrads H.) 153; Løsning

(Hatting H.) 513; Malmø St. Peders Kirke 657; Mariager 412 f.; Mariager Klosters Kirker 344, 383, 456 f.; Mov (Fleskum H.) 412 f.; Nykøbing Sj. 645, 678; Ore (Skovby H.) 401; Ormslev (Ning H.) 450; Pederstrup (Nørlyng H.) 553; Randers 459; Roskilde Domkirke 370, 377, 811; Rye (Tyrsting H.) 544; Røgen (Gern H.) 474, 544; Skanderup (Gern H.) 487; Stouby (Bjærge H., Jylland) 412 f.; Sønderho (Skads H.) 276; Udby (Rougsø H.) 782 f.; Vester Sogn (Nørvang H.) 483; Vindblæs (Slet H.) 412 f.; Voer (Rougsø H.) 473; Voldby (Gern H.) 544. Protestantisk Kirke i Udlandet, 593, 735 f. Kirkers Indkomst og Formue 23 f., 233, 293, 539, 568 f., 685; Strid herom 452. Gaver til Kirker 275. Kirkers Tilgodehavende 394, 489. Kirker yder Laan til Kronen 240. Kirker skal bidrage til andre Kirkers Istandsættelse 25 f., 62, 106, 153, 206, 276, 344, 448, 451, 459, 473 f., 483 f., 487, 513, 544, 678; til Præstegaardes Genopbyggelse og Istandsættelse 24, 61 f., 184, 209, 378, 600, 636, 639, 806; skal betale anden Kirkes Gæld 607; skal betale Vand anlæg til Kapellanernes Residens 283; skal bidrage til Skolen 218; til Skolemesters Pension 89; til Løn til Superintendenten 218; til Tilvejebringelsen af en Kirkeklokke 211; til Løskøbelse af Fanger i Tyrkiet 448, 752. Kirkers Gæld 289, 322, 607. Dans, Drik og anden Letfærdighed i en Kirke 147, 580. Ordning af Stolestader i Kirker 44, 57, 153, 282, 295, 343, 485, 505, 657, 804. Kimerpenge 643. Se Begravelse. Klokkeren 642 f. Klokkers Resi-

dens 642. Alterbrød 627. Altervin 627. Jvfr. Gudstjeneste, Kapitler. Kirkegods, Herligheden af, 627. Kirkejord sælges 55, 322, 520 f., 754; bortfæstes 363; følger en bestemt Gaard 568, 570, tillagt Degnen 494, 568; tillagt Færgemand 568. Se Mageskifte. Kirkeinventar: Altre, katolske, 505. Klokker 211, 438, 456, 569. Prædikestol 44. Pulpitur 44, 631; til Ungdommen 722 f. Stolestader 44, 172, 184, 505. Kirkeregnskaber 7. Kirkevej bevilges 537. Kirkeværger 642 f. Kirkeværger skal gøre Regnskab for Indtægten af Begravelser m. m. 569. Klenodier (Guldkæder osv.) 116, 141, 305, 799. Klæde 98, 116, 439, 604, 628, 651, 669. Klædegøreri 258. Klædemager (Vantmager) 278, 719. Klædemager skal levere Klæde i Stedet for Mølleskyld 709. Klædekammer, Kongens, 311; Tyverier derfra 472. Skriver se Anders Olufsen. Knipling 340. Knive. Pennekniv 774. Kobber 53, 384 f., 676, 798 f. Pladekobber 766. Kobberkedler 651. Kobberkugler 797. Kobbermøller 20, 231, 274, 724, 798. Kobbersmed, hans Betaling 274. Kobbersmed faar Bevilling paa en Kobbermølle 724, 798. Kobberværk, Kontrakt om, 729 f. Levering af Proviant til Kobberværk 758 f. Kollektur til Lindring af Dyrtiden i Norge 506 f. Komedier se Hoffester. Konvoj 44 f., 53, 425. Korn. Kongen forstrækker Bønder-

- ne med Sædekorn 84, 93, 97. Indførsel af Korn tillades 110.
- Krebs. Forbud mod Krebsfangst 180.
- Kroer. Bevilling herpaa 338; Livsbrev herpaa 317. Kromands Enke beholder Krogaarden 322, 387. Kromand faar Bevilling til Indkøb i en Købstad 512. Krohold maa ikke drives i Militærlejr 340.
- Krongods bortforlenes 561 f.; forpagtes bort 535, 666 ff.; skødes bort 540, 668, 805, 821. Krongods i Købstæder bortskødes (bortskænkes) se Købstadgods. Køb af Bøndergods til Kronen se Bøndergods.
- Krudtmølle 383 f., 410 f., 472; bortforpagtes 637 f. Hassel og Benved til Krudtmøllen 811. Krudtmager 383 f.
- Kræmmere 738.
- Krønike, gullandske, 256.
- Kul 169, 244. Bøgekul 148. Hassel og Benved til Kul 811. Brænding af Kul 606, 721. Leverance af Kul til Kongens Kemiker 169.
- Kvaksalvere 665.
- Kviksølv 793.
- Kvæg. Indkøb af Køer til Kronen 433. Toldfrihed for Kvæg 459. Udførsel af Køer 165, 778; jvfr. Øksne. Indkøb af Slagtekvæg til Kronen 756. Kalve 319, 635, 662. Oksekød 319. Oksetunger 319.
- Købstæder. Byfred 526. Købstæder, der har lidt meget under Krigen, faar Skatterestancer eftergivet 347. Laan til Kongen afkortes i Skatten 342. Betaling af Kontribution i Stedet for Udskrivning af Baadsmænd 258 ff. Taksering til Skat 457. Borgerne skal under Ed opgive deres Formue 193 f., 197 f. Foranstaltninger til Betaling af Købstads Gæld 34, 281. Tilbagebetaling af Laan fra Kongen 675. Købstads Gæld til Kongen tilbageholdes af Sagefaldet 190 f., 340. Købstads Forstrækning til Kongen kvitteres i dens Gæld til ham 805. Købstads Underholdning af Skibsfolk fradrages i Borgelejpengene 417. Købstads Indskud i Handelskompagni 464, 659. Skovhugst i Købstads Skove forbydes 493. Købstads Forpagtning af Markjord 348. Strid om Betaling af Postbudenes Løn 14, 74 f. Købstæder er i Restance med Postbudepenge 73 f. Befæstning 601. Købstæder skal anlægge Befæstning ved en anden Købstad 146. Mønstring 575. Vagt 713. Bevæbning af Borgerne 575. Istandsættelse af Gader 671. Akseltorv 338. Købstæder skal sende Drengbørn til Tugthuset 577. Bestemmelser om Bagerernæring 555. Bevilling til at drive Bageri i Købstad 359. Antallet af Bartskaarere fastsættes 129. Tilsyn med Varehandelen 630. Bevilling til at sælge Vin 364. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder i Købstad 117 f., 188. Ordning af Forholdet mellem Borgerne og Garnisonen 175. Strid mellem Byøvrighed og Borgere 193 f., 234, 394, 684, 779 f.; og Bønder 482; Strid mellem Borgere 48, 51 f., 365 f., 519 f., 562, 621, 633, 729, 749 f.; mellem Borgere og Bønder 629; mellem Borgere og Skibsbyggemester 193. Borgemestre og Raad skal afsige Dom 736; tilsiges til fyrstelig Begravelse 572. Borgere skal udlaane Sengklæder o. a. m. til fyrstelige Gæster 676, 756. Borgemester, Entledigelse af, 679 f. Borgemester forlenet med Jord 373; fritages for borgerlig

- Tynge 679; faar Eneret paa at drive Vinhandel 487. Raadmand, Beskikkelse 591. Indkvartering 29 f., 39, 714. Indkvarteringspenge (Servicepenge) 29 f., 175, 340. Købstæder klager over Ægter 90; over Vognleje 90. Byfogden skal betale Halvparten af Pengene for Vognægter 296 f. Borgerne skal forke og køre Korn i Lenets Lade 343 f. Købstæder skal stille Tømmermænd 30 f. Kongens Haandværkere og andre Tjenere fritages for borgerlig Tynge 2, 39, 72, 150, 187, 249, 328, 649, 719. Ostindisk Kompagnis fremmede Folk fritages for borgerlig Skat og Tynge 158. Byfoged fritages for borgerlig Tynge 333. Læge fritages for borgerlig Skat og Tynge 437. Udenlandske Flygtninge fritages for al Tynge 727. Borgere fritages for Byens Bestillinger 28. Brandlidte Borgere fritages for Skat og Tynge 285 f. Byens Huse skal tækkes med Sten 333. Strid om Borgernes Tiendeydelse 711. Borger faar Bøde for Forseelse nedsat 201. Borger, fængslet, løslades midlertidigt for at kunne forberede sin Sag ved Herredagen 156. Borger faar Tilladelse til at pantsætte sin Gaard 364. Borger forraader en Medborgers Sølvtøj til Fjenden 354 f. Borgere er i Restance med Told, Akcise o. a. 231 f. Borger faar Ret til at indtegne et Stykke Jord 202. Svinehold i Købstæder 2. Købstad hjem søgt af Ildebrand 272, 419. Se Markeder.
- Købstadsgods. Salg og Afstaaelse af Kronens Købstadsgods 42, 69, 397, 557 f., 655, 678, 683, 719, 738 f., 744, 752, 758, 765, 779. Tilladelse til Ombygning af en Kronens Gaard 706. Køb af Gaard til Købstaden 482. Gaard lægges under Købstadgodset 175 f. Mageskifte og Afstaaelse af Købstadjord 173, 193 ff., 215, 385, 628. Trætte om Købstadsgods 176 f., 471.
- Købstadprivilegier. Bevilling af Privilegier 420. Købstads Privilegier bortkommet 526. Overtrædelse af Privilegier 185. Strid mellem Borgere og Bønder om Varekøb, Sejlad, Ud- og Opskibning m. m. 629 f.
- Købstadregnskaber 819.
- Køkken, Kongens, 623, 656 f. Kok 385 f. Kokke tilkaldes til Prinsens Bryllup 626, 656 f.
- Laas, Gods drives til Laas 183, 658 f. Ladegaarde 181, 190, 384, 400, 510 f., 691, 733, 805, 808. Bønder lægges fra Ladegaarden til Sognepræsten 788. Bortforpagtning af Ladegaard 385.
- Lagmænd 280, 588; Klage over, 296. Trætte om afdød Lagmands Domme 304.
- Lagner 140, 313.
- Lagting. Lagtinget skal dømme i en Arvesag 624.
- Landemode 62.
- Landefarere 665.
- Landfoged 653.
- Landgilde. Taksering til Landgilde 76 f., 435. Ansættelse for Landgilde 491. Fordeling af Landgilden 324; Strid herom 214, 278, 355 f.; Fritagelse for Landgilde 88, 391 f., 395, 403. Nedsættelse af Landgilde 169 f., 216 f., 329 f., 378, 475, 707. Midlertidig Eftergivelse af Landgilde 37, 292, 343, 411, 430, 436, 438, 440, 446, 448, 453, 461, 467, 471, 494, 501, 514, 531.

- 534, 541, 550, 557, 560, 562, 583; jvfr. Brandlidte Bønder. Afslag paa Landgilde 114, 297 ff., 364, 445, 449 f., 457, 491, 518 ff., 535, 555 ff., 646, 763, 772. Henstand med Landgilde 599. Landgilde-
 restance, Eftergivelse af, 478, 526, 551. Mageskifte af Landgilde 439, 441 f., 469. Der maa ydes Penge i Stedet for Aal 798; i Stedet for Fodernød 798; i Stedet for Honning 798; i Stedet for Korn 171 f., 402 f., 422, 734; i Stedet for Oldengælden 804; i Stedet for Salt 388; i Stedet for Smør 408 f., 655; i Stedet for Ved 536; Byg i Stedet for Rug 339, 552; Korn i Stedet for Penge 119; Smør i Stedet for Honning 349. Ulovlig Beskatning ved Pengeydelse i Stedet for Naturalydelse 655 f. Landgilde tillægges Bønder for Afstaaelse af Jord 285. Landgilde tillægges en Tolder i Stedet for Løn 181. Jord fordeles efter Landgilden 326.
- Landløbere** se **Løsgængere**.
- Landsdommer** udnævnes 155; forløves en Tid 279, 489, 789. Adelsmand skal dømme i en Sag mellem Landsdommer og Borger 605; tilforordnes at sidde i Landsdommers Sted, da denne selv er interesseret i Sagen, 100, 104, 121, 204, 315, 560 f., 695 f., 702, 811; skal betjene Landsdommerstillingen under Landsdommerens Fraværelse 279. Landsdommer skal afsige endelig Dom i en forsættelig opholdt Sag 81 f.; skal levere Pante- og Dombøger til sin Efterfølger 301. Trætte mellem Landsdommer og Lensmand 618f. Istandsettelse af Landsdommers Residens 204 f., 301 f., 786.
- Landsdommere** se **Holger Bilde**, **Klavs Brockenhuus**, **Iver Juel**, **Erik Krabbe**, **Enevold Kruse**, **Henrik Ramel**, **Jørgen Seefeld**, **Jakob Ulfeldt**, **Villum Thomsen**.
- Landsforvisning** 542, 561, 622, 684, 693, 774.
- Landskyld** 22.
- Landsting** 405. Indbyggere henlægges til et andet Landsting 605. Landstings Flytning 285. Pante- og Dombøgerne skal blive ved Landstinget 301. Landstingsdomme, Ejendomsbreve, indført i disse, stadfæstes, 220. Landstingsdom over en Bonde indstævnes for Herredagen 495 f. Landstings skriver 212, 623, 811.
- Lavsvæsen**. **Bartskærlav** 663—66. **Bryggerlav** 351. **Skomagerlav** 454, 715 f. **Tømrerlav** 312. Klage over **Oldermand** 351. Lav faar tilskødet en **Mølle** 715 f. **Lavsskraa** 663—66.
- Leding** 22, 169.
- Lejdebrev** 264, 286, 774.
- Lejermaal** se **Utugt**.
- Len**. Jvfr. **Kapitler**, **Kirkegods**, **Landsdommere**, **Livgeding**, **Tiender**, **Vikarier**. Len overlades **Prinsesse** som **Livgeding** 814. **Forandring** af **Forleningsbreve** 670 f., 802. **Lens Omraade** forandres: paa **Sjælland** og **Møen** 14, 103, 109, 148 f., 182, 216, 250 f., 598, 609 f., 747, 752 ff., 787, 793; i **Skaane**, **Halland** og **Blekinge** 19 f., 197, 610, 746, 791; i **Fyen** og **Langeland** 307, 554, 731, 765 f., 787, 796; i **Lolland** og **Falster** 686, 714 f.; i **Jylland** 57, 63 f., 72 f., 108 f., 144, (230), 307, 333, 341 f., 354, 358, 393, 411, 423, 457 f., 534, 539, 542, 552, 560, 569, 582 f. 694, 701, 715 f. **Trætte** om **Lens Grænses** 165. **Udarbejdelse** af en **Jordebog** over **Len** 711.

Leverance af Fjervildt til Hoffet 27. Egebark leveres til Garveri 715. Fetalje leveres til Provianthuset 8, 13, 116, 728, 757. Fetalje, leveret til Borgere, tilbagefordres 118. Indvisning i Lens Korn 8. Lenskornet leveres til Provianthuset 233; sendes til andet Len 11, 51, 576, 743, 772, 823; sælges til Betaling af Kronens Gæld 71, 122, 137; overlades til Betaling af Kronens Gæld 105, 357, 505, 741 ff.; sælges til Betaling af Slotstjenere 10. Beregning af Svind i Lenets Korn 607. Lens Indkomst anvendes til Køb af Kvæg, Faar o. a. 353, 373; til Indkøb af Proviant 373; til Indkøb af Tømmer 165. Lens Skatter anvendes til Folkeløn 283. Len fritages for Udskrivning af Baadsmænd mod Betaling af Kontribution 258 ff. Afkortning for øde Gaarde m. m. i Lensafgiften bortfalder 670 f.

Lensafgifter. Restancer 119, 487 f.; Renten deraf eftergives 313. Lensmands Forstrækning til Kongen fradrages i Lensafgiften 167, 313, 759. Lensmands tilgodehavende Restancer i Len 1, 99, 110 f., 347, 801. Lensmænds Regnskaber 1 f., 11, 65 f., 117, 472, 696, 727. An tegnelser 83 f., 124 f., 139, 154, 172, 182, 191, 342 f., 479, 721, 734 f., 798, 806, 808. Godtgørelse af Udgiftsposter 10, 239, 283, 342, 549, 797 f., 808. Lensmand maa stille Gods som Pant for det, som han skylder paa Lensregnskabet, 560, 792. Kvittanser: i Sjælland og Møen 103, 184, 591; i Skaane, Hal land og Blekinge 123 f., 178, 234, 397; for Gulland 146; i Fyen og Langeland 212, 674 f., 759; i Jyl-

land 142, 145 f., 166, 250, 255, 268; i Island 719; i Norge 792.

Lensmand. Opsigelse af Len 111, 141. Overlevering af Len 141 f., 145, 155, 243 f., 578 ff., 593, 595, 605, 685 f., 703, 749. Adelsmand skal ligge i Slotsloven, indtil den nye Lensmand kommer, 163. Lensmand skal indstævne Lands tingsdommen over en Bonde for Herredagen 495 f. Lensmand nægter at eksekvere en Dom 430. Klager over Lensmænd 6 f., 60, 173 f., 253, 335 ff., 618 f.; over Lens mands Foged 23, 147, 547. Trætte mellem Lensmand og Slotsskriver 1 f., 11, 65 f., 147, 205, 447, 793; mellem Lensmand og Bonde 495 f., 506. Tilladelse for Lensmænd til at være borte fra Lenet 149 f., 335, 443, 592, 689. En anden Lens mand skal føre Tilsyn med Le net m. m. i Lensmandens Fra værelse 216. Lensmand faar Part i Betalingen for Forseelser af Adelen i hans Len 211. Lens mand skal sende Haandværkere til København 644; skal fremskaffe Søm til Flaaden 717 f.; skal hjælpe Udlænding i en Retssag 133, 645. Lensmand beskyldes for ulovlig Skovhugst 593 f. Lens mændene skal aarlig aabne Told kisterne 270 f. Lensmand skal be tale Indkøb af Toldkisten 373; skal lade brænde Kul 606, 721, 728; skal lade gøre Malt af Le nets Byg 270, 322; skal levere Malt til Provianthuset 784. Lensmand skal levere Lenets Korn til Hoffet 272; til et andet Len 281; til en bestemt Person 87, 102, 111 f., 279, 315, 470 f., 515, 581; skal sælge Lenets Korn 270; skal sælge Le nets Korn til Betaling af Kronens

- Gæld 105, 423. Lensmænd skal lade Præst, Bønder o. a. faa Brændsel af Lenets Skove 299, 380; skal forsyne nødstedte Bønder med Korn 84, 93, 97; skal levere Varer til Betaling af Kronens Gæld 22, 741; skal betale Officererne over Landmilitsen 321 f.; skal betale Kronens Laan 22 f.; skal betale Renterne af Kronens Laan 240; skal købe Lam m. m. til Hoffet 399, 467. Lensmands Indkøb af Sild til Holmen 426 f. Lensmand skal skaffe Heste og Vogne til Transport af Gods 281; skal skaffe Skuder og Fetalje til Transport af Folk 18.
- Ligfund i en Aa 777. Lig henstaar ubegravet i 8 Aar 160 f.; begravet af Bøddelen, skal optages og begravnes ved ærlige Folk 81.
- Livgeding, Prinsesse Magdalene Si- bylles, 778, 783, 801, 813 f.
- Livsstraffe 238 f., 322 ff., 531, 618, 622; for Tyveri 495, 500; over uskyldige 466, 749. Sag om henrettede Bønder indstævnes for Herredagen 454. Sag om henrettet Slotsskriver 622 f.
- Lovhævd 220 f., 225, 227, 229.
- Lykkepotte 741.
- Læder. Korduane 357.
- Læger. Læge fritages for Skat og Tynge 437. Læger skal føre Til- syn med Kvaksalveres og Lande- fareres Medicin 665. Læge skal forfærdige en Komædie til Prin- sens Bryllup 452. Lægeenke faar Bevilling paa Haver m. m. 619.
- Lærred 55, 651.
- Løgner dømt til Bremerholm 511.
- Lønninger for: Generalbygmester 107; Herold 173; Hofmesterinde for Kongens Døtre 93; Hørere 189; Kongens Ingeniør 107; Instrumen- tist 164, 237; Officerer 19 f., 29 f., 113, 241 f., 321 f., 333, 359, 537, 765, 794; Underofficerer og Me- nige 29 f.; Organist 236; Kongens Perlestikker 645; Postbude 14; Professor i Lund 175; Rigens Profos og Hofprofos 643 f.; Kon- gens Sangere 28, 237, 809; Skibs- tømmemand 648 f.; Skolemester 374; Skolemesteren for Kongens Døtre 48; Skovrider 101, 339; Smedjeskriver paa Bremerholm 422; Søofficerer 10, 53, 172, 190, 263, 269, 631, 770; Tolder 40, 79, 402; Kongens Mestertømmemand 312; Kongens Vinskænk 132.
- Løsagtighed se Utugt.
- Løsgængere 578, 597 f. Løsgængere gør Indgreb i Haandværk 77; sættes i Arbejde ved Fæstnings- anlæg 16 ff. Anholdelse og Af- straffelse af Løsgængere 709 f.
- Maal 651 f.
- Maaler, Vejer og Vrager, Bestalling som saadan, 591.
- Mageskifter. Kongen begærer Gods til Mageskifte 392 f., 422, 462, 472 f., 535, 542, 544 f., 631, 697, 799. Adelsmand bliver Kronen noget skyldig paa Mageskifte 212 f., 218, 282. Mageskifte mel- lem Adelige 142 f., 424, 428, 525, 772; mellem Adelsmand (Adels- frue) og Bønder 213, 262, 289, 374, 389, 626, 655, 737; og Hospi- tal 152, 179, 294 f., 358, 559, 562 f., 681; og Kapitel 27 f., 33, 41, 66 f., 139, 152, 167 f., 215 f., 306, 326, 497 f., 529, 535, 680 ff., 756, 801; og Kirke 15, 398 f., 491 f., 570, 627; og Præst 15, 192, 262, 299, 375, 386, 492; og Stift 599 f.; mel- lem Præst og Kronen 799.; og Bønder 732 f., 755; og By 721.

- Lensmand skal afgive Erklæring om, hvorvidt Gods kan mageskiftes bort fra Kronen, 8 ff., 35 f., 42, 52, 56 f., 61, 91, 104, 146, 179 f., 200, 203 f., 207 f., 212 f., 232 f., 251 f., 290, 332, 344 f., 353, 377 f., 381 f., 386 f., 391, 393, 403, 415, 420 f., 462, 465 f., 478, 485, 495, 503 ff., 508, 522 ff., 532 f., 581 f., 584, 608, 639, 686 f., 703, 706, 716 f., 720, 731, 741, 760 ff., 783 f., 804 f.; fra Hospital, Kapitel, Kirke, Præstegaard osv., 179, 386, 559, 562 f., 636. Domkapitel skal afgive Erklæring om, hvorvidt noget af dets Gods kan mageskiftes bort, 33, 41, 80, 177, 179, 215 f., 465, 478 f., 508 f., 522 f., 585, 739 f. Lensmand skal afgive Erklæring om, hvorvidt en til Mageskifte tilbudt Gaard ligger i Kongens Vildtbane, 174. Mageskifte, Stadfæstelse, 15, 528. Trætte om Mageskifte 672. Gods mageskiftet til to Personer 532. Mageskiftebreve, bortkomne, stadfæstes efter Indførslen i Registranterne 375 f.
- Malt 651 f., 734 f., 784, 812. Maltkværn 392. Maltskyld 174.
- Manddød sværges se Drab.
- Markeder 238, 331, 708 f. Tilladelse til at holde Marked 489, 540. Marked flyttes 540, 789 f. Marked kræves afskaffet 450. Hestemarked 489. Kvægmarked 489.
- Markeskel. Markeskels Sættelse 220f., 225, 229. Trætte om Markeskel 417 f.
- Marmor. Marmorpiller 231, 372.
- Marsk, Rigens, se Jørgen Skeel, Jørgen Urne.
- Matematik 337 f.
- Mened 496.
- Messing 676. Messingmølle (-værk) 20, 46, 798.
- Misvækst 24, 154, 200, 364, 422, 494, 763; i Norge 505 ff. Se Dyrtid.
- Mjød 651.
- Mord 323, 371; paa eget Barn 592, 624 f., 719. Jvfr. Drab.
- Morgengavebrev 186.
- Moser 83.
- Murremmer 552. Ringmur 585.
- Mus 607.
- Mytteri af Bønder 460.
- Møller: paa Sjælland og Møen 125 f., 292, 309, 503, 597, 599, 605, 685, 715 f., 790 f., 799, 815, 825 f.; i Skaane, Halland og Blekinge 149, 203 f., 677, 695, 746; paa Fyen og Langeland 663; i Jylland 49 f., 86 f., 123, 143, 147 f., 163, 173, 220, 222 ff., 248, 258, 278, 321, 324, 349, 358 f., 361, 364, 381 f., 392, 409 f., 457, 462, 491, 494, 532 f., 789. Livsbrev paa Mølle 685. Salg og Afstaaelse af Møller 532 f., 715 f., 790. Mølle ødelagt af Sandflugt 789. Genopførelse af Mølle 789. Reparation af Møller 671. Møller skal vedligeholdes af Mølleren 148, 258, 462, 599; mod Afslag i Landgilden 663, 685, 825 f. Strid om Mølle 605 f. Mølleskyld 258. Møller faar sin Restance af Mølleskyld eftergivet 381; maa give Penge i Stedet for Kornskylden 364, 462, 709; kan ikke yde sin Landgilde 248; faar Afslag i Landgilden 84, 143, 349 f., 361, 392, 410, 491, 663, 685, 790 f., 799, 815; faar Maltskyld eftergivet 174; maa yde Penge i Stedet for Landgildemøl 147 f.; faar Bygningtemmer (og Kværnstene) 359, 503; skal anklages for Forsømmelse af Møllen 494; klager over Forurettelse af Ridefogeden 695. Hammermølle 20, 724, 747. Kornmølle 258. Savmølle 253, 732. Skvatmølle 271.

- Stampemølle 210, 457. Valkemølle 116, 258. Vandmøller 84, 258, 790. Vejmøller 72, 84, 456, 715 f., 734. Møletvang indskærpes 143. Mønstring af Adel 136. Jvfr. Hæren. Møntvæsen. Møntsorter 304 f. Falskmøntneri 97.
- Nam 300, 460. Notarius 735. Næver (Bast) 272. Nævninger. Nævningetov underkendt 174; indstævnes til Landstinget 405. Nødværge 774 ff.
- Okulist 373. Oldingegang, Trætte om, 216, 702 f. Oprejsningsbreve for Nederfældige 83, 163, 174, 217, 238, 272, 343, 379, 391, 477, 679. Oprejsningsbreve til Sags Forfølgelse, uagtet den ikke er paatalt i rette Tid, 12, 72, 80, 96, 112, 117, 121, 267, 276, 316 f., 480, 512 f., 537, 573, 595—598, 692 f., 767, 777. Oprejsningsbrev i en forsættlig opholdt Sag 82. Oprejsningsbrev i en Arvesag 327 f. Opstøvning 223 f., 226 ff., 237, 457, 597. Orfejde sværges 635. Organister 236. Organisten hos Kongens Døtre 785. Ost, hollandsk 150; svensk 150. Ostindisk Kompagni se Handelskompagnier.
- Pallisader 24. Pant. Ejeren af en pantsat Købstadgaard maa selv sælge den 45. Strid om pantsat Gods 344, 638. Pantebøger 301. Pantelen. Ombytning af pantsat Gods 700 f.
- Papir, gammelt, sendes til Tøjhuset 595. Pasvæsen. Falsk Pas 115. Pas til Lensmændenes Tjenere til Transport af Skatteregnskaber m. m. 431. Fremmede Pas til Rejser i Udlandet 300. Pasbreve 114 f., 150 f., 195 f., 219, 263, 269, 281, 594, 797, 812; fremmede 334. Jvfr. Søbrev.
- Patronatsret 7 f., 27 f., 41, 80, 108, 206, 230, 315, 383, 399, 459, 513, 685, 700, 759.
- Pengevæsen. Indbetalinger i Rentriet 4, 161, 346. Udbetalinger til Kieler Omslag 4, 346, 815. Transport af Penge til Kieler Omslag 815. Revision af Omslagsregnskaber 111, 477. Omslagsforvalter se Henrik v. Qualen. Bortforpagtning af Kronens Indtægter af Færøerne 609. Udbetalinger af Tolden se Tolden i Købstæder, i Sundet. Kronens Gæld i Indlandet 137 f., 814, 823. Betaling af Kronens Gæld 22 f., 312, 581, 825. Afregning med Adelsmand for Levehancer 312 f.; med Ingeniørs Enke 388; med Købmænd 435; med Købstad 463; med Officerer 83, 257, 340, 411, 494, 537, 745; Afregning med Proviantmester 71; med svensk Rentemester 825. Anvisning af Penge til Gesandter 143. Kongens Tilgodehavende (Udlaan) 299, 675, 773, 805, 820; Indkrævning heraf 422; tilbageholdes i Sagefaldet 190 f., 340. Obligation ombyttes 406. Kongens Mellemregning med Ostindisk Kompagni 157 f. Kongen faar Jordegods for sit Tilgodehavende 84 f. Optagelse af Laan 240, 325 f., 377, 694; Tilbagebetaling heraf 503, 759. Kavtion for Kongens Laan 325 f.,

377. Krongods pantsat for Kongens Laan 22 f., 790. Gældsbreve for de af Kongen optagne Laan 167, 170, 215, 240, 644 f., 804; Pantebreve for de af Kongen optagne Laan 553 f. Kvittanser, udstedt af Kongen, 140 f. Vekselsbreve 593, 676, 698.
- Pergamentsbrev 528. Gammelt Munkepergament skal sendes til Tøjhuset 595.
- Perlestikker 286, 308, 645. kongens, se Gert Oserin.
- Pilekviste 91.
- Pligtsfoged 138. Pligtsfolk 642.
- Possementmageri 308.
- Postvæsen. Besørgelse af udenlandske Breve til Kongen 328. Postmester 291, 814. Postbude 14, 263. Postbudepenge 73 ff. Postvogne 780, 815. Russisk Post 76.
- Prisesager 152, 267. Opbragte Skibe 554; frigives 267.
- Profos, Rigens og Hoffets, 643 f.
- Proklamaer paa Tinge ang. Fremlægning af Gældsbreve 555, 596; ang. de af Landsdommere afsagte Domme 689.
- Provster. Klage over Provst 144. Provst, som har afgivet sit Kald, har beholdt Herredsprovstiet, 407, 429. Provst forholder sig utilbørligt ved Besættelsen af et Kald 214.
- Provstemode 62.
- Provsti; Forlening paa, 650; jvfr. Ekspektancebreve. Forandring af dets Omraade 307.
- Prædikant. Kongens Hofprædikant se Dr. Kristen Jensen.
- Præster. Præsters Kaldelse og Udnævnelse 28, 70 f., 185, 574, 616, 621, 635, 765; Strid herom 23, 144, 281, 418, 700, 759. Præst maa ordines, skønt han ikke har den forordnede Alder, 59, 209, 258. Præst faar Faderens Embede efter denne 482. Kgl. Befordringsskrivelser til Præstekald 65 f., 80, 94, 154, 160, 163, 182, 213, 234, 236, 278, 286, 288, 410, 607, 647, 650, 735, 764. Fordeling af Tjenesten mellem Præster 458. Præsters Afskedigelse 66, 181, 418 f. Præst maa faa et andet Kald 669; maa faa et andet Kald paa Grund af Bøndernes Modvillighed 606 f.; maa faa Kald igen 78, 419. Præst, som har begaaet Utugt, maa faa Kald 499. Præster tilsiges til Møde hos Kongen 416, 816 f. Præst indsender Supplik 531. Præsters Løn. Præst klager over utilstrækkeligt Underhold 64 f., 123, 153, 185, 193, 349, 432, 450, 453, 501, 557, 627, 788; over Afgang i Ydelserne til Kaldet 429 f.; over manglende Bolig 382. Fordeling af Præstekalds Indkomst mellem Præsterne 404 f. Trætte om Præsters Indkomst 235, 287, 405 f. Strid om Fæstjord 672. Præst faar Brændsel 199, 279, 380, 450, 483, 557, 663; faar Fiskeafgift 118 f., 133; faar Herligheden af en Gaard 820; faar Landgilde af en Gaard ombyttet med en anden Gaards 502; faar fri Olden 416, 483; faar Livsfæste paa Fiskeri 482; faar tillagt Stedsmaal 293; faar Tiende tillagt 67, 121, 189, 218, 241, 249, 366 f., 379, 401, 403, 411 f., 414 ff., 421, 428, 466 f., 469, 497, 513. Forbedring af Afgiften af Præsts Tiende 560. Præst faar Tiendeafgift nedsat 24; søger Tilladelse til at opsætte en Stampemølle 210. Gavebreve til Præsteembede 3, 401. Præsts Brev paa Madfiske 8. Klage over Præst 396. Præst beskyldes for mistæn-

kelige Meninger 750. Præst falskelig beskyldt for Drab 466. Præst gør sig skyldig i Drukkenskab 405; i Efterladdenhed 101; i Embedsforsøelse 128, 277, 474, 557 f., 755 f.; i Skælden fra Prædikestolen 754 f.; i Utugt 48, 66, 499, 626, 690. Strid mellem Præster 235; mellem Præst og Renteskriver 287, 676; mellem Præst og Lav 454; og Borgere 19, 52, 164, 356; og Bønder 3, 64 f., 156, 407. Præst mishandles 122; uskyldig henrettet paa Grundlag af falsk Vidnesbyrd 466. Præst maa beholde sin Datter i Huset, skønt hun er dømt for Hor, 86, 244. Præster bortfører en Borgerkone i Anledning af en Retssag 356, 418 f., 429. Præster skal yde Hjælp til Præstegaards Genopbygning 600, 636, 639, 806. Skifte efter Præst 53. Værgemaal for afdød Præsts Børn 351 f. Brandlidte Præster skal have Hjælp af Kirker, andre Præster o. a. 24, 103 f., 209, 378. Hospitalspræst 438, 574. Skibspræst 66, 160, 213, 606, 643. Slotspræst 19, 52, 67, 80, 432, 454, 501, 618, 623, 635.

Præstedatter indsættes i Tugthuset 147; løslades fra Tugthuset 580.

Præsteenkers Underhold 60 f., 121, 211, 219, 233, 289, 351, 518, 521, 549; Strid herom 52.

Præstekoner skal udlaane Senge til Prinsens Bilager 708. Præstekone gør sig skyldig i Dans, Drik og Lefærdighed i en Kirke 147; Præstekone indsættes i Tugthuset 147; løslades fra Tugthuset 712; udlægger urigtig Barnefader 97.

Præstegaard brændt 24, 61, 103, 378, 414, 437, 466, 528, 557, 600, 636, 639, 806; forfalden 418. Præ-

stegaarde ødelagt af Sand og Vand 153, 414. Præstegaardes Opbygelse og Istandsættelse 184, 380 f., 418, 432, 437, 557, 600, 618, 674. Gods frakommet Præstegaarde 453, 458. Herligheden frakommet Præstegaarde 230, 427. Præstegaard mageskiftet bort 799. Tilvejebringelse af Præstegaard til Præsten 570. Strid om Præstegaard 60 f., 211, 437. Annekspræstegaarde 41, 230, 381, 405, 414, 427, 437, 469, 483. Annekspræstegaard frataget Præsten 639; ombyttes med en anden 473; tillægges Præsteenke 549.

Præstekalds Forbedring 69, 113, 127, 173, 193, 252 f., 289 f., 322, ring 40 f., 193, 205 f., 219, 253, 331 f., 428 f., 438, 455; Annektering 40 f., 193, 205 f., 219, 253, 289.

Rang. Kancelli- og Hofjunkernes Rang 822.

Rav 793.

Rebningssager 700.

Recepter 777.

Registrering af Bo 120, 245, 484 f., 608, 619 f., 707, 769; jvfr. Skifte, Værgemaal.

Religionsudøvelse, fri, 593.

Rentekammeret, Udbetalinger af, 6, 10, 28, 42, 48, 53, 72, 79, 83 f., 90, 132, 164, 172 f., 180, 236 f. 269, 309, 312, 315, 339 f., 510, 616, 644, 660, 723 f., 825; Indbetalinger til, 4, 73, 310, 616, 652 ff., 666. Rentemestre se Sten Beck, Jørgen Vind. Rentemester, svensk, se Morten Wewitzer Rosenstjerne. Rentemesterregnskaber; Revision deraf 15, 177; Kvittanser 304 f. Rentemestre skal revidere Regnskaber 377; skal paakende Byfogeds Domme, som ønskes appelleret, 703.

- Renteskriver se Jens Pedersen; øverste, se Kristoffer Iversen. Kammerskriver se Henrik Müller.
- Resident i Sverrig se Stig Pors, Peder Vibe. Resident, hollandsk 132; svensk, se Johannes Fegræus. Jvfr. Agent, Gesandt.
- Rettergang. Foragt for Retten 460. Vidnesbyrd dømt magtesløst 477. Vidner skal føres for hver sin Dommer til Sags Fremskyndelse 321. Trusel mod Vidner 622 f. Falsk Vidnesbyrd 87, 277 f., 433, 466. Aftingning for falsk Vidnesbyrd 255 f. Retssager forsætlig opholdt 81 f., 636 f. Sag, i hvilken der er aftinget med de skadelidte, genoptages, da Gerningsmændene ikke har afsonet for Kongesagen, 760. En Mand uden fast Brofjæl skal svare til Skældsord paa det Ting, hvor Skældsordene falder, 136. En i Rettergang Ukyndig maa antage en Prokurator 687. Breve og Dokumenter i en Retssag skal udleveres 695, 729. Kopi af Domme leveres 779. Udlænding fritages for at gøre Ridemandstov og andre Indførsler 169. Hjælp til Udlænding til at føre sin Sag 133. Hustruens Boeslod optaget for Mandens Forseelse 637. Se Nævninge.
- Ridderskabet indbudt til Prins Christian (V)s Bryllup 546.
- Ridefoged 125, 361, 402, 464, 591, 695. Ridefogeds Gaard bortfæstes til hans Børn 533.
- Ridemandstov 63 f., 460. Udlænding fritages for at gøre Ridemandstov 169.
- Ridestald (Ridehus) 272, 521, 814 f.
- Rigsraadet. Møder 280, 362; Forhandlinger 623 f. Rigsraader skal holde Retterting 806 f.; tilsiges til fyrstelig Begravelse 571; til fyrsteligt Bryllup 610—16; skal begive sig til København og andetsteds i særlige Hverv 36, 132, 257, 452, 654, 716, 821. Rigsraad bevilger Skat 325 f.; kavtionerer for Kongens Laan 325 f., 377; skal gøre Indskud i Ostindisk Kompagni 433 f.; skal revidere Rentemesterregnskaber 15.
- Ringepenge af Skibe 241.
- Ringrenden 657.
- Rotter 607. Rottekrudt 625.
- Rustning. Rostjeneste af Arvegods 574. Fritagelse for at holde Rustning 317, 346, 468, 576, 752. Rostjenestes Mønstring, Udeblivelse derfra 732, 748. Rostjenesten skal møde til Prins Christian (V)s Bryllup 546 f.
- Ræve 339. Tilladelse for Almuen til at skyde Ræve 218.
- Rømning 31, 59, 277, 687.
- Røveri 801.
- Sadel. Kongens Sadler 357.
- Sagefald 22, 206, 230, 232, 307 f., 539, 734 f.
- Salpeter, Eneret til at købe og grave, 637 f., 656. Salpeterhytteværk 36, 238, 367, 418. Salpeterlader 238, 315, 419. Salpetersyde-re 15, 368.
- Salt 628. Landgildesalt 541. Salt, forbrudt, 78. Saltafgift af Gaard 388; til Opførelse af Baadsmanshuse og Bygningen ved St. Annæ Bro 351. Fransk Salt 351. Spansk Salt 351.
- Sandemænd, Klage over, 159; fritages for Ægt og Arbejde 98, 172, 174, 395, 401, 445, 461, 470, 483, 550; Klager herover 427. Sandemænd skal deltage i Arbejder paa Broer, Vej m. m. 456,

461. Trætte om Sandemænds Tov 391.
- Sandflugt 24, 28, 153, 251, 379, 414, 625, 633, 646, 789, 793. Sandgods 520. Sandgærder 278, 633.
- Savmøller se Møller.
- Sejldug 439.
- Sekretærer, kgl., se Kancelliets Tjenere.
- Sengekammer 563 ff., 604. Sengklæder 116, 563, 676, 756. Senge og Sengklæder udlaanes til Prinsens Gæster 708.
- Silkevarer 233, 698. Silkeværket 530.
- Sindssyge. Drab begaaet af en Af-sindig 476.
- Sise, Forhøjelse af, 463 f.; Fritagelse herfor, 622, 636; af Malt 25; af Øl 25; Restancer 232.
- Sisemester, Udnævnelse af, 10, 40, 105, 505, 596, 600, 660.
- Skanser 248, 337. Skansepæle o. a. Træværk skænkes til Købstad 505 f.
- Skarlagen 692.
- Skarpretter se Bøddel.
- Skat. Udskrivning af Konge- og Landeskat 18, 160 f., 631 ff. Kongens Revers i Anledning af disse 325. Laan til Kronen fradrages heri 527. Indkrævning af Skat 66. Taksering til Skat 76 f., 457. Lensmand skal opkræve Skatten i Stedet for Kommissarius 146. Lensmænd skal straks indsende Skatten af deres Len 353, 370. Undersøgelse vedrørende Skat 75 f. Revision af Skatteregnskaber 125. Restancer 12 f., 816. Adels Restancer 167, 360. Begunstigelser 28, 43 f., 249, 275. Fritagelse for Skat 78, 91, 285 f., 396. Nedsættelse af Skat 684. Eftergivelse af Skat 347, 498 f. Skatten af Officersgaarde 77, 86, 239, 396, 470, 498 f., 690 f. Skat til Bygning af Baadsmanshuse 4, 351. Baadsmændsskat 457; Fritagelse herfor 150. Kontribution i Stedet for Udskrivning af Baadsmænd 258 ff. Byskyttehold 457. Fortifikationskat se Fæstninger. Madskat 797. Sammelskat 550 f. Opgivelse af Formue til Skat 193 f., 197 f. Urigtig Angivelse til Skatteansættelse 476. Klager over Ansættelse til Skat 346, 457, 811.
- Skel. Skelmur mellem Borggaarde 730, 733. Skelsætning mellem Gaarde 544. Skeltrætte 817 f.
- Skibe. Fragtning af Skibe 261, 318, 573, 794. Skibe anholdes for Toldsvig 816; til Transport af fyrstelige Personers Følge 717, 744, 747, 791. Trætte om Skib 48 f. Skibes Afhændelse til Udlændinge 592, 673. Skib og Gods taget af Udlændinge 291, 320 f., 690, 694 f. Skibsbyggere og Skibstømrere forskrives fra Udlandet 609. Jvfr. Flaaden. Skibsafgift til Rensning af Havn 116.
- Skibsbro se Havn.
- Skibsfart. Tilladelse til Udskibning 765. Strid om Ud- og Opskibning 629 f. Strid om Udbyttet deraf 794.
- Skifter efter Adelige 79, 90 f., 99 f., 162, 167, 177 f., 180, 185 ff., 194, 231, 234 f., 244—47, 288, 323, 338, 350, 359 f., 369 398, 442, 454 f., 460, 479, 481, 545, 608, 707, 718, 771, 781, 792 f., 795 f.; efter Uadelige 52 f., 120, 671 f. Taksation af Hovedgaardes Bygning og Tilliggende i Anledning af Skifte 99 f., 455; af Købstadgaard i Anledning af Skifte 180. Skiftetrætter 178, 671 f., 792 f. Skifte skal gives beskrevet 231. Jvfr. Registrering af Bo, Værgemaal.

Skilsmisse. Fraskilt maa gifte sig igen 43, 217, 561, 659, 706. Skilsmisse paa Grund af Impotens 567. Jvfr. Ægteskabssager.

Skind, islandske, 311. Bjørneskind 311.

Skole. Indførelse af en almindelig, ny Skoleordning 273. Oprettelse af Skole, Penge dertil 80 f., 138, 314 f.; aarligt Bidrag til, 218. Bøder tillagt en Skole 584. Sogne tillagt Skole 410. Tiendeafgift til Skole 773. Gaver til Skoler 489, 520. Undersøgelse vedrørende Skoles Indtægter 569. Udlaan af Skoles Penge 352. Indførelse af ny Skolebøger 272 f. Istandsættelse af Skole 642, 645. Skoler, betjente af Sædedegne, skal betjenes af Skolepersoner 416, 782. Skolemestre 55, 69, 471, 507. Skolemester for Kongens Døtre 785. Kgl. Befordringskrivelser til Skoletjeneste 65, 721 f., 733. Strid om Kaldsretten til Skolemesterembede 8. Skolemester maa kaldes til Præstekald 71, 94; fritages for Skyld, Skat, Ægt og Arbejde 115, 204; faar Tilladelse til en Studierejse i Udlandet 247 f. Skolemesters Løn forbedres 374. Skolemester faar Beneficium 23; klager over, at Landsbysogne besiddes af Sædedegne, 382; faar Pension 88 f. Strid mellem Skolemester og kgl. Kalendariograf 290. Skolemesters Residens 642, 645. Vikariat tillægges Professor 175. Lektor faar Husleje udbetalt i Stedet for Residens 184 f. Hørere 189. Jvfr. Akademi.

Skouessen (Skueret) 691.

Skove. Forpagtning af Skov 490. Skovmærket 339. Udvisning af Brændsel, Tømmer o. lign. 15 f.,

35, 93, 116, 165, 308, 321, 343, 380, 394, 418, 423, 436, 438, 462, 470, 503, 530, 551 f., 554, 557, 663, 721, 780. Ulovlig Skovhugst 31, 594, 816. Strid om Skovhugst 708. Skov forhugget 244. Forbud mod Skovhugst 493. Indhegning af Skov 195. Græsningsret i Skove 667. Vindfælder 308, 418, 423, 663, 667. Levering af Egebark til Garveri 715. Olden 416, 667. Fri Olden til Præst 430. Oldengæld 804. Skovfoged 663, 667; fritages for Afgift og Tyngte af sin Gaard 667. Skovridere 101, 201 f., 213 f., 338 f., 360, 393, 399, 490, 531, 734 f., 805. Bolig til Skovrider 531. Skovrider tiltales for Embedsforseelse 528. Skrifte, aabenbart, 15, 138, 191 f., 633, 711, 819. Skriverpenge 335. Skriværk 558. Skrivekammer 804. Skvatmøller se Møller. Skyts 337. Gøtlinger (Skibskanoner) 783. Levering af Kugler 819. Konstabel 721. Skældsord, Retssag derom, 136. Skælm 323 f., 500. Slagsmaal 666. Slagterhus 551. Slotte (Klostre, Gaarde osv.), Byggearbejde paa: Aalborghus 69 f.; Aastrup 778; Aalholm 26; Beldringe 137; Bergenhus 239, 808; Besastadir 90; Bøvling 249; Dalby Kloster 92 f.; Dueholms Kloster 656; Flensborghus 85; Frederiksborg 231; Gudumkloster 189; Haderslevhus 261, 813; Helnekirke 374, 786; Herrerisvad Kloster 819; Holbæk 54, 137; Hørsholm 805; Kalundborg 334 f.; Kalø 513, 567 f.; Koldinghus 86 f., 240, 373, 501, 510, 724, 728, 784 f., 804, 814 f.; Korsør 196; Kristianstad 798; Kron-

- borg 51; Kærstrup p. Taasinge 69, 117; jvfr. Taasinge; København 138, 280, 444; Laholm 195; Malmøhus 521; Mariager Kloster 808; Nyborg 521; Nygaard 240; Odensegaard (St. Hans Kloster) 398, 623; Odense St. Knuds Kloster 506; Roskildegaard 191, 362, 521; Rugaard 822; Silkeborg 678; Skanderborg 177, 270, 549, 551, 585; Skivehus 157, 423 f., 755; Stjerneholm 424; Taasinge 78, 117, 247; jvfr. Kærstrup; Vallø 97, 306; Varberg 436 f.; Vinderslevgaard (Lysgaard H.) 678; Visby 770; Vordingborg 136 f., 141, 143, 165, 441, 734, 797. Slotsknægte 78. Soldater paa Slot afskaffes 384.
- Slotsfoged 140.**
- Slotstjenere 622.** Slotstjeneres Genant 385. Slotstjeneres Brændsel 870. Slotsskriver. Kvittans for af død Slotsskrivers Regnskaber 464. Slotsskriver henrettet 454, 764. Slotsskrivers Trætte med Lensmand 1 f., 336, 447. Slotsskriver faar Bevilling paa en Have og Jord 431 f.; faar en Krongaard 582 f.; Strid herom 701 f. Mage-skitte med Slotsskriver 589. Slots-skriver, som under Krigen har mistet alt, forskaanes indtil videre for de kgl. Fogders Krav, 46 f.; som under Krigen er blevet udplyndret for offentlige Midler, fritages for at erstatte disse, 348; faar Regres for en Pengeskat m. m. i Underskriverens Bo 549. Køkkenskriver 140. Faarehyrde 385 f. Portner 140. Rendemester (Rørmester, Vandkunstner) 332, 385 ff. Skiferdækker 385 f., Skriverstue 140. Stadfolk 10. Taarn-gemmer 140. Urtegaardsmand 385. Vagtmester 454. Vægter 140.
- Sluser 525.
- Slæder. Slædemedernes (Slædernes) Bredde 361, 822.
- Smedie 191, 196, 467.
- Smør. Smørskyld, Smørlandgilde, 7, 160, 293, 355 f.
- Sognefoged faar afkortet Landgilde 734.
- Spaadomme 297, 306. Spaakalendere 334.
- Specerier, Handel med, 191 f., 201.
- Spinden 340. Spindepeng 801.
- Spiseredskaber. Gafler 542. Knive 542. Kredensknive 542. Taffelknive 542.
- Stalde, kgl., 90, 814 f. Staldmester, Kongens, 551. Sadelknægt, Kongens, se Rasmus Ibsen.
- Stampemølle se Møller.
- Stedsmaal se Indfæstning.
- Sten. Fliser 274, 280. Hugne Sten 406, 815. Bloksten 560, 777. Kampesten 794. Mursten 85, 177, 239, 306, 310, 451, 724. Skiffersten 261. Tagsten 650, 815. Gullandske Sten 51, 262. Tilladelse til Udførsel af Sten fra Gulland 199, 257, 397, 480, 560, 728, 732, 739, 777 f., 815. Stenbrud 77. Stenhuggere 77, 231, 397, 732, 777. Stenhuggeres Gaarde fritages for Ægt, Arbejde og anden kgl. Tyng 778.
- Stensnidere 665.
- Stiftsgods 599.
- Stokkebrev 264, 286, 356 f. Stokke-nævn 464.
- Stormskade 763, 772.
- Strandingsgods se Vrag.
- Strømper 311.
- Studier. Understøttelse til Studier, Stipendier, 409. Understøttelse til Studier udenlands 337 f.
- Sukker, Handelen med, 191, 201.
- Superintendent, død, 624. Superintendent faar en Advarsel for

- Embedsforseelser 428 f.; maa lade en residerende Kapellan betjene sit Sognekald 217; faar Tiende og Leverance af Hø 400, 522; maa foretage en Rejse 141. Strid mellem Superintendent og Bønder 27. Superintendent skal sammen med de øvrige Gejstlige anstille Undersøgelse mod en for Sværmeri mistænkt Mand 737. Residens se Bispegaard.
- Svaner, Indfangning af, 195.
- Svin 804. Svinehold i Byer forbydes, undtagen naar Svinene sættes paa Sti, 2. Grise 319, 635, 662. Flæsk 813.
- Sværmeri. Undersøgelse mod en Mand for Sværmeri 737.
- Syning 340.
- Sysselmænd, Udnævnelse af, 296, 588. Sysselman beskyldes for Medviden i Rønning 59. Sysselskel 220.
- Sædegaarde 219.
- Sælfangst, Eneret paa, 617.
- Søbreve 37, 53, 63, 96, 116, 123, 159, 267, 540, 760, 770, 772. Jvfr. Pasbreve.
- Sølv. Sølvbjærgværk 488; jvfr. Kongsberg. Sølvtøj udlaanes til fyrsteligt Bryllup 384, 563, 602 f., 626.
- Sømærker. Regelmæssig Udlægning og Optagning af Sætønder 800. Afmærkning af Sejløb ved Sømærker 133, 476, 530. Tønde- og Baakepenge 133 f., 530.
- Sørøvere se Fribyttere.
- Søterritorium se Højhedsret.
- Tag. Blytag 656. Tagdryp 97. Tagsten 177, 239, 510. Tagtækker 156. Skifersten 784. Skifertækker 406, 784.
- Talg 459.
- Tapeter 563, 630.
- Teglgaard 83, 310. Tegllade 551. Teglovn 308. Teglblænder 308, 310, 537.
- Tiender. Forlening paa, 63, 188. Fæstebreve paa Livstid paa Tiende mod Kornafgift: i Sjælland 411, 703, 711, 724, 733, 807; i Skaane, Halland og Blekinge 2, 20, 78, 98, 166, 180, 276; i Fyen og Langeland 159 f., 215, 231, 481, 764; i Jylland 56, 101, 109, 183, 213, 219, 231, 248, 262, 291, 342, 350, 361, 367, 376 f., 407, 411, 413, 421, 433, 453 f., 456, 474, 476 f., 486, 506, 514 f., 517 f., 533, 535 f., 540, 554, 569 f., 670, 720, 737 ff., 746, 773. Se Ekspektancebreve. Undersøgelse vedrørende Tiender 7. Erklæring forlanges om bortfæstede eller ledige Tiender 326 f., 335 f., 341, 349, 432, 725. Tiende bevilget to Gange 372. Tiende skal bortfæstes til den højstbydende 512, 568 f. Afgift nedsat 3, 24, 669 f., 751; maa ydes i Penge 561. Restancer af Afgiften 732. Korn-tiende anvendes til Løn for Byfoged 333; for Landstingsskriver 212; for Superintendent 400; for Præst 67, 121, 189, 249, 332, 361, 366 f., 369, 379, 401, 403, 411 f., 414 ff., 428, 445, 455, 513; for Kapellan 505; for Skolemester 133, 507; for Hører 133, 189, 448; for Konrektor 449. Tiende lagt til Akademi 241; til Hospital 40; til Kalkovn 54; til Skole 507, 511, 646. Sognemændene søger om Tienden 496; maa faa Tiender 376 f., 691. faar Tiender tilbage 99, 276, 294, 455 f. Tiende fratages en Mand, der ikke kan udrede Rettigheden af den, 726 f. Strid om Tiende 20, 27, 314, 335 ff.,

- 407 f., 445, 450 f. Klage over, at Tienden skal leveres for langt borte, 157, 501 f., 582, 640. Tiende ydes i Kærven 445, 455; Klage herover 502. Tiende ydes i Neget 703. Strid om Tiendeydelsen 711. Præstetiende, Forbedring af, 560. Præstetiende af Slot 105, 725 f. Strid om Stedsmaalet 189. Jvfr. Kapitler.
- Tin 676.
- Ting. Tingfoged, Klage over, 442, 617. Tingsvidner 220—229.
- Tingbøger, urigtig Indførsel i, 140.
- Tingselspenge (Akkordpenge) 568.
- Tjære 257; gullandsk, Udførsel og Levering af, 440 f., 480, 617.
- Told. Almindelige Bestemmelser om Told 594, 654. Forordning om Toldens Oppebørsel, Overtrædelse heraf 648. Forsøg paa at forløbe Tolden 816. Borgerne i Flensborg og Haderslev giver samme Told af Udførsel som Undersaatterne i Danmark og Norge 589. Forbud mod ulovlig Udskibning og Landing 528, 530. Bestemmelser om Toldkistens Aabning og om Toldregnskaberne 2/0 f. Restancer 232. Told til St. Annæ Bro 270 f., 589 f.; til Baadsmandsboliger 270 f., 580, 590. Lastetold 580, 590. Rorstold 498. Smaatold (Kommissarietold) 108, 271, 503, 791; Udbetalinger heraf 357, 494. Smaatoldens Anvendelse til Fæstninger 436. Smaatoldens Bortforpagtning, Strid herom 119 f., 196. Stortold; Øksentold 530. Told i Købstæder: Aarhus 359, 494; Bergen 307; Glückstadt 443, 736; Helsingør 503; jvfr. Øresundstolden; Holbæk 137, 196; Kolding 373; København 138, 462 f.; Thisted 791; Ystad 414. Udbetalinger af Tolden 137 f. Toldforhøjelse 589. Toldfrihed i særlige Tilfælde 394, 459 f., 628, 669, 756 f., 803. Toldbegunstigelse 4. Toldrestancer, Laan til Kongen afkortes deri 503. Toldbøgers Førelse 648. Toldforseelse 107 f., 285, 618, 688. Toldsvig 589, 746. Ulovlig Aabning (Opbrydning) af Toldkiste 414, 693. Toldsedler 498. Toldbod 90, 255. Bælttolden 96, 580, 619. Elbtolden 443, 447. Ruden-Tolden 640. Den sønderborgske Told 42. Told i Sundet. Almindelige Bestemmelser herom 594. Toldforhøjelse 580, 590. Udsættelse med Betaling af Tolden 685. Fritagelse for Tolden 151, 159, 249 f., 267, 671, 822. Strid om erlagt Told 152; om Maal og Vægt 51, 66, 152. Klager over langsom Klarering 131. Udbetalinger af Tolden 47 f., 102 f., 593. Skibsvisitører. Ansættelse af Skibsvisitører 619. Bestemmelser om Visiteren 370, 443, 447, 499, 530. Toldvisitation paa Elben 261. Klage over Skibsvisitører 371, 426. Skibsvisitør gør sig skyldig i utilbørlig Embedsførelse 498. Skibsvisitør se Hans Piper; i Norge se Didrik Hessel.
- Toldere, Udnævnelse af, 10 f., 40, 79, 105, 122, 401, 504 f., 518, 591, 596, 600, 660; Afskedigelse af, 122, 504. Tolder skal begive sig til sit Embede 477. Tolder faar Landgilden af en Gaard i Stedet for Løn 181; fritages for Toldkrav 704; tiltales for ulovlig Aabning af Toldkisten 414. Tolder, dømt for Toldforseelse, landsforvises, 622. Tolders Medvirkning ved Kontrol af Sise og Havneindtægter 463. Toldere skal opkræve Ringepenge 241; skal købe Varer

- m. m. til Kongen 47 f., 97 f., 101, 196. Jvfr. Lønninger.
- Toldskrivere, Udnævnelse af, 112, 122, 152, 504; Afskedigelse af, 122, 504. Bestemmelser om deres Klaring af Skibe 132. Toldskriver tiltales for ulovlig Aabning af Toldkisten 414; Toldskriver landsforvises 622. Toldskrivere se Jørgen Beyer, Kristen Davidsen, Kristen Sørensen, Lavrids Mikkelsen, Abraham Meckelborg, Mikkil Berntsen, Niels Knudsen, Villum Mortensen Rosenvinge, Arnt Starck.
- Tortur 466.
- Tran 756. Trankedler 656.
- Trolddomssager 217, 430, 561, 591 f.
- Trolovelse, tilsagt, skal holdes 306, 462. Trolovet faar Tilladelse til at indgaa Ægteskab med en anden 14.
- Træhest 174.
- Tugtemester for Hertug Hans 818; for Grev Valdemar Christian 812.
- Tugthuset 117, 777, 798. Indsættelse i Tugthuset 147, 277; af Børn 178, 344, 472, 577; Løsladelse 431, 580, 712. Træsko til Drengene 811 f. Materiale dertil, 439. Tugthusets Regnskab 802. Øverste Inspektør se Hans Markdanner. Klædemager se Hans v. Campen.
- Tyverier 500, 529. Sag om Fængsling og Henrettelse af en Tyv 495 f. Tyvenavn 494.
- Tærskerkorn 797.
- Tøjhuset. Levering af Munkepergament og Papir dertil 595. Tøjhusets Regnskab 802.
- Tømmer 40, 651. Tømmer forskrives fra Gulland 26, 78, 137, 141, 716. Indkøb og Leverance af Tømmer 78, 188, 440 f., 543. Transport af Tømmer 63, 96, 154, 803. Udførsel af Tømmer, Render o. a. fra Gulland 163, 257, 510, 543, 716, 815. Bjælker 815. Deler 313, 444. Egeplanker 188, 247. Knapholt 780. Lægter 815. Pipholt 716.
- Tønder 4.
- Tørv. Tørveskær 12, 83, 123.
- Udførsel, Bestemmelse herom, 78; jvfr. Køer, Øksne. Tilladelse til Udførsel af Kobber 766.
- Udførselsforbud. Overtrædelse heraf 526. Forbud mod Udførsel af: Korn 629; Heste (Undt. 629); Kvæg (Undt. 208, 530, 578, 778); Øksne 629 (Undt. 7, 44 f., 112, 262, 530); Tjære 440.
- Udlændinge 624. Udenlandske Flygtninge 727. Udlændinges Arv 650. Udlændings Gældsfordring 645, 698 f. Gravere forskrives fra Ulandet 131. Tømrersvende 312. Udlænding maa faa Hus anvist til Varer 285. Udlændinge driver ulovligt Kømandskab 291 f.; forøver Vold 289, 291.
- Udskrivning se Hæren.
- Udstykning af Avlsgaard 691.
- Ungkarle sættes i Arbejde ved Fæstningsanlæg 16 ff.
- Uniform til Drabanter 594.
- Universitet. Professorerne tilsiges til fyrstelig Begravelse 572; skal afgive Betænkning i Retssager 405, 430, 476, 626, 736; skal tildele Advarsel for Blasfemi 297; skal have Tilsyn med Trykning af Almanakker 297; skal gennemse og approbere Skolebøger og andre Bøger 272 f., 698. Professorernes Indskud i Ostindisk Kompagni 435, 586 ff. Universitetets Bogfører se Joakim Moltke. Universitetet faar tillagt gejstligt Gods 690. Universitetets Bønder

- skal age Hoffets Gæster 705, 720, 726; skal holde Soldater 426; klager over, at de besværes med Kongens Arbejde 503.
- Utugt 15, 42 f., 48, 55, 59, 86 f., 100, 196, 244, 276, 329, 362, 414, 561, 584, 633, 677, 687, 689, 775 f., 788, 819. Ægtefæller til de i Tyrkiet fangne Islændere begaar Lejermaal 295 f., 588. Udlægning af urigtig Barnefader 25, 97. Lejer[maals]bøder 232.
- Vaaben: Degener 669. Forke 575. Gevær 333 f. Sidegevær 333 f., 575, 590. Undergevær 803. Harnisker 334, 575, 590. Hellebarder 575. Karabiner 822. Korseletter (Brystplader) 822. Kyradser 151. Lunter 803. Musketter 139, 333 f., 575, 822. Piker 334, 575, 822. Pistoler 151. Potter (Jernhatte) 822. Spids (Spyd) 334, 575, 590. Økser 575.
- Vaadeskud 818.
- Vadmel 311, 736.
- Vagt 713. Vagt dræbt 276 f. Vagtmester 486.
- Valkemølle se Møller.
- Vandflod 28, 119, 153, 432.
- Vandkunst (-ledning) 116, 282 f., 813. Render 163, 813. Blyrender 397 f. Rendetræer 43. Afgift af Vandrender 690. Rendemester 387. Rarmester 332. Vandmester (Vandkunstner) 385 f.
- Vandmølle se Møller.
- Vanføre 324, 340.
- Vaser, Anlæg af, 456.
- Ved, Leverance af, 15, 148, 380, 438, 779, 811; Beslaglæggelse af, 816; Oplagring af, 541. Vedhave 541. Vedkørsel 15.
- Vej, Istandsættelse og Anlæg af, 81, 156, 163, 238 f., 284 f., 320, 456, 461, 609, 633, 798 f. Gangsti til Kirken 537.
- Vejder, Vejdepenge se Sømærker.
- Videbøder 232.
- Vidnesbyrd, falske, se Rettergang.
- Vikarier, Breve paa: i Aarhus 21 f., 25, 782. Vikarie henlægges til Professorat 175.
- Vildtbane, Kongens, 26, 174, 305, 392, 422 f., 462, 535, 542, 545, 553, 631, 667, 687, 734, 746. Indhegning af Vildtbanen 116. Levering af Vildt 745. Ulovlig Jagt paa Kongens Vildtbane 102, 123, 328 f., 368, 535 f., 768. Belønning for Angivelse af Krybskytter 26. Vildtskytte se Jagt.
- Vin 651, 661, 731. Indførsel af Vin 621, 629 f. Køb af Vin til Kongen 621 f. Vin maa passere toldfrit gennem Sundet 159, 669, 671. Eneret paa Vinhandel 487. Tilladelse til at sælge Vin 364 f., 660 f.; Strid herom 622. Privilegium paa at sælge Vin fratages Indehaveren 788 f. Salg af Vin 708; frigives 789. Fransk Vin 621 f., 660, 730. Rhinskvin 660 f. Spansk Vin 622, 660. Vineddike 730. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder 117 f., 188, 660. Vinkælder skal holdes ved Magt 578. Vinkælder bortforpagtet 51 f. Tilsyn med Vinkælder 661.
- Vinskænk, Kongens, se Morten Sorg.
- Visitats. Provstevisitats 659 f., 710.
- Vogne. Vognes Bredde 361, 822. Bøndervogne 620. Holdsvogne 90, 318, 349 f., 362. Rustvogne 815. Rustvognstald 551. Vognmester, Kongens, 140. Vognmesteren ved St. Annæ Bro 140.
- Vold 69, 120, 316 f., 348, 512 f., 597 f., 777, 801; mod Præst 122; forøvet

- af Udlændinge mod Bønder 289; mod Soldat 766.
- Vrag og Strandingsgods 290, 305, 311, 447 f. Bjærgeløen 5 f., 290.
- Vægt 627. Vægt og Maal 651 f.
- Værgemaal for Kongens Børn 84, 86, 371, 757, 820; for Adelige 34, 79, 87, 91 f., 100, 142, 152, 162, 177 f., 185—189, 192, 194, 198 f., 245 ff., 250, 260, 264, 304, 308, 323, 338, 350 359, 369, 391 f., 437 f., 442, 454, 481, 494, 559, 574, 576 f., 622, 647, 680, 707, 718, 720, 758, 766, 770 f., 781 f., 793, 796, 807 ff., 821, 824; for uadelige 121, 280, 351 f., 370, 473, 541, 593, 620, 741, 750 f. Fritagelse for Værgemaal 391, 473, 541. Overlevering af Værgemaal 86, 142, 156, 176 f., 189, 250, 280, 392, 437 f., 576 f., 647, 680, 757, 766 f., 770 f., 821, 824. Regnskab for Værgemaal 559, 807, 824. Revision af Værgemaalregnskaber 198, 370. Kvittans for Værgemaal 371. Værgemaalstrætter 34, 152, 192, 199, 808 f. Taksation af Hovedgaard i Anledning af Værgemaal 87 f. Værgemaal maa sælge eller mageskifte adelig Myndlings Gods 177, 199, 208, 525, 751 f.; uadelige Myndlings Gods 741, 753.
- Vævning 340.
- Æg 319, 635, 661 f., 722, 756.
- Ægteskabssager. Ægteskabstilladelse 55, 196, 234, 257. Ægteskabstilladelse for Beslægtede 136, 166, 377, 468, 527, 606, 616. Ægtemand forholder sig utilbørligt mod sin Hustru 429. Jvfr. Skilsmisse.
- Øde Gaarde 3, 5, 77, 83 f., 124 f., 154, 172 f., 182, 191, 209 f., 239 f., 297, 329, 342 f., 395, 448, 450, 461, 502, 520, 586, 670, 696, 721, 734, 808.
- Øksne 668. Øksenhandel 647. Køb af Øksne til Kronen 190, 319, 723 f., 754. Salg af Kronens Staldøksne 102, 474, 823. Opstalding af Øksne 190, 723 f.; ulovlig 646. Øksenlade (Øksenstald) 92 f. Øksenskibe 44 f., 425, 427 f.
- Øl, Ind- og Udskibning af Øl 629 f. Levering af Øl 784. Dansk Øl 661. Bryhan 115. Lybsk Øl 651. Rostocker Øl 503, 561, 565, 629, 636, 661.
- Østersfangst, Eneret herpaa, 262.